Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Illustrissimo ac Reuerẽdissimo domino. D. Ioãni Tauera tituli. S. Ioãnis añ portã latinã p̃sbytero Cardinali Archiepiscopo Tolletañ. supremo de fide inquisitori. &c. Fernandus Gometius arias de Talauera iuris vtriusq; doctor felicitatem.

03169

FEcisse operę pretium merito dici potest, Illustrissime, ac Reuerendissime pręsul, si quis tam fœlix fuit, vt cum varijs studijs, ac rebus homines animum suum adiungant, ei contigerit aut recto animi iudicio, aut optabili sorte in re necessaria, ac multis profutura operam suam collocare. Est. n. certus, atq; acceptus laboris/quem cepit, fructus, & cum placet ip̃e sibi, et tum habet plurimorum applausum, et aggratulationem. Atq; hoc in studijs literarum maxime verum est his pręsertim temporibus, in quibus scriptorũ in omnem artem liberalẽ, ac doctrinę genus multitudine & copia magis obruimur, q̃ inopia laboramus, et propius in iuris põtificij, ac ciuilis prudentiam, in quã tot cõmentaria, tot interpretationes, tot volumina, enucleando, adijciendo, immutando, contrapugnando, interdum & redigendo in compendia prolixiora a tã multis alijs post alios elaborata sunt, vt pręstitisset in primis autoribus, & conditoribus legum difficultate, & obscuritate exerceri, q̃ tãtum fastidium, tãtamq; molestiam tanto cum temporis dispendio ferre. in quem lapidem si ego cum alijs offenderim, cuius nunc opera commentarij prodeũt, non breues illi, q̃ interpretatio id minime patiebatur, ipse mihi primum displicere, & damnare sumptos labores, ac lucubrationes incipiam, & tantum abest, vt gratiam ab vllo reposcam, vt veniam potius ab omnibus si qui hęc nostra attingent, simpe titurus tędij per me eis allati. Sed id tuo prudẽtissimo & grauissimo iuditio Reuerẽdissime Pręsul, expendendum primũ permitto, an quã operam, ac studiũ adhibuerim huic interpretationi, sine bona fruge, ac gratia iurisperitorum ea a me adhibita sint. id autem perspici primũ potest ex necessitate, atq; vtilitate legum ipsarũ, quas Tauri conditas vocamus, quę tãta est, vt nullę ad hunc diem promulgatę sint, salubriores, & vtiliores ad explicandos multos iuris implicitos nodos, ad tollendam in multis causis ambiguitatem, ad decernẽda, de quibus nihil traditum erat, ad constituenda iudicia, ad iuuãdos iurisperitos. Itaq; ex quo inuictissimorũ principum Fernandi & Isabelę cura ac iussu latę, & maximę reginę Ioannę in lucẽ illę ęditę sunt, nouimus omnes quanta lux foris Hispanis allata sit, quanta cum facilitate multę causę, quę ante pendebant, expeditę sint. Verum hęc lux non satis splendescere poterat, non vllo vitio suo, sed breuitatis necessitate, quę volumini in immensum exituro modum debuit pręscribere, nisi addita esset alia interpretationis claritas, & quę ibi tradita sunt, aliarum

Universidad de Deusto
Biblioteca

legum, ac sanctionum testimonio, et autoritate confirmari posse demostrarē. Quod opus a me susceptum est, adducto publicę vtilitatis studio, cui si per me consuli aliqua parte posset, pulchre curam, operam, studium, vigilias impendere posse putabam. Nam et quidam id superioribus prioribus tentarunt, sed parum prestiterunt, quod ab ijs expectabatur, meoq; aut iudicio, aut volūtate eorum minus operi est satisfactum. Nam alter aggressus opus, cum progredi debuit, destitit, alter q̄ plurima necessaria omisit. Quę res mihi stimulos addidit ad hoc perficiendum, q̄ videbam esse necessarium, et illi minime prestiterāt.

Hunc meū laborē Illustrissime Prę sul tuo nomini debui dicare, et q̄ eximia et rara iuris vtriusq; prudentia, tum longe in rebus maximis et regni Hispanię moderatione vsu, ac multis varijsq; experimētis cum sis, grauiorem censorem eligere non potui, et cū tanta sis dignitate atq; opibus, nullius prę sidio magis possum confidere, et q̄ singulari sis humanitate, et facilitate, nulli⁹ me benigni tate magis foueri cū meo hoc fœtu posse speraui. Tu me igit̄ pro ea amplectere, ac meum obsequiū testificatio nēq; animi tui reuerētis amplectere, et adhibens, quod bene spero, autoritatem tuam fac, vt quod tu probaris, omnib⁹ sine dubio probatū esse videat. Vale fœlicissime.

Admodum reuerendo et magnifico

domino. D. Gaspari de quiroga in decretis licētiato, ac vniuersę Metropolis Toletanę vicario generali. Ferdinādus Gometi⁹ Arias de Talauera iuris vtriusq; doctor. S.P.D.

Cum viderem has leges: quibus cunctę fere lites in Hispania deciduntur, nō satis dilucide expositas fuisse ab illis duobus, qui ante me manus ijs admoliti sunt, e quibus alter quidē breuior est, q̄ vt studiosis satisfaciat: alter vero in nōnullis (ne dicam, in multis) negligētior, operępretiū facturum me putaui, et studiosis omnibus, et vniuersę Hispanię, si quę longo studio multisq; vigilijs collegeram, ad interpretationem harum legum conferrē, vt mea diligentia aliorum labori cōsulerem. Et quanq̄ assiduis negocijs prope obruto non tantū ocij suppetebat, vt hanc rem pro eius merito meoq; desiderio possem tractare, tamen vel dispendio proprię salutis, vel rei familiaris dāno decreui hoc laboris in patrię studiosorumq; emolumentū capessere. Absolui ergo non multis sane diebus hos cōmentarios, qui (nisi mei me fallit amor) cōmodiores multo sunt et instructiores ijs, qui hactenus circūferebantur. Nec mihi tam placerēt, nisi id quoq; visum esset doctiss. aliquot viris, quibus hoc operis dum adhuc domi premerem, ostendi, qui me hortari cœperūt, ne opus frugiferum (ita, n. dicebant) diutius domi cōtinerem. Parui ergo obnixe id petentibus ac sancte affirmantibus, opus esse dignum luce. Sed ne mihi amicorū iudicia imponerent, qui nonnunq̄ nimio nostri studio labi solent, virum aliquem autoritate et literis prestantem circunspicere cœpi, qui cōmentarios hos non modo graui iudicio corrigeret, sed dignitate quoq; ornaret. Cumq; dispicerē, cui potiss. id negocij possem cōmittere, tu mihi in primis occurristi, vir Magnifice, cuius insignis in vtroq; iure eruditio in Hispania celebris est. Inuitauit etiam me humanitas tua, qua nihil honestum vel cū labore tuo cuiq̄ denegas. Mitto itaq; eos ad te, vt grauiss. tuo iudicio correcti, et autoritate muniti, in vulgus exeant. Teq; oro, vt quicquid vel parum diligenter tractatum, vel a veritate semotum in ijs offenderis, seuere castiges. Vale Magnifice vir.

Universidad de Deusto
Biblioteca

GASPAR DE QVIROGA IN DECRETIS LICENCIATVS CONSVLTISSIMO VIRO FERDINANDO GOMEZ ARIAS DE TALAVERA, VTRIVSQVE IVRIS DOCTORI & AMICO IN PRIMIS OBSERVANDO.
S. D.

Annotationes tuas ad leges quas vocant Taurinas copiosas sane & vndequaq; exceltas, doctor & amice suauissime, hilari frõte vidimus, & auido amplexi sumus animo, quas vt satis perlegi, teipsum talem prestitisse animaduerti, qualem semper speraui. Opus est edepol collectum/examinata omia/&, vtiliter colligata ordine, vt facile sit innumeras toto iure vagãtes materias ad sedem vnam reductas, variasq; & passim errãtes doctorum opiniones, nunc vno volumine digestas inspicere. Examinasti insup quẽstiones, quẽ ad leges nostras huc vsq; mouebãtur, aliasq; nouas, quas fœlix tuũ ingenium excitauit, tãta diligẽtia & maturitate pensasti, vt posteris spem prorsus ademeris aliqd noui ad cumulũ nostrarum legum afferendi. Tui insuper in rem cõmunem & vtilitatem publicam fœlicissimi desiderij hęc maxima est coniectura, q̃ inter domesticas publicasq; patrocinandi curas diu noctuq; versatus operã naues studijs, & aliorum consulas labori & vtilitati, quod etiam aliquãdo grauissimos viros de republica q̃ optime meritos fecisse memorię proditum est. Marcus siquidẽ ille Cicero exilio mulctatus, innumeris obrutus negocijs, multa scriptitasse comperimus: & poetarum ingeniosissimus ab Augusto in Pontũ relegatus varia poematum cudit volumina. His ergo te similem ostendisti, hos imitari contendis, quos nec patriæ amor, nec voluptatum delitię, nec temporum aduersitates a studio distraxerũt. Bene per iouem tibi ipsi consuluisti, patriam & posteritatẽ (maximo licet salutis & rei familiaris dispẽdio) tuis vigilijs illustrasti, & philenorum iuuenũ Carthaginensium exemplo famę q̃ vitę lõgiorem terminum esse maluisti, nihil est enim excepta virtute, q̃ animo mortali, ac manu, immortale queri possit. Vale igit cõsultissime vir, & quę domi in iure nostro elaborasti, in publicũ emitte. Iterum vale. Compluti decimo quinto calen. aug.

Petri Blanci e contubernio trilingui in laudem operis.

Carmẽ.

EN quibus imposuit Taurus cognomina leges,
Iura per Hispanos constabilita duces.
Vt quod tam multa ornarat victoria regum,
Sacra gubernarent regia iura diu.
Multa quidem legum iamtunc monumenta, sed ingens
Causarum numerus, turbaq; maior erat.
Sed quas non poterant lites exoluere priscę,
Leges decisas Taurica iura dabunt.
Iam tibi ad insidias aditus calumnia nullus,
Nec quicquam tendes insidiosa plagas.
Nullaq; fœdifragis supereſt occasio fraudis,
Iam nulla impostor luserit arte fidem.
Sint obscura tamẽ cum multa his legibus inquis,
Quid non perficiens vtilitatis habet!
Confiteor quondam multa hic obscura fuerunt,
Nunc nihil est quod non percipere ipse queas.
Nam Fernandus in has hęc cõmentaria fecit,
Quorum luce patent omia clara tibi.
Iureperitorum genuisti hoc Elbora lumen,
Par tibi cum tanto gloria parta viro.
Te tamen hęc malo censeri, iudice lector,
Te sit vt hoc dignum iudice laudis opus.

Aliud in eiusdem operis et autoris cõmendationem epigrãma.

CAesarei quicunq; cupis cognoscere iuris
Abstrusa, & nodos soluere nempe tuos,
Hunc lege peruigili studioq; euolue libellum,
Clara tibi prębet quę latuere diu.
Quem genuit nobis fœlici sydere doctor,
Qui Hispani regis nomine notus erit.
Iam latium fileat cedat iurisq; perito,
Quem tulit auspicio Elbora magna bono.
Tu tamen o lector grates persolue libenter,
Liuor discedat, munera laudis erunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ordo repertorij continentis in summa sequens.

De litera. A.

Abbas.
Abiurans.
Absentia.
Absoluere.
Acceptari.
Accidens.
Acquisitio.
Acquisita.
Actio.
Actor.
Actus.
Accusatus.
Adherentes.
Aditio.
Administrator.
Adoptiuus.
Aduentitium.
Aduerbium euidentissime.
Aduersatiua.
Adulterium.
Adultus.
Aduocati.
Affectio.
Affines.
Agendi.
Alienatio.
Alimentis.
Amissio.
Amor.
Anima.
Annullato.
Annus.
Annuum.
Appellatio.
Apertura.
Arbiter.
Arbitrio.
Ardor.
Area.
Arre.
Argumentum.
Articulatur.
Ascendentibus.
Assertioni.
Augmentum.
Aũt. preterea.
Autoritas.
Auus.

De litera B.

Al.
Bannitus.
Baptismi.
Baro.
Bartolum.
Bastardus.
Benignum.
Blaspbemator.
Bona.
Bona fides.
Bone fidei possessor.
Bonorum possessio.
Bonus bartolista.

De litera C.

Ambia.
Cancellato.
Canonum.
Capitale.
Capitulum.
Captura.
Carceris.
Cardinales.
Castitas.
Castrensia.
Casus.
Cautionis.
Causis.
Cautelas.
Cedere.
Cedula.
Certioratio.
Certitudo.
Citatur pars.
Clam.
Clausula.
Clericus.
Codicilli.
Cognitio.
Collatio.
Commissarius.
Commoditatem.
Communi.
Compellens.
Compensationis.
Compromissum.
Computationis.
Conceptionis.
Conclusio.
Concordia.
Concubinatus.
Condemnatus.
Conditiones.
Conductio.
Confessio.
Confirmatio.
Confiscare.
Coniecture.
Coniugum.
Coniunctio sanguinis.
Coniunctus.
Conqueri.
Consanguinei.
Consensus.
Consignatio.
Constitutio.
Constitutum.
Consuetudine.
Contemplatione.
Contestationis.
Contractus.
Contradictio.
Contrarietas.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Contrariorum.
Contumax.
Conuentione.
Copula.
Copulatiua.
Corpus christi.
Correctio.
Correlatiuorum.
Credendum.
Creditor.
Criminis.
Culpe.
Curator.
Curia.

De litera D.

Amnatus.
Damnum.
Dare.
Debitor z debi
Decimaz. (tũ.
Decipere.
Declarationem.
Decurio.
Defunctus.
Delationi.
Delinquens et delictum.
Denunciationis.
Deponens.
Deportatum.
Depositi.
Descendentes.
Desperans.
Determinatio.
Dictio.
Dictum.
Didacus de segura.
Dies.
Differentias.
Difficultas.
Diffinitio.
Diffinitiua.
Dignitatem.
Directo.
Disiunctiua.
Dispensatur.
Dispositio.
Distracti.
Diuisam.
Diuisionem.
Doctores.
Dolus.
Dominium.
Dominus.
Donatio.
Dos.
Due.

De litera E.

Clesie.
Edibus.
Edificium.
Effectus.
Electio.
Eleemosyna.
Emancipatus.
Emergens.
Emphyteosim.
Episcopus.
Equitas.
Error.
Estimatio.
Etas.
Eternum.
Euentus.
Euictionis.
Euidens.
Excellentia.
Exceptionem.
Excommunicationis.
Executio.
Exemplato.
Exheredatio.
Exigendo.
Eximens.
Existentia.
Expensa.
Expressi.
Extensio.
Extranei.

De litera F.

Acta.
Facultas.
Falsitas.
Fama publica.
Fauore.
Felonia.
Femine.
Feudum.
Fictiones.
Fideicommissum.
Fideiussor.
Fideles.
Filio.
Fiscus.
Forma.
Frater.
Fraudis.
Fructus.
Fugiens.
Fundus.
Funeraria.
Furiosus.
Furtorum.
Futurum.

De litera G.

Abellarum.
Genus.
Glose.
Gratitudo.
Grauamen.
Guerre.

De litera H.

Abens rem.
Habitationis.
Habitum.
Hereditas.
Heres.
Hereticum.
Hypotheca.
Homicidij.
Hominem.
Honestum.
Hora.
Hospitale.

De litera I.

Al.
Immunis.
Impensa oneris.
Imperator.
Impugnans.
Incapaci.
Incarceratus.
Incestum.
Incidens.
Indebitum.
Indicijs.
Indignus.
Indulgentia.
Infamis.
Informatio.
Ingratitudinis.
Initium.
Inimicitie.
Iniuria.
Innocentie.
Inofficiositatem.
Inopie.
Inquilini.
Inquisitores.
Institutus.
Instrumenta.
Intellectus ad.l.
Intentio.
Interdictio.
Interesse.
Interpellationis.
Interpretari.
Interruptio.
Inuentarij.
Inuitus.
Iocalia.
Judex quando.
Judicare.
Judicatum solui.
Juramentum an habeat.
Juri adeundi.et iurium.
Jurisditio.

De litera L.

Icus.
Laudes.
Laudorum.
Legata z fideicõ=
Legatus. (missa.
Legitima.
Legitimationis respectu.
Lex presens.
Libellum.
Liberatio.
Liberalitas.
Libere voluntati.
Liberi vocantur.
Libertates hodie.
Libri.
Licentia.
Limitatio.
Lingua.
Liquidationis.
Litera.
Locus attendi.
Loqui.
Lucrum.
Ludebat.
Lutus.
Luxuriose.

De litera M. De litera M.

Agna.
Maior est.
Maioricatum.
Maleficium.
Mandatuz qui.
Manifestum.
Maritus.
Masculinum.
Mater.
Matrimonium.
Medicum.
Medietatem.
Melioratio tertij.
Mendacij.
Mens testatoris.
Mercatores.
Meretrix.
Merita.
Metus.
Militias tres.
Militem.
Mine.
Minor.
Minus.
Mirabilis.
Moderator.
Moderni.
Modicum dicitur.
Modum agendi.
Momenti.
Monasterium.
Monitio.
Monstrum.
Montaluus.
Mora.
Moribus.
Mors ciuilis equiparatur.
Mulier.
Mulcta.
Mutatione.
Mutilans.
Mutuare.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ati.
Natiuitate.
Naturalium.
Natura.
Negans.
Negligentie.
Negocium.
Nemo.
Nepote mortuo.
Nihil magis.
Nobilis.
Notarius nouiter.
Notificans debitori.
Notorium.
Nouatio.
Nouem dies quos.
Nubentium secundo.
Nudum preceptum.
Nullus.
Numerus.
Nuptam.

De litera O.

Blatio.
Obligatione.
Occidere.
Occultator est par furi.
Offensa non solum.
Officium.
Omissio.
Omnis voluntatis.
Oneris.
Opinio Azo.
Opponi.
Optio.
Opus.
Ordinata.
Ordo.
Originalis.
Origo.

De litera P.

Actum.
Papa.
Paraphernalia.
Parentis appellatione.
Paria sunt.
Pars.
Partus.
Pater si plures habet.
Patria potestas.
Patrie magis.
Patrimonialis res.
Patrimonium.
Patrono nolente.
Paupertati.
Pax.
Peccatum.
Peculium.
Pecunia.
Pena.
Penitentia.
Periculum.
Perito.
Periurium.
Permissum.
Permutaui.
Perpetuare.
Persecutio.
Personalis.
Pia causa.
Pignorum.
Pluralitas.
Pollicitationis.
Portio.
Possessionem si quis.
Possessor.
Positionum.
Postbumus.
Potestas.
Practicam.
Pragmaticam.
Precarium.
Precedentia.
Preceptum.
Precium.
Prelatus.
Prelegata.
Premium.
Prescribi actioni.
Presentia.
Presens.l.
Presumitur nec velle.
Preteritione filij.
Primipilaris causa.
Primo emptori.
Primogenitus.
Princeps.
Principali.
Priuationis.
Priuilegia.
Probatio alia non.
Procurator.
Prodigus.
Proditoris.
Producens.
Profectitia.
Professio.
Prohibens.
Promisit.
Propinqui.
Propositum.
Proprietatem.
Prorogatio.
Protestatio q ponatur.
Prouisio.
Prouocare.
Proximior.
Publicatis.
Publica vtilitas.
Puer.
Punitur.
Pupillus.

De litera Q.

Uare.
Quarta.
Querella.
Questio.
Quidaz habens.
Quietationis.
Quinta pars.
Quotiens agitur.
Quot testes.

De litera R.

Atificatio.
Ratio.
Ratum.
Receditur.
Recipiēs scienter.
Recommendationis.
Reditus.
Redemptionis.
Reges Hispanie.
Regulis istis.
Relatiuum.
Relaxationis a iuramento.
Relaxationis a carcere.
Relictum.
Remissio reddende ratiōis.
Remissionis iniuriarum.
Remissionis iuramenti.
Remissionis banni.
Remissionis pene.
Remotus vt suspectus.
Renunciari.
Repetitionis soluti.
Representatio.
Repudians.
Requisita ad probandum.
Res subiecte.
Rescriptum.
Reseruatio.
Respublica.
Restitutio.
Retinere.
Retraditionis.
Retrabens.
Reuocandum.
Reus.
Rusticus.

De litera S.

Acerdos.
Salaria.
Satisdare.
Scire.
Scholares.
Scriptura.
Sede vacante.
Sempiternum est.
Sententia.
Sequens.
Sequestrum.
Seruitium.
Seruitus.
Seruus pene.
Significatus.
Syllabe.
Simulationis.
Sindicus.
Socer.
Societas.
Solennitas.
Soluens.
Soluto matrimonio.
Sozor.
Sortis.
Specialis casus.
Spem.
Sponsalitia largitas. vbi etiam loquor sponsorum.
Stagialia.
Statu liber.
Statuto.
Stilus.
Stipulatio.
Subrogatus.
Substitutionem.
Succedunt etiam.
Suitas.
Sumptus.
Superficiarius.
Supplementum legitime.
Suscipiens.
Suspitio.

De litera T.

Abellio.
Taciti z expressi.
Taciturnitatem.
Tantum dicitur.
Tempus.
Tertium non perditur.
Testamentum.
Testator.
Testimonium.
Testium.
Textus in.l.xiij.
Timens committere.
Titulus.
Torture.
Tractatus.
Tradens.
Transactionis.
Translatione.
Transmissio.
Trebellianica.
Tregua non potest.
Tria ista sunt.
Trunci.
Turpitudinem suam.
Tutelam z tutores.

De litera V.

Alor.
Variatio.
Vasallus.
Velle hominez.
Velleiani.
Vendens si.
Veniens.
Verba.
Veritatem.
Vestes.
Vicini.

Universidad de Deusto Biblioteca

Ordo repertorij.

Uidua.
Uiginti.
Uincens.
Uincula.
Uinum.
Uirtus.
Uis.
Uite.
Uituperandus.
Ultime voluntates.
Una et eadem res.
Uniuersitatis.
Uocatus ad maioratum.
Uoluntates.
Uox patris.
Usufructus.
Usurarius.
Uti male.
Utile.
Uulneratus.
Uxor.

¶ Finis ordinis repertorij.

Tabula seu repertorium.

¶ Incipit tabula seu repertorium totius operis acutissimi iuris interpretis domini Doctoris Ferdinandi Gometij Arias. copilatum miro ordine per eundem dominum doctorem ad inueniendum sigillatim omnes casus. nec non alia principaliter ⁊ incidenter contẽta ⁊ decisa in hac sua eleganti glosa ad famosissimas/ subtiles/ necessarias/ vtiles/ ac quotidianas leges Tauri.

✠

De litera A.

✠

Abbas cum cõuentu si est ingratus deliquẽdo aduersus donantez. Abbas cũ conuentu expellitur de monasterio. sed donatio nõ reuocat̃. in. l. 15. fol. cxxiiij. nu. 78.

¶ Abiurans beneficium, licite potest illud obtinere si de nouo eligatur. in. l. 51. folio. ccxlv. nu. 22.

¶ Absentia quando incipiat ⁊ finiatur ⁊ qualiter statutum loquens de absentia intelligatur. in. l. 52. cum. v. sequen. fol. cclv. nu. 79.

¶ Absens condemnatur vltra relegationem in tribus casibus. in. l. 74. fol. ccxxiij. nu. 11.

¶ Alia circa absentes. ibi. s. in. l. 74. nu. 12. ⁊. 13. ⁊. 24. ⁊. 27. ⁊. 28. ⁊. 30.

¶ Absoluere nocentem est melius q̃ innocentem damnare. in. l. 4. fol. lv. nu. 138.

¶ Absolutio a iuramento per episcopuz non potest concedi ei qui iam venit contra iuramentum. in. l. 65. fo. ccxcvij. nu. 21.

¶ Absolutio vel habilitatio a iuramento confirmatorio contractus aut a iuramento obligatorio non valet nisi parte citata de cuius preiudicio agitur ibi. nu. 33.

¶ Absolutio aut habilitatio a iuramento non est concedẽda. nisi ex magna causa ⁊ magna lesione. ibi. nu. 34.

¶ Absolutoria a iuramento non premissa cognitione cause est ipso iure nulla. ibi. nu. 35.

¶ Absolutio etiam simplex a iuramento solum ad hoc facta ne persona iurans incidat in periurium non valet nisi parte citata. ibi. nu. 36.

¶ Aliud circa absolutionem a iuramento. in. l. 62. fol. cclxxij. nu. 2.

¶ Aliud circa absolutionem occidentiũ. in. l. 74. fol. cccxxiiij. nu. 21.

¶ Acceptari pro parte an possit quod alicui defertur ex. l. dispositione. ⁊ nõ iure hereditario. in. l. 12. fol. cv. nu. 18.

¶ Alia circa acceptationem. in. l. 19. nu. 32 ⁊. 33. ⁊ in. l. 74. nu. 8. ⁊. 9.

¶ Accidens consideratur plerunq; magis q̄ natura.in.l.47.fol.ccxxix.nu.35.
¶ Acquisitio vbicūq; non concernit ius hereditarium vel corpus hereditarium. sed aliquid abstractum seu separatum ab ipsis.tunc non requiritur aditio hereditatis.in.l.22.fol.cliij.nu.11.
¶ Acquisita constante matrimonio an presumantur empta ex pecunia tantum mariti aut eius & vxoris.in.l.55.fol.cclix. nu.16.
¶ Acquisita in ludo numquid in foro cōsciētie retineri possint.in.l.75.fo.cccxxxj. nu.7.
¶ Actio semper est extimanda deducto illo quod communiter in exactione expenderetur.in.l.8.fo.lxxxix.nu.13.
¶ Actio prescriptis verbis oritur ex sententia diuisionis.in.l.18.fol.cxxxij.nu.10.
¶ Actio prescriptis verbis datur ad interesse.ibi.nu.11.
¶ Actio oritur hodie ex nudo pacto.in.l. 20.fo.cxxxviij.nu.11.
¶ Actio qualis competat meliorato in tertio & quinto contra heredem ab intestato succedentem,in.l.22.folio.cxliij. nu.51.
¶ Actio prescriptis verbis competit ex transactione inita nudo pacto.de quo videatis in.l.5.fol.cliij.nu.9.
¶ Actio vtilis sine aliqua cessione acquiritur sequenti secundo donatario ex pacto celebrato inter donantem & donatarium.in.l.43.fol.ccx.nu.3.
¶ Actio noxalis quia ex delicto oritur. isto respectu dicitur personalis.sed quoniam datur contra quēlibet possessorē. ideo est in rem scripta.in.l.61.fol.cclxvij. nu.3.
¶ Actio noxalis datur pro delicto serui contra dominum ignorantem.ibi.nu.4.
¶ Actio dicitur arbitraria in qua ppter aliquod accidens incipit habere arbitriū aliquid faciendi preter naturam actiōis. ibi.nu.9.
¶ Actiones que in rem sint.& que in personam.que vniuersales.& que speciales. ibi.nu.12.
¶ Actio personalis si per formam statuti prescribitur decennio.vt cauetur lege huius regni.vsq; ad quod tempus perpetuabitur actio.videte Rode.Sua.in.l.posti rem iudicatam.in.ij.not.in versi.Sed est pulchra inuestigatio.ff.de re iudi.Et q̄ndo iuramentum appositum in contractu operetur perpetuationem.ibi.fol.cx.col. 1.cum sequen.
¶ Actio vtilis indicati si donatur per dominum.non per hoc tollitur directa contra procuratorem.quod intelligatis.vt in l.61.fol.cclxxvij.nu.58.
¶ Actio non oritur ex sententia arbitratoris.si tamen interuenit iuramentum.videte ibi.nu.103.
¶ Actiones plures vbi ex narratione facti possunt elici.quarum aliquę sunt aptę. alique vero inepte.& concluditur super inepta subiecta clausula.& peto mihi iustitiam ministrari.q̄ libellus nō debet reijci tāq; ineptus.& potest probari super apta actione.in.l.63.fo.ccxcj.nu.18.
¶ Alia circa actiones.in.l.62.nu.55.cum duobus sequen.& nu.64.& 101.
¶ Actor si nesciat qō remediū seu ius intentare propter facti implicitatem. optimum consilium est q̄ factum simpliciter narret.deinde in conclusione solum petat ius & iustitiam sibi ministrari.nam intelligitur omne ius sibi competens dedu xisse.in.l.63.fol.ccxc.nu.16.
¶ Actor si in libello narrauit respicientis petitorium & possessorium & concludit expresse in possessorio addens in fine illam clausulam generalem & peto mihi iustiam.&c.postea poterit super petitorio p̄ bationes inducere.ibi.nu.17.
¶ Actor qui fecit citare.si non comparet in termino citatiōis.circūducitur citatio ac si non esset facta.ibi.nu.23.
¶ Actus duo vbicunq; sunt contrarij vel incompatibiles.statur vltimo.& vltimum derogat precedenti.& videatis remissiue aliqua in quibus vltima derogant prioribus.in.l.3.alias.1.fol.xxij.nu.129.
¶ Actus quando sunt duo.non debet in dubio fieri interpretatio.vt vterq; actus valeat.quia satis est vnum valere.& sic limitatur regula que habet q̄ in dubio fit interpretatio vt actus valeat.ibi.nu.111.
¶ Actus quantuncūq; perfecti recipiūt formam declaratoriam.non dispositoriā in.l.4.fol.ly.nu.141.
¶ Actus ipse pronuntiationis.transactionis seu iuramenti si esset fictus & simulatus non valet.& idem in laudis simulatis. in.l.18.fol.cxxxij.nu.13.
¶ Actus positiui imitantur naturam inquantū possunt.in.l.45.fo.ccxxj.nu.48.
¶ Actu in omni in quo est ptermissa forma requisita a iure positiuo tamen in foro anime valet.& nō tenetur quis de hoc facere conscientiam.ex quo non interuenit aliqua deceptio.& affuit consensus habentium actum explicare de iure naturali.in.l.52.cum.v.sequē.fo.cclvj.nu.87.
¶ Actus q̄uis valeat contra iuramentū. tamen faciens de periurio puniri debet. in.l.65.fol.ccxcviij.nu.41.
¶ Accusatus de adulterio commisso in seiam vxorem vtij.qui respondendo accusationi dixit confiteor me cognouisse dictam seiam carnaliter.non per hoc videtur confiteri eam vxorem vtij.& per cō sequens condemnari non poterit.nisi aliter qualitas vxoratiōis ꝓbetur.in.l.7.fo. lxxxij.nu.44.de quo etiaz videatis omnimodo.in.l.79.fol.cccxlv.nu.11.
¶ Accusas aliquem de adulterio iure extranei.sufficit reprobare q̄ illa mulier habebatur & tractabatur vt vxor. non autem requirit q̄ sit vere vxor.sed si iure mariti oporet te probare. q̄ vere sit vxor. alias iure mariti accusare non poteris.de quo videatis.ibi.s.in.d.l.7.in ẋsi.Si cū accusas aliquem de adulterio.&c.quia ō iure huius regni per.d.l.7ᵒ.j. isto volu. aliter disponitur ibi.s.in.d.l.7.nu.45.
¶ Accusans in libello de adulterio.si postea probat de stupro.valet sententia lata super stupro,quia nomen adulterij generale est.in.l.74.fol.cccxxij.nu.2.
¶ Accusator semel probauit delictum p vnum testem.numquid iudex debeat sibi deferre iuramentum necessarium in supplementum probationis.& ita condēnare reum accusatum.ibi.nu.39.
¶ Accusans aliquem vere criminosum. gerens in animo potius vindictam propriam q̄ iustitiam publicam punitur.in.l. 78.fol.cccxlij.nu.11.
¶ Accusatus an peccet mortaliter si timens condemnari negat veritatem.ibi. nu.12.
¶ Accusare non potest existens in peccato mortali.ibi.nu.15.
¶ Accusatorum plurimas inhabilitates videte.ibi.nu.17.
¶ Alia circa accusationes.in.l.63.nu.30. in.l.74.nu.24.in.l.78.nu.10.& 16.et in.l.80.nu.2.
¶ Adherentes dicuntur qui sunt sequaces alterius.& qui eius intentionem operibus consilijs & fauoribus assistunt.in.l. 47.fol.ccxxvij.nu.2.
¶ Adherentes dicuntur qui sponte sunt eiusdem velle.& eiusdem nolle cuius est principalis.ibi.nu.3.
¶ Aditio hereditatis si per in integrum restitutionem rescindat.an legata valeāt. in.l.3.alias.1.fol.xvij.nu.91.
¶ Adens hereditatem quasi contrahit in.l.52.cum.v.sequen.fo.ccxlix nu.4.
¶ Aditio hereditatis cum pendet ab animo & voluntate adeuntis.non potest per procuratorem fieri.& ita nec potest ratificari.ibi.nu.5.
¶ Alia circa aditionem hereditatis.in.l. 3.alias.1.nu.92.in.l.4.nu.64.& 65.in l.12.nu.11.cum duobus sequen.
¶ Administrator quidam rerum meārū computauit mecum super vno capitulo. & ego feci illi generalem quietationem ō omnibus in quibus mihi tenetur vsq; in presentem diem.nūquid restingi debeat solum ad illud capitulum.in.l.62.folio cclxxij.nu.5.
¶ Adoptiuus filius q̄uis cum naturalibus & legitimis filijs non succedat per.l. v.titu.vj.lib.iij.fo.ro.adoptiuum excludere matrem defuncti.in.l.5.folio.lxxj. nu.11.
¶ Adoptiui non omnes vt olim habentur vt naturales & legitimi.sed ab ascendentibus adoptati vel arrogati.& in illis iura antiqua seruantur illesa.in.l.27.fol. clxvij.nu.24.
¶ Adoptari quis non potest vt pro parte temporis sit filius.& pro parte non.in l.45.fol.ccxxj.nu.45.
¶ Aduentitium est quod filius querit ex persona sua.in.l.24.fo.cxlvij.nu.2.
¶ Aduentitia in materia istius.l. dicūtur illa que non prouenium a persona de cuius hereditate tractatur.in.l.27.fo.clxvij. nu.35.
¶ Aduentitia q̄ non conferuntur debet intelligi quo ad proprietatem.sed fructꝰ proprietatis cōferri debet.ibi.nu.37.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Aductitia filius in potestate patris cõ huius hodie sibi ⁊ non patri acquirit. p fecuna acquirit patri sicut olim. vt sunt ulla que contemplatione patris filio relinquuntur. in. l. 46. folio. ccxxv. nu. 7.
¶ Aliud circa aduentina. in. l. 24. fol. crlvij. nu. 3.
¶ Aduerbium euidentissime idē importat q notoriuz. de quo videatis remissiue in. l. 60. fol. cclxiij. nu. 17.
¶ Aduersatiua si ponitur cum copula denotat diuersum factum. sed idem ius. tamen posita sine copula aduersatur in facto ⁊ in iure. et dictionum autem. ⁊ sin autem. remissiue. in. l. 3. alias. 1. folio. viij. nu. 27.
¶ Adulterio vxoris maritus lucratur dotem etiam promissam. in. l. 4. folio. lxiij. nu. 191. ⁊ etiam profectuiaz vt per Rode. Sua. i libro quē direxit cardinali Burg. fo. lxxxvj.
¶ Adulteri de iure huius regni in manibus mariti poni debent. vt de illorum psonis ⁊ rebus ad libuum facere possit. ibi s. in d. 4. nu. 192.
¶ Adulterio vxoris maius preiudicium generatur marito propter dubium prolis q̄ vxoꝛ ex adulterio marii. ibi. nu. 224.
¶ Adulteriū qualiter probetur. in. l. 78. fol. cccxlij. nu. 2.
¶ Adulterium verisimiliter nō pōt probari nisi per domesticos. ibi. nu. 3.
¶ Adulterium remittitur etiam tacite p maritum vxoꝛ. ibi. nu. 9.
¶ Alia circa adulterium. in. l. 4. nu. 193. ⁊ 194. ⁊ 195. ⁊ 220. ⁊ 221. ⁊ 228. et 250. in. l. 7. nu. 44. ⁊ 45. ⁊ 49. in. l. 9. nu. 18. in. l. 74. nu. 2. in. l. 78. nu. 7. ⁊ 8. ⁊ 10. in. l. 79. nu. 11. ⁊ in. l. 80. nu. 1. et 2. ⁊ fi.
¶ Adultus si possit petere restitutionem in integrum aduersus testamentum a se factum si dicat inconsulte factum vel minus discrete ad alicuius suggestionez seu instantiam in. l. 3. fol. xxxv. nu. 41.
¶ Adultus curatozem habens non potest alienare in vita sua res immobiles sine decreto iudicis et auctoritate curatoꝛis. vel saltem iudicis decreto quod supplet defectum auctoritatis curatoꝛis. ibi. nu. 42.
¶ Adultus habens curatozem ⁊ faciens testamentum potest in testamento dare licentiam executoꝛibus suis. vt res immobiles sine decreto iudicis alienent. quia censetur iure maioꝛis quo ad testandum ibi. nu. fi. ⁊ i. l. 29. fo. cixxxij. nu. penul. vbi videatis.
¶ Aduocati magni ⁊ recti iudices vtentes legibus prout debent. meliozem vitā facium q̄ fratres predicatoꝛes ⁊ alij religiosi. in. l. 39. fol. cccij. nu. 19.
¶ Alia circa aduocatos. in. l. 77. folio cccxxxix. nu. 30. ⁊ 31.
¶ Affectio paterna inducit donationem ex presumptione. in. l. 26. folio. clx. nu. 18. sub quo. nu. pono nouem casus in quibus donatum a patre filio non computatur nec confertur.
¶ Affines non dicuntur propinqui. in. l. 68. cum. v. sequen. fol. cccxij. nu. 4.
¶ Agendi a preterito duplicem modum in. l. 22. fol. crliij. nu. 14.
¶ Agens contra ciuitatem ratione mutui facti administratoꝛi ipsius ciuitatis. vt obtineat est necesse q̄ probet pecunias mutuaz esse versam in vtilitatem eiusdem ciuitatis. alias non obtinebit. in. l. 59. fo. cclxj. nu. 2.
¶ Agens ex prescriptiõe probare debet titulum. bonam fidem ⁊ continuam possessionem. in. l. 61. fol. cclxviij. nu. 31.
¶ Agēs in libello ad interesse. an debeat exprimere quantitatem. in. l. 62. folio. cclxxviij. nu. 81.
¶ Agens propter vim sibi illatā satis est q̄ narret in libello vim fuisse sibi illatam absq̄ alia cõclusione. ⁊ sic absq̄ eo q̄ petat aduersarium per talem vim cõdemnari ad interesse. in. l. 63. fo. ccxcj. nu. 21.
¶ Alienatio quando fit per pupillum cum tutoꝛe ex iusta causa. tunc a tali alienatione pupillaris substitutus excludit. sed si pupillus cum tutoꝛe alienaret sine iusta causa. potest euenient casu substitutionis reuocare substitutus. in. l. 4. fo. l. nu. 100.
¶ Alienatio sine sit prohibita extra familiam simpliciter. aut etiam sit adiecta causa vt familie relinquat. q̄ neutro casu potest alienari in extraneum. ⁊ sic extra familiam etiam requisitus illis de familia ⁊ recusantibus emere. in. l. 68. cuz. v. sequē. fol. cccxix. nu. 37.

¶ Alienatio rei dotalis an confirmetur morte mariti; vel vxoris. videte Rode. Sua. in libro quem direxit cardinali Burg. fol. xxxix.
¶ Alia circa alienationem in. l. 3. nu. 24. in. l. 4. nu. 99. ⁊ 114. in. l. 15. nu. 37. in. l. 20. nu. 16. ⁊ 17. in. l. 25. nu. 54. ⁊ 55. in. l. 26. nu. 5. ⁊ fi. in. l. 40. nu. 5. in. l. 45. nu. 24. in. l. 51. nu. 7. cum duobus sequen. in. l. 52. cum. v. sequen. nu. 14. ⁊ 85. in. l. 61. nu. 28. ⁊ in. l. 62. nu. 117.
¶ Alere alium non tenetur qui non habet nisi quantum sufficit sibi ad alimenta. siue sit pater. filius vel quicunq̄. in. l. 7. fol. lxxxvij. nu. 92.
¶ Alimentoꝛum ratione sit vnus vel plures filij illegitimi plus quinto non dabit pater. qō intelligite. vt in. l. 8. fol. lxxxix. nu. 6.
¶ Alimentis preteritis libere transigitur super futuris vero auctoꝛitas pretoris requiritur. ibi. nu. 39.
¶ Alimenta sunt consideranda secundū necessitatem viuendi. ⁊ non dignitatem eius qui alimentari debet. ibi. nu. 41.
¶ Alimenta solum proprie veniunt ō iure nature. in. l. 20. fo. cxxxviij. nu. 5.
¶ Alimentis dotis nunquid mulier renuntiare possit. in. l. 27. fo. clxxix. nu. 135.
¶ Alimenta legata vsq̄ ad pubertatem ad quantum tempus extendatur pubertas. videatis Rode. Sua. in repe. l. qm̄ in prioꝛibus. fol. xij. col. iij. in fi.
¶ Alia circa alimenta. in. l. 4. nu. 46. et 47. in. l. 7. nu. 17. et. 37. ⁊ 39. ⁊ 41. in. l. 8. nu. 1. cum quatuoꝛ sequen. ⁊ nu. 7. ⁊ 9. ⁊ nu. 24. cum quatuoꝛ sequen. ⁊ nume. 32. ⁊ 33. ⁊ 36. ⁊ 37. ⁊ 39. ⁊ 40. ⁊ 42. et 43. in. l. 15. nu. 35. ⁊ 38. in. l. 27. nu. 80. et 124. in. l. 34. nu. 5. in. l. 74. nu. 49. ⁊ 54. in. l. 51. nu. 33. ⁊ in. l. 80. nu. 5.
¶ Amissio instrumentoꝛum si probatur. ⁊ tenoꝛ illoꝛum. de veritate autem eoꝛum nihil probatur. tunc talis probatio non facit plenam fidem. tamen faciet semiplenam probationē vt deueniatur ad iuramenti delationem. in. l. 39. folio. cclij. nu. 18.
¶ Amoꝛ non est qui vincat paternum. in. l. 47. fo. ccxxix. nu. 33.
¶ Amoꝛ illicitus precedens non tollit liberum consensum in matrimonio contrahendo. in. l. 62. fol. cclxxiij. nu. 25.
¶ Anima mariti contristatur ex nuptijs secundis vxoris sue. in. l. 13. fol. cx. nu. 23.
¶ Animo solo ⁊ sola voluntate non obligatur quis nisi deo. in. l. 15. folio. cxxij. nu. 60.
¶ Annullato onere vtruz meliozatio annulletur. in. l. 25. fol. cliij. nu. 32.
¶ Annus vtrum incipiat ab incarnatione domini. an a circuncisione. in. l. 31. fo. clxxix. nu. 18.
¶ Anni domini nunquid de necessitate sunt in instrumento ponendi. ibi. nu. 19.
¶ Annuum aliquid si est relictum ecclesie imperpetuum. q̄ ratiõe infinitatis euitande illud imperpetuz intelligitur vsq̄ ad centum annos. ita q̄ elapsis centū annis nō debetur amplius ecclesie. de quo videatis in. l. 25. fol. cliij. nu. 22.
¶ Appellatio si est deserta statim executio fieri debet contra deserentem illam. ⁊ non habet quadrimestre tempus. quod alias de iure cõmuni datur iudicatis ad soluendum. quod reprobant Alexan. ⁊ Aret. vt videbitis. in. l. 2. folio. xxx. nu. 40.
¶ Appellari potest a declaratoria. ibi. nu. 59. de quo etiam videatis in. l. 75. folio cccxxij. nu. 21.
¶ Appellari non potest a pena. l. in qua dicitur partem incurrisse. ibi. nu. 60.
¶ Appello a pena ne dicas. sed dic q̄ appellas quia nō es culpabilis. vel quia nō fuit probatum. ibi. nu. 61.
¶ Appellatio quādo debeat interponi in scriptis. si est interposita in scriptis ⁊ est perdita. per testes probari potest. in. l. 39. fol. ccij. nu. 3.
¶ Appellari q̄uis non possit a mera interlocutoria. tamen poterit appellari ab interlocutoria. in qua iudex pronuntiauit instrumentum publicum mandandum executioni quia habet vim diffinitiue. in. l. 62. fol. cclxxvj. nu. 52.
¶ Appellatio sicut deseritur per lapsum termini iuris. ita propter lapsum termini hominis. ibi. nu. 92.
¶ Appellari potest etiam post decē dies iuris cõmunis. vel quinq̄ de iure huius regni a sententia que continuum grauamen infert. ibi. nu. 95.
¶ Appellans in vltima die in qua potest

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabula seu repertorium.

appellari debet inferre horam in qua appellauit.quia possibile est q̄ appellando in vltima die.q̄ sequens sit inchoata.ibi.nu.96.

¶Appellari an possit ab executione instrumēti executori.videatis Rode.Sua. in lectu.l.post rem iudicatam.in. 6.q̄.ff. de re iudi.

¶Appellatione filiorum cōprehendūtur z femine.in.l.7.fol.lxxvij.nu.8.

¶Appellatione filiorum q̄nis nepotes contineantur.secus tamen est in contractibus.ibi.nu.11.

¶ Appellatione possessionum intelliguntur res immobiles.in.l.19.fol.cxxv. nu.20.

¶Appellatiōe viri z vxoris intelligitur de his qui matrimonium consummauerūt.non autem de his qui solum contraxerunt per verba de presenti.in.l.50.fol. ccxxxix.nu.25.

¶Appellatione cōtractus nō venit quasi contractus.in.l.52.cum.5.seq.fol.ccxlix. nu.8.

¶Appellatione dominij venit directuz tantū.in.l.68.cū.5.seq.fol.cccxx.nu.41.

¶Alia circa appellationem.in.l.8.nu. xl.in.l.51.nu.32.et.33.et in l.62.nu.97. et.98.

¶Apertura testamenti quid sit et qualiter fiat.in.l.3.alias.1.fol.xxij.nu.136.

¶Arbiter vel arbitrator in quem factum fuerit compromissum generale.non pōt cogere partem.vt faciat generalem quietationem.in.l.58.fol.cclix.nu.10.

¶Arbiter potest prohibere duobus inimicis adinuicem.ne vnus vadat ad contractam alterius.nec alter ad aliam alterius.q̄nis in compromisso illud ei nō sit cōmissum in.l.62.fol.cclxxxiij.nu.110.

¶Arbiter qui neglexit infra terminum arbitrari facit litem suam.sicut male iudicando.ibi.nu.113.

¶Arbitrator excōicatus numquid arbitrari possit.ibi.nu.114.

¶Arbitrandi potestas quanto tempore duret.ibi.nu.112.

¶ Arbitrio iudicis relinquitur q̄ tempus dicatur prolixum.z q̄ diu.in.l.2.fol. xxx.nu.45.

¶Arbitrio iudicis relinquitur illud incōtinenti vel confestim(de quo in.l.3.§.cuz igitur.de vi z vi arma.)cōsiderata qualitate persone deijcientis z rei ex qua quasi fuit deiectus.ibi.nu.46.

¶Arbitrium liberum regulatur secundū ius cōmune.in.l.30.fol.clxxxiiij.nu.2.

¶Arbitrio boni viri vel iudicis relinquitur vt donata iudicentur preciosa.aut ne. in.l.50.fo.ccxxxviij.nu.17.

¶Arbitrium boni viri importāt hec verba si tibi iustum videbitur.in.l.52.cū.v.sequen.fol.cclj.nu.36.

¶Arbitrio iudicis debet relinqui.an tēpus absentie(de qua in ista.l.57.)sit breue aut longum.cum nō sit a iure determinatum.qui iudex arbitrari debet qualitatem temporis.distantiam loci z etiā qualitatem mariti.ibi.nu.77.

¶Aliud circa arbitrium boni viri.in.l.52. cum.v.sequen.nu.35.z in.l.66.nu.10.

¶ Ardor liciti amoris an habeat vim clausule codicillaris.in.l.3.alias.1.fo.xiij. nu.69.

¶Ardor liciti amoris habet vim revocationis clausule derogatorie apposite in primo testamento.ibi.nu.70.

¶Area trahit ad se edificiū.in.l.44.fo. ccxiiij.nu.26.

¶Arras etiam perdit vxor ob adulteriū. in.l.4.fol.lxiij.nu.193.

¶Arrarum est dicendum idem q̄ de dote z donatione propter nup.in.l.27.fol. clxx.nu.62.

¶Arre dantur a viro vxori aut dari presumuntur in premium pudicitie z virginitatis.in.l.49.fol.ccxxxv.nu.8.

¶Arre dari z promitti possunt de iure huius regni etiam mulieri corrupte aut viduc.ibi.nu.9.

¶Arre si intercenirnt in matrimonio in quo interuenit copula.poterunt mulier z illius heredes ea mortua eligere arras aut donatum.in.l.50.fo.ccxxxix.nu.16.

¶Alia circa arras.l.14.nu.fi.z in.l.49. nu.6.z.7.z fi.

¶Argumentum a contrario sensu nō habet locum in statutis.tamen vbicunq̄ in statuto 'limitatur tempus'.post tempus limitatum sumitur argumentum a contrario sensu.etiam ad tollendum ius commune virtute limitationis temporis que alias nihil operaretur.in.l.3.alias.1.fol. vj.nu.8.

¶Argumentum a contrario sensu an habeat locum in vltimis voluntatibus.vide te Rode.Sua.in alleg.2.fol.cxxvij.col. j.cum sequen.ad fi.z fol.cxxviij.col.j.in pun.z col.2.

¶ Argumentum est bonum a legitima filiorum ad legitimam patroni.z econtra.2 videatis differentias inter istas legitimas.z inter filium z patronum.et cōuenientes inter illos remissiue.in.l.4.fol. lj.nu.104.

¶Argumentum sumitur a maiori negādo.z procedit in iure.non tamen affirmatiue.in.l.6.fol.lxxiij.nu.15.

¶Argumentum a maiori est licituz etiā in materia dispensationis.ibi.nu.16.

¶Argumentuz a maiori valet in gratijs fauorabilibus.secus in odiosis dispensationibus.ibi.nu.18.

¶Argumentum est bonuz de vltimis voluntatibus ad contractus.et econtra cōcurrente identitate rationis.in.l.15.folio cxv.nu.11.

¶Argumentum a contrario sensu non debet sumi quando est contra casum legis.ibi.nu.33.

¶Argumentum a sufficienti partiū enumeratione est licituz quando partes sunt sufficienter enumerate alias secus.in.l. 45.fol.ccxvij.nu.1.

¶Argumentatio de re ad tempus licita est.ibi.nu.42.

¶Argumentum de re ad tēpus.vel cōtra non semper procedit.ibi.nu.69.

¶Argumentum a contrario sensu dicit mens conjecturata legis.in.l.78.folio cccxlj nu.4.

¶Argumentum a cōtrario sensu nō est casus legis obscurus.imo est apertissimꝰ ibi.nu.5.

¶Articulatur de stilo cancelerie in discretionibus.an lex que allegatur fori legum sit in vsu vel consuetudine.in.l.5.fo. lxxj.nu.6.

¶ Aliud circa articulos.in.l.61.folio cclxviij.nu.fi.

¶Ascēdentibus minus debeť legitima q̄ descēdētibus.in.l.4.fo.lxvij.nu.264.

¶Ascendens habens descendentes naturales z legitimos.q̄nis habeat filium naturalez.potest relinquere illi solū quintum.secus tamen si non habet descendētes predictos.sed filium naturalem.q̄licet legitimos ascendentes habeat.potest relinquere omne quod voluerit filio naturali.2 sic etiam vltra tertiū.ibi.nu.279. Et videatis Rode,Sua.in repe.l.quoniam in prioribus.n.6.amplia.vbi ponit differentias successionis ascendentium z descendentium.folio.xliij.col.iij. cum sequen.

¶Ascendentes sicut cessante consuetudine aut statuto.ordine suo ex testamento z ab intestato descendentibus succedunt.vt hac.l.in pun.Sic stante dicta cōsuetudine vel statuto quod bona devoluantur radici vt hic in fine.intelligi debet tam ex testamento q̄ ab intestato.ibi. nu.282.

¶Ascendētes ex linea paterna q̄nis nō teneantur alere adulterinos vel incestuosos.ex materia autem tenerētur.in.l.8.fo. xcj.nu.32.

¶Ascendentes si promiserunt descendētibus illos per causam onerosam melorare.tenentur implere promissum.quod si non fecerint.transactis diebus vite melioratio habetur pro facta.in.l.20.fol. cxxxix.nu.21.

¶Ascendens qui solum descendentem naturalez habet.potest illū meliorare respectu alterius aut aliorum descendentiū legitimorum forsan genuendorum.z necessarium esset causam hanc ad melioris validitatem assignare.in.l.25.fol. clvj.nu.52.

¶Ascendētes si succedūt descēdentibꝰ inter tales ascendentes collato locū nō habet.in.l.27.fol.clxvij.nu.31.

¶Assertioni iudicis dicentis in licentia de qua in istis.ll.55.z.57.q̄ illam mulieri dedit causa cognita.an stet sine eo q̄ ex actis causa appareat.in.l.52.cū.v.sequē. fol.cclxij.nu.65.

¶Assertio seu inculpatio vulnerati.etiā in extremis cōstituti.z asserētis q̄ fuit a titio letaliter vulneratꝰ.nedū p̄bat cōtra inculpatū.imo nec facit indicium ad torturā cōtra illū.in.l.74.fol.cccxxxij.nu.27.

¶Augmentum dotis virtualiter est ipsa dos.in.l.15.fol.cxxj.nu.32.

¶Augmentum censetur esse illius nature cuiꝰ est illa portio cui accrescit.in.l.21. fol.cxl.nu.4.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Alia circa augmentum.ibi.nu.5.& in.l. 51.nu.18.

¶Aūc.preterea vnde vir & vxor potest procedere etiam condito testamento. in l.30.fol.clxxxv.nu.10.

¶Aūc.si qua mulier,ad velleia.& ista.l. in prin.vbi non potest vxor obligari seu fideiubere pro marito,saltim in causa fundi dotalis.in.l.59.fol.cclxij.nu.fi.

¶Aūc.qui incipiunt sed hodie.loquuntur de illo hodie quando leguntur.in .l. 67.fol.cccix.nu.3.

¶Auctoritas glo.magna est & maior & doc.in.l.3.fol.xxxiij.nu.20.

¶Auctoritas glo.omnes alias tollit.ibi nu.21.de quo etiam videatis.in littera.g. super verbo.glo.& in litera.b.super verbo.Bal.

¶Auctoritate iudicis potest quis ingredi possessionē sine executore.vt ipsemet sit executor & nuntius in causa propria. precedēte tamen legitimā cognitione. in l.4.fol.lxij.nu.235.

¶Auctorari quis non possit quis in facto proprio,tamen hoc per auctoritatez iudicis suppleri potest.in.l.15.fol.cxxvj. nu.82.

¶Auctoritas patris ad meram obligationem filij sui pupilli nō sufficit.in .l.52. cum.v.sequen.fol.ccl.nu.18.

¶Auctoritas patris an sufficiat.quando filiusfa.minor est in iudicio.aut debeat dari ei curator.ibi.nu.20.

¶Auctoritate propria potest quis ius sibi dicere.quando non potest rē propriā cōsequi propter defectū iusticie vel alias in.l.64.fol.ccxciij.nu.11.

¶Auus quādo habet nepotē ex filio naturali tantum.vel ex filio spurio. tali nepoti aliquid relinquere in testamento nō potest.& sic a fortiori sibi non succedet ab intestato.in.l.4.fol.50.nu.98.

¶Auus quando teneatur alimētare nepotes.videatis.in.l.8.fol.xcj.nu.31.

¶Auus viuente patre suo neptis potest dotare eandem neptem.in.l.16.fo.cxxix. nu.9.

¶Auus an teneatur dotare neptem. in l.51.fol.ccxliij.nu.12.

De litera.b.

Ab.timens recedere a glo: in consulendo.tam consuluit secundum .glo .in.l.3. fol.xxxiij.nu.23.

¶Bannitus qui potest impune offendi & occidi secūdum formam statuti.poterit etiam occidi a filio & a patre.in.l.4.fo.lv.nu.134.

¶Bannitus non potest vendere bona que in ciuitate relinquit.si ei est prohibitum per superiorem.in.l.25.folio .clvj. nu.56.

¶Bannitum occidere vel offendere impune nunquid de iure communi cessantibus statutis licitū sit.in.l.74.fo.cccxxv. nu.31.

¶Bannitus qui potest offendi.potest nō solum in persona.sed etiam in bonis.posterioꝝ impune verberari & contumelijs affici.ibi nu.34.

¶Bannitus non solum ipse est admittēdus ad probandū de innocēna sua .imo quicunq; etiam penitus extraneus admittendus est ad illum excusandum .& allegandum causas innocentie sue .de quo videatis ibi.nu.fi.

¶Aliud circa bannum.in.l.65.cccxciij. nu.23.

¶Alia circa bānitos.in.l.74.fo.cccxxv. nu.32.&.33.&.35.&.36.

¶Baptisma.in.l.11.fol.cj.nu.9.

¶Baro vel comes si prohibeat filio aut alijs institutis alienare vassallos.ex quo talis prohibitio censetur facta fauore et commodo vassallorum.in casu alienationis videtur relicta liberatio vassallis .et tunc inducereꝰ liberatio vassallorum a subiectione.& sic a superioritate domini. de quo videatis in.l.68.cum. v. sequen. fo.cccxiij.nu.9.

¶Bartolum semper dixisse veritatem.in l.4.fol.xlj.nu.14.

¶Bar.in ciuili fuisse principem & illius dictis semper veritatis clausulam inesse. ibi.nu.15.

¶Alia circa Bar.ibi.nu.11.cum duob⁹ sequē.&.nu.16.&.17.

¶Bastard⁹.naturalis.& similia noia an idē imponent.in.l.7.fo.lxxxij.nu.43.

¶Benignum etenim est & plenum ingenij pudoris fateri p quos ꝓfecerit.& ob hoc animi infelicisq; ingenij deprehendi in furto malle q̄ mutuū reddere.in.l.4.fol.xlj.nu.3.

¶Blasfemator frequens non accusat in l.78.fo.cccxlij.nu.ante penul.

¶Bona clerici delinquentis applicent ecclesie vbi deliquit etiā patrimonialia. nisi in illis recognosceret dominiū vtile domino seculari.quia illud non confiscatur,sed reuertet ad dominū directū.in l.7.fol.lxxxiij.nu.52.

¶Bona clerici in casu quo veniunt confiscanda.si non est beneficiatus applicatur fisco episcopi.si est beneficiatus ecclesie in qua habet beneficium.de quo videatis etiam remissiue.ibi.nu.76.

¶Bona damnatoꝝ que per anē.bona damnatorum.de bonis dāna.conseruātur ascendētibus & descendētibus.trāsmittuntur hereditate non adita.in.l.12.folio ciij.nu.12.

¶Bona que sunt sita in territorio iudicis cui littere dirigūtur per talem iudicē executio sententie late per iudicem alterius territorij fieri potest.quod procedit. vti l.61.fol.cclxvij.nu.11.

¶Bonis confiscatis si comparet vxor vl qter creditor cum instrumento q̄ non debet compelli ad dandum libellum.& procedendum ordinarie coram iudice fiscali. imo summarie debet illis solui p officiales camere.viso de viribus eorū sine alio iudicio & sine sentētia diffinitiua.in.l.75. fol.cccxxxij.nu.penul.

¶Bonorum appellatione que continentur.ibi.nu.5.

¶Bona fides presumitur sine titulo.in.l. 61.fol.cclxviij.nu.26.& in.l.63.fol.ccxcij. nu.31.

¶Alia circa bonam fidem.in.l.61.nu. 24.&.31.& in.l.63.nu.fi.

¶Bone fidei possessor etiam si nullū titulum pretendat facit fructus suos. in.l. 61.fol.cclxviij.nu.25.

¶Bone fidei possessor sine cū titulo aut sine illo facit fructus suos.ibi.nu.27 .et in.l.63.fo.ccxcij.nu.33.

¶Bone fidei possessoris est preuilegium q̄ prescribit fructus stantes separatos a solo sine titulo speciali.ibi.nu.52.

¶Bone fidei possessor sine cū titulo. aut sine titulo lucratur fructus pro cultura & cura.ibi.nu.33.

¶Bonorum possessio cōtra tabulas sicut datur filijs tam natis ita postbumis.in. l. 4.fol.liij.nu.120.

¶Bonus bartolista censendus est opti⁹ legista.ibi.s.in.l.4.nu.16.

De litera.C.

Cambia mercatorū nūqd sint licita.in.l.7 7.fol.cccxxxvj. nu.15.

¶Cancellato instrumēto tradito de partiū voluntate.co ipso intelligit facta retradito olim q̄ prius tradita fuerant per traditionem instrumēti.in.l.15.fol.cxix.nu.22.

¶Canonum dispositionē in spiritualib⁹ sequi debemus.in.l.10.fol.xcvij.nu.8.

¶Canon vel lex vbicūq; fundatur super presumptione.si in foro anime certum sit presumptionem illā non esse verā prevalet ibi veritas.etiam quando lex induceret presumptionē iuris & de iure.in.l.52. fol.cclvj.nu.90.

¶Capitale saluū esse debet de cōsuetudine.& si ita est cōsuetum,intelligit etiā tacite hoc actum.in.l.4.fol.lxiij.nu.256.

¶Capitulū cū haberet.de eo qui duxit in mat.quā pol.p adult. procedi non solū in spurijs simpliciter. sed etiam in nepharijs incestuosis.in.l.7.fol.lxxxiij.nu.47.

¶Capitulū(de quo in precedēti proximiore nu.)an habeat locū extra terras ecclesie vel ei subiectas.ibi.nu.48.

¶Capitulum si habet fundum cōmunez cū prelato.non perdit illum propter felonia prelati.ibi.nu.60.

¶Captura persone non potest fieri p familiam potestatis.licentia in scriptis nō ostensa.in.l.60.fol.cclxv.nu.27.

¶Captus ꝓpter debitū si ducitur p ecclesiam.& se euadit de manibus alguazelli.potest extrahi de ecclesia.in.l.64.fol. ccxciij.nu.8.

¶Captū si alius eximit de manib⁹ familie iudicis.tenet ipse ad solutionē illud debitū.ad qd̄ tenebat captus.ibi.nu.9.

¶Captus iniuste & incarceratus p causa

Universidad de Deusto
Biblioteca

capitali.si non potest aliter euadere.licitum est sibi occidere custodes carcerum nec tenetur de homicidio.in.l.77.folio ccexxxvij.nu.20.
¶Captus qui ducitur ad carceres si idoneos affert fideiussores relaxari debet. alias fit ei iniuria 2 fideiussoribꝫ. de quo videatis ibi nu.33.
¶Alia circa capturam personarum in.l. 4.nu.243.in.l.60.nu.7. cum duobus sequen.2 nu.28.in.l.62.nu.66.2.68. et 153.2.155.in.l.64.nu.7.2.13.2.14.2 in.l. 77.nu.18.Et circa capturam accusati videte practicaz per Rode.Sua. in illo qõ scripsit de fideiussore in causa criminali. fol.109.ad fi.cum sequen.
¶Carceres vos remitto ad.l.62.nu.61.2 62.l.77.nn.9.2.10.2.17.2.19.2.22.2.23. 2.l.78.nu.13.
¶Cardinales faciunt ex quodam preuilegio contra.l.additos.C.de appella.nã si obniant ei qui ducitur ad mortem.habent ex consuetudine hoc preuilegiuz.q̃ possunt illum a morte liberare.de quo videatis in.l.2.fol.xxxij.nu.fi.
¶Cardinales non habent dignitatẽ papalem.tamen conferunt in papam quem eligunt.in.l.30.fol.clxxxvj.nu.28.
¶Castitas maior etiam secunduz mores hominum exigitur in feminis q̃ in masculis.in.l.47.fol.ccxxxj.nu.59.
¶Aliud circa castitatem in.l.9.fol.xcv. nu.20.
¶Castrensia vel quasi 2 aduentitia non sunt in legitima computanda.nec sunt cõferenda in.l.27.fol.clxvij.nu.34.
¶Casus omissus remanet dispositioi iuris cõmunis.in.l.1.fol.viij.nu.28.
¶Casus omissus a testatore an habeat pro omisso.ibi.nu 29.
¶Casus duo quando a.l.antiqua parificantur seu equiparantur.noua lex in vno corrigens.2 in altero corrigere intelligitur.ibi.nn.31.
¶Casus plures in quibꝫ in alternatiuis alteram partem veram esse non sufficit videatis remissiue.ibi.nu.47.
¶Casibus in quibus per stipulationẽ nõ tollitur precedens contractus.dicetur ex vtraq̃ causa rem habere.ibi.nu.135.
¶ Casus plures notabiles et quotidianos in quibus patri aufertur administratio.videatis remissiue.in.l.4.folio.xliij. nu.49.
¶Casibus in quibus esset quis in quasi possessione filiationis.per solam nudam contrariam assertionem patris. aut contrarium verbum patris.non priuatur filius illa quasi possessione filiationis.in l.9.fol.xcv.nu.16.
¶Casus in quibus si nõ valet quod ago vt ago.nec valebit vt potest.in.l.25.fol. cliij.nu.12.
¶Casibus in quibus dictum est simplicẽ donationem non computari.nec conferri.debet intelligi nisi sit dictum expresse a donante q̃ computetur vel conferatur quod intelligitur si tempori ipsius donationis dicatur.de quo vos remitto ad.l. 27.fol.clxxiij.nu.97.
¶Casus in quibus pater non habet vsufructum in aduentitijs filij.in.l.46.folio ccxxv.nu.8.
¶Casus in quibus quis non potest renũciare iuri vel fauori suo.in.l.48.folio ccxxxij.nu.7.
¶Casum specialiter prohibitum puta casum donationis non venire sub generali arbitrio.in.l.52.cum. v. sequen.folio ccliij.nu.53.
¶Casus est inquo quis compellitur stare in cõionez.in.l.62.fol.cclxxvj.nu.50.
¶Casus fortuitus non imputatur socio cui contingit.sed de communi perdit.in l.75.fol.cccxxxj.nu.10.
¶Casus.15.qui habent executionẽ parata tam videte p Rode.Sua.in.l.post rẽ indicatã.fol.105.col.3.vsq̃ ad fi.
¶Alia circa casus fortuitos.in.l.44.nu. 22.2 in.l.64.nu.fi.
¶Cautionis in.l.4.fol.lxiij.nu.250.
¶Causis ex quibus põt volũtas testatoris ꝓbari q̃ voluerit matrẽ 2 similes psonas p tacitã pupillarẽ excludere.ex eisdẽ causis in tacita exẽplari ap ꝓbari põt i.l. 4.fol.lvij.nu.154.
¶Causa in criminali non est aliquid immutatum in fisco.ibi.nu.218.
¶Causa certis finibus circunscripta effectum producendum limitat 2 restringit.in.l.7.fol.lxxxij.nu.40.
¶Causis ex quibus pater in testamento filium exheredare potest.ex eisdem etiã põt in vita alimẽta denegare filio.in.l.8. fol.lxxxix.nu.5.
¶Causa dotis 2 studij equiparantur. in l.15.fol.cxx.nu.28.
¶ Causa dotis. donationis propter nup. 2 alimentorum equiparantur. ibi. nu.36.
¶Causam enim verborum 2 mentem cõtrahentium inspiciendas.non tantum significationem verborum 2 alia circa hoc videatis.ibi.nu.52.
¶Cause ingratitudinis per quas filius exheredari potest.vtrum illum a successione ab intestato repellant.in.l.23.folio cxlv.nu.7.
¶Causa dotis dicitur pia.in.l.27.folio clxix.nu.60.
¶Cause alimentorum. dotis.2 studij q̃ pius equiparentur.2 cause alimentorum et dotis sint pie.relictum tamen causa studij ad pias causas non dicitur. nisi pro studio sacre theologie.in.l.30.folio clxxxvij.nu.43.
¶Causa que sit de subtilitatibus iuris si committatur per papam vni grosso doctori est iusta causa.propter quã potest recusari suspectus.2 tanq̃ suspectus remoueri.in.l.39.fol.cciij.nu.26.
¶Causam delegabilem si quis alicui delegat.illo cui facta fuit delegatio capace non existente.q̃ delegans non amittat iurisditionem.in.l.45.fol.ccxix.nu.19.
¶Causa quando dicatur finalis.ibi.nu. 50.
¶Cause magne pecuniarie equiparantur causis criminalibꝫ.i.l.47.fo.ccxxvij. nu.22.
¶Causa dicetur modica 2 parua.si questio esset inter duos reges de.200.florenis.secus si esset inter alios duos cives. ibi.nu.23.
¶Causa fame dicitur ardua.ibi.nu.27.
¶Cause quatuordecim q̃rum sint per q̃s pater potest exheredare filium. tñ idem est in alijs causis habentibus eandem rationem vel enormioreꝫ.de quo videatis ibi.nu.29.
¶Causa in omni quantũcunq̃ summaria in qua plene non requiruntur probationes 2 plena cause cognitio.tamẽ semper requiritur q̃ plene constet de mãdato comparentis.2 q̃ plene constet ipsum habere legitimam personam ad comparendum.in.l.52.cum.v.sequen.fo.ccliij. nu.68.
¶Cause magne pecuniarie equiparantur causis criminalibꝫ.i.l.62.fol.cclxxij. nu.22.et dixeram in.l.47.fol.ccxxvij. nu.22.
¶Causa non requiritur in instrumento guarentigiato.ibi.s.in.l.62.nu.30.
¶Cautelas quibus pater filios spurios relinquere potest.videatis remissiue.in.l. 7.fol.lxxx.nu.19.
¶Cautela illa est laudabilis in qua totum ratio agit.2 furor sibi nihil vendicat. 2 alia circa rationem videatis in.l.12.fo. cvj.nu.40.
¶Cautela vtilis ad faciendum q̃ filiusfami.tempore diuisionis cum fratribus habeat libros preciuos.2 non solum libros.sed quascũq̃ res sibi donatas a patre.in.l.27.fol.clxxvij.nu.102.
¶Cautela ad excludendum declinatoriam fori.in.l.48.fol.ccxxxij.nu.15.
¶ Cautela est bona q̃ quando maritas filiam tuam.facias a dicta filia in scriptis tibi ꝓmittere 2 iurare q̃ nullo modo alienabit.nec alienanti tundum dotalem cũ iuramento vel sine consentiet.quia si postea alienet aut alienanti marito vel alteri consentiat.2 solẽniter iuret non revocare.aut non contrauenire.tale secundũ iuramentum postea prestitum tempori alienationis contra primum prestitum patri non valet nec ligat. in.l.51.folio ccxliij.nu.7.
¶ Cautus sis q̃ fori renuntiet his que posset petere ex testamẽto patris vel matris.cognitis inspectisq̃ verbis testamenti 2 vulgarizatis. Item q̃ specialiter renuntiet legitime aut supplemento legitime.2 super hoc deferatur iuramentum. ibi.nu.26.
¶Cautela ad impediendum cursum prescriptionis.in.l.61.fol.cclxviij.nu.18.
¶Cautela alia ad impediendũ cursum prescriptionis.ibi.nu.19.
¶Cautela pulchra circa contumacem in respondendo positionibus.in.l.74.fol. cccxxviij.nu.42.
¶Cautelam vt clericus possit nepotem instituere.videte per Rode.Sua. in lec. l.9.tum.11.lib.1.fori legum.fol.78.col. 1.cum sequen.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Cedere possit alteri ius si illud habeo capiendi propria auctoritate debitorem vel ingrediendi possessionē.in.l.74.fo. cccxxviij.nu.45.
¶ Cedi potest ius sententie.in.l.62.fol. cclxxvij.nu.65.
¶ Cedi vtrum possit ius primogeniture ibi.nu.69.
¶ Alia circa cessionem.ibi.nu.64.in.l. 74.nu.43.ꝛ.44.ꝛ.46.ꝛin.l.80. nu.fi.
¶ Circa cessionarium videatis.in.l. 62. nu.66.cum duobus sequen.
¶ Cedula si reperiatur in arca patris scripta manu ipsius sine testib⁹.que dimissionem bonorum cōtinet inter liberos. vtrū tali cedule standum sit.in.l.3.alias.1. fol. xxiij.nu.138.
¶ Cedula testamenti reperta in libro notarij.si non reperitur scriptum in cedula q̄ testamentum fuit lectum coram testibus.ex illo testamento nihil debetur.nec publicari potest.ibi.nu.139. Et videatis Rode.Sua.in allega.1.fol.cxxvj.col. ij. ad fi.
¶ Certioratio domini non requirit quādo sine facto domini revocatur procuratoꝛ per status mutationem in deterius.in l.31.fol.clxxxix.nu.6.
¶ Certitudo vera nō potest haberi multorum.tamen vehemens opinio iuncta cū veritate idem operatur.q̄ certitudo.in.l. 39.fol.ccv.nu.41.
¶ Citatur pars ad declaratoriam pene incurse.in.l.2.fol.xxxi.nu.56.ꝛin.l.75.fo. cccxxxij.nu.18.
¶ Citari non debet amplius etiam ad diffinitiuam.qui malitiose procurat ne ad illum citatio perueniat.in.l.52.cū.v.sequē. fol.celiij.nu.70.
¶ Citanda est pars sup liquidatione ꝗa cause cognitionem requirit.in.l.62.folio cclxxviij.nu.79.
¶ Citatio invalida non interrumpit prescriptionem.in.l.63.fol.ccxcj.nu.25.
¶ Citatio invalida nihil operatur. et nō constituit aduersarium in cōtumacia.ibi. nu.27.
¶ Citatio que non est legitima convalidatur si citatus comparet. ibi. nu. 28.
¶ Citatio nulla reconvalidatur per compartitionem spontaneam.ibi.nu.29.
¶ Citari partem que forte multum est a longinquo non est necesse in testium examinatione(de qua in.l.2.de nau. fra'. lib.11.)in.l,64.folio.ccxcviij.nu. penul.
¶ Citatio sola sine plena probatione delicti non sufficit ad condemnationem absentis.in.l.74.folio.cccxxv.nu. 27.
¶ Alia circa citationem.in.l.52.cum.v.sequen.nu.69.in.l.62.nu.68.ꝛ.151.in.l.63. nu.23.ꝛ.24.ꝛ.30.in.l.64.nu.17.in.l. 65.nu.33.ꝛ.36.ꝛ.37.ꝛ.40.in.l.66.nu. 30.et.31.in.l.74.nu.37.ꝛin.l.75. nu.19.
¶ Clam dicitur fieri quidquid taliter fit quod non possit peruenire in notitiam eius cuius interest.in.l.47.fol.ccxxvij. nu.7.
¶ Clam dicitur fieri quādo actus est mihi prohibitus.ꝛ non facio per me sed p suppositam personam.ibi.nu.8.
¶ Clandestinum matrimonium quid sit ibi.nu.10.
¶ Alia circa clandestinitatem.ibi.nu.9. ꝛ.53.
¶ Clausula in medio posita statutorum vel legum ad futura que contra ius sunt commune non extenditur.in.l.3.alias.1. fol.viij.nu.16.
¶ Clausula in medio posita precedentia ꝛ sequentia concernit.ibi.nu.32.
¶ Clausula apposita inter plura capitula refertur tam ad precedentia q̄ ad subsequentia.sicut illa que est apposita in principio refertur ad sequentia.ꝛ illa que in fine ad precedentia.ibi.nu.33. Et videte limitationes remissiue.nu.36.
¶ Clausula apposita in vno capitulo refertur ad omnia illius capituli.et sicut refertur ad omnia illius capituli.ita non refertur ad precedentia nec ad sequentia. ibi.nu.34.
¶ Clausula in principio apposita est maioris efficacie ad determinandum sequētia q̄ clausula in fine apposita ad determinandum precedentia.ibi.nu.35.
¶ Clausule imo nulla dictio nec syllaba debet esse sine effectu aliquid operandi. in.l.6.fo.lxxiij.nu.8.
¶ Clausule omni meliori modo.videatis remissiue in.l.25.fol.ciij.nu.14.
¶ Clausula derogatoria legis vel statuti nunquam videtur corrigere.nisi quatenus inuenitur repugnantia.in.l.45.fol. ccxviij.nu.7.
¶ Clausula non obstante si contineatur in informatione de nouo facta. per hoc nō debet impediri determinatio que deberet fieri per aliqua statuta antiqua.ibi. nu.10.
¶ Clausulam apponendam in contractu ad hoc q̄ creditor possit executioni mandare instrumentum contra singularem successorem seu possidentem bona debitoris hypothecata.videte per Rode. Sua.in.l.post rem iudicatam.fol.cxxviij. col.4.ff.de reiudi. Et aduerte q̄ in numero foliorum intrat repe.l.quoniam in prioribus.
¶ Clericus condemnatus habet priuilegium.vt nō possit exigi vltra q̄ facere possit deducto ne egeat.in.l.2.folio.xxxij. nu.82.
¶ Clericis nō debet dari occasio.vt a diuinis auocentur.ibi.nu.83.
¶ Clericus prime tonsure etiam de iure communi.et etiam inuito patre testatur. in.l.3.fol.xxxv.nu.29.
¶ Clericus deprehensus in fraganti delicto an possit puniri absq̄ alia probatione.in.l.7.fol.lxxxiij.nu.50.
¶ Clericum fugitiuum vel suspectum de fuga.an possit laicus creditor sua ꝓpria auctoritate capere.ibi.nu.51.
¶ Clericus et laicus si sunt obligati alicui ex causa que coram iudice laico examinari debet.q̄ occasione clerici laicus coram epiſcopo conuenietur.ibi.nu.54.
¶ Clericus ꝛ laicus si sunt constituti executores testamenti.iudex illorum erit iudex ecclesiasticus.ibi.nu.55.
¶ Clericus potius cōsanguineis q̄ aliis de bonis ecclesie subuenire debet.ibi.nu.91.
¶ Clericus cum bona conscientia potest dotare sororem vel consanguineam inopem de redditibus ecclesie aut beneficiorum.si nō habet alia bona ex quibus dotare possit.in.l.51.fol.ccxliij.nu.13.
¶ Clerici non soluunt gabellam de venditionibus rerū suarū.in.l.65.fol.ccxcvj. nu.6.
¶ Clerici an teneantur solucre gabellas ꝓ rebus quas habent ab alijs q̄ ab ecclesia titulo hereditario tanquam laici. ibi.nu.7.
¶ Clerici propter societatem que venit in comitatum depredando.occidendo ꝛ alia mala faciēdo possunt grauari ad dona.collectas ꝛ alia onera sordida.vt contra gentes dicte societatis reparetur.ibi. nu.9.
¶ Clerici in quibus teneantur contribuere in defectum proprij cōis.ibi.nu.13.
¶ Alia circa clericos.in.l.2.nu.80.in.l. 7.nu.76.et in.l.47.nu.18.
¶ Codicilli viuum non intelliguntur renocare primos.nisi quatenus inuenitur contrarium.in.l.45.fol.ccxviij.nu.8.
¶ Cognitio cause legitime.aut necessarie seu vtilis mulieri.de qua in ista.ll.55. et.57.erit plena.in.l.52.cum.5.seq̄.folio. cclviij.nu.66.de quo etiam videatis sub. nu.70.
¶ Cognitio cause quādo requiratur plena.quando plenissima.ꝛ quādo sufficiat semiplena.ibi.nu.67.
¶ Cognitio cause vbi requiritur.ibi est necessaria citatio.ibi.nu.69.
¶ Alia circa cognitionem cause.ibi.nu. 68.et in.l.65.nu.35.et.39.
¶ Collatio non habet locū quando succedit aliquis descendentium cum extraneo.in.l.27.fol.clxvij.nu.28.
¶ Collatio nunquā habet locum inter ascendētes nec inter transuersales.ꝛ multo minus inter extraneos.solum ergo habet locus inter descendentes illius de cuius successione agitur.ibi.nu.32.
¶ Collatio vt habeat locum requirūtur nouem que pono ibi.nu.121.
¶ Collationi quo remedio compellatur quis.ibi.nu.122.
¶ Collatio qualiter fiet.ibi.nu.123.
¶ Collatio cessat ex testamento ꝛ ab intestato.si pater hoc expresse prohibuit.ibi. nu.fi.
¶ Conferunt etiam nepotes ꝛ pronepotes et alij descendentes inter se. q̄uis succedant cum patruis.auunculis.amitis et materteris.ibi.nu.21.
¶ Conferunt nati posthumo. quod intelligatis vt ibi.nu.22.
¶ Conferre extraneus nihil tenetur succedens simul cum filio.ne dum olim sed

Universidad de Deusto
Biblioteca

etiam hodie.ibi.nu.29.
¶Conferunt masculi feminis ꝛ econtra tam ex testamēto quam ab intestato.ibi. nu.33.
¶Conferri qualiter res debeant.quales nunc sunt,vel precium quo fuerunt empte aut extimate.ibi.nu.124.
¶Alia circa collationem bonorum.ibi. nu.63.ꝛ.66.cum nouem seq̄.et nu.78.et 83.et.87.cum quatuor seq̄.et nu.93.cum tribus seq̄.et nu.103.et.116.et.119.
¶Commissarius tenetur seruare regulas iuris communis.vbicunq; aliquid illi committitur per verba importantia arbitrium boni viri.in.l.30.fol.clxxxiiij. nu.12.
¶Committens talem facit commissariū. qualis committens extitit.ibi.nu.29.
¶Commissarius non potest sibi aliqd relinquere.ibi.nu.35.
¶Commissarius an cogatur declarare. et exequi officium suū.in.l.31.fol.clxxxix. nu.16.de quo etiam videatis ibi sub. nu.19.
¶Commissarius sicut sine speciali mandato testamentum facere non potest.ita nec testamentum tam factum sine speciali mandato renocare.de quo videte in.l. 32.fol.cxc.in.vnico.
¶Commissiões sunt stricti iuris.ꝛ ideo non extendūtur.in.l.33.fol.cxcij.nu.ſi.
¶Commissarius cui testator commisit confectionem testamenti,potest quintuz relinquere extraneo.instituto in sua legitima filijs illius qui commiserat.in.l.35. fol.cxciij.nu.1.
¶Alia circa commissionem.aut commissarium.in.l.30.nu.15.et in.l.31.nu.15.
¶Commoditatem aliquam ne consequar si impedis me.teneris mihi ad omne interesse.etiam si ad illam ius agendi mihi non competat.et ita facit ad.q.quādo testator volebat relinquere pupillo.ꝛ tutor tantum fecit q̄ sibi reliquit.ꝛ ad.q. de prelato ecclesie.qui potius fecit sibi relinqui q̄ ecclesie.in.l.3.alias.1.fol.xxiij. nu.153.
¶Cōmuni a opinione in iudicando non est recedendum.in.l.4.fol.xlv.nu.57.
¶Communis opinio dicitur illa et est que plurium doctorum auctoritate iuuatur.seu que habet plures doctores pro se. ibi.nu.58.
¶Communis opinio est tenenda in iudicando.nisi illa rationabiliter conuinci possit.quod bonus iudex acuti ingenij iudicabit.ibi.nu.59.
¶Communem fundum habens cum pupillo gaudebit in illo fundo fanoribus iuris pupillo indultis.in.l.7.fol.lxxxiij. nu.57.
¶Commune hospitium si habes et ego. potest commune diuidi.si habes maiorem partem q̄ ego.iudex debet deferre tibi circa licitationem.in.l.18.fol.cxxxij. nu.7.
¶Communi vsu loquendi nomen possessiones accipitur pro proprietate.in.l. 19.fol.cxxxv.nu.14.
¶Communis vsus loquēdi preferri debet proprie rei significationi.ibi.nu.15.
¶Alia circa communionem.in.l.25.nu. 49.in.l.62.nu.50.et in.l.68.cum.5.seq. n.45.
¶Compellens aliquem testari punitur criminaliter.in.l.3.alias.1.folio.xxiij. nu.147.
¶Compensationis videte in.l.14.nu.1. cum aliquibus seq̄.ꝛ in.l.62.nu.146.
¶Compromissum faciunt partes in ticium de iustitia.iure ꝛ veritate.an poterit arbitrator iudicare secundum conscientiam absq; legibus.in.l.62.fol.cclxxxij. nu.107.
¶Compromissum si ex defectu forme vel solennitatis sit nullum.an valeat pactum de non allegando nullitatē.ibi.nu.147.
¶Alia circa compromissum.in.l.25.nu. 8.ꝛ in.l.66.nu.10.
¶Computationis in legitima videatis in.l.14.nu.9.et in.l.27.nu.66.et.68.cū decem seq̄.et nu.83.et.87.cum.4.seq̄.ꝛ nu.93.cum tribus seq̄.et nu.100.et.117. cum aliis tribus seq̄.
¶Conceptionis.in.l.9.fol.xciij.nu.3.
¶Conclusio libelli debet attendi nō solum in actionibus sed etiam in exceptionibus de quo videatis in.l.63.fol. ccxcj. nu.20.et in.l.74.fol.cccxxij.nu.1.vbi nō requiritur conclusio.
¶Alia circa conclusionem.in.l.63.nu. 21.et in.l.74.nu.3.
¶Concordia quid sit et an differat a pacto.in.l.36.fol.cxcvj.nu.13.
¶Concordia est sedatio discordie.ibi. nu.15.
¶Concubinatus qualiter probabitur.vide Rode.Sua.in libro quem direxit cardinali Burgen.fol.lxxxviij.col.2.
¶Condemnatus ad mortem naturalem vel ciuilem de iure communi testari non potest.nec ad pias causas.in.l.2.fo.xxvj. nu.1.
¶Cōdemnatus ad mortē an possit meliorare aliquem filiorum.ibi.in fine.
¶Condemnatus si fuit aliquis in mille et si non solueret amputetur sibi pes vel manus.aut aliud debeat fieri in personā. modo aliquis amicus soluit condemnationem animo repetendi.iste condemnatus ait q̄ non vult reddere.quia inqt melius erat mihi q̄ pes amputaretur q̄ tanta solueretur pecunia.certe non potest dicere.in.l.27.fol.clxxv.nu.109.
¶Condemnatus si fuit aliquis in centū, et si non solueret esset exbannitus.si aliquis solueret pro illo.non potest dicere q̄ nō expediebat soluere.quia potius expediebat esse exbannitum.ibi.nu.110.
¶Condemnatus si est aliquis ꝛ ante executionem sententie de innocentia constat.potestas qui cum condemnauit.absolnere illum non poterit.etiaz si esset in personam condemnatus.sed recurritur ad superiorem.in.l.xxxiij.fol.cxcij.nu.6.
¶Condemnatio iniusta non suspensa p appellationem q̄uis liget in foro contentioso.in quo lex presumit pro sententia.tamen non semper in foro conscientie.in.l. 52.cum.5.seq̄.fol.cclvj.nu.92.
¶Condemnari non potest quis ad mortem licet in iudicio confiteatur se occidisse hominem.nisi constet de corpore occisi.in.l.74.fol.cccxxv.nu.25.
¶Condemnationi contra absentem qui habetur pro confesso non potest procedi.quando iudici liqueret illud non esse maleficium.secus si ei apparet aliquid p quod poterat ille se tueri.maleficium tamen remanet commissum.ibi.nu.28.
¶Condemnatio quamuis in absentem secundum ius sit facta.non autem statim cum capitur puniri debet.ꝛ non habetur pro confesso.de quo videatis ibi. nu.30.
¶Condemnatus iuridice ad mortē peccat fugiendo carcerē.in.l.78.fol.cccxlij. nu.13.
¶Alia circa condemnationez.in.l.ij.nu. 4.et.65.l.l.74.nu.11.et.15.et.27.ꝛ.29. in.l.75.nu.9.et.11.in.l.76.nu.4.et in.l. 78.nu.12.
¶Conditiones extrinsece apposite per l.important formam necessariam in.l.3. alias.1.fol.xiij.nu.64.et in.l.13.fol.cviij. nu.viij.
¶Conditio apposita a patre in testamēto q̄ filia contrahat arbitratu tuū.vel cōsilio eius.an et quādo valeat.videte Rode.Sua.in lectu.l.2.titu.1.lib.3.folio.ll. fol.69.col.1.cum seq̄.
¶Conditio apposita per matrem in institutione filij q̄ patri non acquiratur vsu fructus nō valet.de quo videatis in.l.4. fol.xlvij.nu.72.
¶Conditio tangens legitimem ideo reijcitur de testamento.quia constat de cōditione per quam filius grauatur.et testamentum reiecta conditione valet.ibi. nu.115.
¶Conditio omnis.dilatio et quelibet dispositio moram vel grauamen inducens q̄uis reijcitur de legitima.tamē hoc fallit.si conditio aut dilatio sit apposita ad commodum et promissionem filij instituti.ibi.nu.119.
¶Cōditio volūtaria implēda est in forma specifica.in.l.13.fol.cviij.nu.4.
¶Conditio apposita per.l.non leuem dicitur continere solennitatez.imo oportet q̄ conditio existat.ibi.nu.6.
¶Cōditio apposita per.l.importat illud esse de forma ꝛ solennitate.ibi.nu.7.
¶Conditio eius qui per traditionem recipit est melior in duob⁹ habentibus causam ab eodē domino.in.l.24.fol.cxlviij. nu.18.
¶Conditio expressa quēadmodum natinitatem obligationis ꝛ actionis impedit.ita etiam tacita quando ineſt ipsi obligationi.secus quando ineſt solum executioni.in.l.27.fol.clxiij.nu.9.
¶Conditio tacita quomodo cognoscatur an insit obligationi.an executioni.ibi nu.10.
¶Conditio tacita.a.l.subrogata in locū expresse conditionis apposite a testatore.est eiusdem virtutis q̄ impedit obligationis natinitatem et actionis.sed non

Universidad de Deusto
Biblioteca

transmissionem.ibi.nu.11.
¶Conditio adiecti si mutatur in deteri-
us.illi solui non pōt.in.l.31.fol.clxxxviij.
nu.1.
¶Conditio feminaruz in multis iuris ar-
ticulis est deterior ꝙ masculorum.in.l.
36.fol.cxcvj.nu.6.
¶Conductio ꝛ precarium concurrere
possunt.quando est actum ꝙ in rogatum
precario non transferatur possessio.sed
tenuta.et sic habem⁹ ꝙ sicut possessio po
test haberi ex pluribus causis scientem
patientibus.ita detentatio.in.l.3.alias.1.
fol.xxij.nu.133.
¶Confessio patris vendētis aliquid bo-
norum suoruz de precio recepto non no
cet filijs in preiudicium legitime illorum.
nisi de reali numeratione probetur.in.l.
4.fol.xlvij.nu.79.
¶Confessioni patris etiaz iurate non est
credendum in preiudicium legitime.
ibi.nu.80.Et videte Rode.Sua.in li-
bro quem direxit Cardinali Burgensi.
fol.14.
¶Confessio patris in solo quinto filijs
preiudicabit.quia etiam extraneo dari
potest.et in illo filij grauari possunt.ibi.
nu.82.
¶Confiteri debitum an intelligitur qui
de solutione excipit.in.l.62.fol.cclxxij.
nu.3.
¶Confitetur quis referendo suam con-
fessionem ad ea que continentur in quo
dam instrumento.quod non est solenne.
nunquid dicta confessio valeat.ꝛ sibi pre
iudicet.ibi.nu.89.
¶Confessio facta etiam in iudicio regni
rit indicis vel partis acceptationem.in.l.
74.fol.ccexxiij.nu.8.
¶Confessionem qualificatam si pars ac
ceptat.debet illam acceptare cum omni-
bus qualitatib⁹ suis.de quo videatis ibi.
nu.9.
¶Confessio partis nō sufficit tunc.quan
do requiruntur pro forma duo testes ad
probandum.ibi.nu.10.
¶Confessus est quis se occidisse talem
hominem.ideo potestas fecit illum de-
capitari.postea reperitur qualius tuit ma
lefactor.iste debet mori.nec liberatur p̄
pter penam primi.ibi.nu.26.
¶Alia circa confessionem in.l.27.nu.82.
in.l.52.cum.5.seq̄.nu.28.in.l.62.nu.31.et
105.et in.l.74.nu.3.cum quatuor seq̄.ꝛ nu.
15.et.25.ꝛ.28.ꝛ.30.ꝛ.47.ꝛ.48.
¶Cōfirmatio superiores supplet defectū
forme.persone ꝛ solennitatis.vt in.l.40.
fol.ccvij.nu.9.Aliud circa confirmatio-
nem.ibi.nu.10.
¶Confiscare quis iudex possit videatis
remissiue.in.l.2.fol.xxxj.nu.62.
¶Confiscatio fundi venditi facta post
venditionem ob delictum venditoris.an
noccat emptori.ad hoc vt eius sit pericu
lum.de quo videatis ibi.nu.64.
¶Alia circa confiscationez bonoruz.ibi.
nu.65.ꝛ.67.in.l.7.nu.76.ꝛ in.l.75.nu.15.
¶Coniecture ex quibus ambigua testa
toris voluntas declaratur q̄ et quot sint.
in.l.3.alias.1.fol.xxiij.nu.144.
¶Coniecturata ex mente defuncti recc
ditur a vi et natura coniunctionis verba
lis.in.l.4.fol.lviij.nu.168.
¶Aliud circa coniecturas.in.l.59.folio.
cclxij.nu.6.
¶Coniugum in.l.79.fol.cccxliij.nu.8.
¶Coniūctio sanguinis vel licita affectio
in persona valde dilecta testatori habet
vim clausule codicillaris.de quo videa-
tis in.l.3.alias.1.fol.xiij.nu.71.
¶Coniunctus maiori gaudet priuilegio
maioris in.l.7.fol.lxxxiij.nu.53.
¶Coniunctus quando teneatur consi-
gnare precium.in.l.68.cum.5.seq̄.folio.
cccxxj.nu.47.
¶Coniuncte persone q̄ dicant.ibi.nu.3.
¶Aliud circa coniunctum.in.l.4.folio.
lviij.nu.163.
¶Conqueri de spoliatione sufficit.quā-
uis expresse non petatur restitutio.in.l.
63.fol.ccxcj.nu.22.
¶Consanguinei meretricis si volunt ꝙ
contrahere non possit nec testari.debent
facere ꝙ sibi per iudicem suum bonis in-
terdicatur.in.l.7.fol.lxxvj.nu.5.ꝛ in.l.60.
fol.cclxv.nu.26.
¶Consanguinei preferuntur extraneis
in gravamine tertij.in.l.25.folio.cliij.
nu.17.
¶Consanguinei quibus hereditas aut
successio defuncti debetur ab intestato.q̄
sunt.in.l.30.fol.clxxxvj.nu.21.
¶Consanguinei et proximi qui dicant.
in.l.68.cum.5.seq̄.fol.cccxij.nu.2.
¶Consensus prestitus ad vnum effectū.
alium effectum operari non debet.in.l.3.
alias.1.fol.x.nu.46.
¶Consensus patris virum in matrimo-
nio filie expectetur.in.l.47.fol.ccxxix.
nu.30.
¶Consensum patris in matrimonio filie
intelligite in contractu matrimonij.non
in eius executione.ibi.nu.46.
¶Consentire videtur vbi tractatur de
preiudicio alicuius.si vltra taciturnitatē
facit aliquem actum.qui videtur venire
ad approbationem actus illius.in.l.52.
cum.5.seq̄.fol.cclj.nu.26.
¶Consentire videor si recepi scienter li-
teras alicuius in quibus dicebatur ꝙ erā
debitor suus.nec illico reclamaui.ibi.
nu.27.
¶Consensus mariti in casibus harum.ll.
52.et.53.sufficit ꝙ intercedat vel prestē
tur etiam ex postfacto.ibi.nu.31.
¶Consensus patris quādo ex forma sta
tuti requiritur.vt filius obligetur.sufficit
patrem fideiubere pro filio in eodē con-
tractu.ad hoc ꝙ dicatur cōsensum patris
interuenisse.ibi.nu.95.
¶Consensus multum operatur in ven-
dicionibus et emptionibus.in.l.68.cum
5.seq̄.fol.cccxv.nu.13.
¶Alia circa consensum in.l.52.nu.28.
et.96.
¶Consignatio ꝛ depositio nunquid tan
tum operetur quantum ipsa solutio.in.l.
68.fol.cccxvj.nu.22.
¶Constitutio legis vtrum ꝙ testamentū
comprehendit.in.l.3.alias.1.folio.vij.
nu.30.
¶Constitutio episcopi si dicat.ꝙ si exe-
cutor non fuerit executus infra annuz vl
timam voluntatem cadat in excommu-
nionem.aut ab officio executoris.intel-
ligitur a tempore mortis et scientie.in.l.
31.fol.clxxxix.nu.14.
¶Constitutum ꝗuis sit actus ficius.ta-
men per tale constitutum acquiritur do-
mino vera possessio.et verum dominiū.
de quo et de clausula constituti videatis
late in.l.15.fol.cxvj.nu.15.
¶Alia circa cōstitutum.ibi.nu.14.ꝛ.16.
¶Consuetudine poterit maritus lucrari
dotem soluto matrimonio.et non erit pa
tris quamuis profectitia sit.in.l.4.folio.
lxiij.nu.251.
¶Consuetudo est optima legum inter-
pres.ibi.nu.252.
¶Consuetudo non potest probari ex di
spositione scripti.quia sic esset statutum.
in.l.5.fol.lxxj.nu.8.
¶Consuetudine stante ꝙ extantibus mas-
culis femina ius primogenture habere
non possit.si femina semel admissa fuerit
ad dictum ius.supernemente masculo.v-
trum perdat illud.in.l.10.fol.c.nu.fi.
¶Consuetudo.40.annorum habet vim
priuilegij.in.l.39.fol.ccvij.nu.35.
¶Consuetudo et statutum contra ius cō
mune debet intelligi in suo proprio casu.
non autem debet extendi.in.l.45.folio.
ccxxij.nu.79.
¶Consuetudinis si aliquid consuevit fie
ri publice vt matrimonia.et aliquis face-
ret coram duobus testibus.dicetur fieri
clam.in.l.47.fol.ccxxvij.nu.6.
¶Consuetudo non valet.ꝙ decuriones
ꝛ alij in dignitate positi torqueantur.nec
talis consuetudo seruanda est.Et idem
de statuto.in.l.77.fol.ccexxxix.nu.29.
¶Alia circa consuetudinem in.l.4.nu.
253.cum duobus seq̄.et nu.256.sub quo
nu.pono multa dicta circa consuetudi-
nem.et nu.282.in.l.7.nu.75.in.l.11.nu.
8.in.l.20.nu.7.in.l.28.nu.6.in.l.39.nu.
37.in.l.43.nu.8.in.l.45.nu.21.cum seq̄
seq̄.et nu.57.et.70.in.l.68.cum.5.seq̄.
nu.35.et in.l.77.nu.34.
¶Contemplatione filij tunc dicatur re-
lictum quando auus non erat alias reli-
cturus nepoti nisi contemplatione dicti
filij.quod presumitur si solus filij merita
precesserunt in.l.27.fol.clxvij.nu.41.
¶Contestationis litis.in.l.61.nu.1.ꝛ.10.
et fi.in.l.62.nu.141.et in.l.63.nu.26.
¶Contractus possunt pēdere ex alicuo
arbitrio.in.l.3.fol.xxxiij.nu.12.
¶Contrahere quis in dubio semper vi-
detur secundum regionis consuetudinē.
in.l.4.fol.lxij.nu.255.
¶Contractus et obligatio nudo pacto.
et per consequens sine stipulatione va-
let de iure huius regni.in.l.25.fol.cliij.
nu.10.
¶Contractus innominati quomodo co
gnoscantur.in.l.44.fol.ccxij.nu.8.
¶Cōtractus innominati quomodo dif-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſcrāta contractibus nominatis.ibi.nu.9.
¶Cōtractus innominatus facio vt des et transactio qualiter differunt.ibi.nu.10.
¶Cōtractus innominati correlatiui seu respectiui sunt quatuortantum m.nec plures esse possent.ibi.nu.11.
¶Contractus qui possunt celebrari inter patrem et filium in potestate.in.l.45.fol.ccxxj.nu.62.Et videte Rode.Sua.in libro quem direxit Cardinali Burgensi.fol.85.col.1.
¶Contractus dicitur fieri palam quando in presentia amicorum vel consanguineorum fit.ibi.ſ.in.d.l.45.nu.63.
¶Contractus factus coram coniunctis et amicis dicitur esse factus palam ⁊ bona fide.quamuis factus esset inter personas alias suspectas.puta inter tutorem ⁊ pupillum.in.l.52.cum.5.ſeq̄.fol.ccxlix.nu.2.
¶Contractus vxoris celebratus sine licentia mariti.munquid in foro conscientie valeat.ibi.nu.86.
¶Contractus mulieris factus sine fraude valet in foro conscienne.etiam nō seruata forma statuti loquentis de consensu propinquorum.ibi.nu.91.
¶Contrahere cum homine rixoso est incommodum contrahentium.in.l.58.fol.cclix.nu.14.
¶Cōtractus guarentigiatus q̄uis post decem annos non possit executioni mādari.tamen potest peti via ordinaria.et poterit creditor talem contractum ad debiti probationem producere.in.l.61.fol.cclxvij.nu.16.
¶Cōtractus publici obligationes ⁊ sententie in rem iudicatam transacte habent executionem paratam.quod est dicere q̄ non requiratur libellus nec litis contestatio.in.l.62.fol.cclxxij.nu.1.
¶Contractus censualis est quādo quis concedit omne ius quod habet in re.cū̄ onere certa pensio prestari debeat.sed quādo sibi aliquid iuris reseruat.tunc est emphiteosis.in.l.66.fol.ccciij.nu.23.
¶Alia circa contractus in.l.6.nu.7.in.l.52.cum.5.ſeq̄.nu.8.⁊.10.⁊.13.⁊.16.⁊.93.in.l.60.nu.26.in.l.66.nu.20.⁊.21.⁊.22.⁊.24.
¶Cōtradictio quādo reperitur in actis seu processu.ad concordiam reduci debet quantum est possibile.referendo prima ad vltima.et ecōtra.in.l.5.alias.1.fol.vij.nu.14.
¶Contrarietas iurium vt euitetur a verborum proprietate licitum est recedere.in.l.3.alias.1.fol.vij.nu.15.
¶Contrariorum eadez est disciplina.in.l.58.fol.cclviij.nu.2.
¶Contumax in respondendo positionibus habetur pro confesso.tamen nō obstante ista ficta confessione potest probare contrarium.in.l.74.fol.cccxxix.nu.48.
¶Alia circa contumaciā.in.l.63.nu.27.⁊ in.l.74.nu.33.⁊.42.
¶Conuentione partium sicut potest q̄s intrare possessionem propria auctoritate ita etiam a iudice concedi hoc potest.in.l.4.fol.lxiij.nu.241.
¶Conuentio facta super futura successione viuentis valet consentiente illo de cuius hereditate tractatur.in.l.20.folio.cxxxviij.nu.9.
¶Conuentio partium valeret.et laudum arbitratoris.q̄ toto tempore contrahentium non liceat diuidere.in.l.25.fol.clvj.nu.48.et in.l.62.fol.cclxxvj.nu.49.
¶Conuentio etiam iurata p̄ quam dominus promittit non reuocare procuratorem.non valet.in.l.31.folio.clxxxix.nu.11.
¶Conuentio inita inter fratres non valet q̄ neuter fratrum certa bona nec inter viuos nec̄ in vltima voluntate possint dividere.quid tamen si in tali conuentione interueniret iuramentum de nunq̄ dividendo.de vtroq̄ in.l.62.fol.cclxxvj.nu.48.
¶Copula carnalis si interuenerit inter sponsum et sponsam minores etatis nubilis malitia supplente etatem.procederent dispositiones.l.2.titu.15.lib.8.ordi.⁊ statuti (de quo in in.l.4.nu.200.) ibi.ſ.in.l.4.fol.lx.nu.201.
¶Copulatiua et alternatiua quando ponuntur inter personas honoratas.vtraq̄ seruat naturam suam secundum ordinem prioritatis et posteritatis.in.l.9.fol.xciij.nu.2.
¶Copulatiua quandoq̄ licet interueniat.non requiritur vtriusq̄ concursus.in.l.19.fol.cxxxv.nu.10.
¶Corpus christi accipiens p̄ eo die vel tribus erit immunis a pena mortis.in.l.2.fol.xxxij.nu.75.
¶Correctio legis hac cōsultissima.ſ.ex imperfecto.cum concor.an extendatur ad testamentum in scriptis.et late arguo pro vtraq̄ parte.quam.q. prosequor vſq̄ inclusiue ad versi.ista in hoc puncto assignari possunt.et finaliter teneo q̄ solennitas testamēti in scriptis(de qua hic) requiratur etiam in testamento in scriptis condito inter liberos.in.l.3.alias.1.fol.vj.nu.6.
¶Correctio legū est euitanda.ibi.nu.9.
¶Correctio legum inducenda non est per subauditiones et repentiones tacitas.ibi.nu.42.
¶Correlatiuorum penalium fit extensio de vno ad aliud.quando vniformis ratio militat.in.l.13.fol.cix.nu.21.
¶Correlatiuorum quando est diuersa ratio.dispositum in vno non intelligitur dispositum in alio.ibi.nu.22.
¶Alia circa correlatiua.ibi.nu.20.et in.l.7.nu.69.
¶Credendum an sit.Jac.bur.attestanti de consuetudine.de qua in.l.68.cum.5.ſeq̄.fol.cccrix.nu.35.
¶Creditur magis duabus personis notabilibus vel in dignitate positis q̄ pluribus aliis rusticis aut vilibus personis.in.l.77.fol.cccxxxvj.nu.8.
¶Credere cū nobili non est culpa.ibi.nu.11.Et videte Rode.Sua.in libro quē direxit Cardinali Burgēſi.fol.115.⁊.116.vbi loquitur circa aliqua que scripsi in.d.l.77.
¶Alind circa credulitatem.ibi.nu.12.
¶Creditor recipiendo donationē a suo debitore.videtur in dubio remittere sibi debitum.in.l.14.fol.cxj.nu.penul.
¶Creditor si reddat debitori instrumentum crediti.hoc ipso intelligitur debitum remississe.in.l.15.fol.cxix.nu.19.
¶Creditor liberat tutorem vel alium debitorem suum sub conditione expressa si eum instituerit heredem.nunquid liberatio valeat.an.l.20.fol.cxxxviij.nu.8.
¶Creditori si data est potestas q̄ possit vendere pignus cui velit.non poterit vēdere sibimet.in.l.30.fol.clxxxvij.nu.39.
¶Creditor non tenetur inuitus facere debitori generalem quietationem.in.l.58.fol.clviij.nu.9.
¶Creditor recipiendo solutionem pro sua parte ab vno ex pluribus obligatis in solidum.sibi preiudicat.ne possit amplius in solidum petere ab vno ex illis.sed intelligitur summam inter illos pro rata diuisisse.de quo ibi.nu.11.
¶Creditor quid pbare debeat in hypothecaria.in.l.61.fol.cclxvij.nu.23.
¶Creditor si facit generale pactū de nō petendo.et debitor soluerat partem debiti.hoc pactum restringitur quoad partem solutam.in.l.62.folio.cclxxij.nu.4.fallit vt ibi.
¶Creditor prorogat debitori principali terminum ad soluendum absente et ignorante fideiussore.an fideiussor dicatur liberatus.an in ista prorogatione termini etiam includatur fideiussor.ibi.nu.35.
¶Creditor si habet ius ingrediendi in fundum debitoris propria auctoritate.potest cedere alteri istud ius extraiudiciale.in.l.74.fol.cccxxviij.nu.43.
¶Alia circa creditores.in.l.4.nu.32.in.l.59.nu.3.in.l.62.nu.74.⁊ in.l.75.nu.26.et.28.
¶Criminis lese magestatis.in.l.75.folio cccxxij.nu.26.
¶Culpe in.l.77.fol.cccxxxvj.nu.11.
¶Curator an detur viro luxuriose viuēti.in.l.13.fol.cix.nu.14.
¶Curator non datur mulieri nupte etiam si luxuriose viuat.ō quo videatis.ibi.nu.15.
¶Alind circa curatorem in.l.62.folio cclxxxiij.nu.118.
¶Curia aut baro si ex forma consuetudinis vel statuti succedit in bonis illius qui sine filio in potestate moritur.si aliquis reliquit filium episcopum.dominus temporalis nihil habere debet.quamuis filius sit extra patris potestatez in.l.45.fol.ccxxj.nu.57.

¶De litera D.

Amnatis ad mortem bene potest dari corpus Christi.in.l.2.fol.xxxij.nu.73.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Damnati ad mortem quamuis corpus christi (vt dictum est) accipere possint. nō tamen danda est eis extrema vnctio. ibi. nu.76.
¶Damnatus fideiubere a testatore soluens non repetit. in.l.25.fol.clvij.nu.57.
¶Alia circa damnatos ad mortem in.l. 2.nu.74.ꝛ.75.ꝛ.77.ꝛ fi.
¶Damnum quod filius dedit patri per furtum.et expendit in malos vsus.an cō putetur ei.in.l.27.fol.clxxvj.nu.120.
¶Damnum obueniens ex violentia. sicut dicitur descendere ex malitia ꝛ maleficio. ita etiam damnum quod ex quadā clandestinitate venit.ōr descēdere ex malicia ꝛ maleficio.in.l.47.fol.ccxxx.nu.53.
¶Damnum prouenies socio ex causa societatis soluitur de bonis societatis.in l.51.folio.ccxlv.nu.17. Et videte Rode. Sua.i lectu.l.1.titu. de las ganāciae.lib. 3.foro.ll.fol.15.col.1.ꝛ fol.22.col.2.versi. queritur cum seq̄.
¶Dare illi cui aliquid debetur.nō est donare.sz debitū soluere.ꝛ necessitas nō hz meritū sz volūtas.in.l.26.fol.clix.nu.10.
¶Data vxori nobili in compensationez sue nobilitatis a marito in nobili cōstitutē do sibi dotē vel remunerando donationē ab ea sibi factā.aut beneficiū seu seruitū ab illa in eum collatū.vel alias quomodolibet remuneratoriā donationē faciendo.hz sibi vxor precipua.nec illa perdit q̄us ad secūdas transeat nuptias infra annū luctus.neq̄ tenet reseruare filijs prioris matrimonij.i.l.15.fol.ccxxvij.nu.97.
¶Datus per sententiaz in inimicū iuxta principium huius.l.poterit occidi ab illis quibus datus fuisset in inimicū. alias non.cum sententia esset in se nulla.in.l. 74.fol.cccxxvij.nu.40.
¶Debitorem fugientē vbi licet capere.si debitor fugiēs gladio vl telo se defendēs occidat ipune fit.in.l.4.fol.lxxiij.nu.239.
¶Debitor si iurat soluere vsuras.oz illas soluere.ꝛ solutō do nō peccat.ff. recipiēs peccat.in.l.13.fol.cix.nu.19.
¶Debitor necessarius quando aliquid relinquit.semper tale legatū intelligitur factum vt compensetur cum debito.in.l. 14.fol.cx.nu.3.
¶Debitor speciei illa perēpta ante moram liberatur.in.l.44.fol.ccxij.nu.12.
¶Debitor nūquid indistincte teneatur specie perempta post moram.ibi.nu.13.
¶Debitor si fuit in mora.est ūs infra tempus purgandi moram. ꝛ infra illud species perit.vtrum teneatur.ibi.nu.14.
¶Debitor quantitatis perempta quantitate etiaz casu fortuito.non liberatur.de quo videatis.ibi.nu.19.
¶Debitor an possit variare q̄s ei competit electio ex dispositiōe legis.in.l.50.fol. ccxl.nu.37.
¶Debitor si alternatiue.pinisisset soluere vel dare pignora. adhuc volendo prestare pignora.non sufficeret.ibi.nu.42.
¶Debitor qui soluit vsuras.si iuramentū illas non repetere.non pōt repetere. nisi relaxetur.in.l.51.fol.ccxlv.nu.23.
¶Debitor si tempori quo contraxit cum suo creditore erat pauper. ꝛ sciebat se nō posse soluere.perdit priuilegium cessionis.quod intelligite.vt ibi.nu.30.
¶Debitor si fuit captus non seruato ordine. non retractatur si vere est debitor. secus si non esset vere debitor.in.l.60.fol. cclxv.nu.28.
¶Debitor si fecit instrumentū de duplo vere sortis.in quo se obligauit de solucēdo in termino.ꝛ dedit fideiussorē.postea in curia episcopali petit declarari cōtractum vsurarium nomine eius et fideiussoris.ꝛ insuper inhiberi iudici seculari. ne vllam faciat nouitatē contra ipsum principalez ꝛ fideiussorem.in.l.62.fol.cclxxij. nu.7.
¶Debitore principali nō excusso q̄o poterit agi contra fideiussorē.ibi.nu.36.
¶Debitor si in instrumento promisit de damnis ꝛ interesse stare iuramento creditoris.q̄ potest istam conuentionem reuocare anteq̄ creditor iuret.quod procedit vt videatis.ibi.nu.47.
¶Debitor si in instrumento expresse cōuenit.q̄ si non soluerit in termino.possit incarcerari. supposito q̄ tale valeat pactum. q̄ heres debitoris quamuis nō soluat.non poterit vigore talis pacti incarcerari.ibi.nu.62.
¶Debitor in diem an possit cogi soluere ante diem.ibi.nu.72.
¶Debitor capitur ꝛ incarceratur.quousq̄ satisdet. quod intelligatis.vt in.l.64. fol.ccxciij.nu.7.

¶Debitor si commisit delictum. vtrū rei pignorate inuito creditore poterit fieri vastum.an prius debeat solui creditor. in.l.75.fol.cccxxxij.nu.16.
¶Alia circa debitores ꝛ debita. in.l.62. fol.cclxxxvij.nu.105.
¶Decimam partem bonorum q̄ maritus potest dare vel promittere vxori. qualiter procedat. in.l.48.folio.ccxxxiiij. nu.16.
¶Decipere contrahentem secum nunquid licitum sit. in.l.66. fol.ccciij.nu.22. Et videte Rode.Sua.in libro quem dixerit Lardi.Burg.fol.188.
¶Declarationem ꝛ intellectum.l.19.istius voluminis videte in.l.3.alias.1. folio. xvij.nu.101.
¶Declaratio effectualiter voluntatis testatoris requiritur ad validitatem testamenti.ibi.nu.109.
¶Declaratoria ferēda est in penis ipso iure incursis. quamuis in illis sententia non requiratur. in.l.2.folio.xxx. nu.54.
¶Declaratio quando cunq̄ est ꝛ sentitur de certo tempori stipulationis. si semel declaratur.amplius declarari nō potest.in.l.33.fol.cxcj.nu.1.
¶Declaratio q̄ fit super ambiguo ꝛ obscuro non potest fieri nisi semel. et non potest amplius variari. in.l.50.fol. ccxl. nu.38.
¶Declaratoria excommunicationis a iure late incurse est nulla. citatione partis non precedente.in.l.75.fol. cccxxxij. nu.19.
¶Alia circa declarationem.in.l.2.nu.58. ꝛ in l.50.nu.40.
¶Alia circa declaratoriam sententiā.in l.2.nu.55.cum duobus seq̄.ꝛ nu.59.
¶Decurio tantum non torquetur. q̄ etiam si desist esse decurio.non potest illo iure torqueri in memoriam prioris dignitatis.quod confirmo octo medijs. in l.77.fol.cccxxxviij.nu.26.
¶Defunctus si habet fratrē ex parte patris. ꝛ alium ex parte matris. quilibet eorum succedit in bonis que ex linea sua prouenerunt defuncto.in aliunde autem quesitis succedunt equaliter. in.l.6.folio. lxxiij.nu.fi.
¶Delationi iuramenti in supplementū probationis non est procedendū ex abrupto.sed causa cognita.et in tali delatione debet iudex habere equitatem pre oculis.quia ista delatio magis nititur equitati q̄ rigori. in.l.65.fol. ccxcviij. nu. 39. Et videte Rode.Sua.in sua declaratione ad.l.4.titu. de las turas.lib.2.foro.ll. fol.183.col.1.cum seq̄.
¶Delinquenti notorie nō est dandū corpus christi. ꝛ idē de illo qui extat in peccato mortali.in.l.2.fol.xxxij.nu.77.
¶Delinquens posset dotare ante sentēnam in criminibus quibus sententia bona confiscantur.in.l.4.fol.xlix.nu.93.
¶Delicta paria mutua compensatione tolluntur.ibi.nu.204.
¶Delictuz si aliquis commiserit. per qō decapitari debeat.si postea efficiatur furiosus.nunquid debeat decapitari. et an potuerit puniri in personam. in.l.15.folio cxxiij.nu.77.
¶Delictum heresis est grauius infidelitate.in.l.75.fol.cccxxx.nu.1.
¶Delicto mariti an bona eius obligata pro dote confiscentur. de quo videatis. ibi.nu.15.et.16.et.27.
¶Delinquens perdit priuilegium sibi a l. concessum.in.l.77.fol.cccxxxvj.nu.1.
¶Alia circa delicta in.l.47.nu.1.in.l.74. nu.17.in.l.75.nu.2.et.4.et.16.in.l.77. nu.4.et.9.et.23.in.l.78.nu.1.et in.l.81. nu.4.
¶Denunciationis.in.l.62.folio.cclxxv. nu.38.
¶Deponens non in iudicio sed coram notario dicens.scribe q̄ testificor sic.non incidit in penam huius l.in.l.81.fol.ccclj. nu.9.
¶Deportatum habens filium.qui est penitus incapax de iure ciuili secunduz ius commune.non potest cum instituere. tamen nepotem ex illo instituere poterit.in l.4.fol.i.nu.97.
¶Depositi in.l.62.fol.cclxxxvj.nu.137.
¶Descendentes illegitimi preferuntur hic ascendentibus legitimis.in.l.25.fol. cliij.nu.16.
¶Descendenti legitimum ascendentem habenti quamuis permittatur disponere de tertia parte bonorum.non tamen poterit in vita de vna tertia parte bonorum.ꝛ de altera in morte disponere.in.l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

26.fol.clxj.nu.penul.
¶Descendentes ad hereditatem ascendentium venientes tenentur conferre dotem et donationem propter nup.z alias donationes receptas ab illo de cuius hereditate tractatur.in.l.27.folio.clxiij.nu.1.
¶Descendentes quibus naturaliter aut ciuiliter debetur legitima.conferunt inter se succedendo ascendentibus.nulla facta differentia sexus gradus.emancipationis.et patrie potestatis.ibi.nu.14.
¶Aliud circa descendentes.in.l.4.folio xlij.nu.6.
¶Desperans habere filios si emat possessiones.z faciat q̄ instrumenta acquisitionis dicant in personā fratris.quē intēdebat heredem instituere.nam filius an possit fieri reuocatio.in.l.15.fol.cxxvij.nu.antepenul.
¶Determinatio vna respiciēs plura determinabilia.pariformiter illa determinare debet.in.l.12.fol.cvij.nu.7.z in.l.45.fol.ccxx.nu.30.
¶Dictio si apposita.a.l.nunc̄ continet leuem solennitatem.imo oportet q̄ conditio existat.in.l.3.alias.1.fol.xix.nu.102.
¶Dictionis incontinenti vel sim.videatis remissiue.in.l.2.fol.xxx.nu.42.
¶Dictio quodammodo denotat improprietatem.in.l.4.fol.xlij.nu.25.
¶Dictio quasi est nota improprietatis.ibi.nu.26.
¶Dictio vna seu coniunctio semper potest poni pro alia quando expedit.in.l.17.fol.cxxx.nu.penul.
¶Dictio perpetuo quot modis capiat.z de multiplici significatu dicte dictiōis.in.l.25.fol.clij.nu.21.
¶Dictionis perpetuo materiā videatis remissiue.in.l.49.fol.ccxxxv.nu.12.
¶Dictio et implicat casui precedenti.in l.50.fol.ccxxxix.nu.27.
¶Dictio si inducit cōditionē.ibi.nu.28.
¶Dictū notabilis viri inducit iustissimā credulitatē.in.l.77.fol.cccxxxvj.nu.12.
¶Didacus de segura cum legisset anct. preterea.vnde vir z vxor dixit.q̄ si habeo filios forte tres et vxorem.quam absq; dote recepi.que me mortuo inops et pauper remansura est.q̄ possum eidez vxori mee quartam partem bonorum meorum relinquere.et de residuo quintum extraneo relinquere possum.z vni filiorum tertium iure melioratiōis.et in alijs bonis filios meos equaliter pro sua legitima heredes instituere.in.l.4.folio lxvi.nu.258.
¶Dies artificialis habet horas duodecim.in.l.11.fol.cj.nu.7.
¶Dies consideratur secundum consuetudinem locorum.ibi.nu.8.
¶Differentias inter donationem causa mortis z legatum.videte remissiue.in.l.3.alias.1.fol.viij.nu.25.
¶Differentia est inter auctoritatem z cōsensum.in.l.40.fol.ccvj.nu.7.
¶Differentia autem que sit inter manifestū et euidēs.in.l.60.fol.cclxiij.nu.15.
¶Differentia inter actiōes personales.in rem scriptas.et actiones mixtas.in.l.61.fol.cclxvij.nu.5.
¶Differentia an sit inter actionem vilez z directā.in.l.62.fol.cclxxvj.nu.56.
¶Differentia quē sit inter arbitrum z arbitratorem.ibi.nu.102.
¶Differentia inter superficiarium et emphitotā.i.l.68.cū.5.seq̄.fol.ccxx.nu.42.
¶Difficultas excusata periurio.in.l.65.fol.ccxcviij.nu.30.
¶Diffinitio cui non competit nec diffinitum.in.l.3.fol.xxxiij.nu.24.
¶Diffinitionem sumptus funeris pensiter.de quibus in.l.28.fol.clxxx.nu.8.
¶Diffinitiua potest dari contra absentem hodie de iure huius regni in quocū q̄ casu per quem reo vltimum iusplicius venit imponendum.in.l.74.fol.cccxxiij.nu.13.
¶Dignitatum in.l.4.nu.5.in.l.7.nu.25.in.l.45.nu.4.et in.l.77.nu.4.z.29.
¶Directo quod nō potest relinqui.nec per fideicommissum relinqui poterit.in l.25.fol.clvj.nu.50.
¶Directum dominiuz habens si proponeret rei vendicationem vtilem.procederet libellus.q̄ intelligitur vtilem.i.efficacem.in.l.63.fol.cclxxxix.nu.6.
¶Alia circa dominium.in.l.45.nu.18.in l.63.nu.1.cum quatuor seq̄.et in.l.68.cuz 5.seq̄.nu.41.z.43.
¶Disiunctiua aliquando ponitur pro coniuncta.in.l.9.fol.xciij.nu.1.
¶Dispensatur facilius in his que sunt accidentalia.q̄z in his que sunt naturalia.in.l.30.fol.clxxxvij.nu.32.
¶Dispensandi super matrimonio contracto vel contrahendo in gradu.l.canō prohibito duas ratiōes videatis.in.l.79.fol.cccxlvj.nu.fi.
¶Aliud circa dispensationez.in.l.9.fol.xciij.nu.4.
¶Dispositio fundata in aliqua ratione comprehendit omnes casus.in quibus viget illa ratio.licet aliqui tantum fuerint specificati.in.l.3.alias.1.folio.ix.nu.38.
¶Dispositio.l.hac consultissima.in.§.ex imperfecto.C.de testa.habet locum de iure communi et procedit.quia inter liberos.non habita ratione imperfectionis testamenti propter omissam solennitatem.secus si esset imperfectum per non completam voluntatem testatoris.nam tunc non procederet etiam inter liberos.ibi.nu.112.
¶Dispositiuz in mulieribus secundo nubentibus.locum habet in viris in.l.12.fol.cvij.nu.fi.
¶Dispositio auct.res que.commu.de lega.habet locum etiaz quando pater in individuo alienationem in testamento prohibuisset.etiam ex causa dotis aut donationis propter nup.in.l.15.fol.cxxij.nu.43.
¶Dispositio legis si quis in tantam.C.vnde vi.non habet locum in ecclesia.ibi.nu.79.
¶Dispositum expresse a testatore fortius operatur quam tacite.et est maioris potentie.in.l.23.folio.cxlv.nu.14.
¶Dispositionem patris vnum de filijs suis in quinta parte bonorum meliorantis.et eandem partem penes suos heredes remanere volentis.vltra quartum gradum descendentium ipsius testatoris semper extendi.in.l.25.folio.clv.nu.46.
¶Dispositum per hanc.l.in melioratione tertij.habet locuz z in maioratu.ibi.nu.59.
¶Dispositio.l.43.infra.non extenditur ad casum huius.l.ibi.nu.62.
¶Disposito istius.l.procederet etiam in patre aut descendente legitimo alicuius nante per delictum.in.l.26.folio.clxj.nu.fi.
¶Dispositio quando habet in se verba ambigua.illa ambiguitas per verba clara eiusdem dispositionis declaratur.in.l.45.fol.ccxix.nu.29.
¶Dispositio.l.fi.C.si aduer.delic.vendicat sibi veruz.q̄ius mater efficiatur maior.ibi.nu.68.
¶Dispositio hominis non potest in eadem persona fictione mediante contrarias qualitates vere vt ficte inducere.ibi.nu.75.
¶Dispositio huius.l.procedit matrimonio non contracto per casum.vt per mortem alterius spōsoz.in.l.50.fol.ccxxxvij.nu.5.
¶Dispositio istius.l.in prin.vtrum habeat locum in casu in quo interuenerunt solum arre.vt per oculum lucrum fiat medietatis illarum sponse.ibi.nu.29.
¶Dispositio legis cum anns.cum simi.de condi.et demonst.non habet locū quādo ecclesia est substituta.i.l.67.fol.cccxj.nu.21.
¶Dispositio istius.l.falleret.si mulier scienter contraxit matrimonium cum viro heretico.quo casu vxor perdit non solum medietatem bonorum.que ex dispositione.l.1.cum concor.uu.3.lib.3.foro.ll.ei pertinet.z applicatur fisco.sed etiam dotem.in.l.75.fol.cccxxiij.nu.fi.
¶Disposita in actu vero non habent locum in actu putatiuo.in.l.79.fol.cccxliij.nu.9.
¶Dispositio istius.l.intantum procedit.q̄ vendicat sibi locum.etiā si in illum contra quem depositum fuit.non sit ad executionem perueniuz.de quo videatis.in l.81.fol.ccclj.nu.8.
¶Distracti in.l.52.cum.5.seq̄.folio.ccl.nu.11.
¶Diuisam meam que ab antiquo esset domus mee si aliquis vellet portare.an possim prohibere illum.in.l.4.folio.lxij.nu.233.
¶Diuisionem si pater fecit inter liberos et non testamentum.iudex inter liberos diuidendo voluntatem defuncti etiam non solennem sequi debet.ibi.l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.l.4.fol.xlvij.nu.71.
¶Diuidi non posse dicitur illa res.que non potest sine deteriozatione diuidi. et econtra illa dicitur posse diuidi. que sine deteriozatione diuidi potest. in.l.18. fol. cxxxij.nu.8.
¶Diuisioni iurate nunquid filij teneantur stare. an releuentur a iuramento propter testamentum patris. ibi. nu.12.
¶Diuisio an debeat fieri sorte. in.l.36. fol.cxcvij.nu.20.
¶Alia circa diuisionem bonorum.in.l. 25.nu.47.in.l.27.nu.102,z.106.z.118.z in l.62.nu.48.z.49.
¶Doctores affirmantes in lecturis de consuetudine.an probent consuetudinē. et sic in isto casu sit illis credendum.in.l. 3.alias.1.fol.vj.nu.13.
¶Doctoris appellatione in materia honorabili comprehenditur licenciatus.secus in odiosis. de quo videatis late in.l. 27.fol.clxxiij.nu.99.
¶Doctorē non facit qui non est doctor. in.l.30.fol.lxxxvj.nu.26.
¶Doctores optimi qui dicantur.in.l.39. fol.cciij.nu.23.
¶Doctor dicitur habere scientiam eminentem qui subtiles questiones discutere z diffinire nouit.z in promptu responsiones habet.ibi.nu.25.
¶Doctores ita possunt habere excellentiam doctrine.q licet per delictum debeant mori vel aliter puniri corporaliter.pena illis remitti debet.ibi.nu.27.
¶Alia circa doctores. ibi. nu.26. et in.l. 45.nu.4.
¶Dolus animi probatur ex verbo. in.l. 4.fol.lix.nu.178.
¶Dolus de futuro non potest remitti. in.l.23.fol.cxlvj.nu.2.
¶Dolus est delictum.in.l.44.fol.ccxij. nu.17.
¶Dolus presumitur propter clandestinitatem.in.l.47.fol.ccxxvij.nu.9.
¶Alia circa dolum.in.l.62.nu.15.in.l.65. nu.29.in.l.66.nu.5.z in.l.81.nu.17.cum duobus seq.
¶Omnium rei donate redemptione captiuorum transit ipso iure absq; traditione.in.l.15.fol.cxxj.nu.41.
¶Dominium est duplex directum et vile. in.l.68.cum.5.sequen.folio.cccxx. nu.38.
¶Dominium probatur per instrumenta maxime antiqua.et priuilegia. Rode. Sua.in libro quem direxit Lardi.Burg. fol.138.col.2.
¶Alia circa dominium videatis vt supra. super verbo directo.
¶Dominus possidens fundum potest auctoritate propria edificium factum in illo destruere.in.l.44.fol.ccxij.nu.2.
¶Dominus si videt causaz suam per falsum procuratorē suo nomine agi. fit pre iudicium non contradicendo.ac si mandasset.de quo videatis.in.l.52.cum.5.seq. fol.cclj.nu.29.
¶Domino domus licitum est claudere hostium inquilino.et illum ejicere de domo si non soluit pensionem.in.l.66.fol. cccv.nu.28.
¶Dominus quando eligit soluere estimationem meliorametorum que fecit emphiteota in re emphiteotica. non fiet estimatio prout valet ipsum edificium integrum et incorruptum. sed prout valent rudera ab edificio separata. ibi. nu.33.
¶Dominus directus si vendit ius suum emphiteota non poterit illud extrahere pro tanto.in.l.68.cum.5.seq.folio.cccxx. nu.39.
¶Donatio quando inuenitur simpliciter intelligitur de inter vinos donatione. et idem quando est facta mentio mortis per modum dilationis tantum.et potest intelligi ex causa dilationis factam esse mortis mentionem.quando in verbis importantibus executionem facta est mentio mortis.et non in verbis importantib⁹ substantiam donatiōis.in.l.3.alias.1.fol. vij.nu.17.
¶Donatio inter vinos quibus verbis inducatur.q̄nus in ea facta fuerit mentio mortis.et que dicatur et qualiter cognoscatur.ibi.nu.18.Et videte Rode.Sua.in allega.20.fol.180.cum seq.
¶Donatio facta ab infirmo.an in dubio presumatur causa mortis.ibi.nu.19.
¶Donatio causa mortis si omnes vltime voluntatis solnatur effectus. ibi. nu.21.
¶Donatio causa mortis an sit vltima voluntas.ibi.nu.22.
¶Donatio causa mortis an in numero testium equiparetur vltime voluntati.ibi nu.23.
¶Donatio causa mortis valet cum duobus testibus si corā iudice insinuetur. ibi. nu.24.
¶Donatio pris in filiū,i potestate z marin in vxorem cum ambulent paribꝰ passibus z neutra valet.sed morte confirmatur.si pater cogitat delinquere poterit donare filio sub conditione.que confirmatur si contingat eum deportari z bona cōfiscari.z tunc haberent locum que dixi in l.2.nu.7.de donatione facta per maritum vxori.ibi.nu.8.
¶Donatio causa mortis est priuati iuris.in.l.3.fol.xxxiij.nu.8.
¶ Donatio causa mortis prout in esse deducitur.censetur cōtractus.ibi.nu. 10.
¶Donatio causa mortis postq̄ est i esse producta equiparatur vltime voluntati. ibi.nu.11.
¶Donatio facta de regno hierusalem p papam vel imperatorem Carolo magno z eius successoribus in regno Francie videtur esse superflua.z sine vllo effectu.qa redimens seu recuperans regnum hierusalem aut aliud regnum a saracenis infidelium.consequitur plenū ius in illo regno absq; vlla pape donatione.ibi.nu.18.
¶Donata ab imperatore vel rege filio fami.quasi castrensis peculij naturam habent.ibi.nu.33.
¶Donationem propter nup. vxor non lucratur quando non sustinuit onera dotis dande.in.l.4.fol.lix.nu.186.
¶Donatio facta p carentē liberis reuocatur habitis filijs legitimis postea natis.in.l.10.fol.xcvij.nu.4.
¶ Donatio vel melioratio inter vinos non potest reuocari per solam penitentiam de iure communi.in.l.15.folio.cxv. nu.6.
¶Donatio facta a patre filio in potestate est ipso iure nulla.ibi.nu.7.
¶Donatarius causa mortis si receperit rem donatam aut eius scripturam. donationem dictam reuocari non posse.ō quo videatis ibi.nu.15.z.25.
¶Donans instrumenta emptionum.videtur donare res emptas.ibi.nu.17.
¶Donate rei retinens vsufructum. rem videtur tradere.ibi.nu.24.
¶Donatio patris facta filie in potestate causa dotis sicut valet.ita valet filio in potestate causa studij irreuocabiliter.ibi. nu.34.
¶Donatio vel melioratio facta a patre vel matre filio pro eius redemptione ab hostibus.per solam penitentiam donantis vel meliorantis reuocari non potest. ibi.nu.40.
¶Donatio aut melioratio facta filie pro ingressu monasterij. comprehēditur sub hac parte presentis legis.ibi.nu.44.
¶Donatio vel melioratio a patre vel matre filio pro sua legitima facta valet ir reuocabiliter.ibi.nu.45.
¶Donatio inter patrem z filium in potestate firmatur iuramento irreuocabiliter.z qualiter hoc intelligatur videatis. ibi.nu.46.z Rode.Sua.in libro quē direxit cardi.Burg.fol.84.
¶Donatio aut melioratio facta a patre filio causa militie est irreuocabilis. ibi. nu.47.
¶Donator potest apponere tēpori donationis legem quam ipse voluerit rei a se donate.ibi.nu.48.
¶Donator potest apponere legē rei donate tempori donationis.q̄ illa nō transeat in ecclesiam.ibi.nu.64.
¶Donatio seu melioratio remuneratoria aut propter bene merita non potest reuocari per ingratitudinem. ibi.nu. 94.
¶Donatio illa que de sui natura potest reuocari propter ingratitudinis causas. si fiat propter bene merita z seruitia.nullo modo potest reuocari.ibi.nu.96.
¶Donetio remuneratoria non iudicatur per regulas aliarum donationum.ibi nu.98.
¶Donatio remuneratoria vale tsine insinuatione.q̄nus quingentos excedat solidos.ibi.nu.99.
¶Donatio remuneratoria per filiorū natiuitatem non reuocatur.ibi.nu.100.
¶Donatio remuneratoria non est ꝓprie donatio.ibi.nu.101.
¶Donatio que fit causa remunerationis non est vera donatio.ibi.nu.102.
¶Donatore conualescente.ne dum res

Universidad de Deusto
Biblioteca

donate, sed etiam fructus condicuntur. quo ad fructus tamen est secus in donatione inter vivos in casibus in qbus potest revocari. de quo videatis. ibi. nu. ſi.

¶ Dono quintã partẽ proprietatis possessionum mearum. perinde est ac si dicerẽ dono quintam partem bonorum meorũ in. l. 19. fol. cxxxv. nu. 11.

¶ Donans omnes possessiones suas nõ continentur mobilia. nec se mouentia ex cõmuni vsu loquendi. ibi. nu. 19.

¶ Donatio facta alicui descendenti intelligitur meliorato. & postea donatarius nec alius poterit meliorari. nisi in illo qõ plus est tertium & quintum donatione. in l. 23. fol. cxliij. nu. 2.

¶ Donatum filio ob merita precedentia habet ex operibus suis. & sic est aduentitium. in. l. 24. fol. cxlvij. nu. 3.

¶ Donatio facta in vltima voluntate. et per cõsequens donatio causa mortis habetur pro melioratione. ibi. nu. 4.

¶ Donatio causa mortis revocatur per reconualescentiam. ibi. nu. 5.

¶ Donatore causa mortis reconualescẽte. ne dum res. sed fructus condicunt. ibi nu. 6. & dixi. in. l. 15. nu. ſi.

¶ Donatio annumeratur in tertio & qnto ad hoc vt nec ipsum nec alium possit donans meliorare. nisi ad implendũ tertium & quintum. ibi. ſ. in. l. 24. nu. 16. & dixi. in. l. 23. nu. 2.

¶ Donatione precedente & sequuta melioratione facta alteri. si donatio & melioratio excedunt tertium & quintum. qd excessus extrahetur de melioratione & non de precedente donatione. de quo videatis. ibi. ſ. in. l. 24. nu. 17.

¶ Donatio facta vxori non solum revocatur per obligationem rei donate. sed etiam per donationem eiusdem rei factã a marito. qui eam donauerat vxori. ibi. nu. 20.

¶ Donatio facta filio in potestate revocatur de iure communi per aliam donationem factam emancipato. ibi. nu. 22.

¶ Donans vxori quidcq & postea obligans omnia bona. qd per generalem obligationem non videtur revocata donatio ibi. nu. 23.

¶ Donatio prima facta filio in potestate non revocatur per secundam factaz emãcipato. quia quantum ad hoc non debet fieri differentia filij emancipati. et in potestate de iure huius voluminis. ibi. nu. 24.

¶ Donatio facta a patre filio in potestate non ex propria & spontanea voluntate patris. sed ex illius filij assidua petitione. non confirmatur morte patris. ibi. nu. 29. seu finali.

¶ Donauit quidam alicui fundũ vt post certum tempus esset alicuius ecclesie. donatorem posse sola eius voluntate hoc remittere pactum. in. l. 25. fol. cliij. nu. 30. & videte in. l. 43. nu. 4.

¶ Donatio facta inter vivos irrevocabiliter omnium bonorum presentium & futurorum retento vsu fructu cum pacto qd post mortem donatoris donatarius daret dimidiam bonorum vel estimationez pauperibus & puellis maritandis. qd respectu dimidie dande pauperibus & puellis maritandis poterit revocari. ibi. nu. 31.

¶ Donatio si est talis que non debet indicari secundum titulum lucrativum sed onerosum. legitima filiorum preiudicari poterit. vt in donatione reciproca. in. l. 26. fol. clix. nu. 7.

¶ Donationis remuneratorie seu de obligatiõe antidorali. videte remissiue. 18. effectus. aut casus cum limitatione. ibi. nu. 11.

¶ Donatio reciproca si fit alicui coniugum communicabitur inter illos quo ad fructus dicte donationis. ibi. nu. 12.

¶ Donatio reciproca inter coniuges facta constante matrimonio. hoc modo si contingat alterum premori. superstes habeat bona. valet & tenet. ibi. nu. 13.

¶ Donatio remuneratoria valet inter coniuges. si illud pro quo fit talis donatio fuit datum constante matrimonio. ibi. nu. 14.

¶ Donatio presumitur in dubio ratione coniunctionis personaruz. ibi. nu. 16.

¶ Donationem presumere tria facit. in l. procula. ff. de proba. ibi. nu. 17.

¶ Donatio si ab initio valet non computatur in legitima. tamen confertur. A pncipio autem donatione non valente sed confirmata computatur sed non conferẽ

in. l. 27. fol. clxiij. nu. 2.

¶ Donatio immensa in vnum ex liberis collata. per alios quantum ad legitimaz revocatur. ibi. nu. 6.

¶ Donatio etiam ob bene merita facta filio potest tanqm inofficiosa revocari. & sic pater non potest remunerare quenqm in preiudicium legitime filiorum. ibi. nu. 7.

¶ Donare pater nõ videtur quãdo mittebat pecuniam ad filium. & scribebat in suo libro rationum qd faciebat animo cõpensandi. vel aliter hoc declarabat quãdo mittebat per protestationem vel alias. de quo videatis ibi. nu. 77.

¶ Donatio facta per patrem filio in potestate ob merita filij ad hoc vt bodie statim irrevocabiliter valeat. tria copulantue requruntur. ibi. nu. 85.

¶ Donationem aliquam simplicez si imperator vel alius qui non recognoscit superiorem facit filio fami. non debet imputari in legitima. sed an conferatur. videatis. ibi. nu. 96.

¶ Donatio propter nup. an equiparetur doti in hoc quod ait presens lex de electione temporis circa dotem. ibi. nu. 127.

¶ Donationi propter nup. dicũt in hispania arras. in. l. 49. fol. ccxxxv. nu. 6.

¶ Donatio propter nup. & arre differũt in tribus. ibi. nu. 7.

¶ Donatio facta per attinentes sponse sponso. vel econtra. cuius contemplatione dicatur facta. in. l. 50. fol. ccxxxvij. nu. 4.

¶ Donatio de omnibus castris suis facta a notorio & manifeste qd dico. cui nõ erat bonis interdictum. valeat aut non. ibi. nu. 21.

¶ Donatio omnium bonorum presentium & futurorum valeret. quãdo donãs reseruat sibi aliquam quantitatem vel rẽ de qua testari possit. in. l. 67. folio. cccix. nu. 8.

¶ Donatio presentium & futurorum de iure communi. & per istam. l. etiam. solum presentium in tantum non valet qd nõ firmatur iuramento. ibi. nu. 12.

¶ Donator nunquid poterit renuntiare huic. l. ibi. nu. 16.

¶ Donatio (de qua hic) prohibita. valeret si quis donaret ecclesie. ibi nu. 17.

¶ Donatio facta ecclesie per natiuitatem filij non revocatur in totuz. sed vsqz ad legitimam tantum. ibi. nu. 19.

¶ Donans omnes res suas. nunquid videatur nomina debitorum suorum donare. ibi. nu. 22.

¶ Donans bona sua post mortem suam alicui. si dicat si non valet vt donatio causa mortis. valeat vt donatio inter vivos. an valebit eo modo quo valere potest. ibi. nu. ſi.

¶ Donatio facta per delinquentez post delictum commissum. an valeat. in. l. 75. fol. cccxxxj. nu. 2.

¶ Donatio inter virum & vxorem valet in casibus de quibus remittitur. in. l. 79. fol. cccxliij. nu. 7.

¶ Alia circa donationem in. l. 2. nu. 7. in l. 14. nu. 13. in. l. 15. nu. 7. & 8. & 9. & 25. & 78. & 83. in. l. 19. nu. 32. & 33. in. l. 20. nu. 2. in. l. 21. nu. 14. in. l. 24. nu. 7. & 19. & 21. & 27. & 28. in. l. 26. nu. 5. & 10. & 18. in. l. 27. nu. 5. & 85. & 87. cum quatuor sequẽ. & nu. 93. & 94. & 95. & 97. in. l. 50. nu. 1. et 3. & 16. & 17. & 20. & 26. in. l. 51. nu. 2. & 3. & 19. in. l. 52. cum. v. sequen. nu. 51. cum tribus sequen. in. l. 66. nu. 3. & 42. & in. l. 97. nn. 14.

¶ Alia circa donationem propter nup. in. l. 4. nu. 188. in. l. 27. nu. 13. & in. l. 51. nu. 16. & ſi.

¶ Dos est debitum legale & illa minuit legitimam filiorum. in. l. 4. folio. lxvj. nu. 260.

¶ Dote in constituenda a patre pro filia naturali aut spuria non sunt habene lexã de. sed solum vsqz ad modum alimentorum. ita qd habeat alimenta perpetua. in. l. 7. fol. lxxxij. nu. 39.

¶ Dos non solum est restituenda vxori que separatur a marito quo ad thorũ pter eius seuitiam & crudelitatem. ex illo qd cum vxore vitam maritalem non facit verum etiam medietas lucrorum acquisitorum per maritum ante dictam separationem. in. l. 12. fol. cv. nu. 14.

¶ Dos & donatio propter nup. equis passibus ambulant. in. l. 15. fol. cxx. nu. 27.

¶ Dos data pro matrimonio illicito. qõ non est secutum. vtrum repeti possit. ibi. nu. 30.

¶ Dos aut donationes si sunt inofficio

Universidad de Deusto
Biblioteca

se quia exceptis legitima tertio ꝛ quinto legitimam aliorum filiorum tangunt. excellum esse dividendum inter alios heredes testatoris.in.l.27.fol.clxiij.nu.5.

¶Dos quemadmodum constante matrimonio dicitur titulus oneros⁹ respectu illius qui eam recepit.s. mariti.cuius respectu vxoris pro qua datur. dicatur lucratiuus.ita donatio ꝓpter nup. dicitur obuenire vxori ex titulo oneroso. licet respectu mariti pro quo data est. dicatur titulus lucratiuus.ibi.nu.13.

¶Dos data a patre filie in potestate vel emancipate computatur in legitima succedendo ipsi patri.ꝛ confertur.ibi.nu.39.

¶Dos si datur ab auo nepti.an imputabit filio idest pri ipsius neptis.ibi.nu.4.

¶Dos quam pater dedit filie an computetur nepotib⁹ ex illa in sua legitima succedendo auo moꝛua matre.ibi.nu.42.

Et videte Rode.Sua.in repe.l. quoniã in priuilegiis.fol.69.col.4.in versi.Sed superest.

¶Dos data nepti ab auo.an computet sibi in legitima.ꝛ an conferat si succedit cum patruis ꝛ amitis.pre aut matre suis moꝛtuis.ibi.nu.43.

¶Dos data ab auo nepti.an imputetur eius legitia in successiõe pris.ibi.nu.44

¶Dos data filie a patre de bonis suis. an debeat computari in legitima patre moꝛtuo predicte filie succedenti auo cum patruis vel alijs.ibi.nu.45.

¶Dos quam dedit filius filie sue de peculio patris sui idest aui predicte mulieris dotate.an computetur ipsi filio in legitima.ꝛ sit conferenda.ibi.nu.46.

¶Dos quam dedit filius sozori siue nate ex vtroq; parente de bonis patris cõmunis.cui sit imputanda.ꝛ quis illam cõferre tenetur.ibi.nu.47.

¶Dos ꝛ donatio ꝓpter nup. equiparantur.ibi.nu.52.et videatis.in.l.15.nu. 27.ꝛ.in.l.49.nu.1.

¶Dotis causa semper idest omni tẽpore ꝛ vbiq; idest omni loco.ꝑcipua.idest priuilegiata est.ibi.nu.54

¶Dos est priuilegiata specialiter a iure. ibi.nu.58.

¶Dos data pro matrimonio illicito.qõ non est secutum.vtrũ repeti possit.ibi.nu. 61,ꝛ dixi in.l.15.nu.30.

¶Dos cũ succedat loco legitime.quãd modum in legitima non potest immungi fideicõmissum.ita in dote que non est vltra legitimam.ibi.nu.65.

¶Dos an sit inofficiosa quo tempore inspicitur de iure communi.in cauẽ.l.27. nu.126.

¶Dos si est promissa alicui.ille non cogitur ducere vxoꝛẽ.nisi soluatur sibi dos ꝛ si duxit.ꝛ illi non soluitur. potest illam de domo ejicere ꝛ remittere eam ad domum suoꝛum.quod raro faciunt.nisi homines miseri.et non tenetur illam alere. quod procedit etiam si pars dotis soluatur.non tamen tota dos.ibi.nu.129.

¶Dos si non est data neq; promissa. et maritus traduxit vxoꝛem ad domum.nũ quid poterit eam expellere.ꝛ denegare alimenta.ibi.nu.130.

¶Dos si fuit promissa ꝛ non soluta. casu quo poterat maritus expellere vxoꝛem ꝛ denegare illi alimenta.an si et alimenta prestiterit.ꝛ nihil est protestatus.poterit illa petere.ibi.nu.133.

¶Dos data ꝛ promissa equiparantur.in.l.49.fol.ccxxxv.nu.2.

¶Dos promissa ita appellatur dos sicut data.ibi.nu.3.

¶Dos cuius detur vt perpetuo sit apud maritum.tamen soluto matrimonio debet reddi mulieri.ibi.nu.10.

¶Dos quando relinquitur arbitrio boni viri.debet eius constitutio fieri inspectis dignitate.facultatibus testatoris.et numero liberoꝝ.in.l.50,fol.ccxxxviij. nu.18.

¶Dos quando publicatur.ꝛ maritus lucraturus est aliquid ex pacto. qualiter marito succurraꝛ.in.l.76.fol.cccxxxiij. nu.3.

¶Alia circa dotem. in.l.8.nu.49.in.l. 14.nu.10.ꝛ.11.ꝛ.12.in.l.20.nu.14.in.l. 23.nu.23.in.l.27.nu.48.ꝛ.50.ꝛ.55.et 57.ꝛ.64.ꝛ.131.ꝛ.132.in.l.47.nu.54.in l.49.nu.4.ꝛ.5.in.l.51.nu.2.cum duodecim sequen.ꝛ nu.16.ꝛ.18.ꝛ.27.ꝛ.28.et 29.ꝛ.31.ꝛ.32.ꝛ fi.in.l.52.cum.v.sequen. nu.85.in.l.59.nu.4.in.l.60.nu.2.in.l. 62.nu.17.ꝛ.70.et.145.et.152.in.l.75. nu.15.et.27.cum duobus sequen.in.l. 76.nu.1.in.l.77.nu.3.ꝛ in.l.80.nu.2. ꝛ.4.

¶Due rationes quando sunt in aliqua dispositione.ꝗuis vna cesset ratio. tamẽ ad hoc locum habet dispositio.in.l.49. fol.ccxxj.nu.51.

¶Due leges quando cõcurrunt ad vnũ effectum m.licet cesset vna remanet virtus ꝛ effectus alterius.ibi.nu.52.

¶De litera.E.

Celeste magis fauet ꝗ filijs extra legitimam.in.l.4. fol. xlvij.nu.75.

¶Ecclesia ꝗuis nõ habeat instrumenta de ciuitatibus suis.si tamen habet generalem opinionẽ. ꝛ ita dixerit alias prescriptam apud omnes.ꝗ sufficit.ecclesie pro plena probatione.in.l.39.fol.ccv.nu.ij.

¶Ecclesia potest facere contractus sibi honorabiles non seruata solẽnitate legali seu canonica.non tamen potest se obligare.in.l.52.cum.v.sequẽ.fol.ccl.nu.15.

¶Ecclesia tempore expeditionis nõ excusatur ab angarijs.in.l.65.folio.ccxcvj. nu.8.

¶Ecclesia concessit fundum in emphiteosim perpetuam simpliciter.deinde interpellato emphiteota ꝗ solueret. secit eum in iudicio citari pro canone soluendo.quanto tempore emphiteota in iudicio citatus ꝗ solvat priuabitur. an tunc etiam requiratur biennium.in.l.66.folio ccxcj.nu.36.

¶Ecclesia si concederet rez in emphiteosim non seruatis debitis solẽnitatibus.ꝗ tamen emphiteota ita teneretur soluere canonem ipsi ecclesie.sicut si emphiteosis fuisset concessa cum debita solẽnitate. ibi.nu.ij.

¶Ecclesie ꝛ pie cause magis fauetur ꝗ filijs exceptis illoꝝ legitima.in.l.67. fol.cccxj.nu.20.ꝛ dixi in.l.4.nu.75.

¶Alia circa ecclesiam.in.l.3.alias.1.nu. 127.in.l.4.nu.160.in.l.7.nu.76 in.l.30. nu.45.in.l.43.nu.1.in.l.61.nu.63.in.l. 64.nu.8.et in.l.67.nu.17.ꝛ.18.ꝛ.21.

¶Edibus distractis veniunt omnia ipsis edibus adiũcta.in.l.44.folio.ccxvij. nu.24.

¶Edificium cedit solo naturaliter ꝛ est citur eius cuius est solum.in.l.44. folio ccxij.nu.1.

¶Effectus notabiles iuramenti videte remissiue.in.l.3.alias.1.fol.xv.nu.78.

¶Electio tempoꝛis(de quo in ista.l.) ꝗ procedat,ꝛ locum habeat non solũ in dote.verum etiã,in donatione propter nup. tenere possemus.de quo videatis in.l.27. fol.clxix.nu.53.

¶Electio de qua in presenti.l.quanto finiatur tempoꝛe.ibi.nu.penul.

¶Electoꝛes non habent dignitatẽ episcopalem.tamen illam conferunt in electum.in.l.30.fol.clxxvj.nu.27.

¶Eligere seipsum quis non potest.ibi. nu.37.Et videatis in nu.41.infra.

¶Electioni de se facte potest quis cõsentire ꝛ illius consensus cõnumerabitur in numero eligentium.ibi.nu.40.

¶Eligere an poterit quis seipsum si inrant eligere meliozez.ꝛ ipse sit meliox.ibi. nu.41.

¶Electio si est cõmissa tribus possunt eligere vnum ex se.ibi.nu.42.

¶Electio vbicũq; secum trahit executionem.non est locus variationi.in.l.33.fol. cxcj.nu.2.

¶Electus non capit ex testamento eligentis sed eius qui restitui iussit.ibi.nu.5. ꝛ in.l.43.nu.penul.

¶Electio trahit secum executionem in vltima voluntate.in.l.50.folio.ccxl. nu.34.

¶Eligens semel si iudex pronũtiauit in eo faciendam executionem. amplius variare non poterit.ibi.nu.36.

¶Electio est variabilis sed non declaratio.ibi.nu.39.

¶Electio vt valeat in vltimis voluntatibus sex requirunt,que an sint vera.ꝛ vtrũ alia requirantur.ibi.nu.44.

¶Alia circa electionem.in.l.27.nu.17. in.l.50.nu.30.cum duobus sequen.ꝛ nu. 37.ꝛ.40.ꝛ.41.ꝛ.43.ꝛ.45.ꝛ in.l.51. nu.22.

¶Eleemosyna in faciẽda est dare gradũ in.l.7.fol.lxxxj.nu.32.

¶Emancipatus hodie confert emãcipato.in.l.27.fol.clxvj.nu.xv.

¶Emancipatus confert suo.ibi.nu.17.

¶Emancipare non poterit pater filium quo ad vnum actum tantum.in.l.45.fol.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cerrj.nu.44.
¶Emancipatio que fit sine rescripto pncipis non potest fieri ad diē.ibi.nu.46.
¶Alia circa emācipationē.ibi.nu.47.
¶Emergens proprie dicitur illud quod emergit in causa.¶ in iplo iudicio.et sic respicit processum.¶ non habuit causam vetustiorem ante iudicium.in.l.52, cum v.sequen.fol.ccliij.nu.62.
¶Emphiteosim si aliquis acquisierit p se¶ filijs.non comprehenduntur femine in.l.7.fol.lxxviij.nu.10.
¶Emphiteosis acāsita pro se¶ filijs nō comprehenditur pote.ibi.nu.12.
¶Emphiteoticus contractus est contractus de per se.in.l.66.fol.ccc.nu.1.
¶Emphiteota ecclesie posito q si cessat per biennium soluere debitum canonem cadit a iure emphiteotico. Emphiteota priuati per triennium.sed per multos annos q non solueret.non caderet a iure censuali.ibi.nu.24.
¶Emphiteota ecclesie vel colonus per cessationem solutionis biennij factam p dunt meliozamenta. Et idem est in emphiteota priuati.et sec⁹ est in colono vel inquilino priuati.de quo primo videatis ibi.nu.27.
¶Emphiteota ecclesie si cessauit per biēnium.aut priuati per triennium a solutione pensionis.¶ dominus declarauit voluntatem suam.se velle emphiteotam cecidisse a iure emphiteotico.nunquid dicatur emphiteota3 cecidisse ipso iure ab emphiteotico iure.an requiratur sententia.ibi.nu.29.
¶Emphiteotica res si ceciderit in commissum propter canonem non solutum.nunquid dominus directus possit alij in emphiteosim concedere.non monito vel citato prima emphiteota.¶ consequenter ignorante.an vero requiratur.q illum primo moneat.si velit sibi emphiteosim refirmari.ibi.nu.30.
¶Emphiteota quando cecidit in cōmissum eo quia alienauit irrequisito domino.absq eo q aliter citetur vel requirat potest alius inuestiri.ibi nu.31.
¶Emphiteota eo casu quo meliozamēta non amittit.an dominus habeat facultatem sen electionem alterū de duobus facere.vel pan q edificium factū aut aliud meliozamentum tollatur.vel soluere omnes expensas quas emphiteota in dicta meliozatione fecit.ibi.nu.32.
¶Emphiteota durante emphiteosi.nūquid possit tollere vl eleuare meliozamēta que fecit.ibi.nu.34.
¶Emphiteota etiam si fecit expresse pactum cum domino.q̄ sine emphiteosis possit tollere omnia meliozamenta que fecerit i re emphiteotica.¶ iurta illud pactum vult tollere dicta meliozamenta.dominus offerendo quādo emphiteota laturus esset ex tali ruina.cui prohibere poterit.ibi.nu.35.
¶Emphiteota dubitat an per cessationem biennij vel triennij cadat a iure suo.vult sibi prouidere soluendo canonem pro plurib⁹ annis futuris.puta pro decem.viginti.vel triginta annis.an dominus inuitus teneatur recipere pensionē tot annoz futuroz.¶ posito q dominus recipere nolit.nunquid emphiteota offerendo.consignando ¶ deponendo liberetur.ibi.nu.40.
¶Emphiteota si interpellauit dominum an velit emere.qui neglexit q potest postea moraz purgare re integra.anteq̄ res sit alij vendita.¶ preferatur cuicunq̄ alij.ibi.nu.41.
¶Emphiteota p̄nati cessauit triēnio solvere.nunquid possit soluendo moraz purgare.ibi.nu.penul.
¶Emphiteota q̄ns teneatur dominum requirere si vendit vile.tamen si dominus directus vendit directum dominium nō tenetur requirere emphiteotam.in.l.68.cum.v.sequen.fol.cccxx.nu.40.
¶Alia circa emphiteosim.in.l.2.nu.63. in.l.4.sub nu.256.in versi.facit si consuetudo est vt emphiteosis.q̄.cum versi sequen.in.l.27.nu.116.¶.117.in.l.43.nu.9.in.l.66.nu.23.¶.25.¶.26.¶.36.¶.37.et 39.¶.42.¶ si.¶ in.l.68.cum.v.sequen.nu.30.¶.39.
¶Episcopus potest excōmunicare vxoratos habentes concubinas.in.l.4.folio lrij.nu.226.et in.l.7.fo.lxxxvij.nu.83.
¶Episcopus de iure non habet fiscum tamen hodie de consuetudine generali episcopus habet fiscum.ibi.s.in.d.l.7.fo.lxxxvj.nu.75.
¶Equitas suadet q dotes ¶ donatiōes propter nup.soluantur super lucratorum constante matrimonio.in.l.51.fol.ccxlv.nu.16.
¶Error testamenti an per testes non rogatos probari possit.in.l.3.alias.1.folio xiij.nu.67.
¶Error expressus vitiat actum ¶ sententiam.secus in errore tacito.in.l.23.folio cxlv.nu.16.
¶Error communis facit ius ¶ habetur pro veritate.in.l.39.fol.ccv.nu.43.
¶ Error adhibitus coram arbitratore an possit reuocari.in.l.62.folio.cclxxiij.nu.29.
¶Erroris pretextu vtrum quis possit reuocare confessionem suam.ibi.nu.31.
¶ Etas legitima intelligitur de natura li.non de illa que per principem supplet̄.nisi specialiter dictum sit.in.l.2.folio xxviij.nu.12.
¶Eternum est quod semper fuit ¶ est vt deus.in.l.25.fol.cliij.nu.25.
¶Euentus conditionis in legatis nō trahitur retro.nec quo ad dominium.neq̄ quo ad fructus.in.l.44.folio.ccxij.nu.33.
¶Euictionis in.l.62.folio.cclxxxvij.nu.156.cum tribus sequē.¶ in.l.66.fo.cccvj.nu.38.
¶Euidens ¶ euidentissime.in.l.60.fol.cclxiij.nu.15.cum duobus sequē.
¶Excellentia hominis recedendum est vel potest recedi a numero et a communi statuto.in.l.77.folio.cccxxvij.nu.16.
¶ Exceptionem incontinenti quando dicatur probari posse.remissiue.in.l.2.fo.xxx.nu.43.
¶Excipiens quādo certat de lucro.tūc per replicationem doli.tollitur exceptio doli.in.l.4.fol.lx.nu.205.
¶Exceptio firmat regulam.in.l.12.fol.cliij.nu.8.
¶Exceptio rei debite de rerū natura vel cōi cōmercio obligationē perimit nec remittit impedimēto sublato.in.l.45.fo.ccxxj.nu.39.
¶Exceptio quam ponit ista.l.non procedit in muliere nupta.in.l.60.fol.cclxv.nu.23.
¶Exceptio prescriptionis qualiter impedit litē pnestari.in.l.61.fol.cclxvj.nu.10.
¶Exceptio nō numerate pecunie habet locū cōtra confessionem que fit inter vinos.secus est in illis que fit in vltima voluntate.in.l.62.fo.cclxxix.nu.90.
¶ Exceptio non numerate pecunie an possit opponi contra executionem instrumenti.videte Rode.Sua.in.l.post rē indicatā.fol.140.col.2.de quo etiam p eūdem ibi ex folio.139.in versi.sed p eundē tia vsq̄ ad fol.142.quasi ad fi.
¶Excipiens de transactione.vtrum videatur fateri debitum quod actor petit.ibi.s.in.l.61.nu.105.
¶Exceptio excōmunicationis pōt opponi etiā in foro seculari.quod est intelligēdum in publice excōicato.secus si excōicatio esset occulta.ibi.nu.116.
¶Exceptio resultans ex inhabilitate pone incompromisso.aut instrumēto cōtente semper opponi potest contra sentētiam arbitrorum.¶ instrumentum confessionatum.ibi.nu.124.
¶Exceptio enim nullitatis proueniens ex defectu iurisditionis.nūq̄ intelligitur esse reiecta.etiam post tres sententias cōformes.de quo videatis ibi.nu.125.
¶Exceptio nullitatis an ¶ qñ possit executionē sentētie impedire.ibi.nu.126.de quo etiam videte in.l.75.fol.cccxxxj.nu.13.
¶Exceptio simulationis nunqd contra instrumenta guarentigia opponi possit.ibi.s.in.l.62.nu.130.
¶Exceptio omnis peremptoria.que nō venit ad impugnandū sententiam.sed venit ad limitandum.seu moderādam executionem potest opponi post sententiā.falsi tripliciter.ibi.nu.131.
¶Exceptiones autem que sint ille sententiam directo non impugnantes.que possunt opponi post sententiam.ibi.nu.133.
¶Exceptio compensationis nūquid cōtra instrumenta de quibus in legibus.4.¶ et fi.tit.8.lib.3.ordina.opponi possit.ibi.nu.146.
¶Exceptio nullitatis si cōtra tres sentētias cōformes opponat.¶ incōtinenti offeratur probatio.ne executionem sentētie impedire debeat.ibi.nu.149.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Exceptio nullitatis que est euidens impedit executionem sententie, ibi, nu. 150.
¶Exceptio nullitatis quando verificatur ex sola inspectione actorū absq; alia probatione extrinseca. vt q; non fuerit citatus. illa impedit executionem sententie ibi. nu. 151.
¶Exceptio noua dicitur etiam illa que deuenerat ad notitiam partis. sed probā di facultatem non habuit. Rode. Sua. in allega. 5. fol. 134. col. 2.
¶Alia circa exceptiões. in l. 62. nu. 64. ⁊. 73. ⁊. 74. ⁊. 101. ⁊. 127. ⁊. 128. ⁊. 133. et 142. ⁊. 148. ⁊. 152. ⁊. 155. Et per Rode. Sua. in. 5. allega. que est in libro quem dixit cardi. Burg.
¶Excommunicationis pena punitur p̄latus vel sacerdos retrahens volentem relinquere alteri ecclesie puta cathedrali. ⁊ ille prelatus seu sacerdos tantum verbis fecit. q; fecit relinqui sine ecclesie. in. l. 3. alias. 1. fol. xxiij. nu. penul.
¶Excommunicationis sententia declaratoria a iure late incurse est nulla citatione partis non precedente. in. l. 2. fo. xxxj. nu. 57.
¶Excōicatus si interponit decretum in aliqua alienatione vel in aliquo contractu. decretum est nullum. in. l. 62. folio cclxxxiij. nu. 117.
¶Excommunicatio seu excōmunicatus equiparatur morti. ibi. nu. 122.
¶Excommunicatio probari debet octo diebus. ibi. nu. 123.
¶Excommunicatus si est aliquis si non soluerit infra mensem. pars potent terminum prorogare. in. l. 65. folio. ccxcvij. nu. 19.
¶Alia circa excommunicationem. in. l. 62. nu. 114. cum duob. sequen. ⁊ nu. 118. cum tribus sequen. ⁊ in. l. 75. nu. 19.
¶ Executio condemnatorum in causis criminalibus corporalibus si debeat differri. de quo videatis. in. l. 2. fol. xxxij. nu. 72.
¶Executio adhuc per iudicem fieri debet. q̄uis per sententiam aliquis iussus sit rem alteri restituere. in. l. 4. folio. lxiij. nu. 248.
¶ Executor testamenti vel episcopus non potest liberaliter concedere beneditatem spurijs testatoris. alimenta tamen illis concedere potest. in. l. 7. folio lxxxij. nu. 41.
¶Executor testamenti cuius conscientie committitur. non potest alteri subdelegare. in. l. 30. fol. clxxxv. nu. 16.
¶Executores testamentarij an satisdare debeant. in. l. 31. fol. clxxix. nu. 12.
¶Executori etiam ignoranti currit tempus per istam. l. ibi. nu. 13.
¶Executio legatorum per executores debet fieri in non pijs causis infra annū in pijs causis infra sex menses. ibi. nu. 20.
¶Executoris officium ad vltimas voluntates q̄uis duret per annum. ⁊ de iure huius regni duret hodie prout in hac. l. Tamen si interim executor esset contumax in aliquo precepto sibi facto per episcopum. quod statum potest remoueri a commissaria ex officio episcopi absq; nouo processu. ibi. nu. 21.
¶Executor deputatus in testamento ad legata pia exequenda. si non exequatur piam defuncti voluntatem infra annum. q̄uis priuatur officio ⁊ potestas exequēdi deuoluitur ad episcopum. tamē istud est verū nisi testator prouidit de alio executore in casu in quo primus esset negligens in exequendo infra annum. de quo videatis. ibi. nu. fi.
¶ Executores testamenti taxantes alimenta secundum conscientiam. teneri ad vocandum heredes quando taxare volunt. in. l. 54. folio. cxciij. nu. 5.
¶Executores testamentarij quādo sunt plures. non potest vnusquisq; seperatim votum suum deponere in. l. 36. fol. xcvj. nu. 3.
¶ Executores testamenti si discordant maiori parti esse standum. ⁊ quid si sunt equales ⁊ discordes. ibi. nu. 4.
¶Executores vltime voluntatis nunquid poterunt committere vni illorum quod ipsi facere tenentur. ibi. nu. 10.
¶Executor testamenti cuius conscientie commissum est. non poterit alteri subdelegare. ibi. nu. 11. ⁊ dixi in. l. 30. nu. 16.
¶Executio habebit locum etiam in fauorem eius cui actio vtilis vigore instrumenti guarentigij competeret. in. l. 62. folio. cclxxvj. nu. 55.
¶ Executio facta non seruato ordine. ff. in venditione. legis a diuo pio. ff. de reindi. an sit ipso iure nulla. ibi. nu. 59.
¶ Executioni mandati nunquid contractus transactionis possit. ibi. nume. 104.
¶ Executio per capturam persone si petitur fieri. tunc quia illa captura personali infertur quedam iniuria que non potest aboleri. impeditur talis executio per viam exceptionis nullitatis sententie. q̄uis probatio non habeatur in prōptu. sed requirat altiorem indaginem. de quo videatis. ibi. nu. 153.
¶ Executio sententie nunquid contra actorem municipij. ⁊ sic contra sindicum vniuersitatis possit fieri. ibi. nu. 154.
¶Executor testamenti vendens rem hereditariam. ⁊ q; fortius est promittens de euictione secundum consuetudinem ciuitatis. non tenetur ipse de euictiōe. sed heres. ibi. nu. 158.
¶ Alia circa executionem in. l. 2. nu. 40. in. l. 34. nu. 1. in. l. 61. nu. 11. et. 16. in. l. 62. nu. 1. et. 2. ⁊. 54. ⁊. 60. et. 70. et. 73. cum tribus sequen. ⁊ nu. 80. et. 84. ⁊. 86. et. 87. et. 91. ⁊. 93. et. 101. et. 108. ⁊. 126. et. 127. et. 136. et. 139. ⁊. 145. et. 149. cum duob. sequen. et. nu. 156. et. 160. cum penul. ⁊ fi. in. l. 74. nu. 7. ⁊ in. l. 75. nu. 12. cum duobus sequen.
¶ Alia circa executores. in. l. 3. nu. fi. in. l. 8. nu. 24. in. l. 30. nu. 14. et. 15. et. 17. et penul. in. l. 31. nu. 14. in. l. 33. nu. 4. in. l. 34. nu. 6. cum tribus sequen. in. l. 36. nu. 5. ⁊ in. l. 37. nu. 2. ⁊. 3.
¶Exemplato tradito per notarium si originale contradicat. cui credatur. in. l. 39. fol. cciij. nu. 33.
¶ Exheredatio posthumi de iure antiquissimo. ⁊ ffor. ⁊ C. in. l. 4. folio. lliij. nu. 126.
¶ Exheredari non potest posthumus hodie per iura auctentico. 3. ex quo causam ingratitudinis committere nō potest ibi. nu. 127.
¶Exheredans filios non videtur posthumum exheredare. ibi. nu. 128.
¶Exheredatio potest fieri per vnum de octo modis. in. l. 22. fol. cxliij. nu. 4.
¶Exheredatio per que verba fieri potest. ibi. nu. 5.
¶ Exheredatio potest fieri verbis iniuriosis. ibi. nu. 6.
¶Exheredatio est actus solēnis. qui nō potest fieri nisi in testamento. ibi. nu. 7.
¶Exheredatio filij facta per patrem calore iracundie non valet. etiam legitima causa subsistente. quod limita vt. ibi. nu. 10.
¶Exheredatio que per additionem confirmari non potest in vita exheredati. est ipso iure nulla. ibi. nu. 11.
¶Exheredatio propter ingratitudinem debet fieri in testamēto. et debet in testamento nominatim exprimi causa ingratitudinis. in. l. 23. fol. cxlv. nu. 8.
¶Exheredari potest filia a patre que cōtraxit matrimonium sine illius consensu. nulla facta differentia sit dignus. aut ne ille cum quo contraxit. de quo videatis in. l. 47. fol. ccxxx. nu. 47.
¶Alia circa exheredationez. in. l. 8. nu. 48. in. l. 15. nu. 74. ⁊. 75. ⁊. 84. ⁊. 86. et 87. in. l. 23. nu. 10. cum duobus sequē. in. l. 42. nu. 4. in. l. 47. nu. 11. ⁊. 29. ⁊. 50. et 52. ⁊. 55. cum duobus sequen. ⁊ nu. penul.
¶Exigendo aliquem in quantuz facere potest. inspicitur quantum ex eius patrimonij fructibus potest redigi. nō quantū ex venditione rerum redigeretur. in. l. 66. fol. cccliij. nu. 18.
¶Eximens captū de manib⁹ familie ad quid tenet. in. l. 77. fol. cccxxvij. nu. 18.
¶Existentia sui heredis est causa formalis substitutiōis pupillaris. in. l. 4. fol. 50. nu. 101.
¶Existentia sui heredis tollitur per expressam dationem substituti vulgaris. tamen tacita vulgaris contenta sub expressa pupillari. non tollit suitatem. in. l. 23. fol. cxlv. nu. 15.
¶Expēsa quā facit heres vt habeat instrumenta institutionis est expensa in causis necessarijs. in. l. 8. fol. xc. nu. 17.
¶Expēse nō petite possunt petia parte p totā illā dic. in qua iudex tulit sententiam in. l. 5. cū. v. sequē. fol. cclv. nu. 72.
¶Expressi ⁊ taciti quod inest idē iudica-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur.in.l.21.fol.cxl.nu.2.
¶Expressio facta per aliū modū q̄ tacite inerat multum operatur.in.l.23.folio cxlvj.nu.17.
¶Extensio an sit licita in exorbitantibus a iure communi.in.l.3.alias.1.folio.ix.nu.39.
¶Extensio an sit licita ex idētitate rationis in correctorijs.ibi.nu.40.
¶Extēsio licita est etiam in correctorijs. si lex correctoria corrigēdo reduceret ad ius antiquum.ibi.nu.41.
¶Extensio etiam iuris penalis debet fieri.vbi de animarum fauore tractatur.in.l.4.fol.lxj.nu.213.
¶Extensio non est licita in odiosis. ibi. nu.214.
¶Extensio nō est licita in penalibus q̄a odiosa sunt.ibi.nu.215.
¶Extensio fit vt alius comprehendatur casus etiam in materia penali.vbi de facili dispositio legis vel statuti posset fieri elusoria.in.l.6.fol.lxxiij.nu.11.
¶Extensio non fit in dispensationibus etiam ad casum minorem. et habentē in se maiorem rationem q̄ casus habeat cōcessus.ibi.nu.17.
¶Extensio admittitur ex idētitate rationis dato q̄ leges loquantur taxatiue. in l.12.fol.cv.nu.22.
¶Extēsio ad.l.vj.titu.5.lib.3.fori.legū. in.l.29.fol.clxxxij.nu.51.
¶Extranei plures alicui succedentes inuicem non conferunt.in.l.27.fol.clxvij. nu.30.

¶De litera.F.

Actavero proximiora sunt q̄ nuda vocabula.in.l.9.folio.xcv.nu.14.
¶Faciens contra priuilegium perdit illud per vnicam contrauentionem in.l. 41.fol.ccviij.nu.5.
¶Facultas eligendi transmittitur ad heredes.tamen non facultas declarādi. in l.50.fol.ccxl.nu.40.
¶Falsitatis crimen est grauissimum. nullum est crimen q̄ ita vituperet famā z statum hominis.sicut istud.in.l.81.fol. cccl.nu.2.
¶Falsitatis crimen est simile pene mortis.et ideo potest super illo transigi. sicut super criminibus inferentibus mortem seu penam mortis.ibi.nu.3.
¶Falsi crimen non comprehenditur in generali sermone remissionis delictorū. de quo videatis.ibi.nu.4.
¶Falsi crimen est publici iudicij. ibi. nu.7.
¶Alia circa falsum in.l.2.nu.19.z in.l. 81.nu.1.2.5.z.10.cum quatuor sequen.et nu.16.et 51.
¶Fama publica facit plenam probationem.in.l.39.fol.ccv.nu.39.
¶Alia circa famam.ibi.nu.38.in.l.47. nu.26.cum duobus sequen.in.l.74.nu. 20.z in.l.81.nu.2.
¶Fauore dotis an liceat ab herede mariti negligente in restituēdo eam vsuras exigere.in.l.46.fol.ccxxxij.nu.4.
¶Felonia cōmittenda z sic futura caducitas posset vassallo remitti per pactū cū iuramento factum a domino.in.l.15.fol. cxxvij.nu.93.
¶Femine non comprehenduntur si aliquis acquisierit emphiteosim pro se z filys.in.l.66.fol.cccvij.nu.25.z dixeram.in l.7.nu.10.
¶Feudum z res emphiteotica vtrū veniant in confiscatione bonorum. de quo videte.in.l.2.fol.xxxj.nu.63.
¶Feudum z emphiteosis an imputentur in legitima.vel conferantur. in.l.27. fol.clxxv.nu.116.
¶Alia circa feudum in.l.8.nu.29. z.30.in.l.27.nu.117.z in.l.44.nu.6.
¶Fictiones non habent locum nisi in casibus a iure expressis.in.l.2.fol.xxix. nu.35.
¶Fictio an quo ad iuris effectum possit ab homine induci.in.l.45.folio.ccxxij. nu.76.
¶Aliud circa fictionem.ibi.nu.75.
¶Fideicōmissum est grauamē. in.l.4. fol.lij.nu.115.
¶Fideicommissum fit per verba diuersa.de quibus late.in.l.25.folio.cliij.nu. 28.
¶Fideicōmissus censet onus z grauamen regulariter.ibi.nu.37.
¶Fideicommissum inīūctum vni persone regulariter non extenditur ad aliam. ibi.nu.38.
¶Fideicōmissus bene potest operari cō modum z fauorem.ibi.nu.39.
¶Fideicōmissum relictum post mortem grauati.censetur esse cōditionale si fideicōmissarius superuinat ipsi grauato.vnde si predecedat extinguitur tanq̄ defecta conditione.ibi.nu.40.
¶Fideicōmissum conditionale non trāsmittitur ad heredes.si fideicommissarius interim pēdēte cōditiōe moriat.ibi.nu.41.
¶Fideicommissum reciprocus inter fratres potest remitti.nec per hoc dicitur minor ledi.q̄uis veniat sibi damnum ex remissione.in.l.26.fol.clix.nu.8.
¶Fideicommissum an inducatur per cōiecturas.¶Rode.Sua.in allega.secunda. fol.129.col.1.
¶Alia circa fideicōmissa.in.l.4.nu.111. z.112.in.l.24.nu.1.in.l.25.nu.34.cum duob.sequē.z nu.42.z.43.z.44.z.50. z.53.in.l.27.nu.65.in.l.50.nu.46.z in l.58.nu.7.
¶Fideiussor q̄uis non possit molestari ante principalem excussum.tamen quando principalis debitor est rixosus.nō est necessaria excussio.sed potest conueniri primo fideiussor.in.l.58.fo.cclix.nu.13.
¶Fideiussor q̄uis non obligetur in duriorem causam q̄ ipse principalis se obligauit. tamen si principalis est obligatus simpliciter in instrumento non habente paratam executionem.fide iussor est obligatus publico instrumento continente in se capitulū guarētigie.ita q̄ habeat paratam executionem.nihilomin⁹ dicta obligatio fideiussoris valebit.i.l.62. fol.ccxxiij.nu.34.
¶Fideiussio facta nudo pacto apposito iuxta contractum.non vestitur coherentia contractus. quod fallit in tribus casibus de quibus remissiue.ibi.nu.37.
¶Fideiussor conuentus debet denuntiare principali. vt ad eum defendendū veniat.z iudicium in se suscipiat.alias si nō denuntiaret.imputaretur fideiussori. ibi. nu.38.
¶Fideiussor ad hoc q̄ possit agere actione mandati contra principalem.requiritur q̄ appareat de veri solutiōe.de quo videatis.ibi nu.39.
¶Fideiubendo pro alio dicitur q̄s vti male substantia sua.ibi.nu.40.
¶Alia circa fideiussores.in.l.25.nu.57. in.l.62.nu.35.z.36.z in.l.77.nu.33.
¶Fideles imperij nō tenentur sequi imperatorem.si fructus feudi ad impensas itineris non sufficiunt. in.l.8.folio.xcj. nu.29.
¶Filio cui hereditas matris erat delata si elapsus est annus deliberandi.quem vt filius habebat.q̄ adhuc secundum annū deliberandi vt legitimus trāsmittere posset.in.l.3.alias.1.fol.xviij.nu.93.
¶Filij etiam in foro cōscientie extraneo partem hereditatis ei relictam in testamēto dare non tenentur.quod postea apparuerit non solēne.de quo videatis distinctionem.ibi.nu.10.6.
¶Filij in maxima parte hereditatis instituti qui in danda legitima.que sola alij filio relicta est.vsq̄ ad sententiam fuerunt contumaces.in pena tertij pluris condēnari debent.ibi.nu.124.
¶Filia quando est in potestate patris z rubore virginali se maritari z dotari a patre non audet.z pater est negligens. aut forte expresse renitens.vt aliquando cōtingere solet.z nec forsan cognatos habet.qui hoc onus adeundi iudicem suscipere velint.z ipsa est viro matura.tūc ex officio suo iudex etiam filia non petente suum officium imparti debet in cogendo talem patrem.dotem congruam constituere.ibi.nu.150.
¶Filio condēnato z ei⁹ bonis publicatis virum proprietas quam in peculio adhuc tūc habet remanente patri saluo vsufructu publicetur.de quo videte in.l.2.fo. xxxj.nu.65.
¶Filiusfami.de iure cōi non testat.etiā de voluntate patris.in.l.3.folio.xxxiij. nu.3.
¶Filiusfami.de iure cōi nō testatur.nec de bonis quorū vsufructus non acquiritur patri.ibi.nu.4.
¶Filiusfami.bene potest dare causa mortis patre permittente.ibi.nu.5.
¶Filiusfa.quare pōt donare causa mortis cū patris cōsensu.z nō testari etiā patre consentiente.ibi.nu.6.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Filinsfami. legitimam habens etatem testãdi. vltra huius.l. dispositionem mihi videtur q̃ in his regnis hispanie. potest facere testamentum de iure communi. de quo ibi. nu. 15. vsq; inclusiue. ad nu. 26.

¶ Filiusfami. in tantum de iure cõmuni non potest testari. q̃ procedit etiam si patrem haberet furiosum vel mente captum. ibi. nu. 27.

¶ Filiusfami. poterit se obligare ex mutuo ꝛ libere contrahere circa omnes actus inter vnos. si patrem haberet furiosum aut mente captum. etiam stante statuto q̃ non possit se obligare seu contrahere sine patris consensu. ibi. nu. 28.

¶ Filij etiam habentes primam tonsuram sunt in patris potestate. ibi. nu. 30.

¶ Filij habentes primam tonsuram possunt testari de bonis suis. quia bona eorum quasi castrensia iudicantur. ibi. nu. 31.

¶ Filiusfami. in castrensibus vel quasi duplex habet priuilegium. primum q̃ de his potest libere testari. secundum q̃ eius testamentum non subiacet querelle. ibi. nu. 32.

¶ Filiusfami. potest testari etiam de iure communi lucrorum nuptialium. que pater fecit ex forma statuti disponentis q̃ maritus decedente vxore in matrimonio lucretur certam partem dotis. dato q̃ adsint filij. quia si postea marius acciperet secundam vxorem. priuatur isto lucro statuti iam quesito. quod vadit ad filios prioris matrimonij. qui de tali testari possunt. q̃uis in patris sint potestate. ibi. nu. 34. vbi videatis considerationem.

¶ Filio non debetur legitima in vita patris. in. l. 4. fol. xlij. nu. 22.

¶ Filius a patre viuo petere legitimam regulariter non potest. ibi. nu. 23.

¶ Filius q̃uis non possit petere a patre q̃ sibi legitimam assignet. vt condemnatiõe soluere possit. ad hoc vt pater teneatur. tamẽ per statuti formam pater ad hoc teneri posset ꝛ tempus delicti inspicitur. ibi nu. 24.

¶ Filius in vita patris ius considerabile habere non dicitur etiam spe legitima. nec in hereditate vel bonis patris ius habere causatum. quod intellige. vt remissiue. ibi. nu. 27.

¶ Filij sunt in legitima quasi creditores. non autem vere. ibi. nu. 32.

¶ Filiusfami. illa que possidet. pater vere possidet. taliter q̃ penes filium nulla remaneret possessio. ibi. nu. 33.

¶ Fiulis non possidet vere sed ficte qõ pater possidet. de quo ibi. nu. 34.

¶ Filius q̃uis sit emancipatus. ꝛ sic nullum sit amplius peculium. pater tenetur infra annum a tempore emancipationis filij. ac si filius adhuc in potestate esset. ibi. nu. 42.

¶ Filius si videt patrem dissipare bona. an possit ab eo petere vt legitimam sibi in vita assignet. ibi. nu. 44.

¶ Filius recipiens debitum patris dicitur hereditatem adire. ibi. nu. 64.

¶ Filius soluens creditoribus hereditarijs. dicitur hereditatem adire nisi per filium tempore solutionis fieret protestatio in contrarium. ibi. nu. 65.

¶ Filius q̃uis partem relictam ei a patre in testamento acceptaret sine protestatione. per quod testamentum expugnare nõ possit. non tamen per hoc a iure supplementum petendi excluderetur. nisi specialiter renuntiauerit ibi. nu. 66. Et videte Rode. Sua. in repe. l. quoniam in prioribus. fol. 21. col. 4. in fi. cum sequen.

¶ Filius si sine protestatione recepit debitum patris defuncti. vel eius debitum persolut. q̃uis per hoc approbet patris testamentum. ꝛ dicatur illius hereditatem adire. tamen si ex dicto testamento minus legitima habeat. nõ ideo quia recepit seu soluit debitum sine protestatione. excluderet a iure petendi supplementum nisi specialiter renuntiauerit ibi. nu. 67.

¶ Filij possunt petere legitimaz de equitate canonica. patre adhuc viuente naturaliter ingresso monasterium. de quo videatis remissiue. ibi. nu. 77.

¶ Filium non teneri credere patri asserenti in testamento se esse alicuius debitorem in preiudicium legitime. ibi. nu. 78.

¶ Filius cum possit alienata per patrem in fraudem sue legitime renocare. si sint plures filij et viderint bona patris alienata in fraudem legitime sue. quod possunt renocare dicta bona quoad suam legitimam. in qua intrat tertium. quod sapit naturam legitime. quia extraneo relinqui non potest. ibi. nu. 83.

¶ Filios posse renocare perdita a patre ad ludum illicitum vsq; ad eorum legitimam et tertiam partem bonorum. que veniebat applicanda vni filiorum patre volente meliorare. ibi. nu. 84.

¶ Filius proditoris in crimine lese magestatis. non solum non succedit patri proditori. verumetiam auo vel a lijs ascendentibus ex linea paterna et materna. neque etiam extraneis. ibi. nu. 94.

¶ Filij hereticorum posito q̃ patribus hereticis non succedant. nihilominus possunt succedere alijs. s. auo catholico. matri catholice. ꝛ alijs quibuscunq; catholicis personis. ibi. nu. 95.

¶ Filius quemadmodum subire onus sibi imminentium in legitima non tenetur. ita nec heres eius. ibi. nu. 110.

¶ Filius debet habere legitimam plenã omni respectu. ibi. nu. 117.

¶ Filius aut alius descendens quamuis habeat ascendentem legitimum. de tertio ad libitum disponere potest. ibi. nu. 268.

¶ Filiusfami. minor est in iudicio. an patris auctoritas sufficiat. vl curator dari debeat. ibi. nu. 274.

¶ Filiusfami. põt esse in iudicio sine consensu patris in omnibus casibus. quibus non acquiritur vsufructus patri. ibi. nu. 275.

¶ Filij fratrum quando succedunt sine patruis ꝛ auunculis. non in stirpem sed in capita. in. l. 6. fol. lxxij. nu. 2.

¶ Filij fratris virinq; coniuncti excludunt patruuz consanguineum. vel vterinum a successione fratris mortui ab intestato. ibi. nu. penul.

¶ Filius ex reprobato coitu natus nec patri neq; matri succedit. in. l. 7. fol. lxxix. nu. 14.

¶ Filij (de quibus in aũct. ex complexu. de incestis nup.) quamuis non sint alendi de iure ciuili. de iure canonico est secus. ibi. nu. 16.

¶ Filij naturales vel spurij licet non deliquerunt. sed alieno morbo laborent. tamen expelluntur ab honoribus legitimo extante competitore. ibi. nu. 22.

¶ Filij spurij vocantur a iure turpes persone. ibi. nu. 27.

¶ Filij illegitimi non sunt deo amabiles. nec mundo honorabiles. nec in bello seculari fortes. minusq; in fide stabiles. ibi. nu. 30.

¶ Filij etiam spurij vel nati ex damnato coitu debent ali a parentibus secundum eorum facultatem. et huic iuri canonico statur hodie etiam de iure ciuili. ibi. nu. 38.

¶ Filius naturalis an de iure eorum possit instituta patre. ibi. nu. 42.

¶ Filij etiam nati ex damnato coitu habent hodie per hanc. l. proprietatem quinti relicti eis a matre. quod possunt alienare. et de illo ad libitum disponere. ibi. nu. 46.

¶ Filius non est nobilis q̃uis mater sit nobilis. ibi. nu. 62.

¶ Filij clericorum sicut non possunt habere hereditatem. nec succedere in bonis illorum. nec consanguineorum suorum. ita neq; in bonis matris cum consanguineis suis. ibi. nu. 65.

¶ Filij sacerdotuz de iure etiam communi patri nec matri succedere non possunt. ibi. nu. 71.

¶ Filius ex damnato coitu per quem mater incurrit penam mortis naturalis potest habere quintum a matre. ibi. nu. 72.

¶ Filiorum clericorum quod dictum est. procedit etiam et habet locum in filijs fratrum monachorum ꝛ monialiuz professarum. ibi. nu. 73.

¶ Filius naturalis quamuis a patre naturali preteritus sit. eius testamentum cõtra tabulare non potest. licet ex illius voluntate aliquid consequatur. ibi. nu. 81.

¶ Filius quamuis turpiter aut culpose consumpsit legitimam suam sibi a patre in vita assignatam. posito q̃ pater

Universidad de Deusto
Biblioteca

non teneatur amplius assignare vel ei relinquere. tamen tenetur alimentare illuz. in l. 8. fol. xcj. nu. 36.

¶ Filius etiam cum iuramento alimentis de futuro renunciare non potest. ibi. nu. 37.

¶ Filius potest renunciare successioni paterne. z per consequens legitime. z valet cum iuramento talis renunciatio. ibi. nu. 38.

¶ Filius naturalis quoad patrem non habentem filios aut descendentes legitimos. est ex testamento de primo capite liberorum. et quoad matrem etiam ab intestato. ibi. nu. 44.

¶ Filij naturales si sunt proximiores cõ sanguinei succedunt consanguineis matris ab intestato. non tamen ita succedẽt consanguineis patris. ibi. nu. 46.

¶ Filius naturalis rem venditaz per patris consanguineum retrahere non potest. ibi. nu. 47.

¶ Filij naturales z spurij in casu in quo habent legitimam in bonis matris sue. si ab ea exheredantur. contra testamentuz illius de inofficioso agere possunt. ibi. nu. 48.

¶ Filiatio illegitima probatur sicut legitima. s. presumptiue. in l. 9. fol. xciij. nu. 7.

¶ Filiationis in quasi possessione per hoc solum q̃ quis nominet aliquem filiũ. non cõstituit illum. de quo videatis. ibi. nu. 11.

¶ Filius ad hoc vt dicatur naturalis. pater cum pro filio recognoscere debet. ibi. nu. 17.

¶ Filius occidens patrem naturalem ita tenetur. l. pompeia de parricidijs. vel alia pena municipali. sicut si occidisset patrem legitimum et naturalem. ibi. nu. 23.

¶ Filius adoptatus aut naturalis quãis a patre vel matre pro filio receptus sit et herede. si postea adoptans aut receptor habet filios ex matrimonio. filij ex matrimonio succedunt z non alter. in l. 10. fol. xcvij. nu. 3.

¶ Filius de iure stozum contrahens cuz vxore indigna poterat a patre exheredari. ibi. nu. 5.

¶ Filius in quibus sequatur originem patris remittitur. Et an sequatur conditionem patris vel matris. ibi. nu. 10.

¶ Filium naturalem quidam habens. cum alia contraxit matrimonium. ex qua filium legitimum z naturalem habuit. postea vxore mortua. cum illa ex qua naturalem habuerat. matrimonium contraxit. vtrũ filius legitimatus per subsequẽs matrimonium preferatur alteri fratri ex prima vxore nato in successione maioratus. ibi. nu. 12.

¶ Filius ille dicitur naturaliter natus qui nascitur viuus totus non declinans ad monstrum. in l. 11. folio. cj. nu. 1. Et ibi posui alia necessaria in hoc.

¶ Filius quamuis viuo patre legitimaz petere non possit. tamẽ pater eius potest preuenire si vult soluendo in vita. z talis solutio valebit z assignatio. in l. 15. folio cxiij. nu. 2.

¶ Filius quãis patrez compellere non possit vt in vita assignet sibi tertium vel quintum. tamen si pater in vita preuenit. poterit facere. et valeret talis preuentio assignationis. ibi. nu. 3.

¶ Filius meliozatus an possit propria auctozitate occupare rem in qua est meliozatus. videte Rode. Sua. in repe. l. q̃niam in priozibus. fol. 95. col. 1. cum seq̃. in versi. Ex quibus.

¶ Filiusfami. potest donare causa mortis patri suo in cuius potestate est. nõ auctozitate patris. sz auctozitate iudicis. ibi s. in l. 15. nu. 83.

¶ Filius qui ingratitudinem commisit per quam a patre exheredari poterat. si penitentiam viuo patre agat. ex illa causa amplius exheredari non poterit. ibi. nu. 87. et in l. 23. nu. 10. z in l. 47. nu. 55.

¶ Filia que peccauit in corpus quãis non debeat dotari a patre. tamen per penitentiam emendata. debet a patre dotari. ibi. nu. 89. z in l. 47. nu. 54.

¶ Filio extãte nepos ex filio i bonis aui legitimam non habet. in l. 16. fol. cxxviij. nu. 1.

¶ Filio extante in medio nepos ex eo non poterit ab auo instituj. ibi. nu. 2.

¶ Filio exheredato et querella exclusa morte vel repudiatione. nepos ex illo qui tempoꝛe mortis aui primuz locum nõ tenuit. preteritus testamentum non rumpit. ibi. nu. 3.

¶ Filius pro sua legitima non potest eligere rem meliozem. sed mediocrem arbitrio iudicis. in l. 18. fol. cxxxiij. nu. penul. Et in fauoꝛez legitime z circa presens dictum. videte Rode. Sua. in repe. l. quoniam in priozibus. fol. 38. col. 2. vsq̃ ad duodecimam amplia.

¶ Filius non potest eligere legitimam suam in rebus alteri in testamẽto patris legatis. quia pater potest legare cui vult. dũmodo filio remaneat sua legitima. de quo videatis. ibi. s. in l. 18. nu. ñ.

¶ Filius suus postq̃ semel adinit. vel se immiscuit hereditati patris. non potest amplius respuere. in l. 19. folio. cxxxvj. nu. 25.

¶ Filius institutus vtrum possit accepta re legitimam tantum. z residuum hereditatis repudiare. ibi. nu. 27.

¶ Filius institutus si dicat repudio hereditatem salua legitima. repudiatio nihil valet. z totam habebit. ibi. nu. 28.

¶ Filius cui facta fuit promissio de non meliozando. si decessit sine filijs z descendentibus legitimis. pater obseruare promissum non tenetur. in l. 20. fol. cxxxix. nu. 20.

¶ Filius si ingratitudinem commisit per quam poterat a patre exheredari. si penitentiam viuo patre agat. vel ante condi tum testamentum. non poterit a patre exheredari. in l. 23. fol. cxlv. nu. 10. z videatis in l. 15. nu. 87. z in l. 47. nu. 55.

¶ Filius si commisit causam ingratitudinis per quam potest a patre exheredari. deinde ingrediatur monasterium. non abluitur illa causa ingratitudinis. ibi. in d. l. 23. nu. 12.

¶ Filij quomodo z quantum possint reuocare ab extraneo de tertio relicto extraneo a patre. qui etiam vni filiozũ quintum reliquit. in l. 24. fol. cxlix. nu. 25.

¶ Filius si moꝛtuo patre dicat certũ fundum sibi fuisse a patre donatum. eo quia per decennium viuo patre! z patiente illum possedit. de fructibus pro libito voluntatis disponendo. ibi. nu. 27.

¶ Filius nũquid patri donare possit. ibi nu. 28.

¶ Filius meliozatus in tertio z quinto. si impositus in quinto grauamen adimplere neglexerit. an etiam tertio pauetur. in l. 25. fol. cliij. nu. 27.

¶ Filius an possit consentire grauamini apposito in legitima. taliter q̃ post moꝛtem restituat filio suo primogenito. z ille etiam suo z in perpetuum vt hic dicta vinculari legitimam. ibi. nu. 33. Et vtrum grauamen hoc preiudicabit filijs suis nepotibus testantis. videte Rode. Sua. in repe. l. quoniam in priozibus. fol. 33. col. 3. versi. Supereſt. cum seq̃.

¶ Filius fideicommissum conditionale relictum sibi a patre. si moꝛitur pendente conditione non transmittit. ibi. nu. 43.

¶ Filij dati in adoptionem succedentes patri naturali. quando eis debetur legitima conferunt. in l. 27. fol. clxvj. nu. 19.

¶ Filij legitimati conferunt. item rumpunt testamentum vt vere legitimi. ibi. nu. 20.

¶ Filij adoptiui postq̃ sunt emancipati a patre adoptiuo. si ei succedunt forte q̃ illos instituit heredes. non tenentur cõferre. ibi. nu. 25.

¶ Filij adoptati ab extraneo non conferunt si succedũt ex testamento patri adoptiuo. tamen si succedunt ab intestato. videtur q̃ debeant conferre. cum tunc succedunt vt liberi. ibi. nu. 26.

¶ Filij naturales tantum non conferunt. quod intelligite vt ibi. nu. 27.

¶ Filiusfami. si viuo patre dotez magnã pro sozoꝛe promitteret. illam soluere tenetur. si pater fami. effectus sit. ibi. nu. 48.

¶ Filiusfami. regulariter ex omni contractu vel quasi obligatur. ibi. nu. 49.

¶ Filius qui est in studio de voluntate patris z est habilis. moꝛtuo patre an sit alimentandus de bonis communibus. z fratres teneantur libros emere de communi patrimonio. ibi. nu. 105.

¶ Filius si in vita patris fecit debitum in studio. esse soluendum de communi ante diuisionem. dummodo licitum z honestum sit. ibi. nu. 106.

¶ Filio studenti si aliquis mutuauerit potest repetere a patre etiaz prohibente mutuanti ne filio mutuet. cum mutuum tale vertatur in vtilitatem z causam studij. ibi. nu. 107.

¶ Filia quamuis sit iam maritata z collocata in matrimonio. tamen pater eam dotare tenetur. ibi. nu. 131.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Filia inuito patre potest se dotare de bonis patris.de q̃ videatis.ibi.nu.132.
¶Filius.nepos aut descendens legitimus primogenitus succedit in maioratu patruo suo exclusso. quamuis primogenitus moriatur in vita tenentis maioratuz. vel illius cui pertinet.in.l.38. fol.cxcix. nu.1.
¶Filius representat personam patris. ibi.nu.7.
¶Filij habent spem succedendi parentibus.ibi.nu.9.
¶Filius primogeniti premortui intantum est preferendus in maioratu ¦ auj patruo suo.q̃ procedit etiam et habet locuz in nepote posthumo filio primogeniti premortui.ibi.nu.16.
¶Filius incapax non excludit sororem stante statuto q̃ extantibus filijs masculis femina non succedat.ibi.nu.21.
¶Filius condemnatus pro suo delicto res subiectas restitutioni pro sua redemptione alienare an possit.i.l.40.fol.ccvj. nu.5.
¶Filius a patris potestate per militiaz non liberatur.nec per doctoratum. neq̃ per aliam dignitatem.nisi sit talis q̃ exemerit a potestate.vt episcopalis.in.l.45. fol.ccxviij.nu.4.Et videte in.d.l.per tria aut quatuor folia.in quibus ꝓbant q̃ de iure communi filius non liberatur a patris potestate per matrimonium. de quo etiam per Rode.Sua.in lectu. l.9.titu. 11.lib.1.fozo.ll.fol.79.versi. vlterius. vsq̃ ad versi.z cum hac.l.
¶Filiusfami. quandocunq̃ se in actibus suis vt patersami.gerit.non iuuatur macedoniano.ibi.s.in.l.45.nu.13.
¶Filium posse se obligari patri in casibus in quibus patri non acquiritur vsufructus.nec est legitimus administrator. ibi.nu.35.
¶Filiusfami.cum efficitur sui iuris.peculium perdit nomen peculij. et confunditur cum alio patrimonio. ibi. nu. 36.
¶Filius naturalis z legitimus emancipatus si adoptetur. et postea emancipatur.non poterit iteruz readoptari.ibi. nu.47.
¶Filius liberatus per dignitatem a patris potestate non reincidit in eius potestate etiaz cessante dignitate.ibi.nu.49.
¶Filius quamuis per monachationem exeat patriam potestatem. non tamen perdit iura suitatis.ibi.nu.53.
¶Filius per oblationem curie.tantum efficitur legitimus quoad patrem.non autem quoad consanguineos.ibi.nu.54.
¶Filius quando liberatur a potestate paterna.liberatur quantum ad illa que sunt sibi damnosa esse in potestate.non quantum ad ea que sunt sibi vtilia.ibi. nu.56.
¶Filiusfami.qui habet castrensia. quo ad ea habetur pro patresami.z quoad reliqua pro filiosami.ibi.nu.58.
¶Filius quamuis per deportationez patris sit extra illius potestatem. si tamẽ fuerit restitutus redit in potestatem patris. ibi.nu.61.
¶Filius dum est viduus dicitur stare in primo matrimonio.ibi.nu.64.
¶Filius liberatur a patris potestate per matrimonium in omnibus vt hic expresse dicitur per.l.istam.ibi.nu.77.
¶Filiusfami.per contractum matrimonij an hodie censeatur maior. videte Rode.Sua.in lectu.l.9.titu.11.lib.1.fozo.ll. fol.86.col.1.
¶Filius si exit a patris potestate per matrimonium.pater eius perdit vsufructum suorum bonorum aduentitioruz.in.l.46. fol.ccxxiij.nu.1.
¶Filius si in patris potestate constitutus succedit i maiozatu matris sue defuncte. vtrum pater in bis bonis maiozatus filij sui habeat vsufructum.sicut in ceteris bonis aduentitijs.ibi.nu.5.
¶Filius q̃uis quicquid acquirat.acquirit patri.tñ quando pater est constitutus in extremo vite. si filius tunc acquireret. non acquireret patri.ibi.nu.6.
¶Filius si perpetrauerit furtum patri.z ideo exheredatur a patre. valebit exheredatio.in.l.47.fol.ccxxxiij.nu.11. fol.231
¶Filia contrahens matrimonium sine consensu patris.perdit ius petendi alimẽta ab eo.ibi.nu.49.
¶Filia que peccauit in corpus quamuis non debeat ali neq̃ dotari a patre. tamẽ filia per penitentiam emendata debet ali et dotari a patre.ibi.nu.54.z dixi in.l.15. nu.89.
¶Filia turpiter et luxuriose viuens. in tantum potest a patre exheredari q̃ hoc procedit quamuis pater esset publicus z magnus meretricator. ibi.s.in.l.47. nu.57.
¶Filia post mortem patris augmentũ potere potest.que pro sua legitima dotez recepit.z nihil amplius petere promisit in.l.51.fol.ccxlv.nu.18.
¶Filia si cum iramento renunciauerit fratri hereditatem paternam.q̃ non obstante tali iuramento poterit succedere patri.si instituatur ab eo heres.z multo magis quando fecisset patri.ibi.nu.21.
¶Filia si cum iuramento renunciasset successioni paterne ipsi patri et fratribus. adhuc pater solus posset in testamento illam instituere.ibi.nu.24.
¶Filius non potest opponere exceptiõnem timoris vel metus sibi illati a patre. in cuius potestate est.in.l.62.fol.cclxxiij. nu.9.
¶Filiusfami.si est heres patris an possit vendicare rem de bonis aduentitijs a patre venditam. videte Rode. Sua. in repe.l.quoniam in prioribus. fol.18. col.3. cum seq̃.
¶Alia circa filiosi.l.3.nu.26.z.33.in.l.4. nu.45.cum tribus seq̃.z nu.133.in.l.9.nu. 16.in.l.13.nu.1.z in.l.75.nu.26.
¶Fiscus agens hypothecaria cõtra donatariuz.priuilegio fisci transfertur onus probandi prioritatez temporis de qua dubitatur in aduersarium.in.l.3.alias.1.fol. xxij.nu.129.
¶Fiscus non habet priuilegium ¦ nisi in casibus a iure expressis.in. l.2. fol.xxix. nu.36.
¶Fiscalibus in causis ita seruandus est ordo iuris.sicut in causis priuatorum.ibi. nu.37.
¶Fiscus aut dominus temporalis qui succedit in bonis hereticorum. saltem de equitate quadam z humanitate deberet eorum filios alimentare. vel aliquid pro alimentis relinquere. Et an teneatur filias predictorum dotare.ex quo succedit dos loco alimentorum.in.l.4.folio.xlix. nu.92.
¶Fiscus si rem communem cuz alio habet inuito socio totam vendere potest ex priuilegio speciali. tamen in hoc casu fiscus tenetur socio refundere partem precy.in.l.68.cuz.5.seq̃.fol.cccxxi.nu.46.
¶Fiscus tenetur coniuzi.qui non erat culpabilis soluere precium partis sue.si destruit domum communem propter delictum sui consortis.in.l.75. fol. cccxxxj. nu.4.
¶Alia circa fiscum in.l.2.nu.41.z. 68.et 69.in.l.4.nu.218.in.l.7.nu.74.cum duobus seq̃.et nu.78.z.79.z in.l.75.nu.3.z.26. z.28.et ſi.
¶Forma legis vel statuti magis attenditur q̃ ipsius.l.aut statuti ratio in.l.3.alias.1.fol.xj.nu.51.
¶Forma in tantum est precisa.et ad vnguem obseruanda.q̃ nihil minui nec addi potest.neq̃ per equipollens impleri potest.ibi.nu.55.
¶Formam legis mulier. minor z rusticus an seruare teneantur.vt eos in hoc iuris ignorantia non excuset.ibi.nu.58.
¶Formalis expressio coram testibus facta non requiritur in legatis sicut in institutione.quod an sit verum quoad institutionem.videtis ibi.nu.242.
¶Forma que debet teneri in diuisione bonorum constante matrimonio acquisitorum. quando soluitur matrimonium. videte Rode.Sua.in lectu.l.1.titu.3.lib. 3.fozo.ll.fol.24.col.2.
¶Frater impuberis veniens per tacitaz pupillarem.matrem excludit. quia presumptio est q̃ testator voluit filium suum vxori preferri.in.l.4.fol.lvij.nu.159.
¶Frater defuncti non concurrit cum patribus aut ascendentibus defuncti.ibi. nu.271.
¶Fratres excluduntur per ascendentes ex testamento.et ab intestato.in.l.5.fol. lxx.nu.3.
¶Fratres et filij fratris premortui vtriq̃ coniuncti simul vocantur ad successionem fratris respectu fratrum. patrui vel auunculi respectu consobrinorum ab intestato in stirpem.in.l.6.fol.lxxij.nu.1.
¶Frater consanguineus aut vterinus tantum. est huiusmodi conditionis. q̃ fratri ab intestato defuncto non succedit si est in medio frater vtriq̃ coniunctus. ibi.nu.14.
¶Frater si instituit concubinam.vel donatum ex vulnere per confessionem. aut

Universidad de Deusto
Biblioteca

de alio maleficio infamiam irrogãte. iste personꝫ cessentur turpes ⁊ infames. ideo faciunt fratri competere querellam. in. l. 7. fol. lxxxj. nu. 35.
¶ Frater si instituit adulterinum aliquẽ vel simulem, eius frater inofficiosi querellam aspirare poterit. ibi. nu. 36.
¶ Frater posset donare alteri fratri existenti in potestate patris. quando donaret de consensu ipsius patris. de quo videatis. in. l. 15. fol. cxiiij. nu. 8.
¶ Frater si ita dixit. ego promitto tibi in dotem de bonis sororis mee mille. que mille non possunt redigi nisi ex venditione predioꝝ sororis. ipsa non vult predia vendere. nec huic consentire contractui. numquid frater poterit ex hac causa conueniri. in. l. 27. fol. clxix. nu. 50.
¶ Fratres si maritauerunt sororem data ei dote. pro qua ī instrumẽto dixit se esse contentaz pro omni eo quod petere posset ex testamento patris in hereditate paterna. ꝙ non obstante tali renunciatione. poterit filia consequi relictum a patre. in. l. 51. fol. ccxlv. nu. 25.
¶ Fraudis in. l. 66. fol. cccj. nu. 5.
¶ Fructus dicuntur qui supersunt deductis expensis. in. l. 8. fol. xc. nu. 20.
¶ Fructus non augent rem donatam. vt cum ea revocentur. ex quo infero ad quatuor casus. in. l. 27. fol. clxiiij. nu. 8.
¶ Fructus percepti per filium de bonis patris. an computentur in legitima vel dividantur. ibi. nu. 118.
¶ Fructus percepti pendente conditione an debeant restitui. in. l. 44. fol. ccxiiij. nu. 32.
¶ Fructuum rerum dotalium videte late. in. l. 46. fol. ccxxiiij. nu. 3.
¶ Fructus cum petuntur quantitas ex liquide probanda est. ibi. nu. fi.
¶ Alia circa fructus. in. l. 15. nu. fi. in. l. 61. nu. 25. ⁊ 27. in. l. 63. nu. 22. cuz duobus seq. ⁊ in. l. 66. nu. 18. ⁊ 19. ⁊ per Rode. Suã. in lectu. l. 1. titu. 3. libro. 3. folio. ll. folio. xxv. col. 22.
¶ Fugiens ad ecclesiam sicut eius immunitate gaudere debet. ita fugiens ad corpus christi. de quo in. l. 2. fol. xxxij. nu. 78.
¶ Fuga sola vel contumacia non est sufficiens probatio delicti. in. l. 74. folio. cccxxiiij. nu. 17.
¶ Alia circa fugam in. l. 4. nu. 239. in. l. 64. nu. 1. ⁊ 19. ⁊ 17. in. l. 74. nu. 18. ⁊ in. l. 77. nu. 17. ⁊ 19. ⁊ 21.
¶ Fundus emphiteoticus nunquid possit legari vel donari alteri sine consensu domini. in. l. 66. fol. cccvij. nu. 42.
¶ Funeraria causa prefertur cause dotis in. l. 28. fol. clxxx. nu. 1.
¶ Alia circa funus. ibi. nu. 3. ⁊ 4. ⁊ 8. et penul.
¶ Furiosus potest exheredari a patre ex causa ingratitudinis commisse antequaz esset furiosus. in. l. 15. fol. cxxiiij. nu. 75.
¶ Furiosus qui commisit delictum propter quod decapitari debeat. aut suspendi. ⁊ postea realiter efficitur furiosus. nõ potest puniri in persona. sed bene in bonis. de quo videatis ibi. nu. 77. ⁊ in. l. 45. nu. 2.
¶ Furiosus non potest facere testamentum. l. furiosum. cum alijs. C. qui testã. facere. po. Et vide Rode. Sua. in allega. 12. fol. 118. col. 2. cuz seq. vbi accumulat multa ex quibus probatur. testamentum esse factum a furioso. ⁊ non ab homine sanementis. Et circa testamentum furiosi videatis eundem per maiorem partem dicte allega.
¶ Furtorum in. l. 3. alias. 1. nu. 121. in. l. 47. nu. 11. ⁊ 17. ⁊ in. l. 75. nu. 8.
¶ Futurum subiunctiui habet duplicem sensum. in. l. 13. fol. cviij. nu. 9.

¶ De litera G.

Abellarum in. l. 48. nu. 17. in. l. 65. nu. 6. ⁊ 7. ⁊ in. l. 68. cum. 5. seq. nu. 27.
¶ Genus per speciem derogatur. in. l. 23. fol. cxliij. nu. 1.
¶ Glose ordinarie inhereas sicut Bononienses inherent carocio. ⁊ sicut naucm ducens inheret temoni. ⁊ ideo adhereas carocio veritatis. i. glosatori. ⁊ in perpetuum non errabis. in. l. 3. fol. xxxiij. nu. 22.
¶ Alia circa glo. ibi. nu. 20. ⁊ 21. ⁊ 23.
¶ Gratitudo suprema sufficit filio. per quam tollitur precedẽs ingratitudo. nec amplius ex illa potest exheredari in. l. 15. fol. cxxiiij. nu. 74.
¶ Grauamen omne ipso iure reijcitur de legitima filij. in. l. 4. folio. lij. nu. 116.
¶ Grauare non possum. quem nõ honoro. in. l. 25. fol. clj. nu. 2.
¶ Grauamen fiat inter descendẽtes illegitimos. qui habeant ius posse succedere illis. deficientibus descendentibus legitimis. ibi. nu. 15.
¶ Grauamina de ꝗbus in presenti. l. possunt remitti per testatorem vel meliorantem. ⁊ remanebit melioratio pura. ibi. nu. 29.
¶ Grauamina de quibus in ista. l. nõ cessant etiam si honoratus ⁊ granatus decedat cum liberis. ibi. nu. 45.
¶ Grauamina de quibus per hanc. l. nõ solum poni possunt in fauorem filiorum legitimorum primi gradus. sed etiam in fauorem aliorum descendentium legitimorum. ꝙ quis dicti filij primi gradus venerent tempori melior ationis ⁊ granaminis. ibi. nu. penul. alias. 61.
¶ Granati venientes ab intestato non intelliguntur per ista verba. quisquis mihi heres erit det titio centum. in. l. 30. folio. clxxxiiij. nu. 1.
¶ Granatus distribuere inter pauperes non potest in vnum tantum distribuere. de quo videatis. ibi. nu. fi.
¶ Alia circa grauamina in. l. 24. nu. 13. in. l. 25. nu. 1. ⁊ 3. ⁊ 4. ⁊ 17. ⁊ 27. ⁊ 33. ⁊ 37. ⁊ 40. ⁊ 44. ⁊ 53. et in. l. 38. nu. 14.
¶ Guerre in. l. 62. nu. 111. ⁊ in. l. 65. nu. 17.

¶ De litera. H.

Abens rem meam aliquis si negat. nec possum probare. licitum est mihi furto subripere. dũmodo scãdalum non oriatur in. l. 3. alias. 1. fol. xvj. nu. 82.
¶ Habens duo instrumenta facta diuersis temporibus de eodem. dicat ex vtroꝙ rem possidere. de quo videbitis remisse. ibi. nu. 134.
¶ Habens facere vel procedere vt bonus vir. debet facere aut procedere prout faceret vel procederet in propria causa. in. l. 30. fol. clxxxiiij. nu. 13.
¶ Habens contra aliquem ius quod daz ex eo ꝙ pecunia est versa in vtilitatez sui aduersarij. debet esse curiosus talis creditor ad hoc ꝙ dicta pecunia conuertatur in vtilitatem sui aduersarij. in. l. 59. folio. cclxj. nu. 3.
¶ Habitationis. in. l. 58. folio. cclviij. nu. 1.
¶ Habitum supponere actum. in. l. 45. fol. ccxx. nu. 31.
¶ Habitus non facit viduam sed pudicitia vidualis. in. l. 60. fol. cclxiij. nu. 5.
¶ Hereditas superiorum sicut debeꝫ descendentibꝰ. ita superioribus descendentium. in. l. 4. fol. xlj. nu. 6.
¶ Hereditas patris est quasi debita filio ibi. nu. 28.
¶ Hereditas patris vel ascendentium aliorum. nedum viuo patre. sed neqꝫ etiã post mortem patris dicitur debita filio. sed quasi debita. ideo si ea priuatur non dicitur vere pati damnum. ibi. nu. 29.
¶ Hereditas non aufertur ab heredibus meretricis per fiscum. aut ecclesiam tanꝫ turpe lucrum. in. l. 7. fol. lxxvj. nu. 4.
¶ Hereditas potest retineri a bone fidei possessore condemnato ad restitutionem hereditatis. donec sumptus funeris solnatur. in. l. 28. folio. clxxx. nu. 3.
¶ Hereditas alicuius qui occisus est si deferatur minori. ꝙ uis postea efficiatur maior etiam post triduum quam adijt et non vendicet mortem defuncti. non sibi aufertur hereditas tanꝫ ab indigno. in. l. 45. folio. ccxxij. nu. 66.
¶ Heres negans rem esse hereditariam. si de mendacio conuincatur. priuatur detractione falcidie illius rei. ac si eam furto subripuisset. ⁊ sic sola contradictio verbalis habet vim subreptionis absqꝫ vlla contradictione. in. l. 3. alias. 1. folio. xxj. nu. 121.
¶ Heres minoris que sua facilitate omnia bona sua in dotem dedit cũ pacto de

Universidad de Deusto
Biblioteca

lucrando vel sine. potest ex persona inu-
lieris vt excessus huiusmodi corrigatur
in integrum restitui. in. l. 4. folio. lxiiij.
nu. 190.
¶ Heres si a sacerdote institutus est. ꝛ oc
culte rogatus restituere filio sacerdotis.
si iste heres est laicus. hereditas venit
auferenda de manu heredis laici. cui
erat ius quesitum. ꝛ applicatur fisco im-
perij. ꝛ non fisco ecclesie. in. l. 7. folio.
lxxxv. nu. 74.
¶ Heres si est presbyter a sacerdote in-
stitutus ꝛ occulte rogatus restituere fi-
lio sacerdotis. quia dicti heredis per-
sona que in hoc punitur est de foro eccle
sie. hereditas predicta ecclesie applicat
ibi. nu. 77.
¶ Heres qui tacitam fidem accomoda-
uit de restituendo incapaci. tenetur in fo
ro conscientie restituere talem heredita-
tem fisco. nec potest dare spurio. neq; re-
tinere. ibi. nu. 78.
¶ Heres qui recolligit testamentū. vult
q; legatarij contribuant in recollectione
testamenti. distinguite vt in. l. 8. folio. xc.
nu. 18.
¶ Heredes etiam extranei ne dum fra-
tres tenentur alere filium naturalē testa
toris ex bonis testatoris. ibi. nu. 25.
¶ Heres qui non fecit inuentarium vel
non rite non tenetur in foro anime. nisi
vsq; ad vires hereditarias. in. l. 15. folio.
cxxiij. nu. 61.
¶ Heres ꝛ prelegatarius potest se absti-
nere ab hereditate. ꝛ consequi prelegatū
in. l. 19. fol. cxxxiij. nu. 1.
¶ Heres qui partem suam repudiat. dici
tur totum ius suum repudiare. non ante
dinidere. ibi. nu. 31.
¶ Heredem titium si quis instituerit cō-
templatione certe infirmitatis. q; si con-
ualescit. ꝛ aliud non facit testamentum.
nec factum confirmat. ꝛ moritur. q; non
succedit institutus. sed proximiores ve-
nient ab intestato. in. l. 24. fol. cxlviij.
nu. 10.
¶ Heres nunquid potest adesse quando
executor exequitur. in. l. 30. folio. clxxxv.
nu. 17.
¶ Heredem ex testamento vel ab intesta
to quis talem facit alū. prout ille defun-
cto heres extitit. ibi. nu. 24.
¶ Heres de iure canonico tenet exone-
rare aiam defuncti. in. l. 31. fo. 189. nu. 17.
¶ Heres postq; semel eligit. mutare volū
tatē nō potest. in. l. 33. fol. cxcj. nu. 3.
¶ Heredes grauati de maritanda puella
de consilio talis. alias q; perdant hered
tatem tenentur ad hoc. ꝛ habebit locum
dispositio aūc hoc amplius. de fideicō. in
l. 47. fol. 229. nu. 36.
¶ Heres institutus in testamento caren
te solēnitatibus iuris ciuilis ꝛ habēte pu
ram testatoris voluntatem. potest licite
in foro conscientie. dūmodo fraus cesset
talem hereditatem obtinere. in. l. 52. cuj
v. sequen. fol. clvj. nu. 89.
¶ Heres grauatus de restituendo si nolit
adire ꝛ fideicommissarius diceret q; suo
periculo adeat. cogitur adire. ꝛ tunc fidei
commissarius consequitur quarte com-
moduꝫ. de quo heres nihil habebit. in. l.
58. fol. cclviij. nu. 7.
¶ Alia circa heredes in. l. 8. nu. 17. ꝛ in. l.
62. nu. 61. cum duobus seq̄. ꝛ nu. 68.
¶ Hereticum vel indeū habens filiū eū
nuis illum instituere non pōt. quia talis fi-
lius est incapax. tamen si habeat nepotē
ex eo christianum. potest illum nepotem
instituere. in. l. 4. fol. 50. nu. 96.
¶ Hereticus si fuisset mercator. ꝛ post he
resim vendidit rem ad fiscum pertinentez
nihilominus fiscus tenetur ad pretij resti
tutionem. in. l. 75. fol. cccxxxj. nu. 3.
¶ Alia circa heresim. ibi. nu. 1. ꝛ 26. ꝛ si.
¶ Hipotheca in bonis mariti p medietā
te lucrorū constante matrimonio acquisi
torum pertinente ad vxorem nō inueni-
tur in iure. in. l. 14. fol. cxj. nu. 6.
¶ Hipothecaria que tempora habeat in
l. 61. fol. clxvij. nu. 14.
¶ Hipothecaria qñ intentatur cōtra ter-
tium possessorem. regulariter agēs debet
pbare rem fuisse sibi prius hipothecatam
q; possessori alienatam. ibi. nu. 21.
¶ Alia circa hipothecam. ibi. nu. 20. ꝛ 22.
ꝛ 23. ꝛ 28. ꝛ 29. in. l. 44. nu. 27. in. l. 51.
nu. 6. ꝛ in. l. 62. nu. 148.
¶ Homicidij si non constat aliter q; per
confessionem rei dicentis occidi ūtuum
me defendendo. non punitur pena mor-
tis. ꝛ si defensio nō probetur. in. l. 43. fol.
ccr. nu. fi.
¶ Alia circa homicidium. in. l. 4. nu.
125. in. l. 9. nu. fi. in. l. 11. nu. vlti. in. l.
13. nu. 10. in. l. 45. nu. 2. in. l. 48. nu. 18. in
l. 62. nu. 77. ꝛ 78. in. l. 74. nu. 35. ꝛ 41. et
in. l. 77. nu. 20.
¶ Hominem velle non credimus. nisi id
quod dicit. ꝛ in. l. 4. fol. lix. nu. 176.
¶ Homo non est qui non habet formā
hominis. in. l. 11. fol. ciij. nu. antepenul.
¶ Honestum est valde q; illa die in qua
dānatus ad mortem accipit corpus chri-
sti. vltimo non afficiatur supplicio. in. l. 2.
fol. xxxij. nu. 74.
¶ Hora aliquando in instrumētis debet
apponi. quando aliquid expediret. ꝛ po
test expedire. nam ratione horę vnum in
strumentum dicitur prius altero. in. l. 61.
fol. cclxxxj. nu. 99.
¶ Aliud circa horam. ibi. nu. 100.
¶ Hospitale quidam instit fieri in domi
bus suis. ꝛ illud heredem instituit. postea
supponens domos illas alienauit ꝛ alias
emit. q; licet verba illa in domib⁹ suis re-
gulariter referantur ad tempus testamē-
ti. tamen fauore institutionis ꝛ testamen
ti conseruandi referuntur ad domos po
stea emptas. in. l. 4. fol. lxij. nu. 130.
¶ Aliud circa hospitale. ibi. nu. 160.

¶ De litera. J.

¶ Jas. vt bonus amicus ita se
habuit cum Bar. quo de-
relicto ab omnibus in pre
dicta sua opinione. cum vi
ribus ꝛ posse defendit. in
l. 4. fol. xlj. nu. 10.
¶ Jas. vestigia Bar. semper adorat. ibi.
nu. 11.
¶ Jas. semper Bar. in legib⁹ vt terrestre
lumen coluit. ꝛ eius vestigia semper quā
tum licuit adorauit. ibi. nu. 12.
¶ Jas. refert plura dicta in laudem Bar.
in. l. quidam cum filiū. in pūn. de verbo.
obli. ibi. nu. 13.
¶ Jasonem fuisse bonum discipulum fa
miliaremq; doctrine Bar. ibi. nu. 17.
¶ Immunis si est aliquis a collectis qui
buscunq; ꝛ muneribus. iste solut collec-
tas vel subijt munera cum protestatione
q; non intendit preiudicare aut deroga-
re sue immunitati vel exemptioni. per ta-
lem protestationem conseruat sibi ius sue
immunitatis aut exemptōis. dato q; etiā
voluntarie soluat. in. l. 41. folio. ccvij.
nu. penul.
¶ Impensa oneris ꝛ etiam labor persō-
ne militantis deducitur. in. l. 8. folio. xc.
nu. 19.
¶ Imperator est amator castitatis. in. l.
9. fol. xcv. nu. 20.
¶ Imperator concessit ꝛc. vt in. l. 45 fo.
ccxix. nu. 12.
¶ Impugnans actum ratione solenni-
tatis. an postea ex eo se tueri possit. vi-
dete remissiue. in. l. 3. alias. 1. fol. xviij.
nu. 100.
¶ Incapaci quando relinquitur plus-
q; per. l. capere potest. cui applica =
bitur. videatis remissiue. in. l. 8. folio. xc.
nu. 23.
¶ Incarceratus indebite nunquid pos-
sit ibi recomendari pro alieno vero de-
bito. in. l. 60. fol. cclxv. nu. 29.
¶ Incarceratus pro debito vel delicto
debet statim relaxari. cum constat non
esse debitorem aut non deliquisse. nō ex-
pectata alia interlocutoria. in. l. 64. fol.
ccxciij. nu. 12.
¶ Incarceratus qui infugit. si requer-
tur non dicitur fugisse. quod corroboro
aliquibus medijs. in. l. 77. fol. cccxxxvij.
nu. 21.
¶ Incarcerati si non habent de suo vn-
de se alant. prouidendum est de publico.
de quo videatis ibi. nu. 24.
¶ Incarceratus si non exinit penitus.
sed inde cum vellet exire carcerem fuit
repertus. q; perinde teneatur ac si exiui
set. ibi. nu. 25.
¶ Alia circa incarcerationē seu carceres
in litera. C. super verbo carceris.
¶ Incestum si quis cōmisit. ꝛ inde natus
est filius. q; ille habebitur pro legitimo q;
ad ignorātē. ꝛ pro illegitimo quo ad scīē
tem. in. l. 45. fol. ccxxj. nu. 60.
¶ Incidens proprie dicitur illud quod
respicit merita cause. ꝛ sic habuit originē
ante litem motam. vt est exceptio compē
sationis. pacti de non petendo. trānsactio-
nis vel alia similis. in. l. 52. cum. v. sequē.
fol. cclvij. nu. 61.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Indebitum omni iure si soluitur quocunq; errore.repeti potest.in.l.3.alias.1. fol.xx.nu.110.
¶ Indicijs legitimis non precedentibus si confessio emanauit in tortura.illa confessio est nulla.etiam si tortus in dicta cõfessione perseueraret.quia non est legitime exorta.z ex illa non potest sequi cõdemnatio.nec pena imponi.in.l.74.fo. cccxxiij.nu.15.
¶ Indicium surgens ex fuga an sit in criminalibus sufficiens ad torturam.ibi. nu.18.
¶ Alia circa indicia.in.l.39.nu.38.z in.l. 74.nu.14.z.19.cum tribus sequen.
¶ Indignus matrimonio ille dicitur.cui non potest quis sine dedecore nubere secundum mores ciuitatis considerata qualitate natalium.in.l.47.fol.ccxxx.nu.51. z dixeram.in.l.10.nu.7.
¶ Indulgentia simplex sine restitutione non reddit patriam potestatẽ semel amissam.in.l.45.fo.ccxxij.nu.72.
¶ Indulgentia generalis non sufficit ad acquirendam patriam potestatem semel amissam.sed requiritur specialis mentio illius.ibi.nu.73.
¶ Indulgentia principis non valet sup condemnatione secunda.nisi fecerit expressam mentionem prime indulgentie. in.l.76.fol.cccxxxiij.nu.4.
¶ Aliud circa indulgentiam.ibi.nu.fi.
¶ Infamis per sententiam ad hoc q excusetur ab honoribus.poterit allegare se infamem.in.l.4.fol.lxj.nu.210.
¶ Infames non repelluntur ab oneribꝫ ab honoribꝫ sic.in.l.7.fo.lxxxj.nu.23.
¶ Infamis non potest esse tabellio videtur p.l.2.titu.19.parti.3.ibi.nu.26.
¶ Infames vel turpes persone que dicãtur.ibi.nu.31.
¶ Infamatur quis delicto.z per infamiã perditur nobilitas z dignitas.in.l.77. fol.cccxxxvj.nu.4.
¶ Informatio talis per quam reus potuisset poni ad torturam debet precedere ad hoc q in absentez feratur sententia.in l.74,fol.cccxxiij.nu.13.
¶ Ingratitudinis.in.l.15.nu.84.z.85.z 90.z.91.z.92.z.94.cum duobus sequẽ. in.l.23.nu.9.z.10.in.l.42.nu.3.z.4.z in l.47.nu.55.
¶ Initium est inspiciendum.in.l.45.fo. ccxxij.nu.67.
¶ Inimicitie etiam non capitales sufficiunt ad reuocandum mandatum.in.l.31. fol.clxxxix.nu.7.
¶ Inimicitie capitales que dicantur.ibi. nu.8.
¶ Inimicitia capitalis contrahitur etiaꝫ ex verbalibus iniurijs.ibi.nu.9.
¶ Inimico meo confederati presumuntur eiusdem intentionis.z sic mihi inimici.ibi.nu.10.
¶ Inimicus meus sicut dicitur esse capitalis habens litem mecum in causa criminali ita si sit causa pecuniaria magne quãtitatis.in.l.47.fol.ccxxviij.nu.21.z.in.l. 62.fol.cclxxiij.nu.21.
¶ Aliud circa inimicitiam vel inimicos. ibi.nu.110.
¶ Iniuria que fit in omnia bona vel maiorem partem.videtur fieri in personam. z ita licitum est resistere.sicut si violentia in personam committeretur.ibi.nu.20.
¶ Aliud circa iniuriam in.l.77.folio. cccxxxix.nu.33.
¶ Innocentie.in.l.74.fol.cccxxiiij.nu. 19.z.47.z fi.
¶ Inofficiositatem dotis esse reddendã z dividendam inter testatoris heredes. etiam si matrimonium non sit solutum per hanc.l.que si in hoc procedit etiam attento iure communi videatis late in.l. 27.fol.clxv.nu.12.
¶ Inopie in.l.77.fol.cccxxxvj.nu.2.
¶ Inquilini.in.l.66.nu.27.z.28.
¶ Inquisitores super heresi deputati nõ possunt se intromittere de divinationibus z sortilegijs heresim manifestam nõ sapientibus.Et quando dicantur sapere manifestam heresim.in.l.36.folio.cxcvij. nu.fi.
¶ Inquisitus qui respondendo inquisitioni iurat non fecisse.si postea appareat contrarium.non per hoc punitur de periurio.in.l.78.fol.cccxlij.nu.14.
¶ Aliud circa inquisitionem.in.l.62.fol. cclxxiij.nu.30.
¶ Institutus in testamento carente solẽnitatibus iuris similis.z habente consensum purum testatoris.potest licite retinere talem hereditatem sine peccato.in.l.3. alias.1.fol.xx.nu.97.
¶ Institutus est aliquis qui postea ingrediatur religionem fratrum minorum qui sunt penitus incapaces hereditatum clemen.exiui.de paradiso.de verbo.signi.q illa institutio habetur pro non scripta.z sic talis hereditas vadit ad venientes ab intestato.vel ad substitutum.Et q̃bus primo talis hereditas deueniat.videatis.in.l.2.fol.xxvj.nu.3.
¶ Institutio z causa testamenti est prelegatis favorabilior.in.l.18.folio.cxxxij. nu.4.
¶ Institutio si reddatur nulla.fideicommissum a venientibus ab intestato debeatur.in.l.25.fol.clv.nu.36.
¶ Institutio captatoria non valet.fallit in institutione ad pias causas.in.l.29. folio.clxxxj.nu.2.Et videte.Rode.Sua. in opere quod fecit de captatoria voluntate.
¶ Institutio heredis fit p alios modos. ibi.nu.10.
¶ Instituere seipsum nemo potest.in.l. 30.fol.clxxxij.nu.36.
¶ Alia circa institutionem heredis.in.l. 3.alias.1.nu.148.in.l.4.nu.130.z in.l. 29.nu.1.z.5.z.6.
¶ Instrumenta duo si reperiantur confecta eodem die.nec quod sit primus factum appareat.z in vno contineatur qualiter talis res donata fuit ecclesie.in altero q illa res fuit titio hypothecata.q favore ecclesie in dubio presumitur primus factum instrumentum donationis in.l.3. alias.1.fol.xxij.nu.128.
¶ Instrumenta possunt produci vsq; ad sententiam.etiam si iudex incepisset legere sententiam.sed nondum dixisset. absoluo vel condemno.sed post sententiam etiam incontinenti non posset.in.l.2. fol.xxx.nu.48.
¶ Instrumentum pro fisco.z aliud p dote si concurrunt.z de prioritate nõ apparet.instrumentum dotale presumitur prius ibi.nu.69.
¶ Instrumenta sunt deponenda apud virum.non circa mulierem.in.l.36.folio. cxcvj.nu.7.
¶ Instrumenta non sunt de essentia seu substantia contractuum.sed fiunt ad faciliorem probationem.in.l.39.fol.cciij. nu.7.
¶ Instrumentum in executivis ad hoc q habeat executionem paratam.requiritur q non sit abolitũ.cancellatũ.neq; in aliqua sui parte vitiatum.quod intelligite.vt in.l.62.fol.cclxxij.nu.2.
¶ Instrumentum si dicat factũ sponte reprobabitur per duos testes tantum qui deponant de metu.ibi.nu.27.
¶ Instrumenta guarentigia habẽt duos notabiles effectus.quos alia instrumẽta non habentia executionẽ paratã nõ habent.de quibus ibi.nu.32.
¶ Instrumenta guarentigia habent vim sententie diffinitiue transacte in rem iudicatam.de iure huius regni.saltem. ibi.nu.51.
¶ Instrumenta guarentigia ad similitudinem sententie diffinitiue possunt vbi cunq; executioni mandari.nullius expectata requisitione, quod intelligite vt ibi.nu.54.
¶ Instrumenta guarentigia vtrũ habeãt executionem paratam contra debitorem debitoris.ibi.nu.60.
¶ Instrumenta conditionalia et incerta dum liquidantur non gaudent primilegio statuti.sed postq; interlocutum fuerit ea liquidata.tunc statutum vel leges de exequẽdo vires habere incipiũt. ibi.nu.74.
¶ Instrumentum conditionale nõ meretur executionem.ibi.nu.75.
¶ Instrumentum guarentigiatum q̃uis habeat in se conditionem re vera purificatam.non tamen potest in iudicio obtinere executionem facti.donec pars notũ faciat iudici purificatam esse conditionẽ. ibi.nu.76.
¶ Instrumenta guarentigia et sententie diffinitiue transacte in rem iudicatam in tantum possunt executioni mandari.q sicut re perempta in casu.l.iulianus ait.ff. de confe.fit condemnatio in extimatione.ita idẽ putat Bar.in.d.l.iulianus ait si peteretur executio confessionis.q re perempta fieret executio in estimatione ibi.nu.84.
¶ Instrumentum guarentigiatum qualiter fiat.z quam vim seu auctoritatem habeat.ibi.nu.85.
¶ Instrumenti si non valet p̃incipale.nõ valet etiam confessio accessoria.nec pre-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ceptum guarentigie in eo appositum. ō quo tamen videatis. ibi. nu. 88.

¶ Instrumenta etiam publica nō habēt executionem parata. de iure cōi. fallit in tribus casibus. ibi. nu. 136.

¶ Instrumenta de quibus in legibus. 4. 7. 5. tit. 8. lib. 3. ordi. non solum mandātur executioni in his super quibus fuerunt directe confecta dicta instrumenta. sed etiam in his que indirecte probātur in eis. ibi. nu. 160.

¶ Instrumentum executabitur ne dū ad petitionem creditoris sed etiam ad petitionem cessionarij. Rode. Sua. in. l. postrem iudicatam. fol. 127. col. 3

¶ Instrumento si dicitur q̄ vendidit rē pro tanto. ꝛ q̄ plus valet dedit ꝛ donauit emptori. an per hoc cesset remedium. l. 2. cum concor. C. de rescin. vendi. in. l. 66. fol. ccc. nu. 3.

¶ Instrumentum indulgentie non valet si data fuisset contra delinquentem sentētia. nisi de tali sententia dictum instrumētum fecerit mētionē. in. l. 76. fol. cccxxv. nu. fi.

¶ Alia circa instrumenta in. l. 39. nu. 17. 2. 18. ꝛ 30. in. l. 58. nu. 4. in. l. 62. nu. 30. et 44. ꝛ. 46. ꝛ. 47. ꝛ. 57. ꝛ. 55. ꝛ. 61. ꝛ. 70. ꝛ 86. ꝛ. 89. ꝛ. 119. ꝛ. 124. ꝛ. 127. ꝛ. 128. ꝛ 134. ꝛ. 142. ꝛ. 145. ꝛ. 146. ꝛ. 148. ꝛ. 152. ꝛ penul. ꝛ fi. ꝛ in. l. 65. nu. 15.

¶ Intellectus ad. l. istam in fi. in. l. 3. alias 1. fol. xvij. nu. 99.

¶ Intellectum cognoscimus per auditū in. l. 4. fol. lix. nu. 181.

¶ Intellectus aut. ex causa de libe. pret. ꝛ istius. l. q̄ quo ad cōseruationem legatorum ꝛ meliorationis non habeant locum. quando filius siue natus aut posthumus est ignoranter á patre preteritus in. l. 22. fol. cxliij. nu. 12.

¶ Intellectus ad. l. 15. in pn. supra. q̄ nō solum per penitentiam poterit melioratio reuocari vt ibi. sed etiam liberatione aut euasione infirmitatis vel periculi. quando aliquid istorum assignatur pro causa meliorationis. ꝛ est necessariū apponi propter reuocationem. in. l. 24. fo. cxlviij. nu. 15.

¶ Intellectus huius. l. quem videatis late. in. l. 30. fol. clxxxv. nu. 22.

¶ Intellectus ad. l. 28. incip. la cera supra. in. l. 35. fol. cxciij. nu. fi.

¶ Intellectus ad. l. 8. titu. de los pleytos que deuen valer o no. lib. 1. fozo. ll. in. l. 45. fol. ccxx. nu. 37.

¶ Intellectus rationi naturali contrarius. non est legi adaptandus nec tenendus neq̄ secundum illum erit iudicandū imo potius est repellendus. in. l. 48. fol. ccxxxiij. nu. 22.

¶ Intellectus qui deseruit de maiori dubio est in lege assumendus. in. l. 67. fol. cccx. nu. 11. ꝛ dixi. in. l. 6. fol. lxxij. nu. 4.

¶ Intentio. l. 8. titu. de los pleytos que deuen valer. lib. 1. fozo. ll. non fuit. q̄ filia semel liberata a patris potestate. si efficiatur vidua redeat in potestate patris. sed per illam fragilitati mulierum consulitur. vt sicut inter patrem ꝛ filiam dum est in potestate non valet contractus. sic effecta vidua. in. l. 45. fol. ccxxij. nu. 74.

¶ Interdictio bonorum que est favorabilis extendit effectum suum. vbicunq̄ sint bona. in. l. 52. cum. v. sequē. fol. cclij. nu. 48.

¶ Interesse affectionis affert minori auxilium restitutionis in integrum. ꝛ ius p̄lationis. in. l. 4. fol. lxj. nu. 206.

¶ Interest nostra emere fundum maiorum ac progenitorum nostrorum. ꝛ redimere illum etiam maiore precio q̄ valeat. etiam in minore. in. l. 68. cum. v. seq̄. fol. cccxij. nu. 5.

¶ Alia circa interesse in. l. 62. nu. 80. ꝛ. 81.

¶ Interpellationis. in. l. 66. folio. cccvij. nu. 41.

¶ Interpretari debemus voluntatem testatoris vt conformetur legi in successione ab intestato. in. l. 30. folio. clxxxiij. nu. 4.

¶ Interruptio facta contra vnum ex tutoribus' preiudicat alijs. in. l. 63. fol. ccxc. nu. 11.

¶ Interruptio facta contra eum qui tenetur directa. interrumpitur prescriptio contra eum qui tenetur vti ꝛ ecōtra. ibi. nu. 12.

¶ Inuentarij ex confectione que vtilitates resultant. in. l. 4. fol. xlv. nu. 55.

¶ Aliud circa inuentarium. in. l. 62. fol. cclxxx. nu. 93.

¶ Innitus potest extrahi de domo que

minatur ruinam etiam inferendo vim ꝛ non potest agere contra inferentem talē vim in. l. 27. fol. clxxv. nu. 112.

¶ Jocalia missa a consanguineis viri vxori. vel econtra ratione consuetudinis donari presumuntur. in. l. 4. fol. lxij. nu. 254.

¶ Judex quando videret aliquē per metum non audere testari. ex officio suo ad infirmum accedere potest. ad hoc q̄ libere testetur. ꝛ ducere notarium ꝛ testes vt illi non tollatur libera testandi facultas. in. l. 3. alias. 1. fol. xxiij. nu. 159.

¶ Judex in delictis semper debet eligere mitiorem penam. in. l. 2. folio. xxvij. nu. 18.

¶ Judex potest legem interpretari seu canonem quo ad causam coram eo vertētem. in. l. 4. fol. xlvj. nu. 60.

¶ Judex si scienter fecerit mulierem pregnantē pati vltimū supplicīū anteq̄ pariat. tāq̄ homicida puniri debet. quod p cedit etiam in tortura. ibi nu. 125.

¶ Judex etiam secularis posset compellere maritum remedijs secularibus ad dimittendum concubinam. cum ad eius officium pertineat. q̄ homines honeste viuant. ibi. nu. 227. ꝛ in. l. 7. folio. lxxxvij. nu. 84.

¶ Judex non potest precipere vt pareat ꝛ ingrediatur per vim. si alius' existēs resistat. secus si simpliciter cōmittatur. ibi nu. 236.

¶ Judex licentiam parti' victrici q̄ exequatur manu militari dare non potest. sed solum potest committere illam executionem. que annexam controuersiam violentie secum non habet. ibi. nu. 240.

¶ Judicis factum censetur factum partis ibi. nu. 242.

¶ Judices possunt committere partib⁹ principalibus capturas personaruz sine vi. de quo videatis ibi. nu. 243.

¶ Judex potest committere victori venditionem bonorum victi. ibi. nu. 244.

¶ Judex potest dare licentiam creditori. vt sibimet capiat pignus insolutū. ibi. nu. 245.

¶ Judex vtrum possit cogere ad transactionem vel compromissum. in. l. 25. fo. clij. nu. 8.

¶ Judex vtriq̄ tam ecclesiastice q̄ secularis an possit procedere simul et semel pro eodem delicto. in. l. 34. fol. xcij. nu. 3.

¶ Judex debet credere patri dicenti in testamento filium suum esse prodiguz. in. l. 47. fol. ccxxix. nu. 31.

¶ Judex supplebit quando liquet sibi vt iudici q̄ marito compulsus nolunt dare licentiam. in. l. 52. cum. v. sequen. folio cclv. nu. 71.

¶ Judex quod facit. non videtur facere pars omino. sed quod facit princeps omino equiparatur facto partis. ibi. nu. 81.

¶ Judex si sunt duo qui habent guerram simul. q̄ vnus non transeat ante domum alterius precipere potest. circa qō videatis. in. l. 62. fol. cclxxxij. nu. 111.

¶ Judex si videt precium non solutū ex suo officio potest mandare emptori agēti q̄ solnat precium. de quo videte. ibi. nu. 143.

¶ Judex neq̄ executor qui vendunt pignora pro executione iudicati. non tenētur de euictione. ibi. nu. 156.

¶ Judex debet interrogare de qualitate cause vel causarum inspitionis in ipsa iformatione. si sunt cause verisimiles. tūc procedi potest ad capturam occasione delicti liquidi. de quo tamen videatis in. l. 64. fol. ccxciij. nu. 13.

¶ Judex ad instantiam meam bannit aliquem. nunquid ego in cuius fauorem secutum est bannum. possim remittere tale bannum absq̄ iudicis intercessione. in. l. 65. fol. ccxcvij. nu. 23.

¶ Judex quotiēscu. q̄ aliquid non facit ex officio. sed ad instantiam partis. tunc necesse requiritur citatio alterius partis. ibi. nu. 40.

¶ Judex q̄rere debet ex officio suo defensiones absentis accusati. in. l. 74. folio cccxxv. nu. 24.

¶ Judex si extra formam traditam per istam. l. daret reum contumacem inimicum. qui occisus fuit a cis quibus datus fuisset inimicuz. nunquid occisores puniri debeant de homicidio. ibi. nu. 41.

¶ Alia circa iudices. in. l. 2. nu. 62. in. l. 39. nu. 19. in. l. 62. nu. 7. ꝛ. 11. ꝛ. 76. 2. 129. in. l. 74. nu. 16. ꝛ. in. l. 81. nu. penul. ꝛ fi.

¶ Judicare possumus contra communē

Universidad de Deusto
Biblioteca

opinionem si non habet casum legis. vel vere non probatur.in.l.3.alias. 1. fol.vj. nu.12.
¶Judicandū an sit pro fisco aut cōtra illum in dubijs.in.l.2.fol.xxxj.nu.68.
¶Judicatum solui.in.l.64.folio.ccxciij. nu.6.
¶Juramētū an habeat vim clausule codicillaris.in.l.3.alias.1.fol.xiij.nu.72.
¶Juramentū si in specifica forma servari non potest.est servandū eo modo quo potest.ibi.nu.73.
¶Juramētū habet vim clausule si nō valet quod ago vt ago.valeat vt valere potest.ibi.nu.74.
¶Juramētū interpositū in secūdo testamento habet vim revocatiōis clausule derogatorie in prio apposite.ibi.nu.76.
¶Juramentū appositū in testamēto habet vim clausule derogatorie ad sequentia.z pari ratione si apponitur iuramentum in sequenti testamēto debet habere vim derogationis ad clausulam precedētis testamenti.ibi.nu.79.
¶Juramēti virtute ingratitudo etiā ō futuro remitti posset.i.l.15.fo.cxxvij.nu.62.
¶Juramentū est deferēdū in dubio masculo eo z femina litigantibus innicem.in l.36.fol.cxcvj.nu.9.
¶Juramentū si intervenit in promissiōe vel traditiōe arrarū,vtrū decimā vir excedere possit.in.l.48.fol.233.nu.13.
¶Juramento si filia renūtiaverit in manibus fratris.valet tale iuramētū etiā sine consensu patris.cuius hereditas renūtiatur ita.z illius pseverantia vsq; ad mortem.in.l.51.fol.ccxlv.nu.20.
¶Juramentum non solum requiritur ex parte vxoris ad validandū alienationē fundi dotalis.sed etiam licentia ex parte mariti ad contrahendum.in.l.52.cum.v. sequen.fol.cclvj.nu.85.
¶Juravi rem me a te emisse pro certo pcio non tū expressi quantitatem.q̄z videatur q̄ ex hoc iuramento non poteris agere.quia precium non est certum.q̄ ille contra quem iuratur posset petere q̄ cōpellar exprimere certum precium qō etiā si non exprimerem.q̄ ex parte mea possum agere ad rem.quod intelligite. vt in l.62.fol.cclxxviij.nu.71.
¶Juramentū prestitū ad hoc q̄ valeat tria requiruntur.ibi.nu.137.
¶Juramētum q̄ prestet vel q̄ remittat a deferente pena sunt.ibi.nu.138.
¶Juramēto remisso.an ista remissio habeat execution ē parata.ibi.nu.139.
¶Juramentum habet vim litis contest. et ideo perpetuat actionem vbicunq; per litis contestationem perpetuaretur.ibi. nu.141.
¶Jurare qualiter christian⁹ debeat.circa quod hodie in his regnis servatur in iuramento christiani forma de qua.in.l. 65.fol.ccxcv.nu.5.
¶Juravit quis contra prohibitiōez huius.l.z mendax fuit.nunq̄d de periurio puniatur.ibi.nu.3.
¶Juramentū pōt remittere ille pro cuius utilitate iuratur.anteqū terminus veniat z omnia que impediūt morā cōmitti excusant etiā a periurio.ita post q̄ pars incurrit periurium.non potest creditor remittere.ibi.nu.20.
¶Juraste mihi soluere infra certum tempus z stetisti tantum in mora. q̄ promissum non poteras adimplere.potero etiā prorogare terminū z excusare periurium. etiā si prorogatio termini fieret absente z ignorante debitore.ibi.nu.22.
¶ Jurans soluere si compensat liberatur a periurio,de quo tamen videte .ibi. nu.28.
¶Juramentū nullū decisiuum pōt deferri in defectum vel supplementum probationis.nisi viso z discusso qualis sit iste defectus.ibi.nu.38.
¶ Juramentum non revocandi testamentum non valet.in.l. 67. folio .cccxj. nu.15.
¶Juramentū transit ad heredes quoad firmitatem contractus.Rode.Sua.in allega.9.fol.cxlix.col.2.
¶Alia circa iuramentum.in.l.3.alias.1. nu.78.z.115.z.116.z.119.in.l.15.nu.46.z 93.in.l.23.nu.22.in.l.39.nu. 22. in.l.48. nu.6.in.l.51.nu.7.z.8.z.19.z.21.cū tribus sequen.z nu.26.in.l.59.nu .9. in.l. 62.nu.6.z.47.z.48.z.103.z.136.in.l.65. nu.17.z.18.z.21.z.24.z.31.z.33. cum quatuor sequen.z nu.39.z.41.in.l.66.nu.11. z.12.z.37.cum duob.sequen.in.l.67.nu. 12.z.13.in.l.74.nu.39.in.l.78.nu.14.z in l.81.nu.10.

¶Juri adeundi prescribitur. 30. annis. in.l.3.alias.1.fol.xvij.nu.92.z ibi videtis limi.not.
¶Jura que dicunt relicta in minus solēni testamento non deberi.limitantur.ibi. nu.111.
¶Jura omnia mundi que dicunt pena imponi ipso iure.intelliguntur dummodo secuta sit sententia declaratoria. per quam illud esse per talem commissum declaretur.alias pena nō habet executiōis effectum.in.l.7.fol.xxxj.nu.55.vbi etiam posui quatuor limitationes remissiue.
¶Jura legis qui in potestate.ff.de testa. l.senium.§.filium.C.qui testamenta facere pos.z.l.13.titu.1.parti.6.in quibus cauetur filiosfami. testari non posse.corriguntur per istam .l. in.l.3.folio xxxiij.nu.1.
¶Jus agendi ad supplementum quanto tempore duret.in.l.4.fo.xlvj.nu.69.
¶Jus agendi ad supplementū legitime hodie non est correctum.ibi.nu.70.
¶Jura in quibus dicitur.q̄ magis attēditur voluntas testatoris q̄ verba.limitari vt procedant qñ testator ad dispositionem processit.ibi.nu.170.
¶Jura nova faciunt patrē legitimū administratorez in illis rebus.in quibus acquiritur patri vsufructus.ibi.nu.273.z in l.52.cum.v.sequē.nu.19.
¶Jura regni vincunt leges imperatorū z iurisconsultorū.ibi.nu.281.
¶Jura in.l.si qua illustris. C. ad orphi. z.l.11.titu.13.parti.6.cum concor.vbi cauetur filiū ex coitu cōcubinario habitum succedere matri cū legitimis corregunt phanc.l.in.l.7.fol.lxxix.nu.13.
¶Jus alimentandi a iure naturali habetur.in.l.8.fol.lxxix.nu.1.
¶Jus accrescendi non habet locū in legato alimentorum.ibi.nu.42.
¶Jura dicunt veritatē presumptioni preferri debere.in.l.9.fol.xciij.nu.9.
¶Jus canonicum reprobat preter vxorum omnem coitum.ibi.nu.19.
¶Jus primogeniture debetur etate maiori inter naturales matrimonio legitimatos,nullis aliis legitimis extantibus. in.l.10,fol.c.nu.penul.
¶Jura correctoria que non extenduntur etiam ex maioritate rationis. extenduntur in correlativis.in.l.13.folio .cix. nu.20.
¶Jus humanum vbicunq; est fundatū sup presumptione.nō est servandū in foro anime.si veritas est cōtra presumptionem.in.l.15.fol.cxxiij.nu.63.
¶ Jus rumpendi qui non habent.non habent ius succedendi.in.l.16.fol.cxxix. nu.7.
¶Jura etiam nova quantuncunq; generaliter loquantur.non intelliguntur loqui in casibus specialibus.aut specialem habentibus favorem.in.l.27.fol .clxix. nu.56.
¶ Jura feudalia vel emphiteotica.que transeunt in filium.vt filium .etiam si non sit heres.non computātur in legitimam. ibi.nu.117.
¶Jus primogeniture cum competat filio primogenti transmissione ipsius primogeniti.z ista de causa capitis sui nō habeat.necesse est q̄ illam qualitatem successionis in primogenitura habeat representatiue ex capite patris.in.l. 38. folio. cxcix. nu.10.
¶Jura patronatus facilius tolluntur q̄ jura sanguinis.in.l.42.fol.ccix.nu.2.
¶Jus sanguinis non cessat per ingratitudinem . quia est ius inseparabile. ibi. nu.3.
¶Jus substituendi pupillariter datum patri.cum sit moribus comprobatum.cōsuetudine aut statuto posset directo substituere filio maiori.in.l.45.fol.ccxix. nu.27.
¶Juris canonici nunquid filius incurrat vitium ingratitudinis.vt a patre exhereditari possit.si contraxit matrimonium sine consensu patris.in.l.47.folio .ccxxx. nu.51.
¶Jus eligendi perditur.quādo ille qui habet.fuerit super hoc per litis contestationē interpellatus.in.l.50.fol.ccxxxix. nu.31.
¶Jura nova faciunt patrem legitimum administratorem in illis in quibus ei acquiritur vsufructus.in.l.52.cum.v.sequē. fol.ccl.nu.19.z dixerem.in.l.4.nu.273.
¶Jura realia quomodo a personalibus cognoscantur.in.l.61.fol.cclxvij.nu.6.
¶Jus exequendi posito q̄ prescribatur spacio decem annorum.fallit si per pac-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tum prouideatur.ne currat decennium. de quo tamen videatis.ibi.nu.17.z.19.
¶Jura que dicunt minorē viginti z quinq; annorum restitui.qualiter procedunt. in.l.68.cum.5.seq.fol.cccxv.nu.16.
¶Jura que loquuntur de debitore quātitatis parato soluere. intelligūtur de habente pecuniam in manibus paratam ad soluendum. de quo videatis.ibi.nu.20.
¶Jus extraiudiciale q; quis potest in cōtinenti expellere inuasorem. potest alteri cedi.in.l.74.fol.cccxxviij.nu.44.
¶Jura que volunt q; propter nullitatem sententie.executio prius facta retractetur. procedunt.quando super nullitate esset lata sententia.que declaratoria nullitatis bene operatur vt fiat retractatio executionis prius facte.i.l.75.fol.cccxxxj.nu.14.
¶Jura omnia mundi que dicunt penaz imponi ipso iure.intelliguntur dummodo secuta sit sententia declaratoria. per quam illud esse per talem commissum declaretur.ibi.nu.17.z dixi in.l.2.nu.55.vbi etiam videatis.
¶Jura communia z huius regni que dicunt maritum lucrari per adulterium dotem. loquuntur quando per accusationē proceditur.in.l.80.fol.cccxlvij.nu.2.
¶Jurisditio.patria potestas.z dominiū equiparantur.in.l.45.fol.ccxix.nu.18.
¶Aliud circa iurisditionem.ibi.nu.19.

¶De litera L.

Aicus habens rem communem cum ecclesia gaudebit beneficio prescriptionis.40.annorum.de quo tamen videatis.in.l.7.fol.lxxxiij.nu.59.
¶Laudes quis debet dicere z dignitates eorum de quibus in rub.ffor.um.et in §.ideoq;.de nouo.C.faci.in.l.4.fol.xlj.nu.5.
¶Laudor in.l.18.nu.13.z in.l.62.nu.49.
¶Legata z fideicommissa an debeantur ex inutili testamento.in.l.3.alias.1.fol.xv. nu.80.
¶Legatarij quibus relicta sunt in testamento non solenni. quando alia via legata consequi non possunt. licitum est eis furari z res legatas furto surripere.ibi. nu.81.z.107.
¶Legata de iure huius regni non deficiunt ex sola non adītione hereditatis. quamuis de iure communi si hereditas non est adita testamentum est nullum. legataq; corruunt regulariter. quod procedit non solum condito testamento.sed etiam quando legata z fideicōmissa pervenientes ab intestato relicta essent.ad hoc q; debeantur necesse est. q; per illos qui ab intestato successuri sunt ab intestato hereditas adeatur.ibi.nu.83.
¶Legata bene relinquuntur ab intestato et debentur.ibi.nu.87.
¶Legata non actione ex testamento. sz conditione legis.1.titu.2.lib.5.ordina.de gataryj consequuntur hereditate non adita de iure huius regni.ibi.nu.89.
¶Legata vt valeant debent relinqui in testamento aut codicillis.ibi.nu.94.
¶Legata facta per verba diffamatoria legatary non valent in.l.7.fol.lxxxj.nu.28.
¶Legatum factum ab vxore viro computatur in portione. quam vir ex forma statuti ex dote lucrari debet. in.l.14.fol. cx.nu.1.
¶Legando vxori non videtur relictum animo compensandi cum parte lucroz. ibi.nu.8.Et an cum arris a se promissis. ibi.in fi.
¶Legatum et per consequens melioratio est honor.in.l.18.fol.cxxxij.nu.5.
¶Legans possessiones vtrum videatur legare mobilia.in.l.19.fol.cxxxv.nu.17.
¶Legans possessiones non videtur legare pecuniam.quod intelligatis.vt ibi. nu.18.
¶Legatarius an possit pro parte acceptare.z pro parte repudiare.ibi.nu.29.
¶Legato fundo si aliquid post testamētum adiectum est.legato cedit.in.l.21.fol. cxl.nu.3.
¶Legatum si quid erat filio preterito vel exheredato.qui testamentum rumpit.an habebit legatum z successionem cū fratribus.in.l.22.fol.cxlij.nu.2.
¶Legatum potest adimi z in alium trāsferri.in.l.23.fol.cxliij.nu.3.
¶Legatum nunquam in alium transfertur nisi expresse dicatur.ibi.nu.5.
¶Legata z fideicommissa esse inter se diuersa et varia.in.l.25.fol.clv.nu.35.

¶Legatum hoc cum voluerit conditionale est.in.l.27.fol.clx.nu.3.
¶Legatum vbi fuerit relictum ticio cum is esset factus.14.annorum.qui ntius decessit ante quatuordecimum annum.tale legatum ad heredem non transire.ibi. nu.4.
¶Legatum ornamentorum a marito vxori.que ad eius vsum comparauit vestium z aliorum similium.que sibi tradidit etiaz nomine vxoris comparatorum valet.in l.50.fol.ccxxxviij.nu.13.
¶Legatum quid importet si testator in testamento mandet vxorem honorifice debere tractari eo modo et forma prout ipse faciebat.quales vestes sibi debeant. in.l.79.fol.cccxlij.nu.6.
¶Legatum an possit peti via executiua. videte Rode.Sua.in.l.post rem iudicatam.in.6.casu.fol.116.col.3.
¶Alia circa legatarios in.l.3.alias.1.nu. 90.z in.l.8.nu.18.
¶Alia circa legata.in.l.8.nu.21.in.l.27. nu.113.in.l.34.nu.fi.in.l.50.nu.14.z.15.et 46.z in.l.66.nu.42.
¶Legatus de latere non pōt cōferre beneficium habens patronum clericū z laicum.in.l.7.fol.lxxxiij.nu.61.
¶Legitima si de iure cōmuni debeatur patri z matri in bonis filij. sicut econtra. in.l.4.fol.xlj.nu.8.
¶Legitima vtrum necesse sit relinquenda parentibus iure institutiōis.ibi.nu.9.
¶Legitima debetur parentibus ex peculio quasi castrensi filij.ibi.nu.18.
¶Legitima debetur filijs in tantuz.q; q̄nis filius inuentarium non fecerit. non per hoc perdit legitimam.ibi.nu.52.
¶Legitimam poterit filius petere. etiaz si filius renūciauit hereditati paterne ex testamento vel ab intestato.ibi.nu.54.
¶Legitima vtrum sit relinquenda filio necesse titulo institutionis.ibi.nu.56.Et videte Rode.Sua.in repe.l.quoniaz in prioribus.in.15.limi.
¶Legitimam totam relinquere filio titulo institutionis non est necesse. sed satis est aliquam rem relinquere.ibi.nu.61.
¶Legitima minuit legata ad pias causas.ibi.nu.73.
¶Legitima non perditur ex dispositiōe aūct.hoc amplius.de fideicō.ibi.nu.87.
¶Legitima filiorum que de iure nature debetur non publicabitur.q̄uis pater cō mittat delictum tale per quod bona eius publicentur.ibi.nu.90.
¶Legitima minuntur per funeris impensam.que est debitum legale.ibi.nu.259.
¶Legitima patris in bonis filijsfami.sine emancipati.vna z nō dissimilis sit.maxime per generalitatem huius.l.in prin. que solum considerationem ordinis aut graduum habet.ibi.nu.277.
¶Legitima parentum sicut filiorum aucta est.secus tamen est in collateralibus. ibi.nu.278.
¶Legitima filiorum excepta magis datur ecclesie z pie cause q̄z filijs.in.l.30. fol.clxxxvij.nu.45.
¶Alia circa legitimam in.l.4.nu.22.cum duobus seq̄.z nu.32.et.44.et.45.et.46.et 62.et.68.et.74.et.75.et.77.cum quatuor seq̄.z nu.83.et.84.et.89.et.91.et.103.z.104. et.110.et.111.cū trib⁹ seq̄.z nu.116.et.117. et.119.et.260.et.264.in.l.8.nu.36.et.38.in l.16.nu.fi.in.l.17.nu.1.in.l.18.nu.15.et 16.in.l.25.nu.33.in.l.26.nu.7.in.l.44.nu. 34.et in.l.67.nu.19.et.20.
¶Legitimationis respectu inspicimus tempus conceptionis.in.l.9.folio.xcuij. nu.3.
¶Legitimatus per subsequens matrimonium succedit cum legitimis.in.l.10. fol.xcvj.nu.1.
¶Legitimatus per rescriptum principis vel privilegium aut dationem curie.nō succedit cum legitimis.ibi.nu.2.
¶Legitimatus debet habere aliquid titulo institutionis ad hoc q; testamentum legitimantis valeat.sicut filius verus.de quo videatis.ibi.nu.9.
¶Legitimi descendentes qui alio modo dicuntur ciuiles. non tamen naturales tenentur conferre succedendo patri adoptuo vel arrogatori.i.l.27.fol.clxvj. nu.23.
¶Lex presens cuz seq̄.q; est difficilis ab ea incipio.in.l.3.alias.1.fol.vj.nu.1.
¶Lex generaliter loquens sine distinctione intelligi debet.ibi.nu.11.
¶Lex declarans an extendatur ad casum sub lege declarata non comprehensum.ibi.nu.43.
¶Lex si annunciative loqueretur etiam

Universidad de Deusto
Biblioteca

de preterito.sententia expectari debet.in l.2.fol.xxx.nu.50.
¶Legis istius colligitur q in testando non est inter suum t emancipatū differentia.in.l.3.fol.xxxv.nu.26.
¶Lex de solennitatibus huius voluminis situatur hic.in.l.4.fol.xlj.nu.1.
¶Lege nulla cauetur q mater transeundo ad secunda vota per tacitam pupillarem priuari debeat.ibi.nu.148.
¶Lex fori t partite quando loquuntur in vno casu.videtur legi partite standum esse.de quo videatis.in.l.5.fol.lxx.nu.5.
¶Leges priores per posteriores limitãtur.t supplentur.t econuerso. nisi sint cõtrarie.nam tunc priores per posteriores tolluntur.ibi.nu.9.
¶Lex ista procedit quando frater.cuiusq fratris premortui filij ex vtroq parente pertingunt cum de cuius hereditate agitur.si tamen frater vnus est defuncto fratri vtriusq coniunctus.t pater consobrinorum consanguineus vel vterinus tantum.consobrini isti non succedunt in stirpem.nec in capita cum patruo.t pater eorum si viueret non succederet.in.l.6.fol.lxxiij.nu.13.
¶Leges que dicunt alimenta secundum facultatem patrimonij moderari debere.intelligi debent nõ respectu valoris. quia non secundum illum.sed quantitatem fructuum alimenta prestari debent. in.l.8.fol.xcj.nu.28.
¶Lex que prohibet censam alimentorum per appellationem suspendi. intelligenda est.si petantur alimẽta futura aut presentia.secus si preterita.ibi.nu.40.
¶Lege ista sufficit recognoscatur a patre pro filio.simul cum posse patrem contrahere matrimonium cum matre dicti filij tempori natiuitatis vel conceptionis illius sine dispensatione.in.l.9.fol.xcv. nu.21.
¶Lex ista vt procedat sufficit q partus nascatur extra tẽpora in quibus partus dicitur naturaliter natus habita consideratione ablentie mariti.de quo videte in l.11.fol.cij.nu.16.
¶Lex vbi aliquid statuit respectu vnius persone non ponderata persone qualitate.sed actus qualitate.talis lex vel statutum ad omnem porrigitur personam. que est de substantia actus.in.l.13.fol.cx. nu.24.
¶Lex.20.versi.ly asi mismo.j.extendat istam in duobus de quibus in.l.15.folio. cxx.nu.26.
¶Lege ista cauetur patrem aut matrem posse meliorare in tertio bonorum suorum quemcunq suorum nepotum aut descendentium legitimorum. cuius sui filij patres dictorum nepotum vel descendẽtium sint vini tempori meliorationis. in l.16.fol.cxxix.nu.8.
¶Lex.9.titu.5.lib.3.foro.ll.ampliatur p hanc.ibi.nu.penul.
¶Lege ista corrigitur ius commune.§. fi.l.non amplius.de lega.1.respectu quinti.t concordat.cum.§.repletionem.l.sciens.C.de inoffi.test.respectu tertij intelligendo.vt in.l.18.fol.cxxxij.nu.3.
¶Lex ista corrigit.l.pactum quod dotali instrumento.C.de pac. in.l.20. folio. cxxxviij.nu.1.
¶Lex presens vult q si pactum de quo hic seu promissio fieret in vltima voluntate.aut per donationem causa mortis. q ascendens pactum istud vel promissionẽ obseruare non tenebitur.ibi.nu.2.
¶Lex hec tã in prima q̃ in secunda parte est limitanda.prout ibi.nu.22.
¶Lex presens in prima parte limitatur in melioratione remuneratoria.ibi.nu. penul.
¶Lex ista etiam facit contra dispositionem lex.in aũct.vnde si parens.in pri. de inoffi.test.in.l.21.fol.cxl.nu.6.
¶Lex cum queritur.C.de inoffi.test.limitatur quando pater in vita fecisset immẽsam donationem.ita q si postea inspiceretur tempus mortis patris. filij parum pro legitimis haberent, vnde statuitur q inspiciatur tempus quo dicta immensa donatio facta fuit ibi.nu.14.
¶Lex ista habet locum a lex.in aũct.ex causa.de libe.prete.t a.l.fi.titu.8.parti.6. t potest etiam dici a.l.1.titu.2.lib.5.ordi. in.l.22.fol.cxlij.nu.1.
¶Leges prohibentes dare tertium extranco non annullant factum.quamobrem si non valet vt agitur.valebit vt melius valere potest. t hic pono lex casus in quibus si non valet vt agitur valebit vt melius valere põt in.l.25.fol.clj.nu.11.

¶Lex vbi exigit certam formam verborum illa omissa vitiat act⁹.cuius clausula oĩi meliori modo apposita sit.ibi.nu.13.
¶Lex extraneum.C. de heredi.instit.fallit in casu istius.l.ibi.nu.penul.
¶Lex.24.§.probat q etiam in diuersis dispositionibus plus vno tertio t quinto non sit relinquendum. in.l.26.folio. clviij.nu.1.
¶Legem presentem intelligendam ercederem sicut hic.ibi.nu.2.
¶Lex ista in quantum loquitur in donatione quinti t relicto quinti cautc loquitur.ibi.nu.3.
¶Lex.24.§.t etiam ista procedunt in omnibus casibus in quibus donatur filio a patre.dum tamen in eis locum cõputatio neq collatio non habeat.ibi.nu. antepenul.
¶Leges vel statuta generaliter loquentia.non intelliguntur loqui in causa dotis.in.l.27.fol.clxix.nu.55.
¶Lex ista facit differentiam inter dotẽ t alias donationee.ibi.nu.125.
¶Lex pedetentim sequitur voluntatem testatoris.sicut venator leporem.in.l.28. fol.clxxx.nu.10.
¶Lex presens ait inter alia q cõmissari⁹ meliorare non possit.in.l.29.fol.clxxxij. nu.3.
¶Leges transgredi non potest ille cuius conscientie committitur.in.l.30. fol. clxxxv.nu.15.
¶Lex ista anteponit venientes ab intestato vtori.ibi.nu.18.
¶Lex.6.cum concordan.titu.5.lib.3.foro.ll.non habet locum in pupillo.ibi.nu. 23.
¶Lex.6.cum concor.titu.5.lib.3.foro.ll. non habet locum in.13.personis que a iure testari prohibentur.ibi.nu.34.
¶Lex.2.titu.15.parti.2.extenditur q ista in successione omnium maioricatuũ. in l.38.fol.cc.nu.15.
¶Lex ista que disponit q sententia lata pretextu iuramenti necessarij retractetur per instrumenta de nouo reperta. procedit etiam per testes repertos de nouo.in l.39.fol.ccij.nu.6.
¶Lex pscns in hac pte procedit. quãdo probantur instrumẽtũ maioratus pditũ t illius tenor p idoneos viros.ibi.nu.14.
¶Lex presens ait q cõsuetudo immemorialis probatur per testes deponentes de visu.40.annorum cum auditu suorũ maiorum.ibi.nu.37.
¶Lex quando iubet q aliqua solennitas adhibeatur tempori contractus. tũc si aliter fiat.ipso iure non valet.in.l.40. fol.ccvij.nu.penul.
¶Lex.7.titu.4.parti.5.facit t probat p dispositione presentis.l.in.l.43. fol. ccx. nu.5.
¶Lex.1.cum concor.libz.titu.de las ganancias.foro.ll.fallit saltẽ in casibus de quibus in.l.44.fol.ccxv.nu.36.Et videte Rode.Sua.i lectura.d.l.fori.vbi posuit questiones t limitationes illi legi.
¶Lex presens dicit quarto q cõtenta in ea non possunt fieri sine licentia regis. et q in hoc seruentur leges regni loquentes in isto casu.ibi.nu.37.
¶Lex nunq intelligitur corrigere. nisi quatenus inter.l.que corrigit t que corrigitur reperitur contradictio.in.l.45. fol. ccxvij.nu.6.
¶Leges priores trahunt ad posteriores t ecõtra.t si posteriores clausulã habeãt derogatoriã.ibi.nu.9. Et videte Rode. Sua.in prohemio fori.fol.5.col.j.cũ seq.
¶Lex.13.titu.de las deudas y pagas.lib. 3.foro.ll.probat vxorem esse in potestate viri.ibi.nu.15.
¶Lex si in emptione.§.omnium.ff.de cõtraben.emp.q̃nis dicat q moriẽs est inductum.ne respublice que sunt in vsu publico possint alienari.valeret eorum alienatio si de consuetudine fulciretur. ibi. nu.24.
¶Lex cõsuetudo aut princeps nunq intelliguntur inducere diuersas q̃litates in eadẽ psona.nisi exprimant.ibi.nu.70.
¶Lex fi.titu. 11.lib. 1.foro.ll.allegatur ad hoc.f.q de iure huius regni filius cõtrahendo matrimonium exijt a patria potestate cõcurrentibus illis de quibus ibi.nu.80.
¶Lex presens dicit sapienter o hija.ibi. nu.81.
¶Lex ista confirmatur p pragmaticam 41.in volumine pgmaticorum. quas magestas imperatoris ac regis domini nostri fecit in curijs de Valladolid. anno. 1537.in.l.47.fol.ccxxxj.nu.ij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex.j.titu.ij.lib.3.foro.ll.z ista prohibent maritum dare vxori nomine arrarum vltra decimam partem bonorū suorum.in.l.48.fol.ccxxxij.nu.2.

Lex quando stat in finibus prohibitionis tacite videtur habere clausulam de nullitate.ibi.nu.8.

Lex nostra dicit q si tabellio dederit fidem alicuius contractus.in quo interuenit renunciatio.l.1.titu.2.lib.3.foro.ll. incurrat in amissionem officij tabellionatus.an sit ipso iure vel per sententiam.ibi. nu.19.

Lex quando plures patitur intellectū. vnum dubitabilem.z alium indubitabilē qui casum dubitabilem decidit accipiendus est.ibi.nu.20.

Lex habēs plures intellectus non pōt allegari ad decisionem causarū.tū quando oēs intellectus reprobantur excepto vno.est in effectu ac si haberet vnū solum intellectum.ibi.nu.fi.

Lex presens non loquitur de donatione propter nup.que doti equiparat.sed de illa donatione propter nup.quam vocant in hispania propie arras.in.l.49. fol.ccxxxv.nu.fi.

Lex fi.in.fi.sed z si quis.cōia de lega. loquitur de electione a testatore hic a lege.in.l.50.fol.ccxxxix.nu.30.

Leges in dubio sunt intelligēde scōz naturam tituli sub quo situantur.ibi.nu.33.

Lex nostra dicit q si post requisitionē (de qua in illa) vxor z eius heredes intra 20.dies non elegerint.q marit heredes eligant.ibi.nu.fi.

Lex hec vult in versi.que lo paguen de por medio de los otros bienes zc. q etiam iurium z actionum fiat complemētum vsq; inclusiue ad medietatem ad quā tenebatur vxor propter dotem vel donationem propter nup.profilia aut filio cū marito promissam.in.l.51.folio.ccxiij. nu.14.

Lex presens.53.ait q sicut in contractu vxoris requiritur licentia mariti ita in distractu z liberatione.in.l.52.cuz.v.sequē. fol.ccl.nu.11.

Lex ista.56.vult q maritus possit ratificare facta ab vxore sine illius licentia. ibi.nu.34.

Lex.4.titu.4.lib.5.ordi.q̄uis permittat marito alienare bona acquisita constante matrimonio.non propter hoc donare poterit illa bona.ibi nu.51.

Lex fi.ibi.e sino con otorgamiento de juez de ordinario.nu.8.parti.3.facit ad istam.l. 57.ibi.nu.78.

Legibus istis extantibus que dicūt q vxor non possit contrahere sine licentia mariti.vtrū poterit cōtrahere cū ipso marito prestante eidem vxori licentiam secum contrahendi.ibi.nu.82.

Legibus presentibus cuz concor. dicētibus q in contractibus vxorum intercedat licentia maritorum.alias q contractus per illas facti non valeant z statutis que dicant q in contractibus minorum z mulierum exigant consensum coniunctorum.etiam cum iuramento renunciari non potest.ibi.nu.84.

Lex p̄sens habuit ortū a.l.1.cū ant.seq. de offi.diuer.iudi.in.l.66.fo.ccl xiij.nu.1.

Lex.3.C.de noua.que vult q debitor cessus possit conuenire creditore cedēte non obstante cessione.nec potest sibi opponere exceptionem cessionis nisi in tribus casibus.procedat in contractibus z non habeat locum in eo qui habet vtilē actionem ex vltima voluntate.in.l.62.fo. cclxxvij.nu.64.

Lex.4.titu.8.lib.3.ordi.fallit si cōpromissum est iuratum.per.l.6.titu.1.eo.lib. z volu.Secōdo fallit vbi c.Tertio fallit vi j.sub nu.113.Quarto fallit sub nu.123.j. ibi.nu.109.

Lex.6.titu.1.lib.3.ordi.an si in iuramēto assertorio nō habeat locū.sed in obligatorio.ibi.nu.144.

Lex.6.titu.1.lib.3.ordi.vendicat sibi locū in contractu iurato z signo tabellionis.sec⁹ si nō esset appositū signū tabellionis in tali contractu.in.l.65.folio.ccxcvj. nu.4.

Lex.6.titu.j.lib.3.ordi.procedit in contractibus inter merelaicos.non autem in contractibus ad res ecclesiasticas pertinētibus.ibi.nu.5

Lex.6.titu.1.lib.3.ordi.procedit in cōtractibus maiorum.25.anno.secus minorum.quod probo decem medijs que videatis.ibi nu.14.

Lex reprobans instrumentum.reprobasse videtur omnem probationem eius testium.ibi.nu.15.

Lex.6.titu.1.lib.3.ordi.extante.contractus iuratus qui sine iuramento valebat.infirmat totaliter obligationē z tunc nulla probatio etiam testium admitti potest.ibi.nu.16.

Legem.6.titu.1.lib.3.ordi.etiam intelligite quando iuramentum non est relaxatum per partem.sed iuramento remisso a parte.contractus remanet sine vigore iuramenti.z sic relaxato iuramento nō habebit locū pena.d.l.6.ibi.nu.17.

Lex.2.C.de rescin.vendi.vtrum procedat in contractibus stricti iuris.in.l.66. fol.ccc.nu.2.

Lex.2.cum concor.C.de rescin.vendi. numquid habeat locum quando res esset vendita facta subhastatione.ibi.nu.4.de quo videatis etiam ibi.nu.5.

Lex.2.cum simi.C.de rescin.vendi.an procedat quando facta esset venditio cū decreto iudicis.ibi.nu.6.

Lex.2.cum concor.C.de rescin.vēdi. non habet locum in adiudicatione insolutuz facta creditori per iudicem.de quo videatis ibi.nu.7.

Leges sunt in viridi observantia.z futuris formam imponunt non preteritis nec presentibus.nisi de illis caueatur expresse.in.l.67.fol.cccix.nu.1.

Lex semper loquitur.ibi.nu.2.

Lex vona pertinens ad litis ordinationem.respicit omnes lites futuras q̄q̄ sint super negotio preterito.sed quando lex respicit litis decisionem.tunc non cōprehendit preterita.imo debent iudicari secundum preteritas leges.ibi.nu.4.

Lex q̄i procedit interpretando vel declarando porrigitur non solum ad futura.sed etiam ad preterita.ibi.nu.6.

Lex.13.titu.10.lib.3.foro.ll.per istaz habet locum etiam si in publica subhastatione z de mandato iudicis sit facta venditio.in.l.68.cum.5.seq̄.fol.cccxiij.nu.10.

Lex.13.titu.10.lib.3.foro.ll.cum cōcor. possetis tenere q non vendicet sibi locū si in venditione facta contra voluntatem venditoris fuerunt compulsi z coacti emptores.ibi.nu.11.

Lex.13.titu.10.lib.3.foro.ll.cum simi. non procedit in contractu permutationis ibi.nu.29.

Lex.13.titu.10.lib.3.foro.ll.cum concor.non procedit in cōtractu emphyteutico z an habeat locum in contractu censuali.ibi.nu.30.

Lex.13.titu.10.lib.3.foro.ll.z.l.6.titu. 7.lib.5.ordi.in quantum dicunt q si proximior consanguineus rē (de qua in eis) non retrahit.alius remotior non poterit. corriguntur per.l.istam incip.q̄ñ el partē tes mas propinco.zc.ibi.nu.33.

Lex ista procedit intantum.q si testis dixerit falsum testimonium.etiam non iuratus non effugiet penam falsi testis.de quo tamen videatis in.l.81.foli.cccij.nu. 10.vbi hunc passum ad vtranq; partem arguo.

Lex hereditatum.ff.ad.l.falci.an extē dat ad legata alimentor.videte Rode. Sua.in repe.l.q̄ñ in pōrb⁹.fol.xj.col.3.

Legis vndecime incip.libremente.titu.10.parti.6.exposito.que lex videtur disponere q etiam in eo quod excedit legitimam.non potest apponi conditio.p Rode.Sua.in repe.l.quoniam in prioribus.in.2.ampli.fol.9.col.3.cum seq̄.

Lex generaliter in prin.C.de instit.et substi.sub condi.fac.an habeat locum in filio spurio herede instituto.Rode.Sua. in allega.27.fol.204.col.2.

Alia circa leges in.l.12.nu.21.cum tribus seq̄.z nu.27.z.30.cū tribus seq̄.z nu. 35.in.l.45.nu.52.z in.l.58.nu.4.

Libellū an possit actor emēdare incōtinenti post litem contestatam.de cuius veritate videatis in.l.2.fol.xxx.nu.49.

Libellus qualiter formabitur in actiōe hipothecaria.in.l.61.fol.cclxviij.nu.23.

Libellus procedit in quo ago cōtra te vt alij solvas.in.l.62.fol.cclxxviij.nu.82.

Libellus procedit in quo ago vt emas vel vendas.ibi.nu.83.

Libellus sustinetur si quis in illo dixerit rem ad se pertinere pleno iure.z reuera alius habeat vtile dominium.in.l.63. fol.cclxxxix.nu.7.

Libello si quis dicat se habere ius in re.q̄nis ita dicendo intelligat de dominio.tū vt sustineat libellus.intelligit in possessione tantum.ibi.nu.8.

Alia circa libellū.ibi.nu.1.et.6.et.9.et 16.cū sex sequen.z in.l.74.nu.1.et.2.

Liberatio debiti cōtracti inscriptis nō

Universidad de Deusto
Biblioteca

potest probari nisi per quinq; testes vel aliam scripturā.in.l.39.fol.cclij.nu.5.
¶Liberatus semel a patris potestate. non recidit in patria potestate.in.l.45. fol.ccxx.nu.34.
¶Alia circa liberationem. in.l.20.nu.8. in.l.52.cum.5.seq̄.nu.9.cum duobus seq̄. z nu.17.z in.l.68.cū.5.sequē.nu.19.
¶Liberalitas magna benignitasq; regum nostrorum demonstratur per.l.istā. qui nolentes vti alijs iuribus.per q̄ bona damnatorum liberis. ascendentibus. z ex latere vsq; ad tertiū gradum nō extantibus applicabantur fisco. concedūt hic licentiam condemnatis.vt de bonis illorum disponere possint. z etiam sui cōmissarij.preterq; eorum q̄ pro illo tali delicto a iure vel a iudice confiscata vel cōfiscanda fuerint.in.l.2.fol.xxix.nu.38.
¶Libere voluntati quantumcunq; committatur intelligitur voluntas libera a regulis iuris ciuilis.tamen semper remanet limitata a regulis iuris gentium.in.l.52. cum.5.seq̄.fol.cclij.nu.40.
¶Libera z liberum.ibi nu.37.cum duobus seq̄.z nu.41.
¶Liberi vocantur primo ad successionē defuncti.in.l.4.fol.xlij.nu.20.
¶Liberi patre viuo quodammodo domini existimantur.ibi.nu.21.
¶Liberis extantibus eius matrimonij vl alterius duo casus(de quibus hic)nec tertius (de quo infra dicam)non procedunt.ibi.nu.202.
¶Liberi adulterorum si deficerent.maritum excludere ascendentes adulteroz. ibi.nu.266.
¶Liberi non sunt qui contra formaz humani generis conuerso more procreantur.in.l.11.fol.ciij.nu.19.
¶Libertates hodie non minuunt legitimam.in.l.4.fol.xlvij.nu.74.
¶Aliud circa libertatem in.l.79.folio. ccexliij.nu.4.
¶Libri computantur filio meliorato in tertio z quinto.in.l.26.fol.clix.nu.15.
¶Libri dati a patre filio an veniāt in collationem.in.l.27.fol.clxxiij.nu.98.
¶Libri dati a patre filio aduocato aut scholari si sit factus doctor vel aduocatus in vita patris non sunt in dimsione hereditatis computandi tali filio.ibi.nu. 100.de quo etiam videatis ibidē.nu.102.
¶Libri empti z traditi per patrem filiofami. clerico studenti. quamuis non sit clericus beneficiatus. sed simplex clericus prime tonsure.erunt sui precipui.nec pater revocare posset.ibi.nu.101.
¶Libri quando sunt conferendi non ipsi precise. sed eorum estimatio conferri sufficit. nec habetur respectus ad estimationem qua fuerunt empti per patrem.sed solum debet conferri quantum ipsi libri valēt tempori mortis patris. ibi. nu.103.
¶Licentia iudicis potest primatus capere malefactorem. et si resistentem vulnerat non tenetur. in.l.4.fol.lxij. nu.238.
¶Licentia regis debet precedere institutioni maioratus. de quo videte late in l.40.fol.ccvj.nu.6.
¶Licentia vel constitutio regulariter ad preterita non extenditur.ibi.nu.8.
¶Licentia faciendi maioratum non finitur nec extinguitur morte regis qui illaz dedit. quamuis ille cui data fuit non sit vsus ea in vita regis qui illam concessit. in.l.41.fol.ccvij.nu.1.
¶Licentia in sermone latino. z otorgamiento in vulgari est vnū. in.l.52. cum.5. seq̄.fol.cclij.nu.33.
¶Licentia vtrum importet liberam voluntatem an arbitrium boni viri.ibi. nu. 35.
¶Licētia generalis mariti sufficit in hac l.54.fol.cclviij.nu.42.
¶Licentia generalis non bene potest dari per iudicem vxorate in casibus istarum.ll.55.et.57.imo erit specialis in causa in qua a iudice datur.ibi.ſ.in.d.l.52. nu.73.
¶Alia circa licentiam.ibi.nu.94.z ſi.
¶Limitatio ad iura quibus cauetur. q̄ index non potest supplere ex officio suo. sed parte petente suum officium impartiri debet.q̄ fallant fauore testamenti. et fauore dotis in quibus vertitur fauor publicus. et vbicunq; vertitur fauor publicus.et videbitis remissiue in hoc nu. alios casus in quibus index impartitur officium suum parte non petente.in.l.3. alias.1.fol.xxiij.nu.151.
¶Limitationes alias septem in quibus etiam hodie est differentia inter suum et emancipatum.remissiue.in.l.3.fol.xxxv. nu.39.
¶Limitatur hec.l.seu fallit in donatiōe reciproca.z in donatiōe remuneratoria. in.l.26.fol.clix.nu.9.
¶Limitatio ad.l.1.cum concor.lib.3.titu.de las ganancias fozo.ll.q̄ eius dispositio non procedat in casu huius.l.in.l. 44.fol.ccxvij.nu.31.
¶Lingua est nuncius z organum.tuba z preco intellectus. z creditur nuncio nisi probetur contrarium. in.l.4. fol. lix. n . 79
¶Liquidationis in.l.62.nu.73.et.74.
¶Litera occidit.spiritus aūt vivificat id est eius intellectus.in.l.12.fol.cvj.nu.34.
¶Litera presentis.l.videtur tria requirere ad hoc q̄ sententia inimici valeat. de quibus videatis.in.l.74. fol.cccxxvj.nu. 38.cum sequenti.
¶Locus attendi dz quoad estimationē. vbi res dari debet. z non locus vbi contractus fact⁹ est.in.l.66.fol.ccciij.nu.20.
¶Locus cū fuerit destinatus solutioni. ibi videntur partes cōtraxisse.ibi.nu.21.
¶Loqui non articulate qui dicatur.in.l. 29.fol.clxxxij.nu.8.
¶Lucruz dotis ex pacto vel ex forma statuti non habet locum in sponsa decedēte ante nubiles annos. licet in domo spō si decedat.z matrimonij onera supportaverit.z hoc tam in lucro proprietatis q̄ fructuū.tñ quoad lucrum fructuum videatis.in.l.4.fol.lxv.nu.200.
¶Lucrum quod defertur a lege marito dicitur es alienum.ibi.nu.261.
¶Lucrum dicitur deducto damno.in.l. 8.fol.lxxxix.nu.11.
¶Lucra constante matrimonio acquisita inantū fiunt mariti z vxoris ex dispositiōe.l.1.tit.3.lib.3.fozo.ll.q̄ si durāte matrimonio aliqua bona sint obtenta. medietas incontinenti cōstante mrimonio eidē vxori acq̄sita est.l.l.12.fol.ciij.nu.5. Et videte Rode.Sua.in lectu.l.1.num.de las ganancias.lib.3. fozo.ll. fol.23.col.1. versiculo queritur. cum seq̄.Et in materia istorum lucrorum videatis eundem in.d.l.1.fol.17.col.1.vbi ponit tres conclusiones.videq; ipsum folio.20.col.2.cū prin.seq̄.
¶Lucrum quod maritus consequitur virtute statuti.dicitur effici patrimonium viri quod lucrum quamuis per maritum agnitum non sit. ipse tamen ad heredes transmittit.ibi.ſ.in.l.12.nu.13.
¶Lucra que vir lucratur ex forma statuti municipalis extantibus filijs vel nō extantibus.per secundas nuptias non perdit.ibi.nu.17.
¶Lucrum acquisitum cum pecunia patris filio.an imputetur vel cōferatur percundez filium.in.l.27.fol.clxxvj.nu.119.
¶Lucra acquisita per maritum constante matrimonio per aliquem contractum. communicantur vxori. etiam si nomen vxoris non sit appositum in contractu. sed tantum nomen mariti.in.l.58.folio. cclix.nu.15.
¶Alia circa lucra cōstante matrimonio acquisita.in.l.12.nu.14.et.15.in.l.14.nu.4. cum duobus seq̄.z nu.8.z.9.
¶Ludebat quidam multum.z dixit amico suo.volo tibi facere instrumentum q̄ nunq; ludam.et si lusero dabo tibi centū nomine pene.q̄ valet hec promissio.in.l. 7.fol.lxxxvij.nu.88.
¶Alia circa ludum in.l.75.nu.6.cū duobus seq̄.
¶Lutus an dicatur sumptus funeris.in l.28.fol.clxxx.nu.5.
¶Luxuriose viuentium.in.l.4.nu.152.

¶De litera M.

Magna quantitas quando dicatur. in.l.66. fol. ccciij. nu.9.
¶Maior est defectus forme q̄ materie.in.l.3.alias 1.fol.xj.nu.49.
¶Maiorem partem si in re cōmuni habeo.z illa res nō potest commode inter nos diuidi.id est sine deteriozatione.possum ratione maioris partis. et quia sine deteriozatione non potest diuidi. solvere partem consocij in pecunia. et habere integram illam rem. in.l. 18. folio. cxxxij.nu.6.
¶Maior iuranit non venire contra venditionem.an per iuramentum perdat beneficium.l.2.cū concor.C.de rescin.vend. in.l.66.fol.ccciij.nu.11.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Maiorizatum quidam habens. tenet aliquos consanguineos. quorum vnus est proximior ad consequendum maioratum. qui habet filium legitimatum per subsequens matrimonium maiorem natu alio filio legitime nato ante dictū matrimonium. patre istorum mortuo. tenēs maioratum obijt mortem. an venit maioratus ad filium legitimatum. vel ad legitimum. in.l.10. fol.xcvij. nu.11.

¶ Maiorizatus an transferatur iure sanguinis vel hereditario. in.l.38. fol.cxcix. nu.3.

¶ Maiorizatus non potest probari per solam institutionis scripturam. sine scriptura licentie regis qui illam dedit. in.l.39. fol.ccj. nu.1.

¶ Maiorizatus potest probari per testes. ibi. nu.2.

¶ Maiorizatum posse etiam probari per consuetudinem immemorialem probatam qualitatibus de quibus in.l. ista. cuius contrarij non extet memoria. ibi. nu.34.

¶ Maiorizatus sine licentia regis instituni non potest. in.l.40. fol. ccvj. nu.1. Et videte Rode. Sua. in repe. l. quoniam in prioribus. fol.33. col.2. versi. infero ex predictis. & fol.65. col.4. versi. Semper etiaz aduertas. & fol.66. col.2. Et an princeps possit cum bona conscientia non interueniente iusta causa concedere licentiam ad maiorizcatum faciendaz. videatis eundem in.d. repe. fol.64. col.4.

¶ Maiorizcatni vocatus ratione primogenture. an teneatur ad debita predecessoris. in.l.42. fol.ccix. nu.ſi.

¶ Maiorizatus cuius sit restituendus & possidens seu tenens restitutioni post mortem suam teneatur. habet locum dispositio text. in aūck. res que. cōia delega. in.l. 43. fol.ccx. nu.6.

¶ Maiorizatus non tenetur ad aliquam partem estimationis aut valoris dictorum in.l. ista in prin. in.l.44. folio. ccxiij. nu.28.

¶ Maiorizatum an in foro cōscientie potest quis instituere. ibi. nu.38.

¶ Alia circa maiorizatuz. in.l.10. nu.12. cū tribus seq. in.l.25. nu.59. in.l.38. nu.1. & 16. cum quatuor seq. et nn. ſi. in.l.40. nu.6. in.l.41. nu.1. in.l.42. nu.4. in.l.44. nu.39. et ſi. et in.l.46. nu.5. Et videte elegans verbum Ang. relatum per Rode. Sua. in lectu. l.9. titu.11. lib.1. foro. ll. fol.79. col.1. Et per eundem in repe. l. quoniam in prioribus. fol.78. col.1. cum.5. seq. Et presertim dictuz huius vltime allegationis. in l.42. ad finem.

¶ Maleficium si in vltima die officij sindici est commissum. quod per formaz statuti sub certa pena infra octo dies denunciari debeat. vtrum necessitas illa denunciandi nouo incumbat sindico infra tempus cuius dilatio statuti incidit. an veteri sindico. de quo in.l.2. folio. xxxij. nu.71.

¶ Alia circa maleficia in.l.23. nu.22. in.l. 47. nu.53. in.l.65. nu.31. & in.l.77. nu.2.

¶ Mandatum qui habet vt se obliget. videtur etiam habere mandatum q̄ soluat. in.l.25. fol.clvij. nu.58.

¶ Mandatum procuratoris potest probari per testes sicut per instrumentum. in l.39. fol.cciij. nu.9.

¶ Mandatum procuratoris potest probari per nuncium. ibi. nu.10.

¶ Mandat procuratoris constat per literas priuatas dñi approbatas. ibi. nu.11.

¶ Mandasse delictū ad hoc q̄ ds dicat̄ non requirit̄ q̄ intercedant verba imperatiua aut preceptiua. imo sufficiunt verba enunciatiua. quibus coniecturate appareat. q̄ optat fieri vindictā. de quo videatis in.l.47. fol.ccxxvij. nu.1.

¶ Mandaui procuratori meo vt pecunias meas titio crederet sine vsuris. ille autem sub vsuris credidit. suo tamen periculo. non tenebitur mihi reddere lucruz vsurarum. in.l.58. fol.cclviij. nu.6.

¶ Manifestum est quod innotescit pluribus. in.l.60. fol.cclxij. nu.10.

¶ Manifestū indiget ꝓbatiōe. ibi. nu.14.

¶ Alia circa manifestum. ibi. nu.15. et.16.

¶ Maritus lucrari non dz dotem etiā vigore pacti vel statuti. qñ onera matrimonij non sustinuit. in.l.4. fol.lix. nu.187.

¶ Maritus & vxor ad paria iudicāt̄. qñ ciuiliter sup adulterio agit̄. ibi. nu.221.

¶ Maritus est caput vxoris non econtra. ibi. nu.222.

¶ Maritus potest agere pro iniuria illata vxori. & non econuerso. ibi. nu.223.

¶ Maritus qñ propria auctoritate vxorem adulteram cum adultero q̄nis infraganti delicto. & iuste occidit. non lucrabitur dotem nec bona adulteri. ibi. nu.228.

¶ Maritus occidens vxorem quemadmodum non eius dotem lucrifacere debet. quam alias ex pacto vel statuto lucraturus erat. ita si negligentia eius periit. quia forte medicum in eam curando non adhibuit. vel malum. aut minus peritum culpa sua. cum bonum & peritū potuit adhibere. ibi. nu.229.

¶ Maritus de alimentis vel alijs necessarijs non prouidens vxori. ita q̄ vxor moriatur. ex pacto aut statuto aliquid lucrari non debet. ibi. nu.232.

¶ Maritus si postea cecidit a possessione. que ad adulteros reuersa est. ex sentētia adulterij agere poterit. vt sibi restituantur bona contenta in dicta sententia ibi. nu.246.

¶ Maritus caueat q̄ non intret possessionem bonorum adulterorum sine executore. concessione vel iudicis auctoritate. quia perderet ius suum. ibi. nu.247.

¶ Maritus vxorem de adulterio accusare non poterit. & ita non lucrabitur eius bona vxore fugiente ab eo quia acriter illegitime verberabat eam. nec illi restituē da est. nisi cautionem idoneam prestet ō illius idēnitate. ibi. nu.250.

¶ Maritus si inuenit clericum cum vxore adulterantem. vel pater cum filia illū inuenerit. si ipsum occidat. nō incurrit penam canonis. in.l.7. fol.lxxxiij. nu.49.

¶ Maritus potest se obligare vxori ad penam si concubinam tenuerit. vel concubine consuetudinem repetierit. ibi. nu.85.

¶ Marito neganti natum ex sua vxore esse suum filium. onus probandi incumbit. quod extenditur. in.l.9. folio. xcv. nu.18.

¶ Maritus & vxor non tenentur reseruare lucra acquisita constante matrimonio filijs eiusdem matrimonij. in.l.12. folio ciij. nu.3.

¶ Maritus si moritur aut vxor. lectum quotidianum illorum pertinet superstiti. quo secundo nubens tale lucrum dimissoni est reddendum cum heredibus coniugis premortui. in.l.33. folio. cvij. nu.2.

¶ Maritus & vxor sunt correlatiua. ibi. nu.16.

¶ Maritus tenetur reseruare proprietatem filijs prioris vxoris in casibus in quibus vxor tenetur reseruare proprietatem filijs prioris matrimonij. ibi. nu.ſi.

¶ Maritus in medietate bonorum constante matrimonio acquisitorum. nō est vxori necessarius debitor. in.l.14. folio cx. nu.4.

¶ Maritus si volucrit potest vendere et sic obtinere lucra durante matrimonio acquisita. etiam inuita & cōtradicente vxore. ibi. nu.5. Et vide Rode. Sua. in lectu. l.j. titu. de las ganācias lib.3. foro. ll. fol. 21. col.1. versi. vlterius quero.

¶ Maritus q̄nis dicat relictum cōputari cum parte lucrorum. non computabitur. ibi. nu.9.

¶ Maritus si soluit ante diem quod vxori in diem debebat. non videtur donare. sed soluere in causam debiti. in.l.15. folio cxiij. nu.4.

¶ Maritus eo casu quo de iure dominj rei pertinentis ad vxorez appellatur. est impropriē. vxor enim propriē domina est. in.l.21. fol.cxlj. nu.7.

¶ Maritus si rem quam vxori donauit. alteri legauit seu pignorauit. videtur donationem reuocare. in.l.24. folio. cxlix. nu.19.

¶ Maritus si pignorat aduentitia vxoris que sibi donauerat. videtur donatio reuocata. nec morte confirmatur. ibi. nu.21.

¶ Maritus non cogitur habere vxorē indotatam. in.l.27. fol.clxxviij. nu.128.

¶ Maritus qui dotem recepit promissam. q̄nis teneatur alere vxorem. non tamē tenetur alere filios aut filias ex alio marito. & sic pauignos. ibi. nu.134.

¶ Maritus si legauit vxori vestes quas habet in domo. veniunt etiam vestes que erant extra domum site de nouo. que tamen erant destinate ad vsum vxoris. cui legatū erat. in.l.50. fol.ccxxxviij. nu.14.

¶ Maritus si sub hipotheca aliquorum predioruz debitor in certa quantitate erat vxori. que predia cum vxore sua filie communi in dotem dedit. per hoc videtur vxor consensisse marito dotāti. & iuri

Universidad de Deusto
Biblioteca

hipotheceꝛe renuntiare.in.l.51.fol.ccxliij.nu.6.
¶Maritus si erat presens tempoꝛi contractus vel quasi. vel constitutionis. aut mandau pꝛocuratoꝛis.tacuit ꝛ non contradixit sufficeret.in.l.52.cum.v.sequen. fol.ccl.nu.21.
¶Maritus si est absens.scinit contractū aut que vꝛoꝛ non potest sine licentia ei⁹ facere contenta in istis duabus legibus. 52.ꝛ 53.ꝛ tacuit. an videatur appꝛobare vel impꝛobare.ibi.nu.23.
¶Maritus si fideinbeat in eodem contractu.vel satisdet pꝛo vꝛoꝛe de iudicio sisti.dicatur p hoc pꝛestare licentiam vꝛoꝛi,de quo videatis.ibi.nu.fi.
¶Maritus si soluit dotem vꝛoꝛi illico pditure.q̄ maritus non liberatur a socero msi ex iustis soluat causis.quis debeat pbare.an maritus q̄ ex iustis causis expēdit.an pater q̄ in causis non iustis.in.l. 59.fol.cclxj.nu.4.
¶Maritus de pecunia dotali retrahit p tanto rem venditam sui auolengi. nunquid vꝛoꝛ ipsius debeat habere fundum retractum.in.l 68.cum.v.sequen.folio cccxxj.nu.48.
¶Maritus si bona que turpiter acquisiuit vꝛoꝛi communicauit. si ex hac causa maritus condēnatur.soluenda erit de bonis cōmunibus condemnatio.in.l.75. fol.cccxxxj.nu.9.
¶Maritus si occidit vnum adulteroꝝ ꝛ omisit alterum.in casu quo potest vtrūq̄ occidere.qualiter puniatur.in.l.78. fol.cccxlj.nu.8.
¶Maritus q̄ reliquit vꝛoꝛē sine causa. ꝛ interim cōmisit adulterium.postea maritus vult eam accusare de adulterio quod cōmisit tempoꝛe quo reliquit eam sine causa.non potest.ibi.nu.10.
¶Maritus potest de iure hui⁹ regni occidere adulteros deprehēsos in adulterio ꝓpria auctoꝛitate.nulla facta plone differentia.in.l.80.fol.cccxlvij.nu.1.
¶Maritus quemadmoduꝝ occidēs vꝛoꝛem pꝛopria auctoꝛitate.cius dotem lucrari nō debet.q̄uis alias lucraturus ei ut illam.ita si negligentia eius peryt.q̄a forte medicum in curando illam non adhibuit.vel malum.aut minus peritum.culpa sua cum bonum ꝛ peritum adhibere potuit.ibi.nu.4.ꝛ.7. Et dixi.in.l.4.nu. 229.
¶Maritus de alimentis aut alijs necessarijs nō pꝛomidēs vꝛoꝛi.ita q̄ vꝛoꝛ moriatur.ex pacto lege vel statuto aliq̄d lucrari non debet.ibi.s.in.l.80.nu.5.Et dixi.in.l.4.nu.232.
¶Maritus qui pꝛopria auctoꝛitate potest occidere aduleꝛum ꝛ aduleꝛam suā vꝛoꝛem in fragranti delicto repertes.an possit alij cedere seu hanc demandare facultatem.de quo videatis ibi.s.in.l.80. nu.fi.
¶Maritus an ꝛ quando posset alienare arras.videte Rode.Sua.in lectu.l.j.ut. de las arras.lib.3.foꝛo.ll.fol.xxxvij.col. j.cum sequen.
¶Aliud circa maritos ibi.s.in.l.80.nu.2.
¶Masculinū genus in contractibus nō concipit femininum.secus in vltimis voluntatibus.in.l.7.fol.lxxvij.nu.9.
¶Mater repeꝛitur cōcepisse in.11.anno ꝛ ante.12.annuꝝ completū peperꝛe q̄uis sit contra cōmunem consuetudinem in.l.2.fol.xvij.nu.22.
¶Mater sicut olim pupilleꝛiter substituere nō poterat.ita nec hodie.in.l.3.fol. xxxv.nu.38,tamē si mater substituat pupilleꝛiter.quid talis substitutio opeꝛetur. videatis Rode.Sua.in repe.l.q̄m in pꝛioꝛibus.fol.50,col.2.cum sequen.
¶Mater licet pꝛ substitutionē pupillarem expꝛessam exclū dat.nō sic est p substitutionem pupillarē tacitam.quod intelligatis.vt in.l.4.fol.lv.nu.139.
¶Matrem excludi per pupillarē cōpꝛehensam in compendiosa.ibi.nu.140.
¶Mater viuens impudice post mortem testatoꝛis. excluditur a tacita pupillari. ibi.nu.149.
¶Mater testatoꝛis ex tacita pupillari excludit matrem pupilli.ibi.nu.158.
¶Mater admittit cū pꝛe ad successionē filij sine liberis defuncti.i.l.5.fo.lxx.nu.1.
¶Mater excludit fratres.ibi.nu.2.
¶Mꝛ bene pōt dare filio suo ex dānato coitu nato iter vinos aut in vltia volūtate quātū bonoꝝ suoꝝ.i.l.7.fo.lxxix.nu.15.
¶Mater succedit filio illegitimo, sicut ipse illi.ibi.nu.70.
¶Mater posito q̄ quintū pōt in vita aut in moꝛte filio spurio legare.tū si illō ei nō relinquit.non pōterit filius dicere sibi deberi.ibi.nu.80.
¶Mater non habet filios in potestate. in.l.12.fol.cv.nu.20.
¶Mater quando remaritat se.filius nō debet stare apud eam.nec ab ea educari. in.l.13.fol.cviij.nu.1.
¶Mater potest donare constāte matrimonio, filio existēti in potestate patris. de quo videatis in.l.15.fol.cxiij.nu.9.
¶Mater potest meliozare filium aut neꝑtem.mater sit in matrimonio aut non in.l.21.fol.cxlj.nu.8.
¶Mater si meliozauerit aliquem ex filijs,in tertia parte bonoꝝ.non deducetur tertia de ista dote,cum non videatur esse in bonis matris.in.l.23.fol.cxlvj.nu. penul.de quo videatis que dixi.in.l.21. nu.6.versi.quibus iuribus cum duobus nu.sequen.supꝛa.
¶Mater meꝛetrix non pōt pꝛopter meꝛetricium filie exheꝛedare illam.in.l.47. fol.ccxxxj.nu.penul.
¶Mater sola defuncto viro potest filiaꝝ dotare etiam de bonis suis dotalibus.in l.51.fol.ccxliij.nu.10.
¶Mater pꝛomisit dotem filie.aut donationem pꝛopter nup.filio cōmuni contrahenti matrimonium. de cuius bonis sit soluendum.distinguo.ibi.nu.fi.
¶Mater an possit in testamento pꝛiuare maritum administratione ꝛ vsu fructu bonoꝝ.qui vsufructus de iure sibi pertinet.videte Rode.Sua.in repe.l.quoniam in pꝛioꝛibus.fol.49.col.j.versi.confirmatur.ꝛ videatis quod dixi in.l.4. nu.72.
¶Alia circa matres ibi.s.in.l.4.nu.156. ꝛ.157.ꝛ.159.ꝛ in.l.5.nu.fi.
¶Matrimonium contractum per vim aut metum cadentem in constantem vꝛum. vt est metus continens periculum moꝛtis vel cruciatum coꝛpoꝛis.sicut ipso iure non tenet.ꝛ est nullum.ita metus peꝛditionis omnium bonoꝝ.vel maioꝛis partis est iustus. per quem matrimonium contractū esset nullum.in.l.47. fol.ccxxviij.nu.19.
¶Matrimonium potest puniri in sua q̄litate.licet in quantum matrimonium nō ibi.nu.39.
¶Matrimonium contractum sub cōditione transit in matrimonium purum per copulam carnalem subsequentem. in.l. 50.fol.cccxxxij.nu.6.
¶Matrimonium dicitur consumatū q̄i sponsus etiam de futuro carnaliter sponsam cognouit.ibi.nu.21.
¶Matrimonium habet initium in sponsalibus.ꝛ copula carnali consumatur.ibi. nu.22.
¶Matrimonium confirmari nō pōt sine copula carnali.ꝛ sine illa matrimonium non dicitur firmum.ibi.nu.23.
¶Matrimonium est ipso iure nullum si contrahitur metu.in.l.62.folio.cclxxiij. nu.14.
¶Matrimonium in tantum a metu liberum esse debet.q̄ hoc pꝛocedit non solum in pꝛincipio tempoꝛis sponsaliꝛum. sed etiam ex post facto in contractu matrimonij.vt exemplifico et amplio.ibi. nu.16.
¶Matrimonium qualecūq̄ neq̄ spem matrimonij violare permittitur.in.l.79. fol.cccxliij.nu.3.
¶Matrimonium verum ꝛ putatiuum regulariter equiparantur.ꝛ coꝛroboꝛo medijs que videatis ibi.nu.10.
¶Matrimonium sicut pꝛohibetur ratione consanguinitatis vsq̄ ad quartum gradum inclusiue.ita pꝛohibetur ratione affinitatis que contrahitur per copulā carnalem vsq̄ ad quartum in pꝛimo genere tantum.ibi.nu.12.
¶Matrimonium si contraho cum matre alicuius.filius.frater.vel alius cōsanguineus meus poterit cōtrahere cū filia aut soꝛoꝛe vꝛoꝛis.ibi.nu.penul.
¶Alia circa matrimonium in.l.7.nu. 8⁹.cum.v.sequen.ꝛ nu.89.in.l.10.nu.7. in.l.47.nu.10.ꝛ.30.ꝛ.35.ꝛ.37.ꝛ.40.cū tribus sequen.ꝛ nu.45.cum quatuoꝛ sequen.ꝛ nu.51.ꝛ.52.in.l.50.nu.8.ꝛ.25.et 26.in.l.62.nu.15.ꝛ.17.ꝛ.18.ꝛ.24.ꝛ.25. ꝛ.152.in.l.75.nu.fi.ꝛ in.l.79.nu.vlti.
¶Medicum nullum adhibere aut malum vel imperitum.cum bonum ꝛ peritū potuit adhibere a pari pꝛocedūt.in.l.4, fol.lxij.nu.231.
¶Medicus si aliquid impendit pꝛo sanando infirmo contra pꝛohibitionē eius potest ab infirmo repetere.in.l.27.folio clxxv.nu.111.

¶ Alia circa medicos. in.l. 80. nu. 4. ⁊.6.

¶ Abedietatem acquisitorum constante matrimonio perdit vxor per adulterium in.l. 4. fol.lxiij.nu.194.

¶ Abelioratio tertij ⁊ quinti si pertineat ad fiscum facta confiscatione bonorum meliorati.an ad sibi datos substitutos veniat. de ista.q.videatis in.l.2.folio.xxxj. nu.67.

¶ Abeliorare an possit aliquem filiorum condemnatus ad mortem.ibi.in fi.⁊ posuit supra super verbo condemnatus.

¶ Abeliorationem tertij non perdit filius ob defectum q̄ non fecit inuentariū. secꝰ quinti.in.l.4. fol.xlv.nu.53.

¶ Abeliorans si se constituat possidere nomine meliorat.cum per tale constitutum transferatur vera possessio.talis melioratio non poterit reuocari per solā penitentiam.in.l.15.fol.cxvj.nu.14.

¶ Abeliorans si dicit̄ cōstituo me depositarium ⁊ possessorē talis rei nomine talis .hoc pacto inter partes.q̄ depositariꝰ in vita restituere non teneatur.q̄ ille cuius nomine possidet.potest ante mortem depositarij repetere.ibi.nu.16.

¶ Abelioratio tertij non est legitima.nec pars legitime filiorum.in.l.16.fol.cxxix. nu.fi.

¶ Abeliorare nihil aliud est q̄ prelegare.in.l.17.fol.cxxx.nu.2.

¶ Abelioratio si fiat in tertia parte hereditatis.illa tertia hereditatis ponitur p quota bonorum.quemadmodum econtrario aliquando quota bonorum ponitur pro quota hereditatis.ibi.nu.3.

¶ Abelioratus tenetur soluere pro rata debita defuncti de melioratione.in.l.19. fol.cxxxiij.nu.6.

¶ Abelioratio facta in certa re valet hodie de iure huius voluminis.⁊ etiam de iure cōmuni.ibi nu.7.

¶ Abelioratio defertur titulo singulari. ibi.nu.8.

¶ Abelioratus quo remedio ad cōsequēdum meliorationi possit. ibi. nu. penul.

¶ Abelioratio vtrum iura comprehendat ⁊ actiones de quo videatis late in.l. 21.fol.cxlj.nu.15.

¶ Abeliorationem si pater fecit cum gra uamine.quod contemplatione certe infirmitatis fuit adiunctum.q̄ liberatione illius infirmitatis.q̄nis ex alia moriatur nulla facta mentione de reuocando gravamine.censetur reuocatum.in.l.24.fol. cxlviij.nu.13.

¶ Abelioratio vtrum debeatur filio. quē pater prius meliorauerat.⁊ ex persuasionibus aliorum alium meliorauit.an secūdo.ibi.nu.26.

¶ Abelioratus ⁊ grauatus si bona melioratoria ante enentum condicionis. grauaminis aut fideicommissi dilapidat qualiter succurratur ille in cuius fauorem condicio apposita fuit.in.l.25.folio. clvj. nu.53.

¶ Abeliorandi facultas cōpetit in re patrio.in.l.29.fol.clxxxij.nu.4.

¶ Abeliorari an possit filius legitimatus Rode.Sua.in repe.l.quoniam in prioribus.fol.86.col.2.

¶ Abelioratorem in quibus rebus debeat habere filius.videte per eundē Rode.Sua.in. d.repe.fol.88.col.4.cum sequen.

¶ Abelioratio facta in testamento non perfecto.quia testator cum vellet prosequi testamentum.expirauit.an valeat.videatis ipsummet.in.d.repe.fol.89.col. 3.in fi.

¶ Alia circa meliorationes tertij ⁊ quinti.in.l.3.alias.1.nu.fi.in.l.4.nu.258.in.l. 15.nu.90.⁊.104.in.l.19.nu.13.⁊.33.l.20. nu.fi.in.l.23.nu.penul.⁊ in.l.25.nu.27.⁊ 29.⁊.32.⁊.46.⁊.52.⁊.59.

¶ Abendacu in.l.6.nu.3.

¶ Abens testatoris non est propriē conjectura.imo alie conjecture tendunt ad declarandum mentem testatoris.in.l.3. alias.1.fol.xxiij.nu.144.

¶ Abens seu volūtas testatoris p̄sumpta sortitur effectus(de quibus in nu. proximioribus precedentibus)quando testator processit ad dispositionem.⁊ non aliter.nam non sufficeret testatorem voluisse.in.l.4.fol.lviij.nu.169.

¶ Abens seu voluntas presumpta testatoris vt operetur requiritur .q̄ verba testatoris ex quibus dicta mens eius sequitur aut resultat.mentis illius saltem improprie conueniri possint.ibi.nu.182.

¶ Abens ⁊ ratio legis vbi vigent ibi habet locum ipsius.l.dispositio. q̄nis casus non fuerit in verbis legis expressus.in.l. 12.fol.cv.nu.21.

¶ Abens ⁊ voluntas contrahentium magis q̄ verborum conceptio attendi debet.in.l.15.fol.cxxiij.nu.51

¶ Abercatores qui habent institores seu factores prepositos apothece aut mercature.qui dominum principalem obligare possunt.tamen si mutent conditionem in deterius.statim intelligitur mandatum reuocatum.in.l.31.fol.clxxxviij.nu.5.

¶ Aberetrix enim licet turpiter facit. q̄a est meretrix.sed non turpiter facit accipiendo postq̄ est meretrix.in.l.7. folio. lxxvj.nu.2.

¶ Aberetrix de suo questu licite ⁊ iuste elemosynam facit.⁊ decimas solvit.⁊ testari potest.ibi.nu.3.

¶ Aberetrix an in foro cōscientie teneatur ad restitutionem.ibi.nu.6.

¶ Aberetrix aut luxuriose viuens nō debet gaudere priuilegijs matribus familias.honestis personis concessis.in.l.60. folio. cclxvj.nu.fi.

¶ Alia circa meretrices.ibi.nu.24.⁊.26. ⁊ in.l.7.nu.5.

¶ Aberita filij debent esse equivalētia donationi patris.in.l.27.fol.clxxij.nu.84.

¶ Abetus reuerentialis q̄nis de iure cōmuni non viciet contractum. nisi precedant verbera aut minē.tamen in casu. l. 8.titu.de los pleytos que deue valer.lib. 1.foro.ll. non requiritur q̄ verbera vel minē precedant.quoniam sufficit cohabitationem solutam non fuisse tempori contractus ad illum invalidandum.in.l. 45.fol.ccxx.nu.38.Et de primo dicto.videte Rode. Sua. in allega. 24. folio ccxv.cum sequen.⁊ in fine instruitur advocatus ad articulandum super hoc metu reuerentiali.

¶ Abetus iustus dicitur siue interueniat periculum vite siue amissionis bonorum in.l.47.fol.ccxxviij.nu.14.

¶ Abetus perditionis omnium bonorū equiparatur metui mortis.ibi.nu.15.

¶ Abetus debet esse iustus.in.l.62. folio cclxxiij.nu.10.

¶ Abetus viri presumitur durare constante matrimonio.quia metus dicitur dura re quamdiu durat causa metus.ibi.nu.12.

¶ Abetus q̄nis nō soleat ipso iure vitiare actū tamē vitiat ipso iure in matrimonio.⁊ in dote.ibi.nu.17.

¶ Abetus perditionis omnium bonorum vel maioris partis est iustus ad annullandum matrimonium.ibi.nu.18.

¶ Alia circa metū.in.l.3.aliqs.1.nu.149. in.l.47.nu.19.in.l.52.cum.v.sequē.nu. 1.in.l.62.nu.11.⁊.13.⁊.14.⁊.16.⁊.24.et 26.⁊.27.Et vide Rode.Sua. in allega. 23.fol.clxxxix.col.1.⁊.2.⁊.folio.ccxuij. col.1.

¶ Abilitas tres istas.s.armate milicie. le galis ⁊ celestis equiparat.in.l.2.folio. xxxij.nu.penul.

¶ Abilitie que vendūtur pro se ⁊ suis heredibus iste sine dubio computantur in quartam ⁊ conferuntur.facta estimatione eius quod valebant tempore mortis patris.deducto onere militie.in.l.27.folio.clxx.nu.66.

¶ Abilitia que potest vendi.nō tamē ad heredes transmitti.⁊ econtra videatis remissiue.ibi.nu.68.

¶ Abilitia que non potest vendi nec ad heredes transmitti.non imputatur nec̄ confertur.ibi.nu.69.

¶ Aliud circa militiam.in.l.77.nu.31.

¶ Abilitem alium facere non potest qui non est miles.in.l.30.fol.clxxxvj.nu.25.

¶ Abilites bellatores sicut de iure torqueri non possunt.ita nec milites aurei nostri tēporis.in.l.77.fol.ccclxxxviij. nu.27.

¶ Abiles sicut de iure torqueri non potest.etiam precedentibus legitimis indicijs.idem est in aduocato.ibi.nu.31.

¶ Abiles hodie de consuetudine non suspenditur .etiam ex delicto ex quo plebeius suspenditur.sed decapitatur miles ⁊ ita seruatur in Italia.sed in Frācia seruatur contrarium.quia quilibet etiam nobilis suspenditur.nec habetur illa mors ita ignominiosa sicut in Italia.ibi.nu. penul.

¶ Abiles ⁊ quilibet alius nobilis in his regnis castelle non suspenditur etiam ex delicto ex quo plebeius suspenditur.sed decapitatur.ibi.nu.fi.

¶ Alia circa milites.ibi.nu.28.⁊.30.⁊.32.

¶ Abime etiam parentum inducunt iustum metum in matrimonio.in.l.62. fol.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cclxxiij.nu.24.
¶Minor si ius superandi amisit, restitui tur si pretendit singulare interesse etiam defectionis.in.l.4.fol.lxj.nu.207.
¶Minor vel filiusfa.aut mulier si p statutum prohibentur aliquod genus contractus celebrare. ita porrigit effectum suum vbicunq;.in.l.52.cum.v.sequē.fol. ccliij.nu.46.
¶Minor post cū iurat in contractum.nū quid possit ire ad iudicem ecclesiasticum z petere relaxationem a iuramento.in.l. 65.fol.ccxcviij.nu.31.
¶Minor si iurauit in cōtractu.cuius nō sit certificatus de beneficio restitutionis non propterea restituitur in integrum.in l.66.fol.ccciij.nu.12.
¶Aliud circa minores.25.an.in.l.68.cū v.sequen.nu.16.z per Rode.Sua.in alleg.12.
¶Minus dignum quandoq; trahit ad se maius dignum.in.l.7ª.folio.lxxxiij. nu.64..
¶Mirabilis modus z mirabilis cautela extorquendi consensum vel confessionē alicuius mediante presentatione literarū que fiat alicui in presentia testium.q sciāt quid in literis continetur.in.l.52.cū. v. sequen.fol.cclj.nu.28.
¶Moderator z arbiter etiam in abutendo est quis in re ppria.in.l.15.fol.cxxiij. nu.69.
¶Moderni gaudent brevitate.in.l. 42.folio.cclx.nu.1.z in.l.58.folio.cclviij. nu.5.
¶Modicum dicitur respectu personarum.nam si vnus rex daret duo milia florenorum.modicus diceretur.in.l.47.fol. ccxxviij.nu.24.
¶Modum agendi z petendi legatarius seruaturus est.cum agendi z petendi modus ponderandus ac diligenter attendendus est.in.l.3.alias.1.fol.xvij.nu.90.
¶Momenti si est questio.ea q̄ fiūt post licet inconuenti.non videntur inesse.in l.2.fol.xxx.nu.47.
¶Monasterium cuius non sit filius.qa ex viro z vxore non nascitur.z sit fatuitas dicere q monasterium habeatur loco filij.quinimo posset potius dici.q monasterium loco parentis habeatur.lex tamen loquitur per similitudinem seu facit quandam comparationem.z ait q sicut si lius heres excludit substitutum.sic monsterium.in.l.2.fol.xix.nu.31.
¶Monasterium haberi loco filij est per quādam fictionem.z procedit quo ad excludendum substitutum.ibi.nu.32.
¶Monasterium ingrediens intra tempora impubertatis per dedicationem parentum.religioni non obligatur.nec tenet interim ingressus.nec interim iudicatur vt monachus.sed vt laicus censetur. neq; finitur substitutio pupillaris vsq; ad tempus pubertatis.ibi.nu.33.
¶Monasterium haberi loco filij solum procedit in casibus a iure expressis.z nō in alijs.ibi.nu.34.
¶Monitio aut requisitio vna sufficiat in l.presenti.an plures requirantur.in.l.36. fol.cxcv.nu.1.
¶Monitio seu requisitio vna an sufficiat vel plures requirantur in protestationibus z alijs interpellationibus tendentibus ad alios effectus.ibi.nu.2.
¶Monstrum z prodigium quid differant.in.l.11.fol.ciij.nu.penul.
¶Montalnus in.l.fi.sup verbo de amboes a dos.titu.3.foro.ll.dicit q per illam l.tollitur dubitatio de qua in.l.24.fol.cxlv. nu.9.
¶Mora dicitur delictū esse cuius omittendo.in.l.44.fol.ccxiij.nu.15.
¶Mora est dolus.ibi.nu.16.
¶Morosus equiparatur furi.ibi.nu.18.
¶More videatis remissiue in.l.52.cū. v. sequē.fol.cclv.nu.80.
¶Mora debitoris purgata est per prorogationem termini.nunquid si in termino prorogato non soluit reincidit in penam.in.l.62.fol.cclxxiij.nu.33.
¶Alia circa moram.in.l.44.nu.20.in.l. 65.nu.20.z.in.l.66.nu.41.z.43.
¶Moribus est statutum.q femina non habeat iurisditionis officium quod contraria consuetudine tolli poterit in.l.45. fol.ccxix.nu.21.
¶Moribus est statutum seu cautum.ne constante matrimonio fierent donationes inter virum z vxorem.tamen cōtraria consuetudine z iure tolli potest.z tollitur per.l.3.titu. de las donationes.lib. 3.foro.ll.ibi.nu.22.
¶Moribus est inductum q pupillus adire non valeat sine auctoritate tutoris. et ideo cōtraria cōsuetudine vel iure potest fieri.valere additionem eius sine predicta auctoritate.ibi.nu.26.
¶Mors ciuilis equiparatur naturali.in. l.[illegible].fol.xxvij.nu.5. De hoc an z qñ mors ciuilis equiparetur naturali. et operetur eundē effectū quē mors naturalis.videatis Rode.sua.in allega.20. fol.clxxxiij. col.2.cum sequen.
¶Mors ciuilis non equiparatur naturali.ibi.nu.9.
¶Mors ciuilis nunq; equiparat naturali.nisi in casib⁹ a iure exp̄ssis.ibi.nu.13.
¶Mortuus sine baptismo quare nō succedit.in.l.11.fol.cj.nu.9.
¶Mors si p tortura indebite imposita per iudicē sequit torto.tūc debet esse iudici pena capitis. qñ enim mors torto nō sequit.nō est imponēda iudici.sz bñ tenebit iniuriarū.z p motu.z arbitrio iudicis punit extra ordinē.in.l.47.fol.ccxxviij. nu.16.
¶Mulier incarcerata p crimine si granida efficiat. hoc nō patrocinabitur sibi ad dilationē supplicij.de q̄ videatis.i.l.4. fo.lv.nu.137.qr ibi cōtrariū teneo.
¶Mulier grauida tenetur petere curatorem ventri.in.l.11.fol.cj.nu.5.
¶Mulier si post duos dies post mortē primi mariti accepit secūdum.z infra.9. aut.10.mensem peperit.ita q partus potest esse primi viri. potest etiam esse secūdi.cuius iste partus dicetur.ibi.nu.12.
¶Mulierē peperire in.12.vel.13.mensibus quōq; cōtingit sz raro.ibi.nu.13.
¶Mulier si ante cōtractū marrimoniū habet lac in māmillis.sequitur q est corrupta et pregnans.ibi nu.17.
¶Mulier per transitum ad secunda vota. quidquid ex facultatib⁹ primi viri titulo lucrativo consecuta est.tenetur libe ris primi matrimonij reseruare. nec de illo in extraneam personā disponere potest.in.l.12.fol.ciij.nu.1.
¶Mulier potest habere bona triplicis generis.in.l.21.fol.cxlj.nu.10.
¶Mulier cuius per transitū ad secunda vota perdat proprietatem acquisitorū si bi a marito titulo lucrativo.fallit si de voluntate filiorum primi matrimonij cōtrahat.in.l.46.fol.ccxxiiij.nu.2.
¶Mulier cuius ex dispositione testatoris cōtrahere cū certis psonis prohibeat. illa dispositio inducere viduitatē aut cōtrahendi matrimoniuz libertatē auferre non videtur.in.l.47.fol.ccxxix.nu.42.
¶Mulieres magis decet esse pudicas z castas q̄ mares.ibi.nu.58.
¶Mulier si dicat volo eligere datum. aut volo eligere arras.nunqd sit electio. in.l.50.fol.ccxl.nu.45.
¶Mulier si iurauit alicui ad eius cōmodū.q dotē nō alienaret. cuius postea alienet etiā cum iuramēto.nō valebit alienatio in preiudiciū illius cui primo iurauerat.z erat ius q̄situm.i.l.51.fo.ccxliij.nu.8.
¶Mulier qñ in absentia mariti clādestine prestat cōtra vicinis.q nō vult cōsentire alienationi talis fundi dotalis.quā maritus volebat facere. et si consentiat vult haberi pro nulla talis protestatio releuat vxorē.dū modo postea appareat. et probet de iusto metu mariti.ibi.nu.9.
¶Mulieres vt plurimū laborant aduersus propria cōmoda.in.l.52.cū.5.sequē. fol.ccxlix.nu.3.
¶Mulier si per statutuz prohibetur contrahere sine presentia propinquorū.q intelligitur.phibita omnis conuentio etiā ad liberādum.ibi.nu.10.
¶Mulier si in renunciatione velleiani iurat.nō poterit inuari velleiano.i.l.59. fol.cclxij.nu.penul.
¶Mulier que post mortē viri luxuriose vivit.cōmoda z privilegia q̄ alias a lege sunt ei cōcessa pdit.i.l.60.fo.cclxiij.nu.3.
¶Mulier potest capi pro debito descendenti ex delicto vel quasi.ibi.nu.7.
¶Mulier nupta non potest esse nec dici concubina clerici. ad hoc q per id puniri possit.nec punienda est nec petēda in iudicio neq; extra illud.nisi marit⁹ accusare illam voluerit.ibi.nu.25.
¶Mulier si dolo psuasit se hre facultates amplas.z ita dolo circūuenit inuenē vt eā acciperet in vxorē.z postea reperiatur nihil hre.dolus iste nihil matrimonio officit.in.l.62.fol.cclxxiij.nu.15.
¶Mulier si habebat instrumētū.in quo vir fuerat cōfessus se habuisse dotē.et de illa fecerat quietationem.nūc soluto matrimonio petebat executionē instrumenti contra virum vigore tacite stipulatio=

nis presumpte de restituendo. non mandaretur executioni illud instrumentum. ibi.nu.70.

¶Adulier vtruz habeat partē illius rei. cuius vsufructus consolidatur cum proprietate que erat mariti. videatis Rode. Sua.in lectu.l.1.titu. de las ganancias. lib.3.foro.ll.fol.xxiij.col.1.

¶Alia circa mulierem nuptam.in.l.60. nu.23.z.24.

¶Adulta in consequentiam concedunt. q̄ principaliter non cōcederentur. in l.52.cum.v.seq̄.fol.cclviij.nu.60.

¶Adutatione morū presumitur mutatio voluntatis eius qui administrationē cōcedit.in.l.31.fol.clxxxviij.nu.3.

¶Adutilans vel occidens aliquem tenetur ad operas quas facturus erat percussus aut occisus toto tempore vite sue hoc supposito. nūc queritur. quas operas vel earum estimationem prestabit percusso aut heredibus occisi.in.l.48.fo.ccxxxiij. nu.18.

¶Adutuare pecuniam ad vsuram. q̄uis semper sit peccatum. tamen non semper est peccatum ex parte recipientis ad vsuram.in.l.13 fo.cix.nu.18.

¶De litera. N.

NAti neq; procreati videntur qui mortui nascuntur quia nunq̄ liberi appellari potuerunt. in. l.11. fol. cj.nu.4.

¶Natus post decem mēses mortis mariti non admittetur ad eius hereditatem.ibi nu.11.ō quo videatis ibi.

¶Nati sunt duo ex eodem vtero.z nescitur quis sit prior vel posterior.quis eorū succedet in maioratu.in .l.38 .folio. cc. nu.19.

¶Natiuitate filiorum naturalium rumpitur testamentum maternum.quod intelligite si baptizati fuerint. cum alijs de quibus in.l.11.infra .in. l. 8. folio. xciij. nu.ſi.

¶Naturalium aut illegitimorum filiorū modos ponit.l.j.titu.xv.parti.4.in. l.7. fol.lxxvj.nu.1.

¶Naturales z spurij matris faciunt decernere conditionem.si sine liberis decesserit.in.l.8.fol.xciij.nu.50.

¶Naturalis filius cum sit legitimus heres ex testamēto z abintestato matri nō extantibus filijs aut descendentibus legitimis excludit substitutuz quem legitimꝰ excluderet ibi.nu.penul.

¶Naturalia formoza sunt accidentalibꝰ. in.l.30.fol.clxxxvij.nu.31.

¶Natura enim confirmationis est adhibere robur z validitatem actui confirmato.non autem ipsum extendere ad id qđ in eo non includebatur.de quo videatis in.l.40.fol.ccvij.nu.10.

¶Negans relictū primo non potest postea confiteri relictum esse.z ex minus solenni voluntate setneri.in.l.3.alias.1.fol. xxj.nu.118.

¶Negantium species que sunt.z qualiter puniantur si de mendacio cōuicti fuerint.ibi.nu.120.

¶Aliud circa negantes veritatem. in.l. 78.nu.12.

¶Negligentie.in.l.4.nu.229.z in.l.80. nu.4.z.7.

¶Negotium aliquod informe vbi inter partes agitur non expresso aliquo noie contractus.z dubitatur quis contractus sit ille.tunc attenditur proprietas verborum.in.l.12.fol.cvj.nu.48.

¶Nemo inuitus cogitur stare in communionem.tamen in casu.l.fi.ff.de alienā.iudi.mutan.causa fac.quis compellitur stare in communiōe.in.l.25.fol. clvj. nu.49.

¶Nepote mortuo habente auos ex parte patris z matris.qualiter isti aut succedunt.in.l.5.fol.lxx.nu.4.

¶Nepos ex filio vino inope q̄uis per auum in testamento preteriri possit.auus tamen in testamento alimenta relinquere debuit tali nepoti.quia iure nature debentur.si filius non est idoneus.z ideo si non relinquit valet testamentum.quia ꝓteriri potuit.tamen illa peti possunt.in .l. 8.fol.xcj.nu.33.

¶Nepos quoq; alere auos tenetur.ibi. nu.34.

¶Nepos tunc tenetur alere auum carentem alimentis. z illi alimenta relinquere.quando non est aliquis eorum q̄ prius de iure ad hoc tenentur.aut est inops.vt sunt patres z filij primi gradus seu de primo capite liberorū predicti aut. ibi.nu.35.

¶Nepos natus post decē menses a die mortis filij.iudicatur adulterinꝰ nec auo succedit.in.l.11.fol.cij.nu.15.

¶Nepotes z alij ulteriores liberi ad hoc q̄ sint heredes.requiritur q̄ alius non precedat illos.in. l. 16. fol. cxxviij. nu.4.

¶Nepos viuente patre non habet ius succedendi auo.ibi.nu.6.

¶Nepos dicitur primogenitus. cum ipse z pater suus censeantur vna z eadem persona.in.l.38.fol.cxcix.nu.4.

¶Nepotes continentur appellatiōe filiorum.ibi.nu.11.

¶Nepotes equaliter seu plus diligimꝰ q̄s filios.ibi.nu.12.

¶Nepotes non comprehendit emphiteosis acquisita pro se z filijs.in.l.66.fol. cccv.nu.26.

¶Alia circa nepotes.in.l.4.nu.96.cum duobus sequē.

¶Nihil magis bone fidei cōgruit q̄ id prestari quod inter contrahentes actum sit in.l.15.fol.cxxiij.nu.50.

¶Nobilis quis non dicitur respectu generis materni sed paterni loquendo simpliciter z precise secundum quid. tamen non est dubium.q̄ omne compositū participat de forma z materia.in.l.7.folio lxxviij.nu.63.

¶Nobilis quidam accepit vxorem sibi quarto gradu coniunctā.z cū esset grauida impetrauit dispensationē.q̄ est sibi cōcessa.nunquid filius nascatur postea legitimus.in.l.9.fol.xciij.nu.4.

¶Nobilis quis dicatur. in.l.77.folio. cccrrxvj.nu.v.

¶Nobilitas imprimitur filio a patre nō a matre.ibi.nu.6.z dixi in.l.7.nu.63.

¶Nobilem si mādato iudicis curialiter alius tenebat z custodiebat.credēs eū integre opinionis z fidei.prout nobiles esse solēt.z prout cōiter estimabat.q̄uis postea aufugiat.nō tenet custos quasi male custodierit.ibi.s.in.l.77.nu.10.

¶Alia circa nobilitatem ibi.nu.4.z.9.z 11.z.13.z penul.z ſi.

¶Notarius nouiter creatus an possit assumere signum alterius notarij vel sumere.in.l.4.fol.lxij.nu.234.

¶Notarius qui eligitur p principem ad scribendum negotia eius est dignitas.nō tamen officium notariatus in se est dignitas.in.l.7.fol.lxxxj.nu.25.

¶Notarius excōicatus nō pōt cōficere instrm̄.in.l.62.fol.cclxxxiij.nu.119.

¶Notarius si diceret in instrumēto.titꝰ procurator talis vt cōstat tali in instrumēto manu talis notarij a me viso z lecto.q̄ ad huc p̄ista verba nō dicit probatū de mādato illius procuratoris.ibi.nu.135.

¶Notificās debitori alicuiꝰ q̄ aliquid solueret.qm̄ creditor suꝰ ordinauerat facere cū capere z detinere.tenet creditori ad solutionē debitū illud.si talis debitor fugā arripuit.in.l.64.fol.ccxciij.nu.10.

¶Notorū est qđ inotescat publicū z oibus patet.in.l.60.fol.cclxiij.nu.11.

¶Notorū non indiget probatione qđ intelligatis vt ibi.nu.12.

¶Notorium z sententia non ambulant paribus passibus.sed requirit sententia etiam in notorijs.ibi.nu.18.

¶Notorietas non requirit sentētiā quātum ad effectus iuris.iū quantū ad executionē facti.verū est q̄ super notorio requiritur sententia.ibi.nu.20.

¶Alia circa notorū.ibi.nu.13.z.16.z.17

¶Nouatio precedentis contractus fit p stipulationē.z non potest fieri per nudū pactū.z quid de iure huius regni videatis.in.l.62.fol.cclxxv.nu.45.

¶Aliud circa nouationem.ibi.nu.58.

¶Nouē dies q̄s disponit.l.13.tit.10. lib. 3.foro.ll.qm̄ res vēdūtur de volūtate a die vēditionis numerātur.qm̄ coacte vendit. desde el dia del remate.vt in.l.68.cū.v.seq̄.fo.cccxiij.nu.12.z videatis in nu.14. in versi.nouem.

¶Nouem dies(de quibus in.l.13.tit 10. lib.3.foro.ll.cū alijs) currūt proximiori retrahenti in venditione conditionali a die existentis conditionis.ibi.nu.13.

¶Nubētū secō.in.l.13.fo.cvij.nu.2.z.3.

¶Nudum preceptum de non alienādo in vltimis voluntatibus non obligat.in l.68.cuz.v.seq̄.fol.cccxij.nu.8.de quo etiam videatis ibi.nu.9.

¶Nullus nisi imperator vel nō recognoscens superiorē pōt vti clausula nō obstantibus legibus aliqđ introducētibꝰ p fo-

ma ꝛ validitate actus.in.l.3.alias. 1. fol. xij.nu.57.

¶Nullum est quidquid fit contra legē. in.l.48.fol.ccxxxij.nu.4.

¶Alia circa nullitatem in.l.62.nu. 147. ꝛ in.l.75.nu.13.ꝛ.14.

¶Numerus testiū in testamētis an sit de forma essentiali ꝛ substātiali illoꝝ an de probatoria.i.l.3.alias.1.fo.xij.nu.54.ꝛ.103.

¶Numerus certus testiū quando requiritur ad substantiam actus.ꝛ de forma probationis.si in tali probatiōe est semiplene probatum.ꝛ in probatione nō nisi vno deficiat testis.an poterit deferri iuramētum actori in subsidiū probatiōis.vel reo in defectum probationis.ibi.nu.115.

¶Nuptā dici ꝛ per consequēs vxorem ex quo ad matrimonium interuenit consensus de presenti.q̄uis nondū fuerit cognita.neq; ad domū traducta.q̄ solus cōsensus facit matrimonium non cōmixtio carnis.in.l.4.fol.lxv.nu.198.

¶Nupue turpes tunc dicuntur q̄ quis accepit pro vxore famulam suā vel filiā famuli.in.l.10.fol.xcvij.nu.6.

¶De litera O.

Blatio ꝛ consignatio requiritur extra iudicium. in iudicio sufficeret sola obiatio.in.l.68.cū.v.sequē.fo.cccxv.nu.18.

¶Oblatio facta in iudicio inducit liberationem sicut si extra iudicium esset facta oblatio ꝛ consignatio. q̄ confirmo aliquib⁹ medijs.ibi.nu.19.

¶Oblatio pecunie quando requirit.nō sufficit offerre pecuniam clausam in marsupio vel sacculo.ibi.nu.21.

¶Obligatione ex sola naturali. q̄uis ō iure ciuili quis agere non potest. de iure tamen canonico in foro cōscientie forte per episcopum compelletur soluere ille qui taliter est obligatus solum naturaliter.in.l.3.alias.1.fol.xx.nu.108.

¶Obligatio omnis tollitur solutione eius quod debetur. vel alij loco illius consentiente creditore.in.l.14.folio.cxj. nu.7.

¶Obligare bona presentia ꝛ futura q̄uis dum sit licitum laicis.sed etiā clericis licet in personas raptoris vim inferre pro rapina evadenda.dūmodo nō excedant modum.ibi.nu.18.

¶Occultator est par furi.in.l.3.alias.1. fol.xxj.nu.122.

¶Occultator aliene laudis furi par est. in.l.4.fol.xlj.nu.4.

¶Offensa non solum remittitur per scripturam.sed etiam per alia indicia.in.l.15. fol.cxxiij.nu.73.

¶Offendere an in dubio presumatur ex noua rixa.vel ex noua occasione. an ex veteri ille qui primo pacem rupit ꝛ offendit.in.l.36.fol.cxcvij.nu.17.ꝛ videatis. in l.52.cum.v.sequen.nu.57.

¶Offensa in dubio presumitur facta ex causa de nouo superueniente.ꝛ sic licite. ꝛ non ex antiqua.ibi.f.in.d.l.52. ꝛ in eodem.nu.57.

¶Alia circa offendere.ibi.nu.56.ꝛ.58.

¶Officiū executoris non trāsit ad heredē vel successorē.in.l.37.fol.cxcvij.nu.3.

¶Officij iudicis i.l.74.fo.cccxxv.nu.24.

¶Omissio vnius ex testibus in testamēto vitiat ipso iure testamentū.in.l.3.alias 1.fol.xj.nu.53.

¶Omissio forme in ālibet minima parte vitiat totum processum. que regula p cedit etiam in actu pio ꝛ fauorabili. ibi. nu.61.

¶Omissum a testatore in scriptura. ꝛ in platione verborū dispositiua.habet pro omisso.in.l.15.fol.cxxiij.nu.56.

¶Omnis voluntatis testatoris non agitur.sed solum ex illa q̄ transit ad dispositionem.ibi.f.in.l.15.nu.54.

¶Ois res p quascunq; causas nascit p easdē dissolui.in.l.22.fol.cxliij.nu.9.

¶Omnes prohibentur esse testes in casu huius.l.47.fol.ccxxvij.nu.4.

¶Oneris in.l.4.fol.lij.nu.118.

¶Opinio a30(de qua in aut.cessante.ē legi.here.)approbat p.l.5.ff.si.mas si este titu.13,parti.6.in.l.6.fol.lxxiij.nu.5.

¶Opinio vehemens certitudini equiparat̄ in.l.39.fol.ccv.nu.40.

¶Opinio generalis habetur pro veritate in factis multū antiquis.ibi.nu.44.

¶Opinionem que fauet pie cause ꝛ aie ac conscientie iudex in dubijs seq̄ debet Et que dicantur pie cause.videatis Rode.Sua.in prohemio fori.ll.fol.6.col.2. circa fi.cum sequen.

¶Alia circa opinionem ibi.f.in.l.39.nu. 41.ꝛ.42.

¶Opponi semper potest q̄ iudex erat falsus.ꝛ sic q̄ omnia per eum gesta sunt nulla.in.l.62.fol.cclxxxviij.nu.129.

¶Aliud circa oppositionē contra executionem.ibi.nu.91.

¶Optio deferat̄ habēti maiorē partē.ꝛ si non acceptat.transit optio ad habentē minorē partē.in.l.18.fol.cxxxij.nu.9.

¶Opus pietatis ꝛ spirituale est adimplere voluntatem testatoris.in.l.34.fol. cxciij.nu.4.

¶Ordinata ad vnum finem ꝛ effectū nō prosunt ad alium effectum.in.l.3.alias.1. fol.x.nu.44.

¶Ordinata ad vnum effectum ad alium trahi non debent.ibi.nu.45.

¶Ordo iudiciorum seruandus non est. quando petuntur instrumenta edi.in.l.3. alias.1.fol.xxiij.nu.138.

¶Ordo litere an attendatur inter coniecturas positas.in.l.si seruus plurium.ff. si numerus.et ibi glo.de lega.1.vt que est prior ordine litere censeatur esse potior ꝛ melior.ibi nu.145.

¶Originalis in.l.39.fol.cciij.nu.33.

¶Origo fideicommissorum. in.l.25. fol.cliij.nu.34.

¶De litera. P.

Actum inter virū et vxorem apponi potest de tota dote lucranda. si vxor premoriatur.et valet ipso iure pactum etiam si mulier sit minor. tamen datur in integrū restitutio. Et quid si hoc lucrum veniret marito ex.l.vel fauto.in.l.4.fol.lix.nu.189.

¶Paciscendo quod quis facere non potest vel aliter alienando.delictum cōmittendo non poterit vt alienetur. ibi. nu.203.

¶Pactum debet aliquid operari.in.l.6. folio.lxxij.nu.9.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Pactum potest apponi in contractu matrimonij. vt vxor nõ teneatur sequi maritum. sed q̃ maritus cum vxore t in certo loco moretur. de quo videatis in. l. 7. fol. lxxxvij. nu. 89.
¶ Pactum de retrouendenda re valet in l. 15. fol. cxxiij. nu. 65.
¶ Pactum si sit factum de retrouendendo. quandocunq̃ soluatur precium ad omnem venditoris voluntatem. non obstantibus talibus verbis prescribitur. 30. annis. ibi. nu. 67.
¶ Pactum si sit factum q̃ quotiẽs t quãdocunq̃ soluatur pretium. teneatur rem vendere intelligitur si infra decez annos ibi. nu. 68.
¶ Pactum vt futura ingratitudo nõ obstaret. non valet. ibi nu. 91.
¶ Pactum per quod renuntiatur successioni viuentis de iure ciuili non valet etiã si iuretur. in. l. 20. fol. cxxxvij. nu. 3. de q̃ pacto t circa illud videte Rode. Sua. in repe. l. quoniam in prioribus. in. 4. limi. fol. 67. col. 1. cum sequen. t in. v. limi. fol. 70. col. 4. cum sequẽ. t fol. 44. col. 4. versi. t per predicta.
¶ Pacto quidquid potest fieri cum iuramento vallato. potest fieri per statutum. ibi. s. in. l. 20. nu. 4.
¶ Pactum de succedendo nõ valet. nec validatur iuramento etiam de iure canonico. ibi. nu. 6.
¶ Pactum de succedendo an consuetudine possit validari. ibi. nu. 7.
¶ Pactum de hereditate eius quẽ credebam mortuum. cum in veritate viueret. nõ valet. ibi. nu. 10.
¶ Pactum fauorabile non potest retorqueri in odium illius cui conceditur. ibi. nu. 18.
¶ Pactum appositum tempori venditionis ne liceat fundum religiosum vel sacrũ facere. valet. in. l. 40. fol. ccvj. nu. 2.
¶ Pactum seu transactio super furto. iniuria t aliis delictis. an possit fieri. Rode. Sua. in allega. 23. folio. 192. col. 2. cum sequen.
¶ Pactum appositum inter creditorem t debitorem. q̃ non liceat debitori rẽ hipothecatam alienare. quid operetur. videte Rode. Sua. in. l. post rem iudicatam. folio. 128. col. 3. cum sequen. ff. de re iudi.
¶ Alia circa pacta. in. l. 15. nu. 93. in. l. 20. nu. 2. t. 11. in. l. 25. nu. 30. in. l. 61. nu. 17. in l. 62. nu. 4. t 37. t. 45. t. 62. t. 147. t in. l. 76. nu. 1. t. 3.
¶ Papa aut princeps si rescribat etiam cum clausula motu proprio t de plenitudine potestatis. tamen eius intentio per hoc non presumitur q̃ alius per hoc grauetur. nec q̃ alius iniuriam patiatur. in. l. 30. fol. clxxxiij. nu. 9.
¶ Paraphernalia bona que dicantur in l. 4. fol. lxv. nu. 196. Et an hodie omnes fructus bonorum paraphernalium sint communicandi inter virum t vxorem. Rode. Sua. in lectu. l. 1. titu. 3. folio. ll. fol. xxv. col. 2.
¶ Parentis appellatione non tantũ pater. sed etiam auus t proauus t deinceps omnes superiores continentur. sed t mater auia t proauia. in. l. 4. fol. lxvij. nu. 269.
¶ Parentes teneri etiam post mortẽ alimenta illegitimis filijs relinquere. t si non relinquant prestanda sunt post mortem patris de bonis patris arbitrio boni viri. vt in. l. 8. fol. xc nu. 27.
¶ Parentis appellatione venit etiam pater naturalis. quando sumus in materia. in qua lex considerat solum naturalẽ causam affectionis vel reuerentie. in. l. 9. fol. xcvj. nu. 22.
¶ Parentes habent arbitrium relinquẽdi plus vni filio q̃ alijs. dum modo alij suam habeãt legitimam. in. l. 17. fol. cxxx. nu. 1.
¶ Aliud circa parentes. in. l. 4. nu. 18.
¶ Paria sunt non habere maritum vel inutilem. in. l. 3. alias. 1. fol. xviij. nu. 95.
¶ Paria sunt aliquid non facere. aut vicisse vel minus bene. t videte alia huius modi. ibi. nu. 98.
¶ Paria sunt amittere vitam t perdere principatum. in. l. 47. fol. ccxxviij. nu. 25. 2 in. l. 62. fol. cclxxiij. nu. 23.
¶ Paria sunt a principio aliquid per procuratorem posse explicari. t per ratihabitionem posse confirmari. in. l. 52. cum v. sequen. fol. ccxlix. nu. 7.
¶ Pars vna quotienscunq̃ alternatiue est dubia. et altera clara. pars dubia interpretatur per claram. in. l. 45. folio.

ccxx. nu. 52.
¶ Partes q̃uis multa verba hinc inde processerint. tamen si tempori instrumẽti illa verba per omnia non fuerint replicata. illud videtur actum. quod reperitur scriptum in instrumento. in. l. 62. folio cclxxvj. nu. 46.
¶ Pars citanda non est ob fugę presumptionem in informatione (de qua in ista l.) vine vocis. in. l. 64. fol. ccxciij. nu. 17.
¶ Pars cuius fauorẽ respicit iuramentũ habet vim apostolici ad remittendũ iuramentum. quod potest remittere parti. in. l. 65. fol. ccxcvij. nu. 18.
¶ Partes si in compromisso facto in arbitrium vel arbitratorem promiserũt stare sententie seu laudo arbitri. t nõ petere illam reduci ad arbitriũ boni viri sub certa pena. intelligitur si laudũ fuerit equũ. secus si fuerit iniquę arbitratus. de quo videatis. in. l. 66. fol. cccij. nu. 10.
¶ Partus vt sit legitime natus q̃ tempꝰ inspiciatur. in. l. 9. fol. xciij. nu. 5.
¶ Partus naturalis ille dicitur de iure canonico. qui viuus baptizatus fuit. in. l. 1. fo[illegible] j. nu. .
¶ Partus quando dicatur legitimus. ibi nu. 10.
¶ Partus cognoscit naturalis vel abortiuus inspecto tempore contracti matrimonij. t forma partus. t hoc medicorum iudicio. ibi. nu. 18.
¶ Partus monstruosi idest contra naturam seu formam hominum. non dicũtur esse legitimi. ibi. nu. 20.
¶ Pater si plures habet filios. t in suo testamento vnum. s. Joannem meliorauit. t postea alij filij tantum persuaserunt dicentes esse malefactum meliorare talem filium. imo q̃ esset melius q̃ meliorare t Ant. t sic pater fecit suasionibꝰ aliorum filiorum vel illius qui postea melioratus fuit. q̃ talis melioratio erit aduocãda illi qui postea melioratus fuit. t applicabitur Joanni primo meliorato. quod intelligite. vt in. l. 3. alias. 1. folio. xxiij. nu. fi.
¶ Pater quare nõ potest substituere pupillariter filio emancipato. attento q̃ pupillaris substitutio est merus fauor t mera prouisio filij. videbitis in. l. 3. fol. xxxv. nu. 40.
¶ Pater t filius q̃ censeantur eadem persona qualiter intelligatur in. l. 4. fo. xliij. nu. 37.
¶ Pater t filius q̃ censeantur eadẽ persona non procedit ex facto voluntario. ibi. nu. 38.
¶ Pater ex contractu filij regulariter nõ obligatur. quia voluntas patris non est absoluta. ibi. nu. 39.
¶ Pater si concessit filio peculium obligatur pater ex cõtractu filij. catenus quatenus est peculium. ibi. nu. 40.
¶ Pater prefertur alijs creditoribus filij in peculio profecticio. ibi. nu. 41.
¶ Pater si dissipat bona filij per officiũ iudicis possunt ex eętate petere. q̃ assignetur eis vnus fundus pro eorum legitima. aut saltem pro alimentis. ibi. nu. 45.
¶ Pater q̃uis de rigore iuris non teneatur etiam dissipando bona assignare filijs aliquam possessionem pro legitima neq̃ pro alimentis. tenetur tamen de mense in mensem soluere alimenta. s. in principio mensis pro toto mense. ibi. nu. 46.
¶ Pater multos habens filios. omnia dissipat. filij ob patris reuerentiam aut timorem paternum q̃ ei interdicatur bonis petere non audent. sed petunt q̃ assignetur illis aliqua possessio patris pro ipsorum alimentis. vtrum talis de iure procedat petitio. ibi. nu. 47.
¶ Pater si dissipat bona aduentitia filij. aufertur sibi administratio. t conceditur filio. quod vendicat sibi locum. non solum si dolo pater facit hoc. sed etiam si culpa sua. de quo videatis ibi. nu. 48.
¶ Pater si est ita tenax q̃ non expendit vbi oportet. per hoc possit sibi administratio interdici. ibi. nu. 50.
¶ Patri turpi persone t bona filij dissipanti. quemadmodum interdicitur administratio bonorum. eadem ratione interdicitur patri. q̃ non possit pupillariter filio substituere. tamen quantum ad substitutionem. contraria opinio est cõmunis. de quo videatis. ibi. nu. 51.
¶ Pater si in suo testamento reliquerit filio partem legitime iure institutionis. predictus filius testamentum impugnare non poterit. q̃uis ad legitimę supplementum agere possit. nec per hoc q̃ ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

supplementum agat. dicitur impugnare testamentum. ibi. nu. 62.
¶ Pater si reliquerit aliquam partem filio non iure institutionis est distinguendum. vt ibi. nu. 63.
¶ Pater in effectu per donationem & sic per titulum lucratiuum legitimam filijs minuere non potest. ibi. nu. 81.
¶ Pater vtrum poterit reuocare alienata per filium in fraudem legitime patris. ibi. nu. 85.
¶ Pater vsq; ad eius legitimam reuocabit perdita a filio. si ludus erat illicitus. vnum tamen est. q; filius reuocabit excepto quinto. & pater excepto tertio. ibi. nu. 86.
¶ Pater tollens legitimam filio peccat mortaliter. ibi. nu. 89.
¶ Pater si commisit heresim & vt hereticus condemnetur. eius filij catholici sua legitima non priuantur per aliqua iura que hodie sunt correcta per tex. in. c. secũdum leges. de hereti. lib. 6. cui in hoc standum est cum sit crimen ecclesiasticum. ibi nu. 91.
¶ Pater instituit filiam in mille ducatis & quandocũq; decederet sine liberis. voluit q; illi mille ducati inter pauperes distribuerentur. fuit dubitatum quia illi ducati non erant vltra legitimam filie. an tale fideicommissum valeret. & quo ibi. nu. 112. & ibi allegant Rode. Sua. in hoc. q. & in alijs duabus quas habuit de facto, et consuluit.
¶ Pater si solum substitueret vulgariter expresse. nullo legato vxori relicto sub cõditione si non nuberet. cuius vxor secundo nubat. per tacitam pupillare non excluderetur. ibi. nu. 147.
¶ Patre descendentes habente ipse ad libitum nisi de quinto disponere non potest. ibi. nu. 267.
¶ Patris appellatione an veniant alij ascendentes. ibi. nu. 270.
¶ Pater habet totum vsufructum bonorum filijfami. donec filiusfami. patriam non exierit potestatem. ibi. nu. 272. Et an mater possit in testamento priuare maritum administratione & vsufructu bonor. qui vsufruct⁹ de iure sibi pertinet. videtis Rode. Sua. in repe. l. qm̃ in prioribꝰ fol. xciij. col. 1. versi. confirmatur. & vide te quod dixi in l. 4. nu. 72. & dixi in litera. ad. sup verbo mater ad fi.
¶ Pater quando est legitimus administrator filij plus iuris cũ tutor habet & exemplifico ponendo differentias inter illos. ibi. s. in. l. 4. nu. 276.
¶ Pater filio spurio potest relinquere vsq; ad quantitatem sufficientem pro alimentis. & eodem modo filie spurie ꝓ dote sua. in. l. 7. fol. lxxix. nu. 17.
¶ Pater habet modos ad relinquendum filio illegitimo plusq; per. l. potest quos videatis late. ibi. nu. 18.
¶ Patrem & filium ad paria iudicari in prohibitis & permissis. ibi. nu. 10.
¶ Pater sicut filium spurium nõ instituit ita nec spurius patrem. ibi. nu. 21.
¶ Pater si filio indigenti alimenta denegaret. a reatu homicidij immunis nõ esset. ibi. nu. 37.
¶ Pater si palam reliquerit filio incapaci. non applicatur relictũ fisco. sed remanere debet apud heredẽ scriptum. vel venientes ab intestato. ibi. nu. 79.
¶ Pater non tenetur alere filium habentem bona vnde se alat. vel aliquam exercet artem aut exercere possit honeste. in l. 8. fol. lxxxix. nu. 2.
¶ Pater non tenetur alere filium in casibus de quibus remissiue. ibi. nu. 3.
¶ Pater non solum filios alere tenetur sed etiam nepotes. & vxorem filij. & sic nurum. ibi. nu. 4.
¶ Pater cuius ad alimenta filiorum illegitimorum teneatur. non tamen ad quintum. ibi. nu. 7.
¶ Pater plus quinto non potest relinquere filio illegitimo pro alimentis vel loco eorum. ibi. nu. 8.
¶ Pater si plus quinto pro alimentis filio illegitimo relinquat cum onere aliquid dandi. quod quidem onus est tantum sicut illud plus. non videtur plus legasse cũq; quod superest deducto eo quod ipse filius naturalis dare debet causa cõditionis implende. ibi. nu. 9.
¶ Pater aut mater si plus quinto relinquat filijs illegitimis. extãnibus filijs vel descendentibus legitimis. in excessu nõ valet relictum. ibi. nu. 22.
¶ Pater si in testamento ꝓhibuit filio naturali prestari alimenta. executores intuitu pietatis ei prestare possunt. nam filio naturali alimenta debentur non obstante patris prohibitione. vnde non obstante speciali prohibitione. ex generali capite possunt generales executores pro aia testatoris hoc facere. ibi. nu. 24.
¶ Pater compellitur per iudicem alere filium. ibi. nu. 26.
¶ Pater & mater si vnde alant filios illegitimos non habeant. maxime illis sine substantia defunctis. anus. auia et deinde ascendentes suo ordine nepotibus legitimis aut naturalibus alimenta prestare tenentur. ibi. nu. 31.
¶ Pater legitimus & naturalis cuius iii dubio videatur de suo proprio patris dotare filiam. secus est in patre tantum naturali. ibi. nu. 49.
¶ Pater per transitum ad secunda vota non perdit vsufructum sibi quesitum in bonis filiorum. nec tenetur illum reseruare filijs primi matrimonij. in. l. 12. fol. cv. nu. 16.
¶ Pater si filiam prius dotatam postea instituat in legitima simpliciter heredem q; intelligitur computata dote. in. l. 14. fol. cxj. nu. 10.
¶ Pater si ꝓ filia dotem promisit. deinde decessit filio & filia heredibus institutis ex testamento vel ab intestato. q; onus soluendi dotem promissam nõ pertinet ad filium pro dimidia pro qua esset heres. sed totum est in parte ipsius filie. ibi. nu. 11.
¶ Pater quod potest dare vni filiorum in preiudicium alterius in morte. potest dare per donationem. in. l. 15. folio. cxiij. nu. 5.
¶ Pater per pactum causam ingratitudinis commissam remittere potest. & ex illa non potest filius amplius exheredari. ibi. nu. 84.
¶ Pater meliorando filium suum in tertio. tacite videtur sibi remittere ingratitudinem seu causam ingratitudinis commisse a dicto filio aduersus patrem. ibi. nu. 85.
¶ Pater si exheredauit filiũ ex iusta causa. si postea reconciliauit cum eo. alia exheredatio videtur adempta. ibi. nu. 86.
¶ Pater sicut filio ingrato & non bene merito & indigno quo ad se potest legitimam relinquere. eodem modo possit meliorare. & qualiter intelligatur. videatis. ibi. nu. 90.
¶ Pater potest eligere vnã rem de qua potest testari. si filius in ceteris bonis relictis potest habere legitimam. in. l. 18. fo. cxxj. nu. 1.
¶ Pater si instituit filios heredes & omnia diuisit inter eos. & vnicuiq; via prelegatorum certam assignauit partem. & sic diuisit hereditatem inter filios institutos per prelegata. & si aliquis dictorum filiorum repudiat partem suam hereditatis. non debet habere prelegatum. in. l. 19. fol. cxxiiij. nu. 2.
¶ Pater si ita dicat filium meum Joannem meliorο in tertia & quinta parte pro prietatis possessionum mearum. & perinde est talis filius meliorατus. ac si dixisset in tertia & quinta parte bonorum suorum ibi. nu. 13.
¶ Pater si donaret aut meliorαret filium inter vivos in tertia vel quinta parte bonorum. & poterit filius tempori donationis aut meliorationis acceptare dictam donationem vel meliorationem pro parte presente donatore aut meliorante. qui si statim non contradixerit. valebit dicta donatio seu meliorατio pro parte accepta tantummodo. ibi. nu. 33.
¶ Pater cuius sit prohibitus meliorare aliquem ex filijs aut nepotibus vt hic. illum filium vel nepotem in cuius fauore facta est prohibitio meliorare poterit. in l. 20. fol. cxxxix. nu. 15.
¶ Pater meus si promisit mihi aliquem filiorum vel nepotum non meliorare vt hic. pone q; decessi aliquibus filijs relictis. virum obitu meo expiret promissio. taliter q; pater meus possit aliquem ex filijs suis vel neponbus meliorare. ibi. nu. 19.
¶ Pater si exheredauit filium ex iusta causa. & postea filius se cum patre reconciliauit exheredatio censetur adempta. in. l. 13. folio. cxlv. nu. 11. & dixeram in. l. xv. nu. 86.
¶ Pater aut mater si fecerint aliquam donationem descendenti. q; videatur meliorατus in illa donatione. an. l. 24. folio. cxlvij. nu. 1.
¶ Pater si meliorauerit aliquem filiorũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

contemplatione certe infirmitatis.q̃ liberationē illius infirmitatis reuocatur melioratio.ibi.nu.12.

¶Pater sicut potest grauare fideicōmisso legitimos heredes suos sibi abintestato successuros. ita potest grauare fideicommisso legitimos heredes filij sui impuberis.in.l.25.fol.clj.nu.3.

¶Pater si sit grauatus restituere filio post mortem ipsius patris.z predecedat filius fideicōmissum remanet penes patrem.ibi.nu.44.

¶Pater si alienat titulo oneroso vt ex causa venditiōis.tunc si est facta alienatio minori precio.in eo quod vltra valet res q̃ sit pretium est donatio.in.l.26.fol. clix.nu.5.

¶Pater z mater simul dotauerūt filiam. an ista dos sit conferenda zqualiter.in.l. 27.fol.clxix.nu.51.

¶Pater quod dat pro filia ingredienti monasterium.imputatur in sua legitima. z debet conferri vt dos.ibi.nu.63.

¶Pater tenetur dotare filiam ingredētem monasterium.sicut contrahentē matrimonium.ibi.nu.64.

¶Pater si expendit vt faciat filiū episcopum.vel aliquam ecclesiasticam haberet prebendam.illud non imputatur nec cōfertur.ibi.nu.70.

¶Pater si expendit in filio.vt eū faceret doctorem illud non computatur nec cōfertur.ibi.nu.71.

¶Pater quod dedit filio.vt posset ordinari ad titulū sui patrimonij nō imputat. nec confertur ibi.nu.72.

¶Pater si expendit pro faciendo filio militē.illud non computatur nec confertur.ibi.nu.73.

¶Pater quod expendit pro filio vt acciperet magistratum vel aliam iudicaturam.non imputatur neq̃ confertur.ibi. nu.74.

¶Pater si expendit aliquid vt fit quotidie pro aliquo officio decurionatus habendo pro filio.aut officio tabellionatus.illud non computatur nec confertur cum ista officia non possint vendi. neq̃ ad heredes transmitti.sed si venduntur alias aut de consuetudine.vel si de facili conceditur dicta venditio per superiorē. bene imputantur in legitima.z per consequens conferuntur.ibi.nu.75.

¶Pater si fecit expensas pro filio in studio circa alimenta.quorum appellatione veniunt victus. vestitus.medicine. z habitatio.tales expense an sint filio in legitima imputande.ibi.nu.76.vbi videatis.

¶Pater si consumpsit aliquas pecunias in redimendo filium ab hostibus. cū statim valeat talis donatio non computatē in legitima.z eodem modo nō cōfertur. ibi.nu.78.

¶Pater si solvit condemnationem pro filio propter maleficium condēnato non imputatur in legitima dicti filij.nisi esset actum q̃ computaretur.ibi.nu.79.vbi videatis.z in nu.82.versi.aut nisi.z si tamē.

¶Pater si fecit donationem filio in potestate propter bene merita.tenet.z non imputatur neq̃ confertur.ibi.nu.83.vbi videte.

¶Pater si tempori emancipationis aliqua donauit filio.ista non sunt computāda in legitima.tamen debent conferri. ibi.nu.87.

¶Pater si donauit filio in potestate.et postea statim emancipat.non imputabitur in legitima.tamen confertur.ibi. nu.88.

¶Pater si donauit filio extra potestatē vsufructum bonorum aduenticiorum.nō debet in legitima computari.sed an conferatur.ibi.nu.89.

¶Pater si fecit aliquam donationē annuam pro alimentis filio.non imputabit illi.nec credo q̃ conferatur saltem in cōsumptis.ibi.nu.90.

¶Pater si fecit donationem sumptuū in nuptijs filij cum duxit vxorem.nō cōputatur neq̃ confertur.ibi.nu.91.

¶Pater q̃uis fecerit expensas pro vno filio militando.doctorando vel vxorando.mortuo patre pro alio filio nō debēt fieri expense de communi.ibi.nu.92.

¶Pater si tempori nuptiarū dedit aliq̃s vestes vxori filij sui.aut ipsi filio non imputantur neq̃ cōferuntur. ibi.nu.93.vbi videatis.

¶Pater si donat simpliciter filio emancipato.non computatur in legitima.tū cōfertur.ibi.nu.94.

¶Pater si filiofami. vel aliquis ascendē

tium donat filio suo aliquid aut alteri descendenti eunti ad castra.non est in legitima imputandum. neq̃ conferendum. ibi.nu.95.

¶Pater an teneatur mittere filiuz ad studium.z si misit.vtrum teneatur ei libros emere z necessaria ministrare.ibi.nu.104.

¶Pater si in testamento legat expensas factas in studio filio. numquid videatur legare pretium librorum.ibi.nu.113.

¶Pater emit noīe filij aliquas res.an p̃sumatur donatio.vel sit peculium profectitium.ibi.nu.114.

¶Pater si non emit nomine filij.sed simpliciter tradidit.distinguite vt ibi.nu.115.

¶Pater quādo recepit in emphiteosim pro se z filijs suis.filij a domino rei videtur capere.z sic a concedente non a patre.in.l.43.fol.ccx.nu.9.

¶Pater si ingrediatur monasterium. filij efficiūtur sui iuris.in.l.45.fol.ccxvij. nu.3.

¶Pater tempori quo emancipat filium per rescriptum principis.potest sibi apponere conditionem. vt quo ad aliqua sit emancipatus.z quo ad aliqua in potestate.ibi.nu.55.

¶Pater magis dolet de pena filij q̃ ipse filius.z talis dolor patris est maior erga filiam per pudicitiam. in.l.47. folccxxix.nu.34.

¶Pater q̃ non dotet filiam contrahentem matrimonium sine consensu eius est equum.ibi.nu.35.

¶Pater perdit ius paternum. si cōmisit erga filium aliquam causam.per quam a filio exheredari potest.z filius patrem occidēs nō tenet pena parricidij.ibi.nu. 50.Et ex omnibus causis ex quibus filius potest patrem exheredare. potest cogi pater ad illum emancipandum. Rode. Sua.in lectu.l.9.titu.11.lib.1.folio.11.fol. 79.col.1.

¶Pater si exheredauit filium ex iusta causa.z postea filius se reconciliauit cuz patre exheredatio censetur adempta.ibi. s.in.l.47.nu.56.z dixi in.l.15.nu.86.z in l.23.nu.11.

¶Pater dicitur quasi debitor filie in dote.in.l.51.fol.ccxlij.nu.5.

¶Pater si est inops.nec haberet vnde dotet filiam.tunc est officium maternum dotare filiam.de quo videatis ibi.nu.11. z in nu.vlt.in fi.

¶Pater si fecit immensam donationem z iurauit non venire contra donationē. tamen filius poterit venire contra donationem inquantum est inofficiosa si sit heres patris.ibi.nu.19.

¶Pater si postq̃ filiam dotauerat.illam heredem in legitima instituerit simpliciter.q̃ intelligitur computata dote.ibi.nu 27.z dixi in.l.14.nu.10.

¶Pater si promisit dotem pro filia.deinde mortuus est filio z filia heredibus institutis ex testamento seu ab intestato. q̃ onus soluende dotis promisse non pertinet ad filium pro dimidia pro qua est heres.sed totum est in parte ipsius filie.ibi. nu.28.z dixeram in.l.14.nu.11.

¶Pater prohibitus alienare bona immobilia aduentitia filij.poterit alienare pro vtilitate filij.in.l.52.cum.v.sequen. fol.ccl.nu.14.

¶Pater si satisdet pro filio de iudicio sisti.dicitur per hoc prestare consensum filio.ibi.nu.penul.

¶Pater magis diligit filios masculos q̃ feminas.quia per masculos conseruatur dignitas z familia.in.l.68.cum.v.seq. fol.ccclxij.nu.6.

¶Pater vendidit aliquam rem quam non habuit a patrimonio patris vel matris.sed ipse eam acquisiuit.vtrum illius filius possit illā retrahere.ibi.nu.penul.

¶Pater si concessit filio peculium profecticium.etiam si habuisset filius a patre expressam potestatem donandi z dissipandi.publicatis bonis filij non publicatur peculium profecticium.in.l.75.fol. ccclxxij.nu.25.

¶Pater non tenetur iterum dotare filiā que dolo culpa vel delicto dotem consumpsit z dissipauit.in.l.77.fo.ccclxxvj. nu.3.

¶Pater instituit filium heredem vniuersalem in omnib⁹ suis bonis.z vsufructum illoruz relinquat vxori vel alteri.an filius possit habere omnia paterna excepta quinta.videte Rode.Sua.in repe.l. quoniam in prioribus.in.3.amplia.folio 10.col.4.cum sequen.

¶Pater in suo testamento leganit filio suo secundo quandam villam pertinen-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tem titulo maioratus ad filium suum maiorem. est dubium si filius maior cui erat dicta villa habet ex bonis paternis iure hereditario vltra legitimam suam tanta bona. que valent tantum sicut res sua que alteri fratri coheredi suo relicta est a patre. possit contrauenire dictus filius maior. an esset exclusus a petendo dicta villa. videatis eundem Rode. Sua. in. d. repe. l. qui in prioribus. fol. 17. col. 1. versi. nunc infero ex predictis. cum col. sequen.

¶ Pater tenetur reddere rationem administrationis bonorum filij emancipati. Rode. Sua. in lectu. l. 9. titu. 11. lib. 1. foro. l. fo. lxxxij. col. 1. et retuli in. l. 46. ad fi.

¶ Aliud circa patres. in. l. 3. nu. 37.

¶ Patria potestas non curatur in bis q̃ publici iuris sunt in quibus representatur duplex persona. ibi. lin. l. 3. fol. xxxiij. nu. 15.

¶ Patria potestas curatur in factiõe testamenti. quia in factione testamenti nõ nisi vna persona representatur. ibi. nu. 14.

¶ Patria potestas non curatur in casib⁹ de quibus remissiue. ibi. nu. 35.

¶ Alia circa patriam potestatem. in. l. 45. nu. 18. et. 20. et. 61. et. 72. et. 73. et. 77. et. 80.

¶ Patrie magis est parendum q̃ parentibus. in. l. 4. fol. lv. nu. 135.

¶ Patrimonialis res si fraudulenter magno vendatur precio. ad finem q̃ consanguineus aut dimittat retractum. vel soluat maiorem estimationem seu valorem. hoc comperto iudex moderabitur verum valorem p̃dicte rei. taliter q̃ cõsanguineus in hoc nõ defraudetur. in. l. 68. cum. v. sequen. fol. cccvj. nu. 26.

¶ Patrimonium et vita equiparantur. in. l. 47. fol. ccxxviij. nu. 12.

¶ Patrimonium et pecunia dicitur vita hominis. et ille qui perdit patrimonium dicitur perdere vitam. ibi. nu. 13.

¶ Patrono nolente acceptare. si grauamen erat impositum in aliqua parte legitime. substitutus teneri illud subire onus. ad quod patronus non tenebatur. Et idem est in filio proprio testatoris. et in filio arrogato. et suis substitutis. de quo aliqua in proposito videatis. in. l. 4. fol. lj. nu. 105. et. 110.

¶ Paupertati beneficium alias indultum perdunt illi qui per maleficia a se cõmissa deducti sunt ad inopiam. in. l. 77. fol. cccxxxvj. nu. 2.

¶ Pax potest fieri citra ius et nomen heredis. in. l. 19. fol. cxxxv. nu. 24.

¶ Pacẽ facere de offensa seu iniuria patris non est quid hereditarium. sed extra hereditatem. ibi. nu. 23.

¶ Pace facta si te offendi nõ ex antiqua inimicitia. sed ex noua causa seu ex noua rixa. nõ dicor rumpere pacem. quod procedit etiã si noua causa superueniẽs non esset iusta causa offendendi. in. l. 36. fol. cxcvj. nu. 16.

¶ Pace facta inter te et me de non offendendo sub pena. si tu prius offendisti me. possim postea te impune offendere. nec dicor pacem rumpere ex quo fuit prius a te rupta. in. l. 52. cum. v. sequẽ. fol. cclxij. nu. 58.

¶ Pacem facere de morte occisi nõ pertinet ad filias. etiam si non essent masculi sicut nec ad eas spectat vindicta sanguinis. sed ad masculos. de quo videatis. in. l. 68. cum. v. sequen. fol. cccxij. nu. 7.

¶ Peccatum mortale si quis habet. et efficitur furiosus et moritur furiosus dicitur mori cum peccato mortali. in. l. 15. folio. cxxiij. nu. 76.

¶ Peccatum mortale etiam continuatũ. non repellit a testimonio. in. l. 78. folio. cccxlij. nu. fi.

¶ Peculium filij etiam profecticium nõ est publicatum bonis patris publicatis. in. l. 75. fol. cccxxij. nu. 24.

¶ Alia circa peculium. ibi. nu. 25. et in. l. 45. nu. 36.

¶ Pecunia que datur psonetis vel emptoribus ad eliciendum eos ad promittẽdum. et que datur bannitoribus qui subhastationes faciũt. et similes expẽse q̃ ad expediendam venditionẽ fiunt. deduci debent. in. l. 8. fol. xc. nu. 16.

¶ Pecunia nunquid veniat in generali obligatione. in. l. 61. fol. cclxviij. nu. 29.

¶ Pecunia vtrum comprehendatur sub legato rerum quas legans habet in domo. ibi. nu. 30.

¶ Aliud circa pecuniam. in. l. 47. nu. 13.

¶ Pena capitalis si a lege simpliciter imponitur. de qua pena intelligatur. in. l. 2. fol. xxviij. nu. 15.

¶ Pena quando dicitur pluribus modis et pena capitalis. intelligitur de minori pena. que est inter illos modos. Ex quo resultat q̃ assessores in sententijs capitalibus exprimunt q̃ caput a spatulis amputetur. ita q̃ anima a corpore separetur. ibi. nu. 17.

¶ Penarum genera que sint. et de illis vi debitis remissiue. ibi. nu. 20.

¶ Pena cõmittentis delictum vltima die mensis. vtrũ applicetur illi qui redditus illius mẽsis a domino emerat. an illi qui sequentis mensis redditus emerat. cum in mẽse primo. ppter tẽporis breuitatem pena imponi non potuit. ibi. nu. 70.

¶ Pene statute contra secundo nubentes. fortius contra luxuriose viuentes locum habent. in. l. 4. fol. lvij. nu. 152. et dixi in. l. 13. nu. 6.

¶ Penam posse apponi in matrimonijs matrimonialiter conseruandis. in. l. 7. fol. lxxxvij. nu. 87.

¶ Pena apposita mulieri secundo nubẽti a fortiori intelligitur luxuriose viuenti. hoc autem non procedit in viro. de quo videatis in. l. 13. fol. cviij. nu. 3.

¶ Pena nunq̃ intelligitur neq̃ puatio nisi in casibus a iure expressis. in. l. 45. folio. ccviij. nu. 5.

¶ Pena omnium bonorum quasi maior est q̃ pena mortis. in. l. 47. folio. ccxxvij. nu. 16.

¶ Pena vite et fame equiparantur. ibi. nu. 26.

¶ Pena nulla est maior excõmunicatione de iure canonico. in. l. 62. fo. cclxxxiij. nu. 121.

¶ Pena omnis simpliciter apposita alege aut a iudice applicat camere regis. in. l. 65. fol. ccxcv. nu. 2.

¶ Pene legis. 3. titu. 1. lib. 3. ordi. quando habebunt locum contra actorem secularem trahẽtem reum secularem coram iudice ecclesiastico. ibi. nu. fi.

¶ Pena que sit eximẽtis aliquem de carcere vel facientis fugere incarceratos. in. l. 77. fol. cccxxxvij. nu. 17.

¶ Pena incarcerati fugientis a carcere que sit ibi. nu. 19. de quo etiã videatis in nn. 24. versi. in superioribus.

¶ Pena perpetui carceris de iure ciuili pro delicto nõ potest delinquẽti imponi. secus est de iure canonico. ibi. nu. 23.

¶ Alia circa penam. in. l. 62. nn. 33. in. l. 65. nu. 12. in. l. 75. nu. 9. et. 17. in. l. 79. nn. 5. et in. l. 81. nn. 3. et. 9. et. 10.

¶ Penitẽna sola testatoris et mutatio voluntatis non sufficit ad reuocandum disposita solenniter in testamẽto. sed requiritur actus cõtrarius eque solẽnis. in. l. 22. fol. cxliij. nu. 8.

¶ Periculum in se suscipere quid impoꝛtet. in. l. 44. fol. ccxij. nu. 221.

¶ Periculum vbicunq̃ est in moꝛa. tunc recedit a regulis iuris cõmunis. et remittitur iuris dispositio quam prohibitiua. ibi. nu. 23.

¶ Perito in arte nunquid credatur sine iuramento. in. l. 39. fol. cciij. nu. 22.

¶ Periurium magis incurrit qui exigit iuramentum q̃ qui periuratur. quando qui exigit iuramentum non ignoꝛat partem incursuram periurium. in. l. 65. folio. ccxcvij. nu. 26.

¶ Periurium requirit dolum. et an sufficiat culpa. ibi. nu. 29. et videatis in. l. 81. nu. 17. et. 19.

¶ Alia circa periuriũ in. l. 65. nu. 3. et. 20. et. 22. et. 30. et. 36. et. 41. in. l. 66. nu. 38. et. 39. in. l. 67. nn. 15. i. l. 78. nn. 14. et in. l. 81. nn. 18.

¶ Permissum in vno in alio prohibitũ videtur. in. l. 3. alias. 1. folio. vj. nu. 7.

¶ Permutaui codicem meũ cum tuo digesto hoc acto q̃ deberes mihi dare vltra viginti. q̃ est inspiciendum quid principaliter agitur. ad hoc q̃ sit venditio aut permutatio in. l. 44. fol. ccxj. nu. 4.

¶ Perpetuare actionem quid sit. in. l. 63. fol. ccxc. nu. 13. de quo videte Rode. sua. in lectu. l. post rem indicatam. in secũdo nota. fol. cx. col. 1. ad fi. cum sequen.

¶ Alia circa perpetuum in. l. 25. nu. 19. cum tribus sequen.

¶ Persecutio pignoris vel hypothece est in rẽ et ista persecutio aut actio in rem se quitt possessoꝛẽ. in. l. 61. fo. cclxviij. nu. 20.

¶ Personalis scripta in rem prescribitur longo tempoꝛe. quod intelligitur vt ibi. lin. l. 61. nu. 2.

¶ Pia causa in dubijs indicandũ est. in. l. 3. alias. 1. fol. xxij. nu. 127.

¶ Pie volũtates et legata possunt executioni mandari tã per iudicẽ ecclesiasticũ q̃ secularẽ. in. l. 34. fol. cxciij. nu. 1.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabula seu repertorium.

¶Pietas patris reprehendenda nō est. in.l.51.fol.ccxliij.nu.15.
¶Alia circa pias causas.in.l.4.nu.73.ꝛ. 162.in.l.20.nu.14.in.l.30.nu.43.cū duobus sequen.et.in.l.67.nu.18.et.20.
¶Pignorum in.l.45.nu.40.in.l.61. nu.20.in.l.62.nu.53.et.142.ꝛ.156.et in. l.75.nu.16.
¶Pluralitas quādoq; resolvitur in singulari.in.l.3.alias.1.fol.vij.nu.16.ꝛ in .l.37.fol.cxcviij.nu.1.
¶Plura si pro forma requirantur in aliquo actu.an omissione vnius vitiet̄ act⁹. ibi.l.in.l.3.alias.1.nu.52.
¶Plus conceditur heredibus q̄ defuncto.in.l.19.fol.cxxxvj.nu.30.
¶Pollicitationis simplicis de iure communi. et etiam istius regni agi non potest.in.l.20.folio.cxxxviij.nu.12.et videatis nu.14.
¶Pollicitatio si est solennis quia vestita coherentia contractus.ista obligat.et est sufficiens ad agendum.ibi.nu.13.
¶Pollicitationis simplicis agi potest i causis pijs et in dote.ibi.nu.14.
¶Portio que debetur vxori pauperi sine dote remansure eodem modo iudicatur hereditaria.sicut illa que filijs defertur.et per consequens sicut legitima filiorum minuit bona patris. ita quarta.auc. preterea. vnde vir et vxor. bona paterna minuere debet.i.l.4.fol.lxvij.nu.262.
¶Portio patris est pars filij.in.l.38.folio.cxcix.nu.6.
¶Possessionem si quis iret ad occupādum ex pacto.et ibi inueniret resistētem. q̄ nō posset eum repellere.nam pactum non potest porrigi ad id quod est causa maioris tumultus.in.l.4.fol.lxij.nu.237.
¶Possessio antiquissima q̄ habet̄ pro titulo multum valet ad probandū ius patronatus.in.l.39.fol.ccv.nu.36.
¶Possidet nouus ꝓlatus sine noua apprehensione. quia ecclesia nunq̄ desijt possidere.in.l.43.fol.ccx.nu.1.
¶Possessio non videtur continuata sicut dominium.ibi.nu.2.
¶Possessio potest in alium transferri ex iuris dispositione sine aliquo actu corporeo.ibi.nu.7.
¶Possessio immobilium loco satisdationis cedit.in.l.64.fol.ccxciij.nu.2.
¶Possessor non solum rerum temporalium.qui est in bona fide non tenetur ad restitutionem talium fructuum .verum etiam neq; in beneficialibus.in.l.63.folio.ccxcij.nu.fi.
¶Alia circa possessionem et possessores in.l.4.nu.33.ꝛ.34.in.l.61.nu.25.et.31.in.l. 63.nu.10.et.14.et in.l.64.nu.1.
¶Positionum.in.l.74.nu.47.ꝛ.48.
¶Posthumus habet querellam inofficiosi testamenti. sicut iam natus. in.l.4. fol.liij.nu.121.
¶Posthumi preteriti natiuitate rumpitur testamentum ipso iure. et nihilominus contra tabu.bono.posse.intētare potest.ibi.nu.122.
¶Alia circa posthumos. ibi. nu. 120.et. 125.ꝛ.127.cū duob⁹ sequē.ꝛ.nu.131.ꝛ.161.
¶Potestas patria est inducta moribus. et ita iure consuetudinario ciuili positiuo ꝛ non naturali.in.l.45.folio.ccxix. nu.20.
¶Potestas quinq; sumitur modis.ibi. nu.28.
¶Potestas vnus miles vocatus fuit ad sindicatum.ꝛ cum probaretur delictū cōtra illuz per indicia.sindici volebant eū ponere ad torturā.q; nō poterāt.in.l.77. folio.cccxxxix.nu.28.
¶Practicā mirabilē q; in loco vbi quispiam aliquem casum. faciat examinari testes de casu.et ille probationes postea faciunt fidem coram iudice competenti. in.l.64.fol.ccxciij.nu.fi.
¶Practicandi forma adhibenda per aduocatos super' petēda executione instrumenti habentis paratam executionem. Rode.sua.in.l.post rem iudicatam.folio.clx.col.1.
¶Practica que adhibet̄ quādo dissoluitur societas soluto matrimonio.isdē Rode.sua.in.lectu.l.1.tit.de las ganācias lib.3.foro.ll.fol.24.col.2.
¶Pragmaticam incip.otrosi somos informados.etc̄.folio vltimo factam in curijs de Madrid.anno.1534. coram oculis habete.per quam in suo casu specialiter corriguntur iura.per que secundum institutionem maiorat⁹ filius maior succedit in eo.in.l.44.fol.ccxv.nu.fi.
¶Precarium q̄uis possit fieri duobus modis. vno modo vt trāsferat̄ possessio. altero transferatur tenuta. q; si aliquis primo conduxit.et postea precario rogauit. vel econtra. indubio non intelligitur actum.q; ex precario non transferatur possessio .nā isto modo vterq; actus valeret.in.l.3.alias.1.fol.xxij.nu.131.
¶Precedenita quando sunt obscura et generalia. et sequentia determinata.sequentia determinant precedentia.et ecōtra.in.l.30.folio.clxxxvij.nu.30.
¶Preceptum testatoris de non alienādo respectu legitime. etiam cuz causa nō valet in.l.4.fol.lij.nu.114.
¶Precium rei intelligitur deductis expensis ꝛ laboze.qui de necessitate in exactione illi⁹ rei fieri debet.i.l.8.fo. lxxxix. nu.12.
¶Preciū iustum rei immobilis est quātum capiunt eius redditus in.20.annis. de quo videatis in.l.66.fo.ccciij.nu.19.
¶Precium a principio q; sit certum in quātitate requirit̄ pro forma in emptione et locatione. in.l.68. cum. 5. sequen. fol.cccxv.nu.14.
¶Precium quale soluendum est secundo emptori.quod ipe dedit.an quod primus emptor.ibi.nu.23.
¶Alia circa precium in.l.8.nu.15.et in. l.66.nu.14.
¶Prelatus grauius peccatuz committit dando cōsanguineis q̄ extraneis. quod intelligite p̄sumptiue.vt i.l.7.fo.lxxxvij. nu.fi.
¶Prelegata intelligunt̄ prout testator reliquit.non pront de iuris subtilitate debetur.in.l.17.fol.cxxx.nu.vlti.
¶Prelegata diuisoria bonorum sunt facta in executionē institutionis.vt obuietur discordijs.in.l.19.fol.cxxxiij.nu.3.
¶Prelegata quis perdit per coactionē. nisi essent sibi relicta sub cōditione si heres non erit.ibi.nu.5.
¶Prelegatum nō est legitima nec pars legitime.ibi.nu.9.
¶Alia circa prelegata.ibi.nu.1.ꝛ.2.ꝛ in. l.25.nu.27.
¶Premiū legale non consequit̄ qui dicitius sibi ipsi.in.l.80.fol.cccxlvij.nu.3.
¶Prescribi actioni quomodo dicatur. in.l.61.fol.cclxvij.nu.13.
¶Prescripto contractu transcursu decē nij. nulla executio possit fieri per debitum contentum in dicto contractu. vsq; q; debitor citetur et audiatur.in.l.62.folio.cclxxix.nu.87.
¶Prescribens occidit directum dominium.quod erat apud antiquum dominum.in.l.63.fol.cclxxxix.nu.3.
¶Prescriptione decē vl viginti annorū acquiritur dominium vile.et nō directū. limitatur sex modis.ibi.nu.4.
¶Prescriptio facta de re principali trahitur ad rei accessorium.quod intelligite vtibi.nu.15.
¶Prescriptio non censetur interrupta per citationem actoris non comparentis in termino citationis.ibi.nu.24.
¶Prescriptio non interrumpitur p̄ contestationem litis inualidam factam coram iudice non suo.ibi.nu.26.
¶Prescriptio inducta a statuto'qualiter in causis criminalib⁹ interrumpatur. an sufficiat sola productio accusationis vel inquisitionis absq; citatione partis.ibi. nu.30.
¶Prescriptio an currat in bonis maioratus.videte Rode.sua.in allega.3. fol. 129.col.2.cum sequen.
¶Alia circa prescriptionē.in.l.3.alias.1. nu.29.in.l.7.nu.58.in.l.61.nu.1.ꝛ.2.ꝛ.10. et.16.cum tribus sequen.et.nu.31.ꝛ.fi.in. l.62.nu.67.et.in.l.63.nu.25.et.32.
¶Presentia filij meliorati non est necessaria ad validitatem meliorationis.in.l. 15.fol.cxxvij.nu.penul.
¶Presentia iudicis quando requiritur. dicitur clam fieri quod coram eo non fit. in.l.47.fol.ccxxvij.nu.5.
¶Presentia amicorū tollit presumptionē met⁹ in.l.52.cuz.5.seq̄.fo.ccxlix.nu.1.
¶Presentia iudicis ꝛ ei⁹ auctoritas excludit presumptionem metus.in.l.62.folio.cclxxiij.nu.11.
¶Presens lex extēdit.l.2.ti.15.parti.2.in successione maioratus trāsuersalibus.in. l.38.fol.cc.nu.17.
¶Presens vtrum videatur cōsentire vel dissentire.i.l.52. cū.5.sequē.fo.cclj.nu.22.
¶Presumitur nec velle si quis nō loquatur.in.l.4.fol.lviij.nu.172.
¶Presumit̄ in dubio testatorē voluisse quod verbis expressit.ibi.nu.173.
¶Presumptio est p̄ filio nato i pcubinatu.nisi pbet̄ cōtrariū in.l.9.fol.94.nu.8.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Presumptio vna per aliam euidẽtiorẽ presumptionem deletur.ibi nu.10.
¶ Presumitur magis filius qui tractatur vel alimentatur vt filius.q̃ qui solo verbo vocatur filius.ibi.nu.13.
¶ Presumitur quilibet viuere vsq; ad cẽtũ annos.in.l.25.fol.cliij.nu.24.
¶ Presumitur patrem omnia facere vt paret filijs.in.l.47.fol.ccxxix.nu.32.
¶ Presumeretur donatio rerũ que sunt preciose z festinales.si maritus est multũ diues. et homo positus in dignitate. in. l.50.fol.ccxxxviij.nu.16.
¶ Presumi bonam fidem vbicunq; dicimus.intelligitur si allegatur.in.l. 61. folio.cclxviij.nu.xxiij.
¶ Presumitur pro instrumento. tamen q̃uis ita sit.potest tñ probari cõtrariũ.de quo videatis.in.l.62.fol.cclxxxv.nu.134.
¶ Presumptio fuge cessat per possessionem immobiliũ.in.l.64.fol.ccxciij.nu.1.
¶ Presumptio violenta que in ciuilibus habet vim plene probationis.in crimina libus non sufficit ad condẽnandũ quem corporaliter.in.l.74.fol.cccxxv.nu.29.
¶ Presumitur semper pro nobilibus in his que ad nobilitatem spectant.in.l.77. fol.cccxxxvj.nu.13.
¶ Alia circa presumptionẽ.in.l.9.nu.9. et.15.in.l.52.cum.5.sequẽ.nu.90. in.l.59. nu.5.et.6.in.l.61.nu.26.in.l.62.nu.11.in. l.63.nu.31.in.l.64.nu.17.z.in.l.74.nu.6.
¶ Preteritione filij nati q̃uis valeant preter institutionem contenta in testamento.non autem dispositio anẽ.ex causa.de libe.prete.habet locum in preteritione postbumi.de quo videatis in.l.4. fol.liij.nu.131.
¶ Primipilaris causa p̃fertur cause dotis.in.l.28.fol.clxxx.nu.2.
¶ Primo emptori nõ põt ptiũ solui inuito fisco.i.l.68.cuz.5.seq.fo.cccxvj.nu.24.
¶ Primogenitus p subsequens matrimonium legitimatus preferr̃ secũdo genito legitime nato post matrimoniuz. ex quo secuta fuit legitimatio in successione maiorat⁹.in.l.10.fol.c.nu.13.
¶ Alia circa primogenituram. ibi.nu.penul.et.fi.et in.l.62.nu.69.
¶ Princeps si p feudo reciperet preciũ. et postea diceret indulgemus vel simile verbũ nõ propterea esset feudum sed emptio.et ideo renocari non posset.nec deberet fidelitas.in.l.44.fol.ccxij.nu.6.
¶ Princeps per sua iura quasi in totũ extenuare legitimam potest.ibi.nu.34.
¶ Princeps an possit cũ bona conscientia non intercedente iusta causa concedere licentiã ad faciendũ maiorat⁹.vide te Rode.sua.in repe.l.quoniã in prioribus.fol.64.col.4.Et posueram in litera. M.super verbo maiorat⁹. sub parte maiorat⁹ sine licentia regis.etc.
¶ Alia circa principem z principatuz.in l.47.nu.25.in.l.62.nu. 3.in.l.65.nu.27. et in.l.76.nu.4.
¶ Principali de ipso quod inris est.idẽ est de eius augmẽto.in.l.21.fol.cxl.nu.5.
¶ Principale est,inspiciendum.q̃uis accessoriuz extinguat̃.fallit si accessiones pciosiores sint vel plus reddituz habeant q̃ principale.de quo videatis.ibi.nu.25.
¶ Priuationis i.l.45.nu.5.z i.l.62.nu.63.
¶ Priuilegia que dãtur viduis mulieribus,dãtur vxoribus.habẽtibus maritos inutiles.in.l.3.aliaz.1.fol.xviij.nu.97.
¶ Priuilegium extenditur ad casum nõ expressum.quando ex mente priuilegiãtis ille casus comprehendi potest.in.l.2. fol.xxxij.nu.79.
¶ Priuilegia concessa militibus secularibus congruentia clericis ad illos extẽdi.ibi.nu.80.
¶ Priuilegiuz.l.miles.in prin.ff.de re in di. habet locum etiam in milite celestis militie.ibi.nu.81.
¶ Priuilegiũ primi mariti per transituz ad secunda vota permutatur priuilegio secundi.et per consequens primi perdit̃ priuilegiũ.in.l.4.fo.lvij.nu.151.
¶ Priuilegiatus contra eque priuilegiatum an suo vtatur priuilegio.remissiue. ibi.nu.217.
¶ Priuilegia aut specialia fauore alimẽtoz.videatis remissiue.i.l.8.fo.xcij.nu.43.
¶ Priuilegia competentia pro dote secuto matrimonio.habent locum etiam si non sequatur.in.l.15.fol.cxx.nu.29.et in l.49.nu.5.
¶ Priuilegium inter alia est dotis z donationis propter nup. q̃uis fiat donatio descendẽti qui est in potestate patris in causam dotis vel donationis propter nup. transferatur illico dominium. ibi.nu.31.
¶ Priuilegiũ exemptionis cõcessum alicui cõmunitati.q̃uis possit per ingratitudinem reuocari.tamen si esset concessum propter bene merita.non posset per ingratitudinem reuocari.ibi.nu.95.Et per Rode.sua.in allega.9.fol.clviij.col.1. quem in materia priuilegiorũ videte.in allega.8.fol.cxliij.col.1.et 2.z in dicta.9. allega.fol.147.col.1.z in allega.28.folio.211.col.1.et.2.Et de alijs in predicta materia videatis eundẽ in repertorio libri quem direxit cardinali burgen.in litera.P.super verbo priuilegiũ.
¶ Priuilegia inclusa i corpore inris nõ tollũtur ex verbis auẽ.qua in prouincia. vbi de crimi.agi oportet.in.l.27.fo.clxix. nu.59.
¶ Priuilegia enim principum non sunt absolute interpretanda.sed sane proprie z benigne intelligẽda.i.l.30.fo.clxxxiij. nu.10.
¶ Priuilegiuz principis potest quilibet inferior interpretari per rationem. ibi. nu.11.
¶ Priuilegium quanto tempore tollat̃. in.l.41.fol.ccviij.nu.2.
¶ Priuilegium concessum ecclesie seu pio loco non perditur per contrauentionem.nisi currat spacium.40.annorum. ibi.nu.4.
¶ Priuilegiate persone habent q̃ creditor probet vere in vtilitatem personarum priuilegiatarum esse versum. in. l. 59. fol.cclxij.nu.7.
¶ Priuilegium generaliter inductũ non includit casum publice vtilitati contrarium.z si includeret. non valeret.i.l.65. fol.ccxcvj.nu.11.
¶ Priuilegia concessa militibus armate militie extendũtur ad milites legalis militie z sic ad aduocatos.de quo videatis in.l.77.fol.cccxxxix.nu.30.
¶ Priuilegium legis centurio.cum simi. de vulga.et pupi. locum habet etiam in milite celestis militie.ibi.nu.32.
¶ Priuilegia vxoris habent locũ in spõsa per verba de presenti. in.l. 79. folio. cccxliij.nu.2.
¶ Alia circa priuilegia i.l.3.nu.32.in.l.4. nu.150.in.l.39.nu.35.in.l.41.nu.3.in.l.51. nu.30.in.l.60.nu.2.cum duobus sequen. et nu.fi.in.l.63.nu.32.in.l.65.nu.10.et in. l.77.nu.1.z.2.
¶ Probatio alia non admittitur quãdo tradita est a iure certa forma probandi. in.l.3.alias.1.fol.xij.nu.62.
¶ Probare si vis q̃ berta sit vxor mea. non est tãta presumptio. q̃ vocabã eam vxorem.q̃ si honorifice eam tractabam in vestimentis.alimentis.mensa et lecto. in.l.9.fol.xcv.nu.15.
¶ Probare non sufficit testatorẽ aliquid voluisse.nisi appareat q̃ illud testator expresse vel tacite voluit.in.l.15.fol.cxxiij. nu.55.
¶ Probatio quotiescunq; debet necessario fieri per scripturam.perdita scriptura non admittitur probatio per testes minores quinq; z rogatos.in.l.39.folio.ccij. nu.13.
¶ Probantur instrumenta quãdoq; dolo perdita et nihil probatur de instrumẽtoruz tenore.vel de veritate illorum que in instrumento continebantur.tunc talis probatio nihil releuat.nisi probentur instrumenta perdita dolo aduersarij. ibi. nu.17.
¶ Probatio non admittitur contra tenorem instrumenti.nisi per aliam scripturã. sed si volo probare contra presumptionẽ resultantem ex instrumento. vel contra solennitatem instrumẽti.possum probare per testes.ibi.nu.29.
¶ Probare debet per tres idoneos testes ille qui habet presumptionem iuris contra se.si vult probare contrarium.ibi. nu.31.
¶ Probantur antiqua facta per indicia et per famam.ibi.nu.38.
¶ Probans spõsalia z copulã simpliciẽ nõ cõcludit mrim oniũ.cũ copula potuit p̃cedere.in.l.50.fo.ccxxxvij.nu.8.
¶ Probare quis teneat pecuniam esse versam in alicuius vtilitatẽ.aut non. in.l. 59.fol.cclxj.nu.1.
¶ Probandum est versum in vtilitatem non per cõiecturas seu presumptiones. sed per veras probationes.ibi.nu.6.
¶ Probatũ p plures q̃s decẽ testes. vel p decem testes.cẽsetur notoriũm et dicitur

Universidad de Deusto
Biblioteca

notorium.in.l.60.fol.cclxiiij.nu.13.
¶Probare non sufficit per testes dicentes maritum vergere ad inopiam.sed requiritur & dicant manifestum esse vergere ad inopiã.in.l.62.fol.cclxxv.nu.45.
¶Probans postea de vtili dominio succumbit.si in libello dixerat se proprietarium.vel proprietatem ad se pertinere.in.l.63.fol.cclxxix.nu.1.
¶Probato rem valere plus dimidio ei⁹ quo vendita est.per hoc probatum est satis de fraude.quia vbicũq; est lesio in magna quantitate presumit dolus.in.l.66.fol.cccj.nu.5.
¶Probationis valoris rei per testes faciende de quo videatis.ibi.nu.8.
¶Probatio aliqua etiam per instrumentum cuius post cõclusionem in causa nõ admittitur.tamen post conclusionem in causa admittitur probatio per confessionem partis.etiam si per testes sit probationibus renuntiatũ.in.l.74.fol.cccxxij.nu.3.de prima parte huius casus videte Rode.Sua.in allega.quinta.que est in libro quem obtulit cardinali.Burgen.
¶Probatio nulla est fortior nec efficacior q̃ per confessionem partis.ibi.s.in l.74.nu.4.
¶Probatio in contrarium cuius non admittatur contra presumptionem iuris tõ iure tamen admittitur contra dictam presumptionem probatio per confessionem partis.ibi.nu.6.
¶Probatio bone vite & fame facit ne male facto⁹ ex indicijs to⁹queri possit.ibi nu.20.
¶Probatio in contrarium admittit de innocẽtia eius qui habebatur a lege pro confesso & convicto.ac si esset cõfessus delictum.ibi.nu.47.
¶Alia circa probationes.in.l.3.alias.s.nu.114.cum duobus sequen.et nu.128.in.l.9.nu.18.in.l.22.nu.36.cum tribus sequen.in.l.39.nu.36.et.37.in.l.52.cum.5.sequẽ.nu.68.in.l.59.nu.2.&.4.et.5.et.7.in.l.61.nu.21.&.22.&.31.in.l.62.nu.123.et 135.&.149.et.153.in.l.63.nu.17.et.18.in.l.64.nu.5.in.l.65.nu.15.&.16.&.37.cũ duobus sequen.in.l.74.nu.7.et.10.&.17.&.27.et.27.&.29.&.39.et penul.et fi.in.l.78.nu.2.et.3.et in.l.81.nu.5.
¶Procurator si post mãdatum efficitur quidã ribaldus.vel alias in deterius mutauit conditionem.eo ipso videtur revocatum mandatũ.in.l.31.fo.clxxxviij.nu.2.
¶Procurator quando facit quod habet in mandatis.non requiritur alia ratificatio domini et superfluo peteretur.in.l.52.cum.v.sequen.fol.cclij.nu.30.
¶Procurator cesaris q̃uis liberam habeat administrationẽ a lege concessam.et idem si ab homine vt hic per licẽtiam mariti.hec concessio libera siue licẽtia excludit dolum malum.ibi.nu.50.
¶Procurator q̃uis ad petendum restitutionem in integrũ debeat speciale habere mandatum.tamen si restitutio petitur incidenter.non est necesse.ibi.nu.59.
¶Procurator an et quãdo possit petere executionem sentẽtie.Et vtrum possit petere executionem guarẽtigie.videte Rode.sua.in lectu.l.post.rem iudicatam.in tertia questione.fol.150.col.1.cum tribus sequen.qui dominus in.d.3.q.ponit etiã alias questiones & determinat.
¶Alia circa pcuratores.ibi.s.in.l.52.cuũ v.sequen.nu.5.&.7.&.25.&.29.&.54.&.68.& in.l.62.nu.159.
¶Prodigus manifestus & notorius q̃uis ante interdictionem factam a iudice possit contrahere & alienare.tamen in talibus alienatis ante interdictionem prouidetur prodigo per restitutionẽ in integrum.si reperiatur lesus.de quo tamen videatis.in.l.60.fol.cclxiij.nu.22.
¶Prodigus manifestus an possit alienare.q̃uis non sit sibi interdictum a iudice ibi.nu.19.
¶Alia circa prodigum.ibi.nu.21.&in.l.47.fol.ccxxix.nu.31.
¶Proditoris filius in crimine lese maiestatis non solum non succedit patri ꝓditori.verum etiam auo vel alijs ascendẽtibus ex linea paterna & materna.neq; etiam extraneis.tamen filij hereticorum posito q̃ patri heretico non succedant.ex eo quia bona eius patris confiscantur.nichilominus possunt succedere alijs.i.auo catholico.matri catholice.& alijs quibuscunq; catholicis personis.in.l.75.folio cccxxiij.nu.26.Et dixeram in.l.4.nu.94.&.95.
¶Producens instrumentum videtur fateri omnia in eo contenta esse vera.etiã si ab aduersa parte contra quam fuit productum.fuerit impugnatum.vel sit falsus Rode.Sua.in allega.27.fol.203.col.2.
¶Profectitia dicũtur in materia presentis.l.illa que processerunt de bonis illius de cuius successione agitur.in.l.27.fol.clxvij.nu.36.
¶Professio facta omissa forma q̃ tradit in regula.ligat quo ad deum.in.l.52.cũ 5.sequen.fol.cclvj.nu.88.
¶Prohibens ne aliquis testetur.auferetur ei hereditas vt ab indigno & applicatur fisco.quod intelligatis vt in.l.3.alias 1.fol.xxiij.nu.147.
¶Prohibitus eñ ad publicos honores aspirare vel administrationes.intelligit quando sunt vtiles.secus quando onerose.vt est tutella.in.l.7.fol.lxxxj.nu.24.
¶Prohibitus alienare potest in consortem alienare.in.l.20.fol.cxxxix.nu.16.
¶Prohibitus alienare nisi in legitimus.videtur tacite rogatus restituere & relinquere legitimo.ibi.nu.17.
¶Prohibitum vna via alia concedi nõ debet.in.l.25.fol.clvj.nu.51.
¶Prohibitione in quacunq; generali facta per testatorem.non presumitur eum cogitasse de casu speciali dotis.quez testator in specie verisimiliter non ꝓhibuisset.in.l.27.fol.clxix.nu.57.
¶Prohibitio alienationis vbi est facta sine causa non respectu certe persone nõ valet.alias valeret.nisi in preiudiciũ creditorum.in.l.40.fol.ccvj.nu.3.
¶Prohibita persona obligari sine certa solennitate.potest tamen se obligare absq; illa solennitate ad finem consequẽ de liberationis.in.l.52.cum.5.sequẽ.fol.ccl.nu.17.
¶Prohibitus inferre molestiam intelligitur nisi quatenus de iure inferat.ibi.nu.55.
¶Prohibitio.l.6.tit.1.lib.3.ordi.quo ad forum iudicialem potuit fieri per principem.quod probo tribus medijs.in.l.65.fol.ccxcvij.nu.27.
¶Prohibens victum vel stratum incarcerato ꝓferri tenẽt.i.l.77.fol.cccxxxviij.nu.22.
¶Prohibitus succedere ex testamento.an videatur prohibitus succedere ab intestato.Rode.Sua.i allega.2.fol.cxxvij.col.2.
¶Aliud circa prohibitionem meliorandi.in.l.20.nu.15.
¶Aliud circa prohibitionem alienationis.in.l.68.cum.v.sequen.nu.9.
¶Promisit aliquis pro muliere dotẽ.animo compensandi si erat debitor mulieris dare aut promittere videatur.in.l.14.fol.cxj.nu.12.
¶Promissio de non meliorando quando constat q̃ facta fuit ad instantiã vnius filiorum.si contra eam'qui promisit fecit.& sunt tres aut plures filij vel nepotes ꝑ missoris melioratio erit nulla quo ad illum solum.cui promissio facta fuit.in.l.20.fol.cxxxix.nu.fi.
¶Promisi tibi q̃ in meo nemore possis accipere vnum plaustrum vel duo lignorum.an sit electio mei debitoris.in.l.50.fol.ccxl.nu.43.
¶Promittens dotem vxori etiam si nullam receperit.obligatur.quod intelligite vt in.l.51.fol.ccxlvj.nu.31.
¶Promittens sub pena non offendere intelligit nisi causam offensiõis aduersarius prebuerit.in.l.52.cum.v.sequẽ.fol.ccliij.nu.56.
¶Promisit aliquis in instrumento interesse aut certum quid.q̃ talis instrumenti potest peti executio ex forma statutorum sicut si certam contineret quantitatem.et tunc in iudicio declarabitur quantitas.sed bene potest poni exceptio obstantia liquidationis.in.l.62.folio.cclxxviij.nu.73.
¶Promittens se stare iuri.videtur promittere & iudicatum soluere.in.l.64.fol.ccxciij.nu.6.
¶Promittens se non denunciaturũ maleficium & iurans.non valeret iuramentuz.quia aperiret viam iniquitatis ad delinquendum.in.l.65.fol.ccxcviij.nu.31.& dixeram in.l.23.nu.22.
¶Promisit aliquis sub certa pena tractare vxorem suam vt vxorem.quod quotidie cõtingit.q̃ vxor recedit de domo mariti conquerens se male tractari per illũ.deinde intercessionibus consanguineorum reconciliatur vt ad domum mariti reuertatur.qui promisit consanguineis tractare illam vt vxorem sub dicta pena.q̃ dicatur tractare vt vxorem & quando nõ

Universidad de Deusto
Biblioteca

z sic quando incidat in penam .in.l.79. fol.cccxliij.nu.5.
¶Alia circa promissionem.in.l.7.nu.88. in.l.20.nu.2.z.19.cum duobus sequē.z in l.62.nu.47.
¶Propinqui qui dicantur in.l.68.cū.v. sequen.fol.cccxlij.nu.1.
¶Propositum in mente retentum nihil operatur in.l.4.fol.lvij.nu.171.
¶Proprietatē possessionis dicere est tantum quantum dominium rei.in.l.19.fol. cxxxv.nu.12.
¶Proprietas dicitur possessio z ecōtra secundum cōmunem vsum loquendi. in l.63.fol.ccxc.nu.14.
¶Aliud circa proprietatem.in.l.68.cum v.sequen.nu.43.
¶Prorogatio quot modis fiat in materia legis si per errorem.ff.ō iurisdi.omni. iudi.in.l.65.fol.ccxcvij.nu.25.
¶Prorogatio termini intelligitur facta cum repetitione iuramenti.quod erat in prio termino .de quo videatis ibi.nu.24.
¶Alia circa prorogationem termini.in l.62.nu.33.z.35.z in.l.65.nu.19.z.22.
¶Protestatio q ponatur vel limitatio in principio vel in fine contractus aut actus.non refert dūmodo apponatur antēq cōtractus seu actus sit absolutus a partibus.in.l.15.fol.cxxiij.nu.71.
¶Protestatio talis q quis non intendit renuntiare aut derogare priuilegio suo. valet.in.l.41.fol.ccviij.nu.fi.
¶Alia circa protestationē.in.l.4.nu.66. z.67.i.l.36.nu.2.i.l.41.nu.5.z.i.l.51.nu.9.
¶Promissio tituli quando de peculio actio est annalis nō habet locum qñ pater obligaretur p filio vel inssu.aut ō in rem verso.in.l.4.fol.xliij.nu.43.
¶Promissio generalis idem operat quo ad oēs.q specialis quo ad specificata.in l.52.cum.v.sequen.fol.cclij.nu.43.
¶Pronocare ad duellum sicut pro causa vite est licitum.ita pro causa fame. in l.47.fol.ccxxviij.nu.28.
¶Proximior in gradu potest retrahere rem venditam.in.l.16.fol.cxxviij.nu.5.
¶Proximior si vult retrahere rem venditam iuxta iura huius regni.tenetur soluere emptori pretiū.pro quo emit.in.l.68. cum.v.sequen.fol.cccv.nu.17.
¶Proximior retrahēs rem a proximio re suo venditā.soluet etiā expēsas emptori.z gabellā si illā ēptor solum.ibi nu.27.
¶Proximior ēgius cū effectu rem vēditam a proximiore retrahat ab emptore. nōtū fructus perceptos per emptorē nisi a tempore litis contestate,oblatiōis pretij in iudicio vel oblationis cū,consignatione extra iudiciū.aut a tēpore requisitionis cū precio z depositio ei⁹ si emptor requisitus noluerit recipere.ibi.nu.28.
¶Publicatis bonis alicuius,an illa publicatio extendat ad bona alibi sita.z ad quē dīz illa ptinēt.in.l.2.fo.xxxj.nu.66.
¶Publicatis bonis viri,vxor debet habere res proprias quocunq titulo sibi acquisitas.in.l.12.fol.ciij.nu.6.
¶ Publica vtilitas cuilibet priuilegio preferenda est.in.l.65.fol.ccxcvj.nu.10.
¶Publica loca alicui⁹ vniuersitatis sunt ad vsuz publicū oīm deputata.aut nō an possint p̄scribi.videatis Rode.Sua. in allega.15.fol.167.col.1.cum sequē.
¶Aliud circa publicam vtilitatem.ibi.s. in.l.65.nu.11.
¶Puer nouē annorū qui nutricē suam grauidauit.in.l.2.fol.xxviij.nu.24.
¶Punitur ita qui facit contra solā mentem legis.sicut qui facit contra mentem z verba in.l.12.fol.cv.nu.23.
¶Punitus in foro canonico per iudicē ecclesiasticum.nunquid possit etiam puniri per iudicem secularem in foro seculari.in.l.34.fol.cxciij.nu.2.
¶Pupillus dans se in arrogationem facit extingui pupillarem substitutionem mero iure.in.l.2.fol.xxix.nu.26.
¶Pupillus si habuerit tutorē.z sine causa recusset cōsentire pupillo circa agnitionem bonorum possessionis.q tunc iudex poterit supplere.ibi.nu.64.
¶Pupillus non potest periurare.quia non potest dolum committere.in.l.81.folio.cccliij.nu.18.

¶De litera. Q.

¶Clare de iure cōi si hereditas non est adita legata corruūt z regulariter nō debentur.in.l.3.alias.1.folio.xvij. nu.86.
¶Quarta debita coniugi in bonis alterius iuxta auc.preterea.vnde vir z vxor. non est tertianda nec quintanda.in.l.23. fol.cxlvj.nu.fi.
¶Quarta que debet vxori in bonis mariti iuxta auc.preterea.vnde vir z vxor.et l.7.nu.13.patri.6.non est tertianda neq quintanda.in.l.30.fol.clxxxv.nu.20.z dixi.in.l.23.nu.vlti.
¶Querella inofficiosi testamēti filij defuncti competit parentibus.in.l.4.fol.xlj. nu.7.
¶Questio fuit inter regem Vngarie.et regem Robertū de regno Apulie. in.l. 38.fol.cxcix.nu.2.
¶Questio omnium bonorum aut maioris partis equiparatur questioni status p sone.in.l.47.fol.ccxxviij.nu.20.z in.l.62. fol.cclxxij.nu.19.
¶Quidam habens magnum cumulum pecuniarum ante se dixit.dono tibi totā istam pecuniam.tu accepisti partem.postea te penitet.z dicis q acceptando partem videris totum acceptare.z sic vis petere totum.ille autem ex aduerso dicit.y non potuisti pro parte acceptare.z ideo vult repetere a te quod accepisti. queritur quid iuris.in.l.19.fol.cxxxvj.nu.32.
¶Quietationis generalis in.l.58.nu.9.z 10.z in.l.62.nu.5.z.70.
¶Quitte pars bonorum sicut vbi sunt descendentes legitimi potest pro anima relinqui z non vltra.ita si descendentes legitimi non extant.etiam extantibus ascendentibus legitimis.quibus legitima debetur.potest relinqui tertia pars bonorum.in.l.28.fol.clxxx.nu.fi.
¶Alia circa quintam partem seu quintū bonorum.in.l.8.nu.6.cuz duobus sequē. z nu.22.in.l.15.nu.3.z in.l.26.ad finē cuius legis allegant Rode.Sua.circa eandem.l.26.in loco de quo ibi.
¶Quotiens agitur de tertio obligando ex eo q pecunia est versa in vtilitatem suam.nunq̄ presumitur pecunia versa nisi probetur.in.l.59.folio.cclxij. nu.5.
¶Quot testes requirantur in probāda aliqua qualitate testamenti.in.l.3.alias.1. fol.xij.nu.66.

¶De litera. R.

Ratificatio quo ad effectum actus assumit sibi naturam mādati.in.l.52.cū v.sequen.fol.ccxlix.nu.6.
¶Ratificatio generalis mariti sufficit.z non tanq̄ negotij dominus.sed tanq̄ maritus vt actus per suam ratificationem firmetur. ibi.nu.74.
¶Ratificatio non validat actum nullum. ibi.nu.75.
¶Alia circa ratificationem.ibi.nu.5.z. 7.z.30.z.32.
¶Ratio legis z mens vbicūq̄ viget.ibi habet locuz ipsius legis dispositio.q̄nis casus nō fuerit in verbis legis expressus in.l.3.alias.1.fol.ix.nu.37.
¶Ratio ideo dicitur viua quia est anima ipsius scripture.in.l.12.fo.cv.nu.28.
¶Ratio est facies cordis.ibi.nu.19.
¶Ratio legis non minus attenditur q̄ ipsa lex.ibi.nu.30.
¶Ratiōe legis correcta intelligitur correcta ipsa lex.ibi.nu.31.
¶Ratione legis deficiente.dispositio legis cessare debet.ibi.nu.32.
¶Rationi naturali recurrendum est.qa optimus legis clipeus est naturalis ratio.ibi.nu.33.
¶Ratio semper trahit ad se dictum.z in suam naturam illud conuertit.z destruit dictum si ei non congruit.ibi.nu.38.
¶Ratio quando vna sola reddi potest. illa habetur pro expresse apposita.tam in testamētis q̄ in statutis z legibus.ibi. nu.43.
¶Ratio legis vel statuti aut est expressa in.l.aut statuto.z tunc ratio attendi debet.vel non est expressa.z tunc magis attenduntur verba q̄ ratio.ibi.nu.47.
¶Ratio quare grauamen sit inter descendentes legitimos.vt in.l.25.folio.clj. nu.4.
¶Ratiōe legis cessante nō cessat ei⁹ dispositio quo ad effectus tam consumptos. in.l.45.fol.ccxxij.nu.65.
¶Ratio differentie inter censuram z declarationem.in.l.75.fol.cccxxxij.nu.20. z in.l.2.nu.58.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Ratum habere potest quis quod ab initio non valet.si nullam solennitatem desiderat.sed solum pendet ex voluntate ratificantis.in.l.52.cum.v.sequen.folio cclij.nu.32.
¶Receditur a substantia si receditur a forma.in.l.3.alias.1.fol.xj.nu.50.
¶Recipiēs scienter instrumentū.in quo constituitur procurator.videtur tacite se obligare ad illud officium.in.l.52.cū.v.sequen.fol.cclj.nu.25.
¶Recomēdationis incarcerati.in.l.60. fol.cclxv.nu.29.
¶Redditus ⁊ fructus quos filius percepit occasione militie.que potest vendi p se ⁊ suis heredibus.sunt conferēdi deducta estimatione oneris persone suc.in.l.27.fol.clxx.nu.67.
¶Redemptionis captiuorū.in.l.15.nu. 40.cum duobus sequen.⁊ in.l.27.nu. 78.⁊.108.
¶Reges hispanie sub romano nō sunt imperio.quia regnum suum a fanctibus hostium eruerunt.in.l.3.folio.xxxiij. nu.16.
¶Reges nostri nullum in temporalibus recognoscunt superiorem.ibi.nu.17.
¶Reges hispanie de iure imperatorem non recognoscunt.eo quia de fanctibus infidelium eruerunt ista regna.ibi.nu.19.
¶Regulis istis duobus.s.clausula apposita in principio refertur ad sequentia.⁊ que in fine ad precedentia.videte limitationes remissiue.in.l.3.alias.1.folio.ix. nu.36.
¶Regula.s.q̄ omissio forme in qualibet minima parte vitiat totum processum.limitatur q̄ non procedat quādo talis forma vel solennitas non est magne importantie considerato effectu.ibi.nu.63.
¶Regulas quatuor circa istam.l.in.l.7. fol.lxxvij.nu.7.
¶Regulariter in correlatiuis quod in vno statuitur.intelligitur etiā in alio statutum.fallit quando datur diuersitas rationis.ibi.nu.69.
¶Regula de qua in ista.l.in prin.fallit quando mulier assumpsisset tutellam filij.⁊ renunciasset omni legum auxilio. tunc videretur huic renunciasse.⁊ sic posset personaliter capi.in.l.60.fol.cclxiij. nu.8.
¶Regula de qua in.l.ista in principio fallit in casu quo statutum permitteret capturam debitorum fugitiuorum.quia etiam femine comprehenderentur.nisi specialiter inuenantur excepte.ibi. nu.9.
¶Regula illa qui potior est tempore est potior in iure.an sit eadem in pignore iudiciali q̄ in conuentionali.in.l.62.folio. cclxxvj.nu.53.
¶Regula non est obligatoriū de regu. iur.lib.6.debet intelligi quando iuramentum est contra bonos mores de iure canonico.⁊ sic qñ inducit peccatum.secus quando est contra bonos mores ciuiles.in.l.67.fol.cccx.nu.13.
¶Relatiuum quis vel qui iunctum verbo futuri temporis facit conditionem.in l.13.fol.cvij.nu.5.
¶Relatiuum quis vel qui qualiter verificetur.⁊ quando ponitur distributiue.in l.59.fol.cclxij.nu.8.
¶Relaxationis a iuramento.in.l.51.nu. 23.⁊ in.l.65.nu.32.
¶Relaxationis a carcere in.l.64.nu.12.
¶Relictum ad pias causas quando dicatur.in.l.30.fol.clxxxvij.nu.44.
¶ Aliud circa relinquendum filio illegitimo plusq̄ per legem potest.in.l.7. nu.18.
¶Remissio reddende rationis de futura tutella non valet directe.sed per indirectum sic.de quo videatis.in.l.73.folio cxlvj.nu.20.
¶Remissionis iniuriarum.in.l.14.folio cxj.nu.fi.⁊ in.l.15.fol.cxxiij.nu.72.
¶Remissionis iuramenti.in.l.62.folio cclxxxvj.nu.139.
¶Remissionis banni.in.l.65.fo.ccxcvij. nu.23.
¶Remissionis pene delictorum.sententie ⁊ dicti testis per corruptionē.in.l.78. fol.cccxl.nu.1.et in.l.81.fol.cccl.⁊.ccclj. nu.4.⁊.6.
¶Remotus vt suspectus ad se defendēdum ab actione tutelle.hoc allegare pōt. in.l.4.fol.lxj.nu.209.
¶Renuntiari nō potest iuri positiuo publico.quod in actibus hominum certam formam introducendo statuit.puta q̄ testamentum sit factum cum solēnitate certi numeri testium.q̄ pactum ⁊ stipulatio nes certo modo fiant.in.l.48.fo.ccxxxij. nu.5.
¶Renuntiari non potest etiam cum iuramento hijs que fauore publico inducta sunt.ibi.nu.6.
¶Renuntiatio specialis vbi requiritur. protestatio facta presenti ⁊ tacenti habet vim specialis renuntiationis.ibi.nu.14.
¶Renūtiatio etiam specialis vbi ex dispositiōe legis requiritur.taciturnitas ex qua elicitur tacitus consensus inducit virtutem huius specialis renuntiationis.in l.58.fol.cclx.nu.antepenul.
¶Renuntiatio generalis q̄uis regulariter non valeat.tamen si iuramentuz sit positum in tali generali renuntianōe.valet talis renuntiatio.de quo tamen videatis.ibi.nu.fi.
¶ Renuntiari an possit petitioni reductionis ad arbitrium boni viri.⁊ si renuntiatur quid operetur.in.l.62.fol.cclxxxij. nu.106.
¶Alia circa renuntiationem.in.l.48.nu. 7.in.l.51.nu.20.⁊.21.⁊.24.cū duobus sequen.in.l.59.nu.9.2 in.l.67.nu.16.
¶Repetitōis soluti in.l.25.nu.57.⁊ in.l. 27.nu.111.
¶ Representatio de qua in.l.ista habet locum etiam in successione maioratus omnibus transuersalibus.in.l.38.fol.cc. nu.18.
¶Repudians semel hereditatem nō potest amplius adire.in.l.19.folio.cxxxvj. nu.26.
¶Alia circa repudiationem.ibi.nu.25. ⁊.27.cum duobus sequen.⁊ nu.31.
¶Requisita ad probandum vltimam voluntatem.in.l.3.alias.1.fol.xx.nu.114.
¶Requisita ad hoc vt quis constituatur in mora.in.l.44.fol.ccxiij.nu.20.
¶Alia circa requisitionem.in.l.68.cum v.sequen.nu.28.⁊.37.⁊.40.
¶Res subiecte restitutioni sicut possunt alienari.ex causa dotis ⁊ donationis propter nup.ita ex causa alimentorum.in.l. 15.fol.cxxj.nu.37.
¶ Res a iudice sequestrata propter alimentorum necessitatem vendi potest.ibi. nu.38.
¶Res subiecte restitutioni pro causa studij alienari non possent.ibi.nu.39.
¶Res subiecte restitutioni redemptione captiuorum vel alia similia causa alienari possunt.ibi.nu.42.
¶Res videtur minus valere ratiōe oneris adiuncti in contractu.ex quo infertur vnum de quo ibi.nu.66.
¶Res in qua semel remissum est pignus si de nouo in dominio debitoris peruenerit.pignus non reintegratur etiam vigore generalis obligationis.in.l.45.folio. ccxxj.nu.40.
¶Res dicitur esse illius qui habet directuz dominiuz.cuius alius habeat vtile.in l.63.fol.cclxxxix.nu.5.
¶ Res estimanda est cum qualitatibus suis.in.l.66.fol.ccciij.nu.13.
¶ Res dicitur esse minoris valoris seu precij ratione mali vicini.ibi.nu.14.
¶Rem in emphiteosim qui accepit.⁊ p̄misit certam annuam pensionem.quam iurauit soluere.an propter iuramentū eo non soluente possit statim expelli.aut in emphitheota ecclesie requiratur biennū ⁊ priuati triennium.ibi.nu.37.
¶Alia circa rem cōem.in.l.18.nu.6.cum tribus sequen.
¶Rescriptum per mendacium impetratum etiam si non sit iuri contrarium. non valet.⁊ mēdax precator punitur si in illo reperitur dolus.⁊ videatis mendacium per quod de facto quidam fuit decapitatus.in.l.3.alias.1.fol.xxj.nu.123.
¶Rescriptum vnum dicitur esse posterius altero ratiōe vnius horze.in.l.62.fol. xxj.nu.100.
¶ Rescriptum dans remissionem pene infligende ante commissum delictum nō valet.quia inuitat ad delinquendum.in l.78.fol.cccxl.nu.1.
¶Reseruatio q̄ ponatur in p̄ncipio vel in fine contractus meliorationis nō refert.dūmodo ponatur anteq̄ dictus contractus sit a partibus absolutus.in.l.15. fol.cxxiiij.nu.70.
¶Aliud circa reseruationē in.l.13.nu.fi.
¶ Respublica.reipublice quis nascitur magis q̄ parētibus.in.l.4.fol.lv.nu.132.
¶Republica bi qui ceciderunt.in perpetuum per gloriam viuere intelligunt.ibi. nu.136.
¶ Reipublice interest.q̄ conseruetur dignitas familiarum.in.l.40.folio.ccvj. nu.4.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Restitutio in integrum quando competat vel ne minori.qui se dixerit maiorē. in.l.4.fol.lxj.nu.208.
¶Restituto vsufructus in casu huius.l. debet esse vsufructus percepti a patre rerum aduentitiarum filiorum a tempore contracti matrimonij per illos.z nō eius quem ante matrimonium percepit. in.l. 46.fol.ccxxvj.nu.penul.
¶Restitutio in integrum obstat vt sentēcia arbitraria executioni mandetur. in.l.62. fol.cclxxxij.nu.108.
¶Alia circa restitutionem in integrum. in.l.3.nu.41.in.l.4.nu.189.z.190.z.206. z.207.in.l.52.cum.v.sequen.nu.59. in.l. 60.nu.22.in.l.66.nu.12.z in.l.68.cum.v. sequen.nu.16.Et per Rode.Sua.in libro quem direxit cardi.Burg.in repertorio dicti libri.in litera.R.super verbo restituto.
¶Restitutionis vtroris.in.l.4.nu.250.
¶Restitutionis bonorum.in.l.63.nu.22.
¶Restitutionis fructuum.ibi.nu.fi.
¶Retinere sibi non potest si tradidi alicui pecuniam.vt det cui voluerit.in.l.30. fol.clxxxvij.nu.38.
¶Retinere potest in foro conscientie victus iniuste per sententiam illud in quo est condemnatus.in.l.75.folio.cccxxxj. nu.11.
¶Retraditionis.in.l.15.nu.21.z.22.
¶Retrahens rem venditam a proximo re.vtrum teneatur soluere precium quod emptor dedit.an tantum iustum preciū. in.l.68.fol.ccclvj.nu.25.
¶Renocandum ex donatione inter vinos venit omne illud. quod vltra id qō poterat relinquere in testamento. donant inter vinos.in.l.15.fol.cxiij.nu.1.
¶Renocatio donationis vel meliorationis habeat locum per istam.l.vsqz ad mortem donantis aut meliorantis nulla facta differentia fiat donatio vel melioratio filio in potestate aut emancipato. ibi. nu.10.
¶Renocatio donationis ne dum p verba indubitata.sed etiam per exheredationem factam mala mente a donāte donatario procedit.ibi.nu.12.
¶Renocare donationem alimentorum de futuro licitum est patri.de quo an sit verum videatis.ibi.nu.35.
¶Renocari potest melioratio persone principali existente ingrata. quod corroboratur multis medys notabilibus.ibi nu.80.
¶Renocatio donationis inter vinos vt possit fieri propter ingratitudinem donatarij.non transfertur seu tranimittitur ad heredes donatoris.nisi donator in vita litem inchoauerit.quod limitatur.vt in.l. 23.fol.cxlv.nu.9.
¶Renocatio taciti facilius inducitur qz expressi.ibi.nu.13.
¶Renocatio mandati potest per testes probari.in.l.39.fol.cciij.nu.12.
¶Renocatio donationis in dubio non presumitur.in.l.67.fol.cccx.nu.9.
¶Renocatio expressa requiritur etiaz interueniente causa ingratitudinis in donatione inter vinos.ibi.nu.10.
¶Alia circa renocationem donationis vel meliorationis.in.l.15.nu.6.z.14.z.78. z.103.in.l.24.nu.12.z.19.cum sex sequen. z in.l.27.nu.101.
¶Alia circa renocationem mandati.in.l. 31.nu.2.z.5.z.7.z.11.
¶Renocationis conuentionis.in.l.62. nu.47.
¶Reus cuius regulariter non teneatur edere actori ad fundandam intentionez suam.tamen vbi de anime periculo tractatur.tenetur reus edere actori ad fundandum eius intentionem.in.l.4.folio.lxj. nu.212.
¶Reus tenetur edere instrumenta fisco. etiam ad fundandum principalem eius intentionem.quod extenditur ad dotem. cum fiscus z dos equiparantur.z etiā extenditur ad ecclesiam.ibi.nu.216.
¶Reus qui inducit prescriptionem ad sui defensionem aduertat.qz formet articulum.ita qz includatur tempus prescriptionis elapsum ante litis contestationem vel ante litem contestatam.in.l. 6. folio cclxvij.nu.fi.
¶Reus quando opposuit libello actoris qz est incertus z obscurus.z sic nō procedit iudex debet pronuntiare reum non teneri respondere tali libello.z illum absoluere ab obseruatiōe iudicij condēnando actorem in expensis.de quo videatis in.l.63.fol.cccj.nu.19.
¶Reus inculpatus habens indiciuz innocentie pro se.tollit alia indicia.quibus alias torqueri posset.i.l.74.fol.cccxxiij. nu.19.
¶Reus qualiter d iure cōmuni in criminalibus sit citādus.z qualiter per iura huius regni.ibi.nu.37.
¶Reus in quibus casibus etiā actore nō probante teneatur iurare.z quid de iure regni.videatis Rode.Sua.in lectu.l.4. tit.de las juras.lib.2.foro.ll.fol.clxxxiij. col.j.cum seq.Et quando actor aut reo sit deferendum iuramentum.videte eundem in dicta lectu.
¶Rusticus si vēdit possessiones suas an videatur vendere pecuniā z alia mobilia i.l.19.fol.cxxxv.nu.16.

¶De litera.S.

Acerdos potest subuenire filiys suis habitis per illicitum coitum tanqz pauperibus etiam de bonis ecclesie.in.l.7.fo.lxxxvij. nu.90.
¶Salaria z stipendia vtrum veniant inter socios communicanda. Rode. Sua. in lectu.l.1.titu. de las ganancias. lib.5. foro.ll.fol.15.
¶Satisdare non cogitur aliquis licet nō possideat immobilia. si tamen possidet multa mobilia.que de facili occultari vel moueri non possunt.ita qz non esset presumptio qz recederet.Et idem esset in bono mercatore.q in loco illo haberet debitores magnarum quantitatum.in.l.64. fol.ccxciij.nu.3.
¶Satisdare in lite non tenetur qui est iniste incarceratus.cum non possit aufugere.et qualiter intelligatur. videatis. ibi. nu.4.
¶Satisdationem de iudicio sisti prestari a te petere non potero.in qua prestanda occasione eiusdem rei fuerom contumar.ibi.nu.5.
¶Alia circa satisdationem. ibi. nu. 2. z.7.
¶Scire pro certo quis dicitur quādo est certificatus ab vno notabili viro z fide digno.in.l.39.fol.cciij.nu.21.
¶Scientie multum imminenti maiorp̄ rogatiua debetur.z propter hominem ta lis scientie potest recedi a numero z communi statuto.ibi.nu.28.
¶Scholares non debent solum cozticē legum inspicere.sed intus penetralia cordis in lege rimari debent.in.l.12.fol.cv. nu.27.
¶Scriptura aliquando requiritur. in.l. 39.fol.cciij.nu.8.
¶Scriptura quando est de substantia.et quis eam habere non potest.tria probare debet.l.actum esse celebratuz.z scripturam inde esse confectam. z deperditam. ibi.nu.15.
¶Sede vacante contra capitulum non potest prescribi res cōis inter id z prelatum.in.l.7.fol.lxxxiij.nu.58.
¶Sempiternum est quod incipit z non desinet.vt anima.angelus.i.l.25.fol.cliij. nu.26.
¶Sentētia vltimi supplicij qñ legitur nō est seruus pene reus.sed postqz est lata. Quid tamen si de proximo est cōdēnandus per sentētiam.an pro condēnato habeatur.in.l.2.fol.xxvj.nu.4.
¶Sentētia requiritur aliquando in confiscatione bonorum.aliquando ipso iure confiscantur bona.ibi.nu.39.
¶Sententias ita esse preponendas verbis vt preponitur animus corpori.in.l.12. fol.cv.nu.26.
¶Sententia si fertur in fauorem dotis pro illo qui petit dotem.debet sententia executioni mandari. non obstante appellatione ab ea interposita.in.l.51.folio ccxlvj.nu.32.
¶Sententia si est lata pro petente alimenta. si ab ea pars aduersa appellat. et interim ille pro quo fuit lata non haberet vnde se alat. qz pendente appellatione pars appellans dabit alimenta. Et idem dicendum videtur quando sententia lata est pro dote.vt videatis.ibi. nu.penul.
¶Sententie late contra procuratorē cōpetit duplex actio iudicati.in.l.62.folio cclxxvij.nu.57.
¶Sentētia arbitri de iure cōmuni nō habet executionez paratam.imo qz plus est qz ex dicta sententia non oritur actio rei iudicate neqz exceptio rei iudicate. ibi. nu.101.z fallit vt ibi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Sententia lata a iudice excommunicato est ipso iure nulla etiam de iure ciuili. ibi.nu.115.

¶ Sententia interlocutoria iudicis per quam declarat deferendum iuramentuz in supplementum probationis non valet nisi parte aduersa ad hoc citata. in.l.65. fol.ccxcviij.nu.37.

¶Sententia diffinitiua valida etiam in criminalibus potest ferri ratione confessionis.etiam ex quocunq; inordinato processu.in.l.74.fol.cccxxiij.nu.5.

¶Sententia diffinitiua si lata est.que in rem iudicatam transacta fuit. non potest amplius retractari. nec aliquid probari in contrarium.tamen si pars pro qua est lata fateatur.talem sentẽtiam esse iniquã vel ininstam.retractatur per confessionẽ partis.ita q; amplius non meretur executionem.ibi.nu.7.

¶Sententia nulla non meretur executionem.in.l.75.fol.cccxxxj.nu.12.

¶ Sententia per corruptionem sicut est nulla.ita dictuz testis.nec poterit hoc partium consensu remitti.in.l. 81.folio. cccij.nu.6.

¶Sententia an possit ferri super iure de futuro. Rode.Sua.in allega.3.fol.cxxx. col.2.cum sequen.

¶Alia circa sententiam.in.l.60.nu.18. et.20.in.l.62.nu.1.z.44.z.108. et.125.z.126.in.l.66.nu.29.in.l.74. nu.2.et.12.et.13.et.38.et.40.in.l. 75.nu.11.et.13.z.14.z in.l.76.nu.fi. Et per Rode. Sua. in lectu.l.post rem iudicatam.fol.cv.col.3.in versi.nota primo cum sequen.

¶ Sequens in gradu quid debeat facere si vult retrahere rem venditam. cum nouem dies proximiores habeat ad retrahendum.in.l.68.cum.v. sequen. folio. cccxix.nu.36.

¶ Sequestrum cuius non consistat interdicti illorum alienatio.in.l.25.fol.clvj. nu.54.

¶ Alia circa sequestrum.ibi.nu.55.z in l.15.nu.38.

¶ Seruitium gratum subsequens facit presumi remissionem iniuriarum.ibi.s.in l.15.fol.cxxiij.nu.72.et dixeram in.l.14. nu.fi.

¶Seruitia vel bene merita.debent esse de preterito collata immediate in ipsum donatorem.secus si essent seruitia aut bene merita de futuro.vel etiam de preterito sed non sibi collata.in.l.27.fol.clxxij. nu.86.

¶Seruitus semel extincta p nuptias patroni cum liberta.nõ resurgit finitis nuptijs.in.l.45.fol.ccxxj.nu.41.

¶Seruus pene non dicitur seruus fisci. vel alterius.sed solum ipsius pene.in.l.2. fol.xxvj.nu.2.

¶ Seruus fugiendo a domino eo ipso priuatur libera administratione peculij. quam dominus concesserat.in.l.31.folio clxxxviij.nu.4.

¶Significatus huius dictionis perpetuo variatur secundum subiectam materiam.in.l.49.fol.ccxxxv.nu.11.

¶Syllabe.in.l.6.nu.8.

¶Simulationis.in.l.18.nu.13.z in.l 62. nu.130.

¶ Sindicus vniuersitatis promisit aliquid z obligauit vniuersitatem z singulares personas.an per hoc poterunt singulares persone z illarum bona conueniri z capi.ibi.s.in.l.62.fol.cclxxxvij.nu.155.

¶Alia circa sindicũ.in.l.2.nu.71.z in.l. 77.nu.28.

¶Socer promittẽs dotẽ q̃uis pueniat a suo genero in id qõd facere potest.tñ si socer induxit dolo generũ suũ ad cõtrahẽdum matrimoniũ sub spe dotis a se,pmisse,quã sciebat se nullo modo pstare posse q; in hoc casu tale amittit priuilegiũ z cõuenietur in solidũ.in.l.51.fol.ccxlv.nu.29.

¶Societas inter virũ z vxorẽ post annũ ptracti mrimonij valet.z etiã ante annũ si psuetudo approbaret.i.l.45.fo.ccxix.nu.23.

¶Socius renũciãs intẽpestiue societati. quo ad dãna habeẽ pro socio.quo ad lucra ac si esset soluta societas.ibi.nu.59.

¶Societas ptracta iter virũ z vxorẽ. est q̃dam fraternitas.in.l.51.fol.ccxlij.nu.1.

¶Socij duo vnius mercãtie.quorũ vnus vult ire Venetias.alter cõtradicit. z ille ait.volo ire periculo meo. z altero inuito vadit periculo suo. z multa lucratur. q; socius prohibens non debet habere partẽ lucri.in.l.58.fol.cclviij.nu.8.

¶Societatis vel cõmunionis multa priuilegia.in.l.68.cum.v.seq.fo.cccxx.nu.45.

¶Socij si sunt duo aliquarum mercium venalium.vnus potest vendere non solũ partem ad ipsum pertinentem. sed etiam pertinentẽ ad alium sui socium.in.l.75. fol.cccxxxij.nu.23.Et videte Rode.sua. in lectu.l.j.titu.de las ganancias.lib.3.foro.ll.fol.xxj.col.1.cum sequen.

¶Socius emens rem an in dubio presumatur emisse de pecunia cõmuni vel propria,videte eundem Rode.Sua.in.d.lectu.fol.14.col.2.

¶Solẽnitas requisita in numero testiuz in testamento nuncupatiuo inter heredes extraneos requiritur etiam inter liberos.in.l.3.alias.1.fol.vj.nu.5.

¶Solennitas leuis est illa que non fundatur in aliqua vrgenti ratione vel vtilitate.ibi.nu.59.

¶Solẽnitas leuis q̃ dicatur.ibi.nu.60.

¶Solẽnitas substantialis est qua omissa potest contingere mutatio circa substantiam eius de quo agitur.ibi.nu.65.

¶Solẽnitas verborum non requiritur hodie in institutiõe heredis sed sufficiũt quelibet verba voluntatem testatoris exprimentia z declaratiua imperatiui siue indicatiui modi.directa aut obliqua.in.l. 29.fol.clxxxij.nu.6.

¶Solẽnitas cũ testiũ in dubio censeẽ probatoria z non substantialis.nisi lex vltra procedat ad annullandum actuz.sicut facit in testamento.in.l.40.fol.ccvij.nu.fi.

¶Solennitas certa fauore alicuius vbicunq; a.l. vel statuto requirit in actu.valet actus sine illa solennitate.quando tendit in eius fauorem.in.l.52.cum.v.sequẽ. fol.ccl.nu.12.

¶Solennitas an et quando presumatur ex diuturnitate temporis.Rode.Sua.in lectu.l.13.titu.de las deudas.lib.3.foro ll.fol.55.col.2.cum sequen.

¶Alia circa solennitatem.in.l.40.nu.92 z penul.

¶ Soluens pro redemptione alicuius persone contra prohibitionem eius,potest repetere quod ita soluit.in.l.27.folio clxxv.nu.108.

¶Solutiones non sunt faciende heredibus executorum vltimarum voluntatum in.l.37.fol cxcvij.nu.2.

¶Alia circa solutionem.in.l.14.nu.7.in l.27.nu.58.in.l.62.nu.72.in.l.66.nu.21. z in.l.68.cum.v.sequen.nu.20.z.22.cum v.sequen.

¶Soluto matrimonio si mulier petat vt sibi donatio constituatur.taliter vt tantum ipsa de donatione lucretur quantum vir de dote si mulier decederet in matrimonio ex pacto de dote lucranda.nõ est audienda.z imputetur sibi quoniam constante matrimonio fieri hoc non petijt. in.l.4.fol.lix.nu.188.

¶Soluto matrimonio dos ad vxorem. z donatio propter nup.ad virum reuertuntur.in.l.12.fol.ciij.nu.4.

¶Sozor si vult religionẽ intrare. z ideo donat portionem suam fratri vel alicui. postea non intrat.aut exijt ante professionem.q; non solum poterit sozor reuocare donationem.sed etiam ipso iure reuocatur.in.l.24.fol.clvj.nu.7.

¶ Sozor existens in potestate fratrum post obituz patris z matris.si cõtraxit matrimonium sine voluntate fratrum.perdit bona.in.l.47.fol.ccxxx.nu.48.

¶Sozi esse dirimẽdum si multi iudices fuerint z non conuenirent.in.l.36.folio cxcvj.nu.12.

¶Sozii nũq; dirimitur nisi in casibus a iure expressis.ibi.nu.19.

¶Sozis iudiciũ an sit licitum.z quãdo permittatur ibi.nu.penul.

¶Specialis casus in debitoribus fiscalibus.qui non gaudent dilatione quadrimestri.in.l.2.fol.xxx.nu.41.

¶Specialia aliqua que militant in prebentem falsum testimonium.in.l.81. fol. cccxlix.nu.1.

¶Spem subesse in successione ascendentium z etiam collateralium.tamẽ est vana spes z non iuridica.z ideo non attendenda.in.l.4.fol.xlij.nu.30.

¶Spei iuridice bene disponitur.quia de illo quod ita competit spe homo disponere potest.sicut de eo quod competit re ibi.nu.31.

¶Spes succedendi agnato viuenti nõ est probabilis.nec aliquo modo considerãda.in.l.21.fol.cxlij.nu.17.

¶Spes nõ dr esse probabilis in iure nostro.nisi ius eã fauerat.ibi.nu.18.

¶Sponsalitia largitas seu donatio inter sponsos de futuro valet.in.l.50.folio cxxxvij.nu.1.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Sponsa de futuro ⁊ sponsa de presenti eiusdem iuris iudicantur in casu istius legis.ibi.nu.2.

¶Spōsalitia largitas aut donatio ō qua in.l.presenti ob causam matrimonij futuri hodie fieri presumitur.ibi.nu.3.

¶Sponsalia de futuro non transeunt in matrimonium per precedentem copulā ibi.nu.7.

¶Sponsa lucratur totam sponsalitiā largitatem aut arras quādo fuit cognita carnaliter ab sponso post contracta sponsalia.secus si ante.ibi nu.9.

¶Sponsus si fuerit osculatus sponsam anteq̄ spōsalia cū illa cōtraheret.nō haberet locū.l.si a spōso.ō dona.ante nup. qa non fuit osculū sponsi.ibi.nu.10.

¶Spōsa si aliq̄d sponso dederit. interueniat aut non osculū.totū reuocat ⁊ redit ad sponsam donantem aut ad eius heredes.de quo videatis ibi.nu.19.

¶Sponsus si contractis sponsalibus. et secuta copula carnali donauit aliqua sponse.non efficiuntur ipsius sponse.ibi nu.20.

¶Sponsa nondū cognita nomē sponse nō amittit.secus si est cognita.ibi.nu.24.

¶Alia circa spōsam de presenti in.l.79. nu.1.⁊.2.

¶Stagialia burse ⁊ corone quas vir mittit vxori.quando ducit illam non videntur in dubio donate.sed commodate. vt magis ornate ad virum accedat. ⁊ ideo morte non confirmantur.nec apud vxorem remanere debent. nisi consuetudo aliter se habeat. in.l. 4. folio. lxiij. nu.253.

¶Statu liber dicitur qui habet spem libertatis.in.l.79.fol.cccxliij.nu.4.

¶Statuto si cauet q̄ legata ⁊ fideicōmissa etiam hereditate non adita debeantur. tunc cōpetit conditio ex statuto vel lege. aut officium iudicis.non actio ex testamento.in.l.3.alias.1.fol.xvj.nu.34.

¶Statuti q̄ filij mercatorum teneantur ad debita patrum mortuis patribus. q̄nis non probetur q̄ sint heredes.vel etiā constet q̄ repudiauerunt hereditatem. ibi.nu.85.

¶Statuto extāte q̄ mortua vxore in matrimonio sine liberis.maritus lucretur dotem.q̄ si vxor ingrediatur religionē ordinis mendicantium .q̄ maritus similiter tunc debet dotem ex forma statuti lucrari.sicut si naturaliter esset mortua.in.l.2. fol.xxviij.nu.14.

¶Statutuz si imponat penam capitis.nō de pena amputationis capitis.sed de minori pena capitali intelligitur ⁊ sic de pena perpetui exilij.ibi.nu.16.

¶Statutum si simpliciter disponit.q̄ aliquis tanq̄ falsarius puniatur.non intelligitur de pena legis cornelie.sed de pena arbitraria.ibi.nu.19.

¶Statutum disponens q̄ filius fami. posset testari venit ad correctionem iuris cōmunis.in.l.3.fol.xxxiij.nu.2.

¶Statutum si dicat q̄ filia debeat esse contenta illa quantitate quam pater ei relinquere voluerit.⁊ pater reliquit illi certam quantitatem.posito q̄ illud relictum respectu illius quantitatis.quam filie reliquit sit voluntarium.attamen non pōt ei imponere onus.in.l.4.fol.lij.nu.118.

¶Statutum si dicat q̄ filij condēnatorum pro rebellibus nō possint assumi ad officia.hoc statutū nō extenditur ad illos q̄ tēpori rebelliōis erāt in vtero.ibi.nu.123.

¶Statuto extante q̄ si aliq̄s acceperit lupum habeat decē.modo quidam accepit lupam pregnātem.an pro quolibet lupatino debeat habere decē.ibi.nu.124.

¶Statutum loquens q̄ vir lucretur.certam partē dotis vxoris p̄defuncte. habet locum etiam si cū ea nō habitauerit.si per verba de presenti matrimoniū contractū fuerit.nec ad tale lucrum carnalis copula requiritur.ibi.nu.197.

¶Statuto stante q̄ vir lucretur tertiā partem dotis vxore p̄moriente sine liberis.si ad domū vxorē duxerit.⁊ cū ea habitauerit.q̄ si dict⁹ vir cū dicta cōtrahat vxores per verba de presenti. illamq̄ duxerit ad domum sue solite habitatiōis.⁊ cū ea familiariter habitauerit.gaudebit beneficio statuti predicta coniuge decedente in domo ipsius viri. anteq̄ matrimoniū sit carnali copula consumatū.ibi.nu.199.

¶Statuta particularia ⁊ cōsuetudines particulares vincūt leges ciuiles imperatorum.⁊ iurisconsultorum.ibi.nu.280.

¶Statutum si disponeret q̄ extānēb⁹ masculis filie femine nō succedāt ex testamēto neq̄ ab intestato. tūc pactū patrie nō valeret.de q̄ videatis ibi.nu. antepenul.

¶Statutū si dicit q̄ executio instrumenti fiat cōtra heredem sicut contra defunctū. intelligitur nisi heres fecerit inuentariū. in.l.6.fol.lxxiij.nu.6.⁊ dixi in.l.62.nu.93.

¶Statutū si ait q̄ minor nō possit alienare nisi intersit vnus de cōsanguineis suis q̄ sit bone fame.iste p̄sanguineus fuit vsurarius aut fenerator.vtrū teneat̄ p̄tractus isto adhibito factus.i.l.7.fo.lxxxj.nu.34.

¶Statutum non potest habilitare ꝑsonam illegitimā ad successionē.nec aperiat̄ via adulteriys ⁊ copule illicite.ibi.nu.66.

¶Statutuz episcopi habilitās oēs filios illegitimos ad minores ordines ⁊ simplicia beneficia non valet.ibi.nu.67.

¶Statutum q̄ spurij non legitimētur est bonum ⁊ equum p̄opter cultum pudicitie ibi.nu.68.

¶Statuto stante q̄ de precio rei vendite solvatur gabella sex denariorū ꝑ libra. cōtingit aliquē pro centū vendere rē.sed in ꝑsencia ⁊ faciendis subhastationibus expendit.20.q̄ solū solvetur gabella pro 80.nā precium debet intelligi.non quantum emptor dat.sed quantū apud vendi torem remanet.in.l.8.fol.lxxxix.nu.10.

¶Statuto stāte q̄ morieēte vxore i matrimonio.maritus lucret̄ dotē ⁊ ei⁹ augmētum.q̄ si mortua vxore postea moriat̄ maritus.qui in vita istud non acceptauit lucrum.nihilominus illud ad heredes trās mittit.in.l.12.fol.ciij.nu.10.

¶Statuto stante q̄ si quis dixerit alicui verba iniuriosa puniatur certa pena.⁊ aliquis dixerit alicui iniuriam quandam. q̄ in eo non est vera.sed in socio qui secum erat.ille socius potest agere de iniuria. ibi.nu.42.

¶Statuto stante q̄ de quolibet cōtractu de quo fieret instrumentum solvantur ꝑ gabella sex denarij pro libra.q̄ istud statutum non habet locum in contractibus qui fiunt super re inextimabili. vel non continent aliquod interesse extimabile. ibi.nu.44.

¶Statutum si diceret.q̄ debeāt solui nomine gabelle tot denarij pro libra.q̄ si illud super quo contrahitur vel recolligitur non ascendit libram.q̄ nulla gabella solui debet.ibi.nu.45.

¶Statuta Italie cū dicant si quis occiderit nō verificantur nisi morte actualiter secuta.in.l.13 fol.cviij.nu.10.

¶Statutum si disponat q̄ quicunq̄ portauerit bladum extra territorium puniatur tali pena.⁊ aliquis in itinere inuentus sit qui portabat.tamen nō erat extra territorium.q̄ non debeat puniri pena statuti.ibi.nu.11.

¶Statutum quando loquitur ꝑ verba significantia actum ex toto perfectum. tūc pena limitata a statuto non punitur quis nisi delicto consumato.ibi.nu.12.

¶Statutum si diceret q̄ forensis nō possit acquirere possessionem immobilē.promitti sibi non poterit.sed ipse alij promittere poterit.ibi.nu.17.

¶Statuto stante q̄ minores ⁊ mulieres non possint contrahere sine consensu aliquorum consanguineorum.q̄ talē cōsensum consanguinei prestare non possunt quando de acquirendo eis directo tractatur.in.l.15.fol.cxxvj.nu.81.

¶Statuto stante q̄ exbānitus nō possit reuerti ad ciuitatem.nisi habuerit pacem ab heredib⁹ occisi.q̄ si filij⁹ isti⁹ occisi abstinuit se ab hereditate paterna.q̄ tamen debeat ab illo pax haberi. in.l. 19.folio. cxxxv.nu.22.

¶Statuto si cauetur q̄ legata debeātur hereditate nō adita.q̄uis talia legata fuerint in testamento relicta.tamē quia per l.conseruantur.agetur conditione ex.l. ibi.nu.fi.

¶Statutum valet q̄ teneatur pater solvere legitimam pro delicto filij.in.l.27.fol. clxxj.nu.80.

¶Statuto stante q̄ pater teneatur solvere legitimam pro delicto filij.pone q̄ filius absens fuit cōdēnatus de delicto ꝑpter cōtumaciam.q̄ forma statuti facit cōtumacem haberi pro cōfesso.an sufficiat vt executio talis sententie possit fieri contra patrem.ibi nu.81.

¶Statuto si caueretur q̄ pater teneatur solvere legitimam pro delicto filij. an in casu dicti statuti confessio filij preiudiceret patri.ibi.nu.82.

¶Statutum si exigat haberi pacem. nō sufficit habere instrumentum concordie.de quo videatis.in.l.36.folio.cxcvj. nu.14.

¶Statuto si cauetur q̄ filia nō succedat

Universidad de Deusto
Biblioteca

extantibus filijs masculis.sed sit dote cõtenta.contingit q̃ quidam decessit relicto nepote ex filio masculo.q̃ ille nepos succedit in totum sicut pater suus.in.l.38. fol.cxcix.nu.13.

¶ Statutum aut institutio maioratus si dicat q̃ femina non succedat.pone q̃ est hermofroditus.vtrũ succedat.ibi.nu.20.

¶Statutũ si disponit sic.q̃ donec vl̃ quousq̃ supersit filius masculus filia dotata non succedat.an interim filia possit cogere fratrem suum ad satisdandum de non dissipando vel alienando bona paterna.t de restituendo hereditatem .ibi. nu.penul.

¶Statutum Bononie disponens q̃ cause grauiores debeant committi doctoribus optimis.q̃ nõ posset fieri ꝓmissio doctorib⁹ mediocrib⁹.sed solũ obtinentib⁹ gradum supremum in scientia t doctoratu.in.l.39.fol.cciij.nu.24.

¶Statutum si dicat q̃ contra instrumentum confessionatum non possit opponi aliqua exceptio.sed statim mãdet̃ executioni.debet intelligi dummodo illud instrumentum subsistat.ibi.nu.30.

¶Statutum t consuetudo possunt transferre possessionem sine apprehensione. t ista appellatur ciuilissima possessio. in l.43.fol.ccx.nu.8.

¶Statutum si disponat q̃ de precio cuiuslibet rei deducte in contractu debeat solui gabella,an restringatur ad contractum emptionis t venditionis.in.l.44. fol.ccxij.nu.5.

¶Statutum volens q̃ primogenit⁹ succedat alijs exclusis.valet.dũ tñ postea geniti habeant alimenta.ibi.nu.35.

¶Statutum si est in ciuitate.q̃ si furtum est de nocte commissum.emendetur per custodes loci.postea est factum aliud q̃ si furtum est de nocte.t non reperitur fur q̃ emendetur per omnes de ciuitate.q̃ istud vltimum intelligatur secundum primum.t q̃ illa generalitas secundi q̃ emẽdetur per omnes de ciuitate intelligatur per omnes.s.de ciuitate custodes.nõ solum custodes illius vicinie vbi factus est furtum.in.l.45.fol.ccxvij.nu.11.

¶Statutum si ait q̃ filia nupta in omnibus habeatur vt sui iuris.q̃ ista est vere sui iuris.ibi.nu.fi.

¶Statutum laicorum puniens contrahentem matrimonium cum filia sine consensu patris valebit.in.l.47. fol.ccxxix. nu.37.Et videte Rode.Sua.in lectu. l. 2.titu.1.lib.3.fo2o.ll.folio .66. col.1.cum sequen.

¶Statutum non potest fieri ad impediẽdum matrimonium.quia est de iure diuino.ibi.nu.40.

¶Statutum valeret q̃ inter homines diuersarum terrarum non contrahatur matrimonium sub certa pena .quantum ad hoc q̃ contra faciens incurrat penam si potest honeste nubere seruata forma statuti.ibi.nu.41.

¶Statutum prohibens ne filia contrahat matrimonium sine consensu patris. potest idem q̃ testator.ibi.nu.43.

¶Statutũ cuius non possit tollere ex toto legem diuinam.illam tamẽ distinguere potest.ibi.nu.44.

¶ Statutum si dictat q̃ vir lucretur terciam partem dotis tradite.trahitur etiam ad dotem non traditam,sed tantum promissam.in.l.49.fol.ccxxxv.nu.4.

¶Statutum si disponat q̃ soror dotata a fratre non succedat fratri.t frater dotauit sororem de propria portione sororis. q̃ hec soror succedit fratri.in.l.51.fo.ccxliij. nu.4.quod limitate vt ibi.

¶Statutum si prohibet mulieres obligari sine certa solennitate.ex hoc appareret q̃ non poterunt aliquem liberare nõ seruata forma statuti.in.l.52.cum .v. sequen.fol.ccxlix.nu.9.

¶Statuta de contractibus mulierum.q̃ non valeant sine presentia propinquorum.intelliguntur de contractibus damnosis.non de vtilibus.ibi nu.13.

¶Statuto stãte q̃ minor nõ possit cõtrahere sine p̃sentia officialiũ mercãtie t auctoritate triũ eius consanguineorũ.q̃ minor potuit facere contractum societatis sibi vtilẽ absq̃ dicta solẽnitate.ibi.nu.16.

¶Statutum si est prohibitũ in personã. t ista ꝓhibitio est fauorabilis . tũc talis prohibitio comprehendit etiã ciuẽ illius ciuitatis vbicunq̃ existentem.ibi.nu.47.

¶Statutũ si dicat q̃ cõtractus factus cũ minore sine auctoritate curatoris nõ valeat ẽt si minor iurauerit.q̃ ipossibile est q̃ minor cũ auctoritate curatoris donet ẽt iurando.quia impossibile est eum habere curatorem ad donandum.ibi nu.52.

¶Statuto dictante q̃ mulier non possit contrahere vel testari sine consensu consanguineorum .q̃ si consanguinei requisiti nolunt consentire. q̃ ad iudicis officium spectat examinare causam contradictionis.et si est iusta bene quidez.alias iudex permittet mulieri contrahere aut testari.ibi.nu.63.

¶Statuto stante q̃ in cõtractibus mulierum vel minorum debeat interuenire cõsensus consanguineorum et iudicis.q̃ si fuerit constitutus procurator a muliere aut minore ad contrahendum cum debitis solennitatibus requisitis a statuto.cõtractus postea celebratus per istum procuratorem sine solẽnitatibus statuti bene valeret.ibi.nu.93.de quo videatis ibi.

¶Statuto si caueat q̃ filius nõ possit se obligare sine licentia patris.q̃ si in eodẽ instrumento vterq̃ se obligat.idem operatur simultanea obligatio q̃ expressa licentia.et hoc vadit etiam ad alia similia statuta.et per cõsequens ad leges huius regni requirentes licentiam mariti in cõtractibus yrorum.ibi.nu.94.

¶Statutũ loquendo de meretrice odio sue luxuriose vite.non habet locũ in meretrice vxorata.in.l.60.fol.cclxv.nu.24.

¶Statuto si caueat q̃ si creditor steterit per decẽ annos q̃ non petierit debitum sit exclusus.certe per litis contestationẽ actio q̃ erat decẽnalis ꝑpetuatur in.40. annos.in.l.61.fol.cclxvij.nu.1.

¶Statuta ciuitatis si dicũt q̃ si creditor non petierit debitũ infra certum tempus cadat a iure suo.tũc tollit obligatio ciuilis t effectus naturalis.si tñ dicunt de cetero non audiatur per iudicem.nulla tollitur obligatio,sed via agẽdi precluditur. et ideo tunc remanet via agendi per viã monitionis statute secundus formam.c. nouit.de iudi.ibi.nu.15.

¶Statutum si dicat q̃ habentes questiones cogantur ad compromittendum insimul.cum per hoc posset ledi ius partis.si arbiter male iudicat.habens sententiam vel instrumẽtum guarentigie que merẽtur executionem.si tale statutum non expresse diceret q̃ de his compromittere. ad hoc cogi nõ poterit.in.l.62.fol.cclxxv.

nu.44.

¶Statuto dicente q̃ debitor debeat carcerari pro debito .q̃ idẽ est de herede debitoris.cuius in statuto aut.l.mentio nulla fiat heredis.ibi.nu.61.

¶Statuti si ex forma debitor potest capi ad petitionem creditoris.q̃ eodem modo potest capi ad instantiam cessionarij. quod est vtile et nota.pro extẽsione.l.2. titulo.8.lib.3.fo2o.ll.et.l.6.titu.12.lib.v. ordi.ibi.nu.66.

¶Statutuz si inq̃t q̃ prescribat̃ creditori quinquinio.idẽ est in cessionario.ibi.nu.67.

¶Statutũ si disponeret q̃ creditor posset facere capi debitorẽ sine citatione. tunc cessionarius nõ poterit facere capi ipsum debitorẽ sine citatione.sed debet prius facere illum citari. vt discutiatur an sit ius cessum.aut nõ.Et idẽ est de herede debitoris.q̃ debeat prius citari vt discutiatur an sit heres.et aliter non poterit capi.ibi nu.68.

¶Statuto stãte q̃ quicunq̃ occiderit puniatur.dato q̃ certum sit q̃ vulneratus ex illo vulnere debeat mori.tamen non potest vulneratus accusari t condẽnari de homicidio,quia statutum loquitur de occidente,et sic de morte.necesse ergo est q̃ mors secuta sit.ibi.nu.77.

¶Statutum si disponat q̃ occidens aliquẽ in die veneris sancti debeat puniri grauissima pena mortis.q̃ habebit locum in eo qui tunc mortifere percusserit.cuius in alia die moriatur.ibi.nu.78.

¶Statuto stante q̃ instrumenta guarentigia habeant executionem paratam. si in instrumento tali promissum sit factum et non plus.et promissor fuerit in mora faciẽdi.nunqd pro interesse poterit vigore talis instrumẽti peti executio.ibi.nu. 80.

¶Statuto stante q̃ instrumẽta publica habeant executionẽ paratam.tale statutum recipit interpretationẽ si non sit ablitum nec cancellatum neq̃n aliqua pte vitiatum in loco substantiali.t sic in loco suspecto.alias secus.ibi.nu.86.

¶Statutum si dicit q̃ executio instrumẽti fiat contra heredem sicut contra defunctum.intelligitur.nisi heres fecerit inuentarium.ibi.nu.93.

¶Statutum dans tempus ad appellandum intelligitur q̃ sit cõtinuũ.ibi.nu.98.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Statuto si cauet q̃ cõtra instrumẽtũ cõfessionatũ nõ possit opponi aliqua exceptio. sed statim mandetur executioni. q̃ debeat intelligi duz modo illud instrumentũ subsistat. ibi. nu. 127.

¶Statutum si inquit q̃ contra instrumẽtum publicũ nõ possint opponi nisi due vel tres exceptiones. aut cõtra sententiã non possit opponi nisi vna exceptio. modo volo probare instrumentum non esse instrumentum. vel sententiã minime esse sententiam q̃ potero. ibi. nu. 128.

¶Statutum permittens per dictionem tantum aliquas tantum exceptiones opponi et non alias. nunquid intelligatur excludere similes expressis. ibi. nu. 133.

¶Statutum si diceret q̃ non possit opponi vlla exceptio contra agentem ex instrumento emptionis. tamen res vendita potest retineri loco pignoris per rem venditorem. donec precium ipsius fundi vendit sibi soluat. ibi nu. 142.

¶Statutum si dicat q̃ instrumenta dotalia habeant executionem paratam. intelligitur non solum super dote vera. sed etiam putatiua. ibi. nu. 145.

¶Statutum si disponit q̃ in causis vertentibus super instrumentis guarentigie seu confessionatis procedatur summarie omni exceptione reiecta. q̃ hoc statutum habet locum solum si agatur cõtra debitorem principalem. secus si ageretur contra singularem successorem vel tertium possessorem. etiam si ageretur hypothecaria. ibi. nu. 148.

¶Statuto stante q̃ contra instrumentum factum manu publici notarij non possit opponi aliqua exceptio. tamen si instrumentum est dotis. potest opponi q̃ matrimonium non est secutum. ibi. nu. 152.

¶ Statutum de mandando executioni instrumentum. intelligitur de rite facto. ibi nu. penul.

¶Statuto si cauetur q̃ instrumentum debiti guarentigiatum habeat executionem paratam. et aliqs petijt a me centum ex aliqua causa. confiteor me debitorem illius ex ea causa. notarius facit solenne instrumentum istius mee confessionis. tale instrumentum non habebit executionem paratam vigore dicti statuti. ibi. nu. fi.

¶Statutum dicens q̃ si quis turbauerit possessionem. etc. trahitur etiam ad quasi possessionem. in. l. 63. fol. ccxc. nu. 10.

¶Statutum si permittat capturam debitoris. intelligit si causa suspitionis supuenit post debitum contractum. in. l. 64. fol. ccxciij. nu. xiij.

¶Statuti ex forma si imponit pena facienti propositã in consilio pro imponenda collecta. tale statutũ nõ cõprehendit ponentẽ collectam propter necessitatem guerre. in. l. 65. fol. ccxcvj. nu. 12.

¶Statutuz q̃nis sit in terris serenissimi ducalis dominij venetorũ q̃ licet cesset emphiteota solvere quãtocunq; tempore. non propter hoc ponetur iure emphiteotico. tamen si emphiteota iurasset solvere in certis annis. si cessaret solvere. p periurium ipso iure priuaretur iure emphiteotico. z sic in isto casu non haberet locum dictum statutũ. in. l. 66. fol. cccvj. nu. 39.

¶Statuta correcta possunt allegari ad decisionem causarũ que agitant sup facto preterito. in. l. 67. fo. cccix. nu. 5.

¶Statutũ disponens q̃ femina non possit testari vel se obligare sine p̃sentia duorum agnatorum. non comprehendit casum quando mulier testaret ad piam causam. ibi. nu. 18.

¶Statutũ si dictaret q̃ in cõtractu mulierũ vel minorum debeãt intervenire duo cõsanguinei. alias cõtract⁹ sit nullus. an sufficiat intervenire duos cõsanguineos. q̃uis non sint de proximioꝛib⁹. in. l. 68. cum. 5. sequẽ. fo. cccxix. nu. 54.

¶Statutũ si valeat q̃ bãnitus possit impune occidi. in. l. 74. fol. cccxxv. nu. 32.

¶Statutũ disponens q̃ bãnitus pro maleficio possit impune occidi. nõ verificat in bãnito per cõtumaciã. ibi. nu. 33.

¶Statutum disponit q̃ bannitus possit impune occidi. modo quidã bãnitus aiat se non esse iure bãnitum. vel de iure debere eximi de banno. si medio tempore occidatur. an occidens teneat de homicidio. ibi. nu. 35.

¶Statutum posito q̃ excuset occisoꝛez bãniti in foꝛo cõtentioso. an peccet in foro conscientie. ibi. nu. 36.

¶Statuti si per formam licitum esset vindicare se propria auctoritate vel occidere hostem aut inimicum. talis facultas nõ põt cedi seu demãdari. ibi. nu. 46. Fallit in duobus casibus ibidem.

¶Statuto stãte q̃ quis debeat poni pro delicto in carcerem. si aliquis nobilis venit incarcerandus. satisfactuz erit statuto si assignetur sibi amplius locus. puta palatium potestatis vel tota ciuitas. in. l. 77. fol. ccclxxxvj. nu. 9. de quo etiam videantur iij nu. 16. versi. quod supra dixi de carcere nobilis. etc.

¶Alia circa statuta. in. l. 3. nu. 28. in. l. 4. nu. 24. z. 200. et. 256. z. 282. in. l. 6. nu. 5. in. l. 20. nu. 4. in. l. 30. nu. 3. in. l. 45. nu. 25. et 27. z. 57. z. 78. z. 79. in. l. 48. nu. 12. in. l. 52. cum. 5. sequen. nu. 10. z. 46. z. 79. z. 84. z. 91. in. l. 62. nu. 73. in. l. 74. nu. 31. et. in. l. 77. nu. 16. z. 29.

¶Sulus cancelarie de quo in precedenti proximioꝛe nu. videt approbari p. l. 1. in versi. y en lo que poꝛ ellas no se pudiere determinar. supra isto volu. in. l. 5. fol. lxxj. nu. 7. Et videte Rode. sua. in phcmio foꝛi. fol. 1. in. 2. col. cum sequẽ.

¶Stimatio nec consideratio debet haberi illius spei q̃ quis alteri viuenti succedere possit. in. l. 21. fol. cxlij. nu. 16.

¶Stimatis rebus ad mensuram dãti. vt quãdo soluuntur meliorameta facta. tũc non fit extimatio prout vẽdi poterat. sed prout in eo alias fuit expensum. in. l. 44. fol. ccxliij. nu. 29.

¶Stimatio refectionis edificioꝛum debet fieri habito respectu ad valoꝛem qui est de p̃senti. tempoꝛ quo debet restitui. non autẽ prout valebat in preteritũ tẽpoꝛi quo factum est edificiũ. ibi. nu. 30.

¶Stimatio partis fundi non debet fieri secundum mensurã. sed secũdũ bonitatẽ. in. l. 66. fol. ccciij. nu. 15

¶Sumatio qualiter fieri debeat qñ restimat ad mensurã dãti. ibi. nu. 16.

¶Alia circa estimationẽ. in. l. 48. nu. 18. z in. l. 66. nu. 13. et. 20. z 33.

¶Stipulatio non valet per quam aufertur facultas libera testandi. in. l. 67. fo. lio. cccix. nu. 7.

¶Alia circa stipulationẽ. in. l. 25. nu. 10. et in. l. 62. nu. 45.

¶Subrogatus sapit naturam illius in cuius locũ subrogat. in. l. 38. fol. cxcix. nu. 8.

¶Substitutionem pupillarem adiũxit quidam in suo testamẽto filio et filie suis impuberibus. filia intra tempoꝛa impubertatis monasterium ingressa est. frater petebat admitti virtute predicte substitutionis in bonis soꝛoris. qz similiter mortua erat. de ista. q. videatur i. l. 2. fo. xxviij. nu. 21.

¶Substitutio pupillaris finitur natiuitate filij naturalis et legitimi. ibi. nu. 23.

¶Substitutus pupillaris bonis pupillaribus defraudari potest. vt. ibi. nu. 27.

¶Substituere pupillariter pater nõ potest filijs emancipatis etiam hodie. in. l. 3. fol. xxxv. nu. 37.

¶Substituto fideicõmissaria impedit q̃ bona non possint alienari etiam per tutoꝛem cum pupillo z decreto iudicis. in. l. 4. fol. i. nu. 99.

¶Substituere non põt pater filijs emãcipatis pupillariter etiam hodie quando nulla est differẽtia inter suos et emãcipatos. ibi. nu. 102. Et dixi in. l. 3. nu. 37.

¶Substitutio pupillaris non solum potest fieri in legitima. sed etiam vulgaris. ibi. nu. 103.

¶Substitutio pupillaris tacita presumpta que citra mentem testantis sola iuris auctoꝛitate presumitur. non excludit matrem. ibi. nu. 144.

¶Substitutio pupillaris tacita probata cõiecturaliter excludit matrẽ. ibi. nu. 145.

¶Substitutione in exemplaris ad pupillaris substitutionis exemplum. poterit etiam hec pare (s. o que ayan derecho de los heredar) istius. l. exemplificari. ibi. nu. 153.

¶Substitutione in vulgari expꝛessa nõ solum sed etiam in tacita vulgari poterit etiam hec pars legis. s. o que ayan derecho de los heredar. locum habere. quia per eas non pupillo sed defuncto succeditur. ibi. nu. 155.

¶Substitutione in vulgari mater nõ habet priuilegium. quia in ea nõ tractatur de hereditate filij sed mariti. ideo tacita vulgaris excludit matrem. ibi. nu. 156.

¶Substitutio vulgaris tacita non haberet locum contra matrem testatoꝛis eadem ratione qua tacita pupillaris con-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tra matrem pupilli non admittitur. ibi. nu.157.
¶Substimente testatore ecclesiam vel hospitale.tunc tacita pupillaris q̃ sub expressa vulgari continetur excluderet matrem.ibi nu.160.
¶Substitutus qui ex expressa testatoris voluntate venit. q̃uis coniuncto heredi preferatur. limitaꝫ nisi aliud sit ex mẽte presumpta defuncti per quam per ius accrescendi coniunctus substituto prefertur.ibi.nu.163.
¶Substitutionũ que sunt in vsu videatis triginta remissiue.ibi.nu.184.
¶Substitutio si fiat in hereditate vel legato contemplatione certe infirmitatis q̃ liberato ex illa. q̃uis moriatur ex alia hereditas vel legatum non debetur substituto.in.l.24.fol.cxlviij.nu.9.
¶Substituto pupillaris si esset facta respectu infirmitatis. a qua testator fuit liberatus. q̃uis decedat postea cum code in testamento et substitutione. dum tamen confirmatio eius nõ intercedat. et moritur filius impubes.substitutũ non excludere matrem.ibi.nu.14.
¶Substitutio pupillaris facta a matre quid operetur.videte Rode.sua. in repe. l. quoniam in prioribus. folio.50. col.2. cum sequen. in quo folio. in prima col. dicitur. an substitutio pupillaris possit fieri per patrem in legitima. Et an fideicommissaria. Et an mater excludatur per fideicommissariam. in. d. col.1.et.2.in versiculo. Ex quo infertur alia.
¶Alia circa substitutionem pupillarem. ũ.l.4.nu.141.et.147.in.l.8.nu.51.in. l.23.nu.15.in.l.25.nu.5.et.6.et in.l.67. nu.21.
¶Alia circa substitutionem pupillarem. in.l.3.nu.38.et.40.in.l.4.nu.51.et.139. et.140.7.141.et.146.cum tribus sequen. et nu.154.et.158.7.159.7.183.in.l.23.nu.15. in l.45.nu.27.et.in.l.67.nu.21.
¶Aliud circa substitutionem exemplariam.in.l.4.nu.154.in qua.l. etiam tetigi de alijs substitutionib⁹.nu.139.7.nu.140.
¶Succedunt etiã suo ordine hij de trunco vel de radice.in.l.4.fol.lxix.nu.fi.
¶Successioni ab intestato qui venirẽt. in dubio videntur comprehẽsi etiam in successione ex testamento. in.l.30. folio.clxxxiij.nu.5.
¶Succedũt in isto regno etiam femine. in.l.38.fol.cc.nu.fi.
¶Successio ab intestato q̃uis habeat locum inter coniunges veros. tamen non habet locum inter coniuges putatiuos. in.l.79.fol.cccxliij.nu.8.
¶Aliud circa successionẽ.in.l.75.nu.26.
¶Suitas ex patria potestate venit.l.45. fol.ccxix.nu.16.
¶Suis in heredibus non est locus successorio edicto.ibi.nu.17.
¶Suus heres in dubio non presumitur se immiscuisse hereditati paterne. nisi creditores hoc probent.in.l.19.fo.cxxxiij. nu.4.
¶Suus confert alteri suo. in.l.27. folio.clxvj.nu.16.
¶Suus confert emancipato.ibi.nu.18.
¶Sumptus funeris 7 legata quintum excedere non debent.q̃uis testator iubeat contrarium.in.l.26.fo.clix.nu.4.
¶Superficiarius habet vtile dominium in ipsa re.7 proprietatem in superficie.in. l.68.cum.5.sequen.fol.cccxx.nu.43.
¶Supplemẽtũ legitime q̃uis a filio nõ petatur in vita.ad heredes transmittur. in.l.4.fol.xlvj.nu.68.
¶Suscipiens in se periculum casus fortuiti.tenetur de omni casu fortuito solito non de casibus insuetis vel non verisimilibus.in.l.44.fol.ccxiij.nu.22.
¶Suspitio quando est de aliquo ne fugiat.potest interdici venditio sexalicnatio bonorũ immobiliuz.sicut possunt mobilia sequestrari.in.l.25.fol.clvj.nu.55.
¶Suspitio(de qua in materia presentis. l.)debet esse concludens 7 sufficiens. in. l.64.fol.ccxciij.nu.15.
¶Suspitio (de qua in materia istius.l.) q̃uis de nouo supercueniat. tamen si creditor sciens ipsum debitorem esse suspectum.diu tacuit.non poterit ipsum tanq̃ suspectum facere incarcerari.ibi.nu.16.
¶Alia circa suspitionem.ibi.nu.13.7.14. et in.l.39.nu.26.

¶De litera T.

Abscisio si fecit in breuiaturam testamenti. et illam coraz testibus nõ legit.nec in carta publica scripsit.q̃ nõ valet iure testamenti.neq̃ iure codicillorũ. etiam si a fideicõmiss.sit relictũ. de quo videatis.in. l.3.alias.1.fol.xxiij.nu.140.
¶Tabelliones de animo conficiunt instrumentum per vocẽ.et idem in testibus. in.l.4.fol.lix.nu.180.
¶Alia circa tabelliones.in.l.7.nu.22.7. 23.7.26.7 in.l.48.nu.12.7.19.
¶Tacin et expssi par est virtus.q̃ tacitũ procedit secundum regulas iuris, cõmunes vel in his que tacite venũt ex natura contract⁹.in.l.23.fol.cxlv.nu.4.
¶Tacitum 7 expressum non semper idẽ operatur.sed solum in casibus a iure expressis.quoniam magis aliquando operatur expressum q̃ tacitum. vt exemplificatur.ibi.nu.6.
¶Tacitum plus aliquãdo q̃ expressum operatur. quod probatur medijs. ibi. nu.18.
¶Tacite enim multa fieri possunt.q̃ expresse non.ibi.nu.19.
¶Taciturnitatem filie presentis sufficere.quãdo pater pro ea iponsalia contrahit.aut matrimoniũ.in.l.47.fol.ccxxix. nu.45.
¶Tacens habetur pro consentiẽte.quãdo vltra taciturnitatem interuẽit aliquis actus positiuus.in.l.52.cum.5.sequen.folio.cclj.nu.24.
¶Tantum dicitur esse in bonis vnius. quantum a debitore exigi potest. deductis expensis.que fierent in exigendo.in l.8.fo.xc.nu.14.
¶Tantum minus dicitur precium.quantũ id quod emptor hẽt.ibi.nu.15.
¶Tantũ minus dicit esse in legato quãtũ est interuallũ medij tẽporis.qđ est deducẽdũ habito respectu ad dilationẽ soluẽdi legatum.ibi.nu.21.vbi 7 videte alia similia.
¶Tempus quãdo non reperitur determinatum a iure.relinquitur arbitrio iudicis.n.l.7.fol.xxx.nu.44.
¶Tempus cõceptionis vel natiuitatis inspicitur.prout liberis est vtilius.in.l.9. fol xciij.nu.6.
¶Tempus mortis patris attendi debet in legitima filio debita in bonis patris. in l.21.fol.cxlj.nu.11.
¶Tempus appellationis sicut currit a die late sentẽtie.ita in presenti.l.a;die oppositionis contra executionem. de quo videatis in.l.62.folio.cclxxix.nu.91.et. 92.7.94.
¶Tempus appellandi currit de momẽto ad momentũ.7 in tantum hoc procedit.q̃ post momentum decimi diei (de iure communi.vel quinti de iure huius regni) etiam cum partis cõsensu nõ valeret appellatio.ibi.nu.97.
¶Tempus nouem dieruz(de quibus in l.13.titu.10.lib.3. folo.ll.cum concor) currit absenti.minori etiã pupillo et ignorãti.in.l.68.cum.5.sequen. folio. cccxv. nu.15.
¶Tertium non perditur ex dispositione.aut̃.hoc amplius.de fidecom.in.l.4. fol.xlviij.nu.88.
¶Tertium bonorum dicitur legitima filiorum respectu extraneorum.quibus relinqui non potest. in. l.21. folio.cxlj. nu.12.
¶Tertiuz nõ poterit per substitutiones relinqui extraneis.stantibus descendentibus.ascendentibus.vel consanguineis vantis aut relinquentis tertium. in.l.25. fol.clj.nu.5.
¶Tertium q̃uis secundũ dispositionez huius.l.p substitutiones nec aliter extraneo relinqui non potest extantibus plonis de quibus in ea. tamen si grauamen imponitur de relinquẽdo tertio extraneo q̃uis non valeat de illo. valebit quo ad quintum.ibi.nu.6.
¶Tertius cõparens pro suo interesse. quid agat.videatis Rode.sua. in lectu.l. post rem iudicatã.fol.130.col.3.versi. Secundo limita cum sequen.
¶Alia circa tertiuz aut quintam partem bonorum.in.l.15.nu.3.7 in.l.26.nu.20.
¶Testamentum in scriptis ad hoc q̃ valeat.que 7 quot requirãtur.in.l.3.alias.1. fol.vj.nu.4.
¶Testamentum si ab initio deficit in solennitate testiũ.postea confirmari nõ potest.ibi.nu.48.
¶Testamẽtum primũ habens in se iura

Universidad de Deusto
Biblioteca

mentū. an tollatur p secundū primi mentionem non faciens. ibi. nu. 75.

¶ Testamentū secundū an renocet primū habens clausulam derogatoriam de qua in secundo nō fit mentio. ibi. nu. 77.

¶ Testamentū sine institutione an de iure cōmuni valeat. ibi. nu. 88.

¶ Testamētum quando peccat in forma substātiali. non oritur ciuilis nec naturalis obligatio z p cōsequens tanq̄ vtroq; iure indebitū. solutū quocūq; errore repetī potest virtute huius. l. ibi. nu. 104.

¶ Testamētū in quo defuit solēnitas huius. l. an i foro pscietie valeret. ibi. nu. 105.

¶ Testamētū perfectū est. q̄n tota voluntas testatoris fuit declarata z testator habuit totam suam voluntatem pro declarata. ibi. nu. 113.

¶ Testamentum si ex forma statuti valet factū cora duob⁹. per vnū testē non probatur semiplene q̄ testamentū sit factum. quia deficit substātia et ideo nō defertur iuramētum. ibi. nu. 116.

¶ Testamentū primū solēne an tollatur per secundū invalidum. in quo venientes ab intestato instituti sunt. ibi. nu. 117.

¶ Testamētum si aliquis huius regni facit extra illud. numquid teneatur seruare solēnitatē in testādo sicut si nō esset extra illud regnū. ibi. nu. 124.

¶ Testamenta duo si reperiātur cōfecta eodem tēpore. z de prioritate nec posteritate temporis nō appareat. cui standum est. ibi. nu. 135.

¶ Testamentū cōditum tempore pestis. quo tempore testes de facili haberi non possunt. vtrum cum minore numero septē testium valeret. ibi. nu. 135.

¶ Testamentum fecit quis z religionem ingressus est. q̄uis habeat pro mortuo. tamen donec vivit. illud revocare potest. in quibus religiosis hoc sit verum. et de isto passu. videbitis. in. l. 2. fol. xxvij. nu. 6.

¶ Testamenti factio est publici iuris. et in his que sunt publici iuris. forma eius priuatorum pactis non leditur. in. l. 3. folio. xxxiij. nu. 7.

¶ Testamentum cum sit vltima voluntas vt vulgariter patet. et vltima voluntas ex alieno arbitrio pendere non potest. quia esset captatoria. ibi. nu. 9.

¶ Testamentum filiifami. testātis de extrensi peculio vel quasi. an hodie subiaceat querele. de qua. q. videatis late. i. l. 4. fol. xlj. nu. 19.

¶ Testamentum rumpitur preteritione vel exheredatione filij. q̄uis pauperes sint heredes instituti. ibi. nu. 76.

¶ Testamentū filiifami. clerici in castrēsibus vel quasi. q̄uis in eo exheredetur pater aut mater. per querellam non impugnatur. sed ad legitimam solam agitur conditione ex. l. s. ex auc. presbyteros. de episco. et clericis. in. l. 22. folio. cxliij. nu. 3.

¶ Testamentum q̄uis sit ruptum vel irritum ex causa preteritionis vel exheredationis. est necesse q̄ opponat. ibi. nu. ante penul.

¶ Testamentum facere potest qui laborat in extremis. dato q̄ lingua sibi ingrossetur. et posito q̄ balbutire incipiat. notarius q; illud licite scribere potest. in. l. 29. fol. clxxxij. nu. 7.

¶ Testamentum nō potest fieri nutu aut signis. sed oportet q̄ fiat per vocis expressionem vel per solennē scripturam. etiam si esset pater qui testaretur inter liberos. ibi. nu. 9.

¶ Testamentum excommunicati. an valeat. in. l. 62. folio. cclxxxiij. nu. 120.

¶ Testator derogare legibus aliquid introducentibus pro forma et validitate actus non potest. in. l. 3. alias. 1. folio. xij. nu. 56.

¶ Testator q̄n voluit solēniter testari ꝛ in fide hēdis ponere. heres iurare dz nō esse relictum aut solutum. ibi. nu. 119.

¶ Testator si coram notario z septē testibus rogatus dixit. q̄ ipse testabat in omnibus z per omnia prout cōtinetur in quadā cedula manu sua scripta penes guardianum fratrū minorū existēte. nunquid tale valeat testamentum. ibi. nu. 141. Et videte Rode. sua. in suo. opere de captatoria voluntate. fol. 103. col. 1. in quo opere etiam ait bona z quotidiana.

¶ Testatorem si metu coegit aliquis vt eum instituret. tūc talis institutio est ipso iure nulla. et hereditas auferur ab instituto tanq̄ ab indigno. nec venit fiscus. Et quid si fuit alius qui coegit testatorē. ibi. l. in. l. 3. alias. 1. nu. 148.

¶ Testator in testamento hereditatē reliquerat quibusdā fratribus pauperibus. et agnati qui hoc intellexerunt tantum molestauerunt testatorem. ei persuadendo q̄ male faciebat relinquere bona talibus fratribus. qui nihil boni pro sua anima vnq̄ facerent. et tantum fecerunt. q̄ testator testamentum mutauit. et illos agnatos heredes instituit. aduocata fuit hereditas ab illis agnatis de quorū dolosa persuasione apparet in fauorem predictorum fratrum pauperum. et sic iudicatum fuit. ibi. nu. ante penul.

¶ Testator qui fecerat testamētum. si intraret monasteriū. vtrū bona eius habebit fiscus heres. an expectabit mors naturalis. videatis distinctionem quā posui in. l. 2. fol. xxvij. nu. 10. vbi etiā dicitur q̄ ingressus religionis equiparatur morti et pacta de lucrando in casu mortis vēdicāt sibi locū in casu ingressus religionis.

¶ Testator in testamētō instituit filiū suū impuberem heredē vniuersalem. et postea ait si decesserit in pupillari etate sine liberis volo q̄ bona mea certo mō tali distribuātur q̄ illa verba sine liberis stent proprie. q̄ in pupillari etate pōt predict⁹ filius liberos instos ex matrimonio habere. q̄n malitia supplet etatē. ibi. nu. 25.

¶ Testator substituit filio si decesserit sine liberis ex se descēdētib⁹. filius ingredit monasteriū. vtrū deficiat illa cōditio q̄n illa v̄ba ex se aliq̄d operari debeāt. in eo casu quo nō fuissent apposita. de q̄. q. z ei⁹ decisione videbitis remissiue. ibi. nu. 28.

¶ Testator postq̄ reliquerat filios heredes. dixit si q̄s ex his sine liberis decesserit hereditatē restituat. filiū adoptādo. p hoc fidei cōmissum nō cessat. ibi. nu. 29.

¶ Testator extraneū instituit heredem. z vxori nec vsu fructū omnū bonorū meorū reliquit. et vlterius p̄cessi dicens volo q̄ heres meus bene tractet vxorē meam. alias hereditate priuet. certū est q̄ si heres iste male vxorē meā tractat. priuat hereditate. sed est dubium cui ista acquirat hereditas. in. l. 4. fol. lj. nu. 106.

¶ Testator si legauit domū vxori vel alteri z iubet heredib⁹ ne legatariū in possessionē molestent (prout mille testamenta disponunt) per talia v̄ba intelligitur testatorem dedisse licentiam legatario vt propria auctoritate possessionem apprehendere possit. et apprehendendo in aliquam non incidit penam. ibi. nu. 107

¶ Testator potest dare licentiā legatario intrādi propria auctoritate rem legatam. ibi. nu. 108.

¶ Testator potest in testamēto disponere. q̄ tutor propria administret auctoritate absq̄ hoc q̄ per iudicē discernatur. ibi. nu. 109.

¶ Testator quādo post mortem filij. simpliciter disponit bona restitui. et nō dicit nominatim a quo. tale fideicōmissum vniuersale in dubio censetur relictū ab heredibus filij et cōsequenter venit quam legitima. ibi. nu. 111.

¶ Testator quādo inq̄t instituo posthumum meū. intelligit meum id est mihi nascturū ad differentiam posthumi alieni. z fauore testamenti conseruandi refertur ad omnem posthumū quādocunq; nasciturum. ibi. nu. 129.

¶ Testatorem si probatur voluisse matrem excludi vigore tacite pupillaris cōtente in expressa vulgari. excluderetur. ibi. nu. 141.

¶ Testator si reliquit vxori sue aliq̄d donec vitā vidualē seruauerit. ipsa transeūte ad secūdas nuptias. per dictū trāsitum sicut priuatur legato. ita a tacita pupillari. de quo videatis ibi. nu. 146.

¶ Testator si in testamēto preterijt ignoranter filiū postumū. natiuitate talis posthumi ignoranter preteriti. q̄uis testamētum rumpatur in totū et omnia legata corruunt. neq̄ p auc. ex causa de libe. preterit. sustineantur. id verū esse quando legata sunt voluntaria. secus si necessaria facta pro vsurarum restitutione vel male ablatorum. ibi. nu. 161.

¶ Testator si relinquit certam pecuniam vt pingantur figure sanctorū in ecclesia. dicitur ad pias causas. ibi. nu. 162.

¶ Testati causa licet causam intestati cessare faciat. quoniam donec ex testamēto succedi pōt. nunq̄ ab intestato succedit. hoc tamē fallit si ex presumpta mente defuncti aliud appareat. ibi. nu. 164.

¶ Testādi libere facultatē qui habet debet testari secundū iuris formam. taliter q̄ filios preterire vel exheredare nō possit. in. l. 12. folio. cliij. nu. 2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Testator si legat calendarium idest librum rationū seu codicem rationū, intelligit legare debita z credita in eo descripta. in. l. 15. fol. cxix. nu. 20.

¶ Testator si relinquit partem bonorum in genere nō specificata specie, heres habet electionem, vel solvere partem bonorū aut estimationē. in. l. 18. fo. cxxxj. nu. 2.

¶ Testator si fecit fideicōmissum recipro cum inter filios contemplatione certe infirmitatis, a qua testator liberatus fuit. q licet postea non revocet testamētum. fideicōmissum revocatur taliter q supervi ens ex fratribus non admittat ad fideicommissum. Cuius frater suus premoriatur sine liberis, in. l. 24. folio. cxlviij. nu. 11.

¶ Testator pīumik pro ea parte gravasse pro qua honoravit. in. l. 25. folio. clj. nu. 1.

¶ Testator si relinquit aliquid nepoti et adiecit, q si decederet sine liberis revertetur ad heredē vniversalē. q si interim heres vniversalis decederet, amodo restitutio non debetur. ibi. nu. 42.

¶ Testator vtrū in testamēto possit prohibere devisionem in perpetuū inter heredes fieri. ibi. nu. 47.

¶ Testator nō potest facere q leges non habeant locum in testamento suo. in. l. 28. fol. clxxx. nu. 13.

¶ Testator si haberet plus quinto in funus expēdi extāntibus descēdentibus legitimis, heres implere non cogitur. nec per coheredes neq; auctoritate pontificali. ibi. nu. 14.

¶ Testator si instituerit pauperes eligēdos per guardianum fratrum minorum, talis institutio valebit. in. l. 29. fol. clxxxj. nu. 1.

¶ Testatori si dicat aliqs instituis Joānem aut petrum filium tuū heredem, z testator respondeat instituo, valebit institutio. Cuius non nominasset heredē proprio nomine, sed alius. ibi. nu. 5.

¶ Testari si alicui conceditur in casu in quo alias testari non poterat, intelligitur iuris dispositione servata. in. l. 30. folio. clxxxvij. nu. 33.

¶ Testator si instituit heredem et volnit bona sua post mortem heredis distribui inter pauperes eligēdos q suos fideicommissarios, q isti fideicommissarij z executores non possunt eligere pauperes ante mortem heredis. ibi. nu. penul.

¶ Testator si insserit instituere aliquem in heredem, cuius personam nominavit, aut q certum aliquid faceret, tunc commissarius tenetur facere in termino, quo elapso si non fecisset, habetur pro facto. in. l. 31. fol. clxxxix. nu. 15.

¶ Testator si iussit bona distribui inter pauperes per suos executores, q pauperes electi nullam habent ex electione actionem, sed ex testamento. in. l. 33. fol. cxcj. nu. 4.

¶ Testator quando in suo testamento imponit executoribus, q bona eius distribuantur secundum illorum conscientiam, potest tamen episcopus petere ab executoribus q illi ostendant rationem talis distributionis, an eam fecerint secūdum conscientiam boni viri saltem naturali ratione bene informatam. in. l. 34. fol. cxciij. nu. 6.

¶ Testator quando dat executori plenā aut liberā facultatē vel potestatem, qualiter intelligatur. ibi. nu. 7.

¶ Testator si dixit in testamento, q volebat centum erogari per titium illis personis, quas ei in secreto dixit, q titius nō potest cogi illas psonas specificare. ibi nu. penul.

¶ Testator si relinquat tribus trecenta et rogavit illos q de illa pecunia disponerent, prout eis ordinavit in secreto. qz noluit alium scire, q valet tale legatum. Cuius aliqua suspitio fraudis videatur. ibi. nu. fi.

¶ Testator si relinquit in suo testamento executores quosdam coniunctos, et quosdam prorsus extraneos vt distribuant pauperibus et non sunt concordes in eligendo pauperes vel in distribuendo, q episcopus ceteris alijs paribus debet adhibere voluntati coniunctorum. in. l. 36. fol. cxcvj. nu. 5.

¶ Testator in testamento dedit tutorem filio suo vnum de quo confidebat, eo mortuo non transit tutela ad tutoris heredem. in. l. 37. folio. cxcviij. nu. fi.

¶ Testator si gravavit quēdam si filiū filiam ve ex se natum nō habuerit, si filius decedat et nepos ex illo remanet, ad personam eius dicta conditio extenditur. in. l. 38. fol. cxcix. nu. 14.

¶ Testator si iussit prestari omnia, q cōtinentur in quadam schedula scripta manu sua, quam deposuit penes guardianum fratrum minorum, dum modo constet vel p cōparationē literarū aut p alias coniecturas, q illa sit schedula quā testator asseruit scriptam manu sua. Cuius non probetur alijs testibus, illi standū est. in. l. 39. fol. cciij. nu. 32.

¶ Testator legat vxori vestem, venit pānus destinatus ad faciēdū vestem. Cuius vestis nōdū facta sit. in. l. 50. fo. ccxxxviij. nu. 15.

¶ Testator si mādat opus fieri, puta capellam, vnus ex heredibus ad faciendū in solidū compelli potest, de quo videatis. in. l. 58. fol. cclix. nu. 12.

¶ Testator si mādavit heredi, q aliquid faceret, sub certa pena, puta q faceret cōstrui capellā in tali ecclesia infra certum tēpus sub pena privationis hereditatis, si primus heres moriatur pendente termino, heres heredis non tenebitur eadem pena privationis hereditatis. Cuius non fecerit edificare capellaz in tempore statuto. in. l. 62. fo. cclxxvij. nu. 63.

¶ Testator si dicat si contingit testamentum hoc infirmari, ex nunc dono omnia bona mea presentia z futura, ꝛc. aufert liberam testandi factionem per indirectū. in. l. 67. fol. cccx. nu. 14.

¶ Testari an possint duo in eodem testamento et in eadem carta. Et si duo testentur in vna z eadē carta, vno illorum mortuo, vtrum superstes possit revocare testamētum. videte Rode. sua. in repe. l. quoniam in prioribus. fo. 73. col. 3. versi. limita etiā cum sequē. z. fo. 74. col. 1. versi. vnū tamen tenebis mēti. Et videatis. in. 2. col. versi. et hec nota. vbi loquit in bono casu maioris vl melioris nationis facte insimul a patre et matre.

¶ Testator filio suo impuberi heredi instituto substituit vxorem suā matrem pupilli si secundas non cōtraxerit nuptias, qui filius intra pupillarē etatem decessit. an mater posset admitti ad filij hereditatem nō obstante q secūdas cōtraxerit nuptias Rode. sua. in allega. 2. fol. cxxvij.

Et an videatur substitutus vocatus in casu quo mater contraxerit secundas nuptias, ibidem.

¶ Alia circa testari et testamenta. in. l. 3. alias. 1. nu. 136. z. 139. z. 146. z. 147. z. 149. in. l. 3. nu. 34. z. 36. z. 41. z. si. in. l. 4. nu. 113. in. l. 15. nu. 54. cū duob' sequē. i. l. 22. nu. 8. in. l. 29. nu. 6. in. l. 52. cū. 5. sequē. nu. 89. in. l. 60. nu. 26. in. l. 62. nu. 136. zi. l. 67. nu. 7. et. 15. z. 18, Et per Rode. sua. in alleg. 1. fol. cxxv. col. 1. ad. fi. z ibidem. fol. cxxvj. col. 2. Et in allega. 2. fol. cxxviij. col. 1. Et in. allega. 20. fol. clxxxiij. col. 1. cū sequē. z fo. clxxxiij. col. 1. z. 2. z fo. clxxxv. col. 1. z. 2.

¶ Testimonium nostre mentis nullū est maius q̄ qualitas inspecta vbozū. in. l. 4. fol. lix. nu. 175.

¶ Testiū minor numerus q̄ septē ponit quo ad testamētum nūcupatiuū. in. l. 1. titu. 2. lib. 5. ozdi. in. l. 3. alias. 1. fol. vj. nu. 3.

¶ Testes septem requirunt inter alia in testamētis in scriptis z in nūcupatiuo. ibi. nu. 2. de quo tū videatis ibidē. nu. 3.

¶ Testes duo requirunt ad probādū voluntatē (de qua hic), qz ista pbatio est declaratoria volūtatis testatoris. in q̄ duo sufficiūt testes. de q̄ in. l. 4. fo. lv. nu. 143.

¶ Testi reprobato z civili adhabetur fides per adiunctionez alterius boni z fidedigni. in. l. 7. fo. lxxiij. nu. 56.

¶ Testis vbi in dicto suo minus probat, sed in rōne pbat efficacius, semp attēdit ratio. in. l. 12. fo. cvj. nu. 36.

¶ Testis dictū vbicunq; hēt in se plusq; ratio testis, tunc ratio minuit dictum. ibi. nu. 37.

¶ Teste periurato alias periuro, post peractam penitentiā, habetur ac si non fuisset periurus. de quo videatis remissive. in. l. 15. fol. cxxvj. nu. 88.

¶ Testes duo masculi preferuntur duabus feminis. in. l. 36. fol. cxcvj. nu. 8.

¶ Testis si interrogatus, an sempronius fecit tale instrumētum tali anno, tali mense z die, z dixit q sic, z interrogatus quomodo scit, respōdit, quia vidit scripturam manu eius factā, z propter illam scripturam de hoc recordat, q tunc optime probat. in. l. 39. fo. ccij. nu. 4.

¶ Testis si ait, titium mutuasse scio centū, z interrogat' quō scit respondet, qz vidi publicum instrumentū, in quo hoc cō

Universidad de Deusto
Biblioteca

tinebatur.q̃ hic non probat.ibi.nu.16.
¶Testibus duobus deponẽtibus de me in magis creditur. q̃ mille deponentib⁹ de libera voluntate. in.l.62. fol. cclxxiij. nu.26.dẽ quo videatis.ibi.nu.27.
¶Testibus duobus affirmãtibus magis creditꝫ regulariter q̃ decẽ negãtibus.q̃ regula nõ procedit in criminalibus.in quibus magis creditur duobus testibus negantibus etiã laicis q̃ duobus affirmãtibus delictũ cõmissum.ibi.nu.28.
¶Testis deponens rem tantũ valere eo q̃ de re ipsa percipiunt tot fructus singulo anno q̃ ascẽdunt ad tantũ. bonã rationẽ reddit.in.l.66.fol.ccciij.nu.17.
¶Testes nobiles preferuntur plebeis. in.l.77. fo.cccxxxvj.nu.7.
¶Testis q̃ falsum dixit etiam probatur. q̃ eius dictũ redarguit falsus corruptione cũ testibus pductis etiã post dedicita testificata.in.l.81.fol.cccl.nu.5.
¶Testis ita debet puniri pena falsi. quãdo sciẽter tacet veritatẽ.sicut qũ exprimit falsum.ibi.nu.11.
¶Testis punit tanq̃ falsarius si malicio se loquit obscure qđ dicit.ibi.nu.12.
¶Testis studiose reddens causam non concludentem.tenetur pena falsi. sicut si deponeret tacita veritate.secus si ex simplicitate.ibi.nu.13.
¶Testis si dicit nõ recordor punitur de falso quando verisimiliter debet recordari.ibi.nu.14.
¶Testis debet magis recordari de psonis & loco q̃ de die.ibi.nu.15.
¶Testes eo ipso q̃ accipiunt pecuniã vt testimonium dicant etiam verum. statim committunt falsum. q̃uis verum deponant.ibi.nu.16.
¶Testis nunquid possit et quando corrigere dictum suum.ibi.nu.20.
¶Testis si in cõtinenti recurrat ad notarium.& faciat sibi legi dictum suum,& dicat notario.ego non dixi sic.sed alio modo.q̃ non est licitũ notario emẽdare scripturã sine iudicis mãdato.ibi.nu. penul.
¶Testis vt possit criminaliter de falso puniri. requiritur q̃ falsum dixerit in eo quod est substantiale negocij.secus si dixerit falsum super appendicijs. sed bene punietur extraordinem arbitrio iudicis.ibi.nu.fi.

¶Alia circa testes in.l.47.nu.4. in.l.60. nu.13.in.l.64.nu.fi.in.l.65.nu.15.& 16.in l.66.nu.8.in.l.77.nu.8.in.l.78.nu.fi.et in.l.81.nu.1.& 6.& 9.& 10.
¶Textus in.l.13.titu.1. parti.6.edit⁹. ab Alfonso gloriose memorie rege castelle phibet filiũ fami.testari.in.l.3. fo.xxxiij. nu.26.
¶Timens cõmittere delictũ propter qđ deportari debebat.et bona publicari fisco.fecit donationem causa mortis vxori.demũ per delictum in bãno persone et cris positus est.dictã donationẽ confirmari tanq̃ morte. et ideo vxor a fisco bona defendere potest,vt in.l.2.fo.xxvij. nu.7.
¶Titulus iustus et sufficiens ad p̃scribẽdum causatur ex dicto notabilis viri.qđ iustam credulitatem inducit.in.l.39. folio.cciij.nu.20.
¶Titulus contra prohibitionẽ legis dabetur pro non titulo.in.l.48.fo.ccxxxij. nu.10.
¶Titulus redactus ad nõ titulũ.vel b⁹ habens ortũ a causa irrita acquisitionẽ fructuũ non operatur.ibi.nu.11.
¶Alia circa titulũ.in.l.61.nu.25.cũ.5.seq̃n.& nu.31.& l.63.nu.31.cũ duob⁹.seq̃n.
¶Torture nõ venitur nisi precedãt indicia verisimilia. de quo videatis.in.l.74. fol.cccxxiij.nu.14.
¶Torqueri an possit quis die feriato. ibi.nu.23.
¶Alia circa torturam.ibi.nu.13.& 15.& 16.& 18.cũ q̃tuor sequẽ.& in.l.77.nu.26. cum tribus sequen.& nu.31.
¶Tractatus solus de aliquo tanq̃ filio constituit in quasi possessione filiationis. etiam si non fuerit nominatus filius.in l.9.fol.xcv.nu.12.
¶Tractatus tales duplices non sunt de approbatis a iure.in.l.78.fo.cccxlj.nu.6.
¶Tradens instrumẽtum videtur tradere ius contentũ in instrumento.in.l.15. fol.cxix.nu.18.
¶Traditione scripture sicut transfertur possessio.ita ex incisione ciusdẽ scripture videtur retradi.ibi.nu.21.
¶Traditione clauium transfert possessio.ibi.nu.23.
¶Alia circa traditionem. ibi. nu.22.et. 24.et.25.

¶Trãsactionis ad esse tria requrunt̃.in. l.25.fol.clij.nu.7.
¶Alia circa trãsactionem.ibi. nu.8.& 9. in.l.44.nu.10.in.l.62.nu.104.& 105. et in.l.81.nu.3.¶Et per rode.sua.in lectu.l. post rem iudicatam.fol.117.col.2.vbi ait q̃ trãsactio facta coram iudice etiam delegato habet executionem paratam.& inter alia q̃ allegat est lex facta in madrid. idem tenueram in dicto nu.104. vbi plene probaui.q̃uis non fui locutus de iudice.nec allegaui illam.l.de Madrid.
¶Translatione et descriptione in psonã alterius in libro communis. videt quis donare & tradere.in.l.15.fol.cxx.nu.25.
¶Translatio legan facta occasione mortis,ita demum habet effectum. si ex eadẽ infirmitate legatarius moriatur. nõ si ex alia.in.l.24.fol.clviij.nu.8.
¶Transmissio est quedam successionis prorogatio eiusdẽ nature & forme, i.l.11. fol.cj.nu.2.
¶Alia circa transmissionẽ.in.l.3.alias.1. nu.93.et.in.l.12.nu.9.et.10.& 12.& 13.
¶Trebellianica an & quando possit deduci.in.l.18.folio.cxxxij.nu.14.
¶Tregua non põt rũpi etiã ratione casu de nouo supuenientis.nec possum frangere donec durat tẽpus tregue. q̃uis aduersarius frangat.in.l.39.fol.cciij. nu.18.
¶Tria ista sunt synonima.cuidens.manifestũ & notoriũ.de quo videatis remissiue in.l.60.fol.cclxiij.nu.16.
¶Trunci aut de radice qui dicantur in. l.4.fol.lxix.nu.penul.
¶Turpitudinem suam qui allegat.audítur. vt cuitetur periculum anime.in.l.4. fol.lxj.nu.211.
¶Turpitudine ex sua quãdo quis in sui cõmodum se iuuare vult non auditur.bene tamen audiur cõtra se et in illius preiudicium.ibi.nu.219.
¶Tutelam legitimam potest testator disponere preferri testamẽtarie.sicut potest in hereditate.in.l.4.fol.lviij.nu.167.
¶Tutele pupilli onus qui recusat, non per hoc perdit commodum pupillaris substitutionis ex capite non administrate tutele. tamen ex alio capite pdere põt. si ipse non acceptauit tutelam.nec̃ pupillo tutorem petijt. q̃ tunc a cõmodo dicte substitutionis erit excluſus. de quo videatis remissiue.ibi.nu.183.
¶Tutor vel curator excõmunicatus nõ potest auctorari.et idem in quolibet officio publico et ciuili.in.l.62. fol.cclxxxiij. nu.118.
¶Tutores vt excusent̃ sint cauti. q̃ quãdo faciunt aliquem actum pupilli. illum faciant de consensu matris & attinentium pupilli.et tũc q̃uis male succedat pupillo. tutores non tenebuntur.in.l.76. folio.cccxxiij.nu.2.
¶Tutor vel curator si deposuit pecunias minoris apud campsorem.ad cuius fidem communiter currebatur. perditis per fugam pecunijs aut cassationem dicti campsoris.non tenebitur tutor vel curator.in.l.77.fol.cccxxxvi.nu.14.
¶Alia circa tutores.in.l.4.nu.276.et in.l.37.nu.fi.

¶De litera V.

Valor bonorum patris tempore mortis eius inspiciendus est in melioratione tertij. et non tempore quo fuit facta.in.l.21.fol.cxlj.nu.13.
¶Alia circa valorẽ rei in.l.66.nu.8.& 14.
¶Variatio electionis nũquid excludatur per litis contestationem.in.l.50.folio.ccxxxix.nu.32.
¶Alia circa variationem.ibi.nu.36.cum tribus sequen.
¶Vasallus tenetur seruire & sic prestare seruitia domino suis ꝓpꝛijs sumptibus.nisi secundum sit adeo tenue.q̃ ad tales non sufficeret expẽsas.in.l.8.fol.xcj. nu.30.
¶Velle hominem nõ credimus nisi id quod dicit.in.l.15.ol.cxxij.nu.57.
¶Velleiani in.l.59.nu.penul.& fi.
¶Vendens si recipiat precium ab emptore.non tamen per hoc concedit licẽtiam emptori accipiendi rem emptã propria auctoritate.imo si acciperet dicitur predo.in.l.4.fol.lxij.nu.249.
¶Vẽdita si est res a pfe naturali a quo filius suus naturalis institut⁹ est heres(vt hic disponit̃)q̃ talis filius hodie retrahere poterit,p tãto seruatis fruãdis.idẽ est si vẽdat a matre naturali tantũ. q̃uis ab eo

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō instituatur. Et quid si vendatur a consanguineis matris.in.l.8.fo.cxxij.nu.45.
¶Uēdita aut pmutata re ab ascēdēte eui denter precio minore vel re. q illud qō plus valet res cōputādū est in quinto.cū sit donatio.in.l.26.fol.clix.nu.6.
¶Uendens ex officio sibi imposito seu iniuncto nō tenetur de euictione.in.l.62. fol.cclxxxviij.nu.157.
¶Uēdens rem vt tutor.curator.aut pcūrator et sic ratione officij non tenetur de euictione.ibi.nu.159.
¶Uendidi tibi fundum pro centum. et obligauit me de euictione ad duplū.solui sti mihi quinquaginta.residuum soluere in certo termino iurasti.si non solueris potes cogi. et propter periurium perdis. ego q liberor ab euictione. in.l.66.folio.cccvj.nu.38.
¶Uēdita est res alicui de genere remotioris gradus.an proximior habebit retractum virtute.l.13.titu.10.lib.3.fozo.ll. in.l.68.cū.5.sequē.fo.cccxviij.nu.32.
¶Uendit̄ res proximior cōsanguineo in qua alius habet directū dominū.superficiem seu partē.an ab emptore cōsanguineo retrahere poterit.p tanto.ibi.nu.44.
¶Uenditor obligatus ex instrumento guarentigio compellitur precise ad tradendum. Rode.sua. in lectu.l.post rem iudicatam.in.3.extensione.fol.126.col.2. ff.de re iudi.
¶Alia circa venditionem.in.l.8.nu.16. in.l.25.nu.55.in.l.62.nu.142.et.143.et. 156.et.158.in.l.66.nu.3.et.5.et.11.et.18.7. 21.7.22.et in.l.68.cum.5.sequen.p multos nu.
¶Ueniens contra iuramētum in contractu appositum. quid perdat.in.l.62.folio.cclxxxvj.nu.140.
¶Uerba q̄ sunt inter diuersos actus semper referenda sunt ad proxima superiora. non ad inferiora si sunt contra ius commune.in.l.3.alias.1.folio.vj. nu.10.
¶Uerba simpliciter prolata fauore religionis intelligūtur verificari etiam per fictionē.ibi.aut.in.l.2.nu.30.
¶Uerba enunciatiua a testatore,plata principaliter ꝓpter aliud regulariter nō disponūt.ista regula varias patit limitationes quas videte remissiue.ibi.nu.68.
¶Uerba quandocunq possunt intelligi naturaliter 7 proprie.7 etiam improprie in dubio intelligūtur naturaliter.in d.l.2.fol.xxxvij.nu.11.
¶Uerba q̄ ad preteritū 7 futurū se habere possunt.et sic dubitat.in minore causam interpretari debent.ibi.nu.51.
¶Uerbū penitus prorsus 7 similia qualificant ipsum actum prohibendi. ideo sententia nō requiritur.ibi nu.52.
¶Uerbū amittat nō sonat in preteritū sz in futurum.nisi addatur ipso iure. de quo videatis.ibi.nu.53.
¶Uerba legis cui nō cōueniunt.nec eorū dispositio.in.l.3.fo.xxxiij.nu.25.
¶Uerbum videtur fictionem et non veritatem significat.in.l.4.fol.xlij.nu.35.
¶Uerbum intelligitur in his que sunt iuris veritatē importat ō quo ibi. nu.36.
¶Uerba sunt note earum passionum.q̄ sunt in animo.ibi.nu.174.
¶Uerborum sonū vbi habemus.interprete non egemus.ibi.nu.177.
¶Uerba huius.l.s.o que ayan derecho de les heredar. videnē q̄ habeāt locū in tribus casib⁹.de quibus hic.ibi.nu.185.
¶Uerba p̄sentis.l.s.o q̄ ayā derecho de les heredar. possunt etiam verificari in casu.anē. preterea vnde vir et vxor.ibi. nu.257.
¶Uerba nostre.l.possent etiā verificari in omnibus casibus.in q̄bus bona descēdentium per delictū confiscantur.et verba sunt.o que ayan derecho de les heredar.ibi.nu.263.
¶Uerba legis vl statuti 7 sic nigri.si vbi cunq sunt obscura 7 ambigna debēt declarari per rubricam precedentem. q̄to magis econtra verba rubrice obscura declarari debent per nigrum.in.l.5. fo.lxxj. nu.penul.
¶Uerba.l.non debent intelligi adiecta frustra.simile dicit̄ in statutis.que sic interpretanda sunt.ne sint frustratoria.in. l.6.fol.lxxiij.nu.35.
¶Uerba priuilegior̄ sic intelligi debēt. vt priuilegiū aliq̄d operetur.idē in pactibus 7 in vltimis volūtatib⁹.ibi.nu.7.
¶Uerba cōtra naturā suā late interpretantur.quādo alias dispositio frustratoria redderetur.nisi dicta interpretatio fieret.ibi.nu.10.

¶Uerba.l.vel statuti quando in sensu directo nihil operatur.tunc de necessitate debet sumi argumentum a contrario sensu.etiam(quod est fortius)ad correctionem iuris cōmunis.vt potius corrigatur ius cōmune q̄ verba.l.aut statuti frustratoria sint.ibi.nu.12.
¶Uerba sunt iniuriosa dicens tu es spurius 7 similia verba.de quo videatis in.l. 7.fol.lxxxj.nu.29.
¶Uerba intentioni 7 menti deseruire debent.non econtra.in.l.12.folio.cv. nu.25.
¶Uerba plerunq videntur dirigi contra vnum.tamen effectus dirigitur contra alium.ibi.nu.41.
¶Uerbis.l.in dubio inhērendum est. ibi.nu.46.
¶Uerba in dubio sunt intelligenda secūdum naturam contractus super quo interponuntur 7 debent improprian.7 large 7 improprie accipi.vt intelligantur secundum naturam contractus.ibi.nu.49.
¶Uerba sunt intelligenda non secundū quod sonāt.sed secundum mentem proferentis.ibi.nu.penul.
¶Uerbum quod reperitur in preterito 7 in futuro subiunctum si in lege vel statuto continetur.cum natura legis 7 statuti sit futuris dare formam negotijs.intelligitur in futuro.in.l.13.fol.clx.nu.13.
¶Uerborum non est curandum cum improprientur secundum subiectam materiam.in.l.17.fol.cxxx.nu.4.
¶Uerba improprientur vt actus valeat potius q̄ pereat.ibi.nu.5.
¶Uerba generalia referenda sunt ad tēpus testamenti.in.l.21.fol.cxl.nu.1.
¶Uerbum perpetuo intelligitur centum annorum.in.l.25.fol.cliij.nu.19.
¶Uerbum perpetuo in materia que de tum annis.ibi.nu.20.
¶Uerba q̄ debeant sic interpretari vt actus valeat 7 non annulletur procedit.nisi fieret contra volūtatem testatoris.in.l. 28.fol.clxxx.nu.12.
¶Uerba in rescriptis posita vel in lege conformare debem⁹ equitati 7 iuri.in.l. 30.fol.clxxxiij.nu.7.
¶Uerba generalia que papa vel princeps ponit in suis priuilegijs.non debēt stricte 7 tenaciter interpretari.ibi nu.8.
¶Uerbū accipio nō includit ō necessitate translat onem domini.in.l.44.folio ccxiij.nu.7.
¶Uerba multum larga.que non restringunt.q̄uis in contractibus ponantur.p lequentia limitantur 7 intelligūtur.in.l. 45.fol.ccxix.nu.12.
¶Uerbum ambigūm positum in vna parte testamenti declaratur per alia que testator dixit in eodem testamento. ibi. nu.33.
¶Uerbum restitutio comprehendit omnia.ibi.nu.71.
¶Uerba statuti recipiunt interpretationem restrictiuam.ibi.nu.78.
¶Uerbum sea amdo positum.in.l.iste significat vere 7 non ficte.ibi.nu.penul.
¶Uerbum potest in dispositione negatiua inducit necessitatē.in.l.48.fo.ccxxxij. nu.1.
¶Uerbum potest in.l.1.titu.2.lib.3.fozo ll.positum negatiue prolatum necessitat. ibi.nu.3.
¶Uerba in dubio in potiori significatu intelligi debent in contractibus 7 etiam in vltimis voluntatibus.ibi.nu.21.
¶Uerba executiua quando sunt exprēsse relata ad legatarium.electio debet esse illius legatarij ad quem verba referuntur.7 idem in contractibus. 7 quid quando verba essent ambig. a.in.l.50.fol.ccxl. nu.41.
¶Uerbum volo simpliciter 7 de per se prolatū.nihil importat.ibi.nu.47.
¶Uerbum volo cum adiuncto si ponatur sine infinitiuo.semper disponit.quatenus est in potestate volētis.ibi.nu.penul.
¶Uerbum libera descendit a verbo libet.quod importat liberam voluntatem in.l.52.cum.v.seq̄.fol.cclij.nu.37.
¶Uerba ista plenum 7 liberū si adijciātur verbo quod alias de sui natura importat arbitrium boni viri.facit ipsum significatiuum libere voluntatis.sicut verbum volo.ibi.nu.38.
¶Uerbum plenum 7 verbum liberū q̄si adijcitur cum verbo arbitrium. ista verba resoluuntur in liberam voluntatē regulis iuris non submissam.ibi.nu.39.
¶Uerborum istorum.libere.m voluntatem.libere.7 liberum.Et an 7 quando in

Universidad de Deusto
Biblioteca

telligūtur obseruato ordine iuris aut nō ibi.nu.41.
¶Verbis his mandeti.s.q̄ possit facere procurator quidquid posset verus dominus de re sua.non poterit donare.nec apponere in contractu renuntiationes gratuitas.ibi.nu.54.
¶Verbum de consuno significat simultaneam habitationem.probat lex.107.incipiens.todo el dendo fiili. que est not. ad tria de quibus.in.l.58.fol.cclviij.nu.1.
¶Verbum etiam minimum non debet esse sine virtute aliquid operādi si potest, ibi.nu.3.
¶Verbum nullum ꝛ nulla syllaba debēt intelligi superflue in instrumento.ꝛ vt nihil operentur.ꝛ in legibus non debet apponi etiam syllaba superflua.nu.4.
¶Verba legis vel statuti qñ in sensu directo nihil operantur.tunc de necessitate debet sumi argumentum a contrario sensu.etiam(quod est fortius) ad correctionem iuris communis.vt potius corrigatur ius commune.q̄ ꝙ verba legis aut statuti frustratoria sint.in.l.62. fol.cclxxx. nu.94.Et dixeram.in.l.6.nu.12.Et videte Rode. Sua. in allega.28.folio. ccix. col.2.
¶Verba libelli si nō possunt propriē capi debēt improprianari vt libellus sustineatur.in.l.63.fol.ccxc.nu.9.
¶Verbum relinquo quid operetur. videte Rode.Sua.per totam septimam.q. l.fori inserte super.l.quoniam in prioribus.
¶Veritatem ꝛ non fictionē vel presumptionem debemus attendere in foro conscientie.in.l.15.fol.cxxiij.nu.62.
¶Veritas ꝛ communis opinio vbi concurrunt tanq̄ diuersa.preferetur communis opinio veritati.de quo videatis.in.l. 39.fol.ccv.nu.42.
¶Alia circa veritatem.in.l.9.nu.9.in.l. 78.nu.12.ꝛ in.l.81.nu.11.ꝛ.13.ꝛ.16.
¶Vestes quotidiane sunt vxoris.precipue ꝛ festiue heredis mariti.in.l.50.folio. ccxxvij.nu.11.
¶Vestes vxoris sunt viri quando sunt preciose.secus in vestibus necessarijs ad quotidianum vsum deputatis ibi.nu.12.
¶Aliud circa vestes vxoris. in.l.79. nu.6.
¶Vicini mali.in.l.66.nu.14.
¶Vidua dicitur non solum que virum non habet sed etiam que virum sibi inutilem habet.in.l.3.alias.1.folio.xvij. nu.96.
¶Vidua q̄nis gaudeat priuilegio mariti dum est in viduitate.tamen si luxuriose viuit perdit priuilegium mariti.in.l.4. fol.lvij.nu.150.
¶Vidue q̄nis per legem concedatur vt gaudeat priuilegio fori mariti interim q̄ est in viduitate.illud priuilegium perdit luxuriose viuens.in.l.60.fol.cclxiij. nu. 4.ꝛ dixeram in.l.4.nu.150.
¶Viduitas proprie non stat in lachrimis nec in habitu.sed in continentia vidualī.ibi.s.in.l.60.nu.6.
¶Alia circa viduitatem.in.l.47.nu.42. ꝛ in.l.60.nu.5.
¶Viginti ꝛ quatuor hore naturales faciunt diem naturalem continentem etiaz noctem.in.l.11.fol.cj.nu.6.
¶Vincens in ludo scienter seruo pecuniam que erat filij domini.filio fami. que erat pcio.vel institori.q̄ erat pfoni.cōmittit furtū.ꝛ tenet furti.ꝛ iō talē nō lucrat pecuniā.in.l.75.fol.cccxxxj.nu.8.
¶Vincula facta secundum istam dispositionem siue fiant in tertio aut quinto.valebunt.vt in.l.25.fol.cliij.nu.18.
¶Vinum vel bladum qui recipere debet ad tempus.non cogitur ante tempus recipere.nec aliquid aliud quod cursu tē poris deteriorari potest. in.l.27. folio. clxviij.nu.38.
¶Virtus legis principaliter consistit in mente.ꝛ mens ꝛ ratio legis idem sunt. in l.12.fol.cv.nu.24.
¶Virtus legis in naturali ratione cōsistit.ibi.nu.35.
¶Virtus tota probationis stat in ratione.ibi.nu 39.
¶Virtus vbi voluerit est. vt possit q̄s voluntatem suaz facere etiam iniquc.dū modo dolus malus absit in.l.52.cuz.v.sequeu.fol.ccliij.nu.44.
¶Vis seu violentie.in.l.27.nu.112.in l.47.nu.19.in.l.62.nu.20.ꝛ in.l.63. nu.21.
¶Vite longissimum tempus in homine est centum annorum.in.l.25.folio.cliij. nu.23.
¶Volūtati alicuius si cōmittitur.an iste subiectus sit regnlis iuris.ibi.nu.14.
¶Volūtas captatoria ꝛ reprobet a senatu.valeret cōsulendo.statutū vel lex p quā validaret.i.l.45.fo.ccxix.nu.25.de q̄ voluntate.ꝛ in quibus casibus valeat videatis Rode.sua.in opere quod fecit de captatoria voluntate.
¶Aliud circa volūtatē testatoris.in.l.28. nu.10.et circa vltias volūtates.i.l.6.nu.7.
¶Vox patris ꝛ filij est vna.in.l.38.folio. cxcix.nu.5.
¶Usufructus datur parentibus sub quorū potestate filij sunt.i.l.12.fol.lv.nu.19.
¶Usufructꝰ si vēdat.ꝛ ōbeat solui gabella ex forma statuti.debet estimari scōm.l. hereditatū.ff.ad.l.falci.i.l.48.fo.ccxxxiij. nu.17.Et videte Rode.sua.in repe.l.qñ in prioribꝰ.in amplia.3.fol.11. col. 1. vbi aut quomodo estimabitur legatū vsufructus oim bonorū factuz a viro vxori.Et videatis eundē etiā in.2.col.Et dixeraz ō hoc in.d.l.48.nu.16.Et in specie sub dicto nu.17.in versi.quod quotidie.
¶Alia circa vsufructū.in.l.4.nu.272.ꝛ 273.ꝛ.275.in.l.12.nu.16.in.l.46.nu.5.ꝛ.8. ꝛ penul.ꝛ in.l.62.nu.41.
¶Usurarius aut feneratorū nō habet que rellā in offi.cōtra testm ffis turpē psonā instituētie.cū ipse usurarius aut feneratoz sit turpis psona.in.l.7.fol.lxxxj.nu.32.
¶Usurarij maxime manifesti sunt in magno periculo.quia etiam post penitentiā peractam.ꝛ restitutionem usurarum remanent in fame.cuz infamia iam afflicta sit.ꝛ sic sunt inhabiles ad testimonium ꝛ dignitates.ibi.nu.33.
¶Usurariꝰ manifestꝰ ille dr.q̄ ex cōiecturis pbatꝰ est usurariꝰ.q̄uis ptra illū nō sit probatū p aliquā directā ,pbationē.de quo videatis.in.l.62.fol.cclxxij.nu.8.
¶Alia circa usurarios ꝛ usuras.ibi.s.i.l.7. aut i.l.62.nu.34.i.l.13.nu.18.ꝛ.i.l.46.nu.4.
¶Uti male substātia dr ille q̄ retinet pecunias sub usur[.i.l.62.fo.cclxxv.nu.41.
¶Uti quē male substantia sua quibꝰ modis probetur.ibi.nu.42.
¶Aliud circa uti male substātia sua. ibi. nu.40.
¶Utile est repudiare hereditatē ꝛ acceptare plegata.qñ hereditas est iplicita onerib⁹ ꝛ debitis.i.l.19.fol.cxxxv.nu.21.
¶Alia circa vitam.in.l.47.nu.12.ꝛ.25. ꝛ.26.ꝛ.28.in.l.62.nu.23.et in.l.80.nu.6.
¶Uitimperandus est qui indutus plumis aucupari vult alienis.in.l.4.fol.xlj. nu.2.
¶Ultime volūtates non possunt esse in pendenti.in.l.50.fol.ccxl.nu.35.
¶Ultimis in volūtatibus si dicat.volo relinquere filio talem rem. vel in futuro vellem relinquere.vtrum ista verba disponant.ꝛ an inducant legatum aut fideicōmissum.ibi.nu.46.
¶Una ꝛ eadem res nō debet esse in duplici statu cōtrario.i.l.45.fo.ccxxj.nu.43.
¶Uniuersitatie.in.l.62.nu.155.ꝛ an vniuersitas possit petere robariā seu rapinā factā toti populo ꝛ ciꝰ vicinis. Et vtrum possit petere qō debeāt particularibꝰ psonis.Rode.sua.in allega.26.fol. 200.col. 2.cum sequen.
¶Uocatus ad maioratū nunquid teneatur ad debita predecessoris ratione primogeniture.ꝛ sic q̄ teneatur ad maiorē partem.in.l.44.fol.ccxv.nu.penul.
¶Uoluntates contrahentium sunt seruande.in.l.15.fol.cxxiij.nu.49.
¶Uoluntas hoim clausa in mēte abortiua est.ꝛ in actis hominum nihil operatur.nisi proferatur in lucem.ibi.nu.53.
¶Uolūtas sola nō sufficit in aditiōe hereditatis nisi declaretur per factū aut verba.ibi.nu.58.
¶Uoluntas sola adeundi non obligat in foro conscientie.ex quo non est aliter declarata.ibi.nu.59.
¶Uolūtatē defūcti q̄ nō vult iplere circa funꝰ.si sunt plures heredes.p coheredes cogitur vel auctoritate pontificali.in l.28.fol.clxxx.nu.4.
¶Uoluntas testatoris est seruanda in vltimis voluntatibus.ibi.nu.9.
¶Uolūtas testatoris in tantum est seruāda.q̄ etiā si ea seruata eius dispositio reddatur inutilis.dicta voluntas est seruāda ibi.nu.11.Et videte Rode.sua.in allega. 2.fol.127.col.1.ꝛ fol.128.col.2.cū.seq̄.
¶Uolūtas testatoris regulatur ꝛ declaratur etiam per statuta loquentia ab intestato.in.l.30.fol.clxxxiij.nu.3.
¶Uolūtas pape aut principis in dubio talis esse presumitur. qualis de iure esse debet.ibi.nu.6.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Utile dominium quod acquiritur per prescriptionem.da contrariatur directo dominio.dicitur esse verum dominium: secus est in vili quod recognoscit z fatetur directum dominium.vt est illud quod habet emphiteota.z similes.in.l.63. fol.cclxxxix.nu.2.de quo etiam videatis ibi.nu.3.

¶Vulneratus dominus mortifere q̃uis non potest expurgare.neq; absoluere occisores.quia illi delinquunt in faciendo. illa tamen expurgatio facit q; ille contra quem sunt indicia non potest ad torturã poni.quoniam habet indicium innocentie pro se.in.l.74.fol.cccxxiij.nu.21.

¶Vulneratus si non adhibuit medicum presumitur sua culpa decessisse nõ ex vulnere.ideo vulnerans non tenetur de homicidio.quando vulneratus iudicio medicorum poterat se habere ad vitam z ad mortem.in.l.80.fol.cccxlviij.nu.6.

¶Vulneratus si quis sit etiam letaliter ab vno.si tamen ab alio postea totaliter occidatur.an primus vulnerans solum de vulnere.an de occiso teneatur.ibi. nu.7.

¶Vulneratus quando habuit accessum ad mulierem presumitur mori sua culpa z non ex vulnere.Et idem si bibit vinum in casu quo illud bibere erat sibi prohibitum.Et idem esset si dictus vulneratus aliquem alium excessum facit in comedendo vel in non obediendo medico neq; medicinis.ibi.nu.8.

¶Vxor perdit bona paraphernalia propter adulterium.in.l.4.folio.lix. nu.195.

¶Vxorem posse accusare ob adulterio virum.vt perdat donationem propter nup. ibi.nu.220.

¶Vxor potest compellere maritum ad dimittendum concubinam per iudicem ecclesiasticum.ibi.nu.225.z in.l.7.nu.82. vbi videatis.

¶Vxores exasperantur z precipue caste per retentionem concubinarum.ibi. nu.86.

¶Vxor si videt maritum inopia laborare.possit integram dotem repetere. nõ obstante beneficio mariti ne conueniatur nisi in quantum facere potest.ibi.nu. penul.

¶Vxor si nondum acceptauit lucra sibi obuenientia constante matrimonio.z ita mortua est.q; nihilominꝰ ad heredes illa transmittit.cum talia lucra deferantur vxori ex dispositione.l.1.titu.3.lib.3.fozo ll.vt legitimam filio.in.l.12.folio.ciij. nu.9.

¶Vxor nõ communicabit de bonis obtentis per maritum post separationem inter eos quo ad thoꝝ.de quo videatis ibi. nu.15.

¶Vxor tenetur computare relictum ei per maritum in parte quam ex forma statuti lucratur.in.l.14.fol.cx.nu.2.Et vide te que ad finem illius.l.dixi de legato cõpensando cum arris.aut non.

¶Vxori defuncti emenda sunt per heredem vestimenta lugubria.nisi cõsuetudo aliter disposuerit.in.l.28.fol.clxxx.nu.6. de quo etiam videatis in nu.seq̃.

¶Vxor non solum durãte matrimonio dicitur de familia viri.sed etiã vidua donec in viduitate durat.ibi.nu.7.

¶Vxor q̃uis sine licentia viri non potest contrahere.tamen in hijs in quibus ipsa prepositus est ad negociandum.bene poterit sine dicta licentia.in.l.45.folio. ccxix.nu.14.

¶Vxor si quandam rem marito donat vt ex illa constituatur dos filie cõmuni valebit talis donatio.in.l.51.fol.ccxlij.nu.2.

¶Vxor si aliquid marito dedit sub conditione vt pro filia genero in dotem daret valebit.ibi.nu.3.

¶Vxor quando in absentia mariti clandestine protestatur coram vicinis.q; nõ vult consentire alienationi talis fundi dotalis.quam maritus vult facere.z si consentiat vult haberi pro nulla.talis protestatio releuat vxorem.dummodo postea appareat z probetur de iusto metu mariti.ibi.nu.9.Et dixi in litera.Ab.sup parte mulier.ibi.Adulier quando in absentia mariti clandestine.ꝛc.

¶Vxor in tantum non poterit contrahere sine licẽtia mariti.q; hec dispositio porrigit effectum suum vbicunq;.in.l.52.cũ v.sequen.fol.ccliij.nu.45.Circa quas leges z illarum materiam videte Rode. Sua.in.l.13.titu.fi.lib.3.fozo.ll.

¶Vxor licentia generali mariti non poterit donare.nisi specialiter concedatur. ibi.fin.l.52.cum.v.sequẽ.nu.49.

¶Vxori si fuerit vtile contrahere.z maritus est absens.sed in breui est rediturus.debet expectari q; redeat.nec debet tunc iudex adhiberi.sed si diu est absuturus.vel si esset periculum in mora.tunc secus.ibi.nu.76.

¶Vxor in casu quo est negociatrix.marito dante sibi licentiam vt negocietur. ex tali contractu celebrato inter vxorem z extraneum.tenebitur maritus pro sua medietate debiti.quod extendo z probo duobus medijs.z credo verum vt.ibi. nu.83.

¶Vxor adultera perdit priuilegiũ dotis.quia perdit ipsam dotem.in.l.60,fol. cclxiij.nu.2.

¶Vxor semper presumitur esse in timore mariti.in.l.62.fol.cclxxiij.nu.13.

¶Vxor vtrum poterit retrahere pro tanto fundum venditum a marito.in.l.68.cũ v.sequen.fol.cccxxj.nu.fi.

¶Vxor an habeat partẽ in rebus quas ad ludum maritus lucratur.in.l.75.fol. cccxxxj.nu.6.de quo etiam videatis ibi. nu.7.Et per Rode.Sua.in.l.1.titu.8 las ganancias.lib.3.fozo.ll.fol.xvij.col.2.

¶Vxor propria auctoritate potest capere res proprias suas.ibi.s.in.l.75.nu.22.

¶Vxor que habet omnia bona mariti obligata pro dote.potest defendere q; nõ fiat vastum in rebus mariti delinquentis de quo videatis ibi.nu.27.

¶Vxor non potest facere pactum p q̃ fiat deterior conditio dotis.etiam si in pacto dubius euentus interueniat.in.l.76. fol.cccxxxiij.nu.1.

¶Vxor alicuius si requiritur per aliquẽ. vt adulterium committat.z hoc marito pandit.si maritus dixit vxori sue.q; fingeret se plebere aures.z daret sibi tempus z horam.ad quam veniret ad domũ suã. ex hoc culpam aliquam non incurrit.q̃uis ex post facto maritus hunc caperet virum z male tractaret.z videatis alia similia.in.l.78,fol.cccxlj.nu.7.

¶Vxoris appellatione continetur spõsa de presenti.de quo videatis in.l.79.fol. cccxliij.nu.1.

¶Vxor an posset alienare dotem cũ cõsensu mariti.Rode.Sua.in libro quẽ direxit cardinali Burgen.fol.40.

¶Vxor quo ad quid est subdita viro.Et an teneatur operari viro per eundem.in dicto libro.fol.81.col.1.

¶Alia circa vxorem.in litera.Ab.super parte aut verbo Mulier.Et in litera.P. super verbo aut parte.Pater.ibi pater habet totum vsufructum bonorum filijsami.in versi.Et an mater possit in testamẽto.ꝛc.in.l.4.nu.186.z.198.z.258.z.262.in l.12.nu.14.in.l.75.nu.28.in.l.79.nu.2. z.6.z in.l.80.nu.4.z.5.

¶Finis tabule seu repertorij.

¶In primo folio tabule seu repertorij sũt numeri pares:ideo vt oẽs intelligãt secundos ordines.

¶In litera.a.
In.l.15.nu.78.
In.l.51.nu.22.
In.l.52.nu.79.
In.l.74.nu.11.
In.l.74.nu.12.z.13.z.24. z.27.z.28.z.30.
In.l.4.nu.138.
In.l.65.nu.21.
Ibi.nu.33.
Ibi.nu.34.
Ibi.nu.35.
Ibi.nu.36.
In.l.62.nu.2.
In.l.74.nu.21.
In.l.12.nu.18.
In.l.19.nu.32.z.33.z in. l.74.nu.8.z.9.
In.l.74.nu.38.
In.l.12.nu.11.
In.l.58.nu.16.
In.l.75.nu.7.
In.l.8.nu.13.
In.l.18.nu.10.
Ibi.nu.11.
In.l.20.nu.11.
In.l.22.nu.fi.
In.l.25.nu.9.
In.l.43.nu.3.
In.l.61.n
Ibi.nu.4.
Ibi.nu.9.
Ibi.nu.12.
Col.1.cum sequẽ.
In.l.62.nu.58.
Ibi.nu.103.
In.l.63.nu.18.
In.l.62.nu.55.z.nu.64. z.101.
In.l.63.nu.16.
Ibi.nu.17.
Ibi.nu.13.
In.l.3.alias.1.nu.129.
Ibi.nu.131.
In.l.4.nu.142.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Correctiones tabule.

¶ Incipiunt correctiones tabule seu repertorij.

¶ In litera. A.

In col.iij.in verbo actio qualis competat vbi inuenies. folio.cxliij. lege. folio.cxliiij.

¶ In col.v.in verbo accusas aliquē vbi inuenies.sufficit reprobare.lege.suffcit te probare.

¶ In col.ix.in verbo.alere aliū nō tenetur.vbi inuenies.nu.92.lege. nu.93.

¶ In col.xiij.in verbo argumentū est bonū a legitima. vbi inuenies.t cōueniens. lege.et conuenientias.

¶ In col.xiij.in verbo ascēdēs qui solū. vbi inuenies naturalē. Addeet legitimū.

¶ In col.xv.in verbo.auctē. pterea. vbi inuenies.nu.10.lege.nu.19.

¶ In eadem col.in verbo.auctē.qui incipiunt.lege.auctē.que incipiunt.

¶ In litera. B.

In col.j.i verbo aliud circa bānū.vbi inuenies.ccxcviij.lege. fol.ccxcviij.

¶ In litera. C.

In col.iij.in verbo.causis ex quibus. vbi inuenies.exēplari approbari.lege exemplaria probari.

¶ In col.ix.in verbo alia circa condēnationē.vbi inuenies.et.29.Adde et.39.

¶ In litera. D.

In col.vj.in verbo diffinitiua potest dari.vbi inuenies. nu.13.lege.nu.22.

¶ In col.ix.in verbo doctorem .vbi inuenies folio.lxxxvj.lege.clxxxvj.

¶ In eadē col.in verbo dolus de futuro vbi inuenies.nu.2.lege.nu.21.

¶ In litera. E.

In col.vj.in verbo.exceptio prescriptionis.vbi inuenies.folio.cclxvj.lege.cclxvij.

¶ In eadem col.in verbo.exceptio non numerate pecunie habet locum.vbi inuenies in illis.lege.in illa.

¶ In litera. F. non inueni quid corrigerem.

¶ In litera. G. non inueni quid corrigerē.

¶ In litera. H.

In col.ij.in verbo hominē velle.vbi inuenies et in.l.4.non legas et.

¶ In litera. I.

In col.iij.in verbo indulgētia principis.vbi inuenies fol.cccxxxiij. lege. folio.cccxxxiiij.

¶ In col.iij.in finali nu.vbi inuenies. 07.lege.nu.107.

¶ In col.10.in prin.vbi inuenies folio. xciij.lege folio.cxciij.

¶ In col.xj.in verbo iuramenti virtute. vbi inuenies.nu.62.lege.nu.92.

¶ In litera. L.

In col.v.in verbo legis istius.vbi inuenies.nu.26.lege.nu.36.

¶ In col.viij.in verbo.lex ista cōfirmatur. vbi inuenies. pragmaticam. lege (alias) pragmaticam.

¶ In col.ix.in verbo lex hec vult.vbi inuenies fol.ccxiij.lege.folio.ccxliij.

¶ In col.xj.in prin.vbi inuenies.lex.lege.lege.

¶ In litera. M.

¶ In col.xiiij.in prin.vbi inuenies etiam defectionis.lege etiā affectionis.

¶ In litera. M. non inueni quid corrigerem.

¶ In litera. O. non inueni quid corrigerem.

¶ In litera. P.

In col.ij.in verbo pactū seu trāsactio. vbi inuenies. fol.cxcij.lege.fol.cxciij.

¶ In col.ix.in verbo pater si exheredauit.vbi inuenies.in.l.13.lege.in.l.23.

¶ In col.xvj.in verbo pene statute.vbi inuenies.nu.vj.lege.nu.iij.

¶ In col.xxj.in verbo alia circa prescriptionē.vbi inuenies.nu.29.lege nu.92.

¶ In litera. Q. non inueni quid corrigerem.

¶ In litera. R.

In col.vltima in verbo reus qui indu cit.vbi inuenies.l.6.lege.l.61.

¶ In litera. S. nō inueni qđ corrigerē.

¶ In litera T.

In col.iij.in verbo testamētū si aliqs. vbi inuenies extra illud regnū. lege extra istud regnum.

¶ In eadē col.in verbo testamenta duo. vbi inuenies.ibi nu.135.lege.nu.125.

¶ In litera. V.

In col.iij.in verbo verba.l.nō debēt. vbi inuenies.nu.35.lege.nu.y.

¶ Finis.

Prohemium. Folj.

DOña Juana por la gracia de Dios reyna de Castilla/ de Leon/ de Granada/ de Toledo/ de Galizia/ de Seuilla/ de Cordoua/ de Murcia/ de Jaen/ de las Algarues/ de Algezira/ de Gibraltar/ de las Islas de Canaria/ señora de Vizcaya/ y de Molina/ Princesa de Aragon/ y de Sicilia/ Archiduquesa de Austria/ Duquesa de Borgoña. Al Principe dō Carlos mi muy caro/ y muy amado fijo: y a los Infātes/ Duques/ Perlados/ Condes/ Marqueses/ ricos hōbres/ maestres de las ordenes: y a los del mi consejo/ y oydores de las mis audiencias: y a los Comendadores/ y subcomēdadores/ alcaydes de los castillos/ y casas fuertes y llanas: y a los alcaldes de la mi casa/ y Corte/ y Chācillerias: y a todos los corregidores/ y asistētes/ y alcaldes/ y merinos: y otras justicias/ y juezes qualesquier de todas las ciudades/ villas/ y lugares de los mis reynos y señorios/ assi realengo/ como de abadēgo/ ordenes de behetrias: y otros qualesquier señorios/ y psonas de qualquier condicion q̄ seā: y a cada vno y qualquier de vos a quien esta mi carta fuere mostrada/ o su traslado de escriuano publico. Salud y gracia sepades que al Rey mi señor/ y padre/ y a la Reyna mi señora madre que sancta gloria aya fue fecha relacion del gran daño/ y gasto que rescibian los subditos naturales a causa de la gran differencia/ y variedad que auia en el entendimiento de las leyes destos mis Reynos/ assi del fuero/ como de las partidas/ y de los ordenamientos: y otros casos donde auia menester declaracion/ aun que no auia leyes sobre ello: por lo qual acaescia que en algunas partes destos mis Reynos: y aun en las mis audiencias se determinaua/ y sentenciaua en vn caso mismo vnas vezes de vna manera: y otras vezes de otra: lo qual causaua la mucha variedad/ y differencia que auia en el entendimiento de las dichas leyes entre los letrados destos mis Reynos. y sobre esto por los procuradores de las Cortes que los dichos Rey/ y Reyna mis señores touieron en la ciudad de Toledo el año que passo de quinientos y dos les fue supplicado que en ello mandassen proueer: de manera que tāto daño/ y gasto de mis subditos se quitasse/ y q̄ ouiesse camino como las mis justicias pudiessen sentēciar/ y determinar las dichas dubdas. y acatādo lo suso dicho ser justo/ y informados del gran daño que desto se recrescia: mandaron sobre ello platicar a los de su consejo/ y oydores de las sus audiēcias para q̄ en los casos q̄ mas continuamēte suelen ocurrir/ y auer las dichas dubdas viessen/ y declarassen lo q̄ por ley

Universidad de Deusto
Biblioteca

en las dichas dubdas se deuia de alli adelante guardar: para que visto por ellos lo mãdassen prouer como cõuiniesse al bien destos mis Reynos / y subditos dellos. Lo qual todo visto / y platicado por los del mi consejo / y oydores de las mis audiencias: y con ellos cõsultado / fue acordado que deuian mandar prouer sobre ello / y hazer leyes en los casos / y dubdas: en la manera siguiente.

PRimeramente / por quanto el señor Rey don Alõso en la villa de Alcala de Henares era de mil y trezientos y ochenta y seys años hizo vna ley cerca de la orden que se deuia tener en la determinacion / y decision de los pleytos / y causas: el tenor de la qual es este que se sigue. ¶ Nuestra intencion / y voluntad es que los nuestros naturales / y moradores de los nuestros reynos sean mantenidos en paz / y en justicia: y como para esto sea menester dar leyes ciertas por do se librassen los pleytos en las contiendas que acaescẽ entre ellos: y maguer q̃ en la nuestra corte vsan del fuero de las leyes: y algunas villas de nuestro señorio lo han por fuero: y otras ciudades / y villas han otros fueros de partidos: por los quales se puedẽ librar algunos de los pleytos. Pero por q̃ muchas son las contiendas / y los pleytos que entre los hombres acaescẽ / y se mueuen de cada dia que se no puedẽ librar por los fueros. Porẽde queriendo poner remedio cõuenible a esto establescemos / y mãdamos que los dichos fueros sean guardados en aquellas cosas q̃ se vsaron: saluo en aquello que nos fallaremos que se deuen enmendar / y mejorar: y en lo al que son contra Dios / y contra razon / y contra las leyes que en este nuestro libro se contienen: por las quales leyes deste nuestro libro: mandamos què se libren primeramente todos los pleytos ciuiles / y criminales: y los pleytos / y las contiendas que se no pudieren librar por las leyes deste nuestro libro / y por los dichos fueros: mandamos que se libren por las leyes de las siete partidas que el Rey don Alonso nuestro visabuelo mãdo ordenar: como quier que hasta aqui no se falla que fuessen publicadas por mandado del Rey / ni fuessen auidas / ni rescebidas por leyes. Pero nos mandamos las requerir / y concertar / y enmendar en algunas cosas que cumplia: y assi concertadas / y enmendadas / porque fueron sacadas / y tomadas de los dichos de los sanctos Padres: y de los derechos / y dichos de muchos sabios antiguos: y de fueros / y costumbres antiguas de España: damos las por nuestras leyes. y por que sean ciertas / y no aya razon de quitar / y enmendar en ellas cada vno lo que quisiere: mandamos hazer dellas dos libros: vno sellado con nuestro sello de oro: y otro

sellado con nuestro sello de plomo para tener en la nuestra camara: para en lo que ouiere dubda q̃ lo concertedes con ellos. y tenemos por bien que sean guardadas / y valederas de aqui adelãte en los pleytos / y en los juyzios: y en todas las otras cosas que en ellas se contienẽ en aquello q̃ no fueren contrarias a las leyes deste nuestro libro: y a los fueros sobre dichos. y por que los fijos dalgo de nños reynos han en algunas comarcas fuero de aluedrio: y otros fueros por que se juzgan ellos / y sus vassallos. Tenemos por bien que les seã guardados sus fueros a ellos / y a sus vassallos segũ que lo han de fuero: y les fueron guardados hasta aqui. Otrosi en fecho ó los rieptos sea guardado aquel vso / y costumbre que fue vsada / y guardada en el tiẽpo de los otros Reyes: y en el nuestro. Otrosi tenemos por biẽ que sea guardado el ordenamiento que nos aora fezimos en estas cortes para los fijos dalgo: el qual mandamos poner en fin deste nño libro. y por q̃ al Rey pertenesce / y ha poder de fazer fueros / y leyes / y ó las interpretar / y declarar / y enmendar do viere que cũple. Tenemos por biẽ que si en los dichos fueros / o en los libros de las partidas sobre dichas / o en este nuestro libro / o en alguna / o en algunas leyes de las que en el se contienen fuere menester declaracion / ó interpretacion / o enmẽdar / o añadir / o tirar / o mudar / que nos que lo fagamos. y si alguna cõtrariedad paresciere en las leyes sobre dichas entre si mismas / o en los fueros / o en qualq̃er dellos / o alguna dubda fuere fallada en ellos / o algũ fecho / por que por ellas no se pueda librar: que nos que seamos requeridos sobre ello / por que fagamos interpretacion / y declaracion / o emienda do entẽdieremos que cumple / o fagamos ley nueua / la que entendieremos que cũple sobre ello por que la justicia / y el derecho sea guardado. Empero bien queremos / y sofrimos que los libros de los derechos que los sabios de los antiguos hizieron q̃ se leã en los estudios generales de nuestro señorio por que ay en ellos mucha sabiduria: y queremos dar lugar que los nuestros naturales seã sabidores: y sean porende mas honrrados. y aora somos informados que la dicha ley no se guarda / ni executa enteramente como deuia. y por q̃ nuestra intencion y voluntad es / que la dicha ley se guarde / y cumpla como en ella se contiene. Ordenamos / y mandamos que todas las nuestras justicias destos nuestros Reynos y señorios / assi de realengos / y abadẽgos / como de ordenes / y behetrias: y otros señorios qualesquier / de qualquier calidad que sean / que en la dicha ordenacion / decision / y determinacion de los pleytos / y causas guarden y cumplan la dicha ley: en todo / y por todo segun que en ella

Universidad de Deusto
Biblioteca

se cõtiene: y guardãdo la/ y cũpliẽ/ do la en la dicha ordenaciõ/ ó cisiõ/ y determinaciõ de los pleytos/ y causas/ assi ciuiles/ como crimina/ les se guarde la ordẽ siguiẽte. Que lo q̃ se pudiere determinar por las leyes de los ordenamiẽtos/ y pre/ maticas por nos fechas: y por los Reyes dõde nos venimos: y los reyes q̃ de nos vinierẽ en la dicha ordenaciõ/ y decision/ y determina ciõ se sigã/ y guardẽ como en ellas se cõtiene: no embargante q̃ cõtra las dichas leyes ó ordenamiẽtos/ y prematicas se diga y alegue que no son vsadas/ ni guardadas: y en lo q̃ por ellas no se pudiere deter/ minar: mãdamos q̃ se guardẽ las leyes de los fueros/ assi del fuero de las leyes/ como las de los fue/ ros municipales q̃ cada ciudad/ villa/ o lugar touierẽ en lo q̃ son/ o fuerẽ vsadas/ y guardadas en los dichos lugares/ y no fuerẽ cõtra/ rias a las dichas leyes de ordena mientos/ y prematicas/ assi en lo q̃ por ellas esta determinado/ como en lo q̃ determinaremos adelãte por algunas leyes de ordenamien tos/ y prematicas/ los reyes q̃ de nos vinieren. Ca por ellas es nra intẽciõ y voluntad q̃ se determinẽ los dichos pleytos y causas: no em bargãte los dichos fueros/ y vso/ y guarda dellos. y lo que por las dichas leyes de ordenamiẽtos/ y prematicas/ y fueros no se pudiere determinar. Mãdamos q̃ en tal ca so se recurra a las leyes ó las. vij. partidas fechas por el señor Rey dõ Alfonso nro progenitor: por las q̃les en defecto ó los dichos orde namiẽtos/ pmaticas/ y fueros: mã damos q̃ se determinẽ los pleytos y causas/ assi ciuiles/ como crimina les de q̃lq̃er calidad/ o cantidad q̃ seã guardãdo lo q̃ por ellas fuere ó terminado/ como en ellas se cõtie ne/ aun q̃ no seã vsadas/ ni guarda das: y no por otras algũas. y mã damos q̃ quãdo q̃er q̃ algũa dub/ da occurriere en la interpretaciõ/ y declaraciõ ó las dichas leyes ó or denamientos/ y prematicas/ y fue ros/ o ó las partidas: q̃ en tal caso recurrã a nos/ y a los Reyes q̃ de nos vinierẽ pa la interpretaciõ/ y declaracion dellas: por q̃ por nos vistas las dichas dubdas declare mos/ y interptemos las dichas le/ yes como cõuiene a seruicio ó Di os nro señor/ y al biẽ de nros sub/ ditos y naturales/ y a la buena ad/ ministraciõ de nra justicia. y por q̃nto nos ouimos fecho en la villa ó Madrid el año q̃ passo de. xcix. ciertas leyes/ y ordenanças: las q̃les mãdamos q̃ se guardassen en la ordenaciõ/ y algunas en la deci sion de los pleytos/ y causas en el nro cõsejo: y en las nras audiẽcias: y entre ellas fezimos vna ley/ y or denãça q̃ fabla cerca ó las opinio nes ó Bartolo/ y Baldo/ y ó Juã andres/ y ól Abad: q̃l óllas se deue seguir en dubda a falta ó ley. y por q̃ agora somos informados q̃ lo q̃ fe zimos pa estorvar la prolixidad/ y muchedũbre ó las opiniones ó los doctores ha traydo mayor daño/ y

incõueniẽte. Porẽde por la pre sente/ revocamos/ cassamos/ y anulamos: en quãto a esto to/ do lo cõtenido en la dicha ley/ y ordenãça por nos fecha en la dicha villa de Madrid. y mã/ damos q̃ de aqui adelante no se vse della/ ni se guarde/ ni cũ pla: por q̃ nra intẽcion y volũ tad es q̃ cerca de la dicha orde nacion/ y determinaciõ de los pleytos/ y causas: solamente se faga/ y guarde lo cõtenido en la dicha ley del señor Rey don Alonso: y en esta nuestra.

¶ Lex. ij.

Por q̃ nra intẽcion/ y volũ tad es/ q̃ los letrados en estos nros Reynos seã princi/ palmẽte instructos/ y informa/ dos ó las dichas leyes ó nros Reynos: pues por ellas/ y no por otras han de juzgar. E a nos es fecha relaciõ q̃ algũos letrados nos siruen: y otros nos vienẽ a seruir en algunos cargos de justicia sin auer pas sado/ ni estudiado las dichas leyes/ y ordenamiẽtos/ y pre/ maticas/ y partidas: ó lo qual resulta q̃ en la decision de los pleytos/ y causas algunas ve zes no se guardã/ ni platicã las dichas leyes como se deuẽ gu ardar/ y platicar: lo qual es cõ tra nro seruicio. E por que nra intencion/ y volũtad es de mã dar recoger/ y emendar los di chos ordenamiẽtos para q̃ se ayã de imprimir/ y cada vno se pueda aprouechar dellos. Po rẽde por la pẽsente ordenamos/ y mãdamos q̃ dẽtro ó vn año pmero siguiẽte/ y dẽde en ade/ lante cõtãdo desde la data de stas nras leyes: todos los le/ trados q̃ oy son/ o fuerẽ/ assi ó nro consejo/ y oydores de las nras audiẽcias/ y alcaldes de la nra casa/ y corte/ y chancille/ rias/ o tienen/ o touieron otro qualq̃er cargo de administra/ ciõ de justicia/ assi en lo realen/ go/ como en lo abadẽgo/ como en las ordenes/ y behetrias/ co mo en otro qualq̃er señorio de stos nros Reynos no puedan vsar de los dichos cargos de justicia/ ni tener los sin q̃ pri/ meramẽte ayã passado ordinaria mẽte las dichas leyes de orde namiẽtos/ y prematicas/ y par tidas/ y fuero real.

¶ Et aduerte, q̃ post q̃ glosauerã has .ll. sciui q̃ famosus aduocatus Rode. Sua. duos diuersorũ operũ in vtroq̃ illorũ fecerat libros: & i alteri⁹ prin cipio est Repe. l. qm̃ in prioribꝰ. C. de inoffi. test. q̃obrẽ cũ illũ allegauero & sumarie, in volumine vbi est p̃dicta repe. numerabitis foliũ i quo alle gauero cõputatis foliis precedẽtibus illi⁹ voluminis, & ita intelligite de al tero libro. s. q̃ foliũ, seu folia allegan da numerẽtur ex prio fol. illi⁹ libri. Et posito q̃ allegẽ predictũ dñm in fine aliquorũ passuũ opinionũ & di ctorũ: nõ p hoc volo discedere a dictis & notatis p me, si patiũtur cõtradictionẽ p cõtẽta in allegationibus, nisi in illis q̃ debuero secundũ ius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Seqtur recapitulatio legis tertie super qua est primū caput huius operis.

1 LEx presens cū seque.quia est difficilis ab ea incipio.

2 ¶Testes septē requiruntur inter alia i testamētis i scriptis ⁊ nūcupatiuo.

3 ¶Testium minor numerus q̄ septem ponitur quo ad testamentum nuncupatiuū in.l.j.titu.ij.lib.v.ordi.

4 ¶Testamētum in scriptis ad hoc vt valeat que et quot requirantur.

5 ¶Solēnitas requisita in numero testiū in testamēto nūcupatiuo inter heredes extraneos.requiritur etiā inter liberos.

6 ¶Correctio.l.hac cōsultissima.ff.ex imperfecto cum concor.an extendatur ad testamētum in scriptis:⁊ late arguo pro ⁊ cōtra.et finaliter teneo q̄ solēnitas testamēti in scriptis(de qua hic) req̄ratur etiā in testamēto in scriptis cōdito inter liberos: quā.q. prosequor vsq̄ inclusiue aduersi. ista in hoc puncto assignari possunt.ꝛc.q̄ ꝟsiculus est in nu.xlvj.

7 ¶Permissū i vno i alio ꝓhibitū videt.

8 ¶Argumentum a contrario sensu non habet locum in statutis:tamen vbicūq̄ in statuto limitatur tēpus.post tps limitatū sumitur argu.a contrario sensu: etiā ad tollendū ius cōmune virtute limitationis tēporis q̄ alias nihil operaretur.

9 ¶Correctio legum est euitanda.

10 ¶Verba q̄ndo sunt inter diuersos actꝰ semp referenda sunt ad superiora proxima:nō ad inferiora si sunt cōtra ius cōe.

11 ¶Lex generaliter loquens sine distinctione intelligi debet.

12 ¶Judicare possumus cōtra cōem opi. si non habet casum.l.vel vere nō ꝓbat.

13 ¶Doctores affirmantes in lectura de consuetudine an probent consuetudinem:⁊ sic in isto casu sit illis credendū.

14 ¶Contradictio quando reperitur in actis/seu processu.ad cōcordiam reduci debet quantum est possibile referendo prima ad vltima/⁊ econtra.

15 ¶Contrarietas iuriū vt euitetur a verborum proprietate licitū est recedere.

16 ¶Pluralitas quandoq̄ resolvitur in singulari.

17 ¶Donatio q̄ndo inuenit simpliciter: intelligitur de inter vivos donatione:⁊ idē quādo est facta mētio mortis p modū dilationis tātū: ⁊ potest intelligi ex causa dilationis factā esse mortis mentionē: quādo in ꝟbis importantibꝰ executionē facta est mentio mortis:⁊ nō in ꝟbis importantibꝰ substātiā donationis.

18 ¶Donatio inter vivos quibus verbis inducatur:licet in ea facta fuerit mentio mortis:⁊ q̄ dicatur ⁊ q̄liter cognoscat.

19 ¶Donatio facta ab infirmo/an in dubio p̄sumatur causa mortis.

20 ¶Solēnitas q̄ i vltimis volūtatibꝰ req̄rit:an req̄rat i donatiōe causa mortis.

21 ¶Donatio causa mortis si omnes vltime voluntatis sortiatur effectus.

22 ¶Donatio causa mortis/an sit vltima voluntas.

23 ¶Donatio causa mortis/an in numero testiū equiparetur vltime voluntati.

24 ¶Donatio causa mortis valet cū duobus testibus si coram iudice insinuetur.

25 ¶Differentias inter donationem causa mortis ⁊ legatum remissiue.

26 ¶Clausula in medio posita statutorū/ vel legū: ad futura que contra ius sunt cōmune non extenditur.

27 ¶Aduersatiua si ponit cū copula ōnotat diuersum factū/sed idē ius:tamē posita sine copula aduersat in facto/⁊ i iure. Et dictionū autē/⁊ sin aūt hic remissiue.

28 ¶Casus omissus remanet dispositioni iuris cōmunis. (omisso.

29 ¶Casus omissus a testatore an hēatur ꝓ

30 ¶Constitutio legis vtrumq̄ testamentum comprehendit.

31 ¶Casus duo quādo a lege antiq̄ parificātur/seu eqparātur: noua lex i vno corrigēs: ⁊ in altero corrigere intelligitur.

32 ¶Clausula in medio posita precedentia ⁊ sequentia concernit.

33 ¶Clausula apposita inter plura capitula refert/tā ad p̄cedēna/q̄ ad subsequētia: sicut illa q̄ est apposita in p̄n.refert ad sequētia:⁊ illa q̄ i fine ad precedētia.

34 ¶Clausula apposita in vno cap̄.refertur ad omnia illius capituli.et sicut refertur ad omnia illius capituli. ita non refertur ad precedentia/nec sequentia.

35 ¶Clausula in p̄n.apposita est maioris efficacie ad determinandū sequentia:q̄

clausula in fine apposita ad determinādum precedentia.

36 ¶Regulis istis duabꝰ.s.q̄ clausula apposita i p̄n.referr̄ ad sequētia: ⁊ q̄ i fine ad p̄cedētia videte limitationes remissiue.

37 ¶Ratio legis ⁊ mens vbicunq̄ viget. ibi habet locū ipsiꝰ.l.dispositio:quātis casus non fuerit in verbis.l.expressus.

38 ¶Dispositio fundata i aliq̄ rōne cōprehendit oēs casus in q̄bꝰ viget illa ratio: licet aliqui tantū fuerint specificati.

39 ¶Extensio/an sit licita in exorbitantibus a iure cōmuni.

40 ¶Extensio an sit licita ex identitate rationis in correctorijs.

41 ¶Extensio licita est etiā in correctorijs si lex correctoria corrigendo reduceret ad ius antiquum.

42 ¶Correctio legū inducenda non est p subauditiones/⁊ repetitiones tacitas.

43 ¶Lex declarans an extendatur ad casum sub lege declarata nō cōprehēsum.

44 ¶Ordinata ad vnum finem ⁊ effectum non possunt ad alium effectum.

45 ¶Ordinata ad vnū effectum ad alium trahi non debent.

46 ¶Consensus prestitus ad vnū effectū alium effectum operari non debet.

47 ¶Casus plures in quibus in alternatiuis alteram partem veram esse non sufficit videans remissiue.

48 ¶Testamētū si ab initio deficit in solēnitate testiū.postea cōfirmari nō poterit.

49 ¶Maior est defectꝰ forme q̄ materie.

50 ¶Recedit a substātia/si recedit a forma

51 ¶Forma legis/vel statuti magis attenditur quā ipsius.l.aut statuti ratio.

52 ¶Plura si ꝓ forma req̄rātur in aliquo actu/an omissione vniꝰ vitietur actus.

53 ¶Omissio vnius ex testibus in testamento viciat ipso iure testamentum.

54 ¶Numerus testiū in testamētis/an sit de forma essentiali/⁊ substātiali illoꝝ/ an de probatoria: ⁊ nu.ciij.

55 ¶Forma in tantū est precisa ⁊ ad vnguem obseruāda:q̄ nihil minui/nec addi potest:neq̄ p eq̄pollēs ipleri potest.

56 ¶Testator ōrogare legibꝰ aliq̄d introducētibꝰ ꝓ forma ⁊ validitate actꝰ nō pōt.

57 ¶Nullus nisi imperator/vel non recognoscens superiorē potest vti clausula non obstantibus.ll.aliquid introducen

tibus pro forma ⁊ validitate actus.

58 ¶Formā legis mulier minor/⁊ rusticus/an seruare teneātur:vt eos in hoc iuris ignorantia non excuset.

59 ¶Solēnitas lenis est illa q̄ nō fundat i aliq̄ virgeti ratione/vel vilitate. (siue.

60 ¶Solēnitas lenis q̄ dicat videat/ remis

61 ¶Omissio forme in qualibet minima parte vitiat totum processum: q̄ regula procedit/etiā in actu pio ⁊ fauorabili.

62 ¶Probatio alia non admittitur quādo tradita est a iure certa forma probādi.

63 ¶Regula.l.q̄ omissio forme i qualibet minima parte vitiat totum processum limitatur vt non procedat quando talis forma/vel solēnitas non est magne importantie consideratо effectu.

64 ¶Conditiones extrinsece apposite p .l.important formam necessariam.

65 ¶Solēnitas substantialis est qua emissa potest contingere mutatio circa substantiam eius de quo agitur.

66 ¶Quot testes requirantur in probanda qualitate aliqua testamenti.

67 ¶Error testamenti/an per testes non rogatos probari possit.

68 ¶Verba enūciatiua a testatore ꝓlata p̄ncipaliter ꝓpter aliud regulariter nō disponunt.ista regula varias patitur limitationes quas videte remissiue.

69 ¶Ardor licitꝰ amoris/an habeat vim clausule codicillaris.

70 ¶Ardor licitꝰ amoris habet vim reuocationis clausule derogatorie apposite in primo testamento.

71 ¶Cōiūctio sanguinis vel licita affectio in ꝑsona valde dilecta testatori:hēt vim clausule codicillar:ō q̄ videat i isto nu.

72 ¶Juramentum an habeat vim clausule codicillaris.

73 ¶Juramētū si in specifica forma seruari nō pōt: est seruādū eo modo q̄ potest.

74 ¶Juramētū hēt vim clausule/si nō valet qō ago/vt ago:valeat vt valere pōt.

75 ¶Testamētū primū hīs in se iuramētū an tollatur p fm p̄mi mētionē nō faciēs.

76 ¶Juramentum inter positum in secundo testamēto habet vim reuocationis clausule derogatorie in p̄mo apposite.

77 ¶Testamentū secundū/an reuocet primum habēs clausulam derogatoriam: de qua in secundo non fit mentio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

78 ¶Effectus notabiles iuramenti videte remissiue.

79 ¶Juramētū appositū in testamēto hēt vim clausule derogatorie ad sequētia: ꝛ pari rōne si apponitur iuramētū in seq̄. testamēto debet hꝫ vim derogationis ad clausulā precedentis testamenti.

80 ¶Legata ꝛ fidei cōmissa/ an debeātur ex inualido testamento.

81 ¶Legatarij q̄bus relicta sunt in testamento nō solēni: quādo alia via legata cōseqū nō possunt: licitū est eis furari: et furto res legatas subripere: ꝛ nu.cvij.

82 ¶Habēs rē meā aliq̄s si negat/nec possum probare: licitū est mihi furto subripere: dū modo scandalū non oriatur.

83 ¶Legata de iure huius regni nō deficiunt ex sola non aditione hereditatis: quāuis de iure cōmuni/si hereditas nō est adita testamentū est nullū: legataq̄ corrūpūt regulariter: qđ procedit nō solum cōdito testamēto: sed etiā quādo legata/ꝛ fidei cōmissa pueniētes ab intestato relicta essent: ad hoc vt debeātur necesse est: q̄ p illos q̄ ab intestato successuri sunt ab itestato hereditas adeaꝫ.

84 ¶Statuto si cauerēt/q̄ legata ꝛ fidei cōmissa etiā hereditate nō adita debeātur: tūc cōpetit cōditio ex statuto/vel lege/ aut officiū iudicis: nō actio ex testamēto.

85 ¶Statum q̄ filij mercatorū teneātur ad debita patruū mortuis patrib⁹/quāuis nō probetur/q̄ sint heredes/vel etiā cōstet/q̄ repudiauerunt hereditatem.

86 ¶Quare de iure cōmuni/si hereditas non est adita legata corrūpūt/ꝛ regulariter non debentur.

87 ¶Legata bene relinquūtur ab intestato: ꝛ debentur.

88 ¶Testamētum sine institutione/ an de iure cōmuni valeat.

89 ¶Legata nō actione ex testamēto/sed conditione legis.j.titul.ij.lib.v.ordi.legatarij consequerentur hereditate non adita de iure huius regni.

90 ¶Modū agendi/ꝛ petendi legatarius seruaturus est: cū agēdi/ꝛ petēdi mod⁹ pōderādus/ac diligēter attēdēdus est.

91 ¶Aditio hereditatis si p in integrū restitutionē rescindatur/an legata valeāt.

92 ¶Juri adeūdi prescribitur triginta annis: ꝛ videatis limi.nota.in isto nu.

¶Filio cui hereditas matris erat delata si elapsus est ann⁹ deliberādi quē vt fili⁹ habebat: q̄ adhuc secūdū annū deliberādi/vt legitimus trāsmittere possit. 93

¶Legata vt valeant debēt relinqui in testamento/aut codicillis. 94

¶Paria sunt nō hꝫ maritū/vel inutilē. 95

¶Vidua dicitur non solū que virū nō habet: sed etiā q̄a virū sibi inutilē hēt. 96

¶Priuilegia q̄ dātur viduis: dātur mulieribus habētibus maritos inutiles. 97

¶Paria sunt aliq̄d nō facere/aut vitio se/vel minus bene: ꝛ videte alia huiusmodi in isto nu. 98

¶Intellectus ad.l. istam in fi. 99

¶Impugnans actum ratione solēnitatis/an postea ex eo se iuuare possit: videte remissiue. (volu. 100

¶Declarationē ꝛ intellectū. l. ix. isti⁹ 101

¶Dictio si apposita a.l.nunq̄ cōtinet le nē solēnitatē: imo opz q̄ cōditio existat. 102

¶Numerus testium in testamentis est de forma essentiali/ꝛ substantiali. 103

¶Testamentū quādo peccat in forma substātiali: nō oritur ciuilis/nec naturalis obligatio: ꝛ p cōsequēs tanq̄ vtroq̄ iure indebitū solutum quocūq̄ errore repeti poterit virtute huius.l. 104

¶Testamentū in quo defuit solēnitas huius.l. an in foro conscientie valeret. 105

¶Filij etiā in foro conscientie extraneo ptē hereditat⁹ ei relictā i testamēto dare nō tenētur: qđ postea apparuerit nō solēne: de q̄ videat⁹ distinctionē i isto nu. 106

¶Institutus in testamēto carēte solēnitatibus iuris ciuilis ꝛ habēte cōsensum purū testatoris: potest licite retinere talē hereditatē in foro cōsciētie sine pctō. 107

¶Obligatione ex sola naturali q̄uis de iure ciuili q̄s agere nō pōt: de iure tamen canonico in foro conscientie forte per episcopū compelletur soluere ille q̄ taliter est obligatus solū naturaliter. 108

¶Declaratio effectualiter volūtatis testatoris req̄ritur ad validitatē testamēti. 109

¶Indebitū omni iure si soluitur quocunq̄ errore repeti potest. 110

¶Jura q̄ dicūt relicta in mīn⁹ solēni testamēto nō deberi limitātur vt i isto nu. 111

¶Dispositio.l.hac cōsultissima in.ff. ex impfecto.C.de testa.habet locū ꝛ procedit: q̄a inter liberos nō habita ratione impfectionis testamēti propter omissam solēnitatē: sec⁹ si esset impfectū testamentū p nō cōpletā volūtatē testatoris: nā tūc nō procederet etiā inter liberos. 112

¶Testamētū perfectū erit: quādo tota volūtas testatoris fuit declarata: ꝛ testator habuit totā suā volūtatē p̄ōclarata. 113

¶Requisita ad probādū vltimā volūtatē: circa q̄ facio q̄tuor casus in isto nu. 114

¶Numer⁹ cert⁹ testiū quādo req̄ritur ad substātiā act⁹/ꝛ nō forma ꝓbationis: si in tali probatione est semplene ꝓbatū: ꝛ in probatione nō nisi vn⁹ deficiat testis/an poterit deferri iuramentū actori in subsidium probationis/vel reo in defectum probationis. 115

¶Testamentū si ex forma statuti valet factū cora duob⁹: p vnū testē nō ꝓbaꝫ semiplene q̄ testamētū sit factū: q̄a deficit substātiā: ꝛ ideo nō deferꝫ iuramētū. 116

¶Testamentum primū solēne/an tollatur per secundū inualidū: in quo veniētes ab intestato instituti sunt. 117

¶Negans relictū primo nō potest postea confiteri relictū esse: ꝛ ex minus solēni voluntate se tueri. 118

¶Testator quando noluit solēniter testari: sed in fide heredis ponere: heres iurare debet nō esse relictū/aut soluere. 119

¶Negātiū species q̄ sūt/ꝛ qualiter puniātur si de mendacio cōuicti fuerint. 120

¶Heres negās rem esse hereditariā: si ō mēdacio cōuincatur priuaꝫ detractione falcidie illi⁹ rei: ac si cā furto subripuisset: ꝛ sic sola ꝓtradictio ꝛbalis hēt vim subreptionis absq̄ vlla cōtractatione. 121

¶Occultator est par furi. 122

¶Rescriptū per mendaciū impetratū: etiā si nō sit iuri cōtrariū nō valet: ꝛ mēdax precator punitur: si i illo reperitur dolus: ꝛ videatis mēdaciū per q̄ō de facto quidam fuit decapitatus in isto nu. 123

¶Filij in maxima ꝑte hereditatis instituti: q̄ in danda legitima q̄ sola alij filio relicta est vsq̄ ad sentētiā fuerūt cōtumaces: i pena tertij pluris cōdēnari debēt. 124

¶Testamētū si q̄s hui⁹ regni facit extra illud/an teneatur seruare solēnitatē i testādo: sicut si nō esset extra istū regnū. 125

¶Testamēta duo si reperiātur cōfecta eodē tpe: ꝛ de priozitate/nec posteritate tēporis nō appareat: cui standū sit. 126

¶Pia causa in dubijs iudicandū est. 127

¶Instrumēta duo si reperiātur cōfecta eodē die: nec q̄ sit pri⁹ factū appareat: ꝛ in vno cōtineatur q̄liter talis res donata fuit ecclesie/ i altero/q̄ illa res fuit ticio hypotecata: q̄ fauore ecclesie in dubio presumitur prius factum instrumentum donationis. 128

¶Fiscus agens hypotecaria ꝓ donatariū: priuilegio fisci trāsfertur onus probādi priozitatē tēporis: de qua dubitaꝫ in aduersariū: ꝛ nō hoc videat⁹ i isto nu. 129

¶Actus duo vbicūq̄ sunt cōtrarij/vel incōpatibiles: statur vltimo: ꝛ vltimū derogat p̄cedēti: ꝛ i isto nu. videte remissiue aliq̄ in q̄b⁹ vltima derogāt priozib⁹. 130

¶Precariū quāuis possit fieri duobus modis: vno modo vt trāsferatur possessio: altero vt trāsferaꝫ tenuta. q̄ si q̄s primo cōduxit: ꝛ postea precario rogauit/ vel ecōtra in dubio nō intelligitur actū/ q̄ ex precario nō transferatur possessio: nam isto modo vterq̄ actus valeret. 131

¶Act⁹ duo quādo sunt: nō debet in dubio fieri iterp̄tatio/vt vterq̄ act⁹ valeat: q̄a satis est vnū valere: ꝛ sic limitatur regula: q̄ hēt q̄ in dubio fit interpretatio/ vt actus valeat. 132

¶Cōductio ꝛ precariū cōcurrere possunt: quādo est actū q̄ i rogatū precario nō trāsferatur possessio/sed tenuta: ꝛ sic hēm⁹ q̄ sicut possessio pōt hēri ex pluribꝰ causis se iuicē ꝓpatiēbꝰ: ita detētatio. 133

¶Casibus in quibus per stipulationē non tollitur precedens contractus: dicetur ex vtraq̄ causa rem habere. 134

¶Habēs duo instrumēta facta diuersis temporibus de eodē dicatur ex vtroq̄ rem possidere: de quo videbitis remissiue in hoc nu. 135

¶Testamētū cōditū tpe pestis: quo tpe testes de facili haberi nō possunt: vtrū cū minori numero.vij.testiū valeret. 136

¶Aptura testamēti q̄d sit/ꝛ q̄liter fiat. 137

¶Ordo iudiciorum seruandus nō est quando petuntur instrumenta edi. 138

¶Cedula si reperiatur i arca patris scripta manu ipsius sine testib⁹: que diuisionem bonorum continet inter liberos: vtrum tali cedule standum sit. 139

¶Cedula testamēti repta in libro notarij: si nō reperitur scriptū in cedula/q̄ te 140

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis prime.

stamẽtũ fuit lectũ coꝝ testibꝫ: ex illo testamẽto nihil debeꝫ/nec publicari põt.

141 ¶Tabellio si fecit ibrematurã testamẽti: ꝛ illã coꝝ testibꝫ nõ legit: nec in charta publica scripsit: ꝙ nõ valet iure testamẽti: nec iure codicilloꝝ etiã si a fidei cõmi. sit sibi relictũ: de ꝙ videbitꝭ i hoc nu.

142 ¶Testatoꝛ si coꝝ notario/ꝛ. vij. testibꝫ rogatis dixit ꝙ ipse testabaꝫ in oibꝫ/ꝛ ꝓ oia ,put cõtinetur i quadã cedula manu sua scripta penes guardianũ fratrũ minoꝝ existẽte: nunq̃d tale valeat testñ.

143 ¶Formalis expꝛessio coꝝ testibꝫ facta nõ reqꝛitur in legatis sicut in institutione: qõ an sit verũ quoad institutionem videbitis in isto nu.

144 ¶Cõiecture ex q̃bus ambigua testatoꝛis volũtas declaratur: q̃ ꝛ quot sint.

145 ¶Abẽs testatoꝛis nõ est ,ppꝛie cõiectura: imo alie coniecture tendunt ad declarandum mentem testatoꝛis.

146 ¶Oꝛdo litere/an attendatur inter cõiecturas positas in. l. si seruꝫ plurium. §. si numerꝫ: ꝛ ibi glo. de lega. j. vt q̃ est ꝓꝛ ordine lꝛe cẽseatur esse potioꝛ ꝛ melioꝛ.

147 ¶Compellens aliquem testari punitur criminaliter.

148 ¶Pꝛohibens ne aliq̃s testetur/auferꝛtur ei hereditas vt ab indigno/ꝛ aplicatur fisco: qõ intelligatis/vt in hoc nu.

149 ¶Testatoꝛẽ si metu coegit aliq̃s vt cũ instituereꝛ: tunc talis institutio est ipso iure nulla: ꝛ hereditas auferꝛtur ab instituto tanq̃ ab indigno/nec venit fiscus. Et q̃d si fuit alius qui coegit testatoꝛẽ.

150 ¶Judex quãdo videret aliquẽ ꝓ metũ nõ audere testari: ex officio suo ad infirmũ accedere potest: ad hoc vt libere testetur: ꝛ ducere notariũ/ꝛ testes: vt illi nõ tollatur libera testandi facultas.

151 ¶Filia quãdo est in potestate patris: ꝛ ruboꝛe virginali se maritari ꝛ dotari a patre petere nõ audet: ꝛ pater est negligens/aut foꝛte expꝛesse retinens: vt aliquando cõtingere solet: ꝛ nec foꝛsan cognatos habet: q̃ hoc onus adeũdi iudicem suscipere velint: ꝛ ipsa est viro matura: tũc ex officio suo iudeꝝ etiã filia nõ petẽte suũ officiũ impartiri debet in cogẽdo talẽ patrẽ dotẽ cõgruã cõstituere.

¶Limitatio ad iura q̃bus cauꝛtur/ꝙ iudeꝝ non põt supplere ex officio suo: sed parte petẽte suũ officiũ impartiri debet: ꝙ fallant fauoꝛe testamenti ꝛ fauoꝛe dotis in quibus vertitur fauoꝛ publicus: ꝛ vbicunq̃ vertitur fauoꝛ publicus: ꝛ videbitis remissiue in hoc nu. alios casus in quibus iudeꝝ impartitur officiũ suũ parte non petente. 152

¶Cõmoditatem aliquam ne cõsequar si impedis me: teneris mihi ad offe interesse: etiã si ad illam ins agendi mihi non cõpetat: ꝛ ita facit ad. q. quando testatoꝛ volebat relinquere pupillo: ꝛ tutoꝛ tantum fecit ꝙ sibi reliquit: ꝛ ad. q. de pꝛelato ecclesie qui potius fecit sibi relinqui q̃ ecclesie. 153

¶Testatoꝛ in testamento hereditatem reliqueꝛat quibusdam fratribus pauperibus: ꝛ agnati q̃ hoc intellexeꝛunt: tantum molestaꝛunt testatoꝛem ei persuadendo/ꝙ male faciebat relinquere bona talibus fratribus: qui nihil boni ꝓ sua anima vnq̃ facꝛent: ꝛ tantum feceꝛunt: ꝙ testatoꝛ testamentũ mutauit: ꝛ illos agnatos heredes instituit: aduocata fuit hereditas ab illis agnatis: ꝛ quoꝝ dolosa persuasione apparet: in fauoꝛem pꝛedictoꝝ fratrum pauperũ: ꝛ sic iudicatũ fuit: vt videbitis in hoc nu. 154

¶Excõmunicationis pena punitur pꝛelatus/vel sacerdos retrahens volenti relinquere alteri ecclesie puta cathedrali: ꝛ ille pꝛelatus/seu sacerdos tantũ verbis fecit/ꝙ fecit relinqui sue ecclesie. 155

¶Pater si plures habet filios/ꝛ in suo testamento vnũ. s. Joanem meliozauit: ꝛ postea alij filij tantũ persuaseꝛunt/dicentes esse male factũ meliozare talem filium: imo ꝙ esset melius/vt meliozaret Anto. et sic pater fecit suasionibus aliozum filiozum/vel illius qui postea meliozatus fuit: ꝙ talis meliozatio erit aduocanda illi qui postea fuit meliozatus: ꝛ applicabitur Joãni primo meliorato: quod intelligite quando filij malicioſe feceꝛunt: secus si blando sermone testatoꝛẽ ad hoc faciendũ induxeꝛunt. 156

De testium testamenti qualitate vi. ff. § testes aut. inst. de testam. ord. et l. hac consultissima in pn°. C. de testam. l. vi. et gl. ꝙ ꝙ dela. Imm. aust. desozd. et fal. 8. qꝛp.

¶Lex tertia alias prima/que hic glosatur/a qua numerantur sequentes.

a Ordenamos) † Quia pꝛesens lex/et sequentes sunt difficiles ab ea incipio: circa quã de testamento nuncupatiuo/et de vocato in scriptis de illorumq̃ solẽnitate videndum est. De primo de iure cõmuni habmꝰ texꝰ. in. l. hac cõsultissima. §. per nuncupationẽ. C. de testa. de secũdo in eadẽ. l. in pn. de vtroq̃ est. l. j. ti. j. parti. vj. in quibus testamẽtis: vt in superioꝛibus iuribꝰ ostẽditur

2 † septem inter alia requiruntur testes † minoꝛ tamen numerus ponitur in. l. j. tit. ij. li. v. ordina. et ista. l. dicit/ꝙ. d. l. j. ordina. intelligatur de testamẽto nũcupatiuo: ꝛ nõ ꝺ i scriptis/in quo ad minus reqꝛruntur. vij. testes vt hic: et sic. l. nr̃a cõcoꝛdat i numero testiũ testamẽti i scriptis cũ. d. l. hac ꝓsultissima i ꝓn. cũ aliis.

4 † Quero. j. q̃ ꝛ quot reqꝛãtur ad hoc vt testamentũ in scriptis valeat de iure cõmuni. ¶Bau. de cas. in. d. l. hac cõsultissima colligit ex vbis principij illius. xiij. requisita: referũt/ꝛ sequitur Jas. in. d. l. hac cõsultissima in pn: sed foꝛmã eius/ꝛ practicã ponit Specu. in. ti. de instru.

b ¶Fijos/o descẽdiẽtes legitimos:) Verba ista: vt ex litera. l. apparet referri videntur ad ea q̃ hic ponũtur testamenti nũcupatiui: nõ alterius/vt dicam° † q̃ solẽnitas requisita in numero testiũ in testamento nũcupatiuo inter heredes extraneos/etiã inter liberos reqꝛatur/in quo coꝛrigitur tex. i. d. l. hac consultissima. §. ex imꝑfecto: et. l. vij. ti. et parti. vtis. vbi quãuis testamẽtum deficiat i solẽni numero testiũ valet iter liberos: ꝛ ita cum duobus testibꝰ/vt in. d. iuribus. Quero. ij. † an coꝛrectio illi° §. ex imꝑfecto: cũ cõcoꝛ. ad testamẽtũ in scriptis extendaꝭ: vt dicam° ,put de nũcupatiuo testamento dixit: q̃ solẽnitas numeri testiũ reqꝛita in testamento in scriptis inter extraneos facto: etiã inter liberos sit: ꝛ videtur q̃ nõ. ¶Primo ꝓ regulã traditã ꝑ tex. ꝛ Bar. licet i alia materia in. l. maritus. C. de procu. † vbi ꝓmissum in vno in alio pꝛohibitũ videtur (hinc est q̃ ꝓmissum infra certũ tẽpꝰ intelligitur post tẽps illud ꝓhibitũ esse.

3 ¶Ordenamos y mãdamos q̃ la solẽnidad de la ley ỹl ordenamiẽto del señoꝛ Rey don Alonso q̃ dispone quãtos testigos son menester en el testamẽto se entienda/y platiq̃ en el testamẽto abierto/que en latin es dicho nuncupatiuo/agoꝛa sea entre los ° fijos/o descendientes legitimos/oꝛa entre hereꝺeros estraños: pero en el testamento cerrado/que en la tin se dize ỹn scriptis: mãdamos q̃ interuẽgã alomenos siete testigos con vn escriuano: los quales ayan de firmar encima ỹ la scriptura del dicho testamento ellos/y el testaꝺoꝛ si supieren/o pudierẽ firmar: y si no supieren/y el testaꝺoꝛ no pudiere firmar que los vnos firmen poꝛ los otros: de manera q̃ seã. viij. firmas: y mas el signo ỹl escriuano: y mãdamos q̃ en el testamento del ciego interuẽgan 2 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

Bal. et alij p tex. ibi in l. si qs ita de vulga. et pupi. Bal. notabiliter i l. observare. Ff. proficisci in. iij. q. p totū. ff. de offi. procon. et lega. q̄ regula procedit ecōtra: q̄ prohibitū ad tēpus cēsetur pmissum post tēpus. l. imperator cū alijs. ff. de postulan. referūt/ & seqtur Jas. in. l. si qs ita promiserit. Ff. seia cauit. in. iij. col. de vbo obli. & i. d. l. si qs ita. in. j. col. vbi dicit q̄ inter alia q̄ Bal. ponit in. d. iij. q. dicit notanter † q̄ licet in statutis argumentū a cōtrario sensu locum non habeat. Bar. in. l. oēs populi in. vj. q. prin. v. iurta. predicta de iusti. et iu. referūt: & seqtur Jaso. in. d. j. col. de quo per scribentes in. d. l. oēs populi. et p Abb. et cano. in. c. cū apostolica: de his q̄ fiunt a prela. sine consen. capi. et in. c. publicato de elec. tamē vbicūq̄ in statuto limitatur tēpus post tēpus limitatū sumitur argumētū a cōtrario sensu: etiā ad tollē dū ius cōmune vtute limitationis tpis q̄ alias nihil operaretur: & est pulchra limitatio ad p̄dicta scōm Jas. in. d. j. col.) sed sic est q̄ dispositionē. d. Ff. ex imperfecto/ & d. l. vij. corrigit ista. l. in testamēto nūcupatiuo: ergo in testamēto in scriptis corrigere ꝓhibita videt. Scōo. facit † correctio legū est enitāda. Bar. p tex. ibi in. l. precipimus in fi. C. de appella. qui tex. est pro glo. in auctē. quas actiones de sacrosan. eccle. de quo per. Bar. in. l. si vero. Ff. de viro. ff. solu. ma. & Jas. in. l. filiū quem. C. fami. hercis. et in. l. si post mortem. Ff. si pure. de lega. j. sed sic est/ q̄ per iura in. d. Ff. ex imperfecto/ et. d. l. vij. testamentū in scriptis inter liberos cū duob⁹ testib⁹ valet: igitur predictorū verborū nō corrigātur. Tertio. probo. lex nostra solū predicta verba referunt ad dictū per eam testamēti nūcupatini: postea cū loquitur de in scriptis: de illis verbis mentionē nō facit: & si voluisset expressisset. l. j. Ff. sin vero. ō cadu. toll. Quarto. cōfirmo: † quādo aliqua vba sunt inter diuersos act⁹/ vt hic inter testamētū nūcupatiuū/ & in scriptis: semper vba referēda sunt ad superiora proxima nō ad inferiora si sunt cōtra ius cōmune: allego tex. in. l. vxori. Ff. vxori: de lega. iij. vbi maritus fecit: ita legatū vxori sue/ dicens vxori mee quicquid vinus dedi donaui vsibusue eius comparauī concedi volo: dubitatur/ an quod post factū testamentū ei donatū est in legato contineatur. respō. iuriscō. nihil pro futuro tēpore significare: ꝺa q̄ꝫ talia verba porrigātur ad futura legata. l. cū pater. Ff. fidei de lega. ij. l. talis scriptura. Ff. fi. de lega. j. non tamē extendūtur ad futuras donationes: ꝺa legata de iure cōmuni fieri poterant: nō future donationes inter virū & vxorē: hanc solu. et rationē ponit Bar. in. d. Ff. vxori: alia solu. ponitur per glo. in. d. Ff. fidei dicentē: q̄ ideo in. d. Ff. vxori: verba illa de q̄bus il licad futura nō extendūtur: ꝺa ibi loquitur de donatione inter vinos q̄ statim cū fit cedit: sed in. d. Ff. fidei/ tam relicta testamento/ q̄ꝫ codicillis eodem tēpore cedunt. s. post mortē cū qua solu. Bar. ibi. transit. iste solu. nō sibi cōtradicunt. vt. j. ostendā: tamē videtur q̄ per solu. glo. solu. Bar. restringatur quā dixi eum dare in. d. Ff. vxori/ ꝺa dicit talia verba nō extendi ad futuras donationes: & ita cū loquatur indistincte includuntur donatio inter vinos/ & causa mortis: † quoniā. l. generaliter loquēs sine distinctione intelligi debet: vulgata. l. de precio: de publi. cū alijs: qō idem est de doctore dicēdum: cū eadem videatur ratio. l. illud. ff. ad. l. aqui. (cui tamen credendū non est quānis sit magn⁹/ nisi dictū suū probet per autenticā scripturā. Archi. in. c. nolite timere. xj. q. iij. alibi dicit Bal. in. respub. c. ex q̄bus causis maio. q̄ non est credendū glo. quādo aliquā. l. non alegant: & in. c. nihil de eclec. dicit qō in. l. non cauetur in practica nō habetur: & in. c. in genesi: illo titu. et volu. q̄ꝫ paria sunt aliq̄d fieri sine. l. et cōtra. l. Adde etiā et nota: † q̄ꝫ possum⁹ iudicare cōtra cōmunem opinionē si non habet casum. l. vel vere non probatur secūdū Anto. de bu. in. c. tua nos in. ij. col. de vsu. Barba. in consilio. x. secūdi voluminis: qō incipit preclare scribitur apud psalmistā. in vlt. col. referūt: & seqtur Jas. in. l. illam in. ij. col. c. de colla. † Nec crederetur excellenti doctori attestanti in scriptis de consuetudine secūdū Alex. in. l. post dotē: in. xxiij. col. ff. so. ma. vbi putat indistincte verū/ q̄ etiā si plures/ & plures doc. in lectu. affirment: ita seruari de cōsuetudine: nō probāt cōsuetudinē: nec eis creditur q̄a cōsuetudo facti est: & in dubijs facti/ etiā principes errāt. c. j. de ꝓsti. in. vj. et sic cōtra Bart. in. l. de q̄b⁹ in repe. in iij. q. pn. ff. ō leg. vbi tenet q̄ doctori excelleti attestāti in scriptis de ꝓsuetudine creditur: & pbat cōsuetudinē: hinc dicit Paul. de cas. in cōsi. clxxij. incip. in presenti causa in. j. col. in. ij. volu. q̄ cōsuetudo pbat p vnū doctorē famosū/ vt esset Bal. fm cū: & cū Bar. i loco prealle. tenet Lāfrā. de Oriabus lēk. in cōmēto. c. qm̄ ꝺ falsam/ in penl. col. de pba. vbi tenet/ q̄ q̄tēscūq̄/ vn⁹ approbat⁹ doctor attestat cōsuetudinē satis dr approbata ꝓsuetudo/ sine alijs testib⁹. allegat Bar. vbi supra: cū quo etiā tenet Rapha. cōmen. in cōsil. ccxij. incipi. monasteriū in re locationis perpetue in vlti. col. et in cōsilio. ccxv. incip. viso testamēto quondam reuerēdissimi/ dicens: q̄ satis credi debeat Bal. attestāti de cōsuetudine: cōtrariū tenet Bal. in. l. si is q̄. Ff. j. in lectu. antiqua. ff. de pig. vbi dicit: q̄ licet glo. de consuetudine seruari aliq̄d dicat: tamē illa ꝓsuetudo si est ꝺ ius cōmune pbari debet: idē tenet ipse in. l. cōsentaneū. C. qūo/ & quādo. in. in. v. col. in. v. opp. in fi. vbi dicit: q̄ licet glo. in. Ff. si vero in auctē. de exhi. reis dicat in vbo seruādi causa: q̄ scōm ꝓsuetudines terrarū missi i possess. ex ꝑmo decreto lucrētur fruct⁹: q̄ illi glo. stādū nō est/ nisi cōsuetudo aliter ꝓbetur: ꝺa facti est. Jmo. in. l. j. Ff. nūciato i. v. col. vbi. an autē ꝓpter id qō supdixi de cōsuetudine. ff. de noui. ope. nū. modificat būc passum distinguēs: q̄ qñ doct. cōiter asserūt cōsuetudinē/ ita esse: eis stādū/ & credēdū est: p notata p Joā. and. in. c. j. de cōsti. in. vj. et Bar. in. l. fi. C. de pena. iudi. q̄. male. iudi. si autē duo doc. dicāt cōsuetudinē: ita & alij nihil dicant: tūc eis nō stabitur: imo nō resultat presumptio p quā trāsfertur on⁹ ꝓbādi in aduersariū: vt ibi p cū. Alex. vt vidistis ꝑ. putat indistincte cōtra Bar. et per cōsequēs tenet opinionē predictā Bal. quā seqtur Jas. in. d. l. de q̄bus in fi. col. vbi postq̄ retulit Alexā. in p̄dicto loco: dicit q̄ ipse tenet idem cōtra Bar. ibi q̄ nec glo. nec doctori excellēti attestanti de cōsuetudine credi debeat: ꝺa q̄ facti sunt/ vt cōsuetudo plerūq̄ etiā prudentissimos fallunt: allegat. l. ij. ff. de iu. et fac. igno. Et vide Rode. de sua. in ꝓhemio fori. fol. iij. col. ij. ad fi. cū seq̄. Sed in dubijs iuris bene eis creditur q̄b⁹ data est potestas iura interpretādi/ & eorū interpretatio est probabilis nō necessaria: vt p glo. in. l. j. C. de legi:) Et sic. d. solut. glo. in. d. Ff. fidei/ dat intellectū ad. d. Ff. vxori: & per cōsequēs per eā restringitur. solu. predicta Bar. sed vt ista cōtradictio q̄ videtur cesset: † que quādo reperitur in actis/ seu processu ad concordiā reduci debet quantū est possibile referendo prima ad vltima: & econtra: qō est not. dignū et menti tenendū secundum Bal. post. petet. cj. in. l. cum falsa in fi. C. de iuris: & fac. igno. referunt: & seqtur Jasso. in. d. l. cū falsa: vbi dicit/ q̄ sic etiā fit in iuramēto/ in instrumētis/ in cōtractib⁹/ in testib⁹/ in. ll. et in statutis: ad qō allegat. vt ibi per cū. Et in tantū hoc procedit: † q̄ vt iurū cōtrarietas euitetur: a verborū proprietate licitū est recedere. arg. l. vnice. C. de inoffi. doti. et c. cū expediat. de elec. in. vj. Jasso. in. l. j. in. viij. col. de lega. j. quānis aliter/ etiā in dubio propriā verborū significationē sequi debemus: nec ab ea est recedēdum. l. j. Ff. si is q̄ nauē. x. in re igitur dubia: cū vulgarib⁹. ff. de exerci:) dico q̄ vba Bar. verificari possunt solū in donatione causa mortis: † nam quādoq̄ pluralitas resoluitur in singulari: tenet Bar. in. l. penul. de impu. et alijs maxime si plurale diuersos act⁹ respicit/ vel effectus. l. falsa. Ff. si. de cō. et demonstra. Preterea q̄ licet Bar. locutus fuit pluraliter nō intelligatur in diuersitate donationū. s. inter vinos/ et causa mortis: sed tātū modo de donatione causa mortis: et scripturarū ei⁹: ad qō facit glo. in l. sempronius de lega. ij. dicēs duo testamēta respectu scripturarū testamenti: nā erant due tabule testamēti secūdū Bar. ibi probāt iura in. l. vnū. ff. de testa. et in Ff. pē. insti. illo titu. q̄ꝫ † vbicūq̄ innitur donatio simpliciter de inter vinos donatione semper intelligitur. glo. est in. l. fi. C. de donat. causa mor. et idē quādo est facta mentio mortis p modū dila

Universidad de Deusto
Biblioteka

tionis tantū: inter vīos/ꝛ nō causa mortis intelligit. Bal. in. l. ij. C. de iure. do. refert. Dy. in loco: de q̄ ibi p eū. seq̄tur Dy. de segu. in volu. suarū repe. fo. lxxvj. col. iij. et pōt itelligi ex causa dilationis factā esse mortis mētionē: q̄ndo in ꝟbis importātib⁹ executionē facta est mentio mortis: ꝛ nō in ꝟbis importātib⁹ substātiā donationis. Bal. notāter in addi. ad specu. in. titu. de instru. edi. in vlti. col. ꝟ. si. si q̄s donat. ꝓnotatē qui dicit ita esse de mente Specu. in. d. ti. ℌ. porro. ꝟ. donatio autē referūt: ꝛ seq̄tur ipse Dy. de Segu. in. d. iij. col. ℂ Quero. iij. † q̄b⁹ verbis inducatur donatio inter vīos: licet in ea facta fuerit mētio mortis: ꝛ q̄ dicat ꝛ q̄liter cognoscatur. vide Jas. in. l. q̄ dotis in. vj. coll. cū duabus seq. ff. solu. ma.

19 ℂ Quero. iiij. † an donatio facta ab infirmo in dubio p̄sumat causa mortis: ꝛ est dicēdū q̄ nō nisi sit facta mētio mortis: ꝛ sic p̄sumitur inter vīos/ꝛ p cōse quēs irreuocabilis: etiā si donatio fieret ab infirmo i extremis vite cōstituto: q̄a nō facta mētione mortis adhuc cēsetur inter vīos. tex. est solēnis: ꝛ ad hoc reputatus singularis in. l. scia. ℌ. fi. ff. de dona. causa mor. quē ad hoc reputāt singu. Lud. ro. et Alex. in. d. l. q̄ dotis: ꝛ Bal. in. c. q̄niā frequēter in p̄n. in penul. col. vt lite. nō cōtesta. q̄ cōtract⁹ possunt fieri vsq; ad vltimū vite spiritū si memoria nō sit lesa. et p illū tex. apparet min⁹ bene dicere Anto. de but. in. c. ij. de cōsue. vbi p illud. c. scōm tenet/q̄ infirm⁹ in dubio nō videtur facere actū inter vīos: sed actū vltime volūtatis: ꝛ ita cū ibi reprobat Jmo. ꝛ Alex. in. d. l. q̄ dotis: quē referūt: ꝛ seq̄tur Jas. in. d. vj. col.) et sic cessaret repugnātia: ꝛ q̄ Bar. intelligat de donatione causa mortis/q̄ in vita donatoris nō effectuatur insti. de dona. in p̄n. et in. d. l. fi. C. de dona. causa mortis p quē tex. dicit ibi Bar. q̄ putat p illā. l. corrigi. l. donatio. C. de dona. q̄ videtur dicere/q̄ in donatione causa mortis fiat

20 insinuatio: ex quo pōt argui. † q̄ solēnitas q̄ in vltimis voluntatib⁹ req̄ritur: ꝛ in donatione causa mortis req̄rat ma

21 xime p. d. l. fi. in fi. ℂ Quero. v. † donatio causa mortis si oēs volūtatis sortiat effect⁹. Rapha. cōmē. in. l. fili⁹ fami. ℌ. di

ui. in fi. de lega. j. loquēs in pulchro dubio. s. an ꝓhibitio alienatiōis facta i donatiōe causa mortis impediat trāslationē dñij sicut in legatis: an vero nō impediat sicut in cōtractibus: dicit se cōsulmisse: q̄ etiā tūc impediatur trāslatio dñij: ꝛ ita subtiliter cōsuluit ipse in cōsil. ccxviij. q̄ incipit filiꝰ fa. suā vltimā volūtatē cōdidit: vbi arguit ꝓ/ꝛ cōtra: ꝛ finaliter ꝓcludit: vt ꝟ. motꝰ subtili ꝛ egregia rōne premittendo in p̄mis: q̄ donatio causa mortis sortitur oēs effectꝰ vltime volūtatis. d. l. fi. l. marcellꝰ. ℌ. j. l. et si debitor/et. l. illud ff. de dona. causa mor. q̄s effectꝰ: ibi enumerat: et notātur p modernos maxime. Alexā. in. l. ij. de lega. j. referūt: ꝛ seq̄tur Jas. in. d. ℌ. dum. in. j. lec. in. xi. col. ad. fi. ꝟ. si. iuxta p̄dicta occurrit. ℂ Quero. vj. † an talis donatio sit vltima volūtas: in q̄ est dicēdū/q̄ nō est mere vltima volūtas: voluit Bal. in. l. hac ꝓsultissima i pē. col. C. q̄ testā fa. possūt: vbi dicit/q̄ stāte statuto/q̄ q̄ volūt cōcedere vltimā volūtatē in secreto nō p manū tabellionis: illā scribāt: deinde ponāt in sacristia fratrū minorē in p̄sentia. vj. testiū/ꝛ habebitur ꝓ publica alias nō: q̄ tale statutū nō hēt locū in donatione causa mortis: eo q̄a donatio causa mor. nō est mere vltima volūtas: quā decisionē Bal. seq̄tur ibi. Fulg. eā etiā seq̄tur Alexā. in. l. ij. de ꝟbo. obli. nec obstat q̄d Bar. in. l. sciendū de lega. j. et in. l. tā is. ff. de dona. causa mor. dicit/q̄ donatio causa mor. est vltima volūtas p ꝟbū est iportās essentiā ꝛ sic substantiā ꝛ veritatē: vnde aliud est esse talē: aliud haberi ꝓ tali: primū ipotat veritatē: secūdū fictionē. l. mercis appellatione: et ibi glo. ff. de verbo signi. Bar. in. l. si maritus. ℌ. legis. ff. de adul. q̄a Bart. nō dicit simpliciter/q̄ donatio causa mortis est vltima volūtas: sed statim addit: q̄ etiā sapit naturā ꝟctuū: ꝛ q̄ pl⁹ sapiat de natura ꝟctus q̄ vltime volūtatis. ita Bar. in. d. l. tā is. ℌ. j. p glo. ordi. in. l. ij. in p̄n. de dote. ꝓcle. quā reputat singularē Bal. in. l. labeo in p̄n. ff. de pac. ꝓdictā conclusionē glo. ꝛ Bart. intelligas: q̄ donatio causa mortis magis accedat contractui quā vltime voluntati/vt procedat a principio quo ad productionē in esse: ꝛ sic quo ad modū

secundi/ꝛ ordinationē: sed postquā est in esse producta: quantū ad efficaciā/et effectus censetur vltima volūtas. d. l. fi. C. de dona. causa mor. cum alijs: voluit Bal. in. d. l. labeo. in p̄n. et in. d. l. sciēdum de lega. j. et in cōsilio. ccxlviij. q̄ante partis incip. an secus possit causa mortis donare: quā doc. Bal. ceteri omnes sequūtur/ꝛ totus mūdus tenet secundū Jasso. in. d. l. sciendū in. ij. colū. in p̄n. transa. tenet. d. doct. Bal. eo tacito: ꝛ finaliter dicit: q̄ de hoc ponunt doc. in. l. ij. de lega. j. q̄ est. d. l. sciendū: ipse Jas. in. l. cū antiq̄tas in. j. col. C. de testa. pōderat. ibi tex. contra doctrinā. d. glo. in d. l. ij. de dote. ꝓcle. cōmuniter aꝓbate ab omnib⁹: quā secūdū eū in. d. j. col. magis cōmuniter doc. aꝓbāt in. d. l. ij. ℌ lega. j. q̄ donatio causa mortis: quā do fit/ꝛ in esse deducitur eq̄paratur contractui/ꝛ nō vltime volūtati: sed postq̄ est facta/et in esse producta: tunc bene eq̄paratur vltime volūtati: imo q̄ ibi sit tex. cōtra hanc doc. nā donatio quādo ordinatur/ꝛ in esse deducitur equipara tur vltime volūtati: cū debeat fieri vno contextu absq; aliquo extraneo actu: vt ibi/ꝛ ita nō equiparatur cōtractib⁹: sup quo tex. dicit cogitādū: q̄a nō credit/q̄ vsq; illic fuerit pōderatꝰ ille tex. ad hoc: sed statim in. d. j. coll. dicit/q̄ potes respōdere: vt ibi p eū: ex cuiꝰ solu. p̄dictus

23 tex. nō obstat. d. doct. ℂ Unū tamē erit † q̄ i numero testiū donatio causa mortis eq̄paratur vltime volūtati: excepto testamēto tex. est in. l. fi. in fi. C. de codi. iūcta. d. l. fi. c. de dona. causa mor. et ita sicut in codicillis sufficiūt. v. testes: vt in d. l. fi. in fi. et in. d. donat. vt in. d. iuri. in eo antē q̄ dixi: excepto testō. adde. respectu iuris cōis/ꝛ pti. vt ꝟ. in p̄n. dixi in q̄rebātur. vij. vt vidistis: hodie. d. donatio requireret minorē numerū q̄ testiū in scriptis: vt ptz ex. d. iuri. iūcta. l. ista cū

24 cōcor. iuris cōis: ꝛ pti. † cū duob⁹ tamē valeret. d. donatio si cozā iudice insinuetur. Bal. Sali. et moder. in. l. pacta nouissima. C. de pac. vbi dicūt/q̄ p̄sentia iudicis inducit magnā p̄sumptionē ꝓ bis q̄ cozā eo aguntur: adeo q̄ testiū/ꝛ donatio causa mortis valeant cū duob⁹ testib⁹ cozā iudice: si apud acta insinuētur: vt in. l. oium. C. de testa. q̄ est notā dū fm Bal. in. d. l. pacta. in. j. col. † Differt̄ias iter donationē causa mortis/ꝛ legatū videatis p glo. in. l. legatū de lega. ij. et in. ℌ. j. insti. de dona. de quo: vide p scribētes in. l. j. et in. l. stichū. de lega. j. et in. d. l. legatū: q̄ est. j. Sed q̄a pōt opponi/q̄ leges ꝟ alle. loquūtur in dispositione hois nō legis/vel in statutis. † Dico 26
q̄ clausula in medio posita statutoꝝ/vel legū ad futura q̄ cōtra ius sunt cōmune nō extēdūtur: ita Bar. i. d. l. talis scriptura. ℌ. fi. et in. l. p̄toꝛ. ℌ. ij. vi. bo. rap. sed sic est q̄ de iure cōi in quo cūq; testō req̄rit̄ minor solēnitas/iter liberos/q̄ iter extraneos. ℌ. ex impfecto. d. l. vij. ℌ p̄dicta ꝟba (agoza sea entre fijos/o descendientes legitimos: oza entre herederos extranos:) nō extēdātur ad futura ꝟba legis q̄ de testō in scriptis loquūtur quo ad testiū inter liberos. Et q̄ illa ꝟba sint inter diuersos actꝰ/ꝛ dispositiones. probatur: q̄a diuersimode nūcupātur: vnū in scriptis/aliud nuncupatiuū. argu. l. si idem. C. de codi. ℂ Principaliter facit: † q̄ dictio (pero) hic posita q̄ ꝟbo latino appellatur/sed/quādo ponitur cū dic 27
tione/ꝛ aduersatur ad precedētia in facto nō in iure. glo. est aꝓbata p Bar. ibi in. l. nā cū vterq; /nec q̄s eū: q̄ in ius. vo. si tamē ponitur sine copula aduersatur in facto/ꝛ in iure: ita Bar. vbi supra Jasso. in. d. l. nā cū vterq; quā legit cū. l. j. eiusdē ti. in. v. notabil. dicit: nota in ꝟ. sed ꝛ fortiꝰ iūcta glo. regulā q̄ tota die allegatur/q̄ aduersatiua posita sine copula aduersatur i totū p̄cedētib⁹ in iure ꝛ in facto: sed si ponitur cū copula bene denotat diuersū factū: sed idē ius/cui regule ꝛ glo. addit glo. et ibi Bar. i. l. p̄fis ꝛ filū: de vulga. et pupi. et aliastres glo. Bar. Bal. ꝛ Ful. i locis de q̄b⁹: ibi p eū: quē vide de intellectu. d. regle/qui i. d. v. notab. in p̄n. dicit regulā: ꝛ postea ꝓsequitur. d. regulā p duas regulas/ꝛ bene: q̄a d. regula duo hēt dicta: vt vidistis: ꝛ ita ex singulis illoꝝ facit regulā: ꝛ dicit q̄liter debeat intelligi: de qua aduersatiua cū copula: ꝛ sine ea loqtur. Ipse Jas. in. l. si ita sit ascriptū in. ij. col. de lega. j. de

dictione ante: et si aute: vide Jasso.in.l. filius a patre in prin.de libe.et posthu. ⁊ in.l.si fundū sub conditione.ff.stichū. de lega.j. Sed hic est sola dictio sed: ergo si in testamēto nūcupatiuo reqratur vna: ⁊ cadē solēnitas: nulla differēua facta liberorū/⁊ extraneorū: bene sequitur/qꝫ in testamento in scriptis: licet seruetur solēnitas inter extraneos: de qua hic in numero testiū cum minore tamē solemnitate valeret inter liberos: et ita prout disponitur in.d.ff. ex imperfecto:
28 et.d.l.vij. ¶Sexto facit † casus omissus remanet dispositioni iuris cōmunis .l.si cū dotē in prin.ff.so.ma.l.cōmodissime de libe.et posthu.et vtrobiqꝫ docē.
29 ¶Quero.vij. † an casus omissus a testatore habeatur pro omisso: regula sit predictū sertū fundamentū: fallit/si ex presumpta volūtate testatoris aliud sit. ter.est notabilis secūdū Jasso.ibi in.l. tale pactū.ff.si.ff.de pac.et sic quādo casus omissus esset talis in quem testator similiter prouidisset/si de eo cogitasset: tunc nō habetur pro omisso ter.est in.l. Ticius.ff.lucius: ⁊ ibi Bar.ita sumat de libe.et posthu.quem ter.dicit notabilē Jasso.in.d.l.cōmodissime in.ij.limi.vbi reseruat multa addēda per eum adhoc in.d.ff.lucius: vbi in.j.col.notat.j.ex illo ter.secūdū Bart.et alios regulā ad quā tota die allegatur: qꝫ prouisio facta in vnū casum a testatore ad aliū porrigatur in quē testator verisimiliter idem prouidisset si de eo cogitasset/aut de illo interrogatus fuisset: ⁊ procedens dicit: ⁊ qꝫ in vltimis voluntatibus nō habet vtiliorē regulā ista: facit etiam ter.secūdū eum in.d.j.colū.in.l.fi.C.de posthu.here.instit. Similiter statutū extenditur ad casum/in quo verisimiliter idem statuisset/vel prouidissent statuentes si interrogati/aut recordati fuissent glo,est in. d.l. tale pactū.ff.si. in verbo per exceptionem in fi.quā dicit menti tenendam Bald.ibi in.ij.nota.nedū in.ll.et statutis: sed etiam in cōuentionibus/⁊ rescriptis: vt illud habeatur pro dispositō: qō verisimiliter fuisset statutū/si de hoc fuisset interrogatus: idem tenet Bal.in.l.j. C.que res.pig.obli.po.pro qua glo. facit ter.et bene in.d.l.fi.secundū intellectum Bart. Balō.et aliorum: ibi ⁊ ter. in.d.ff. lucius: ⁊ ibi Pau.de Cas.et Alexan.de quo vide Ludo.Ro.pulchre loquentem in consil.cv.incip.viso themate. Et istam glo.videtur limitare.Anto. de bn.in cle.j.de rescrip.quem sequitur: ibi Joan.de Imo.in.iij.colū.quorū limitationē referunt Jasso.in.d.l.tale pactum.ff.si.in fi.colū.et dicit/qꝫ si illa limitatio haberet locum: nunquā procederet. d.glo. et qꝫ licet in correctorijs/vel penalibus non fieret talis extensio: bene tamen fit in exorbitantibus: vt habetur per Bart.in.l.si constante in prin.in ix.q.prime partis prin.ff.so.ma.) sed hic in testamento in scriptis nō fit mentio tenetur inter liberos: igitur recurrendum in hoc.d.ff. ex imperfecto: et.d.l.vij. Et ex predictis resultat: qꝫ iura in.d.ff. ex imperfecto: et.d.l.vij.titu.j.part.vj.quę volunt: valere testamētū in quo liberi sunt instituti cū duobus testibus/nō corrigā tur per istam.l.in testamento in scriptis. ¶Pro parte contraria: scz qꝫ.d.solēnitas testamenti in scriptis: de qua hic habeat etiam locū/⁊ procedat in testamēto in scriptis inter liberos condito. probatur: nam est eadem ratio quā in nūcupatiuo: ⁊ maior patet/cum maior solēnitas in eo requiratur.d.l. hac consultissima in prin.iuncto.d.ff. per nuncupationem.d.l.j.titu.j.parti.vj. et hic: ergo cautius agendū. vulgare est: igitur et idem iuris statui debet.l.illud cum aliis.ff.ad.l. aqui. Secūdo facit glo.parua in.d.ff. ex imperfecto in verbo ex imperfecto: q̄ in vtroqꝫ testamēto illū ter.intelligit: pro qua facit ter.in.d.l.vij. in prin.cōfirmo:
30 † cōstitutio legis vtrūqꝫ testamentū cō prehendit ter.est: ⁊ ibi doc.in.l.quę nuper.C.de inoffi.testamēto. sed.l.nra in pn. indifferēter loqtur circa testamentū nūcupatiuū factū inter extraneos/vel liberos: ergo idē/⁊ in testamēto in scriptis intelligatur. Tertio: facit † quando
31 enim duo casus parificātur a.l.antiqua/ seu eqparātur. noua.l. in vno corrigēs: ⁊ in alio corrigere intelligitur. Bart. in aucten.sed cū testator in.j.colū.in fi.ad l.falci: ⁊ in.l.marcellus in prin.ff.ad trebe.docto.in.l.ij.de lega.j. Jasso.in aucten.nouissima in.ix.colū.cū seq.de in-

offi.testamēto: vbi videas qualiter hoc sit intelligendū: ⁊ in aucten.quas actiones in.iij.colū.in fi.cū seq.de sacrosan. eccle.vbi declarant optime Jasso.prout ipse dicit in.l. posthumo in.v. colū. versi. ij. et sortius moueor. C.de bono. pos.contra.ta. Sed per.d.l.hac consultissima in prin.et in.d.ff. per nuncupationem: et.d.l.j.titul.j.parti.vj.in numero testiū equiparātur predicta testamēta/si inter extraneos fiant: ⁊ cū equiparantur quādo inter liberos testatur: vt in.d. ff. ex imperfecto cū ibi notatis maxime per Bald.qui dicit: qꝫ secundū omnes docto.sufficiunt ibi duo testes inter liberos: ⁊ per.d.l. vij. Sed ista.l.noua corrigit expresse.d. iura in testamento nūcupatiuo inter liberos condito. igitur intelligatur corrigere/etiā in testamento in scriptis facto inter eos. ¶Quarto: facit
32 † clausula in medio posita precedentia ⁊ sequentia concernit ter.est in.c. secundo requiris de appella. vbi clausula appellatione remota posita in vno capitulo rescripti trahitur ad precedentia/⁊ sequentia: de quo ter. fecit mentionē Jasso.in.l.et si pepercerit.ff. filius in.j.colū.de libe.et posthu. Alexan.in consilio. ix.v. quinti volu. incipi. diligenter considerato his que in themate continentur in vltu.colū. vbi concordat iura. d.c.secundo requiris: et.c. inquisitioni. eo.titul. contraria quā concordiā referunt/⁊ sequitur Jasso.in.d.ff. filius in.v. colū.in fi.in versi.similiter docē. Alexā. Hinc dicebat Dida. de Segu. in volu. suarū repet. folio.v.colū.ij. in repet.d. ff. filius: qꝫ ex tertio modo exheredandi: de quo per eum in.d.ij.col. infertur ter-
33 tium: † qꝫ clausula apposita inter plura capitula refertur/tam ad precedētia/qꝫ ad subsequentia: sicut illa que est apposita in prin. refertur ad sequentia: ⁊ illa que in fine ad precedentia: vt ipse ibi dicit dixisse supra: ⁊ fuit in.d.folio.v.colū. j.et est huius illationis ratio: quia medium se habet habile ad extrema: istam rationē ponit Bald. in.d.ff. filius quā referunt predictus Dida.in.d.ij.colū.qui illationē predictā in eo videre habuit a dictis per Jasso. in.d.v.colū.versi. iiij.
34 no. † Et clausula apposita in vno capitulo refertur ad omnia illius capituli: et sicut refertur ad omnia illi⁹ capituli: ita non refertur ad precedētia/nec sequentia Jasso. in.d.ff. filius in.iij.colū. Dida.in.d.v.folio in.iij.col. ratio est: quia restringitur in suis extremitatibus/ ex quo est posita in prin. vel in fine illi⁹ capituli Dida.in.d.ij.colū. istam rationē dixerat Bald. alijs verbis in.l.j.C.de libe. prete. et Jasso. alio stilo sermonū in d.iij.colū. Et quānis ista eqparētur. scz clausula in pn. apposita refertur ad subsequentia: ⁊ q̄ in fine ad precedentia: vt dixi: † tamen maioris efficacie est clau 35
sula in prin. apposita ad determinandū sequentia/quā clausula in fine apposita ad determinandū precedētia: ita Bart. post glo. ibi.in.l.q̄s de legat.iij. et in. l.aula in pn.de cōdi. et de mon. vbi dicit de hoc esse ter.in.d.l.q̄s in prin. et ibi glo. predicta: idē tenet Bar.in.l.si q̄s ex argētarijs.ff. si initū in lec.in.j.col.ff.de eden. Pau.de cas.et Jas in.d.l.j.C.de libe.prete. Dida.in.d.iij.col.cū prin.v. col.s alle. † Et ad istas regulas positas 36
supp. q̄nis nō nominant regulas: qꝫ clausula apposita in pnci. refertur ad subsequēta: ⁊ q̄ in fine ad precedētia: ponūt limitationes doc.nri. Bar. et alij in.l. talis scriptura in pn. de lega.j. moderni in .l.si idē cū codē.ff. si.ff.de iurisdi. oim in di. et vide Ludo. in cōsil. cxij. in pn. visa pmissa dubitatione: ⁊ in cōsil. ccccl xxx. incipi. in casu proposite cōsultationis de duab⁹ substitutionib⁹ cano. in.d. caplis: scdo req̄ris/⁊ inq̄sitioni: de qb⁹ limita. vide Jasso. in.d.l.j. de libe. prete. Sed clausula: hic ibi (agora sea entre los fijos. ⁊c.) est inter testamētū nūcupatiuū: ⁊ in scriptis: igitur referatur ad vtrūqꝫ. ¶Ex quibus fundamentis pro ista secunda parte adductis: ⁊ respōsionibus ad cōtraria. iste secūdus intellectus corroboratus manebit. Et primo non obstat.d.l.maritus: quia ibi erat prouisio hominis per quā receditur a prouisione.l. circa idem quod est prouisum.l.et habet.ff. cum quis.ff. de preca.l.fi.C.de de pac.con. hic vero prouidetur de mēte nre.l.ratione superiori † et vbicunqꝫ 37
mens ⁊ ratio legis viget. ibi habet locū ipsius.l. dispositio quānis casus non fue

Universidad de Deusto
Biblioteca

rit in verbis.l.expressius secundum glo.
et scribentes in.l. de quibus.ff. de legi.
38 † et dispositio fundata in aliqua ratio=
ne cõprehendit omnes casus in quibus
viget illa ratio: licet aliqui tantũ fuerint
specificati.l. de pupillo.§.si q̃s rnos: de
nom. ope. nun. et taliter/q̃ q̃uis de hoc
non expressam fecit mentionẽ voluit q̃
illa verba: (agora sea entre los fijos:) de
terminarent vniformiter ista duo princi
palia legis: ideo vtrũq; cõprehendere
debet. l. iam hoc iure: de vulga. et pupi.
cũ alijs. Et per ista respondetur: etiã ad
vltimũ contrarium: addendo nisi casus
omissus sit similis expresso. per glo. in
d.l.si cũ dotẽ in prin. q̃ licet in alio pro
posito reprobetur quoad solutionẽ. l. si
extraneus. ff. de. condi. causa. da. in no=
stro enim bene probat. nam casus omis=
sus de liberis in secũda parte: huius. l.
est similis expresso eorũ in eius prin. et
cũ fortius respectu maioris solẽnitatis
in testamento in scriptis quam nũcupa
tiuo agatur: credendũ est legem noluis=
se prouidere in casu minoze omisso ma=
ioze: sed potius habere locũ argumentũ
a fortiori. Ad secũdũ respõdeo: q̃ quã=
uis sit verũ/q̃ ex identitate rationis nũ=
quã inducatur legis correctio: vt in. d. l.
precipimus in fi. qõ est perpetuo menti
tenendũ secundũ Bart. ibi. tamen illud
est verum quãdo cõtra ius cõmune lex
prouidet: quia tunc illa non extenditur:
nisi quaten⁹ in ipsa exprimitur: ita Bar.
et alij in dicto §. de viro. ¶ Quero. viij.
39 † an licita sit extensio in ex ozbitantibus
a iure cõmuni: de quo vide Bart. in. d.
l. si cõstante in prin. in. d. ix. q. prime par
tis prin. quem supra allegaui ad hoc bre
uiter in. q. vij. priori. et Jasso. in rubri. in
colũ. que est finalis. ff. de re iudi. et in di
cta. l. si cõstante in repe. in. v. colũ. et me=
lius in. xij. colũ. Sed in testamẽto inter
liberos erat speciale/vt minoze numero
testiũ valeret. d. §. ex imperfecto/et. d. l.
vij. Et ideo nõ obstat quia nõ cõtra ius
cõmune in. d. ij. parte veniretur: et per cõ
sequens extenditur/et de inter eos facto
intelligi debet. Vel dicite aliter/et scõ:
q̃ contrariũ nõ obstat: imo probat: quo
niam ibi dicitur quicq̃d autẽ hac. l. spe=
cialiter non videtur expressum. zẽ. Sed
hic in principio est expressum de liberis:
igitur q̃ dicta verba/etiã testamẽtum in
scriptis cõprehẽdant. Tamẽ q̃a in diuer
sa oratione: predicta x̃ba hic ponũtur:
vt videtis in capitulo testamẽti nũcupa=
tiui precedenti ad capitulũ testamẽti in
scriptis: et dispositio dicti primi capli/ sit
cõtra ius cõmune. d. §. per nũcupationẽ
cũ concor. vbi septẽ testes req̃runtur re
gulariter: licet fallat in testamẽto inter li
beros: et alijs casibus de q̃bus per scribẽ
tes in. d. §. per nũcupationẽ/et in. d. §. ex
impfecto: et per glo. in. d. l. hac cõsultissi=
ma in prin. nõ intelligũtur predicta ver
ba repetita in. d. seq. capitulo: qõ de testa
mento in scriptis loq̃tur argu. d. l. vxori
§. vxori: de legat. iij. notatur per glo. et
Bar. in. d. l. talis scriptura in fi. quẽ finẽ
legit Bar. in. §. et Jas. in. d. l. talis scripta
ra in. iij. col. in fi. cũ sequẽti: facit̃ iu
ra in. l. qõ vero: et in. l. in his. ff. de legi.
Hoc argumẽtũ pro corroboratione pri
me partis huius. q. colligi ex dictis per
Bart. in. l. iuj. §. critq̃ hec differentia. ff.
iij. bono. rap. in. pri. colũ. versi. secundo
casu. Sed non obstat dictis in. ij. parte:
q̃a nostra. l. in prima eius parte/ad cor=
rigendũ. d. §. per nuncupationẽ nõ ve=
nit: cũ iam correctus esset per. d. l. j. or=
di. sed venit in declaratione. d. l. j. vt in=
telligatur de testamento nũcupatiuo: et
ita predicta x̃ba/dicti p̃mi capli intelli=
gũtur in seq̃nti repetita argu. l. quemad
modum in fi. ff. ad. l. aqui. et. l. mariti. §.
hoc quinquẽniũ. ff. de adul. faciunt no=
tata per Bart. in. d. §. critq̃. Et per con
sequens magis corroboratur. d. ij. pars:
quãto magis q̃ venit addendo disposi=
tioni. d. §. ex impfecto in numero testiũ:
vt ex. d. §. ex imperfecto: cũ ibi notatis p
docto. et. d. l. vij. d. l. j. ordi. et hic in prin.
constat: et per ista soluuntur: etiã tertiũ op
positũ: et argumentũ quod feci in. iiij.
principali. ibi dico: q̃ clausula in medio
posita statutorũ. zẽ. ¶ Quero. ix. † an 40
in correctorijs sit licita extensio ex iden
titate rationis tetigi breuiter in. d. vij. q.
loquens circa eam: nunc dico q̃ docto.
cõmuniter tenent in. d. l. si constante in
prin. q̃ non. Bart. in. d. l. precipimus in
fi. per illũ tex. et etiam ex maioritate ra
tionis: opinio fuit. Pi. et. Jo. in glo. an

tem quas actiones supra allega. vera et
cõmunis: q̃ in correctorijs non est lici=
ta extẽsio/etiam ex maioritate rationis:
ita doct. per illam glo. in. d. auctẽ. quas
actiones: et Jasso. in. d. l. si constante in
d. repe. colũ. xij. supra allegat. in prin.
vbi dicit: plene posuisse: et multipliciter
limitasse vltra tres limitationes tradi=
tas per Alexan. in. d. l. si constante in. d.
aucten. quas actiones: vbi dicit in. v. co
lũ. in fi. q̃. l. fi. eiusdem tituli correcta in
ecclesia: non est correcta in ciuitate: et
q̃ adducitur solum vna ratio. sez quia in
correctorijs. zẽ. et q̃ ita tota die allega=
mus dicta aucten. Sit ergo firma regu=
la: q̃ in. ll. correctorijs nõ est licita extẽ
sio/etiã ex maioritate rationis per glo.
et docto. in locis de quibus supra facit/
etiam glo. in. d. l. tam is. §. fi. ff. de dona.
causa mor. quã glo. allegat Jasso. in. d.
auctẽ. quas actiones in. vj. colũ. vbi di=
cit q̃ Bar. firmat in. d. l. precipim⁹. §. fi.
per illum tex. et q̃ ille textus parũ facit:
et q̃ allegatur etiã. l. sancim⁹. C. de testa=
mentis quã allegat Bart. in. d. §. fi. et q̃
illa. l. parũ facit: et q̃ allegat ipse tex. me
liorẽ de corpore iuris/in auctẽ. de ad=
ministran. offi. in sacris appella. cola.
iij. et ibi glo. expresse notat illum textũ
ad hoc: licet Sali. in dicta auctẽ. quas
actiones: et in. l. si serui. vestri. C. de no=
xa. alleget quasdã glo. in cõtrariũ: que
loquũtur in correctorijs/sed in exorbi=
tantibus: ita Jasso. in dicta. v. colũ. in fi.
Nec obstat. l. non sine. C. de bonis que
libe. vbi per. l. illã. fal. et in. l. cum de no=
uo. C. de. ll. et in. l. de q̃bus. ff. eo. tenuit
nouam opinionẽ contra omnes: q̃ etiã
in correctorijs licita est extensio ex iden
titate rationis: per tex. in. d. l. non sine:
cui secundũ cum nunquã potuit respon
deri: nam Jasso. in dicta. vj. colũ. dupli
cit respondet: et dicit. d. cõmunẽ opi=
nionẽ tenendã: quãuis ful. in. d. locis di
cat pro. d. sua noua opinione esse textũ
rotundũ in. d. l. nõ sine/et q̃ ad iura alle
ga. per docto. facile est respondere: de
predicta regula: licet non per viã regu
le facit mentionẽ Dida. de Segu. in di=
cto volu. suarũ repe. folio. lxxxij. colũ.
iij. in qua dicit in effectu illã esse veram
41 † nisi. l. correctoria corrigendo reduce

ret ad ius antiquũ: nam tunc etiã in cor
rectorijs licita est extensio: quia res de
facili reuertitur ad suã naturã. l. si vnus.
§. pactus ne peteret. versicul. quod et in
specie. ff. de pac. c. ab exordio. xxxv. di=
stinct. adde cũ ius cõmune potẽtius sit
singulari. l. eius militis. §. similia missus
ff. de milita testamento: et. §. qa vero ve
rissimile. x̃si. oportet enim ea: in auctẽ.
de non alienan. cola. ij. et tunc/licet sit
materia correctoria: ita fit extensio sicut
si essemus in materia fauorabili: istam
doc. tradit glo. singula. in. c. statutum in
verbo numerandum: de preben. in. vj.
Anto. in. c. olim de verbo signi. quã etiã
multum cõmendat Alexan. in dicta. l. si
cõstante in princi. et eam reddit singul.
Jasso. in. d. aucten. quas actiones in. d.
v. colũ. et Dida. de Segu. in dicta. ij. co
lũ. Et in corroboratione. d. regule facit:
† quia p subauditiones/et repetitiones 42
tacitas correctio. ll. inducenda nõ est: et
ita iura reuocanda non sunt: sed potius
concordanda. l. vna. C. de in offi. doti.
c. cũ expediat de elec. in. vj. glo. est in. c.
cupientes. §. q̃ si per viginti in verbo pe=
tere: de elec. eo. libro: quam dicit nota=
bilem Jas. in dicta. v. colũ. et ante eum
reputat illam singul. Joan. de imo. in. l.
j. ff. de testa. et reddit notabilem. Dida.
de Segu. in tracta. de bonis lucra. cons=
tan. ma. inter. maritum: et vxo. folio. xj.
colũ. ij. ¶ Quero. x. † an lex declarans 43
extendatur ad casum sub lege declarata
non cõprehensum: dic q̃ non glo. est in
clemẽ. qõ circa: de elec. et in. c. licet epis
copus de preben. in. vj. et tenet Joan.
andr. in. c. statutũ de sen. excõm. eodem
libro tex. est ad hoc in. c. si cui de elec. in
vj. secũdũ Dida. de Segu. in. d. tracta.
fol. xiij. colũ. j. Et quãdo. l. venit adden
do in casu addito dicitur corrigere: et sic
additio ponitur pro correctione: ita Di
da. de Segu. in. d. tracta. fol. j. ix. colũ.
iij. allegat. iura in. l. j. §. qui operas. ff. ad
Tertu. et. §. si vero: in aucten. q̃bus. mo.
nam. effici. legi. colla. vj. Ad. iij. res=
pondeo: q̃ testamentũ in scriptis et nun
cupatiuũ nõ sunt diuersi actus: imo idẽ
actus. s. vltima volũtas testantis: que in
vtroq̃ declaratur: et in eis datur/et adi=
mitur hereditas: qõ in codicillis cessat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

l.ij.C.de codi.nec in eis substitutio directo valet q̄uis ad fidei cōmissum trahatur.l.scevola.ff.ad trebe.et ideo non obstat.d.l.si idē: nā licet p diuersitatē nominū: diuersitas in effectu inducatur respectu codicillorū ad testamēta: vt in.d.l.si idem: nō tamē respectu testamētorū: quoniā q̄ō in vno/etiā in altero fieri potest: patet: solā igitur diuersitatē solēnitatis dicamus habere predicta testamēta p quā eis dātur sua propria nomina. Verū est/q̄ etiā in codillis sicut in testamēto volūtas testatoris declaratur: probatur per totū: de iure codi.ff.et.C.de codi.sed de diuersi actꝰ iudicātur: vt in.d.l.si idē: q̄a respōdetur/q̄ in alijs differūt: prout dicere incipiebā: q̄ istā faciūt differētiā: tamē testamēta solū modo solēnitate. Sed donatio inter vinos/t legata: prout loq̄tur tex.in.d.ℸ.vxori: cū fiat vnū in vltima volūtate: alterū non/ sunt diuersi actus: t sic ille tex.potꝰ pro ista scōa parte q̄ pro cōtraria facit. Preterea/q̄a in.d.ℸ.vxori est verbū preteriti temporis: t in dispositione hominis: hic minime/t in legali: vt satis cōstat ex litera.d.ℸ.vxori t nostre.l.Ad.v.argumentū dico: ea q̄ colligi possunt ex notatis per Bart.in distinctione quā facit in.l. hoc amplꝰ.ℸ.de his autē de dan.infec. Vltra dato: q̄ testamentū in scriptis/et nuncupatiuū iudicentur vnū effectu: licet solēnitate diuersa: vt in respōso superiori ad.ij.oppositū vidistis/ad q̄ō facit: q̄ patre faciente testamentū sibi per scripturā/ t filio per nuncupationē/vel econtra valebit testamentū: t erit vnū quo ad iuris effectū: tamen quo ad solēnitates diuersa sunt tex.est quem sic intellexit Bart.in.l.patris/t filij: de vulga.et pupil.Sed cum hoc aduersari sit respectu solēnitatis per quā vnū ab altero cognoscitur: vt dixi in.d.responso: et aduersatiua: de qua hic ita intellecta non sit facti/non obstat: vel aliter/certū est: q̄ voluntate testantiū/quale sit testamentū non difficile dicimus/ t iudicamus quāuis postea superueniat solēnitas congruens vnicuiq̄: q̄ō in tantū p̄cedit/q̄ si testator voluit testari in scriptis t nomen heredis non fuit voluntate testatoris scriptum: non valebit/vt in scriptis: quoniā nomen heredis non fuit scriptū: nec vt nūcupatiuū: quia non fuit nuncupatiuū facere: ita glo.et Bar. intelligunt tex.ibi.in.l.fi.ff.de iure.codi.Et licet tam coniunctū viribus iuris vnū cum altero sit testamentū: t voluntate disponendi expressa quo ad testatores: tamen sunt duo testamēta vulgaria sunt iura rubrice/et.ll. loquētes pluraliter eorum: quod voluntas testatoris cū permissione iuridica facit: ad cuius validitatē voluntatis sequenda est solēnitas substantialis/de qua hic: et isto modo in nostra.l. aduersatur in facto: quia vnū est testamētū in scriptis: aliud nuncupatiuū: t etiam in iure: cum alia/ t maior solēnitas requiratur in eo quā in nuncupatiuo: tamen per supradicta/ non bene infertur positum in.d.v.argumen.quoniā dicte aduersatiue: vt vidistis est satis factum/ et necessario ex ea non resultet illatio/seu sequela.d.v.opposito: patet. Et ita etiam ad hunc finē testamenti in scriptis inter liberos facti: non solū testamenti nūcupatiui prolata videntur dicta verba hic: vt ex superioribus ostenditur: alias non debet ad aliū finem trahi clausula ad vnū finem posita secundū Lardi.florē.in clement.j.ℸ.ad hoc in.iij.oppo.de prebē. referūt: t sequitur Jasso.in.l.si duo rei: de verbo obli.qui ex tex.illius.l. cōrelarie notat: † q̄ ordinata ad vnum 44
finem/et effectum/t sic ad obligationē: vt in casu.d.l.si duo rei: non prosunt ad alium effectum: † nam ordinata ad 45
vnū effectū ad alium trahi non debent. c.ad nostram de appe. notat gemi. in c.j. per illum tex. de inreiuran. in.vj. † Sic consensus prestitus ad vnū effectum operari non debet Bald.in.c.j.in 46
antepenul. colū. in titul. an agnatus/ vel filius in vsi.feudo. Jsta in hoc puncto assignari possunt: qualiter enim practicetur in dubiū non venit. ¶Et non videtur vera opinio Jaco.Bal.quem allegat Joan.Andr.in addi.ad specu.in titul.de testamē.ℸ.fi.versicu.q̄d si filius secundū q̄ referunt quedā apostila/seu additio ad Bart.in.l.fi.ℸ.sin autē aliq̄s in.vj.colū.in verbo imperfecto de edi. Dini.adria.toll.dicēs/q̄ cum pater testatur inter liberos in casu.d.ℸ.ex impfecto: q̄ illa volūtas seruatur/nō vt testamētū: sed vt q̄dā diuisio: vt in.l.fi.C.fami.hercis.imo q̄ seruetur vt testamētū attēto iure cōmuni. ꝓbatur in.d.ℸ.ex impfecto.vbi dicitur: ex impfecto autē testamēto: si eiñ nō esset testamentū/sed diuisio: loq̄retur ille tex.de diuisione nō de testamento. Scōo facit q̄ dicit Bar.in.d.ℸ.ex impfecto: vbi dās solutionē ad.l.q̄ a patre.ff. de cōfirma.tuto referunt/q̄ q̄dā dicebāt scripturā testamēti impfecti esse codicillū/t nō testamētū: q̄ dicit Bar.in.d.ℸ. ex impfecto esse trufam: imo esse testiñ. Terno facit.d.l.vij.n.j.parti.vj.ibi (maguer en el testamēto.) Hec obstat.d.l.fi. C.fami.hercis.q̄a si ibi hēt locū iudicū. fami.hercis.est: q̄nā volūtas testatoris fuit sine legali solēnitate: vt constat ex ℞bis ei⁹/t sūmario Bal.ibi. Sed testiñ cōditū fm tex.in.d.ℸ.ex impfecto: et.d. .l.vij.nō carebat iuris solēnitate: nā illa iura tale pmittūt: t sic nō/vt diuisio/sed vt testiñ debet iudicari de iure cōi. Et p .l.istā/in quātū dr in ea indistincte/q̄ si testator scit scribere/t pōt: esset necessaria ei⁹ subscriptio in testamēto i scriptis: corrigitur doctrina Bal.et Jass.in.l.cū antiq̄tas.C.de testamēta: vbi tenēt/q̄ si testiñ esset scriptū ꝓpa manu testatoris: subscriptio ei⁹ necessaria nō est: q̄ antea videbatur correcta p .l.ij.n.j. pti.vj. vbi loquēs de testamēto ꝓpa manu testatoris scripto: dicit q̄ testiñ tale in scriptis est a testatore subscribēdū. Et ℊuis hic .l.loq̄tur p diuisiūtiuā: ubi (si supierē/o pudierē firmar) ad cuius veritatē sufficit altera partē esse verā .l. si heredi plures de cōdi.insti.tamē meo videre pro cōiūcta ponitur: vt fit aliquādo.l.cū q̄dā. C.de ℞bo signi.de quo p Abb.in.c.inter cetera de relegio.et ibi † feli: enumerat q̄ℊ 47
plures casus in q̄b⁹ in alternatiuis: altera partē verā esse nō sufficit: q̄nā aliter cōtingeret: scire subscribere/t nō posse: t posse/t ignorare: q̄b⁹ duob⁹ casib⁹ subscribere nō tenerētur: vt patet. Et i quātū dicit: (t sino supierē/y el testador no pudiere firmar:) q̄ intelligatur/aut non potuerint/seu nescierit referēdo singula singulis: t credo.Hanc fuisse intentionē tex.l.i isto passu: q̄ elegāter locuta fuit: nā cū primū dixisset affirmative cōditionaliter si potest dici: ibi (los q̄les ayan de firmar encima ō la scriptura del dicho testamento: ellos/y el testador si supierē/o pudierē firmar:) postea dixit ꝓditionaliter negatiue: si etiā dici pōt in supꝰ dictis ℞bis. ibi (t sino supierē: y el testador no pudiere firmar:) q̄si diceret: q̄ sicut in.d.primis ℞bis requritur scire/t simul posse subscribere: vt habeāt subscribere: nō obstāte. d.disiūctiua/vt dixi: ita vt subscribere desinant: sufficiat nescire/aut nō posse: t sic p̄dictis paucis/t sufficiētibꝰ ℞bis vsa est: cū gaudeāt breuitate moderni. l.gallus ℸ.quidā recte de libe. et posthu. Dida. de Segu.in.d.volu. fol.lxxiij.colū.ij.

¶Cinco testigos.) In hoc corrigunt iura i.l.hac ꝓsultissima.C.q̄ testamēta facere.possunt: et.l.xiij.ti.j.pti.vj.in q̄bꝰ cauet/q̄.vij.testes requrūtur i testamēto cerei: t p ꝓnis arbitror/etiā corrigi deteriationē q̄stionis: de qua p Bal.in.d.l.hac ꝓsultissima: dicētē q̄ solēnitas/de qua in d.l.hac ꝓsultissima: nō haberet locū quādo cecꝰ testatur inter liberos: nā tūc posset duobꝰ testibꝰ facere testamētū absq̄ alia forma.d.ℸ.ex impfecto/quā opinionē Bal.sequūtur Ange. Salt. Pau. de cas.et Ellex.in.d.l.hac cōsultissima. Ange.in.ℸ.cecus insti.q̄bꝰ nō est pmi. face. testamētū/t Jas.in.d.l. hac cōsultissima in fi.ij.col.vbi dicit tenēdā primā opinionē Bal.predictā/t sequaciū: t in.iij.col. dicēs: q̄ retēta cōmuni opiniōe. Habes primā limitationē ad.d.l.hac cōsultissima/vt nō procedat in testamēto pris cei testantis inter liberos: vbi duo testes sufficiūt absq̄ alia solēnitate: t q̄ est magna limitatio ad illā.l.q̄ris Ful.in.d.l. hac cōsultissima tenuit cōtrariū: t etiam Ludo roma.ibi p rationes/de q̄bꝰ per eos in loco predicto: q̄bꝰ respōdet Jas. in predicta.l.in.d.ij.col. Jmo q̄ etiā si testetur inter liberos requrantur.v.testes: vt hic: q̄a clausula posita in prima parte nō.l.ibi (agora sea entre los fijos.rē.)

potest ⁊ referri debet ad testamētū cecī: quia est eadē/⁊ maior ratio ꝓpter defectū luminis oculorū. d. l. hac ꝓsultissima in fi. et p ea q̄ dicta sūt in. ij. dicto hui⁹. l.

d ¶ Codicillos.) Verba ista referenda sunt ad predictos testatores: scz nō cecum/ et cecū: nā postq̄ locuta fuit lex de testamentis nūcupatiuo/⁊ in scriptis: ⁊ de facto per cecū trāsiuit ad codicillos/ dicens: q̄ req̄rantur testes tot in codicillis: quot in testamento nūcupatiuo secūdū legē ordi. et per cōsequens quinq̄/⁊ aliquando tres/ vt in ea disponitur. De iure autē cōmuni/ aut loq̄mur in codicillis factis per nō cecum: ⁊ requirūtur/⁊ sufficiunt quinq̄ testes. tex. est: ⁊ ibi doct. in l. fi. C. de codi. l. j. titu. xij. par. vj. aut per cecū: ⁊ secūdū magis cōmunē opinionē doct. req̄runtur septē testes cū notario/ vel octo si notari⁹ nō reperitur: tenet Jaco. bu. Bal. Ange. Ful. Ludo. et Alexā. in. d. l. hac cōsultissima: qui testa. face. possunt: vbi glo. etiā hoc tenet in ꝟbo codicillis in ꝓin. q̄ in fine dicit/ q̄ sufficiunt quinq̄: ⁊ hanc secūdā partem glo. predicte: tenēt Sal⁹. et ꝑaul. de Cast. in. l. pre allega. vbi Jasso. in. iij. colū. adducit motiua. ꝓ. d. ij. opinionē. d. glo. Sali. et ꝑaul. et finaliter dicit/ q̄ nō adheret in totum: ꝓme/ nec scōe opinioni: qui in. d. l. fi. in penul. colū. versi. ex. v. parte: querēs an in codicillis cecī requirātur plures/ q̄ ḋnq̄ testes: facit mentionē. d. glo. et dicit dixisse in. d. l. hac consultissima.

e ¶ Testamentos. ⁊c.) Et ita defect⁹ solēnitatis testium anullat testamenta/⁊ codicillos: qui⁊ solēnitas/ de qua hic est substātialis: ideo per eius defectū testamenta/⁊ codicilli anullātur. l. j. q̄ sit longa consue. qō in tantū procedit: † q̄ si testamentū ab initio in solēnitate testiū deficit postea cōfirmari non poterit cū solēnitas testiū fauorē publicū respiciat: dictū ⁊ rationē ponit Bar. in. l. j. ℌ. sed si filius fa. de lega. iij. ad qō facit: nam sit forma faciendi inuentariū: si quid illorum defecerit ꝓter signū crucis q̄ solē nitas est leuis nō valeret inuētariū: ista est cōmunis opinio secūdū Bart. ubi in l. fi. ℌ. cū igi-

48 codicillos inter-
uēga la misma solē
nidad q̄ se requiere
en el testamēto nū-
cupatiuo / o abier-
to cōforme a la di-

cha ley del ordena
mēto: los q̄les di
chos testamētos/
⁊ codicillos sino tu
uierē la dicha solē
nidad de testigos:

tur. C. de iure. ō li. † maior enim est defectus forme quā materie. l. an inutilis: ⁊ ibi no tat. ff. de acceptila. Dida. in. d. volu. folio. cxvij. colū. iij. † Si recedatur a forma recedit⁹ a substantia. Bal. in volu. statu. suo. fol. lxxij. colū. j. † magisq̄ attenditur legis/ vel statuti forma q̄ ipsi⁹ legis ratio Bal. in. l. j. de libe. et posthu. Dida. referunt et seq̄tur in. d. volu. fol. xlv. colū. iij. ¶ Quero. xj. † Si ꝓ forma in aliquo actu plura requirūtur/ vt hic: an omissione vnius vitietur actus: ⁊ sic testamentū: dic q̄ sic per nostrā. l. cōfirmo de iure cōmuni per iura in. l. cū hi. ℌ. si prētor. ff. de transa. et in. l. testiū. C. de testi. q̄ procedunt quādo plura requirūtur ꝓ forma/⁊ solēnitate actus/ ne aliqua falsitas cōmittatur: ⁊ tūc si aliquid omittatur actus vitiatur. ita Jasso. per illa iura in. l. j. in fi. colū. de libe. et posthu. secus quādo plura sunt adinuēta ad demonstrandū personā/⁊ ad eam certificandā: tunc vnius expressio sufficit: quādo per eam pſona redditur certa/⁊ nō requiritur alia expressio. tex. est in. d. l. j. ratio est: quia rei satis demōstrate frustra est aliud adijcere. l. j. in fi. de dote. prele. l. cū seruo. ℌ. j. ff. de cōtrahē. emp. facit. l. j. in fi. ff. de actio. empti. Et ideo defectus forme quantūcunq̄ modicus actū ipso iure vitiat: ita infertur secundū Jasso. in. l. si vnus. C. de testa. vbi in. j. colū. dicit notandū ex illo tex. in ꝓin. † q̄ omissio vnius ex. vij. testibus in testamento vitiat ipso iure testamentū: ⁊ q̄ ex hoc infertur: q̄ defectus forme. ⁊c. vt predixi. quam. l. si vnus in ꝓin. inducit dupliciter. Jass. in. l. nemo potest de lega. j. in. iiij. colū. in. ij. lectu.

54 in. q. illa † an numerus. vij. testiū in testamento sit de forma essentiali/⁊ substātiali testamēti: an de probatoria: cuius passus est subtilis/ et difficilis scōm Jas. in. d. ij. lec. in. iij. col. vbi dicit: etiā q̄ intē dit plene executere: qui referūt Bar. sibi cōtrariū in locis de q̄bus: ibi per eū: et Bal. in dictis. iij. et. iiij. col. qui etiā fuit/ sibi cōtrarius: refertq̄ Jasso. ibidē Areti. Et in resolutione huius subtilis/⁊ difficilis puncti Jasso. in. d. iij. col. in fi. dicit/ aut in ꝓin. iij. colū. q̄ ipse tenet opinionē Bar. ibi/ quā semp tenuit: q̄ numerus. vij. testiū in testamento sit de forma essentiali/⁊ substantiali: istam opinionē tenet Bal. sibi cōtrarius in. l. cū quis in ij. colū. in fi. et in ꝓin. iij. C. de iuris: et fac. igno. et Jasso. in. d. iij. colū. dicit/ q̄ ipse/ vt dixit tenet opinionē Bart. ubi q̄ numerus. vij. testiū sit de forma substantiali testamēti mouetur quatuor fundamentis. ¶Primo p tex. in. d. l. si vnus quē vt dixi dupliciter inducit: ibi enim dicit tex. q̄ si deficiat vnus tantū testis de. vij. q̄ testamentū est ipso iure nullū: ⁊ tamē posset probari p illos sex testes iuncta cōfessione venientiū ab intestato: ergo apparet/ q̄ numerus taxatus. vij. testiū est de forma substātiali testamēti. Secūdo/⁊ fortius: q̄a tex. ibi anullat ipso iure testamentū/ in quo de. vij. vnus solū defuit testis: igit apparet/ q̄ est de forma substātiali testamēti: alias nō anullaret ipso iure l. duo sunt titij. ff. de testa. tute. l. si quis seruū. ℌ. si inter duos de lega. ij. Tertio mouetur p doct. Bart. approbatam secūdū Jasso. in. d. iiij. colū. in. l. vniuersa de preci. impe. offe. vbi ad literam dicit/ q̄ quando lex iubet/ q̄ aliqua adhibeatur solēnitas tēpore cōtractus: tunc si aliter fiat ipso iure nō valet: ⁊ exē plificando tripliciter Bar. in. d. l. vniuersa: dicit vt infra de testa. l. hac cōsultissima in ꝓin. vbi apponitur numerus. vij. testiū in testamento. ¶Quarto/ et vltimo mouetur p doct. Bal. in. c. j. in vlti. col. quid sit inuestitura. vbi Bal. dicit notabiliter: q̄ solēnitas testiū in dubio censetur probatoria/⁊ nō substātialis: nisi lex vltra procedat ad anullationē actus sicut facit in testamēto: quia ibi numerus vij. testiū est de forma substantiali: ⁊ dicit Jasso. in. d. iiij. col. illico postquā retulit predictā doct. Bald. se credere istā esse veritatē. † Et adeo forma precisa est/⁊ ad vnguem obseruāda/ q̄ nihil minui addi potest secūdū Bal. in. l. fi. in. ij. colū. C. de suis: ⁊ legi. In tantū q̄ illud q̄ est de forma: nō etiā per equipollēs impleri potest: ita tenent moderni presertim Alexan. in. l. j. de libe. et posthu. Et quāuis isti patres (secūdū Jasso. in l. hec verba de legat. j. in ꝓin. v. colū.) nō dicant ante eos q̄ dicit in. d. v. colū. dixisse Bart. in loco suo ordinario in. l. in diē in fi. ff. de accepti: ⁊ post eos etiā dicit Jasso. in. l. j. in ꝓin. in. j. col. de verbo. obli. vbi intēdens indurere illū tex. secūdo modo: dicit ergo succedit regula/ q̄ quando aliq̄d req̄ritur ꝓ forma nō sufficit p equipollens seruari. allegat. l. qui p salutē. ff. de iureiuran. Bal. Ange. et Alexan. in. d. l. j. de libe. et posthu. Et dicitur autem vitiū forme in materia d. l. hec ꝟba quando cōdito apponitur cōtra substantiā ipsi⁹ actus. l. actus legitimi. ℣si. nōnunquā de regul. iuris secus si apponeretur cōtra executionē. l. muto. ℌ. sub cōditione. versi. hāc autē. ff. de tute. † Licet enim testator derogare legibus aliq̄d introducētibus ꝓ forma/ ⁊ validitate actus non possit. d. l. nemo potest: tamē legib⁹ aliq̄d in fauorē ipsi⁹ testatoris introducētibus potest derogare. glo. est in. d. l. nemo potest in ꝟbo q̄a in finalib⁹ ꝟbis: ꝓ qua sunt iura in. l. ij. et penul. C. vt in posse. lega. q̄ fuerunt opposita p. d. glo. dicte. l. nemo potest: quorū iurium in hoc dicto memor fuit Jasso. in. l. si fundū sub cōditione. ℌ. stichum in. iij. col. de lega. j. ¶Hinc est/ q̄ nō poterit vti tali clausula: nō obstantib⁹ talibus legib⁹: ita secūdū Jasso. infertur p regulā primo notatam ex tex. d. l. nemo potest: ibi in sua. ij. lectu. in. j. co. in fi. vbi referūt Angel. Imo. et oēs modernos fortius/ dicētes: q̄ nullus inferior a summo pōtifice potest vti clausula predicta: quia peculiare est solius pape: ⁊ solius imperatoris esse supra leges. l. princeps ff. de legi. Imo secundū eos: † nullus 57 ꝑnceps/ nisi imperator/ vel nō recognoscens superiorē vti clausula nō obstantibus. ll. potest: ꝓut tenet Bal. in. l. res-

cripta.C.de precibus impera.offe.cum multis cõcor.allegatis p Alexã.in.d.l. nemo potest.et in cõsi.ej.incipi.visis instrumẽtis exẽptionis in.vi.col.in prin. in.j.volu. Qõ intelligerẽ quãdo ille leges aliquid introducerent pro forma/ z validitate actus/vt dixi de testatore.

58 ¶Quero.xij. † formã legis mulier minor/z rusticus/an seruare teneãtur: vt eos in hoc iuris ignorantia nõ excuset. In presenti dubio regula est: q̃ iuris ignorãtia nõ excusat etiã mulieres text. est in.l.iuris ignorãtiã.C.qui admitti.si potuerunt cõsulere peritiores: alias secus glo.est in.d.iuris ignorantiã in verbo manifestũ: p quã limitatur predicta regula illius ter.ex qua limitatione resultat cõclusio:q̃ habet q̃ error iuris mulierẽ/z rusticũ pari ratione excusat:quãdo non potuerunt cõsulere peritiores: hec cõclusio fallit notabiliter in omnibus q̃ pro forma actus introducta sunt/ vel rigorẽ iudiciorũ cõcernũt ob publicam vtilitatẽ inductũ:doctrina est Bal. in.d.l.iuris ignorantiã in fi.volunt Bar. in.l.j.§.nũtiatio. in fi.col.de ope.noui. nun.et millies Bal.vbi supra:allegatur ad hoc secũdũ Jasso.in.d.l.iuris ignorantiã in.ij.col.per oẽs moder.quẽ sequũtur/z Sali.in.l.penul.codẽ titu.qui admi.de quo vide omnimodo Alex.in d.l.iuris:vbi per multa ab eo adducta similia:z cõcordantias hoc probat/z cõfirmat.Est tamẽ considerandũ secundũ Jasso.in.d.l.iuris in fi.col.q̃ ẽtiam Bal. in lege preale.in fi.nõ aperiat: an istud indistincte procedat/siue potuerit cõsulere peritiores/siue nõ tamen q̃ omnes alij/vt Fulg.Pau.de Last.Ludo.Ro. z ceteri moderni:expresse dicunt:q̃ predicto casu: scz in his q̃ inducta sunt pro forma actus/vel ad rigorem iudiciorũ cõseruandũ: error iuris indistincte nocet/etiã mulieribus/z rusticis/siue potuerunt cõsulere peritiores/siue nõ: z idẽ dicunt Bal.et Sali.in.l.j.C.de iuris/et fac.igno.vbi dicit.Sali.singulariter:q̃ si mulier/vel rusticus nõ potuit cõsulere peritiores:q̃ saltẽ esset hec iusta causa per quã in integrum restitui deberet: quẽ sequitur.¶Petrus de Anca. in cõsil. cccxciij.incipi. visa diligẽter gra: quos Sali.et Pet.referunt: z seqtur Jasso.in d.fi.col.Ex qua fallentia notabili resultat/q̃ si mulier testamentũ conderet nõ adhibitis.vij.testibus:z alijs q̃ pro forma testamẽti inducta sunt:posito q̃ errore iuris faceret:z quia in hoc consulere peritiores nõ potuisset:nõ propterea excusaretur mulier/nec actus valeret glo. est i.l.ambiguitates.C.de testa.vbi Jas. dicit: multũ notasse illã pro singul.in.l. errore.C.eo.titu.et ibi Pau.de cast.et Alex.reddit etiã eam notab.Jass.in.d. l.iuris ignorantiã in.d.ij.col.eodẽ modo si mulier non infra tẽpus taxatũ a lege/vel a statuto instrumẽta produceret/ vel probationes:cum hoc iudiciorũ respiciat rigorẽ:per iuris errorẽ non excusaretur per.d.doc.Bal.multotiens allegatã per modernos/vt dixi.et volusse Bar.in.d.§.nuntiatio.in fi.col.Et q̃uis nõ excusarentur in dictis duob9 casib9 mulier/z rusticus/vt vidistis: tamen si nõ potuerunt cõsulere peritiores saltem esset causa iusta:per quã in integrũ restitui deberent:vt dixi allegãdo.Sali.singulariter in.d.l.j.C.de iuris/z fac.igno. quẽ sequitur Pet. de Ancha.et referũt Jasso.in locis supra allega. † 59 lenis autem solẽnitas est illa q̃ non fundatur in aliqua vrgenti ratione/vel vtilitate. ita Bal.in.l.hac cõsultissima in prin.qui testamẽta face.possunt supra allega.in.ij. col.allegat.l.gallus.§.j. de libe.et posthu.l.cum pater.§. fidei tue.de lega.ij. qõ est menti tenendũ secundũ addi. ad Bark.in.l.j.§.fi.de ventre. inspi.in vbo grauis:in quo.§.Bar.loqtur de hoc.scz † q̃ dicatur lenis solẽnitas:z melius q̃ 60 alibi declarat in.l.cum hi.§.si pretor.ff. de transa.secundũ Jasso.ibi.vbi ponit aliqua pro cõplemento eorũ q̃ dixi in q.xj.addo hic † q̃ omissio forme i qua- 61 libet minima pte vitiat totũ processum. ita Anto.de but.in.c.pisanis in.vij.notabili.de restitu.spo.q̃ regula procedit/ etiã in actu pio/z fauorabili.Bal.in.l.testamentũ:non ideo in.ij.notabili.C.de testamẽtis:z in.l.fi.C.si mãcipiũ:ita fuerit. alie.ne.manu:et in.l.iij.C.si minor, sc.maio.dixe.vbi dicit ibi esse notãdũ: † q̃ quando tradita est a iure certa for- 62 ma probãdi.ibi alia probatio nõ admittitur:

titur:pro qua extensione facit ter.in.l.q Rome.§.Flauius hermes de vbo obli.

63 quẽ allegat Bal. in.d.ij.nota. † Et pdicta regula notabilr limitatur: vt nõ pcedat: q̃ndo talis forma/vel solẽnitas nõ est magne iportantie cõsiderato effectu: ita colligit ex his q̃ notabiliter decidit Pau.de cas.in.l.vniuersis.C.de preci.ipe. offe.post Bar.ibi/z i.l.observare.C.de decu.lib.x.fm Jas.in.d.§.si pretor.q̃ idẽ tenet in.d.l.vniuersis: z in.l.iij.§.j. in fi. col.de libe.et posthu. Facit z bene in decisione nre.l.in hac pte.dictio(sino) hic posita cõditionis: q̃ apposita a.l.nunq̃ intelligitur cõtinere leuẽ solẽnitatẽ: imo oportet/q̃ cõditio existat.Bal.in auctẽ. matri/z aute in.j.col.q̃ndo mulier tute. offi.fun.po.allegat in argu.l.pẽpto in pn. de colla.bono. referũt/z seqtur Jas.i.ij. §.qõ dixim9 in.ij.col.si qs cautio.quã decisionẽ Bal.seqtur Areti. in.c. in causis de testamẽti quẽ ibi videatis exclamãtẽ. Alex.et Aret.i.l.ij.§.pri9 de vulga.et pupi. Alex.in.l.j.in fi.de libe. et posthu.referũt/z seqtur Jas.in.l.gall9.§. etiã si parẽte in.ij.col.de libe.z posthu.q̃ in repe. quã fecit.l.si is q̃.pro.emp.in.xij.col.ff. de vsuca. dicit/q̃ cõditio apposita a.l.im portat illud esse de forma/z solẽnitate.allegat Bal.Aret.et Alex.in locis de q̃b9 supra.et eos etiã referũt/z seqtur in.d.§. pri9 in.ij.col.et in.d.l.gall9.§.q̃dã recte in.j.col.vbi loquẽs in materia illi9.§.di

64 cit: † q̃ cõditiones apposite per.l.et sic nro ppositio portant formã necessariã: quãdo sunt cõditiones extrinsece: vt hic ptur per.d.dictionẽ (sino:) q̃ est cõditionalis in nra.l.siue sermone latino vocemus cã/nisi/aut si nõ.vt colligitur ex dictis p Bark.in.l.si eũ.§.q̃ iniuriarũ in ij.et.iij.q̃ est finalis col.si q̃s cau.et dixi cõditiones extrinsecc/vt hic:q̃a cõditio

65 exp̃mitur i ista.l. † Et ita solẽnitas substãtialis est qua omissa potest cõtingere mutatio circa substantiã ei9: de quo agitur.text.est quẽ sic intelligit Bar.in.d.§. si pretor.l.cũ hi.ff.de trãsa.leuis est q̃ id nõ habet imutare: vt in exẽplo.d.§.fi.l.j. de vẽtre inspi.et in signo crucis qõ ponitur in imẽtario: vt dixi fm Bar.in.d.§.

66 si pretor.¶Quero.xiij. † quot testes rq̃rãtur in pbanda q̃litate testamẽti aliq̃. dic q̃ duo testes sufficiũt glo.est nota.in l.heredes palã.§. si q̃d in vbo posse.ff. de testamẽtis.et ibi Bart.q̃ idẽ tenet in l.cũ pponebat de lega.ij.Bal.Ang.et Jmo.in.l.quotiẽs.§.j.ff.ỗ here.instit. sed q̃ndo agit de pbãda substãtia/seu volũtate testatoris errore notarij omissa: i testamẽto rcq̃rũtur.vij.testes in codicillis v.glo.est in.d.l. cũ pponebatur. reputata singu.p Bal.in.c.cũ Joã.heremita in iij.col.de fide instru.q̃a q̃n pbetur volũtas testatoris: z sic ipsi9 testamẽti substãtia:iste error notarij probari nõ põt:istã distinctionẽ posuit breuiter Bart.in.d. l.cũ proponebat: quã sequũtur Ang.z Jmo.post Bal.in.d.l.quotiẽs.§.j.z Alexã.cũ alijs per eũ allega.ibi in.l.errore. C.de testamẽtis: q̃ distinctio est vera et cõiter approbata scõm Jas.in.d.l.errore in fi.col. Et plus est in casu.ij.pdicte distinctionis:q̃.vij.testes nõ sufficerent simpliciter q̃cũq̃ sint:sed oportet dictos testes rogatos esse. Bal.in.d.l. cũ proponebat.et ibi idẽ seqtur Joã.de Imo: Bal.in.c.j.§. itẽ si vassallus in.iij.col. si de inuesti.feu.contro.fue.vbi dicit:q̃ tales testes sunt substãtiales: z ideo debẽt esse rogati.faciunt notata per Bal.in.l. ij.q̃ est finalis.C.de bono.po. fm tabu. maxime in fi. vbi dixit maxime in testamẽto:in quo testes debẽt esse rogati.pdictus enim scõs casus ,pcedit: quãdo est tale substãtiale in testatoris volũtate cõsistens:sin autẽ aliud substãtiale est: erit secus:ex quo resultat:q̃ cũ in testamẽto. vij.testes pro forma/z substãtia rcq̃rantur: z hoc a volũtate testatoris nõ depẽdet: dato q̃ notari9 per errorẽ vltra ser nõ apponat: talis error per duos testes tãtũ probari potest: z sufficiũt fm Ang. in.l.ambiguitates.C. de testamẽtis supp. allega.referũt/z seqtur Jass.in.d.l. errore in.d.fi.col. faciunt q̃ dicit. idẽ Jasso. in.d.l.ij. aut finali.C.de bono.po.scom tabu.hinc etiã est/q̃ si testator dixit instituo filiũ meũ talẽ quẽ nomine ppio vocat:necesse est probare:q̃ ille ita vocat9 sit filius testatoris:aliter nõ valet institutio.ita Jass.in.d.fi.col. dicẽs se dixisse in l.neq̃ pfessio.C.eo.et q̃ istud substãtiale potest ,pbari p duos testes tãtũ.z net Pau.de cal.in.d.l.cũ proponebatur: et

in.d.l.errore: quem referunt/ꝛ sequitur Jasso.in.d.fi.col.et Dida.de segu.in.d. volu.fol.xcv.col.iiij.facit in simili.glo. de qua p Jas.in.d.fi.col.et Dida.i.d.iij. col.Et q̃uis allegaui Bal.in.d.l.cũ pro ponebatur ad hoc.s.q in.d.scõo casu s. d.distinctionis opz dictos illos testes ro gatos esse.volo referre x̃ba sua propria in hoc pũcto q̃ dixit in.d.l.cũ propone batur: et q̃ postea.ibi subdit:q̃ oia mihi
67 satis bona videtur:dicit enim ipse in lo co prealle.generalẽ esse.q. † an error te stamẽti p testes nõ rogatos probari pos sit:cui respõdet distinguẽs:aut probatio erroris aliqd includit dispositiuũ:ꝛ nisi p testes rogatos,pbari nõ potest:nõ eñ potest ,pbari error/ nisi ,pbetur veritatẽ aliter se habere: sed veritas testamẽti re q̃rit testes rogatos.allegat.ff.testes in sti.de testis:ergo.ꝛc.aut ,pbatio erroris nõ includit aliqd dispositiuũ: sed merã probationẽ/siue aliqd negatiue: vt si q̃s velit ,pbare:ꝛ tũc dicit Bal.vbi s. se nõ credere/q̃ exigãtur ad hoc probãdũ te stes rogati: nã de nõ ente nõ possunt ro gari testes: facit secũdũ eum.l.j.in.fi.ff. quemadmodũ testamẽta aperi. et.ff. itẽ verborũ insti.de inutili.stipu.aut proba tio erroris cõsistit nõ in actu dispositiuo: sed in actu enũtiationis.et in isto tertio mẽbro siue distinctionis in.d.l.cũ propo nebatur Bal.dicit sub x̃bo forte: talem errorẽ p testes nõ rogatos probari pos se:postea illico subdit:q̃ credit cõtra: et assignat rationẽ/dicẽs:q̃a x̃ba enũtiaua includũt eundẽ effectũ cũ x̃bis dispositi tis:ꝛ nõ allegat: nec vltra in hoc proce dit.vos intelligite vt ,pcedat decisio.d. iij.mẽbri predictã rationẽ de verbis enũ tiatiuis a testatore prolatis p̃ncipaliter ,pter se:hoc est ad hũc solũ finẽ:vt enũ cient illud q̃ proferũt:q̃ talia x̃ba enun tiatiua/ etiã a pagano bene disponunt. ter.est:ꝛ in eo exẽplũ in.l.ex hac scriptu ra.ff.de dona.et ibi Bar.et alij:ꝛ ita po test intelligi.l.tale pactũ in p̃n.ff.de pac. de qua opponit glo.et nõ soluit in.l.ex his x̃bis.C.de testamẽto militis:vbi est
68 casus † q̃ verba enũtiatiua a testatore ,plata p̃ncipaliter ,pter aliud regulari ter nõ disponũt:ꝛ nihil operãtur:regula cuiꝰ.l.varias patitur limitationes:quas poteritis colligere ex dictis per Bar.et alios in.d.l.ex hac scriptura per Bal.et Ange.in.d.l.ex his x̃bis: vbi videas re missiue Jass.in.j.col.in qua dicit plures alias fallẽtias q̃ in locis p eũ ibi relatis cõiter nõ tradũtur addẽdas:quas enu merat in.d.j.co.cũ scõa.¶Quero.xiiij. † an ardor liciti amoris habeat vim clau 69
sule codicillaris:vt si in testamẽto sit in stituta persona valde dilecta testatori:ꝛ nõ nisi q̃nq̃ affuerint testes:(q̃ intelli ge loquẽs de iure cõmuni/ꝛ pti:in testa mẽto nũcupatiuo:vbi de illis iuriꝰ.vij. testes regulariter in tali testamẽto req̃re bãtur:vt in p̃n.huiꝰ.l.dixi:ꝛ etiã intelli ge scõm predicta iura:ꝛ istã.l.loquẽtẽ in testamẽto in scriptis:in quo etiã hodie regulariter req̃rũtur.vij.testes:vt vidi stis sup̃.ista.l.in p̃n.)talẽ dilectionẽ p̃so ne habere vim clausule codicillaris est dicẽdũ. ita Bal.in.l.si iure p glo.ibi.C. de testa.manu. ,pbat.l.in testamẽto.ff.ỏ fideico.liber.q̃ est mẽti tenendũ:da ali bi nõ reperitur q̃ in.d.glo.et in.d.l.in te stamẽto fm Bal.in.d.l.si iure/vbi dicit: q̃ nõ auderet hoc extendere/sed restrin gere ad casum libertatis:ꝛ ad alia reli cta pietatẽ cõtinẽtia.Et quãuis Bal.pre dictã decisionẽ extẽdere nõ audeat.Lu do.Ro.audet firmãs in cõsi.clxxix.inci pi.amplissime doct.in penul.col.vbi plꝰ
70 dicit: † q̃ ardor liciti amoris habet vim renocationis clausule derogatorie ap posite in primo testamẽto: q̃ est multũ notãdũ ad.l.si q̃s in p̃n.testamẽti de le ga.iij.fm Jass.in.l.exigẽdi in.ij.col.C. de ,pcu.vbi dicit se alibi nõ legisse q̃ in d.cõsil.postea idẽ Jas.in.l.nõ dubiũ.C. de testamẽtis in.ij.col.que est finalis di cit.q̃ glo.in x̃bo traditur in.x.fallẽtia.l. eã quã.C.ỏ fideicomi.dicit/q̃ in.d.l.i te stamẽto est speciale ,pter pietatẽ ꝛ affe ctionẽ:ꝛ q̃ est bene notãda glo.in.d.l.in testamẽto fm Jas.i.d.l.nõ dubiũ in.d.ij.
71 col.ex qua glo.notab.iũcto.ter.dicit in d.ij.col.notare fm singulare: † q̃ cõiũ ctio sanguinis/vel licita affectio i p̃sona valde dilecta testatori habet vim clausu le codicillaris:ꝛ q̃ tãtũ operatur/ac si in testamẽto esset apposita clausula codicil laris:ꝛ q̃ ita illã glo.ad hoc notat: et di cit alibi nõ reperiri in iure.Balỏ.in.d.l.

si iure: et eam restringens prout dixi. quã glo. dicit Jasso. in.d.q. colũ. etiam sane intelligẽdam quantũ ad legata / et fideicõmissa . et q̃ si talis persona dile cta testatori valde heres instituta esset in testamento nõ solẽni: illa affectio nõ faceret valere institutionẽ:cum speciale sit in filijs institutis in testamento nõ so lẽni.l.hac cõsultissima.ff.ex imperfecto. C.de testis.supra allega.ita notãter de clarat doct. Abbathesi. in nota. xlij.quẽ referunt: et sequitur Jasso.in.d.q. colũ. et sic in hoc Jasso. fuit sibi contrarius: quia in.d.l. exigendi exemplificauit in institutione: vt vidistis supra. Jstã con tradictionẽ Jasso. tetigit Dida.de Se gu.in.d.volu.fol.lxij.col.ij.et non deci dit solũ/ sed referunt Jasso.in.d.contra rietate.Tertio: et adhuc singularius ex d.glo.in. d.l. in testamẽto iuncto ter.no tat Jasso. in.d. scõa colũ.quod si testa tor fecisset primũ testamentũ/in quo ap posuisset clausulam derogatoriã volun tatis/ꝛ potestatis: quia dixisset/q̃ si con tingat eum facere aliud testamentũ non vult illud valere/ nisi apponãtur in eo certa verba.et postea facit secũdũ testa mentũ/in quo instituat personam valde dilectã/q̃ sicut affectio habet vim clau sule codicillaris: ita habet vim renoca tionis clausule derogatorie in testamen to primo cõtente: quod breuioribus ver bis retulit Jasso. in.d.l. exigendi . alle gans Ludo.Ro. in.d. consilio. et in.d. .l.non dubiũ/etiã cũ referunt in.d.con silio: ꝛ dicit/q̃ ita signanter extendit.d. glo. Ludo.Roñ.in predicto consilio: ꝛ q̃ in.d.consilio allegat Balỏ.in.d.l.si iure.et q̃ certe Balỏ.ibi de hoc vltimo nihil dicit: nec ipse Jasso. credit verũ: qui loquens de isto puncto vltimo in.l. sancimus. C. de testamentis in.vj.fall. dicit dixisse in.d.l.non dubium: si enim volumus referre Jasso. in.d.l.non du bium in finalibus verbis in quantũ di cit: q̃ nec credit verum : in allegatione quã facit Ludo.Roñ.in.d.consilio. de Balỏ.in.d.l.si iure.qui non dixit ibi il lud ad q̃ per.d.Ludo.Roñ.allegatur in.d.consilio secundũ Jasso.vbi supra: remanet decisis huius puncti sine con trarietate Jasso.sin autẽ ad predictam decisionẽ.Ludo.Roñ.in.d.consil.con tradixit.et non probat:ꝛ in.d.l.sancimꝰ se remittit in hoc ad ea q̃ dixit in.d.l.nõ dubium:vt dixi. ¶Quero.xv. † an in 72
ramentũ habeat vim predicte clausule codicillaris.Et antequã vltra in hac.q. procedã dico:q̃ verba vltima Jasso.in d.l.non dubiũ: de quibꝰ supra intelligẽ da sunt/et referenda.ad.d.allegationẽ: ꝛ non ad.d.decisionẽ. Ludo.Roma.in d.consil.moueor. primo:quia post quã Jasso.in.d.l. non dubiũ in fine dixerat. q̃ Balỏ.non dicit in.d.l.si iure illud ad qõ cum.allegat.Ludo.in.d.consil. tunc illico subdit predicta x̃ba. Secũdo: nã cum Jasso.in dictis locis:ꝛ aliys retule rat/ꝛ referunt Ludo.Ro. in pũcto isto: ꝛ nõ impugnat: imo dicit esse multũ no tandũ in.d.l. exigendi ad.d.l. si quis in principio testamẽti:ꝛ q̃ signãter Ludo. Ro. extendit.d.glo.in.d.consi.vt retu lit ipse Jasso. in.d.l.non dubium/dixi. Non est credendũ velle Jasso.cõtradi cere.Ludo.Ro.in hoc per dicta x̃ba q̃ bene ad.d.allegationẽ referũtur: vt vi distis:ꝛ quia si contradixisset probasset argu.l.j.ff.sin vero de cadu.toll.quẽ su pra. allegaui.Redeũdo enim ad.d.q.l. xv.dico/q̃ iuramentũ habet vim clausu le codicillaris:vt valeat actus co modo meliori quo põt. ita Bart. in.l.j.ff.si q̃s ita de verbo obli.allegat.l.cũ pater.ff.si lius matrẽ de lega.ij.vbi p illũ tex.notat ibi.q̃ iuramẽtũ importat istã clausulã/q̃ illud sup quo interponitur valeat omni modo quo valere põt:et dicit dixisse in l.si q̃s pro eo.ff.de fideiu.vbi dicit in.v. col.q̃ putat:q̃ i toto titu.de fideiu.vbi di cimꝰ fideiussores nõ teneri:q̃ndo inter cesserũt i duriorẽ causam/vel ,pmiserũt aliud : vel quãdo p̃ncipalis nõ tenetur: q̃ istis casibꝰ iuramẽto teneatur nõ vt fi deiussor: q̃a deficit forma fideiussionis: sed vt principalis promissor:nã iurãdo videtur velle teneri oñi modo quo po test: qõ in.d.v.col. Bart.intelligit verũ exẽplificãs i stipulatione:q̃ndo interue nit defectꝰ solẽnitatis formalis: nã si in terueniat circa cõsensum: tũc si cõsensus totaliter deficiat:vel est limitatus certo modo: aut certa cõditione: codẽ modo iuramẽtũ intelligatur:nõ enim se exten

Universidad de Deusto
Biblioteca

dit/nisi vsq; quo consensum est: allegat: quatuor iura ad hoc que per vos videre poteritis: predictam regulam. scz q; iuramentū habet vim clausule: vt actus valeat omni meliori modo quo potest. sepe repetit Bart. secundū Jasso. in. d. ff. si quis ita in. viij. colū. vbi dicit/q; etiā dictam regulā tradit Bar. in. l. si quis in prin. testamēti. de lega. iij. in fi. col. in fi. et in veritate/ita est: ꝛ in. d. l. si quis pro eo. et est in. d. v. col. facit tex. in. c. quanto. ff. si vero: ꝛ ibi Abb. in. v. notabili. de iureiuran. vbi dicit nota in versi. si vero ꝛ tene menti: † q; iuramentū si in specifica forma seruari non potest/est seruandum eo modo quo potest: vt in. d. tex. et per hoc patet tex. predictū in. d. ff. si vero: ibi vsquequaq; debere exponi. s. eo modo quo potest secūdū Abb. in. d. C. in. ij. col. vbi dicit/q; videas qđ dixit in. c. ad nostrā/qđ est primū. co. titul. Et ex. d. regula dicit Bar. in. l. si qs maior. C. de transa. q; putat/q; si trāsactio nō valebat iure transactionis: valeret iure pacti. ꝓpter iuramentū: qđ secus esset alias vt in. l. si causa. cū ibi notatis eo. titu. de quo vide Jass. in. d. l. si quis maior. Areti. et Roma. in. d. ff. si quis ita. et Angel. in. d. l. si quis maior. et in. l. si vnus. ff. si accepti lato. ff. de pac. In hoc est addēdum/q; sicut iuramētū habet effectū nota. vt vidistis: vt act⁹ sup quo interponitur: valeat eo meliori modo quo potest: hoc idē est in dispositione patris inter suos liberos: vt semp intelligatur clausula: vt valeat actus omni meliori modo ꝛ via qua potest. glo. est in. l. cohere di. ff. cū filie: in verbo valuit de vulga. et pupi. quā Joan. de Imo. ad hoc multum cōmēdat pro nota. ibi cū cōcor. referunt/ꝛ seqtur Jass. in. d. ff. si quis ita in ix. col. vbi dicit. d. glo. nota. cuius regule facit mētionē: licet nō per viam regule. Dida. de Segu. in. d. volu. folio. liij. colū. iij. quā intellige verā/si in illo testamēto interuenit saltē tanta solēnitas: q; alias sufficeret in codicillis. ita expresse firmat Imo. in repe. C. cum cōtingat in. xxxiij. car. in vlti. col. illius car. versi. et per predicta videtur de iureiuran. facit: q; iuramentū non habet vim clausule derogatorie: sed bene/vt valeat omni modo potest. ita Anto. in. c. j. in. ij. oppo. ad fi. de cōsti. in. vj. Non omitto hic: q; licet alias promittens factū alienū ad nihilum obligetur: nisi specifice promiserit se facturū. vt in. ff. si quis alium insti. de inutili. stipu. aut curaturum: per glo. in. d. ff. si quis aliū in verbo effecturum: pro qua est tex. cum alijs: iūcta glo. ibi in. l. fi. ff. si. ff. si certum. peta. tamē si simpliciter promisit factū alienū cum iuramento. obligatur ad operam prestandā: sicut si specifice obligasset. vt sic valeat iuramentū: eo modo quo valere potest. ita Abb. in. c. ex rescripto in fi. colū. de iureiuran. vbi dicit q; secūdum quendā intellectū: de quo ibi per eum. colligas vnū singulare: quod est predictū. pro quo allegat in argu. c. ad nostrā. infra illo titul. et est tertiū: vt patet ex tex. eodem. probatur vltra. nam Abb. in. d. c. quanto in. d. ij. colū. dicens: q; ex dictus per eum in. d. c. quanto. patet † q; iuramentū habet vim clausule: si non valet quod ago/vt ago. valeat vt valere potest. subdit pro concor. dictum. c. ad nostram tertiū: et. d. ff. filius matrem: quem ff. etiam allegauit. Abb. in. d. c. ex rescripto in. d. fi. col. ad probandū illud vnū singulare: de quo supra. et ad hoc etiā facit tex. cum glo. in verbo sub iuramento in fi. in. c. ex literis secūdo de spon. ¶ Quero. xvj. † an tollatur testamentum primū habens in se iuramentū per secundū primi mētionē non faciens. dicas/q; tale testamentū secundū primū non tollat: nisi primū specialiter tollatur: qđ putat verū Bart. in. l. si quis in principio testamēti: circa finē prin. de lega. iij. postquā retulit Joan. An. in predicta. q. determinasse suo videre/q; iuramentū habet vim verborū derogatorum: vt secundū testamentū non valeat/nisi primū specialiter tollatur: cum iuramentū interpositū in testamēto habeat vim: vt importet perinde/ac si diceret valeat omni iure/quo valere potest: vt d. ff. filius matrem: per quem. ff. Bar. in. d. l. si quis in prin. circa fi. prin. dicit iterum putare: q; iuramentum habeat vim verborum derogatorum/ꝛ specialis reuocatio requiratur. idem tenet Bar. in. l. omnes populi: referendo

73 74 75

etiam Joan. And. in. iij. q. prin. ad fi. et est in. xij. col. ff. de iusti. et iure. referūt/et sequitur Jasso. in. l. si conuenerit in. ij. colū. ff. de iurisdi. omniū iudi. et Dida. de Segu. in. d. volu. fol. cxvij. col. ij. Ex quo apparet/q; dictū Anto. in. d. c. j. in. ij. oppo. ad fi. de consti. in. vj. (de quo supra) volens: q; iuramentū nō habeat vim clausule derogatorie non procedat: quādo apponitur in testamento.

76 † Et iuramentū interpositū in secūdo testamēto habet vim reuocationis clausule derogatorie in primo apposite. ita Bal. in. l. sancimus in vlti. col. C. de testa. referunt/ꝛ seqtur Jass. in. d. l. si cōuenerit in. d. ij. colū. in xx si. v. facit: vbi dicit singulariter dixisse Bal. in. d. l. sancimus in. d. vlt. col. et ibi modernos: i qua vlti. col. Bal. in proposito isto refert: et dicit aliqua q; mihi bona videntur: ideo hic ponere intendo: dicit ipse in. d. vlti. colū. q; doct. in. d. l. sancimus: querunt

77 † nunq̄d per secūdū testamentū reuocetur primū habens clausulā derogatoriā: de qua in secūdo nō fit mentio: ꝛ videtur q; sic p. d. l. sancimus: et. l. omniū eo. titu. et volu. nam primū testamentū nō potest valere: ꝙa nō est vltimū: vt dicit tex. in. d. l. oimm/ibi. ita demū firmū sit si vltimū cōprobatur: qđ est eo ipso: q; nō probatur contrariū. glo. est in. d. l. omniū in xx bo cōprobatur: pro qua est tex. ibi. nec cōtra iudiciū suū defunctus postea venisse detegatur: q̄ xx ba subdit tex. in. d. l. omniū: illico post alia q̄ in eo signani: facit tex. etiā ad hoc in. l. ij. C. q̄ testamēta. fa. possunt: notat Bal. in. d. l. omniū in fi. dicēs. itē noto: q; omne testamentū presumitur vltimū/nisi contrariū probatur: ꝛ quāuis Bal. ibi nō dicat: vt in. d. l. hoc tamē voluit notabile sumere ex. d. l. omniū: hoc idē firmat ipse in. l. si. in fi. C. de rebus cre. vbi loquens: an facere testamentū sit actus reiterabilis: dicit q; quis nō presumitur reiterabilis si semel testatus est: ex quo ibi inferunt: q; quādo vnicū reperitur: vnicū tantū esse censetur: alias presumeretur factum incertū: ꝛ addo secundū cum. ibi qđ notatur in. l. j. ff. j. de iti. actuq; prima. ad idē notat Bart. d. l. omniū: ibi vbi etiā Jas. breuiter in penult. colū. notat. et dicit q; facit. d. l. fi. et ibi Bald. et in. l. ij. in. ij. colū. in fi. C. de bono pos. secundū tabu. Redeundo ad verba Bald. in loco: de quo supra: dicit procedens ipse: in contrariū videtur per. d. l. si quis in principio testamenti: et. l. si ita ascriptū de legat. j. soluit dicens/q; Jaco. de Are. dicit q; aut clausula derogatoria respicit ius cōstitutionis: vt quia testator in primo testamento dixit: q; illud prevaleret omnibus: cū nollet amplius posse testari: ꝛ tunc quia iuri publico factionis testamenti renūtiari nō potest: valet secūdum: quāuis de primo nullā faciat mentionē: vt in. d. l. sancimus: ꝛ in. ff. posteriore insti. qui. mo. testamentū infir. aut clausula derogatoria respicit testamentum secundū respectu volūtatis simpliciter: vt quia testator dicit: q; primū testamentū prevaleat secūdo: cū intēdat decedere testator secundū formā primi testamēti: ꝛ non secūdi: ꝛ tunc nō valet secundū testamentū: quia nō habet volūtatem testatoris/nisi illa clausula derogatoria revocetur secundū Jaco. predictū/et. Cy. et hoc non facit autoritas illius clausule: sed sola volūtas testatoris: vnde si apparet de volūtate mutata puta. quia testator in secūdo testamēto iurauit: vel quia noua ratione motus est ad testandū: puta propter offensam primi heredis instituti: aut per aliam indignationē: tunc testamentū secūdū prevaleret: etiā si derogatoriā derogatorie nō haberet. argu. l. fi. cū Cornelius. ff. de solut. l. vtilitatem. ff. de confir. tuto. l. iij. ff. non solū. l. ex parte de admen. legat. et idem dicit Bald. per verbū puto: in d. l. sancimus in. d. vlti. colū. si testamentum secundū sit actis insinuatū per testatorē: nam vi actorū prevalet. d. l. omniū et. d. l. sancimus. versi. si autē: et q; idem forte est si currit decēniū: quia propter longinquitatē tēporis testator non potest ita recordari de clausula derogatoria: ꝛ quia decēniū debet aliquid operari per. d. l. sancimus: ex qua in xx si. sin autem in medio. notat ibi Jass. in. ij. col. q; secūdū testamētū validū/ꝛ perfectū tollit ipso iure testamētū precedēs. cōcor. ff. pen. insti. quibus. mo. testa. infir. et q; ideo superflua est clausula notariorū/qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicunt cassans/z anullans omne aliud testamentū si qō prius fecerat: nam cū ipso iure intelligatur anullatū: vt in.d. iuri.frustra hec adūcitur clausula:predictū nota.alijs verbis dixerat Baldus in d.l.sancimus in.d.vlti.col.vbi ad probandū suū dictū allegat.d.l.sancimus: et.ff. posteriore insti.qbus.mo.testa.in fir.cuius dictū/z predicta iura per eum tradita ad illud probandū:supra retuli: qō intelligendū est/nisi clausula in primo testamēto adesset derogatoria ad sequētes volūtates: vt qa testator dixisset in primo testamēto:q si aliud facere testamentū cōtingeret/nisi clausula talis specialiter esset adiecta nolebat illud valere.d.l.si qs in prin.testamēti vbi plene per Bar.de lega.ij.ita Jasso.in.d.ij. col.hoc etiā fuit de mēte Bal.in.d.l.sancimus in.d.vlti.col.in mēbro scō:predicte sue distin.in quo allegat Jaco.de Are.et Ly.et retuli/supra: qō vltimū si bene vidistis Bal.limitat in.d.vlti.col. quatuor modis singul.qui traditi alibi nō reperiūtur secundū Pau.de Cast.et Alexā.in.d.l.sancimus:quos referūt: z sequtur ibi in.d.ij.col. Jasso.qui in.iij.et prin.iiij.referūt alias sex fallen.et dicit/ q aliā/z sic.xj.colligas ex verbis Bar. in.l.qui aliena.ff.ff.de acqui.here. Et no.vltra has fallen.q licet in codicillis nihil directo testator disponere possit.l. hereditatem.C.de codi.ff.pen.insti.illo titu.tamē clausulā derogatoriā appositā in testamēto testator in codicillis revocare potest: adeo q si postea aliud faceret testamētū valeret absq; alia derogatione: ita singu.Sali.in.d.l.hereditatē: referunt/z sequtur Angel.in.d.ff.pen.et
78 Jasso.in.d.l.sancim⁹ in.iiij.col.† Effectus notabiles iuramēti videatis p Jas. in.d.l.si cōuenerit de iurisdi.omniū iudi.et in.ff.itē si quis postulante in.j.et.ij. colū.omnimodo cū vide.insti.de actio.
79 Et ex dictis in hac.q.habetis: † q iuramentū appositū in testamēto habet vim clausule derogatorie ad sequētia:q pari ratione si apponitur iuramentū in sequenti testamēto debet habere vim derogationis ad clausulā precedētis testamenti. Hec duo dicta pbaui hic vera esse:vt vidistis:in specie tamē tenet Alex. in.d.l.sancimus:dicēs q iuramentū appositū in testamēto habet vim clausule derogatorie ad sequētia.allegat Joan. and. in regula:qō semel. in fi.in mercu. Bar.in.d.l.si quis in prin.testamēti circa fi.prin.et in.d.l.omnes populi in.ij. q.prin. ad fi.quē in.d.locis supra allegauerā:z q ergo pari ratione si apponi tur iuramentū in sequēti vim derogationis ad clausulā precedentis testamenti habere debet.allegat in argu.d.ff.filius matrē: referūt/z sequtur Jasso.in.d.l.sancimus in.d.ij.col.vbi duob⁹ fundamentis cōfirmat.d.argumentū Alexā.q̄ fundamenta videas: maxime secūdū:qa post illud: illico opponit Jasso.cōtra primā limitationē de predictis quatuor Bal. et cā impugnat quatuor medijs:z concordat:dicens se credere/q illa sit veritas:de qua ibi. ¶ Mucro.xvij. † an ex 80
testamēto invalido legata/z fidei cōmissa debeantur:dicas q nō.l.ex testamento cū alijs.C.de fidei cōmi.etiā si Imperatori relinquatur.l.ex imperfecto de lega.iij.de quo p Bar.in.l.j.in.iij.q.de sacrosan.eccle.quia cū ex eo nō possit propter imperfectionē adiri hereditas legata nō debentur.l.si nemo.j ff.de testa.iunte.(adde Jasso.in.l.iij.ff.fi.de libe.et posthu.vbi tractat/an vitiata institutione valeant legata:z substitutio a tali vitiata institutione dependens:de qbus duobus videte.ibi per eū post Bar.z alios. Et quādo testamentū pronuntiatur falsum irritantur legata non solū in futurū prestanda/sed etiā prestita.tex.est quē ad hoc notat Jasso.in.l.ij.ff.si qd ex testamēto in ver.falsum.ff.de cōdi.indebiti: magis clare tamē Jasso.allegasset.d. ff. in prin.fallit in libertate relicta q̄ si p legatariū bona fide prestita sit per hoc: q testamentū postea falsum pronuntietur nō retractatur.tex.est in.l.ij.C.de fidei cōmi.liber.et ibi Bald.qui idē dicit in legato ad pias causas:qō executionē habuit:vt in exēplo p eū ibi posito:licet prima frōte contrariū dicendū videretur: cū non videatur eadē frōte paritas rationis iter legatū libertatis/z ad pias causas: qa libertas irrevocabilis est:qō non videtur esse in legato ad pias causas.ita Jasso.in.d.ff.si quid ex testamento.Et legatarij qbus in minus solēni testamēto legata relicta sunt/in curia episcopali per denūtiationē euangelicā legata petere poterūt/z cōsequi.ita Bal. in.q.per eū disputata.incipi.statuto cauetur/q̄ fenerator in.viij.col.Angel.in q.incipi.astēsis miles: faciunt dicta per Jasso.in.l.si post diuisionē.C.de iuris/
81 z fac.igno. † cōfirmo:q legatarij quibus relicta sunt in testamēto nō solēni: quādo alia via legata cōsequi non possunt: licitū est eis furari:z furtores legatas subripere. ita Bal.singu.in.l.j.in.ij. col.C.de testā. motus per dictū Jnno. in.c. quia plerique de immuni.eccle.vbi
82 dicit: † q si aliquis habēs rem meā negat:nec probare possum: licitū est mihi furto subripere: dum modo scādalū nō oriatur: de quo vltimo vide nota.Anto.de but.et alios in.c.olim.el.j.col.vij. de restitu.spolia Alex.i cōsi.cxxxv. incipi.circa primū dubiū lib.j.col.ij.predictū dictū per modū dubij:monet Jasso. in.l.j.col.vj.ff.de cōdi. inde.vbi postq̄ in.d.l.tractauerat: si relicta in minus solēni testamento debeātur saltē naturaliter legatarijs p duas/vel quasi.col. q̄rit in.d.vj.col. Punqd autē debeātur in foro conscientie:z dicit/q videas Bal.et ibi lum in.l.cū quis.C.de iuris/z fac.igno. vbi Bal.in.iij.col.inferunt ex quodā dicto per eū: ibi q heres nō potest denuntiari coram episcopo ratione peccati: qō bene posset fieri si obligatio naturalis/ ex nō solēni testamēto oriretur: de quo memor fuit Jasso.in.d.l.cū quis in.iij. col.vbi postquā retulit:dicit q contrariū est verū:z referunt Bal.et Ange.in dictis.q. Bald.in.d.l.j.in.ij.colū.C. de testā. Jnnocē.in.d.c.quia plerique. Anto.et alios in.d.c.olim: z Alexan.in.d. cōsil. Si ex non solēni testamēto oriatur naturalis obligatio.vel ne.j.hac.l. tractabo.) Nec obstat aucten.ex causa. de libe.prete.nā quando ex alia causa quā exheredationis / vel preteritionis hereditas nō aditur ad alios pervenit hereditas/preter spem/z voluntatē defuncti: ideo testator eos gravare non cogitauit: sed quādo ex causa preteritionis/ vel exheredationis: cogitauit gravare eum quē exheredabat/vel preteribat in quantū poterat:sicut enim privabat tota hereditate q̄ sibi debebatur:ita presumit .l.q multo magis voluerit illū gravare legatis.ita Bar.in.d.aucten.ex causa in vij.col.vnde quādo rūpitur propter hereditatē non aditā iura.d.l. si nemo: cū simi.remanent incorrecta.Bar.in.d.l. si nemo:vbi etiam dicit: q hodie est immutatū in casu.s. si heres non vult adire:qa est prohibitus falcidiā detrahere: tunc valent relicta in testamēto/z pars hereditatis vadit ad personas enumeratas in aucten.de here.et falci.ff. si vero expressim co.j.Et sic.d.auct.ex causa lo qtur tātū:quādo testm rūpitur ex causa preteritionis/vel exheredationis. Bar. in.d.l.nemo.qui in.d.auctē.ex causa in vj.col.dicit in solu.l.is qui in potestate in prin.ff.de legatis prestā.q ibi loqtur secundū tēpora antiqua secūdū q̄ legata/nisi ex testamēto adiretur hereditas valere nō poterant: z q hodie secus in casu.d.auct.et idē voluit Bar.in.d.vij. col.in solu.quā dat in oppo.quā ibi facit de.d.l.si nemo cōtra.d.auctē. ex causa. † Ex sola tamē non additione hodie 83
legata nō deficiunt. d.l.j. ordi. in versi. (y si el testador instituyere.ꝛc.) De iure cōmuni vltra predicta/si nō sit adita hereditas testamētū est nullū legataq̄ corruūt regulariter. d.l. si nemo.l. eam quam.C. de fideico.l. si nemo.ff.de regu.iuris.Jaff.in.l.serui electione in pn. in.ij.col.de lega.j.et in.l.hec verba in.j. col.illo titu.vbi dicit: q nō sufficit: q ali quis sit heres/nisi etiā hereditatē adeat. allegat.d.l. si nemo de testa.iunte. p quā additionē/quasi contrahitur cū creditoribus/z legatarijs: z sic huiusmodi heres eis obligatur.l. apud Julianū.ff.ff. qbus ex causis in pos.ea.ff.heres instituit. de oblig.q̄ ex quasi cōtrac. qō procedit non solū cōdito testamēto: sed etiā quādo legata/z fidei cōmissa p ab intestato venientes relicta essent: ad hoc vt debeātur necesse est:q per illos qui ab intestato successuri sunt ab intestato hereditas adeatur.glo.est in.l.qui filio.ff.j.ff. de here.instit.quā glo.dicit singu.et notab. Bal.in.d.aucten.ex causa in.vij.colū. vbi dicit/q legata cōfirmantur per additionē/vel bonorū possessionē ab intesta

Universidad de Deusto
Biblio

to: alias non debentur: ex quo ibi inferunt legatarij probare debere hereditatem ab intestato aditam/vel bonorū possessionē petitā: ad qō allegat. d. glo. et. l. ij. ff. de fideico. liber. quā. l. summat. ibi Bar. dicens sic: ad confirmationē eorum q̄ in testamēto relinquūtur requiritur aditio ab intestato: vbi etiā refert/ ⁊ sequitur Jaco. de Are. dicentē: ibi per illā. l. q̄ requiritur aditio ab intestato ad cōfirmāda relicta in codicillis omisso. Rof. qui in titu. de actio. ex testamento tenuit: q̄ in codicillis cōfirmandis non requiratur aditio hereditatis ab intestato: quā glo. etiā tenet Bar. in. d. ℌ. j. pro qua allegat ter. in. d. l. ij. et. l. fi. in prin. C. de testa. manu. et insti. de co. cui libertatis causa bo. adij. circa mediū: probatur enim bene ibi in. §. j. et in. ℌ. hoc rescripto: de qua glo. etiam memor fuit Jasso. in. d. l. hec verba in. d. j. col. et in d. l. cam quā in. vj. co. vbi seqtur. d. glo. post. Albe. Bal. et Pau. ibi: quos referunt Jasso. in. d. vj. col. hinc est/ q̄ quando testator in testamento disposuisset:
84 † vel quādo statuto caueretur/ q̄ legata/ ⁊ fideicomissa/ etiā hereditate nō adita debeātur: tunc cōpetit conditio ex. l. vel ex statuto/ aut officiū iudicis: nō autem actio ex testamento: ita singulariter tenet Balō. in. l. j. in vlti. colū. C. si quis omissa causa testamenti: vbi reputat suū nouū dictum: pro quo facit: nam heres dicitur/ quasi cōtrahere cum legatarijs hereditatē adeundo: vt supra diri: allegando. ℌ. fi. l. apud Julianū: quibus ex causis in posse. ea. ℌ. heres insti. de obliga. q̄ ex quasi con. per quā additionē oritur actio personalis ex testamēto cōtra heredē: cum talis aditio inducat obligationē/ ex quasi contractu: vt in dictis iuribus. ex quo seqtur/ q̄ si non adijt: contra eum actio psonalis ex testamēto oriri nō potest: ꝓbatur a cōtrario sensu. d. iuri. Supra. d. tamen determinationem Bal. intellige supposito pro vero/ q̄ testator possit in testamēto talē clausulā apponere. s. q̄ valeant legata/ etiā hereditate non adita per heredē: quoniā Bal. in. d. vlti. colū. postquā dixerat dictū superius suū illico subdit: q̄ istam clausulā nunq̄ vidit apponi in testamentis: nec videtur defendi posse de iure: quia omnis clausula testamenti nō valet/ nisi per additionē hereditatis confirmetur. l. si iure: de lega. iij. vbi tenet Bar. q̄ si nō valet testamentū: nō valeret etiam clausula cassans/ ⁊ irritans in eo apposita: allegat. ℌ. testamēto. l. qui ex liberis. ff. de bono. posse. secundū tabu. et. l. cancellauerat: de his q̄ in testamento delentur: habetur in. l. nemo potest de legat. j. scōm Jasso. in. l. j. in. xvij. colū. illo titu. Circa illud enim de statuto: vt dixi disponēte/ q̄ legata ⁊ fideicōmissa debeantur/ etiā non adita hereditate: dic q̄ Bal. aperte tenet in. l. dotis. C. de iure. do. per glo. nota. ibi ad fi. q̄ dicit: etiā si non sint heredes conueniūtur: † valere statutū/ q̄ 85
filij mercatorū teneantur ad debita patrum mortuis patribus: licet non probetur/ q̄ sint heredes: vel etiā constet/ q̄ repudianerint hereditatē: qō statutū est durum: vt ibi dicit Bal. valet tamen: qa valet pactum inter creditores/ ⁊ filios: prout tenet glo. in rubri. de decre. decu. lib. x. cum quo dicto Bal. transit/ ⁊ illud seqtur ℙetrus de An. in. c. j. versi. vlterius quero scriptū est: de consti. Joan. de Ana. in. c. ij. de delic. puc. Alexā. in loco: de quo per Jasso. in. d. xvij. col. dicit dubitandū nō esse valere statutū obligans heredē ad legata/ etiā si hereditatem nō adierit. allegat Bal. in. d. l. dotis per. d. glo. ibi/ ⁊ sequētes illū Jasso. autem in. d. xvj. col. tenet contrariū motus tribꝰ medijs. ℙrimo/ qa termini nō sunt pares: nam Bal. in. d. l. dotis loquitur in filijs quos facilius statuta obligāt ad paterna debita: ⁊ ecōtra per. d. glo. in d. rubri. quā glo. ad hoc allegat Balō. dicens eam ordinariā in. l. i. in. ij. q. ne filius pro patre: quā glo. et Bal. in dictis locis. allegat Jass. in. d. xvij. col. qui statim subdit: ⁊ q̄ Alex. loquitur: vt valeat statutū obligans extraneū non adeuntem hereditatē ad legata. Secūdo moueatur: quoniā Bal. in. d. l. dotis per. d. glo. loqtur in creditoribꝰ qui tractāt de dāno. et Alexā. vbi supra in legatarijs/ qui de mero lucro tractant: ⁊ nō sit par ratio lucri/ ⁊ dāni. l. fi. versi. nō enim par ff. C. de codi. Tertio: nam maximū resultaret absurdum. s. q̄ testator pauper

posset diuitē vnū obligare ad magna legata cum heredē instituēdo: si teneretur ad legata/ etiā si hereditatē nō adeat: et per cōsequēs dictū statutū esset irrationabile: ergo nihil valere debet: cū lex ⁊ statutū debeāt esse sancta/ iusta/ ac honesta. l. iustitia. ff. de iusti. et iure. l. ij. ff. de legi. l. leges sacratissime. C. illo titul. et c. erit autem lex. distinct. iiij. tenet Bar. in repe. l. omnes populi in. ix. colū. ff. de iusti. ⁊ iu. Aduertite/ q̄ predicta tria fundamenta Jasso. vrgent satis contra Alexan. fundantē se in dicto Bal. in. d. l. dotis: cum. d. glo. ibi/ vt vidistis. ℙrima enim duo: quia termini non sunt pares: nec par ratio: inter. d. decisionem Bal. in qua fundatur. Alexan. et eius doctrinam p. d. decisionē. Vos dicite/ q̄ Bal. in propꝛijs terminis dicte docē. Alexā. locutus fuit in. d. l. j. in. d. vlti. colū. C. si quis omi. causa testamēti: de qua supra feci mentionē: ⁊ q̄ tunc competat conditio ex statuto/ aut officiū iudicis: et non actio ex testamēto/ vt dixi. et ita Alexā. fundari potest ex docē. Balō. in. d. l. j. in d. vlti. col. qui nō loqtur ibi de filijs: nec de creditoribus patris: sed de legatis: remanet tamen predictū tertiū fundamentum Jasso. sine respōso: qō si ei cōgruū dari potest pro nunc omitto. ℂ Quare
86 † enim si hereditas non sit adita legata corruūt/ ⁊ regulariter nō debentur. d. l. si nemo. cū concor. supra alle. dicas: qa ante aditā hereditatē: nullum est ius cū satum. l. precia rerum: prope mediū. ff. ad. l. falci. que nō est alibi secundū Bal. in. l. ij. circa fi. C. de iuris/ ⁊ fac. igno. referunt/ ⁊ seqtur Jasso. in. l. legatū la. j. in fi. ij. col. de lega. j. vbi dicit: q̄ ista ratio assignatur p omnes in. l. is qui heres. ℌ. fi.
87 ff. de acqui. here. † Ab intestato autem bene relinquūtur legata: nam quando quis decedit intestatus videtur instituere illū qui ab intestato succederet. l. si qs cum. l. cōficiuntur in prin. de iure codi. ideo verba quisquis mihi heres videntur extēdi ad successores ab intestato in legatis q̄ continent onus heredis/ ne sit cōtra. l. qui liberis. ℌ. hec ꝟba de vulga. ⁊ pupi. secūdū quosdā in. d. l. si quis qui dicunt: q̄. d. l. si quis loqtur in legatis q̄ cōtinet onus heredis/ vnde cōprehendunt etiā heredes ab intestato. d. ℌ. hec verba in substitutione q̄ promissionē substituti cōtinet: q̄ promissio ad eum nō trahitur: de quo testator nō cogitauit. quorum opinio displicet Bar. in. d. l. si quis per ea q̄ habētur in. l. si in testamēto. ff. si quis. omi. causa test. quare ipse in. d. l. si quis. soluit aliter dicēs: q̄. d. ℌ. hec ꝟba: loquitur quādo fecit testamentū. quo casu predicta verba referūtur ad heredes scriptos in testamēto. d. l. si quis: quādo nullū fecit probatur in. l. quidā. referūt eo. titul. de iure. codi. et in. ℌ. testamēto. d. l. si quis. Et q̄ ab intestato bene relinquantur debeāturq̄ legata vltra predicta. probatur de iure regni. d. l. j. ordi. ibi (y sea valedero el testamento) vsq̄ ibi inclusiue (aun q̄ el testador. tē.) cōsiderato/ q̄ testator nō instituit heredē. ibi vt in. d. ꝟsi. patet: non antē per. l. fi. titul. viij. parti. vj. vt ibi dicebat Aōtal. per eius generalitatē: qa non generaliter/ sed specialiter loqtur in casu. d. auctē. ex causa. Sed habito respectu: q̄ quādo rū pitur testamētū/ aut annullatur ex causa preteritionis/ vel exheredationis redit ur ad causam intestati/ quantū ad institutionē: vt in. l. fi. ct. d. aucten. ex causa cō sideranit recte Aōtal. si nō obstat doct. Bart. de qua supra. in. d. auctē. ex causa in. d. vij. col. ℂ Quero. xviij. † an de iu 88
re cōmuni testamentū sine institutione valeat. dicatis q̄ non. ter. est in. l. j. in fi. de vulga. et pupi. quē finē. legunt Bar. et alij pro. ℌ. incipiēti substituere. ex quo notat ibi Jasso. in. j. col. q̄ sine heredis institutione: nihil in testamento scriptū valet: cū institutio sit caput testamenti. glo. est in. d. ℌ. substituere: in ꝟbo institutione: pro qua sunt iura in. l. proxime: de his q̄ in test. de. et in. l. fi. de iure. codi. ℌ. in pmis insti. de fideicomi. here. bonꝰ ⁊ expresor. ter. in. ℌ. ante heredis institutionē insti. de lega. q̄uis Jas. in. d. j. col. nō alleget ad hoc: nisi. d. glo. et. d. l. proxime/ circa qō vide doct. in. d. auctē. ex causa. ℂ Quc † legata non actione ex 89
testamēto: sed ex. d. l. j. ordi. cōditione legatarij cōsequētur. per doctrinā Balō. de qua in. d. l. j. C. si qs omi. causa testamēti in. d. vlt. col. supꝰ allegatā: quā vt dixi seqtur ℙet. de An. in. c. j. de consti. et

Joā.de Ana.in.c.ij.de delic.pue.Alex. in.d.l.j.de lega.j.xuij.col. nā sicut p dictā doct.Bal.et aliorū q̄ cū sequūtur in dictis locis cōpetit conditio ex statuto/ aut officiū iudicis: ꝛ nō actio ex testamēto:quādo statuto caueret/ꝙ legata/ꝛ fideicomissa deberētur/etiā nō adita hereditate:ita cōpetit cōditio.d.l.j.ordi.p legatis:ꝛ aliis in testamēto cōtētis:licet heres i eo institut⁹ adire noluerit:vt in.d. xbi.(ꝙ si el testador instituyere.ꝛc̄.)et nō actio ex testamēto: ꝛ idē quādo testatur sine institutione.d.xbi. (ꝙ sea valedero el testamēto:) vsq̄ ibi inclusiue(aun q̄ el testador.ꝛc̄.)et tūc succedet in bonis talis testātis:q̄ scōm ius aut cōsuetudinē patrie succedere debebat: vt in.d.xbi.quā doct.Bal.in.d.l.j. et in.d.l.doctis dicit obliuioni tradendā nō esse. Di.de segu. in.d.volu.fol.l.col.ij.ad intellectū.d.l.j. ordi.dicētis.vt supꝫ.dixi aliis xbis:ꝙ hodie etiā legata debētur: licet nō adeatur hereditas casu legatarij nō habēt actionē ex testamēto: imo cōditionē ex.d.l.j. qō est notādū scōm eū. ibi sup quo vide te.Alex.in.d.xuij.col. † Et hūc modū agēdi/ꝛ petēdi.legatari⁹ seruaturus est: cū agendi/ꝛ patiēdi modus pōderādus ac diligēter attendēdus est.ter.est scōm Joā.de imo.in.l.ij.ff.qō si in patris.ff.soma. allegat etiā.l.j.si mensor.fal.mo.dixe.C.de examinata de iudi.et.c.sup literis de rest.de quo vltra cū est glo.in.c. hec quippe.iij.q.vj.quā dicit nota.Bal. in.l.cū papinianus in.ij.col.de sentē.et interlo.oium iudi.ad hoc.ſ.ꝙ semp modus agēdi/ꝛ excipiēdi inspiciēdus est:ꝛ in.l.cū seruū in.j.col. de seruis.fugi.et in.l.etiā in.j.col.C.de fur.dicit ipse Bal. ꝙ modus agēdi inspiciēdus est.allegat notata in.d c.hec quippe.ꝛ Inno.in.d. c.sup literis:quā dicit aureā.idē Bal.loquēs in materia exceptionū in.l.j.ſi.col. C.qui.acusa. nō.pos.et in alijs locis de illa mentionē facit:quā sepe allegāt advocati secūdū Jass.in.d.ſ.qō si in patris in.ij.col. ¶Quero.xix. † an si p in integrū restitutionē aditio hereditatis rescindatur legata valeant: dic ꝙ nō de iure cōmuni:cui⁹ille duret heres de iure ciuili.l. et si sine.ſ. sed qō papinian⁹.ff. de mino. tamen q̄a nō est heres de iure

90

91

pretorio aditione per restitutionē rescissa:legata nō debentur.ter.est multū nota scōm Bar. ibi in.l.nec nouū est.ff.de cōdi. in debi.quā.l.legit Jass.in.ſ.si q̄d ex testamēto.l.ij.eiusdē titu.et volu.vbi ad hoc notat p ter.nota.d.l.nec nouū/ fm Bar.et oēs ibi. Simile etiā videm⁹ in existētia sui heredis:q̄ regulariter legata nō cōfirmat Bart.et alij in.d.l.nec nouū p.l.j.in fi.ff.vt in pos.lega. Jn presenti dubio: de iure regni: dicta legata deberētur p.d.l.j.ordi.cū per eā debeātur/etiā deficiēte heredis institutione:ꝛ ca existente:licet heres noluerit hereditatē adire: vt dixi:q̄ adiri potest vsq̄ ad xxx.annos:ꝛ nō vltra: per heredē testatoris.glo.est in.l.quādiu in xbo potest. ff.de acq̄.herc. q̄ fm Jmo.ibi est melior prē ceteris:ad hoc q̄ iuri adeundi prescribitur.xxx. ānis:ꝛ alibi glo. ita expresse/dicentē:ꝙ possit hereditas adiri vsq̄ ad dictos annos:dicit Sali.in.d.l.quādiu.te nō inuenire:q̄uis allegetur p cōcordanti.glo.in.l.licet.C.de iure deli.q̄ relata ad ter.non dicit qō.d.glo.in.d.l. quādiu.Opinionē cōtrariā tenet Sali. in.d.l. q̄diu post patruū suū Ryc̄ar.de Sali.et idē Sali.in.d.l.licet:q̄ tenent:ꝙ si dari posset mille annis heredē viuere in millesimo anno adire hereditatē posset: mouentur medijs/seu q̄busdā fundamētis.q̄bus respōdent.Jmo.Ludo.Alexā.et alij in.d.ll.quādiu: ꝛ licet.Vltra quos respōdet Jass.et plenius:vt ipse dicit in.d.l. quādiu in.ij.col. quorū respōsa p vos videre poteritis.et sic stat conclusio.d.glo.et cōmunis: † ꝙ iuri adeū prescribitur.xxx.annis fm Jass.in.d. ij.col.quā cōclusionē.ibi limitat: in quodam casu notabili: in quo iuri adeundi nō poterit prescribi minoris tpe.lx.annorū: quē dicit ponere notabiliter Bal.in d.l.licet in.iij.q.de filia cui delata est hereditas matris ex testamēto: cui etiā ab intestato succedere debuisset:ꝙ si nō adiuit ex testamēto.j.xxx.annos: poterit.j. alios.xxx. annos ab intestato adire:q̄a deficienti causa testati:causa intestati de nouo incipit nasci:cui prescriptū nō est: cū qua doct. Bal.Sali.et alij ibi transeunt.sequtur etiā Pau.de cas.hoc reputās mirabile.et dicēs/ꝙ istū casum semel de

92

93

94

facto habuit. Jmo fortius referūt Bal. in.d.iij.q.cōsuluisse Bar.ꝙ etiā si ab intestato steterit p.xxx.annos: ꝛ sic sit exclusus a.j.cap.liberorū: habebit alios xxx.annos: ex.ij.cap.generali legitimorum:q̄a sicut se habet ann⁹ de iure pretorio.l.j.ſ. sed videndū.ff. de succe.edic. ita se hūt.xxx.anni de iure ciuili.et hoc scōm tenent multū notabilr Pet.et Ly. in.d.l.licet scōm Bal.ibi/qui statim subdit.ista dicta esse menti tenēda: ꝛ multū memorie cōmēdāda: ꝛ maxime in filijs vtilia in successione parētū: q̄ sequūtur Ange. Paul.de Las. Alex.in.d.l.licet: quānis cōtrariū.ibi teneat Sali.p motiua debilia: q̄bus respōdet Alex.ibi/ꝛ in d.l.quādiu: ꝛ in duob⁹ suis cōsilijs: relatis per Jass.in.d.l.quādiu in pn.iij.col. idē cū Bart.et Bal.tenent Rapha.cu. Alex.et latius Aret.in.d.l.quādiu: vbi Jasso.in.d.iij.col.dicit: diligenter istas decisiones nota.q̄a sepe eas vidit in facto.Ex q̄bus Balō.in.d.l.licet in fi.col. inferunt: † ꝙ si filio cui hereditas matris erat delata est lapsus ann⁹ deliberādi:quē vt filius habebat: ꝙ adhuc scōm annū deliberādi:vt legitimus trāsmittere possit.et idē in emācipato:ꝙ post primū annū/ꝛ intra secūdū mortēs trāsmittit ius deliberandi/quasi agnatis:q̄ est nota. dignissimū scōm eum in.d.fi.col. de quo vide Alex.in.d.l.licet q̄ substinet istā illationē Bal.de qua fecit mentionē Jasso.solū referēs in.d.l.licet in fi. vbi antea dicit circa illā doct.de qua supra.ſ.ꝙ etiā si abintestato steterit p.xxx. annos.ꝛc̄.procedere quādo filia exclusa fuisset per lapsum tpis:ꝛ ita p tacitā renuntiationē: ꝙ tunc solū intelligeretur exclusa ab vno cap.si autē expresse renūtiasset/ꝛ simpliciter:tūc intelligitur renūtiare iuri ex omni cap.cōpetenti.glo.est ordi.in.d.ſ.sed videndū in xbo/succedat: plene dixit Jasso.in.l.j.C.q̄ admiti.Et aliā primā doct.Bal.in.d.l.licet in d.iij.q. de qua supꝫ.ſ. de filia cui delata est hereditas matris(ex testō.ꝛc̄.) intelligit Jass.in.d.l.licet in.ij.col.quādo talis filia coheredē non haberet:ꝛ nō fundat: sed breuiter videtur tenere referēdo.ibi Bal.qui de coherede non loqtur in.d. doct.sua. † Verū est/ꝙ ad hoc vt legata valeant necesse est relinquātur in testamēto/aut codicillis.l.xxxiij.cū alijs titul.ix.parti.vj. ꝓbat.d.l.j.ordi.q̄ vltra sentire videtur:ex inutili testamēto valere legata.probo:certū est/ꝙ legata debētur quānis sine herede:ꝛ sic ab intestato moriatur testator.d.ll.si quis.l.cōficium tur:et.d.l.j.ordi. in verbis prenotatis:ꝛ tūc requiritur/ꝙ pueniētes ab intestato adeatur hereditas ab intestato:vt legata debeantur:q̄a adeūdo/q̄si cōtrahitur cū creditoribus/et legatarijs.d.l. apud Julianū.ſ.fi.q̄bus ex causis in poss.ea: cū concor. de hoc dicto. allegaui. glo. in.l.q̄ filio.ſ.j.ff. de here. insti.quā glo. dicit singul.et nota. Bal.in.d.auctē. ex causa in.d.vij.col.et plenius istius dicti locutus fui supꝫ.et vltra ibi dicta, addo. Jasso.in.l. nemo pōt in.ij.lec.in.vj.col. in fi.de lega.j. Sed nō facere institutionē heredis:et facere inutile testamentū videtur idē vulgata regula: nil ꝛ inutile eq̄parātur.notāt Bar.et alij in.l.fernū: de verbo obli. † Hinc est/ꝙ paria sunt non habere maritū/vel inutilē.glo. est in.l.fi.C.ad.l.faui.de plagia:ap̄probata per scribētes.quā notat ibi Balō. ad hoc: † ꝙ vidua dicitur non solū q̄ virū non habet: sed etiā quia virū sibi inutilē habet.ex quo inferēdo notat ibi † ꝙ prellegia q̄ dātur viduis dātur istis inutiliter nuptis.allegat.l.j.quādo imperator inter pupil. et vidu.C. significantibus: de offi.delc.et ꝙ credit/ꝙ hoc voluit dicere.d.glo.et subdit facere in cōtrariū.l. si cū dotē.ſ.fin autē.ff.solu.ma.et soluit dicens illud esse certū quantū ad fedus matrimonij: vt nupta etiā cū inutili viro nō p̄o vidua habeatur: ꝛ ꝙ ipse loqtur per.d.glo.quantū ad quedā extrinseca. faciūt notata per Bart.in.l. si cōstāte in pn.in.iiij.col.q.v.non esse/vel inhabilē esse.l.j.ſ.penul.ff.qō cuiuscunq̄ vni.notatur in.l.fi.C.de natu.libe. † Similiter esse paria aliq̄d non facere/aut viciose: vel minus bene .l. quotiens. q̄ satis da. cog.Mullū medicū/seu imperitū adhibere.glo.est in.l. si ab hostibus.ſ. si vir: in xbo lucrifacere.ff.solut.ma.ter.est in .l.ꝙ si nolit.ſ. si mancipiū: de edi.edic. Mō adire/vel nulliter/seu via incōpetēti adire.ter.est in.l.ij.C. de succe.quem

95

96

97

98

edic. quẽ ad hoc notant Bal. Sali. Ful. et alij ibi. et Jas. in. iij. col. in fi. q̃ allegat: alia duo iura concor. itẽ paria sunt nõ cõparere: aut minus legitime cõparere. c. nicolao de appell. itẽ nil/ꝛ innalidũ equi parãtur: et quãuis de isto vltimo dicto: allegaui notata per Bar. et alios in. d. l. seruũ de ẋbo obli. allego etiã tex. in. l. si aut nullũ. et ibi Bal. C. de legi. here. Et sic videtur/ꝙ corrigantur iura in. d. l. ex
99 testamẽto cũ alijs: † et ad istã. l. in fi. de tur intellect⁹: vt procedat preterq̃ in le gatis/ et fideicõmissis singularibus/seu particularib⁹. Corroboratur: q̃a heres idẽq̃ legatarius omissa hereditate lega tum cõsequitur. l. q̃ filiabus. ℌ. fi. de lega. j. l. filio pater eo. titu. et vtrobiq̃ Bart. et doct. idẽ Bar. in. l. si patroni. ℌ. q̃d ergo ad trebe. l. xix. j. et ita sine institutione habita rõne: q̃a noluit esse heres: ꝛ non scõm defuncti voluntatẽ: nõ solũ in filio suo herede instituto: sed etiã in emanci pato. l. nam nec emãcipatus: de lega. j. Bar. in. d. l. q̃ filiabus. ℌ. fi. pro quo facit d. l. xix. ibi (repudiar ꝛ acceptar:) q̃ ẋba ad emãcipatos/ꝛ extraneos ptinẽt. tex. est cũ glo. in. ℌ. extraneis insti. de here. q̃li. et dise. Ex quo dici potest: ꝙ. d. l. xix. in suo nõ procedat cũ immiscere/ꝛ absti nere sint ẋba suorũ. l. si is q̃ immiscuit. l. necessarijs. ff. de acqui. here. d. ℌ. extra neis: dicite tamẽ/ꝙ. d. l. xix. intelligatur etiã in suis: primo p eius generalitatẽ. l. de precio cũ alijs de publi. Secũdo: q̃a etiã suus adit ꝛ repudiat. l. defunctis. C. de legi. here. et actio semel heredi acq̃si ta p eius additionẽ ab ossib⁹ eius/nisi me diãte cessione separari nõ potuit. glo. est in. l. ij. in pn. in verbo ea vero. ff. pro so cio. quã dicit nota. Jas. i. l. si is q̃ pro em ptore in. iij. ij. col. ff. de vsuca. pro qua est tex. in. l. q̃s ergo in fi. ff. de pecu. In quã tum eñ. d. l. xix. dicit: ꝙ fili⁹ meliorationem tertij/ꝛ. v. omissa hereditate capere possit: intelligo scõm notata p Bart. in solu. quã dicit ipse dare. Dinũ in. d. l. filio pater ad. d. ℌ. q̃d ergo: vbi dicit: ꝙ ideo in. d. ℌ. q̃d ergo: nõ cõsequtur legatũ vel fideicõmissum: q̃a solus fili⁹ erat in stitutus: vnde repudiãdo impugnat iu diciũ defuncti: sed in. d. l. q̃ filiab⁹. ℌ. fi. habebat coheredẽ: ꝛ in. d. l. filio pater/ etiã coheredẽ habebat: vt ibi dicit Jas. in. iij. colũ. in qua etiã dicit: ꝙ si solus es set institutus: vel si sunt plures/ꝛ oẽs im pugnãt: tũc bene dicũtur iudiciũ defun cti impugnare: q̃a tũc tota corruit testa toris volũtas: ꝛ oia disposita in testamẽ to annullãtur: ꝛ ad causam intestati rẽ re ducunt. l. q̃sitũ: de acqui. here. d. l. si ne mo. ff. de testa. tute. et subdit: ꝙ hoc mo do respõdent Bart. et doct. in. d. l. filio pater: ꝛ in. d. ℌ. fi. d. l. qui filiab⁹ ad. d. ℌ. q̃d ergo. ẋ si. cur eñ nõ videat indign⁹.
¶ Quero. xx. † an rõne solẽnitatis im 100
pugnãs actũ postea ex eo se iuuare pos sit remissiue vide Jasso. in. l. decẽ stipula tus in fi. col. de verbo obli. post. aut. de but. et plenius Joã. de Imo. in. c. ex pte decani. de rescrip. et Abb. ibi in. v. nota. et in. c. cũ venerabilis: de excep. Bar. et alios in. d. l. decẽ: ꝛ in. l. nõ vtiq̃. ff. de ex cep. † Tamẽ vt. d. l. xix. nõ ita limitetur 101
ꝙ predictũ intellectũ: dicite ꝙ cũ melio ratio tertij ad liberos pertineat: quoniã extraneis relinq̃ nõ potest. l. ix. fori. ll. lib. iij. ti. de las mandas: et isto respectu d. melioratio dicatur legitima: filio insti tuto/ꝛ meliorato in tertij: quãuis heredi tatẽ repudiauerit. Mirum si. d. melioratiõnẽ capere possit. maxime: q̃a. d. l. xix. dicit (como si fuessen herederos en la dicha mejoria:) licet i veritate titulo. singu lari melioratio/etiã tertij defertur. ꝓbatur: q̃a. d. melioratio est quota bonorũ/ꝛ nõ hereditatis. d. l. ix. fori. ibi (en la tercera pte de sus bienes:) ergo talis meliora tio deferꝛ titulo. singulari. l. si q̃s seruũ ℌ. fi. cũ. l. seq. de lega. ij. Dida. de Segu. in. d. volu. fol. viij. col. iij. Secus si solũ in. v. esset meliorat⁹: qõ cum etiã extra neo relinq̃ possit. d. l. ix. et. vij. j. isto vo lu. procederẽt ẋba Barꝛ. de q̃b⁹ supꝛ. ad limitationẽ. d. l. xix. ſ. q̃ aut fili⁹ institut⁹ ꝛ meliorat⁹ in. v. repudiãs hereditatẽ habet coheredẽ nõ impugnãtẽ: ꝛ tali ca su poterit capere legatũ/seu meliorationẽ quinti/ꝛ hereditatẽ repudiare iurta d. ℌ. fi. d. l. q̃ filiabus: et. d. l. filio pater: ali ter si nõ habet coheredẽ/vel impugnan tem. d. ℌ. q̃d ergo. d. l. si patroni: lꝛa tamẽ d. l. xix. huic intellectui ꝺicere videꝛ: quia nõ loq̃tur de coherede: vt ex ea cõ stat. Sed predicta distinctione cõcorda re videtur

re videtur. l. ij. titul. ix. par. vj. Abontal. predictorũ mentionẽ nõ faciente. Cõfir mo: nã. d. l. xix. in casu ei⁹ supponere vi detur/ꝙ institutus/ꝛ meliorat⁹ habebat coheredẽ: ꝛ ꝙ coheres acceptauit here ditatẽ. ꝓba
tur in ea in quantũ dicit (q̃ al tiempo de la partija pareſcieren:) et ita. d. l. xix. intellecta cũ d. l. ij. titul. ix. parti. vj. iuncta dicta doct. Dy. de qua per Barꝛ. in. d. l. filio pater: cum alijs que in hoc puncto dixi supra: intrat etiam sub dicta distinctione melio rationis tertij. nisi diceremus: ꝙ. d. l. xix. intelligatur de diuisione inter succeden tes ab intestato inter se/ꝛ cum meliora to: ꝛ non de diuisione inter coheredes inter se/ꝛ cum meliorato. Et posito/ꝙ. d. l. xix. posset intelligi de diuisione inter succedentes ab intestato. ꝛc. Restat vl tra predictã doct. fundamentũ pro pre dicta distinctione dicte. l. ij. parti. vj. ti tul. ix. vbi heres ꝛ legatari⁹ habebat co heredes: que. l. secundũ predictã doct. est intelligenda/de iure cõmuni fundan tur probanturq̃ hec vt vidistis iunctis d. ll. regni. et omitto pro nunc punctum istũ sapientioribus. Tenendo tamen/ꝙ ex inutili/vel imperfecto testamento le gata nõ debentur. d. l. ex testamento cũ alijs. C. de fideicõ. quia cum ex eo pro pter imperfectionẽ hereditas adiri non possit. legata non debentur. d. l. si nemo j. cũ concor. ff. de testa. tute. ad argumen tum sumptũ ex. d. l. j. ordi. respondite. il lud non procedere. nam non est idem. non facere heredis institutionẽ. et inua lidum/seu imperfectũ testamentũ. pro bat. d. l. j. ordi. in prealle. ẋbis. ibi (y sea valedero el testamento q̃ en tal manera fuere ordenado: aun que el tal testador no aya fecho heredero.) et sic ad literã probat. d. l. j. testamẽtũ sine heredis in stitutione valere. Cõfirmatur etiã p ean dem. l. ibi (y cũpla se el testamẽto.) inter ueniente solẽnitate: de qua ibi. probatur in. d. verbis illi⁹. l. ibi (q̃ en tal manera fuere ordenado:) qua omissa esset inuali dum/siue imperfectũ testamentũ nõ de fectu institutionis: q̃a sine ea in alijs/vt
f mãdamos que no fagan fe/ni prue/
ua s en juyzio/ni fuera del.
ex superioribus videtis testamentũ va lebat: sed solẽnitatis. d. l. ex testamẽto. d. ll. hac cõsultissima in pn. q̃ testamenta fa ce. possunt. et de testa. † Confirmatur p 102
dictionẽ (si) primũ verbũ. d. l. j. q̃ dictio apposita a le ge nunq̃ cõ tinet leuẽ so lẽnitatẽ: imo oportet/ꝙ cõ ditio existat. vt supꝛ dixi. allegãs Bal. in auct. matrie/ꝛ auie. i. j. col. q̃ndo mulier tute. offi. fun. pos. et doc. sequẽtes hãc de cisionẽ Bal. in locis de q̃b⁹ ſ. ꝓbaꝛ etiã p istam. l. ibi (sino. ꝛc.) vt declarani iũcto ẋ. fi. ei⁹. ibi (mãdamos q̃ no fagã fe. ꝛc.)
f ¶ Adãdamos q̃ no fagã fe/ni prueua:) f
q̃si diceret: ꝙ q̃nis verũ sit. ꝓbationẽ fie ri vino/ꝛ mortuo testimonio: vt patet in glo. rubricarũ. de testi. et fide. instru. ff. ꝛ C. defect⁹ aũt solẽnitatis: de qua hic/q̃a est solẽnitas substãtialis/vt dixi. facit de ficere testã. et codicillos taliter: ꝙ eis fi des nõ detur: nec aliq̃ alio modo ꝓbẽt cũ. l. ista resistat. ideo nõ valet actus/vt agiꝛ: nec vt valere põt. l. j. ℌ. si q̃s. ita de ẋbo obli. l. j. ℌ. cũ q̃ inutiliter. ff. de cõsti. pecu. de quo dicã in. l. xxv. j. Et qõ dꝛ ni hil referũt q̃d ex eq̃pollẽtib⁹ fiat. l. ij. cũ alijs. C. de insti. et substi. sub cõdi. fac. ꝓ cedit/ nisi illud ponaꝛ pro forma a. l. vel statuto. vt hic: q̃a tũc referunt q̃d fiat ex equipollẽtib⁹: vt dixi: maxime cũ vltra: hec. l. ꝓcedat annullãdo actũ si cõtra fa ctũ fuerit. Balꝺ. in. l. j. de libe. et posthu. quẽ ibi seq̃tur Alex. de q̃ dicã i. l. xlvij. j. Et ꝙ nõ faciant fidẽ: vt habeãt executio nẽ paratã: quã alias haberẽt iurta. l. fi. et scholã legistarũ. ibi de edic. diui. adria. tolꝺ. l. ij. titul. xvij. parti. vj. nec plene: nec semplene ꝓbẽt: nec presumptionẽ fa ciant iuris validã q̃ ad sustinendũ testa mẽtũ vllo modo prosit. s ¶ En juyzio/ s
ni fuera del.) vltra sonũ dictorũ ẋborũ: hec. l. in istis verbis vult. ꝙ licet sit verũ ꝙ relictũ in min⁹ solẽni testamẽto natu raliter debeatur/scõm Bar. in. l. j. et in. l. interdũ. ff. de cõdi. inde. ex quo resultat/ ꝙ si per ignorantiã iuris soluitur non ha bet locũ repetitio. l. cum quis: cum simi. C. de iuris. et fac. igno. nã in vltima vo lũtate quedã est forma substantialis: vt

testamẽta executio em

defuncti voluntas. Bartol. in. l. j. secũda colũ. ff. de condi. inde. et in. d. l. cũ quis in. iij. colũ. Jasso. in. d. l. nemo potest in secũda lect. in fi. iij. colũ. Quedã est forma probatoria: vt q̃ sint tãti testes (quorum numerus non sit de forma substantiali/ z substantiali: cuius opinionẽ Jasso. ibi in prin. iij. colũ. in. d. scõa lectu. tenet/ dicens: q̃ istam opinio. Bartol. semper tenuit: de quo passu supra dixi:) et similia: quãuis cessent non tamẽ cessabit naturalis obligatio: sed probatio quantum ad obligationẽ ciuilem Bartol. in. d. l. pri. in. d. scõa colũ. et in. d. l. cum quis/ in d. iij. colũ. Jasso. in. d. l. nemo potest/ in d. scõa lect. in fi. d. iij. colũ. tale enim debitum naturaliter solutũ ignorantia iuris non repetitur. d. l. cum quis. l. error. C. ad. l. falci. notatur in. l. scõa. C. de fideicõm. tamen per. l. istã in fi. probatur contrariũ. s. q̃ repetetur: quia nõ oritur obligatio naturalis defectu solẽnitatis: de qua hic/ nam est de substantia: vt dixi supra: † et quãdo testamentũ peccat in forma substantiali non oritur ciuilis: nec naturalis obligatio. d. l. pri. in. d. ℌ. si quis ita. d. l. pri. ℌ. cum qui inutiliter: supra alleg. Jasso. in. d. l. nemo potest in d. scõa lect. in fi. iij. colũ. et in. d. l. pri. ff. de condi. inde. in. v. et sexta colũ. tenens opinionẽ vltramontanorũ: faciunt nota ta in. l. obligationũ substãtia. ff. de actio. et obli. Et per cõsequens tanquã vtroq; iure indebitũ solutũ quocunq; errore repeti poterit virtute huius. l. facit. l. et si me putẽ cum alijs. ff. de cõdi. inde. ¶ Quero. xxj. † an in foro conscientie valeret testamentũ: in quo defuit solẽnitas huius. l. Jn hoc dicite: q̃ Bar. et alij sustinentes primã soluendo. glo. in. l. si post diuisionẽ. C. de iuris/ z fac. igno. quã primã soluendo. glo. ibi improbat. cõcludunt: q̃ ex testamẽto non solẽni inter filiũ/ seu aliũ legitimũ heredem/ et heredẽ putatiuũ: vt in casu. d. l. si post diuisionẽ nulla cadit obligatio naturalis: facit ad hoc bene. tex. in. l. si in testamẽto in prin. et ibi Baldus et Ang. ff. si quis omi. causa testamẽti. idẽ tenet Bal. in. l. ex pte. ff. de acq. here. vbi reprobando glo. in. d. l. si post diuisionẽ volentẽ: q̃ inter coheredes est quedã tacita obligatio per. d. l. ex parte: quia alter ab altero nihil capit/ sed a seipso. idẽ cõfirmat ipse in. l. sed z si in cõditione ℌ. sed si sit. ff. de here. insti. vbi etiam dicit: q̃ videamus qd̃ notatur in. l. inter oẽs: qui satis da. cog. vbi dicit glo. q̃ possessio corporalis bene potest capi ab alio: quia in facto cõsistit: sed iure directo institutionis non capitur ab alio: sed a semetipso. ¶ Ex quo sequitur ista cõclusio: q̃ licet ex testamẽto non solẽni naturalis oriatur obligatio quo ad legata (de iure cõmuni:) tamẽ quo ad institutionẽ heredis nulla obligatio oritur: qd̃ est notãdũ secũdũ Bal. in. d. l. ex parte in fi. ℟. Ex qua cõclusione Bal. et Fulg. inferẽtes in. d. l. si post diuisionẽ dicunt si bene intelligũtur: † q̃ filij etiã in foro conscientie extraneo partẽ hereditatis in testamẽto ei relictã dare non tenẽtur: qd̃ postea apparuerit non solẽne: cũ inter eos etiã naturalis obligatio non oritur: ex quo infertur: q̃ heres nõ potest denũtiari coram episcopo ratione peccati: qd̃ bene posset fieri si esset naturalis obligatio. ita Bal. in. d. l. cũ quis in fi. iij. col. de qua illatione memor sui/ in. q. xvij. sup: z istã cõmunẽ sentẽtiã. s. q̃ ex testamẽto nõ solẽni inter filiũ/ seu aliũ legitimũ heredẽ/ z extraneũ: cui partẽ hereditatis in tali testamẽto reliquit testator nõ oriatur obligatio naturalis: z q̃ p hoc filij etiã in foro cõscientie extraneo partẽ hereditatis. z̃c. vt dixi/ corroborat Jas. q̃tuor membris i. d. l. si post diuisionẽ q̃ statim ibi tenet cõtrariũ/ dicẽs: q̃ in p̃riũ fortiter arguit. et in veritate ꝓbat bonis motiuis: z postea distingui posse/ ait. q̃ si filius ista bona possideat nõ tenetur in foro conscientie dare extraneo heredi partẽ ei in tali testamento nõ solẽni relictã. et q̃ ita ꝓprie loq̃tur Bal. in. d. l. si post diuisionẽ: si autẽ ecõtra ille extraneus heres illã sibi relictã partẽ/ quãuis in nõ solẽni testamẽto possideret: in foro conscientie eã licite retinere posset: z q̃ allegata per eũ pro sua opinione procedãt in. ij. mẽbro p̃dicte distinctionis de isto passu: vide dock. in. d. l. nemo põt: maxime Alex. et Jasso. in. j. lect. in. xj. col. cum sequenti: et in. ij. lect. in. xiij. et. xv. colũ. vbi in effectu Alexã. et Jasso. tenent predictam distinct. (ad illud enim quod infertur secundũ Bald. in. d. l. cum quis in fi. d. iij. colũ. s. q̃ heres non potest denũtiari coram episcopo ratione peccati: qd̃ bene posset fieri/ si esset obligatio naturalis: vt supra dixi: addo distinct. quã ibi statim subdit ipse:) secũdũ quã est intelligẽda dock. ℙet. de Anca. in regula possessor in. j. q. de regu. iu. in. vj. vbi in specie tenet: † q̃ institut⁹ in testamẽto carẽte solẽnitatib⁹ iuris ciuilis: z hñte cõsensum purũ testatoris potest licite retinere talẽ hereditatẽ in foro cõscientie/ sine peccato: quã dock. referũt Jasso. in. d. l. si post diuisionẽ: z in. d. l. nemo põt in. j. et. ij. lect. in. d. col. et Dida. de segu. in. d. volu. fol. lxxxiiij. col. ij. ¶ Quero. xxij. an naturaliter tãtũ obligatus in foro cõsciẽtie soluere teneatur. Bar. in. l. si pene. ff. de cõdi. indebiti tenet sub dubio forte: q̃ sic cõfirmo p dock. Bal. in. l. cũ qs de iuris z fac. igno. in fi. iij. col. quã retuli in precedẽti. q. in qua dock. dixit inferẽdũ: q̃ heres nõ potest denũtiari coram eõ ratione peccati: qd̃ bene posset fieri si esset obligatio naturalis. Pau. de cas. in. d. l. si pene tenet contrariũ: qa ex quo. l. ciuilis eũ liberat nõ debet esse clementior lege: dicit tamen/ q̃ tutior est opinio Bar. ꝓpter periculũ anime. c. inuenis de spõsa. cõtra Bar. etiã tenet expresse Abb. in c. nouit in. xj. colũ. de iudi. vbi dicit: ex quo dic male sensisse Bar. i. d. l. si pene: vbi dicit/ q̃ liberatus causa pene tenetur restituere in foro anime: z subdit statim in. d. xj. col. Abb. illud dictũ Bart. esse cõtra dicta per eum in. d. c. nouit. allegat etiã ipse Abb. pro se: z cõtra Bar. Bal. in tit. ff. si de feudo: defunct. cõten. sit. ℌ. si qs per triginta dicentẽ/ q̃ in istis exceptionib⁹ penarũ nõ habet locũ hec denũtiatio Jasso. in. d. l. si pene referũt dictam dock. Bart. sub dubio forte: z etiã Paul. de Last. tenentẽ contrariũ: z postea pro. opi. Paul. aliqua dicit referendo: z subdit etiã alia pro opinione Bar. z non se firmat in aliqua harum opinionum: de qua dock. Bar. fuit memor Dida. de Segu. in. d. volu. fol. cxvj. col. iij. vbi dicit: vnũ tamẽ esse notandũ: † q̃ licet de iure ciuili quis nõ potest agere ex sola naturali obligatione: vt iuribus per eũ ibi allegatis: de iure tamen canonico in foro cosscientie forte per cẽm cõpelletur soluere ille q̃ taliter est obligatus solũ naturaliter. allegat Bar. in. d. l. si pene: z predictorũ aliorũ mentionem nõ facit: (in cõmento hui⁹. l. scire oportet: † q̃ ad validitatẽ testamẽti requiritur declaratio effectualiter volũtatis testatoris: nã non perfecta volũtate eius/ vel morte preuentus nihil valet: qa attentauit facere nõ tamen testamentũ fecit. l. fideicõmissa. ℌ. quotiẽs: de lega. iij. l. ex ea. l. si his qui. ff. de testa.) Et antea quã in hoc vltra procedã: pro maiori declaratione illorũ que in tribus precedẽtibus proximioribus. q. dixi. Jn quantũ tenui in fi. xx. q. in cõsequẽtiã eorũ que ibi dixerã: q̃ tanquã vtroq; iure indebitum solutũ quocunq; errore repeti poterit: virtute huius. l. ad qd̃ dixi facere. l. et si me putem cũ alijs. ff. de condi. inde. Addo glo. in. d. l. cũ quis quã ibi tenent docto. et Jasso. in scõa colũ. hinc dicit ipse in. l. creditori tuo in fi. C. de pact. esse notandũ finem illius. l. iuncta. ibi glo. q̃ licet per pactũ de non petendo nõ sit ipso iure sublatũ debitũ: tamen debitor per ignorantiã soluens posset solutũ repetere: et dicit predicta glo. siue soluat errore facti: siue etiam iuris: et assignat Jasso. in prealleg. loco rationẽ/ dicens: † quia quando qd̃ soluitur est omni iure indebitum quocunq; errore soluatur semper repeti potest: allegat glo. in. d. l. cũ quis/ z dicta per eum ibi/ qui prosequens in. d. l. creditori/ ait: q̃ ita ibi per pactũ de nõ petendo: quia tollitur ipso iure naturalis: z ciuilis eliditur: est perinde/ ac si esset penitus indebitum: ideo quocunq; errore soluatur repeti potest maxime: quia soluens est tutus exceptione perẽptoria/ z fauorabili. Sed quando esset obligatio ciuilis non elisa/ vel melius obligatio naturalis nõ elisa: tunc distinguitur: an errore facti soluatur/ z põt repeti: secus si errore iuris. l. error. C. ad. l. falci. declarauit Jasso. in. d. l. cũ qs. Mõ taceo † q̃ iura in. l. si veritas: z in. l. ex testamento. C. de fideicõ. q̃ dicunt re

licta in minus solẽni testamẽto nõ debe
ri:limitãtur quãdo testator noluit solẽni
ter testari/sed ponere i fide heredis:nã
istis duob⁹ cõcurrentib⁹ cogitur heres
iurare/an testator reliquerit/ꝛ si nolue
rit iurare habetur pro condẽnato/ꝛ sol
nere cogitur:nec tunc potest opponere/
ꝙ volũtas testatoris non fuerit solẽnis
glo.est in.ℌ.fi.insti.de fideicõ.here.tex.
est secũdũ intellectũ quẽ tenent cõmuni
ter doc.ibi in.l.questionẽ.C.de fideicõ.
ꝛ in.d.ℌ.fi. ¶Procedendo tamẽ in illo qõ
dicere incipiebã/ꝛ mãsi/seu finiui in.d.l.
112 si bis q.ff.de testa.dico † ꝙ ideo dispositio.d.ℌ.ex imperfecto habet locũ: ꝛ pro
cedit ꝗa inter liberos nõ habita ratione
impfectionis testamẽti propter omissam
solẽnitatẽ: secus si esset imperfectũ testa
mentũ p non cõpletã volũtatẽ: nã tunc
non procederet/etiam inter liberos. ita
Barꝁ.per glo. ibi in.d.l.si is qui:qõ est
notan.secũdũ eũ: ibi vbi vltra probat p
l.furiosum:ibi dũ dicit pro nihilo.et glo.
ibi.C.ꝙ testamẽta.fa.possunt:qõ est men
ti tenendũ semp secũdũ Bar.in.d.l.si is
qui:sicut enim dicim⁹ in cõtractu:quan
do habetur pro pfecto/ꝛ absoluto.l.con
113 tractus.C.de fide.instru. † ita volũtas/
seu testamentũ perfectũ erit quãdo tota
volũtas fuit declarata/ꝛ testator habuit
totã suã volũtatẽ pro declarata.doc.est
Barꝁ.in.d.l.si is qui.vbi glo. distinguit
tripliciter:ꝛ sic tres facit casus:quos vi
deatis:ꝛ illos referũt/ibi Bar.et addit
quartũ: quãdo volũtas est scripta/ꝛ nõ
pfecta.argu.l.fideicõmi.ℌ.j.sup̃.alleg.et
d.l.ex ea. In vno eũ predictorũ casuũ.
s.de volũtate pfecta:ꝛ nõ scripta:de quo
loqtur.l.fi.de iure.codi.dico/ꝙ si appa
ret testatorẽ voluisse cõdere testamẽtũ i
scriptis:tũc ꝓcedit lectura posita p glo.
ad.d.l.fi.dicẽtẽ.ibi nõ enim valuit:vt ta
stamẽtũ in scriptis:ꝗa nomẽ heredis scri
ptũ nõ fuit:nec vt nũcupatiuũ:nã testa
tor noluit nũcupatiuũ facere testamẽtũ:
aut nõ cõstat.et isto casu/si illa nomina
tio heredis est cozã legitimo numero te
stiũ facta:valet testũ.et illa scriptura va
leret/vt codicilli.ita Bar.in.d.l.fi.dicẽs:
ꝛ ꝙta intelligatur glo.d.l.si is q.et pro
intellectu.d.l.fi.vide.doctꝁ.et Jass.in.l.
114 errore.C.de testa.¶Quero.xxiij. † q
requirãtur ad probãdũ vltimã volũtatẽ:
facite q̃tuor casus:primꝰ sit: aut de testa
mẽto est cõfecta publica scriptura p ma
nũ publici/ꝛ autentici notarij.vij.testiũ
numerũ cõtinens/prout tota die fit.et ta
li casu:testamẽtũ hoc de p se plene pro
bat etiã si testes mortui sint.glo.est in.l.
ij.in verbo publicũ.ff.quemad.testamẽ
ta appe.quã Bar.et alij ibi tenent:ꝛ illã
dicit nota.Bar.in.l.j.C.de testam̃.in.fi.
col.vbi postq̃ Bar.dixit:notabiliter di
ctã glo.predictũ dicere subdit:ꝛ q ibi vi
deamus glo.nr̃am:quã etiã vocat nota.
Bal.in.d.l.j.in.j.col.Ang.et Salic.red
dũt.d.glo.ad hoc singu.in iure in.d.l.j.
vbi Ang.in lect.Flore.dicit: ꝙ Bar.co
audiẽte faciebat multũ signãter notari il
lã glo.cuꝰ sunt immemor.Jasso.in.l.ij.q̃
etiã est finalis in.ij.col.de bono. posse.
secũdũ tabu.vbi dicit:ꝙ habemꝰ cõcor
dã.et plenior ẽ in.d.l.questionẽ q̃ est fi
nalis in v̄bo ostẽditur.C.de fideicõm.et
iste casus est indubitabilis:ꝙ nihil expe
dit probare per testes:ꝗa scriptura auct.
notarij absq; testiũ examinatione pro
bat Jasso.in.d.ij.col. Idẽ sit de secũdo
casu.s.quãdo de testamento nulla est fa
cta scriptura: sed nuncupatio in presen
tia septẽ testiũ:si fuit facta priuata scrip
tura ipsiꝰ testatoris/vel alteriꝰ q̃ nõ erat
notariꝰ:tunc si iudex talẽ scripturã autẽ
ticauerit.et ita citatis citãdis eã publica
ri fecit: seu ad scripturã redacta sunt dic
ta testiũ/ac iudicis autoritate publicata
secũdũ formã traditã per tex.glo.et scri
bentes in.l.publicati.C.de testa.Sit ter
tius casus:quãdo de testamẽto nõ est fa
cta scriptura autentica:nec aliqua publi
catio iudicis secuta.et de ꝓbãdo agitur
tale testatorẽ fecisse testamentũ/in quo
Sẽpronium heredẽ instituit: ꝛ tũc/aut ad
uersarij q̃ ab intestato succederent si tale
nõ esset testamẽtũ: omni modo/ꝛ meliꝰ
oino testamẽtũ fecisse testatorẽ negant:
tunc ad probãdũ testamentũ req̃rentur
septẽ testes:qui interfuissent testamẽto/
et iuxta.l.cũ antiqtas: cũ ibi notatis.C.
de testa.de tenore testamẽti deponerẽt:
ex quo dicto tertio casu:resultat quartꝰ.
Et est:quãdo ab intestato venientes testa
torẽ fecisse testamẽtũ verũ esse cõfitẽtur/
sed idebita solẽnitate factũ:ꝛ hec est pro

prie.q.que altercatur in.d.l.ij.per glo.
in verbo doceri de bono.pol.secũdũ ta
bul.de qua vide per doctꝁ.ibi.Barꝁ.et
alios in.l.heredes palã in prin.ff.de te
sta. et in.l.j.ℌ.si quis neget.ff.quẽad.te
stamẽta appel. Et quãus.q. ista.xxij.
diuersa sit a.q.xij.s.tamẽ cũ istã videa
tis rogo illorũ q̃ ibi dixi memores sitis.
115 ¶Quero.xxiij. † quando ad substan
tiã actus/ꝛ de forma probationis certus
numerus testiũ requiratur: si in tali pro
batione est semiplene probatũ: ꝛ in pro
batione non/nisi vnus deficiat testis:an
poterit deferri sacramentũ actori in sub
sidium probationis: vel reo in defectũ
probationis:ꝛ videtur/ꝙ sic: quia loco
vnius testis habetur iurans: vt notatur
in.l.in bone fidei.C.de rebus credi. et
sic videtur numerus testiũ supleri. Con
trariũ autẽ est verũ: quia quãdo certus
numerus testiũ de substãtia actus: ꝛ de
forma probationis omissio substãtialis
forme vitiat.l.si vnꝰ.C.de testa. ¶Prete
rea tũc defertur iuramẽtũ ex inopia ꝓ
bationis:quãdo iudex nõ est certus de
beri/vel nõ deberi: sed in supposita.q.
iudex certus est nõ deberi:ergo in ea iu
ramentũ deferri nõ potest:ꝛ maxime in
testamento:vbi testes esse debent roga
ti: et ideo cũ pars de testimonio roga
ri nõ possit: sequitur/ꝙ loco testis rogã
di subrogari nõ potest.doctꝁ.est Balꝺ.
in.l.ij.in fi.C.de bono.poss.secundũ ta
bu.q̃ verba sunt notanda secũdũ Jasso.
in.l. admonendi in repe. in.lxvij.colũ.
ff.de iureiuran.vbi referunt Balꝺ. hoc
idem tenentẽ in .c.j.ℌ. item si vassallus:
si de inuesti. seu.contro.fue. Ludouicũ
in.d.l. admonendi in.xxvj.col.et Bal.
in.d.l.in bone fidei in.ij.colũ.vbi dicit/
ꝙ vnus testis non facit semiplenã pro
bationẽ/quando deest solẽnitas:ex quo
116 inferunt ibi: † ꝙ si valet testamentũ ex
forma statuti coram duobus factũ: per
vnũ testem non probatur semiplene/ꝙ
testamentũ sit factũ:quia deficit substan
tia:vnde non defertur iuramentũ alle
gat.d.l. si vnus:ꝛ addit dicẽda per eum
in.l.cũ etiam eoꝺ.titꝁ.et volu.et in pro
posito huius .q. videte que dixi in. xj.
117 q.supra. ¶Quero.xxv. † an primũ te
stamentum solẽne tollatur per secundũ
inualidum: in quo venientes ab intesta
to instituti sunt: dic ꝙ si in primo testa
mento essent institui extranei: ꝛ in secũ
do venientes ab intestato: tunc secundũ
qõ est fauorabilius propter venientes ab
intestato: licet inualidum primũ tolle
ret.tex.est in.l.hac cõsultissima.ℌ.si quis
autem.C.de testa.qui tex.ampliatur du
pliciter: ꝛ ex notabilibus modis limita
tur: vt per Jasso.in.d.ℌ.si quis autẽ: ex
quib⁹ ampliationib⁹/ꝛ fallentijs: rema
nebit ista.q.aliquãtulũ declarata:et pro
maiori cõplemento.videte Barꝁ. et do
cto.in.l.si duobus.ℌ. si prius.ff. de bo
no.posse.con.tabu.et in.l.si filiꝰ q̃ in po
testate:de libe.et posthu. Fulg.et Pau.
de Last.in.d.ℌ. si quis autem. Barꝁ. et
alios in.l.ij.de iniusto.rup.test. et Jass.
in.l.posthumo.in.v.et.vj.colũ.C.de bo
no.posse.contra.tabu. ¶Posito tamen/ꝙ
dicta in hac.q.de iure cõmuni procedãt
tamẽ per.l. istã contrariũ teneri potest:
nisi venientes ab intestato instituti i secũ
do testamẽto inualido essent illorũ qui
bus legitima debetur ex testamẽto/ꝛ ab
intestato.l.iij.infra in prin.cum concor.
et etiã tunc non tolleretur primũ perfe
ctum per secundũ inualidũ virtute secũ
di: quia nullũ est vt hac.l. sed quia illis
stãtibus: legitima ex testamẽto/ꝛ ab inte
stato debetur eis: vt dixi: et alij omnes
isto casu de iure instituti heredes nõ po
tuerũt: vulgaribus iuribus sub rubricis
de iniusto rupto. et de inoffi.testamẽto
ff.et de libe.prete.et de inoffi.testamen
to.C.per que iura aduersus preteritio
nem/ꝛ exheredationẽ subueniuntur: vt
in eis. In materia nostre.l.non omitto:
† ꝙ qui negat relictũ primo: nõ potest 118
postea confiteri relictũ esse: ꝛ ex minus
solẽni voluntate se tueri: † et quãdo te 119
statorꝰ noluit solẽniter testari/sed in fide
heredis ponere: heres iurare debet nõ
esse relictum/vel soluere. tex.est qui ha
bet istas duas lecturas bonas: ꝛ notabi
les secũdũ Barꝁ. ibi in.l. questionẽ.C.
de fideicõ.quã allegani in processu.xxij.
q.supra in scba eius lectura: de qua est.l.
xxv.titꝁ.xj.parti.iij.quãtis ibi Abbotal.
nõ recordatus fuit.d.l.q̃stionẽ: q̃ est sin
gularis:nec hẽt nisi vnã cõcor.ℌ.fi.insti.
de fideicõ.here.ita Bar. in.d.l.questio=

nem in prin. practicã cuius videatis: ibi per eum ad vtrũq; casum. qui multũ ibi notat secũdũ lecturã/in qua heres tenetur ad prestationẽ legati cuiliter/& naturaliter: secundũ quã lectu. seu intellectũ d.l. q̃stionẽ quẽ cõmuniter tenent doct. ibi/& in. d.ff.insti. de fideico. here. qui intellectus est secũdũ. d. secũdũ lectu. vt doct. declarant in. d. locis/est notandũ: q; vbi a testatore est electa fides heredis. ibi nõ est opus testib⁹/nec alia testamẽtaria solẽnitate. ita Jasso. in. d.l. q̃stionem in. ij. col. vbi in. j. col. secũdũ predictam primã lectu. dicit tria specialia. ex tex. d.l. questionẽ colligẽda: q̃ per vos videatis. Tertio quorũ adit. ibi. viij. simi-
120 lia: † q̃ sunt species negãtiũ: & qualiter puniãtur si de mẽdacio conuicti fuerint: de quo etiã per eundẽ in. l. possideri. ff.
121 si rem. ff. de acqui. posse. vbi dicit † q; heres negans rẽ esse hereditariã si de mendacio cõuincatur puniatur detractione falcidie illius rei/ac si eã furto subtraxisset: & sic sola cõtradictio verbalis habet vim subreptionis absq; vlla cõtractatione. tex. est nota. secũdũ cũ in prealle. loco in. l. hereditatũ. ff. ff. ad. l. falci: cuius casus est nota. scõm Bar. ibi/de quo vide eundẽ in. l. paulus: & in. l. beneficio illo tituł. et volu. et quotidie allegatur. d.
122 ff. si. ad hoc † q; occultator est par furi. Jasso. ibi. quẽ tex. reputat singu. Bal. in rubri. extra. de eo. q̃. mitti. i poss. de quo tex. memor fuit. Jasso. in. d.l. questionẽ in. d. j. col. in probatione septimi similis.
123 Addo: † q; rescriptũ per mẽdaciũ impetratũ etiã si non sit iuri cõtrariũ non valet: & mẽdax precator punitur si in eo reperitur dolus. tex. est in. l. et si legib⁹. C. si cõtra ius/vel vtili. pub. de cuius materia vide. Bal. et doct. in. l. prescriptione illo titu. per quã. l. et si legib⁹ in. ij. resp̃so. dicit ibi Bal. se de facto vidisse: q; quidã exposuit potestatu: q; tit⁹ erat bãnitus in cap̃. et descriptus in lib. publico bãnitorũ: & impetrauit licẽtiã: q; ille tanquã bãnitus caperetur: & re vera ille nõ erat illud corpus: tamen captus est/et in periculo mortis positus: quia vir potuit probari de diuersitate corporis: talis impetrãs ꝓpter suã nimiã improbitatẽ punitur seuissima pena per. d.l. et si legibus in. d. secũdo resp. per qõ vidit de facto quendã decapitari: oportet tamẽ cõstare: q; falso hoc fecerit per literã. d.l. ibi nimia mentiẽtis inueniatur improbitas: de quo dicto Bald. facit mentionẽ Jasso. ibi referens: & laborat aliquãtulũ vtrum tex. in. d.l. et si legibus in. d. ij. resolvet dictũ/seu decisionẽ Bald. Sed dõ posito/ q; nõ probet: an. d. decisio Bal. sit vera: & alibi probari possit. Circa primũ ad vtrãq; partẽ arguit probando: & resident in. ij. parte: quã dicit in iudicãdo tenẽdã: quia in penalib⁹ semper mitior pars est sequenda. l. interpretatione: cũ alijs. ff. de penis: & illo modo: predicta l. et si legib⁹ in. d. respõ. nõ probat. d. decisionẽ Bal. imo contrariũ: tamẽ ad secundũ veniẽdo: putat Jasso. vbi supra: predictã decisionẽ Bal. esse verã p tria: de quib⁹ ibi per eũ. Et in materia negãtiũ: de qua supra proxime dixi. recordor
124 † q; filij in maxima pte hereditatis instituti: qui in dãda legitima q̃ sola alij filio relicta est vsq; ad sentẽtiã fuerũt cõtumaces in pena tertij pluris cõdẽnari debẽt. tex. est in. l. si quis suo in prin. et ibi doc. C. de inoff. testamẽto: & quãuis Odofre. et Bar. dicãt de pena dupli. Bal. et Jas. intelligunt de pena tertij pluris secũdũ verã literã illius tex. qui est singu. et pertuo mẽti tenẽdus: nã frequẽter potest cõtingere presertim in puellis q̃b⁹ instituto masculo vniuersali herede: pro legitima/vel dote certa quãtitas relinquitur: q; si masculus est contumax in tribuendo: & pmittit se condẽnari: habet locũ pena. d.l. si quis suo. ita Jasso. ibi. Et addo secũde lectu. d.l. questionẽ dicẽti: q; quãdo testator noluit solẽniter testari. &c. de qua supra: q; licet iura disponãt neminẽ posse facere: q; leges in suo testamẽto nõ seruẽtur. l. nemo potest cũ alijs: de lega. j. q; nõ vendicant sibi locũ si testator noluerit disponere solẽniter: sed suã purã intentionẽ in heredis voluntatem ponere: qa heres tunc hac volũtate nõ solẽni obligaretur. d.l. questionẽ. d. ff. si. insti. de fideico. here. d.l. xxv. tituł. xj. parti. iij. hoc tamẽ sic posse impugnari videtur/dicens: q; si testator vtitur. d. scõa lectu. seruat ius: cũ secũdũ dispositionẽ. d.l. questionẽ in. d. scõa lectu. testetur: facit in argu. l. gracchus. C. de adulte. Ex quo resultat quãuis improprie: q; solẽniter disponit testator: iuxta. d.l. q̃stionẽ cũ concor. quia secũdũ ius cõtra q̃ tamen nimis facit: aliqua iura disponere extra solẽnitatẽ debitam a testatore in testamẽtis. probatur ex. d.l. questionẽ cum simi. cõfirmo per. d. ff. ex imperfecto: ideo est dicendũ: q; casus. d.l. questionẽ in secũda lec. est specialis. Bart. in. d.l. nemo potest in. j. col. Jasso. in. d.l. q̃stionem: & etiã dispositio. d. ff. ex imperfecto loq̃tur in casu speciali: quãdo pater testatur in liberos: vt ibi per tex. et notata p glo. et doc. et allegaui supra pro cõcor. d. ff. ex imperfecto. l. vij. tituł. j. parti. vj. et ita limitetur. d.l. nemo potest: vel aliter quo ad. d.l. questionẽ: q; nõ simpliciter in fide heredis testator posuit: sed fecit/q; heres sibi promitteret de prestãdo legatum/seu fideicõmissum. argu. l. quidam cũ filiũ. ff. de here. insti. et. l. spadonem. ff. j. ff. de excusa. et tẽpo. ca. ita Bar. in. d.l. nemo potest in. d. j. col. quẽ sequũtur. ibi Imo. in. ij. col. et Alex. in. iij. Jas. in hoc dicit in. d.l. questionẽ: se dubitare istis⁹ intellectus Bar. quãus oẽs vsq; ad illos dies illũ tenent: aut tertio: q; p l. potest fieri/& remitti solẽnitas iuris ciuilis: vt in. d.l. questionẽ. et. d. ff. ex imperfecto: nõ per testatorẽ: vt in. d. nemo potest. Bar. in. d. j. colũ. quẽ refert/& sequitur Jasso. ibi in. ij. lect. in. ij. colũ. ¶ Quero
125 xxvj. † an si aliqs huius regni extra illud testamẽtũ facit solẽnitatẽ in testãdo sicut si non esset extra seruare teneatur: videte remissiue Bal. Ang. & Alex. in. l. ij. C. quẽadmodũ testamẽta aper. Bart. in. l. q̃ a latronib⁹ in prin. ff. de testa. in. l. si nõ speciali. C. de testa. et in. l. cunctos populos: omni modo videatis eũ maxime in. x. colũ. in xõsi. circa primũ sic dico: aut statuta sunt prohibitiua ratione solẽnitatis: & antea in. vij. co. xõsi. ij. quero q̃d in testamẽto. Bal. in. d.l. si nõ speciali: qui beneloqtur in hac. q. Jas. in. d.l. cũctos populos in. j. et. ij. lec. ¶ Quero
126 xxvij. † si eodẽ tẽpore duo sint cõfecta testamẽta: & de tẽporis prioritate nõ appareat/nec posteritate: cui standũ sit. distingue. si illa duo testamẽta facta fuerunt sub vna sigillatione est vnum testamentũ: & ambo veniunt ex testamẽto. l. j. ff. si quis in duob⁹. ff. de bono. pos. scõm tabu. Si autẽ diuerse sigillationes: nõ tamen apparet q̃ prior: & q̃ posterior: nullus eorũ erit heres. glo. est in. l. fi. in verbo: missus in. ij. opi. de edic. diui. adria. tolł. & plenior in. d.l. j. ff. j. in xbo veteres in ij. opi. q̃ glo. hanc mouent. q. ita Bar. in. d. ff. j. vbi ad hoc vltimũ tres ponit limitationes. Jasso. in. d.l. fi. in penul. col. loquens in predicta. q. allegat alias duas glo. et referunt. Ly. Bar. et alios in locis: de qbus ibi per eum: & dicit cõmunẽ conclusionẽ veram esse/ q; nemo illorũ erit heres: propter nimiã incertitudinẽ. et ex dictis fallentys tribus. Bart. refert duas: & subdit tertio singu. limitandum vltra alios: nisi in vno ex istis testamentis esset aliqd relictũ pie cause in alio nõ: quia testamẽtũ in quo est aliqd relictũ pie cause presumitur vltimũ/& prevalet. ita Ludo in auct. similiter in rep. in. xij. speciali pie cause inter vltimas volũtates. C. ad. l. falci. referunt/& sequitur Jasso. in. d. penul. col. dicens singulare hoc dictũ. Ludo. nec alibi legisse: & q; ita cõsuluit Bririe in causa hospitalis magni: & q; pro ista limitatione: qa aliã autoritatẽ non reperit cõsulendo moueba-
127 tur: † nã in dubijs propria causa iudicandũ est. l. sunt plone. ff. de religio. c. fi. de senten. et reiudi. c. in his circa prin. de prenile. cõfirmatur: † quia si reperiã
128 tur duo instrumenta eodẽ die facta: nec q̃ sit prius factũ appareat: & in vno cõtineatur qualiter talis res donata fuit ecclesie: in alio q; illa res fuit titio hypothecata: q; fauore ecclesie in dubio presumitur prius factũ instrumentũ donationis: ita singulariter. idem Ludo. in. d. repe. in. xiij. speciali pie cause inter cõtractus motus: nã simile dicitur in fisco per tex. in. l. j. de iure fisci. lib. x. cuius casum dicit notabilẽ Joã. de ꝑla. ibi. vbi dicit † q; fiscus agens hypotecaria contra
129 donatariũ priuilegio fisci trãsfertur onꝰ probãdi prioritatẽ tẽporis: de qua dubitatur in aduersarium: vt in. d.l. vbi glo. hoc etiã sensit scõm eundẽ Joã. de ꝑla. ibi/quẽ tex. dicit singu. Jas. in. d. penul. col. vbi arguit. si ergo in cõtractib⁹ quãdo instrumẽta sunt dubia presumitur ill

Universidad de Deusto
Biblioteca

fauorem ecclesie: ergo idē in vltimis volūtanbus: ꝛ subdit/ ꝙ quia intellectus. d. l. j. de iure fis. est dubius cū sit in dubio cōtra fiscū iudicandū. l. non puto. ff. de iure fis. videamus plene Alex. in. l. j. ff. solu. ma. vbi de ista. q. videatis Jasso. maxime in. j. col. et secūdū predicta intelligerem. l. iij. titul. xiij. parti. vj. † et vbicunq; enim sunt duo actus cōtrarij/ vel incōpatibiles statur vltimo: ꝛ vltimū derogat precedētibus. tex. est secūdū Jas. ibi in. j. nota. in. l. si q̄s ante. ff. de acqui. posse. vbi subdit aliqua in q̄bus vltima derogant prioribus: q̄ ibi per cū videte accumulata: vbi in fi. iij. col. dicit. Quarto diligēter ex illo tex. notādū esse: † ꝙ licet precariū possit fieri duob⁹ modis: vno modo/ vt trāsferatur possessio: alio modo transferatur tenuta: ꝙ si quis primo cōduxit: ꝛ postea precario rogauit: vel ecōtra: in dubio nō intelligitur actū ꝙ ex precario nō transferatur possessio: nā isto modo vterq; act⁹ valeret: ꝛ sic pōderādū esse illū tex. valde nota. ait Jas. vbi supra. † ꝙ quādo sunt duo actus in dubio non debet fieri interpretatio: vt vterq; actus valeat: quia satis est vnum valere. et ita nota. limitari regulā q̄ habet: ꝙ in dubio fit interpretatio/ vt actus valeat. l. quotiens. la. ij. de verbo obli. cū simi. vbi Jasso. in. ij. limita. ad. d. l. quotiens allegat. d. l. si quis ante: dicēs tex. illius esse nota. ad limitandū. d. l. quotiens: ꝛ subsequēter. Jas. in. d. l. si quis ante. in. v. nota. dicit: † ꝙ cōductio/ ꝛ precarium concurrere possunt: quando est actū/ ꝙ in rogatū precario nō transferatur possessio/ sed tenuta: et ꝙ sic habemus: ꝙ sicut possessio potest haberi ex pluribus causis scinuicē cōpatientibus l. iij. ff. ex plurib⁹ illo titu. et volu. ita detentatio. per tex. in. d. l. si q̄s ante in ẋ si. idem ꝓponius: per quē tex. Bar. in. l. singularia in. iij. col. ff. si certū peta. dicit: † ꝙ in casibus in q̄bus per stipulationē non tollitur precedens cōtractus dicetur ex vtraq; causa rem habere: qđ reputat ibi Barto. multū notabile: † vt quādo quis habet duo instrumēta facta diuersis tēporibus de eodē/ ꝙ ex vtroq; dicatur rem possidere per. d. l. si quis ante: de quo vltimo videte per scribētes: et Paul. de Last. et Jasso. in. l. qui bis idē: de verbo obli. et apostilā ad Bar. in. d. iij. colū. in verbo possidere. ¶ Quero. xxviij. † vtrū cum minori numero. vij. testiū valeret testamentū conditū tēpore pestis: quo tēpore testes de facili haberi nō possūt. Bal. in. l. et ab antiqs. C. de testa. dicit/ ꝙ sic propter necessitatē in qua se fundat. d. l. et ab antiquis. Paul. de Last. Fran. de Arec. et Alexan. post Fulg. ibi tenent cōtra Balō. eandē opinionē contra Bal. tenet expresse Ange. in. l. cōficiūtur. ff. codicilli de iure. codici. et Ludo. Roma. late disputans istū passum in repe. aucten. similiter. C. ad. l. fal. in. xxxiij. speciali pie cause inter vltimas volūtates: ꝛ hanc partē cōtra Bal. cōsulendo tenuit Alex. in cōsilio incipi. viso themate: mihi exhibito in. iij. col. in ij. volu. et in cōsi. lxx. qō incipit. viso cōsilio alias p me reddito in. vij. col. in. d. ij. volu. vbi dicit magnū verbū. s. istam esse cōmunē opinionē: ꝙ licet testamentum fiat tēpore pestis tamē non est dispensatū circa solēnitatem a iure cōmuni requisitā. idem Alex. sibi cōtrarius tenet in. l. scriniarios per glo. ibi. C. de testamento mili. ꝙ tēpore pestis cū duobus testibus testamentū valeret: fuit etiā de mēte. Floria. in. l. milites. C. de testa. mili. quātis Bal. in. d. l. et ab antiqs loquatur de quinq;: hec. q. est pulchra: ꝛ vtilis secūdū Jasso. in. d. l. et ab antiquis in. ij. col. vbi loquens in ea referūt primo dictā sententiā Bal. et eam corroborat: postea referunt opinionē contrariā quam multi doct. tenent probatā bonis fundamētis: ꝛ eam cōfirmat in. iij. col. duobus medijs principaliter vltra alios secūdū eum: ibi vbi inducit tex. in. d. l. et ab antiquis in quo se fundat Bal. cōtra eum: et subdit ꝙ licet passus iste sit valde ambiguus: tamen ꝙ magna equitate nititur prima opinio Bal. et si casus cōtingeret pro ea cōsuleret: quādo tēpus pestis esset tale: ꝙ multi testes ꝓpter ingens periculū verisimiliter haberi nō possunt: et vltra Bal. vbi supᵖ. adducit fundamēta: inter q̄ monetur per tex. l. casus. c. illo titul. quē moderni pōderāt pro eorū opi. quē videatis in. d. iij. col. et in. iiij. vbi dicit putare istam partē equiorē/ ꝛ verio-

rem esse et ita resident. ¶ Quero. xxix. 137
† apertura testamenti q̄d sit/ ꝛ qualiter fiat: videte. l. j. in prin. ff. quemadmodū testa. appel. l. de bis. ff. de transa. et vtrobiq; doct. et in. l. publicati. C. de testa. et talis apertura est/ quādo testamentū defuncti aperiri petitur ad videndū qui heredes in eo scripti sint: ꝛ vt trāsactiones inter heredes/ ꝛ legatarios de iure fieri possint: q̄ de iure fieri/ nisi inspectis visisq; verbis testamēti nō possunt. d. l. j. in prin. et. d. l. de bis. l. j. titul. ij. parti. vj. in qua apertura testamenti magna solēnitas nō requiritur. probatur: nā etiā non facta recognitione subscriptionis p omnes testes: coram iudice poterit aperiri/ aut de ipsius iudicis mādato coram idoneis viris iuxta. l. cū ab initio cū tribus. ll. seq. ff. quemadmo. test. appe. l. iij. titul. ꝛ par. vi supra: ꝛ in ista apertura si req̄ratur citatio aliarū personarū: remitto me ad dicta per Bar. Ange. et ibi plenius. Jmo. post Bal. in. d. l. j. in prin. et Jas. in. d. l. publicati in. j. col. et in isto ꝓposito nō taceo q̄ dicit Bal. in. d. l. j. in p̄n. in quadā. q. de qua ibi per eū: ꝙ in ea nō proceditur in forma iuditij/ sed de plano officio iudicis/ ꝛ referunt. Di. et dicit: ꝙ glo. in. d. l. j. in prin. hoc sentit: ꝛ ꝙ 138
hoc est notandū: † ꝙ in istis petitionibus: vbi petūtur instrumēta edi ordo iudiciorū seruādus nō est. ¶ Quero. xxx. 139
† vtrum si reperiatur cedula in arca patris ipsius manu scripta sine testib⁹ q̄ dimissionē bonorū contineat inter liberos tali cedule standū sit dico/ ꝙ sic. ita Bal. in auctē. q̄ sine. C. de testa. inferens ex his q̄ ibi dixerat: secus si esset scripta manu alterius q̄ patris etiā manu notarij/ sine subscriptione patris sicut plerūq; reperiūtur quedā cedule in libris notariorum. Bal. vbi supra referunt/ ꝛ sequitur Jasso. ibi/ vbi Bal. assignat rationē/ dicens: ꝙ cū in. d. auctē. q̄ sine sit speciale quādo scriptura interuenit manu ꝓpria patris: ergo in contrariū est ius cōmune subdens idē esse si reperiūtur nomina testiū tamen notarius nō dicit: ꝙ fuerit lectū coram eis: quia nō apparet/ ꝙ sit perfectum: allegat notata in. l. fi. C. fami. hercis. quicq̄d dicat Bar. in. l. fideicō. ff. j. de lega. iij. vbi dicit: † ꝙ si in libro notarij 140
reperitur cedula testamēti/ si no reperitur scriptū in cedula: ꝙ testamentū fuit lectū coram testibus: ꝙ ex illo testamēto/ nil debetur/ nec potest publicari: vt in. d. ff. j. vbi est casus notabilis cū sua glo. secūdū Bar. ibi/ vbi glo. in verbo quotiens dicit. Nota casum mirabilē † ꝙ si 141
aliquis tabellio fecit imbreuiaturā testamenti: nec eam coram testib⁹ legit: nec in charta publica scripsit: ꝙ nec valet iure testamēti: nec iure codicillorū: etiā si a fideicō. sit ibi relictū: tamen ait Bar. vbi supra se vnū dicere: ꝙ licet tale testamētum nō valeat: vt ex eo hereditas debeatur. probat autē voluntatē testātis/ ꝛ sufficeret ad multa: vt. l. in testamento. ff. de fideicō. liber. et ꝙ forte sufficeret inter liberos. Jasso. in. d. auctē. q̄ sine tāgens hāc contrarietatē Bal. aduersus Bart. facit tres casus: quorū vltimus est multū dubitabilis. s. quādo talis cedula reperitur in capsa patris/ sine testibus nō scripta manu/ nec subscripta: ꝛ in hoc concluditur magis cōmuniter/ ꝙ talis scriptura etiā inter liberos nō probat scōm Bal. ꝛ Paul. de cas. in. d. auctē. Jmo. et Paul. de Last. in. l. si is. ff. de testa. et in hoc reprehenditur. d. decisio Bar. in. d. l. fidei cōmissa. ff. j. in quātū dixit sub dubio forte sufficere inter liberos. ita Jasso. in. d. aucten. q̄ sine: vbi limitat dictā opinionem magis cōmunē: quā fallentiā vide te: qa in fine illius dicit: ꝙ in illis terminis saluat Bar. in. d. l. fideicō. ff. j. de cuius dicto: videatis per. cano. maxime. Pet. de Anca. et Jmo. in. c. ij. de testa. qui in hoc tenēt cū Bal. aduerte tamē: ꝙ Bar. non dicit in. d. ff. j. illud q̄ referunt ex illo Jasso. in. d. aucten. q̄ sine/ in quo secūdū Jasso. reprehēditur per Bal. in. d. auct. nec Bal. ibi reprehēdit in casu relato per Jasso. qa Bart. tale nō dicit in d. ff. j. sed dicit/ vt retuli precedenti proximo. col. et illo casu per me relato reprehenditur p Balō. in. d. auct. dicentē quicq̄d dicat Bar. in. l. fideicō. ff. j. de lega. iij. ¶ Quero. xxxj. † si testator coram notario/ et. vij. testib⁹ rogatis dixit: ꝙ ipse testabatur in omnib⁹: ꝛ p omnia/ prout cōtinetur in quadā cedula manu sua scripta penes guardianū fratrū minorū existente: nunq̄d tale valeat testa- 142

mentum: est dicẽdũ q̃ sic: ꝛ q̃ tenet perinde/ac si coꝝ testibus noia heredũ descriptorum in tali cedula expressisset. ita Pau. de Las. et Alex. in. l. vbi autẽ non apparet. ff. illud de verbo obli. quoniã testator tenetur exprimere noia/ꝛ cognomina heredũ coꝝ testibus: vt ea testes audiant/ꝛ intelligant ad hoc/vt testamẽtum valeat. l. heredes palã in prin. ff. de testa. cũ alijs: ꝛ satis dicitur testatorẽ implicite exprimere per relationẽ ad talem cedulã: ꝛ tantũ valet secũdũ eos: per regulã q̃ ex tex. d. ff. illud/sumitur in verbo. sed qui vinũ. s. paria esse certum per se/vel p relationẽ ad aliud: facit. l. ait prẽtor. ff. j. et ibi notat Bar. ꝛ in. l. in summa in prin. ff. de reiudi. l. asse toto. ff. de herc. insti. et. l. hec venditio. ff. huiusmodi. ff. de cõtraben. emp. et ita dicunt predicti. Pau. de Las. et Alex. in loco: vbi supra tenere Barẽ. in. l. si ita scripsero per illũ tex. de cõdi. et demons. et eundẽ Bar. in l. quẽ heredi p illũ tex. de rebus dubijs: cum alijs cõcor. traditis per Alex. in. d. ff. illud/quã decisionẽ intellige: etiã si illa cedula nõ esset manu propria testatoris scripta: dum tamen cõstet illã esse cedulã: de qua testator sentit/ꝛ coꝝ dictis testibus mentionẽ fecit. ita ꝛ taliter/q̃ aliqua captio sequi nõ possit: per. d. l. asse. iuncta. l. certum. ff. si certũ. peta. secũdũ Pau. de Las. ampliantẽ sic. d. regulã in l. hac cõsultissima. ff. per nuncupationẽ. C. de testa. Istã doctrinã Pau. de Las. ꝛ Alex. per. d. regulã tenent Bal. Ang. ꝛ Joã. de Imo. in. d. l. asse. per illũ tex. ꝛ per cõsequens cũ Bal. fuit antiquior. Pau. et Alex. cũ veritate possumus dicere: q̃ primo dixit Bal. predictã doctr. in. d. l. ex asse: per illũ tex. quã etiã tenet Pau. de Las. in. d. l. heredes palã in pn. ꝛ in. d. ff. per nũcupationẽ. Alex. in cõsi. clxxvj. incip. viso processu cause vertentis inter dominã Nicolitiã in. ij. col. circa fi. et seq. in. v. volu. Jasso. in. d. ff. illud in. ij. col. dicit aduertendũ esse. q̃ Paul. de Las. et Alex. ibi errant: dum allegant Barẽ. ita tenere in. d. ll. si ita scripsero: ꝛ quẽ heredi: quia Bar. in. d. ll. nõ loq̃tur in institutione heredis: sed in legatis: quãdo testator certũ instituit heredẽ: ꝛ illum granauit dare certis psonis illud q̃ cõtinetur in cedula apud guardianũ relicta: ꝛ proprie in legatis loquũtur. d. duc. ll. et verũ dicit Jasso. q̃ Bar. in. d. ll. nõ loq̃tur de institutione heredis/sed de legatis: ꝛ in. l. fi. ad fi. per illũ tex. C. de sideicõ. et cum Bar. in legatis tenet simiter Alexã. in. d. l. ait prẽtor. ff. j. ratio diuersitatis est: † quia in legatis nõ re- 143
quiritur formalis expressio facta coꝝ testibus sicut in institutione. c. d. l. heredes palã in prin. bonus tex. in. l. iubem⁹. C. de testa. patet nam legata nutu fieri possunt. l. nutu de lega. ij. Aret. in. d. l. heredes in prin. tamẽ vt dixi Pau. de Las. et Alexã. in. d. ff. illud tenent: q̃ idẽ etiã sit in heredis institutione/vt similiter coꝝ notario/ꝛ testibus p. d. cedulã fieri possit. Bal. Ange. et Joã. de Imo. in. d. l. asse per illũ tex. vt predixi: quorũ contrariũ tenet Jass. in. d. ff. illud: dicens se moueri optimo fundamẽto quẽ vide ibi arguentẽ ex illo fundamẽto: ꝛ id cõfirmantem. ¶ Quero. xxxij. † q̃ ꝛ quot sint cõ- 144
iecture ex q̃bus ambigua testatoris volũtas declaratur. glo. in. l. si seru⁹ plurium ff. si numerus in verbo cõsuetudo: de lega. j. ponit septẽ. cõsuetudo testatoris. consuetudo regionis. mens testatoris. legatarij dignitas. charitas/ꝛ exponit. d. glo. j. dilectio. necessitudo. ꝛ vicinitas scripture. Aduerte † q̃ tertia. s. mens testato- 145
ris nõ proprie est cõiectura: imo alie cõiecture tendũt ad declarandũ mentẽ testatoris: ꝛ ideo secũdũ Bal. Jmol. et cõmuniter modernos in. d. ff. si numerus nõ sunt nisi sex cõiecture: referunt/ꝛ seq̃tur Jasso. ibi in. j. col. vbi subdit: q̃ pulchrũ dubiũ est pro intellectu litere. d. ff. si numerus: † vtrũ inter cõiecturas ibi 146
positas ordo litere attendatur: vt q̃ est prior ordine litere cẽseatur esse prior/ꝛ melior. Pau. de Last. in. d. ff. si numerus tenet/q̃ nõ: ꝛ probat. et respõdet ad tex. d. ff. si numerus in verbo ante oĩa: quẽ ibi videatis: pro cui⁹ opinione Jass. in d. ff. dicit se adducere bonũ tex. in. l. heredes palã. ff. si quid post in fi. ibi/vel ex vicinis scripturis/vel ex cõsuetudine patris fami. vel regionis: ꝛ sic primo attenditur vicinitas scripturarũ in cõiecturã do mentẽ testatoris q̃z cõsuetudo testatoris/ꝛ cõiungendo simul. tex. in. d. ff. si

quid post in. fi. cũ. d. ff. si numerus erit necessarium dicere secũdum Jasso. ibi/ q̃ ordo positus in. d. ff. si numerus non sit attendendus. Contrarium tenent Pet. Jmo. Alexan. et Areti. in. d. ff. si numerus: q̃ imo attendi debeat ordo scripture: hoc probantes per iura per illos ibi allegata: quorũ opinio est magis cõmunis contra Pau. de Last. secũdũ Jasso: in. d. ff. si numerus: addentẽ pro ea. ibi tex. in. l. nũmis/de lega. iij. vbi prius attenditur patris fami. consuetudo: ꝛ regionis quã contextus testamenti: et sic vicinitas scripturarum. Et pro ampliori 147
cõmento huius. l. non omitto: † q̃ cõpellens aliquem testari punitur criminaliter. tex. est: ꝛ ibi docto. in. l. pri. C. si quis aliquem testa. prohi. vel coege: 148
† et qui prohibuit ne aliquis testetur aufertur ei hereditas vt ab indigno. tex. est in. l. scõa illo titul. et volu. et in. l. pri. in prin. ff. si quis aliquẽ testari. cõ. et applicatur fisco. d. l. pri. in prin. quod intelligẽ: quando erat proximior: ita q̃ ad eũ ab intestato successio spectasset alias si esset remotior tenetur leso ad duplũ. ita Jasso. in lectura sua ad. d. ll. pri. et ij. ad quod. allegat ibi Barẽ. qui in veritate non hoc probat in. d. l. ij. vbi de isto puncto loquitur sed iunctis que dixit in d. l. pri. C. si quis aliquem. cõ. bene probat. allegat etiã Jasso. glo. in. d. l. pri. in prin. in verbo fisco. et glo. in. l. hereditas in verbo peti. C. de his qui. vt indig. q̃ glo. mihi bene non probant. q̃ si esset remotior leso ad duplũ teneatur: probat tamen glo. in. d. l. ij. et in ista materia diligenter est considerandũ secundũ Jas. in. d. lectu. q̃ licet quãdo aliquis proximio⁹ prohibuit quẽ testari: ab eo hereditas auferatur/ꝛ applicetur fisco. d. l. scõa quã intellexit Jasso. vbi supra: ꝛ melius 149
probat. d. l. j. in. d. prin. † tamẽ quando quis metu cogit testatorẽ/vt eum instituret: tunc institutionẽ esse ipso iure nullam: nec valere institutionẽ. ita q̃ hereditas auferatur ab instituto tãquã ab indigno/nec venit fiscus. ita ait Jas. vbi supra eum tenere q̃dus glo. et docẽ. in. l. fi. C. si quis aliquẽ. cõ. teneant/q̃ siue testator sit impeditus facere testamentũ/siue coactus sit metu ad testãdum: q̃ vtroq̃ casu testamẽtũ valeat: sed hereditas auferatur tanq̃ ab indigno: nam. d. l. ij. et d. l. j. in prin. solũ loquitur de eo qui impediuit quẽ testari: ꝛ tunc verũ est/q̃ auferatur tanquã ab indigno: ꝛ nõ de illo qui coegit ad testandũ: ex quo dicit placere hãc sentẽtiã: q̃ imo testamentũ redditur nullũ: ad cuius cõfirmationẽ adducit pro simili/dicens: nam sicut metus ipso iure viciat matrimoniũ. c. abbas de his. q̃ vi metusue causa fi. c. cum locũ: et c. veniens despõsa. ita debet institutionẽ vitiare. Cõprobat: quia si metus adhibitus testibus testamẽtarijs q̃ metu sunt coacti vt testes essent ipso iure testamentũ annullat. l. q̃ testamẽto. ff. si in fi. ff. de testa. multo fortius metus adhibitus testatori: ꝛ subdit hoc tenere Jmo. in. l. j. ff. de testa. per glo. primã ibi: quã ad hoc reputat singu. predicta procedunt quãdo ipsemet institutus est q̃ metu coegit testatorẽ: vt cum institueret. et ita supponi. Quid si fuit alius qui coegit testatorem glo. in. d. l. ij. dicit: q̃ est q̃stio sabatina. ff. argumẽtabilis: tamẽ determinat/q̃ non nocet/ꝛ bene scõm Jasso. in. d. lect. quãdo institutus fuit ignorãs: secus si co volente/vel sciẽte: est glo. in rubri. ff. si quis aliquẽ tes. cõ. et scribẽtes in. d. l. ij. tex. est bon⁹ in. l. nõ interest. C. de his. q̃ vi. metusue causa. gest. sunt: ꝛ prohibere quẽ testari est iusta causa exheredãdi a prohibito. tex. est in. l. testamẽti: ꝛ ibi docẽ. C. de inoffi. tes. Non taceo † q̃ quãdo iu- 150
dex videret aliquẽ per metũ nõ audere testari: ex officio suo ad infirmũ accedere possit ad hoc: vt libere testetur/ꝛ ducere notariũ/ꝛ testes: vt illi nõ tollatur libera facultas testãdi. casus est singu. fm intellectũ Odofre. ibi in. l. curent. ff. de testamẽti. cũ fauor ꝟsetur publicus: vt testamẽta fiãt: ꝛ suũ possint bñe exitũ. l. iij. ff. de testa. et. l. vel negare. ff. quẽadmodũ tes. appe. quẽ tex. reputat ad hoc singu. Bal. nouell. in tracta. do. in. vj. pte in rviij. preuilegio in fi. q̃ est notãdũ secm Dida. de Segu. in fol. lxxxv. in. j. col. dicti volu. q̃a multotiens aliqs testamentũ facere vult: ꝛ nõ audet per timorẽ cõsanguineorũ proximiorũ q̃ ipsum impediunt forte egrotantẽ/ꝛ mortis accellerationẽ timentẽ: nã index tunc ex officio

Universidad de Deusto
Biblioteca

suo potest: vt dixi ad talē accedere infirmū: notariū/ꝛ testes adhibere: vt illi supradicto modo libera testandi facultas nō tollatur p. d. l. curent: sicut in simili dicitur: † quādo filia est in potestate patris/ꝛ ruboze ꝛginali se maritari/ꝛ dotari a patre petere nō audet: ꝛ pater est negligēs/aut forte expresse retinens: vt alī quādo cōtingere solet: ꝛ nec forsan cognatos habet: q̄ hoc onus adeūdi iudicē suscipere velint: ꝛ ipsa est viro matura: tūc ex officio suo iudex/etiā filia nō petēte suū officiū impartiri debet in cogēdo talē patrē dotē cōgruā cōstituere. tex. est notabilis in. l. profectitia/ in ꝛ fi. sed si proponas. ff. de iure. do. vt trahit Bal. nouell. in. d. tracta. in. d. prenilegio in pn. qō est bene notandū scōm Dida. de Segu. in. d. j. col. vbi dicit: † q ex ijs potest dari limitatio ad tex. i. l. iij. §. hoc autē iudiciū/de dāno. infec. et ad. l. j. seu vnicā. C. vt q̄ def. aduo. q̄bus cauetur: q̄ iudex non potest supplere/ex officio suo: sed parte petēte suū officiū impartiri debet: q̄ hoc fallat fauoze testamēti: ꝛ fauoze dotis: in q̄bus vertitur fauor publicus. l. j. ff. sol. ma. d. l. vel negare: nam d. regula fallit vbicunq; ꝛ̄tur fauor publicus/ scōm Innocē. in. c. ad nostrā el ij. et ibi etiā moderni/de iureiur. et hos casus nota. secūdū Dida. de segu. in. d. fol. ij. colū. et adde ad illos: quos ponit Alexā. in. d. §. hoc autē iudiciū: ꝛ in. d. l. vnica: in q̄bus iudex impartitur officiū suū parte nō petēte. Et pro maiori declaratione illoꝝ q̄ supra dixi in materia titulorū. ff. et. C. si quis aliquē test. prohi.
153 † Addo. q̄ si impedis me ne aliquā cōmoditatē consequar: etiā si ad illam ius agēdi mihi nō cōpetat teneris mihi ad omne interesse. tex. est singu. scōm Ray. de Forli. vt referūt. Pau. de cas. Ludo. ꝛ Alex. ibi in. l. dedi. §. quāquā. ff. de cōdi. causa da. et ita facit ad. q. quādo testator volebat relinq̄re pupillo: ꝛ tutor tātū fecit/ q̄ sibi reliquit: de qua. q. habetur p glo. et Ly. in. l. quicqd. C. arbi. tute. et glo. in. l. titio in pn. in verbo incidisset ff. ad munici. similē. q. habetis in prelato eccleſie qui potius fecit sibi relinqui quā eccleſie. per glo. in. C. quicunq; in verbo/aut neglectū. xij. q. iij. In corroboratione illius quod dixerūt. Ray. de Forli. Pau. de Cast. Ludo. et Alexan. per tex. in. d. §. quamq; vide tex. in. l. lucius. §. sempronia: cū glo. in verbo. mouit. de lega. ij. et limita: vt ibi per Barto. quibus est addendū secundū Jasso. in. d. §. quamq; in. j. colū. qō dicit Ang. per tex. cum glo. in. l. non est enim. ff. de inof fi. testamento. l. se semel obtinuisse quandam magnā † hereditatem in fauorem 154
quorundam fratrum pauperū quibus testator in testamento hereditatē reliquerat: ꝛ agnati qui hoc intellexerunt tantum molestarunt testatorē ei persuadendo: q̄ male faciebat relinq̄re bona sua talibus fratribus qui nihil boni pro anima sua vnquā facerent: ꝛ tantū fecerunt/ q̄ testator testamentum mutauit: ꝛ illos agnatos heredes instituit. aduocanda fuit hereditas ab illis agnatis/de quorum dolosa persuasione apparet. et resident in hoc/dicens ita fuisse aduocatum per illam. l. idē tenet Ang. in. l. j. in fi. C. si q̄s aliquē testari. ꝛc̄. vbi dicit: q̄ q̄stio superi⁹ relata fuit de facto Perusij. et q̄ ita fuit iudicatū/eo tūc existente vicario dñi episcopi Perusini: de quo dicto memorat fuit. Dida. de Seg. in. d. volu. fol. lxxxiij. in. iij. col. Itē adde predictis secūdū Jasso. in. d. §. quāq; in. d. j. col. tex. singula. in clemē. j. de preui. † puniente 155
pena excōicationis prelatū/vel sacerdotem retrahētē volenti relinq̄re alteri ecclesie puta cathedrali: ꝛ ille prelatus/seu sacerdos tantū verbis fecit/ q̄ fecit relinqui sue ecclesie: referūt/ ꝛ seq̄tur Dida. de Seg. d. fol. lxxxiij. col. iij. † Ex q̄b⁹ 156
infertur/ q̄ si pater plures habet filios in suo testamēto vnū. s. Joānē meliorauit: et postea alij filij tātū pſuaserūt/dicētes esse male factū meliorare talē filiū: imo q̄ esset meli⁹/vt melioraret Anto. et sic pater suasionib⁹ aliorū filiorū fecit/vel illius qui postea melioratus fuit. q̄ talis melioratio erit aduocāda illi qui postea fuit melioratus: ꝛ applicabitur illi q̄ primo fuit a patre melioratus. ita Dida. de Segu. in. d. iij. col. qō intellige quādo filij malitiose fecerunt: secus si blādo sermone testatorē ad hoc faciendū induxerunt. Bar. in. d. §. sempronia notatur in l. fi. C. si quis aliquem testa. ꝛc̄.

recapitulatio

¶ Recapitulatio legis secunde.

1 ¶ Condēnatus ad mortem naturalē/ vel ciuilē de iure cōmuni testari nō potest/ neq; ad pias causas. p quas rationes positas sub isto nu.
2 ¶ Seruus pene non dicitur seruus fisci/ vel alterius. sed solum ipsius pene.
3 ¶ Institutus est aliquis qui postea ingrediatur religionem fratrum minorum qui sunt penitus incapaces hereditatū. cle. exiui de paradiso. de verbo. signi. q̄ illa institutio habetur pro non scripta. et sic talis hereditas vadit ad venientes ab intestato/vel ad substitutum. Et quibus primo talis hereditas deueniat. videatis in hoc nu.
4 ¶ Sententia vltimi supplicij quando legitur non est seruus pene reus. sed postquā est lata. quid tamen si de proximo est condēnandus per sententiam: an pro cōdēnato habeatur. ponitur sub isto nu.
5 ¶ Mors ciuilis equiparatur naturali.
6 ¶ Testamentum fecit quis/et religionem ingressus est. quānis habeatur pro mortuo. tamen donec viuit. illud reuocare poterit. In quibus religiosis hoc sit verum. et de isto passu videbitis: et etiam remissiue sub presenti nu.
7 ¶ Timens cōmittere delictum propter quod deportari debebat. et bona publicari fisco. fecit donationē causa mortis vxori. demum per delictum in banno persone/ et eris positus est. dictam donationem confirmari tanquā morte. et ideo vxor a fisco bona defendere potest. dum modo processum fuerat ad plenam traditionem. quam talis maritus poterit reuocare. et bona illius donationis erunt sua/ et non fisci. quia in confiscatione inclusa non fuerunt. Et ista est pulchra cautela qua mediante fiscus potest fraudari bonis delinquentium. ex qua limitatur. l. post contractum. ff. de dona.
8 ¶ Donatio patris in filium in potestate/ et mariti in vxorem cum ambulent paribus passibus. et neutra valet/ sed morte confirmatur. si pater cogitat delinquere poterit donare filio sub condi-
tione. que cōfirmatur si cōtingat eum deportari. et bona confiscari. et tunc haberent locum omnia que dixi de donatione facta per maritum vxori in nu. precedenti qui est. vij.
¶ Mors ciuilis naturali nō eq̄paratur. 9
¶ Testator qui fecerat testamentum. si 10
intraret monasterium. vtrum bona eius habebit statim heres: an expectabitur mors naturalis. videatis distinctionem quam posui sub isto nu. vbi etiam dicitur/ q̄ ingressus religionis equiparatur morti. et pacta de lucrando in casu mortis. in casu ingressus religionis vendicant sibi locum.
¶ Verba quandocunq; possunt intelli 11
gi naturaliter et proprie. et etiam improprie. in dubio intelliguntur naturaliter.
¶ Etas legitima intelligitur de natu- 12
rali. non de illa que per principem suppletur/ nisi specialiter dictum sit.
¶ Mors ciuilis nūquā equiparatur na 13
turali. nisi in casibus a iure expressis.
¶ Statuto stāte/ q̄ mortua vxore in ma 14
trimonio sine liberis. maritus lucretur dotem. q̄ si vxor ingrediatur religionem ordinis mendicantium. q̄ maritus similiter tunc debet dotē ex forma statuti lucrari. sicut si naturaliter esset mortua.
¶ Pena capitalis si a. l. simpliciter im- 15
ponitur. de qua pena intelligatur.
¶ Statutum si imponat penam capitis. 16
non de pena amputationis capitis. sed de minori pena capitali intelligitur. et sic de pena perpetui exilij.
¶ Pena quando dicitur pluribus mo- 17
dis. et pena capitalis. intelligitur de minori pena que sit inter illos modos. Ex quo resultat/ q̄ assessores in sententijs capitalib⁹ exprimunt/ q̄ caput aspatulis amputet/ ita q̄ anima a corpore separet.
¶ Judex in delictis semper debet elige 18
re mitiorem penam.
¶ Statutū si simpliciter disponat. q̄ ali 19
quis tanquā falsarius puniatur. nō intelligitur de pena. l. cornelie. sed de pena arbitraria.
¶ Penarum genera que sint. et de illis 20
videbitis remissiue sub isto nu.
¶ Substitutionē pupillarē adiūxit qui- 21
dam in suo testamēto filio/ ꝛ filie suis impuberibus. filia intra tēpora impuberta-

tis monasteriū ingressa est. frater petebat admitti virtute ꝓdicte substitutionis in bonis sororis: quia ciuiliter mortua erat. de ista. q. videatis sub hoc nu.

22 ¶Mater reperitur concepisse in. xj. anno. et ante. xij. annū completū peperire. quānis sit contra cōmunē consuetudinē.

23 ¶Substitutio pupillaris finitur natiuitate filij naturalis / ꝛ legitimi. (uit.

24 ¶Puer. ix. ānox q̄ nutricē suā grauida

25 ¶Testator in testamēto instituit filiū suū ipuberē heredē vniuersalē. et postea dicit si decesserit i pupillari etate sine liberis. volo q̄ bona mea certo tali modo distribuātur. q̄ illa v̄ba sine liberis stēt ꝓprie. q̄a in pupillari etate potest ꝓdictus filius liberos iustos ex matrimonio habere. quando malitia supplet etatem.

26 ¶Pupillus dās se i arrogationē facit extinguī pupillarē substitutionē mero iure.

27 ¶Substitutus pupillaris bonis pupillarib⁹ defraudari pōt. s. q̄n ipse pupillus bona alienauit cū tutore decreto iudicis / ꝛ ex iusta causa. secus si sine iusta causa talis alienatio fieret. nā tūc aduenientē casu substitutionis pōt substitutus reuocare.

28 ¶Testator substituit filio si decesserit sine liberis ex se descēdētib⁹. filio⁹ ingredi⁹ monasteriū. vtrū deficiat illa cōditio. q̄si illa v̄ba ex se aliud opari debeāt q̄ in casu quo nō fuissent apposita. ō qua. q. ꝛ ei⁹ decisione videbit⁹ remissiue i hoc nu.

29 ¶Testator postquā reliqueret filios heredes dixit. si q̄s ex ūs sine liberis decesserit. hereditatem restituat. filium adoptando per hoc fideicōmissum nō cessat.

30 ¶Verba simplr prolata fauore religionis intelligūtur verificari etiā ꝓ fictionē.

31 ¶Monasteriū q̄nis nō sit filio⁹. q̄a ex viro et vxore nō nascitur. et sit fatuitas dicere / q̄ monasteriū habeatur loco filij. quinimo posset potius dici / q̄ monasteriū loco parētis habeatur. Lex tamē loq̄tur ꝓ similitudinē. seu facit quādā cōparationē. et dicit / q̄ sicut filio⁹ heres excludit substitutū. sic monasterium.

32 ¶Monasteriū haberi loco filij est per quandā fictionem. et procedit quo ad excludendum substitutum.

33 ¶Monasteriū ingrediens intra tēpora impubertatis ꝓ dedicationē parentū. religioni non obligatur. nec tenet interim ingressus. neq̄ interim iudicatur / vt monach⁹. sed vt laicus cēsetur. nec finit substitutio pupillaris vsq̄ ad tēs pubertat⁹.

¶Monasteriū haberi loco filij solū ꝓcediti casib⁹ a iure expressis: ꝛ nō i alijs. 34

¶Fictiones non habent locū nisi in casibus a iure expressis. 35

¶Fiscus non habet priuilegium / nisi in casibus a iure expressis. 36

¶Fiscalibus in causis ita seruandus est ordo iuris. sicut in causis priuatorū. 37

¶Liberalitas magna benignitasq̄ regū nr̄oꝝ demōstratur ꝓ istā. l. qui nolētes vti alijs iurib⁹. ꝓ q̄ bona dānatorū liberis ascēdētibus. et ex latere vsq̄ ad tertiū gradū nō stātib⁹ applicabātur fisco: cōcedunt hic licentiā cōdēnatis. vt de bonis illorū disponere possint. et etiā sui cōmissarij. preterēq̄ cor̄ū q̄ ꝓ illo tali delicto a iure / vel a iudice confiscata / vel confiscanda fuerint. 38

¶Sententia requiritur aliquādo in cōfiscatione bonorum. aliquando ipso iure confiscantur bona. 39

¶Appellatio si est deserta statim executio fieri debet cōtra desertē cā. et nō hēt quadrimestre tp̄s. qō alias de iure cōmuni datur iudicatis ad soluēdū. qō repobāt Alex. ꝛ Aret. vt videbitis sub isto nu. 40

¶Specialis casus i debitorib⁹ fiscalib⁹ q̄ nō gaudent dilatione quadrimestri. 41

¶Dictionis incontinenti / vel simi. videbitis remissiue hic. 42

¶Exceptionē incontinenti quando dicatur probari posse. remissiue. 43

¶Tēpus quando non reperitur determinatū a iure. relinq̄tur arbitrio iudicis. 44

¶Arbitrio iudicis relinq̄tur / q̄ tēpus dicatur prolixum. et q̄ diu. 45

¶Arbitrio iudicis relinq̄tur illud incōtinēti / vel ꝓfestim: (de q̄ i. l. iij. ff. cū igit. de vi. et vi. armata) cōsiderata qualitate ꝑsone deijciētis / ꝛ rei ex qua q̄s fuit deiect⁹. 46

¶Adhuc si est questio. ea q̄ fiunt post licet incōtinenti. nō videntur inesse. 47

¶Instrumēta possūt ꝓduci vsq̄ ad sentētiā: etiā si iudex incepisset legere sentētiā. sed nōdū dixisset absoluo / vel ꝓdēno. sed post sentētiā etiā incōtinēti nō posset. 48

¶Libellum / an possit actor emendare incontinenti post litem contestatam. de cuius veritate videbitis hic. 49

50 ¶Lex si annūtiatiue loqueretur etiā de preterito. sententia expectari debet.

51 ¶Verba quando ad preteritū / ꝛ ad futurū se habere possunt / ꝛ sic dubitatur. in minorē causam interpretari debent.

52 ¶Verba penit⁹ prorsus / ꝛ silla q̄lificāt ipm actū ꝓnādi. ideo sentētia nō reqrit⁹.

53 ¶Verbū amittat nō sonat i ꝓteritū / sed in futurū. nisi addatur ipso iure. de quo videatis hic.

54 ¶Declaratoria ferēda est i penis ipso iure incursis. q̄nis i illis sentētia nō reqrat⁹.

55 ¶Jura oia mūdi q̄ dicūt penā imponi ipso iure intelligūtur dū modo secuta sit sentētia declaratoria. ꝓ quā illud esse ꝓ talē cōmissum declaretur. alias pena nō habet effectū executionis. ad qō videbitis quatuor limi. hic remissiue.

56 ¶Litat⁹ ps ad declaratoriā penę incurse.

57 ¶Excōicatio q̄nis lata sine citatione / ꝛ monitione / vel iuris ordine teneat q̄nis iniusta. nihilomin⁹ sentētia declaratoria excōicationis a iure late incurse est nulla citatione partis nō precedente.

58 ¶Rationē dīe inter cēsurā / ꝛ declarationē sup cēsura. videatis hic remissiue.

59 ¶Appellari potest a declaratoria.

60 ¶Appellari nō potest a pena. l. in qua dicitur partem incurrisse.

61 ¶Appello a pena ne dicas. sed dic / q̄ appellas. quia non es culpabilis: vel quia non fuit probatum.

62 ¶Cōfiscare quis iudex possit videbitis hic remissiue.

63 ¶Feudū / ꝛ res emphiteota vtrū veniāt in cōfiscatione bonorū. de q̄ videat⁹ hic.

64 ¶Confiscatio fundi venditi facta post venditionem ob delictum venditoris: an noceat emptori ad hoc / vt eius sit periculum. de quo videbitis hic.

65 ¶Filio condēnato / ꝛ eius bonis publicatis. vtrum proprietas quā in peculio aduentitio habet remanēte patri saluo vsu fructu publicetur. de q̄ videbitis hic.

66 ¶Publicatis bonis alicuius: an illa publicatio extēdatur ad bona alibi sita: ꝛ ad quē dōm illa ꝓtineant: remissiue hic.

67 ¶Melioratio tertij / ꝛ quinti si ꝓtineat ad fiscum facta confiscatione bonorum meliorati: an ad sibi datos substitutos veniat. de ista. q. videatis hic.

68 ¶Judicandum: an sit pro fisco / aut contra illum in dubijs. de quo hic.

¶Instrumētū pro fisco / ꝛ aliud pro do te si cōcurrunt. et de prioritate nō appareat instrumentū dotale presumitur pri⁹. 69

¶Pena cōmittentis delictū vltima die mēsis: vtrū applicetur illi qui redditus illius mēsis a dño emerat: an illi qui se quētis mēsis redditus emerat. cū in mēse primo propter tēporis brecitatē pena imponi non potuit. de quo hic. 70

¶Maleficiū si vltima die officij sindici est cōmissum. q̄ ꝑ formā statuti sub certa pena infra octo dies denuntiari debeat. vtrū necessitas illa denūtiandi nono incūbat sindico infra tp̄s cui⁹ dilatio statuti icidit: an veteri sindico. de q̄ hic. 71

¶Executio cōdēnatorū in causis criminalibus corporalibus si debeat differri. de quo hic. (pus chri. 72

¶Dānatis ad mortē bene pōt dari cor⁹ 73

¶Honestum est valde / q̄ illa die in qua dānatus ad mortē accipit corpus christi. vltimo non afficiatur supplicio. 74

¶Corpus christi accipiens pro ea die / vel tribus erit immunis a pena mortis. 75

¶Dānati ad mortē quānis corpus christi (vt dictū est) accipere possint. non tamen danda est eis extrema vnctio. 76

¶Delinq̄nti notorie nō est dādū cor⁹ chri. et idē de eo q̄ extat in pctō mortali. 77

¶Fugiens ad ecclesiā sicut eius immunitate gaudere debet. ita fugiens ad corpus christi. de quo hic. 78

¶Priuilegiū extenditur ad casum non expressum. quādo ex mente priuilegiantis. ille casus comprehendi potest. 79

¶Priuilegia cōcessa militib⁹ secularib⁹ cōgruentia clericis. ad illos extendi. 80

¶Priuilegiū. l. miles in ꝑn. ff. de re iudi. habet locū etiā in milite celestis militie. 81

¶Clericus condēnatus habet priuilegium: vt non possit exigi vltra q̄ facere possit deducto ne egeat. 82

¶Clericis nō debet dari occasio / vt a diuinis auocentur. 83

¶Militias tres istas. s. armate militie. legalis / ꝛ celestis equiparat. 84

¶Cardinales faciūt ex quo dā priuilegio cōtra. l. additos. C. de appella. nam si obuiāt ei q̄ ducitur ad mortē. habēt ex consuetudine hoc priuilegiū / q̄ possunt eū a morte liberare. de q̄ videbitis hic. 85

Universidad de Deusto
Biblioteca

a

EL cõdenado:) hec.l. a iure cõmuni discordat secũdũ quod † ad mortẽ naturalẽ condẽnatus/vel ciuilem testari non potest ,l. eius qui. §. si cui.ff.de testa .l. v. titul.pri.parti. vi. de quo p Bar.et alios in.d.§.cui. et per eũdẽ omni modo in.l. pri .ff. de bo. dan. In tantũ hoc procedebat. q nec ad pias causas talis condẽnatus testari poterat secundũ Jasso. in .l.j. in scõa lectu. in.iij. colũ. de sacro sanct.eccle.dixerat Bar: fundans per iura.in repe.d.l.j.in.v.colũ. versicul. quarto/quero. ratio huius prima sit: quia serui pene sunt.d.l.eius qui .l. qui vltimo .ff. de penis iuncta .l. quod attinet de regul.iu. Bartol. in. d. v.colũ. Jasso.in.d.iij.colũ. (ratio secunda sit:quia sic condẽnati non habent bona cum applicẽtur fisco.d.l.qui vltimo. l.quod ad statũ/eodem titul.et volu.de penis Bartol. in.d.v.colũ.et Jasso. in d.iij.colũ. facit tex. in.d.§. si cui.)

2 Hinc est † q seruus pene non dicitur seruus fisci/vel alterius sed solum ipsius pene: tex.est in.l. si quis mihi bona.§.j.versi. si quis plane.ff. de acqui.here.quem ad hoc notat Jasso. ibi in. pri. colũ. ideo institutio de eo facta habetur pro non scripta/ac si nullus fuisset institutus: vt in.d.versicul. Jasso.in.d.j.colũ.ex quo. versi. Balõ. Imo.et Alex. ibi notant ar

3 gumentum: † q si institutus est aliquis qui postea ingrediatur religionem fratrum minorũ qui sunt penitus incapaces hereditatũ clemẽ. exiui de paradiso de verbo signifi. q illa institutio habetur pro non scripta.et sic talis hereditas vadit ad venientes ab intestato/vel ad substitutũ. idem tenuit Bartol. in.l.si in metallũ.ff.de his que pro non scrip.haben.et in tractatu suo minoricarũ. fol.j. capitulo.ij. Balõ.in auctẽ. ingressi in v.colũ. de sacro sanct. eccle. et quibus primo talis hereditas deueniat: est dicendum: q substituto .postea coniuncto.et post hos venienti ab intestato.ita Bartol. per alia verba in .d.l. si in metallũ.et Bal. in.d.v.colũ. vbi dicit esse regulam / q vbicunq; institutio ab ipso principio fundari non potest : nec nomen: nec ius heredis/ q talis institutio habetur pro non scripta. d.l. si in metallum. et in pro non scriptis cessante substituto habet locũ coniũctio per ius accrescendi. l. vna. §. in primo. de cadu.tollẽ. et non existente substituto/nec coniuncto veniunt ab intestato venientes .l. eam quam. C. de fideicõmis. Et q talis condemnatus sit seruus pene perdatq; statum/ et bona: vt supra dixi / et probaui. intellige postquã contra illum est lata sententia. Bartol. in.d.repet. in.d. v. colũ. in fi. idem voluit Jasso. in.l. si post mortem in princi .in fi.colũ. de legat.j. vbi loquens in quadam.q. dicit:

† q quando sententia vltimi supplicij 4 legitur non est seruus pene: sed postquã est lata. allegat. d.l. qui vltimo. in cuius corroboratione facit glo. in. l. arboribus. §. de illo.in verbo amitti.ff. de vsu fru. dicens: nam et lupus exit siluã non tamen eximit. quam glo. in isto proposito. allegat Jasso. in.d.fi.colũ. Quid tamen si de proximo est cõdẽnandus per sententiam/an pro condẽnato habeatur. vide tex. in.l. qui pene. §. diu⁹ quoq; pius. ff. de mann. quem dicit notabilem Jasso. in.l. quãuis in scõa colũ. C. de inoffi. testamẽto: vt condẽnandus per sententiam habeatur pro condẽnato: facit tex. prout summat. ibi Bartol. in .l. filius fa. ff. de mili. testamento: vbi habetur pro facto/quod de proximo fieri habet: de quo videatis quedam alia similia. per glo. in. d.l. filius fa. per Jasso.

Andamos q el condenado por delicto a muerte ciuil / o natural pueda fazer testamento / y codicillos : o otra qualquier vltima voluntad/o dar poder a otro que lo faga por el / como si no fuesse condenado: el qual condenado / y su cõmissario puedã disponer

2

in.d.l. quãuis in.d.ij.col. et in aucten. si qua mulier in.vij.colũ. de sacro san. eccle. Et ex.d.§. sicut.et.d.l.xy. et ista constat: † q mors ciuilis equiparatur naturali. probat etiam.l. actione. §. publicatione. ff. pro socio. vbi postquam iurisconsultus dixerat in.§. morte eiusdem l. q societas dissoluebatur morte vnius socij. posuit in.d.§. publicatione: q etiã publicatione societas dirimitur: rationem ibi ipse signat/dicens: nam cum in eius locũ alius succedit pro mortuo habetur. Corroborat per tex. in.l. pri. §. qui habebat. versi. quidã filiũ. ff. de bono. posse. con. tabu. vbi quidam filiũ habebat: et ex eo nepotem. filius fuit deportatus: querebatur an nepoti noceat. respondit tex. nepotem admittendum per rationem in.d. versi. posttam .s. deportatos enim mortuorũ loco habendos. Confirmo: et pro ista parte facit: donatio inter virum/et vxorem: sic morte ciuili sicut naturali confirmatur. tex. est et ibi Bartol. in.l. sed si mors. ff. de donat. inter virum/et vxo. per quem tex. dicit ibi

6 Bart. † q si aliquis fecit testamentũ/et religionem ingressus est: quãuis habeatur pro mortuo: tamen donec viuit illud revocare potest. dixit etiam idẽ in aucten. si qua mulier: de sacro sanct. eccle. quod est verum in religiosis preterquã in fratrib⁹ minoribus: qui postquã sunt professi circa distributionẽ istorum temporaliũ nullo modo se intromittere possunt. Bartol. in.d. aucten. si qua mulier. allegat. d. clement. exiui de paradiso. et in.d. suo tracta. mino. et sic sunt intelligenda que ipse dixit in.l. res vxoris. C. de donat. inter virum/et vxorẽ: de quo passu. vide Jasso. in.d. aucten. si qua mulier in.vij. et.viij. colũ. quã. l. sed si mors dicit vnicam in iure Balõ. in.l. penult. in.viij. col. C. de execu. rei. iudi. ad hoc:

7 scz † q si aliquis timens cõmittere delictum/propter quod deportari debebat/ et bona publicari fisco: fecit donationẽ causa mortis vxori demũ per delictum in bãno persone et eris positus est: dictam donationẽ confirmari tanquã morte: et ideo vxor bona a fisco defendere potest: dum modo processum erat ad plenam traditionẽ: quam talis maritus poterit revocare: et bona illius donationis erunt sua/et non fisci: quia in confiscatione inclusa non fuerunt. l. si deportati seruo . de lega. iij. hanc doct. Balõ. referunt/et eam reddit singu. Jasso. in. d. aucten. si qua mulier in. d. viij. colũ. Aduerte tamen/q in relatione quã facit Jasso. in. d. viij. colũ. predicte doct. differũt in duobus a verbis Balõ. primo. quia Bal. in. d. viij. colũ. d. l. penul. C. de execu. rei iudi. querit de. q. quidam timens ne fiscus bona sua invadat facit donationem causa mortis vxori sue. et. Jasso. in d. viij. colũ. referens dicit/q si aliquis cogitabat cõmittere delictum: et sicut isti sermones differunt: ita possunt diuerso iure censeri: vt per te videre poteris. Secũdo: nam Jasso. in. d. viij. colũ. impositione. q. dicit: maritum fecisse donationem causa mortis vxori confirmandã si cõtingeret eum delinquere et deportari. et Balõ. in predicto loco non loquitur de tali confirmatione ad hoc/vt confirmatio exprimatur in donatione quãuis subintelligatur a iure: vt dixi: tamen potest dici/q Jasso. noluit dicere: donationem predictã esse factam sub conditione si contingeret eum delinquere/ et deportari: quia si noluisset expressisset. l. j. §. sin vero: de cadu. tollen. in argu. sed q dicta donatio confirmatur si contingeret eum delinquere/et deportari tanquã morte. vt dixit Balõ. in loco prealleg. ex cuius decisione Jasso. in. d. viij. col. dicit se colligere pulchram cautelã: quã ait nũquã vidisse/nec legisse qua mediante fiscus fraudari bonis delinquentiũ potest: et ex qua limitatur .l. post contractũ cum materia. vbi Bartol. ff. de donat. et per alios in.l. si quis post hac. C. de bonis proscrip. s. q ille qui delictum cõmittere intendit per quod poterit deportari/vel bona publicari poterit talis donare vxori sub conditione si contingat illum deportari: et si postea cõmittat delictũ/et deportetur/et bona publicentur fiscus auferre nõ poterit: et qõd plus est poterit maritus donationẽ revocare/et bona erunt sua/et fiscus nõ poterit auferre: qõd est diligẽter notandũ/scõm Jasso. vbi supra. Aduerte/ q in dicta cautela collecta p Jasso. ex. d. diciõne Balõ. donatio fa-

cta vxori fuit sub.d.conditione: que conditio nõ interuenit in.d.decisione: ꝛ sub sequẽter post.d.cautelã. Jasso.in predicto loco dicit: etiam ex hoc inferendũ
8 singulariter: † ꝙ cũ donatio patris in filiũ in potestate/ꝛ mariti in vxorem paribus passib⁹ ambulent/ꝛ neutra valet/ e d morte cõfirmat.l. donationes quas la.ſ.in prin.C.de donat. inter virum/et vxo. ſi pater cogitat delinquere poterit donare filio sub conditione q̃ confirmatur ſi contingat eum deportari/et bona cõfiſcari: ꝛ tunc haberent locũ omnia q̃ dixit supra in vxore. Aduerte/ꝙ in predicta cautela: intendens cõmittere delictũ donauit. in predicta decisione Bal. timens ne fiſcus bona ſua inuadat donauit: ꝛ in. d. illatione/ etiam pater cogitat delinquere. et vt supra dixi circa relationem. d. decisionis quã fecit Jasso. ꝙ ſicut hec verba Jasso. diuersum ſonũ cum positione. d. q. Bal. habeant: ita diuerso iure. d. relatio. cautela: ꝛ illatio cẽ ſeri possiunt: ſufficit tamen mihi pro nũc autoritas Jasso. qui ſtatim post dictam illationẽ/ait: ꝙ quãuis Bal. in. d. l. pen. in. d. viij. colũ. dicat. d. l. ſed ſi mors vnicam habere concordantẽ in. l. res vxoris. C. de dona. inter virũ/ꝛ vxo. quam dicit ponderandã: quia videtur predi-
9 ctis refragari. ¶Sed in oppoſitũ: † ꝙ mors ciuilis naturali nõ equiparetur: facit tex. in. l. ex facto. Ĥ. ex facto. ff. ad trebe. vbi filij concepti ante publicationẽ faciunt deficere fideicõmiſſum relictum ſub conditione ſi ſine liberis deceſſiſſet: ſecus ſi post publicationẽ concepti fuerint. Diceret tamẽ aliq̃s: in quo probat ille tex. ꝙ mors ciuilis naturali nõ equiparetur. ¶Respõdeo per verba Bart. in. d. Ĥ. ex facto: vbi dicit/ꝙ in ſecũda parte illius. Ĥ. fideicõmiſſum non ſtatim venit reſtituendũ/ſed morte naturali expecta. l. ſtacius. Ĥ. cornelio. ff. de iure fiſ. tamen conſtat/ꝙ heres ad fideicõmiſſum grauatus fuit deportatus: vt in. d. Ĥ. ex facto. igitur mors ciuilis non equiparatur naturali. Secũdo facit tex. in. l. cum pater. Ĥ. hereditatẽ in primo/de lega. ij. vbi filius rogatus fuit hereditatem filijs ſuis reſtituere cum moreretur/vel ex his cui voluiſſet. filio deportato: an per deportationem perdat ius eligendi/ꝛ per eam exiſtat conditio fideicõmiſſi: de vtroq; reſpõdit tex. ꝙ nec perdit facultatem eligendi/nec cõditio fideicõmiſſi exiſtit: niſi per mortẽ naturalem filij iuncta. glo. parua: ibi. Tertio facit tex. in. l. ex parte Ĥ. in inſulã de verbo obli. vbi ſtipulatio fuit concepta in tẽpus mortis: q̃ non cõmittitur per deportationẽ/ſed per mortem naturalem: vt ibi/vbi videas Jaſſ. Quarto cõfirmo per. l. vij. infra iſto volu. in quantum dicit (en pena de muerte natural:) que pro vtraq; parte facere videtur: pro prima dicẽdo/ſic (de muerte natural:) q̃ſi diceret: appellatione mortis intelligitur/tam de ciuili/quã naturali/niſi dicatur: vt in. d. l. vij. huic enim intellectui ad illa verba. iura pro ſcda parte allegata repugnant: q̃ verba etiam faciunt pro iurib⁹ dicte ſecũ de partis: quaſi dicerent appellatione mortis de naturali intelligendũ. In hoc dicite: ꝙ iura prime partis procedant/ꝛ ſibi vẽdicent locũ: quãdo ex vtraq; parte: idẽ reſultat effectus circa rem: de qua agitur. volnit Bar. in. d. Ĥ. in inſulam: ideo ipſe in aucten. ſi qua mulier/de ſacroſan. eccle. in iij. col. in fi. dicit: † ꝙ ſi teſtator qui fece 10
rat teſtamentũ monaſterium intraret: ſi bona eius habebit ſtatim heres: an expectabitur mors naturalis: eſſe diſtinguendum/ꝙ ſi teſtator ingreditur religionẽ fratrũ minorũ: qui nihil habere possiunt tunc putat Bar. heredẽ bona in continẽti habere. argu. tex. in. l. deo nobis in prin. de epiſco. et cleri. qui tex. allegatur per Bar. ibi ad hoc: ꝙ ingreſſus religionis equiparatur morti. et pacta de lucrãdo in caſu mortis/in caſu ingreſſus religionis vendicant ſibi locũ. Sed quãdo mors ciuilis nõ habet eundẽ effectũ: quia ſaltem monaſterũ/in quo teſtator ingreditur poteſt in cõmuni bona tenere: tunc heres inſtitutus mortẽ expectare debet naturalẽ/ꝛ interim erit impẽdenti: poſſet enim antea mori heres q̃ teſtator. Bar. in. d. ij. co. in fi. allegat ibi ad hoc iura in argu. Vel aliter/ꝛ ſecũdo
11 dici poteſt: † ꝙ quãdocũq; verba poſſunt intelligi naturaliter/ et proprie: et etiã ꝛ improprie in dubio intelliguntur naturaliter. tex. eſt in. l. fi. C. de his. qui.

12 veni. eta impe. † vbi ſit mẽtio etatis legitime. et intelligitur de naturali non de illa q̃ per principẽ ſuppletur/niſi ſpecialiter dictũ ſit: ex quo reſultat: † ꝙ mors
13 ciuilis nunq; equiparatur naturali/niſi in caſibus a iure expreſſis: ꝛ iſtã illationem expreſſe tenet glo. in. c. placuit in. ij. xvj. q. j. quã glo. dicit reputatã ſingularem. Jaſſo. in. l. gallus. Ĥ. et quid ſi tantũ in. ij. colũ. de libe. et poſthu. idem tenet glo. in. c. ſuſceptum: de reſcrip. lib. vj. allegat ad hoc iura. quas glo. etiã in propoſito iſto allegat Dida. de Segu. in volu. ſuarũ repe. fol. xviij. col. j. vbi post quã eas allegauit ſtatim dicit eſſe bonũ tex. in. l. res vxoris. C. de dona. inter virum/ꝛ vxo. et. l. ſed ſi mors in prin. ff. de dona. inter virũ/ꝛ vxo. et hec duo vltima iura nõ ſunt illa q̃ allegat dicta glo. in. d. c. ſuſceptũ. predictarũ glo. memorẽtiã fuit Jaſſo. in. d. aucten. ſi qua mulier in. v. colũ. et in. l. ſi deceſſerit in. ij. col. ff. qui ſatis da. cogan. vbi notat ex tex. ibi in quantũ dicit deceſſerit/aut amiſerit ciuitatem: ꝙ mors ciuilis/ꝛ naturalis equiparãtur. et eſt ratio ſecũdũ Ange. prout referunt Jaſſo. in. d. ij. col. ꝙa habet eundem effectũ/prout mors naturalis in. d. tex. cũ deportatus perdat ciuitatẽ. l. relegati. ff. de penis. itẽ perdit ea que ſunt in ris ciuilis. l. quidã codẽ titul. de penis: ꝛ volu. ideo vbi ſupra dicit Jaſſ. ꝙ illo an
14 no conſuluit in ciuitate Terone † ſtante ſtatuto/ꝙ mortua vxore in matrimonio/ſine liberis maritus lucretur dotẽ/ ꝙ ſi mulier ingrediatur religionẽ ordinis mendicantiũ ꝙ maritus ſimiliter tũc debet dotẽ ex forma ſtatuti lucrari ſicut ſi naturaliter eſſet mortua. per tex. in. d. l. deo nobis ad. ſi. princi. et allegat: vbi ſupra tenere i terminis Bal. in. d. l. deo nobis in. iij. col. quãuis vitio impreſſoris in meo libro Jaſſonis in. d. ij. col. nõ refertur Bald. in. d. l. deo nobis in dicto propoſito: ſed in. l. j. in. iij. col. de epiſco. et cleri. et minus bene: pro quo cõſilio/ eſt etiã tex. in auctẽ. de ſanctiſſimis epis. Ĥ. ſpõſalibus. ℞ſicut. ſi vero mulier. et ibi glo. in verbo placitũ: ꝛ Ange. in primo nota. licet contrariũ teneat Sali. in. d. l. deo nobis. refert Jaſſo. in. d. ſcda. colũ.
15 ¶Quero. j. † ſi a. l. ſimpliciter imponi tur pena capitalis: de qua intelligatur. Ad cuius euidẽtiã suppono: ꝙ trib⁹ modis dicitur crimen capitale. glo. eſt in. l. transigere in verbo capitale. c. de transa. quã aprobant ſcribẽtes Bal. ibi in. ſ. col. ꝛ Jaſſo. in. ij. in fi. vltra quos ſit alius in amputatione mẽbri q̃ vltimo ſupplicio equiparatur: ꝛ dicitur mors quo ad illud mẽbrũ. Bal. in. d. j. col. referunt/ꝛ ſequitur Jaſſo. in. d. ij. col. Sit ꝛ quintus: vbi pena infamie imponitur. l. licet: ſcda cũ glo. ff. de verbo ſigni. ſecũdũ Sali. ꝛ Alex. in. d. l. transigere: quos referunt/ꝛ ſeqtur Jaſſo. in. d. ij. col. his prehabitis in. q. noſtra dic. ꝙ intelligitur de minori. et ſic ppetui exilij. glo. eſt in. l. vna. C. ne mancipiũ chriſtia. quã ad hoc reputat ſingu. Imo. in. l. ij. in. v. col. ff. de publi. iudi. cui eſt ſimilis in. l. in criminali in verbo capitalẽ. C. de iuriſdi. omniũ iudi. in tantũ hoc procedit: † ꝙ etiã ſi 16
ſtatutũ imponat penã capitis/nõ de pena amputationis capitis: ſed de minori pena capitali intelligitur: ꝛ ſic de pena ppetui exilij ſecũdũ Joã. An. et alios in c. quãto: ſup glo. in verbo defraudata: de iureiuran. vbi referunt lo. glo. defendiſſe quendã qui monetã Bonoñ. falſauerat: vt nõ puniretur pena mortis: licet ſtatutũ diceret pena capitis talem puniendũ. per tex. bonũ in. l. qui cũ maior Ĥ. is. demũ cum. Ĥ. ſeq. ff. de bo. liber. facit tex. in. l. hos accuſare. Ĥ. omnib⁹ in ℞bo capitis. cũ glo. ff. de accuſa. glo. eſt in. l. fi. C. q̃ res vendi nõ poſſunt. quã notat. ibi Bal. ad hoc: † ꝙ quãdocũq; aliqua 17
pena dicitur plurib⁹ modis/ꝛ pena capitalis intelligitur de minori pena q̃ ſit inter illos modos: qõ eſt mẽti tenendũ/ ſecũdũ cum ibi. Hãc doct. ſequitur etiã Abb. in. c. at ſi clerici in prin. in. xvij. colũ. ℞ſi. pro hoc optime/de iudi. vbi videas apoſtilã bonã in verbo pena capitalis. Ex quo reſultat/ꝙ aſſeſſores in ſententijs capitalibus exprimũt/ꝙ caput aſpatulis amputetur: ita ꝙ anima a corpore ſeparetur: de qua practica meminit. Rapha. Fulg. in. l. preſenti: de his qui. ad eccle. confu. referunt/ꝛ ſeqtur Jaſſo. in. d. l. trãſigere in. d. ij. col. pro qua doct. bene facit: † quia in delictis ſemper in 18
dex debet eligere mitiorẽ penã. l. ſi pre-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ses.l.interpretatione cum alijs.ff.de pe-
19 nis.Jn tantum † q si statutū simpliciter
disponat: q aliquis tanq falsari⁹ punia
tur nō intelligitur de pena.l. corne.sed
de pena arbitraria / scōm Bal.qui hoc
reputat menti tenendū in.c.nōnulli de
rescrip. refert / z sequitur Jasso.in.d.ij.
20 col.Et de ista.q. † et q̄ sint genera pena
rum / z de illis. post Jmo.in.d.l.ij.ff. de
publi.iudi.et doct.in.l.j. eiusdem titu. vi
deatis. Feli.in.c. qualiter / z quādo in se
cūdo.ff.ad corrigēdos. x̄si.circa secūdū
21 de accusa.) † Que faciunt ad.q.quidā
ha ens filiū / z filiā impuberes: fecit te
stamentū / in quo ambobus substitutio=
nem pupillarē adiunxit: filia intra tēpo
ra impubertatis monasterium ingressa:
frater petebat admitti x̄tute predicte sub
stitutionis in bonis sororis: quia civili=
ter mortua erat.et aliqui per hanc ratio=
nem admittendū fratrē dicebant: qō per
supradicta displicuit: nam monasteriū
tale bonorū temporaliū capax erat: z in
dubio intelligitur de morte naturali (in=
telligendo: vt infra statim dicā:) q̄ ver=
ba nō dicūtur per Bar.in.l.in pupillari:
de vulga.et pupil.vbi tangit. An substi=
tutio pupillaris evanescat p ingressum
religionis: z referēs Guiller.dicit.q pu
pillus nō obligatur religioni: z ita ostē=
dit nō evanescere.d.substitutionē: ideo
ad hoc vt evanescat dicit ipse referens
predictū. Guiller.q talis pupillus ex dis
pensatione pape intromit religionē per
l.quidā consulebant.ff.de re iudi.aut pa
rentes eum religioni obligauerunt: z q
vtroq casu finiatur substitutio.qō Bar.
ibi in primo casu cōcedit: z omnes cū eo
volunt / q quādo pupillus ex dispēsatio
ne pape efficitur religiosus / q extingua
tur substitutio irrevocabiliter: quā opi=
nionē limitant Alexā.et Jmo.in.d.l. in
pupillari: quādo est ingressus religionē
q̄ posset habere bona in cōmuni: tūc om
nia bona monasterio applicātur: secus
si in mendicātibus: qui bona in cōmuni
nec in particulari habere possunt.clemē.
exiui de paradiso: de verbo signi.tunc
substitutus habebit bona ingressi perin=
de / ac si mortuus esset naturaliter: z tali
casu mors civilis equiparetur naturali:
vt declarat Bart.in.l.j.in vlti.col.ff.de
testa.et in.d.Ḣ.hereditatē: z vt supra di=
xi.circa quā limitationē videte Areti.et
Jasso.in.d.l.in pupillari. Secus quādo
traditur a parentibus: nā tunc cū ingre
diens possit penitere vsq ad tēpus pu=
bertatis: nimirū si non finiatur: maxime
quādo a sola matre post mortem patris
traditur monasterio / qō fieri potest vt
p Jnnoc.in.c.ij.de regul.ne sit in matris
potestate extinguere substitutionē pa=
ternā.ita Bar.in.d.l.in pupillari i fi.col.
Aduerte / q in quantū Bar.vult in.d.fi.
col.q ex dedicatione parentum interim
tenet ingressus quāmis possit vsq ad pu
bertatē penitere. Contrariū tenē: q inte
rim nō tenet ingressus: nec interim iudi=
catur / vt monachus: sed vt laicus cense=
tur.ita tenent Alex.et Aret.in.d.l.in pu
pillari. et Joā. de Jmo.in.c. rainuntius
in materia substitutionis: de testa. alle=
gant glo.in.c.cū.t.virū de regul.et tex.
in.c.beneficiū de regu.iuris in.vj.quos
refert / z sequitur Jasso.in.d.l.in pupillari
in.ij.col. Cōtra dicta in ista.q.in quantū
in precedētibus proximioribus habui=
stis: q quādo a parentibus traditur pu=
pillus monasterio / q non tenet interim
ingressus / nec finitur substitutio vsq ad
tēpus pubertatis. oppono. certū est / q si
hec pupilla cui predicta substitutio fa=
cta est haberet filiū: licet raro cōtingat:
sed aliquādo rōne malitie supplētis eta=
tē expirare substitutionē.ita Bar.in.d.l.
in pupillari: † vbi dicit / q reperitur ma 22
trē cōcepisse in.xj.anno: z ante.xij.annū
cōpletū peperire: licet sit cōtra cōmunē
cōsuetudinē. argu.l.si maior.C. de legi.
here.et subsequēter / ait: q cū hoc sit possi
bile: breviter dicit † q pupillaris substi 23
tutio finietur nativitate filij: vt.l.ex facto
in prin.de vulga.et pupil.et q sit possi=
bile: vt dixit Bar.vbi supra: q filium pu
pillus sibi generet.est glo.de hoc ordi=
naria. xx.q.j.c. q intra / dicens. Brego.
referre in dialogo: † de quodā puero 24
ix.annorū qui nutricē suā grauidauit.ita
etiā referunt Joā.an.et Abb.in.c.pube
res de despō.impu.quā decisionē Bar.
tenet Ang. Jmo. Rapha.et Alex.in.d.
l.in pupillari. Bal. Jmo.et Pau.in.d.l.
ex facto in prin.per illū tex.tenet etiam
Joā.de Jmo.in.d.c.raynūtius in mate=

ria substi.pupil. procedit tamē.d.decisio
quādo impubes filios naturales / z legi=
timos procrearet: z sic ex matrimonio: se
cus si naturales tantū. ita Balō.in.l.nec
ei.ff.de adop.et in.l.humanitatis in.vj.
col.in.iij.differētia. C. de impu. z ali. sub
sti. Nec obstat.l. generaliter. Ḣ. cū autē.
C. de insti.et substi. secūdū Balō.in.d.l.
nec ei. vbi solvit. et pro intellectu. d.Ḣ.
cū autē: vide tex.in.l.ex facto.Ḣ. si quis
rogatus in.j.ff.ad trebe. z vtrobiq glo.
et docto. et per supradictam decisionē.
Bar. Jasso.in.d.l.in pupillari dicit se re
pertre: q in cōtingentia facti.decidit no
ta.casum. Rapha. Cu.in cōsil.clxxxj.in=
cip. ꝓponitur † q Bartholome⁹ testa 25
tor in testamento instituit filiū suū impu
berē heredē vniversalē.et postea dicit si
decesserit in pupillari etate sine liberis.
volo q bona mea certo tali modo distri
buātur. q illa x̄ba sine liberis stent pro=
prie: ḋa in pupillari etate potest p̄dict⁹
fili⁹ liberos iustos ex matrimonio habe
re quando malitia supplet etatē. vt dicit
Bar.in.d.l.in pupillari. et supra retuli. et
sic a x̄bis p̄dicti testamēti nō esse recedē
dū. cū quo intellectu dictorū x̄borū pre
dicti Rapha.in.d.cōsil. residet Jas. vbi
sup. postq retulerat alios intellect⁹ cir=
ca.d.x̄ba: de qua limitatione Bal.in.d.
l.nec ei.ad.d. decisionē Bart.in.d.l.in
pupillari. memor fuit Dida. de Segu.
in.d.volu.suarū repe.fol.xxxix.col.iij.
26 vbi dicit referēs Bal.in.d.l.nec ei. † q
pupillus dans se in arrogationem facit
extingui pupillarē substitutionē mero iu
re. vt ipse Bal. late docet in.l.si arroga=
tor. illo titul. de adoptionib⁹. et volu.in
qua.iiij.col.isdē Dida. p relata / z dicta p
eum dicit. q p supra ibi dicta potest dari
27 notabilis cautela p quā † substitut⁹ pu
pillaris bonis pupillarib⁹ defraudari po
test. s. quādo ipse pupillus bona aliena=
uit cū tutore decreto iudicis: z ex iusta
causa. qō est notandū scōm eū in.d.iiij.
col. vbi sumpsit.d. cautelam a doctrina
Bal.in.d.l.nec ei. vbi loqtur in hoc arti
culo. secus si sine iusta causa talis aliena
tio fieret. nā tūc eveniēte casu substitutio
nis potest substitutus revocare. voluit
Bal.in.d.l.nec ei. per.l.j.Ḣ. sed nōnullos
in x̄bo. aut substitutū. ff. de inte. et ratio.
distra. seqtur. Alex.in.l. marcell⁹. Ḣ. res
q̄. ff. ad trebe. referūt / z seqtur. Dida.in
d.iiij.col. Redeūdo igit ad oppositū: ō
quo dicere incipiebā. illud prosequēdo
arguēs dico. sed monasteriū habetur lo
co filij. tenet Bar.in.l.si ita qs. Ḣ. ea lege
de x̄bo obli. et in aucten. nisi rogati ad
trebe. ergo cuius ingrediēs monasteriū
moriatur intra tēp⁹ impubertatis exclu=
datur substitut⁹. hoc tamē nō obstāte. te=
nerē substitutū admittendū monasteriū
excluso. p̄mo p tex.in.l. si ita qs. Ḣ. is cui
in tēp⁹. de lega. ij. vbi is cui in tēp⁹ libe=
rorū tertia pars relicta fuit nō consequtur
eā adoptādo: z sic habēdo filios civiles.
vbi Bar. refert. Dy. inducere illū tex. ad
q. † testator substituit filio si decesserit si 28
ne liberis ex se descēdētib⁹. filij⁹ rogat⁹
ingreditur monasteriū. vtrū deficiat illa
cōditio q̄si illa x̄ba ex se aliud operi de=
beāt q̄ in eo casu quo nō fuissent appos
ta. de qua. q. et ei⁹ decisione / vide Bart.
z Bal. in.d.Ḣ. is cui: omni modo: z Bal.
post antiquos in.l. deo nobis in.j. col. de
epis / z cle. Secūdo facit tex.in.l. fideico
missū. de cōdi. et demostra. † vbi postq 29
testator reliqrat filios heredes. dixit si
qs ex ijs sine liberis decesserit heredita
tē restituat. filiū adoptādo p hoc fideico
miss. nō cessat. Nec obstat qō dicit Bal.
in.d.Ḣ. is cui. vbi dicit dispositionē illius
tex. fallere in monasterio: in quo † x̄ba 30
simpliciter prolata favore religionis in=
telligūtur verificari / etiam p fictionē: vt
ibi p eū referentē Dy. ibi. et in auctē. cō
tra rogatus. ad trebe. et Ly. in aucten. de
sanctiss. epis. Ḣ. sed z hoc presenti col. ix.
allegat etiā qō ꝓbatur in.c. in presentia.
de ꝓba. hinc est: † q licet nō sit filij⁹ mo 31
nasteriū: ḋa ex viro / z vxore nō nascitur
z sit fatuitas dicere. q monasteriū habe
atur loco filij. ḋnimo posset poti⁹ dici q
monasteriū loco parētis hēatur. vt dicit
Balō. in.l. filiū in.j. col. ff. de his. q. sunt
sui. vel ali. iu. lex tamē loqtur p similitu=
dinē: seu facit quādā cōparationē: z dicit
q sicut filij⁹ heres excludit substitutū. sic
monasteriū / scm Bal. in.d.j. col. allegat.
d.c. in p̄sentia. idē tenet Bal. in.d. auctē.
si qua mulier in.iiij.col. in x̄si. tantū autē
est dicere. zc. refert / z seqtur Jasso. in.d.
auctē. si qua in.v. col. vbi etiā dicit: † q 32

monasteriū haberi loco filij est q quādā fictionē: z procedit quo ad excludendū substitutū.et ita ꝓprie loqtur.d.H.sed/et hoc ꝑsenti.voluerat Bal.in.d.H.is cui⁹ vt dixi.Quia illud ꝓcedit in alijs ꝯ in substitutione pupillari: † nā intra tēp⁹ ipubertat⁹ ingrediēs monasteriū p dedicationē parentū religioni nō obligatur/nec tenet interim ingressus:nec interim iudicatur/vt monach⁹. sed vt laicus cēsetur:nec finit substitutio talis vsq; ad tēp⁹ pubertatis.vt supꝰ dixi.

34 † Nō omitto/q illud qō dr monasteriū haberi loco filij solū procedit in casib⁹ a iure expressis:z non in alijs:scōm Bal. in.d.auctē.si qua mulier in.j.col.et in.ij. post glo.ibi/z in vlt.col.vbi dicit ex hoc insurgit talis cōclusio/q monasteriū nō habetur loco filij/nisi in casib⁹ a iure expressis.et cū per quādā fictionē loco fi-

35 lij monasteriū habeat: vt vidistis: † et fictiones nō habeāt locū/nisi in casib⁹ a iure expressis.vt dicit Bal.in.d.auctē.si qua mulier in.d.j.col.bene seqtur.d.cōclusio.sicut in simili dicim⁹/q mors ciuilis eq̄paratur naturali tantū in casib⁹ a iure expressis: vt supꝰ dixi:z ꝓbant.istud simile ponit Bal.in.d.j.col.de quo memor fuit.Dida.de Segu.in.d.volu.fol.

36 cxij.col.iiij.in simili/etiā dicitur: † q fiscus nō hēt premlegiū/nisi in casib⁹ a iure expressis.glo.est/z ibi Bal.in.l.itē veniunt.H.ait senatus.in vbo in priuatorū ff.de peti.here.refert/z seqtur.Dida.de Segu.in.d.iij.col. ꝑ qua glo.et dicto Bal.est tex.in.l.j.C.de peti.here.et ibi glo.in vbo ptinet/scōm Jasso.in repe.l. recōuncti.in.xxvij.col.in fi.de lega.iij.

37 vbi subdit ex hoc † q ideo in causis fiscalibus.ita seruādus est ordo iuris sicut in causis priuatorū. allegat tex.in.l.j.et ibi Bar.et alios notātes illū ad hoc.C. de conduc. et procu. predio.fis. lib.xj.

b b De sus bienes:) p dispositionē isti⁹

38 l. † i hoc demōstrat magna liberalitas benignitasq; regū nrorū.qui nolētes vti alijs iuribus. p q bona dānatorū liberis ascēdētib⁹.et ex latere vsq; ad tertiū gradū nō stantib⁹ applicabātur fisco.auctē. bona dānatorū. de bonis.proscrip.seu dāna.et in corpore/vbi sumitur. q iura supuenerunt.d.H.si cui.d.l.ei⁹ q: vbi bona dānatorū applicabantur fisco.cōcedunt hic licē tiā condēnatis:vt de bonis illorū dispōnere possint.et etiā su⁹ cōmissari⁹: (hoc tamē de cōmissario intelligite/ secū dū.ll.xxix.et xxx.infra:)z p cōsequēs:etiā si cōdēnat⁹ descendētes/ascēdētes/nec trāsuersales/ vsq; ad tertiū gradū nō habeat ꝓterq; eorū q ꝓ illo tali delicto a iure/vel a iudice cōfiscata/vel cōfiscanda fuerint.

b De sus bienes/o se ouierē de cō fiscar:) † et ita aliquādo iure:aliquādo sentētia req̄ritur in bonorū cōfiscatione. nam imposita pena amissionis rei/ vel actionis a.l.fl in ea exprimitur ipso iure vel p sentētiā.dicto stādū erit.l.cōmissa. ff.de publi.et vectiga.Si vtitur vbo preteriti/vel ꝓsentis tp̄is est ipso iure.glo. est.et ibi Bar.in.l.si qs in tantā.C.vnde vi.idē Bar. in auctē.q semel ad fi.qū o/ z quādo iudex in.l.iubem⁹.H.sane in.j. de sacro sanct.eccle.et in.l.imperator.ff. de iure.fis.Si enim futuri tēporis intelligitur p sentētiā:vt in.d.H.sane.nisi addatur dictio statim:qa tūc intelligitur ipso iure. Bar.in.d.l.imperator: vel si.l. vteretur vbo mox.vt in auctē.de incest.nup. H.j.col.ij.q dictio de propria sigtione licet significet statim sine aliquo intervallo.vt est glo.in.d.H.j.in vbo imminere. Bar.et alij in.l.j.ff.si certū.peta.tamen aliquādo ipropꝑatur.glo.est in.c.qa propter in vbo mox/de elec.pro qua videtur esse tex.in.l.apud Julianū.H.sititi⁹: de legat. primo/prout ibi Jasso.pōderat in.iij.nota.vbi subdit.q imo aliquādo mox iportat magnū intervallū.l.ad huc interesse.H.si opas.et ibi glo.in vbo restituitur.ff.de vsu fru.de qua dictione, vide Jas.in.l.fructꝰ in.ij.col.ff.so.ma.et meli⁹ p eundē in.l.si arrogator in.iij.et iiij.col.ff.de adop.vbi ponit multiplici-

40 ter.d.dictionē capi. † Non tacco/q si deserta est appellatio statim executio fieri debet cōtra desserentē eam:z nō habet quadrimestre tēpus qō alias datur de iure cōmuni iudicatis ad soluendū iuxta l.ij.et fi.in ꝓn.C.de vsu.rei.iudi.qa de ferendo appellationē perdit tēpus quadrimestre.ita Bal.per tex.ibi in.l.quoniā nōnulli in verbo mox.q̄ ad hoc notat expressum. C. de appellat. refert Jasso.in.d.iiij.col.dicens.Balō.ita dixisse singulariter in.d.l.quoniā ponderādo tex.ibi in.d.verbo mox.idē voluit Balō. p glo.ibi in.l.ij.H.qō si ab arbitro in vbo executioni.C. de tēpo.appell.et sic per illam glo.probatur.q inter desertionē/z executionē nullū est mediū tempus necessariū.qō est menti tenendū/secundū Bal.in.d.l.ij.quā simul legit.tamen hāc opinionē.d.glo.et Bal.reprobat Alex.in.l.iiij.H.si quis condēnatus: ff.de re.iudi.et plenius in.l.debitorib⁹ illo titul.et volu.et in.l.j.H.j.de vbo obligā etiā reprobat Aret.in.d.H.j.in.ij.col. ad fi.et seq.et in.l.continuus.H.illud.de vbo oblig.et in.l.cū res.H.sed si stichus in.iij.nota. de legat.j.vbi inter alia per eū aducta.allegat Bart.in.l.vna.de super exac.lib.x.vbi tenet Bart.q dictio ꝓtin⁹: de qua ibi in tex.quadrimestre tēpus iudicatis indultū non tollit.ergo similiter in.d.l.quoniā nōnulli:licet tex. dicat mox.quadrimestre datū iudicatis per hoc tolli nō intelligitur. Nec obstat

41 d.l.quoniā: † nam ibi est casus specialis in debitorib⁹ fiscalib⁹.qui nō gaudent hac dilatione quadrimestri/ scōm Bal.in.l.j.in.j.col.C.quādo fis.vel priuna.vbi ita intelligit tex.in.d.l.quoniam idē voluit Bar.in.l.j.ff.de libe.dimi.sub verbo forte/dicens: q forte est speciale in.d.l.quoniā nōnulli in debitore fisci cōdēnato:nā illa.l.generaliter nō obseruatur. Aduerte tamen/q glo.de qua supra in.d.l.ij.H.qō si ab arbitro in verbo executioni.allegatur per Jasso.in.d.l.debitoribus in.ij.col.in fi.cōtra Alex.vbi ait. Jasso.dictā glo.dicere:q in.d.l.quoniā nō est speciale in fisco.qa idē in quocūq; alio (qō non sic probatur per.d. glo.) q tamē cū generaliter loquatur non facta fisci mentione.volebat Jasso.in prealle. loco in predictis verbis/q.d.l.quoniā. declaretur per.d.glo.et per cōsequēs: q etiā generaliter/z indistincte.d.l. quoniā intelligeretur.qō nō procedit/vt ex superioribus satis ostensum est.et idē sentit Jasso.in.d.iij.col.vbi post quā allegauit.d.glo.cōtra Alexā.vt vidistis.statum subdit cōtrariā opinionē.Alex.et Aret. in locis.supꝰ allega.et dicit:q inter cetera per Aret.adducta.allegat/z bene Bar. in.d.l.vna.de sup exac.lib.x.cuius dictū qa retuli non refero.et ita resident.Jass. istius passus in.d.ij.col.in fi. Vel in continēti/vel similibus.nā tunc etiā ipso iure intelligitur.Bart.in.d.l.imperator.et in l.meuius.H. duobus circa fi. de legat.ij.

† de qua dictione.vide per Jasso.in.d. 42
l.iij.H.condēnatū in.v.col. post Bart. ibi.querentē: † quādo dicatur. excep- 43
tionē incōtinenti probari posse.de quo in.d.v.colū. per Jasso.remissiue. Circa qō nō omitto regulā: † q quādo tēpus 44
nō reperitur determinatū a iure.relinq̄tur arbitrio iudicis.l.j.H.ait prator.ff.de iure.de li.cū alijs. † Hinc est/q tali arbi 45
trio relinq̄tur.vt qō tēpus dicatur prolixum.et qō diu.glo est in.l.iij.post prin. in vbo per prolixū.de re mili.insurgit etiā.q posito.q qui est p vim cum armis detectus potest incōtinenti p vim cū armis recuperare.l.iij.H. cū igitur de vi.et vi.arma.notatur in.l.j.C.vnde.vi. † il- 46
lud tamē incōtinenti relinq̄tur arbitrio iudicis cōsiderata qualitate psone deiecti entis.et rei ex qua q̄s fuit detectus.vt notanter exēplificat Bar. in.d.H.cū igitur. quē seqtur Abb.in.c.olim.primo in.iiij. col.in fi.de restitu. spolia.facit bene glo. in.c.an sit in verbo incōtinēti.de appel.

† Si tamē est questio mometi ea q fiūt 47
post licet incōtinenti nō videntur in esse l.thais.H.intra.ff.de fideicō.liber.qō assignatur ratio p Bal. in.c.cū dilectus. de fide. instru.vbi tenet † q instrumenta 48
possint produci/vsq; ad sententiā etiā si iudex incepisset legere sentētiā/sed nōdum dixisset absoluo/vel condēno: sed post sententiā etiā incōtinenti nō posset. cuius dictū/z rationē refert Jasso.in.l. edita actio in.v.col.in fi.C.de eden.loquens in.q. † vtrū lite cōtestata incōti- 49
nenti post actor emēdare libellū possit.

in qua Alex. in.d.l.edita.tenet q sic.qa paria sunt aliqd fieri ante litē cōtestatā/ vel incōtinenti post.glo.est in.l.Pōponius.§. rati.ff.de procu.quā ad hoc reputat singularē. Imo. in.l.ex cōsensu.§. fi.ff.de appel.et in.l.ij.§.prius.de vulga. et pupil.concordat glo.in.l.ij.in prin.in vbo narrationē.C.de iura.calū.Bal.in d.§.rati.credit.d.glo.ibi verā si in litis cōtestationē fuerit protestatū/ z reseruatum.l.si fideiussor.in prin.ff.qui satis dacogan.alias etiā incōtinenti post nō admittitur.allegat Bal.vbi supra.l.sed z si susceperit in prin.ff.de iudicijs.q nihil facit/ secū dū Jasso.in.d.v.colū.Angel. etiā in.d.§.rati.non tenet illā glo.dicēs: cū lit.contes.sit terminꝰ prefixus/z sic exclusiuꝰ.et nihil allegat quē refert Jasso. in.d.v.col.vbi tenet.d.glo.et refert Innoc.et Specu.etiā doctrinā eius tenētes in locis de qbus/ibi per eū confirmantē q sex principalia. in qbꝰ.idē est vt sequatur incōtinenti post. aut q precedat.de veritate tamē vltimi fundamēti dictorū sex.ipse Jasso.in prealle.col.dicit ibi dixisse.et q̄siui vbi z nō inueni in quo molestiā patiatur Baldꝰ.in.l.fi.in.ij.col.vbi. modo circa testes.C.de fideicō.quē pro finali fundamēto sexto.Jasso.vbi supra adducit.Imo illū etiā refert/z seqtur in l.serui electione in prin.in fi.col.in prin. in vbi.scdo.et fortiꝰ.de lega.j.et in.l.hac cōsultissima in prin.in.ij.col.C.de testa. in cuius cōprobationē memor fuit predicte glo.in.d.§. rati. dicens in.d.ij.col.q illā cū multis similibus alias adduxit ad hoc.et credo dixisse p ea q̄ dixerat in.d. l.edita actio.vt ex superioribꝰ satis ostēditur. De cuius passus materia/videte q scribentes/z Jasso.in.l.si qs mihi bona.§.iussum.ff. de acqui here. et in.d.l.
50 edita actio.(Si † vero enūtiatiue.l.loqueretur etiā de preterito.sentētia expectari debet.tex. est in.l.sed et partus.§. queri.ff.qō me.causa.q sic intelligitur p Bar.in.l.ertat.in fi.col.illo titu.et volu.
51 † Et quādo verba ad preteritū/z futurū se habere possint.et sic dubitatur.p regulā in penis.de regu.iuris in.vj.cū alijs. in minorē causam interpretari debent) idē vt ipso iure si ponatur verbū penitꝰ. prorsus.vel omnino.glo.est in.l.si q adnocatorū. in verbo arceātur.C. de postul.facit glo.in.l.j.§. si pecunia in sacculo.in verbo omni.ff. de posi. probat tex. cū glo. ibi in auctē. vt defun. seu func.§. sancimus.col.v.similiter si.l.dicit.priuetur omnibꝰ modis/vel oibus modis iure suo cadat.vt in.d.auctē. idē si.l.diceret carcat viribus.tex.est in. c. ad aures. in vbi. vires nolumus obtinere.de res.quē ad hoc allegat. Feli.in.c.Rodulphꝰ in xvij.col.de res.allegat etiā referens glo. z Abb.in locis de qbus p eum/ibi. Contrariū esset/dicens omni iure suo cadat. nā tunc requritur sentētia.glo.est in auct. habita. in glo.fi.ne filius pro patre.quā ibi notat. Sali. q verbū cadat a causa importat p sententiā. tex. est in.l.ij.§. q si actor.iūcta auct.principales in fi.C.de iura.calu.facit etiā glo.in.d.§.q si actor. in verbo cadat iūcto/ibi.tex.vel melius. q etiam in.d.§. q si actor sit.tex. iūcta.d. glo.de quo vide Sali.in.d.auct.habita. hoc cōfirmātem quē refert.Feli.in.d.c. Rodulphꝰ in.xv.col.et Abatthe.mathesi.nota.xvij.ratio diuersitatis est: † quia 52
in alijs superioribꝰ casibus illa vba penitus.prorsus/z similia qualificāt ipsum actū priuandi.ideo sentētia nō requritur. illo autē casu finali.signū istud vniuersale determinat/z qualificat nō verbū/sed res/z iura qbus est priuādus per sententiam. ita Feli.in.d.xv.colū. † et verbū 53
amittat nō sonat in preteritū/sed in futurum nisi addatur ipso iure.glo.est in.l. amissione.§.j.ff. de capi.dimi. quā glo. raro inuenies alibi secūdū Bal. ibi videtur tamē similis in.l.si quis in tantā in verbo amittat.C.vnde vi.de quo videte.Feli.in.d.xv.col.referentē.Abb.tenere contrariū in.c.cum in cūctis de elec. vel nisi diceretur incōtinenti.statim.aut similia.Bar.in.d.l.iperatoꝛ. † Et quā- 54
uis sentētia nō requratur in penis ipso iure incursis.vt ex supradictis videtis.tamen declaratoria ferenda est.l.penul.§. fi.cū ibi notatis.C.ad trebe.Bal. in.l.si quis maior.in fi.col.C.de trāsa.et in auctē.hoc amplius in.j.col.de fideicō.et in auct.qui semel.in.j.col.quomodo: et quādo.iudex.Bar.per tex.ibi in.l.cuius q delatorē.in pn.ff.de iure.fis.Jas.in.d.l. si qs maior.in.v.co.xv.decimo tertio no.

† quia

55 † qa oia iura mūdi q̄ dicūt penā iponi ipso iure intelligūtur dūmodo secuta sit sentētia declaratoria p quā illud esse p talē cōmissum declaret.alias pena nō hēt effectū executionis.istam regulā tradūt. Joā.an.et Arch.in.c.j.de hom.lib.vj.p tex.in.c.cū fm.vbi doc. ō here.co.lib.refert/z seqtur Jas.i.d.v.col.z Feli.in.d.c. Rodul.in.xxij.col.quē oīno modo ibi videas:z i.xxiij.col.cū seq.nā corroborat d.regulā/z q̄tuor limitat modis.facit ad
56 hoc bene.l.lxxv.j. † Ad quā declaratoriā pene incurse citat pars.glo.est i cleū. pūenti in vbo cōstiterit.de cēsi.quā dicit nota.Feli.in.d.c.Rodul.in.xxvj.co.cui est similis i clemē.ij.in codē vbo.de penis. z vtrobiq̄ scribētes.z Imo.post.Lar.in
57 c.extirpāde.in.vij.col.de pbē. † Et in tā tū pcedit hoc/z est verū:q licet excōicatio lata sine citatione/z sine monitione/ vel iuris ordine teneat q̄uis iniusta.xj. q.iij.c.j.z i.c.audi.§.cū g.eadē causa z.q. Imo.in.c.si.de pbē.et i .c.ab excōicato. cū cōcor.de rescrip.nihilominꝰ ipsa sentētia declaratoria excōicationis a iure late incurse est nulla citatione ptis nō pcedēte.vt p. Imo.post.Lar.in.d.c.extirpā-
58 de. † Et rōnē dīe iter cēsurā/z declarationē sup cēsura ponit Frā.de Are.cōsi. clxv.col.xj.vbi videas.de q̄ p Feli.i.d.
59 col.xxvj.cū seq. † A q̄ declaratoria appellari pōt.glo.est in.c.cupientes.§.qō si i
60 vbi.puatos de elec.in.vj. † q̄uis a pena ipsiꝰ.l.in q̄ dī ptē incurrisse appellari nō posset.vt in.d.glo. p q̄ sunt iura i.l.si q̄ pena.ff.de vbo signi.z i.c.qa nos.de appel. † Et aduerte ne dicas appello a pe-
61 na.sed dic/q appellas.qa nō es culpabilis:vel qa nō fuit pbatū fm Bal.quē vide i.l.vnica i.iij.col.vbi.sed hic restat dubiū.C.ex delic.defū.refert/z seqtur.Fel. in.d.c.Rodul. i.xxvij.col. ¶Quero.ij.
62 † qs index pfiscare possit.de q̄ videte oimō Bal.post tex.ibi i.l.vnica.C.ne sine
63 iussu.pn. ¶Quero.iij. † vtrū i pfiscatione bonoꝝ veniat feudū/z res emphiteotica. i hoc dic/q qñ ppter aliqd delictū bona alicui⁹ sūt publicata.bona q̄ alias iure succesiōis ad filios vētura erāt.auferūtur eis/z applicant fisco p dictū delictū.sed bona q̄ alr erāt vētura ad filios/ vt ad filios nō tū/vt ad heredes nihilominꝰ possūt pfnis bonis pfiscatis penes filios remanere.qa pro casu qñ bona vētura erāt ad filios iure hereditario dicētur venire ad ipsos filios ab ipso pfe/et eiꝰ occasione:z ideo puant cisdē bonis q̄ fisco applicant.cū pfē bonis suis p tale suū delictū puat.Casu tū scdo.qñ bona delicto nō cōmisso ad filios/vt ad filios sine eo q fuissent heredes erāt vētura.filij nō dicunt bona illa a suo hre pfe.tex. est q̄ sic debet intelligi i .l.iij.ff.de interdic.et relega.z ita in.d.l.iij.dī fm Dida. de Seg.i suo tracta.de bonis.lucra.cōs. ma.fo.vij.col.iij.Ex q̄ infert Bar.in.d. l.iij.quā cū pma illiꝰ titul.legit.q si pfē accepit emphiteosim p se/z suis filijs/z ne potibꝰ.q quātūcūq̄ pater cōmittat delictū ppter qō bona sua venīūt cōfiscāda. nō ideo dicta emphiteosis trāsibit i fiscū imo penes filios dī remanere.cū illa nō veniat ad filios/vt ad heredes.nā sine eo/q sint heredes i ea succedere possūt. imo venit ad filios/vt ad filios sic/vt ad extrancos.§ q̄uis ppter dictū delictū pfis nō sint eiꝰ heredes cū fiscꝰ occupet bona.nihilominꝰ veniūt ad.d.emphiteosim.cū tanq̄ extranei possūt sine paterna hereditate i.d.emphiteosi succedere. qñ illā nō a suo patre/sed a directi dñij dño q̄ ōditrē i emphiteosim hre dicunt/ vt tenuit notāter:z exꝑssiꝰ Bar.i.l.moris causa capit i fi.pn.ff.ō dōa.causa mor. refert/z seqtur.ita declarās Dī.ō seg.i.d. tracta.fo.viij.col.j.i pn.vbi dicit/q ō.q. emphiteoſ.j.qñ bonis pfnis publicatis sit penes filios remāsura.aut qñ nō:vel si filij/seu nepotes nō sūt istituti/seu sint exheredati: vel istituti/z repudiauerūt hereditatē si possunt ad eā venire.videatis Bar.Pau.ō cas.z Alex.i.l.si finita.§.si ō vectigalibꝰ.de dāno ifec.z ibi i.d.j.col. q̄plures alias remissiones ponit ad qs vos remitto. ¶Quero.iiij. † an cōfisca 64
tio fundi vēditi facta post vēditionē obligātū vēditoris noccat emptori ad hoc vt eiꝰ sit periculū. Jn q̄ dicas/q pfecto ꝫtractu vēditiōis.regulariter periculū est emptoris.l.necessario i pn.cū alijs.ff.de periclo.z cōmo.rei vēdi.z tūc talis ꝫctꝰ dī pfectꝰ.si sit celebratꝰ pure.z res sit certa.pciū q̄ certū.tex.est i.d.l.necessario in pn.quē ibi ita sūmat Bal.p dicta regula

Universidad de Deusto
Biblioteca

fallit qñ p̄diũ publicaꝛ ex maleficio vẽditoris.tex.est.ꝛ ibi glo.i ℞bo tenerſ.in.l.ſi fund⁹.ℌ.nã ꝛ ſi vẽdideris.ff.locati. glo. est etiã i.d.l.neceſſario i p̄n.in ℞bo periculũ.q̃ ſic itelligit.tex.in.d.ℌ.nã ꝛ ſi vẽdiderſ.Et poſito/q̃ i caſu.d.limitationis periculũ nõ ad emptorẽ/ſed ad vẽditorẽ ptineat/vt vidiſtis. ad reſtitutionẽ p̄cij ſibi ſoluti ſolũ teneꝛ emptori. ꝓbat tex.in d.ℌ.nã ꝛ ſi vẽdiderſ.ũcta ibi glo.i ℞bo/vt p̄cijũ qõ in.d.ℌ.hoc eſt ſpeciale quãnis alias teneretur ad intereſſe.ita Bar. ꝛ Balõ.in.d.l.neceſſario in p̄n.et ideo Bar.ibi/ait vidiſſe in q̃buſdã inſtrumentis apponi ſpecialiter caplm.ſ.q̃ vẽditor ꝓmittit duplũ etiã in caſu q̃ fund⁹ publicat⁹ eſſet. ¶Quero.v. † vtrũ cõdẽnato filio/ꝛ ei⁹ bonis publicatis ꝓprietas quã in peculio aduẽtitio hẽt remanẽte patri ſaluo vſufructu publiceꝛ.vide Bar.i.d. ℌ.ſi de vectigalib⁹.q.vj.vbi dicit/q̃ nõ. q̃a filio iterdicta eſt oĩs alienatio ſine cõſenſu p̄ris.l.cũ nõ ſolũ.ℌ.filijs.de bonis q̃.libe.ergo.õlinquẽdo nõ alienabit/ſed apud patrẽ remanebit.qõ Bar.i.d.vj.q. cõprobat aliq̃b⁹ ſillibus.et p̄ tex.in.l.ij. C.de bonis.proſcrip.vbi nõ publicaꝛ caſtrẽſe. multo ĝ min⁹ aduẽtitũ.et hoc videtur velle tex.in.d.l.ij.in quantũ dicit. nec qõ in caſtris.et ſic dictio/nec/implicat.quaſi diceret/nec aliud.idẽ ſentit glo. in.l.j.in ℞bo ſupplicij.ff.de bonis dãnato.vbi dicit etiã caſtrenſe.et allegat.d.l. ij.ſimilis eſt glo.in.d.l.ij.dicens exponẽdo verbũ p̄dictũ in caſtris.q̃ nec illud/nec iſtud patri erit auferendum.de qua glo.nõ fuit memor Barꝛ.vel vt melius dicã noluit eam allegare in.d.vj.q. vbi cõtra p̄dicta opponit/ꝛ ſoluit. Aduerte/q̃ potiſſimũ fundamẽtũ/in q̃ Bar. firmat ſuã deciſionẽ in iſta.q.v.eſt.d.l.ij. q̃ nõ eſt alibi.et ideo notãda ſcõm Bal. ibi.et alij poſt eũ reputãt ſingu.et Imo. ꝛ moder.in.d.ℌ. ſi de vectigalibus. vbi videas de materia.et Ang.in.l.ſi filij⁹.illo titul.de dãno.infec.tex.cui⁹.d.l.ij.dicit etiã valde notabilẽ.Jaſſ.in.l.ſeruũ filij.in.ij.col.de lega.xiij.videatiſq̃ Rode.Sua.in.l.poſt rẽ iudicatã.fol.cxvij. col.iij.cum duabus ſequen.ff.de re iudi.

66 ¶Quero.vj. † an publicatis bonis alicuius illa publicatio extẽdatur ad bona alibi ſita/ꝛ ad quẽ dñm illa ptineant. videte Bar.in.l.cũctos populos in penſ. ꝛ ſi col.de ſumma.tri.et cundẽ ibi in antepe.col.cũ ſeq.vbi tractat vtrũ pena impoſita p̄ro maleficio porrigat effectũ ſuũ extra iudicãtis iuriſdictionẽ.ſub quo mẽbro querit de hac.q.vj.examinat/ꝛ decidit.de quo vide etiã Bal.in.d.l.cũctos. in ſi.col. ¶Quero.vij. † ſi tertij/ꝛ q̃nti 67
melioratio ad fiſcũ ptineat facta cõfiſcatione bonorũ meliorati: an ad ſibi datos ſubſtitutos veniat. videatis. Dida. de Segu.in.d.volu.ſuarũ repe.ex col. iij.fol.xxxiij.cũ trib⁹ folijs ſeq.maxime in folijs.xxxv.et.xxxvj.vbi in p̄dicta.q. ſatis bene loq̃tur in fauorẽ fratrũ coheredũ ſubſtitutorũ meliorati cõprobans hãc partẽ ſeptẽ medijs p̄incipalib⁹.et aliq̃b⁹ ſimi.et reſpõdẽs oppoſitis adductis per eũ in q̃b⁹ probauerat/q̃ in eadẽ cõfiſcatione veniãt.d.tertũ/ꝛ q̃ntũ:ꝛ q̃ dũrãte vita meliorati cõdẽnati penes fiſcũ remanere debeãt.et q̃ aduenięte morte naturali illi⁹.fiſcus teneretur ad reſtitutionẽ.d.tertij cũ q̃nto ſubſtitutis/ꝛ non ante. ¶Quero.viij. † an in dubijs ſit 68
p̄ro fiſco/aut cõtra illũ iudicandũ. Reſpon.aut fiſcus venit ex cauſa lucratiua. q̃a aliq̃s eſt indign⁹: vel ratione alicui⁹ delicti/ꝛ tũc in dubijs cõtra fiſcũ iudicabitur.l.nõ puto.ff.de iure fiſci.vbi glo.dicit.d.l.nõ puto.intelligi etiã poſſe in iudice ꝛ doctore q̃ ꝛ ipſi interp̄retantur.l.nã vt ait.ff.de legi.p̄ quã.d.l.nõ puto iuncta d.ſua glo.dicit ibi Alex.not.iſtũ tex.cũ glo.no.q̃ licet fiſc⁹ p̄uilegia habere multa ꝓſueuerit de qb⁹ p̄ Bal.in.l.j.C.de bona. vel actio.vẽdi.tñ i dubijs potiꝰ eſt iudicãdũ p̄ fiſcũ q̃ ꝓ eo/ſiue ſit dubiũ ℔ in re ꝓpter opiniones doctoꝝ.ſiue i ſentẽtijs: vt q̃a duo iudices p̄rotulerũt ſententias p̄rias: vel ſit dubiũ in ꝓbationib⁹: q̃a fiſcus/ꝛ aduerſarius p̄ria ꝓbauerũt/ ꝛ pares ſunt ꝓbationes.refert/ꝛ ſeq̃tur Dida.de Seg.in.d.tracta.de bonis.lucra.cõſ.ma.fol.vij.col.ij.℞ſi.viij.pro hac pte facit. Nec obſtat tex.in.l.vnica.ℌ.ſi. cũ alijs.de cadu.toll.vbi i dubijs iudex p̄ fiſco/ꝛ nõ p̄ illũ iudicare debet.nã illud ꝓcedit/ꝛ eſt verũ qñ fiſc⁹ agit de dãno emitãdo: vt q̃a venit ex p̄ctu ſuo/vel illi⁹ cui ſucceſſit:ꝛ i hoc caſu venit notãter

limitãda.d.l.non puto. ſed quãdo fiſcus agit de lucro captãdo:ꝛ ſic ex mera cauſa lucratiua venit/vt ex delictis ſubditorũ.l.j.ℌ. an bona.ff.de iure fiſ.quẽ.ℌ.allegat Bal.hoc tenẽs in.l.executorẽ in.ix. col.i fi.C.de execu.rei.iudi.tenet Sali. i l.pennl. ℞ſi. q̃ro an creditores.C. q̃ bo. cede.poſ.aut ſi alio modo ex.d.cauſa veniret fiſc⁹: vt p̄pter aliquẽ indignũ cũ q̃libet dign⁹ reputeꝛ donec ꝓbetur indignus.tex.eſt quẽ ad hoc notat Bar.in.l. cũ q̃dã in.ij.de lega.ij. ad idẽ eſt.tex.in l.ſeruos.ff.de manu.teſtamẽto.hẽt locũ d.l.nõ puto. ¶Pro cõfirmatione facit.q̃a quãdo fiſc⁹ venit ex cõtractu p̄fertur p̄uato.l.j.et ibi Barꝛ.de iure fiſci lib.x.et equa lãce ambulat cũ dote.l.ij.C.de p̄ui. fiſci.l. dotis.C. de iure do. vbi dicit Balõ.q̃ ſi fiſcus venit ex maleficio dotẽ p̄referri etiã poſteriorẽ tẽpore p̄ſertim ſcõm illã opi.q̃ fiſc⁹ in maleficijs nõ habeat tacitã hypothecã.quia ſeparata eſt cauſa cõuẽtionis a cauſa delicti.de quo ſe remittit ad notata in.l.reſcriptũ.ff. de pac.et in.l.vna. penis fiſca.credi.p̄ſec. vbi videas Barꝛ.q̃a in.d.l.j.ſe cõfert de q.an delicto debitoris habeat fiſcus ei⁹ bona tacite obligata ad.d.l.vnã lib.x.de iſta.q.viij.videatis Alex. in.d.l.nõ puto.et meli⁹ in.l.j.in.j.col.ff.ſolu.ma.ꝛ ibi Jaſ.in.viij.col.in fi.cũ ſeq̃.vbi poſtq̃ tractat hũc paſſũ dicit illã eſſe veritatẽ.quã ita a nemine declaratã habes. videas etiã Feli.in.c.paſtoralis.i p̄n.in.iiij.col. de reſcrip.vbi iter alia q̃ in ꝓpoſito iſto 69
dicit refert Bal.in.d.l.dotis ad hoc: † q̃ ſi cõcurrũt inſtrumẽtũ p̄ro fiſco aliud p̄ro dote/ꝛ de p̄iozitate nõ apparet.inſtrumentũ dotale p̄ſumitur p̄ri⁹.et ſubdit ſtatim. Feli. vbi ſ. q̃ caueas:q̃a licet ita ſimpliciter dicãt illi quos allegauerat.tamẽ.d.l.nõ puto intelligiẽ quãdo tractaꝛ de lucro fiſci/ꝛ de dãno priuati/vt in pena applicãda fiſco.ſed vbi agitur de dãno fiſci in dubio p̄ſumitur p̄ro eo.allegat Jaco.de Bel.in.d.l.vnica.ℌ.ſi.de cadu.toll.quẽ ad hoc etiã allegauit.Jaſſ. in.d.viij.col.in fi.allegat ad idẽ.Feli.in d.iiij.col.ter.et Bar.ibi ſm vnã lectu.in d.l.j.de iure fiſ.Sali.in.l.ſi debitor.C.℔ p̄ui.fiſ.et Alex.in.d.l.j.ſolu.ma. ¶Quero.ix. † vtrũ pena cõmittẽtis delictũ vl 70
tima die menſis applicetur illi q̃ reditus illi⁹ mẽſis a dño emerat: an illi q̃ ſequẽtis mẽſis reditus emerat.cũ in mẽſe p̄mo ꝓpter tẽporis brevitatẽ pena ſponi non potuit.reſpõ.q̃ licet tp̄e ſecũdi fiat punitio.d.maleficij.erit pena p̄mi cui⁹ tẽpore obligatio eſt inchoata.quãuis cõdẽnatio tẽpore ſecũdi facta fuit.q̃a primo ius erat queſitũ.ita Ly.quem refert/ꝛ ſeq̃tur Bal.in.l.fi.in fi.ff.de iuriſdi.omniũ.iudi.ad qõ allegat. Ly.l.q̃cũq̃ actiones. ff.de actio.et obli.p̄out refert Bal.i.d. l.fi.in fi.vbi dicit: q̃ ipſe allegat ad hoc l.is q̃ in puteũ.ℌ.ſi poſtea.qõ vi. aut clã. Hui⁹.q.memor fuit.Dida.de Segu.in d.ſuo tracta.fol.xxj.col.j.referẽs. Ly.et Bal.i.d.l.fi.et illos ſeq̃tur q̃ faciũt † ad 71
q.de ſindico ſi victima die ſui officij eſt cõmiſſum maleficiũ qõ p̄ formã ſtatuti ſub certa pena.j.octo dies denũtiari debeat. vtrũ neceſſitas illa denũtiãdi nouo incũbat ſindico.j.cui⁹ tp̄s dilatio incidit ſtatuti: an veteri ſindico.dicit Bal.in loco p̄allegato.q̃ incũbit veteri.q̃a in p̄ſona ſua incipit obligatio q̃ nõ trãſmittiꝰ in ſucceſſorẽ in officio.l.p̄ouidẽdũ.C. de decu.lib.x.et arg.c.vt cauſe poſt puber.adſit.tu.i rubro.ꝛ nigro.ita Bal.vbi ſupꝛ.quo tacito refert/ꝛ ſeq̃tur. Dida.de ſegu.in.d.j.col. ¶Quero.x. † ſi cõdẽna 72
torũ executio in cauſis criminalib⁹ coꝛporalib⁹ debeat differri. Reſpõ.q̃ regulariter nõ.imo cõdẽnato in tali cauſa nulla eſt dãda dilatio.nec ab pene executione ſupſederi debet.l.ſi q̃s forte in p̄n.ff. ℔ penis.l.cũ reis.C.illo.tit.l.cj.et.clxiij. ſtili.et.l.j.titu.ſi.lib.ij.foꝛo.ll.vbi Mõtal. in ℞bo ℔ inſtitia ponit quatuoꝛ fall.quarũ tres inter ſeptẽ caſus ponit. Jaſſo.in l.debitoꝛib⁹.ff.de re.iudi.q̃ ſunt notabiles/ſm eũ ibi/quos videas in q̃buſ ſupſedeaꝛ ab executione pene in p̄dictis cauſis de iſta.q.vide Abb.et alios poſt glo. ibi in.c.querẽti.de offi.delc. ¶Mõ omitto i cõmẽto hui⁹.l. † q̃ dãnatus ad mortẽ 73
bene poteſt dari coꝛp⁹ chri.notat Joã. An.et docẽ.in.c.ſup eo.de hereꝛ.lib.vj.p hoc eſt tex.in clemẽ.j.iũcta glo.ſup parte.penitẽtie de pen.et remiſ. † valde tamen honeſtũ eſt/q̃ illa die vltimo ſup- 74
plicio nõ afficiantur. In tantũ/q̃ hoſti. in ſumma.de immu.eccle.ℌ.in quãtũ.di-

Universidad de Deusto
Biblioteca

75 cit: † q accipiēs corpus christi.pro ea die/vel trib⁹ erit imunis a pena mortis. qō est sing.secū dū adi.ad Abb.in.c.sa-
76 ne.de celeb.missa.incip.et idē. † Et licet isti ad mortē dānati corp⁹ christi: vt dictū est accipere possint.nō tamē dāda est extrema vnctio eis.vt dicunt doct.in
77 d.c.sane.Adde † q notorie delinquēti nō est dādū corpus christi.et idē in eo q̄ extat in peccato mortali.glo.est in.c. antepenul.de cōsecra.distin.ij.facit.tex.
78 in.c.placuit.xxiij.q.v.circa qō nota. † q sicut fugiens ad ecclesiā ei⁹ immunitate gaudere debet.vt p totū.de imuni.eccle. maxime in.c.inter alia.ita fugiēs ad corpus christi.ita tenet Arch.in.c.q̄situ.xiij. q.ij.sequēdo hosti.in.d.c.sane.q̄ dicit: q hec opinio est tenēda.vsq̄ ad sanguinis effusionē.et idē videt cōcludere Arch. in.c.ad eius vero cōcubitū.distin.v.vbi in terminis format.q.et arguēdo p z cōtra se remittit ad notata in.d.c.quesitum. Nec obstat glo.in.d.c.q̄situ.dicēs.q assumens corp⁹ christi immunitate ecclesiastica nō gaudet/z signat rationē/q̄a est cibus anime/z non corporis.et vidistis/q dānati ad mortē possunt assumere corp⁹ christi. ꝓpter hoc tamē a manib⁹ officialiū nō eripiūtur.q̄a respōdetur: q licet sit cib⁹ anime. ꝓdest etiā corpori.ita Abb. in.d.c.sane.et sic nō obstat.d.ratio. Nec obstat vt dixi.d.glo.quoniā alia est ratio in assumēte.alia in fugiēte.nā sumens reperitur captiu⁹.et nō ideo captiu⁹ dimittitur.sed fugiēs est in libertate.q̄ ob rem debet corporis christi ob reuerentiā in libertate cōseruari.scōm Abb.in.d.c.sane. vbi refert.hosti.dicentē tutius esse/z deuotius dicere.fugiētē ad corpus christi gaudere predicta immunitate.qō probat. hosti. per aliqua motiua. relata etiā per Abb.vbi supra dicētē.ibi hāc cōclusionē esse notandā. Ex cuius decisione potest
79 notari. † q priuilegiū extenditur ad casum nō expressum quādo ex mēte priuilegiātis ille casus cōprehendi potest.facit qō notat glo.de milite celesti.in.l.mi-
80 les.in p̄n.ff.de re iudica.volens † priuilegia cōcessa militib⁹ secularib⁹ cōgruētia clericis ad illos ertendi / vt ibi. ita Abb.in preallega.c.sane.de quo p eumdem in.c.j.de cleri.egro.Ex qua glo.habem⁹ secū dā extēsionē.s. † q priuilegiū 81
illi⁹.l.miles habeat etiā locū in milite celestis milicie: † et sic clericus cōdēnatus habet priuilegiū/vt nō possit exigi vltra 82
q̄ facere possit deducto ne egeat.et cū ista glo.trāseunt.Bar.et magis cōmuniter alij in.d.l.miles/scōm Jasso.ibi in.ij. col.q̄ opinio est equa: † quia nō debet 83
dari occasio.vt clerici a diuinis auocētur.idē tenet Abb.in.d.c.j.Pet.de Anca.et Joā.de Imo.in.c.odoar.de solu. Joā.de Imo.in.l.si vero.ff. de viro.ff. solu.ma. Contrariā sentētiā tenent.Oldr.laudē.Albe.de ro.et Pau.de cast.in d.l.miles.vbi dicit Pau.de Cast.se credere/q predicta glo.nō seruaretur de facto.et probat.cui respōdent.Ray.Ang. Imo.Rapha.Lu.et Alex.in.d.l.miles. et Joā.de Imo.in.d.ff.de viro.Alio modo z melius respondet.Pet.de Bexu.in d.l.miles.Pet.ō Ancha.et Imo.in.d.c. odoardus scōm Jasso.in.d.ij.col.quē videas illā glo. dicit etiā Bart.in.d.l.miles.in p̄n.esse signandā/z mēti tenendā: † dum istas tres militias.s.armate milicie.legalis.et celestis equiparat.q̄ equi- 84
paratio facit ad.q.disputatā per Ricar. mal.quā refert Bar.in.d.l.miles.et Jas. in.d.ij.col.de qua z ei⁹ decisione cos in predictis locis videatis. Circa supra.d. de ad corp⁹ christi fugiēte.adde † q car- 85
dinales faciūt ex q̄dā priuilegio cōtra.l. additos.C.de appel.nā si obuiāt ei q̄ ducitur ad mortē.hīt ex consuetudine hoc priuilegiū/q possunt eū a morte liberare.ita notat Bal.in.d.l.additos.refert/z seq̄tur.Dida.de segu.in.d.volu.fo.xciij. col.iiij. qō fit ponēdo capellū suū sup caput ei⁹ q̄ deducit ad mortē q̄ tūc liberat a morte p talē cardinalē obuiātē z ponētē p̄dictū capellū. virtute dicti priuilegij ex cōsuetudine habiti fm. Pau. de cast. in.d.l.additos.addētē hoc q̄uis breuiori sermone ad Bal.post q̄ secut⁹ fuit illū. vbi etiā dicit Pau.de Cas.q ita de facto seruat.refert/z seq̄tur Bart.cepo.vero.cautela.ij. ibi oino.vide/et p Abart. de laud.i tracta.de cardinalib⁹.q.xlviij. Cōdēnatus ad mortē.dato q possit testari p.l. presentē/an possit filiū meliorare. Rode.Sua.in repe.l.quoniā in priorib⁹ fol.lxxvj.colū.iij.cum seq.

¶ Recapitulatio legis tertie.

1 Ira.l. qui in potestate. ff. de testa. l. senium. H. filium. C. qui testamenta .face. possint. et .l. xiij. titul. primi parti. vj. in quibus cauetur filios famil. testari non posse corriguntur per istā.l.
2 ¶ Statutum disponens / q filius famil. possit testari. venit ad correctionem iuris cōmunis.
3 ¶ Filius fami. de iure cōmuni non testatur/etiam cum voluntate patris.
4 ¶ Filius fami. de iure cōmuni non testatur/nec de bonis quorum vsufructus non acquiritur patri.
5 ¶ Filius fami. bene potest dare causa mortis patre permittente.
6 ¶ Filius fami. quare potest donare causa mortis cum patris consensu. et non testari etiam patre consentiente.
7 ¶ Testamenti factio est publici iuris. et in ijs que sunt publici iuris. forma eius priuatorum pactis non leditur.
8 ¶ Donatio causa mortis est ꝑuati iuris.
9 ¶ Testamentum cum sit vltima voluntas/vt vulgariter patet. et vltima voluntas ex alieno arbitrio pendere non potest. quia esset captatoria.
10 ¶ Donatio causa mortis/ prout ineſſe deducitur censetur contractus.
11 ¶ Donatio causa mortis postquā est in esse producta equiparatur vltime voluntati.
12 ¶ Contractus possunt pendere ex alieno arbitrio.
13 ¶ Patria potestas non curatur in ijs que publici iuris non sunt. in quibus representatur duplex persona.
14 ¶ Patria potestas curatur in factione testamenti. quia in factione testamenti nō nisi vna persona representatur.
15 ¶ Filius fami. legitimam habens etatem testandi. vltra huius .l. dispositionem mihi videtur/q in his regnis Hispanie potest facere testamentum de iure cōmuni. de quo hic vsq̄ inclusiue ad nume. xxvj.
16 ¶ Reges Hispanie sub Romano non sunt imperio: quia regnum suū a faucibus hostium eruerunt.
17 ¶ Reges nostri nullū in temporalibus recognoscunt superiorem.
18 ¶ Donatio facta de regno Hierusalem per Papam/ vel Imperatorem Carolo magno/ et eius successoribus in regno Francie. videtur esse superflua / et sine vllo effectu. quia redimens/seu recuperans regnū Hierusalem/ seu aliud regnum a faucibus infidelium. consequitur plenum ius in illo regno absq̄ vlla Pape donatione.
19 ¶ Reges Hispanie de iure Imperatorem non recognoscunt. eo quia de faucibus infidelium eruerunt ista regna.
20 ¶ Autoritas glo. magna est/et maior q̄ doctorum.
21 ¶ Autoritas glo. omnes alias tollit.
22 ¶ Glose ordinarie inhereas. sicut Bononienses inherent carocio. et sicut nauem ducens inheret temoni. et ideo adhereas carocio veritatis. i. glosatori. et in perpetuū non errabis.
23 ¶ Bal. timens recedere a glo. in consulendo. tam consuluit secundū glo.
24 ¶ Diffinitio cui non competit/nec diffinitum.
25 ¶ Verba legis cui non conueniunt. nec eorum dispositio.
26 ¶ Tex. in.l. xiij. titul. j. parti. vj. editus ab Alfonso glorioſe memorie rege Castelle prohibet filiumfa. testari.
27 ¶ Filius fami. in tantum de iure cōmuni non potest testari. q procedit/ etiam si patrem haberet furiosum / vel mente captum.
28 ¶ Filius fami. poterit se obligare ex mutuo / et libere contrahere circa omnes actus inter viuos, si patrem haberet furiosum / aut mente captum. etiam stante statuto/q non possit se obligare/seu contrahere sine patris consensu.
29 ¶ Clericus p̄me tonsure/etiam de iure communi. et etiam inuito patre testatur.
30 ¶ Filij etiam habentes primam tonsuram sunt in patris potestate.
31 ¶ Filij habentes primam tonsuram possunt testari de bonis suis. quia bona eorum/quasi castrensia iudicantur.
32 ¶ Filius fami. in castrensibus/vel quasi duplex habet priuilegium. primum / q

Universidad de Deusto
Biblioteca

de ijs potest libere testari.secundum/q̄ eius testamentū non subiacet querelle.
33 ¶Donata ab Imperatore/vel Rege filio fami.quasi castrēsis peculij naturam habent.
34 ¶Filius fami.potest testari/etiam de iure cōmuni lucrorum nuptialium que pater facit ex forma statuti disponentis.q̄ maritus decedente vxore in matrimonio lucretur certam partem dotis. dato q̄ adsint filij.quia si postea maritus acciperet secundam vxorem priuatur isto lucro statuti iam quesito.quod vadit ad filios prioris matrimonij.qui de tali testari possunt.q̄uis in patris sint potestate.circa q̄ videatis considerationē hic.
35 ¶Patria potestas non curatur in casibus: de quibus remissiue hic.
36 ¶Legis istius colligitur/q̄ in testando non est inter suum/ & emancipatum differentia.
37 ¶Substituere pupillariter pater nō potest filijs emancipatis etiam hodie.
38 ¶Pater sicut olim pupillariter substituere non poterat.ita nec hodie.
¶Limitationes alias septem/in quib⁹ etiam hodie est differentia inter suū et emancipatum.remissiue hic. 39
¶Pater quare non potest substituere pupillariter filio emancipato.attento q̄ pupillaris substitutio est merus fauor/et mera prouisio filij..videbitis hic. 40
¶Adultus si possit petere restitutionem in integrum aduersus testamentum a se factum. si dicat inconsulte factum/ vel minus discrete ad alicuius suggestionē seu instantiam.de quo videatis hic. 41
¶Adultus curatorem habens non potest alienare in vita sua res immobiles sine decreto iudicis/et auctoritate curatoris:vel saltem iudicis decreto.quod supplet defectum auctoritatis curatoris. 42
¶Adultus habens curatorē.et faciens testamentum potest in testamento dare licentiam executoribus suis/vt res immobiles sine decreto iudicis alienent. quia censetur iure maioris quo ad testandum. 43

¶Sequitur lectura super legem tertiam.

a 1 ¶Hijo † per.l.istā corrigūtur iura in.l.qui in potestate.ff. de testa.l. seniū.§.filiū C.qui testa.face. possunt.et l.xij.titul.j. parti.vj.in q̄b⁹ cauetur filios fami.testari non posse.
2 † Hinc est/ q̄ statutū disponens/ q̄ filiꝰ fami.possit testari venit ad correctionem iuris cōmunis/vt ex.d. iurib⁹ satis probatur.tenet in specie Jasso.in.l. oēs populi in.xj.col.de iusti.et iure. † Q̄d procedebat etiā cū volūtate patris.vt in d.l.q̄ in potestate.et in.d.l.xiij.ex defectu cause efficientis/secūdū Jasso.in.l.j. §. si q̄s ita col.vij.de verbo obli.ad q̄d. ibi allegat.d.l.q̄ in potestate.Et in tantū supradictū de iure cōmuni sibi locū vendicabat. 4 † q̄ nec de bonis quorum vsufructus nō acq̄ritur patri.cōmunis opinio est.glo.Bar.et doct.in.d.l.q̄ in potestate in prin.et in.l.j.§. in filij quoq̄ fami.ff. ad trebe.glo.est etiā anct.vt liceat matri.et auie.in prin.colla.viij.et secūdū Jasso.in.l.pen.C.q̄ testamēta fa.possunt in.j.col.est etiā de hoc glo.in.l.fi.§.filijs autē.C. de bonis.q̄ libe.pro q̄bus glo. est expressum in.d.l.pen.ita Bart.in.d. l. q̄ in potestate in prin.et Jasso. in.d.l. pen.in.d.j.col. post Ludo.Ro.in repe. auctē.similiter.C.ad.l.falci.in.xix.specia li pie cause inter vltimas voluntates.in quib⁹ locis.Ludo.Ro.et Jasso.ponderant tex.in.d.l. pen.pro predicta cōmuni conclusione quadrupliciter:quos ibi videatis ad plenū maxime p Ludo.ro. 5 vbi supra. † Bene tamē poterat donare causa mortis patre p̄mittēte.l.tam is. §.filiꝰ fa.ff.de dona.causa mor.l.filiꝰ fami.ff.de dona.et istā conclusionē tenent oēs secūdū Jasso.in.d.l.seniū.in.v.col. post glo.ibi allegantē ad hoc predicta duo iura. vbi Jasso. refert Rapha.Lu. tentasse nouā/ & mirabilē opinionē contra oēs in.d.l.q̄ in potestate in prin.et in d.§.filiꝰ fa.q̄ imo sicut filius fa. testari nō potest etiā de cōsensu patris: ita etiā nō possit donare causa mortis q̄uis pater consentiret. quā nouā opinionē Jasso. vbi supra cōprobat.et postea dicēs: q̄ a predicta cōmuni sententia nullo modo est discedēdū respōdet obiectis. † Que 6
enim sit ratio.quare filiꝰ fami.potest donare causa mortis cū patris consensu.et nō testari/etiā patre cōsentiente.duas rationes ponit glo.in.d.§.filiū.vna quarū est: † q̄a factio testamēti est publici iuris.et in his q̄ sunt publici iuris forma eius priuatorū pactis nō laditur.l.ij.ff. de testa.l.fi.ff. de suis.et legi.here.l. ius publicū.ff.de pac. † donatio autē priua 7
ti.vt in.d.glo.q̄ transit ad secūdā rationem veriorē/et cōmuniorē secūdū Jass. in.d.l.seniū.in.vj.col. † nā cū testamen 8
tum sit vltima volūtas:vt vulgariter: patet.et vltima volūtas ex alieno arbitrio pendere nō potest.q̄a esset captatoria.l. illa institutio.ff.de here.insti.iūcta.l.captatorias.C.de testamēto.mili. † sed do 9
natio causa mortis/prout in esse deducitur censetur cōtractus.glo.est cōmuniter approbata in.l.ij.in prin.ff.de dote. preallega.quā magis cōmuniter approbant doct.in.l.ij.de lega.j.secūdū Jass. in.l.cū antiq̄tas.in.j.col.C.de testa.voluit Bal.in.l.labeo in p̄n.ff.de pac.et in d.l.ij.de lega.j. in q̄bus locis etiā tenet: † q̄ postq̄.d.donatio est in esse produ 10
cta eq̄parat vltime volūtati.quā doctrinā Bal.ceteri oēs sequūtur/ & totus mūdus tenet fm Jasso.in.d.l.ij.in.ij.col.de lega.j.de quo videatis q̄ dixi in.l.j. in vj.q.supra isto volu. † et cōtractus pos 11
sunt pendere ex alieno arbitrio.l.fi.cū glo.magil.C.de cōtrahē.emp.l.si q̄s arbitratu.de verbo obli.Jass.in.d.vj.col. vbi cum vide arguentē cōtra predictā cōmunē rationē.posti quā eam reprobauerat Rapha.Lu.in.d.l.q̄ in potestate in prin.et in.d.l.tam is.§.filiꝰ fa.quē refert Jasso.in.d.vj.col. Primā enim rationē potestis dicere nō iuridicā.nā dicere/q̄ q̄a testamentū est publici iuris/ideo eius factio ad filiū fami.non pertineat.imo p eandē rationē videtur dicendū/q̄ filius fa.possit testari cum his q̄ publici iuris sunt nō curetur patria potestas.l. nā q̄ō in princi.ff.ad trebe.quā ad hoc allegat Bart.in.d.l.seniū.vbi dicit/q̄ doct.solūt/dicētes: † in his q̄ publici iuris sunt 13
in q̄bus representatur duplex pso na pa-

ria potestas non curatur/vt in cõtrario. vt puta filius potest esse iudex.potest esse tutor.qa duplicẽ representat psonã.vnã vt primatus.aliã vt iudex.vnã vt aliã vt
14 tutor. † sed in factione testamẽti nõ nisi vna psona representat.ideo patria potestas curat. Adhibi videtur vltra hui⁹.l.dispositionẽ: † q in his regnis Hispanie
15 filius fa.legitimã habens etatẽ poterat facere testamentũ etiã de iure cõmuni.qõ probo sic.Certũ est/q ratione patrie potestatis filius fa.de iure cõmuni nõ testabatur (cuius in spiritualib⁹ nõ curatur. tex.est in.c.fi.de iudi.lib.vj.et ibi doct. ℣ Jasso.in.l.ij.§.qõ si patris in.v.col.ff. solu.ma.vbi ad hoc allegat.d.c.fi.) patet ex iurib⁹ supra allega.dicentib⁹ filiũ fa.testari non posse.sed patria potestas est ius quoddã qõ habent q̃ sunt de Romano imperio/vel ei subiecti in liberos naturales/℣ legitimos: ℣ nulli alij homines in liberos talẽ habent potestatẽ.l.itẽ in potestate cũ.l.seq.de his q̃ sunt sui vel alie.iu.in.§. ius autẽ insti.de patria.po-
16 test.l.j.et.iij.titu.xvij.parti.iiij. † sed reges Hispanie sub Romano non sunt imperio.qa regnũ suũ a faucibus hostium eruerunt.glo.est approbata in.c.Adrianus in.ij.lxiij.distinct.quã dicit notabilẽ Dida.de Segu.in volu.suarũ repe.fol. vj.pri.col.ij.et.do.Joã.de Pala.Rube. in introduc.sue solẽnis repe.rubri.et.C. per vras.de dona.inter virũ/℣ vxo.in vij.col.vbi allegat aliã in.c. et si neces-
17 se.illo.titu.ad hoc † q reges nri christianissimi nullũ in tẽporalibus recognoscunt superiorẽ.allegat etiã qõ traditur in c.per venerabilẽ.qui filij.sint.legi.et in predicta introdu.in.viij.col.in prin.ponit prealle.rationẽ pro qua allegat iterũ glo.in.d.c.Adrianus.et.l.xviij.titul.v. parti.j.et.l.xix.titu.ij.lib.j.ordi.illã glo. dicit etiam valde nota. Jasso.in.l.ad qõ apud hostes in.ij.col.de lega.j.vbi loquens in quodã passu.de quo ibi per cũ
18 dicit.secũdo ℣ notabili⁹ aduerte: † q talis donatio facta de regno Hierusalem per Papã/vel Imperatorẽ Carolo magno/℣ eius successorib⁹ in regno Francie videtur esse supflua/℣ sine vllo effectu.qa redimens/seu recuperans regnũ Hierusalẽ/seu aliud regnũ a faucib⁹ infideliũ consequitur plenũ ius in illo regno absq; vlla pape donatione.et procedẽs subdit. † Hinc esse/ q reges Hispanie 19
de iure imperatorẽ non recognoscunt. eo qa de faucibus infideliũ eruerunt illa regna: secũdũ glo.in.d.c. Adrianus. quã rediens notabilẽ sequitur Abb.in.c. venerabilẽ.in.vj.co.i fi.de elec. † (Magnaq; enim est/℣ maior autoritas.glo. quã doctorũ.Bar.in.l.vt vim in fi.de insti.et in.qõ est multũ notandũ secundũ Jasso.ibi in.vj.colũ.in cui⁹ proposito. Bal.in.l.cũ hereditas.C.õ positi dicit: † q autoritas.glo.oẽs alias tollit.et in 21
l.precib⁹.in.vj.col.de impu.et alijs subsait. † q inhereas.glo.ordi.sicut Bono 22
mẽses inherent carocio.et sicut nauẽ ducens temoni inheret.et ideo adhereas carocio veritatis.i.glosatorũ/℣ in perpetuũ nõ errabis.ita ipe.Bal.inq̃t in.l.fi.§. necessitate in.ij.col.in fi.de bonis.que libe. † Hinc est/q Bal.timens recedere 23
a glo.in cõsulendo.iã consuluit secũdũ glo.teste illo in aucten.cessante.de legi. here.de quo videatis relata per Jas.in d.vj.col.) et ita Hispani nõ habeant liberos in potestate.et p consequẽs in predictis regnis filij⁹ fa.de iure cõmuni testari poterat.Ex qbus dici potest/q nõ debent vocari filijfa. † quia cui nõ cõpe- 24
tit diffinitio/nec diffinitũ.§.j.cũ alijs insti.de obli. † et cui nõ conueniunt verba 25
l.nec eorũ dispositio.l.iij.§.hec verba.ff. de nego.gest.iuribusq; prohibẽtib⁹ filiũ fa.testari respon.q procedant respectu Romane iurisdictionis tangẽtis totũ orbem/vel quasi tẽpori quo illa iura condita fuerunt. † Tamẽ de iure parti.tex.in 26
d.l.xiij.editus ab Alfonso gloriose memorie rege Castelle prohibet filiũ famitestari. Quã ob rem dicendũ putarẽ/q inspecto iure cõmuni Romanorũ cũ pa- Cõsiter in istis regnis filios in potestate nõ dera-habeat.qa reges Hispanie superiorẽ nõ tio.et recognoscunt/vt dixi.filijs predictis te- cõclu stari nõ prohibetur.de iure tamẽ Hispa sio.
no.qõ est per ius partitarũ cũ filios habeat pater in potestate/vt in.d.l.j.et.iij. titu.xvij.parti.iiij.℣ hic.ad qõ facit.l.xlv. infra.prohibebãtur testari.vt in.d.l.xiij. qõ tollitur prout hic. † Et in tantũ de 27
iure cõmuni filij⁹ fa.non poterat testari.

per iura supra allega.q̃ procedebat etiã si patrẽ haberet furiosum/vel mente cap-
28 tum. † poterit tamẽ se obligare ex mutuo/℣ libere cõtrahere circa oẽs actus inter vivos.Si talem patrẽ haberet etiã stante statuto/q̃ non possit se obligare/ seu contrahere sine patris consensu.ita Bald.argu.tex.in.l.cũ heres in prin.de acqui.here.et in volu.statu.suo.fol.lix. col.iiij.Cuius enim de iure cõmuni filius fa.nõ testabatur/vt ex superioribus satis
29 ostensum est. † tamẽ si erat clericus prime tonsure etiã inuito patre testabatur:
30 † nã licet isti filij habẽtes primã tõsurã sint in potestate.vt est glo.in.c.cũ volũ-
31 tate.in glo.fi. de senten.ex cõmuni. † tamen q̃a bona eorũ/quasi castrẽsia iudicantur/nimirũ q̃ de eis possint testari.et quãus Bar. in.l.sacrosancte.de epis.et cle.restringat hoc ad bona q̃ filij⁹ acquisiunt respectu clericatus/℣ non aliter.ista limitatio Bar.est cõtra tex.in auctẽ.presbyteros.de epis.et cleri.in verbo.quolibet modo.et cõtra.d.l.sacro.sanc.in verbo ea q̃cunq; secundũ Bartho.vero.in cautela.cxiij.volunt Jasso. in.d.l.nemo ex lege alias.pen. in fi.col.et melius in.l. filie licet.in.ij.col.C.de colla.refert Dida.de Segu.in.d.volumine. fol.lxviij.
32 col.iij. † In castrẽsibus enim/vel quasi.filius fa.duplex habet priuilegiũ.primũ est/q̃ de ijs potest libere testari.secũdum/q̃ eius testamentũ nõ subiacet q̃relle.d.l.penul.et ibi scribẽtes.et Jasso. in fi.col.in.iij.notabi.C.qui.tes.fa.possint. et.l.fi.C.de inoffi.testamẽto.quã allegat Jasso.in.d.iij.nota. refert/℣ seq̃tur Dida.de Segu.in.d.iij.col.vbi ex hoc infe-
33 rendũ/aut. † q̃ cũ bona donata ab imperatore/vel a rege filio fa.quasi castrẽsis peculij naturã habeant.vt est tex.in l.cũ multa quẽ Bal.ibi dicit singu.de bonis.q̃ libe.q̃ de talibus bonis testari potest.allegat Alex.in.d.l.pen.vos videatis/etiã in.d.l.pen. Ludo. Ro.et in.d. auctẽ.similiter hoc firmantẽ.et Jasso.in
34 d.iij.nota.et in aucten.ex testamẽto.de colla. † Poterit etiã filij⁹ fa.testari de lucris nuptialibus q̃ pater facit ex forma statuti disponẽtis/q̃ maritus decedente vxore in matrimonio lucretur tertiã partem dotis.dato q̃ adsint filij.quia si postea maritus acciperet secũdã vxorẽ priuatur isto lucro statuti ibi quesito.qõ ad filios vadit priores matrimonij.q̃ de tali testari possunt quãus in patris sint potestate.ita Dida.de Segu. in.d.volu.fol. lxix.col.j.vbi allegat ad hoc iura Ang. et Alex. in locis de q̃bus ibi per cũ.Cõsiderandũ tamẽ inquit in prealleg.col. q̃ illa iura non simpliciter cõcedunt/q̃ filij fa.vltimã possint condere volũtatẽ. sed q̃ bene disponant pro q̃bus portionib⁹ habeat fieri diuisio sicut alias in aucten.si qua mulier.de sacro. sanct.eccle.
† Et videas casus in quib⁹ nõ curatur 35
patria potestas p eundẽ Dida.de Segu. in.d.volu.fol.lxvij.col.ij. cum.iiij.seq. Aduerte q̃ ex.l. ista colligitur: † q̃ in 36
testando nõ est inter suũ/℣ emancipatũ differẽtia.in cui⁹ materia dico.q̃ quãus hodie nulla sit differentia inter suos/et emãcipatos.vt in aucten.de here.ab intesta.veni.et de agna.iure subla.§.si vero neq; fratres.℣ si.nullã.collatione.ix.† non 37
tamẽ per hoc poterit pater filijs substituere pupillariter emãcipatis etiam hodie. Bart. in.l.ij.in principio.in.j.et.ij. col.de vulga.et pupil.cũ quo ibi oẽs trãseunt.q̃a in successione ex testamento nil est immutatũ.vt notatur per glo.et doc. in.l.gallus.§. et quid si tantũ. de libe. et posthu.et in auctẽ.ex causa.de libe.pretẽ.et in.l.si emancipati.C.de colla. † et 38
sic vt mater olim pupillariter substituere non poterat.ita nec hodie.l.si mater cũ simi.de vulga.et pupil.q̃a filiũ in potestate habere nõ potest.§.femine.insti.de adop.cũ alijs. refert/℣ seq̃tur Dida.de Segu. in.d.volu.fol.xvij.colũ.iiij. Nec obstat.tex.in.d.℣si.nullã.q̃a loq̃tur quãtum ad succedẽdũ patri ab intestato.volunt Bar.in.d.ij.col.refert sequens.Dida.de Segu.in.d.iiij.col.vbi dicit.q̃ ita ℣ primo limitatur.d.℣si.nullã: † et sub- 39
dit alias.vij.limitationes.in q̃bus etiã hodie est differẽtia inter suũ/℣ emãcipatum.quas videas in.d.iij.col.cum seq.
† Ope preciũ est hic videre.quare pa- 40
ter nõ potest substituere pupillariter filio emãcipato attento q̃ pupillaris substitutio est merus fauor/℣ mera promissio filij.l.ex trib⁹ cũ ibi notatis.C.de inoffi. testamento.l.multi.de libe.et posthu.cũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

per eam filiꝰ moꝛiatur teſtatus qꝫ eſt ſibi honoꝛ.ℌ.j. inſti. qui. ex cauſis. manu. nō poſſunt ⁊ habeamꝰ/ꝙ pater poteſt ſubſtituere pupillariter filio exheredato quãuis mala mente. Bart. in. d. l. ij. in ꝓn. cũ quo trãſeunt oẽs indifferẽter/ſecõm Jaſſ. ibi in. vj. col. in ꝓn. Ratio eſt ꝓnot. Joã. fa. dicit. inſti. de pupil. ſubſti. in ꝓn. ꝗa ſubſtitutiones ſunt de iure ciuili. de quo emãcipatus reputatur extraneus/⁊ extraneo pupillariter ſubſtitui non poteſt. ℌ. extraneo. inſti. illo tit. ꝗ ratio faciliter poteſt ſubuerti/ſecũdũ Jaſſo. in. d. l. ij. in j. col. in fi. vbi refert aliã rationẽ. Alber. de Roſa. in repeti. illiꝰ rubꝛi. de vulga. ⁊ pupil. in col. xlj. in fi. ꝗa teſtamẽtũ pꝛocedit ab oꝛe patris. et ꝓ cõſequens ab oꝛe filij. quoniã vox patris/vox filij quãdo eſt in poteſtate. ℌ. ei vero. inſti. de inutili. ſtipu. quas rationes inquit. Jaſſo. in. d. j. col. in fi. eſſe ꝓſuaſiuas. et ita ibi tranſit.

41 ¶Quero: † ſi adultus poſſit petere reſtitutionẽ in integrũ aduerſus teſtamentũ a ſe factũ. ſi dicat inconſulte factũ: vel minus diſcrete ad alicuius ſuggeſtionẽ/ſeu inſtantiam. Bartol. in. l. j. ℌ. fuit queſtum. in fi. colũ. ff. ad trebe. determinat/ꝙ non. quia edictum de minoꝛe loquitur de his que cũ minoꝛe geſta ſunt. ſed verba geſſerunt/⁊ contraxerunt nõ pertinet ad ius teſtandi. l. verba contraxerunt. ff. de verbo. ſigni. et dicit in. d. fi. colũ. ita intellexiſſe. Jaco. de Areꝛ. facit quod notatur in. l. ait pꝛetoꝛ in ꝓn. ff. de mino. idem tenet Bartol. in. d. l. verba. vbi dicit/ꝙ Jaco. de Areꝛ. ponit ibi caſum valde nota. ꝙ minoꝛ qui teſtamẽtum fecit aduerſus id non poſſit reſtitui per illam. l. Aliam rationem aſſignant. Ange. Jmo. Rapha. Lu. et Alexan. in d. ℌ. fuit queſtium quia cum minoꝛ poſſit pꝛomidere de iure cõmuni reuocando tale teſtamentũ indiſcrete factum. l. ſi quis in pꝛincipio teſtamenti. de legaꝛ. iij. l. poſthumus. ℌ. ſi paganus. ff. de iniuſto. rup. ergo ceſſat beneficium reſtitutionis in integrum quod eſt extraoꝛdinarium. l. in cauſe in. ij. in ꝓn. ff. de mino. refert/et ſequitur Jaſſo. in. d. ℌ. fuit queſtium in fi. colũ. vbi ſubdit/ꝙ tu caueas. quia contingere poſſet/ꝙ minoꝛ imbecillitatis etatis ratione non reuocaret teſtamentũ. et in actu teſtandi ipſe dolo decipi poſſet. l. j. in fi. ff. de doli. exceꝑ. ſecundũ Alexan. in. d. ℌ. fuit queſtum. in penul. colũ. in ꝓn. ſibi contrarium/ſecundũ Jaſſo. in. d. fi. colũ. vbi ait eſſe aduertendum/ꝙ ſi adultus dolo inductus fuerit/vt alium heredem inſtituꝛet. per actionem de dolo ſuccurritur venientibus ab inteſtato. l. lucius. in. ſcõo ℌ. ſempꝛonia. cum glo. ibi in verbo mouit. de legat. ij. Balꝺ. Fulgo/et Alexan. in. l. ſi frater. C. qui teſt. facc. poſſunt. facit teꝛ. in. l. non eſt. ff. de inoffi. teſtamento. quem Ange. ibi ad hoc notat/dicens poꝛ hoc obtinuiſſe ſententiam in quadam magna hereditate. idem Ange. in l. fi. C. ſi quis ali. teſt. pꝛohi. glo. et Linus in. l. quicquid. C. arbi. tute. Jaſſo. in. d. fi. colũ. et in. d. l. ſi frater. In quo paſſu. aduerte. ꝙ Balꝺ. in. d. l. ſi frater. loquens in hoc dicit/ꝙ ſi dolus dedit cauſam teſtamento non valere. allegat d. l. pꝛi. de doli. exceꝑ. vel ꝙ ſaltem dolosus teneatur crimine ſtelionatus/et actione de dolo cum non poſſit negari dolum eſſe cõmiſſum contra bonos mores. et ſubdit ſe credere/ꝙ hoc in caſu auguſti remediũ implozandũ ſit. quod iuſte ſupplicantibus non deficiet. argu. l. ille a quo. ℌ. penul. ff. ad trebe. ¶Quibus addas. † ꝙ licet adultus curatoꝛem habens alienare in vita ſua res immobiles ſine decreto iudicis non poſſit/et autoꝛitate curatoꝛis (vel ſaltem decreto iudicis. quod ſupplet defectum autoꝛitatis curatoꝛis: vt eſt glo. in. l. ſi curatoꝛem habens. C. de in integrum reſtit. et in. l. ſi furioſi. C. de nup. que glo. faciunt ad. q. de quibus per Balꝺ. in. d. l. ſi furioſi, et in. l. tranſactione in ſcõo C. de tranſact. et Alexãn. in. d. l. ſi curatoꝛem. in ſcõa colũ. et Jaſſo. in. d. l. tranſactione). l. lex que tutoꝛes. C. de admmiſ. tuto. l. magis puto. de rebus. eo. † tamen adultus habens curatoꝛem/et faciens teſtamentum poteſt in teſtamento dare licentiam executoꝛibus ſuis/vt res immobiles ſine decreto iudicis alienent. quia cenſetur iure maioꝛis quo ad teſtandum. ita Balꝺ. in. l. pꝛedũ. quam legit cum. l. ij. eiuſdem tituli. C. quando de crec. opus. non. eſt. et in. l. pꝛi. in ꝓn. ff. de rebus. eo. quod eſt bene notandũ ſecundum Jaſſo. in. d. l. ſi frater. et in. d. fi. colũ. ad limitationem iurium pꝛeallega. et quãuis Jaſſo. in. d. duobus locis affirmet. Balꝺ. dixiſſe in. d. l. pꝛedium. paſſum hunc ab alijs tactũ non eſſe. talia ꝛba Bal. ibi non inue-

b ni. [b] ¶Obija:)ratio ſit. tam cũ hec. l. ſit coꝛrectoꝛia iuris antiqui. vt in pꝛinci. dixi/et ſic contra ius cõmune. neceſſe fuit exꝑimere/aut filiam/quoniã aliter ad eam non extendebatur loquens ſolum de filio. argu. eoꝛum que dicit Bartol. in. l. ſcõa. ff. qui. pe. tuto. vbi allegat. l. pꝛecipimus in fi. C. de appellat. et eodem modo. idem Bartol. intelligit. d. l. pꝛecipimus in fi. in. l. ſi vero. ℌ. de viro. ff. ſolut. matri. quod etiã voluit Bartol. in. d. l. ſcõa. in. iij. colũ. in fi. dicens/ex hoc concludo. ꝙ cum. d. l. ſciant (allegata per eum ibi) coꝛrigat iura antiqua in hoc. et ſic contra ius cõmune debet ſtricte intelligi. de quo latius dicam in

c l. vij. [c] ¶De edad legitima:)iuxta diſpoſitionem iurium in. l. qua etate. ff. de teſta. l. ſi frater. C. qui teſtamenta face. poſſunt. et. d. l. xiij. tit. ſ. parti. vj.

b o hija que eſta en poder de ſu padre ſeyendo [c] de edad legitima para haꝛer teſtamento puede haꝛer teſtamento/como ſi eſtuuieſſe fuera de ſu poder.

¶Recapitulatio
legis quarte.

¶Lex de ſolẽnioꝛibus huius voluminis ſituatur hic. 1

¶Vituperãdus eſt enim qui indutus plumis aucupari vult alienis. 2

¶Benignum etenim eſt. et plenũ ingenij pudoꝛis fateri per quos pꝛofeceris. ⁊ obnoxij pꝛofecto animi infelicis ꝙ ingenij depꝛehendi in furto malle quã mutuum reddere. 3

¶Occultatoꝛ aliene laudis furi par eſt. 4

¶Laudes quis debet dicere/⁊ dignitates coꝛum de quibus in rubꝛi. ff. et in. ℌ. ideoꝙ. de nouo. c. faci. 5

¶Hereditas ſuperioꝛum ſicut debetur deſcendentibus. ita ſuperioꝛibus deſcendentium. 6

¶Querella inofficioſi teſtamenti filij defuncti competit parentibus. 7

¶Legitima ſi de iure cõmuni debeatur patri/⁊ matri in bonis filij. ſicut ecõtra. 8

¶Legitima vtrum neceſſe ſit relinquenda parentibus iure inſtitutionis. de qua q. hic. 9

¶Jaſſo. vt bonus amicus. ita ſe habuit cũ Bar. quo derelicto ab omnibꝰ in pꝛedicta ſua opi. eã viribꝰ/⁊ poſſe defendit. 10

¶Jaſſo. veſtigia Bartoli ſemp adoꝛat. 11

¶Jaſſo. ſemper Bartolum in legibus/vt terreſtre lumen coluit. et eius veſtigia ſemper quantum licuit adoꝛauit. 12

¶Jaſſo. refert plura dicta in laudẽ Bartoli in. l. quidam cum filium in pꝛinci. de verbo obli. 13

¶Bart. ſemper dixiſſe veritatem. 14

¶Bar. in iure ciuili fuiſſe pꝛincipẽ. et eiꝰ dictis ſemper veritatis clauſulã ineſſe. 15

¶Bonus Bartoliſta cenſendus eſt optimus legiſta. 16

¶Jaſſonem fuiſſe bonum diſcipulũ familiaremq doctrine Bart. 17

¶Legitima debetur parentibus ex peculio/quaſi caſtrenſi filij. 18

¶Teſtamentum filij fami. teſtantis de caſtrẽſi peculio/vel quaſi: an hodie ſub taceat querelle. de qua. q. hic late. 19

¶Liberi vocantur pꝛimo ad ſucceſſionem defuncti. 20

¶Sequitur recapitulatio ſuper legem quartam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 ¶Liberi patre viuo quodāmodo domini existimantur.
22 ¶Filio legitima in vita patris nō debeť.
23 ¶Filius a patre viuo petere legitimā regulariter non potest.
24 ¶Filius quāuis non possit petere a patre/q̄ sibi legitimam assignet.vt condēnationem soluere possit.ad hoc vt pater teneatur.tamen per statuti formam pater ad hoc teneri posset.et tempus delicti inspicitur.
25 ¶Dictio/quodāmodo/denotat improprietatem.
26 ¶Dictio/quasi/est nota improp̄etatis.
27 ¶Filius in vita patris ius considerabile habere nō dicitur etiam spe legitima. nec in hereditate/vel bonis patris ius habere causatū.quod intelligite/vt hic remissiue.
28 ¶Hereditas patris est quasi debita filio.
29 ¶Hereditas patris/vel ascendentium aliorū/nedum viuo patre.sed neq̄ etiā post mortem patris dicitur debita filio. sed quasi debita.ideo si ea priuatur.non dicitur vere pati dānum.
30 ¶Spem sub esse in successione ascendēntium/ꝛ etiam collateraliū.tamen est vana spes/ꝛ non iuridica.et ideo non attendenda.
31 ¶Spei iuridice bene disponitur.quia de illo quod ita competit spe homo disponere potest.sicut de eo qō cōpetit re.
32 ¶Filij sunt in legitima quasi creditores non autem veri.
33 ¶Filius fami.illa que possidet.pater vere possidet.taliter q̄ penes filium nulla rem maneret possessio.
34 ¶Filius non possidet vere/sed ficte qō pater possidet.de quo hic.
35 ¶Verbum/videtur/fictionem/ꝛ nō veritatem significat.
36 ¶Verbum/intelligitur/in his que sunt iuris veritatem importat.de quo hic.
37 ¶Pater/ꝛ filius/q̄ censeantur eadē persona qualiter intelligatur.
38 ¶Pater/ꝛ filius quod censeantur eadē persona nō procedit ex facto volūtario.
39 ¶Pater ex cōtractu filij regulariter nō obligatur.quia voluntas patris non est absolnta.
40 ¶Pater si concessit filio peculiū.obligatur pater ex contractu filij. eatenus quatenus est peculium.
¶Pater prefertur alijs creditoribus filij in peculio profectitio. 41
¶Filius quāuis sit emancipatus.et sic nullum sit amplius peculium.pater tenetur infra annū a tēpore emancipationis filij.ac si filius adhuc in potestate esset. 42
¶Promissio tituli quando de peculio actio est annalis non habet locū.quando pater obligaretur pro filio/vel iussu/aut de in rem verso. 43
¶Filius si videt patrem dissipare bona: an possit ab eo petere/vt legitimam sibi in vita assignet. 44
¶Pater si dissipat bona.filij per officium iudicis possunt ex equitate petere q̄ assignetur eis vnus fundus pro corū legitima.aut saltem pro alimentis. 45
¶Pater quāuis de rigore iuris non teneatur etiam dissipando bona assignare filijs aliquam possessionem pro legitima/neq̄ pro alimentis.teneretur tamē de mense in mensem soluere alimenta.s. in principio mensis pro toto mense. 46
¶Pater multos habens filios.omnia dissipat.filij ob patris reuerentiam/aut timorem paternum/q̄ ei interdicatur bonis petere non audent.sed petunt/q̄ assignetur illis aliqua possessio patris pro ipsorum alimentis. vtrum talis de iure procedat petitio. 47
¶Pater si dissipat bona aduentitia filij.aufertur sibi administratio/ꝛ concedi tur filio.quod vendicat sibi locum.non solum si pater dolo facit hoc.sed etiam si culpa sua.de quo hic. 48
¶Casus plurimos not.et quotidianos. quibus patri aufertur administratio.videatis hic remissiue. 49
¶Pater si est ita tenax/q̄ non expendit vbi oportet.per hoc possit sibi administratio interdici. 50
¶Patri turpi persone/ꝛ bona filij dissipanti. quemadmodum interdicitur administratio bonorū.eadem ratione interdicitur patri.q̄ non possit pupillariter filio substituere.tamen quantum ad substitutionem.contraria opinio est cōmunis.de quo videatis hic. 51
¶Legitima debetur filijs in tantum.q̄ quāuis filius inuentarium non fecerit. non per hoc perdit legitimam. 52

Deliorationē

53 ¶Deliorationem tertij non perdit filius ob defectum/q̄ non fecit inuentarium.secus quinti.
54 ¶Legitimā poterit filius petere. etiam si filius renuntiauit hereditati paterne ex testamento/vel ab intestato. de quo passu videatis hic.
55 ¶Inuentarij ex confectione que vtilitates resultant.
56 ¶Legitima vtrum sit relinquenda filio necesse titulo institutionis.
57 ¶Cōmuni a opinione in iudicando nō est recedendum.
58 ¶Cōmunis opinio dicitur/ꝛ est illa que plurium doctorū autoritate innatur:seu que habet plures doctores pro se.
59 ¶Cōmunis opinio est tenēda in iudicā do:nisi illa rationabiliter cōuinci possit.
60 ¶Qō bonus iudex acuti ingenij iudicabit.
61 ¶Iudex potest legem interpretari/seu canonē quo ad causam corā eo vertentē.
62 ¶Legitimam totam relinquere filio titulo institutionis non est necesse.sed satis est aliquam rem relinquere.
¶Pater si in suo testamēto reliquerit filio partē legitime iure institutionis.predictus filiꝰ testamētū impugnare nō poterit.quāuis ad legitime suplemētū agere possit.nec per hoc/q̄ ad suplemētum agat dicitur impugnare testamentum.
63 ¶Pater si reliquerit aliquam partem filio non iure institutionis.est distinguendum.aut filius nolit acceptare illam.aut cum protestatione.dicens ius impugnādi testamentum saluū sibi fore.et vtroq̄ casu poterit testamentum querellare. tamen si partē illā sine protestatione accepiauit. testamētū impugnare nō posset.
64 ¶Filius recipiens debitum patris dicitur hereditatem adire.
65 ¶Filius soluens creditoribus hereditarijs dicitur hereditatem adire: nisi per filium tepori solutionis fieret protestatio in contrarium.
66 ¶Filius quāuis partem relictā ei a patre in testamento acceptaret sine protestatione.per quod testamentū expugnare non possit.non tamen per hoc a iure petendi suplementum excluderetur:nisi specialiter renuntiauerit.
67 ¶Filiꝰ si sine protestatione recepit debitum patris defuncti; vel eius debitum psolnit.quāuis per hoc approbet patris testamentū. et dicatur illius hereditatē adire.tamen si ex.d.testamēto munus legituma habeat.non ideo quia tale recepit/seu solnit debitū sine protestatione. excluderetur a iure petendi suplementum: nisi specialiter renuntiauerit.
¶Suplementū legitime quāuis a filio nō petatur in vita;ad heredes trāsmittit. 68
¶Ius agendi ad suplementum quanto tempore duret. 69
¶Ius agendi ad suplemētum legitime hodie non est correctum. 70
¶Diuisionē si pater fecit inter liberos/ꝛ non testamentum.iudex inter liberos diuidendo.voluntatē defuncti etiā non solēnē sequi debet.de quo videatis hic. 71
¶Conditio apposita a matre in institutione filij.q̄ patri non acquiratur vsufructus non valet.de quo hic. 72
¶Legituma minuit legata ad pias causas 73
¶Libertates hodie nō minuūt legitimā 74
¶Ecclesie magis fauetur quā filijs extra legitimam. 75
¶Testamentum rumpitur preteritione vel exheredatione filij. quāuis pauperes sint heredes instituti. 76
¶Filij possunt petere legitimā de equitate canonica.patre adhuc viuēte naturaliter ingresso monasteriū. de quo videatis hic remissiue. 77
¶Filium non teneri credere patri asserenti in testamento se esse alicuius debitorem in preiudicium legitime. 78
¶Confessio patris vēdentis aliquid bonorum suorū de precio recepto.non nocet filijs in preiudicium legitime illorū: nisi de reali numeratione probetur. 79
¶Confessioni patris etiam iurate non est credēdum in preiudicium legitime. 80
¶Pater in effectu per donationem/et sic per titulum lucratiuū.legitimam filijs minuere non potest/ꝛ ita multo minus in totum tollere. secus tamen esset per titulum oneroſum puta venditionis. 81
¶Confessio patris in solo quinto filijs preiudicabit. quia etiam extraneo potest dari.et in illo filij grauari possunt. 82
¶Filius cū possit alienata per patrē in fraudē sue legitime reuocare.si sint plures filij/ꝛ viderint bona patris alienata in fraudem legitime sue.q̄ possunt revo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

care dicta bona quo ad suam legitimã/in qua intrat tertium.quod sapit naturã legitime.ḉa extraneo relinqui nõ potest.

84 ¶Filios posse renocare perdita a patre ad ludum illicitum vsq; ad eorum legitimam/ꝛ tertiam partem bonorũ que veniebat applicanda vni filiorũ patre volente meliorare.

85 ¶Pater vtrum poterit renocare alienata per filium in fraudem legitime patris.

86 ¶Pater vsq; ad eius legitimam renocabit ꝓdita a filio si ludus erat illicitus. vnum tamen est/q̃ filius renocabit: excepto quinto.et pater/excepto tertio.

87 ¶Legitima non perditur ex dispositione aucten.hoc amplius.de fideicõ.

88 ¶Tertium non perditur ex dispositione aucten.hoc amplius.de fideicõ.

89 ¶Pater tollens legitimam filio peccat mortaliter.

90 ¶Legitima filiorũ que iure nature debetur non publicabitur.quãuis pater cõmittat delictum tale per quod bona eius publicentur.

91 ¶Pater si cõmisit heresim.et vt hereticus condẽnetur.eius filij catholici sua legitima non priuantur per aliqua iura que hodie sunt correcta per tex. in .c. cum secundum leges.de heret.lib.vj.cui in hoc standum est.cum sit crimen ecclesiasticum.

92 ¶Fiscus/aut dominus temporalis qui succedit in bonis hereticorum saltem de equitate quadam/ꝛ humanitate deberet eorum filios alimentare/vel aliquid pro alimentis relinquere.Et an teneatur filias predictorum dotare/ex quo succedit dos loco alimentorum.videatis hic.

93 ¶Delinquens posset dotare ante sententiam in criminibus quibus sententia bona confiscantur.

94 ¶Filius proditoris in crimine lese maiestatis non solum non succedit patri proditori.verũetiam auo/vel alijs descendentibus ex linea paterna/ꝛ materna.neq; etiam extraneis.

95 ¶Filij hereticorum posito/q̃ patribus hereticis non succedant. nihilominus possunt succedere alijs.s.auo catholico. matri catholice.et alijs quibuscunq; catholicis personis.

¶Hereticum/vel indeum habentes filiũ. 96
quãuis illum instituere non potest.quia talis filius est incapax.tamen si habeat nepotem ex eo christianũ.potest illum nepotem instituere.

¶Deportatum habens filium.qui est 97
penitus incapax de iure ciuili secundum ius commune.non potest eum instituere.tamen nepotem ex illo instituere poterit.

¶Auus quando habet nepotem ex filio naturali tantum: vel ex filio spurio.tali nepoti aliquid relinquere in testamento non potest.et sic a fortiori sibi non succedet ab intestato. 98

¶Substitutio fideicõmissaria impedit/ 99
q̃ bona non possint alienari.etiam per tutorem cum pupillo/ꝛ decreto iudicis. quia adueniente die fideicõmissi alienata renocantur.

¶Alienatio quando fit per pupillũ cũ 100
tutore ex iusta causa.tunc a tali alienatione pupillaris substitutus excluditur. sed si pupillus cum tutore alienaret sine iusta causa.potest eueniente casu substitutionis renocare substitutus.

¶Existentia sui heredis est causa formalis substitutionis pupillaris. 101

¶Substituere nõ potest pater filijs emãcipatis pupillariter.etiam hodie quando nulla est differentia inter suos/ꝛ emãcipatos. 102

¶Substitutio pupillaris non solum potest fieri in legitima.sed etiam vulgaris. 103

¶Argumentum est bonum a legitima filiorum ad legitimam patroni:ꝛ econtra. ꝛ videatis differentias inter istas legitimas.et inter filium/ꝛ patronum.et conuenientias inter eos hic remissiue. 104

¶Patrono nolente acceptare si grauamem erat impositum in aliqua parte legitime.substitutum teneri illud subire onus ad quod patronus non tenebatur.Et idem est in filio proprio testatoris/ꝛ in filio arrogato/et suis substitutis.de quo aliqua in proposito videatis hic.et in nu.ex. 105

¶Testator extraneum instituit heredẽ/ 106
ꝛ vxori mee vsufructum omniũ bonorũ meorũ reliqui.et vlterius processi dicendo volo/q̃ heres meus bene tractet vxorem meam.alias hereditate priuetur.certum est/q̃ si heres iste male vxorem meã tractat priuatur hereditate.sed est dubiũ cui ista acquiratur hereditas.

107 ¶Testator si legauit domum vxori/vel alteri.et iubet heredibus ne legatarium in possessione molestent.prout mille testamenta disponũt. per talia verba intelligitur testator dedisse licentiam legatario/vt propria autoritate possessionem aprehendere possit.et aprehendendo in aliquam non incidit penam.

108 ¶Testator potest dare licentiam legatario intrandi propria autoritate rem legatam.

109 ¶Testator potest in testamento disponere/q̃ tutor propria administret autoritate absq; hoc/q̃ p iudicẽ discernatur.

110 ¶Filius quemadmodum subire onus sibi iniunctum in legitima non tenetur. ita nec heres eius.

111 ¶Testator quando post mortẽ filij simpliciter disponit bona restitui.et non dicit nominatim a quo.tale fideicõmissum vniuersale in dubio censetur relictum ab heredibus filij.et consequenter venit etiam legitima.

112 ¶Pater instituit filiam in mille ducatis.et quandocunq; decederet sine liberis.voluit q̃ illi mille ducati inter pauperes distribuerentur. fuit dubitatum. quia illi ducati non erant vltra legitimã filie/an tale fideicõmissum valeret.de quo hic.

113 ¶Conditio tangens legitimã ideo reijcitur de testamento.quia constat de conditione per quã filius granatur.et testamentum reiecta conditione valet.

114 ¶Preceptũ testatoris de non alienando respectu legitime etiam cum causa non valet.

115 ¶Fideicõmissum est grauamen.

116 ¶Grauamen omne ipso iure reijcitur de legitima filij.

117 ¶Filius debet habere legitimam plenam omni respectu.

118 ¶Statutum si dicat/q̃ filia debeat esse contenta illa quantitate quam pater ei relinquere voluerit. et pater reliquit illi certam quantitatem. posito q̃ illud relictum respectu illius quantitatis quam filie reliquit sit voluntariũ.attamen non potest ei imponere onus.

¶Conditio omnis. dilatio et quelibet 119
dispositio moram/vel grauamen inducens quãuis reijcitur de legitima.tamen hoc fallit si conditio/aut dilatio sit apposita ad cõmodum/ꝛ prouisionem filij instituti.

¶Bonorũ possessio contra tabulas/sicut datur filijs iam natis.ita posthumis. 120

¶Posthumus habet querellam inofficiosi testamenti.sicut iam natus. 121

¶Posthumi preteriti natiuitate rumpitur testamentum ipso iure/ꝛ nihilominus contra tabul'.bo.poss.intentare potest. 122

¶Statutum si dicat/q̃ filij condemnatorum pro rebellibus non possint assumi ad officia.hoc statutum non extenditur ad illos qui tempore rebellionis erant in vtero. 123

¶Statuto stante/q̃ si quis acceperit lupum habeat decem.modo quidam accepit lupam pregnantem: an pro quolibet lupatino debeat habere decem. 124

¶Judex si sciẽter fecerit mulierem pregnãtem pati vltimũ supplicium: antequã pariat/ tanq̃ homicida puniri debet.qõ procedit etiam in tortura. Et circa hoc videatis alia hic.in fauorem posthumi. 125

¶Exheredatio posthumi de iure antiquissimo/ꝛ forum.et.C. 126

¶Exheredari non potest posthumus 127
hodie per iura authenticorũ.ex quo causam ingratitudinis cõmittere nõ potest.

¶Exheredans filios non videtur posthumum exheredare. 128

¶Testator quando dicit instimo posthumum meum.intelligit meum .i. mihi nasciturũ ad differentiam posthumi alieni.et fauore testamenti conseruandi refertur ad omnem posthumum quandocunq; nasciturum. 129

¶Hospitale quidam iussit fieri in domibus suis.et illud heredem instituit.postea superueniens domos illas alienauit.et alias emit.q̃ licet illa verba regulariter in domibus suis referantur ad tẽpus testamenti.tamen fauore institutionis/ꝛ testamenti conseruandi referũtur ad domos postea emptas. 130

¶Preteritione filij nati quamuis valeant preter institutionem contenta in testamento.non autem dispositio au- 131

cten. ex causa. de libe. prete. habet locum in preteritione posthumi. de quo videatis hic.

132 ¶Reipublice quis nascitur magis quã parentibus.

133 ¶Occidere q̃ possit filius patrem damnatum.

134 ¶Bãnitus qui potest impune offendi/ & occidi secundũ formam statuti. poterit etiam occidi a filio/& a patre.

135 ¶Patrie enim magis est parendũ quã parentibus.

136 ¶Republica hi qui ceciderunt. imperpetuũ per gloriam viuere intelliguntur.

137 ¶Mulier icarcerata pro crimine si grauida efficiatur. hoc non patrocinabitur sibi ad dilationem supplicij. de quo videatis hic/quia contrarium teneo.

138 ¶Absoluere nocentem est melius quã innocentem dãnare.

139 ¶Mater licet per substitutionẽ pupillarem expressam excludatur. non sic est per substitutionem pupillarem tacitam. quod intelligatis vt hic.

140 ¶Matrem excludi per pupillarẽ comprehensam in compendiosa.

141 ¶Testatorem si probatur voluisse matrem excludi vigore tacite pupillaris cõtente in expressa vulgari. excluderetur.

142 ¶Actus quantumcunq̃ perfecti recipiunt formam declaratoriam non dispositoriam.

143 ¶Testes duo requiruntur ad probandam voluntatem (de qua hic) quia ista probatio est declaratoria voluntatis testatoris in qua sufficiunt duo testes. de quo hic.

144 ¶Substitutio pupillaris tacita presumpta que citra mentem testãtis. sola iuris autoritate presumitur nõ excludit matrẽ.

145 ¶Substitutio pupillaris tacita probata coniecturaliter excludit matrem.

146 ¶Testator si reliquit vxori sue aliquid donec vitam vidualem seruauerit. ipsa transeunte ad secundas nuptias per dictum transitum sicut priuatur legato. ita a tacita pupillari. de quo videatis hic.

147 ¶Pater si solum substitueret vulgariter expresse. nullo legato vxori relicto sub conditione si non nuberet. quãuis vxor secundo nubat. per tacitam pupillarem non excluderetur.

¶Lege nulla cauetur q̃ mater transeundo ad secunda vota per tacitam pupillarem priuari debeat. 148

¶Mater viuens impudice post mortẽ testatoris. excluditur a tacita pupillari. 149

¶Vidua q̃mis gaudeat priuilegio mariti. dum est in viduitate. tamen si luxuriose vivit perdit priuilegium mariti. 150

¶Priuilegium primi mariti per transitum ad secunda vota permutatur priuilegio secundi. et per consequens primi perditur priuilegium. 151

¶Pene statute contra secundo nubentes. fortius contra luxuriose viuentes locum habent. 152

¶Substitutione in exemplaria ad pupillaris substitutionis exemplum. poterit etiam hec pars (.s. o que ayan derecho de les heredar) istũ. l. exẽplificari. 153

¶Causis ex quibus potest volũtas presumpta testatoris ꝓbari. q̃ voluerit matrem excludere/& similes personas per tacitam pupillarem. ex eisdem causis in tacita exemplaria probari potest. 154

¶Substitutione in vulgari expressa nõ solum. sed etiam in tacita vulgari poterit etiam hec pars legis .s. (o que ayan derecho de les heredar.) locum habere. quia per eas non pupillo/sed defuncto succeditur. 155

¶Substitutione in vulgari mater non habet priuilegium. quia in ea non tractatur de hereditate filij/sed mariti. ideo tacita vulgaris excludit matrem. 156

¶Substitutio vulgaris tacita non haberet locum contra matrem testatoris eadem ratione qua tacita pupillaris contra matrem pupilli non admittitur. 157

¶Mater testatoris ex tacita pupillari excludit matrem pupilli. 158

¶Frater impuberis veniens per tacitã pupillarem. matrem excludit. quia presumptio est/q̃ testator voluit filium suũ vxori preferri. 159

¶Substituente testatore ecclesiam/vel hospitale. tunc tacita pupillaris que sub expressa vulgari continetur excluderet matrẽ. quia verisimile est/q̃ testator plus animam suam dilexerit quã vxorem. 160

¶Testator si in testamẽto preterijt ignoranter filium posthumum. natiuitate talis posthumi ignorãter preteriti quãuis

testamentum rumpatur in totum/& omnia legata corruant. neq̃ per aucten. ex causa. de libe. prete. sustineantur. id verum esse quando legata sunt voluntaria. secus si necessaria facta pro vsurarum restitutione/vel male ablatorũ. talia enim legata sunt necessaria non precisse/sed causatiue si vult animã suam saluari. que legata sustinentur per dictum aucten.

162 ¶Testator si relinquat certam pecuniã/ vt pingantur figure sanctorum in ecclesia. dicitur ad pias causas.

163 ¶Substitutus qui ex expressa testatoris volũtate venit. quãuis coniuncto heredi preferatur. limitatur nisi aliud sit ex mente presumpta defuncti ꝓ quã per ius accrescẽdi cõiunctus substituto prefertur.

164 ¶Testati causa/licet causam intestati cessare faciat. quoniã donec ex testamento succedi potest. nunquã ab intestato succeditur. hoc tamen fallit. si ex presumpta mente defuncti aliud appareat.

167 ¶Tutellam legitimã potest testator disponere preferri testamentarie. sicut potest in hereditate.

168 ¶Coniecturata ex mente defuncti recedit aui & natura cõiũctionis verbalis.

169 ¶Mens/seu voluntas testatoris presumpta sortitur effectus (de quib⁹ in nu. proximioribus precedentibus) quando testator processit ad dispositionẽ/& non aliter. nã nõ sufficeret testatorẽ voluisse.

170 ¶Jura quibus dicitur/q̃ magis attenditur voluntas testatoris quã verba. limitari/vt procedant quãdo testator ad dispositionem processit.

171 ¶Proposituꝫ in mẽte retẽtũ nihil opat.

172 ¶Presumitur/nec velle si qs nõ loqtur.

173 ¶Presumitur in dubio testatorem voluisse quod verbis expressit.

174 ¶Verba sunt note earum passionum que sunt in animo.

175 ¶Testimoniũ nostre mentis nullũ est maius. quã qualitas inspecta verborũ.

176 ¶Hominem velle non credimus. nisi id quod dicit.

177 ¶Verborũ sonum vbi habem⁹. interprete non egemus.

178 ¶Dolus animi probatur ex verbo.

179 ¶Lingua est nuntius/& organum tuba & preco intellectus. et creditur nuntio/ nisi probetur contrarium.

180 ¶Tabelliones de animo cõficiũt instrumentum per vocem. et idem in testibus.

181 ¶Intellectũ cognoscimus per auditũ.

182 ¶Mẽs/seu volũtas presumpta testatoris/vt opetur. req̃ritur/q̃ ꝫba testatoris ex q̃b⁹ dicta mẽs ei⁹ seq̃tur/aut resultat. mẽti illi⁹ saltẽ improꝑe cõueniri possint.

183 ¶Tutelle pupilli onus q̃ recusat. non ꝓ hoc pdit cõmodũ pupillaris substitutionis ex capite nõ administrate tutelle. tamen ex alio capite pdere potest. si ipse nõ acceptauit tutellã. neq̃ pupillo tutorem petijt. q̃ tunc accõmodo. d. substitutionis erit exclusus. ꝺ quo remissiue hic.

184 ¶Substitutionũ que sunt in vsu videatis triginta remissiue hic.

185 ¶Verba huiꝰ. l. .s. (o q̃ ayã derecho de les heredar.) videtur q̃ habeant locum in tribus casibus de quibus hic.

186 ¶Donationẽ ꝓpter nup. vxor nõ lucratur. q̃ndo nõ sustinuit onera dotis dãde.

187 ¶Maritus lucrari nõ debet dotem etiã vigore pacti/vel statuti. quando onera matrimonij non sustinuit.

188 ¶Soluto matrimonio si mulier petat/vt sibi donatio cõstituat. taliter vt tãtũ ipsa de donatione lucretur. quãtũ vir de dote si mulier decederet in matrimonio ex pacto de lucranda dote. non est audienda/& imputetur sibi quoniã cõstante matrimonio fieri hoc non petijt.

189 ¶Pactũ inter virũ/& vxorẽ apponi põt de tota dote lucrãda si vxor premoriat. & valet ipo iure pactũ. etiã si mulier sit minor. tũ datur i integrũ restitutio. Et q̃d si hoc lucrũ veniret marito ex .l. vel statuto.

190 ¶Heres minoris que sua facilitate omnia bona sua in dotem dedit cum pacto de lucrando vel sine. potest ex persona mulieris/vt excessus huiusmodi corrigatur in integrum restitui.

191 ¶Adulterio vxoris marit⁹ lucratur dotem etiam promissam.

192 ¶Adulteri de iure huius regni in manibus mariti poni debent. vt de corũ personis & rebus ad libitum facere possit.

193 ¶Arras etiã perdit vxor ob adulteriũ.

194 ¶Medietatem acquisitorum constãte matrimonio perdit vxor per adulteriũ.

195 ¶Vxor pdit bona paraphernalia propter adulterium.

196 ¶Paraphernalia bona que dicantur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

197 ¶Statutum loquens/q̄ vir lucretur certam partem dotis vxoris predefuncte. habet locum etiam si cum ea non habitauerit.si per verba de presenti matrimonium contractum fuerit. Nec ad tale lucrum carnalis copula requiritur.

198 ¶Ruptam dici/z per consequens vxorem ex quo ad matrimonium interuenit consensus de presenti.quāuis nondum fuerit cognita/neq̄ ad domum tradncta.qui solus consensus facit matrimonium non cōmixtio carnis.

199 ¶Statuto stante/q̄ vir lucretur tertiam partem dotis vxoze premoziente sine filijs.si ad domum vxozem duxerit/et cū ea habitauerit.q̄ si dictus vir cum dicta contrahat vxoze per verba de presenti. illamq̄ traduxerit ad domum sue solite habitationis.et cum ea familiariter habitauerit.gaudebit beneficio statuti.predicta cōmnge decedēte in domo ipsius viri.antequā matrimoniū sit carnali copula consummatum.

200 ¶Lucrum dotis ex pacto/vel ex forma statuti non habet locum in sponsa decedente ante nubiles/annos: licet in domo sponsi decedat.et matrimonij onera supportauerit.et hoc tam in lucro proprietatis quā fructuū.tamen quo ad lucrum fructuū videatis hic.

201 ¶Copula carnalis si interuenerit inter sponsum/et sponsam minores etatis nubilis malitia supplente etatem.procederent dispositiones. l.ij. titul. xv. lib. viij. ozdi.et statuti: (de quo in precedēti proximi ozi nu.)

202 ¶Liberis stātibus eius matrimonij/vel alterius duo casus: (de quibus hic) nec tertius: (de quo infra dicam) non procedunt.

203 ¶Paciscendo quod quis facere non potest: vel aliter alienando: delictū cōmittendo non poterit/vt alienetur.

204 ¶Delicta paria mutua compensatione tolluntur.

205 ¶Excipiens quando certat de lucro. tunc per replicationem doli tollitur/exceptio doli.

206 ¶Interesse affectionis affert minori auxilium restitutionis in integrum. et ius prelationis.

207 ¶Minor si ius superandi amisit restituitur.si precēdit singulare interesse etiā affectionis.

208 ¶Restitutio in integrum quando competat/vel ne minori qui se dixerit maiorem.videatis hic.

209 ¶Remotus vt suspectus.ad se defendē dū ab actiōe tutelle hoc allegare potest.

210 ¶Infamis per sententiam ad hoc/q̄ excusetur ab honoribus poterit allegare se infamem.

211 ¶Turpitudinem suam qui allegat/vt euitetur periculum anime auditur.

212 ¶Reus quāuis regulariter non tenetur edere actori ad fundandā intentionem suam.tamen vbi de anime periculo tractatur. tenetur reus edere actori ad fundandum eius intentionem.

213 ¶Extēsio etiam iuris penalis debet fieri/vbi de animarum fauore tractatur.

214 ¶Extensio non est licita in odiosis.

215 ¶Extensio non est licita in penalibus/quia odiosa sunt.

216 ¶Reus tenetur edere instrumenta fisco.etiam ad fundandū principalē eius intentionem. quod extenditur ad dotē cum fiscus/z dos equiparentur. et etiam extenditur ad ecclesiam.

217 ¶Priuilegiatus contra eque priuilegiatum/an suo vtatur priuilegio.remissiue.

218 ¶Causa in criminali in fisco nō est aliquid immutatum.

219 ¶Turpitudine ex sua quando quis in sui cōmodum se iuuare vult nō auditur. bene tamen auditur contra se/et in eius preiudicium.

220 ¶Vxorem posse accusare de adulterio virum/vt perdat donationem antenup.

221 ¶Maritus z vxor ad paria iudicantur. quando ciuiliter super adulterio agitur.

222 ¶Maritus est caput vxoris nō ecōtra.

223 ¶Maritus potest agere pro iniuria illata vxori.et non econuerso.

224 ¶Adulterio vxoris maius preiudiciū generatur marito propter dubium prolis.quā vxori ex adulterio mariti.

225 ¶Vxor poterit compelere maritum ad dimittendum concubinam per iudicem ecclesiasticum.

226 ¶Episcopus potest excōmunicare vxoratos tenentes concubinas.

227 ¶Iudex etiam secularis posset compelere maritum remedijs secularibus ad dimittendum concubinā.cum ad eius officiū pertineat/q̄ homines honeste viuāt.

228 ¶Maritus quando propria autoritate vxorem adulterā cum adultero quāuis in fragranti delicto/z iuste occidit.non lucrabitur dotem/nec bona adulteri.

229 ¶Maritus occidens vxorem quemad modum nō eius dotem lucri facere debet.quam alias ex pacto/vel statuto lucraturus erat.ita si negligentia eius periit.quia forte medicum in eam curando non adhibuit.vel malum: aut minus peritum culpa sua.cum bonum/z peritum potuit adhibere.

230 ¶Occidere aliquem/vel in firmū sine medico negligere a pari procedunt.

231 ¶Medicum nullum adhibere.aut malum/vel imperitum.cum bonum z peritum potuit adhibere a pari procedunt.

232 ¶Maritus de alimentis/vel alijs necessarijs non prouidens vxori.ita q̄ vxor moziatur. ex pacto/aut statuto aliquid lucrari non debet.

233 ¶Dimissam meam que ab antiquo esset domus nec.si aliquis vellet portare: an possim prohibere illum.

234 ¶Notarius nouiter creatus/an possit assumere signum alterius notarij: vel sumutare.

235 ¶Autoritate iudicis potest quis ingredi possessionem sine executore.vt ipsemet sit executor/z nuntius in causa propria.precedēte tamē legitima cognitōe.

236 ¶Iudex non posset precipere/vt pars eat/et ingrediatur/per vim si alius existens resistat. secus si simpliciter committatur.

237 ¶Possessionem si quis iret ad occupandum ex pacto.et ibi inueniret resistentē. q̄ non posset eum repelere.nam pactū non potest porrigi ad id quod est causa maioris tumultus.

238 ¶Licentia iudicis potest priuatus capere malefactorem.et si resistentem vulnerat non tenetur.

239 ¶Debitorem fugientem vbi licet capere.si debitor fugiens gladio/vel tello se defendens occidatur.impune fit.

240 ¶Iudex licentiam parti victrici/q̄ exequatur manu militari dare non potest. sed solum potest cōmittere illam executionem. annexam controuersiam vlentie secum non habet.

241 ¶Cōuentione partiū sicut potest quis intrare possessionem propria autoritate. ita etiam a iudice concedi hoc potest.

242 ¶Iudicis factum censetur facta partis.

243 ¶Iudices possunt cōmittere partibus principalibus capturas personarum sine vi.de quo videatis hic.

244 ¶Iudex potest cōmittere victori venditionem bonorum victi.

245 ¶Iudex potest dare licentiam creditori/vt sibimet capiat pignus insolutum.

246 ¶Maritus si postea cecidit a possessione.que ad adulteros reuersa est.ex sententia adulterij agere poterit/vt sibi restituantur bona contenta in dicta sententia.

247 ¶Maritus caueat/q̄ non intret possessionem bonorum adulterorum sine executore.concessione/vel iudicis autoritate.quia perderet ius suum.

248 ¶Executio adhuc per iudicē fieri debet.quāuis per sentētiam aliquis iussus sit rem alteri restituere.

249 ¶Vendens si recipiat preciū ab emptore.non tamen per hoc concedit licentiā emptori accipiendi rem emptā propria autoritate.imo si acciperet.dicitur predo.

250 ¶Maritus vxorem de adulterio accusare non poterit.et ita nō lucrabitur eius bona.vxore fugiente ab eo quia aliter illegitime verberabat eam.nec ei restituenda/nisi cautionem idoneam prestet de illius indēnitate.

251 ¶Consuetudine poterit maritus lucrari dotem soluto matrimonio.et non erit patris quāuis profectitia sit.

252 ¶Cōsuetudo est optima legū interpres.

253 ¶Stagialia burse/z vestes quas vir mittit vxori.quando ducit eam non videntur in dubio donate.sed cōmodate. vt magis ornate ad virū accedat.et ideo morte non confirmantur. nec apud vxorem remanere debent. nisi consuetudo aliter se habeat.

254 ¶Jocalia missa a consanguineis viri vxori. vel econtra ratione consuetudinis donari presumuntur.

255 ¶Contrahere quis in dubio semper videtur secundū regionis consuetudinē.

256 ¶Capitale salui esse debet de consuetudine. et si ita est consuetum. intelligitur etiam tacite hoc actum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

257 ¶Verba presentis.l.f.(o que ayã derecho ó les heredar.) possunt etiã verificari in casu auct.preterea.vnde vir ⁊ vxor.

258 ¶Didacus de Segura cũ legisset auctẽ. preterea.vnde vir/⁊ vxor.dixit q̃ si habeo filios forte tres/et vxorẽ quã absq̃ dote recepi.q̃ me mortuo inops/⁊ pauper remãsura est.q̃ possim eidem vxori mee quartã partẽ bonorũ meorũ relinquere.et de residuo quintũ extraneo relinquere possim.et vni filiorũ tertiũ in remeliorationis.et in alijs bonis filios meos equaliter pro sua legitima heredes instituere.

259 ¶Legitima minuitur per funeris impẽsam que est debitum legale.

260 ¶Dos est debitũ legale.et illa minuit legitimam filiorum.

261 ¶Lucrum quod defertur a lege marito dicitur es alienum.

262 ¶Portio q̃ debetur vxori pauperi sine dote remãsure eodem modo iudicatur hereditaria.sicut illa q̃ filijs defertur.et per cõsequens sicut legitima filiorũ minuit bona patris.ita quarta auctẽ.preterea.vnde vir/⁊ vxor.bona paterna minuere debet.

263 ¶Verba nostre.l.possent etiã verificari in omnib⁹ casib⁹ in quib⁹ bona descẽdentũ per delictũ confiscantur.et verba sunt (o q̃ ayan derecho de les heredar.)

264 ¶Ascendentibus minus debetur legitima quã descendentibus.

265 ¶Occidens seipsum perdit bona fisco/ nisi habeat descẽdentes heredes.et per consequens deficientibus descendentibus in casu. l.ix.titul.xiij.lib.viij.ordi. et l.ix.titul.fi.illo lib.et volu.ascendentes non excluderent fiscum.

266 ¶Liberi adulterorũ si deficerent maritum excludere ascendentes adulterorũ.

267 ¶Patre descẽdẽtes hũte.ipse ad libitũ/ nisi de ẽnto bonorũ disponere nõ põt.

268 ¶Filius/aut alius descendens quãnis habeat ascendentem legitimũ.de tertio ad libitum disponere potest.

269 ¶Parentis appellatione non tantum pater.sed etiam auus/⁊ proauus/et deinceps omnes superiores cõtinẽtur.sed ⁊ mater auia/⁊ proauia.

270 ¶Patris appellatione/an veniant alij ascendentes.

271 ¶Frater defuncti non concurrit cũ patribus/aut ascendentibus defuncti.

272 ¶Pater habet totũ vsufructũ bonorũ filijsami.donec filiusfa.patriam potestatem non exierit.

273 ¶Jura nona faciunt patrẽ legitimũ administratorem in illis rebus in quibus patri acquiritur vsufructus.

274 ¶Filiusfa.minor est in iudicio:an pris autoritas sufficiat.vel curator dari ẽbet.

275 ¶Filiusfa.potest esse in inditio/sine cõsensu patris in omnibus casibus quibus non acquiritur vsufructus patri.

276 ¶Pater quãdo est legitim⁹ administrator filij plus iuris q̃ tutor hẽt.et exẽplifico hic ponendo differentias inter illos.

277 ¶Legitima patris in bonis filijsami.sine emancipati.vna ⁊ non dissimilis sit. maxime per generalitatem huius.l. in princi.que solum considerationem ordinis/aut gradũ habet.

278 ¶Legitima parentũ sicut filiorũ aucta est.secus tamen est in colateralibus.

279 ¶Ascendens habens descendentes legitimos: licet filiũ habeat naturalẽ.solũ quintũ potest ei relinquere.cui⁹ pro anima/vel sicut ei videretur disponere poterat. Secus tamen est si quidã non habet descendentes legitimos/sed filiũ naturalẽ.q̃ licet legitimos ascendentes habeat.potest relinquere omne quod voluerit filio naturali.et sic etiã vltra tertiũ.

280 ¶Statuta particularia.et cõsuetudines particulares vincunt ciuiles leges imperatorum/⁊ iuris consultorum.

281 ¶Jura regni vincunt leges imperatorum/⁊ iuris consultorum.

282 ¶Ascendentes sicut cessante consuetudine/aut statuto.ordine suo ex testamẽto/⁊ ab intestato descendentibus succedunt/vt hac.l.in princ.Sic stante.d.consuetudine/vel statuto/q̃ bona devolvantur radici/vt hic in fi.intelligi debeat/ tam ex testamento/q̃ ab intestato.

283 ¶Statutum si disponeret/q̃ existentibus masculis filie femine non succedant nec ex testamento/necq̃ ab intestato.tũc pactum patris non valeret.de quo videatis hic.

284 ¶Trunci/aut de radice qui dicantur.

285 ¶Succedunt/etiam suo ordine hi de trunco/vel de radice.

Atequã glosam presentis. l. intrẽ quod calamus meo scribere motus in pncipio glose.l.j.oblitioni tradidit negotiorũ ratione que aliquãdo hominem sue intẽtionis alienũ faciũt ponã. nam ex illis

1 ⁊ hic vbi de solẽnitatibus huj⁹ voluminis lex situatur modũ seruare in hoc opere destinaui.in diuersis locis scribentiũ mentionẽ faciens.vt quod eorũ est fugari ne videar.in eo autẽ quod meũ fuerit si minus bene dixero redarguar cum Bar.volẽte materiã protestationis tractare.in l.non solũ.§.morte.in.ij.col.de noui.ope.nũ. ⁊ Vituperãdus est enim q̃ undnus plumis ancupari vult alienis. Feli.in.c.ex parte.in.iij.col.de rescrip.

3 ⁊ Benignũ etenim est ⁊ plenũ ingenij pudoris fateri p quos profeceris.et obnoxij profecto animi infelicisq̃ ingenij deprehẽdi i furto malle q̃ mutuũ redde re.vt inquit Joã.an.in pn.noue.ad sext. refert Joã.lece.in suo tracta.de iure.primoge.q.xxiij.in fi.col.lib.j.et Jasso.hoc vltimũ in lectu.sup titul.insti.de actio.in fi.col.in fi.vbi inquit.istud preclare dixisse Plinũ ad Vespasianũ Jmperatorẽ in pbemio naturalis historie.in qua

4 fi.col.dicit etiã Jass. ⁊ q̃ occultatores alienę laudis furi par est.allegat iuris cõsultũ in.l.hereditatũ.§.fi.ff.ad.l.falci.et recte intuẽti/⁊ cõsiderãti. ꝓbat ille tex.dicerat Bal.(quãuis in predicto loco Jas. cum nõ cimtauit) in probe.feudo.in.j. col.in fi.allegat.in argu.d.§.fi.et bene/aut dicẽs hoc probari/ibi in argu.(Et istud

5 confirmo: ⁊ nã quis dicere laudes debet/⁊ dignitates eorũ de quib⁹ in rubri. ff.et in.§. ideoq̃.de nouo.c.faci.vbi per illũ tex.notat Bart. in.ij.col.in fi.) vide bonũ tex.in.c.reuertimini.§.si quis doctus.et ibi glo.in verbo a quib⁹.xxj.q.j. ⁊ tex.in.c.ecce.xcix.distin. ¶ª Los ascendiẽtes.)hec.l.in suo pin.a.l.nã ⁊ si

Os ascendientes legitimos por su ordẽ/y linea derecha succedã ex testamẽto/⁊ ab intestato a sus descendientes:y les seã legitimos herederos como lo son los descendientes a ellos en todos sus bienes

parẽtibus.in pin.ff.de inoffi.testamẽto ortũ habuit. ⁊ vbi sicut descẽdentib⁹ superiorũ hereditas debetur.ita superioribus descẽdentũ: ⁊ et querella inofficiosi testamẽti filij defuncti cõpetit parẽtibus.vt ibi ⁊ Bar.q̃ principiũ.d.l.legit cum.l.pater filiũ.co.titu.et tenet in lectu.et repetu.idẽ dicit.l. j.tuu.viij.pti. vj. ¶Quero.j. ⁊ si de iure cõmuni debeatur patri/⁊ mat̃ legitima in bonis filij sicut ecõtra.vltra tam dicta tenet Jasso.in.l.gallus.§.etiã si parente.in.v.col.de libe.et posthu.allegat d.l.nã ⁊ si parẽtib⁹. ¶Quero.ij. ⁊ virũ iure institutionis legitima parentib⁹ relinquẽda sit necesse.Bar.in auctẽ.nouissima.de inoffi.testamẽto cõcludit/ q̃ nõ p glo.in.l.j.in pin.ff.si a parente q̃s.manu fue.dicentẽ idẽ in patris legitima q̃ si bi titulo institutionis nõ debetur.et parens/⁊ patronus regulariter equiparantur quo ad oia.Bar.vbi supra:exceptis quibusdã casib⁹ enumeratis p glo.in.d. l.j.in pin.inter quos iste non reperitur suppositio/q̃ patron⁹ quoquo relicti titulo habere legitimã potest.vt notatur in.d.pin.et in.§.sed nostra.insti.de succes.liber.monetur etiã Bar.in prealleg. auctẽ.nã in correctorijs.qb⁹ expresse nõ mutatur remanet incorrectũ.l. precipimus in fi.cũ alijs.C.de appell.idẽ tenet Bart.in.l.siue.§.excluditur.quẽ legit cũ pin.illi⁹.l.de iure.patro.in qua opinione solus est Bar.secũdũ Jasso.in.d.auctem.in.ix.colũ.et ibi miratur.q̃ ex tam frequenti caterua legistarũ/⁊ canonistarũ. Bart.nullũ inuenerit amicũ qui cũ eo tenuerit.quoniã contraria opinio est cõmunis indifferenter. imo q̃ etiã parẽtib⁹ debeat relinqui titul. institutionis. prout Jasso.refert in.d.ix.col.allegans scribẽtes in specie.in locis/de quib⁹ ibi per cũ.vbi in fi.d.ix.col.fatetur hãc esse cõmunẽ sententiã.et q̃ temerariũ esset ab ea discedere.tamẽ disputando sibi vide-

6

7

8

9

etiam parentibus relinqui legitima institutionis

ri sententiã Bar. ab omnib⁹ dãnatã desensari posse. et se credere in pũcto iuris veriozẽ esse. ad quã prohandã mouetur trib⁹ principalib⁹ medijs q̃ videas p illũ in. d. auct. in. x. et. xj. col. per q̃ secũdũ eum in. d. xj. col. apparet in disputãdo esse defensibilem predictã opinionẽ Bar. cõtra cõmunẽ/ z fortẽ de iure veriozẽ. Circa qõ in mentẽ venit † q̃ Jasso. vt bon⁹ amicus. ita se habuit cũ Bar. quo derelicto ab oñib⁹ in predicta sua opinione. eã virib⁹ z posse defendit. qui post glo. seq̃tur quãtũ potest ozdinẽ. Bar. † cuius vestigia semp adorat. teste illo. super rubr. de iure emphiteo. et in. l. quidã cũ filiũ in p̃n. in fi. col. in fi. de verbo obli. vbi ait † q̃ semper Bar. in legib⁹/ vt terrestre lumẽ coluit. z eius vestigia semp quantũ licuit adoranit. et in antepe. col. cũ p̃nci. sequentis † refert plura dicta in laudẽ Bar. z post illud p̃ncipiũ inquit/ q̃ tãta ingenij felicitas q̃ in Bar. effulsit non potuit quorundã indignis detrectãtium legistarũ aculeis carere. quos ibi refert in locis in quib⁹ ita detrectant. et in. l. quotiens in iij. col. in fi. C. de here. instit. † ait. semp Bar. dixisse veritatẽ. qõ vltimũ refert/ z seq̃tur. Dida. de Segu. in tracta. sua. repe. fol. cj. col. iij. Nõ omitto. q̃ Joã. bapti. de sancto Seuerino. in tracta. de modo studẽdi. in. iij. char. in pen. col. dicẽs. † Bart. in iure ciuili fuisse principẽ. et eius dictis semp veritatis clausulã inesse. † et q̃ bonus Bartolista optim⁹ iurista est censendus subdit. in lhispania/ z Lusitania decreto regio/ z cõmuni harũ patriarũ cõstitutione publica esse sancitũ. prout dicit se alias audiuisse a quibusdã auditoribus istarũ partiũ/ q̃ in casibus in quib⁹ reperitur cõtradictio doctorũ. opinio Bar. tanq̃ p̃ncipalioz prevalet/ z secũdũ illã iudicaretur. ex quo infert. q̃ si hispani tãtũ deferunt Bar. ipsi Itali q̃d facere debeant secũdũ cũ. refert/ z sequitur Jass. in. d. l. quidã cũ filiũ in pen. col. Aduerte/ q̃ decretũ regiũ constitutioq̃ publica de q̃bus supr̃. est. l. xxxvij. in ordine. in. ll. de Madrid factis ãno. mil. cccc xcix. q̃ hodie est reuocata p. l. j. in xxi. (y poz quãto nos omnes) vsq̃ ad fi. d. l. j. scõm ozdinẽ. ll. huj⁹ volu. et nõ iuxta hãc lectu. earũ. q̃a vt vidistis a tertia incepi motus ratione. de qua ibi in ei⁹ p̃n. et p l. vj. ttyt. iij. lib. j. ozdi. de qua fit mẽtio in. d. l. j. cõfirmante illam.

a de qualquier calidad q̃ sean/ en caso que los dichos descendiẽtes no tengã

Quãobrẽ si in processũ huj⁹ mei opis a Jasso. discere velim ne mireris. nã vltra opa sua memozie digna: † cũ eũ bonũ discipulũ familiarẽq̃ doctrine. Bart. vidissem. p hoc illi obligat⁹ agere decreui. 17

b ¶ De qualq̃er calidad q̃ seã.) secũdũ dispositionẽ. text. cũ ibi notatis in auctẽ. presbyteros. de epis. et cleri. † vbi ex peculio/ q̃si castrẽsi filij debetur parẽtib⁹ legitima. ¶ Quero. iij. † an hodie testamentũ filijfa. testãtis de castrẽsi peculio/ vel q̃si subiaceat q̃relle. In quo dicas. q̃ iura in. l. fi. C. de inoffi. testamẽto. et in. l. fi. C. q̃ testamẽta face. possunt q̃ dicunt testamentũ filijfami. testãtis de predictis peculijs nõ subiacere querelle. (et tenui scõm p̃dicta iura in. l. sup̃. proxima.) hodie sunt correcta p. ff. sine igitur. xxi. si autem hec oia. et p. ff. hec autẽ dispositiuim⁹. in auct. vt cũ de appella. cognos. collatiij. et melio⁹ probatur in. d. ff. sine igitur. xxi. et hec q̃dẽ de parentũ. iũcto. xxi. sancimus. itaq̃ non licere. Bar. in. ix. col. et doc. in auct. ex causa. de libe. prete. vltra qõ est glo. in. d. l. fi. in verbo neq̃. de inoffi. testamẽto/ z alia in. l. papinianus. ff. papinian⁹. ff. illo titul. est etiã glo. in rubri. si a parente q̃s. manu. fue. istã opi. tenent etiã Bar. et alij. in. l. filio preterito. de iniusto rup. et in. l. si a milite. ff. fi. ff. de testamẽto mili. et in. d. rubri. et ista est vera/ z cõmunis opinio scõm Jass. in. d. l. fi. de inoffi. testamẽto: z pro ista sentẽtia est tex. in. d. xxi. sancim⁹ (iũcto. d. xxi. et hec quidẽ) in quãtũ dicit reb⁹ ppriis in q̃b⁹ habent testãdi licentiã. et sic ter. ille habuit respectũ ad filios in potestate. q̃a si de filijs emãcipatis intellexisset nõ diceret predicta xba cũ de oibus testari possunt. igitur cũ de filijs in potestate loquatur. seqũtur. q̃ loq̃tur in peculio castrensi/ vel q̃si. nã in alijs peculijs testari nõ possunt. l. q̃ in potestate. ff. de testa. l. seniũ. ff. filiũ. C. q̃ testã. facc. possunt. l. penult. ullo tẽpore. et volu. (dixi in. l. iij. in p̃n.) ita Jass. q̃nis alio sermone. in. d. l. fi. de inoffi. testamẽto. vbi ait iterũ. istã esse verã/ z cõmunẽ sententiã. Aduerte/ q̃ licet Jass. non alleget.

c hijos / o descendientes legitimos/

Bar. in p̃dicta sua p̃batione p. d. xxi. sancim⁹. in. d. xbis. tamẽ Bar. voluerat. idẽ pauciozib⁹ xbis. in. d. l. si a milite. ff. fi. vbi tenẽs predictã cõem opinionẽ/ z referẽs Jaco. de are. et Lin. in. d. auct. ex causa/ ait. q̃ ipse tenuit idẽ p tex. in corpore. vt cũ de appel. cog. vnde sumitur. d. auct. z auct. ex testamẽto alias in testõ. ad tertullia. vbi dx⁹/ q̃ testiñ filij rescinditur pfẽ pterito: z sic intelligit in casu quo filius põt testari. sed filius non põt/ nisi in castrẽsi/ vel q̃si. g̃ in castrensi/ vel q̃si intelligi debet. ex q̃ infert Bart. vbi s. et sic hodie subiacet q̃relle. Nõ omitto/ q̃ Joã. de imo. in cõmento. d. l. filio pterito in. xxix. col. in xxi. sed hic occurrit dubiũ tenet nouã opinionẽ. q̃ in milite. d. iura nõ sint correcta. z sic q̃ testiñ filijfa. militis sicut/ nec olim hodie q̃relari nõ põt. duplici mot⁹ fundamẽto. p̃mo miles a iure valde dilecta est ps̃ona/ z per hoc istud hẽt p̃uilegiũ. sed in generali derogatione/ nisi de eis fiat mẽtio derogatũ p̃uilegijs nõ intelligitur allegat. c. venies de prescrip. melius facit. l. iij. cũ glo. C. de silẽtia. lib. xij. quã ad hoc reputat singu. Bal. in. c. j. in fi. quo tẽpe miles. in vsi. feudo. et in. c. ecclesia scẽe Marie. in. iiij. col. de cõsti. et i. c. cũ ordinẽ. in penul. col. de rescrip. notat Bal. de iustiniano. c. cõfirmãdo. in xxi. si q̃ vero. p illũ tex. vbi allegat cõcordantẽ d. l. iij. igitur. cũ sub. d. gñali derogatione nõ intrent remanent incorrecta. fortis⁹ z secdo mouetur. nã etiã si diceretur nõ obstãtib⁹ p̃uilegijs q̃buscũq̃. nõ intelligitur derogatũ p̃uilegijs q̃ in iuris corpore clausa sunt. glo. et Bar. in auct. qua in p̃uincia. vbi de crimi. agi. opor. glo. in. l. heres absens in p̃n. et ibi Bar. ff. de indi. Bart. in. l. ij. ff. legatis. in fi. ff. illo titul. q̃d est notãdũ/ z mẽti tenẽdũ fm Bar. in. d. auct. qua in p̃uincia/ sed p̃uilegiũ istud militũ est clausum i corpore iuris. vt in d. l. fi. de inoffi. testõ cũ similib⁹. igit. z respõ. ad tex. in. d. xxi. et hec q̃dẽ. q̃ loq̃tur. q̃ndo filius fa. testatus est in q̃si castrẽsi peculio. nõ autẽ intelligi debeat in milite/ z sic in castrẽsi peculio. cũ in illo maioz sit favoz p̃uilegij. z isto modo intelligẽdo minus ius cõmune corrigeat/ z p̃ ff. d. l. fi. cũ simi. Que opinio pfecto pulchra est subtilisq̃ fm Jass. in. d. l. fi. vbi subdit. pode rãdũ esse Bart. ibi subtiliter in sua distinctione/ in qua clare sentit istã opi. dũ dicit. q̃ in peculio castrẽsi filius fa. triplex hẽt p̃uilegiũ. deinde dicit/ q̃ in peculio/ q̃si castrẽsi hẽt duplex. q̃ possit testari. et q̃ eius testiñ querelle nõ subiaceat/ z hoc vltimũ corrigitur hodie. prout Bar. sentit post glo. in. d. l. fi. et clare in locis/ de q̃b⁹ supr̃. et ita Bart. vult/ q̃ in peculio/ q̃si castrẽsi bene istud de q̃rella hodie corrigatur. in peculio autem castrensi nihil dicit Bart. q̃si sentiat illud esse incorrectũ. q̃ opi. nõ placet Jas. i. l. fi. quẽ ibi videatis.

c ¶ hijos/ o descẽdientes legitimos.) habuit ortũ a tex. in auct. in successione cũsimi. de suis. et legi. here. † vbi ad successionẽ defuncti p̃mo vocãtur liberi in tantũ/ q̃ post mortẽ patris nõ heredutatẽ peripere videntur. sed magis liberã bonorũ administrationẽ cõsequũtur. cũ mortuo pfe dñũ bonorũ paternorũ in ipsũ filiũ cõtinuari dicatur. l. in suis in p̃n. cũ alijs. ff. libe. et posthu. quã ad hoc allegat Jas. in. l. et si pepercit. ff. filius autẽ in. iij. col. in fi. illo titu. † et pfe viuo q̃dãmodo dñi existimãtur. d. l. in suis in p̃n. † Nõ tamen p hoc debetur filio legitima in vita pris † nec filius a patre viuo petere eã regulariter põt. Bar. in. l. j. ff. si impuberi. p illũ tex. de cola. bono. et in aucten. si qua mulier in fi. de sacro. san. eccl. Bal. Ang. Imol. et posteriores in. l. lex cornelia. ff. vulga. et pupi. Bal. in. l. illud. in. iij. col. de sacro. san. eccl. vbi dicit. q̃ nunq̃ viuo pfe potest filius legitimã petere. tamẽ pater in soluẽdo si vult preuenire põt. allegat. l. cũ quo de peculio. ff. ff. ad. l. falci. et. l. q̃nã nouella. C. de inoffi. testõ. idẽ tenet Bal. in. l. quanq̃. C. ad. l. fal. vbi loquẽs in hoc passu dicit: † q̃ licet filius

20 21 22 23 24

Non debet legitima vitr

pr si vult pr nere m sol legitimam

Universidad de Deusto
Biblioteca

non possit petere a patre/q̄ sibi legitimā assignet/vt condēnationē solvere possit ad hoc vt pater teneatur. tamē per statuti formā pater ad hoc teneri posset/ꝛ tēpus inspiceretur delicti. allegat. l. si filius ff. de iudi. et per istā limitationē/ꝛ nota ta in. c. cū simus. de regul. intelligatur Bal. quē allegauī. d. l. illud. in. d. iij. col. in quantū ibi dicit/q̄ nunq̄ vivo pr̄e. ꝛc. vt retuli. et ideo quāuis Bart. in. d. ℌ. si impuberi. et in. d. auctē. si qua mulier. in dicto pro quo illū in. d. locis allegauī nō dixerint regulariter dixi/vt vidistis. circa qō vide Abb. in. c. rainūtius in fi. de testa. et melius in. d. c. cū simus. et ꝓpterea redeūdo ad regulā tex. in. d. l. in suis dicit quodāmodo: † q̄ dictio denotat im
25 proprietatē. l. prētor/ait. ℌ. j. et ibi Bart. ff. de eden. l. j. et ibi Bar. de actione rerū amo. l. qō si vir cū. l. seq̄. et ibi Bart. ff. solu. ma. l. si me in vacuā in prin. et ibi glo. et Bar. ff. de acq̄. posse quā glo. allegauit Bart. in. l. si is q̄ pro emptore. in. iiij. col. ff. de vsu ca. l. iij. ℌ. cato. de ℞bo obli. et ibi. Aret. in. ij. nota. dicit/q̄ de hoc nō est melior tex. in iure illo. ¶Preterea/ait
26 tex. in. d. l. in suis in prin. quasi: † q̄ etiā nota improprietatis est. vt p Bartol. et alios in. i. si ante nuptias post glo. ibi. ff. solu. ma. in cui⁹ materia nō tacco: † q̄ filius in vita patris ius cōsiderabile habere nō dicitur. l. j. ℌ. largius. ff. de succesſo. edic. etiā spe legitima/nec in hereditate/vel patris bonis ius habere causatū. d. ℌ. si impuberi. ℞si. prematura est em̄. ꝛc. facit. l. precia rerū in prin. ff. ad. l. falci. tenet Bart. in. l. sciendū in prin. in penū. q.
27 qui satis da. cogan. et in. l. post emācipationē. ℌ. j. de libe. lega. et eū vide in. l. fi. de libe. agnos. intelligēdo tamē vt declarat Bar. in. l. is potest. in. ij. colū. de acq̄.
28 here. † Et hereditas pr̄is est/quasi debita filio. glo. est/ꝛ ibi Bar. in. l. si emancipata. C. de iuris/ꝛ facit. igno. vbi ait illā esse menti tenendā. eam etiā reddit ppetuo notādā Jasso. ibi. vbi inquit q̄ pre-
29 dicta. glo. millies allegatur: † q̄ hereditas patris/vel ascēdentiū aliorū nedū vivo patre/sed nec etiā post mortē patris dicitur debita filio/sed quasi debita ideo si ea privatur nō dicitur vere pati dānū. ad qō. Bar. Bal. in. d. l. si emancipata no tant multū. d. glo. Ly. Bal. et alij in. l. inris ignorantiā. C. qui. admitti. vbi Paul. de Las. illā singu. reputat. habetq̄ concordantē in. l. si duo. ff. de acq̄. here. secū dū Jass. in. d. l. si emācipata pro q̄b⁹ est tex. in. l. fi. ℌ. j. versi. sin autē perpetuo. ibi quasi debita. C. de cura furio. ꝛ in. l. ꝛ q̄a in ℞bo/quasi debita. ff. pro socio. de quo vide aliqua p Jass. in. d. l. is potest. in. iij. col. vbi dicit ordinariā. d. glo. d. l. si emācipata. et approbatā. Et q̄a vidistis sup̄. de hereditate debita spe intelligendo. prout Bar. in. d. l. is potest. in. ij. col. quē ad hoc ibi allegauī. et Jass. in. l. q̄ rome. ℌ. duo fratres. in. iiij. col. de verbo obli. sciendū est quādo de spe illa possit disponi. in quo dicas: † q̄ licet dici possit 30
sub esse spem in successione ascēdentiū: ꝛ etiā collateraliū. vt dicit Jass. in. d. iiij. col. allegans Jmo. in loco: de quo ibi p cum. pro quo facit. l. fi. C. de pac. tamen est vana spes/ꝛ nō iuridica. Bar. i. d. l. fi. in fi. in. j. lectu. et ideo nō attēdenda. qō est mēti tenendū ppetuo scōm eū. ubi de quo melius per illū in. d. ij. col. et. iij. patet in. d. l. fi. vbi de eo qō ibi est in spe successionis nō potest disponi. † tamē vbi est 31
spes iuridica bene disponitur. l. spem. C. de dona. q̄a de illo qō ita cōpetit spe homo disponere potest sicut de eo qō competit re. Bart. in. d. l. fi. allegat. d. l. spem. et. l. j. et ibi dicta per eū. illo titul. et volu. Et ne mireris si dixerim spem in successione ascēdentiū vanā esse/ꝛ nō iuridicā. nam vltra predicta ꝓbatur. q̄a cū causa exheredari potest filius. vt patet rubricis/ꝛ iurib⁹ vulga. et sic filius nō habet plenū ꝛ proprium dōiū/sed fictū in tali successione. cū iura pmittāt patri/q̄ impedire cū causa possit filiū ne plenū/ꝛ verū dominū cōsequatur. ita Jasso. post Paul. de Las. in. d. l. in suis. in ꝑn. † Et ideo qua- 32
si creditores in legitima filij sunt nō autē veri. Dida. de Seg. in. d. volu. fol. xxv. col. iij. per. d. glo. in. d. l. si emācipata. et ibi Jasso. notat. prout hic allegauī. dicēs Jass. illā glo. reddere ppetuo notandā. q̄ millies allegatur. q̄ hereditas patris/vel ascēdentiū aliorū. ꝛc. vt sup̄. dixi. idē tenet ipse Dida. de Seg. referēs aliqua predictorū. in. d. volu. fol. lvj. col. j. quāuis Bal. in auctē. ex causa. de libe. prete.

in. vj. col.

in. vj. col. in fi. loquens in quodā passu. de quo ibi per eum dicat q̄ in bonorum subsidio filius sit creditor. de quo passu memor fuit. Jass. in. l. multi. in. j. col. de libe. ꝛ posthu. in qua ibi de illo loquens refert Bal. vbi. ℌ. non tenens contra illum nisi in decisione passus. dicens contrariam opinionē esse veriorem per ea que ibi ipse dixerat ꝛ tenendam. quā tenuerant Bar. ꝛ Bal. in. l. filius matrem. C. de in offi. test. Bal. ꝛ alij in. l. cum ex filio. in prin. de vulga. ꝛ pupi. Contrarium tenuerat Bal. in. d. l. si emancipata. per glo. ibi. ℌ. ale. dicens q̄ hereditas paterna vel ascendentiū non est debita sed quasi debita. dixi hic alegās Bal. in
33 d. l. si emancipata. tenentē et notantē hoc per. d. glo. Ex quibus dictis in hac parte nostre. l. probatur † q̄ licet q̄ filiusfa. possidet. pater vere possidet taliter q̄ pe nes filium nulla remaneret possessio. cū ministerio iuris ꝛ sine facto hoīs patri acquiratur. eo ipso q̄ acquiritur ex capite potestatis. vt in. l. placet vbi hoc no-
34 tat Fran. de are. de acqui. here. et ita intelligitur. l. j. ℌ. item acquirimus. de acq̄. posse. † tamen quod pater possidet filius non possidet vere sed ficte. arg. tex. in. d. l. in suis. in ꝑn. ꝛ ℌ. sui. de here. quali. ꝛ diffe. vbi filiusfa. vivo patre quodāmodo dōis ꝛ nō simpliciter dōis dicitur. ꝛ hoc propter spem succedendi quā habet filius in bonis patris ex voto paterno. d. l. nam etsi parētibus in prin. ꝛ in. l. scripto. in fi. ff. vnde libe. ideo non videtur vera sentencia. Bal. in. l. ij. in fi. C. de legi. here. vbi ait q̄ ꝓmiscua est possessio patris ꝛ filij ꝛ quasi vnum corpus. ex quo ibi infert. q̄ vno eorum possidente intelligitur alter possidere. allegat. l. fi. C. de vsufruc. de qua sentencia. Bald. non est multū curandum. maxime quia quidquid possidet pater. non videtur filius possidere. nā pater non acquirit filio possessionē. ℔ quidquid possidet filius. possideat pater etiam extra res peculiares ſm cōmunem sententiā in. d. ℌ. item acquirimus. ita Fran. de arc. in. l. q̄ in aliena. ℌ. sed ꝛ si non in. ij. col. in fi. de acqui. here. Jas. in. d. ℌ. sed et si non. quē legit cum prin. d. l. qui in aliena non tangit hanc reprehensionē. Fran. de arc. cō
tra. Bal. ponentem dictā sententiā pro ratione in. d. l. ij. de legi. here. ſz loquēs in quodā passu. de quo ibi p eum in. iiij. col. refert in prin. v. col. predicta verba. Bal. in. d. l. ij. in quorū relatione illū expresse nō citauit. ꝛ prosequitur illū passum. Dida. ō segu. in. d. volu. folio. lxv. col. ij. volēs referre supra. d. verba. Bal. illa diuerso scripsit sermone vt per vos poteritis videre. Et subdit in. d. ij. col. q̄ sibi non videntur multū iuridica. q̄ licz quod possidet vel tenet filius pater videatur tenere vel possidere cōcedit. alegat. d. ℌ. item acquirim⁹. cū possessio vel detentatio acquisita per filium acquiratur patri suo per. d. ℌ. item acquirim⁹. et q̄ non videt bonā rationē ad hoc vt qō possidet vel tenet pater. filius videatur tenere vel possidere. inquit tamen se credere dictum Bal. cum sit multe auctoritatis. vt dicit Alexā. de imola. in. l. si quis vi. ℌ. differēcia. ff. de acqui. posse. esse verum in terminis quibus loquitur. nā ipse non dicit. quod possidet pater. filio eodem modo possidet. quia tunc alia ratione hoc nō posset procedere. Nam duo insolidum ꝛ eodem modo vnam ꝛ eandem rem possidere nō possunt. l. iij. ℌ. ex contrario. ff. de acq̄. posse. l. si vt certo. ℌ. si duobus vehiculū. ff. comoda. sed loq̄tur per verbum videtur dicendo. quod pater possidet filius possidere videtur.
† cum verbum videtur fictionem ꝛ non 35
veritatem significet. l. j. ℌ. deiecisse. de vi et vi. ar. de quo videatis. Alex. in. d. l. in suis. ¶ Aduerte q̄ crederem saluo iudicio melius sentientis. q̄ attēto tenore predictorum verborū. Bal. predicta reprehensio. Frā. de are. procedat cōtra Bal. cum hic tractetur de possessione acquisita ministerio iuris sine facto hominis.
† Et verbū intelligitur in his q̄ sunt iu- 36
ris veritatem importet. Bal. in. c. bone memorie. de appel. in pen. col. in his vero que sunt facti distingue vt ibi per eū refert. Jas. i rub. in. ij. col. ff. fol. ma. post ℔ i. d. ij. col. retulerat ꝛ pōderauerat predictum verbū importare fictionē ad qō ibi allegat iura. ꝛ in. l. si tibi homo. ℌ. cū seruus in. j. col. ō lega. j. vbi subdit dictā doctrinam Bal. in. d. c. bone memorie. Laucas tamen ait. q̄ tex. in. l. qui a ser-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō.in fi.cū glo.ibi.ff.de actio.et obli.cū
alijs iuribus per cū ibi allegatis viden-
tur loqui in his q̄ sunt iuris ⁊ tñ fictionē
important. Ex quibus habeam⁹. q̄ si in
p̄cto isto adheremus doctrine Bal.in
d.c.bone memorie. non bene defendit
Vida.de segu.Bal.in.d.l.ij. de legi.he-
re.ab impugnatione. Fran.de arc. de q̄
supra.quia tunc verbū intelligitur deno
taret veritatē. si tñ confitemur per tex.in
d.l.qui a seruo in fi.cū glo.ibi.cū alijs iu
ribus.q̄ etiā in his q̄ sunt iuris importet
fictionē.defensio Vida.de segu. vendi-
cat sibi locū.nā tunc idē vt verbū videt
Cōsi- significaret. Cōsideraui in hoc passu.q
dera- dicta verba.Bal.in.d.l.ij.in totū sustine
tio. ri non possint illo verbo intelligitur de-
notante veritatē siue fictionē.cū p̄ pos-
sideat vere quod filius possidet. et filius
ficte quod p̄ possidet.vt.s.dixi.quoniā
si dicimus q̄ significet ibi veritatē. verifi
catur in patre possidente vere quod filius
possidet.⁊ non in filio possidente ficte ⁊
non vere quod p̄ possidet.si dicimus q̄
denotet fictionē verificatur in filio pos-
sidente ficte quod p̄ possidet.⁊ nō in pa
tre possidēte vere quod filius possidet.
et ita illa verba Bal.claudicare vident.
nec obstat.d.l.fi.C.ō vsufr. vt ex illa cū
ibi notatis.per glo.⁊ doc.constat.

¶Quero.iiij.iurta materiā nostre.l.po
sito q̄ pater ⁊ filius censeantur eadē per
sona.vt ex superioribꝰ ostēditur ⁊ in spe
cie probat.l.fi.de impube.⁊ alijs.substi.
Ḡ.ei vero qui.de inutili.stipula.† qualiter
hoc intelligat. breuiter dic. hoc esse
verum in his q̄ sunt iuris.secus si facti.l.
cum heredes in p̄in.cū ibi notatis. ff.ō
acqui.posse.vbi Bar. et alij doc.in.d.l.
in suis. Jas.in.d.l.fi.in.j.col. Vida.de se-
gu.in.d.suo volumi.fol.lxvi.col.iiij.vbi
ad hoc allegat Bal.in locis de q̄bus ibi
per cū.q̄.fol.lxvij.col.ij.ait q̄ ex supradi
ctis per illū vna inferri regula videt cū
quinq̄ limitationibus. Regula sit q̄ p̄
et filius censentur vna ⁊ eadem persona.
et subdit.d.v.limita.quas referre non cu
ro.eas videte. Cōtra.d.tñ regulā facit.si
enim pater ⁊ filius vna et eadē persona
censentur. quare p̄ ad oēs filij obligatio-
nes nō tenetur.sicut in herede videmus
qui ad defuncti omnia debita tene-
tur.quia idē fingitur cū defuncto.in auc.
de iureiuran.a morientē p̄stit.in p̄in.
col.a.v. Respon.q̄ de rigore pater tenetur
ad oia debita filij ⁊ econtra sicut he-
res tenetur ad oia debita defuncti. tñ q̄
iniquum videtur quē ex cōtractu vel fa-
cto alterꝰ teneri.ideo in.iij.lib.C. tres
facti sunt tituli qui continuatiue procedunt.primꝰ est titulus. vt actio ad here.
dunt.primꝰ est titulus. vt actio ad here.
et passiue transeant in heredem. postea
est titu.ne vxor p̄ marito.⁊ titu. ne filiꝰ.
pro p̄re quibꝰ statuit q̄ de benignitate
vxor pro viro nō teneatur. nec econtra.
ita nec p̄ ad onera filij.nec econtra.⁊ si
dicas q̄re magis in herede. Respon.q̄
heres defuncti nō representat nisi me-
diante facto suo volūtario.j.nisi volun-
tarie adeat hereditatē mediāte qua adi-
tione censet eadē persona cū defuncto.
ideo sibi imputet si adiuit hereditatem
qua mediāte fingitur idē cum defuncto.
† Sed p̄ ⁊ filius q̄ cēseantur eadē per- 38
sona nō procedit ex facto volūtario. q̄
etiam si filius nollet non posset desinere
esse eadē persona cū p̄re. ita Jas.in.d.l.
fi.in.d.j.col.in fi. vbi ponit predictū op
positum ⁊ ei respōsum.cū alijs. dicēs sic
sensisse Bal.in.d.rubri.ne filius p̄ p̄re.⁊
gl.in.d.rub.ne vxor p̄ marito.quo Jas.
tacito refert Vida.de segu.quasi p eadē
verba in.d.ij.col.cū p̄in.seq.in quo pas
su dicatis etiā ⁊ bene q̄ lz p̄ et filius cen
seantur eadē persona p̄ iura superius ale
ga.† tñ q̄ voluntas p̄ris nō est absolu- 39
ta.regulariter p̄ ex cōtractu filij nō obli
gatur nec ecōtra.ad q̄ fact⁹ est titul⁹ ī
dictus.ne filiꝰ p̄ro p̄re.hoc fallit in tribꝰ
casibus.⁊ ita tres habem⁹ titulos imme
diate sequētes.de peculio. de in rē ℞so.
et q̄ iussu.† nā si p̄ filio peculiū cōces- 40
sit obligatur p̄ ex cōtractu filij.q̄ cōce-
dendo sibi peculiū.tacite videt velle et
vult q̄ per filiū obligari possit.tñ q̄ p̄ris
voluntas nō est absoluta sed limitata ea
tenus quatenꝰ est peculiū ideo p̄ ex cō
tractu filij habētis peculiū nō obligatur
insolidū ⁊ absolute sed q̄tenus est pecu-
lium.† Habet tñ in isto peculio p̄mule 41
gium. q̄ si aliq̄d a filio sibi debeat alijs
pater p̄ferat creditoribꝰ et p̄mo illud
q̄ p̄ri debet deduci dz.l.j.in p̄n.de tri-

bu.pone q̄ talis filius q̄ habebat pecu-
lium emācipetur a p̄re.vel moriat. certe
morituo vel emācipato filio desinet esse
peculiū.l.fi.in fi. C.de inoffi.testō.⁊ cō-
sequenter ō iuris rigore amplius p̄ nō
tenet.tñ qz iniquū erat q̄ creditores abs
q̄ eoz̄ facto fraudarent. ideo p̄oz̄ sta-
tuit per titulū.q̄si. de pecul.ac.anna.est.
42 de eq̄tate contra rigorez iuris.† q̄ lz sit
filius emācipatus.⁊ sic nullū sit amplius
peculium p̄ teneat infra annū a tēpore
emācipationis filij.ac si filius adhuc in
potestate esset. ita Jas.in.l.frater a p̄re.in
rep.in.iij.col.in fi.ō cōdi.inde.ex quo
45 infert ibi in.iij.col.† q̄ p̄uisio illius ti-
tuli.q̄si de pecul.ac.est anna.nō hz locū
q̄si pater obligaret p̄ro filio vel iussu. vt
de in rē verso. istis duobus casibꝰ q̄mus
filius sit emācipatus. vel moriatur p̄ tñ
perpetuo tenet qz nō tenet tanq̄ de pe
culio. sed quoniā iussit filio. vel qz ver-
sum est in rē suam.ō vtroq̄ habem⁹ tex.
44 in.l.macedoniā.C. ad senatus cōmacc.
ſm. Jas.vbi.s.† ¶Quero.v.si p̄sem fi-
lius dissipare bona videt ab eo petere
possit vt legitimā sibi ī vita assignet. dic
q̄ non. ita Bal.in.l.non pōt.ff. de adop.
cōtrariū tenuit ipsemet in.l.ij. ⁊ est fi.C.
si in fraudē.patro. refert Jas.in.l.lex cor
nelia.in.ij.col. de vulga.⁊ pupi.aduerte
q̄ Jas.in relatiōe p̄dicta se inclinat p̄o
prima opinione Bal. vt per vos videre
poteritis. idem Jas.in p̄dicta.q. inquit.
45 † q̄ si p̄ vadit dissipādo bona filij p̄ of-
ficium iudicis p̄sit ex eq̄tate petere q̄ as-
signetur eis vn⁹ fund⁹ p eoz̄ legitima
aut saltē p alimētis. ita ille in.l.si is q̄ tē-
porali. Ḡ.sed ⁊ si q̄s in fraudē.in.j.col.ff.
de iureiurā. allegat Bal.in.d.l.ij.aut.fi.
⁊ ibidē. Saly. ⁊ est equa opinio ſm Jas.
in.d.j.col. vbi subdit cōtrariā opi. Bal.
in.d.l non pōt. dicēs eā veriorē de rigo
re iuris. p.l.j.Ḡ.si impuberi. ℞si. prematu
ra.s. alleg. Aduerte q̄ Bal. dixerat in.l.
si filius p patre. C. de nego. ges. idē q̄
in.d.l.ij. allegās in argu. l. imperator. ff.
46 ad trebe. † Aduerte q̄ q̄mus p̄ iā.d.opi.
veriorē. de rigore iuris. p̄ nō teneat assi
gnare filijs aliquā possessionē p̄ro alimē
tis tenereturtñ de mense in mensem sol-
sere alimēta.s. in p̄ncipio mēsis p̄ro to-
to mense. ſm Bal.in.d.l.nō pōt. allegat
l.fi. de alē. vel agnos. libe. Oblitioni tñ
ne tradas doctrinā. Bal.in.d.l.ij. vbi q̄
rens ait. pone † p̄ multos habēs filios 47
oia dissipat. filij ob p̄ris reuerētiam aut
timorē paternū q̄ ei interdicatur bonis
petere nō audent sed petūt q̄ assignet il
lis aliqua possessio p̄ris p̄o iplorū ali-
mentis. vtrū talis de iure procedat peti
tio. Respō. tres faciēs casus. Interdum
pater dissipat bona filiorū. ⁊ tunc aufert
sibi administratio.l.fi.C. de senten. pas.
interdū dissipat bona p̄pria subiacentia
restitutioni filijs faciēde post mortē pa-
tris. tunc aufert p̄ri possessio. ⁊ datur fi-
lijs. vt tñ pater inde alat. d.l. imperator.
Interdū p̄ bona sua dissipat p̄pria et
libera. ⁊ tūc q̄ filij petere possint sibi tot
bona p̄ris assignari vnde viuere possint
qz alere debet eos. ⁊ hoc p̄dest tā patri
q̄ filijs. interest enim ipsius p̄ris ac etiā
reipublice ne male vtat substātia sua. ar.
l. vbi adhuc. C. de iure. do. ⁊ c. per vras.
de dona. inter vi. ⁊ vxo. Istā decisionez
Bald. sequtur ibi p̄ Pau. de cast. ⁊ reputat
singularem. Ludo. roma. in.l.ij.Ḡ. q̄ si
in p̄ris. ff. solu. ma. p̄ Pau. de cas. ⁊ Ludo.
roma. in.d.l. imperator. ⁊ ibi Aler. in.v.
col. ad fi. ⁊ seq. dicit predictā decisionez.
Bal. menti tenendā. quā inquit in facto
alias padue vidisse. refert ⁊ sequtur. Jas.
in.l.si constante in rep.in.rx.col. solu.
ma. vbi subdit opinionez Bal.in.d.l. nō
potest. s. relatā. ⁊ in hoc passu resident di
cens precedētē opinionē equoz̄ esse ⁊
tenendam in.d.rxviij. col. cui nō obstat
q̄. s. dixerim. s. q̄ Jas. in relatione quā
fecit in.d.l.lex Cornelia.in.d.ij.col. prē-
dictarum opinionū Bal. se inclinauerat
p̄ro opinione Bal.in.d.l.nō pōt. vt dixi
⁊ magis clare dicens (vt dixit.in.d.Ḡ. sed
et si q̄s in fraudez. d.l. si is q̄ tēporali. in
d.j.col.) eā veriorē de rigore iuris. quo-
niam resp̄ōsum patz. cum vna sit verior
de rigore iuris. altera eqor ⁊ tenenda vt
vidistis. de quo etiā per Vida. de segu.
in.d.volu. fol.lxx.col.iiij.cū p̄n.seq. In
quorum cōfirmatione facit.† Videmus 48
enim q̄ si p̄ dissipat bona aduēticia filij
auferatur sibi administratio ⁊ conceditur
filio iurta.d.l.fi. de senten. pas. ⁊ in tantū
est hoc q̄ patri dissipāti bona filij admi
nistratio bonorū filij auferēda est. q̄ vē-

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicat sibi locum nõ solum si dolo hoc faciat sed etiã si culpa sua.d.l.fi.per quã tenet Bar.in.d.l.imperator. facit qõ notatur per glo.in.d.ℌ.qõ si in pñis.in glo. incip.morte vel emancipatione.vbi eq̃parat patrem effici pauperez t mori.fm Bar.in.d.l.imperator.quem ibi.Joan. de imola.t Alex.de imola.sequuntur.

Hemor enim sis.q.d.l.imperator intelligitur quãdo pater dissipat taliter q filio non possit esse consultum vt quia pf alienat dissipando bona filij mobilia. cum in talibus rebus contra filium prescriptio currere potest.secus si immobilia que filius poterit vẽdicare.ita Bart. in.d.l.imperator.quod fm eũ ibi est mẽti tenendum quia quotidianũ.pro quo allegant Bar.t Alex.iura.in.d.l.imperator.q̃ videas.t Bar.in.l.cũ oportet. ℌ.non autẽ. de bonis q̃. libe. Ex quib⁹ habemus.q si pater bona aduentitia filij teneat.põt filius contra patrem suum dissipantem bona mobilia agere ne dissipet. t ita est intelligẽda doctrina Bar. in.d.ℌ.quod si in pñis.vbi allegat.d.l.fi. quem ibi sequitur Ange.sine pater sit in dolo.sine in culpa.vt.ℌ.dixi. confirmo. qz.d.l.imperator intelligit in casu etiam vbi pater nõ fuit in dolo.probatur in ea. ibi fraudem.attento q fraus etiã dicitur sine dolo. Pau.de cas.ibi pro quo põt allegari tex. cum glo.in.l.iurisgentium. ℌ.sed si fraudãdi.ff.de pac. Dida de segu.in.d.fol.lxx.col.j.Aduerte q posito q si pater legitim⁹ administrator bonorum aduentitiorũ filij dilapidat per culpam bona aduentitia mobilia filij.aufertur patri administratio.per.d.l.imperator cũ simi.est intelligendũ verũ qñ talis dilapidatio fit per culpã cõmissam in faciendo.secus si in omittendo. sed cõpellitur gubernare t sumptus in reb⁹ facere.Bal.in.d.l.cũ oportet.ℌ.non autẽ. de bonis que libe.nec est nouus q aliter puniatur culpa cõmissionis q̃ in omittẽdo notat in.l.si mora.ff.so.ma.in.l.si vs⁹ fructus.ℌ. de preteritis.cũ seq.ff. de vsufru.et in.l.si seruũ in prin.de verbo.obli. sequitur Pau.de cast.in.d.ℌ.nõ autem. de quo passu.videte Alexã.de imola.in d.l.imperator.qui late illum discussit.et ibi Pau.de cast.t Ang.† ponentem q̃ plurimos nota.t quotidianos casus q̃bus patri aufertur administratio in.d.ℌ. non autẽ.in quorũ proposito nõ tacco. † q si pater est ita tenax q non expendit vbi oportet.per hoc possit sibi administratio interdici.l. quia non põt negari quin cõmittatur vitium in administratione t quin in hoc esset detrimentum t luctus filij.vnde vrget ratio. d.l.imperator.cũ alijs.pro quo facit.l.j.ℌ.sed nonnullos.ff. de tute. et ratio.distra.et.l.j.ff. vbi pupi.edu.debe.confirmatur.nã contrariorum eadẽ est disciplina.l.j.cũ concor. de his.qui sunt sui. vel ali. in. tenet Bal.in.d.l.fi.ad fi.refert t sequitur Dida.de segu.in.d.lxx.fol. col.iiij.q in.ij. col.d.folij dicit inferendo q† quemadmodum patri turpi persone t bona filij dissipanti interdicitur administratio bonorum.eadem ratione interdicit pñi q non possit pupillariter filio substituere. argu.tex.in.d.l.fi.et.l.si cũ dotẽ.ℌ.eo autem tempore.ff.soln.ma.per que iura ita determinauerat Bart.in.l.ij.in prin.in iiij.col.de vulga.et pupi.vbi subdit. dictum de substitutione procedere multo magis cum ibi maius sit periculum q̃ in predicta administratiõe. facit.l.j.ff. vbi. pupi.edu.debe.et.l.vtilitatem.ff. de confir.tuto.quod teneas mẽti fm Bar.in.d. iiij.col.q in.l.ex facto in prin.in.viij.col. de vulga.et pupi.tenet idem dicens.q sicut patri vili persone denegatur administratio i vita.(ad quod allegat iura.in d.l.fi.t in.d.ℌ.eo autem tempore)ita debet ei denegari facultas disponẽdi post mortem de bonis suis eadẽ ratione. illi enim cui est interdictum bonis per prodigalitatem est interdictum in vita et in morte.l.is cui.ff.ỏ testa.tenet etiã Bar. in.d.ℌ.non autẽ.hec doc. Bar. quantuz ad predictam substitutionem reprehenditur ab omnibus.prout Jas.refert i.d. l.moribus.in.vj.col.vbi in prin.vij.col. tenet contrariam opinionem cõmunez contra Bar.t Areti. solũ.qui in.d.l.moribus tenet predictam opinionem Bar. dicens q de subtilitate iuris est verior. licet alia sit cõmunior.ſ.q etiam si pater sit vilis persona.ita q ei non cõmitteretur administratio bonorum in vita. poterit tamẽ substituere pupillariter filio.

49

tenent Ang.Imol.et Pau.de cas. dãnã tes predictã opi. Bart.in diuersis locis Put in.d.l.morib⁹ seriatim recitat Alex. Et inter ꝓbationes q̃ pro.d.cõi opi.fa- t nte q ỏ sing.decidit Bal.in.l.j. ỏ in re fis.lib.x.vbi concludit q substituto pupillaris facta per pñem penitus egentez et mendicũ filio valde diuiti valet et tenet.refert t sequitur. Jas.in.d.vij.col.dicens q nescit alibi illã decisionez.quam perpetuo teneas cordi. Si tñ intelligeres Bar.non ita simpliciter sed prout est visus sentire ipsemet in.d.ℌ.non autem. et Joan.de imola.in.d.l. moribus. t in c.raimundus de testa.q̃ patri est interdicta administratio bonorũ a iudice. tunc optime diceret sed alia ratione. qz tunc pater cuius bonis est interdictũ pro se testari non posset.d.l.is cui.ergo nec pupillo pupillariter substituere. Cõsidera tamen textũ in.l.sed et si vnius.ℌ.filio fa. ff. de muriis.vbi litera si nõ violetur sentire videtur q si non sit interdictũ bonis tamen interdici possit q̃ habeatur ꝓ interdicto.qui tex.multũ facit ad materiã. 52 d.l.is cui.ita Jas.in.d.vij.col. Et † adeo filijs legitima debetur q̃ q̃uis filius inuentarium nõ fecerit nõ per hoc perdit legitimã.glo.est in.l.fi.in. ℌ.si autez hoc aliquis in verbo sacramento in fi.C. de iure ỏli.t in auctẽ.hoc amplia.vbi doc. de fideicõ.t hec est cõmunis sentencia. quam tenent scribentes in.d.ℌ.si autem. pro qua est tex.in.ℌ.non autem dabim⁹ versi.nõ autẽ excipimus.in auctẽ.de heredi.t falci.col.j.vbi si patron⁹ heres liberti omiserit facere inuentariũ nõ perdit legitimã que sibi in bonis liberti debetur.ergo multo minus filius q hoc legitima priuari debet.cũ magis sit debita legitima filio in bonis patris q̃ patrono in bonis liberti.qz illa que filio debetur est debita de iure nature et cimli.pa- 53 tronus.ff.de dona. † et hoc idem possumus dicere in melioratione tertij.quod extraneo dari non potest fm iura huius regni.secus quinti.ita Dida.de segu.in d.volu.fol.lvj.col.j. Jn tantumez filijs 54 debetur legitima q † etiã si filius renunciaut hereditati paterne ex testamento vel ab intestato.poterit tamen filius petere legitimam.ita doc.per tex.ibi in.l. heres instituta.de impube. t alijs substi. vbi videas Alexan.t Jass.Ludo.late. in.l.j.ff.de acqui.here.facit fm illos. nã in omni generali renunciatione nunq̃ intelligitur renunciasse legitime nisi de ea specialem mentionez faciat. Hinc est q si pater leget aliquid filie ꝓ omni eo quod consequi posset t iubens eam esse contentam tẽ.licet filia tale simpliciter acceptet relictuz.per hoc non prohibetur petere supplementuz legitime. qz vt dixi legitime per talia verba renunciatum non videtur.tex. est in auctẽ. vt cum de appel.cog.ℌ.ceterum.vel alias. ℌ.hec autem disposuimus.versi. ceterũ. col.viij.quẽ Bal.et alij ad hoc allegant in.l.si quãdo.ℌ.fi.C.de inoffi.testõ. Jas. in.d.l.heres instituta.t in.l.quotiens.in iij.col.C.ỏ here.insti. vbi allegat Bal. in.d.ℌ.fina.incipi.et generaliter.t alios in locis de quibus ibi per eũ.idẽ voluit Bald.in.l.hac edictali.in.ij.col.in fi.de secun.nup.loquens in.q. de qua ibi per eum.pateretur tñ limitationẽ.d.ℌ.cetez. putasi pñ in testõ diceret instituo titiũ heredem vniuersalẽ t volo q titius sit contentus q filius meus sit institutus in tali domo t sic in certa re.qz vba institutionis particularis nõ sunt relata ad filiũ filius nõ habetur pro instituto sed pro pretento t testñ nil valet.tex est nota.in.l. pater filiũ.ℌ.fi.et ibi ad hoc notat Bar. de lega.iij.idem notat Ang.in.d.l.quotiens in lectu. Flo.in.j.col.t sequitur ibi Alex.in pen.col. reputans.not. dignuz idem tenet Pau.de cas.vbi ait menti tenendum in auctẽ.nouissima in.ij.col.de inoffi.testõ.t ibi dicit q ita reperit cõsultum per Joan.parisi.de senis q̃ fuit doctor.Bal.t q̃uis Bar.in.d.l.pñ filium. ℌ.fi.dicat q ille tex.forte alibi non reperitur.habemus simi.in.l.lucius.ℌ.fi.de lega.iij.vbi Bar.dicit q illum tex.habuistis de verbo ad verbũ in.d.l.pñ filium. in fi.predicta enim limitatio est singu. et notan.ad.d.ℌ.ceterũ fm Jas.in.d.l.quotiens.fi.col.de predicto tñ passu.ſ.q etiã si filius renũciauerit hereditati paterne ex testõ.vl ab intestato.poterit filius petere legitimã vltra iam dicta.vide Bar. in locis de q̃bus per scribentes maxime

Universidad de Deusto
Biblioteca

per Alex. ꝛ Jas. in. d. l. heres instituta vi
de etiã Jas. in. l. quod in rerũ. §. fi. de le-
ga. j. ꝛ in. l. j. in. iij. col. si qs in ius voca.
55 et plenius in. d. §. ꝛ generaliter. † (quin
q̃ enim vtilitates resultant ex cõfectio-
ne inuentarij q̃ habẽtur ex tex. in. d. l. fi.
§. ꝛ si prefatã de iure deli. ſm Jas. ibi vbi
addit alias duas vtilitates. qui in. d. l. fi.
in prin. ait q̃ ille tex. ponit formã inuẽta
rij in qua notarij errãt. ideo cõsidera q̃
in predicto tex. ſm eius ordinẽ nouẽ re
quiruntur. q̃ enumerãtur per Jas. ibi re
ferendo alios circa hoc. q̃ postea subdit
q̃ ex quibus illa nouẽ requirantur de iure tñ
de consuetudine in cõfectione inuẽtarij
non seruantur tot solẽnitates. alias vix
posset fieri inuentarium. ideo sufficit fieri
ſm consuetudinẽ notariorũ loci in quo
fit. allegat notabiliter Bald. in. d. l. fi. in
prin. in vltimis verbis quẽ vidi. nõ vsus
tenore dicte relationis sed alio. quẽ seq
tur ꝓau. de cast. ibi. in. ij. col. reputans
hoc nota. dignum) vide alias illationes
quas refert in fauorẽ legitime. Dida. de
segu. d. fol. lvj. col. ij. Quero. vj. de illa
vulgari. q. † vtrum necesse filio sit relin
56 quenda legitima titulo institutionis. di-
cendum est q̃ sic ꝛ nõ legati. glo. est ibi
Bar. in auctẽ. nouissima. ô inoffi. tes. idez
in. l. suus quoq; ff. de here. insti. Confir-
mo ꝑ ea q̃ dixi in. ij. q. hui⁹. l. vbi tenui
q̃ cõmunis opi. est q̃ etiã parẽtib⁹ sit re-
linquẽda titulo institutionis. omissa opi
nione Bar. in qua fuit solus vt ibi dixi.
et ista est cõis opi. quã tenet Saly. in. d.
auctẽ. nouissima vbi dicit q̃ istud cõiter
tenet Bal. in. l. fi. C. fami. hercis. Bal. in
c. si pr̃. ꝛ ibi gl. fatẽ q̃ hec est tutior opi-
nio de testa. in. vj. idẽ tenet Joã. de imo
la. in. d. c. raimutius. istã sententiam tenet
Jas. in. l. multi. de libe. et posthu. ꝛ in. d.
auctẽ. nouissima. per. d. glo. ibi in. iij. col.
dicens q̃ hodie debet relinq̃ filio legiti
ma titulo honorabili institutiõis ꝛ si alio
titulo relinq̃retur. puta legati fideicom-
missi vel donationis causa mortis filius
diceretur preteritus ꝛ testñ esset nullus.
et sic in hoc corrigitur. d. auctẽ. quod ſm
eum ibi tenent oẽs indifferenter addens
glo. in. §. tã autẽ ꝛ ibi Ang. de are. ꝛ glo.
in. §. igitur. insti. ô inoffi. testõ. Ratio hu-
ius est ꝓpter honorem filij. glo est in. l.
filius. §. sed si portio. in verbo plenioze.
ff. de lega. prel. quia titulus institutiõis.
est titulus ceteris honorabilioz. vt ibi di
cit tex. ꝛ idem dicunt doc. in. d. auctẽ. no
uissima. cui⁹ habere legatũ sit a testato
re etiã honor. l. amicissimos in prin. ibi
honore legati. vbi Bar. illũ notat tex. ff.
de ex cu. tuto. tñ titulus institutionis est
honorabilior titulo legati. vel alio titulo
d. §. sed si portio. Alia et melior ratio est
propter filij vtilitatẽ. aliter enim de solo
honore sine vtilitate parũ curandũ est.
quoniam filio instituto si coheres repu-
diet acrescit filio per illis acrescendi. l. j.
§. si ex fundo cũ simi. ff. de here. insti. sed
legati titulo nihil filio acresceret. l. eam
quam. de fideicõ. ſm Ly. Bal. ꝛ Saly. in
d. auctẽ. nouissima. Bal. in. l. in suis. de li
be. ꝛ posthu. allegat. l. vnã. de cadu. toll.
predictam cõem ꝛ tutiorẽ opinionez te-
nent etiam Alex. in. l. inter cetera. de li-
be. ꝛ posthu. ꝛ Dida. de segu. in. d. volu.
fol. cxxix. col. iiij. ꝛ fol. cxxx. col. ij. pro q̃
est tex. in auctẽ. vt cũ de appel. cognos.
§. aliud quoq; capi. cola. viij. cõprobat
de iure regni per. l. v. titu. viij. parti. vj. ꝛ
etiam si predicta iura non haberemus † 57
a predicta cõmuni opinione in iudican-
do nõ esset recedẽdũ. q̃ cõmunis. Bar.
ꝛ alij. in. l. fi. C. de pena iudi. qui. male iu
di. Lano. in. c. ne innitaris. de consti. a q̃
propter singulares opiniones recedere
non debem⁹ in iudicãdo. ita notat Bal.
in. l. j. ad fi. per illũ tex. ff. de sena. vbi al-
legat. l. athletas in prin. ff. de his. qui. no
tan. infa. hinc dicebat ipse. ꝛ ꝓau. ô cas.
in. l. fi. C. de insti. ꝛ subs. loquentes circa
vnum intellectũ. Bar. ibi q̃ a cõmuni in
tellectu p ambages ꝛ fantasias Bart. nõ
est recedendũ. refert Jas. in. d. auctẽ. no
uissima. in. v. col. ꝛ in. d. l. fi. in. v. col. † et 58
illa dicitur esse cõmunis opi. q̃ plurium
doc. auctoritate iuuatur seu q̃ habet plu
res doctores pro se. l. j. versi. et sane cre-
briores. ꝛ ibi Bal. ad hoc notat. ff. de offi.
ques. l. diui. post mediũ. ibi plurũ etiaz
iuris auctorũ. ff. de iure patro. c. nouis-
mus. ibi. opinio a pluribus approbata. ꝛ
ibi Abb. de verb. signi. ꝛ. c. de inductis
ibi in q̃ plurimi concordant. iij. q. iij. Jas.
in. l. re coniuncti. in. iij. j. col. de lega. iij.
et in. d. auctẽ. nouissima. in. d. v. col. vbi

59 inquit † in iudicando tenenda est cõis
opinio. nisi illa rationabiliter conuinci
possit. quod bonus iudex acuti ingenij
iudicabit. ita Joan. an. in. c. j. de consti.
quem refert ꝛ sequitur. Abb. in. c. capel-
lanus. in. j. col. de ferijs. ad quod faciunt
tex. predicti canoniste in. d. locis. in. d.
c. capellanus. sed melius facit. l. j. de ve
teri iure enu. versi. sed neq; ex multitu-
dine. cuius verba sunt. sed neq; ex mul-
titudine autorũ quod melius est ꝛ equi⁹
iudicatote. cum possit vnius forsitan et
deterioris sententia et multos et maiores
in aliqua potestate superare qui tex. ad
hoc est valde nota. ſm Abb. in. d. c. ca-
60 pellanus in. d. j. col. quod ſm eum ibi est
semper menti tenendum nã † iudex põt
legem interpretari seu canonem quo ad
causam cõram eo vertentem vt no. dicit
Jnno. in. c. cum speciali. de appel. facit
l. vna. C. de profes. q̃ in vrbe cõstan. lib.
xj. Et per. ſ. d. in pred. q. vj. vt dixi cor-
rigitur. d. auctẽ. nouissima. ꝛ l. omnimo-
do. versi. de his. C. de inoffi. tes. vbi filio
quocũq; titulo sufficit q̃ ꝑ relinquat mi
nus legitima ad hoc vt eius non impu-
gnet testamentum. ita Bar. in. d. l. omni
61 modo. † Non tamen est necesse relin-
quere filio totam legitimã titulo institu-
tionis. sed satis est aliquã rem relinque-
re. glo. est in. d. autẽ nouissima. et in. d. §.
aliud quoq; capitulũ. Bal. in. l. anteq̃. C. cõmunia de succes. glo. est nota. in. l.
iij. §. sed vtrũ. in versi. fi. in glo. sup versi.
patrimonium in fi. ff. de mino. dans cau
telam q̃ filius vel filia semper instituan-
tur saltẽ in. xij. imperialibus. ꝛ ibi Bart.
in fi. dicit in. v. solidis. in quo nõ est vis.
sed tenens. d. glo. inquit ita obseruari de
facto. Bal. in. d. autẽ. nouissima. dicẽdo
q̃ hodie non sufficit relinq̃re legitimam
filio quoquo relicti titulo. vt in. d. auctẽ.
sed requiratur titulus institutionis. vt in
d. §. aliud quoq; capitulũ. in quo hodie
d. autẽ. nouissima corrigitur. subdit nõ in
telligendũ q̃ totã legitimaz iure debeat
institutionis habere. sed q̃ in vno mini
mo aut numo saltez instituatur. allegat.
l. si quis priore. ff. ad trebe. (vbi est glo.
que ad hoc alegatur ſm Jas. in. d. autẽ.
in. iij. col.) allegat etiam glo. in. d. §. sed
vtrũ (q̃ quidez glo. est. ſ. alleg.) dicentẽ
ſm eũ in. d. auctẽ. nouissima. institutio-
nem fiendã in. v. imperialib⁹. Jas. in re-
latione quã facit in. d. iij. col. d. gl. in. d.
§. sed vtrũ. dicit q̃ saltẽ instituatur in duo
bus imperialibus. tenent etiã hoc. cano.
in. d. c. raynutius. confirmo per. d. l. v.
versi. otro si dezimos titu. viij. parti. vj. 62
† que dicit q̃ si pr̃ in suo testõ reliq̃rit fi-
lio partẽ legitime iure institutionis. pre-
dictus filius testñ impugnare nõ pote-
rit. Jz ad legitime supplementum agere
possit. nec ꝑ hoc q̃ ad supplemẽtuz agat
dicitur impugnare testñ. ita Bal. i. l. cũ
lege. in. iij. nota. de epis. ꝛ cleri. vbi ex. d.
iij. nota. infert dicens q̃ petitio legitime
non est ꝓprie impugnatio testamẽti. qõ
est menti tenendũ ſm cũ ibi. hec tñ do-
ctrina Bal. facit ad ꝓpositũ nostrũ i ge
nere non tñ in specie. cũ hic loq̃mur de
petitione supplemẽti legitime. ideo fa-
cit bene qõ inquantum tenet q̃ actio ad
supplementuz legitime fuit introducta
duplici fauore. ſ. testatoris per pri⁹. ꝛ li-
berorum per posterius. Jn contrarium
tamen põdera facere quod notat Bart.
per tex. ibi in. l. siue. §. ex duobus. de iu-
re patro. q̃ ille qui petit supplementum
legitime perinde habetur ac si peteret q̃
contracta. idem sentit Bar. in repe. l. pa-
ter filium in. ij. q. ff. de inoffi. testamento.
cogita de responso ſm Jas. in. d. l. oĩmo
do. in prin. in. ij. col. vbi notat ex tex. ibi
q̃ agens ad supplemẽtum nõ dicitur te-
stamentum impugnare nã supplemen-
tum legitime fuit inuentum ne testamẽ-
ta expugnentur. vt dicit tex. in. l. oĩmo-
do. in prin. facit. l. quoniam in prioribus.
illo titu. de inoffi. testamẽto. Aduerte q̃
limitatio (quã. ſ. q. v. vidistis ad. d. §. ce-
terum. in autẽ. vt cum de appel. cog. col.
viij. per tex. nota. in. d. §. fi. l. pater filium
quem ibi ad hoc notat. Bar. de lega. iij.
vt latius dixi in processu. d. v. q.) proce-
deret. ad. d. versi. otrosi dezimos. cũ in
hoc proposito. idem disponant. d. §. ce-
terum et dictus. versi. ipse dixit in. l. il-
lud. circa prin. C. de cola. Si vero † par 63
tem illam non iure institutionis filio pr̃
reliq̃rit esse distinguendũ. aut filius nolit
acceptare illã. aut cũ ꝓtestatione dicẽs
ius expugnandi testñ saluum sibi fore
vtroq; casu poterit testamentũ querela-

Universidad de Deusto
Biblio

re.d.l.v.ex quo seqtur q si partem talez
sine protestatione acceptauit.testamen=
tum impugnare non posset.probatur ex
64 d.l.v.confirmo.† quia recipiens debi=
tum patris dicitur hereditatē adire.quo
niam est actus qui citra ius t nomē he=
redis fieri non pōt.Bar.in.l.frater a ffe.
in.r.col.de condi.inde per tex.in.l.pro
herede.ℌ.Papinianus.ff. de acq.here.
vbi ex versi.itaq; tūc.notatur regula.ad
quam frequenter allegaī ille tex.q ois
actus qui non pōt geri citra ius et nomē
heredis inducit gestionē p herede. Jaſſ.
in.d.ℌ.Papi.in.ij.col.vbi Bald.t Ang.
ex.d.versi.notauerant dicēdo.q hec est
melior regula q̄ sit in iure in materia adi
tionis hereditatis.vbi etiam ℙau.ō caſ.
65 ait.predictam regulā melius ibi poni q̄m
alibi. Confirmo t secūdo.econtra.† fi=
lius soluēs creditoribus hereditarijs di
citur hereditatem adire tex.est in.l.ij.et
ibi Bar.t alij ad hoc notant.C.de iure
deli.q̄uis hoc vltimū dubitabile prima
fronte videatur.cum quilibet possit de=
bitum soluere alienū.l.qui decem.ℌ.j.ff.
de solu.l. soluendo.ff.de nego. gest. vbi
tex.dicit q soluendo quis pro alio etiam
inuito t ignorante liberat eum.igitur est
actus qui potest geri citra ius et nomen
heredis.videtur ergo q additionez in=
ducere non debeat.tamen quia ibi est tex.
planus.est dicendū. q qui potest facere
actū suo t alieno nomine.vt soluere de=
bitum hereditarium in dubio presumit
proprio nomine facere t sic hereditatez
adire.l.duo fratres cū ibi nota.ff.de ac=
qui.here,facit regula.l.t magis.ff.de so
lu.t ita respon.Bal.in.l.potuit.C. de iu
re.de libe.et communiter moderni.in.d.
l.ij.fm Jaſ.in.d.ij.col.quē videas in.d.
l.ij.quam legit cum prima.facit.l. paren
tibus.C.de inoffi. testamento.versi. qui
autem ex quo,ibi notant doc. q soluens
debitum paternū dicitur approbare te=
stamentum patris.et adire hereditatem
vt dixi.quod est verum nisi per filiū tē=
pori solutionis fieret protestatio in con
trarium.ita Saly.in.d.l.ij.quem refert t
sequitur ibi Jaſ.pro qua limita. facit.d.l.
66 v.† Aduerte q posito q filius.dictā par
tem acceptaret sine ꝓtestatione per qō
testamentum expugnare non possit vt
probaui.non tamen per hoc a iure pe=
tendi supplementum excluderetur nisi
specialiter renunciauerit.probaī ex dic=
tis per Jaſ.in.d.ℌ.t generaliter. dixi in
v.q.in versi.intantumq; filijs.debetur le
gitima.ℌ.ista.l.† Idem per supd. dice= 67
rem quando filius sine protestatione re
cepit debitum patris defuncti. vel eius
debitum persolvit.q licet per hoc appro
bet patris testamentum et dicatur illius
hereditatem adire. tamen si ex.d.testa=
mento minus legitima habeat. nō ideo
quia tale recepit seu solvit debitum sine
protestatione excluderetur a iure peten
di supplementum nisi specialiter renun=
ciauerit vt dixi.† Quod quidem sup= 68
plementum legitime licet a filio non pe
tatur in vita.ad heredes transmittit.est
de mente Bald.si bene inspiciatur in.l.
si arrogator.ff.de adop.in.ij.oppo.et in
l.ij.in vlti.q.C.de lib. prete.in specie.cō
cludit.Saly.in.l.scimus.in prin.C. de in
offi.testamento .sic etiam dicimus in tre
bellianica que licet non acceptata trans=
mittitur.l.q̄q̄.C.ad.l.falci.tenet etiam
Jaſ.in.d.l.si arrogator.in.vij.col.t in.l.
emancipata in.j.col.in fi.C.qui admi.et
Dida.de segu.in.d.volu.folio.viij. col.
iij.et folio.lvj.col.ij.† Quero.vij. quā 69
to tempore duret ius agendi ad supple
mentum. Bart.in.l.si quis filium.C.de
inoffi.testamento.in fi.tenet q duret ān
quennio tantum. quia ius petendi sup=
plementum legitime est subrogatum lo
co querele.que finitur quinquennio.d.
l.si quis in fi.t ibi Bar.per illum tex.no
tat ergo durare debet tanto tēpore quā=
tum durabat querella.communis sentē=
tia et vera est contra Bart.imo q duret
perpetuo.i.xxx. annis.nec extinguitur
quinquennio eo quia non est subroga=
tum loco querelle vt habeat eius natu=
ram.patet quia querella est odiosa. naz
expugnat testamentum ideo habet bre=
ue tempus. sed supplementum legitime
est fauorabile quoniam defendit testū
l.omnimodo.C.de inoffi.testō. vñ cum
pro dicto supplemento cōpetat condi=
tio ex.l.fm.glo.i verbo exigere.d.l.om=
nimodo.t cōditio ex.l.sit perpetua.l.ij.
C.ō cōsti pecu.sicut alie psonales actio
nes.d.l.ij.l.sicut.de prescrip.xxx. vel.xl.

anno.durat igitur.xxx.annis predictū
vis agendi.tenent Bal.ℙau.de caſt.et
Flozia.Bono.in.d.l.si quis filium in fi.
Bal.in auctē. presbyteros.de epiſc.t cle
ri.vbi subtiliter loquitur.t in repe.l. pa=
ter filium.in.vj.col.in fi.ff.de inoffi.te=
stamento.t in.l.nam t his.ℌ.j.illo titu.t
volu. Ang. plenius q̄ alibi in.l.Papi=
nianus.ℌ.si conditioni.eo.titu. vbi dicit
se ita pluries ot tunusse cōtra Bart. vna
cum pluribus alijs.doc.peruſi.hanc cō
munem sententiam tenet ℙau. de caſt.
in consi.cix.incip.dubia in q̄bus q̄ritur
in.j. volu. vbi dicit hanc esse cōmunem
opi.tam antiquorū q̄m moder.doc. idem
contra Bar.tenuit Alex.consi. cviij.in
cip.viso themate.et diligenter conside=
ratis verbis.in.ij.col.in.j.volu.t in cō=
ſi.viij.lib.iij.seu volu.t incipit consi.vi=
sis subtilissimis impen.et vltī.col. Hanc
etiam opinionem sequitur contra Bar.
Jaſ.in.d.l.si quis filium.vbi refert q so=
lus. Ludo. roma.tenuit cū p̄dicta opi.
Bar.in.l. certi cōditio.in p̄n.in.vj. col.
ff.si certus. peta.vbi etiā Jaſ.in.viij.col.
tenet predictam cōmunem doct. contra
Bar.t ibi dicit q ita interrogatus semp
respondet.t q ille est valde vtilis articu
lus.et vide Rode.lua.in repe.l.qñ in
70 prioribus fol.lxvj.col.iij.cū seq. C.ō in
offi.test.† Correctumq; nō est hodie ius
agēdi ad supplemētū. q̄uis oppositū vi
deatur nam correcta ratione.l.intelligi=
tur correcta ipsa.l.Bal.t Alex.in.l.j.ff.
solu.ma.faciunt iura.in.l.adigere.ℌ. q̄=
uis.ff.de iure patro.l.cū tale.ℌ.falsaz cau
sam legato.t ibi glo.t Bar.de condi. et
demoſ.c. cum cessante de appel. tex. est
etiam fm Jaſſ.ibi quem ad hoc notat in
l.stipulatio ista habere.ℌ.alteri.in.iij.no
ta.de verbo.obli.Sed ratio.d.l. omni=
modo vt colligī ex eius ꝓhemio est q
supplementum legitime fuit inuentū vt
testamenta sint firma t liberis cōsulatur
cum olim testamēta expugnarentur.di=
xi in.vj.q.allegādo.d.l. omnimodo in
prin.cum ergo hodie per auctē.ex cau=
sa.de libe.prete.per querelam nō expu=
gnentur testamenta. igitur correcta est
ratio.d.l.omnimodo.nā prohemia t prefa
tiones.l.ꝓbant cām finalē eius ita Bar.
et Bal.in.l.fi.per tex.ibi.ff.ō here.insti.
quod est menti tenendi et notan. fm il=
los.ibi qui dicunt illam.l.esse de hoc me
liozem q̄m alibi.t ita per consequens.d.l.
omnimodo.circa illud supplemētum. Con
trarium tñ est verū t tenendū.imo q ho
die duret supplementū legitime.t est ra
tio.qz per.d. auctē. ex causa.rumpit ca=
put testamēti in totū.ℌ.institutio heredis
in.d.l.omnimodo.remanet testamētum fir=
mum in totū etiam ad institutionē here=
dis.d.auctē.ex causa.loqtur qñ filius est
in totū preteritus vel exheredatus et sic
maiozē iniuria affectus.d.l.omnimodo. qñ
minus legitima hz ex pris testō.ita Jaſ.
in.d.l.si qs filiū.in.ij.col.† Si tñ pr̄ non 71
fecit testm̄ sed diuisionē.l. quotiēs.C. fa
mi.hercis.inder inter liberos dividēdo
voluntatem defuncti etiā non solēnez se
qui debet.Bar.et Bal.per tex.ibi.in.l.fi
lij pris.ℵ si.sed et si.C.fami.hercis.qō in
tellige.vt per Bar.t Bal.in.l.fi. eiusdez
titu.t volu.vbi ō hoc dicitur.t filius nō
poterit hanc pris voluntatē impugna=
re.dicens q in illa nō fuit institutus.d.l.
v.versi.pero si el padre no fiziesse testa=
mento.Hinc(et ita in fauorē filiorū pro
sua legitima)est.q si filius est a pre institu=
tus in re aliena pro sua legitima q̄ po=
stea evicta est.talē filiū de evictione cō=
tra heredem a pre scriptū agere posse.l.
scimus in p̄n.C.de inoffi. testō.cū sit q̄si
creditor filius in legitima.vt.ℌ.ista.l.di=
xi. Nec censet filius p̄teritus q a pre in
re aliena fuit institut⁹.cū sibi debeat stī=
matio.tex.est fm doc.ibi in.d.l.scim⁹ in
prin.qō procedit etiā si error induxit pa
trem ad relinquendū rē alienā. hoc em̄
casu est speciale q debeat stimatio fauo=
re testamēti ne rūpatur. casus est in.d.l.
scimus in p̄n.fm Bal.ibi. Extē de etiā si
pater sciret rē alienā attēto q filiꝰ est cō
iuncta psona.iuxta.l.cū alienā. C.ō leg.
Bar.in.l.suus quoq;.in p̄n.in vlti.col.ff.
de here.insti.post cū Bal.t clariꝰ.Sa=
ly.ℙau.de caſ.t Jaſ.in.d.l.scimꝰ in p̄n.
Si vero institueret in re ꝓpria ipsi⁹ filij
dato etiā q pr̄i ea vsufructū haberet cū
finiatur morte tūc filius censeret pre=
ritus.qz in re ꝓpria filij non pōt filius
institui.l.mea res.ff.de cōdi.t demoſ.pu
ta si pr̄ instituit filiū in debꝫ matris sue
et nihil aliud sibi reliquit.ita Bald. in

Universidad de Deusto
Biblioteca

d.l.scimus.in prin.in.iiij.q.et Paul. de cas. ibi,& Jas. qui ait hoc esse notan. nam vidit casum de facto in.q. cuiusdã prin cipis mortui. de quo vide etiam Bart. et Bal.in.d.l. suus quoq; in prin. et ibi omnino. Joã. de imo. Infertur etiam in proposito nre.l.q cũ mater debeat filio relinquere legitimam(vt ex superiorib⁹ satis ostensum est)q † non valebit con 71 ditio posita in institutione q patri non acquiratur vsufructus. Bar. in auctẽ. excipitur. de bonisq; libe. de q̃ videte etiam Bal. q̃ si bene põderetur videtur velle contrariũ in.l. filijs matrẽ in fi. C. de inoffi. testõ. & in.l. filiũ quẽ. C. fami. hercis. videas de hoc Saly. in auctẽ. non licet. de libe. prete. † Hinc solet dici q legiti 73 ma minuit legata ad pias cãs. ita Bar. & alij. in.l. Papinianus. ℌ. si imperator. ff. de in offi. testõ. Bal. et Saly. in auctẽ. si qua mulier. de sacro san. eccle. p tex. ibi. et Jas. in.l. si cui legetur. ℌ. hoc autẽ. fin. col. de lega. j. Et per hoc dicit glo. in. d. ℌ. si imperator. & in.l. si quis ad declinan dam. de epis. & cleri. q quicunq; ex here dato filio voluerit heredẽ facere eccle siam. alium p consilio querat nõ augu stinum. de qua glo. facit mẽtionem. Jas. in. d. ℌ. hoc autẽ in fi. vbi dicit esse mul tas ei similes. p q̃bus est tex. in. c. fi. xvij. q. vlti. tamen legata libertatuz non so lum legitimã minuunt imo in totum pri uant. tex. est in. d.l. Papinianus. ℌ. q̃r ta autẽ. quem ibi ad hoc notãt Rapha. & Pau. de cast. vbi aut illũ tex. esse ad hoc mirandũ refert & sequitur Jas. in. d. ℌ. hoc aut em in fina. verbis. quod corrigitur.

74 † quia hodie libertates legitimã nõ mi nuunt. fm glo. & Bar. in. d. ℌ. quarta au 75 tem. † Magis enim fauetur ecclesie q̃ filijs extra legitimã. Jas. in. l. j. in. j. lectu. in. iij. col. de sacro. san. eccle. & in. d. auc. si qua mulier. in. j. col. vbi dixerũt Bal. et Saly. per tex. ibi vt vidistis. Jas. in. l. licet inter priuatos. in. j. col. post Alexã. C. de pac. Ratio est quia auferẽdo legi timam vel eius partẽ filio est contra pie tatis officium facere. l. iij. C. de inoffi. te stamento. et sic contra pietatem non est pie relinquere. esset enim discooperire vnum altere & aliud cooperire qõ nõ li cet. l. assiduis. versi. exceptis. & ibi Bar. in. iij. not. C. q̃ potio. in pig. habe. Bal. & Roder. per tex. ibi. in. l. cetera. ℌ. sed si quis ad opus. de lega. j. probat etiã tex. in. ℌ. sed & hoc presenti. in fi. in auctẽ. de sanctiss. epis. cola. ix. Jas. in. d. ℌ. si q̃s. in. j. col. et in. ℌ. item queri. d.l. cetera. † 76 Idcomõ immerito testamentuz rumpit preteritione vel exheredatione filij q̃= uis paupes sint heredes instituti. Bart. in. d. ℌ. si imperator. facit. † q adhuc vi 77 uente naturaliter pfe ingressio monaste rium. filij legitimã petere possunt de eq tate canonica tex. est in. c. cum simus. de regu. qui non est ad hoc alibi fm Bal. in. d. auctẽ. si qua mulier. fi. col. ỏ quo vl timo. & qualiter intelligatur. d. c. cum si mus. videte Saly. & melio. Jas. in. d. au ctẽ. si qua. in penul. & vlti. col. de quo me mor fiunt. Dida. de segu. d. volu. fol. lxx. col. j. in fi. cum prin. seq. infertur quo q̃ † filium nõ teneri credere pri asserẽti in 78 testõ se esse alicuius debitorẽ in preiudi cium legitime. Bar. in. l. cũ quis decẽs. ℌ. codicillis in pma col. in fi. de lega. iij. alias filij possent de facili priuari legiti ma sua vt ibi Bar. tenuerunt etiã. Spe cu. & Joan. an. in tutu. de cõse. ℌ. nunc vi dendum. ℣si. sed nũquid pris. Anto. de but. in. c. q̃uis. in. iij. col. & ibi. Abb. ỏ re in. Alex. in. v. potestate consi. cõsi. cxliij. incipiẽ. viso et cõsiderato themate. Jas. in. l. j. in. ij. col. in prin. versi. quinto & for tius. de eo per quẽ fac. erit. in. l. si arroga tor. ix. col. ff. de adop. in. l. nã et postea. quã legit cum. l. ait pretor. Jas. ij. ℌ. sed & si quis in fraudẽ. in. j. col. ff. de iure iurã. in auctẽ. vnde si parens. in. j. col. de inof fi. testõ. & in. ℌ. item si quis in fraudez. in j. col. insti. de ac. Dida. de segu. d. volu. fol. xxiiij. col. ij. in fi. & seq. & fol. lvj. col. iij. † Nec patris vendẽtis aliqd de bo 79 nis suis de precio recepto confessio filijs nocet in preiudicium legitime illo rum. nisi de reali numeratione probet. ita Joan. de pla. in. ℌ. item si quis in frau dem. insti. de actio. motus per notata in auctẽ. sed iã necesse. de dona. ante nup. et per Bar. in. l. per diuersas. C. mãda. et Jas. in. d.l. si arrogator. in. d. ix. col. et ibi allegat Jo. ỏ pla. in. ℌ. itẽ si q̃s in frau dẽ. inst. ỏ inuti. stip. ℌ. z error impressoris imputãdũ est. & i. d. ℌ. ℌ & si quis in frau

dem. l. nam et postea. in. d. j. col. et in. d. auctẽ. vñ si parens. sed in. d. l. j. in. d. ℣si. q̃nto & fortius. Jas. recte alegant. Joã. de pla. in. d. ℌ. itẽ si quis in fraudẽ. insti. ỏ 80 actio. ita Dida. de segu. in. d. iij. col. † et adeo cõfessioni pris nõ est credẽduz in preiudiciũ legitime etiã iurate. tenet. Spe cu. in loco q̃ palle. & Alex. in. d. consi. vbi refert. Specu. in loco iã dicto sic tenere: quod est notã. fm Dida. de Segu. in. d. fol. lvj. in pnc. iij. col. referentez ad hoc. (Spec. & Alex. vbi. ℌ.) in. d. fol. xliij. col. iij. vbi ait hoc sensisse. Bar. in. d. ℌ. codi cillis. supdicta doctrina. Joan. de pla. in d. ℌ. itẽ si q̃s i fraudẽ multũ notat p cau tela. Bart. in. l. hereditariũ. ff. de bonis. auc. iudi. poss. ad priuandũ filios legiti ma. Jas. in. d. ℣si. q̃nto et fortius. de qua cautela facit etiã mentionẽ. Jas. in. d. l. si arrogator. in. d. ix. col. & in. d. ℌ. ℌz et si q̃s in fraudẽ. in. d. j. col. in. ℌ. itẽ si q̃s in frau dem. insti. de actio. & in. d. auctẽ. vñ si pa 81 rens. in. iij. nota. vbi ex tex. allo notat † q per donationẽ & sic per vtilũ lucrati uum pris in effectu legitimã filijs minue re nõ põt. Et ita multo min⁹ in totũ tolle re. Secus tñ esset p vtilũ onerosum pu ta venditionis. Nã pris vendẽdo oia bo na. et pmittendo tradere post mortẽ in totũ filios legitima priuare posset: q̃ le gitima dicit deducto prius oñi ere alie no. d. ℌ. q̃rta aũt. & ℌ. q̃ñ aũt q̃rta. d. l. pa pinianus. ita in specie tenet Bart. post Dy. in. d. l. hereditariũ. & in. l. cũ emãci pati. ℌ. illud. ff. de colla. bono. Bal. in. d. ℌ. q̃rta autẽ. p qua doctrina. Dy. Bar. et Bal. est glo. mẽti tenẽda fm Pau. ỏ cas. ibi in. l. j. in glo. magna. inquãtũ dicit q̃ hic sola donata. C. de in offi. dona. de q̃ cautela memor fuit. Dida. ỏ segu. d. fol. xxiiij. col. ij. & ỏ hoc vltimo vide Rode. sua. in repe. l. q̃ in priorib⁹. C. de in offi. test. fol. xlv. col. iij. et fol. xlvj. col. j. Et posito q predicta cõfessio pris in preiu dicium legitime filiorũ nõ valeat vt vidi stis in q̃ intrat tertiũ bonorũ pris per iu ra huius regni cũ extraneis relinq̃ non 82 possit filijs stantib⁹ † tñ cõfessio pris in solo q̃nto filijs preiudicabit q̃ etiã extra neo põt dari & in illo filij grauari potue runt. Dida. ỏ segu. d. fol. lvj. i. d. iij. col. in prin. remittẽs se alibi dicturum. Dixe rat ipse in pposito. † q cũ filij⁹ possit a 82 lienata per prem in fraudẽ sue legitime reuocare. vt tenet Bar. in. l. nõ vsq; ff. si a parẽ. q̃s. manu. tue. si sint plures filij & viderint bona pris alienata in fraudem sue legitime/ q̃ non solũ possunt reuoca re dicta bona q̃ ad suã legitimã excepto d. tertio/ verũ etiã cum eo / cũ tertiũ tale naturã legitime sapiat: q̃ extraneo reli qui nõ põt/ ita Dida. ỏ segu. fol. viij. col. iij. in fi. q̃ quidẽ tertiũ aut nõ relinquit a pfe inter liberos testãte. aut relinq̃tur. si non relinq̃tur est legitima filiorũ cũ in ter eos diuidatur. si relinq̃tur/ est vni fi liorum quẽ elegerit testõr relinquẽdũ et nõ extraneo/ & ita a filijs vel per viã dis positionis legis/ aut per viã dispositiõis testõris exire nõ põt. cum q̃ tertiũ sit legi tima filiorũ sub illa id cõprehendit in re uocatione p filios facta bonorũ pris a lienatorũ in fraudẽ sue legitime. ¶ Ex q̃ inferri etiã põt/ q cũ habeamus de iure q̃ q̃ pdit in ludo illicito pr filij vsq; ad legitimã ipsorũ reuocare possunt. Bal. in. l. j. in fi. C. si in fraudẽ patr. sed si lud⁹ esset de sua natura licitus videt secꝰ fm eum ibi. facit qõ ipse dicit. an auc. ex te stamẽto. in fi. col. in pn. de colla. & Imol. in. l. si q̃s cũ sciret. ff. p emptore, † filios 84 posse reuocare (a pfe ad dictũ ludũ) pdi ta vsq; ad eorũ legitimã & tertiã partẽ bo norum q̃ veniebat applicãda vni filio= rum pfe volẽte meliorare. Dida. de se gu. fol. ix. col. j. in prin. vbi allegat Bal. in. d. l. in fi. q̃uis alijs verbis/ quẽ alega uerat. Jas. in. d. l. si arrogator in. d. ix. col. et in. d. ℌ. sed et si q̃s in fraudẽ. d. l. nam & postea in. j. col. ff. ỏ iureiu. & in. l. iuris gẽ tium. ℌ. prorsus ait in. j. col. ff. de pac. & in. l. si rem tibi inspiciendã. ff. de prescrip. ver. vbi etiã dicit q̃ glo. ibi verbo. victori. in quantũ intelligit/ illuz tex. procedere in vincente ludo licito / puta currẽdo / vel saliẽdo & sic vbi exercẽtur vires corpo ris / secus esset in ludo illicito / puta ad aleas vl taxillos. & est tex. no. i. l. solent. ff. de alea. vsu. & alea. & sic p dicta doctri na. Bal. i. d. l. j. habetis. d. gl. i. d. l. si rẽ. & tex. in. d. l. solẽt. fm quã glo. & tex. d. doctrina. Bal. intelligat. cui⁹ intellect⁹ ad litterã patet per ipsammet doctrinaz q̃uis ibi Bal. in ei⁹ probationẽ allegauit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

85 d.glo.z tex.quid autē dicenduz † vtrū pater poterit reuocare alienata p filiuz in fraudem legitime patris. glo.est in.l. ij.C.si in frau.patro.q̄ de isto passu loq̄tur.de quo per Bar. in.d.l. non vsq̄.et per Jas.in.d.l.si arrogator. in.d.ix.col. Confirmo in fauorem patris per.l.istā. in prin.quod habuit ortum a.l.nam et si parentibus in prin.ff.ō in offi.testō. que iura dicunt q̄ sicut descendētibus superiorum hereditas debetur.ita superioribus descendentiū.Et querella in officio si testamēti filij defuncti cōpetit parentibus.vt in.d.l.nā z si parentibus in prin. et ibi Bar.vltra corroboro nam sicut filio legitima est relinquenda titulo institutionis. aut aliqua eis pars vt.ſ.ista.l. dixi.sic parēti. reprobata opiniōe Bar. in qua solus fuit.auctē.nouissima.de inoffi.testō.per glo.in.l.j.in prin.ff.si a paren.quis.manu.fuerit de quo latius dixi in prin.huius.l.Ex quo sequeretur.q̄ dicta de patre perdēte bona sua in ludo q̄ filij possunt reuocare vsq̄ ad illorum legitimam vendicent sibi locū z procedant in filio perdente sua bona.† q̄ pater vsq̄ ad eius legitimā reuocabit si ludus erat vt dixi illicitus. vnum tamē est q̄ filius reuocabit excepto quinto.z pater excepto tertio. ꝓbatur p iura huius regni z per istā.l.† infertur etiam q̄ non perditur legitima ex dispositione auctē.hoc amplius.de fideicom.tex.est ibi z glo.et scribentes.ratio est quia legitima sibi ōfertur filio a.l.nō a testōre. vel ex dispositione testōris.sicut in simili dicitur in.d.l.si arrogator.ff.de adop. ita.Jas.in.d.auctē. hoc amplius.fi. col. q̄uis heres qui infra annum monitus a iudice non implet voluntatem testōris hereditate priuetur. vt in.d.auctē.dispo nitur.cuius ratio est.quia cum heres cō sequatur a testōre beneficiū.sibi esse gratus deberet.l.sed z si lege.ſ.consuluit.ff. de peti.here.l.si vero non remunerādi. ſ.inde.Papinianus.ff.mandati.et redditur ingratus voluntatem defuncti nō implēdo.Et ita indignus in eo de quo beneficium a testōre cōsequitur. nimirū ergo q̄ per suam negligentiam tali beneficio a testatore sibi collato veniat priuandus qō in legitima cessat.quia(vt di

86

87

xi)legitima defertur filio a.l.non a testatore.vel ex dispositione testatoris.† Et 88
idem de tertio in quo nō dicitur filiū habere beneficiū a testatore'.quem admodum nec in ipsa legituma.cū idem tertiū deferatur sibi ex dispositione.l.ix.tit.v. lib.ij.folio.ll.et nō testatoris.quoniā cū ad hoc faciendū testator obligetur.per d.l.fou.non dicitur cōferre beneficium. l.vnum ex familia.ſ.si de falcidia. de legā.ij.l.si seruo fideicōmissaria.ff.de here.instī.Nec obstaret quod dici posset. q̄ si pater noluisset nō meliorasset. vt in d.l.fou.ibi pero si quisiere mejorar tē. cum ergo hoc in voluntate pris ponat vt melioret.non inducit sibi necessitas. regula.eius est.ff.de regu.iuris. nam ad hoc respondere possumus.quia necessitas huiusmodi imponitur patri non respectu relicti.i.q̄ relinquere compellatur hoc est vnum filium meliorare. quoniam facere hoc non cōpellitur z ita intelligatur supradi.obiectio. sed respectu modi relinquendi bene imponit sibi necessitas.Nā habito pro constanti q̄ pater vult relinquere dictū tertium. forma est vt relinquat de necessitate vni filioq̄ et non extraneo. et sic si filio meliorato venit dicta melioratio.venit ex dispositione.l.mediante ministerio testatoris. et causa proxima est ipsa legis dispositio.igitur preferenda ipsi testatoris ministerio tanq̄ cause remote.l.sed si plures.ſ.in arrogato.vbi Bar. z moderni. de vulga.z pupi.z sic patet. q̄ si pr̄ vult relinquere.meliorando filium in tertio non vtitur būficio sed necessitate in qua nemo liberalis existit.l.rem legatā. in fi. de adimen.lega. Dida.de segu.in.d. volu.fol.vij.col.ij.hinc etiam est † q̄ pater 89 peccat p-
tollens legitimā filio peccat mortaliter. tollendo legit-
Bar.in.d.l.hereditariū.Ex istis quoq̄ ma filio
dicitur † q̄ ly pater cōmittat delictū tale 90
per quod bona eius publicentur nō publicabitur legitima filiorū que iure naturę debetur.l.cū ratio.ff.de bonis.dāna.z in auctē.bona dānatorum de bonis dāna.notat in.c.rainutiꝰ.de testa.do.Joā. de pala.rub.in sua famosa repe. rub.z.c. per vestras.ō dona. inter virū z vxo.in C. col.cccxl. quod est nouum z singulare dictum per illum attentatū fm cū ibi.

91 Et inde est † si pr̄ cōmissi heresim et vt hereticus cōdēnetur eius filij catholici sua legitima non priuant.l.manicheos. de here.l.ij.titu.xxvj.parti.vij. que iura hodie sunt correcta per tex.in.c.cū secūdum leges.de hereti.lib.vj.cui standū est cuz sit crimen ecclesiasticū.c. vt inq̄sitionis.ſ.prohibemus.eo.tit.et lib.no. Abb.in.c.j.de offi.ordi. Sed q̄uis publicentur bona z applicentur dño tēpo
92 rali.dicunt aliqui † q̄ is q̄ succedit in bonis hereticorum.saltem de equitate quadam z humanitate deberet eorum filios alimentare vel aliquid pro alimentis relinquere. quoniā ex quo geniti sunt nō sunt perdendi.z cum vita sibi relinquat. quam sine victu conseruare nō possunt. iustum esse dicunt vt alimentari debeāt. vel aliqd pro alimentis cōcedi.ita pred. do.Joā.de pala.rub.in.d.cccxl.col.vbi in coll.cccxlj.ad hoc probādū adducit. videmus enim q̄ reprobantur a iure successiones in filijs clericorum quo ad ipsos clericos.sed ius canonicū pie considerans respectu alimentorum fecit eos ad aliquid ex successione seu donatione parentū capaces.c.cū haberet de eo. q̄durit in matri.quaz.pol.per adul.Et sic pium z humanū esse dicunt q̄ fiscus seu dominus tēporalis aliquid istis pro alimentis daret aut tales ad alimentandū reciperet.ita dicebat Joan.lupi decanus segobiensis.in suo tracta.hereseos. q.xix.refert Do.Joan.de pal.rub.in.d. cccxlj.col.Ex quo si verū est inferri pōt. q̄ quemadmodū fiscus aut dñs temporalis qui in bonis heretici successit tenetur filios alere sic teneretur filias dotare ex q̄ succedit dos loco alimentorū.l. dotis fructus.versi.si vsufruc.ff.de iure do. Ly.in.l.non omni.C. de adminis. tuto. Bal.in.l.fi.in.ij.col.C.de dotis.promi. Abb.in.d.c.cū haberet.z per consequēs debet sapere naturā alimentorum. c. ecclesia sancte Marie.vt lite penden. cum concor.ibi positis per glo. Do.Joā.de pala.rub.in.d.col.cccxlj.iunctis que dixerat ibi.col.clxxx.vbi.si non obstat.Sed per.l.in insulā in pn̄.ff.solu.ma. tenerē cōtrarium.imo q̄ si bona patris sunt confiscata. fiscum nō teneri dotare filias. nam tex.in.d.l.insulā dicit.q̄ pater qui pro filia dotem dederat fuit deportatus z cōpetit filie actio dotis cōtra fiscū.ratio est quia pater iam dotauerat ergo si nō dedisset dotē. fiscus de nouo non teneret dotare cū cesset ratio illius.l.z habeat locum argumentū a contrario sensu. Secundo pro parte ista facit quod notat Bar.in.l.post dotem.ff.solu.ma. vbi (postquam retulit opiniones Dy .dicentis in.l. si marito.ſ. si voluntate.ff. solu.ma.q̄ heres non tenetur dotare filiam.z in.d.l.insulaz in prin. q̄ sic.) dicit q̄ miratur de istis opinionibus. nam ad quemcūq̄ dos reuertatur vadit cū onere suo vt ex ea iterū dotetur non solum ad patrem. vt in auctē.sed q̄uis de rei. vxo.ac.quod etiā ō inrefforū statuebat vt dicit Bar.fm suū ordinem lecture.in l.fi.alias in.l.si socius pro filia.ff.pro socio.vbi est casus rotundus fm cū in.d. l.post dotē.vbi etiā miratur q̄ nullus allegauit.z sic Bar. loquitur qñ filia erat dotata.ergo de nouo fiscus ad hoc non tenebitur.ij.facit tex.z ibi Bar. in.d.ſ. si voluntate. vbi fuit datus procuratoꝛa patre voluntate filie.procurator iste cōtra generū de dote litē contestatus est.secuta condēnatione in patris fauorē qui decessit relictis heredibus actio iudicati nō cōpetit heredibus sed filie. ex quo tex.colligitur q̄ licet filia consentiat pri agere non per hoc heredibus pris consentire videtur.nam si illis videretur cōsentire actio iudicati heredibus cōpeteret.quod ille tex.negat. contra quem facit.l.sicut.ſ.si debitori.ff. qbus.mo.pig. vel hipo.sol.vbi qui consentit debitori videtur heredibꝰ eius cōsentire. Solu. est q̄ tex.in.d.ſ. si debitori intelligit qñ quis consentit alteri ex voluntate.secus si ex necessitate.ita Bar.in.d.ſ. si voluntate.quia cū teneatur filia in actione de dote patri consentire.nisi contradicendi iustam habeat causaz fm nota.in.l.ij. ſ.fi.z ibi glo.in verbo credet z Bart.ff. solu.ma. consentiendo patri non videt eius heredibus consentire.nā cessat ratio inferende necessitatis in heredē que erat in defuncto.Ex quibus in proposito sequitur.q̄ cum pater teneatur legali obligatione filias dotare.l.qui liberos. de ritu.nuptia.l.fi.C.de dotis. promi.et

Universidad de Deusto
Biblioteca

ius cogit pr̃em ad hoc non tñ fiscus cogeretur. quoniã cessat ratio inferẽde necessitatis in fiscũ. preterea qz cum pr̃ nõ dotauerat nulla actio dotis filie cõpetit contra fiscũ. Credereẽ tñ qꝺ si pr̃ instituit heredẽ preterita vel iniuste exheredata filia heredẽ teneri eã dotare si filia nõ intentat querellã in offi. testamẽti. nec dicit illud nullũ z hereditas sufficit ad dotem aut si nõ sufficit herede non faciente inuentariũ. quoniã talis heres succedit voluntate defuncti et heres teneꝫ ad id quod defunctus. l. cũ heredes cũ alijs. ff. de acq. posse. sed in predicto casu cum fiscus veniat ad bona cõtra voluntatem delinquentis non videꝫ honoratus fiscus. cũ nemo in necessitate liberalis existat. d. l. rem legatã de adimẽ. lega. Nec obstat tex. in. d. l. dotis fructus. xvi. si vsu fruc. vt ex medijs oppositis respõdetur. z qz nõ videtur verũ esse nec sequiꝫ dos succedit loco alimentoꝝ. ergo fiscꝰ tenebitur hereticꝫ dotare filias. Poterit etiã aliter dici. qꝺ respectu filiarũ que añ delictum paternũ nate sunt saltẽ de equitate fiscus ad eas dotandũ teneatur ratio (vltra superiorem adductam ꝓ pma parte) sit qz anteqꝫ pr̃ delictũ committat ipse eiusqꝫ bona erãt obligata pro alimẽtis filiorum z dote filiarũ cum dos z alimẽta q̃si ad paria iudicenꝫ. Bar. in aucten. resqꝫ. cõia. delega. idẽ tenet Bar. in. l. fi. C. de his. qui. vt indig. itẽ equiparatio predicta colligitur ex glo. in. l. ob es. de pdijs. mino. vbi dicit tex. qꝺ ob es alienũ z simile cãm possunt alienari res minorum. respon. glo. puta ꝓpter dotẽ et ob famẽ coniunctarũ personarũ. sed si filie essent nate post pr̃is delictũ qz tunc bona paterna eo ipso sunt cõfiscata z tanqꝫ aliena non poterunt obligari pro alimentis nec dotibus filiarũ. fiscusqꝫ dotare nõ tenebitur. (Predicta intelligo. vt vidistis in crimine hereseos. q̃ etiam in alijs quibus ipso facto bona confiscantur procedunt. † Sed in criminibus q̃bus sententia cõfiscantur. delinquens ante sententiam dotare posset. nec per sententiã renocaretur dos. qz cũ bona delinquẽtis confiscentur per sententiã. donec illa veniat delinquens in causis pijs disponere potest. argu. tex. in. d. auctẽ. resqꝫ.) Cõ firmatur: certum est qꝺ filius antea natus ex superueniente dignitate in personam patris preuilegiũ non consequiꝫ vel honorem. l. filij. §. senatores. ad municipa. et per consequẽs si nõ honorẽ ergo nec penam vel onus. l. ex qua persona. ff. de regu. in. Ad que faciunt. l. j. §. fi. ff. de bono. posse. co. tabu. z. l. si necẽ. §. si deportatus. ff. de bonis liber. per q̃ iura filij ita nati ꝓpter superuenientẽ casum in personam patris a successione non repellũtur. facit. l. ij. C. de liber. et eorũ libe. vbi ingratitudo patris filijs non nocet. ex q̃ ibi glo. sumebat argumentũ. qꝺ si vasallꝰ cõmisit felonią non auferur filijs primo natis feudum. de veritate tñ. d. glo. vide ibi Bal. z melius Bar. in. l. eũ qui. ff. de interdic. z relega. z aliqua per eundem. in. l. emancipatũ. §. fi. ff. de senato. ratio diuersitatis est. qz filij postea nati nascũtur ex sanguine improbato z trahũt originẽ a linea iam dãnata seu infecta vnde presumendũ est qꝺ laborabunt eodez morbo z vitio quo pr̃. l. quisquis. C. ad l. iuli. mages. C. si quis. vj. q. j. a quibus sumpta fuit. l. regni. l. ij. titu. ij. parti. vij. quod cessat in filijs antea natis ex quo illo tempore pater erat bonus fidelis et catholicus. Do. Joan. de pal. ru. in. d. repe. in. c. col. cccxlv. (Postqꝫ circa hunc passum locutus fuerat) dicit illa esse que in isto articulo scripta reperit. quibꝰ nihil addendum duxit. q̃uis nõnulla se offerebant dicenda. omisit tamen. qz articulus est non paruz dubitabilis. et satis periculosus. q̃ obrem cogitandũ z decidendum relinquit his quibus decidendi auctoritas est concessa. cum igitur ille iuris consultus clarissimus indeterminatum relinquat. summa cum ratione decidere nolo. Non taceo † qꝺ filius proditoris in crimine lese magestatis non solum non succedit patri proditori. verum etiam auo vel alijs ascendentibus ex linea paterna z materna neqꝫ etiã extraneis. d. l. quisquis tñ † filij hereticorum posito qꝺ patri heretico nõ succedant ex eo qꝺ bona eius patris confiscanꝫ. d. c. cũ secundũ leges. cũ alijs de here. lib. vj. nihilominꝰ possunt succedere alijs. s. auo catholico matri catholice. z alijs q̃buscunqꝫ catholicis personis. ita singulari-

ter tenet. Jaco. butri. in. l. j. C. de here. insti. quod est notan. pro teporibus nris. fm Dida. ó segu. in. d. volu. fol. xix. col. iij. pro quo dicto. facit determinatio expressa. Bal. in. l. gallus. §. quidã recte. in iij. col. in fi. delibe. z posthu. vbi sic inqt quia filius hereticus nõ nocet nepoti catholico ex eo. l. cognouimus. et in autẽ. idem de nestorianis. de here. † z ita habens filium indeũ vel hereticũ lz nõ potest illum instituere. qz talis filius est incapax tñ si habeat nepotẽ ex eo xpianuz potest illũ nepotẽ instituere. d. l. cognouimus cũ concor. et sic defectus pr̃is nõ debet nocere nepoti. Jas. i. l. hereditas. C. de his. qui. vt indig. in vlti. col. tãgẽs istum punctũ. z alium. s. pone qꝺ auus habeat filiũ spuriũ. ille proculdubio est penitus incapax nec illi posset aliquid relinquere. añ. licet. de natura. libe. añ. ex cõplexu. de incest. nup. vtrũ auus nepon legitimo z naturali dicti filij spurij relinquere possit. z videꝫ qꝺ sic per similem. † nã habens filium deportatũ (qui est penitus incapax ó iure ciuili fm ius cõmune) non põt eũ instituere. l. j. C. de here. insti. tñ nepotem ex illo instituere poterit. l. j. §. fi. cũ concor. ff. ó bono. posse. con. tabu. breuiter omissis multis pro et cõtra veritas z cõis sentẽtia est. qꝺ si aꝰ habet legitimã sobolem sicut ꝓhibetur relinq̃re filio spurio. ita nil penitus poterit relinquere nepoti ex eo q̃uis naturali z legitimo. l. fi. z ibi gl. z antiqui ad hoc notant. C. de natu. libe. Pau. ó cas. in. d. l. gallus. §. qõ sic. Alex. in. iij. volu. in cõsi. lxxiij. incip. circa primũ dubium. vbi plene videatis. et Jass. in. d. l. hereditas. in. d. vlti. col. z idem est dicendum de nepote xpiano filij indei vel heretici vt sentit z bene. Jas. in. d. v. ii. col. et expressius. Dida. de segu. d. volu. fol. xx. col. j. vbi postea ait † qꝺ si̊ auus hz nepotẽ ex filio naturali tantum vel ex filio spurio tali nepoti aliq̃d relinq̃re intestõ non põt. z sic a fortiori sibi non succedet ab intestato. qz in dictis duobꝰ casibus talis nepos ex filio naturali vl spurio non põt dici auo nepos ex eo. cũ stipem nõ habeat. d. añ. ex cõplexu. nã filius naturalis vel spuriꝰ nunqꝫ aliq̃ tpe fuerunt successibiles patri. cũ semp fuerunt naturalis vel spuriꝰ z sic nunqꝫ habuerũt stipẽ z per ꝓs nepos ex istis naturalibus vel spurijs nõ dicit nepos testatoris tanqꝫ stipite carẽs. q̃ ratio cessat in alijs duobus casibꝰ. s. de nepote ex filio ꝏportato vel heretico. qz talis nepos stipitez habuit ex eo quoniã lz pr̃ ipius modo postqꝫ est deportatus nõ sit. tñ anteaqꝫ deportaret fuit pr̃i successibilis et sic filius habilis ad succedẽdũ. z per cõsequẽs nepos stipitem ab initio habuit quo mediãte erat nepos ex eo qꝺ pr̃ suꝰ fuit filiꝰ testõris z sic ipse est nepos testatoris. z idem de nepote ex filio heretico qõ secus est in casibꝰ superioribus. vbi nunqꝫ fuit filius ex iuris presumptione. d. añ. ex cõplexu. z §. si aduersus. insti. ó nup. vel alio z secundo mõ. qꝺ ideo auus non põt aliq̃d relinq̃re nepoti quẽ ex filio naturali tantũ vel ex spurio hz. et sic talem nepotẽ nõ hz sibi successorẽ auus. qz hoc est introductũ in sui odium vt talis nepos censeaꝫ extraneus. et ne qõ in sui odiũ est introductũ sibi redundet in fauorẽ. l. si qs soliduz. ff. de here. insti. qõ in predictis alijs duobꝰ casibꝰ cessat. qz nihil peccauit pr̃ si filiꝰ est deportatꝰ. vl hereticus. In cuius ꝓposito. Bal. in. d. §. q̃dã recte. in. iij. col. tenẽs cõtra Bar. in predicto pũcto de nepote legitimo et naturali filij spurij. qꝺ illi auus relinq̃re nõ possit assignat rationẽ. qz vitiũ z causa impediẽs coheret auo testõri. phibeꝫ nãqꝫ perpetuo odio z perpetua feditate dãnatus coitus q̃ ad se. q̃ non purgaꝫ natiuitate posthumi. nepos ergo iste q̃ ad auum ꝓcedit ex dãnato cõplexu. qz extremuz sapit naturã medij per qõ peruenitur ad id casualiter z effectiue lz enim nepos non sit in auo formaliter est in eo materialiter et casualiter. allegat magistrum senten. in scõo sentẽ. di. xxxj. z põderat ꝓ ista ratiõe. tex. in añ. q̃. mo. naeffi. sui. §. fi. col. vij. d. o q̃ ayan derecho ó les heredar. hoc dicit respectu substitutionis pupillaris expresse. per quam excluditur mater. l. Papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inoffi. testõ. l. pcibus. de impu. z alijs. C. si pr̃ in fi. de testa. lib. vj. que trahiꝫ etiaz ad bona impuberis. l. fz si plures. §. ad substitutos. de vulga. z pupi. §. nõ solum cũ alijs. insti. illo titu. naz

talis substitutio pupillaris est prouisio. filij.l.ex tribus.C.de inoffi.testa.q̃ per eam filius moritur testatus quod est sibi honor.§.j.insti.qui ex causis.manu non possunt.ideo nimirum si patri permittatur.l.multi de libe.z posthu.quã obrem. d.substitutio non dicitur grauamen in iunctuz legitime impuberis. Secus in fideicõmissaria substitutione.l. coheredi. §.cum filio.de vulga. z pupi. quod quidem grauamen tollit de legitima.l.quoniam in prioribus.C.de inoffi. testamẽto. Inter alia enim in q̃bus differunt predicte due substitutiones est.† nam impedit fideicõmissaria q̃ bona non possint alienari etiã per tutorem cum pupillo et decreto iudicis.q̃ adueniente die fideicõmissi alienata reuocabũtur. vt in l.fiet aũt.res que cõmunia de lega. per quod censetur onus.sed substitutio pupillaris non impedit quin pupillus cui est facta possit alienare bona nec euenie te casu substitutionis potest substitutus illa reuocare nã sicut si testator testamẽtum fecisset propter suũ testamentũ alienare nõ impediretur.imo alienando intelligitur reuocare legata nisi ex necessitate hoc faciat.l.fideicõmissa.§.si rez.de lega.iij.z in.l.iij.C. de lega.ita cũ substitutio pupillaris dicatur testamentũ filij l.patris z filij cũ alijs.de vulga.et pupi. per id impediri alienare nõ dz z substitutus alienata non reuocat.ita concludit.Ang.z Joan.de imo.in.l. marcell⁹. §.res q̃.ff.ad trebe.Bal.z Joã. de imo. in.l.sed z si in conditione.§.si seruũ communem.ff.de here.insti.hoc tũ procedere intelligas.† q̃n alienatio fit per pupillũ cũ tutore ex iusta causa q̃ tũc a talib⁹ alienationib⁹ pupillaris substitutus excludatur,sed si pupillus cũ tutore alienaret sine iusta causa.põt euenie te casu substitutionis reuocare substitutus.Bal.in l.nec ei in prin.ff. de adop.per.l.j.§. sed nõnullos.versi.ad substitutũ. ff.de tute. et ratio.distra.sequitur Alex.in.d.§. res que.† Existentia eñ sui heredis est causa formalis substitutionis pupillaris.iura sunt in.l.ij.in prin.ibi quod sic erit accipiendũ si sint in potestate.in.d.§.cũ filie.ibi nõ fuerit in familia. insti.de pupi. substi.in prin.ibi quos in potestate quis habet.z facit.§.sui autẽ.insti.ō here. quali.z disse .Sed cum hodie nulla sit inter suos z emancipatos differẽtia vt in aũt. de here.ab intesta.veni.§. si quis igitur. versi.nulla.z in.§.si vero neq̃ ffes. x̃si. nullam.colla.ix. videtur q̃ pater non solum filijs quos in potestate habet sz etiã emãcipatus pupillariter substituere possit.in quo est dicendũ † q̃ etiam hodie quãdo nulla est differentia inter suos et emancipatos pater nõ potest filijs substituere emãcipatis.ita tenet Bart.cũ quo alij trãseunt ibi.in.d.l.ij.in p̃n.in.ij. col. in.ij.requisito ad validationẽ pupillaris substitutionis.Nec obstat.d.auctẽ.in partibus preallega. q̃ intelligitur quantum ad succedendum patri ab intestato. sed cõdito testamento adhuc hodie durat.d.differẽtia.Bart.in.d.ij.col. volui etiam glo.in.l.si emãcipati.in verbo venientẽ.C.de colla.z gl.in auctẽ.ex causa in verbo irritũ prope.prin.et ibi doc. de libe.prete.glo.in.l.gallus. §.et quod si tantũ.in verbo emancipatus.z ibi plenius scribentes.de libe.z posthu.et in.l. si.in verbo.agnationis. C.de codici. Dida.de segu.in.d. volu. fol.cxij. col.iij.et iij.† Et non solũ potest fieri substitutio pupillaris in legitima vt dixi sed etiam vulgaris.pbatur.in.l.cũ patronus. de lega.ij.vbi patronus institutus a suo liberto tantũmodo in legitima nõ potest. ab eo grauari vt eã alteri restituat. quia tunc libertus excluderet patronũ sue legitime quod ei non licet.per.l.si arrogator.ff. de adop.tamen si libertus substituat vulgariter eidem patrono.talis substitutio valet cum per illam nullũ libertus patrono inferat grauamẽ quoniam est in eius potestate acceptare z substitutum excludere.alias seipsuz excludit. ita in proposito est dicendũ q̃ licet grauamen in filij legitima ponendũ non sit.d. l.quoniã in prioribus. nec in vsufructu eius.glo.z Bar.in auctẽ.nouissima. illo titu.de inoffi.testõ.hoc tñ est q̃si grauamen infertur filio per substitutionẽ fideicõmissariam.Secus per vulgarez q̃ nõ grauatur cum sit in eius potestate adire. quod si noluerit de se conqueratur z q̃ uis.d.l.cũ patronus loquatur in legitima patroni idem est dicẽdum vt dixi in

legitima filij.argu.l.illud cum vulgatis. ff.ad.l.aqui. † Nam est bonum argu. a legitima filiorum ad legitimam patroni et econtra et ita sepe arguunt doc.Jass. in.l.fi.in fi.col.quem ibi vide. C.de inof fi.testamento.z in.l.eum qui.illo.titu. et vol.vbi posuit tres nota.differentias inter filiorum legitimã z patroni,secundã quarum posuerat ipse in.l.in arenam in j.col.eo.titu.et vol.quo tacito istas differentias.refert Dida.de segu.d.volu.fo. xxviij.col.ij.q̃ fol.cxxix.col.iij.z iiij.ponit.v.differentias inter filiuz z patronũ. inter quas assignauit tertiã dictarũ triuz postq̃ dixerat folio.cxxviij.col.ij.et. iij. duodecim conuenientias inter eos.que lex etiam probat † q̃ patrono nolente acceptare si grauamen erat impositum in aliqua parte legitime.substitutum teneri illud subire onus ad quod patron⁹ non tenebatur. cuius contrarium videbatur.quia tale onus non valuit in persona patroni z sic ab initio. ergo nec ex postfacto in persona substituti.est tamẽ illud verum patrono acceptante,sed repudiante fingitur semper valuisse. quoniam non dicitur amplius legitima ex quo transit ad personam cui non debetur.nam mutatione persone cõtigit mutatio rei.l. per procuratorem in fi. ff. de acqui.here.hoc enim preuilegium in fauorem patroni vt nõ teneatur ad onus tangens totam vel partem legitime est personale ideo ad alios nõ transit tex. est et ibi Bar.in.d.l.cum patronus. facilius enim substitutus potest grauari q̃s ille cui substituitur.nam videmus q̃ q̃s uis aliquis non possit grauari tamẽ eius substitutus potest. patet in filio proprio testatoris qui in legitima grauari nõ potest.d.l.quoniã in prioribus.nec in eius vsufructu.glo.Bar.z alij in.d.auctẽ.nouissima.tamen eius substitutus ad quem peruenit legitima filij.bene potest grauari tex est i.l.si titio.§.sicuti cum.l.seq.z ibi doc.de lega.j.idem in filio arrogato qui non potest in quarta que sibi debetur a patre arrogatore grauari.d.l.si arrogator cum ibi notatis. tamen eius substitutus bene grauari potest. Jass. post Barẽ.ibi.similiter patronus non potest grauari in quarta q̃ sibi debetur a libero. tamen eius substitutus bene potest a liberto grauari.d.l.cum patron⁹.istis enim casibus legitima debetur filio vero.item arrogato. et patrono ex legum prouidentia et nõ testatoris.patet ex iuribus que hoc probant.et in specie.d.l.si arrogator.ideo quem testator non honorauit non potest grauare.l.j.§. sciendum de lega.iij.l.ab eo.C.de fideicom. que ratio cessat in eorũ substitutis quos testator honorauit cũ alios substituere posset.l. ab exheredati in prin. de lega. j.conficiunt in prin.ff.de iure. codi.hinc est posito q̃ si habẽs filios eos heredes instituo z vxori mee relinquo vsumfructum omnium bonorũ. non est habitura nisi quintam partem vsufructus bonorũ meorum.et ita potest habere vxor vsufructum illius partis de qua ad libitum testator disponere poterat etiaz quo ad proprietatem sed de alijs bonis testãtis que sunt necessaria pro legitima filiorum z vxor vsufructum habere nõ debet.quia sicut non possum testari quo ad proprietatem.ita nec quo ad vsumfructũ.per.d. auctẽ.nouissima iuncta ibi gl.et sic vxor in.d.legato tantũ habebit vsumfructum quinte partis bonorũ. Bal.in.d.auctẽ. nouissima z ibi clarius z nota. Pau. de cas.z vltima pte cõsiliorũ consi. cccclix. incip.dubiũ de quo queritur.vbi late hũc examinat passum.tamen si habeo filium quem vniuersalem institui heredem cui quẽdaz vulgariter substitui z vxori mee vsumfructum oim bonorum legaui et filius hereditatem repudiauit que deuenit ad substitutum vulgarẽ.q̃ vxor mea isto casu habebit integrũ vsufructuz omnium bonorũ meorũ.per.d.l. cũ patronus.ita tenet Bar.in.l.ticia cum testamẽto.§.fi.de lega.ij.quem ibi refert et sequitur Raph. cum. quod est notanduz pro extensione.d.l.cũ patronus.z limitatione eorum q̃ tenent Bal.z Pau.de cast. in.d.auctẽ.nouissima. Idem erit si vxor instituat filium suũ vniuersaliter heredẽ et marito suo vsufructum omnũ bonorum legat q̃ martus habebit(filio accepte bona materna)vsufructum solius quinte partis bonorum.z eo repudiante bonis illis ad substitutuz venientibus vulgarem habebit integrum vsufructuz

prout sibi ab vxore relictus est. z hoc ex natura correlatiuorũ. Bal. in auctẽ. hoc locum. si scõo. mult. nupse. et ibi Ange. Bal. in d. ℌ. si. d. l. titia cum testõ. vbi allegat ad hoc. l. si. de indic. vidui. toll. Ex q̃ possumus inferre. q̃ etiã casu quo. d. bona paterna vel materna ad substitutũ nõ deueniant vulgarẽ. si iũ deueniãt ad succedentes ab intestato patri vel matri q̃bus per patrem vel matrẽ legitima non debetur quia filius repudiauit hereditatem paternã vel maternã. q̃ tales ab intestato succedẽtes solum in proprietate succedent. z maritus aut vxor habebit integrum vsufructũ per eandẽ. l. cũ patronus quod est bene notã. ſm Dida. de segu. d. volu. fol. lx. col. j. et. ij. † Circa predicta. ponc q̃ extraneũ institui heredez et vxori mee vsufructum oĩm bonorum meorũ reliqui. quo casu ex eo q̃ extraneus est institutus vxor mea est habitura integrũ vsufructum. iuribus vulgatſ. et ex supradictis ostẽsum est. vlterius testator. pcessit dicẽdo. volo q̃ heres meꝰ bene tractet vxorẽ meã alias hereditate priuetur. certum est q̃ si heres iste male vxorem meã tractat q̃ priuatur hereditate. sed est dubiũ cui ista acquiratur hereditas z videt q̃ debeat applicari vxori per regulam q̃ qñ quis cõtemplatione alterius priuatur aliquo cõmodo istud acquiritur illi cuius contẽplatione fuit priuatus. l. post legatuz. ℌ. amittere. ff. de his. qui. vt indig. breuiter cõis cõclusio est in hac. q. q̃ hereditas non applicabitur vxori. sed alijs coheredibus vel substitutis. si non sunt substituti nec coheredes vadit ad veniẽtes ab intestato. ita determinant Bar. Ang. Imol. z moderni in. l. pater fami. ff. ō here. instit. Bar. in. l. vxorem. ℌ. heres. de lega. ij. Bal. in aũt. cui relictũ in. ij. col. in fi. de indic. vidui. tol. et in. l. j. in. vij. col. versi. vj. queritur. C. de his. q̃ pene noĩc. ℙc. ō an. et Joã. de imo. in. c. si heredes. de testa. Alex. in consi. cxxxviij. incip. oportune considerat is his q̃ in themate cõtinentur. in vlti. col. in. j. volu. hoc idẽ tenet Jaſ. in. l. fi. in fi. col. ff. si cer. peta. vbi dicit esse bonũ tex. in. l. penul. C. de lega. de q̃ videaliqua per eundẽ. Jaſſ. in. l. hereditas. C. ō his. q̃. vt indig. z omnimodo in. l. j. in. ij.

106

col. (vbi circa istũ passuz bene loquitur) illo titu. et voln. refert aliqua predicto z sequitur. Dida. de segu. d. fol. lx. col. iij. Non omitto q̃ lz alias habeam⁹ q̃ legatarius non põt propria auctoritate rem legatã occupare. aliter perdit legatum. l. nõ est dubiũ. C. de lega. † tñ si testator legauit domũ vxori vel alteri. et iubet heredibus ne legatariũ in possessione molestent prout mille testã disponunt. per talia verba intelligit testor dedisse licentiã legatario vt ppria auctoritate possessionẽ apprehendere possit. et apprehendẽdo in aliquã non incidit penam nec teneꝫ interdicto quorum legatorum. ita singulariter. Ange. in. l. hec si res per illũ tex. (quẽ ibi dicit clariorẽ de iure). ff. de rei vendi. refert z sequit. Jaſ. in. d. l. titia. cũ testõ. ℌ. j. iuncta gl. ibi. vbi dicit tex. z ibi notat Bar. † q̃ testor põt dare legatario licentiã intrandi propria auctoritate rem legatã hoc idem tenent Bal. Saly. z ℙau. de caſ. in. d. l. non est dubium. Ang. in. l. si legata. C. de lega. Bar. in repe. l. iij. in. ij. q. princi. C. de pigno. Bal. in. l. j. in. iij. col. cõmunia. de lega. z in. l. legis iulie. C. qui. bo. cede. poſ. (per quod infert Bar. in. l. legitimos. in prin. in. j. col. ff. de legiti. tut. q̃ lz ad hoc vt tutor possit administrare reqratur q̃ administratio discernaꝫ per iudicẽ. † tñ testator põt in testõ disponere q̃ tutor ppria administret auctoritate absq̃ hoc q̃ discernatur per iudicẽ. hoc idẽ tenet Bar. in. l. et si pluribus. ff. de aucto. tuto. et notatur in. l. tutor q̃ reportoriũ in pn. ff. de admi. tuto. z in. l. fi. arbi. tute.) vt nõ solum habeat locuz qñ. d. licentia datur exprẽsse. sed etiã tacite. que tacita licẽtia intelligitur data per dictũ modũ cõmendandi legatariũ vt. ſ. exẽplificaui. quod est bene notan. z perpetuo cordi tenendum. ſm Dida. de segu. d. col. iij. fol. lx. Et q̃nis in superioribus vidistis. q̃ posito. q̃ filius in legitima grauari non põt. d. l. qñ in prioribus. substitutus tñ eius ad quẽ peruenit legitima q̃ grauari possit per tex. in. l. si titio. ℌ. sicuti cũ. l. seq. et ibi doc. de lega. j. non sic est in herede filij. † nam quẽadmoduz filius subire onꝰ sibi iniunctum in legitima nõ tenetur ita

107 108 109 110

nec heres eius. ita ℙau. de caſ. in. l. cum ita legatur. ℌ. qõ a legatario. de lega. ij. facit vltra cuz tex. a contrario sensu. in. l. si fuerit õ lega. iij. ſm Dida. de segu. in. d. volu. fol. lvij. col. iij. quãobrẽ nõ immerito. ipse fol. xl. in. i iij. col. in fi. tenet pro conclusione ꝓma. q̃ si fideicõmissum est iniunctũ nominatum in persona filij respectu totius legitime vel etiam partis q̃ tale fideicõmissum est nullum si filius acceptet legitimã in qua est institutꝰ et grauatus fideicõmisso. sed si eam nõ acceptat forte quia expresse repudiauit vel qz statiz decesserit antea q̃ agnosceret. qñ tunc legitima transit ad substitutum pupillarem. vt insti. de pupi. substi. in prin. licet fideicõmissum sit expresse iniunctũ ipi filio impuberi z sic nihil valeat. tamẽ quia legitima transit ad substitutũ valet et substitutus tenetur ad fideicõmissum. Cuius sibi iniunctũ non sit. ℙau. de caſt. per tex. ibi. in. d. l. cũ patronus. allegaui ad hoc. ſ. tex. i. l. sititio. ℌ. sicuti. cũ. l. seq. z ibi doc. de leg. j. in cuius materia scias. † q̃ qñ testator post mortem filij simpliciter disponit bona restitui tali z non dicit nominatim a q̃ q̃ tale fideicõmissum vniuersale in dubio censetur relictũ ab heredibus filij z consequẽter venit etiaz legitima. ita tenẽt. Jmo. et Moder. in. l. coheredi. ℌ. cũ filie. de vulga. z pupi. tenet glo. z Bart. sibi contrarius. in. l. qui duos. illo tit. z volu. z ibi Jmo. z ℙau. de caſ. idẽ tenent Saly. fulgo. z ℙau. in l. ex tribus. C. de inoffi. testõ. Fulgo. et ℙau. in. l. cã quam. de fideicõ. imo. in. c. raimutius. de testa. circa fi. tracta. vulga. substi. Rapha. cu. z Alexã. in. l. j. ℌ. fi. de vulga. z pupi. hec est vera z cõis sententia. ſm Jaſ. in. d. ℌ. cũ filie. in. iij. col. in fi. vbi etiam ait istam cõem cõclusionez diligenter notan. ex qua dicit Rapha. fulgo. in. d. l. ex tribus se alias cõsuluisse in ciuitate mediolani in tali casu † pr instituit filiã in mille ducatis z qñ cumq̃ decederet sine liberis voluit q̃ illi mille ducati inter pauperes distribuerenꝫ. fuit dubitatum qz illi ducati nõ erant vltra legitimam filie. an tale fideicõmissum valeret. Bal. z Christo. de caſt. q̃ ambo concurrentes legebant pro parte negatiua cõsuluerũt. q̃ predictũ fideicõmissuz nõ

111 112

valuerit. eo qz filia i legitima nõ põt grauari imo oẽ grauamẽ censeꝫ ipso iure reiectum de legitima. d. l. qñ in prioribus. Rapha. fulgo. vbi. ſ. dicit se consuluisse cõtrariũ z obtinuisse et bene eo qz istud fideicõmissum nõ erat iniunctũ nominatim filie. ſz erat iniunctũ simpliciter post mortem filie. quo casu censeꝫ in dubio z intelligitur iniunctũ heredib⁹ filie. et sic quo ad legitimã valet ſm cõez opi. doc. in. d. ℌ. cũ filie. istã decisionem Rapha. refert et sequitur ℙau. de caſt. in. d. l. ex tribus z dicit q̃ etiã ipse habuit istũ casum ex Bononia. et q̃ fuit portatũ vnuz consilium. Bal. q̃ cõsulebat non valere fideicõmissum in legitima. et q̃ oẽs doc. Bononiẽses idẽ consuluerunt ex illo cõsilio decepti. sed q̃ ipse. z Joã. de imo. ppenderunt istũ errorẽ z fecerunt retractari dicta cõsilia. Subdit etiã q̃ alias in ciuitate ℙadue etiã euenit idem casus. z q̃ quidã magnus doctor cõsulebat q̃ nõ valebat fideicõmissum in legitima. et q̃ habuit magnã verecundiã. ita etiã inqt. Rapha. fulgo. se consuluisse cõtra Bal. et Christo. de castel. in. l. eã quã. in. v. et vj. col. de fideicõ. vbi dicit se reportasse supremũ honorẽ in ciuitate Mediolani qz iudices ꝓncipales Mediolanẽses ꝓ eo sniam retulerãt. z sic ꝑ Bal. z. d. Christo. cogita tñ ſm Jaſ. in. d. ℌ. cũ filie. i vltima. col. vbi subdit q̃ leges ille (q̃s allegauerat in hoc passu) videntur imposite ℞bis z nõ reb⁹. videatis etiã ō hoc Jaſ. in. d. l. ex trib⁹. vbi admiraꝫ de Fulgo. q̃ nõ fecit mentionẽ de auctoritate Bar. tenentis istã partẽ. i. d. l. q̃d vos. ꝓ glo. ibi. cũ alijs quos refert. Jaſ. in. d. l. ex trib⁹. in. ij. col. de materia hui⁹ articuli. videte Dida. de segu. in. d. volu. fol. xlj. col. ij. in fi. cũ. v. seq. vbi ponit. xxv. ꝓclu. z ℙo de. sua. in rep. l. qñ in prioꝛb⁹. fol. lj. col. iij. cũ duab⁹ seq. vbi tenet ꝑdictã veram z cõem sniam. z illũ videatſ in ꝑdictſ duabus col. seq. in q̃rũ ꝓma. i ℞si. et ego habuit casum de facto et in altera. Ultimũ est q̃ ex his q̃ Bar. dicit in. l. cõmodissime. de libe. z posthu. põt sumi regula i ꝓposito. dicit enim ipse. q̃ qñ conditio apponitur institutioni facte de psona certa tunc reiicitur cõditio. z ita intelligaꝫ tex. in. d. l. qñ in prioꝛbus. sed qñ conditio ap=

Universidad de Deusto
Biblioteca

ponitur institutioni facte de persona incerta non soluz hz vim conditionis sed demonstrationis ⁊ tunc ea deficiẽte talis persona sub cõditione nõ videt instituta. vt in.d.l.cõmodissime in fi.⁊ p hoc dicebat ipse ibi in.q.ō facto.de q̃ per eũ ibi.vbi Jas.in fina.verbis. ait se transire cum predic.decisiõe q̃ est vera ⁊ magis cõmunis.quidq̃d ibi.⁊ in.l.si pr̃.C.ō instit.⁊ substi.teneat ꝑau.de cas.⁊ male. vt per Alex.⁊ Aret.in.d.l. cõmodissime.et Alexan.in.d.l.si pater quãuis aliq̃ doc. etiam teneãt contrariũ.quos refert Jas. in.d.l.cõmodissime.in fi.⁊ in.d.l.si pr̃ finali.col.xxi.quarto limita. vbi etiã tenet. d.doc.Bar.cũ quo videt etiaz transire. Bal.in.d.l.si pr̃.refert. Jas.in.d.fi. col. Sit igit regula q.d.l.qñ in prioꝛib⁹ nũ q̃ habet locũ vbi est facta institutio de incerta persona.verbi gra.quidam instituit filium nasciturũ in legitima in q̃ grauamen fecit.postea nascitur. grauamen non videt reijciendũ per supd. nam institutio fuit facta incerte persone respectu tẽpoꝛis testamẽti.qõ quidẽ exẽplum infra reprobabo.sed ꝑdicta verba Bar. aliter intelligi possunt referendo illa ad materiã de q̃ ibi loqtur.q̃ est de.l.cõmodissime.ś.alleg. vbi in ei⁹ ꝓn.dicit iuris consult⁹.q cõmodissime heres instituit si testoꝛ dixerit filium meũ heredẽ instituo siue nat⁹ sit viuo me siue mortuo.aut si solũ pure instituerit neutri⁹ tẽpoꝛis habita mẽtione.dicit vltra tex.q si testoꝛ dixerit instituo filiũ sime viuo nasceretur omisso alio casu.s.vel me mortuo.si nascitur in casu omisso rũpit fili⁹ testm̃. Cõtra quod vltimũ. Bart.opponit de.d.l. qñ in prioꝛibus.⁊ soluit vt dixi in pred.
115 sua doc.q̃ vult † q ideo reijcit cõditio de testõ tangẽs legitimã qz constat de cõditione per quã filius grauat.et testm̃ reiecta cõditione valet.d.l. qñ in fi.ſz in.d. l.cõmodissime in fi.non est natus fili⁹ in
114 casu cõditionis posite.sed in casu omisso ⁊ ideo testm̃ non valet.† Nec precedit testoꝛis de nõ alienando respectu legitime etiã cũ causa valet. determinatio est expꝛessa. Jas.in.l.filiussa.ꝯ. diui.ō lega.j.i.ij.col.vbi dicit se nouiter ad hoc ponderare illũ tex.in xxi.sed hoc neq. predic.cõclusionẽ cõfirmat vbi.ś. ipse p istum eundẽ tex.aliter etiaz inducẽdo q̃ ponderauerat.nã in casu alienationis filij deberet vocari p fideicõmissum ille cuius fauoꝛe facta est ꝓhibitio.vt in.d.xxi. in xbo fideicõmissarij.⁊ in.ꝯ.cũ pr̃ illi⁹. l.in.l.vnũ ex familia.quasi p totã.l.l.peto.ꝯ.fratre.l.cũ ita.ꝯ.fi.⁊.l.cũ pr̃.ꝯ.libertis.de lega.ij.† sed fideicõmissuz est gra 115
uamen.l.coheredi.ꝯ.cũ filie cũ simi. de vulga.⁊ pupi.† et oẽ grauamẽ ipso iure 116
reijcit de legitima filij. d.l.qñ i prioꝛib⁹ l.scimus.ꝯ.cũ autẽ.C.de inoffi testõ.igit tẽ.⁊ ad hoc q talis ꝓhibitio respectu legitime censeatur etiã onus facit.l. femine.ꝯ.illud.⁊.ꝯ.fi.de secũ.nup.vbi ille solus dicit hr̃e rẽ pleno iure q̃ eam libere alienare põt.⁊ † filius dz hr̃e legitimaz 117
plenã omni respectu vt in auctẽ.de triẽ. et semi.ꝯ.j.⁊ ibi nota.col.iij.ergo nõ põt negari quin ꝓhibitio alienatiõis sit grauamen aliq̃ modo minuẽs legitimam et per ꝓñs tollitur de medio.per iura superius alleg.ita Fran.de are.in cõsi. xix.incip.ex facto ꝓsupponitur in.ij.col. quez refert ⁊ sequitur Jas.in.d.ꝯ. diui.in.d.ij. col.in fi.vbi dicit q Aret.in.d. cõsi.in.ij. col.nõ facit mentionẽ de illo tex.predictam determi. Jas.refert et illã dicit nota.Dida.de segu.d. volu.fol.cvj.col.ij. vbi etiã refert.Fran. de are.in.d.cõsi. dicens.sic illũ tenere solẽniter in. d. consilio in.d.ij.col.† Hinc est q si statutũ di- 118
cat q filia debeat esse cõtenta illa quantitate quã pr̃ ei relinq̃re voluerit ⁊ pr̃ reliquit illi certã quantitatem. posito q illud relictũ respectu illius quãtitatis quã filie relict sit voluntariũ. attñ non põt ei imponere onus.ita Bal.post Jaco.bu. in.d.l.qñ in prioꝛib⁹ in.ij.col.vbi dicit hoc esse menti tenendũ refert ⁊ sequitur ibi ꝑau.de cas dicẽs hoc dictũ esse pulchrum ⁊ menti tenendũ.idẽ refert et seq̃ tur Joan.de imo.in.l.fi.antep. col.ff.de condi.insti.et Jas.in.d.l. qñ in.j.col.et Dida.de segu.d.volu.fol.lvij.col.iij.† 119
Aduer.q lz de legitima reijcitur oĩs cõditio.dilatio ⁊ q̃libet dispositio mozã vl grauamen inducens.d.l.qñ.hoc tamen fallit. si conditio aut dilatio sit apposita ad commodum ⁊ ꝓmissionem filij instituti.glo.est in.d.l.quoniam. allegans iura in.l.filijs matrem.l.si pr̃. C.de inoffi.

tes.⁊.l.cũ ex filio.de vul.⁊ pu.⁊ vtrobiq̃ Bar.q in. d.l.cũ ex filio in ꝓn.in.j.col. et in.d.l.filijs matrẽ.in passu illo tripliciter distinguit vt per vos videre poteritis.videatis etiã. Jas.in.d.l.signãter in d.l. qñ. vbi inter octo limita. q̃s ponit ad regulã illius.l.hanc primaz scripsit.q in.d.l.filijs in.j.col.ait.q lz oẽs teneant q illa.l.non sit correcta per.d.l.qñ.ipse valde dubitat ⁊ putat posse teneri cõtrarium.q quantũ ad legitimaz q̃ sine onere esse debet corrigatur.d.l.filijs.in reliquo remaneat firma.mouet.qz qñ possibile est q dispositio facta ad cõmodũ filiozum aliquo casu afferat onus ⁊ incõmodum reijcitur.per.d.l.qñ.ita tenent. Bar.⁊ alij.in.d.l.si pr̃ puelle p illum tex. sed ita est in.d.l.filijs naz dispositio de q̃ ibi facta ad fauoꝛẽ filiozũ potest aliquo casu afferre in cõmodum in legitima si filij moꝛiantur anteq̃ emãcipentur a pr̃e. et sic anteq̃ purificetur conditio institutionis.filij priuãtur hereditate matris et legitima nec eam transmitteret.firmat. Bar.in.l.ventre.in penal.col.ff.de acq. here.per regulã.l.j.ꝯ.in nouissimo. ō cadu.toll.et per tex.in.l.ij.C.ad doꝛ.fi.istam difficultatẽ in specie nõ tangunt doc. cõtra.d.l.filijs.tñ i i Bal.in antepenul.q. per viã questi tangit.si filij moꝛiant anteq̃ emancipẽtur a patre q̃d erit de ista hereditate matris.an ad cõsanguineos matris spectabit.vel transmitteretur ad pr̃em.⁊ concludit q transmitteretur beneficio deliberandi per.l.cũ antiquoꝛibus. C.de iure.deli.per rationẽ de qua per illum in.d.antepenul.q. vbi dicit nõ obstare.d.l.cũ antiquioꝛibus. in qua re quiritur deliberatio ⁊ scientia. q̃ non cadit in eo qui est in vltimo vite spiritu. qz scientia precedens sufficit. sed truffa est fm Saly.quez refert. Jas.in.d.l.filijs in d.j.col. vbi post q̃ dixit rationẽ Saly.cõprobatam per gl.⁊ ibi Bar.in.l.fi.ff.qñ. dies.lega.ced.subdit cogita quia in hoc pendet substantia hui⁹.l.q̃ est.d.l.filijs. tenẽda enim est in hoc passu fallẽtie ad d.l.qñ. distinctio Bar.quã ponit in.d. l.cũ ex filio in ꝓn.in.j.col.⁊ in.d.l.filijs. tita q si conditio aut dilatio sit apposita ad cõmodũ et ꝓmissionem filij institi(⁊ hoc sit certũ)tenet nec reijcit. casus est in. d.l.filijs fm Bar.ibi.tñ Bal.in.l. si pr̃.in.ij. oppo.C. de insti.et substi.et plenius in auctẽ.ex cã.in.vj.col.xxi. q̃rto oppo.⁊ videt.ō libe.ꝑte.tenet q lz cõditio sit fauoꝛabilis filio.tñ si filius vult pure ⁊ libere legitimã suã statim põt eã consequi cũ ipse in ea sit creditoꝛ vñ nõ tenetur acceptare dilationẽ etiam fauorabilem.argu.l.si ita relictũ.ꝯ. pegasius. de lega.ij. ⁊.l.stipulatio ista.ꝯ.inter certam.de verbo.obli.⁊ ita Bal.in.d. duobus locis de directo contrariat.his que tenent Bar.⁊ idem Bal.⁊ alij in.d.l. filijs.et ideo eũ reprobat Alex.in.l. multi non note.de libe.⁊ posthu. tenens cum Bar.⁊ doc.in.d.l.cũ ex filio.in ꝓn.predic.doc.Bar.⁊ doc.in.d.l.cũ ex filio.in ꝓn. Bar.Bal.⁊ aliozũ in.d.l.filijs matrem refert cũ qua trãsit Dida.de segu. d.volu.fol.cvj.col.ij.) Hec obstat exẽplum de quo.ś.in quo dicebatur in effectu q grauamẽ in legitima posthumi nõ reijciendũ videtur.nam est falsum.† qz 120
sicut datur bonoꝝ possessio cõtra tabulas filys iam natꝰ ita posthumis. tex. est in.l.j.ꝯ.hec autem clausula.⁊ ibi Bar.ff. de bono.pos.con.tabu.idem Bar.in.l.filio preterito.in.iij. col.de iniust.rup.irri. testõ.ita etiam dicamus q in tollẽda lesione de legitima equiparent.Cõfirmo. † nã posthumus hz querellã in officiosi 121
testi sicut iã natus.tex.est ⁊ ibi Bar.in.l. posthumus.in ꝓn.ff.de inoffi.testõ. facit tertio.† qz natiuitate posthumi preteriti rumpit testm̃ ipso iure ⁊ nihilominus 122
contra tabulas bonoꝝ possessio intentari põt.l.posthumo nato.C.de bono pos. con.tabu.quod nato preterito permittit vi per q̃ plurima iura sub titulis.de bono.poss.cõtra tabu.ff. ⁊. C.⁊ de iniusto. rup.testõ.⁊ de lib. prete.c. probat.⁊.iij. pater põt dare tutoꝛẽ posthumo sicut nato.ꝯ.cũ autẽ cũ alijs.insti.de tute. Ratio predictoꝝ est qz q in vtero est pro nato habet quo ad sui cõmodũ.l.q in vtero ō statu.hom.p quã.l.ait. Bal.in.l.fi.C. ō bonis.dãna.† q si statutum dicat.q filij 123
condẽnatoꝝ pro rebellibus nõ possint assumi ad officia.q hoc statutũ nõ extẽditur ad illos q tẽpoꝛe rebellionis erant in vtero.nã in.d.statuto agit de odio.et ideo pro natis haberi nõ debent. Secꝰ

Universidad de Deusto

quando agitur de fauore vt hic ad reij-
ciendum grauamen de legitima posthu
mi sicut nati. Illam etiã.l.q̃ in vtero in-
ducebat. Gui. ad. q. prout in ea refert.
124 Bar.† q̃ stante statuto.q̃ si q̃s accepe-
rit lupũ habeat decẽ.modo q̃dam accep
pit lupã pregnãtẽ.an ꝓ quolibet lupati-
no debeat hꝫ decẽ.z per.d.l.videbatur
q̃ sic.q̃ñ qui in vtero est habeꝫ ꝓ nato.
Gui.tñ tenuit contrariũ cum quo trãsit.
Bar.vbi.s. imo q̃ sola decẽ habebit. p
tex.in.l.sed addes.§.si q̃s.ff.locati.et q̃-
uis nõ assignet quẽ.§.de tribus.in illa.l.
incipientibus si quis.est.§.si q̃s mulierẽ.
qui tex.sequenti modo ꝓbat opinionez
Gui.fuit enim ibi casus.q̃ quis conduxit
mulieren vehendã naui.deinde in naui
infans natus fuit.cõductor petebat a mu
liere duplicẽ mercedem.vnã pro se.alte
ram pro filio nato in naui.dubitabaꝫ an
talis mulier teneatur soluere mercedem
pro filio.respondet iurisconsultus.probandũ
est pro infante nihil debere.prima ratio
sit.quia vectura istius infantis nõ est ma
gna.imo parua et de paruis impendijs
non est curandũ.l.omnino.ff. impen. in
rebus dota.fac.scda sit.nam talis infans
non põt vti omnibus q̃ parantur ad vsũ
nauigantiũ.quod videtur diuersum.a.q.
§.d.statuti.cũ in eo capiebatur lupa pre-
gnãs z sic ante partũ.sed ibi nato infan-
te non antea petebatur merces pro eo z
ideo videtur illũ tex.non facere. crede-
rem tñ q̃ bene faciat z a fortiori. Certum
enim est q̃ pro infante nato in naui nõ
debetur vectura.d.§.si quis mulierẽ. q̃-
to ergo magis si est mulier pregnans et
in naui nõ nascitur infans.q̃ tunc multo
fortius non debebitur vectura.in ꝓpos
to lupa pregnante capta solũ premium
statuti pro ea capiens consequetur vt di
cit Gui. vbi.§. quod extenditur per.d.§.
si quis mulierem etiã si lupini sint nati si
tamẽ ex lacte nutriunt quoniã videntur
adhuc in ventre.cũ cesset ratio dãnificã
di in eis q̃ stat in maioribus.et sic habet
locum scda de duabus rõnibus.§.d.po-
sitis ad.d.§.si quis mulierem. vbi ponit
Bar.aliam rationem.dicens quia vectu
ra dari debet pro omnibus qui immittũ
tur in naui. sed infans natus in naui nõ
est huiusmodi ergo. ꝛc. Nec obstat.d.l.
qui in vtero. vbi qui in vtero est habet
pro nato.nam illud intelligitur ad com-
modum ipsius partus. secus ad cõmo-
dum alterius.quia tunc non habetur ꝓ
nato. ita Bar. in.d.l. qui in vtero.in fi.
Contra quod vltimum oppo.de.l.impe
ratoi la scda.co.titu.vbi qui in vtero est
non solũ prodest sibi sed alteri vt in ea.
et in.l.xj.titu.xxxj.parti.vij.† et si iudex 125
scienter fecerit mulierem pregnantẽ pa-
ti vltimũ supplicium anteq̃ pariat tanq̃
homicida puniri debet.d.l.xj.in fi.quod
procedit etiã in tortura.l. ij.tit.xxx. par.
vij.nec alia pena est ei imponenda do-
nec pariat.l.ij.foro.ll.lib.iiij.titu.v.idem
voluit Bar.in.d.l.imperator.in.q.quid
si dãnata est in membro.si partus ex illa
haberet detrimentum.Bar.et Bal.in.d.
l.imperator.Et q̃ plus est q̃ licet pariat
si cõmode partus per aliũ non possit nu
triri mater debet cõseruari.Bar. z Bal.
ibi.sed hoc est intelligendũ quando nõ
reperitur nutrix propter defectum per-
sone.q̃ tunc mater conseruabitur donec
nutrix reperiatur.sed si nõ reperitur nu
trix per defectum pecunie nutrici debet
de publico solui ne executio differatur.
ita Bart.in.l. pregnantis.ff.de penis.
Bal.in.d.l.imperator. quia est eadẽ ra-
tio in conseruando eo iam nato. q̃ erat
in conseruãdo illo dum erat in ventre.
Bar.in.d.l.pregnantis.z in.d.l.impera-
tor.z ibi Bal.dicens.quia non debetur
minor fauor nato q̃ nascituro fm Old.
quẽ ibi refert.z subdit.q̃ si officialis vult
esse gratiosus potest satis differre nec im
minet sibi pena alicuius statuti. quia le-
gis permissione hoc facit. ad quod facit
vulgata.l.grach⁹.C.de adul.et ita tenet
Old.et dicit sic fuisse obseruatum padue
refert z sequitur Bart.in.d.l. pregnan-
tis in fi.Et scias q̃ etiam post partum in-
tra.xl.dies debeat differri pena voluit.
glo.in.d.l. pregnantis.per tex.in.l. ij.§.
sed si non propter.si quis cau.vbi habe-
tur q̃ non solum mulier granida sed e-
tiam que peperit si post partum decu-
buerit in natur exceptione et differtur iu
dicium donec cesset impedimentum per
quem tex.tenet hoc etiam ibi. Jaſſ.qui
illum legit sub.§.si quis in iudicio. d. l.
ij.quod ibi dupliciter limitat ipse quem

videas.Ex verbis tñ Dy.quem refert z
sequitur Bar.in.d.l.pregnantis.duo po
nuntur casus.Primus est q̃ mulieri pre
gnanti differtur executio pene.Alter de
tortura.s.q̃ mulier pregnãs torqueri nõ
debeat.In primo q̃ non debeat differri
executio infra.xl.dies cũ esset ratio posi
ta in.d.l.pregnantis propter partuz. In
secundo.q̃ differẽda est tortura quoniã
pregnans.z etiã post partum q̃ cum sit
debilis moriretur.ideo iudex modũ ex-
cedens veniet puniendus.Bart.in.d.l.
pregnantis.z argu.d.l.xj.in fi.debet igi
tur differri donec sit fortis ad torturam.
ex quibus apparet.Dy.ex sui mente ap-
probare.d.glo.tñ inquantũ Dy.z Bar.
in primo casu loquuntur generaliter q̃
non differtur pena post partũ crederem
ꝓcedere nõ posse.q̃ si pena minor mor
te infligenda est mulieri.per eius debili
tatẽ ratione partus perire poterit.z isto
casu est eadez ratio quo ad eã in pena q̃
in tortura.z predicto casu. intelligerem.
d.glo.per.d.§.aut versi.sed si nõ ꝓpter
cum doc.relatis per Jaſ.in.d.§. si q̃s in
iudicio.quãobrem.primum membrum.
Dy.z Bar.intelligo.in pena mortis. nã
tunc cũ mulier debeat mori frustra ꝰ de-
bilitate eius vl fortitudine quereretur et
ideo post partũ si cõmode partus aliter
q̃ per matrẽ potest nutriri non expecta
tis.xl.diebus punietur. Secundo autez
casu dicerẽ q̃ mulier nõ torqueatur post
partum donec sit fortis nõ habita consi-
deratione ad.xl.dies.nã vna mulier se-
cundum suã qualitatem z cõplexionem
poterit post partum infra paucos dies
fortior esse alia infra plures.quia nõ om
nes hoies vires habent equales et for-
titudinez.z per hoc glo.approbata in.l.
j.C.vsũ vi.dicit.q̃ si pugnus vnius plus
q̃ alterius ensis percutit. aduersarium
posse se defendere ense per inequalitatẽ
virium.z sic intellecta doctrina superio
re.Dy.et Bar.videtur reprobãda. glo.
in.d.l.pregnantis q̃ tenet.q̃ post partuz
expectentur.xl.dies.imo q̃ relinquaꝫ ar
bitrio iudicis debentis se informare qñ
mulier post partũ sit fortis.sed quia ex-
pedit iura iuribus z sic de glosis z doc-
toribus concordare. l.j.de inoffi. dotí.
est dicendũ q̃ si cõstat mulierẽ esse fortẽ
post partuz lz ante.xl.dies poterit poni
ad torturaz.quod constaret cognitione
cause.si tñ dubitatur sit vel ne fortis pre-
dictum expectabitur tẽpus.vltra qõ pre
sumit ius habere mulierẽ vim ad toztu-
ram sine eo q̃ moriatur z sic intelligaꝫ.
d.glo.quare enim executio pene z tor-
tura differuntur post partũ.assigno tres
rationes prima sit.qz melius est noce-
tem absoluere q̃ innocentẽ dãnare. vul
garis.l. absentem.ff. de penis.scda. nam
si filius natus non est pro delicto patris
penam passurus.vt in rub.z nigro.ne fi-
lius pro patre q̃to magis q̃ est in vtero
crimine matris.istã rationem ponit tex.
q̃uis vulgari sermone i.d.l.xj. Cõfirmo
quia lz filij nati iuste vel ne exheredari
possint.vt per titu.de libe.z posthu.de-
libe.prete.vel exhere.C.insti.ꝺ exhere.
libe.posthumus tñ nõ poterit exhereda
ri.glo.est in.l.fi.de libe.prete.idem vo-
luit glo.in.§.posthumi.de exhere. libe.
tex. est z ibi Bar.z alij.in.l.si quis i suo.
§.legis autẽ.C.de inoffi.testõ.vbi Jaſ.di
cit q̃ lz Bar.z Bal.sumẽt.d.tex.in post
humo qui renera loquitur in infante tñ
eadem est ratio.† (Quero circa exhere 126
dationem posthumi de iure antiquissi-
mo z ffori.C.z aũt. Respon.breuiter.q̃
de iure antiquissimo posthum⁹ inter ce
teros exheredari poterat glo.est in.l.ij.
in verbo nominatum in prin.C.ꝺ bono.
pos.con.tabu.quam sic intelligit.Jaſ.ibi
in.ij.col.in fi. de iure ffori. nominatim
poterat exheredari.l.posthumi in prin.
de iniusto rup. Nunquid autẽ posthu-
mus de iure.C. possit exheredari. sunt.
duo tex.d.§.legis autẽ. dicit q̃ non ex q̃
posthumus cõmittere cãm ingratitudi-
nis nõ põt.lz tex.in.l.fi.in fi. delibe. ꝓte.
dicit oppositũ. vbi dicit in effectu glo.in
vbo ti posthumis q̃ illa.l.corrigiꝫ p.d.
§.legis autẽ.sed nõ est curanduz ex quo
clare cõstat † q̃ hodie p iura autẽticorũ 127
non põt exheredari ex quo cãm ingrati
tudinis cõmittere nõ põt. vt in auctẽ. vt
cũ de app.cog.§.aliud quoq̃ capitulu
z.§.cãs.col.viij.ita Jaſ.i.d.ij.col.i fi.) Cõ
firmo scdo. † qz si q̃s exheredat filios nõ 128
videt posthumũ exheredare. Bar.i.l.ti
cius i ꝑn.de libe.z posthu. reprobãs ibi
gl.ꝑriũ tenẽtẽ.nisi in aliq̃ parte testamẽti

Universidad de Deusto
Biblioteca

mentionem fiat de posthumo. vt late no
tauit Bar. in. l. qui filiabus in prin. de le
ga. j. dixit glo. & ibi Bar. in. l. placet. de li
be. & posthu. vbi dans intellectū et in de
claratione. d. l. placet dicit q eius deci=
sio ꝓcedit q̄n appellatio posthumi sim=
pliciter profertur. secus si astringeret ad
posthumū nasciturum ex tali vxore sua
tunc non porrigeretur ad aliū. vel si re=
stringeret ad certū tempus vt filiū nasci
turum ex ventre vxoris mee q̄ pregnās
est. tunc non extenditur ad posthumos
nascituros ex alia pregnatione. de ꝓma
limitatione est tex. qui proprie sic loqui
tur. in. l. filius. §. si quis ex certa. de libe.
et posthu. de scōa est tex. in. l. cōmodissi
me. illo titu. & in istis duob⁹ casib⁹. Bar.
tenet cū glo. in. d. l. placet alias in. l. ideo
q̄ quā legit cū. d. l. placet. & bñ fm. Jass.
ibi in fi. col. q̄ glo. in quantum allegat. l. si
ita de auro. & argen. legato. addit tertiū
casum seu limitationē. s. q̄n testator dice=
ret instituo posthumū meū tūc propter
illud pronomen meū restringeretur ad
solum posthumū qui de presenti esset in
vtero vxoris. per tex. in. d. l. si ita dicentē
hac demonstratione meū presens et nō
futurum tempus ostendit. & sup isto ter=
tio casu. gl. Bar. nihil dicit. & q̄uis Aret.
tenet cū. d. glo. in. d. tertio casu. dic q gl.
in hoc min⁹ bene dicat q̄ q̄n relatio fit
ad personas nō differunt an ponatur. d.
pronomen vel non. l. fi. §. qui in diuisam
de lega. ij. Bar. post Dy. in. l. serui elec=
tione. §. fi. reprobata ibi gl. de lega. j. vn
de † q̄n testator dicit instituo posthumū
meum intelligit meū. j. mihi nasciturum
ad differentiā posthumi alieni. & fauore
testamenti conseruandi refertur ad om
nem posthumū q̄ncunq̄ nasciturū vt in
d. l. placet fm Jas. ibi in. d. fi. col. quaz. l.
Bar. in ea inquit se allegasse in. q. de fa
cto. † q̄ quidam iussit fieri hospitale in
domibus suis & illud heredē instituit. po
stea super viuēs domos illas alienauit &
alias emit. q̄ licet illa verba regulariter
in domibus suis referantur ad tēpus te=
stamenti. d. l. si ita. de auro. & argen. leg.
tamen fauore institutionis & testamenti
conseruandi referuntur ad domos po=
stea emptas. per. d. l. placet. nec obstat.
d. l. si ita. q̄ posthumus est soluz in futu=
rum. & ideo cum ista institutio posthumi
necessario referatur ad futurū. cessat illa
l. si ita. & hoc modo voluit rñdere Bar.
in. d. l. si ita. in. j. col. dū opponit de. d. l.
placet et soluit. fm Jass. in. d. fi. col. vbi
etiam dicit esse ponderandū. q̄ Bar. in
pred. q. videtur cōtradicere. d. glo. in. d.
l. placet. vbi etiā reprobant eam Raph.
Cu. & Alex. & cū ista decisione Bar. trā=
seunt Bal. Ang. & ceteri cōmuniter in. d.
l. placet. q̄uis solus. Areti. teneat ibi cō=
trarium per. d. glo. §. reprobatā. & ita la=
tius consulunt ipse Bar. consi. xxvj. inci.
in nomine dñi amen. testatoz in testamē
to. Confirmo tertio. † licet enim preteri 131
tione filij nati valeant preter institutio=
nem contenta in testō. autē. ex causa deli
be. prete. non autem dispositio. d. auctē.
fm verā opinionez habebit locū in pre
teritione posthumi. ita dixit Bar. in. d. l.
qui filiabus. in fi. prin. vbi Jass. in fi. col.
in prin. ait in materia illius. l. in ꝑn. q̄ si
testator in nulla parte testamēti fecit mē
tionem de posthuma. tunc cū sit preteri=
ta per eius natiuitatē rumpitur testamen
tum. l. iij. et. l. posthumorum. de iniusto.
rup. & per consequēs omnia legata eoz=
ruunt. l. eam cū ibi notata. C. de fideicō.
etiam hodie cū. d. autē. ex causa. non ha
beat locū in preteritione posthumi pre=
sertim ignoranter preteriti vt ibi dicitur.
Considera q̄ lz Jas. in. d. verbis videat
velle q̄ legata non conseruentur per. d.
auctē. ex causa in preteritione posthumi
scienter facta. Bart. tñ in. d. auctē. in. iiij.
col. in prin. tenet contrariū. dicens q̄ in
isto casu iura antiqua sunt correcta. et p
consequens procedere. d. auctē. et subit
q̄ si preteritio est facta ab eo qui nescie=
bat vxorē ꝑgnantē q̄ tunc nō corrigan=
tur. & sic q̄ non cōseruabuntur legata ex
dispositione. d. auctē. monet medijs. de
quibus per eū. in. d. iiij. col. in prin. q̄ i re
pe. l. j. in. xij. col. versi. scōo quero an re=
licta ad pias causas vitient ex causa pre
teritionis. tenet. q̄ etiam si essent relicta
ad pias causas & filius esset ignoranter
preteritus talia legata nō sustinentur p
d. auctē. secus si scienter ita ipse. in. d. re=
pe. col. xiij. hanc doctrinā. Bar. non te=
nent aliqui quos refert. Jas. in. d. auctē.
in. iiij. col. tñ tenent illam Bal. & Ang. in

multis locis vt per Alex. ibi. vbi eā etiā
tenent. Pau. de cas. & Alex. & ipse in con
si. xl. incip. viso tenore allegati & produ=
cti instrumenti. in pen. col. in. j. volu. et
in consi. xlvij. in. ij. volu. incip. abunde.
vbi inquit q̄ periculosum esset tenere cō
trarium propter auctoritatē tenentium
cum Bar. ista opinio Bar. est equioz et
magis cōmuniter approbata a qua non
recederet. Jaso. in iudicando (q̄. d. aūt.
quo ad conseruationē legatozum nō ha
beat locum q̄n filius siue natus aut post
humus est ignoranter preteritus a pa=
tre) teste eo in. d. iiij. col. i fi. & postea am
pliat. d. opi. Bar. vno casu. & limitat ali=
quibus modis notabilibus. de quibus
ibi per eum. ¶ Tertia ratio pōt assignari
de tex. & ibi Bar. in. l. j. §. si ea. de ven. in
pos. im. ibi partus enim alendus est qui
non tantū parenti cuius esse dicitur ve=
rum etiam reipublice nascitur. ex q̄ tex.
132 notant ibi glo. et Bar. † q̄ quis nascitur
magis reipublice q̄z parētibus & per con
sequēs coligitur q̄ fauore reipublice fit
talis dilatio. Confirmo per tex. in. l. post
limmū. §. filius quoq̄ fami. ff. de capti. &
postli. reuer. q̄ est. nota. fm Bart. ibi in
quantū dicit q̄ pater sic illum tē. & sub
dit allegasse. d. §. in. l. si adulterium. §. li=
133 berto. ff. de adulte. ad hoc † q̄ filius pos
sit occidere patrez dānatum et est casus
de hoc expressus in. l. minime. ff. de religi=
o. Bar. in. d. §. liberto. per quam. l. di=
134 cit ibi ipse. nota. † q̄ exbānitus qui pōt
impune offendi & occidi fm formā sta=
tuti poterit etiā occidi a filio & a patre. lz
135 Dy. aliter dicat in. d. §. liberto. † paren=
dum enim est magis patrie q̄z parētibus
Bar. post Guil. ō cu. per tex. ibi. in. d. §.
filius quoq̄ posito q̄ parentibus et pa=
136 trie pareamus. l. veluti. ff. de instit. et iure.
† hi enim qui pro re publica ceciderunt
in perpetuum per gloriā vinere intelli=
guntur. verba sunt tex. insti. de excusa. tu
to. in prin. Nec obstat. d. l. imperator la
scōa. de qua. §. opposui. q̄ illud est per
quandam consequentiā cum principali=
ter prosit sibi ita Bar. in. d. l. pregnantis.
in prin. & hoc ratiōe necessitatis. ne par=
tus per matris delictum detrimentū pa=
137 tiatur. Bar. in. d. l. imperator. † ¶ Vnū
tamen est q̄ si mulier incarcerata pro cri
mine granida efficiatur. q̄ hoc nō patro
cinabuur sibi ad dilationez supplicij. ita
Joan. de pla. per tex. in argu. ibi. in. l. ne
gociantes. ō excusa. mu. li. x. in cui⁹ cor=
roboratione facit. quia preuilegium seu
immunitas superueniens non excusat a
muneribus iam impositis. l. semp. §. hoc
circa. ff. de iure. immu. Cōfirmo. certus est
numerus liberozū quo excusatur quis a
tutella. insti. de excusa. tuto. in prin. cum
alijs. tñ si post creationē generantur nō
excusant. l. ij. §. numerū. ff. de excusa. tu
to. his enim non obstantibus contrariū
crederem. imo q̄ licet post delictū et in=
carcerationez granida efficiatur semper
habebit locum dilatio supplicij. per ra=
tiones superiozes satis vigentes. Nec
obstat argumentum sumptū a. d. l. nego
ciantes. nam in casu illius. l. non venit le
sio aut mors corporalis que veniret in
nostro casu si ex illa licite argueretur ad
hoc. & vita hominis preferenda est cun=
ctis. l. sancim⁹. la. j. de sacro. san. eccle.
Secōo. in. d. l. negociantes non contra=
dicunt rationes iam. d. que fortiter ad=
uersarentur si verum esset quod. Joan.
de platea per illā in argu. dicebat. Ter=
tio. nam in. d. l. negociantes. q̄ negocia
tores excusentur vel ne a muneribus nō
est tertia persona que ledi possit corpo=
raliter. sed in nostro proposito est tertia
persona. s. partus innocens qui de neces
sitate lederetur si mater pregnans pate=
retur supplicium. † et est melius nocen= 138
tem absoluere q̄z innocentem dānare vt
dixi cum alijs duabus rationibus q̄ hic
oportune referri possunt. & iste solutio
nes possunt etiam assignari ad tex. in. d.
§. numerum fm suam materiā. Redeun=
do igitur ad terminos nostre. l. dico † 139
q̄ licet per substitutionem pupillarez ex
pressam mater excludat. d. §. sed nec im=
puberis. d. l. Papinianus. ff. de inoffi. te
stamēto. d. l. precibus. de impu. & alijs. &
d. C. si pater in fi. de testa. lib. vj. non sic
erit per substitutionem pupillarem taci=
tam. l. precibus. §. alle. cum ibi nota. & l.
fi. C. de instit. & substi. quod intelligendū
est de pupillari tacita subintellecta a iu=
re. nam in vulgari expressa continet pu
pillaris tacita & econtra. l. naz hoc iure.
in prin. de vulga. & pupi. Secus tñ est in

tacitā pupillari contenta in reciproca et breuiloca. quoniam per illam tacitā pupillarem mater excluditur. sentit Bart. in.l.ij.in.vi.col.in prin.de vulga. et pupi. idem in.l.centurio in.j.col.eo.titu. loquens in tacita pupillari comprehensa incompendiosa. vbi ait q in hoc differunt tacita pupillaris habita in expressa vulgari et tacita pupillaris contenta in compendiosa. videatis alios in.d.l.centurio. et q tacita pupillaris habita in reciproca et breuiloqua excludat matrem tenet etiam Bar.in.l. lucius. in. iij. coll. illo.titu. vbi vide posteriores. ratio diuersitatis inter has tacitas est. quia tacita pupillaris contenta in expressa vulgari nec specialiter nec generaliter intelligitur sed tantum a iure. Bart. in.d. vj.col.in prin.sed tacita pupillaris comprehensa in compendiosa illa dicitur tacita specialiter tamen potest dici expressa generaliter nam sub generalitate verborum cōprehenditur pupillaris. ita etiā
140 Bart.in.d.l.centurio in.j.col.† vbi subdit matrem excludi per istam pupillarez comprehensam in compendiosa et prosequitur dicēs. vt patet in.d.l. precibus. et in.c.j.de testa.in.vj.in tacita pupillari contenta in reciproca vel breuiloqua due fuerunt opiniones. prima q omnes substitutiones habite sub reciproca et breuiloqua sunt expresse ita dicit glo.in d.l.lucius.contrarium tenuit glo.in.d.l. precibus dicens q substitutiones cōtente sub breuiloqua et reciproca sunt tacite. ideo Bart.in.d.l.lucius in.d.iij. col. ait q substitutio breuiloqua vel reciproca continet substitutiones expressas generaliter et ita potest intelligi glo. cum alijs in.d.l.lucius. et quia sunt generaliter expresse non specialiter isto respectu possunt dici tacite. et sic est intelligenda glo.cum simi.in.d.l.precibus. et ob istaz causam in.d.l.precibus tacita pupillaris non excludit matrem quia nullo modo est expressa. Bart. in.d.iij.col. et in.d.l. ij.in.d.vj.coll. Unuz tamen est q ēquis mater non excludatur per substitutionē pupillarem tacitam in expressa vulgari contentā vt vidistis. quod procedit nō solum in matre verum etiam in alijs ascēdentibus quos ipse filius preterire non potest. Bart.in.d.l.ij.in.v.col. alias in vj.hanc.doc.Bar.sequuntur alij.in.d.l. ij.in prin.z ibi refert et sequitur. Jas.in ix.col.dicēs q cum ista decisione Bar. transeunt indifferenter moderni presetim. Alexā. quam comprobat ibi Areti. duplici fundamento. et Jas.in.d.ix.col. ait. se vltra scribentes cōfirmare opinionem hanc Bar. et cōmunem alia duplici ratione. quos poteritis videre. † tamen si probatur testōrem voluisse matrem excludi vigore dicte tacite pupillaris excluderetur. glo.est in.d.l.precibus in verbo omnimodo. approbata ibi per docto. z per Bar.in.d.l.ij.in penul.col. pro qua est tex. quem allegant.d. glo. et Bar. in locis prealle. in.l.in testamento. in fi.C.de testa. milī illam etiam glo. cōprobans. Bal.in.l.fi.in.j.col.de insti. et substi. inquit pro ea esse ibi tex. ad quem ipsa non aduertit de qua etiam meminit ipse Bal.in.l.centurio.ſ.alle. vbi refert. Ly. ita tenere in loco per eum alle. Ex quibus enim presumatur talis voluntas defuncti. notat Bar.in.d.l.ij.in.viij.col. que simpliciter sequitur Alexan. in.iiij. volu. in consi.c.incip. visa parte testamenti. omnes transeunt cum Bart.in.d. l.ij.in prin.et vbiq. Bal. Ang. et Saly. in.d.l.precibus. vbi Bal.in.ij.col.in fin. ampliat primam presumptionez ex qua tuor que principaliter ponit Bart.in.d. viij.col. etiam si testator dixisset ex interuallo post testamentum. † nam actus
142 ēq tumcunq perfecti recipiunt formam declaratoriam non dispositoriam. l. heredes palam. ſ. sed et si notan. ff. de testa. vnde cum istud veniat ad declarationem dispositi potest fieri seorsum. cui sic non obstaret dicere. q hoc dictum nudum nihil operaretur. l. verba. l. sancimus. C. testa. l. perfecta. C. de dona. que sub. mo. l. sciendum. versi. dictum. de edicti. edic. circa predicta quatuor vide Jas. in.d.l.ij.in pn.in.xj.col. cum seq. † Ad
143 probandamq istam voluntatem requiruntur duo testes quia ista probatio est declaratoria volūtatis testatoris in qua sufficiūt duo testes. d.l.heredes palam. ſ. si quid et ibi glo. et Bart. idem in.d.l. ij.in.vij.coll. reiecta alia opinioē quam ibi dicit. Idem tenet Bald.in.d.l.precibus in.ij.col. vbi primo tenet contrariū assignans rationem quia est augmentū dispositi et non simpliciter declaratiuū. subdit tamen illico oppositum z sic cum Bar.pe.d.ſ. sed et si notā. quia perfectū ius declaratur et oppositoni legis accedit oppositio hominis secus si esset q̄d omnino de iure et de facto extraneuz. l. cum proponebatur de lega. ij. cum predicta decisi. Bar.in.d.vij. col. transeunt omnes in.d.l.ij. vt per Alexā. ibi. z Jas. in.d.xj. col. vbi ait ita vltra scribentes ad confirmationem addenda. primo q tenet idez Bar.in.l.lucius. in.iiij.col.de vulga. et pupi. vbi firmat fortius in x̄si. sed p̄ p̄dicta oppono. q sub ḡtalitate breuiloq̄ continea pupillaris vel nō effectiue. est quedā declaratio voluntatis q̄ declaratio pōt fieri sine noua solēnitate per.d.ſ. iz z si notā. alias. d.ſ. si q̄d. cū. d. glo. ibi. Sc̄o. declaratio libelli non est mutatio nec nouus libellus ideo nec noua solēnitas nec noua formare queritur. tex. est nota. quem ibi notant cano. valde. in.c.littere. de dila. tertio. q ille q̄ declarat non disponit aliquid sed quid in preteritum actum sit ostendit. ita Bald. per tex. ibi. in.l.cum testamento. C. de testa. manu. vbi etiam allegat. l. hunc scripture. ſ. pe. ff. ad. l. aqui. et nota in ppo-
144 sito precedentium † q tacita pupillaris presumpta que citra mentē testantis sola iuris auctoritate presumitur nō excludit matrem quia auferret matri legitimaz
145 que est quasi de iure naturali. qō est inconueniens. † tamen tacita probata cōiecturaliter excludit matrē z durius agitur cum matre per testatorem ḡ per. l. et hec tacita probatur ex. d. quatuor. Bal. in.d.l.precedentium. in.ij.col. Nō omitto qō
146 ponit Bar.in.d.l.ij.in fi.col.† q si testator reliquit vxori sue aliquid donec vitā vidualem seruauerit. ipsa transeunte ad secundas nuptias per dictum transitum sicut priuatur legato ita a tacita pupillari. qua decisione. Bart. transeunt Bal. Ang. et Saly. in.d.l.precibus vbi Bal.in.ij.col.versi. vel ponamus inqt. q si testator dixerit q volebat matrez impuberis habere decem si non nuberet. et nubat. nedum legato sed hereditate pupilli priuabitur quia si noluit eam habere legatum si nuberet multo fortius nec vniuersam hereditatem. vt ibi eleganter per eum. et in consi. ccxviij. in.j. volu. Hanc conclusionem tenent omnes indifferenter cum Bart.fm Jas.in.d.l.ij. in.xj.col. vbi ait se dubitare vehementer de illa quia fundamentum Bart. z doc. non videtur sibi tutum. quia non sequitur testator voluit priuare matrem legato ipsius testatoris. ergo etiaz voluit priuare luctuosa hereditate pupilli, quia hereditas pupilli est magis debita q̄ illud quod relinquit testator. tex. est in.l. fi. in ver. multo magis. C. de insti. et substi. fm communem intellectum. et ita esset arguere de minori ad maius ponderandumq est et fortius q in istis dispensationibus que contra ius sunt non solū non est licituz arguere a minori. imo nō est licita extensio ad casum maiorem habentem rationem. sic firmant. Lano. in c. postulasti. de rescrip. Abb. in. c. ad aures. eo. titu. nisi saluando Bart. et doc. diceris. q cum istud tantū pēdeat a presumpta voluntate testatoris considerato solum testatore possit argumētari vt arguit Bart. oppo. etiam contra. d. conclusionem. Bart. et docto. arguens. q ēquis tacita pupillaris contra matrez pupilli in honestum vel turpe facientem post mortem testatoris admittatur. Bar. in.d.l.ij.in fi.col. per notata. in.l. fideicōmissum. C. de fideicom. et. l. sororem. C. de his qui. vt indig. cum quo tenet. Arc. in.d.l.ij. defendens eum z ibi Jas.in.xij. col. vbi postq̄ refert reprehensionem. Jmol. z Alexan. ibi contra Bar. et intentionem Bart. fm Alexā. dicit q teneas cum Bar. z respondet ad argumentum sumptū ab. Jmol. et Alex. contra Bart. hanc doc. Bart. etiam defendit Aret. cōsi. clv. incip. periculosum est. Non tamē sic dicendum videtur si contraheret secundas nuptias. quoniaz inuenitur q si mulier inhoneste viuit perdit lucra acq̄sita cōstante matrimonio. l. iij. titu. iiij. lib. v. ordi. a cuius contrario sensu non perdet illa per transitum ad secunda vota probat ad literam. l. xij. j. et quia nulla l. cauetur q mater per secunda vota per

Universidad de Deusto
Biblioteca

tacitam pupillarē priuari debeat de quo ī. dicam ista. l. Secundo habetur q̄ per inhonestam vitaz mulier alias vxor priuatur donatione. l. ix. fo. ll. lib. iij. tit. de las dona. non tamen ita esset secundo nubendo quoniam licet perdat proprietatem. l. femine in prin. de secundis nup. non vsufructum. d. l. versi. nec quic q̄. et ibi Bart. glo. est in auctē. in donatione illo tit. l. ij. facit per inhonestam vitam vxoris pars lucrozum constante matrimonio acquisitozum venit ad heredes mariti q̄uis non sint de descendentibus. sufficit tamen esse heredes mariti. d. l. iij. per eius generalitatem. ibi sean buelt os los tales bienes a los herederos del marido. non ita erit vxor secundo nubente quia ad hoc vt perdat proprietatem iurta dispositionem. d. l. femine requiritur q̄ sint filij quibus. d. proprietas applicetur. glo est que sic intelligit tex. in. d. l. femine. in verbo filijs. idem tenet Bart. in aucten. ex testamento. illo tit. de secundis nup. dicens q̄. d. l. femine non habet locū nullo superstite filio reprobans glo. ibi tenentem q̄ mulier venies ad secunda vota etiā nullo superstite filio priuatur proprietate. contra quam glo. Bal. in. d. aucten. ex testamēto dicit q̄ docto. tenent contrariuz. pro quibus est tex. qui hanc determinat. q. fin cum ibi qui non inuenitur correctus. in. d. l. femine. §. fi. idem dicit Bart. in. d. aucten. ex testamento. dicens q̄. d. l. femine in fin. dicit contra d. glo. et q̄ in nulla parte iuris inuenitur correcta. d. l. femine. in fin. et illo anno consulendo et iudicando bene quinque vicibus dixisse contra illam glo. Saliq̄ aduersus eam tenet in. d. aucten. ex testamento. Confirmo per. d. l. femine in prin. a contrario sensu. quod vult. d. glo ibi. in. d. verbo filijs. probatur etiaz in. d. l. femine. ibi susceptis ex priore matrimonio filijs iunctis verbis. d. l. ibi ad filios quos tē: nam ablatiuus absolutus conditionem inducit. l. a testatore. de con. et demonst. quarto probatur naz licet legatarius perdat legatum adulterando cuz vxore testatoris vel eam stuprando fin notata per glosas et scribentes in. d. ll. fideicommissum et sozorem: non autem amittet illud si illam duxit in vxorem. Bald. in. d. auctentica. ex testamento. in. iij. col. Ex quibus videtur sequi et sic contra Bart. in predicto casu. q̄uis per impudicam vitam vxor repellatur ex tacita pupillari. Predictam tamen conclusionem tenent omnes indifferenter cum Bartolo. vt dixi allegando Jass. in. d. l. ij. in. d. xj. col. quam conclusionem seu doctrinam sic intelligo. Pater substituit vulgariter filio impuberi et vxori sue donec vitam seruauerit vidualem aliquid reliquit. ipsa ad secunda vota transeunte perdit legatum de iure nouo autenticozum. cum conditio vidualis in vidua non spernatur in aucten. cui relictum de indic. vidu. toll. q̄uis de iure ffozum. conditio que inducit viduitatem in omne tempus respectu omnis persone et loci reiciatur. l. sed si hoc. § cum vir. z ibi Bartolus. de condi. et demonst. et sicut priuatur legato ita a tacita pupillari presumpta voluntate testatozis. dixi. nam cum vxor veniret nubendo contra voluntatem mariti expressaz nimirum si presumatur cōtra eam vt per tacitam pupillarem excludatur. si enim expresse voluit testator vxorem legato priuari si nuberet. non est insonum si tacite voluisset et a tacita pupillari. Preterea certum est q̄ si pater substituisset filio pupillariter expresse matrez exclusam. d. l. Papinianus. d. §. sed neq̄ impuberis. d. l. precibus. sed pater videtur honozare vxorem nō substituens filio pupillariter expresse. Secundo honozauit eam in legato. et credendum est q̄ testator voluit vxorem vti istis duobus honozibus. aut nullo in effectu. maxime cum hoc relinquatur arbitrio et voluntati mulieris qua conditionem non implentem de se sola conqueri debet. z quia est voluntarie a testatore apposita hec conditio in specie z non per equipollens implenda est fin Bartolū. et omnes in. l. gallus. §. et q̄d si tantum de libe. et posthu. et ibi Jaso. in septima coll. † Si tamen pater so- 147
lum substitueret vulgariter expresse nullo legato vxori relicto sub dicta conditione. q̄uis vxor secundo nubat per tacitam pupillarem non excludetur. ista conclusio sumitur ex dictis per Barto. in precedenti conclusione. secundū Jason. d. l. ij. in. d. col. xj. vbi dicit q̄ Bartol⁹ innuit clare. q̄ si testator nihil direxit tunc per transitum ad secundas nuptias non excluditur per tacitam pupillarem. hanc opinionem Bartoli tenent Joan. de imola. Alexander et Aret. in d. l. ij. et idem Aret. in. d. consilio. clv. incip. periculosum est in sexta et nona col. contra. Ang. tenentem contrarium in. §. fin. d. l. ij. et in. d. l. precibus in lectura perusina per motiua. de quibus per eum in d. duobus locis. et predicti alij tenen-
148 tes cum Barto. dicunt fundantes hanc partem. † quia nulla. l. cauetur q̄ mater transeundo ad secunda vota per tacitam pupillarem priuari debeat. et de ista materia priuatiōis ad secūdas nuptias est bona consequentia non reperitur. l. ergo hec priuatio inducenda non est. tex. est in. §. cum igitur ibi nec quelibet est lex aliquid tale dicens. in aucten tica. de non eligendo secundo nuben. colla. j. quem text. notat ad hoc Baldus in. d. auctenti. ex testamento in. iij. col. preterea. q̄uis mater transeat ad secunda vota tū succedit filio ab intestato. Jas. in. d. l. ij. in. d. xij. col. ad qō allegatiura. nec ista est censenda grauis iniuria secundum eum ibi etiam allegantem z sic quelibet iniuria nisi sit grauis priuationem non inducit. l. iij. §. fina. ff. de adimen. lega. † Et ne mirandum si a
149 tacita pupillari mater excludatur impudice viuens post mortem testatozis vt dixi allegando Bartolū. in. d. l. secunda fin. col. et ibi Aret. et Jaso. tenentes
150 cum Bartolo. † quia licet mulier vidua: dum est in viduitate gaudeat priuilegio mariti. l. filij. §. vidua. ad municip. nam videtur esse in matrimonio donec est vidua. l. fin. de bonis mater. quam rationem ponit Bartolus. in. d. §. vidua. glo. est que etiam hoc voluit in. l. j. §. ex actio. de rei vxo. ac. Si tamen luxuriose viuit perdit priuilegium mariti. probatur. tertus enim in. d. §. vidua. dicit q̄ vidua mulier amissi mariti domicilium retinet exemplo clarissime persone per maritum facte sed virum q̄ alijs interuenientibus nuptijs permutatur. † et sic 151
per transitum ad secunda vota priuilegium primi mariti permutatur priuilegio secundi. et per cōsequens primi perditur priuilegium z multo fortius impudice viuendo. per text. et ibi Bartolus et Bald. in. l. bis solus. de reuo. dona. † vbi pene statute contra secundo nu- 152
bentes fortius contra luxurioſe viuentes locum habent. facit ad hoc tex. in aut tentica. de resti. et ea que pa. in. xj. mense. §. vnum si quidem. versi. inferimus. col. iij. et non immerito dixerat tex. in. d. §. vnum si quidem. ante. d. versi. inferimus. et non lucrari valere mulierez per virum quem sic velociter dehonestauit illa. † Poterit etiam hec pars istius. l. 15
exemplificari in substitutione exemplaria ad pupillaris substitutionis exemplum. l. ex facto. in prin. de vulga. z pupi. l. humanitatis. de impubc. et alijs. §. qua ratione. de pupi. substi. l. xj. tit. v. parti. vj. et non solum in exemplaria expressa iuxta. d. iura. secundum que duas personas tantum habet necesse testator substituere exēplariter filijs mente captus. primo filios mente capti. item si non habet filios tūc fratres mēte capti. alias potest substituere quoscunq̄ vult. et vltra predicta iura. est glo. que sic hoc dicit in. d. §. qua ratione subdens ita contineri in. d. l. humanitatis. idē tenet Bartolus. in. d. l. ex facto. in prin. in. vj. coll. in fi. referēs. d. glo. et Rico. mat. et Sui. de cu. tenentes hoc. z reprobans. Jaco. de are. et Marsil. qui contrarium dicebant. cum Bart. in. d. sua opinione per d. glo. scilicet q̄ mater mente capti possit preteriri in tabulis exemplaribus. tenēt Joan. fab. in. d. §. qua ratione. Bald. in c. si pater. in materia exemplaris substitutionis. de testa. in. vj. Joan. de imola. in. c. rainutius. illo titulo. et volu. Paulus de cast. in. d. l. humanitatis. Imola. et Alexan. in. d. l. ex facto. in prin. vbi dicit Alexan. q̄ hec est magis communis opinio. quam ait etiam esse communē. Jaso. in. d. l. ex facto. in prin. in. xij. col. vbi postea dicit q̄ solus Bald. sibi con-

Universidad de Deusto
Biblioteca

trarius .in. d.l. humanitatis .in septima col.in versi.sexta d iffeentia tenet contrarium.imo q̄ in exemplaria substitutione non possit mater mente capti preteriri.cum quo tenet. Jaso.in.d.xij. col. et corroborat istam partem contra communem in.xiij.col. per motiua de quibus ibi per eum dicentem esse tenendaz istam partem que est humanior.et q̄ repert q̄ ita tenet. Petr⁹ de ancharano. licet nil alleget in.d.c.si pater. idez tenet Jaso. cuius pauciorabus verbis.in.d.l. humanitatis.in secunda col.in fin. Cum communiq̄ opi.predicta tenet. Ang.in d.l.humanitatis.in fin. Aduerte.q̄ licet Jasſ.in.d.xij.col.dicit (vt vidistis) q̄ solus Bald. tenet contra communem in loco preale.primo tenuerant Jacob.de are.et Marsil. quos reprobauit Bartolus.in.d.l.ex facto.in.d.sexta col.in fi.dixi. verum etiam in tacita pupillari contra matrem presumpta contenta in exemplaria. † naz ex causis ex quibus potest voluntas presumpta testōris probari.q̄ voluerit matrē excludere et similes personas per tacitam pupillarem vt dixi in hac parte istius.l. posuisse. Bartoluz.in d.l.ij.in.d.octaua col.ex eisdez causis in tacita exēplaria probari potest.ita Bar. in.d.l.ex facto.in septima col.in fi.dicēs se ita putare per easdem rationes.z.ll. † poterit etiam hec pars.l.habere locum non solum in expressa vulgari sed etiaz in tacita vulgari.quia per eas non pupillo sed defuncto succeditur. insti. de pupi.substi.in prin.hinc dicit Bartolus.in l.j.in prin.in quarta col.in fi.q̄ quartus effectus vulgaris substitutiōis est. q̄ per eam succeditur defuncto nō ei cui est facta allegat.d.principiū.insti. Idē Bartolus in.d.l.prima.in prin. in nona col. ait. q̄ nunq̄ reperitur q̄ per vulgarem pupillo succedatur.et dixerat in pinci. d.nona col.referēs.Bui.de cu.et Mar. syl.per vulgarē succedere defuncto per pupillarem pupillo.vt in.d.pinci. insti. et ar.l.sextiliam.de lega. tertio.ob quaz rationem probatur iste intellectus ad hanc predictaz partem.allegansq̄.d. rationem glo.in.l.fin.C.de institu.et substitu.dicit q̄ vulgaris tacita que continetur sub expressa pupillari admittatur contra matrem pupilli .et ibi Bartolus ait. d. glosā.optime dicere. idem tenet Bartolus.in.d.nona col.cum quo transeunt.Ang.in.d.l.finali.et Imola. in.d.c.raimutus. illa enim glosa. est ordinaria et approbata per omnes in.d.l. fin.secundum Jaso.in.d.l.j.in princi.in decima sexta col.et per Barto.in vtraq̄ l.(et vidistis) idem. Jaso. in.d.decima sexta coll.inquit † q̄ in vulgari substitutione mater non habet prenilegium. quia in ea non tractatur de hereditate filij sed mariti.ideo tacita vulgaris excludit matrem allegat.d.glo.idem tenet ipse in.d.l.fina.in princi.tertie col. † Sed si mater testatoris viueret.tūc tacita vulgaris nō haberet locum contra eam eadem ratione qua tacita pupillaris contra matrem pupilli non admittitur. Bartolus.in.d.l.pma.in.d.nona coll. refert et sequitur. Jaso.in.l.secunda.in prin.in decima tertia coll. de vulga. et pupi. † et mater testatoris ex tacita pupillari excludit matrem pupilli. quod satis placet Bartolo .in.d.l. secunda. in prin.sepi allega.in fin.col.referenti ibi et sequenti.Bui.de cu.contrarium tenent. Albe. in rep.rubri.ff.de vulga. et pupi.in. lxv. col.in fin.et Joannes de imola. in.d.l. secunda.in prin. et in.d.c. raynutius. co quia fundamentum Bartoli. in. d. fin. col.stringit contra eum. cum ab intestato mater tanq̄ proximior preferatur et excludat auiam. quia est proximior vt habetur in auctentica. defuncto cum ibi nota. ad Tertul. Tenenda tamen est ista conclusio Bartoli secundum Jasſ. in.d.l.secunda.in princ. in decima tertia col.subdente q̄uis passus sit dubi⁹ put etiam fatentur. Aret.et Alexander.in.d. l.secunda.quia vt pluries dictum est totum pendet in presumenda voluntate testatoris. sed testator magis presumitur diligere matrem propriam q̄ vxorem. nec videtur attendi prelatio in successione.patet.quia licet ab intestato pariter succedant mater pupilli z frater eius de iure cōmuni.l.si quis.C.ad.d.aucten. Tertul. defuncto. cū alijs. † tamē frater impuberis veniens per tacitam pupilla-

rem matrem excludit. quia presumptio est q̄ testator volut filium suū vxori preferri.argu.l. cum accessimi cum simi. C. de fideicommiss.volut glosa.in.d.l.precibus circa finem vlume glo.senti. Azo. in summa.de vulga.Jacobus de et plures alij.in.d.l.finali.de instit.et substi.quod Bartolus videtur multum consonum voluntati defuncti.in.d.l.secunda.in.d.finali.col.ad quod facit.l. peto. §.fin. de lega.secundo facit etiam.l.lucius titius in secunda.ff.de here.insti. et l.generaliter.C.de institu.et substitu, et ita tenent cum Bartolo. Alexander. et Aret.in.d.l.secunda.in princi.z ibi. Jaso.in.duodecima col. vbi ait tenendam istam opinionem Bart.et magis communem(q̄uis Bal.z Joannes de imola.tenuerunt contrarium in locis relatis per eum.in.d. xij.coll.) eo quia tacita pupillaris excludat vel ne matrem fundatur solum in voluntate presumpta defuncti.d.l.fin.sed voluntas defuncti magis presumitur erga filium q̄ vxorem. quia in omni materia semper presumitur quis velle preferri filios suos patet iuribus allegatis per Bartoluz.in. d.l. secunda.in.d.fin.col.vbi allegat.d.l.generaliter.patet etiam in contractibus.in l.tale pactum.§.fi.ff.de pac.in l.si vnq̄. C.de reuoca.dona. Preterea hec pars locum haberet si est facta ad piam causam vulgaris substitutio. † puta testatore substituente ecclesiam vel hospitale.q̄ tunc tacita pupillaris que sub expressa vulgari continetur excluderet matrem. quia verisimile est q̄ testator plus animam suam dilexerit q̄s vxorem.cum prima charitas a seipso incipiat. l. preses cum glo.C.de serui.et aqua. et anima testatoris cuiq̄ persone sit preferēda.l.sancimus.in prima z secunda.de sacro sanc. eccle. Istam conclusionem tenet in specie.Ang.in.d.l.precibus.in lectura perusina.quam ibi sequitur et reputat notabilem. Paulus de cast. et quāmis Alexan. in. d.l.ij. in prin.et in.d.l.precibus. aliqualiter dubitare videatur. tamen consulendo intrepide istam tenet decisionem.in consi.xxxviij.incip. viso themate de quo supra omisso longo verboruz apparatu.in.j.volumi.z consi.xij. incip. attentis verbis testamenti.in nona col. in.ij.volu.et consilio.xcij. incip. super eo de quo queritur in superiori themate.in quarta col.ad fin.in.d.iij. volu.refert et sequitur. Jasſ.in.d.l.secunda.in princi.in.d.xij.col.et in.d.l. precibus.in quarta col.vbi ait facere quod tenet glo. fin.in fi.ibi.q̄ si substitutus fuisset alius filius testatoris q̄ ille filius ex tacita pupillari matrem excluderet tanq̄ magis dilectus.et q̄ ab ista decisione. Ange. quemq̄ discedere non inuenit. Sed inuenire q̄ in contingentia facti eam duplicitur limitat. Francis. de are.in.d. cōsilio.clv.incipi. periculosum est ad fin. quem ibi videatis. predictas duas limi. refert. Jasſ.in.d.quarta col.cum prin. sequentis.primam quarum corroborat ibi Jasſ.allegās quod volut egregie Bal. in.l.filio preterito.in.j.col.in fin.de iniusto.rup. vbi tenet † q̄ licet testator in testamento preterijt ignoranter filium posthumum. natiuitate talis posthumi ignoranter preteriti testamentum rumpatur in totuz et omnia legata corruant. nec per aucten.ex causa.de libe.prete.sustineantur.inquit Bald. vbi supra.ad verum esse quādo legata sunt voluntaria. Secus si necessaria facta pro vsura tum restitutione vel male ablatorum. Talia enim legata sunt necessaria non precise sed causatiue si vult animā suam saluari. que legata sustinentur per.d. aucten, ex causa. quia presumitur testatorem animam suam magis q̄ filios dilexisse.idez voluit Bald.ipse.in.l. titius. in prin.de libe.et posthu. hanc. doc. Bal. sequuntur. Ang.etimol.in.d.l.filio preterito.z in.d.l.titius in prin. Joan.de ana.in consi.xxviij.incip.visis et ponderatis in penul.col.et Fran.de are.in consi.xciij.incip. viso legato.i. j.col.ista decisio Bal. est solēne verbum fm Jasſ.in.d.iiij.col. subdentem ibi q̄ videtur predictam determinationem bene facere pro.d.limi. Fran.de are. Sed se putare. q̄ dictum. Ang.generaliter procedat non restringendo ad terminos limitationis predicte.z pbat.qz quicq̄d relinquit ecclesijs vel pauperib⁹ lz nō pro male ablatis vel

Universidad de Deusto
Biblioteca

vsuris ertortis relinquatur dicitur ad pias causas et sic pro anima. vt patet ex traditis per Bartol. in rep. l. j. de sacro san eccle. in. xiij. et. xiiij. col. vbi p Bal. et alios. quod ex multis simi. comprobari posset. maxime ex illo qđ dicit Bart. in. l. lincam margaritarum. §. quesitū est ff. ad. l. falci. Ang. in. l. j. §. ad municipiū. co. titul. † q si testator relinquat certam pecuniam vt pingantur figure sanctorum in ecclesia dicitur ad pias causas allegat Bart. vbi supra. l. titia. §. fin. de auro z argento lega. subdens q ex tali legato non detraheretur falcidia z sic pro anima. tamen non est pro male ablatis. si ergo omni casu est pro anima testatoris. militat fundamentum. Ang. q testator magis presumitur dilexisse animam q̃ vxorem. nisi dicas q quando substitutio fit in pauperes vel in aliam piam causam pro male ablatis aut vsuris ertortis q tunc relictum pro anima necessariuz causatiue dicitur vt supra dixi. nā alias periculosum esset anime. que ratio cessat quando non fit pro male ablatis. vel vsuris ertortis. In qua predic. limi. Jas. in. d. iiij. col. ait cum tenere q quando testator filio pupillo ecclesiā vel pauperes substituit q̃nis nō pro male ablatis fecerit. talem piam causam ex tacita pupillari venire matre exclusa. quia talis substituto omni casu ad pias censetur causas z sic pro testōris anima. quia quidquid ecclesijs relinquitur vel pauperibus licet non pro male ablatis z̄c. vt dixi. et postea. Jas. in preal. iiij. col. resident dicens. predic. limitationem esse bene notan. quia vtilis est. circa secundā limitationem. d. Fran. de are. in. d. consilio. ad. d. decisionem. Ang. in. d. l. precibus. in. d. lectu. perusina. videte. Jas. in. d. iiij. col. † Non taceo hic. q licet substitutus qui ex expressa testatoris voluntate venit. ad ius accrescendi excludendum coniuncto heredi preferatur. l. ij. §. si duo. cum simi. ff. de bono. posses. secundum tab. limitatur. nisi aliud sit ex mēte presumpta defuncti per quam per ius accrescendi cōiunctus substituto preferatur. l. quidam testamento. vbi Bart. et alij notant. de vulga. et pupi. Confirmo. certum est † q licet causa testati cau saz intestati cessare faciat. l. anteq̃. C. cō munia. de succes. quoniam donec ex testamento succedi potest. nunq̃ ab intestato succeditur. d. l. anteq̃. regula q̃diu ff. de regulis iuris cum alijs. hoc tamen fallit. si ex presumpta mente defuncti aliud appareat. ter. est cum exemplo. et ibi Bart. in. l. si quis ita heres instituatur si legitimus. ff. de here. insti. Bald. in. d. l. anteq̃. qui. d. l. si quis ita heres reddit singu. in. l. j. in fi. C. de testa. tute. ad hoc. scilicet † q testator potest disponere legitimam tutellam preferri testamentarie. sicut potest in hereditate vt in. d. l. si quis ita heres. ideo nō immerito Bald. in. l. fin. in. y. col. de impub. et alijs. notat. † q ex coniecturata mente defuncti receditur a vi et a natura coniunctionis x̄balis. Aduerte. † q predicta mēs seu voluntas testatoris presumpta sortitur effectus de quibus supra quando testator processit ad dispositionem et non aliter nam non sufficeret testatorem voluisse ter. habemus et ibi exemplum in l. quidam cum filiuz. ff. debere. insti. quē ibi ad hoc notant. Baldus. et Joannes de imola. et dicunt † limitari iura quibus dicitur q magis attenditur voluntas testatoris q̃ verba vt procedant quā do testator ad dispositionem processit. Confirmo. † propositum in mente retentum nihil operatur. l. si repetendi. C. de condi. ob causam. facit. l. vna. §. vbi autem. versi. sin autez ad deficientis. ibi nam si contrarium testator volebat. nulla erat difficultas disponere de casu. tollen. per quem textuz ibi Baldus. in tertia col. in prin. notat † q si quis non loquitur nec velle presumitur. Adidem facit textus in. c. inter corporalia. versi. vn de si circa translationem. de translatio. episcopi. Et per consequens de mente testatoris constare debet. † in dubio autem presumitur testatorē voluisse qđ verbis expressit † quia verba sunt note earum passionum que sunt in animo. l. laboo. §. idez tu vero. de supelle. leg. Bal. in specie in suo cōsi. schismat. posito post rubr. C. si quis ali. testa. prohi. in. x. col. versi. perspicaciter. Cōfirmo. † nullum

est maius mentis nostre testimonium q̃ qualitas inspecta verborum. Baldus in. c. j. de testi. Accedat in adiutorium. † non credimus hominem velle nisi id quod dicit. ita notat Baldus in. l. voluntatis. in prima coll. de fideicommis. ad quod allegat iura. corroboro. † vbi habemus verborum sonuz interprete non egemus. Baldus. in. c. j. in. v. colum. de consti. fortifico. vox est mentis euidentissimum argu. Baldus. in. l. ea que. in j. col. quomodo et quando. iu. † vnde dolus animi probatur ex verbo. notatur per glo. et scribentes in. l. fulcinius. §. sed is qui. quibus ex causis in posses. ea. per Dy. in. c. possessore. de regu. iu. in. vj. et. l. apud celsum post princi. de excep. doli. Non omitto in proposito † q lingua est nuntius et organum tuba et preco intellectus et creditur nuntio nisi probetur contrariuz. l. magis puto. §. illud. versi. ne tamen cum alijs de rebus corum. Nuntius autem ab intellectu electus est verbum voce prolatuz. et ideo verborum significationi creditur. l. non aliter. de lega. iij. † vnde tabelliones de animo conficiunt instrumentum per vocem et idem in testibus. † et per auditum cognoscimus intellectum. l. qui testamento. §. fin. ff. de testa. l. testium. C. de testi. Baldus in. d. consi. in d. x. col. † Aduerte etiam q ad hoc vt d. mens seu voluntas presumpta testatoris operetur requiritur. q verba testatoris ex quibus dicta mens eius sequitur aut resultat. menti illius saltez improprie conueniri possint. secundum Bart. in. l. in ambigno. ō rebus. du. facit quod habetur in. l. si quis in fundi vocabulo. de lega. j. dum dicitur ō testatore volente appellatione vestis etiam argentum contineri. Unum tamē est † q qui onus tutelle pupilli recusat non per hoc perdit commodum pupillaris substitutionis casus est qui alibi non habetur secūdum Bal. ibi in. l. amicissimos in princi. ff. de excusa. et tempo. ca. nam non intelligitur relinqui propter officiū id quod relinquitur post deposituz officium. qđ est menti tenendum secundum eundem Bald. in. d. l. amicissimos. in princi. vbi predictam rationem ponit pro secundo summario. ad. d. l. in princi. Posito q recusans onus tutelle perdat legati emolumentum. l. nemo. §. fin. illo titulo et volu. l. etiam si partis. de lega. primo z et. d. l. amicissimos. in prin. et ibi Bald. Et q̃nis tutor a substitutione predicta nō repelleretur ex isto capite. scilicet nō administrate tutelle. dixi. ex alio capite illam perdere potest. si ipse non acceptauit tutellam neq̃ pupillo tutorem petijt. q tunc a commodo. d. substitutionis erit exclusus iuxta. l. sciant. C. de legi. here. de quo vide Dida. de segu. in. d. volumi. folio. cxxxj. in tertia col. cum cum sequenti. vbi loquitur de hoc et infert septima conclusio. Et pro maiori declaratione puncti nostre. l. in quo laboro recordor q Montal. in. l. iij. titul. v. parti. vj. inquit. † q circa substitutiones que in vsu sunt. signanter circa vulgarem et pupillarem in quibus frequenter dubia occurrunt et litigia inter partes mouentur. aliquas speciales conclusiones sub breui compendio super illa. l. apponere decreuit. z posuit triginta per ordinem quas examinare mihi nō licet. videte illas. et in materia. Dida. de segu. d. volumi. folio. xlj. in. ij. col. in fin. cum. v. sequen. vbi ponit. xxv. conclusio. † preterea videtur q. d. verba huius. l. locum habeant in tribus casibus de quibus in. l. xxiij. titu. xj. parti. iiij. in quibus fallit regula dicens q dos profectitia reuertatur ad patrem mortua filia in matrimonio sine liberis. quam regulam ponit. l. xxx. eisdem titu. et parti. cum simi. vulga. q in illis casibus dos erit mariti. quorum primus est per pactum inter virum et vxorem de dote donationeq̃ propter nuptias lucranda solu. ma. morte vnius coniugum. vt per totum. ff. de pac. dota. et. C. de pac. cōuenta super dote. maxime per. l. ex morte. cum auctenticis sequen. et. l. lege leonis illo titu. quod de lucranda dote ad donationem propter nuptias premortuo viro extenditur. autē. equalitas supra allega. q̃nis principium eius non expressum fuit. et. d. l. xxiij. quod intelligendū est quando substinent onera matrimo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

186 nij. † quia sicut vxor non lucratur donationem propter nupt. quando non substinuit onera dotis dãde. vt dicit tex. in
187 auctẽ. dos. lata. C. de dona. ante nup. † ita nec marit⁹ vigore pacti vel statuti dotem lucrari debet quando onera matrimonij non substinuit ratione correlationis. Bal. in. d. auctẽ. dos data. in. j. col. allegat etiaz. l. ab hostibus. ℌ. si vir. ff. solu. ma. refert et sequitur. Dida. de segu. in d. volu. folio. xlvj. col. iij. licet nõ referat. d. ℌ. si vir. †
188 vnum tamen est q̃ si soluto matrimonio mulier petat vt sibi donatio constituatur taliter vt tantum ipsa de donatione lucretur quantum vir de dote si mulier decederet in matrimonio ex pacto de lucranda dote non est audienda et imputetur sibi quoniam constante matrimonio fieri hoc non petijt. per gl. in. d. auctẽ. dos data (cuius contrarium videtur supra dixisse allegando. d. autẽ. equalitas. et. d. l. xxiij.) nec per hoc impedietur pactum initum de dote lucranda vt in. d. glo. quam ibi dicit notabilem
189 Bal. Jn quo sciendum est † q̃ inter virum et vxorem potest apponi pactum de tota dote lucranda si vxor premoriatur. et valet ipso iure pactum etiaz si mulier sit minor tamen datur in integrũ restitutio. si autem hoc lucruz veniret ex. l. vel statuto non cõpeteret contra. l. vel statutum restitutio. l. sine. ℌ. lucius. ff. de admi. tuto. nisi per indirectum quia contra dotis conuentionem restitutio peteretur et per consequens aduersus statuti effectum. non cõtra statutum. ita Bal. in volu. suorum statutorum. folio. xxix.
190 col. ij. et in. l. vna. C. si aduer. dotem. † vbi heres minoris que sua facilitate omnia bona sua in dotem dederat cum pacto de lucrando vel sine. potest ex persona mulieris vt excess⁹ huiusmodi corrigatur in integrum restitui. que. l. est bene notan. ſm Bal. ibi. †
191 Secundus est ob adulterium vxoris per quod maritus lucratur dotem. l. cum mulier. la. j. ff. solu. ma. in auctẽ. vt liceat matri z auc. ℌ. si de adulterio. coll. v. alias. in. ℌ. quia vero plurimas. versi. si de adulterio. qõ procedit etiam in dote promissa. facit. l. mulier. ff. de condi insti. Bar. arguẽs ad vtrãq; partem tenet istã in consi. cxxxij. incip. statuto ciuitatis. ipse tamen voluit contrarium in. l. iubemus. ℌ. sane. el. j. de sacro. san. eccle. inducẽs tex. pro hoc in auctẽ. de nõ eligẽ. secun. nub. ℌ. pen. col. j. de quo videatis etiaz Bal. in. l. fi. in. j. col. in fi. C. de dotis promi. Ang. in ijsdem terminis statuti (de quo per Bar. in in. d. suo consi.) in consi. clxxx. et q̃plures remissiones in quadã additione ad Bar. in. d. ℌ. sane. super verbo promissa. et additio incipit dos est promissa. Aduerte q̃ teneas primam opi. quaz etiam tenet Tlenzellinus. in. c. plerũq;. in p̃n. in appostillis z latius in. c. fi. de dona. inter virum et vxorem. per. d. l. mulier. in prin. ff. de cõdi. insti. quã ad hoc dicit notabilem. Do. Joã. lupi. de pal. ru. in sua rep. rub. predicte. z. c. per vestras in du. col. lxxx. versi. habet aliũ z quartum effectum. vbi allegat quoq; Bal. p hac opi. in. d. l. mulier. in p̃n. z ibi ad hoc est glo. notata per eundem Bald. pro hac parte etiam est tex. in. l. cum post mortem. ℌ. j. versi. sed is de quo. iuncta ibi glo. super verbo promiserit. ff. de admi. tuto. ad idẽ sunt iura in. l. j. titu. vij. lib. iiij. foro. ll. l. ij. titu. xv. lib. vij. ordi. z. l. pen. incip. el marido que matare. j. que loquuntur generaliter de dote. ergo generaliter debent intelligi. l. de pretio. ff. de publicia. Ad idem facit bon⁹ tex. in. l. ex morte. ibi deberit seu promiserit. C. de pac. conuen. et. l. xxvij. ibi dico o promctio. j. † de iure huius regni adulteri in manibus mariti poni debent. vt de eoruz personis et rebus ad libitũ facere possit. d. l. j. tit. vij. lib. iiij. foro. ll. † perditetiã vxor arras. l. fi. titu. ij. lib. iij. foro. eo. † vlteri⁹ medietatem acquisitorũ cõstante matrimonio. l. v. titu. v. lib. iiij. illo foro. pbat. d. l. iiij. in fi. titu. iiij. lib. v. ordi. loquens in vidua luxurioſe viuente. † et insuper ob adulterijũ perdit vxor bona paraphernalia. glo. est in. c. plerũq;. de dona. inter vi. et vxorem. quã reputatam singularem ait. Jas. in. l. ij. in p̃n. in. j. col. in fi. ff. sol. ma. et in rub. C. de iudi. cũ illa bona sequantur ipsius dotis naturaz. Dida de segu. fol. lxvij. col. iij. in. d. suo volu. pbat. d. l. j. fori. ibi z de quanto han. † et q̃ dicaĩ

192 193 194 195 196

bona paraphernalia. videte Bald. in. c. iuranit. de proba. glo scribentes. z Jas. in. l. maritus. C. de procu. Predicta procedunt etiam in sponsa de presenti. facit. l. nihil. in prin. rerum. amo. ſm Bar. ibi
197 vbi inquit. d. l. facere ad. q. † q̃ statutum loquens q̃ vir lucretur certam partẽ dotis vxoris predefuncte habeat locũ etiã si cum ea nõ habitauerit si per verba de presenti matrimoniũ contractum fuerit. ad quod allegat in preale. loco. etiam. l. cum hic status. ℌ. si quis sponsam. et. ℌ. si mulier z maritus. de dona. inter virum z vxo. z. l. res. cum. l. seq. C. illo titu. de q̃ videte Bal. in. l. non sine. de bonis que. lib. in. d. auctẽ. dos data. z in. l. j. C. vnde vir. et vxor. late per Saly. in. l. cũ te. C. de dona. ante nup. z. l. ij. titu. xv. lib. vij. ordi. ſm ec ad tale lucrũ carnalis copula requirit. tex. est in. l. deo nobis. post p̃n. ibi lucri nomine. cõ epiſ. z cleri. vbi est expressiuz z menti tenendũ. ſm Bal. ibi. in. ij. col. vbi. sed inxta q̃ talis copula ad predictum lucrum nõ requiritur. quẽ vide in. d. l. non sine pro doctrina. Bal. in d. l. deo nobis p tex. ibi vt dixi. facit tex.
198 in. l. cũ fuerit. ff. de condi. et demõſt † vbi clare probatur nuptam dici. z per consequens vxorem ex quo ad matrimoniuz interuenit consensus de presenti licet nõ dum fuerit cognita neq; ad domũ traducta. q̃ solus consensus facit matrimoniũ non cõmixtio carnis. vt probatur ibi in fi. illius. l. z ibi glo. et Bar. per quez tex. ibi. Pau. de cas. ait (stante predicto statuto aut q̃ vir lucretur dotem in casu. d. statuti) q̃ lucrabitur cuius cognita non fuerit sed tantum per verba de de presenti sponsata. de quo vide Abb. consi. j. lib. j. ad idem facit tex. in. c. sufficiat. xxvij. q. ij. quem vide. vbi solus consensus de presenti facit matrimoniuz. confirmo hanc conclusionem per doctrinaz. Abb. in. c. tertio loco. in penul. z vlti. col. ō p̃sump. quẽ ibi vide. z in scõo volu. consi. consi. lxxix. incip. videtur p̃mo. vbi ipse inqt
199 † q̃ stante statuto quo cauetur q̃ vir lucretur tertiam partem dotis vxoris premoriente sine filijs si ad domuz vxorem duxerit et cum ea habitauerit q̃ si dictus vir cum dicta contrahat vxor per verba de presenti illamq; traduxerit ad domum sue solite habitationis et cũ ea familiariter habitauerit. gaudebit beneficio statuti. predicta coniuge decedente in domo ipsius viri anteq; matrimoniũ sit carnali copula consumatum. z ista est pulchra decisio pro corroboratione predicte conclusionis ſm Dida. de segu. in d. volu. fol. lxxv. col. iij. in fi. quã conclusionem etiam tenuit doc. Joan. de pala. rub. in. d. repe. in rubri. col. cclvj. versi. ſz meo iudicio. cũ prin. seq. col. vbi ex xx si. ex his. quasi per duas col. ponit ex. d. conclusione sex illationes quas videatis. Aduerte q̃ sicut requiritur q̃ spõsus et sponsa sint nubilis etatis ad hoc vt dispositio. d. l. ij. titu. xv. lib. vij. ordi. procedat vt in ea probatur ad literam ita per eandem videtur q̃ sint illius etatis in casu predicti statuti. aut in eo saltem requiratur ex parte sponse dicta etas de iure communi. per tex. in. l. falsus tutor. ℌ. an etiam in patrem. ff. quod sal. tuto. quem
200 ad hoc notat Bal. ibi † q̃ lucrum dotis ex pacto. vel ex forma statuti non habet locum in sponsa decedente ante nubiles annos licet in domo spõsi decedat z matrimonij onera supportauerit z hoc tam in lucro proprietatis q̃ fructuum. quod est no. dignum ſm eũdem Bal. in preal. loco vbi subdit ipse. ſm hoc esse ibi casũ de. q. nota. de q̃ per glo. fi. in. l. si ante. ff. solu. ma. communiter tñ tenetur opinio. Azo. de qua in. d. glo. ſm Bal. in. d. l. si ante. cuius vt ipse ibi dicit alia opinio sit de iure verior pro qua facit ſm euz. d. ℌ. an etiaz in patrẽ. dixi. quia equitas de q̃ loquitur Azo. non est equitas scripta et ideo prevalet ius scriptũ equitati nõ scripte. l. j. C. de legi. differt tñ. d. ℌ. an etiã in patrem ad. q. d. glo. relata ad. d. l. si ante. q̃. d. ℌ. an etiam loquitur in pacto de lucrando. dotẽ quod respicit substantiaz dotis. d. q. iuncta. d. l. si ante. in accessione fructum que onera matrimonij respicit. predic. differentiã ponit Bal. in. d. l. si ante subdens ibi. in lucro tñ dotis supdicti statuti esse tenendũ q̃ non hz locũ in sponsa que nondũ est vxor. i. nubilis etatis. quia est casus in. d. ℌ. an et iã et ita tenere. Bui. de cu. in. d. l. non sine. q̃ verba nota. ſm Bald. in. d. l. si ante. vbi videatis scribentes. † Si tñ inter hos spõ- 201

Universidad de Deusto
Biblioteca

sos minores dicte etatis interuenerit carnalis copula malicia supplente etatez.c. de illis in scō. de sponsa. impu. cū separari non debeant intuitu minoris etatis. vt in. d. c. de illis. z ita per illam copulaz matrimoniū cōsumatur inter illos. vt in d. c. probatur (cū aliis) inquantū dicit cū separari non debeāt intuitu minoris etatis. dixi. ꝓbat. l. v. titu. ij. lib. iij. foro. ll. tbi ante que aya que ver conella. q̄ verba. d. l. v. ponit ter. bis affirmatiue et semel negatiue. ad idem facit. l. iij. titu. xj. parti. iiij. ibi ante q̄ el matrimonio fuesse acabado. Cōfirmo etiam per. l. l. j. ibi despues de consumido el matrimonio. procederent disposiciones. d. l. ij. tit. xv. lib. viij. ordin. z. d. statuti. quia minores dicte etatis per. d. copulā de iure fiunt maiores malitia supplente etatem in matrimonio. vel alterius. d. c. de illis. dixi allegans. d. c. z alia iura vt vidistis. † Stantibus vero liberis ei⁹ de matrimonij qō per illā copulaz cōsumitur predicti duo casus non procedunt nec tertius (de q̄. j. dicam) nā tunc solum vsufructum contunx superstes qui non commisit adulterium lucrabitur bonorum. alterius premortui aut cōmittentis adulterium. reservata predictis liberis eoruz proprietate. d. l. xxiij. titul. xj. parti. iiij. q̄ determinat hoc in. d. tribus casibus. z in alio z p cōsequens quarto. s. quando esset consuetudo vnuz ex illis lucrari quando alter religionem intraret. per quam. l. posset dari intellectus. d. l. j. titu. vij. lib. iiij. foro. ll. versi. pero si hijos derechos ouieren ambos/ o el vno dellos heredē sus bienes. vt. d. versi. procedat quo ad proprietatem z non quo ad vsufructū. d. bonorū. nam illoruz vsufructus erit mariti adultere scōz. d. l. xxiij. Confirmo dispo
203 sitionem. d. versi. † nam quod quis pasciscendo facere non potest vel aliter alienando. delictum cōmittendo non poterit vt alienetur. l. imperator. ff. de fideicom. liber. facit. l. statius in fi. ff. de iure. fis. de quo per Bart. z scribētes in. l. si finita. §. si de vectigalibus. de dā. infecto. Confirmo scō. ex. d. per me in fauorez legitime filiorum. §. ista. l. et finaliter qa sic placuit principi. in. d. versi. facienti/ in illo. l. cōmunē huius regni. §. sed z quod principi. cum aliis. de iusti. et iure. q̄ vſſ. intelligatur vt dixi. Predictus scōus casus fallit. vtroq; marito et vxore cōmittentibus adulterium. quia † paria delicta mutua compensatione tolluntur. l. si ambo. ff. de compē. l. viro atq; vxore. ff. solu. ma. dolus enim cum dolo compensatur. l. si duo. ff. de dolo. z culpa. cū culpa. Jaſ. in. l. si ita stipulatus fuero. §. titi⁹ in fin. col. allegat. d. ll. si ambo. viro atq; vxore. z siue maritus de adulterio excipiat vt dotē lucretur aut criminaliter accuset. lenocinij exceptione repellitur. vt replicatiōe. d. l. cum mulier. ff. solu. ma. vbi vxor fundauit intentionem suam ex contractu dotis non ex turpi causa. vir de turpitudine mulieris excipiebat que de viri turpitudine replicabat de qua in actione nihil dictum erat. Ne sit cōtra. l. ij. C. de cōdi. ob turp. causam. vbi agēs illa conditione obicit reo turpitudinem in ipso libello. ō pari causa turpitudinis reus excipit. actor ō pari causa replicās non auditur. quia sic illud idem quod in actione posuit replicaret. Bar. in. d. l. cū mulier. in. j. col. † quandoq; enim q̄ ex- 205
cipit certat de lucro tunc per replicationem doli tollitur exceptio doli. d. l. cum mulier. d. l. viro. Bart. in. d. j. col. Secus si de dāno certaret. vel vterq; essent in pari causa. l. apud celsum. §. marcellus. ff. de doli excep. et ibi Bart. et in. d. j. col. qui in. d. §. marcellus ait. ergo in summa ex his que dixi exceptio doli replicatione doli non eliditur est verum in exceptione doli speciali. Secus in generali. allegat. §. quesitum eiusdem. l. apud celsum et q̄ dixerat in. d. §. marcellus. idē Bar. in. d. l. cum mulier. in. d. j. col. contra. solu. per eum ibi datam inter. d. ll. cum mulier. viro atq; vxore. et. d. §. marcell⁹. format contrarium de. l. si. in prin. vitio impressoris. nā in veritate est. l. pen. in pn. C. si minor se. maio. dixe. vbi minor petit se restitui quod potest esse etiam propter lucrum. si ei obiciatur q̄ se maiorem asserit. z si dolo fecit. p cū replicari potest q̄ ad hoc dolo aduersarij inductus fuit. et soluit ita dicens. contra doli mali exceptionem replicatio doli non obiicitur. sed in. d. l. pen. in prin. ostenditur nō fuisse doluz ex parte minoris. quoniam

si inductus fuit dolo aduersarij. vt se maiorem diceret. aduersus inducentē nullus dolus est cōmissus. z nil aliud allegat. Contrariū hoc bene formatur. quia licet excipiens de dolo contra minorez de lucro non tractet. tamen exceptio doli tollitur per replicationez doli. vt in. d. l. pen. in prin. cōtra. d. §. marcellus. ideo pro solu. est dicendum. q̄ in. d. l. pen. in prin. non interuenit dolus ex parte minoris vt dixi. Et inquantum Bart. dixit (vt vidistis) minorem etiā per lucrū restitui posse. est. contra iura dicentia minorem posse restitui probata tamē lesione. intelligendo. Bart. in genere. si dolus aduersarij interueniat etiam sine lesione iuribus vulgaribus poterit restitui. vel dicatis q̄ Bar. intelligatur de lucro propter interesse affectionis per cuius rationē minor restituitur. l. si in emptionē. ff. de mino. q̄ est nota. sm Bald.
209 ibi sumantem illam sic. † interesse affectionis affert minori auxilium restitutionis in integrum et ius prelationis. et notat ibi. q̄ pari precio primus emptor superat alium licitantem. facit. l. necesse. de
207 in diem adiec. † et si hoc ius superandi minoramisit restituitur si pretendit singulare interesse etiam affectionis. quod est notan. sm eundē. Bal. in loco preal. vbi etiam notat per. d. l. q̄ propter illud interesse (de quo in illa quod dixi) fingitur minor enormiter ledi. alias non haberet restitu. in integ. l. scio. cū simi. ff. de
208 in integ. resti. † quando cōpetat vel ne. d. restitutio minori qui se dixerit maiorē. videte Bar. z Bal. in. d. l. pen. vbi Bar. in sua distinctione inter alios vnum ponit casum dicens. q̄ dolo minoris nō adhibito contra aduersarium non negatur sibi restitutio. allegat. l. minor. §. plane. ff. de mino. vbi Bar. in solu. quam dat. l. si duo. ff. de dolo. §. alleg. ait q̄ i. d. §. plane (alias in. d. l. minor) minores nō erāt in dolo vel si erant in dolo non contra curatores sed aduersus alios. vel q̄ minor intentionem suā nō ex dolo fundabat. quia tunc ei turpitudinem suam allegare nō liceret. sed aduersus curatores vtili actione negotiorum gestorū ex illo quasi contractu agebat. et si curator excipiat de dolo. minor replicet de scientia curatoris. prima solu. inquantum Bart. dixit. q̄ minores non erant in dolo. procedit. cū in. d. §. plane. nullum sit verbū ex quo dicatur minorem esse in dolo et in dubio presumitur non interfecisse. d. l. penul. versi. aditus ita q̄ cum aliis. inquantum Bart. dixit vel si erant in dolo non aduersus curatores sed cōtra alios videtur procedere non posse. quia eor dolum in preiudiciū curatorū redundare non debere videtur. z redundat vt in d. §. plane. contra. d. l. si duo. quā obrem est dicendum. q̄. d. l. si duo intelligatur. quando turpitudo allegat contra aliū agendo principaliter et ex turpitudine fundando suam intentionem nam tunc non poterit. pro quo facit. l. ita q̄ fullo. ff. de fur. l. trāsactione in secūda. C. de trāsactio. et per tit. de condi. ob turp. cām. predicta tamen verba Bart. sustinentur intelligēdo ea prout in. iij. solu. seu in tertio membro predicte solu. et ita non agit minor ex turpitudine sua sed replicādo eam allegat vel alio modo adimando intentionem suam sine exceptione. quo casu si contra aliuz allegat suam turpitudinem que ab alio erat alias detecta auditur. ita intelligit Bart. l. alias. ff. de iure iuran. quam legit cum. §. procurator. l. innuarandum quod ex conuentione in iiij. col. in prin. illo titu. vbi nō agitur ex turpitudine sua sed ex stipulatione de rato ad interesse ad quod ꝓbandū adducit agens sententiaz per quā de suo periurio docet. ad quod facit. † ille q̄ vt sus- 209
pectus remotus est. ad se defendendum ab actione tutelle hoc allegare potest. l. antepen. ff. de suspec. tuto. similiter † in 210
quolibet infame per sententiā q̄ ad hoc vt excusetur ab honoribus poterit allegare se infamē. l. relegatorum in fi. de interdic. et rele. Si vero turpitudo nō erat ab alio detecta. habet locū. d. l. trāsactione cum simi. Si autem non allegat turpitudinem suā contra aliū sed contra participem turpitudinis. auditur. l. de tutela cum ibi nota. C. de in integrum resti. quod procedit quando ille cōtra quem allegatur participem turpitudinis certat de lucro allegās de dāno euitādo. alias secus. d. §. marcell⁹. dixi. † Auditur etiā 211
allegans turpitudinem suam vt euitet

periculuz anime. Abb. in. c. latoz. de sen-
ten. et re iu. in. j. col. de quo plene notaſ
in. c. cũ super. de cõcel. preb. et per. Fe-
li. in. d. c. latoz. per duas col. Hinc eſt † 212
q licet regulariter reus non teneaſ edere
actori ad fundandã intentionẽ suam.
vt notatur in. l. j. cũ alijs. C. de eden. ta-
men vbi de animę periculo tractatur. te-
netur reus edere actori ad fundandum
eius intentionem. ſm Ludo. ro. in. l. j. C.
de pba. de quo per cano. z Anto. in. c. j.
ō pba. et Jaſ. in l. et q̄ a diuo. C. de edē.
† Confirmo quia vbi de animarū fauo 213
re tractatur debet fieri extensio etiam iu-
ris penalis. glo. in. l. j. C. de cōdi. indeb.
meliozes sunt in. c. sciant cuncti. et in. c.
fi. de elec. lib. vj. Abb. in cōſi. cxuij. incip.
in. q. mouenda inter Antoniū. alias in-
cipit videtur primo. in fin. in. y. voiu. re-
fert et sequitur. Jaſ. in auctē. sacramenta
puberum. in. iuj. col. ſi aduer. vendi. z in
l. cũ quidã. in. iuj. col. de libe. et posthu.
vbi aut in. y. col. septimo et vltimo nota.
ex fine illius ter. illud ad quod tota die
allegatur † q in odiosis nō est licita ex- 214
tensio. quia odia debent restringi. vt in
regula. odia. † vnde in penalibus quia 215
odiosa sunt. non est licita extensio. vt in
regula in penis. z sic iura penalia nō ex
tenduntur etiam ex identitate rationis.
ſm Bar. Bal. Rapha. ful. et Lud. ro. in
l. ſi. per glo. ibi. ff. de in ius. vo. quam re-
gulam corroborat. Jaſ. in. d. ij. col. et. iij.
et postea in. d. iiij. col. opponit sex me-
dijs cõtra eam quam cõmunem tenens
ibi inquit. vt per vos videatis. xvj. fallē.
ad illã quas ponit Semi. in. c. j. de temp.
ordi. lib. vj. et q vltra eas ipse multis no
tabilib⁹ modis limitat. quos referre nō
curo. de quibus videte per euz in. d. iiij.
col. cum seq. Secundo fallit regula. d. l.
j. l. q̄ accusare. et l. fi. C. de eden. † in fiſ. 216
co cui reus teneť edere instrumenta etiã
ad fundandum principalem eius inten-
tionem. ter. eſt ſm primum intellectum.
glo. ibi. in. l. nec quisq̄. ff. de eden. q̄ in-
tellectus reputatur singularioz. vt ibi di
cit. Fulg. quem refert z sequitur ibi. Jaſ.
de quo etiam per Bart. in. l. ij. ℌ. diuus
Adrianus. ff. de iure. fiſ. q̄ fallentia seu li
mitatio extenditur ad dotem cum fiſcus
et dos equiparentur. l. ij. C. de premil. fiſ.
Anto. in. d. c. j. de proba. quem refert et
simpliciter sequitur. Lud. in. d. l. nec q̄ſ-
q̄. idem tenet Joan. an. in addi. ad. Spe
cu. in titu. de instru. edi. ℌ. videndum. xij.
ex premiſſis. Pau. in. l. j. ff. solu. matri. et
ibi. Alexan. in. xxij. col. et ipse. Alex. in
d. l. fi. in. xiij. fallen. q̄uis contrarium te-
neant. Bald. et Fran. de are. in locis de
quibus per Jaſ. in. d. l. nec quisq̄. Secū
do extenditur ad emptores gabellaruz
cum succedant in locum fiſci. ſm Bal.
in. l. j. ℌ. editiones. in fi. col. ff. de eden. re
probat. Alex. in. d. l. nec quisq̄ per. l. licĕ
tato. ℌ. fi. in fi. et quod ibi Bar. et pleni⁹
Ludo. dicunt. ff. de publi. quod vltimuz
plus placet. Jaſſ. in. d. l. nec quisq̄. cum
illud sit priuilegium personale in fiſco.
et per consequens in singularē nō tran-
sit successorē. argu. l. j. ℌ. ſi heres precep-
to. ff. ad trebe. et. l. fi. ℌ. fi. ff. de contrahē.
emp. quã. l. nec quisq̄ limita non procē-
dere in ecclesia q̄ non tenetur edere fiſ-
co. cum priuilegium habeat. l. fi. de sa-
cro. san. eccle. ſm Bal. in. d. c. j. in. tertia
col. de proba. (Ex quo habemus tertiã
ampliationem ad. d. l. nec quisq̄. vt pro- 217
cedat etiam in ecclesia) † videte tamen
pro veritate doctrinam Bar. in auctē.
quas actiones de sacro. san. eccle. vbi lo
quitur. An priuilegiatus contra eū pri-
uilegiatum suo vtatur priuilegio. Secū
do limitarem. d. l. nec quisq̄ non procē
dere in dote. quia eius causa eſt priuile
giata. in rubro. z nigro. C. de priuil. do.
et. l. j. cum alijs. ff. solu. ma. ad quod facit.
quod dixi in precedenti limi. et quia
dos et fiſcus equiparantur vt dixi alle-
gans. d. l. ij. de priuile. fiſ. C. pro verita-
te tamē istius secunde limi. videatis. d.
doctri. Bar. in. d. auctē. quas actiones.
vbi ponit. An priuilegiatus cē. vt. supra
proxi. dixi. Tertio limitaſ. d. l. nec quiſ-
q̄. vt non procedat quando criminali-
ter pro delicto ageretur z sic p applican
da pena fiſco. ita tenet glo. in. d. ℌ. diuus
Adrianus. in glo. mag. in verbo agaſ.
et ibi Ang. d. l. ij. de iure fiſ. † et qz in fiſ- 218
co in causa criminali nō est aliq̄d immu
tatum. vñ cũ. d. l. ne quisq̄ cõtineat in fiſ
co priuilegiũ cõtra ius cõmune. z sic cõ-
tra regulã. d. l. q̄ accusare. et fi. stricte in-
telligi et nō extendi debet. vt habetur in

ſin. l. ſi. ff. de consti. prin. et in. c. ex tuarũ.
de auto. et vſu. pal. tenet. Abb. in. d. c. j. ō
proba. quem late sequitur. Alex. in cõſi.
cxxxij. incip. visa facti narratione in vlt.
col. in. j. volu. de quo videatis Jaſ. in. d. 219
l. ne quisq̄. in fi. † Predicta vendicant
sibi locuz. qñ quis ex sua turpitudine in
sui cõmodũ se iuuare vult vt ex iurib⁹ su
perius allega. ostenditur. nã contra se et
in eius preiudicium bene auditur. l. ſi cõ
fessus. ff. de custo. reo. l. indeneratus. ℌ.
ſi. cum. l. seq. ff. ad. l. aqui. Hec fallẽtia pri
cipalis. de qua in superioꝝ⁹. procedit
quando ante litez contestatam vxoz de
adulterio accusata marito simile oppo-
suit adulteriũ. l. ſi vxor. ℌ. index. ff. de a-
dulte. l. ita nobis pudoz. C. illo titu. quia
non perẽptoria sed dilatoria eſt iſta ex-
ceptio ideo ante litẽ contestatam oppo-
nenda. l. ſi maritus. in ſcõa. ℌ. preſcriptio
nes. et ibi Bar. ff. de adulte. et hoc q̄ñ ci
uiliter agitur propter lucrũ dotis aut do
nationis propter nuptias. l. consensu. ℌ.
ſi qua agitur maritũ uncto versi. ſi vero
causam pbauerit. C. de repud. in auctē.
de nupti. ℌ. ſi igitur secundũ Theodo-
ſij. uncto versi. ſi igitur mulier tale aliq̄d
cola. iij. que iura probant. † vxorẽ poſ- 220
se accusare virũ vt perdat donationẽ an
te nuptias quãto magis opponendo ex
ceptionem adulterij ipſius mariti vt per
dat dictam donationẽ aut saltem fiat de 221
lictoꝝ cõpensatio. † et sic ad partã qñ
cimiliter super adulterio agitur maritus
et vxor iudicantur. Abb. in. c. j. in. ij. no-
ta. per illum ter. vt lite nõ conteſta. glo.
et ibi doc. in. l. j. C. de adulte. probat etiã
d. l. xxiij. in prin. et in versi. E lo que di-
ze en la ley cē. titu. xj. parti. iiij. Sed non
ita eſt quando criminaliter agitur ad pe
nam corporalem. quoniã tunc vir vxo-
rem nō ecõtra accuſat. d. l. j. C. de adul.
z ibi. d. gl. z scribẽtes. Imo. Ang. z Pau.
in. l. ex ea parte. ℌ. mulier. de ẋbo. obli. et
ibi Jaſ. in. j. col. et. l. j. titu. xvij. parti. vij.
† Ratio diuersitatis eſt duplex. † qz mari 222
tus eſt caput vxoris non ecõtra. C. con-
tinebatur. desponſa. impub. † Confirmo. 223
vir potest agere pro iniuria illata vxori
et non ecõuerſo. defendi enim vxores a
viris nõ viros ab vxoribus equũ eſt. di
ctum z ratio habenť. in. ℌ. vulgari. incip.
patitur autẽ. insti. de iniurijs. Secũda z
melioz ratio eſt. † qz maius preiudiciuz 224
generať marito ex vxoris adulterio pro
pter dubiũ prolis q̄ vxori ex adulterio
maritꝰ ſm Abb. in. c. tuc. in vlti. col. de p
cura. vbi subdit q̄ videas. d. glo. in. d. l.
j. iſta ratio scõa habetur clare in. d. l. j. ti-
tu. xvij. parti. vij. ante quã rationẽ. d. l. j.
numerat duas alias que bono intelligẽ
ti idem volunt q̄ prima cũ eius cõfirma
tione. et q̄uis vxor maritũ de adulterio
accuſare nõ possit propter retentionem
cõcubine prout dictũ eſt. dato q̄ illa cõ
cubina maritum haberet. d. l. j. titu. xvij.
parti. vij. † poterit tñ vxor cõpellere ma 225
ritum ad dimittendũ concubinã per iu-
dicem eccleſiaſticũ sub pena excõmuni
cationis. glo. in. c. romana. in verbo of-
fensa. de senten. excõ. lib. vj. q̄obrẽ sum-
ma cũ ratione dicit Bal. in. d. ℌ. mulier.
per ter. ibi. † q eps poteſt excõmunica- 226
re vxoratos tenẽtes cõcubinas. imo fo-
rtius tenet ibi Pau. de caſ. † q etiam iu- 227
dex secularis posset compellere maritũ
remedijs secularibus ad dimittendũ cõ
cubinam cum ad eius officiuz pertineat
q homines honeste viuant. l. iuſtitiam.
ff. de iuſti. et iure. Si tamen iudex secula
ris cum punire posset. videte q̄ refert et
dicit. Jaſ. in. d. ℌ. mulier. Et ſm quod di
xi in predicta fallentia principali intelli
gatur. d. l. ij. in fi. tit. xv. lib. viij. ordi. alia
et scõa limitatio principalis erit. † quan 228
do maritus propria auctoritate vxorem
adulteram cũ adultero q̄uis in fraganti
delicto et iuſte occidit. q tunc non lu-
crabitur dotẽ nec adulteri bona. l. pen j.
† Non omitto. q quẽadmodũ maritus 229
occidens vxorem non eius dotem lucri
facere debet quã alꝰ ex pacto vel statu-
to lucratur⁹ erat. l. ſi ab hoſtib⁹. ℌ. ſi vir.
vbi glo. et doc. ita ſi negligentia eius pe-
riit. q̄ forte medicũ in eaz curando non
adhibuit. vel in aliũ vel minus peritum
culpa sua cum bonũ et peritũ potuit ad-
hibere. vt in. d. glo. z ibi scribẽtes. de pri
ma ratiõe eſt ter. formalis. in. l. ſi seruuz.
in prin. in. j. et. ij. respõſo. de verbo. obli.
† vbi a pari procedunt occidere aliquẽ 230
vel infirmũ ſine medico negligere. de se
cunda eſt ter. in. l. q̄ ſi nolit. ℌ. ſi mancipium. versi. culpã. de edil. edic. vbi per il

Universidad de Deusto
Biblioteca

lum tex.notat.Ang.† q̄ parta sunt nullum medicū adhibere.aut malū vel imperitum.† idem est.q̄ maritus de alimētis vel alijs necessarys non prouidens vxori.ita q̄ vxor moriatur. ex pacto aut statuto aliquid lucrari non debet.Bald. et Rapha.in.d.ℌ.si vir. Bald.in.l. qō in vxorem.C.de nego.ges.vbi allegat.d.ℌ. si vir.in quo.ℌ.Pau.de cast.tenens hoc inquit se ita habuisse de facto in ciuitate Florētie.et qō in hoc passu sino.deo dāte.in.d.l.pen.dicā.per quā datur intellectus ad.d.l.j.tim.vij.lib.iiij.fozo legum. vt procedat qñ auctozitate iudicis maritus illos occideret.Cōfirmo. sine auctozitate iudicis signa rebus alienis imponere non licet.notatur ex rubzo ⁊ nigro vt nemini liceat cē.et sic a cōtrario sensu cū dicta auctozitate licet.(† quid si aliquis vellet portare diuisam mea q̄ ab antiquo esset domus mee.an possim eaz prohibere.tangit Bar.in tracta.de insignijs et armis.⁊ ibi determinat q̄ sic quē illic videatis,et Bal.in.l.j.C.que res vē di nō poss.cū cōcoz.de q̄bus per Alexā. in.l.si vnus.C.de testa. vbi tangit etiam † an notarius nouiter creatus possit assumere signū alterius notarij vel suū mutare.vt ibi per eū refert et sequitur. Jass. in.d.l.si vnus in.j.col.)ex quo cōcluditur fm Bart.ibi † q̄ auctozitate iudicis potest q̄s ingredi possessionē sine executoze.vt ipsemet sit executoz et nuntius in propria causa precedente tamen legitima cognitione.quod facit ad.d.l.j. titul. vij.lib.iiij.fozo leg.et.d.l.ij.titul.xv.lib. viij.ozdi.q̄ qñ iudicis auctozitate adulteri occiduntur a marito vel spōso.(vt in d.iuribus et dixi.)auctozitas iudicis sufficiat.vt ingrediatur maritus possessionem rerum adulteroz̄ sine executoze.et tunc esset maritus executoz et nuntius in causa propria.facit.l.cum q̄.ℌ.si epistola. ff.de fur.de quo plene per Bar.⁊ doc.in l.iuste.ff de acqui.possess.q̄ procedit qñ ingreditur quis possessionem sua auctoritate ex permissione iudicis exequentis.dum tñ hoc licite faciat sine citatione partis nō necessaria si executio fit in illa cadē re de q̄ sentētia lata est q̄ in rē iudicatam transiuit.Si vero iudex iniuste faciat ⁊ possessionez ingrediat, habebit locū.l.meminerint.C.vñ vi.si aut̄ per executoꝛē sibi traderetur succurritur expulso iuxta formam.l.ab executione.C. quoz̄ appella.nō recip.Et mirandū nō est si accusato adulterio ꝓbatoq̄ et subsecuta sentētia maritus dotē et alia bona vxoris ⁊ adulteri lucret vt dixi. q̄ hoc facit sententia per quā transfertur dominum traditione secuta.l.sunt et alie.ff.de publicia.Bar.in.l.ex hoc iure.de iusti. et iure.idē in.l.pōponius.ℌ.si iussu.ff.de acqui.possessio.et in.l.sed si.ℌ.item queri pōt.de rebus.eo.Ang.Imol.⁊ Alex. in.d.ℌ.si iussu.Bal.post Jaco.de arc.et Ly.in.d.ℌ.itē queri potest. de quo licet sint alique glo.est melioz glo.in.ℌ.fi.insti.de offi.iudi.quā reputat singularem. Imol.in rub.ff.de re iudi. videte. Jass. in.d.l.ex hoc iure.in.v.col. Et q̄uis iudex possit cōcedere licentiam alicui vt possessionē propria ingrediatur auctozitate vt dixi qñ iudex dedit ritē,quo casu cum potuit facere te mitti per nuntiū.te ipsum executoꝛem facere poterit.non vt transeat in te iurisditio.l.is cui.ℌ.missus. vt in posse.lega.sed attenta executione prout est facti.l.executoꝛes.C.de execu. rei.iudi.† Non tñ iudex precipere posset vt pars eat et ingrediatur per vim si alius existēs resistat. secus si simpliciter cōmittatur.ita Bar.in.d.l.iuste.et in.l. alia.ℌ.elegāter.ff.solu.ma.† vbi dicit q̄ si quis iret ad occupandū possessionē ex pacto et ibi inueniret resistentem q̄ non posset eum repellere.nā pactū non pōt porrigi ad id quod est causa maioris tumultus.l.nō est singulis.ff.de regu.in. facit.l.si vnus.ℌ.pacta q̄ turpez.ff. de pac. idem Bar.latiꝰ.in.l.creditoꝛes in repe. in.iiij.col.C.de pigno.cū Bar.in.d.l.iuste.ibi tenent.Ang.Imola. Rapha.cu. Pau.de cas.Aret.⁊ Alex.q̄ dicit istā cōclu.Bar.esse cōem.cuius cōtrariū tenuit Bal.in.q.per illū disputata incip.accusatus de vi turbatiua.in.xviij.col.in ver si.nunc incipit aliud.dicit statutuz. eo q̄z d.l.non est singulis loq̄tur in priuato q̄ vt persona priuata exeq̄ vult.sed in nostro casu vult exeq̄ vt persona publica p cōmissionem iudicis ⁊ hoc pōt vt dixi.⁊ inquit Bal.vbi.s.q̄ Bar.in hoc pessime et insipide loq̄tur.† Facit.de licentia iu

dicis potest priuatus capere malefactoꝛem et si resistentē vulnerat non tenetur ita Saly.not.in.l.neminē. C.de exhib. reis per tex.not.in.l.si seruꝰ.de his q̄.ad eccles.confu.† Cōfirmo.vbi licet capere debitoꝛem fugientē.si debitoꝛ fugiēs gladio vel telo se defendēs occidatur. impune fit.Bal.et Saly.not.in.l.si vt allegas per illū tex.C. ad.l.corne.de sica. quod est valde.not.fm Jas.in.d.l.iuste. in.iiij.col.¶Predicta tñ conclusio Bart. (.s.q̄ iudex possit concedere parti licentiam ingrediēdi propria auctozitate ⁊ q̄ talis licētia valeat cū limitatione nisi inueniat resistentē)cōmuniter tenetur. dixi allegans.Alex.in.d.l.iuste.et ibi etiā per Jas.in.d.iiij.col.et ita quoq̄ tenet. Innocen.in.c.cum olim de preuile. Ludo.roma.loquēs de passu isto.in.d.l.iuste.ait q̄ ista limitatio seruaretur in practica propter auctozitatē Bar.et Inno.⁊ quia est valde equum ne deueniat ad arma.l.eqssimum in pn.ff.de vsufru.pro q̄ limitatione bñ facit tex.in.d.l.nō est singulis presertim in ratione decidēdi. ibi ne sit occasio maioris tumultus faciēdi. facit etiā quod not.tenet.Ang.in.l.q̄ restituere.in.j.col.ff.de rei vendi. vbi inquit.† q̄ iudex licentiaz parti victrici q̄ exequatur manu militari dare non potest.Sed solum pōt cōmittere illā executionem que annexā controuersiā violētie secū non hz.vt in.d.conclu. Bar.cū predicta sua limitatione. ideo cōuentio de qua in.d.l.creditoꝛes solū operaē vt solo verbo debitoꝛe cōtradicente possit ingredi creditoꝛ sua auctozitate.naz alias sola prohibitione videtur fieri vim.l.j. ℌ.quid sit.quod vi aut clā.a qua per dictam conuentionē excusatur.d.l. creditoꝛes.cū ibi nota.Ita in proposito cum licentia iudicis et partis equiparentur. glo.est in.ℌ.multis.in primo.insti.de liber.quā dicit nota.Bar.in.d.l.creditoꝛes.in.d.repe.in.v.col. pro qua est tex. cum duabus glo.ibi.et Bal.in.l. penul. C.de pigno.ac. quem tex etiam ad hoc allegat Bar.in.d.v.col. Confirmo.per glo.in.d.l.meminerint.super verbo vulgato in fi.dicentem † q̄ sicut ex conuentione partiū pōt q̄s intrare possessionez ꝓpria auctozitate,d.l.creditoꝛes.ita etiā hoc a iudice cōcedi pōt.argu.d.l. iuste. Confirmo secō. † q̄ factū iudicis cēsēt factū partis.tex.est q̄ ad hoc allegatur ⁊ ibi Bal.in.l.si ob causam. C.de cuic.l.j. si in cām iudi.facit.l.elegāter in pn.ff.de pigno.ac.quā ad hoc etiā allegat Bar. in.d.l.meminerint.⁊ sicut pars pōt dare talem licētiā ita ⁊ iudex. Cuius cōtrariū tenēs Bar.in.d.l.meminerint.ibi ad hoc rñdet argumentuz et bñ q̄ factū iudicis censēt esse factū partis.hoc est verū qñ iudex legitime ꝓcedit.vt per eū in loco prealleg.hoc rñsum refert ⁊ seqtur.Jas. in.d.l.iuste.dicēs esse bonum.in pn.iiij. col.Et in proposito predictoꝛ nō omitto.† q̄ iudices possint cōmittere partibꝰ principalibꝰ capturas psonarū sine vi. Bal.in auctē.⁊ omnino in.v.col.vñ si.venio ad ministros.ne vxoꝛ p marito.allegat.l.miles.ℌ.q̄ indicati.ff.ō re iudi. tñ ipse Bald.in.c.pastoralis.ℌ.q̄z vero.de offi.dele tenet q̄ iz iudex possit victoꝛi dare licentiā vt ꝓpria auctozitate in possessionem eat.vt in.d.l.iuste.non poterit dare licentiaz illi q̄ debitoꝛē capiat.p.d. ℌ.q̄ iudi.† itē iudex pōt cōmittere victoꝛi venditionē bonoꝛ victi.Ang.notanter.in.d.ℌ.q̄ indicati.qō videt mirabile. fm Jass.in.d.l.iuste.in.iij.col.in fi.cū in tali venditione reqratur cause cognitio. Coꝛroboratur,† iudex pōt dare licētiaz creditoꝛi vt sibimet capiat pignꝰ in solutum fm Bal.in.l.ij.C.si i cām iudi. quē refert simpliciter. Jass.in.d. iij.col. in fi. Et in tantū maritus bona vxoris ⁊ adulteri lucratur per sententiā cum ingressu possessionis illoꝛ prout dixi.† q̄ si postea cecidit a possessione que ad adulteros reuersa est.maritus ex sententia agere poterit vt sibi restituantur. qñ ex illa sententia duplex marito oꝛitur ius.vt sibi res dentur.restituantur et in possessione conseruetur.l.iij.ℌ.missum.ff.de carbo.edic.l.j.fm vnam lectu.C.illo.titu.l. si quis missus.ℌ.cū pretoꝛ.ne vis fiat ei. q̄uis enim q̄ ad primā partez sit sentētie satisfactū.tamē adhuc aliud durat remedium.s.q̄ iudex cum debet in possessionem tueri.quod non fit nisi restituantur sibi postq̄ cecidit a possessione,et ita nō obstaret dicere.q̄ ex solutione prima videtur obligatio sententie in totum subla

Universidad de Deusto
Biblioteca

ta.per totum.ff.et.C.de solutio.et insti. quibus.mo.tolli.obli.in prin.quia lz aſi ꝙ ad eos reuertatur.extincta fuisset.d. obligatio per apprehensionē possessionis illozū bonozum a marito factā.argu. d.titu.et insti.q.mo.tolli.obli.in prin.tñ cum adhuc.duret aliud predictū remediū possessione dictozū bonoz ad adulteros reuersa iudex maritū in possessionem tueri debet.quod nō fit nisi sibi restituantur postꝙ ccidit a possessione.dixi faciunt in argu.l.pluriḃ⁹.ℌ.et si placeat. cum ibi nota.de ℞bo.obl.l.corruptionē C.de usu.et habi.Et ẽtiam cōtra quē est iudicatū et sic contra adulteros iudicatos duret officium iudicis prout dictum est non ita contra extraneos.l.a diuortio.ℌ.si post ad dictum.de re iudi.† Caueat tamen maritus ꝙ non intret dictam possessionem sine executore.concessione vel iudicis auctoritate in bonis corū. quia perderet ius suum.ita.Bar.licet in alia materia.in.l.si finita.ℌ.iulian⁹.in.iij col.de dā.infec.p.d.ℌ.qui iudicati.z poterit cōueniri vt fur vel raptor.vt in.d. ℌ.ex q̄.corrclarie.nota.est. ꝙ iudex per sententiā nō videtur dare licentiam victori ad eam exequendā propria auctoritate.ita.Jaſ.in.d.ℌ.q̄ iudicati in prin.† z licet aliquis per sententiā iussus sit rem alteri restituere.adhuc per iudicē execuꝯo fieri dz.Bar.in.d.ℌ.in ꝑn.per.l.q̄ restituere.ff.de rei ven. idem tenet. Jaſ.in prcal.ℌ.non referens Bart.et arguendo a iudicijs ad contractus.l.iij.ℌ. idem scribit.de pecul.idem est in contractib⁹. † quia si vendēs recipiat preciū ab emptore.non tñ per hoc concedit licentiaz emptori accipiēdi rē emptā propria auctoritate.imo si acciperet dicit predo.l.si ex stipulatione.ff. de acqui. posse.et ibi Bar.et scribentes quos videatis.† Sit et alia limitatio ꝙ maritꝰ vxorē de adulterio accusare non poterit z ita nō lucrabitur eius bona.vxore fugiente ab eo qz aceriter illegitime verberabat eā.l. consensu.versi.si se verberibus zc.C.de repu.Bar.in.l.cū satis.de agri. et cēsi. lib. xi.probat tex.in auctē. vt liceat matri et auie.ℌ.quia vero plurimas.et.ℌ. canſas. cola.viij.quoniam licitum est vxori recedere a viro male tractante eam seueriter probatur in.d.ℌ. quia vero.℞ſſ.si ergo. et in.d.ℌ.causas.facit in argu.l.si conuenerit.ℌ.sed si conuenit.ff. pro socio. nec ei restituenda est nisi cautionē idoneam prestet de eius idēnitate.iura sunt in.c. ex transmissa.et.c.literas.et ibi doc.de resti.spo.Joan.de pala.rub.in rep.rub.et c.per vestras.de dona.inter vir.et vxo. in.c.col.cccxvij.† Tertius casus est per consuetudinem.nam per illā poterit maritus lucrari dotem soluto matrimonio. et non erit patris ẽtius profectitia sit.ll. xxiij.z.xxx.titul.xj.parti.iiij.ℌ. allega.† consuetudo enim est optima legum interpres.l.si de interpretatione.ff.de legi. ꝙ obrem.Bart.in.l.si vt certo.ℌ. interduū.ff.de como.dicit tenc mētu hunc casum.† ꝙ stagialia burse et cozone quas vir mittit vxori quando ducit eam non videntur in dubio donate,sed cōmodate vt magis ornate ad virum accedat. et ideo morte non confirmantur nec apud vxorem remanere debent.nisi consuetudo aliter se haberet.† hinc est ꝙ iocalia missa a cōsanguineis viri vxori.vel cōtra ratione consuetudinis donari presumuntur.argu.l.cum plures.ℌ.cum tutor. ff.de adminstra..tuto.Solet etiam dici. † ꝙ semper in dubio videtur quis contrahere secundum regionis consuetudinem.Bar.in.l.ex ea parte.in ꝑn.de verbo.obli.tex.est in.l.ꝙ si nolit.ℌ. quia assidua.de edili.edic.idem in.l. nemo.ff. de duobus reis.vbi loquens.in.q.de q̄ ibi per eum dicit.vel si esset consuetudo stūdū.Confirmo per glo.et Bal.ibi in.l.ℌ. C.p socio.vbi Bal.in scda.q.referens. d.glo.dicit(loquendo in.q.de qua per d.glo.)† ꝙ de cōsuetudine capitale saluum esse debet.et si ita est consuetum.intelligitur etiam tacite hoc actum.vt in.l. licet.cum ibi nota.C.de loca.vbi Baldꝰ in fi.inquit.ibi esse notandū de consuetudine.que interdū desiderat verboz expressionē in actu q̄ agitur.et tunc quod omittitur nō videtur inesse.qſiꝙ subauditur in actu qui agitur quod non exprimitur.tunc habetur pro expresso.z ideo salarium deputatū semper videtur tacite constitutū electo ad illam sedem non facta mētione salarij.z idē in salario potestatis et aliozum officialiū.ſm Jaco.de

247 248 249 250 251 252 253 254 255 256

are.et Ly.q̄ ita notāt,in.l. excepto.C.illo.utu.de loca.q̄s refert z sequtur Bald. in.d.l.lz.in fi.et refert z sequtur eundem. Jaco.de are.in.d.l.excepto. in prin.vbi dicit Bal.esse notandū ex fi.illius visis eius glosis.ꝙ vbi in locatione nō est facta mētio de certa mercede ꝙ illa ſm cōsuetudinez preteritā debetur qđ ſm eum ibi est notā.et alibi nō reperitur.quē sequtur ibi.Saly.vbi Bal.subdit. hoc facere vt electus ad aliquod officiuz intelligat electus cū salario cōsueto.dixi.qđ est verum in taxatis. Bal.in.d.l.lz. in fi. Secꝰ in salario qđ diffozmiter ſm merita personarū constituitur.teste Bal.in loco sepe alleg.per.l.salariū.C. mādati.ꝑ quo facit quod notat ipse.in.l.binos.de adnoca.diuers.iudicio.quē ibi videatis.faciunt etiā pro dictis in isto tertio casu.l. fi.C.de fideiuſ.z.l.circa.C.de loca.z cō. Ad idē facit qđ Bar.tenet.in.l.si pauꝰ. ℌ.j.de aqua.plu.ar.vbi inqt.per illū text. ſm vnā lectu.mētī tenendā ſm eū ibi.ꝙ contractus in dubio videt factus ſm cōsuetudinem.Si tñ cōsuetudo diuersimode reperitur.inspiciēda est rationabilioz et minꝰ alteri preiudicialis.ſm additio. ad Bar.in.d.ℌ.j.q̄ facit ibi tex.z volunt doc.in.c.cū olim.de pſue. refertꝙ Bar. contrariū tenentē.in.l.ij.in fi.p̄n.ff.solu. ma.Aduer.ꝙ Bar.in prealle.loco loqtur in alio casu.nā vnū est dicere(vt aut. d.addi.)ꝙ si cōsuetudo diuersimode reperitur(quod sine cōtradictione esse potest)tunc ad rationabiliorē z minus alteri preiudicialē esse recurrendū.d.ℌ.j.vltra quē.allego in arg.tex.i.l.sempronio⁹. de lega.ij.vbi si duabus scripturis p̄ncipalibus eiusdē testamēti apparēt diuerse quātitates legate minoz debeā. Aliud est loq de cōsuetudine q̄ haberet aliā cōtrariam z ita loqtur Bar.in.d.l.ij.quo casu ad ius cōmune recursus fieri dz.l.nemo.ℌ.tēporalis.de regu.iur.ex quo notat Bar.in.d.l.ij.in fi.prin.ꝙ si in ciuitate cōficiuntur instrumēta diuersimode p tales cōiecturas et diuersitates redimus ad ius cōmune.allegat.d.ℌ. temporalis. Mihi videtur ꝙ hec illatio nō bene inferatur ex eius dicto.quia dictum loquitur(vt vidistis)de consuetudine que aliam contrariam haberet consuetudinem.illatio.de instrumentis factis diuersimode(quod sine contrarietate vt dixi esse potest)ad quod faciūt notata per Bartol.in.l.de quibus in rep.in octaua col.ff.de legi.et in.l.j.que sit long. cons. in decima lexta col.vbi in.q.illa. quid si populus vtitur contra consuetudinem. An interrupta erit.inquit. ꝙ si populus non legem condendo contra eam vtitur. et vsus ille est sufficiens ad nouam consuetudinem contrariam inducendā. tunc tollit eam.argu.l.nihil tam naturale.de regu.iur.l.prout quisque.ff.de solu. Si vero ille vsus sufficiens non sit ad contrariam consuetudinem inducendam non tollit eam legitime prescriptā. arg.l.si vnus.ℌ.pactus. versi.sed si pactum.ff.de pact.et ita videtur.ꝙ in.d.illatione non ad ius commune.sed ad consuetudinem rationabiliorem et minus alteri preiuditialem recurrendum sit. Pro maioriꝙ studio predictorum facit.ꝙ si princeps alicui licentiam testandi concessit intelligitur secundum loci consuetudinem. voluit Bal.in.l. finali. C.de fideicomm.facit pro hac doctrina Bal.l.si quando in princi,C.de inoffi. testamento. vbi Baldus dicit ꝙ etiam intelligitur seruata forma statuti. Confirmo in quocunqz loco contrahatur. tali contractui semper ius commune inesse videtur.tacite est enim ius commune sicut genus.municipale sicut species. et si municipale esset contra ius commune derogatur ei.quia posterius.et quia species generi derogat. notat Baldus. in.l.j.in fin.col.ff.solu.mat.probat etiaz. c.j.de consti.libro sexto.ex quo infertur ꝙ si rex mandat exactoribus compellere debitores fiscales ea coactione qua sibi videbitur expedire. ꝙ talis exactor tenebitur seruare consuetudinē seu statutum loci quo cauetur ꝙ debitores pro debito incarcerari non possint. vnde tale mandatum regis intelligitur salua consuetudine aut lege municipali.originale fuit dictū. And.de barulo.in.l.missi opinatores.de exac.tribu. lib.x.refert Bal. dicēs illud notabile.in.l.j.C.si propter. pub.pens.z Ludo.roma.in cōsi.cxj. Facit etiā.conducti ad aliquod laborerium

Universidad de Deusto
Biblioteca

debent sibimet expensas facere. nisi aliter se habeat consuetudo loci. que semper attendi debet. d. l. fi. ita Bal. in. l. liberti. in tertia col. in fi. C. de ope. liber. vbi subdit q̄ idem videtur de vasallis et alijs debitoribus qui omni eor̄ sumptu debitū impendere tenētur de quo puncto quo ad vasallos vide Bal. in. l. q̄ manumittuntur. allo. titu. & volu. vbi dicit q̄ vasalli tenentur seq̄ dñm si vires suppetunt feudorū. alias nō nisi sumptib⁹ dñi: allegat. Dy. & Bar. in. l. mena. ī fi. de annuis. lega. quē finem. Dy. & Bar. ibi inducunt. q̄ fideles imperij nō tenētur seq̄ imperatorē si fructꝰ feudi ad impēsas itineris nō sufficiunt. ad qđ vltimum. facit qđ post. Jac. de are. dicit Bart. in. l. imperator. ad Trebe. q̄ leges q̄ dicunt alimenta debere moderari secundū facultatē patrimonij. l. ius alimētor̄. cū alijs. ff. vbi pupi. edu. debe. debēt intelligi. nō respectu valoris. vt in. d. l. imperator. in fi. et. d. l. ius alimētor̄. in ꝓn. ex q̄ ibi glo. in verbo redditū dicit. not. Ḣ. bonū. q̄ nō debet q̄s oēs fructus q̄s ex suis possessionibus vel aliūde hz expēdere ſz semper ita facere vt ex redditu aliq̄d supersit. idem dicit ibi Bal. sumās dictū principium ita. ille q̄ expēdit semp vt minor q̄z redditus sit expēsa facere dz. nā econtra cito deuenit ad paupertatē. in auctē. vt determi. sit. nu. cle. Ḣ. cū vero. col. j. ad quod facit. l. j. de fru. vx. constā. lib. xj. et circa. s. dictū de vasallis. q̄ teneātur seq̄ dñm si vires suppetūt feudorū. alꝰ non nisi sumptib⁹ dñi. videatis etiā in ꝓposito Bar. in. l. si nō sortē. Ḣ. libertꝰ. in pen. col. ff. de cōdi. indeb. Ludo. ro. in. l. recusare. Ḣ. fi. ff. ad trebe. Jas. in. d. Ḣ. libertus. in. ix. col. vbi arguens ipse de liberto ad vasallū (prout dixerat in ꝓn. d. Ḣ. libertꝰ. et allegauerat) inq̄t seq̄ q̄ vasallus teneꝫ seruire & sic prestare seruitia dño suis ꝓprijs sumptib⁹. nisi feudū esset adeo tenue qđ ad tales expēsas non sufficeret. Facit. q̄ si officiales deputētur ad vendendū gabellas alicuius cōis. oē pactū initū per hos officiales cū emptoribus gabellarū contra solitū modū vendendi est nullū. q̄ intelligiꝫ eis cōcessa potestas vt vendāt more solito & non aliter. ita Bar. in. l. j. notat argumētū ex fine illius. c. de pascu. pub. vel pri. lib. xj. Facit. notarius in instrumēto dotis pōt apponere obligationē hipotecariā licet sibi nō fuerit dictum. Bal. in. l. j. in fi. col. ff. solu. mat. allegat. d. l. fi. C. de fideiu. vbi est tex. not. fm cū in. d. fi. col. allegat etiā in argu. d. l. lz. C. de loca. et cōm. Facit. de consuetudine est vt fideiussor renunciet būficio ordinis. ideo in gñali mandato videt sibi mandatū q̄ renūciet beneficio ordinis ex quo ita fieri cōsueuit. dictū fuit Bar. in. l. fi. in prin. ff. de his. q̄ in frau. cre. Facit. quod cōsuluit. Ludo. roma. in cōsi. cxiij. incip. visis. s. consultis. Florentie erat cōsuetudo q̄ pecunie reciperentur mutuo sub cābijs. modo q̄dam cōstituit procuratorez vt Florentie reciperet pecunias mutuo. procurator illas sub cābijs accepit. dñs recusabat soluere cābia. consuluit istum dñm teneri. quia videtur mādasse vt fieri consueuit. ad quod allegat tria. videlicet Bart. in d. l. j. de pascu. publi. et in. d. l. fi. ff. ō his. que. in frau. & dictum. And. de Barulo. relatum per Bald. in. d. l. j. C. si propter publi. pen. que tria dixi vt vidistis. Facit si pro certa portione frumenti locatio est facta tenetur colonus ad ipsius nō ad prestationem pecunie nisi consuetudo sit vt non obstante pacto pecunia soluatur. tex. est fm vnam lectu. et ibi Bar. in. l. domini predior̄. de agrico. et censi. lib. xj. vbi casum illius. l. Bar. inq̄t notandum singulariter. per quem patet. q̄ si consuetudo est in ciuitate. q̄ quilibet conductor soluat domino predij in festo natiuitatis domini vnum par caponum. q̄ ad huius prestationem tenetur conductor qui accepit predium pro prestatione frumenti. ita Bart. in loco prealle ga. Aduerte q̄ voluit dicere Bartol. q̄ conductor tenetur prestare domino illud par vltra pensionem licet quando dominus locauit conductori seu colono fundum pro illa pensione non expressit in contractu consuetum prestari vltra pensionem quia videtur secundus illam consuetudinem locasse. Facit. tota die fiunt instrumenta in quibus notarij apponere debent que de consuetudine solent apponi. Bartolus. in. d. l. si prius. in. d. Ḣ. j. & in. d. l. ex ea parte in ꝓn.

de verbo. obli. Facit. si in priuilegio vel rescripto nō reperitur clausula consueta. presumitur per errorē omissa. & dz intelligi ac si apposita fuisset. Pet. de anch. in c. cū. Ab. Ferrariēsis. de consti. vbi subdit idem esse in contractu quo illa q̄ de consuetudine cōsueuerūt apponi videtur apposita lz in eo nō exprimātur. allegat. l. fi. C. de magistra. cō. d. l. excepto. C. de loca. et con. et. d. l. fi. C. de fideiu. Facit. si iudex solitus est iudicare certa hora diei. citatus simpliciter ad diē. debet cōparere hora q̄ iudex iudicare solet. in iudicio enim cōsuetudo loquētis als loci attēdi dz. ita Abb. in. c. cōsuluit. in. j. col. in fi. de offi. delega. allegat. d. l. quod si nolit. d. Ḣ. q. assidua. ō edi. edic. & subdit facere. l. q̄ se misses. ff. de vsuris. l. penul. ff. de iusti. et iu. et. c. ex literis. de cōsti. vbi voluit. Anto. q̄ rescriptū apostolicum videtur in dubio concedi cum clausulis cōsuetis. Facit. q̄ si episcopus qui pōt reddere ius in quolibet loco sue diocesis. vt in. c. cū episcopus. de offi. ordi. lib. vj. citat aliquez loco nō expresso. q̄ videtur citare ad locum in quo sedere pro tribunali cōsueuit. Pet. de ancha. in. d. c. cū eps. allegat. d. l. pen. de iusti. et in. Facit. q̄ si canonicus citatur ad electionem faciendā certo die. debet cōparere de mane. q̄ electio solet fieri illa hora propter missaz sancti spiritus q̄ de consuetudine ꝑcedere solet. Inno. in. c. cū nobis. de elec. refert et sequitur. Abb. in. d. c. cō suluit. in. d. j. col. vbi inquit. se credere q̄ ex illo dicto. Inno. posse dici. q̄ si iudex solitus est iudicare certa hora diei. cē. vt dixi allegans ipm. Abb. in. d. j. col. in fi. Facit. cōtractus in dubio intelligitur celebratus fm loci consuetudinē. tex. est in c. j. de preca. Facit. statutū excludebat filias feminas dotatas a successiōe paterna propter existentiā filiorum masculorum modo pr̄ fecit testū in q̄ filios suos heredes instituit. fuit dubitatū. an videtur instituisse filias feminas. quarū in successione paterna diuersa est cōditio et natura ob predictū statutum. Pet. de ancha. in. l. tres fratres. ff. de pac. decidit q̄ non comprehendantur. d. femine in institutione. q̄ verba testatoris sunt intelligenda quo ad filios fm quod cōsuetudo loci aut statutū disponit. Secus si extranei instituisset filios alterius extranei. quoniam tunc etiā filias illius extranei instituisse videtur. et cū fuisset. q. de facto dicit se ita cōsuluisse refert & seqtur. Jas. in. l. si quis id qđ. in. viij. limi. ff. de iurisdi. omni. iudi. quē ibi videte. ad quod bñ facit q̄ dispositio testōr̄ regulariter debet fm statuta loquētia etiā ab itestato fm Bar. in. l. heredes mei. Ḣ. cū ita. ff. ad trebel. refert et seqtur. Jas. in. d. viij. limi. cē obzē. Bar. in. d. Ḣ. cū ita. dicere se in terminis. d. Ḣ. inq̄t. q̄ in locis vbi sunt statuta q̄ filie femine nō succedāt extantibus masculis. neptē (de q̄ ibi loquitur) nō admitti cū supereſt nepos ex filio masculo q̄ ex presumpta defuncti volūtate fm statuta ciuitatis neptē excludit. idez voluit Joan. de imol. in. l. fi. de cōdi. & demōst. Facit. l. si finita in prin. cū glo. super verbo solet. ō dāno. infec. & l. si q̄s reū. ff. de custo. reo. Facit. qđ cōsuetudine caueꝫ pro expresso habeꝫ. Bal. in. l. j. in. ij. col. ad fi. C. de fruc. et litis expen. allegat. d. l. q̄ si nolit. d. Ḣ. q. assidua. Facit. qđ est cōsuetum fieri nō dicit arbitrium sed necessarium. l. saccularij. ff. de extraordi. cri. et notatur in. l. qđ ergo. Ḣ. pena graviorum. ff. de his. q̄. notan. infa. ita Bal. in. l. q̄cunq̄. in. iij. col. de seruis. fugi. q̄ consuetudo est actus praticus ideo est seruādus ad vnguē. quod est notabile et vtile fm eūdem Bal. loco preal. Facit. quis non presumitur velle id quod non est consuetuz fieri licet sit possibile. notat Bal. per tex. ibi in. l. fideicommissa. Ḣ. si seruo. de lega. iij. quod est bene not. fm eū ibi. vbi subdit. quod est consuetum videtur quis velle. allegat. d. l. fi. C. de fideiuss. ex quo infert in. d. Ḣ. si seruo. q̄ si clericus secularis impetrauit prebendam que non est consueta clericis secularibus assignari licet papa omnia possit non valet impetratio. q̄ non presumitur fieri de mente pape etiam si illam gratiā faceret suo motu ꝓprio nisi sciētia pape ꝓbetur. Facit. si cōcessa est potestas vēdendi bona fiscalia alicui. iste poterit dare fideiussores euictionis et apponere oia pacta penalia fm morē regionis. Ang. in. l. ij. ff. de iurisdi. omni. iudi. vbi dicit esse casum. in. l. bene azenone. de quadri. pres.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Facit quod voluit ipse in.d.l.bene azenone vbi dicit esse casum.q̄ procurator ad vendedū constitutus pōt facere inseri instrumētis oia pacta penalia consueta apponi in simulibus instrumentis. allegat.l.apud celsum.§.in hac.versi.si autē. ff.de except.doli.de q̄ videat ibi eundē. et Bar.in.l.alio.de alimen.z ciba.lega. et in.l.ambitiosa. de decre.ab ordi.faci. Idem dixerat Bal.in.d.l.bñ dicēs esse ibi casum de hoc.allegāsq̄.d.l.apud celsum.§.in hac.versi. si autē. et alia iura.et subdit.et ideo p̄ obseruantia cōtentorū in instrumētis pōt dñs bona obligare licet hoc specialiter in mandatis non habeat.notatur per glo.z doc.in.l.ciuitas. ff.si certū peta.p̄ qua est tex.in.l.si is.in prin.ff.de pigno.qō est quotidianuz fm ipsuz Bal.in.d.l.bene. Facit. cautio cuictionis prestari dz fm cōsuetudinē q̄ in loco contractus viget.tex.est in.l. si fundus venierit.ff.de euictio. Aduerte in p̄ posito.q̄ si monachus seruus vel filius contrahit seu procuratorē facit si in contractu apponantur pacta secundū illa regulatur acquisitio. Jaco.de are.in.l.nij. §.fi.ff.de manumiss.quem refert et sequitur Bal.in.d.l.bene. Facit.cū oēs cesares habeant de cōsuetudine in medio quorumcūq̄ instrumentorū p̄cedentū de aula cesarea facere certas lras grossas cum certis lineis.si illud signū nō inuenitur.tale instrumentū nullius est momēti. Bal.infert in.d.l.bene.per tex.ibi in quantū dicit ex epistalmate iuncta glo. ibi super eo verbo. q̄ exponit illud esse quoddā signum quod imperator facere solet. vel scriptura quam ipse princeps scribit.Confirmo per tex.in.l.sacri affatus.de diuers.rescrip.vbi secūdū Bar.et Bal.ibi ponitur forma seu stilus seruandus in rescriptis et p̄emilegijs imperialibus.qui si omittatur rescriptū et p̄emilegium est nullū.Bal.vbi supra per tex. illum.quez ad hoc notat ibi glo.licet de consuetudine hodie nō seruatur forma seu stilus traditus.in.d.l.sacri.Bar.post glo.ibi. Facit. p̄emilegium intelligitur secundum consuetudinem et recipit interp̄etationem a consuetudine.c.quod dilectio cum ibi notatis per glo. et scribentes.de consangui.et affi. Facit testamenta omnia cetera quoq̄ que apud officium censuale publicari solent. in eodez reseruentur.nec vsq̄ permittatur fieri illa trasłatio.mos nāq̄ retinendus est fidelissime vetustatis. verba sunt.l.testamenta.C.de testa. Facit.l.licitatio. §.earum.de publi.et vecti.z.c.cum dilectus. de consuetu. Facit in matrimonio seruatur cōsuetudo.iura sunt.in.c.j.ad fi. et.c. super eo.de cogna.spiri. Facit.cuius mādatum generale detur procuratori. nihil minus procurator facere posset q̄ dominus facere consueuit.l.vel vniuersorum.ff.ō pigno.actio. Facit.clausula cōsueta apponi in certa parte rescripti. p̄sumitur apposita in loco vbi apponi cōsueuit tex.est in.c. causam cum ibi nota. de rescrip.Cōfirmo per tex.in.d.c. ex literis.de consti.et.d.c.cum. Ab. Ferrariē sis.eo.titu.et lib.et per bonuz casum.d.l. fi.C.de fideiusso.per quam Bal.in rub. C.de fide instru.in.ij.col.ad fi. inquit q̄ si notarius dixit se vt amicū vel simplicē scribam rogatum et nō vt notariū scripsisse inter partes.que cōtradicunt q̄ imo fuit rogatus vt notarius.in dubio p̄sumitur vt notari⁹. quia illa via assumpta p̄sumitur in dubio que actū valere facit.l.iij.ff.de testamēto.milī.z idem est si hec.q.est inter partes vel de rogatu notarij aut tabellionis.quia als non p̄sumeretur scripsisse.et quia p̄sumitur factum quod consuetum est fieri. Bal.vbi supra quem vide dicentez esse nota. tex. in.d.l.fi.quam allegant Bal.in.l.ita de mum.§.j.ff.de arbi.et in.l. imperator. de statu.homi.et in.d.l.j.in.d.fi.col.ff.solu. matri. Facit.coadiutor vel tutor regis pupilli potest exercere illam liberalitatem ex mandato generali quā regia maiestas facere consuenit. quod est menti tenendum p̄o his qui sunt tutores illustrium p̄sonarum pupillorū. Inno.et Joan.an.in.c.grādi.de supplen. negli. p̄ela.lib.vj.refert z sequitur. Jas.in.l.pactum curatoris. C.ō pac. p̄o quibus est tex.in.l.cum plures.§.cum tutor.et in.l. sequenti.in principio.ff. de admi. tuto. p̄o corroboratione facit etiam tex.in.l. j.§.sed nonnullos.ff.de tute.et ratio.dis. Facit.cuius p̄iores ciuitatum non possint facere gratiam penarū applicanda

rum ciuitati sed requiritur generale consilium vel arengū de hoc. Bal.in.l.p̄ses p̄nuncie.in fi.col. C.de transa.vbi allegat notata per Bar.in.d.l.ambitiosa.de decre.ab ordi.sa. hoc p̄cedit nisi de cōsuetudine vel lege municipali eis permissum appareat.Bal.in.d.fi.col. allegat notata in.l.item magistri.ff.de pac. Facit si cōsuetudo est vt emphiteosis ecclesiastica concedatur tēp̄oraliter.et p̄elatus illā perpetuo concessit.q̄ valebit vt tēp̄oraliter cōcessa et sic vt fieri consuenit.voluit. Bar.in auctē. qui rem de sacro.san.eccle. Facit. si p̄elatus alicui rem in emphiteosim alicui cōcessit.neq̄ dixit vsq̄ in tertiam generationē. q̄ intelligitur vsq̄ in tertiam generationem. quia ita ecclesiastica emphiteosis concedi consuenit. Bal.in addi.ad specu.in titu.de loca.in p̄dictorū p̄posito nō omitto.q̄ si partes referant se ad consuetudinē simpliciter et consuetudo sit multiplex.intelligitur se referre ad eam que alijs derogat et sic ad posteriorē.l.mella.§.sed et si.de alimen.lega.Et qui se referunt ad ius intelligūtur se retulisse ad illud quod alijs derogat et consequenter ad ius cōsuetudinariū vel statutariuz quod derogat iuri cōmuni.l.omnes populi.de iusti.et iure.Ludo.Roma. in.l. post dotem.in.xiij.col.versi.tertio dubitatur.quid si tē.ff.solu.ma.loquēs in.q. de qua per Pau.de cast.inferentem vel (vt melius dicam)decidentē illā in.l.p̄scriptione.in.iiij.col.si cōtra ius vel vul. pub.vbi ex glo.ibi iuncto aut ecōtra notat q̄ appellatione iuris non solū venit ius cōmune sed etiam consuetudinariū ex quo notabili infert decidēdo.d.q.de qua videas. Jas.in.d.l. p̄scriptione in iij.et.iiij.col.et ante eū Alexand.in.d.l. post dotem.in.xxiij.col. Cōfirmatur.cū etiam consuetudo sit ius. c. cōsuetudo. distin.j. Facit q̄ si mandatur causa decidi de iure seu fm ius. non intelligitur solum de iure cōmuni sed etiā de iure speciali z sic fm p̄emilegia et cōsuetudines et alia iura specialia iuri cōmuni contraria.argumentū est opti.z menti cōmendandū.ex tex. iuncta ibi glo.fi.in.c.j. vt lite penden.fm Abb.ibi.in.iij.nota.satis enim dicitur decidi causa fm ius cū illa iura specialia admittanē a iure. Abb. vbi supra.vbi inquit.videas qō dixit.in c.iij.de co q̄.mit.in possess.causa.rei.ser.z plenius super.rubri.de cōsue. vbi ait.q̄ supposito.q̄ appellatione iuris intelligeretur de cōmuni dumtaxat. tamen satis p̄nūciatur fm ius cōmune ex quo ius cōmune mādat seruari consuetudines(quod est idē quod dixi) allegat argu.opti.fm eū.in.l.si fundus venerit.ff. de euictio.quā.l.etiam ad hoc allegat in d.c.iij.et maxime hoc procedit.qñ fit mētio de iure in materia in qua tantū militat ius speciale. vt in.d.c.j. vt lite.pē.fm Abb.ibi.in.d.iij.nota. Facit q̄ talia iura statutaria vel consuetudinaria habentur vt iura cōmunia in illo municipio et derogant iuri cōmuni vniuersali. Anto. de bu.in commēto. c. q̄ntualis in vlti. col.de iure iuran. Abb.in.d.rub.de consuetu.et in.d.c.j.et in.d.c.iij. Pau. ō cas. in.d.l.p̄scriptione.et in.l.ius pluribus de iusti.z iure. Jas.in.d.l. p̄scriptione. et in.d.l.oēs populi. In terminis enim. d.q.Bal.in.l.illa institutio.ff.de here.in sti.dicit. q̄ arbiter(de quo in.d.q.)assumptus ad cōp̄romittendū de iure habeat sequi statuta.nā illo loco talia statuta derogant iuri cōmuni allegat notata,in.l. ij.que sit lōg.cōsue.et in.d.l.de q̄bus. ita Bal.in.d.l.illa.dicēs se sic credere et tenere reiecta opiniōe. Ly. ibi relata per Bal.subdentē.hanc esse mentē comp̄romittentum qz nolunt iuri eorū renūciare p̄opter illa v̄ba de iure tantū in p̄nunciando.(de quibus in.d.q.)q̄ nō ñ sonant in ius cōsti.sed in ius partis vnde qualecūq̄ ius videtur inclusuz in cōpromisso.allegat.l.et an cadez.§.actiones.ff.de except. rei.iud. Facit.stipulatio de dote reddenda in casu quo de iure restitui dz.intelligit nedū de iure cōmuni sed cōsuetudinario vel municipali.Bal.in.l.ij. quem ibi videatis. de bonis q̄.libe. vbi sequuntur moderni.et in d.l.post dotem. Facit de iure communi non est p̄hibitum extrahere frumentum de districtu sed bene p̄hibeē per statutum. Bal.in.l. vna.in.xj.col. versi. quinimo dico q̄ si p̄ statutū.C.de consc. Jas.i.d.l.oēs pplī.in p̄ma lectu.in.j.col. Adō pone.q̄ iudex in inq̄sitiōe dicat.q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

extraxit frumentum de districtu contra formã iuris cõmunis. et de statuto nihil dicat. procedit tamẽ inquisitio. quia statutum est pars iuris cõmunis. cum statutum fiat auctoritate iuris. d. l. omnes populi. quod est notan. ꝑm Bald. in. d. ꝯsi. quinimo. refert et sequitur. Jaſſ. in. d. ſ. col. et in. d. l. prescriptione. in. iij. col. Alia de statutis et consuetudinibus. videatis per scribentes tã iuris pontificij
257 ꝙ cesaret in locis ordinarijs. † ¶Possũt etiam dicta verba/o que ayan derecho de les heredar. verificari in casu autem preterea. vnde vir & vxor. respectu quarte de qua ibi quando filij sunt tres tantũ modo vel pauciores q̃ hoc casu. ſ. quãdo sunt tres nõ habebit pl⁹ vxor ꝙ vn⁹ filiorum si sunt tres ergo aut pauciores quartam sinautẽ essent plures vxor succedit in portionem virilẽ vt expresse dicit. d. aucten. et alia vñ sumitur. et in aucten. vt liceat matri et auie. ℌ. q̃ vero legem. col. viij. ¶Poteritis tñ dicere et bene. ꝙ. d. aucten. loquitur quando filij cũ matre vel nouerca succedunt ascendenti. vt in ea cum ibi notatis per glo. & doc. verba tamen predicta huius. l. tractãt de succedendo descendenti habenti ascendentem illo excluso. quãobrez dicendũ est ꝙ istius nostri propositi circa dicta verba. est glo. in. d. aucten. q̃ dicit ꝙ si liberi non extant sed ascendentes idẽ obseruandum. quã ibi. Bart. tenet dicens quia est eadem ratio. vbi Bald. in. ſ. col. (nulla. d. glo. mentione facta) inquit. ꝙ si liberi non supersunt sed ascendentes. superstitem in quartã vocari. nam si descẽdentes non officiunt. ergo nec ascendẽtes per locũ a maiore sumptuz negatiue vltra quod illa aũt. duo facit. ſ. defert. et prefert. defert enim. d. quartã. et in hac quarta prefert cõiugem liberis. vnde lz coniunx non extantibus liberis non veniat ex iure prelationis. quia prelatio requirit sua extrema. venit tñ ex iure delationis allegat. l. si post mortẽ. ℌ. fin. ff. de bono. posſeſ. con. tabu. & l. sed cũ patrono. ff. de bono posſeſ. illam etiã glo. tenet
258 Saly. & alij. in. d. aũt. preterea. † quamcum legisset. Dida. ð segu. dixit. ꝙ si habeo filios forte tres et vxorem quã absq̃ dote recipi. q̃ me mortuo. inops et pauper remansura est. ꝙ possim eidẽ vxori mee quartã partem bonoꝝ meorũ relinquere. et de residuo quintũ extranco relinquere possum & vni filiorũ tertium iure melioris. et in alijs bonis filios meos eq̃liter ꝑ sua legitima heredes instituere. ita ipse in. d. volu. fol. xxx. col. iij. probatur. legitima debetur filijs deducto ere alieno. l. ¶Papinianus. ℌ. q̃rta. cum alijs. ff. de inoffi. testõ. sed sic est ꝙ. d. quarta vxori relicta per maritum est es alienum mediante dispositione. d. aucten. igitur &c. et ꝙ marit⁹ dicatur debitor vxoris in. d. quarta ꝓbatur in. d. aucten. vbi fuit dubitatũ. An legatum factum vxori per marituz cõputetur in. d. quarta. et ratio dubitandi erat. quia cũ maritus est debitor vxoris in. d. quarta et quotiens debitor legat creditori. animo cõpensandi cum debito legare non videtur. l. creditorẽ. de lega. iij. i. vna. ℌ. sciendũ. de rei vxo. ac. videbatur ꝙ tunc maritus tanq̃ debitor vxoꝛ in. d. quarta legando eidem vxori aliquid non videretur illud legare animo cõpensandi cum. d. quarta debita vxori creditrici ipsius mariti. et ꝙ maritus dicatur debitor vxoris in. d. quarta. dixi ꝓbari in. d. aucten. vt. ſ. tenent etiã Bart. et doc. in. d. auctẽ. et in. l. si cũ dotem. ℌ. si pater. ff. solu. ma. & in. l. huiusmodi. ℌ. cũ pater de lega. ſ. et sic patet ꝙ legitima filiorũ per dictum debitũ vxori minuitur. Nec obstaret dicere. ꝙ. d. ℌ. quarta. cum concor. loquitur de ere alieno conuentionali. hic vero loq̃mur in ere alieno legali. vt est in. d. quarta que debetur eidez vxori ex bonis patris ex legis dispositione quia poterit responderi. ꝙ dicta iura dicẽtia. legitimam filiorũ minui propter es alienum loquuntur indifinite et sic vniuersaliter. l. si pluribus. in princi. de lega. ij. et per consequẽs perinde habetur ac si dixissent ꝙ per quodcũq̃ es alienum modo conuentionale aut legale legitima filiorum minuitur. Confirmo. † per funeris impensam q̃ est debitũ legale minuitur legitima quod patet. quia ante omnia deduci debet. d. ℌ. quarta. l. penul. ff. de religi. et sump. func. et. l. fi. ℌ. in cõputatione. C. de iure. ðlibe. † Confirmo. sed dos est debitum legale. l. q̃ liberos. ff. de
259
260

ritu. nup. l. fi. C. de dotis ꝓmi. l. obligamur. ℌ. lege. ff. de actio. & obli. et. l. mater. C. de iure doci. & illa minuit legitimã filiorum. l. fi. ibi. & est eris alieni loco. ff. de
261 colla. do. † Cõfirmo tertio. lucrũ qđ defertur a lege marito dicitur es alienũ. volunt Bal. in. d. ℌ. si pr̃. ergo eodez modo qđ defertur a. l. vxori dicet̃ es alienũ. ar
262 gu. l. fi. de indic. vidui. toll. † Cõfirmo. quarto. portio q̃ debet̃ vxori pauperi sine dote remãsure eodẽ modo iudicatur hereditaria. sicut illa q̃ filijs defertur vt probat tex. in. d. aucten. ibi succedit vna cum liberis. & clari⁹ ꝓbat tex. in aucten. vnde sumit̃. ſ. in auctẽ. de exhibẽ. reis. ℌ. si vero qualdã res. ibi ex hac lege heres extiterit colla. v. cũ igit̃ portio vxoris q̃ sibi debetur in bonis mariti deferat̃ sibi eodẽ iure. ſ. hereditario q̃ differt̃ legitima filioꝝ. eodẽ iure pariformiter vtriuq̃ portio cẽseri dz. l. nã hoc iure. de vulga. & pupi. l. q̃us. de impube. & alijs subsiti. et. l. fi. ꝑm vnã lectu. de senten. & interlo. oim iudi. & per ꝑns sicut legitima filioꝝ minuit bona ꝑns. l. ix. titu. de las mandas. lib. iij. foro. ll. ita. d. q̃rta bona patrna minuere dz. Cõfirmo q̃nto. legitima filij est quarta bonoꝝ (de iure cõmuni) vt declarat Bar. in. l. ex facto. la grãde. in. ij. coll. ff. de here. instit. Bar. & Bal. in l. quotiẽs. C. illo titu. & Jaſ. in auctẽ. nouissima. in. ſ. col. ð inoffi. testõ. & bona dicuntur deducto ere alieno. l. subsignatũ. ℌ. bona. ff. ð ꝟbo. signi. d. ℌ. q̃rta cũ alijs. ergo debet̃ legitima filijs in bonis ꝑns
263 deducta pri⁹. d. quarta. † possent etiã. d. verba nostre. l. verificari. in oibus casibus q̃bus bona descendentiũ per delictum cõfiscantur. vt in casibus. c. cũ ꝑm leges de hereti. lib. vj. et. l. q̃squis. cũ concor. C. ad. l. iuliã. mages. & similib⁹ in pena corporali. et bonoꝝ cõfiscatione vel saltez q̃ ad. d. cõfiscationẽ lz pena corporalis sit diuersa a penis cõtentis in. d. c.
264 cũ ꝑm leges. & d. l. q̃squis cũ cõcor. ꝓbatur a fortiori. † cũ ascẽdentib⁹ min⁹ debeatur legitima q̃ descendẽtib⁹. Jaſſ. in d. auctẽ. preterea in fi. col. allegat. l. nam et si parentibus. ff. de inoffi. testõ. q̃ ꝓbat in eius ꝑncipio. probatq̃. l. presens. & l.
265 viij. in fi. ſ. Non tñ erit ecõtra. ꝓbo. † qr occidẽs seipsum ꝑdit bona fisco nisi habeat heredes descẽdẽtes. l. ix. titu. xiij. li. viij. ordi. per quã credere limitari. l. xix. titu. fi. illo lib. & volu. & per ꝑns deficiẽtibus descẽdentib⁹ ascendẽtes in casu. d. ll. fiscũ non excluderẽt. Cõfirmo. posito ꝙ de iure hui⁹ regni adulteri in manib⁹ mariti poni debeãt vt de coꝝ personis & boms ad libitũ facere possit vt dixi i ista l. et allegaui illã vulgatã. l. ſ. tit. vij. li. iij. foro. il. si tñ adulteri aut q̃libet coꝝ filios legitimos habuerint. succedẽt in bonis sui parẽtis excluso marito. vt in. d. l. ſ. † ex q̃ sequitur ꝙ si tales deficerẽt aut
266 nõ extarent liberi. maritũ excludere ascendẽtes adulteroꝝ. ¶Et q̃us per istaz. l. in ꝑn. & q̃ super illo dixi. eq̃paretur succesſio ascendentiũ & descẽdentiũ. differunt tamen. † nam patre descendentes
267 habẽte. ipse ad libitũ nisi de q̃nto bonorum disponere nõ potest. d. l. ix. titu. delas mandas. lib. iij. foro. l. cum concor. & sic reliquum hodie de iure huius regni est legitima descendentium in bonis ascendentium. † Filius autem aut alius
268 descendens licet habeat ascendẽtem legitimum de tertio ad libitum disponere potest vt hic. ista enim differentia insona iuri communi videtur. quoniaz ita est aucta legitima parentum sicut filiorum. glo. est in. d. aucten. nouissima. ad idem est etiam glo. in. ℌ. hec nos. in aucten. de trien. et semi. cola. iij. et in. ℌ. cũ igitur. in aucten. de non eligen. secundo nub. col. ſ. Bar. et Bal. in. d. aucten. nouissima. Bald. in. l. si a milite. ℌ. fi. ff. de testamento mili. & ibi Ang. ¶Pau. de cas. in aucten. ex causa de libe. prete. Jaſ. in. d. aucten. nouissima. in. ix. col. firmauerat. Bar. in. d. l. nam & si parẽtibus. in ꝑn. qđ legit cum. d. l. pater filium. ff. illo titu. de inoffi. testamento. vbi inqt. Nota hunc ter. ꝙ non minus parentibus q̃ liberis. vbi videt̃ casus. ꝙ sicut hodie est aucta legitima filiorum ita parentum. nam hic traditur per modum regule non minus debere relinqui parentib⁹ q̃ liberis. ipe autem Bar. in. d. l. si a milite. in. d. ℌ. fi. referens opiniones glosarum. que in hoc punto sibi contradicunt cõcordãdo ait forte dicemus ꝙ patri manumissori detur tertia. et ita intelligatur glo. in. d. ℌ. fi. et in. l. si patronus circa prin. si a pa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rente.quis.fue.manu.sed in alijs ascendentibus vt ex linea materna.vel alij ascendenti qui nunq̃ habuit eum in potestate nec cũ manumisit.tunc debeꝫ quarta et sic prodant glo.contrarie. inquantum Bartꝫ.dixit,sed in alijs ascendentibus vt ex linea materna q̃ talibus debetur.quarta et non tertia.contrarium huius dixit ipse.in.d.l.pater filiũ.in repe. versi.secundo.vbi ponendo exemplũ de quodaꝫ habente matrem ⁊ duos fratres decedente extraneo sibi herede instituto qui turpis non erat persona ⁊ matrem in certa re heredez instituit.q̃ si mater ad supplementum agat.quid sit habitura.post alia dicit, sed matri defertur p legitima tertia.allegat.d.aucten.de trientе et semisse.et est in fi.prin.versi.hoc obseruando.vel aliter.in.d.Ĥ. hec nos. in d.versi.qui sic intelligitur per.d.glo.ibi. et Bar.Confirmo. p̃r.d.l.nam et si.in verbo parentibus comprehendente ma-
269 res et feminas.Confirmo secundo † qꝫ appellatione parẽtis non tantum pater. sed etiam auus et proauus et deinceps omnes superiores cõtinentur.sed ⁊ mater auia et proauia. verba sunt ter.in.l.
appellatione parentis.de verbo.signi.l.
270 quiq̃.Ĥ.parentes.ff. de in ius vocan. † et an appellatione patris veniant alij ascendẽtes videte Abb.in.c.si vero.in.fi. de senten.excõ.ad idem facit.l.infra proxi.ibi.con los padres.quod intelligitur de patre et matre cum illico dicat / o ascendientes del defuncto.facit.quia mater(vt est clarum)cõnumeratur inter ascendentes ⁊ est de illis.probatur per q̃ plurima iura ⁊ istam.l.facit etiam. q̃ primo gradu supra est pater et mater. insti. de gradi.in prin.cum concor.ex quibus sequi videtur.q̃ alia dicta verba Bartꝫ. scilicet vel alij ascendẽti qui nunq̃ eum in potestate habuit nec cum manumisit. etiam non procedant per illa que de matre dixi que filios in potestate non habet.l.mulierem.C.de adop.Ĥ. femine.in
271 sti.illo tutu. Facit. † q̃ frater defuncti nõ concurrit cum patribus aut ascendentibus defuncti. vt.d.l.pxi. infra preterea. Bar.in.d.cõcordia vult.q̃ ad hoc vt parentis sit legitima tertia post q̃ descendẽtem in potestate habuit eum emancipare debet ex quo resultant duo copulatiue requisita.primum.q̃ parens talẽ descendentem habuit in potestate.Secundum.q̃ illum emancipet. Contra primũ tenuit Bar.ipse in repe.d.l.pater filium prout supra dixi de matre. Circa secũdũ. tenere potestis. q̃ si habuit in ptãte vtaꝫ emãcipatione ad hoc vt sua legitima sit tertia ĩ bonis istiꝰ filij ſm Bar. vbi.s.qꝫ emãcipatus a pre abillo habuit bñficiuꝫ bonorum querendorum.l.j.si a parent. quis fue.manu.quippe si filiusfami.esset quodcunq̃ sibi acquireret eiꝰ emolumẽtũ pri acqreret.d.l.j.ex quo seqtur q̃ ſm d.l.j.in locis preallegatis.plus iuris habebat pater in bonis per filiũ fa.acquisitis q̃ emancipatũ probat etiaꝫ.l.placet. ff.de acq.here.habebatq̃ tertiã partem bonorꝫ aduentitiorum in premiũ emancipationis.l.cũ oportet.Ĥ.cũ autẽ de bonis q̃.libe.Ĥ.hoc quoq̃.insti.per q̃s perso. Et si dicatur q̃ predicta duo vltima iura corrigantꝫ.cũ hodie in premiũ emãcipationis solũ habeat dimidiã vsufructus in bonis aduentitijs filij.d.Ĥ.cũ autem.d.l.cũ oportet.et.d.Ĥ.hoc quoq̃.in quibus bonis filijfa.pr̃ vsufructuꝫ habet d.l.cũ oportet.in pn̄. Respõ.esse verũ q̃ ad premiũ emãcipationis vt vidistis.tñ inter filios emãcipatos ⁊ nõ sui iuris est sufficiens differentia ad hoc vt iã.d. verba.Bar.verificẽtur.nã habere totũ vsufructum in bonis aduẽtitijs filijfami.d.l. cum oportet.in prin. vel dimidiã vsufructus in dictis bonis emãcipati per dictũ premiũ.d.Ĥ.cũ autẽ.d.l.cũ oportet.et.d.
Ĥ.hoc quoq̃ differunt.patet. † vltra qõ. 272
qꝫ donec filiusfa.patriã potestatez non exierit.pr̃ totũ dictũ vsufructũ habebit. d.l.cũ oportet in pn̄.q̃ cessat per emãcipationem.d.l.j.in pn̄.qꝫ emãcipatꝰ a parente habuit bñficiũ bonorꝫ querẽdorꝫ. verba sunt.d.l.j.in pn̄.dixi. Probat etiã per rubrũ et nigrũ.d.tituli de bonis q̃ libe.vbi solũ loqtur de vsufructu bonorũ filijfami.rõne eiꝰ patrie potestatis hz pr̃ talez vsufructũ vt in.d.iurĩ.⁊ in.Ĥ.j.insti. per quas perso.l.iij.titu.xxx.par.iij. et q̃ iura habita subtit.xvij.par.iij. maxime l.v.xxi.ca de las ganãcias ⁊c. vbi istius puncti est tex.bonꝰ assignãs.d.rationẽ. Et probat in.l.xlv.et expressiꝰ in.l.xlvj.

infra.et ideo non est mirandũ si de iure cõmuni sit maior legitima a patris emancipantis in bonis filij emancipati. q̃ patris in bonis filyfami. Que faciunt ad quod de matre dixi.scilicet q̃ de iure cõmuni pro legitima habeat tertiam mater.cum nõ habeat vsufructum mater in bonis filiorum quia in potestate eius illos habere non potest.d.l.mulierem.d.
Ĥ.femine.l.ij.titu.xvij. par.iiij.ĩ.allega.
273 que patria potestas est causa vt habeatur. d. vsufructus. vt vidistis. † et iura noua faciunt patrem legitimum administratorem in illis rebus in quibus patri acquiritur vsufructus.Bar.in.l.fi.Ĥ.pupillus. de verbo. obli.allegat.l.j.C. de bonis mater.et.l.cum non solum.Ĥ. vbi autem de bonis que libe.in alijs non vt ibi.et in aucten.vt liceat matri et aue.Ĥ. j.cola.viij.secundum Bartꝫ.vbi supra ꝑ qua doctrina Bartꝫ.est glo(cuius ipse in loco preallega .immemor fuit)in l.tertia.Ĥ.si filiofami.ff. cõmodati. quam glo. in proposito isto allegat. Jasꝫ.in.l.ij.Ĥ. quod si in patris in fi.col.ff. solu.ma. vbi loquens circa quandam limitationem quam ponit ibi Bar.ad glo.super verbo sui iuris.cum qua transeunt doc.ibi. excepto Rapha. cuma. reprehendente Bar.in.d.sua limitatione.ait(et sic contra.d limi.)bene verum esse q̃ in bonis aduentitijs pater est legitimus administrator ratione vsufructus.Secus in profectitijs in quibus non habet vsufructuꝫ quem in aduentitijs habet. allegat.d.l.j. de bonis mater. et confirmat dicens.qꝫ pater nunq̃ dicitur legitimus administrator.nisi quando habet vsufructuꝫ ad quod allegat.d.glo.et Bar.in.d.Ĥ. pupillus.sed q̃ in pfectitijs sit administrator legitimus vt voluit Bar.in.d.sua limita.est error ſm Cuma.quia in profectitijs nihil est immutatum hodie. Bartꝫ. in.l.si quis mihi bona.Ĥ.iussum.de acq. here.allegat notata in.l.fi.ff. quis ordo in bono posses.serue. Jasꝫ.in.d.Ĥ. quod si in patris in.d.col.fi. ait q̃ in profectitijs nihil est immutatum de iure.C. allegat. l.j.et ibi glo.C.qui admiti.et Bar. in.d. Ĥ.iussum.que quidem limitatio est nouum dictum non repertum ab alio declaratum secundum Areti. in.d.Ĥ. quod si in patris.refert Jasꝫ.in.d.fi.col.vbi subdit se crederc.q̃ si capiatur stricte legitimus administrator dicitur quando pater habet vsumfructum.et sic nõ bene loquitur Bartꝫ.sed non capiendo administrator ita stricte sed dicitur legitimus propter sanguinis conunctionem isto modo loquitur Bartol.et eius limitatio bene et optime procedit. pro qua in.d. Ĥ.quod si in patris.allegat Bartol. notata per glo.l.cum dos.ff.de pac. dota.et dictum.Ĥ.quod si in patris.a contrario sensu.Ex quibus habetis praticam cuiusdam.q.† filiusfa.minor est in iudicio.an 274
patris auctoritas sufficiat.vel curator dari debet. q̃ aut est super re in qua pater vsufructum habet vel potest aliquid patri acquiri.et tunc patris auctoritas sufficeret.sed si esset conuentus super re que non pertinet ad patrem vt in obligatione personali vel criminali.tũc patris auctoritas non sufficeret ⁊ daretur curator. Bar.in.d.Ĥ.pupillus. vbi inquit. q̃ primuꝫ probatur.d.l.j.de bonis mater. vbi glo.in verbo procuratorem dicit. q̃ filius ordinat procuratorẽ cum patris voluntate.quod intelligitur cuiuscunq̃ etatis sit.vt.d.l.cum non solum.d.Ĥ. vbi autem voluntas vbi est tex. nota. secundũ Bartol. vbi supra. Secundum probatur ex supradictis. et ex.ll.allegatis per Bar.in.d.Ĥ.pupillus. et videtur expressum.in.c.fi.in fi.lib.vj. per quod. Jasꝫ.in d.Ĥ.qõ si in patris in.iiij.col. † dicit q̃ in 275
omnibus casibus quibus non acquiritur vsufructus patri.in illis potest filiusfami.esse in iudicio sine consensu patris. allegat.d.c.fi.subdens q̃ istam regulam tradit.d.glo.d.l.iij.d.Ĥ.si filiofami.ff. cõmo.et expresse. Bartꝫ in.d.Ĥ. pupillus. vbi ait ista esse menti tenenda. Et ex predictis potuit oriri. † q̃ quando pater est 276
legitimus administrator filij plus iuris q̃ tutor habet.tutor enim etiam subsistente iusta causa nõ potest alienare res immobiles pupilli sine decreto iudicis. l. lex q̃ tutores.xxi.ff. q̃ dom⁹ ⁊c. ofa immobilia.C.de adminis.tuto.l.nõ solũ. C.de predijs.mino.p totũ titulũ.ff. de reb.co. l.xvij.titu.xvj.par.vj.et facit.l.iiij. titul. v.par.v. Alioquin alienatio est ipso iure nulla,l.est nota.secundũ Bartꝫ.ibi vbi

Universidad de Deusto
Biblioteca

Bald. incipiens si quidem. in princi. C. illo titu. de prediis minor. tamen pater quãdo est legitimus administrator pot alienare res immobiles filij subsistente causa iusta absq; decreto iudicis probat tex. in. d. l. cũ non solũ. ℌ. sin autẽ es alienum cũ seq. vbi tex. non requirit decretum iudicis. dictũ fuit. Azo. in summa. titu. de bo. que. libe. quod pro singulari refert et sequitur. Bal. in q̃ plurimis locis precipue in. l. preses. in. j. col. (dicit esse menti tenendũ.) C. de transa. vbi. Jas. late illud examinauit. quem ibi videatis. item tutor constituere procuratorez nisi lite contestata non potest. l. neq;. C. de procu. sed pater sic quando est legitimꝰ administrator. Bart. et doc. in. d. l. j. de bonis. mater. reprobata ibi glo. per omnes ſm Bar. ibi. hinc etiam est q; in his casibus quibus pater est legitimꝰ administrator. defendens vt legitimus administrator filium nõ cogitur satis dare incatum solui. glo. est. in. d. l. non solum. in d. ℌ. vbi autez voluntas. allegat. l. fi. ℌ. de fensionem. C. de admini. tuto. Secus si vt extraneus. vt in. d. glo. pro qua allegatur. et ipsa allegat. l. filiusfami. qui satisda. cogan. et ibi Bar. vbi etiã dicit ſm glo. ibi. q; in casibus quibus pater non est legitimus administrator cogitur satis dare vt in. d. l. filiusfa. vbi Jas. hoc vltimum non tenet. sed tertiam solu. positam inter alias per glo. ibi in verbo. edicti. vbi Jas. assignat duas causas seu motiua. Vnũ contra. d. glo. in solu. quã tenet Bar. vt dixi. z in hoc fundatur. Jas. per tex. in. d. l. filiusfa. inquantũ dicit filiusfa. Secundũ pro. d. tertia solu. quam tenet ipse quia de iure. ffoz. non erat inuentum q; pater esset legitimus administrator. hodie autem fuit inuentũ per iura noua. C. d. ℌ. vbi autem. et. d. l. j. de bonis. mater. Si ergo tutor deffẽdens pupillum nõ tenebitur satis dare de iudicato soluendo. d. ℌ. ad defensionem multo ergo minus teneretur pater quando est legitimꝰ administrator filij. Jas. in. d. l. filiusfa. Redeundo enim ad. d. cõcordiam Bartol. de qua in superioribus dixi. dico nõ obstare. q; inquantum Bart. dicit nec eum manumisit videatur loq; in legitima debita patrono in bonis liberti. quia. d. ℌ. fi. d. l. si a milite. loquitur in patre et filio. et q̃uis. tex. ibi dicat manumissor loquitur improprie. ita gl. ibi. sic etiam in. l. j. ff. de offi. procon. preterea quoniam licet differant in aliquibus notatis per glo. in. d. l. j. si a parẽ. quis. fue. ma. in alijs tamen assimilãtur pater et patronꝰ ſm glo. ibi. in opintõe. Hug. quã tenet glo. in. ℌ. preterea. q̃bus. motus pat. potest. sol. et putat verã Bart. in d. l. j. in pn. (in quibus conueniant filius et patronus. et in q̃bus differant. dixi. ſ. ista. l.) qz lz cessat vna ratio patrie potestatis per emancipationẽ tamẽ remanet alia quoniã est pr̃ z filio succedere dz. vt in. d. l. nã et si parentibus. et. d. l. j. in fi. et ibi glo. in verbo cum sit et pater. facit qõ notatur in. l. si ventri. ℌ. i bonis. ff. de pre mule. credi. et in. ℌ. affinitatis. de nup. sed cum hodie nulla sit differentia emãcipationis z patrie potestatis (iuxta quod dixi in. l. iij.) etiam quocunq; modo succedatur. in aucten. de here. ab intesta. veni. in pun. et. ℌ. nullam. col. ix. non enim est curandũ sit factũ testm̃ vel nõ. Bart. in. l. gallus. ℌ. et quid si tantum. de libe. z posthu. in. iij. col. per tex. in. d. ℌ. nullaz. sequitur. † q; vna et non dissimilis sit legitima patris in bonis filijfami. sine emãcipati. maxime per generalitatem huius l. in pun. que solum considerationẽ ordinis aut graduũ habet. et sic licet. d. differentia ꝓcedat vt hic. † aucta tamẽ est legitima parentũ sicut filiorum. vt in superioribus vidistis. secus tamẽ est in collateralibus. glo. est in. d. auctẽ nouissima in prima opinione. quod voluit Bal. in l. fratres. in. ij. col. illo titu. et volu. C. de inoffi. testamento dicens q; glo. in. d. auctenti. nouissima sentit q; legitima sit aucta in transuersalibus sicut et in descendentibus quod non credit verum quia nec. l. nec ratione est cautum. z ideo ius antiquum in hoc remaneat incorrectuz quo cauetur q; legitima sit quarta portio d. l. papi. d. ℌ. quarta. Aduerte. q; lz Bal. dicat in loco prealleg. q; glo. in. d. auctẽ tica. nouissima. sentit q; legitima rẽ. vt dixi in veritate. d. gl. i scba opinioẽ. istius puncti clare dicit. et per pñs tenet vbi. ſ. Bald. d. primã opinionem. quam etiam tenuit. Jass. in. d. auctenti. nouissima. in

277

278

nona col. in prin. et Dida. de segu. d. volu. fol. cxxviij. col. iij. allegantes. d. glo. quam sequuntur doc (intellige in predicta prima opi.) ſm Dida. vbi supra. Lõ firmo. d. primã opi. glo. per eandẽ glo. inquantum dicit sed in nouellis (debuit allegare glosa librum nouellarũ in rub. de legitt. portio. a paren. relinquen. vt per Ly. in. d. aucten. nouissima. in. ij. q. et per Jas. in. d. ix. col.) restringitur augmentum legitime ad liberos. et posito. q; legitima parentũ sicut filiorum aucta sit. dixi. in quo. d. glo. non est vera vt ex supradictis constat procedit tamẽ et vẽdicat sibi locum in transuersalibus vt vidistis. Alia et secunda differẽtia sit. † nã ascendens habens descendentes legitimos licet filium habeat naturalez. solum quintũ potest ei relinquere. cuius ꝓ anima vel sicut ei videretur disponere poterat. d. l. ix. titu. v. lib. iij. fozo. ll. et probatur in. l. viij. j. Secus tamen erit. si quidã non habet descendentes legitimos sed filium naturalem. q; q̃uis legitimos ascendẽtes habeat. potest relinquere omne quod voluerit filio naturali (et sic etiã vltra tertiũ) licet ascendentes habeat legitimos. vt in. d. l. viij. in fi. quod si a iure cõmuni discordat ibi dicã. ᶜ saluo en las cibdades rẽ. Et ita ex tali iure speciali in parte ista habito. generale istius regni ꝓ principiũ huius. l. contentuz derogatur. et per consequẽs a fortiori † statuta particularia et consuetudines particulares ciuiles. ll. vincunt imperatorum et iuris consultorũ. d. l. de quibus. ff. de legi. traditur in. d. l. omnes populi. per cano. in c. fi. de consuetu. nam si statuta et cõsuetudines particulares vnius loci iura regni vincunt hic † et iura regni vincunt leges imperatorum et iuris consultoruz. do. Joã. de pala. rub. in introduc. d. suerepe. rub. et. c. per vestras. in. iij. col. vbi inquit. q; stante. l. vel regni cõsuetudine. dispositio legis imperialis aut iuris cõsultorum inutilis redditur. quinimo quelibet alia statuta vel particulares consuetudines vincunt. d. l. imperatorũ aut iuris consultorum vt dixi. Sequtur a fortiori (prout dixi) vel a maiozitate rationis. q; d. statuta et consuetudines. ll. imperatorum vincunt et iurisconsultorum. quia si vinco vincentem te rẽ. l. de accessionibus. versi. nam qui. de diuers. z tẽpo. pres. glo. est (si illam vultis) in. l. assiduis. in glo. magna. qui potio. in pigno. hab. Faciunt que dixi de consuetudine et iure speciali. versi. tertius casus est. ſ. ista. l. Facit. etiam. l. j. titu. ij. libro. v. ozdi. inquantum dicit. y estonce herede aquel que segun derecho o costumbre de la tierra auia de heredar. ¶ Aduerte q; hec fallentia intelligenda est (sicut obseruatur in ciuitatibus et locis. vbi dicta statuta dicunt seu cõsuetudo q; bona radici deuoluantur) scilicet ex testamento vel ab intestato. aut tam ex testamento q̃ ab intestato. nam hic. l. vult q; recipiatur intellectus et robur ab eius obseruantia. probat etiam. l. j. (quam nõ legi.) in aliquib⁹ eius partibus. supra eo. traditur per Bar. et alios. in. d. l. omnes populi. Si tamen de modo obseruandi dubitatur. q̃uis dici posset. q; tam ex testamento q̃ ab intestato intelligatur. sũpto. argu. a cõtrario istius. l. vt per Bal. in. l. conuenticulaz. in secunda col. versi. item est argumentũ a contrarijs. de epis. et cleri. et in. l. eam quam in fi. col. versi. item dubitatur. de fideicom. † Si enim cessante consuetudine aut statuto. ascendentes ordine suo ex testamento et ab intestato descendentibus succedunt vt hac. l. in pun. sic stante. d. statuto vel cõsuetudine q; bona deuoluãtur radici. vt hic in fine. intelligi debeat tam ex testamento q̃ ab intestato. sed Bal. in. l. j. in j. col. C. de legi. here. loquens. in. q. statuti (de qua ibi per illũ) dicit. q; d. statutũ est intelligendũ ab intestato. idẽ voluit Bal. in. l. fi. in. ij. col. xxxvi. sz pone in q̃busdam est statutũ. C. de pac. vbi Bar. aperte in. ij. col. xxxvi. pro hoc induco. ad q̃stiones in pma lectu. z Bal. in. d. ij. col. xxxvi. ex hoc arguit ad. q. ꝺ facto. Facit qõ voluit Bal. in. l. ꝓ hereditarijs. in pen. col. C. de heredi. actio. quia statuta proprie et stricte intelligẽda sunt. l. quicqd astringẽde in pn. vbi Bar. z doc. de xbo. obl. l. vt gradatim. ℌ. sz si lege. z ibi Bar. ff. de mune. z bono. plene per Bar. z scribentes. in. d. l. oẽs populi. i materia interpũtationis statuto. in q̃ passu nõ omitto. † q; si statutũ disponeret. q; ex filijs masculis

279

280

281

282

283

Universidad de Deusto
Biblioteca

filie femine non succedant nec ex testamento nec ab intestato. tunc pactum patris non valeret ꝺm Bar. in. ꝺ. l. fi. quem ibi sequitur. Ang. et addit glo. quam reputat singula. in. l. iij. ff. de testa. refert et sequitur. Jas. in. ꝺ. l. fi. col. v. in fi. vbi pōderandū aut ꝙ Bar. presupponit tale valere statutum. cuius contrariū tenet ibi. Bal. quia aufert liberam facultatem testandi si pater in testamēto nō posset instituere. contra. l. pactum. illo titu. et volu. Nisi statutum respiciat certas res puta immobiles. verbi gratia ꝙ non succedat in fundis vel domibus. Bal. vbi supra ad quod ibi allegat. refert. Jas. in. ꝺ. l. fi. in. vj. col. vbi illico inquit se tenere. ꝙ in distincte valeat. ꝺ. statutum. quia nō est verum ꝙ facultatem testandi restringat. vt in simili est tex. nota. in. l. cum sta legatum in prin. de condi. et demonst. et ita tenet ipsemet Bald. in. l. ij. et in. l. cum archimedoram. C. vt in posse. lega. et in l. j. in nona col. de summa. trini. Pet. de ancha. in cōmen. C. canonum statuta in versi. quid ergo vtrum statutum. de consti. † qui dicantur de trunco aut de radice colligitur ex dictis per scribētes in. l. vnum ex familia. de lega. ij. et vide. l. ij. ℣ tertiā. titu. vj. parti. iiij. et. lxxj. infra. iuncta. l. xiij. titu. x. libro. iij. foro. ll. † Et hij de trunco vel de radice etiam suo ordine succedunt. probant iura. l. in successione in secunda. aūt. post fratres. maxime in secunda. de legiti. here. l. x. tit. vj. lib. iij. foro. ll. l. v. et. vj. infra. 284 285

¶ Sequitur recapitulatio legis quinte.

1 MAter admittitur cū patre ad successionem filij sine liberis defuncti.

2 ¶ Mater excludit fratres.

3 ¶ Fratres excluduntur per ascendētes ex testō. et ab intestato.

4 ¶ Nepote mortuo habēte auos ex parte patris et matris. qualiter isti aui succedant.

5 ¶ Ter fori et partite quando loquuntur in vno casu. videtur legi partite standum esse. de quo videatis hic.

6 ¶ Articulatur de stilo cancellarie in disceptationibus. An lex que allegatur fori legum sit in vsu vel consuetudine.

7 ¶ Stilus cancellarie (de quo in precedenti proximiore nu.) videtur approbari per. l. j. in versi. y en lo que por ellas no se pudiere determinar. ℟. isto volu.

8 ¶ Consuetudo non potest probari ex scripti dispositione. quia sic esset statutum.

9 ¶ Leges priores per posteriores limitātur et supplentur. et econuerso. nisi sint contrarie. nam tunc priores per posteriores tolluntur.

10 ¶ Verba legis vel statuti et sic nigri. si vbicunq; sunt obscura et ambigua debēt declarari per rubricam precedentem. ℣ to magis econtra verba rubrice obscura declarari debent per nigrum.

11 ¶ Adoptiuus filius licet cum legittimis et naturalibus filijs non succedat per. l. v. tit. vj. lib. iij. foro. ll. adoptiuum excludere matrem defuncti.

EL hermano ℟. Circa. l. istā duo dicam. primum de iure statuebatur. ꝙ pater ad filij successionem admittebatur exclusa vxore matre defuncti. l. ij. C. ad Tertulia. ℣. preferunt. insti. illo titu. ad Tert. Secunduz (et sic quo ad. l. istam.) ꝙ frater defuncti excludebat matrem. ꝺ. ℣. preferuntur. sed per tex. in ancten. et cū solis ad Tertu. mater vocatur cum fratribus et sororib⁹ in virilem portionem. tex. est etiā in auctē. defuncto. versi. sed si. illo titul. vbi inter alia dicit. ꝙ fratres vocantur cū ascendētibus (et sic matre probatur in. ꝺ. ℣. ibi parentibus et ascendentibus. Confirmatur hic ibi. con los padres o ascendientes. Et quia primo gradu supra est pater et mater. insti. de gradi. in prin. cum concor. ad idem facit. l. nam et si parentibus in prin. ff. de inoffi. testamento. dixit supra. l. prori. versi. inquantum Bar. dixit sed in alijs ascendentibus vt ex linea materna) ita vt viriles fiant portiones. idem probat. l. iiij. titu. xiij. parti. vj. que ait ꝙ fratres succedant cū patre et matre per capita. idez enim est per capita ꝙ in virilem portionē succedere. vt in dictis auctenticis iuncta. ꝺ. l. iiij. et probatur in l. si quis. eiusdem tituli. Quo ad primum dico. † ꝙ mater admittitur cum patre ad successionem filij sine liberis defuncti. ꝺ. auctē. defuncto. ꝺ. l. iij. ibi. el padre ℣ la madre deuen heredar igualmente todos los bienes de su hijo. et. l. ℟. prori. in prin. per que iura corriguntur. ꝺ. l. ij. ℣ ꝺ. ℣. preferuntur. Circa secundū. dico. ꝙ non solum frater defuncti non excludit matrem. vt dicebat ter. in. ꝺ. ℣. preferuntur. qui iam erat correctus per dicta auctentica. ℣ cū solis. et defuncto. et. ꝺ. l. iiij. versi. E si hermanos. in quibus permitebatur matri succedere cū fratribus et sororibus defuncti. † verū etiam mater excludit fratres vt hic. probatq; ꝺ. l. ℟. prori. in prin. et in hoc corriguntur iura. ꝺ.

EL hermano no pueda concurrir cō los padres o ascendiētes del defuncto.

auctenticorum. et. ꝺ. l. iiij. in. ꝺ. versi. E si hermanos. Corriguntur etiam versiculi eiusdē. l. iij. incipiētes. E maguer ouiese. ℣ mas si aquel q̄ muriesse. in q̄bus fratres defuncti auum et auiam excludunt. qui sic ꝓbāt. postq̄ cōm. ꝺ. l. iiij. dixerat ꝙ fratres admittebant cū patre et matre. ꝺ. ℣. si. E si hermanos precedit. l. dicens. E maguer ouiesse aguelo/o aguela no heredara alguno dellos cosa alguna en los bienes del tal defuncto. Et vlterius disponēs. Mas si aquel q̄ muriesse sin testamēto no dexasse heredero alguno descēdiente ni ouiesse hermano ni hermana/ni padre ni madre/si ouiere aguelos hereden sus bienes. Et per consequēs fratribus extantibus aui non succedebāt. quod tollitur per. l. istā abintestato. et per. ꝺ. l. ℟. prori. in prin. ℣ ex testamento. et sic † ꝙ fratres excludā tur per ascendentes ex testamento et ab intestato. per. ꝺ. l. ℟. prori. in prin. et hic. † Non taceo. ꝙ nepote mortuo habente auos ex parte patris. et matris. isti aui succedunt equaliter. ꝺ. ℣. si. mas si aquel. idem expresse voluit Bal. recprehēdēs Bar. tenentē oppositum ibi. in. l. quod si tis. de bonis. que libe. Tamen per. l. x. titu. vj. lib. iij. foro. ll. disponit. ꝙ auus paternus bona habeat paterna. maternus materna. que videtur continere equitatem. Confirmo. q̄n bonis a patre quesitis fratres consanguinei preferuntur. in quesitis a matre vterini. glo est in auctē. itaq; cōmunia de successio. Bar. notat ꝙ tex. ibi. in. l. de emancipatis. ℣. exceptis. seu versi. C. de legi. here. l. vj. titul. xiij. parti. vj. Ita quando parentes veniunt ad successionē ꝙ parentes ex parte patris preferuntur in bonis quesitis ex latere patris. parentes ex parte matris preferuntur in bonis quesitis ex linea materna. Bar. in. ꝺ. aucten. itaq; vbi ad hoc allegat. ꝺ. l. quod sitis (℣ est in. ℣. sin autē) dicens esse casum singularem. in. ꝺ. ℣. sin autem. vbi ait illum casum notandum q̄ nescit ego alibi in tex. nec in glo. nec per

Universidad de Deusto
Biblioteca

aliquos doc. cuiꝰ tertū summat ipse ibi sic. Nepote decedente in bonis quesitis a matre vel linea materna auus maternus prefertur paterno. per quem tex. inquit Bar. in. l. post dotē. in fi. ff. solu. ma. ꝙ si pater dedit dotem filie. et stipulatus est pro filia qua sine liberis mortua. solus pater succedit cuius filia defuncta matrem fratres et sorores habeat. et subdit ita dixisse cū fuisset nuper de hoc interrogatus. allegat. d. l. quod sitis. in. ij. respon. dicens ibi esse casuz singu. ita ꝙ nō est alibi. Cum pred. opi. Bar. transit simpliciter. Joan. de imol. in. d. l. post dotē. in vltimis verbis. vbi latius. Ludo. roma. in. x. charta. adducens quedā alia p hoc. et cuius. Alexan. non aliter firmet nec examinet. passus iste valde est ambiguus. fm Jas. in. d. l. post dotem. in pen. col. subdentem ꝙ esset. q. in pratica pro amico. idem ꝙ supra voluit ipse Bart. in consi. xviij. incip. in nomine dñi amen. vbi etiam de hoc facit casum valde singu. in. d. ℌ. sin autem. secundū ꝙ glo. parua ibi ponit casum. idem in consi. ccxv. incip. an si testiꝫ sit nullum. Ludo. ro. in consi. xl. incip. visis ac discussis puncto ꝛ constitutionibus. cum Bar. etiam tenet Ang. in. d. aucten. itaq;. per tex. in. d. ℌ. aut versi. sin autē. Pau. de cast. sequitur hoc. in. d. l. quod sitis. ō quo late per eū. in. d. aucten. itaq;. ꝛ in auctē. post fratres la. j. de legi. here. vbi tenet opi. Bart. cum limitatione ibi data Bathesilanꝰ. in suo tracta. successio. ab intesta. idē late tenet Bal. nouell. in tracta. de dote in vlti. parte. in col. lxiiij. et alijs (prout refert Jas. in. d. l. post dotem. in. d. penul. col.) vbi dicit ꝙ lz via disputationis. ꝛ in puncto iuris posset teneri contrariū. nō auderet recedere consulendo et iudicando ab opinione. Bar. et eius intellectu circa. d. l. quod sitis. d. ℌ. sin autez. Hanc decisionem Bart. reprobat Bal. in. d. l. quod sitis. dixi. Bald. Saly. et Rapha. Fulgo. in. d. aucten. defuncto. idez tenet Rapha. cu. in consi. cxxij. incip. qualiter admitatur auus paternus et maternus. vbi late examinat et dicit. ꝙ ista opinio contra Bar. semper fuit sibi visa verissima et indubitata. ꝙ auus paternus ꝛ maternus pariter admittantur ad bona nec potis a matre prouenientia vel a patre quod probat vt ibi plenius per euz. in q̄ Jas. in. d. l. post dotem. in fi. col. inquit. tempore iuuentutis sue ita alias vidisse consultum contra Bar. per plerosq; solēnes doctores illius studij Ticinensis. vbi illico ipse. Jas. dicit. se tenere opinionem Bar. fm quam consuleret et iudicaret motiuus de quibus ibi per eum. Adō tal. in. d. l. iiij. refert. d. decisionem Bart. et subdit ibi contrariā sententiā Bal. (de qua supra. pro qua est tex. ibi in. d. versi. mas si aq̄l.) et residet cū Bal. ipse Adō tal. dixerat in. d. l. x. fori. in verbo. del padre heredc. referens dictas opiniones contrarias Bar. et Bal. ꝙ hodie per illam. l. approbatur opinio Bar. vt ibi cōtinetur. et sic pro opinione Bald. habetis iura. in. d. auctē. defuncto. versi. si pari gradu. et in. d. versi. mas si aquel. ꝛ p Bar. d. ℌ. sin autem. et. d. l. x. Non omitto hic. † ꝙ qñ in vno casu loquuntur. l. fori ꝛ partite. videtur legi partite standū esse. quoniam leges partitarum digniores legibus fori videntur. vt patet in rubri. ordi. rega. vbi habetur ꝙ omnes cause ciuiles et criminales primū per. ll. ordi. rega. decidi debent et que per eas determinate nō fuerint. per alias leges foros et iura liberande sunt. et in quantum dicit per alias. ll. potestis intelligere partitarum. ꝛ ita ex ordine litere. nā dignior precedit glo. est ꝛ ibi Bar. in rubr. C. de bono. posses. con. tabu. ꝛ arguitur ab ordine. vt per Bal. in. l. cōuenticula. in. iij. col. de epis. ꝛ cleri. licitumq; sit argumētum ex ℣bis rubrice. notat Bar. et doc. in. l. j. ff. de rebus credi. Preterea. d. rub. ordi. rega. perfectam habet orationē vt ex ipsa patet. ꝛ qñ rubrice habent orationem perfectam allegātur pro tex. vt per Fulgo. Ludo. et Alexan. in. d. l. j. in quo est sciendum. ꝙ ex sola rubrica que habet orationem perfectam inducitur preuilegium. Ang. in rub. C. quibus muneribus excusan. hi. q̄. post. imple. multi. libr. refert et seq̄tur. Jas. in. d. l. j. in. iij. col. in prin. Si tñ rubrice non habent orationem perfectam non possunt per se tantū allegari ad decisionem. quia soluntendunt ad demonstrandam materiā nigri ita concludunt. Fulgo. Ludo. ꝛ Alexā.

vbi. ℌ. idem tenent Anto. de but. in prohe. decre. Imol. in rubr. de verbo. obli. Alex. in cōsi. cccl xxiij. incip. visis his q̄ in themate cōtinentur. in. ij. col. et in cōsi. cccc xlvij. incip. viso ꝓcessu cause vertentis inter vniuersitatem. in. vij. col. ad fi. et seq. et ita Jas. in. d. l. j. in princ. in. iij. col. refert numeros istoruz consiliorum Alex. q̄ in meis libris consiliox. Alex. in numeris hic (fm Jas. vbi. ℌ.) allegc. nō inuent. Tamē in. l. iij. titu. iij. lib. j. ordi. repertur cōuersio predicti ordi. vbi primum ponuntur. l. fori q̄ partitaruz. et in l. j. in quibusdā locis illius (quā non glosaui) supra isto volu. Maxime ꝙ in. d. l. iij. ad literā dicitur et iubetur ꝙ primum cause ciuiles et criminales sunt decidende per. ll. dicti fori ꝛ per foros municipales quatenꝰ sunt in vsu antecq̄ per. l. partiti. idem quoq; ad literā inquit et iubet. d. l. j. in aliquibus eius partibus. † et de stilo cancellarie in disceptationibus articulatur. An lex que allegatur predicti fori sit in vsu vel consuetudine. fm Abontal. in. l. fi. titu. vj. lib. j. co. foro. qui in. l. x. titu. xj. parti. iij. ait ꝙ non sufficit allegare ꝙ alię leges fori municipalis seu generalis non sunt in vsu. quia sufficit ꝙ ille leges si rationem continent sint scripte et de contrario vsu nō probetur. cum statuta et leges municipales sunt in viridi obseruantia quandocunq; casus acciderit etiā post mille annos. allegat. Domi. in. c. vt animarū. ℌ. statuto. de consti. lib. vj. idem tenet ipse Adōtal. in repor. suo. super verbo leges. Cōfirmo. ꝙ si cōsuetudo est redacta in scriptis. tunc probabitur per libri apertionez sicut in alio iure scripto donec probetur contrarium per vsum contrariū. Bart. in. l. de quibꝰ in repe. in. x. col. versi. iij. principaliter. ff. de legi. † tamen ꝑdictus stilus cancellarie videtur approbari per. d. l. j. in ℣si. Y en lo que pozellas no se pudiere determinar. supra isto volu. Aduerteq; in predicta confirmatione. † ꝙ cōsuetudo non potest probari ex scripti dispositione quia sic esset statutum. fm Bal. in. d. l. de quibus in repe. in. xv. col. versi. postremo qualiter. nec per hoc aduersatur hoc dictū Bal. superiori Bartoli. Nec obstat quod per. d. rub. ordi. rega. dixeram. quia respon. et primo. ꝙ non est rubrica sed nomē libri aut voluminis. probatur inquantum dicit ordenanças reales. Secdo quia (vt scitis.) post rubricam sequi illico nigrum debet. quod secutum est legū mediante ꝛ per consequens non statum vt ibi patet. tertio. nam verba que sequuntur post dictum nomē libri quorum causa predicta in passu isto assignati sunt enunciatiua que etiā legis nihil disponunt nisi legislator se principaliter fundet in isto enunciatiuo. c. si papa. de preuileg. lib. vj. iuncta clemen. vna. cum glo. de proba. ita. Fede. de sensis in consilio. xxxix. incip. viso puncto et motuus Saly. in. l. qui se patris. vbi moderni. C. vnde liberi. idē Saly. in. l. accusationis. C. de accusa. Ludo. roma. in. l. iij. ℌ. Cato. in. vj. col. de ℣bo. obli. et in cōsi. cxcj. incip. spectabilis dñe mi. Anto. de but. ꝛ Imol. in. c. cū apostolica. de his q̄ fiunt a prela. sine cōsen. capi. glo. est pro hoc in. c. ij. in verbo. non teneris. de dolo ꝛ contu. lib. vj. quam allegat pro notabili. Jas. in. l. j. in. j. lectu. in. iij. col. in fi. de sacro. sanc. eccles. vbi etiam allegat ad hoc Bar. in. l. extat in vltima col. ff. quod metus causa. et in. ij. lectu. in fi. col. in q̄t ibidem. Jas. q̄ ipse solus allegat de hoc gl. expressam. et ꝙ miratur ꝙ doc. quos ibi refert non allegent. in. d. c. ij. in. d. ℣bo non teneris. et expresse. Bar. in. d. l. extat. in. d. vlti. col. videatis etiaz. Jas. in. l. vna. in. viij. col. in fi. quando. nō peten. par. Quarto. qz licet. d. rub. sic intelligeretur prout in superioribus et vere esset rubrica. corrigatur per. d. ll. iiij. et. j. cum etiam si fuisset lex corrigeretur per. d. ll. quia posteriores. † qz priores. ll. per posteriores limitantur et supplentur ꝛ ecōuerso nisi sint contrarie nam tunc priores per posteriores tolluntur. l. nō est nonum cū duabus seq. ff. de legi. Quinto. † si enim vbicunq; verba. l. vel statuti et sic nigri sunt obscura et ambigua debent declarari per rubricam precedentē glo. est in. l. j. in verbo retractare. C. ne liceat tertio prouo. quam Bal. ibi. in. ij. col. ad hoc notat. et idem in. l. fi. ff. de here. insti. illam dicit singularem. Ludo. roma. cōsi. cxl. incip. pater reuerende. ꝛ Alexan. in consi. cccl xxv. incip. circa primum du

Universidad de Deusto
Biblioteca

bium.quo queritur an per ingressum in v.col.et in consi.cccix vj.incip. super eo quo queritur an statutum.in secūda col. Ang.in auctē.de incest. nup.in prin.col. ij. Anto.et alij in phe.decreta.z ita Jas. in.d.l.j.in prin.in.j.col.ff. de rebus credi.refert numeros istorum consiliorum. Alexan.que in meis libris consiliorum Alexā.in numeris hic(fm Jasf. vbi sup̄) alleg.non inueni.quanto magis ecōtra verba rubrice obscura per nigrum declarari debent. Et posito.q predicta quinq̄ responsa pro veritate prehabite difficultatis satis vigeant.tamen si est rubrica.et etiam si esset ius.cum expediat iura iuribus concordare.l.vna.cum alijs. C.de inof.dott. Si placet dico z sexto.q inquantum aut per alias leges intelligatur de legibus q̄ preferantur.ll.fori predicti.scilicet prematice de quibus in.d.l. j.in q̄ plurimis locis.probatur per eam in illis locis.et inquantum.d.rubrica dicit post foros iura.q sub dicto verbo iura intrent comprehendaturq̄.ll.parti. ¶Anū in materia presentis legis nō est oblationi tradendum.q̄ sit ratio.l.ij.ff.liberi.ff.ad Tertull.vbi habetur.q filius adoptiuus excludit matrem defuncti.et q̄nis ibi non ponatur potest esse.Certū enim est q filius adoptiuus succedit simul cum naturalibus et legitimis.secundum iura.l.si te.C.de suis.et legi.here.l. cum in adoptiuis.secundum intellectum glo.ibi.in v̄bo tantūmodo.C.de adopt.et.l.nona.tutul.xvj.parti.iij.et sic filius adoptiuus equiparatur ad successionem ab intestato naturali et legitimo vt in dictis iuribus probatur. Sed ita est q filius naturalis et legitimus excludit matrem defuncti.aucten.in successione de suis z legi.here.d.l.iij.tutul. xiij.parti. vj. et.l. supra proxi.ergo et adoptiuus. Facit de similibus ad similia licite arguitur.l.nō possunt.cum concor.ff.de legi. Sed per l.v.titul.vj.libr.iij.foro, ll.disponitur.q adoptatus non succedat cum naturalibus et legitimis.z ibi Montal.dicit ulā. l.hodie seruari. Ideo habito respectu ad.d.l.fori.dicere possemus.q cum cesset equiparatio supradicta q̄ erat ratio predictorum iurium si fas est dicere(nō relecta alia rōne.s.q̄ adoptio naturam imitat.l.j.i p̄n.ff.de adop.l.j.i p̄n.dicto. titu.xvj.d.iij.par.l.adoptio.la.j.ff.de adop.z ad literam est tex.in.§. minorem. insti. de adoptio.)et per cōsequens illorum dispositio iuxta notata per Bart.et alios in.l.ij.§.fi.ff.de dona.titu. generali q adoptiuus filius matrem defuncti nō excludat.in passu isto tenere possens.† q licet adoptiuus cum legitimis et naturalibus nō succedat per.d.l.fori. Adoptiuum matrē defuncti excludere per tex. in.d.§.liberi. Facit dicta equiparatio.q̄ licet non procedat respectu filiorum naturalium et legitimorum: hodie per.d.l. fori.bene procederet respectu superiorum.probat.l.j.titu.vj.lib. iij.foro. ll.ibi ni otros hijos que ayan derecho de heredar.vbi.Montal.super dictis verbis. ni otros hijos dicit vt infra eo.l. v.(que est supra allega.) per quā cōfirmo. quia si cum naturalibus et legitimis adoptiuus non succedit vt in ea.ergo illis deficientibus adoptiuus matri preferetur per.d.§.liberi.quia cum in.d.l.quinta.casus iste omissus sit.remanet dispositioni iuris communis.d.§.liberi.l. si cum dotem.cum alijs.ff.solu.ma.maxime q̄ cum illo in hoc concordat.d.l.j.in prealiegatis verbis.dixi vt vidistis. In quo casu etiam habebunt locum verba superiora l.ibi. o que ayan derecho de los heredar.

¶Sequitur recapitulatio legis sexte.

1 FRater et filij fratris p̄mortui vtrinq̄ coniuncti simul vocantur ad successionem fratris respectu fratris. patrui vel auunculi respectu consobrinorum abintestato in stirpem.

2 ¶Filij fratrum quando succedunt sine patruis et auunculis.non in stirpem est sed in capita.

3 ¶Opinio Azo.(de qua in aucten. cessante.de legi.here.)approbatur per.l.v. versi.mas si este titu.xiij.parti.vj.

4 ¶Intellectus magis dubius in lege est assumendus.

5 ¶Verba.l.non debent intelligi adicta frustra.Simile dicitur i statutis que sic interpretanda sunt ne sint frustratoria.

6 ¶Statutum si dicit q̄ executio instrumēti fiat contra heredem sicut contra defunctum.intelligitur nisi heres fecerit inuentarium.

7 ¶Verba prenilegiorum sic intelligi debent. vt prenilegium aliquid operetur. Idem in contractibus et in vltimis voluntatibus.

8 ¶Clausuleimo nulla dictio nec syllaba debet esse sine effectu aliq̄d operandi.

9 ¶Pactum debet aliquid operari.

10 ¶Verba contra naturam suam late interpretātur.quando alias dispositio frustratoria redderetur.nisi dicta interpretatio fieret.

11 ¶Extēsio fit vt alius comprehendatur casus.etiam in materia penali vbi de facili dispositio.l.vl statuti posset fieri elusoria.

12 ¶Verba.l. vel statuti quando in sensu directo nihil operantur. tunc de necessitate debet sumi argumentum a contrario sensu.etiam(quod est fortius)ad correctionem iuris cōmunis.vt potius corrigatur ius cōmune.q̄ q̄ verba.l.aut statuta frustratoria sint.

13 ¶Lex ista procedit quando frater.cuius fratris premortui filij ex vtroq̄ parente pertingunt eū de cuius hereditate agitur.si tamen frater viuus est defuncto fratri vtrinq̄ coniunctus.et pater consobrinorum consanguineus.vel vterinus tantum.consobrini isti nō succedunt in stirpem nec in capita cū patruo.et pater eorum si viueret non succederet.

14 ¶Frater consanguineus aut vterinus tantū.est huiusmodi conditionis q̄ fratri ab intestato defuncto non succedit. si est in medio frater vtrinq̄ coniunctus.

15 ¶Argumentum sumitur a maiori negādo.et procedit in iure. tamen non affirmatiue.

16 ¶Arguere a maiori est licitum etiam in materia dispensationis.

17 ¶Extensio non fit in dispensationibus etiam ad casum minorem.et habētem in se maiorem rationē.q̄ casus habeat cōcessus.

18 ¶Argumentum a maiori valet in gratijs fauorabilibus.Secus in odiosis dispensationibus.

19 ¶Filij fratris vtrinq̄ coniuncti excludunt patruū consanguineum vel vterinum a successione fratris mortui ab intestato.

20 ¶Defunctus si habet fratrē ex parte patris.et alium ex parte matris.quilibet eorum succedit in bonis q̄ ex linea sua prouenerunt defuncto.in aliunde autē que sitis succedunt equaliter.

Universidad de Deusto
Biblio

MAndamos. ꝛc. lex ista habuit originem a ter. in auctē. cessante. de legi. here. † vbi frater et filij fratris premortui vtrinq; conuncti simul vocantur ad successionē fratris respectu fratris.

patrui vl auūculi respectu consobrinorum ab intestato in stirpem idē dicit. l. v. ti. xiij. part. vj. abi. here daran los bienes de tal muerto ygualmente. ꝛ maguer sean los sobrinos dos o mas no aurā mas dela mitad de la heredad. Ratio horum iurium est. qz istud succedere videtur esse contra ius cōmune. cum patrui qui sunt proximiores in gradu defuncto de cuius successione tractatur. quia fratres et. preferri deberēt cōsobrinis illorum ꝛ defuncti. qui sunt remotioris gradus. vt patet. ff. et insti. de gradi. vnde hoc est in priuilegium filiorum fratris vt in locum parentum succedant. ita Bar. in. l. post consanguineos. §. hereditas. ff. de suis. et legi. here. et per predicta iura corrigit ter. in. §. hoc etiā insti. de legi. agna. succe. vbi dicitur q filij fratris succedant patruo quando frater et sorores superstites non sunt. quia et cum his admituntur. vt in dictis iuribus. glo. est etiam que hoc dicit. in. d. §. hoc etiam in verbo superstites. † Sed cum succedunt filij fratrū sine patruis ꝛ auūculis succeditur non in stirpē sed in capita. d. §. hoc etiā. versi. his etenim. et. d. l. v. versi. mas si este. Nec obstant iura. in §. fi. insti. de here. que ab intes. desc. et §. cum filius. illo titu. l. vij. titu. vj. lib. iij. foro. ll. et. l. iij. titu. xiij. parti. vi. in quibus cauetur q filij fratrū succedant in stirpem. quia illa loquuntur quādo descendentes ascendēntibus succedere volunt. Secus vero quādo colaterales veniūt ad hereditatez colaterorum. glose sunt. in. d. §. fi. d. §. hoc etiaz. et in. d. §. cum filius. Hanc opinionem tenuit. Azo. in. d. auctē. cessante. cuius cōtrariū ibi. Acursius affirmat. imo q non solum filij fratrū cum patruis in stirpē succedant sed etiam deficientibus patruis. Bar. facies mentionem harum duarum opinionuz tenet cum Acursio. dicens ab opinione Acursij non discessi nec discedo. imo eā tenco tanq; veram. verba sunt. Bart. in d. §. hereditas. pro quo primū facit quādocunq; enum nulli supersunt filij masculi vel femine.

los tios ab intestato a sus tios enstirpē ꝛ no in capita.

filij fratrū succedunt in locum parentum qui erāt in scōo gradu et excludunt alios qui sunt in tertio. licet ipsi in tertio sit. allegat Bar. in. d. §. hereditas. infra. in. §. si vero neq; fratres et in versi. illud. in auctē. de here. ab intesta. veni. colla. ix. ex quo vbi supra ipse infert. q quando succedunt filij fratrum cum his qui sunt pares in gradu succedant in locum parentum et sic in stirpē. Ex qua illatione clare vult Bar. q cum filij duorum fratrū sint pares in gradu ꝛ in locum parentum succedunt debeant per hoc in stirpem venire. Sibi autem videtur. sic dicendū. q posito. q filij fratrum in gradu pares sint. vt allegant. ff. et insti. de gradi. in alio casu q̄uis in posito. presentis. l. et q in locum parentum succedant per ter. in. d. versi. illud. quem pro. §. allegant. Bart. vbi. s. et est expressio ter. probans hoc. in. d. auctē. de here. ab intes. veni. §. si autem cū fratribus. et in. §. si igitur defunctus. et etiaz q q̄uis filij fratrum sint in tertio gradu excludunt alios qui etiam sunt in tertio. vt probat bene. d. versi. illud. et ibi glo. in verbo si etiam. ad idem facit ter. in auctē. post fratres. la pma. versi. hij autez fratrum filij. iuncta ibi glo. in verbo similibus. de legi. here. que etiam allegat. d. versi. illud. pro. §. tū. q per hoc in stirpē succedere debeant non concedo. quia licet locum obtineant parentum. illud est (vt predixi) vt cū sint in tertio gradu succedāt cum fratribus defuncti qui sunt in secundo. preallegani. Bar. in. d. §. hereditas. ꝛ q̄uis ipse ibi in hoc nihil allegauit. est ter. in. d. §. si autez cum fratribus. Non autem ex hoc sequitur q in stirpē succedant. Secundo p opinione Bar. facit. nam si dicimus filios fratrum succedere in capita patruis nō stantibus vel auunculis seq̄retur q venientes filij fratrum ad successionem cum patruis aut auūculis. ex eox respectu in stirpē succedāt inter se tū fiet diuisio in capita. puta defunct⁹ est ticius relicto ffre ꝛ ex alio fratre vno cōsobrino. ꝛ duobus ex alio frater habebit tertiā. consobrinis remanent alie due partes. quas inter se in capita dividere deberent quā consequentiam dicit Bar. in. d. §. hereditas esse falsam. per ter. in. d. aucten. de here. ab intesta. veni. in. §. reliquū vbi habetur. q q̄libet vocatur in eā partem quā pater acceperus erat. sed si defuncti pr̄ vni⁹ cōsobrini si viueret secundā partem caperet. pateriq; duox tertiam. ergo vnus cōsobrinus habebit tantā partem sicut alij duo. et sic in stirpē non in capita inter se dividetur. sed vt non obstet. quod Bar. in. d. §. hereditas inquit. dico q ille ter. allegatus per Bar. non probat id. imo contrariū. qz in. d. §. reliquū. versi. si autem defuncto (de quo Bar. intellexit. in d. §. hereditas) quidā fratrē habebat ꝛ sobrinos seu cōsobrinos ffris premortui. ꝛ ita ibi successio fiebat cū patruo. et ideo filij ffris quanticūq; sint. tantā ex hereditate percipient portionē quantā eorum parens si viueret. et sic in casu. d. §. si. succeditur in stirpē. quoniā cum patruo veniebant cōsobrini. Ex q a contrario sensu per illū ter. sequitur. q deficientibus ffribus defuncti. filij fratrū succedunt in capita. et per cōsequens cōtra Bar. Ultra. nam ipse ter. dicit. quantam eorū parens si viueret. ex quo cōstat. q. d. versi. si autem defuncto. non loquitur de filijs fratrum prout Bar. illum intelligere videtur. in. d. §. hereditas sed de filijs ffris. Jura tamen in aucten. post ffres in scōa. de legi. here. et in. d. aucten. de here. ab intesta. veni. in. d. §. si vero. neq; ffres. probant opinionem Bart. quia in illis iuribus cauetur. q post fratres et filios fratrum oēs alij colaterales succedūt in capita. † sed per. d. l. v. versi. mas si este. ſ. allega. titu. xiij. parti. vj. approbatur opinio predicta Azo. et per consequēs non tenetur opinio Acursij. et Bar. et consequentia illa (de qua. ſ. in exēplo. quam Bar. dixit esse falsam in. d. §. hereditas) videtur approbata. per. d. l. v. dicentem q licet filij fratruz veniant ad succedē-

dum cū patruis et auunculis in stirpē tamen ipsi inter se succedēt in capita. equaliter. verum est q potest dici. q. d. l. parti. versi. ꝛ dezimos. loquitur in filijs fratris premortui venientibus cum patruo ad successionem patrui aut auunculi mortui ab intestato. tamen in exemplo supra posito erant filij duorum fratrū premortuorum. ꝛ plures filij erant ex vno q̄ ex altero et cū patruo succedebant ꝛ q̄uis cius respectu in stirpē. d. aucten. cessante. d. ẋsi. et dezimos. et hic inter se enim succederent in capita. vt in. d. versi. in fi. quod vltimū videtur iniustū. Bar. in. d. §. hereditas. et ita videt q casus. d. ẋsi. differat a casu. d. exēpli. ꝛ per cōsequens q opinio Bar. in. d. exēplo. nō corrigat per. d. versi. Si vero cōtra. d. opinionez Bar. in. d. exēplo tenere vult. ſ. faciat primum. q posito. q. d. ẋsi. ꝛ dezimos loq̄tur qū filij ffris succedunt cū patruo. idez videtur dicendū. in. d. exēplo. cū nulla ratio sufficiens diuersitatis vt cōtrarium dicatur assignari possit vt patz. Scōm. facit. de quo enim dubio deseruiret ter. in. d. versi. ꝛ dezimos. si solum intelligim⁹ eum procedere in successione filioq; fratris cū patruo. certum est q de nullo. qz cum essent filij fratris nullatenus ipsi filij poterant succedere inter se nisi per capita. Jdeo vt ter. ille ō dubio deseruiat est dicendum dispositionem eius procedere etiam in successione filiozū fratrum cum patruo † qz intellectus magis dubius in lege est assumendus. ter. est in. l. j. in fi. ad municipa. et in. l. quod labeo ꝛ ibi glo. ff. de carbo. edic. Tertium faciat. nam alias dispositio. d. versi. in fi. redoleret frustratoria. argu. ter. et quod ibi per illū notant ꝑau. de cast. Alexan. et Jas. in. l. ait pretor. in ꝑma. in ꝑn. ff. de in re iuran. vbi dicunt † q ẋba. l. nō debēt intelligi adiecta frustra. ante q̄s illū ter. ad b alegauerat. Joā. an. ī addi. Specu. in tit. de sentē. §. qualiter. in addi. incip. et litem contesta. Ad idem est ter. in. l. postliminij. in finalibus verbis. ff. de capti. et postli. reuer. et text. in. c. pastoralis et ibi. cano. de appel. dicitur simile in statutis que sic interpretanda sunt ne sint frustratoria. secundum. Barto. et Moder. in. l. iij. §. pretor ait. ff. de

Universidad de Deusto
Biblioteca

damno. infec. qō procedit. nisi quis indebite dānum pateretur. q̄ tunc potius debet intelligi q̄ statutū sit frustra. habetur per gl. in. l. fi. ff. in cōputatione. de iure. ōlibe. C. ℣ ibi ad hoc dicit Bar. notabilem in fi. vbi etiam moder. et per hoc tota die practicatur. † q̄ si statutum dicit q̄ executio instrumenti fiat contra heredem sicut contra defunctum intelligitur nisi heres fecerit innētariū. ita Bar. vbi supꝝ. ad qō allegat. d. glo. et rogat tenas
6 menti exclamans quā ibi cōiter sequuntur etiā alij. ℣ Jas. ibi. in fi. col. Probāt iura. in. c. cū dilectus. ꝛ in. c. ad audientiam. ꝛ vbiq̄ ad hoc notāt. Anto. de but. et Jmol. de clericis nō resi. et tex. in c. ex parte. in vltimo. vbi doc. precipue. Anto. ō but. ꝛ Jmol. de ℣bo. sig. Jmol. et Moder. in. d. ff. pretor ait. † Simile etiam dicim⁹ in preuilegijs. in q̄bus sic verba intelligi debēt. vt preuilegiū aliquid operet. l. si q̄s. in p̄n. cū glo. C. de inoffi. testō. c. si papa. de preuilegijs. lib. vj. Idēq̄ dicitur in contractibus. l. fi. in prin. vbi ad hoc notant Pau. Alexan. et Jas. ff. si certū. peta. l. hanc. l. ff. de cōtrahen. emp. sic etiā dicimus in vltimis vo
8 luntatibus. l. si q̄s. in p̄n. de leg. j. † plus est q̄ nedum clausule. imo nulla dictio nec syllaba dz esse sine effectu aliq̄d operandi. Bal. in rub. C. de cōtraben. emp. in. ix. q. ante quē diserat hoc. glo. in. c. solite. in verbo tanq̄ ad fi. de maio. ꝛ obe. Facit quod dicit Bal. in. l. j. in. ij. col. in prin. versi. Secundo casu. c. commoda. vbi loquens in quadam. q. (de qua per eum ibi. in. j. col.) ait in secūdo membro sen casu quarte opinionis. d. q. q̄ refert aut fm simplicem naturā contractus nō veniebat culpa leuissima. ꝛ tunc ratione pacti venit culpa leuissima sed nō casus fortuitus vt operetur pactum in agendo. tamen non trahitur ad id quod non est equum includi. aut secundum naturam ordinatam a iure veniebat culpa leuissima. ꝛ tunc vt aliquid operetur habemus necesse dicere. q̄ faciat venire ca
6 sum fortuitum. † nam pactum debet aliquid operari. allegat in argu. l. si stipulatus. ff. de vsu. ꝛ subdit. q̄ approbat glosa. in. l. sed ꝛ si quis. ℌ. quesitum. si q̄s cau
10 cio. In tantū predicta procedūt. † q̄ verba contra naturam suam late interpretātur. quando alias dispositio frustratoria redderetur nisi dicta interpretatio fieret formalis est tex. in. c. si ciuitas. de sentē. excōmunic. in. vj. quem ad hoc allegat. Abb. in. c. fi. de preben. et in consi. xxxij. incip. circa duo dubia. prescripta. et in consi. lxij. quod incipit. in controuersia orta inter ducē Burgundie. in. iiij. col. lib. ij. ad quod bene facit tex. in. l. heredibus. ℌ. fi. ff. ad trebe. quem reputat singularem ad hoc Bal. in. d. c. pastoralis. † 11
Et etiam in materia penali vbi de facili dispositio. l. vel statuti posset fieri elusoria sit extensio vt alius comprehendatur casus. probat tex. in. l. j. ℌ. pecuniam. cum. l. sequen. ff. de calūnia. habent cano. glo. in. c. q̄q̄. in glo. fi. de vsu. libr. vj. facit bene tex. in. d. c. si ciuitas. Predictorum intuitu non taceo. † q̄ quando 12
verba. l. vel statuti in sensu directo nihil operantur. tunc de necessitate debet sumi argumentum a contrario sensu etiam (quod est fortius) ad correctionem iuris cōmunis. vt potius ius corrigatur cōmune q̄q̄ ℣ba. l. aut statuti frustratoria sint. probatur bene in. l. nulla nisi emersis. iuncē. aucten. diaconissam. de episco. et cleri. que iura ad hoc ponderat. Ludo. roma. in. l. si cum dotem. in p̄n. vbi etiam Jmol. et Alex. idē tenent. ff. solu. ma. idē Ludo. in auctē. ex testō. in p̄n. de colla. pro quo facit bene singularis doctrina Bald. in. l. obseruare. ℌ. proficisci. in. iij. q. quasi. ad fi. de offi. proconsu. et lega. ideo in statuto Florentie disponente q̄ non existentibus masculis. filie ab intestato patri succedant. quia in sensu directo nihil operatur. sumitur argu. a contrario sensu. q̄ existentibus masculis femine non succedant. ꝛ ita corrigitur ius commune. scilicet. l. maximum vitium. C. de libe. prete. ita tenēt Ly. Bal. Ang. Jmol. ꝛ Alexan. in. d. l. si cum dotem. in princi. cum concor. quas dedit Jas. in l. j. in princi. in. xj. col. de offi. eius cui manda. est iuris. qui loquitur late de predic. argu. in. d. l. prima. in. d. princi. Quartum faciat. nam in. d. versi. mas si este. ponitur casus de per se volēs q̄ filij ffm premortuoꝝ succedāt in capita patruo. cū ℌ sine distinctiōe loq̄tur. ita intelligi dz iuxta

vulgatam. l. de precio cū alijs. de publicia. et ita ex istis conclusum videt. q̄. d. q̄a sit vera. saltē in hoc regno et nō falsa vt dixit Bar. in. d. ℌ. hereditas. maxime q̄ cum. d. versi. cōcordat. l. xiij. titul. distic- vj. lib. iij. foro legū. ¶ Et vt liqueat ma-tio. teria nostre. l. distinguendū sic arbitroꝝ. aut loq̄mur in successione ascendētibus. Authenis Sed et succedatur in stirpē siue nepotes cum fratria patruo succedāt. aut illo nō existente. de vtroq̄ sunt iura. in. d. ℌ. cū filius. et. d. l. iij. titu. ꝛ par. ℌ. allega. De secundo sunt etiam iura. in. l. nepotes. C. de suis. et legi. here. et in. d. l. vij. titu. et lib. p̄dictis. foro. ll. qō de iure. ffoū. erat statutū p tex. in. l. Papinian⁹. ℌ. qui autē. versi. pinde ff. de inoffi. testō. qō sic p illū text. pbat. in. d. ℌ. qui. in p̄n. ꝛ in. ℌ. quarta. ciusdē. l. cauetur. q̄ ārta pars sufficit ad excludē-dam querelā inofficiosi testamēti. d. ℣si. pinde ꝛ ibi glose dicūt. q̄ si sunt ex duobus filijs nepotes. ex vno tres. ex altero vnus ꝛ exheredati sunt isti nepotes excluduntur a q̄rella. si nepos ex vno filio habet vnciā ꝛ dimidiā. ꝛ q̄libet aliorum trium nepotū mediā vnciā. Aut in successione trāsuersalibus et tunc si filij fratris cū patruis aut auunculis succedunt. non est dubiū in stirpē succedere. d. aūt. cessante. d. versi. ꝛ dezimos. in prenotatis verbis. s. heredarā los bienes de tal muerto. ꝛc. et hic. quod est intelligendū respectu patruoꝝ et auunculoꝝ. ꝛz inter se diuisio in capita fiet. d. ℣si. ꝛ dezimos. et idē putarez per. ℌ. dicta q̄ filij ffm cū patruis succedunt. Si vero filij ffm succedunt sine patruis et auunculis q̄ non existunt. tunc intrant opiniones Azo. et Acursij. de q̄bus in superioribus. ꝛ dixi tenere. Bar. d. opi. Acursij tāq̄ verā. in d. ℌ. hereditas. quā de iure cōi veriorem credo. per iura. in. d. aucten. post ffes. in secunda. ꝛ in. d. ℌ. si vero neq̄ ffes. in. d. aucten. de here. ab intesta. veni. sed p. d. l. v. d. versi. mas si este. et. d. l. xiij. titu. vj. lib. iij. foro. legū habetur contrariū et approbatur opinio predicta. Azo. dixi. Et vltra hos. q̄ primior est gradu preferē. d. auctē. post ffes in scōa. ꝛ i. d. ℌ. si vero neq̄ ffes. ꝛ. l. vj. ℣si. ꝛ sobre todo. tit. xiij. par. vj. et si plures sunt eiusdē gradus diuisio fieri dz per capita. d. auctē. post fratres. in secūda. et in. d. ℌ. si vero neq̄ fratres. d. aucten. de here. ab intesta. veni. pro clariozi q̄ intellectu p̄sentis. l. est dicendum † q̄. l. ista p̄cedit. qū frater eius 13
q̄ fratris premoztui filij ex vtroq̄ parente pertingunt eū de cuius hereditate agitur. tex. est in. d. aucten. cessante. probat. d. versi. ꝛ dezimos. dixi in principio cōmenti. huius. l. q̄uis alio stilo sermonū. Si tamē est frater vnus est defuncto fratri vtriq̄ coniunctus. et pater cōsobrinozum consanguineus. vel vterinus tantum. consobrini non succedunt in stirpē nec in capita cum patruo. probatur per tex. in. d. aucten. cessante. ad literā ad idē est tex. in. d. l. v. versi. ꝛ sobre todo dezimos. ratio huius est. quia cū istud sit in preuilegium filiozū fratris vt in locū parentis succedāt. Bart. in. d. ℌ. hereditas. dixit ista. l. ꝛ pater eozum si viueret non succederet iura sunt in aucten. post fratres in prima de legi. here. aucten. itaq̄ cōmunia de successio. l. xij. versi. otrosi. titu. vj. lib. iij. foro. ll. et. d. l. v. d. versi. ꝛ sobre todo. nam in successione oportet. q̄ gradus ante se successibilis sit. quoniam ordine destructo. destruitur ordinabile. l. tria predia. ff. de serui. rusti. predio. et destructo antecedenti sequitur destructio subsequētis. l. j. in prin. fm lectu. Bar. et. ℌ. ꝛ ideo fm lec. Bald. ff. de offi. eius. cui man. est iuris. et argumentum ab antecedēti destructo valet. glo. est in. l. eū. qui in prin. de publicia. quam ad hoc allegat. Jas. in. l. si homo mortuus. in prima col. de verbo. obliga. ex qua. l. notat ibi Bald. et post eum. Jas. referens et illum ibi sequens. q̄ in penis valet argn. ab antecedenti destructo. facit bene tex. in. c. cum ex officij. de prescrip. quem ad hoc allegat Bal. in. l. conuenticulam. in iij. col. versi. item est locus. de episco. et cleri. quem refert et sequitur. Jass. in. d. l. si homo. Facit etiam. l. cum principalis. de regu. iur. et antecedens non sapit naturam sequentis. sed sequens antecedentis. notat Bal. in. l. quotiēs i scōa. C. de fideicō. allegat. l. nō iustam. C. ad trebel. preterea q̄n si p̄ vellet exp̄resse pl⁹ iuris transferre in filios sup ffis successione q̄ ipse haberet nō posset. l. nemo pl⁹. de regu. iu. a q̄ sumpta fuit regula nemo

Universidad de Deusto
Biblioteca

pōt.scōm glo.ibi.de regu.iur.in.vj. Ulterius.filius maioris cōditionis q̄ pr̄ in successione ffris esse non dz.vt per Bal. in.d.aucten.cessante.cū in locū eius succedat.dixi.sed sic est † q̄ ff̄ consanguineus aut vterinus tantū est huius condi
14 tionis.q̄ ffi defuncto non succedit si est in medio frater vtrinq̄ cōiunctus.d.aucten. post ffres in pma.d.aucten. itaq̄ cum concor.ſ.allega.igitur nec eius filius. Maxime q̄(vt dixi)hoc probatur in.d.auctē.cessante.per tex.ibi.et est expressio in hoc pūcto tex.in.d.l.v.ō x̄si. t sobre todo.ad idē est bonus tex.in.d. aucten.post ffres in pmo in pn.qō adeo procedit.q̄ nō solum cōsobrini filij ffris consanguinei vel vterini in successione patrui ab intestato mortui nō cōcurrūt cum patruo vtrinq̄ cōiūcto vt vidistis. sed neq̄ cū filijs patrui piūcti vtrinq̄ defuncto.d.l.v.d. versi.t sobre todo. vbi hoc expresse cauet.Cōfirmo per locū a maiori sumptū negatiue.vt dicit Bald. licet in alia materia in auctē.preterea.in j.col.versi.quero quid si liberi. vñ vir t vxor. Corroboro cōfirmationē predictā per glo.in.c.cū in cunctis.in pn.sup ver
15 bo multo fortiꝰ de elec.dicentez † q̄ ibi sumitur argumentū a maiori negādo(t sic clare.d.glo.facit ibi tex.de hoc)scōm quā regulā.si id de quo magis videt inesse nō inest nec id de q̄ minus.quā glo. notat ibi.Abb.in fi.col. dicēs esse notā. pro argumēto ex maiori sumpto vt tale argu.procedat etiā in iure vt ibi.idē voluit.Jas.in.l. q̄ de legato in pma col.de lega.j.vbi inqt q̄ nō procedit argumētū de maiori ad minꝰ affirmatiue. allegat.
16 d.c.cū in cūctſ. Fortifico etiā.† q̄ in materia dispēsationis licitum est arguere a maiori.tex.est in.c.p venerabilez. in pn. ibi qō in maiori cōcedit.tc.q̄ filij sint legitu.quē ibi Abb.i.ij.col.notat valde singularē ad hoc t subdit se nescire alibi.et
17 summa cū rōne. † Nam regula est q̄ in dispensationibus nō fit extensio etiā ad casum minorē et hītē in se maiorē rōnē q̄ casus habeat cōcessus.Hosti.in.c. postulasti.de rescrip.Abb.in.c.ad aures.illo.titu.t volu.qr dispēsatio cēsetur odiosa.c.j.in fi.de filijs presby.lib.vj.et ita in gratijs et dispēsationibus nō arguit ex paritate vel maiozitate rōnis.argu.d.c. per venerabilē.qō semp nota.fm Abb. in.d.c.ad aures.in fi.col.t in.c.at si clerici.ſ.de adulterijs.in.iij.col.x̄si.t aduerte.de inditijs.† et in gratijs fauorabilibus predictū argu.valet.vt in.c.ex pte. in tertio de deci.Secus in odiosis dispensationibus.argu.c.q̄uis.in pmo.de prebē.in.vj.Abb.in.d.c.ad aures.in.d. fi.col.t in.d.ſ.de adulterijs. d.iij. col.et d.versi.t aduerte. per qō rideri pōt ad predictū tex.singu.in materia.quē nescit alibi. Abb.(vt dixi)in.d.c.p venerabilem.vbi dispēsatio extendit de maiori ad minus vt pcedat in dispēsatione non odiosa puta q̄ nō legitimꝰ pmoueat ad sacros ordines.Secꝰ in odiosa.vt qñ fit dispensatio sup pluralitate bñficiorꝫ. ita ipse in.d.fi.col.subdēs ibi.q̄ hoc dictum semp mēti teneamꝰ.idē voluit in.d.x̄si.t aduerte.quē refert t seqtur. Felt.in.d.c. postulasti.in.xj.col.vbi et per aliōs seq. late tractat qñ in materia dispensationis sit licita extēsio.Cōfirmo scōo.nā si vinco vincentē te.tc.glo.est in.l.assiduis in
18 glo.magna.C.q̄ potio.i pigno.habeā. pro q̄ est tex.in.l. de accessionibus. x̄si. nam q̄.de diuer.t tēpo.ſcrip.† qm̄ etiā
19 filij ffris vtrinq̄ coniuncti excludunt patruum cōsanguineū vel vterinū a successione ffris.iura sunt in.d.auctē. cessante. ſ.t quidē.d.auctē.post ffres.in pma.t.d. l.v.versi.t sobre todo.t per pfis patruꝰ consanguineꝰ.aut vterinꝰ non cōcurrūt ad successionē ffris cum filijs ffris vtrinq̄ coniuncti defuncto.vt in dictis iuribus. et sic.d.argu. a maiori sumptū negatiue procedit hic t pbat.† Si cm̄ defunctus
20 hz fratrē ex parte pfis.t aliū ex pte mris qlibet eoꝝ succedit in bonis q̄ ex linea sua puenerūt defuncto.in aliunde aūt q̄ sitis succcedūt cēqliter.de toto isto dicto est bona glo.in.d.auctē.itaq̄.q̄ p prima parte huius bimēbris ppōnis allegat.l. de emancipatis.in fi.C.de legi.herc.de vtroq̄ sunt iura.in.d.l.xij.d.x̄si. otrosi. titu.vj.lib.iij.fozo.ll.t in.d.l.vj.in pn.d. titu.xiij.par.vj.

¶Sequitur recapitulatio legis septime.

1 NAturalium aut illegitimozum filiorum modos ponit.l.j.titu.xv.partu.iiij.

2 ¶Meretrix enim licet turpiter facit qz est meretrix.sed non turpiter facit accipiendo postq̄ est meretrix.

3 ¶Meretrix de suo questu licite et iuste elemosinam facit.et decimam solut.t testari potest.

4 ¶Hereditas non aufertur ab heredibus meretricis per fiscum aut ecclesiam tanq̄ turpe lucrum.

5 ¶Consanguinei meretricis si volunt q̄ contrahere non possit nec testari. debēt facere q̄ sibi per iudicem suum bonis interdicatur.

6 ¶Meretrix an in foro cōscientie teneatur ad restitutionem.

7 ¶Regulas quatuoz circa istā.l.

8 ¶Appellatione filiozum comprehenduntur et femine. de quo videatis hic.

9 ¶Masculinum genus in contractibus non concipit femininum. secus in vltimis voluntatibus.

10 ¶Emphiteosim si quis acquisierit p se et filijs non cōprehenduntur femine.

11 ¶Appellatione filiozum q̄uis nepotes contineantur.secus tamen est in contractibus.

12 ¶Emphiteosis acquisita pro se et filijs non comprehendit nepotes.

13 ¶Jura in.l.si qua illustris.C.ad orphi. et.l.xj.titu.xiij.parti.vj.cum concoz.vbi cauetur filium ex coitu cōcubinario habitum succedere matri cū legitimis. corrigunntur per hanc.l.t sic q̄ hodie nō succedat cum legitimis matri.

14 ¶Filius ex reprobato coitu natus nec matri neq̄ patri succedit.

15 ¶Mater bene potest dare filio suo ex dānato coitu nato inter vuos aut in vltima voluntate quintū bonozum suoꝝ.

16 ¶Filij de quibus in auctē.ex cōpleru. de incest.nup.)Iz non sint alendi de iure ciuili.de iure canonico est secus.

17 ¶Pater filio spurio pōt relinquere vsq̄ ad quantitatem sufficientem pro alimentis.et eodē mō filie spurie p dote sua.

18 ¶Pater hz modos ad relinquendū filio illegitimo piusq̄ per.l. potest quos videatis hic late.

19 ¶Cautelas qbus pater filijs spurijs relinquere pōt.videte remissiue.

¶Patrē et filium ad pares iudicari in p hibitis et permissis. 20

¶Pater sicut filium spurium non instituit.ita nec spurius patrem. 21

¶Filij naturales vel spurij q̄uis nō delinquerunt. sed alieno morbo laborent. tamen expelluntur ab honoribus legitimo extante competore. 22

¶Infames non repelluntur ab oneribus.lz ab honoribus sic. 23

¶Prohibitus enim ad publicos honores aspirare.vel administrationes.intelligitur quando sunt vtiles.secus quando onerole vt est tutella. 24

¶Notarius q̄ eligitur per principez ad scribendū negotia eius est dignitas. nō tamē officiū notariatꝰ in se est dignitas. 25

¶Infamis q̄ non possit esse tabellio videtur per.l.ij.titu.xix.parti.iij. 26

¶Filij spurij vocantur a iure turpes persone. 27

¶Legata facta per verba diffamatoria legatarij.non valent. 28

¶Verba sunt iniuriosa dicēs.tu es spurius et similia verba.de q̄ videatis hic. 29

¶Filij illegitimi nō sunt deo amabiles. nec mundo honorabiles.nec in bello seculari fortes.minusq̄ in fide stabiles. 30

¶Infames vel turpes psone q̄ dicant. 31

¶Usurarius nullus aut feneratorez hz q̄rellam in oñi.cōtra testiū ffris turpē personam instimentis.cū et ipse usurarius aut feneratoꝛ sit turpis persona. 32

¶Usurarij maxime manifesti sunt i magno periculo.qr etiā post penitētiā peractā.t restitutionē vsurarū.remanent infames.cū infamia iā aflicta sit. et sic sunt inhabiles ad testimoniū t dignitates. 33

¶Statutū dictat q̄ minoꝛū nō possit alienare.nisi interfit vnus de cōsanguineis suis.q̄ sit bone fame.iste consanguineus sunt usurarius aut feneratoꝛ an teneat cōtractus isto adhibito factus. 34

¶Frater si instituit cōcubinā.vel dānatum de vulnere ex cōfessiōe.aut de alio maleficio infamiā irrogāte.iste persone censentur turpes et infames.ideo faciūt fratri competere querellam. 35

¶Frater si instituit adulterinū aliquēvl similem.eius frater in officiosi querellā aspirare poterit. 36

Universidad de Deusto
Biblioteca

57 ¶Pater si filio indigenti alimenta denegaret a reatu homicidij immunis nō esset.

58 ¶Filij etiam spurij vel nati ex dānato coitu debent ali a parentibus secundum eorum facultatem.et huic iuri canonico statur hodie etiam de iure ciuili.

59 ¶Note in constituenda a patre profilia naturali aut spuria nō sunt habene laxande.sed solum vsq; ad modum alimētorum.ita q; habeat alimenta perpetua.

40 ¶Causa certis finibus circūscripta effectum producendum limitat et restringit.

41 ¶Executor testamēti vel episcopus nō potest liberaliter concedere hereditatē spurijs testatoris. Alimenta tamen illis concedere potest.

42 ¶Filius naturalis an de iure.ffor.possit instituj a patre.

43 ¶Bastardus naturalis et similia nomina an idem importent.

44 ¶Accusatus de adulterio commisso in scam vxorem tituj.qui respondendo accusationi dixit confiteor me cognouisse dictam scam carnaliter. non per hoc videtur confiteri eam vxorē tuj. ⁊ per consequens condēnari non poterit. nisi aliter qualitas vxorationis probetur. de q̄ videatis remissiue hic.

45 ¶Accusas aliquez de adulterio iure extranei.sufficit te ꝓbare.q; illa mulier habebatur et tractabatur vt vxor. non autē requritur q; sit vere vxor. Sed si iure mariti oportet te probare q; vere sit vxor. alias iure mariti accusare nō poteris. de quo videatis hic.quia de iure huius regni per.l.lxxix.infra isto volu. disponitur aliter.

46 ¶Filij etiā nati ex dānato coitu.habent hodie per hanc.l.proprietatē quinti relicti eis a matre.quod possunt alienare.et de illo ad libitum disponere.

47 ¶Capitulum cū haberet. de eo qui duxit in mat.quam pol.per adul. procedit non solum in spurijs simpliciter. sed etiā in nepharijs incestuosis.

48 ¶Capitulum(de quo in precedēte proximiori nu.)an habeat locum extra terras ecclesie vel ei subiectas.

49 ¶Maritus si inuenit clericum cum vxore adulterantem.vel pater cum filia illuz inuenerit.si ipsum occidat non incurrit penam canonis.

50 ¶Clericus deprehensus in fraganti delicto an possit puniri absq; alia probatione.

51 ¶Clericum fugitiuum vel suspectuz de fuga.an possit laic⁹ creditor sua propria auctoritate capere.

52 ¶Bona clerici delinquentis applicantur ecclesie vbi deliquit etiam patrimonialia.nisi in illis recognosceret dominium vtile a domino seculari.quia illud non confiscabitur.sed reuertetur ad dominum directum.

53 ¶Coniunctus maiori gaudet preuilegio maioris.

54 ¶Clericus et laicus si alicui sunt obligati ex causa que coram iudice laico examinari debet.q; occasione clerici laicus coram episcopo conuenietur.

55 ¶Clericus et laicus si sunt cōstituti executores testamenti.iudex illorum erit iudex ecclesiasticus.

56 ¶Testi reprobato et vili adhibetur fides per adiunctionem alterius boni et fide digni.

57 ¶Communem fundum habens cū pupillo gaudebit in illo fundo fauoribus iuris pupillo indultis.

58 ¶Sede vacante contra capituluz non potest prescribi res communis inter id et prelatum.

59 ¶Laicus habens rem communem cum ecclesia gaudebit beneficio prescriptionis.xl. annorum. de quo tamen videatis hic.

60 ¶Capitulum si habet fundum communem cum prelato.non perdit illum propter feloniam prelati.

61 ¶Legatus de latere non potest conferre beneficium habens patronum clericum et laicum.

62 ¶Filius non est nobilis cuius mater sit nobilis.

63 ¶Nobilis quis non dicitur respectu generis materni sed paterni.loquēdo simpliciter et precise secundum quid. tamē non est dubium q; omne compositū participat de forma et materia.

64 ¶Minus dignum quandoq; trahit ad se maius dignum.

65 ¶Filij clericorum sicut non possunt habere hereditatem nec succedere in bonis illorum.nec consanguineorum suorum ita neq; in bonis matris cum consanguineis suis.

66 ¶Statutū non pōt habilitare prolē illegitimam ad successionez ne aperiat̄ via adulterijs et copule illicite.

67 ¶Statutū epi habilitans oēs filios illegitimos ad minores ordines et simplicia beneficia non valet.

68 ¶Statutum q; spurij non legitimentur est bonum et equum propter cultum pudicitie.ꝛc̄.

69 ¶Regulariter in correlatiuis quod in vno statutur.intelligitur etiā in alio statutum. Fallit quando datur diuersitas rationis.

70 ¶Mater succedit filio illegitimo sicut ipse illi.

71 ¶Filij sacerdotū de iure etiaz cōi. patri nec matri succedere non possunt.

72 ¶Filius ex dānato coitu per quē mater incurrit in penā mortis naturalis potest habere quintum a matre.

73 ¶Filiorū clericor quod dictuz est. procedit etiā locumq; habet in filijs fratruz monachor ⁊ monialiū professarum.

74 ¶Heres si a sacerdote institutus est et occulte rogatus restituere filio sacerdotis.si iste heres est laicus hereditas venit auferenda de manu heredis laici.cui erat ius quesitum.et applicatur fisco imperij.⁊ non fisco ecclesie.

75 ¶Episcopus de iure nō hz fiscum.tñ hodie de cōsuetudine generali episcopus habet fiscum.

76 ¶Bona alicuius clerici casu in quo veniunt confiscāda.si nō est būficiatus applicabuntur fisco epi.si est beneficiat⁹ ecclesie in qua hz beneficiuz.de quo videatis etiam remissiue hic.

77 ¶Heres si esset presbyter a sacerdote institutus.et occulte rogatus restituere filio sacerdotis. qz dicti heredis persona que in hoc punitur est de foro ecclesie. hereditas predicta ecclesie applicatur.

78 ¶Heres qui tacitā fidem accōmodauit de restituendo incapaci. tenetur in foro conscientie restituere talez hereditatem fisco.nec pōt dare spurio. neq; retinere.

79 ¶Pater si palam reliq̄rit filio incapaci.non applicatur relictum fisco. sed remanere debet apud heredem scriptum vel venientes ab intestato.

80 ¶Mater posito q; quintum pōt in vita aut in morte filio spurio legare. tamen si illud non ei relinquit non poterit filius dicere sibi deberi.

81 ¶Filius naturalis cuius a patre naturali preteritus sit,eius testamentum contra tabulare nō potest.licet ex illius voluntate aliquid consequatur.

82 ¶Vxor potest compellere marituz ad dimittendum concubinam per iudicem ecclesiasticum sub pena excōmunicationis.

83 ¶Episcopus potest excōmunicare vxoratos tenentes concubinas.

84 ¶Judex etiam secularis potest compellere maritum remedijs secularibus vt cōcubinam dimitat.

85 ¶Maritus potest se obligare vxori ad penam si concubinam tenuerit. vel concubine consuetudinem repetierit.

86 ¶Vxores exasperantur et precipue caste per retentionem concubinarum.

87 ¶Penā posse apponi in matrimonijs matrimonialiter conseruandis.

88 ¶Ludebat quidam multuz. et dixit amico suo volo tibi facere instrumentum q; nunq̄ ludam ⁊ si ludam dabo tibi centū nomine pene.q; valet hec promissio.

89 ¶Pactum potest apponi in contractu matrimonij.vt vxor non teneatur sequi maritum. sed q; maritus cum vxore et in certo loco moretur. de quo videatis hic.

90 ¶Sacerdos potest subuenire filijs suis habitis per illicitum coitum tanq̄ pauperibus etiam de bonis ecclesie.

91 ¶Clericus potius cōsanguineis quam alijs de rebus ecclesie subuenire debet.

92 ¶Elemosina in facienda est dare gradum.

93 ¶Alere alium non tenetur qui non habet nisi quantum sufficit sibi ad alimenta siue sit pater aut filius vel quicunq̄.

94 ¶Vxor si videt maritum inopia laborare.possit integram dotem repetere nō obstante beneficio mariti ne conueniatur nisi in quantum facere potest.

95 ¶Prelatus grauius peccatum committit dando consanguineis q̄ extraneis. quod intelligite presumptiue vt hic.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dos si os bastardos o illegitimos. ¶Circa.l.istã videndum est qui filij dicantur spurij.notat Bart.in.l.si gener. alias.in.l.fi.ff. de his qui. vt indig. i ꝓma col. vbi videtur sibi cõtrarius dicens. spurium accipimos omnẽ natum ex coitu nõ approbato vt natũ ex coitu adulterino vel meretricali. ¶Postea ibi in.q.incip.quero an succedat dicit.quando quis est natus ex coitu non dãnato hoc est a.l.non punito vt ex coitu meretricali.et sic extat cõtradictio cũ primum equiparauit coitum meretricalem adulterino.sed coitus adulterinus in tantum a iure reprobatur.q̃ punit̃ pena capitis.l.q̃uis in secunda. in fi.C. de adulte.l.j.titu.de los adulterios. lib.viij. fozo.ll.cum concoꝛ.iguur idem videtur in meretricali.postea(vt dixi)tenet q̃ coitus meretricalis nõ punitur a.l.ideo. vt ista cesset contradictio dicerẽ q̃ inquãtum Bar.dixit.coitum adulterinũ ꝛ meretricalem non approbari bene dixisse. quoniam adulterinus non solũ non approbatur imo punitur vt predixi. meretricalis etiam non approbatur. nam solus coitus cõcubinarius a iure ciuili permittitur.l.j.C.de concu.l.y.titu.xiij.parti.iij.et inquãtum postea dixit coitum meretricalem a.l.nõ puniri bene etiam inquit.quia ꝛ per.l.non approbetur(vt dixi)non dãnatur per eam. et ita voluit ex predictis.Bar.q̃ sicut a.l.non approbatur coitus adulterin⁹ sic meretricalis. non autem in eis penam equiparare. nã vidistis q̃ adulterinus coitus punitur a l.non meretricalis.† ¶Hodos filiozum naturalium aut ilegitimozum ponit.l.j. titu.xv.par.iij.que inter alios dicit.q̃ filij manseres dicuntur nati ex mulierib⁹ ertantibus in lupanari.et q̃ filij spurij dicuntur qui nascũtur mulierum quas aliqui adamant.et iste sunt tales que dantur alijs preter illos qui eas adamant a quibus amasijs si mulieres habentes illos ertoꝛquent tiocalia in auro et argento.de eis testari non possunt nec in effectu disponere quia fiscus aufert.Aug.in l.ij.C.de condi.ob turpem cãz. vbi hoc dictum valde notat et extollit.refert ꝛ sequitur. Jaff. in.l.uij.§.sed quod meretrici.ff.de cõdi.ob turpez causaz.quẽ.§ limitauerat. ¶Pau.de caſ. ibi.non procedere in alia muliere que non esset meretrix.nam licet dans non repetat repetitam tamen et aufert fiscus.l.Lucius.ff. de iure fis.l.in heredem.in ꝓin.ff.de calũnia.glo.est in.l.iij.ff.de condi. ob turpẽ causam.ideo nõ immerito.Ang.dixit in d.l.ij.quod.s.† ¶Meretrix enim licz turpiter facit quia est meretrix.sed non turpiter facit accipiendo postq̃ est meretrix.et sic turpitudo antecedens non infert turpitudinem consequentis. Bal.et Jaſ.in.d.§.sed quod meretrici. sumãtes illum.ex quo notabili.dicũt.Ly.ꝛ Bal. in.l.j.C.de condi.ob turpem cãm. Bal. Ang.Pau.de caſ.et Jaſſ.in.d.§.sed qõ meretrici.† q̃ meretrix de suo questu. licite et iuste elemosinam facit ꝛ decimam solut et testari potest.de primis duobus est glo.ordi.q̃ disputat et ita cõcludit.in c.ex transmissa. de deci.q̃ autem possit testari.vidistis predictos dominos per me allegatos.in locis vbi supra.inter quos est Bal.in.d.l.j.vbi per.d.§.sed qõ meretrici.tenet idem.† et q̃ hereditas nõ auferatur heredibus per fiscum aut ecclesiam tanq̃ turpe lucrum. et subdit se de hoc interrogatum fuisse Neapoli a quodam epiſcopo.plene per eundem Bal. in.c.cum decorem.de vita et honeſt.cleri.vbi etiam inquit † q̃ si consanguinei meretricis volunt q̃ contrahere nõ possit nec testari debent facere.q̃ sibi per iudicem suum bonis interdicatur.l. et mulieri.et ibi glo.ff.de cura.furio.de ista materia videte iura.in.c.sicnõ sunt. et.c. meretrices.xxxij.q.iiij.et.c. nolite.c. immolans.ꝛ.c.elemosina.xiij.q.v.S.Tho.ij. ij.q.xxxij.arti.vij.et † an fozo conscien-

Spurij quis

Dos fijos bastardos o illegitimos madres fijos o fijas[b] o descendientes legitimos. ¶Pero bien permitimos que les puedã en vida o en muerte mãdar fasta la quinta parte de sus bienes de la qual podrian disponer por su anima ꝛ no mas ni allẽde. y en caso q̃ no tenga la muger hijos o descendientes legitimos aun que tenga padre o madre o ascendientes legitimos mandamos que el hijo o hijos o descendientes que tuuiere naturales o espurios por su orden ꝛ grado les sean herederos legitimos ex testamento y ab intestato.saluo si los tales fijos fueren de dañado ꝛ punible ayũtamiẽto de par

dad que seã no puedan heredar a sus

q̃ qui habent patrem incertum vocantur vulgo q̃siti.§.nouissime.insti.ad orphi.§.sed aduersus.insti. de nup. Tertia. q̃ spurij possunt etiaz vocari naturales. quia sine mater spurij sit in loco meretricib⁹ destinato.vt dicit tex in.l.palaz.in ꝓin. de rip. nup.aut sit amicata.si cuz ea sine dispẽsatiõe potest contrahi matrimonium q̃ patrem taliũ filiozum.naz ratio.d.l.ix. locuz habet. quarta.q̃ vulgo q̃siti possunt et solent appellari spurij.d.§.si aduersus.in his omnibus.nostra.l.proce-

tie meretrix ad restitutionẽ teneatur.videatis per Inno.et Abb.in.c.quia plerig̃.de immuni. eccle.S.Tho.scda secunde.q.lxij. articu.v.) ¶Ex quo constat q̃ nõ dicitur spurius qui nascitur ex meretrice.tex.tamen in.l.si q̃ illustriſ.C.ad orphi.dicit ꝛ alium spuriũ habuerit cui pater incertꝰ sit.dicit ibi glo.meretrix ergo.et sic ille tex iuncta. d.gl. probat. q̃ spurius est qui ex meretrice nascitur et per consequens discordat.d.l.j.titu. xv.par.iij.a d.l.si qua illustris.Nec obstaret dicere.

q̃ si in.d.l.si qua illustris. filius spurius dicitur q̃ nascitur ex meretrice est ideo quia patrem habet incertum.nam etiam si patrem habeat incertum filius spurius non vocabitur q̃ ex meretrice nascitur. probat.d.l.j.ibi.y otra manera ay de hijos que son llamados en latin spurios. vsq̃ inclusiue.pozende no saben quien es su padre del que nasce de tal muger. Lex enim.xj.in fine.titu.xiij. par.vj. inquit.spurio.es llamado el que nasce de muger puta que se da a muchos.si. d.l. xj.in fi. intelligimus de meretrice.concordaret cum.d.l.si qua illustris.in ꝓin. et cõtradiceret legi prime.§.allega. que differentiam facit superiorẽ.sed hic eq̃parantur naturales et spurij. inquantũ ista.l.dicit.de qualquier qualidad que sean.et ibi.que touieren naturales o spurios.licet tamen talis equiparatio procedat respectu successionis vt hic non sunt idem.nam si idem essent non diuerso nomine nuncuparentur.argu.l.si idẽ. C.de codi.† Ideo circa materiam.prima regula sit de qua per.l.ix.j.Secũda

dit.q̃ ex testamento vel ab intestato succederematri non possint extantibus filijs aut filiabus vel descendentibus legitimis matris. ¶Q fijas.[b] videtur q̃ hec.l.superfluũ dicat hoc.† quoniã appellatione filiozum cõprehenduntur et filie.tex.est iuncta ibi glo.in.l.filij appellatione.ff.de ꝛbo.signi. Nã si ita scriptũ sit.filiabus meis centum aureos do an ꝛ masculini generis et feminini liberis legatum videatur.non contineri masculos.sed econtra sic.exemplo enim turpissimum est femenino vocabulo etiam masculos contineri.casus est in.l.si ita scriptum sit in ꝓin. de lega.ij.l. qui duos. de lega.iij. Si enim masculinum profertur sub nomine appellatiuo et cõstat de mẽte ꝓferentis illi stãdũ est.l.luciꝰ.§.q̃situ. de lega.iij.si de mente eius non constat et istud masculinum profertur in materia differenti que nõ congruit femenino licet masculino sic. tunc femininum sub masculino non concipitur.l.si.ff.de tute. iuncta.l.femine.de regu.iur. Si vero in materia indifferenti et de fauoze tracta-

tur concipitur.l.si quis ita.ff.de testa.tute. vbi dando quis tutorē filijs, videtur dedisse tam maribus q̄ feminis, procedens vltra.l.ait filioꝝ enim appellatione filie continentur. Aut de odio rationabili ꝛ tunc idem quando profertur a lege.l.si quis id qđ.§.serui quoq;.quem. §.Bar.legit pro.l.ff.de iurisdi.oim iudi. vbi etiam.Jas.qui de hac materia plene loquitur.et Jmol.in.d.l.si ita scriptū.Si ab homine non concipitur femininum. l.j.§.sed et si.(q̄uis Bart.dicat in.l.si qs in tantā.C. vnde vi.§.quesitū.)de ventre in posses,mittē. Si tractatur de odio irrationabili vt q̄ quis ex facto alterius puniatur idem.l.quisquis cū concor. C. ad.l.iuli.mages.qñ profertur sub nomine proprio non cōcipitur.d.l.si quis ita. cum glo.ibi,fallit si profertur a.l.ius cōmune condēdo.Bart.in.l.j.ff.de verbo. sig.allegat ad hoc primā constitutionem circa fi.et notata per Dy.in.c. qō alicui de regu.iur.in.vj. Jdeo summa cum ratione Rapha. Fulgo.ad fi.vnius lecture sue.in.l.si quis maior,C.de transa.vbi etiam Alexan.et Jas.dicunt.illam.l. esse notandam propter contractus mulierū in quibus interponuntur iuramenta. q̄ mulier contrauenies incidit in penas illius.l.que licet loquatur in masculis. tamen quia loquitur in materia indifferenti comprehendit etiam feminas. pro quo bene facit q̄ etiam in odiosis quando odium est rationabile.l. loquēs per dictionem si quis cōprehendit etiam feminam.d.l.si quis id quod in prin.iuncto versi.sed vtrūq;.quam ad hoc allegat glo.super verbo vniuersos.in.c.generali.de elec.in.vj.et Bart.in.d.l.j. de verbo.signi. Secundo facit et non minus bene.quia quando huic dictioni si quis additur termin⁹ cōmunis puta homo vel terminus maior qui est masculini et feminini ḡneris.tunc cōprehenditur tam masculus q̄ femina. Bar.in.d.l. j.et in.l.j.in pn.in fi.col.ff.de pecul. Ly. et alij.in.l.quicūq;.de seruis fug. Jmol. in.d.l.si ita scriptum. Tertio quia in.d.l. quis maior tractatur de obseruantia iuramenti ergo mere fauorabilis censeri debet.vt per Jaſſ.ibi.in.ij. col. Quarto. nam mulieri non magis succurritur q̄ alijs,nisi in casibus a iure expressis.l.fi. cum simi.C.de iure et fac.igno. Quinto,pro hoc est glo.super vbo exceptio. in.l.cum proponas.C. de transa. quam Jas.ibi in ꝓposito isto dicit ordinariaꝝ iuncto tex.qui loquitur in muliere et sic vult.d.glo.cum.d.l.cū proponas q.d. l.si quis maior etiam in muliere locū habeat.Jas.tenet expresse.in.d.l.cū ꝓponas.et in.d.l.si quis maior.in.j. col. vbi ait se ita ponderasse in.d.l.cum proponas. His visis,cum ista lex loqui videatur in casu fauorabili et in materia indifferenti. videtur frustra dicere / o hijas. Non omitto q̄ tex.in.d.l.qui duos dicit q̄ semper sub masculino comprehenditur femininum et quia generaliter loqꝝ tur ideo sine distinctiōe intelligi debet. vulgata.l.de precio de publi. et per consequens videtur cessare distinctio de q̄ supra.quam obzem dico.q̄ quādo.l.loquitur nec est aliqua specialis q̄ de materia illa loquatur. tunc procedit.d.l. de precio.et.l.patri.si a paren.quis fue.ma. Si est specialis q̄ pl⁹ dicit in aliquo q̄ generalis.tunc qđ omissum est lege generali non est omitenduz ita glo.in.d.l. de precio.de qua Bar.ibi facit mentionem et transit cum ea. Secundo.quia inuenimus.l.habere aduerbium semper ꝛ pati falentiam,ter,est et ibi glo.et Bar. in.ij.col.in.l.j.ff.solu.mat. Tertio semp in.d.l.qui duos exponatis.s. vt ibi.et in casibus similibus eandem rationem habentibus fauorem aut equitatem.vt per Bar.et alios.in.l.adigere.§.q̄uis de in re patro.et istis de causis supradicte distinctioni dictum non obstat argumentum. ¶Sapienter tñ.l.nostra dicit.o hijas.et non sine causa q̄ talis est. naz cum sit correctoria iuris antiqui. vt.j. dicā stricte intelligi dz et nō extendi ad aliud q̄ ad id quod in ea expressum est.ita Bar. in.l.ij.in pn.ff.qui.pe.tuto.allegat.l.precipimus.in fi.C.de appella. idem Bar. ita intelligit.d.l. precipimus,in fi.in.l.si vero.§.de viro,ff.solu.ma.idem etiā voluit ipse in.d.l.ij.in fi.iiij.col. vbi in ꝗt ex hoc concludere q̄ cum.l.sciant.C. de legi.here.(de qua loquitur in.d.iij.col.in fi,vel vt melius dicam in prin.v.col.)corrigat iura antiqua in hoc et sic cōtra ius

cōe stricte intelligenda est.ꝛ in fi.col.dicens.si ergo primo excluditur per nō petitum tutorē. alius ad quē incipit pertinere spes successionis non priuabitur ea si tutorem non petijt.quia.l.illa hoc non dicit nec debet extendi cum sit cōtra ius cōmune vt supra in primo puncto ostensuz est.ꝛ sic glo.in.d.l.sciant bene loquit. ita Bar.in.d.fi.col. Contrarium voluit ipse.in.l.nepotibus. C. qui pe.tuto. non tāmen afirmando sed per verbum putare. Jmo q̄ si mater fuit negligēs per annum ita q̄ certū erat eā a successione excludam. si alius coniunctus negligens fuerit per alium annum. putarem (dicit idem) eum a successione excludi. arg.d. l.sciant. iuncta. l. fin. qui admiti. quod vltimum intelligo quando ille coniunctus (de quo loquitur Barto.in.d.l.nepotibus) erat pater ipsius matris anus pupilli qui anus dictam matrem in potestate habebat. Nam tunc ipse excluditur sicut mater, quia cum esset legitimus administrator eius. poterat facere sicut mater. et prohibere ne in illam negligentiam incideret mater. cum igitur hoc sit passus punitur. text. est et ibi Bart. in.l. quid ergo.§.si quis alieno.ff.de his.qui. notan.infa. Ad idem est tex.in.l.liberorum in fi.illius titu.et volu. Et per consequens predicta verba Bar.in.d.l.ij. limitabuntur ratione patrie potestatis. per quam poterat auus prohibere ne filia mater pupillorum incideret in illam negligentiam de non petendis tutoribus filijs et non prohibuit. Sed cum hodie per matrimonium liberetur a patris potestate per.l.xlv.j. non priuaretur auus successione. sicut filia mater pupillorum. cum non possit facere quod et ipsa ꝛ prohibere quia cessat patria potestas. Jdeo q̄ inquit.l. o hijas et bene cum sit correctoria iuris antiqui dixi. Et ex infra dicendis apparebit. ꝛ sic cuz hic deficeret. d. extensio. necesse fuit exprimere de filiabus.quam obzez.d.l.xlv. dicit el fijo o fija. quia eius dispositio est contra ius commune.tenendo primā partem quam ibi dicam de iure veriorem. Contra predicta oppono. certum est q̄ testamētum inter liberos valet de iure communi cuz duobus testibus, l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. l.vij.titu.j. par. vj. de vtroq; testamēto dixi.l.j.supra. sed maior numerus testium ponitur in.l.j. titu.ij. lib. v. ordi. in testamento nuncupatiuo.et in.d.l.j.in prima parte eius. et in scriptis in secunda. tamen in.d.l.j.§. dicitur ora sea entre hijos sine mentione filiarum per quod videbatur. d.l.j.§. nō habere locum in testamento facto inter filias. Ad hoc respondendum est. q̄ dispositio.d.§. ex imperfecto. cum concor. est specialis non generalis. et ideo non contra ius cōmune sed speciale. d.ll. regni disponunt. et ita cessat oppositum. dixi in alio proposito in.d.l.j.sebo respon. vel aliter super verbo fijos. Oppono etiā ꝛ non minus forte.septem requiruntur testes de iure cōi in quocunq; testō. d.l.hac consultissima.l.j.titu.j.par.vj. sed in testamento nuncupatiuo minor numerus hodie requiritur.d.l.j. ordi. et. d.l.j. §.sed ibi dicitur ora sea entre hijos non expressis filiabus.ergo ad eas.d.l.j.ordi. et.d.l.j.sup̄. non extendantur. Respon. q̄ hic tractatur de preiudicio filiorum naturalium contra ius commune vt non succedant matri cum legitimis. sed.d.ll. ordi.et.j.sup̄.solum habuerunt respectuz principalē dispositioni.d.§. ex imperfecto. vbi cum duobus testibus testamentum valebat.ꝛ nūc maior numerus eorū requiritur. vt in. d. ll. regni. que non ad minuēdam solēnitatem.d.l.hac consultissima venerunt. quoniaz iam minuta erat quo ad liberos. vt in.d.§. ex imperfecto. sed ad augendū contentam in.d.§.ꝛ per cōsequēs non contra ius cōe sed speciale in casu.d.§. ex imperfecto venit.ꝛ non ad minuēdum numerū testiū. d.§. sed ad augendū dixi.ꝛ ita nō obstat. Preterea. qz (vt predixi) hic tractatur de p̄iudicio filioꝝ naturaliū.ꝛ in.d.l.xlv. de preiudicando patri in iure patrie potestatis per qō cōmoda sibi obuenirūt. Sz in.d.l.j.§. de fauore ꝛ in materia indifferēti. vt habeat locū in argu.d.l.si quis ita.ff.de test. tute.ꝛ qz masculinū concipit femininum. d.l.si ita scriptum.d.l.qui duos. prout supradictū est. Jn quo sciendū est q̄ inter alias differēcias inter vltimas volūtates et cōtractus est ꝛ q̄ in cōtractibus genus masculinū non concipit femininū. quia

Universidad de Deusto
Biblioteca

imputandum est contrahentibus quare apertius legem nō direrunt. l. veteribus. ff. de pac. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. alias. §. alteri. versi. in stipulationibus. de verbo. obli. Secus in vltimis voluntatibus. d. l. si ita scriptum. et d. l. q̄ duos. Ex quo infertur quo ad con-
10 tractus. † q̄ si q̄s acquisierit emphiteosim pro se et filijs non comprehendunt femine ita originaliter tenet Guido. de Suza. in. d. l. vetcribus. per rationem supradictam. quem refert et sequitur Archi. in. c. si quis. suadente. xvij. q. iij. ad quem in hac materia nos mittunt canonistc. in clemen. j. de elec. ꝛ Jo. de imo. vbi reputat hoc esse valde nota. in. d. l. si ita scriptū. et in cōmento. c. potuit. in fi. col. de loca. vbi inquit se ita de facto cōsuluisse. et in. l. cū vir. de condi. et demō. Ludo. ro. in. l. ij. in prin. in. vij. aut. xvij. col. de verbo. obli. et in. l. sed si hac. §. q̄ manumittitur. ff. de in ius voc. et in cōsi. xxxv. incip. visa facti serie mihi proposita. Alexan. in. d. l. sed si hac. §. liberos. et in consi. lxj. incip. super eo de quo queritur. videlicet an si ab ecclesia. in. j. volu. vbi per totum illud consilium plene disputauit. et consi. cciij. incip. considera-tis. in. ij. volu. quam opi. tanq̄ cōmunez sequitur. Jas. in. d. l. si quis id quod. in. v. col. vbi concludit q̄ in contractib⁹ masculinum non continet femininum. omis sa opi. Bald. in. l. ij. in. ij. col. de iure emphi. ꝛ ibi clari⁹. Saly. in discursu. i. xvij. q. tenentium q̄ si quis acquisierit emphiteosim pro se et filijs. comprehendi feminas. que opi. Bal. et Saly. potest confirmari. cū bonum sit argumentum ab vltimis voluntatibus ad contractus et econtra. l. seruum filij. §. eum. qui. chirographum. l. que de legato. cum cōcor. de lega. j. sed in vltimis voluntatibus masculinum continet femininū vt predixi. igitur. ꝛc. ad quod argu. dupliciter respondeti potest. q̄ fallat in casu isto. cū sit q̄d contrahenti imputetur quare legē apertius non direrit. per. d. l. veteribus. sic defendens. Jas. d. cōmunem opi. respōdet ad dictum obiectuz. in. d. l. si quis id q̄. in. d. v. col. Tenendoq̄. d. cōmunē opi. alio ꝛ secundo modo respondeamus q̄ illud procedat argumentū. quando apparcat eandem esse rationem in vtroq̄. si enim dubitatur. maior presumitur ratio in vltimis voluntatibus q̄ in contractibus. l. in testamentis. de regu. iur. c. cū dilecti. de dona. cum in vltimis voluntatibus plenior fiat interpretatio q̄ in contractibus per eadem iura. et trahitur per moder. in. l. fi. ff. de consti. prin. istud secundum respō. Dicta. de segu. ponit in d. suo volu. fol. cv. col. j. postq̄ ibi retulit et fuit secutus primū. Jas. in. d. v. col. de q̄ supra. ¶ Pro predictaq̄ cōmuni opi. vltra superiorem rationem. s. quia imputandum est cōtrahenti. ꝛc. Faciunt duo et bene. ¶ Primū. † q̄ licet appellatione 11
filiorum nepotes continentur. l. liberorum. ff. de ꝟbo. signi. Secus tñ est in cōtractibus. ita Bar. in. d. l. liberoꝝ. in. iiij. col. versi. quero quid si appellatio filiorum profertur a contrahentibus. per. d. l. veteribus. sequitur. Anto. de but. in. c. in quibusdaz. in pen. col. de penis. ¶ et. de anch. in clem. j. de baptis. quā obrem. Saly. per aliqua fundamenta determinat. in. d. l. ij. in. xxij. q. de iure emphi. † 12
q̄ emphiteosis acq̄sita pro se ꝛ filijs non comprehēdit nepotes. idē tenet. Jmol. in. l. qō dicitur in antepen. col. et ibi alij Abder. de verbo. obli. et in. d. l. cū vir. de condi. et demō. et in. d. c. potuit. ad fi. quod perpetuo not. fm Jas. in. d. l. si q̄s. id quod. in. d. v. col. Secūdum. q̄ posito q̄ in vltimis voluntatibus monasteriuz habeatur loco filij. §. sed ꝛ hoc presenti. in aucten. de san. epis. col. ix. in auctē. nisi rogati. vbi glo. et doc. ad treb. c. in presentia. de proba. tamen secus est in contractibus. fm Spec. in tit. de loca. §. nūc aliqua. ꝟsi. cxx. quē refert ꝛ seq̄tur Bal. in. l. filium cum diffinimus. de his q̄ sunt sui. vel alie. iur. Ant. in. d. c. in presentia. in. vij. col. faciunt que habent. in auctē. ingressi. de sacro san. eccleſijs. ¶ Predictā tamen conclu. s. q̄ in contractibus masculinum non continet femininum limita quatuor modis vt per eundem. Jas. in. d. v. col. vbi (postq̄ posuit tertiā limi. in ordine ex quadā ratione quam dicit Rapha. cu. in cōsi. xviij. ij. incip. visa copia testi. scilicet. q̄ ideo in cōtractu emphiteotico masculinū non continet femininum. quia contractus emphiteoticus

est stricti iuris vt patet ex. §. actionū. insti. de actio. sed contractus stricti iuris extēsiuam interpretationem non recipiunt. l. quicquid astringende in prin. de verbo. obli. vnde ex ista ratione videtur velle secus esse in ꝓtractibus bone fidei) ait q̄ pro certo ista esset maxima limitatio. quam non putat esse veram per duo. primo quia. d. l. veteribus procedit etiaz in cōtractibus bone fidei secūdum glo. ꝛ Bar. ibi. Secundo. quia ratio sua est falsa ꝛ cōfunditur ex extēsionibus quas dederat in. d. l. si quis id qō. ita ipse. Jas. in
13 d. v. col. † ¶ Per hanc. l. corriguntur iura in. d. l. si qua illustris in fin. et. d. l. xj. in prin. cum concor. vbi cauetur filium ex coitu concubinario habitum succedere matri cum legitimis. immo q̄ hodie non succedant cum legitimis matri. per verba generalia huius. l. ibi de qualquier qualidad que sean. ꝛc. De iure tamē cōmuni spurij patrem habentes incertum ex coitu meretricali (qui coitus non punitur de iure ciuili. dixi.) succedunt cum legitimis matri. tex. est iūcta glo. ibi. in. d. §. nouissime. insti. ad orphi. ꝛ in. §. vulgo. insti. de succe. agna. Fallit si mater est illustris. d. l. si qua in prin. ꝛ. d. l. xj. in fi. Secus autem est in naturalibus ex licita cōsuetudine habitis. vt predixi et allegani. d. l. si qua in fin. et. d. l. xj. in prin. Patri enim non succedunt. nisi secundum formam traditam in auten. licet de natu. libe. † tamen filius ex reprobato coitu na-
14 tus nec matri neq̄ patri succedit. aūt. ex cōplexu. de incest. nup. qō approbat ista l. ibi saluo si los tales fijos fuerē de damnado ꝛ punible ayuntamiēto. sed hic requiritur. matrem per talem coitum incurrere mortis naturalis penā. predicta. l. xj. inquit quod filius ex damnato coitu est qui nascitur ex muliere religiosa. sed mulieri religiose pena mortis imponi non debet. vt hic vltra alia iura probatur. igitur inter hanc et illā. l. parti. videtur in hoc contradictio. ideo dicendū est q̄. d. l. xj. solū habuit respectū ad delictum. ista ad delictum ꝛ penam. Et q̄uis filius ex
15 tali damnato coitu natus. matri succedere nō possit. vt in dictis iuri. ꝛ p. l. hāc. † tamen bene poterit mater dare illi inter vivos. aut in vltima volūtate quintū suo rum bonorū. vt hic in versi. pero bien permitimos in secundo. in quo ista. l. discordat a. d. aūt. ex cōplexu. et vbi sumitur. Bar. in. d. aūt. ex cōplexu. dicit in secūdo not. † q̄ iz filij de quibus ibi non sint alē- 16
di de iure ciuili vt in. d. aut. de iure canonico esse secus. c. cuz haberet. de eo qui du. in ma. quā pol. per adul. Ex quo ibi subdit se dixisse ꝛ consuluisse † q̄ vsq̄ ad 17
quantitatem sufficientem pro alimentis pater pōt huic filio spurio relinquere. et eodem modo filie spurie pro dote sua. qō est menti tenendū scōm eū vbi supra. Lex enim. x. titu. de las mandas. lib. iij. foro. ll. dicit q̄ non potest relinqui filio adulterino nec incestuoso quicq̄. que cōcordat cū. d. aūt. ex cōplexu. ꝛ per consequens. d. l. x. foro. ll. corrigitur in hoc per d. versi. pero bien permitimos. † Sunt 18
aūt modi quos pater habet ad relinquē duz filio illegitimo pluscq̄ per ius potest in. l. iij. titu. xiij. parti. iij. quos excludit. d. l. iij. nisi probetur a filio vt in ea. Ultra quos sint sequentes (iz de illis Abontal. in. d. l. iij. non dicat) Si testator rogat heredem expresse vt cui velit restituat. ex hoc q̄ non tacitū fideicommissum. imo palam relictū. l. nō intelligitur. §. si quis. de iure fis. sed isto casu non poterit heres spurium eligere. nam tunc a testatore capere videretur. l. vnum ex familia. de lega. ij. ideo est consilium q̄ heres eligat tertium. a quo postea spurius eligatur. aliquid tamen fraudis haberet in se. ita Bar. in. d. l. si gener. ff. de his. qui. vt in dig. Alius modus erit. vt instituat amicum suum. et grauet eum de dando illi filio incapaci de bonis ipsius heredis instituti. et valebit. Dy. per tex. ibi in. l. ita fidei. §. patronus. de iure fis. vbi eum refert Bart. ꝛ reprobat dicens q̄ contrarium est veritas. quia quod grauatus de suo dat. succedit loco illius quod habet a defuncto. l. quod conditionis. ff. de dona. cau. mor. Hec obstat. d. §. patronus. quoniam ibi patronus qui assumpsit tacitam fidem. nihil de bonis defuncti percipiebat. secundum Bar. ibi. vbi et glo. licet per eum non alegetur. Alius ꝛ sic tertius modus esset. q̄ faciat spurium cōtrahere societatem cum aliquo. deinde socium instituat heredem. et transibit me-

Universidad de Deusto
Biblioteca

dictas bonorum ad filium. ita Dy. per tex. ibi in. l. si is q̃ duos. de libe. lega. vbi illum refert Bar. z putat verum. nisi apparcat de fraude per aliquas coiecturas. de quibus se remittit ad dicta per eũ in. l. post contractum. ff. de dona. vbi ponit sex p̃sumptiones vel coiecturas in materia. d. l. post contractum. quas breuiter tangam in casu predicti vltimi modi. Prima est si omnia bona sua donauit. l. omnes. §. lucius. ff. quem frau. cre. sed cum hodie de iure huius regni. etiam solum presentium fieri non possit. l. lxvij. j. insistere in hoc frustra videretur. maxime quia appellatione donationis intelligitur de inter vinos. vt in. l. j. §. diri. z dictus modus loquitur de institutione. Dico tamen. q̃ sicut est p̃sumptio. donando oia bona aut a iure permissa. esse factum metu pene delicti iuxta materiam. d. l. post contractum. sic instituendo consocium filij spurij vt ad illum filium dicta medietas transeat. Et in ista p̃sumptione aut coiectura. non vt dixit Bar. in. d. l. si is. puto verum dictum. Dy. nisi appareret de fraude q̃ aliquas coiecturas. imo dico q̃ fraus p̃sumitur. vt in proximore dicto vidistis. et sicut ratio posita per Bar. in. d. l. post cõtractum militat ibi. dicens q̃ tempore donationis suberat causa quedam inimicitie capitalis. vel alia. per quam verisimiliter deuentum est ad delictũ ita tempori testamẽti suberat causa. scilicet societatis cum spurio. per quam verisimiliter pater consocium instituit. Secunda p̃sumptio est quando coniuncte persone donat. l. data. C. de dona. l. penul. circa prin. ff. de bonis. liber. q̃. l. est multũ notabilis secundum Bar. in. d. l. post contractum. vbi de qua p̃sumptione videte q̃ refert z inquit Lud. et in. consi. cclxvj. ad quod faciunt notata per Bal. in. l. illud. in prin. de sacro san. eccle. et in. l. si quis post hac. C. de bonis. proh. Et post q̃ Bar. vbi supra allegauit. d. l. data. z. d. l. pen. circa prin. dicit. q̃ ibi dicitur etiam oportere causaz precedere per quã fraus p̃sumatur. alias sola proximitas non sufficeret. d. l. si quis post hac versi. si q̃s. Hec etiam p̃sumptio ad predictum casum applicatur. quia filius licet spurius. et p̃cedit causa donationis. scilicet societas z incapacitas. Tertio p̃sumit fraus si post donationem aut venditionez ipse reperiatur possidere. l. sicut. §. superuacuum. ff. quibus. mo. pig. vel hipo. sol. l. si is qui bonis. ff. de acqui. here. Ista coiectura seu p̃sumptio nostro casui adaptari non potest. cuz testator semper possideat. cum per testamentum nec dominium nec possessionem perdat. applicaretur tamen si post donationem aut venditionem alteri a patre spurij factam. spurius possidere reperiatur. faciunt. d. §. superuacuum. et. d. l. si is qui. Quarta p̃sumptio est. quando alienatio est facta clam. argu. l. vltime de rip. nup. l. non existimo. ff. de admi. tuto. istud in nostro casu verificari non potest. patet in testamento in scriptis vbi tanta solennitas requiritur. vt. l. j. §. Nec in nuncupatiuo vbi adminus tres requirantur testes. d. l. j. titu. ij. lib. v. ordi. et in. d. l. j. in prin. §. Sed in alienatione regulariter minor numerus interuenit quia duo testes sufficiunt. l. vbi numerus. ff. de testi. Dicerem tamen. q̃ in prehabito casu dici potest relictum clam. quia quando potest certificari ex verbis appositis in testamẽto vel codicillis. ita q̃ appareat quid et cui relinquitur videtur relinqui palam ita loquitur text. in. d. l. non intelligitur. §. sed cum quidam. versi. queri autez. de iure fis. Si enim ex testamento vel codicillis ista verba obscura declarari non possunt videtur relictum clam. d. l. ita fidei. in prin. sed instituendo consocium. spurio non palam sed clam relinqui videtur. Et in ista quarta p̃sumptione Bar. vbi supra. iterum dicit. semper intelligas q̃ precedat causa propter quam verisimiliter precogitauerit maleficium committere. que bene in proposito applicantur. vt in prima. et secunda coiecturis dixi. Quinto p̃sumitur. si de proximo sequatur delictum. l. si ventri. §. fin. ff. de penul. credi. potest tamen esse maleficiuz commissum taliter quod manifeste appareat animum non precessisse. vt si occidit hominez inopinata ritra: sed in predicto modo etiam si de proximo non sequatur testamentuz. precedente societate debemus iudicare testamentum sequi de

proximo. nam non inopinate sed deliberate facere videtur. Pone statutum est q̃ bona rebellum applicentur fisco. nũc quidam filium habebat rebellem. cuz venit ad mortẽ noluit filium instituere. quia si instituisset. bona essent fisco applicata ideo instituit quendam extraneum amicum suum. tamen fuit de voluntate sua q̃ filius habeat et dixit in testamento. nolo aliquo modo bona veniant ad fiscum. videtur q̃ fiscus nihil petere posset secundum. Dy. in. l. quidam cuz filium per tex. ibi. ff. de here. insti. vbi Bal. inquit. istud esse not. z subdit. q̃ vbicunq̃ quis vult relinquere bona sua exbannitis. q̃ relinquat amico talis exbanniti de quo confidat. non tñ disponat aliquid in testõ qõ restituatur bannito. idem videtur si quis spurio relinquere velit. quod non credit verum quia tunc fieret in fraudem. l. non hominis vnde non potest fieri. allegat. l. j. de natura. libe. z qõ nota. in. l. qui testamentum. ff. de proba. Item. d. l. quidã cuz filium facit etiam in argu. ad aliam. q. de illo qui vult relinquere fratri minori incapaci. et non nominat in testõ fratrem minorem sed quendam eius amicũ quez tacite vel expresse non grauat quia de eo confidit quo casu valet relictuz tale. Bal. in. d. l. quidam. vbi procedens ait. q̃ hoc videtur contra. d. l. j. de natura. libe. quia fieret in fraudem canonis. et q̃. d. l. quidam. est ad hanc materiam singularis et not. de cuius intellectu vide Bart. in. l. si filiusfami. in prin. de verbo. obli. Et per illam predictam. l. dicit. Bal. in rub. c. de reno. bis. que in frau. alie. sunt. in fine. q̃ vbi quis tenetur restituere hereditatem ex contractu nihil detrahit. et quando quis est heres institutus non sua contemplatione. sed solius fideicommissarij contemplatione q̃ non detrahit ei quartam trebellianicam. ita. Dy. in. l. in fideicommissi. §. cum pollidius. ff. de vsu. vbi istud vnum mirabile dicitur. secundum Bal. in. d. rub. quasi ad fi. referentem. Dy. vbi. s. quod fixũ cozditeneatis. teste Bal. in. d. rub'. Sexta et vltima p̃sumptio est. si fit sub conditione illa. s. dono si contingerit bona mea publicari. Bar. vbi supra allegat. l. fi. cum ibi nota. de stipu. seruo. l. summa cum ratione in prin. de pecu. Hec nõ potest in presenti modo de quo §. adaptari. quoniã instituto herede consocio sub conditione si contingerit spurium incapacem. cum certum sit de eius incapacitate minime procedit. nisi habito respectu ad tempus mortis testantis. nam per principem habilitari poterat. Quam obrem dicerem vt sine opposito procedat. q̃ ante societatem relinqueba-tur heres ille qui postea fuit spurij consocius. et sic institutio precedebat societatiem licet post societatẽ testator moriat. quia si antea moritur. tunc sine dubio ad spuriũ nihil illius hereditatis veniret. Et videtur. opinionem. Dy. (de qua supra) sustineri nõ posse. quia ait (vt vidistis) q̃ post societatem fuit facta institutio consocij. Nec obstat. d. l. si is qui duos per quam ipse fundatur. quoniam incapacitas spurij prouenit ex vicio patris. et propterea filijs naturalibus relinqui constitutiones quantum voluerint ideo prohibuerunt. quia vicium paternum existimauerunt esse refrenandum. verba sunt. l. ff. de natu. libe. incapacitas autem de qua in. d. l. si is qui duos non prouenit ex defectu instituentis. probatur ex illa iuncta ibi glo. super verbo non possit. et per consequens. hic extat vehemens p̃sumptio fraudis ibi cessat. preterea q̃ licet in his que filius aliunde haberet. defectus patris filio non nocet. tamen in his que ex persona patris descendunt bene nocet. l. iij. de interdic. et rele. predictam tamen opi. Dy. ipso tacito. tenet Bal. in. l. j. in. xiiij. q. C. pro socio. dicens ad hoc esse text. nota. in. d. l. si is qui duos. z hũc esse modum menti tenendum q̃ pater faciat cos inuicem sociari si vult ad spurium peruenire. non vt relicti sed societatis. per. d. l. si is qui. prehabitaz. opi. modum seu cautelam sequuntur. Pet. de ancha. Joan. de ana. et Feli. in. c. multorum. de inde. referendo Bar. in. d. l. si is qui. et Bal. in. d. l. j. in. d. xiiij. q. p quo vltra. d. l. si is qui. Facit. q̃ habens predium commune cum pupillo gaudet in illo predio fauoribus iuris indultis pupillo. tex. est in. l. si cõmunem fundum. ff. quem admo. serui. ami. quem ad hoc facit notabilem. Feli. vbi supra. et etiam ibi dicens in relatione. d. cautele. q̃ pater mu-

uret magnam summam consocio spurij et in testamento a mutuo liberet. et cessante mutuo instituat consocium heredem. de quo mutuo non fuerũt loquuti Bart. et Bald. in locis de quibus supra. Diceremq; secunduz modum relinquẽdi spurio. vt pater relinquat illi tantum q; sufficiat ad eius alimenta. puta in vita fundum pro alimentis. et post mortem sit filiorum suorum quibus potest relinqui. vt in. d. l. fi. de natu. libe. cum de iure canonico talis filius ali a patre debeat. dixi supra allegans Bart. in. d. auten. ex complexu. idem tenet ipse. in. l. si quis a liberis. ℌ. vtrum. de libe. agnos. similiter in dote eodem fauore ꝛ ratione. q; spurio quis legare dotez potest et alimenta. argu. l. cuz post. ℌ. gener. ff. de iure. doti. et. l. j. ff. solu. ma. tenet Bart. in. d. l. si gener. ff. de his. qui. vt indig. et in. l. vroz̃. ℌ. pater naturalis. de lega. iij. et ita de facto dixisse ait ipse Bart. in. d. l. si gener. vbi dicit hoc procedere nisi excedat magnam quantitatem. alias forte presumeret fraus. allegat. d. l. j. de natu. libe. Ista fallentia non bene congruit: si enim eam intelligimus in alimentis. nam considerata qualitate personarum et patrimonij debent relinqui. d. l. si quis a liberis. in plurib⁹ eius locis. et sic non inuenitur certa quantitas vel summa. per quam iudicemus excessum. ℭuis predictis visis de excessu constare possit. Simile est in dote dicendum. quantomagis q; ex verbis Bar. in. d. l. si gener. colligitur. admittendum excessum. dum tamen non sit in magna quantitate. quod mihi non satis placet. quia cum istud dare alimentoruz et dotis reguletur prout dixi maxime allegando. d. l. si quis a liberis. negatur excessus. quem sustinet Bar. (vt vidistis) si est paruus. ad quod faciunt tituli. C. de inoffi. dona. et doti. ℌodie autem cum sit quintum bonorum. vt in multis. ll. huius regni. et hic. non vltra excederetur. vt

19 in eis. † De cautelis tamen quibus pater filijs spurijs relinquere pōt. videte. Jas. saltem remissiue loquentem in. l. ij. C. de herc. insti. Ludo. roma. in consi. xlij. vbi ait q; istarum cautelarũ tres sunt securiores. ℸoimodo Bar. vero. in cau. xxxviij. vbi ex omniuz scriptis recolligit. xij. aut. xiij. modos seu cautelas. Iz non approbet nisi vnã vt ibi poteris videre. refert remissiue. Jas. in. d. l. ij. in fi. et. Dida. de segu. folio. xxiij. col. iij. i fi. dicti sui volu. Dispositumq; erat. q; Iz filio incestuoso vel adulterino per. d. aut. ex complexu. et. d. l. x. foz nihil poterat relinqui. filio naturali sic. l. j. titu. de las herencias. lib. iij. foro. ll. vbi disponitur q; filio habito ex barragana extantibus etiaz legitimis pater põt dare quintum. Et in quantum d. l. j. loquiꝫ de filio ex barragana intelligitur de naturali. tex. est in. d. l. j. in prin. incip. naturales ꝛ no legitimos llamaron los sabios antiguos a los hijos que no nascen de casamiento segund ley assi como los que hazen en las barraganas. titu. xv. par. iij. Nec obstat si dicatur. q; filius ex barragana non soluz dicitur naturalis vt in. d. l. j. in prin. imo etiam spurius vt in ea. ibi. ꝛ otra manera ay de hijos q̃ son llamados en latin spurios que quiere dezir tãto como de los q̃ nascen de las mugeres que tienen algunos por barraganas. quia ad hoc respon. quod quamuis iste terminus barragana sit cõmunis tam ad filium naturalem quam ad spurium. vt in. d. l. j. titu. et par. vt supra. filius ex barragana non potest intelligi spurius. nam si sic intelligimus. constaretur q; filio spurio quintum relinqui poterit. et esset contra iura. d. aut. ex complexu. et. d. l. x. in fi. titu. de las mandas. lib. iij. foro. ll. igitur necesse dicendum esse videtur quod. d. l. j. tit. de las herencias. lib. iij. foro. ll. solum intelligatur de filio naturali. tamen possumus dicere quod etiam intelligatur de spurijs (iuxta. d. l. j. titu. xv. par. iij.) in quibus eius dispositio etiam procedat. quia licet spurij sint. non per hoc sequitur ergo de damnato coitu. secundum regulas de quibus supra. Et sic non obstant. d. auten. ex complexu et. d. l. x. in fi. quia. d. l. j. in. d. versi. ꝛ otra manera ay de hijos. ꝛc. Loquitur in spurijs simpliciter. probatur ex illo. sed. d. auten. ex complexu. et. d. l. x. in fi. loquuntur in filijs habitis ex nefario incestu seu damnato complexu. vt in eis probatur. Et eodem modo parentes succedunt eis. ita note. Azo. in summa de natura. libe. et in summa

de suis et legi. here. aut de legi. here. propc finem. quem refert et sequitur Bart. in. d. l. si gener. in prima col. in fin. et in. l. j. in prin. in finalibus verbis. ff. de bono. posse. con. tabu. et Bal. in. d. auten. licet. de natu. libe. vbi est text. pro ista conclu.

20 quem ibi etiam ipse notat. dicens † patrem et filium ad paria indicari in probibitis et permissis ex quo tex. Azo. fundauit predictam conclusionem in locis de

21 quibus supra ex qua habetur † q; sicut pater filium spurium non instituit. ita nec spurius patrem. quod est not. secundum. Bal. in. d. auten. licet. et est ratio quia indignior est pater. ita bal. ibi. facit ad hoc l. nam ꝛ si parentibus. in prin. ff. de inoffi. testamento. Ad idem etiam facit. l. iij. in

22 prin. secunduz. hanc meã lectu. s. † Qui filij naturales vel spurij licet non delinquerunt sed alieno morbo laborent tex. est et ibi Bar. i. l. spurij. ff. de decu. ad idẽ est text. in. l. legem. C. de natu. libe. et in l. lege. xij. tabularũ. C. de legi. here. Facit. l. quisquis cuz concor. C. ad. l. iul. maiest. tamen expelluntur ab honoribus legitimo extante competitore. l. generaliter. ℌ. spurios. ff. de decu. per quam limito. l. fi. titu. xvij. par. iij. vbi dicitur q; filij illegitimi non consequunt honores nec dignitates quas legitimi consequi possunt. q; fallat deficiente legitimo competitore. quam limitationem habetis certam in decurionatu. d. ℌ. spurios. Predictam repulsionem ab honoribus et dignitatibus intelligite. preterq; ab officio tabellionatus. quia tale officium nec est honor nec dignitas. Imo. per illius officij vilitatem appellantur a iure serui publici. l. non enim. ff. de adop. iuncta ibi. glo. super verbo. seruo. Et ℭuis spurius infamis sit. nihilominus poterit cõsequi officium tabellionatus cum vt dixi tale officium honorem non contineat. Bart. in

23 l. eadem. ℌ. j. ff. ad. l. iuli. repe. † ꝛ infames non repellantur ab oneribus licet ab honoribus sic. l. nec infames. de decurio. lib. x. ne inducta in odium retorqueantur ad commodum. contra. l. relegatorũ

24 in fi. ff. de interdict. et relega. † Prohibitus enim ad publicos honores aspirare vel administrationes intelligitur quando sunt vtiles. secus quando onerose vt est tutela. Jas. in rub. de iusti. ꝛ iure. vbi probat hoc dictuz octo medijs in specie. Nec obstat. l. j. C. de manda. prin. vbi officium tabellionatus est dignitas. quia loquitur de notario principis assumpto ad scribendum negotia eius. † nam tunc 25 ille notarius qui eligitur per principem est dignitas. non tamen officium notariatus in se est dignitas. ita Bart. in. d. ℌ. j. d. l. eadem. † Sed per. l. ij. titu. xix. par. 26 iij. videtur q; infamis non potest esse tabellio. ex quo sequitur q; nec spurius. † 27 isti enim filij vocantur a iure turpes persone. tex. est et ibi Bart. i. l. turpia legata. de lega. j. † vbi legata facta per verba di 28 famatoria legatarij non valent. exemplificat glo. ibi. puta dixit testator relinquo illi adulterino vel ex monacho nato. † 29 que verba sunt iniuriosa. aut dicens. tu es spurius. et similia verba notat Bart. per tex. ibi. in. l. iij. in prin. de libe. ꝛ postbu. idem tenet ipse. in. d. l. turpia in prin. et in. l. item apud labeonem. ℌ. conuiciuz. in prin. et in. ℌ. ait pretor (qui est anterior d. ℌ. conuiciũ) vbi. Bar. loquitur plenus q; in. d. ℌ. conuiciuz. ff. de iniur. refert. et sequitur. Jas. in. d. l. iij. in prin. in. iiij. nota. quod verum esse intelligite. nisi improperans probaret veruz esse. tunc iniuriarum non teneretur. quia reipublice interest manifestari cum esse illegitimũ ne passim ad dignitates et officia publica admittatur quorũ non est capax. d. l. fi. cum alijs. tit. xiij. par. iij. pro hac limitatione est text. not. presertim in ratione decidendi in. l. eum qui nocentem in prin. et ibi Bart. ff. de iniur. ad idem est text. in. l. siquidem. eo. titu. C. tenent Ang. et Alex. in. d. l. iij. in prin. cum concor. per illuz ibi aleg. late Oldra. Lan. in cõsi. lij. incip. consuevit dubitari. an dicens alicui verbum iniuriosum. Abba. in. c. cum te. in pen. et vlti. col. de reiud. et in. c. fi. de iniur. et Jas. in. d. l. iij. in prin. quod summa cum ratione procedit. † quoniaz 30 isti illegitimi non sunt deo amabiles nec mundo honorabiles. nec in bello securi fortes. minusq; in fide stabiles. prout dicit tex. in. c. si gens angelorum. lvj. distin. et per illum Bald. in. l. vna. in. ij. col. in fi. C. de his que pene nomi. et refert Lur. in consi. xxxvj. col. v. et in cõsi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

lxxxiij.col.xiiij.versi.corroboratur.et ad materiam predicte limita.videte aliquid per.Ludo.ro.in consi.xcvj.incip.super eo quod queritur.an actione iniuriarum.† Que autem dicantur persone infames vel turpes.videte plenius.p.Josa.in.ff.soror.insti.de inoffi.testamento. vbi plures in specie enumerat.Pet.de vbaldis.et Barba.in repe.c.raimutius. de testa.Item filius sacerdotis.secundum Rico.de vbaldis de perusio.in tracta.successio.ab intesta.in.iiij.specie filiorum.col.xxvj.Facit vltra eum.q filius sacerdotis est infamis de facto.secundum Azo.in summa.c.de his qui notan.infa.Bal.in.l.generaliter.ff.cum autem.C.de insti.et substi.et in.l.j.in.j.col. C. de iure aurco annul.et Hosti.in summa.in titu.de filijs presbi.ff.que in causa prohibitionis.refert et sequitur.Jas.in l.fratres in fi.col.C.de inoffi.testamēto. Usurarij etiaz sunt turpes persone.Bal. et latius.Saly.in.l.improbū.C.in quibus cansis infa.irro.et Ant.in.d.c.raimutius† Hinc est q nullus vsurarius aut fenerator habet querelam inoffi.contra testamentum fratris turpem personam instituentis cum et ipse fenerator sit turpis persona.Bal.in.d.l.improbum.allegat in argu.l.in arenam.C.de inoffi.testamento.vbi in fi.illum refert et sequitur.Jas.quod est not.secundum eum ibi pro limitatione.d.l.fratres.C.illo titu. Item si fenerator instituitur dicitur instituta turpis persona.et ideo frater testatoris habet querellā cōtra tale testamentū. Bal.post.Ja.bu.in.d.l.improbum.pro quibus est ter.in.d.l.fratres.vbi etiam Bal.et alij.† In magno enim periculo sunt vsurarij maxime manifesti quia etiā post penitentiam peractam et restitutionem vsurarum remanent infames.cum infamia iam inflicta sit.et sic sunt inhabiles ad testimonia et dignitates.quod est menti tenendum secundum Bald.in.d. l.improbus.Facit hoc ad.q.† dictat statutum q minor non possit alienare nisi intersit vnus de consanguineis suis qui sit bone fame.iste consanguineus sunt fenerator.an teneat contractus isto adhibito factus.et videtur quod non quia vsurarius (vt vidistis) non est bone fame.Jac.bu.(quem refert Bal.in.d.l.improbum) tenet contrarium.quia intelligitur statutum quod sit bone opinionis et fame.l.q sit homo discretus.et cautus.et q non sit dilapidator.nec dissipator bonorum suorum.feneratores sunt huiusmodi.secundum ipsum.Jaco.bu. refert Bald.in.d.l.improbum.vbi inquit se credere contractum non valere. quia feneratores de facili sunt corruptibiles t nō sunt bone conditionis nec fame.immo sunt sue fame prodigi.vt in.d. l.improbum.et q ita tenet.de quo et per Pau.de cas.ibi.Si tamen statutum reddit hominem bone conditionis et fame quid iuris.videte per Aboder.in.c.quaz pernicioſum.de vſu.† Non omitto.q si frater instituit concubinam vel damnatum de vulnere ex confessione.aut de alio maleficio infamiam irrogante.iste persone censentur turpes et infames. ideo faciunt fratri competere querelam ita.Ang.in.d.l.fratres et in.l.j.ff.illo titu. de inoffi.testamento.vbi dicit.q coexistente aduocato fuit sic iudicatum. quem refert et sequitur.Jas.in.d.l.fratres in fi.col.quamobrem licet frater testamentum fratris nisi turpi persona heredē instituta summouere non possit.iuxta.d.l.fratres.† tamen si frater instituit adulterinum aliquem vel similem.eius frater inofficiosi querelam aspirare potest vt i ea iunctis iaz dictis supra.Excluduntur etiam ab alimentis paternis.d. anten.ex complexu.secus de iure canonico.vt dixi tenuisse Bar.ibi.et in.d.l.si gener.ratio huius esse potest (licet Bar. in locis preal.non dixerit) † quia si pater filio indigenti alimenta denegaret. a reatu homicidij immunis non esset.l. necare.de alen.vel agnos.libe.l.si victū. ff.de re iud.l.cum hi.ff.de transa.c.non satis.lxxxvj.distin.et in.c.pasce fame morientem.eadem distin.nam ex quo geniti sunt non sunt perdendi.et cum vita sibi relinquatur quam sine victu conseruare non possunt.iustum esse dicunt vt alimententur vel aliquid pro alimentis concedi.ita do.Joan.lupi de palaru.in rep.rub.et.c.per vestras de donat. inter vir.et vxo.in.d.c.col.cccxl.loquēs in alijs filijs de quibus ibi per illum.

Quod est intelligendum vsq ad quantitatem sufficientem pro alimentis Bar. in.d.anten.ex complexu.dixi.quem refert et sequitur.Abba.in.d.c.cum haberet.in vltimo.nota.vbi inquit.finem text. dicti.c.esse perpetuo menti tenendum. et alibi non esse † q de iure canonico etiaz filij spurij.vel nati ex damnato coitu debent ali a parentibus secunduz eorum facultatem.et huicuni canonico statur hodie etiam de iure ciuili (de quo an dispositio.d.c.sit seruanda in foro ciuili. videte.Feli.in.c.ecclesia sancte marie. in.xvij.col.de consti.) quia ecclesia hoc induxit ex quadam equitate naturali.et ne filij alimentis priuati pereant.vt etiaz (secundum eundem Abb.vbi supra) sentit Bar.in.d.anten.ex complexu.Et per rationem.d.c.cum haberet notabiliter dicit Bar.in.d.anten.parentes posse legare filijs spurijs ratione alimentorum. Et q poterunt donare vel relinquere dotes filiabus.(dixi supra ista.l.ibi et eodem modo filie spurie pro dote sua.) cuz dos succedat loco alimentorum.quod singulariter est notanduz secūdum.Abba.vbi supra.in quo loco pro hac vltima ratione non allegat.Pro qua facit.l.dotis fructus.versi.si vsufruc.ff.de iure.doti.dicunt.Cy.in.l.non omni.C.de adminis.tuto.Bar.in.d.l.si gener.quem ad hoc allegauj in versi.diceremq secundum modum.s.idem tenet Bal.in.l.fin. in.ij.col.C.de dotis.promi.et do.Joan. de pala.rub.in.d.repe.in.c.col.clxxx.et per consequens debet sapere naturam alimentorum argu.l.vxor marito.ff.de dona.inter virum et vxo.l.imperator.ff. fi.cum.l.seq.de lega.ij.l.fideicommissa. ff.si rem suam de lega.iij.t.c.ecclesia sancte marie in primo et ibi glo.vt lite penden.† In qua dote constituenda a patre pro filia naturali aut spuria nō sunt habe ne larande sed solum vsq ad modum alimentorum.Bar.in.d.anten.ex complexu.in prenotatis verbis scilicet et eodem modo filie spurie pro dote sua.Idē voluit ipse in.d.l.si gener.in.ij.col.quem refert et sequitur Baptista.in.d.l.si qua illustris.in ante pen.col.dicens quod pater filiam spuriam dotare potest vsq ad alimentorum quantitatem.ita q habeat alimenta perpetua secundum qualitatez status sui quia quod ob causam permittitur ab eius causa limitatur et moderatur.et ita ius canonicum t ciuile concordant vt.d.c.cum haberet.et.l.lucius.de exerci.actio.Hinc dixit Bald.in.l.eam quam in.ix.col.versi.pone dicit decretū. C.de fideicom.refert et sequitur.Ang. de are.in.d.ff.nouissime in.j.col.ad fi. insti.ad orphi.And.sicu.in.c.cum tibi. xvij.col.de testa.Nicolaus de vbaldis. in tracta.de successio.ab intest.char.vj. col.iij.et Bal.nouellus.in tracta.de dote.vj.parte.xvj.preuile.col.iij.quod pater non potest relinquere filio spurio pro alimentis vnum magnum podere sed solum vsq ad modum alimentorum et non vltra.argu.d.l.lucius.aut.finalis in ordine.de exerci.† quia causa certis finibus circunscripta effectum producendum limitat et restringit.l.si is qui animo.ff.de acqui.posse.l.i agris.de acqui. rerum domi.l.age cum geminiano.C. de transa.cum simi.de quibus per Feli.in.c.cum ordinem in.iij.col.versi.limitata causa.de rescrip.idem in effectu voluit Bald.in.l.j.v.col.versi.iurta hoc quero.de sacrosanct.ecclc.Ipsecq Bald.in.l.id quod pauperibus.pen. col.ad fi.versi.aduerte.de epis.et cleri.et in consi.lxxv.incip.videtur quod electio.volu.iij.dixit † quod executor testamenti vel episcopus non potest liberaliter concedere hereditatem spurijs testatoris.quod est not.secundum eum in.d.versi.aduerte.Alimenta tamen illis concedere potest.vt.d.c.cum haberet.non tamen pretertu alimentorum potest sibi conferre omnia vel maiorē partem bonorum.argu.d.l.fin.de exerci. que est not.ad hoc.teste ipso Bald.in d.versi.aduerte.Idem sentit ille in.l. illa institutio in prin.in.j.col.prope finem.versi.iurta hoc quero ff.de here. insti.Quod tenenduz est sēm.do.Josa. de pala.ru.in.d.repe.in.c.col.ccc † vij. cuis aliud sentiat idē Bal.in.c.j.ff.in furia seu furtū.j.col.ō pace iura.fis.lib.feu. de quo meminit.And.sicul.i rep.d.c.rainucius.col.viij.† Et an filius naturalis de

iure ffor a patre instituí possit. vide Bar. et alios in.l.Incius in prin. de vulga. et pupi. † Et an bastardus. naturalis ꝛ similia nomina idem importent. glo. in rub. ff. de concub. tenuit ꝙ sic. super qua rub. videatis. Dy. faciũt generalia verba huius. l. q̃ notaui ibi de qualẽr qualidad q̃ sean. iũcto eiꝰ prin cipio. Facit etiã ista. l. ibi naturales spurios. que verba quoq; signaui supra eadem.

te de la madre que en tal caso mandamos que no puedã beredar a sus madres ex testamento ni ab intestato. ¶ Pero biẽ permitimos

que les puedan en vida o en muerte mãdar fasta la q̃nta parte de sus bienes/ y no mas dela que podian disponer por su anima.

nendum. tamen eo ipso ꝙ probas ꝙ ipsa habebatur et tractabatur vt vxor presumitur vxor. l. in libere. de ritu. nup. l. in concubinatu. ff. de cõcub. si ergo ex parte rei accusati fieret probatio ad probandũ quod illa non poterat esse vxor. nõ releuat quin cõdemnet de adulterio. sed probare debet ꝙ non tractabatur nec habebatur vt vxor ꝛ hoc probato reus absoluetur. vnde scias facere articulos tam ad probandum adulterium q̃ ad defensionem. secundum Bar. in. d. Ĥ. sed. si ea. vbi ait teneas menti hoc. Aduerte ꝙ in predictis. Bar. videtur sibi contrarius. quia dixit (vt vidistis) ꝙ si quis iure mariti accusare vult. oportet illuꝫ probare ꝙ vere sit vxor. postea dicit ꝙ eo ipso ꝙ probat ꝙ ipsa habebat ꝛ tractabatur vt vxor presumitur vxor. ꝛ sic primo vere. postea presumptiue. Nec bene saluabit hec sua doc. etiam si diceremus ꝙ ista presumptio sit iuris ꝛ de iure. quia videtur admittenda ex parte accusati probatio. ꝙ illa non poterat esse vxor. que probatio contra. d. presumptionem sufficeret. pro quo allego text. in argu. in. l. hec oratio. Ĥ. videamus. ff. de dona. inter. vir. ꝛ vxo. vbi dicitur ꝙ quando matrimoniũ tenet donatio est interdicta. secus vbi non tenet de rigore iuris. ita vbi vere est vxor committitur adulterium. secus quando non est vere. Nec obstat. d. l. in concubinatu. nam loquitur de presumptione cõtra quam admittitur probatio. probo. quia text. illius. l. dicit. ꝙ aut habeat in vxorem vel hoc recusante eo stuprum cum ea committere. Si enim erat vxor non poterat recusare. ꝛ per consequens nec cum ea stuprum committere. Donec autem recuset vel sit vere vxor. glo ibi intelligit ꝙ presumitur vxor. et remittit se ad. d. l. in libere. que etiam de tali presumptione intelligenda est. nam patitur limitationem protestationis secundum

43

44

45

glo. ibi. quam non pateretur si ex. d. presumptione vere esset vxor. quia protestatio declaratoria voluntatis nullum habet effectum in his que ex voluntate nostra non dependent. sed sunt decisa et determinata per. l. Bart. per gl. ibi in. l. alimenta. C. de de nego. ges. (de materia protestationis videte notabiliter Bar. et alios in. l. non solum. Ĥ. morte. de noni ope. nũ. et in. l. qui in aliena. Ĥ. celsus. ff. de acqui. here.) Bona tamen est predicta doct. Bart. de quo per eundem per text. ibi in prin. in. d. l. in concubinatu. Bal. in. l. non ignorat. in. iij. col. C. qui accusa. non possunt. Angelate et pulchre. in. d. l. si vxor. d. Ĥ. sed si ea. eundem. in. l. j. de questio. text. glo. et cano. in. c. illud de presump. In quo habemus hodie. l. lxxix. infra etiam si consanguinitatis interueniat impedimentum vt ibi. per quem. l. corrigerem intellectum datum per glo. paruam incip. tamen in. d. Ĥ. sed si ea. videlicet. ꝙ si vxor non potest esse alia causa quam consanguinitatis. quamuis maritus iure extranei accusare possit non poterit iure mariti. Imo ꝙ poterit accusare iure mariti etiam interueniente impedimento consanguinitatis. probatur ad literam in. d. l. lxxix. et inquantum se remittit ad. l. fori de qua ibi.

6 ꝛ de la tal parte despues que la ouieren puedan disponer en su vida o al tiempo de su muerte los dichos fijos illegitimos como quisieren/ ꝛ queremos/ ꝛ mandamos que enton

7

ces se entienda ꝛ diga dañado ꝛ punible ayuntamiento quando la madre por el tal ayuntamiento incurriere en pena de muerte natural/ saluo si fueren los fijos de cle

8

ad alimenta sufficientem poterat illis relinquere. non proprietatem in qua sit vsufructus relictus. quia satis factum est canoni relinquendo alimenta. vt dixi maxime in secundo modo relinquendi. scilicet in vita fundum pro alimentis et post mortem sit filiorũ quibus potest relinqui. d. l. fi. de natu. libe. ad qđ allegaui Bar. in. d. l. si gener. pro quibus facit. ꝙ licet relictũ factum spurio valet vsq; ad modum alimentorum et non vltra. (vt vidistis) pro quo precipue allegaui Bal. in. d. l. cam quam. in. ix. col. versi. pone dicit decretum. quem referunt et sequuntur alij de quibus supra. Non tamen. d. relictum valet in proprietate. nec debetur heredibus suis sed ipsi soli spurio quo ad vitaz Bal. in. d. versi. pone. † Sed hodie hic contrarium disponit. s. ꝙ dicti filij habeãt etiam proprietatez in dicto quinto quod alienare poterunt et de illo ad libitũ disponere vt hic. et in. l. seque. ꝛ est maxima extensio ad. d. c. cum haberet. Confirmo. quando fundus relinquitur ad alimenta venit proprietas et transmittitur ad heredes. l. iij. in prin. ff. de alimen. lega. vbi videatis Bart. confirmo secundo. ꝙ si concedo aliquibus religiosis tale predium ad vsum venit proprietas. glo. est ꝛ ibi Bal. in. l. si mulier. C. de iur. do. pro quibus est tex. i. l. donationes. Ĥ. species. ff. de dona. per quem text. dicit Bald. in rub. in. fi. C. de iure emphi. ꝙ si dicerem vendo tibi talem fundum in vsum. ista verba in vsum vel ad vsuz ponuntur demonstratiue non transitiue nec taxatiue. vnde venditio plena facta videtur. Et quod hic disponitur videtur fuisse cautum in. d. l. j. lib. iij. titu. de las heredas fazo. ll. vbi extãtibus filijs legitimis illegitimo quintum relinqui potest. sine di-

46

Universidad de Deusto
Biblio

stinctione ꝓprietatis aut vsufructus. alie
nationis vel ne. vulgata. l. de precio cuz
alijs. de publica. quod negare potestis
respondendo prout supra. q illa. l. j. tan=
tum loquitur de filio naturali. qui non
erat de dãna
to coitu. hic
etiam de illo
qui ex dãna=
to coitu esset
47 nat⁹. † Scien
duz est quod
Bal. i. d. aut.
ex complexu
ait. d. c. cũ ha
beret procede
re in spu=
rijs simplici=
ter. z secus in nepharijs incestuosis. Cõ=
trarium videtur sentire. Joan. de imol.
in. l. ex facto. §. si quis rogatus. in. v. col.
ff. ad trebel. quod est equius per motiua
de quibus ibi per eum et ꝓrationes quas
signauj supra. cuius opinio per istam. l.
approbatur. Qui etiam dicit. in. d. v. col.
versi. item predicta quando. l. loquitur
per verbum nature. † An. d. c. cum ha=
48 beret habeat locum extra terras eccleſie
vel ei subiectas. ỏ quo remissiue videatis.
do. Joã. de pal. rub. in. d. repe. in. c. col.
cccrlv. et dida. de seg. in. d. vol. folio.
xxiiij. col. j. vbi allegat duas vel tres glo.
et aliquos solennes scribentes circa hoc
vltimum dictum aut. q. in qua idem do.
Joan. de pal. rub. in preal. col. inquit re=
ferens. q non solum in terris ecclesie vbi
ius canonicum et equitas canonica. d. c.
cum haberet. sine dubio seruanda est. sed
etiam in terris imperij et vbicz locorum.
quia vbicz militat ratio naturalis et equi=
tas qua pater tenetur alere filium et con=
sequenter dotare filiam illegitimam que
aliunde non habet et pars ista tenen=
da est. quam (tamẽ equiorem) tenet (re=
ferendo) do. Joan. de pal. ru. vbi supra.
licet. Dida. de seg. in. d. col. j. per relatio=
nem teneat contrarium allegans. Joan.
de imo. i. d. §. si quis rogatus. in. d. versi.
item predicta. ꝛc. Quem retulerat et se=
cutus fuerat. Feli. in. d. c. ecclesia sancte
marie. in. xvi. col. in fi. de consti.
c ¶ Saluo si fueren hijos de clerigos⁹)

rigos⁹ o frailes o
freiles o de mõjas
profesſas q̃ en tal
caso avn q̃ por el
tal ayuntamiento
no incurra la ma=
dre ẽ pena ỏ muer
te/mandamos⁹ q̃ se
guarde lo cõteni=
do en la ley q̃ fizo
el señor Rey don
Juan el primero
en la ciudad ỏ So
ria q̃ habla sobre
la succesſiõ de los
fijos⁹ ỏ los clerigos⁹.

Videt hec. l. sentire. q si clericus vel fra=
ter cõmiscerit cum nupta aut alia que si
ad alios preter eos copulam haberet. in
penã adulterij incurrebat. Si tñ cum cle=
rico aut fratre succubuisset. dictam pe=
nã non pate=
retur. qõ ex li
tera ista pro=
bari videtur.
Confirmo q
postẽ dixe=
rat. q tunc di=
catur quis ex
dãnato coitu
natus quãdo
mater per ta=
lem coitum pe
nam mortis
naturalis incurrit. intrat limitatio hec sal
no si fueren ꝛc. Et ratio sit. quia adulter
et adultera debent accusari aut nemo. l.
lxxviij. j. et pena adulterij est capitis vt
supra dixi allegando. d. l. quamuis in se=
cunda in fi. C. de adulte. et. l. j. cũ concor.
tit. de los adulterios. lib. iiij. folio. ll. ꝛ cle
ricus vel monachus q adulteriũ nõ de=
bent pati penã mortis via iudicis ꝛ de=
ponant. tex. est. in. c. cũ nõ ab homine de
iudi. quẽ ad hoc allegat. Abb. in. c. vt cle
ricorũ fi. col. de vita et honest. cleri. z ni=
mirum cũ laicus veniat decapitãdus. ita
ipse in. d. fi. col. z allegat. d. l. ℞uis. igitur
nec mulier adulterans cũ illis. † Tamen
si maritus inuenit clericum cum vxore
adulterantem. vel pater cum filia illum
inuenerit. si ipsum occidat non incurrit
penam canonis. Bal. Aug. z Imol. in. l.
quid ergo. §. si heres. de lega. j. de quo vi
deatis Henri. post ter. ibi in. c. iij. de sen=
ten. excommuni. Et † an clericus depre=
hensus in fraganti delicto possit puniri
absq; alia probatione, videatis. Abba. et
Feli. in. d. c. cum non ab homine. † Et
an clericum fugitiuum vel suspectum de
fuga possit laicus creditor sua propria
auctoritate capere. remitto ad notata per
Bald. Abb. alios et Feli. i. d. c. cum non
ab homine. Jas. in. l. vinum in. iij. col.
versi. ij. infero. ff. si certum pet. z in. l. ij. in
v. col. versi. iiij. dicit aliud. ff. de iurisd. om.
iudi. Dida. ỏ seg. i. d. vol. fol. xxxvij. col.
iiij. Ad istã. q. facit. l. xij. tit. delas debdas

z de las pagas. lib. iij. folio. ll. quam ibi in
prin. notat Abbontal. dicens q per eius ge
neralitatem. etiam clericum debitorẽ fu=
gientem potest laicus propria autorita=
te sine nota excommunicationis capere
dum tamen illum ductum suo iudici re=
presentet. allegat. Inno. z Hosti. in. c. vt
fame de senten. excom. † Et bona clerici
delinquentis applicãtur ecclesie vbi de=
liquit etiam patrimonialia. quod est not.
secundum. ℣ et. de ancha. Ana. z Feli.
in. c. excommunicamus. in. j. in prin. per
tex. ibi. in versi. si vero clerici. de hereti.
pro limitatione. c. vergentis. co. tit. Fal=
lit. nisi in illis recognosceret dominum
vtile a dño seculari. quia illud non con=
fiscabitur. sed reuertetur ad dictum dire=
ctum vt per. Lar. in clemen. ij. in verbo
inquisitoribus in. viij. q. de here. de quo
per doc. in. l. si finita. §. si de vectigalibus.
de damno infec. dixi in. l ij. ỏ. Aduerte.
q̃ supradictũ de bonis clerici delinquen
tis est intelligenduz ecclesie q̃ quã habuit
stipendia. i. ecclesie quam habuit. sed si
hoc nõ esset applicabunt episcopo loci
secundũ Abb. Ana. Abaria. et Feli. in. d.
c. excõmunicamus. per nota. per Inno.
in. c. fi. qui clerici vel vouen. z Fede. de
senis. consi. xx. aut. xxv. et quod notatur
in. c. quia diuersitatem. de concess. preb.
et vide rationem huius per Feli. in. d. c.
excommunicamus in. j. col. pulchraz se=
cundum eum ibi vltra dictos alios doc.
Idem pntat Abb. in prealleg. c. in fi. pri=
me col. de bonis clericorum decedentiũ
sine herede vt si non habuerunt eccle=
sias applicentur episcopo. per notata in
locis iam alleg. quod nota secundũ eum
in. d. j. col. in fine. de quo videatis etiam
55 illum in. c. j. et. ij. de successio. ab intesta.
et omnimodo in. c. ij. de penis. † Con=
firmo rationem superiorem. Nam con=
iunctus maiori gaudet priuilegio mato=
ris. notat Bar. per tex. ibi. in. l. precipi=
mus. §. eodem obseruando. C. de appel.
54 vbi per illum inquit ipse. † q si alicui est
obligatus clericus z laicus ex causa que
coram iudice laico examinari debet. q
occasione clerici laicus coram episcopo
conueniatur. qõ quidem dictum seu ila=
tionem er. d. notabili sic applica in pro=
posito. Certum est q adulteri obligantur

legali obligatione marito z cognitio a=
dulterij ad penam mortis iudici compe=
tit seculari. d. l. quamuis cum simili. §. al=
leg. si vero clericus vel frater sit adulter.
si eius ratione adultera est conueniẽda
coram episcopo. aut iudice ecclesiastico
non coram laico. bene concluditur per
superius dicta. et quia magis dignũ tra=
hit ad se minus dignum. vt in. d. §. codez
obseruando. et in. c. quod in dubijs. vbi
et glo. cum concor. de consecra. ecclc.
vel alta. † Facit etiam q si clericus z lai= 55
cus sunt constituti executores testamen=
ti. iudex eorum erit iudex ecclesiasticus.
ita. Lar. in. c. Joannes de testa. † Ad idẽ 56
facit. q testi. reprobato z vili adhibebi=
tur fides per adiunctionem alterius bo=
ni et fide digni. Ludo. roma. in consi.
cccxc. † Facit q habens fundum commu= 57
nem cum pupillo gaudet in illo fundo sa
noribus iuris pupillo indulte. tex. est in
l. si communem fundum. ff. quemadmo.
seruitus amit. quem supra ista. l. allegaui pro
quodam modo seu cautela per quam pa
ter spurio relinquere possit vt vidistis.
quem ad illam facit notabilem Feli. in
d. c. multorum de iure. dixi hic.) Ad idez
facit. † q contra capitulum vacante sede 58
non potest prescribi res communis in=
terid et prelatum. Abba. per. d. l. si com
munem. in argu. in. c. j. in. ij. col. de pre=
scrip. et in. c. de quarta in quarto nota.
co. titu. vbi subdit quod ille text. facit ad
ea que dixerat in. d. c. j. † Facit etiam q 59
laicus habens rem communem cum ec=
clesia gaudet beneficio prescriptionis.
xl. annorum. ita Abba. in. d. c. de quar=
ta in. iiij. versi. sed circa predicta. vbi al=
legat in argu. d. l. si communem. dicens.
q pro hoc est ibi argumentum optimum
et quasi expressum. in cuius proposito
est bona glo. quam vide in. c. vno. in glo.
fi. de iure patro. lib. vj. que ad decidẽ=
dam. q. de qua ibi per eam adducit. d. l.
si communem. et ad instar eius illam de=
cidit. et Joan. an. in. d. c. vno. firmat istam
partem. dicit tamen et bene quod vbi
posset prescribi contra laicum iure eccle=
sie manente illeso. q sufficeret prescri=
ptio communis. refert et sequitur. Abba.
in. d. versi. sed circa predicta. vbi dicit fa=
cere quod notatur in. c. ad audientiam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

llo tit. de prescrip. ꝛ in. c. volumus. xvj. q. v. Adidem facit. ꝙ habens rem communem cum ecclesia romana ex. d. ecclesia contra quam non currit prescriptio nisi centenaria iungatur. Abb. in. d. c. ad audientiam in pen. col. vbi ad hoc allegat in argu. d. l. si communem. † Facit ꝙ si capitulū habeat secundum commune cū prelato non perdit illud propter felonia prelati. ita Feli. in. d. c. multoꝛum. vbi pro isto dicto allegat et refert. Abb. in. c. verum. de foro compe. dicens ꝙ ibi Abb. hoc dicit per. d. l. si communem. et in veritate. Abb. ibi in specie non dicit nec allegat. d. l. si communem saltem in meo libro. † Hinc est ꝙ legatus de latere non potest conferre beneficiuꝫ habens patronum clericum ꝛ laicum. quia clericus vtitur beneficio laici. sicut ecōtra laicus vtitur beneficio clerici. d. c. vno. ad finez. de iure patro. in. vj. decisio fuit Fede. consi. lxv. incipi. infrascripte questiones. refert et sequitur. Abb. in. c. fi. ad fi. de iure patro. vbi subdit ad hoc facere. d. l. si cōmunem. et. c. sacris. de sepul. Fatentur tamen Fede. in. d. consi. et post eum. Abb. in. d. c. fi. ꝙ legatus poterit vti iure clerici et conferre ecclesiam cum consensu solius laici. quod nota secūdum eundez Abb. ibi. † hinc etiam est ꝙ licet filius nō est nobilis quamuis mater sit nobilis. qz nobilitas est quedam dignitas a parentibus deriuata que a potentioꝛi causa nominatur. et certum est ꝙ potentioꝛ est forma cui materia cum forma sit agens materia vero patiens: et agens sit patiente nobilius. ex quo sequitur. † ꝙ nō dicitur quis nobilis respectu generis materni. sed paterni loquendo simpliciter et precisse secundum quid. dictum et sequelaz ponit Bal. in. l. fi. C. de seruis fugi. vbi subdit. ꝙ tamen non est dubiuz ꝙ omne compositum participat de forma et materia vt. xxxiij. q. iij. c. fin. in glo. de materia predictoꝛum. videte aliqua per. Jas. in rub. in secunda lectu. in. j. col. ff. ad trebc. ꝛ plene per eundē in. l. j. in prin. in. iij. col. de verbo. obli. et magis plene in. l. imperiū. in fi. secunde col. cum tertia. ff. de iurisdi. omnium iudi. ꝛ plenius in l. si emancipati. in. iij. ꝛ. iiij. col. C. de collatione. † Aduerte ꝙ quandoqz minus dignū trahit ad se maius dignum. ita glo. per tex. ibi in. c. super questionum. §. si vero. de offi. de lega. de qua memoꝛ fuit. Jas. in. d. l. imperium. in. d. ij. col. in fi. et in. d. l. j. in prin. i. d. iiij. col. et in hoc ille tex. in d. §. si vero. est menti tenendus secunduz Abb. ibi in. ij. col. vbi inquit in solu. quadam ad contrarium (de quo ibi per illū) ꝙ quandoqz magis dignum ad se minus dignum trahit. quandoqz econtra secunduz qō minus iuri preiudicat. Ante quā solu. dixerat ipse Abb. ibi in. j. col. fin. ꝙ assumit ibi totum compositum natura alterius speciei secunduz ꝙ iuri minus derogatur per quod postea respondet in d. solu. ad. d. contrarium. vt vidistis. Aduerte breuiter ꝛ simpliciter. ꝙ si predictus sensus ad istaz. l. procederet locumqz haberet. esset dare mulieribus vxoratis materiam cōmittendi adulterium cum clericis ꝛ aliis foro seculari non subiectis in quibus pena mortis naturalis per adulterium imponi non debeat. et materie vt delicta cōmittantꝫ admittende nō sunt ꝛz malitijs ꝛ delictis obuiādū nec obstat d. l. lxxviij. j. in q̄ fundauit rōnez dicti sensus qz ꝙ eā sufficit ꝙ marit⁹ possit accusare adulterū ꝛ adulteram. aut neminē. qō intelligitur in foꝛo illoꝛū quia rei. ꝛ sic ꝙ si adulter esset clericus aut alius non secularis. ꝙ possit acusare cum coram suo iudice. et vxoꝛem coram seculari. et probato adulterio. clericus vel alius non secularis adulter iudicabitur et penā adulterij patietur secundum ius canonicum. vxoꝛ adultera secundum ius ciuile. quāobrem melius. Aliter et secundo. intelligerem verba predicta istius. l. ꝙ ꝛz mater nō habeat maritum. nec sponsum per verba de presenti. iuxta. l. ij. titu. xv. lib. viij. ordina. et. l. lxxix. j. et sic penam mortis naturalis non incurrat. filius tamen eius et clerici aut fratris si debeat vel possit aliquid ex bonis matris habere. iubetur hic seruari contentum in lege quam fecit dōs rex Joannes primus in ciuitate de soria. que in successione filioꝛum clericoꝛum loquitur et est. l. ij. titu. iij. lib. v. ordina. cum qua concordat. l. xxij. titu. iij. lib. j. eisdem ordi. que loquūtur in successione filioꝛum clericoꝛum ad eos et suos consanguineos. Jdeo intentio nostre. l.

fuit dicere † ꝙ sicut in. d. l. ij. filij clericoꝛum non possunt habere hereditatē nec succedere in bonis eoꝛum nec cōsanguineoꝛum suoꝛum. ita nec in bonis matris cum suis consanguineis: quod iniustum videtur: quia sic poterit consequi plus filius ex damnato coitu per quem mater incurrit in penam mortis naturalis quia quintum vt hic quā filius ex coitu ꝙ quē mater nō incidit in penam dicte mortis. Nec est eadem ratio hic ꝛ in. d. lege. ij. nā ibi cauetur (vt vidistis) ꝙ filij clericoꝛum eis non succedant. nec clerici patres illis relinquere possint ad euitandam malitiam mulieꝛum: ne per successionē predictam habeant cum clericis coitum. d. l. ij. in prin cum concoꝛ. † Quāobrē non immerito statuum non potest habilitare prolem illegitimam ad successionē: ne aperiatur via adulterijs ꝛ copule illicite. Fede. ō senis consi. cclxxviij. incip. factū ex quo iuris consilium. refert ꝛ sequitur Jas. dicens predictum cōsilium esse elegans in. l. ait pretoꝛ in prima in. ij. col. ad consilio pulchre infert Geminianus in c. j. §. j. in fi. de filijs presby. libro. vj. † ꝙ non valet statutum episcopi habilitās omnes filios illegitimos ad minoꝛes oꝛdines ꝛ simplicia beneficia: quia viā peccandi aperiret ꝛ delinquendi. † Statutum enim ꝙ spurij non legitimētur est bonum ꝛ equum propter cultum pudicitie ad refrenandum luxuriosos ac iniurioꝛosamplexus ex quibus odia ꝛ crimina oꝛiuntur. vt patet ex adulterio. ꝛ. d. l. fin. de natu. libe. Bal. in. l. eam quam. in. vij. col. versi. item statutum. de fidei co. Hic de succedendo illis matribus. que non possunt tales filios heredes relinquere: ꝛ non possumus dicere ad obuiandum malicie clericoꝛum ne per successionē filioꝛum habeant coitum cum mulieribus: cū clerici filijs illegitimis non succedāt per d. ll. ij. ꝛ xxij. ordi. iuncta ratione coꝛrelationis patris ꝛ filij: que coꝛrelatio probatur ex. l. nam ꝛ si parentibus in princi. ff. de in offi. testamento. ꝛ. d. aut. licet. versi. hi ergo de natu. libe. ꝛ. l. iiij. in pn ci. supra dicit in specie Jaso. in. l. quod dicitur in secunda. in. xij. col. de verbo obli. † Et in coꝛrelatiuis regulariter qō in vno statuitur intelligitur etiam in alio statutum. l. fina. consimili. ff. de acceptil. notatur per doct. et Jaso. in. l. fin. de in dic. vidui. toll. Fallit quando datur diuersitas rationis. Barto. in. d. l. fi. de in dic. vidui. vbi illum refert ꝛ sequitur Jaso. in. ij. col. versi. tertia conclusio. et in d. l. quod dicitur in. d. xij. col. † Adater tamen succedit illegitimo sicut ipse illi per dictam coꝛrelationem: ꝛ certum est ꝙ illegitimus succedit matri ex testamēto ꝛ ab intestato: licet dicta mater patrē matrem aut ascendentes habeat legitimos. vt in hac. l. ad literam in versi. Y en caso que no tenga la muger. Respon. ꝙ posito ꝙ clericus filio illegitimo non succedat: ꝛ mater illi succedat vt vidistis: tamen ratio predicta expressa. d. l. ij. ordi. cū cōco. militat etiā ex pte clerici. l. ad obuiādū malitie clerici ne habeat coitū cū muliere ꝙ successionē filioꝛū suoꝛū in bonis matris. † De iure etiam cōi filij sacerdotū pri nec matri succedere nō possunt Abb. in. d. c. cū haberet in fi. col. versi. per quod infertur. pro quo videatis glosam. in capit. per venerabilem in verbo adulterinis. qui filij sunt legiti. ꝛ quod notatur in. d. auten. ex complexu. Et per consequens nec mater tali succedet filio per dictam coꝛrelationem. Aduertite quod si memoꝛes estis inuenietis: ꝙ non bene ex predictis satisfactum est illi quod supra in versicu. Jdeo intentio nostre. l. dixi videri iniustum. et rationi quam ilico ibi signaui. Quam obrem ad primū dico. ꝙ est iustum velle vt nostra. l. vult. ꝙ sicut in. d. l. ij. filij clericoꝛum non possunt habere hereditatem: nec succedere in bonis illoꝛum nec consanguineoꝛum suoꝛum: ita nec in bonis matris cum suis consanguineis per superioꝛem rationem dicta. l. ij. ꝛ coꝛ. militantem etiam ex parte clericoꝛum vt dixi. In casu tamen predicte rationis signate vbi supra hec. l. in ista finali parte eius vult quod etiam in predicto casu seruetur contentum in dicta lege secunda: et per consequens ꝙ dispositum in dicta. l. ij. casu in quo loquitur vendicet sibi locum hic in fine: ꝛ sic d. l. ij. ꝛ iste finis differunt a versi. precedenti: quod incipit. Saluo si los tales

Universidad de Deusto
Biblioteca

hijos fuere de dānado. ꝛc. yſq; excluſiue ad hunc preſentem finem. dixi (quamuis alio ſtilo ſermonum) in .d. verſi. ideo intē tio. Quod confirmans clarius ſic ꝓbo: quia per .d.l.ij. cum concor. filij clerico nihil poſſunt via aliqua in bonis clerico rum patruū ſuorum habere. Et per iſtam quoq; prohibētur aliquid habere in bo nis matruum ſuarū cum in caſu iſto hui l. in fi. inbeatur ſeruari contentū in .d.l.ij.

77 † tamen filius ex damnato coitu per quē mater incurrit in penā mortis naturalis poteſt habere quintum vt hic in .d. verſi. incip. ſaluo ſi los tales fijos fueren de damnado. Et ſit ratio huius differentie illa ratio. de qua in dicta lege ſecunda in princi. ꝛ. d.l. xxij. in prin. pluſquam ſe

73 mel per me ſupra relata. † Quod enim ō filijs clericorum dictum eſt. procedit etiā locumq; habet in filijs fratrum mona chorum ꝛ monialium profeſſarū vt hic. In materia iſta non taceo q; ſi filio ſacer dotis aliquid in fraudem relinquatur nō palam ꝛ ita fiſcus venire debeat. l. j. in prin. cum ibi notatis. ff. de iure fiſ. l. nō in telligitur. ℌ. ſi quis palam. ℵſi. cū ex cauſa. co. titu. vbi ꝛ doc. ꝛ in. l. lucius ticius. ℌ. in teſtamento de lega. j. cum talis filiꝰ ſa cerdotis ſit omnimodo incapax vt proba ui in verſi. de iure etiam communi. ꝛ per .d.ll.ij. ꝛ xxij. quibꝰ addo glo. que expreſſe loq̄tur in filio ſacerdotis. in auk. quibꝰ modis natu. effi. ſui. ℌ. penul. colla. vij. †

74 q; ſi heres a ſacerdote iſtitutꝰ ꝛ occulte rogatꝰ reſtituere filio ſacerdotis eſt laicus q; hereditas venit auferēda de manu he redis laici ꝛ cui erat ius q̄ſitum ꝛ applica tur fiſco imperij ꝛ non fiſco eccleſie. Te nuit expreſſe Bal. in. l. ſi quis preſbyter. de epiſc. ꝛ cle. quem refert ꝛ ſequitur ibi Pau. de caſ. Ancha. in repe. regule ea q̄ fiunt. q. xxj. col. lxx. verſi. clericus habēs ſpurium. de regu. in. lib. vj. Confirmatur per ſimile quod voluit ipſe Bal. referēs Bar ibi (quem Bar. in ſequenti dicto ibi in meo codice non inueni) in auk. caſſa ꝛ irrita in. v. q. de ſacro ſan. eccle. vbi inq̄t: q; ſtante ſtatuto q; teſtamenta nō inſinua ta infra tres menſes irritentur. ſi teſtamen tū clerici heres non inſinuauit non vale bit habito reſpectu ad heredē qui eſt lai cus: quem refert ꝛ ſequitur Flozia. i rep. c. ꝓpendimus. de ſenten. excōi. ꝛ Fulgo. i. d. auk. caſſa. quem omnimodo videas. Confirmo ſecundo predictam doctrinā Bal. ꝛ ſequacium in ſimili per textum ſecūdū primā lec. quam ibi ponit Bar. i. l. quod ſitis. ℌ. ſin autem. C. de bonis que li be. vbi nepote ſine deſcendentibus mor tuo. relictis auo paterno ꝛ materno. i que ſitis a matre vel linea materna auus ma ternus paterno pfertur. in queſitis ex la tere paterno pfertur paternus materno. Idem tenuit Bar. i auk. itaq; cōia de ſuc ceſ. per tex. in d. ℌ. ſin autem. cuius caſus eſt ſing. ſecōm eum i. d. auk. itaq; pro qua opi. Bar. habemus. l. x. titu. vj. lib. ij. fo ro. ll. Contrarium tenuit Bal. reprehen dens Bar. in. d.l. quod ſitis. in. j. col. vbi dicit q; iſti aut ſuccedunt equaliter ꝛ pro hac opi. Bal. eſt. l. ij. verſi. mas ſi aquel titu. xij. parti. vj. de quo paſſu dixi plene in. l. v. ſupra vbi videas. Tenendo tamē predictā opi. Bar. in preſenti caſu. ſicut in bonis queſitis a patre fratres conſan guinei pferuntur: in queſitis a matre vte rini. glo. eſt in auk. poſt fratres la prima ō legi. here. Similis eſt glo. in. d. auk. ita; vbi ꝛ Bar. notat per tex. ibi in. l. de eman cipatis. ℌ. ſeu verſi. exceptis. C. ō legi. he re. idem firmat lex. vj. titu. xij. par. vj. in ſpicitur perſona immediata a qua defun ctus habuit: non autem mediata vt ſcia mus ex cui linea habuit. ℵba ſunt ꝑ Pau li de caſ in. d. ℌ. ſin autem in fi. quod per petuo tenementi ſecundum eum ibi. quē refert ꝛ ſequitur do. Joa. de pal. rub. in d. rep. in rub. col. clxviij. vbi ſubdit in pro poſito noſtro. q; cū vltima perſona a cu ius manu capiuntur bona a fiſco ſit ſingu laris: ipſa attēdi debet ꝛ per conſequens fiſco ſeculari dicta hereditas applicabi tur. ꝛ ſic do. Joan. de pal. ru. tenet (vbi ſu pra) iſtam partem. quam etiam tenet bre uiter Dida. de ſegu. in. d. volu. ſo. x. co. j. vbi etiam allegat Bal. ꝛ Pau. de caſ. in d.l. Si quis preſbyter. Adducte q; Bal. ibi in ſolutione quam dat inter dictam. l. Si quis preſbyter: ꝛ hoc dubium dicit. q; queſtio noſtra querit de ſucceſſiōe im mediata in qua magis attēditur perſona ꝓpinqua q̄ remota. Ex qua ſolu. Pau. de caſtro in propoſito. d. ℌ. ſin autem. po tuit ibi dicere predicta verba. Et idem

dico de do. Joā. de pala. rub. i. d. clxviij. col. in quantū ait q; cum vltima perſona a cuius manu. ꝛc. vt retuli. ℔z hi domini in p̄aleg. locis nō allegauerunt pro iſtis ſuis dictis (poſtq̄ illa ſcripſerūt) Bal. vbi ſupra. neq; quidq̄ aliud q̄mis Abba. te neat oppoſitū in. d. c. ij. de ſucceſſio. ab inteſtato. vbi ex illo tex. notat vnū quod reputat mirabile. videlz q; ſi vni ex here dibus clerici auferr̄ ſua portio tanq̄ ab indigno. nō applicatur fiſco ſeculari licet heres ſit ſecularis. ſed potius fiſco eccle habito reſpectu ad qualitatē relinquētis. ꝛ potius fiſco epi q̄ pape. vt ibi per cuz. qō eſt menti tenendū. ſecundū. do. Joā. de pal. rub. in. d. rep. in dicta rub. col. clx viij. Et pro hac opi. Abb. facit q; ſi cleri cus eſt heres laici. conuenīri pōt ratione hereditatis coram iudice ſeculari coram quo defunctus cōueniendus erat. l. lvij. incip. temporales. titu. vj. parti. j. notatur per Bart. ꝛ doc. ſignanter per Ang. et Pau. de caſt. in. l. heres abſens in prin. ff. de iudi. Joā. de imol. in. l. ſi cū hoiem ff. de fideiuſſo. Abba. in. c. q̄. gu. in fi. de iudi. ꝛ q̄mis. d.l. lvij. diſcordet in illo ad quod allegaui. a notatis p ſupra dictos dños in locis prealleg. ſaltē. d.l. lvij. fa cit pro. d. opi. Abb. in. d. c. ij. ſentētijs ibi q; in preſenti dubio attendatur qualitas perſone defuncti non heredis. predicta duo notabilia. Abb. ex tex. in. d. c. ij. ſem per fuerunt dubia. do. Joan. de pal. rub. vt ipſe ait in. d. clxvij. col. q̄ contra pri muz tenuit ex preſſe Bal. ꝛ ſequaces vbi ſupra. vt vidiſtis. Sentienſq; Abb. in. d. c. ij. hanc difficultatē. inquit dictū notabi le non affirmatiue ſed per verbū videtur vt ibi per cuz. Et poſtq̄ ita dixerat illud notabile. illico reſpōdens ad. d. c. ſubdit. niſi dicamus illū text. ponere ſpecialem promiſſionem. cuius vltimi in propoſito iſto fuit memor. do. Joā. de pala. rub. in d. clxviij. col. Circa predictum ſecunduz notabile Abb. in. d. c. ij. dum voluit q; id qō venit applicandū fiſco de bonis cleri coruz. non venit applicandū fiſco pape. ſed potius epiſcopo loci vt diſpenſet di ligenter ad vſum eccleſie. vt ibi dicit ꝓ

57 bari. nō vī ſine ſcrupulo. do. Joā. de pal. rub. in. d. col. clxviij. † quia eps non hz fiſcū. Bal. in rub. in fi. C. de preuil. fiſci. et ſic nihil pōt confiſcare ſue camere ſcōm eum ibi. vbi ſignat rationē. q; camera epi ſcopi non hz preuilegia tacite hipotece. ex quo ibi infert q; ſi quis cōtrahit cū epi ſcopatu. nō ideo bona ſua ſunt tacite obli gata. q; hoc nulla. l. cauetur. argu. l. ſimile ff. ad municipa. quamobrem ipſe Bal. in aut. bona damnatorū. in. j. col. de bonis dam. dicit q; eps condēnans ad penā pe cuniariā. eam fiſco romane eccleſie ap plicare debet. non aūt camere ſue q; alī ter eſſet iudex in cauſa propria cōtra ru bzum ꝛ nigrū. C. de ne quis in ſua cauſa. ꝛ notata. in. l. de iure i prin. ad municip. Pro quo etiā facit ſcōa ratio. ne epiſco pi ſua deāt in extorſionibus ꝛ hoc eſt ra tionabile q; penas maleficioꝝ nō poſſint ſibi applicare. Bal. in. d. j. col. (quod cō firmatur per. l. incip. poz quanto poz los procuradozes. tit. ſi. lib. viij. ozdi. in ℵſi. Mandamos ꝛ ordenamos. et in verſi. pero que no ſean. in quo cauetur. q; pe ne non poſſint directe nec indirecte ap plicari iudici qui illas poſuit. ꝛ quamuis d. l. in alio loquatur caſu. tamen idem ius eſt q; hic. cum predicte rationes etiā mi litent in illo quo inobedientes mandatis iudicum delinquunt. vt in. l. vna cum ibi nota. ſi quis ius dicen. non obtem. et in. l. ij. ℌ. ſi quis in ius. ſi quis in ius voca. non erit) vbi inquit. q; de conſuetudine epiſcopi ſeruant contrarium. Facitq; in corroboratione predictarum duarum ra tionum. q; licet epiſcopi iſtas penas im burſent. tamen hoc non poſſunt niſi cau ſa neceſſitatis ſubſit ſed pauperibus ero gare debent. Ang. late in auk. vt nulli iu di. ℌ. vt autem. col. ix. allegat. Joan. and. in. c. irrefragabili. ℌ. ceterum. et in c. dilectus. de offi. iud. ordi. niſi ſit epi ſcopus habens temporale dominium. vt ibi per eum. que dicta refert et ſequitur. Andr. ſiculus in. c. p. et. g. xlix. col. de offi. de leg. Feli. in. d. ℌ. ceterum. penul. col. ꝛ do. Joā. pal. rub. in. d. clxviij. col. cum ꝑn. ſeq. vbi ait. q; cogitabat ſi poſſet ſuſtineri dictū. Abb. dicendo q; epūs non habet fiſcum propꝛie. bene tamē impro pꝛie vt ſentit Bal. i. d. rub. de preuil. fiſci. q̄ cogitatio potuit habere ortū ab. Alb. de roſa. in ſuo dictionario. in verſi. fiſcus vbi dicit q; eccl̄ia hz fiſcū. allegat. Inno.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.c.cum pro causa in fi.de senten. excõi. ⁊ glo.in.c.qz diuersitatez de concessione preben. sed putat hoc non procedere de proprio significato vocabuli ꝫ conditores decretalium hoc sicut multa alia sibi appropriẽt ad libitũ contra iura sua sed eum.refert ⁊ sequit̃ Feli.in.d.ℌ.ceterum. finali col.A quo potuit etiã oriri in.d.ℌ. ceterũ.in.d.pen.col.versi.quarta cõclusio vbi inquit q eps non ꝺz proprie habere fiscũ ⁊ allegat Bal.in.d.rub. Et sic est intelligẽda scõa opi.posita p Feli.i.d.fi. col.in pn.l.q eps habet fiscũ.que vr verior ℞m ipsum in.d.fi.col.l.improprie.ꝓ prie tñ eps fiscũ non hz.⁊ sic ꝓcedat prima de qua p eundẽ in.d.pen.col.qui i.d. fi.col.dicit q concludendo vtitur verbis Fran.pau.auditoris rote in cõsilio edito in causa beati Simonis impresso post consilia.Old.xxxiij.col.ibi circa quartũ. vbi ait q ḉquid sit de iure.hodie de cõsuetudine generali eps habet fiscũ.poterat etiã vti x̃bis Bal.in.d.aut̃.bona dãnatorũ in.d.j.col.versi. de cõsuetudine. vbi Bal.dicit q de cõsuetudine cpi seruant cõtrariũ(dixi)ꝫ de iure deberẽt cõdemnare ad penã soluendã camere romane ⁊ nõ sue duab⁹ rationibus q̃s inter alia ibi signat.⁊ retuli eas supra. † Et sic casu in q̃ bona alicuius clerici venirũt cõfiscanda.si nõ est beneficiatus applicabitur fisco cpi si est beneficiatus ecclesie in qua hz beneficiũ.vt voluit. Abb.in.d.c. ij.fm do.Joã.de pal.rub.in.d.rubr.col. clxix. Aduerte q Abb.in.d.c.ij.parũ loquit̃ de isto vltimo.de quo plene p eundem Abb.Ana. Maria.⁊ Feli. in. d. c. excõicamus.in.j. de here.p illa q̃ notat. Inno.in.d.c.fi.qui cleri.vel nouẽ.⁊ Fede.de senis.cõsi.xx.aut.xxv.et Abb.i.d. c. qz diuersitatẽ in fi.col.et in.c. ij. de penis.(dixi.) vbi etiã loquit̃ in materia.d.c. j.⁊.ij.de succes.abintes. † Sed iste heres si esset presbyter qz eius persona q̃ in hoc punit̃ est de foro ecclesie.hereditas predicta ecclesie applicat̃ Bal.i. d.l. si quis presbyter.vbi fundat per rationẽ vtidem operetur sentẽtia iuris ⁊ iudicis. constat enim q bona clericorũ per sententiã iudicis fisco imperij applicari nõ posse.ergo idem dicemus in sentẽtia legis. Idem voluit Pau.ꝺ cast.in.d.l. si q̃s presbyter vbi loquẽs in hoc refert Bal. ibi distinguentẽ.aut ille heres erat clericus aut laicus.⁊ subdit rationẽ.qz debet inspici cõditio psone cui auferunt̃. Confirmo per id qꝺ dicit Bal.in.d.aut̃.cassa.⁊ irrita.in d.v.q.de sacro.san.eccle. vbi loquens in quodã statuto(de quo ibi p illũ relatũ p me supra)inquit in scõo mẽbro distinctionis quã ibi bimẽbrem facit. q si esset heres clericus nullo mõ statutũ includeret eum.qz statutũ generale sup iure psone numq̃ includit personã sup qua non põt specialiter statuere. Predicto eñ casu sine heres sit clericus aut laicus.⁊ quãdocunq̃ testator habẽs filium spuriũ cui nihil põt relinquere.d.aut̃.ex complexu. si aliquẽ extraneum heredẽ instituit ⁊ illum rogat tacite vt.d.spurio predictam restituat hereditatẽ.qui heres tacite accõmodauit fidẽ testatori de restituẽdo hereditatem spurio.tunc certũ est q hereditas debetur fisco.d.l.j.cũ ibi nota. in pn̄.ff. de iure fis.d. l nõ intelligitur.d.ℌ. si quis palam.d.versi.cũ ex causa co.titu.d.l.lucius tulius.d.ℌ.in testamento. de leg.j. et vtrobiq̃ doc.⁊ trahit Bar.i.d.l. si gener in.ij.col.ff.de his. quib.vt in dig.⁊ in.d. l.j.C. de natu.libe.⁊ late in consi. incip. dominus dominicus magistri (quod est in ordine.cxix.) cum alijs concor.traditis per. Alex. in.l.hereditas. C.de his. qui.vt indig.† q iste heres qui ita fidem accommodauit tenetur in foro cõscientie restituere talez hereditatem fisco.nec potest dare spurio nec retinere.quod patet. quia tenendo dicuntur male fidei possessores.vt in.l.eũ qui i pn̄.ff.de his quib. vt indig.si male fidei est et omne qꝺ non est ex bona fide peccatum est.c.fi. de prescrip.Bar.in.d.l.si gener.in.d.ij.col.fin. versi.quero quid debet facere secundus conscientiã.refert et sequitur Baptista. in sua summa que rosella appellatur in verbo filius in.xiij.col.versi.quero quid debet facere secundum conscientiam.et post Baptistam Didacus de seg. d.suo volu.repe. folio.xxiiij.col.j.† Si tñ tali filio incapaci pater palam reliquerit.nõ applicatur fisco relictum.sed remanere debet apud heredem scriptum vel venientes ab intestato. Bart.in.d.l.si gener.in.d.ij.col.x̃si.quero ⁊ reuoco in om

76 77 78 79

bini.Bar.⁊ Bal.in.d.l.j.de natura. libe. idẽ Bar.in.d.cõsi.cxix.⁊ in.l.si pater.C. de here.instit. vbi ⁊ alij.⁊ in. l. hereditas maxime per Alex.C.ꝺ his qui.vt indig. Ang.⁊ Imo.i.l.ex facto.ℌ.Julian⁹ longinus.de vulga.⁊ pupi. Bar.in. d.l. lucius.d.ℌ.in testõ.de lega.j. Bal.⁊ Joan. de imol.in.l.ij.ff.de testa. Hec obstãt iura in.l.si quilibet.l.in fraudẽ.ff.de his qb. vt indig.d.l.nõ intelligit.in.ℌ. queri aũt solet ⁊.ℌ.tacite.l.ita fidei in pn̄.ff. de iure fisci ⁊.l.in tacitis de lega.j.que loquũtur de tacito fideicõmisso ex causa cuius bona ad fiscum pertinent.d.l.non intelligitur.in.d.versi.aut.ℌ.cum ex causa cum alijs.qz in eo auferuntur bona ipsi heredi qui accommodauit tacitam fidem ꝓpter eius delictum commissum in accommodando fidem Bar.in.d.l. si gener in d.ij.col.in fi.et in.d.consi.cxix.ipse ⁊ alij. in.d.ll.si pater.et hereditas.⁊ in alijs de quibus supra.Quia autem palam rogatur nullum delictuz commisit. Bar.in.d. ij.col.in fi. vbi ait facere. d.l. in fraudem in fi.probat.d.l.non intelligitur in pn̄. ⁊ in.d.ℌ. si quis palam. notatur per glosas ⁊ scribentes ibi et in.l.j. in pn̄.ff. de iure fisci et in reliquis iuribus prealleg.† Et posito q quintum potest mater in vita aut in morte filio spurio legare. vt hac l.tamen si illud non ei relinquit non poterit filius dicere sibi deberi quia verbuz potest (hic affirmatiue positum) regulariter non necessitat. Bar. ⁊ alij.in.l. gallus in pn̄.de libe.⁊ posthu.in.l.j.de inius.rup.i.l.si ita quis.de lega.ij. ⁊ in.l.iij. C.de pigno.de quo verbo dicã in. l.seq. Ad quod facit.† q lz filius naturalis a patre naturali preteritus sit eius testamẽtum cõtra tabulare non põt q̃uis ex eius voluntate aliquid cõsequatur.glo.est in.l.j. in pn̄.in ver.naturales ff.de bono.pos. con.tab.quam dicit singularem Bal. in l. j. C. quorum bono. et in.c. innotuit in. ij. col. de elec. illam pro eleganti allegat ⁊ sequitur Bal. in.c.j.in.vj.col. de cõsti.⁊ eam reputat singularẽ Alex. cõsi. lxxiij.incip.viso processu cause vertentis inter ꝛc.in ver. preterea nedum filia spuria.in.ij.parte consi.Idez tenet Bal. in.l.fi.in.iiij.col.C.vnde legitimi.⁊ probatur bene in.d.l.fin. vbi ad hoc notat Bal. C.ꝺ natu.libe. Jn materia nõ omitto q lz vxor non possit criminaliter accusare maritũ de adulterio propter retẽtionem cõcubine dato q illa concubina habeat maritũ.vt in.l.j.cũ illis.C.de adulte.dixi supra eadẽ.⁊ plenius in.l.iij.† Po 82
test tñ vxor cõpellere maritũ ad dimittẽdum concubinã per iudicẽ ecclesiasticuz sub pena excõicationis.vt.c. si cõcubine. de senten.excõi.glo.in.c.romana. in x̃bo offensa de senten. excõi. lib. vj.† Et eps 83
põt excõicare vxoratos tenentes cõcubinas.Bal.p tex.ibi in.l.ex ea parte.ℌ. mulier.de x̃bo.oblig.vbi Pau.de cast. dicit fortius.† q etiã inder secularis põt compellere marituz remedijs secularibus vt cõcubinã dimittat.cũ ad eius officiũ pertineat q hoies honeste viuant.l. iustiniade iusti.⁊ iure.† Maritus eñ põt se obli 85
gare vxori ad penã si cõcubinã tenuerit. vel cõcubine consuetudinẽ repetierit. qz tendit ad cõseruandũ bonos mores.tex. est ⁊ ibi ad hoc notãt doc.in.d.ℌ.mulier. ⁊ qz interest vxoris ne fraudẽ debito naturali. Modern.ibi.† naz exasperant vxo 86
res ⁊ precipue caste per retentionẽ concubinarũ tex.est in aut.de nup.ℌ. mitiores.col.iiij.⁊ in.l.cõsensu. versi.si qua igitur.C.de repudijs. Et ita est† q in matri 87
monijs matrimonialiter cõseruãdis penam apponi posse,notat Bal.in.d.ℌ.mulier.p tex.illũ.qui loquit̃ qñ pena apponit̃ circa aliud extrinsecũ a matrimonio qꝺ obseruari est fm bonos mores. nã ibi ponit̃ pena gratia fornicationis cuitãde ⁊ castitatis maritalis seruande. ⁊ iõ valet qz est fz bonos mores.vt ꝺz in litera.d.ℌ. fm Modern. ibi.⁊ Jas. in fi. Hec obstat dicere q in matrimonijs cõtenti pẽis legalib⁹ esse debemus.l.si ita stipulatio facta fuerit.illo tit.de verbo. oblí. ⁊ ideo si mulier a marito penam in casu ibi posito stipuletur nihil valet.⁊ sic cõtra.d.ℌ.mulier.qñ. Respon. q.d.l. si ita stipulatio. loquitur qñ pena apponit̃ circa matrimonium culpa dissoluendũ. ⁊ qz talis pena auferet libertatẽ matrimonij ex culpa dissoluẽdi ideo nõ valet.vt in.l.titia in pn̄. co.tit. Modern. in.d.ℌ.mulier. vbi ⁊ Jas. prope fi. ⁊ habet̃ per scribentes in.d.l. si ita.et in.d.l. titia in pn̄.sed.d.ℌ.mulier loquit̃ quãdo pena apponit̃ circa aliud

Universidad de Deusto
Biblioteca

extrinsecum ꝛc. vt dixi. ꝛ tunc talis pena est exigibilis qꝛ cã est honesta. ita sũmat. Jas. vn. ꝛ ꝑmo mõ. d. ff. mulier. ꝛ sic cõiter scribẽtes intelligũt illũ fz. Jas. ibi. vbi est tex. ꝑ nota. casu fz Bar. ibi. † Quidã ludebat multũ. dixit amico suo volo tibi facere instrumentũ ꝙ nunq̃ ludã. ꝛ si ludam dabo tibi centũ noie pene. ꝙ vz hec ꝓmissio ꝛ est iusta causa ad cõseruandos bonos mores. vt in text. d. ff. mulier. vbi hanc doctrinã Bar. sequunt ceteri scõm. Jas. ibi. vbi de illa ꝙ Modest. ꝛ eundem Jas. videatis. † In quoꝝ ꝓposito est sciẽdum ꝙ in cõtractu matrimonij põt apponi pactũ vt vxor nõ teneat sequi marituz. sed ꝙ maritus cuz vxore ꝛ in certo loco moꝛet. Abb. ꝛ cõiter doc. in. c. j. q̃ matri. accusa. pũt. naz sicut in rei traditione pactum apponi põt. l. in traditionibus. ff. de pac. l. iij. in fi. C. de cõtraben. emptio. l. j. cũ aliis. C. de pac. cõuen. c. verũ de pdi. appo. ita ꝛ in traditione mulieris. Abb. ꝛ alij in. d. c. j. qõ est verũ nisi noua oriatur causa ob quã oporteat maritũ se absentare. vt in tex. dicti. c. j. exẽplificare põt. confirmo. societas ex cã supervenientẽ põt dissolui ante tps. l. si cõuenerit cũ seq. ff. pro socio. Et pena cõmittitur si in illo pacto apposita fuit nõ existente noua causa qꝛ non est cõtra libertatẽ matrimonij nec in cõiungendo neq̃ in separãdo. Sed si noua cã absentie oriꝛ tũc pena nõ cõmittiꝛ. qñ esset contra libertatẽ idem matrimonij concernentẽ. ita Ant. inquit se respõdisse in. q. facti. in. d. c. j. vbi Abba. ait. ꝙ Ant. in ꝓnotatis x̃bis vult dicere. ꝙ si ex cã supervenientẽ oporteret maritũ se absentare pactũ vꝛ illicitũ vt vxor nõ teneretur sequi eũ. nam si dareꝛ via vtriq̃ ad adulterandũ. nec ꝑ pactũ expressuz obligare se ad hoc pũt etiã cũ iuramẽto. vt in c. tua in. fi. d. de iureiur. allegato ꝑ Abb. in. d. c. j. vbi facit. q. aut querit de ꝓdicto pacto ꝛ postq̃ de illo loquutus fuit. ait. hãc. q. esse semp notandã. qꝛ sepe hoc accidit qñ matrimoniũ inter cives cõtrahiꝛ ꝛ forenses. Et aduerte ꝙ posito ꝙ filij sacerdotis patri nec matri succedere non possunt vt dixi allegans. Abb. in. d. c. cũ haberet. i fi. col. x̃si. ꝑ qõ infertur nihilq̃ via aliqua in bonis eius habere possint. iuxta. d. l. ij. ꝛ concor. ordi. neq̃ in bonis matris vt hic et declarani vt vidistis. † Tamẽ dictus sacerdos põt subuenire filijs suis habitis ꝑ illicitũ coitũ tanq̃ pauperibus etiã de bonis ecclesie. nã lz clericus aut sacerdos male fecerit. tñ ex quo geniti sũt nõ sunt ꝓdendi (quã rationẽ in superioꝛib⁹ dixi) ita Abb. inq̃tse putare. c. j. de coha. cleri. ꝛ mulie. allegat ꝓ hoc. d. c. cũ haberet ꝛ qõ ibi notatur. ꝛ illis potius q̃ extraneis. argu. glo. penul. d. c. j. de coha. cleri. ꝛ mulie. q̃ ibi notat. Abb. ad hoc. s. † ꝙ clericus potiꝰ ꝓsanguineis q̃ aliis de ꝛeb⁹ ecclesie subuenire dz. naz quis tenet magis cõsanguineũ q̃ extraneũ diligere. † ꝛi eleemosina facienda. est dare gradũ vt primo sibi q̃ suis. cũ ordinata charitas a seipso incipiat. l. preses ꝛ ibi glo. Bar. ꝛ Bal. C. ỏ serui. Ubi dicit argu. illi⁹. l. † ꝙ q̃ nõ hz nisi quantũ sufficit sibi ad alimẽta nõ tenet aliũ alere. sine sit pater aut filiꝰ vel quicũq̃. † Itẽ est argu. ꝙ si mulier videt maritũ in opia laborare. possit integrã dotẽ repetere non obstãte beneficio mariti ne cõueniat nisi inquantũ facere põt. l. maritũ cum ibi nota. ꝑ glo. Bar. ꝛ alios. ff. solu. ma. qꝛ cum dos originaliter sit mulieris ex ordinata charitate vꝛ sibi potius q̃ marito prouidendũ. ꝛ postea primo suis q̃ extraneis. ꝛ deinde ꝓmo extraneis notis q̃ ignotis ꝛc. De quo vide bonũ tex. in. c. nõ satis lxxxvj. distin. ꝛ in. c. quiescamus. cũ glo. bona ibi in x̃bo postulat. xlij. distin. Sz cõtra predictã glo. in. d. c. j. de coha. cleri. ꝛ mulie. cũ concor. † Facit ꝙ grauius peccatũ cõmittit ꝓlatus dando cõsanguineis q̃ extraneis. c. peruenit. j. q. iij. Sed iuncta. d. c. peruenit est intelligendũ ꝙ grauius peccat ꝓsumptiue qꝛ presumit largius consanguineis dare q̃ extraneis et sine aliq̃ mensura. itẽ loquit qñ vult eos ditare ꝛ nõ subuenire tanq̃ aliis indigẽtib⁹ qꝛ amore sanguinis carnalis ecclias spoliat. Abb. i. d. c. j. de q̃ ꝑ glo. i x̃bo grauius. i. d. c. peruenit. q̃ videas. Circa. l. istã ꝛ sequentẽ ꝛ illaz materiã. videatis Rode. Sua. in lectu. l. j. titu. vj. lib. iij. folio. ll.

¶ Sequitur recapitulatio legis octaue.

1 ¶ Vs alimentandi a iure naturali habet ortum.
2 ¶ Pater non tenetur alere filium habentem bona vnde se alat. vel aliquam exercet artem aut exercere possit honeste.
3 ¶ Pater non tenetur alere filium in casibus de quibus remissiue hic.
4 ¶ Pater non solum filios alere tenetur. sed etiam nepotes et vxorem filij et sicnurum.
5 ¶ Causis omnibus ex quib⁹ pater in testamento filium exheredare potest. ex eisdem etiam potest in vita alimenta denegare filio.
6 ¶ Alimẽtis ꝓfectis sit vnus vel plures filij illegitimi plus quinto non dabit pater. quod intelligite vt hic.
7 ¶ Pater quamuis ad alimenta filiorum illegitimorum teneatur non tamen ad quintum.
8 ¶ Pater plus quinto non potest relinquere filio illegitimo pro alimentis. vel loco eorum.
9 ¶ Pater si plus quinto pro alimentis filio illegitimo relinquat cum onere aliquid dandi. quod quidem onus est tantum sicut illud plus. non videtur plus legasse q̃ quod supereſt deducto eo qõ ipse filius naturalis dare debet causa cõditionis implende.
10 ¶ Statuto stante ꝙ de precio rei vẽdite soluatur gabella sex denariorum pro libra. contingit aliquem pro centum vendererem. sed in presentis et faciendis subhastationibus expendidit. xx. ꝙ solum soluetur gabella pro. lxxx. nam pretium debet intelligi non quantuz emptor dat. sed quantum apud venditorem remanet.
11 ¶ Lucrum dicitur deducto damno.
12 ¶ Pretium rei intelligitur deductis expensis et labore. qui de necessitate in exactione illius rei fieri debet.
13 ¶ Actio semper est extimanda deducto eo quod communiter in exactione expenderetur.
14 ¶ Tantum dicitur esse in bonis vnius quantum a debitore exigi potest. deductis expensis que fierent in exigendo.
15 ¶ Tantum minus dicitur pretium. quantum id quod emptor habet.
16 ¶ Pecunia q̃ datur prosonetis vel emptoribus ad aliciendum eos ad promittendum. ꝛ que datur bannitoribus qui subhastationes faciunt. et similes expense. que ad expediendam venditionem fiunt. deduci debent.
17 ¶ Expensa quã facit heres vt habeat instrumẽta institutionis est expensa in causis necessarijs.
18 ¶ Heres qui recolligit testamentuz vult ꝙ legatarij contribuant in recollectione testamenti. distinguite vt hic.
19 ¶ Impensa oneris ꝛ etiam labor personne militantis deducitur.
20 ¶ Fructus dicuntur qui supersunt deductis expensis.
21 ¶ Tantum minus dicitur esse in legato. quantum est interusum medij temporis. quod est deducendum habito respectu ad dilationez soluendi legatum. ꝛ videte alia similia hic.
22 ¶ Pater aut mater si plus quinto relinquat filijs illegitimis. extãtibus filijs vel descendentibus legitimis in excessu non valebit relictum.
23 ¶ Incapaci quando relinquitur plusq̃ per. l. capere potest. cui applicabitur. videte remissiue hic.
24 ¶ Pater si in testamento prohibuit filio naturali prestari alimẽta. executores intuitu pietatis ei prestare possunt. nam filio naturali alimenta debentur non obstante patris prohibitione. vnde nõ obstante speciali prohibitione. ex generali capite possunt generales executores pro anima testatoris hoc facere.
25 ¶ Heredes etiã extranei nedum fratres tenentur alere filium naturalem testatoris ex bonis testatoris.
26 ¶ Pater compellitur per iudicem alere filium.
27 ¶ Parentes teneri etiam post mortem alimenta illegitimis filijs relinquere. ꝛ si non relinquãtur prestanda sunt post patris mortem de bonis paternis arbitrio boni viri. vt hic.
28 ¶ Leges que dicunt alimenta secundum facultatem patrimonij moderari debere. intelligi debent non respectu valoris. qꝛ non secundum eum. sed quantitatem fructuum alimenta prestari debent.
29 ¶ Fideles imperij non tenentur sequi imperatorem. si fructus feudi ad impen-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sas itineris non sufficiunt.

30 ¶Vasallus tenetur seruire et sic prestare seruitia domino suis proprijs sumptibus nisi feudum esset adeo tenue. q̄ ad tales non sufficeret expensas.

¶Pater et mater si vnde alant filios illegitimos non habeant/maxime eis sine substantia defunctis.auus auia et deinde ascendentes suo ordine nepotibus legitimis aut naturalibus alimenta prestare tenentur.

32 ¶Ascendentes ex linea paterna quamuis non teneantur alere adulterinos vel incestuosos.ex materna autē tenerentur.

33 ¶Nepos ex filio viuo inope quamuis per auum in testamento preteriri possit. auus tamen in testamento alimenta relinquere debuit tali nepoti quia iure nature debentur. si filius non est idoneus. et ideo si non relinquit valet testamentum.quia preteriri potest.tamen illa peti possunt.

34 ¶Nepos quoq; alere auos tenetur.

35 ¶Nepos tunc tenet alere auum carentem alimentis.et illi alimenta relinquere quando non est aliquis eorum. qui primo de iure ad hoc tenentur. aut est sz inops vt sunt patres et filij primi gradus.seu de primo capite liberorum predicti aui

36 ¶Filius quāuis turpiter aut culpose cōsumpsit legitimam suam sibi a patre in vita assignatam.posito q̄ pater non teneatur amplius assignare vel ei relinquere. tamen tenetur alimentare illum.

37 ¶Filius etiam cum iuramento alimentis de futuro renuntiare non potest.

38 ¶Filius potest renūtiare successioni paterne et per consequens legitime.z valet cum iuramento talis renuntiatio.

39 ¶Alimentis preteritis libere transigitur.super futuris vero auctoritas pretoris requiritur.

40 ¶Lex que prohibet causam alimentorum per appellationem suspendi intelligenda est si petantur alimenta futura aut presentia.secus si preterita.

41 ¶Alimenta sunt consideranda secundū necessitatem viuendi.et non dignitatem eius qui alimentari debet.

42 ¶Ius accrescendi non habet locum in legato alimentorum.

43 ¶Priuilegia aut specialia fauore alimentorum.videatis remissiue hic.

44 ¶Filius naturalis quo ad patrem non habentem filios aut descendentes legitimos est ex testamento de primo capite liberorum. et quo ad matrem etiam ab intestato.

45 ¶Vendita si est res a patre naturali.a quo filius suus naturalis institutus est heres (vt hic disponitur) q̄ talis filius hodie retrahere poterit pro tanto dictā rem seruatis seruandis.idem est si vēdatur a matre naturali tantum. quamuis ab ea non instituat. Et quid si vendatur a consanguineis matris.

46 ¶Filij naturales si sunt proximiores cōsanguinei succedunt consanguineis matris ab intestato. non tamen ita succedēt consanguineis patris.

47 ¶Filius naturalis rem venditam per patris cōsanguineū retrahere nō potest.

48 ¶Filij naturales z spurij in casu in quo habent legitimam in bonis matris sue. si ab ea exheredantur. contra testamentū illius de inofficioso agere possunt.

49 ¶Pater legitimus et naturalis quāuis in dubio videatur de suo proprio patris dotare filiam. secus est in patre tantum naturali.

50 ¶Naturales et spurij matris faciunt decisionem cōditionē si sine liberis decesserit.

51 ¶Naturalis filius cū sit legitimus heres ex testamento z ab intestato matri nō extantibus filijs aut descendentibus legitimis. excludit substitutum quem legitimus excluderet.

52 ¶Natiuitate filiorum naturalium rumpitur testamentum maternum. quod intelligite si baptizati fuerunt. cum alijs de quibus in.l.xj.j.

a MAndamos que en caso.ª) In declaratione huius.l. dico q̄ cum de iure canonico omnes filij qualiscunq; qualitatis sunt alendi. iuxta notata per Bar.in.l.si gener. ff. de his qui. vt indig. z in auth. ex cōplexu. d incest. nup. text.et cano. in.c. cū haberet.de eo qui duxit in matrimo. quam pol. p adul. z me supra.l. prox. † quia cum ius alimentandi a iure naturali habeat ortum.l.j.in fi.ff.de iusti.et iur.quod quidem ius naturale est commune filijs omnibus indistincte.d.l.j.in fi.l.hos accusare.ℌ.omnibus.ff.de accusa.nimirum si hoc caueatur. vnum tamen est q̄ ista.l. in hac parte sentit clare q̄ non semper aliquando tenentur pater et mater alimentare filios illegitimos.quod contra supra dicta videtur. Confirmo predictuz sensuz per hanc.l.ibi a alguno de sus hijos.que in hoc vult. q̄ licet pater aut mater plures habeat filios illegitimos.casu quo teneantur ad alimenta. esset solum vnius filij et sic alijs omissis.quod videtur iniustum.cum ius alimentandi ꝛc. et sit commune omnibus vt supra dixi. Primum oppositum resultans ex.d.sensu nō obstat dicens.q̄ ista.l. hoc inquit. † quia pater non tenetur alere filium habentem bona vnde se alat. vel aliquam exercet artem aut exercere possit honeste.ter.est quem ad hoc notat ibi Bar. in.l. si quis a liberis. ℌ.sed si filius. de libe. agnos. † Sunt etiam alij casus quibus pater filiū alere non tenetur. de quibus per Abba. in.d.c.cum haberet.z.l.vj.titu.xix.parti. iiij. Extra quos parens tenetur alere. d. l. si quis a liberis.et per alias.ll.allius tit. et.C.de alen.libe.l.fi.titu.viij.lib.iij.fozo ll.et.l.v.dicto titu.xix.parti.iiij. † non solum filios vt est de iure naturali. sz etiam vltra ius naturale tenetur alere nepotes et etiam vxorem filij et sic nurum.l. si filia ℌ.hoc amplius.ff.fami.her.glo.et Bar.in

Caso.

1

2

3

4

5

6

Andamos que en caso que el padre o la madre sean obligados a dar alimentos a alguno d sus fijos illegitimos en su vida o al tiempo de su muerte: que por virtud de la tal obligacion no le pueda mandar mas d la quinta parte de sus bienes.

d.l.si quis a liberis.ℌ.non tantum. Saly. in.l.fi.C.de alen.libe. Jas.in.l.ius autem simile.penul.col.in fi.de iusti.et iur. z ita intelligatur hic quando parens cū effectu ad filij alimenta tenetur. q̄ non solum in predictis casibus pater filium alere non tenet. † Sed etiaz ex omnib⁹ causis ex quibus pater in testamento filiuz exheredare potest. q̄ enumerantur in aut. vt cum de appel. cognos. ℌ. causas. col. viij. z glo. in. c. quinta vallis. de iure iur. l.ij. titu. ix. lib. iij. fozo. ll. l. iij. cum tribus seq. titu. 7. parti. vj. ex eisdem potest in vita alimenta denegare filio. text. est cum glo. ibi in. d. l. si quis a liberis. ℌ. idez index. per quem cum. d. glo. Bar. ibi notat z dicit menti tenendum. ad idem est glo. in. ℌ. siue igitur. d. aut. vt cum de appel. cog. glo. in. d. l. fi. C. de alen. libe. vbi Bar. notat ad hoc. l. illam in prin. z notabiliter in. l. diuus. ff. ad. l. pompe. de parrici. z in tracta. de alimētis. in. j. col. Abb. in. d. c. cum haberet. Ex quibus secunde contradictioni que ex predicta confirmatione procedit responderi cū sequentibus potest. naz esse poterit. q̄ licet quis plures habeat filios. alij preter vnum habeant vnde se alant. vel sub alijs dictis casibus aut illoruz aliquo intrent. seu pater eos alere nolit. quia ingrati taliter q̄ illos exheredare poterat. et tunc illi soli vno tenetur pater alimenta prestare et sic etiam intelligatur hic. quia si omnes non habent vnde se alant nec aliquā exercent artem neq; exercere possunt vt dixi. et dicti casus eos non comprehendunt nec aliquis illorum. neq; pater eis denegat alimenta per causam sufficientem ingratitudinis. si eam commiserunt. omnes ab illo ali debēt. † et pro istis alimentis sit vnus vel plures filij plus quinto non dabitur vt hic. quod intellige extantibus filijs aut descendentibus legitimis. quibus deficientibus cum oia bona

Universidad de Deusto
Biblioteca

sua possit eis dare etiã si ascendentes habeat legitimos vt hic i fi. ẽt vltra. d. quintum loco alimentorũ pluribus filijs aut vni legare poterit. † Et sic quamuis pater ad talia alimenta teneatur. nõ tamen ad quintum et ex infra dicendis apparebit. licet si vult dare seu reliquere. d. quintũ possit vt hic ꝛ in l. s. pr. vbi dixi ꝛ de p= prietate. d. quinti.

7 ta parte[b] de sus bienes de la que podia disponer por su anima/ y por causa de los dichos alimentos no sea mas capaz el tal hijo il=

legitimo/ d̃ la qual parte despues que la ouiere el tal hijo pueda en su vida o en su muerte hazer lo que quisiere ꝛ por bien touiere.

b ¶ De la quinta parte[b]) Ad vitandas lites que ex iudicum arbitrijs nascebantur ꝛ oriri poterãt circa illud qõd palimẽtis aut loco eorum parentes filijs suis illegitimis relinquere tenebantur. quod cum a iure taxatum non esset. arbitrio iudicis relinquebatur. † Et ita necesse plus quinto non potest relinquere pater tali filio. nam quando verbum potest in dispositione ponitur negatiua vt hic necessitatem inducit Bar. in l. gallus in prin. de libe. et posthu. vbi ꝛ Bal. ceteri ꝛ Jas. ꝛ in alijs locis. Dida. de legu. d. volu. folio. xcv. col. j. ꝛ in trac. de bonis lucratis constan. matri. inter vir. ꝛ vxo. folio. xx. col. j. cum duabus seq. Secus in dispositione affirmatiua. Bar. ꝛ scribentes in loco prealleg. ꝛ in alijs Dida. de legu. vbi supra. per quos dominos multa de hoc verbo potest ibi videatis. et tetigi supra. l. proxi. Vnum tñ est q̃ licet plus quinto pater non possit filio illegitimo relinque

9 re loco alimentorum vt hic † si enim plus eo illi relinquat cũ onere aliquid dandi quod quidem onus esset tantum sicut illud plus. non videtur plus legasse q̃ 'qõ supererat deducto eo quod ipse filius naturalis dare debet causa conditionis implende. l. sed si. ſ. cuidam de condi. ꝛ demonstra. qui loquitur in legato relicto

10 filio naturali secundum glo. ibi per quez ter. dicit ibi Bar. † q̃ stante statuto q̃ de precio rei venditę soluatur gabella sex denariorum pro libra. contingit aliquez pro centum vendere rem sed in proseneꝛ tis ꝛ faciendis subhastationibus expendit. xx. q̃ soluz soluctur gabella pro. lxxx. nam precium debet intelligi non quantũ emptor dat. sed quantum apud vẽditorẽ remanet. distinguendo tamen vt ibi per

11 cum. refert ꝛ sequit. Jas. in l. cuz quedam. ſ. quotiens. ff. de iurisdi. oiuz. iudi. et in. l. nõ amplius in prin. de lega. j. qõ etiaz facit ad. l. j. tit. de las herencias. l. iij. fol. ll. vbi cauetur q̃ filio naturali pater non possit vltra quintum relinquere extantibus filijs nepotibus aut ex his infra. q̃ si plus relinquat cũ onere sitamen non supereſt plus deducto onere q̃ quod per. l. capere põt. legatũ valere. nam nõ dicitur quis consequi ex causa lucratiua quod minuitur ꝓpter onus dandi vel restituendi alteri. Jas. per ter. ibi in. vij. nota. in. l. plane. ſ. quod si rem de lega. j. facit. d. l. nõ amplius in prin. †

12 Confirmo. lucrũ dicitur deducto d̃no ter. est quem ibi ita summat Bal. in. l. mutius. ff. pro socio. Confirmo scõo. † precium rei intelligitur deductis expensis et

13 labore qui de necessitate in exactione illius rei fieri debet. gio. est si. circa mediũ. in. l. per diuersas. C. mandati. quam ibi Bar. in. j. col. dicit nota. ꝛ menti tenendã quod valet ad multa † et semper actio est extimanda deducto eo quod cõmuniter in exactione expenderetur Bart. in. d. ſ. col. illam glo. etiam inquit nota. Jas. in d. l. nõ amplius in prin. ꝛ in. d. ſ. quotiẽs per quam glo. hec. l. et. d. l. j. fol. ll. intelligantur etiã q̃ non solũ illud plus cum onere dãdi aut restituẽdi alteri cõpensetur vt dixi. verum etiam cum expensis et labore gratia acquirendi legatum factis. puta testator pater et filius eius illegitimus in diuersis erant prouincijs. et iste filius (cui pater plus quinto in testamẽto reliquerat) itineranit vel ad consequendum dictum legatum misit et expẽsas in itinere fecit. aut omisit causa itineris exerꝛ

cere officium (si quod habebat) vel aliqõ aliud damnum causa de ista immediate i rebus suis passus est: omnia enim ista sub

14 verbis illius glo. ꝛ Bar. in. d. col. cõprehendi possunt. Confirmo tertio † quia tãtum dicitur esse in bonis vnius quantum a debitore exigi potest: hoc est intelligẽdum verũ deductis expensis que fierent in exigendo notat Barto. per tex. ibi in l. querebatur. in princ. ff. ad. l. falci. allegat. l. quantitas. eo titu. vbi quicquid solui oportet vt patrimonij hereditarij fiat distractio minuit patrimonium. quę est not. l. secũ dũ Bar. ibi. vbi ait q̃ semel fuit interrogatus de. q. seq. Quedam res vẽdita fuit: ꝛ emptor fuerunt date vices vt

15 si quis acceperit pro quinquaginta habeat decem a cõi: an istud debeat detrahi: † ꝛ tantũ minus dicitur precium quantum id quod emptor habet ꝛ breuiter q̃c quid solnitur causa emptionis vel prosene te aut alij tantũ minus valet patrimonium. ita Bar. vbi supra. Quod facit quãdo cõductoribus ꝛ gabellaris datur certum quid vt ponãt redditus in certa summa aut quantitate vel positam crescant.

15 Idem voluit Bar in. l. † vbi pure. ſ. fi. ꝓ tex. ibi. ff. ad trebellia. vbi dicitur q̃ pecunia que datur prosenetis vel emptoribꝰ ad alliciendũ eos ad promittendum: ꝛ q̃ datur bannitoribus qui subastationes faciunt ꝛ similes expense que ad expediendam venditionem fiunt deduci debent. ꝓ tex. ibi. vbi etiã allegat. d. l. quantitas. ꝛ l. fi. ſ. in cõputatiõe. C. de iure. de libe. vbi est casus de hoc scõm Bar. ibi in. iij. no=

17 ta. ꝛ in. l. j. in fi. ꝛ in. l. iij. ff. ad. l. falci. Et eadem ratione inquit Bar. in. d. iij. nota † de his q̃ heres expendit vt habeat instrumẽta institutiõis: q̃ illud est expẽsa i causis necessarijs. casus est i. d. ſ. i cõputatione scõm Bar. in. d. l. iij. nota. Bal. ibi. ĩ. j. nota. vbi ꝛ Jas. ꝛ sic detrahetur vt es alienum. vt per eos vbi supra. ꝛ per Bar. eũdem in. d. ſ. in cõputatione in scõo not. quod nota scõm eum. ibi. vbi ex illo ter. habes determinatam. q. de qua sepe dubitatur. † Heres qui recolligit testamen-

18 tum vult q̃ legatarij contribuant in recollectione testamẽti. q̃ siquidem hereditas est soluendo: debeat soluere totũ ipse heres sicut es alienum: sed si hereditas non est soluendo tunc diminuerentur legata propter istã expensam sicut per aliud es alienum. quod perpetuo est menti tenendum scõm Bar. ibi. quem sequuntur oẽs prout refert Jas. ibi. istam decis. refert ꝛ sequitur Abb. consi. cvij. incip. heres q̃ colligit testamẽtũ in. j. parte. Cõfirmo quarto lucrum proueniens filio ex militia vel officio sibi empto per patrem tenetur filius cõferre. tex. est iũcta glo. ibi in verbo vt lucrum in. l. illud. C. de colla. † in-

19 telligitur tamen oneris impensa deducta ꝛ etiam deducto labore persone militantis. ita predicta glo. ꝛ Bar. in. d. l. illud in duabus partibus aut locis. Facit. l. j. C. de fru. ꝛ litis expen. † vbi fructus dicun-

20 tur qui supersunt deductis expẽsis. † Cõ-

21 firmo quinto. tantũ minus dicitur esse in legato quantũ est interusium medij tẽporis. quod est deducendum habito respectu ad dilationem soluẽdi legatum. l. i. l. falcidia non habetur. ff. ad. l. falci. quam Bar. ibi notat. ad hoc q̃ stante statuto q̃ de quolibet debito soluatur tantũ pro gabella pro qualibet libra si ꝓmitto tibi soluere decẽ omni anno non est soluẽda gabella pro tota quantitate sed deducit interusium medij tẽporis: quia minor est illa quantitas pro omni anno decem pro centenario: ꝛ ideo istud minus extimat quoad gabellã soluendam prout ibi quoad falcidiam refert ꝛ sequitur Jas. in. d. ſ. quotiens. ꝛ in. d. l. nõ amplius in prin. licet aliquibus alijs verbis. Sit ꝛ scõa ratio: quia cum talis promissio de iure nisi in fine cuiuslibet anni impleri nõ debeat. l. qui hoc anno. de verbo. obli. loquẽs in stipulationibus. l. i. C. quando dies legati cedit. l. in singulos. de annu. lega. que in vltimis voluntatibus loquũtur et iuxta versum vulgarem de quo per glo. i. d. l. j. interusium medij tẽporis est considerandum ad hoc vt illud minus estimetur quoad gabellam soluendã. Cõfirmo. vi. tantum dicitur legatarij consequi de legato quantũ consequitur cum effectu detracta falcidia. l. quotiens. ff. ad. l. falci. cuius casus est nota. scõm Bar. ibi. vbi i eius argu. ait. q̃ licet de iure cõmuni donatio que est vltra quingentos solidos regulariter sine insinuatione non valeat. vt. l. sancimus ꝛ l. pen. C. de doña. l. ix. in fi. ti=

Universidad de Deusto
Biblioteca

tu.iiij.par.v.tamen si detracta gabella effectu non restant nisi quingenti aurei valebit donatio sine insinuatione refert et sequitur Jas.in.d.ff.quotiēs.z in. d.l.nō amplius.z est ipsa veritas scōm Bal.i.d. c.sed si.d.ff.cuidā.per eundem.ff.de condi. z demonstra. Confirmo.vij.pone impetrauī beneficium a papa primū vacaturum in tali ecclesia valoris centum florenorum de camera quolibet anno.si cōtingat vacare beneficiū maioris valoris tamen in effectu deductis expensis non nisi centū florenī restant: potero illō obtinere. Bal.in.d.l.j.in.ij.col. argu. illius l.de fructi.z litis expen.vbi etiam dicit q̄ est casus i.d.l.illud versi.j.de colla. Idē inquit ipse Bal.in.d.ff.cuidam.argu.eiꝰ dicens q̄ tantum debent extimari pronētus ecclesie vel castri quantum valent deductis oneribus. Raph.cu.in.l.fructꝰ.ff. solu.mat. Alex.aret.in.d.l. non amplius in prin.z Pau.de cas.(licet de Bal.mentionem non faciat)per illum tex.vbi subijcit se dubitare si curia romana hoc seruat:quia forte non intelligeret deductis expensis: cum tales gratie sint odiose: et consequenter restringende.c.quāuis.in primo de preben.lib.vj.legata vero sunt fauorabilia de q̄bus in.d.l. non amplius de hoc videatis q̄ Joā.an. i addi.ad specu.in titu. de concessione preben. sup ru. in vlti.q. Ad quod facit verba statutoruꝫ debent cum effectu intelligi.l.j.ff.hec autem verba.ff.quod quisq̄ iur.l. penul.ff. docere.ne quis eum qui. Contra predicta facere videtur quod Bar.z alij volūt in.d.ff.quotiens per tex.cius.vbi determinant. q̄ si statutum disponat q̄ actor ō summa litis soluat gabellā ad rationē.vj. denariorū pro libra:q̄ si creditor magnā summam petat a debitore inope qui soluendo non est summa petitionis attendi debet:q̄uis in effectu parum ob debitoris paupertatē consequi possit. Idem tenet Bar.in.l.in offerendis per illum tex. z in.l.fi.ff.ff.C.de appella. z in.l.qui tabulas in prin.in secundo nota.vbi etiam Ang.ff. de fur. Abatheſi.in nota . cxliij. ergo non attenditur effectus exactionis z per cōsequens aduersus predicta. Respon. q̄ Bar.z doc.in.d.ff.quotiens. cū mysterio loquuntur quando gabella soluenda est habito respectu ad litem: alias semper effectus exactionis attēdi debet per predicta:ita Jas. in. d.l.non amplius in prin.in fi.z i.d.ff.quotiēs. † Et si plus 22
quinto pater aut mater eis relinquat extantibus filijs vel descendentibus legitimis vt dixi in excessu non valebit relictū vt hic.† Quando enim incapaci relinquitur plusquā per legem capere nō potest cui applicabitur fisco heredibus scriptis:vel ad quem veniet.videte Bar.i.l. fi.ff.de his qui.vt indig.faciunt que i ꝟſi. si tamen tali filio incapaci. in. d.l. supra prox.dixi.† adeoq̄ pater tenetur alere 24
filios illegitimos vt dixi z hic probani p̄ iura cōia.l.fo.ll.z par.q̄ si pater in testamēto prohibuit filio naturali prestari alimenta:executores intuitu pietatis ei prestare possint:nam filio naturali alimēta debentur non obstante patris prohibitione. vnde non obstante speciali prohibitione ex generali capite possint generales executores pro anima testatoris hoc facere. Bal in. l. id quod pauperibus. ff. col.ver.vltimo quaritur.de episco. z cleri.† Facit q̄ heredes etiam extranei ne- 25
dum fratres tenentur alere filium naturalem testōris ex bonis testōris: ita notat Bal.per tex.ibi in auk.licet. de natu libe. quod est notabile scōm eum ibi. Ad idē facit.d.c.cum haberet de eo qui duxit in matri.quam pol.per adul.corroboro per d.l.v.titu.xix.parti.iiij.in prin.ibi son tenudos delos criar iuncto versi. eso mesmo es. Et cum hec sit naturalis obligatio vt.l.ij.titu.z parti.prealeg.d.l.j.ff.ius naturale.ff.de iusti.z iur.† per quā compel- 26
lit̄ pater p̄ iudicē alere filium.d.l.ij.ꝟſic. Et si alguno.† Inferē parētes teneri etiā 27
post mortē alimēta illegitimis filijs relinquere:quā illationē confirmo.q̄a obligatione predicta qua pater alere filium naturalem tenebat:heredes etiā extranei tenēt alere filiū naturalē testōris ex bonis testōris dixi vt vidistis:alias heredes ad hoc non tenerentur:z si non relinquantur:prestanda sunt post patris mortē de bonis paternis arbitrio boni viri.glo.est in verbo legitima.ff.consideremus.z ibi Ang.versi.nota ex ista glo.in auk.de tricente z semi.colla.iij. Pro qua glo est ter. in auk.q̄b.mo.natu.effi.sui.ff.si q̄s igit̄ ha-

bens filios.colla.vij.z in.l.viij.versi. y si por auentura.titu.xiij.par.vj. Probatur etiam in.d.l.ij. iuncta predicta illatione. In arbitrando tamen iudex terminū hic positum excedere non poterit:nam non supra.l.sed legis minister est. l. rem non nouam.C.de iudi.l.j.titu. vij.lib.j.fozo. ll.quod intellige augendo alimenta vltra quintum bonorum testōris. Sed qualitate personarū inspecta in minori summa poterit. argu.tex.cū glo. ibi in verbo ampliauerit in.l.alimenta.ff.basilice ō alimen.z ciba.lega.probat.d.l.ij.ibi catando toda via la persona de aquel q̄ lo de ue rescebir. Inspectaq̄ parentis facultate.l. ius alimentorum vbi Bar.z doc.ff. vbi pupil.edu.debe.in.l. cum alimenta i princi.z ibi Bar.illo titu. de ali. et ciba. lega.z in.l.imperator.ff.ad trebe.z. d.l. ij.ibi. y esto deue cada vno hazer segūd la riqueza y el poder que oniere. Aduerte † q̄ leges que dicunt alimenta secun- 28
dum facultatem patrimonij moderari debere.vt.d.l.ius alimentorum cū concor. debent intelligi non respectu valoris: qa non secundum eum sed quantitatem fructuum alimenta prestari debent.vt. d.l. imperator in fi.d.l.ius alimentorum in prin. Bar.vtrobiq̄ et in.d.l.cum alimenta i prin. de quo vide omnimodo Ang. in.d.l.imperator.† Cōfirmo.fideles imperij non tenentur sequi imperatorem si fructus feudi ad impensas itineris non 29
sufficiunt:ita Bar. post Dy'. per tex. ibi in.l.meuia.in fi.de annuis.lega. refert z sequitur Bal.(q̄uis non per eadez verba)in.l.qui manumittuntur.C.de ope.liber.de quo per Bar.in.l.si non sortem. ff. libertus. penul.col.ff. de condi. inde. Ludo.ro.in.l.recusare.ff.ff. ad trebel. Jas.in.d.ff.libertus.in.ix.col.vbi arguēs ipse de liberto ad vasallum (prout dixerat in prin.d.ff. libertus'. z allegauerat) inquit sequi. † q̄ vasallus tenetur seruire z sic prestare seruicia domino suis propijs sumptibus: nisi feudum esset adeo tenue q̄ ad tales non sufficeret expēsas ad quod allegat Bar. in. d.l. meuia. ff. j. (qui est vltim°) per illum tex. Bal. z Ludo.ro.in locis prealle. z Oldra. lauden. cōsilio.ccxxxiij.incip.factum est tale qui dam miles: q̄uis Bal.ipse.in.c. cum ex officij.in.j.col.de prescrip.argu. illi° tex. notat q̄ vasalli debent ire ad bellū sumptibus domini.vel hoc dictum eius intelligas scōm illum. d.l. qui manumittunt in relatione p̄habita quā ibi fecit de Dy. z Bar.in.d.l. meuia.in fi.z sic scōm predicta:quorū aliqua dixi supra.l.iij. Posito q̄.l.nostra de patre loquatur z matre:† tamen si pater z mater vnde alant fi- 31
lios illegitimos nō habeāt. maxime cis sine substāna defunctis:auus/auia z deinde ascendentes omnes suo ordine neponibus legitimis aut naturalib° alimenta p̄stare tenentur.probat.l.fi.C.de natu. libe.z melius.l.iij.z.d.l.v.titu.et par. vt supra. Faciunt que dixi.versi.extra quos parens supra ista.l.talibus enim nepotibus tā parentes ex parte patris q̄ ex parte matris(suo ordine) tenentur alimenta prestare.† sed si sunt adulterini vel incestuosi:licet de iure ascendentes ex linea 32
paterna ad hoc non teneantur: ex materna autem tenentur.d.l.v. que ponit rationem dicens: nam filius semper est certus matris ex qua nascitur: et sic mater semper est certa sui filij: quod non ita est in patre. Confirmo istam rationem per iura in.l.si qua illustris.C.ad ozphi.in.ff. si aduersus.ō nup.z.ff. nouissime. ō senatus cō.ozphi.vbi z glose. Ob quā si mulier filios aut descēdētes legitimos nō habeat q̄uis patrē/matrē/yl' ascēdētes legitimos habeat:filiꝰ aut filij vl' descēdentes(quos habuerit)naturales aut spurij suo ordine z gradu succedūt ei ex testō z ab intestato. d.l.ſ.,pr.ꝟſi. y en caso q̄ no tēga: q̄ casu pfi nō ab intestato succedūt. vt hic i fi. † Et 33
iz p auū i testō nepos ex filio vino inope p̄teriri possit:auus tū in testō alimēta reliq̄re debuit tali nepoti.q̄ iure nature debent̄ si filiꝰ nō est idoneus:z ideo si nō reliqt valet testū q̄a p̄teriri pōt. tū illa petipūt.teste Bal.i auk.res que.i.j. col.ad fi. coia de lega. † nepos quoq̄ alere auos 34
tenetur.d.l. si a liberis in pn.z i.ff.vtrum autē.vbi z glo.d.ll.iiij.z.vj.titu.xix.par. iiij.facit anct.licet.versi. hi ergo z parentibus. de natu. libe. Et sic per supradicta in casu alimentorum limitabitur. tex. in l.penul.ff. que in filio.versic. vbi non imponitur necessitas. C. de adop.quem notat ibi Bal.ad hoc.s. q̄ habens filium ex

Universidad de Deusto
Biblioteca

nepotem ex eo: donec vixit filius non teneri nepoti aliquid relinquere: nam tenetur alere nepotem non habentem vnde se alat etiam si pater suus tunc viueret dum tamen inops vel non idoneus alere filium. d. l. fi. de natu. libe. d. ll. iij. z. v. titu. xix. parti. iiij. tenetur q3 auus tali nepoti alimenta relinquere etiam habenti patrem viuum dum tamē inopē vel min9 idoneum alere filiū iuxta. d. doctri. Bal. in. d. auct. res que. in. d. §. col. ad fi. Me po3 q3 teneretur relinquere auo alimēta per iura supra allega. z ea que de auo dixi vt teneatur z quando alere nepotem z illi alimenta relinquere. Ex quibus constat † q3 tunc nepos tenet alere auum ca
35 rentem alimentis z ei alimenta relinqre dixi: quādo non est aliquis illorū qui prius de iure ad hoc tenentur: aut est sed inops. vt sunt patres z filij primi grad9 seu de primo capite liberorū p̄dicti aui. In tantum alimenta debentur filijs de iure naturali. dixi. quod ius nullo euētu tolli potest. l. eas. ff. de capi. dimi. facit tex. i
36 d. l. imp3. † q3 licet filius turpiter aut culpose consumpsit legitimam suam sibi a patre in vita assignatam: si talis fili9 re certatur ad patrē: posito q3 pater non teneatur amplius assignare vel ei relinque re: scōm Bar. z alios in. l. si cum dotē. §. si post. in fi. ff. solu ma. vbi etiam ad hoc allegat inter alia tex. in auct. quod locū. de colla. Idem tenet Bal. in. l. scimus in p̄n. C. de inoffi. testō. in auct. contra rogatus ad trebe. in auct. si captini. in fi. de epis. z cleri. in. l. ij. §. j. ff. solu. mat. z in. d. l. j. in fi. ff. de iusti. z iur. Ang. in. l. pater. ff. de cuic. per quod videbatur. patrem nedum ad aliam legitimam teneri. quod est certum: vt in p3oximo3ibus vidistis: immo non eum alimentare teneret. sicut dicimus in simili de marito: qui licet non exigitur vltra quam facere potest deducto ne egeat. l. maritum. ff. solu. ma. tamē si maritus culpose bona consumpsit sua teneretur vltra q3 facere possit. l. si reruz. ff. de re iud. quod expresse tenuit Bal. in d. l. si cum dotem. z in. d. auct. contra rogatus. In hoc tamen vltimo de alimētis est tenendum oppositum: p3out tenuit idem Bal. in. d. l. scimus. in princi. in. vj. q. z in. d. auct. si captini. idē tenet Ludo. z Jas. in. d. auct. quod locum. z Dida. de segu. d. volu. folio. lxx. col. iij. z est huius ratio quia alimenta debentur filijs (vt dixi) de iure naturali quod nullo euētu tolli potest. d. l. eas. ff. de capi. dimi. d. l. imperator. Istam rationem ponunt Jas. z Dida. vbi supra. Confirmo † nam filius 37
etiam cum iuramento alimentis de futuro renunciare non potest. Specu. in titu. qui filij sint legi. in versi. sed pone quidā refert z sequitur Bal. quem videas in. l. pactum. in vltu. q. C. de colla. Jaso. in. d. auct. quod locum. in. iiij. col. ad fi. Dida. d. folio. lxx. in. d. col. iij. † Poterit ta 38
men renūtiare successioni paterne z per consequens legitime taliq3 valebit cum iuramēto renūciatio, vt per tex. cū ibi notis. per glo. z scribentes in. c. quāuis pactum. de pac. lib. vj. z per doc. in. l. pactū. C. de colla. z in. l. fi. C. de pac. Confirmo secundo: in legitima filij que petitur p3o cedi debet via ordinaria secundum ordinem iudiciorum: vnde licet dicamus q3 legitima succedit loco alimentoruz: tamen in alimentis secus est in quibus p3oceditur summarie. d. l. si quis a liberis. §. si vel parens. z ibi. Bar. l. si neget. illo titu. z volu. z. l. vij. d. titu. xix. par. iiij. Item diebus feriatis. l. ij. ff. de ferijs. quod secus est in legitima: in qua vt dixi p3oceditur via ordinaria secundum ordinem iudiciorū. tex. est quem ad hoc notant Bal. Saly. Pau. de cas. z Jas. in. l. si quis suo. in p̄n. C. de inoffi. testō. quod intellige de alimentis futuris vel p3esentibus. Bal. in. l. j. in. j. col. ad fi. C. de fidei co. allegat. l. de alimentis. C. de transa. † vbi super alimentis p3eteritis libere transigitur: super 39
futuris vero auctoritas p3etoris requiritur. Ratio est quia ex futuris alimentis vita hominis pendet non ex p3eteritis. Bal. Saly. et Jaso. in dicta. l. de alimentis: quod sentit. dicta l. vij. Intellige etiam de p3edictis alimentis futuris vel p3esentibus relictis in vltima voluntate. secus in alimentis ex cōtractu. Bar. per textum ibi in. l. cum hi. i p̄n. ff. de trāsa. z in tracta. de alimen. penulti. col. per rationes assignatas per eum vtrobiq3. Saly. et Jas. in. d. l. de alimentis. z ipsuz Jas. in. d. l. cū ibi in p̄n. † Et lex q̄ p3o- 40
hibet causam alimentorum per appella-

tionem suspendi intelligenda est si petantur alimenta futura (aut p3esentia secundum Bal. in. d. l. j. i. d. j. col. ad fi. ibi equi parantem ista alimenta. dixi vt vidistis) secus si p3eterita. ita decidit Joan. an. in addi. Specu. in titu. de appel. in §. in q̄bus. versi. sed nunquid sequitur Fran. de are. consi. xcvij. incip. i causa z pūcto. vl
41 ti. col. quos referunt. z sequitur Jas. in. d. l. de alimētis. vbi inq̄t q3 ex illo tex. sumit hec limitatio. † In materia non omitto q3 alimenta sunt consideranda scōm necessitatem viuendi z non dignitatez eius qui alimentari debet. Jaco. de are. Bal. Imo. z Pau. de cas. ibi elegāter in. l. si maritus la. ij. ff. solu. matri. quos refert et sequitur Jaso. in. d. l. cum hi. §. vltigitur in p̄n. vbi in relatione ait diligenter p3 intellectu illius. l. aduertendum esse: q3 considerande sunt alimenta: considerata cō ditione p3sone p3out nūc est in paupertate constitutus et non p3out erat prius diues: allegat dictos dominos in. d. l. si maritus. z ita videtur intelligēda dicta. l. ij. titu. xix. par. iiij. in. d. versi. eius incipientis: y esto dene cada vno. nisi dixeritis q3 d. l. si maritus loquitur in alio casu i quo sit diuersa ratio q3 in. d. l. ij. secūdū quem casum predicti doc. dicunt vt supra retuli. P3o quib9 in predicta sua doctrina adduco q3 legatum alimentorum naturali. l. re coniuncti. in. xxxviij. col. de legatis iij. allegat Bal. in. l. dominus. §. j. ff. de vsufru. z in. l. certa ratione. C. quando. p no. non est nece. z certe Bal. in. d. §. j. in meo libro dicit q3 legatum alimentorum naturaliter est cessatum. loquens ibi in iure accrescendi. in d. l. certa ratione: hoc non dicit: tamen bene refert Bal. alle
42 gans cum in. d. §. j. vbi est textus qui allegatur † ad hoc. s. q3 in legato alimentorum non habet locum ius accrescendi scōm Bal. ibi vbi etiam ait illum. §. esse bene not. quem quoq3 inquit not. Jaso. in. l. qui quartam. §. si quis vxam. de leg. j. facit. l. pen. §. j. in fi. ff. ad. l. falci. notatur in. l. libertus. in secunda de alimen. z ciba. leg. ratio huius est quia relictum alimentorum naturaliter est taxatum. istam rationem ponit Baldus in. d. §. j. p3out refert bene (vt dixi) z sequitur Jaso. in. d. rep. d. l. re coniuncti. in. d. xxxviij. colu. z regula est q3 taxatio impedit ius accrescendi. l. lucius. §. que habebat. ff. ad trebe. Ex qua regula potuit Bal. dicere in. l. si arrogator. in. v. oppo. q3 ibi est speciale cessare ius accrescēdi: quia potentia cause efficientis. i. patris arrogatoris subtractis limitata est. Idem Bal. in. d. l. si arrogator. in. iij. nota. z in princi. vj. col. vbi dicit q3 verba taxatiua. l. impediunt ius accrescendi. allegat. d. §. que habebat. quem etiam ad hoc allegat ipse in repeti. l. j. in. xij. colum. versic. super quinta videtur de sacro san. eccle. Ludo. ro. in. l. j. in princi. ff. si q̄s ius. dicen. non obten. In dispositionibus cū limitatis ius accrescendi locū non habet. Bal. in. l. j. in vlti. col. de secundis nup. vbi allegat in argu. d. §. que habebat in fi. Jas. in. d. §. si quis vxam. Si ergo legatum alimentorum naturaliter est taxatum: sequitur q3 alimenta considerentur secundum necessitatem viuendi et non dignitatem illius qui alimentari debet. Adduco etiam p3o predicta doctrina dictā. l. ij. versic. e la manera. ibi que eis fuerint necesse sine quibus homines viuere non possunt. Adduco z tertio. d. l. viij. d. versi. y si p3 ventura. titu. xiij. parti. vj. vbi loquens in alimentis que tenetur pater filio relinquere naturali inquit. q3 si pater in testamento immemor fuit talis filij heredes patris teneri ad alimēta necessaria dicti filij secundū arbitrium bonorum virorum. modi. q3 dicti filius sine magno damno suo tollerare possit. Et ex supradictis in hoc passu datur etiam intellectus huic legi in princi. vbi p3o alimentis aut loco eorum nō vltra quintum relinqui potest: in quo non habeat locum ius accrescendi: cum verba taxatiua. l. ius impediant accrescendi: et in dispositionibus limitatis ius accrescendi locum non habet. dixi. †. De 43
premlegijs alimentorum. Barto. enumerat multa specialia fauoze alimentorum. in. l. mela. in princi. de alimen. z ciba. lega. quem refert remissiue Jas. in. l. talis scriptura. i. iiij. col. de lega. j. possūt z alia specialia p alimētis reperiri q̄ laboriosuz est pon9 q3 subtile. vt dicit glo. in simili i. l. j. ff. solu. ma. Bar. vbi ē.

c ¶Pero si el tal hijo). Aliquantulū hec ps vł cōcordare cū.l. iubem⁹ ī pn. C. de natu. libe. sed ꝓdicit auᵗ. licet eo titu. ꝛ vo lu. ꝛ legi. viij. titu. xiij. par. vj. i qb⁹ cauet q pfe decedēte sine ꝓle legitima si ascen

dētes hꝫ le=
gitima par=
te eis relicta
reliquū i na=
turales libe=
ros i vita lar
giri seu in te=
stamēto reli=
quere illi p=
mittāt: ꝛ q̄ sit
legitima ascē

¶Pero si el tal hijo fuere natural y el padre no touiere hijos o descēdientes legitimos mandamos que el padre le pueda mandar justamente de sus bienes todo lo q̄ quisiere, aunque tēga ascendientes legitimos.

dentū in bonis descendētiū. est dicēdū q̄ ō iure cōi est tertia pars. §. j. xł. hoc ob seruādo. ꝛ ibi glo. in auct. de triēte ꝛ semicola. iij. ō iure parti. est etiā tertia. d. l. viij que (scōm Abōtal. ibi) cōcor. cū. d. xł. hoc obseruādo. de iure nouissimo est oē ꝓter tertiū. l. iij. §. ybi dē legitima ascendētiū locuᵗ fm. hic autē apte dicit q pater poterit relinq̄re iuste omne qō voluerit bonoꝝ suoꝝ filio naturali deficiētibꝰ filijs aut descēdētibus legitimis: q̄nis legitimos habeat ascēdentes: ꝛ allegani i hoc pūcto legē istā in. d. l. iij. xłi. alia et scōa differētia sit. licet cū̄ presens. l. a iure. d. auᵗ. licet ꝛ d. l. viij. discordet vt dixi. tamē p. l. j. titu. vj. lib. iij. foro. ll. erat statutū q̄ hic. probo. posteꝫ. d. l. j. in pn. dixerat filiū illegitimū cū legitimis nisi in q̄nto succedere nō posse. inq̄t q deficiētibus legitimis filijs aut descēdentibus ꝛ alijs filijs qui ius habeāt succedendi possit q̄libet (.s. habilis) de omni suo facere ad libitū: cui neq̄ pater/mater: nec alius ascēdens hoc impedire possit. vbi Abontal. in xbo padre circa mediū intelligit. d. l. ibi no le pueda enbargar padre ni madre. s. testari: q̄a de iure cōi filius sa. de aduēticius nō testaᵗ. l. qui in potestate. ff. de testa. l. semū. §. filiū cū alijs. C. q̄ testa. face. possunt. l. xiij. titu. j. par. vj. tamen p illā. l. poterat. vbi ipse Abontal. ait q̄ illa lex nō ꝓmittit parentes exheredari. Adueꝛte q̄ credere vtruncq̄ voluisse. d. l. j. a qua finis nostre. l. sumptus esse potuit: et quasi per eadē verba probani in proximioꝛibus ꝛ ꝓsequoꝛ. nā. d. l. j. inq̄t: pueda hazer de todo lo suyo lo q̄ quisiere y no le pueda enbargar padre/ madre/ ni otro pariēte: ꝛ sic testari ꝛ ad libitū q̄ad testādū bene dixit Abōtal. sed mihi non satis facit in quantū in declaratione ꝛ pro intellectu. d. l. j. dicit i effectu q̄ extantibus parentibus nō possit relinq̄re filio naturali ex bonis suis qō voluerit pf: quoniam aliter illā ītelligo iūcto principio eiusdem. l. vt dixi. Plus etiam vult. d. l. j. q̄ nō habēs legitimos descēdētes vel alios q̄ in eⁱ⁹ bonis ius succedēdi habeāt licet ascēdētes habeat. oia sua etiā extraneo relinq̄re possit. ꝓbaᵗ ꝓ generalitatē eⁱ⁹. Inquātū cēnad filiū naturalē cōfirmatur hic. tamē intellectus quē ex. d. generalitate ꝓbaui in fauoꝛē extranei est cōtra iura dicētia parētibus legitimā deberi. l. nā ꝛ si parentibus in pn. ff. de inoffi. testō. d. l. iij. i pn. cū ibi nota. ꝓ me. ꝛ forte ideo facta fuit d. l. iij. i pn. ꝛ i hoc vltio casu sustinēt pdicta xba Abōtal. s. q̄. d. l. j. nō ꝓmittit parētes exheredari: qb⁹ addas instituēdo extraneū. Cōtra istā. l. i fine oppono de. d. l. iij. i pn. respō. q̄ ibi succedūt ascēdētes legitimi deficiētibꝰ filijs aut descēdētibꝰ legitimis ꝛ alijs ō qb⁹ i xsi. en caso. vsq̄ exclusiue ibi xsi. po: etiā cōtra volūtatē descēdētiū: q̄a ex testō ꝛ abintestō. vt i ca. hic xo ꝓnatur ascēdētes legitimi successione descēdentiū nō ab intestō sed ex testō relinquēdo bona sua descēdētes filijs suis naturalibus q̄ ita tantū habēt ius succedēdi in bonis pfis ex testō. ꝛ excludūt ex testamento ascendentes vt hic: ꝛ a successione matris ex testamento ꝛ ab intestato. d. l. supra ꝓri. versi. y en caso q̄ no tenga. ꝛ p consequēs in casu. d. versic. filius naturalis habet ius succedēdi in bonis matris ex testamento ꝛ ab intestato. Jura tamē antiqua remanēt incoꝛrecta i pfe ab intestato moꝛtuo. vt ff. l. humanitatis. C. de natu. libe. d. auᵗ. licet patri. ꝛ. d. l. viij. titu. xiij. par. vj. Ex quibus sequitur

44 † q hic. filius naturalis quoad patrē ex testō sit de primo capite liberoꝝ. ꝓbatur hic ꝛ quoad matrē etiā ab intestato: ꝓbatur in. d. versi. y en caso que no tenga. ¶Per qō dicerē † q si res est vendita a patre naturali a quo filius suus naturalis institutᵘ⁹ est heres vt hic dispōit q̄ talis filius hodie retrahere poterit, ꝓ tanto di etā rē. Idē dico si vēdatur a matre naturali: q̄nis ab ea non instituatur: quia etiā ab intestato dicte matri succedit. vt in. d. xsi. y en caso ꝛ predixi. qō facit ad. l. xiij. ꝛ ibi dicta ꝓ Abontal. in xbo cābiar. versi. itē q̄ro vtrū illa titu. x. lib. iij. foro. ll. Idē videtur q̄ rem venditā per aliquem cōsanguineoꝝ matris retrahere possit. argu. l. fi. titu. xiij. par. vj. vbi cauetur † q filij naturales si sunt proximioꝛes consanguinei succedunt consanguineis matris ab intestato: non tamen ita succedent cōsanguineis patris vt ibi. ꝛ per consequēs
47 † filius naturalis rem venditam per patris consanguineum retrahere nō possit.
48 Et quia in casu. d. versi. y en caso que no tenga. † filijs naturalibus ꝛ spurijs i bonis matris legitima debetur. infertur q̄ si a matre exheredantur contra eⁱ⁹ testamentum de inofficioso agere possunt. ex qua illatione videtur confirmari doctri. Bar. de qua per illum in. l. j. in pn. seu in. §. j. ff. de bono. posse. contra tab. vbi querens ipse vtrum naturalis tantum admittatur ad contra tabu. inquit q̄ glo. secūda ibi (ꝛ est tertia in xbo naturales) notabiliter dicit q̄ non: quod secundum eū ibi est menti tenendum: ꝛ subdit. d. l. j. in pn. aut. d. §. j. intelligas de filio naturali et legitimo: nam naturalis tantum licet quandoq̄ admittatur secundum voluntatem patris. vt in. d. l. auᵗ. licet in princi. et in. d. l. viij. versi. ꝛ si poꝛ ventura el padre no ouiesse pariente: tamen cōtra voluntatem nunquam admittitur: probatur in. d. iuribus: ꝛ hoc contra testamentum paternum. Bar. vbi supra: ꝛ non allegat tamē pro eo allego. ter. quem ad hoc notat Bal. in. l. fi. C. de natu. libe. vbi per illum dicit q̄ naturalibus nulla debetur legitima (intellige in bonis patris: nā sic loquitur. d. l. fi.) Confirmo per. d. l. viij. versi. y si poꝛvētura el padre no se acoꝛdasse. Confirmo secō hic in fi. probat etiā d. auᵗ. licet. §. ab itestato. Ad idem facit ꝛ probat q̄ decedens superstitib⁹ sibi spurijs non dicitur cū filijs decessisse ꝛ maxime incestuosie. ter. est quē ad hoc notat Bal. in. l. si quis incesti. de incest. nup. † 49
Facit etiā q̄ lꝫ pater legitimᵘ⁹ ꝛ naturalis in dubio videatur de suo proprio patris dotare filiā. l. fi. C. de dotis prom. secus est i patre naturali: sed magis animū cōpēsandi cum eo qō filie debet habere videtur. ter. est ꝛ ibi Bar. i. l. vꝛorem. §. pater naturalis de lega. iij. nec testamētum pris talis filius infringere poterit. ꝓdixi allegando glo. ꝛ Bar. in. d. l. j. i pn. aut §. j. dixi etiā ꝓbari i. d. auᵗ. lꝫ i pn. ꝛ i. d. l. viij. dixit exꝑsse Bal. in. d. l. fi. de natu. libe. ꝛ in. l. j. C. quoꝝ bono. ꝛ vbiq̄ allegat nota. in. d. l. j. §. j. Sed cōtra testamētū maternū bene admittitur. Bar. in. d. §. j. allegat. §. vulgo q̄sitos. l. isti. ō successione cogna. Aduerte q̄ postquam Bar. in. d. §. j. dixerat q̄ licet quandoq̄ filius naturalis tantum admittatur secundū voluntatem patris tamē q̄ cōtra illius volū tatē nunq̄ admittitur: ꝛ hoc contra testamentū paternuꝫ. sed q̄ contra maternum bene admittitur. ꝓ toto hoc: allegat (vt dixi). d. §. vulgo q̄sitos: et nil aliud. declarani de filio naturali respectu patris vt vidistis. tamen q̄ contra testamētum maternum bene admittatur: vltra Bar. in. d. §. j. dico q̄ eius dictum confirmatur breuiter ex. d. §. vulgo quesitos allegato per Bar. in dicto. §. j. † Cō firmo secundo: q̄a naturales ꝛ spurij matris faciunt deficere conditionē si sine liberis decesserit: quia sunt tales q̄ad matrem q̄ tanquam legitimi succedunt. ter. est secundum glo. ibi in prima solu. vbi ꝛ Bar. in. l. heredib⁹. §. ticius. ff. ad trebe. ō quo ꝓ Bar. ꝛ alios. i. l. ex facto. §. si q̄s rogatus. eo. titu. ꝛ in. l. generaliter. C. de insti. ꝛ substi. que scōa cōfirmatio ꝓbatur in casu. d. versi. y en caso que no tenga. Confirmo ꝛ tertio ex. d. illatiōe q̄ ꝓbaui ex. d. versi. contra testamentum matris naturalis: ꝛ semper intelligas filijs aut descendentibus legitimis non exantibus: vt in. d. versic. † In cuius casu 50 51
naturalis cū sit legitimus heres ex testō ꝛ ab intestato matri excludit substituꝫ quē legitimus excluderet: de quo ō iure

cõi videatis Bar.alios ꝛ Jo.d̃imo.in.d. ℌ.si quis rogatus.Ang.in.l.isti quidem. ff.quod metus causa.Abb.in.c.in presentia.col.vij.versi.nota tamen de proba.ꝛ ibi And.sicu.in repe.col.lxix.versi.dixit etiam Bar.dicturq; ex.d.versi.sepius supra alleg.† q̃ nativitate filiorum naturalium rũpitur maternũ testamentum cum in eius casu sint matri legitimi heredes ex testõ ꝛ ab intestato ꝛ de primo capite liberorum. vt probatur in eo ꝛ agnatione sui heredis rumpatur. testamentum l.j.in.fi.l.certum in prin.de inius.rup.testamẽto.ter.est quem ad hoc notat Bar. in.l.filius.ℌ.filius.de libe.et posthu.et instit.quib.mo.testamentũ infir. in prin. de quo passu de iure cõi videatis etiã p̃ ter. Bar. ꝛ doc.i.l.gallus.ℌ.nũc de legei fi. d̃ libe.ꝛ posthu. qõ intelligas si baptizati fuerũt cũ alijs.de quib⁹ in.l.xj.infra.

¶ Sequitur recapitulatio legis none.

1 Disiuncta aliquando ponitur pro coniuncta.

2 ¶ Copulatiua ꝛ alternatiua quando ponũtur inter personas honoratas: vtraq; seruat naturã suã secundum ordinẽ prioritatis et posteritatis.

¶ Legitimationis respectu inspicimus tempus conceptionis.

5 ¶ Nobilis quidam accepit vxorem sibi
4 quarto gradu coniunctam: et cũ esset granida impetrauit dispensationem qua est sibi concessa: nunquid filius nascatur postea legitimus.

¶ Partus vt sit legitime natus qõ tẽp⁹ inspiciatur videatis diuersitatẽ tpis hic.

6 ¶ Tempus conceptionis vel nativitatis inspicit: put liberis est vtilius.

7 ¶ Filiatio illegitima probatur sicut legitima.s.presumptiue.

8 ¶ Presumptio est pro filio nato in concubinatu: nisi probetur contrarium.

9 ¶ Jura dicunt veritatem presumptioni preferri debere.

10 ¶ Presumptio vna per aliã euidentiorẽ presumptionem deletur.

11 ¶ Filiationis in quasi possessione p hoc solum q̃ quis nominet aliquem filiũ: nõ constituit illum.de quo videatis hic.

12 ¶ Tractatus solus de aliquo tanquam filio constituit in quasi possessione filiationis etiã si non fuerit nominatus filius.

13 ¶ Presumitur magis filius qui tractatur vel alimentatur vt filius. q̃ q̃ solo verbo vocatur filius.

14 ¶ Facta vero proximiora sunt q̃ nuda vocabula.

15 ¶ Probare si vis q̃ Berta sit vxor mea non est tanta presumptio quia vocabam eam vxorem: q̃ si honorifice eam tractabã in vestimentis/alimẽtis/mẽsa ꝛ lecto.

16 ¶ Casibus in quibus esset q̃s i quasi possessione filiationis: per solã nudam contrariam assertionem patris: aut cõtrariũ verbum patris. non priuatur filius illa quasi possessione filiationis.

17 ¶ Filius ad hoc vt dicatur naturalis: pater eum pro filio recognoscere debet.

18 ¶ Marito neganti natum ex sua vxore esse suum filium: onus probandi incumbit: quod extenditur hic.

19 ¶ Jus canonicum reprobat preter vxorium omnem coitum.

20 ¶ Imperator est amator castitatis.

21 ¶ Lege ista sufficit recognoscatur a patre pro filio: simul cum posse patrem contrahere matrimonium cum matre dicti filij tempori nativitatis vel conceptionis illius sine dispensatione.

22 ¶ Parentis appellatione venit etiam pater naturalis quando sumus in materia i qua lex considerat solũ naturalẽ causam affectionis vel reuerentie.

23 ¶ Filius occidens patrem naturalẽ. ita tenetur.l.pompeia de parricidijs vel alia pena municipali sicut si occidisset patrem legitimum ꝛ naturalem.

a Si fueren concebidos.) Materiã huius.l.in quantũ loquitur de filijs naturalibus tenigi aliquantulum proximioribus in duabus.ll.ℌ vult enim hic. sufficere tempore nativitatis vl conceptiõis patrem posse sine dispẽsatione matrimoniũ cũ matre cõtrahere.per disiunctuam/o hic posita ad cuius veritatem sufficit alteram partẽ veram esse.l. si heredi plures cũ alijs.ff ꝺ ꝺi.isti.(de quo per doc.ibi.ꝛ p Abb.i c.inter ceteras.vbi ꝛ Feli.de rescrip.) qõ mihi videtur non posse procedere hic. nam posito q̃ in vno concedam casu videlicet quando tempore conceptionis.i altero non concederẽ: quia bene esse potest: q̃ tempore partus cum ea matrimonium contrahere possit et nõ conceptionis: puta aliquo accessum ad nuptam habente: qui eã reddit pregnantẽ: quod procedit dato casu in quo certum sit maritũ ad illã non accessisse tempore conceptionis: ꝺa absens taliter prout in.l. ix.titu. xiij.parti.iij.ꝛ in l.xj.infra cauet: aut habito respectu tẽpori matrimonij clare ꝑbaretur natũ tempore in quo naturaliter viuere non poterat vt in.ꝺ.l.xj. vel talis morbi laborabat: q̃ constet generare nõ potuisse: postea ante partũ marito mortuo peperit: dubium nõ est q̃ tẽpori partus qui fuit adulter potest cõtrahere matrimoniũ cũ ea. casus est in.l.xix. i princ. titu.ij.parti.iij. ergo dicatur filius ille naturalis p hanc.l. qõ minime concessi. quo niã nec naturalis appellari debet. aut. ex coplerũ. de incest. nup. l.x. titu.xiij. par.vj Nec obstat dicere † q̃ aliquãdo disiuncta ponitur pro cõiuncta. l.cũ ꝺdam. C. de verbo sig. nã illa. l. loquit de disiuncta inter ꝑsonas honoratas posita vt ex eius litera patet et ibi doc.ꝛ vltra remissionẽ doc. Abb.ꝛ Feli. de qua in locis ℌ

De disiuncta

alleg. Materiã alternatiue plenissime tractat Bar. in.l.si is qui ducenta. ℌ. vtrum. de rebus dubijs. eodem Bar. teste. i. ꝺ. l. cum quidam. quam intelligas vbi sola disiũcta fuit posita vt ibi. † sed quando 2

Aciempo

copulatiua ꝛ alternatiua ponũt inter personas honoratas vtra q̃ seruat naturam suã secundũ ordinẽ prioritatis et posteritatis vt primo coniunctiua deinde disiũctiua attendatur: vñ

3 do al tiẽpo que nascieren o fuerẽ concebidos a sus padres podian casar con sus madres in ius stamente sin dispẽsacion: con tanto ꝛ que el padre lo reconozca por su

testõr leganit fundũ ticio et seio vl alicui coꝝ: et tpe mortis testõris omnes viuũt/ oẽs simul admittunt: et tunc ꝓcedit prioritas copule antecedentis. Si autẽ nõ reperiatur nisi vnus solus tempore mortis testõris tunc ille solus in solidum admittitur: et sic habet locum alternatiua posterius posita. ter. est cuius casus nescit elibi. Bal. secũdũ cum ibi. in. l. si fundũ sub cõditione. ℌ. his verbis. de lega. j. vbi dicit hoc esse bene not. quẽ sequit Alex. in l. heredes mei. ℌ. fi. ff. ad trebe. ꝛ Jas. i. ꝺ. ℌ. his verbis. ratio est: quia cum disiũcta sequens nõ plus coniungere possit q̃ cõiuncta que precedit: debet disiũcta intelligi vt aliquid operetur. Bal. et Jas. in. ꝺ. ℌ. his verbis. pro q̃bus est tex. in. l. si quã ꝺo quis in prin. eo titu. de lega. j. et ita remanebit in vi propria disiuncte: alias esset superflua Jas. vbi supra. pro quo allego. ꝺ. l. si quando in prin. Secundo nam si hic disiuncta resolueretur in copulatiuã non sufficeret vnã partem esse veram. ꝺ. l. si heredi plures: tamen sufficit si tẽpore cõceptionis cũ illa sine dispensatione matrimonium contrahere possit. dixi. Quã obiectionem potest dici q̃ presens. l. inquantũ dicit al tiempo que nascieren. supponit etiam tempus conceptionis. nam nõ est credendum tot et doctissimos viros huius voluminis actores (ex micis a mensa cadẽtibus doctrine illorum saturari pos-

se semperq̄ licet immeritus ab eis discere: quorum ⁊ illis successorum in consilio supremoq̄ iudicio inicti cesaris semper augusti ac regis Caroli dñi nr̄i: cozrigiam minimi multi quod scierunt ⁊ sciūt soluere non sum dignus) hoc non p̄cogitasse: immo scōm eoz magnā p̄udētiā p̄ indubitato suppositū habuerunt: et sic o fueren concebidos: quasi dicat vtroq̄ tempoze: vel saltē conceptionis possit cū ea matrimoniū sine dispensatione cōtra here. Confirmo per glo. ⁊ Abb. in. c. ij. q̄ filij sint legi. vbi in p̄posito illius tex. dicunt † q̄ respectu legitimationis inspicimus tempus conceptionis: de quo per Bal. in. l. i testō. q. ix. C. de testō. milit. eūdem Bal. ⁊ plenius in addi. Specu. in titu. de p̄cu. ℣si. scōm stilum. Bar. in. l. ij. in p̄n. de vulga. ⁊ pupi. ⁊ ℣Pau. de cas. cōsi. cij. in. ij. volu. quod facit ad. q. † quidā nobilis accepit vxozem sibi quarto gradu cōiunctam: ⁊ cum esset grauida impetrauit dispensationem que est sibi concessa: nunquid filius nascatur postea legitimus, videatis Bal. in. l. cum quis. de natu. libe. ⁊ omnimodo tex. ⁊ Bar. in. l. eum qui. de statu homi. tex. ⁊ Abb. in. d. c. ij. facit tex. cum glo. in. ℣. cum autem. insti. de tute. Vel q̄ disiunctiua huius legis sustineatur ⁊ p̄cedat bene: que semper sit vera in tempoze conceptionis vt dixi: et q̄ in tempoze natiuitatis exemplificetur aliter q̄s supra dixi: quāto magis q̄. l. ista videtur facta vt vitetur varietas iurīū glosarum ⁊ doc. nā Bal. in. l. nuper. per eius textū. C. de natu. libe. inq̄t. nota mirabilē regulā † q̄ ad sciendum vtrū sit legitime natus non inspicitur tēpus cōceptionis sed partus: quod est not. multum secundū eū. ibi. Idem videtur sentire ipse Bal. in. l. si matre. C. de suis ⁊ legi. here. i decisione cuiusdam. q. de qua p̄ eū ibi in vers. sed hic queritur. ⁊ per Bar. in. l. gallus. in p̄n. in vers. q̄ro. pone q̄ mulier. de libe. ⁊ posthu. vbi ⁊ Joan. de imo. cano. ⁊ Abb. in. c. afferte de p̄sump. facit etiā p̄ hac parte. s. q̄ tēpus natiuitatis expectatur. Joan. fab. in. ℣. fi. in. ij. col. ℣s. sed quid si fuit conceptus. insti. de nup. p̄ter. in c. tanta. ibi ⁊ p̄olem susceperit. vbi ⁊ Hosti. qui filij sint legiti. ℣Pro contraria parte q̄ tempus conceptionis sit inspiciendum vltra superius allegata. Facit in legitimatione nature attēditur conceptio nō ortgo. notat Bal. in. l. benigne ff. de legi. vbi infert q̄ non dicitur quis legitime natus nisi sit legitime conceptus: allegat casum nota. p̄ hoc (scōm cū vbi supra) in. d. l. eum qui. alias. l. paulus. de statu. ho. quod facit ad multas. q. teste eo dē Bal. in. d. l. Benignus. Ad idem facit irritū matrimonium non connalescit: licet cesset impedimentum: ⁊ sic patet q̄ si ij ante concepti non legitimantur: licet super matrimonio postea sit dispensatū per papā: hoc est expressiz secūdū Bal. ibi in. l. ex libera. C. de suis ⁊ legi. here. vbi subdit ita fuisse consultum in quodaz de vbaldinis vt refert Ly. in. d. l. paul⁹. que alias incipit cum qui. nam matrimoniuz sequens non legitimat incestuosos nec natos de adulterio: quia legitimatio req̄rit q̄ ab initio potuerit esse matrimoniū licet non esset. Bal. post. Ly. vbi supra. In quo. Saly. in. d. l. nuper. per illaz inq̄t † q̄ tēpus conceptionis vel natiuitatis inspicitur p̄out liberis est vtili⁹. ⁊ hoc est quod vult nostra. l. que approbat dictam opi. Saly. † Nō omitto q̄ filiatio illegitima p̄batur sicut legitima. s. p̄sumptiue vt per glo. i. c. michael. de filijs p̄esby. Bal. in. l. si vicinis. C. de nup. facit quod notat Bal. ipse. i. l. etiā. C. de appella. ideo illegitimus partus in breui tēpoze et a fortiori indicabitur non naturalis: cum non sit ita fauozabilis p̄out partus legitimus. l. fi. titu. xiij. par. iij. ⁊ eundē titu. cum duobus seq. et quia inspicit tempus partui vtilius. Saly. vbi supra ⁊ hic dixi † Est p̄sumptio p̄ filio nato in concubinatu nisi p̄batur cōtrariū. l. j. ℣. Julianus. ff. de libe. agnos. l. non nudis. C. de p̄oba. l. nec̄ professio cū aliis. C. de testa. † Confirmo: nam iura dicūt veritatem p̄sumptioni p̄ferri debere: vt in rub. ⁊ nigro. c. plus valet q̄ō agitur. † Confirmo secundo q̄ p̄sumptio vna per aliā euidentioē p̄sumptionē delet notatur in. c. literas cum simi. de p̄sump. Confirmo tertio per. d. l. xj. infra maxime in p̄iudiciū ascendentiū legitimoq̄ quibus debetur legitima. l. nā etsi parentibus in p̄n. ff. de inoffi. testō. l. j. ut. viij. par. vj. ⁊ l. iiij. in princi. ℣. ⁊ sic ista l. fun-

datur super p̄sumptione. s. q̄ partus indicatur filius naturalis p̄sumptiue per hanc. l. concurrentibus qualitatibus cōtentis in ea: q̄uis ex verbis illius in fine videtur q̄ p̄o tali filio in quo dicte concurrant: qualitates: sit hic ius firmū cōtra q̄ō p̄oba

hijo b puesto q̄no 3 aya tenido la mu

fictici: loquatur Bal. in. l. nō ignozat. in j. col. C. qui acusa. non possunt, vbi dicit facere l. utē legato. ℣. parui. de lega. iij. ⁊ quod notat Jnno. in. c. ex parte de restit. spolia. l. j. ℣. si ea. de ventre in posse. mittē. ⁊. l. in libere de ritu nup. † Similiter si vis p̄bare q̄ liberta sit vxor mea nō est tāta p̄sumptio quia vocabā eā vxorez q̄ si honorifice eā tractabā in vestimētis/alimentis/mensa/⁊ lecto. Bal. in. d. j. col. Confirmo quando accusas aliquē de adulterio ad hoc vt ille de adulterio puniatur: sufficit te p̄obare q̄ō illa mulier habebatur ⁊ tractabatur vt vxor. non cū requiritur q̄ sit vxor vere Bar. notat p̄ tex. ibi in. l. si vxor ℣. sed si ea. ff. de adulte. vbi dicit illū tex. esse menti tenendū. sequitur Bal. remissiue in. d. l. non ignozat. in. iij. col. tñ aduertas q̄ eo ipso q̄ō p̄obas ipsam haberi ⁊ tractari vt vxorē p̄sumit vxor. ita Bar. in. d. ℣. sed si ea allegat. d. l. in libere. ⁊. l. in cōcubinatu. ff. de concub. dixi. ℣. l. vij. vbi videatis. † ℣Predictis enim tribꝰ casibus in quibus esset quis in quasi possessione filiationis per solam nudā contrariam assertionem patris: aut contrarium verbum p̄fis non p̄iuatur filius illa quasi possessione filiationis vt contrariozum eadem sit disciplina. tex. est ⁊ ibi per illuz notat Bar. in. l. j. in p̄n. de his qui sunt sui. vel ali. iur. l. ⁊ si contra in fi. cum similibus. de vulga. ⁊ pupi. Bar. in. l. inter stipulantē. ℣. sacrā. in. j. col. de verbo. obli. de quo vulgari vide Jas. multa dicentē circa intellectū eius in rub. ff. de acqui. posse. ex. ij. col. in fi. cum seq. ℣Practicam enim p̄dictam ponit Jas. in. l. si posthumus. ℣. si q̄s ita. in fi. col. ō libe. ⁊ posthu. q̄uis in relatione illius aliq̄ aduinxi: de qua ⁊ eius materia bene loquitur Bar. (vt vidistis) in. d. ℣. idem per contrarium vbi illum videatis.

b ℣Pozsu hijo.) Dicitur hic † q̄ ad hoc vt filius dicatur naturalis: pater cum p̄o filio recognoscere debet: istud videtur contra vnam de duabus rationibus positis in rub. titu. xiiij. parti. iij. que est q̄ō ideo sapientes antiqui permiserunt concubinas vt filij ex illis nati essent certi. si

11 12 13 14 15 16 17

sunt certi: non est necesse vt a patre pro filio recognoscat. Nã in certis non est locus coniecture. l. continuus. §. cum ita de verb. obli. & l. fulcinius. §. fi. ex quib. causis. in posse. ca. quod hic tollitur. imo est necessariũ p filio a pfere cognosci vt hic: q̃ obrez sic esse dicendũ arbitror: aut habem cõsideratiõnem ad iura. ffozum. C. & parti. secũduz q̃ permittebatur concubinatus: vt per titulos. ff. C. de cõcubi. & d. tun. xuij. par. iuj. & non est necesse vt pro filio recognoscatur: imo ius eũ pro filio habet vt dixi saltem presumptiue. Confirmo. in cõcubinatu requiritur indubitatus affectus sicut in vxore. Bar. post Dy. ibi in. l. concubinã in prima. ff. de concubi. vbi ipse Bar in q̃t hoc esse multũ not. † Sed marito negãti natũ ex vxore sua esse suũ filiũ onus probandi incumbit. l. si vicinis cũ alijs. C. de nup. qõ in tantũ procedit etiã si probetur vxorem fuisse adulterã tẽpore conceptionis filij: si illo tempore nõ ad eã accessisse maritus sinit probare. tex. est & ibi Bar. in. l. miles. §. defuncto. ff. de adulte. Bal. in. l. si matre. C. de suis & legi. here. p. d. §. defuncto. cuius tex nõ est alibi fm Bal. in. d. l. si mre. idem tenet Bal. in. d. l. si vicinis: & in rub. in vlti. col. C. ó proba. Cõfirmo scõo per. l. v. in quantũ dicit incipiens: amiga teniẽdo algũo en lugar de muger. titu. xv. parti. iiij. & per hoc fundamentum seu probationẽ etiã corroborat dicta prima cõfirmatio. idem ergo videt dicendũ in cõcubina. † Sed habito respectu ad ius canonicũ reprobans preter vxorium oẽm coitũ. c. nemo. & c. meretrices. xxxij. q. iij. & ad ius authenticorũ: vt in aut. de leno. col. iij. & aut. quib. mo. natu. filij effi. legi. §. illõ q̃s col. vj. vbi † imperator est amator castitatis: ad idem facit aut. vt non luxurientur contra naturam ea. colla. & aut. scenicas. colla. v. et in spiritualibus vult sequi canonũ dispositionem vt in aut. de eccles. titu. colla. ix. procedit ista. l. maxime cum talis filius naturalis possit succedere matri ex testamẽto & ab intestato: vt in. l. vij. ff. si. & en caso. et pñi ex testõ. vt in. l. supra pxi. ff. si. pero. etiã extantibꝰ ascẽdentibus legitimus: vt in dictis versi. et tenek pater et mater alimentare illũ filiũ. d. l. supra proxi. incip.

ger de quiẽ lo ouo ẽ su casa ni sea vna sola. ca concurriendo en el hijo las qualidades suso dichas: mandamos que sea hijo natural.

Mãdamos q̃ en caso. nã ex quo sunt geniti nõ sũt perdẽdi. Adner. tñ q̃ predicta rõ congruit pro alimentis magis filijs nepharys incestuosis & adulterinis q̃ simpliciter naturalibꝰ de quibus hic qõ probat in. c. cũ haberet cũ ibi nota. p gl. & doc. õ eo q̃ duxit in matri. quã pol. per adul. Bar. Bal. in aũẽ. ex cõplexu. de incest. nup. & p. l. vij. & q̃ ibi dixi. §. Scõa. ratio sit: pro hac. l. † Quia ꝯ cã sufficit recognoscatur a pfe pro filio: cũ matre cuius tẽpore natiuitatis aut cõceptionis talis filij sine dispẽsatione matrimoniũ cõtrahere poterat: sine aliquo alio qõ ante hãc. l. necessariũ videbat. vt infra dicã. que cũ aliud tollat: facit dictaꝫ recognitionẽ necessariã simul cum posse pfem ptrahere matrimoniũ cũ matre dicti filij tẽpore natiuitatis vel cõceptionis illius sine dispensatiõe.

c ¶ En su casa.) Per hoc corrigũtur glo. Dy. & Bar. in. d. l. concubinã: dicẽtes qõ nõ est concubina nisi simul habitet cũ eo q̃ eã pro concubina habet: quia in cõcubinatu requirit indubitatus affectus sicut in vxore. dixi: pro quo facit. d. l. v. in prenotatis verbis. titu. xv. parti. iiij. cuius affectus pñsumptus inducit p cohabitationez. Bar. post Dy. in. d. l. concubinam: qõ est multũ not. fm Bar. ibi. dixi. Et istud oppositum procedit supposita dispositione l. j. titu. & par. vt. §. vbi filiꝰ ex barragana dicitur naturalis: qõ corrigitur hic.

d ¶ Si sea vna sola.) In hoc corrigitur l. ij. in fi. cũ cõcor. titu. xxij. parti. iij. pbo. ista enim. l. loquitur quales sint filij naturales: sed filij naturales dicũtur habiti ex barragana: p̃diri & allegari. d. l. j. tit. xv. parti. iij. Et ad hoc vt vocẽ barragana: requiritur q̃ sit sola. d. l. v. in fi. de quo aliqua per Spec. in tit. de succes. ab intesta. Bar. & Joan. de Imo. in. l. lucius. in p̃n.

de vulga. & pupi. eundem Imol. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad trebe. Seq̃tur ergo q̃ ad hoc vt natus ex barragana sit naturalis filius pater eius tunc temporis illam solam habuisset: cuius contrarium hic dicitur: & sic corrigitur in hoc. d. l. ij. in fi. que tamẽ videtur approbari per istam in quantum ibi dicit q̃ requirit̃ posse cum illa matrimonium contrahere habentem eam pro concubina quod respectu filiozum vt sint naturales intellige vt hic. licet de iure cõi legitimus concubinatus describitur per vnicam in domo retẽ tam vbi aliud impedimẽtũ nõ sit quod ex supradictis probatum est. Nam q̃ sit vnica constat ex. d. l. ij. in fine p. xo scõo allegani glo. Dy. & Bar. in. d. l. concubinam dicentes q̃ in concubinatu requiritur indubitatus affectus qui per cohabitationẽ inducitur. Tertium probatur in. d. l. ij. in finalibus verbis vulgari sermone hispano dicẽtibus. E a menester que sea tal q̃ pueda casar con ella si quisiere aquel que la tiene por barragana. que verba retuli sermone latino. & q̃ videntur approbari hic dixi. Que tria seu descriptionẽ legitimi concubinatus ponit Bal. in. l. parentes in. j. col. ff. de in ius vocan. & sic de iure cõi que confirmo per supra dicta. † In materia pñtis. l. dico q̃ q̃ndo sum̃ in materia in q̃ lex cõsiderat solũ naturalẽ causam affectionis vel reuerentie appellatione parentis venit etiam pater naturalis. Bal. & moder. in. d. l. parentes p eius textum. ff. de in ius vocan. Imol. & moder. in. d. §. si quis rogatus. l. ex facto. ff. ad trebe. faciunt iura in. l. hos accusare. §. omnibus. ff. de accusa. l. adoptiuus. §. j. ff. de ritu nup. l. lucius in scõa. §. fi. ó lega. ij. † Et ideo filius occidens patrem naturalem ita tenetur. l. pompeia de parricidijs vel alia pena municipali sicut si occidisset patrem legitimum & naturalem. Bar. Bal. & moder. in. d. l. parentes quã legit Bar. sub. l. quia semp eo. titu. & volu. de in ius vocan. Idez tenet Bal. in. l. acutissimi in prima col. ad fi. C. de fideicõ. Ly. & Bal. in. l. quisquis. C. ad. l. iul. mag. ipse Bal. in. l. ius ciuile. ff. de iusti. & iure. de quo q̃ Imo. & Alex. in. d. §. si quis rogatus.

¶ Sequit recapitulatio legis decime.

1 Legitimatus per subsequens matrimonium succedit cum legitimis.

2 ¶ Legitimatꝰ p rescriptũ pũ legiũ pncipis aut p dationẽ curie nõ succedit cũ legitimis.

3 ¶ Filius adoptatus aut naturalis q̃uis a patre vel matre pro filio receptus sit & heredes si postea adoptans aut receptor habet filios ex matrimonio filij ex matrimonio succedunt & nõ alter.

4 ¶ Donatio facta p carentem liberis reuocat̃ habitis filijs legitimis posteanat̃.

5 ¶ Filius de iure ffoz. cõtrahens cũ vxore indigna poterat a patre exheredari.

6 ¶ Nuptie turpes tũc dñr q̃n q̃s accepit pro vxore famulam suã vel filiã famuli.

7 ¶ Indignus matrimonio dicitur ille cui nõ potest q̃s sine dedecore nubere scõz morẽ ciuitatis cõsiderata nataliũ q̃litate.

8 ¶ Canonũ dispositionẽ in spiritualibus sequi debemus.

9 ¶ Legitimatus debet hñre aliq̃d titulo institutiõis ad hoc vt testũ legitimãtis valeat: sicut filius verus de q̃ videatis hic.

10 ¶ Filiꝰ in q̃bꝰ sequat̃ originẽ pris remisse: & an sequat̃ p̃ditionẽ pris vel matris.

11 ¶ Maiozicatũ quidã hñs tenet aliq̃s cõsanguineos quoz vnꝰ est primiozatus cõsequendũ maiozatũ q̃ hz filiũ legitimatũ p subsequẽs mrimoniuz maiorẽ natu alio filio legitime nato ante dictũ mrimoniũ pfe istoz mortuo tenẽs maiozicatũ obijt mortẽ: an venit maiozatus ad filiũ legitimatum vel ad legitimum.

12 ¶ Filiũ naturalẽ q̃dã hñs cũ alia ptraxit mrimoniũ ex q̃ filiũ legitimũ & nãlẽ hñit postea vxore mortua cũ illa ex q̃ nãlẽ habuerat mrimoniũ ptraxit: vtrũ filiꝰ legitimatꝰ p subsequẽs mrimoniũ pferat̃ alteri frri exp̃ma vxore nato i successiõe maiozatꝰ

13 ¶ Primogenitus p subsequẽs mrimoniuz legitimatus pfertur scõo genito legitime nato post matrimoniũ ex quo secuta fuit legitimatio in successione maiozatus.

14 ¶ Jus primogeniture debetur etate maiozi inter naturales matrimonio legitimatos: nullis alijs legitimis extantibus.

15 ¶ Cõsuetudine stãte q̃ extãtibꝰ masculis femina ius primogeniture hñre nõ possit si semia semel admissa fuerit ad dictũ ius supueniente masculo vtrũ perdat illud.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Jalguno.) Legem istã in duas diuido partes: pria ex pn. vsq; pero en todas las otras cosas. Scõa ibi. Prima videtur corrigere ius cõe secũdũ quod legitimati ius legitimorum adipiscũtur. tex. est in auc. quib. mo. natu. effi. sui. §. t qñ ibi nihil dissimilis legitimis. t ibi ad ius legitimorum ascẽderint. t succedũt patri ex testõ t ab intestato. tex. est in. d. §. ẽt cum alijs filijs legitimis ita demũ vt non ampliꝰ habeat legitimatus vno horum q̃ ab initio legitimi fũt. vt ibi cola. vij. qõ etiam procedat de iure pitarum. l. si. tit. xv. parti. iij. vbi dicit q̃ legitimatus succedit cũ legitimis Bar. (de quo Dõtal. non facit mentionem in. d. l. fi.) ait in. l. ex facto in prin. in fi. scõe col. de vulga. t pupi. (postq̃ retulit opinionem Dy. dicentis q̃ filij legitimati non succedunt cum filijs postea ex matrimonio natis. t Ray. cõtradicentis. Dy.) q̃ ipse staret cum Ray. in pdicta sua opinione t sic q̃ legitimatus (de quo ibi) succedat cum legitimis postea natis per rationes quas ibi signat finaliter dicit † q̃ legitimatus per subsequens matrimoniũ succedit cum legitimis. l. pennl. C. de natu. libe. t idem inquit Bar. vbi. §. esse in legitimato per rescriptuz principis. allegat tex. in auc. quib. mo. natu. effi. legi. §. illud in fi. cola. vj. probat mihi tex. in. §. illud ñ versi. si vero is qui ibi hoc quoq; dotium habeant patris t principis: idem dicere nature simul t legis. d. auc. qui. mo. natu. effi. sui. probat etiaz l. iiij. ibi: t han todas las honrras t proes; que han los fijos que nasce de casamiẽtos derechos. titu. t par. vt supra. in quibus duobus casibus. bar. vbi supra tenet. d. opinionẽ Ray. Sed in legitimatis p dationez curie dicit bar. forte procedere d. opinionez Dy. qõ est contra iura in. d. §. t q̃ñ t. d. l. fi. part. que loquuntur in legitimato per dationez curie tamen succedit cum legitimis. vt in eis dixi. et Bar. reprehenditur in hoc vltimo casu tenente cuz Dy. licet per verbũ forte p Jmol. Pau. Arc. t Jas. in. d. l. ex facto in prin. t bene reprehenditur ẽm Jas. ibi vbi subdit: t sic relinquunt q̃ omni casu procedit. d. opi. Ray. que est vera. teste ipso Jas. vbi. §. i v. col. in fi. vbi etiam dicit. tenendam indistincte dictam Ray. opi. veram in pũcto iuris t in practica: t intellige quando pater obtulit filium vt in. d. iuri. iuncta. l. v. eiusdem titu. xv. parti. iij. tamen in casu isto. l. vij. titu. xxij. lib. iiij. fozo. ll. inquit q̃ talis filius succedat patri ab intestato non extantibus filijs legitimis. Si autez ipsemet filius se obtulit non erit legitimꝰ

Si algũoª fuere legitiado por rescripto o preuilegio nuestro/o ỏ los reyes que de nos vinieren avn q̃ sea legitimado para heredar los bienes ỏ sus padres t madres/o de sus agueloss: y ỏspues su padre/o madre/o aguelos ouieren algun hijo/o nieto/o descendiente legitimo/o de legitimo matrimonio nasciỏ/o legitimado por subsiguiẽte matrimonio: el tal legitimado no pueda succeder cõ los tales hijos/o descendientes legitimos en los bienes de sus padres/ni madres ni ỏ sus ascendientes ab intestato/ni ex testamẽto: saluo si sus padres/o madres/o aguelos en lo que cupiere en la quinta parte de sus bienes que podian disponer por su anima les quisieren alguna cosa mãdar. que fasta en la dicha quinta parte bien permittimos que sean capaces t no mas.

Pero[b] en todas las otras cosas assi en succeder a los otros parientes como en honrras t preminencias que ha los hijos legitimos. mandamos q̃ en ninguna cosa difieran de los hijos nasciỏs ỏ legitimo matrimonio.

3

2

1

si pater haberet filios legitimos ex alia vxore. l. viij. titu. t par. vt. §. cum quibus non succederet in bonis patris. nec pñs etiã deficientibus legitimis succedit. probat. d. l. si illius titu. xv. t par. iiij. † Per. l. tamẽ presentem legitimatus p̃ rescriptum p̃ncipis. aut p dationez curie non succedit cũ legitimis. t sic cõcordat cũ. l. v. titu. vj. lib. iij. fozo. ll. in eius dispositione vbi cauetur † q̃ quãuis adoptatus aut filius ex barragana vel cõcubina a patre aut a matre pro filio receptꝰ sit t herede. si postea adoptãs vel receptor habet filios ex matrimonio. filij ex matrimonio succedũt t nõ alter. t dat intellectus ad. l. si. dictis. ti. lib. t fozo. quam ibi t in. d. l. v. intelligit Dõtal. legitimis filijs nõ existentibꝰ. t sic intelligit legitimatꝰ sine p̃iudicio legitimorũ vt hic. t probatur in. d. l. v. fozi q̃ pro cedit etiã si legitimatio fiat ab habẽte potestatẽ legitimãdi inuitis legitimis. Bar. t moderni in. l. gallus. §. t q̃d si tñ. ỏ libe. t posthu. preterq̃ si de p̃sensu legitimoz legitimatio valet vt per scribentes vbi. §. tenet Pau. de Las. cõsi. cxxv. in. y. volu. t vltra d. l. v. fozi q̃ multũ facit. p. l. ista. facit etiaz l. si vnq̃. C. de reuo. dona. cũ qua cõcordat. l. viij. tit. iiij. pn. v. in quib⁹ cauet † q̃ donatio facta p carẽtẽ liberis reuocat habitis filijs legitimis postea natis. Unum in materia videt q̃ iz p subsequẽs matrimoniũ filij legitimẽt. d. l. pen. cũ alijs. ỏ natu. libe. C. tanta. qui filij sint legi. intelligat nisi mater sit indigna tali mrimonio. p̃bat glo. in. d. auc. q̃b. mo. natu. effi. legi. §. sit tñ licẽcia sup verbo p̃mutum⁹ cola. vj. Cõfirmo. † de iure. ffoz. filiꝰ cõtrahẽs cũ vxore indigna poterat a pre exhereda ri. tex. est in. l. iij. §. si emãcipatus. el. j. ff. de contra. tabu. de quo dicã in. l. xlvij. in fra. dicere pñs volẽti tradere eaz nuptui. fallit si indignũ moribus vel turpẽ spõsum p̃ eligat illi. l. sed ea. ff. de sponsa. Confirmo tertio. pñ non tenetur se obligare. nec bona sua pro dote vxoris sui filij q̃ vxor erat indigna. Bar. in. l. si cũ dotem. §. trãsgredtamur. ff. solu. ma. t dicetur indigna inspecta qualitate viri et suorum natalium. Bar. in. l. si rogatus. ff. de manu. vindic. Jdeo idẽ in l. iij. C. de nup. inquit † q̃ tunc dicuntur nuptie turpes q̃ñ quis accepit pro vxore famulã suã vel nliã famuli. allegat Bar. ad hoc iura in. l. si filiã t auc. ibi ỏ in offi. testõ. §z. d. l. si filiã nõ p̃bat. auc. sic sequitur mõ. dz enim ibi q̃ pñe volẽte nuptui tradere filiã suã. j. xx v. ãnos. si filia i corpus suũ peccaret. vel mrimoniũ cõtraheret cũ libero. p hoc filia nõ poterit exheredari. glo. ibi sumit argm̃: g si cũ seruo ex heredari potest. nõ sit q̃a seruꝰ est vilis p̃sona t infamis. Bar. in. l. seruos. ff. ỏ accu. sed famulã vl filiã famuli (de quibꝰ dixit Bar. in. d. l. iij.) si intelligimꝰ ỏ fuis bñ allegarit Bar. d. auc. §z si dictas p̃sonas intelligimꝰ extra seruitutẽ. §z videat q̃ bar. nõ sufficiẽter allegauerit ad hoc. d. auc. ñ dicta ỳba sua sunt vera q̃ debẽt itelligi §z determinationẽ eiusdẽ (de q̃. §.) i. d. l. si rogatꝰ. † §lle. n. cui nõ põt q̃s sine ỏdeozenubere §z morẽ ciuitat⁹ p̃siderata nataliũ q̃litate ỏ indignꝰ mrimonio. Bar. i. l. cũ q̃s ỏ pdi. t demõl. Predicta itelligo vera de iure ciuli. iure tñ canonico cõtradicẽte. esset ei stãdũ. † Cũ in spũ alibꝰ canonũ dispositionẽ secq̃ debeamꝰ. vt ĩ auc. ỏ eccle siasticis. tit. cola. ix. dixi. l. §. p̃xi. q̃ pluria ỏ legitimatiõe filioz. videat⁹ p bar. t moder. in. d. §. t q̃d si tñ. t p cano. i. d. c. tãta. t circa. l. pñtẽ t ciꝰ mãz vide Rode. sua. i l. ix. ñ. xj. lib. j. fozo. l. fo. lxxix. col. j. vbi ait q̃ legitimatio facta in motus articulo nõ valet in preiudiciũ vocati ad maiozatũ

b ¶Pero.) In hac pte dicit q̃ filiꝰ legitimatus p rescriptũ vel p̃ncipẽ ita in succedẽdo alijs cõsanguineis t in p̃eminẽcijs t honoribꝰ quos habent filij legitimi: ni

Universidad de Deusto
Biblioteca

bil differat a filijs natis legitimi matrimo
ny. Circa primum est tex. cum quo ista. l
concordat in. l. vij. titu. xv. parti. iij. De se
cundo sunt iura in. d. ll. iij. et fi. tit. & parti. vt supra. Ex quibus iuribus & l. ista re
sultat. † Qō legitimat⁹ debeat habere ali
quid titulo institutionis ad hoc; vt testa
mentum legitimātis valeat sicut filius ve
rus. pro quo est glo. in verbo competere
post pn. in auc. siqua mulier. de sacro. san
cc. ecclc. quam ad hoc notat Saly. ibi in. v.
col. vbi refert & sequitur Jas. in. iij. col. in
fi. & dicit predictam glo. bene signandam
& in auc. nouissima in fi. ij. col. de inoffi.
testamēto. Sed existente filio nepote aut
descendente legitimo nato ex matrimo
nio legitimo vel legitimato p subsequēs
matrimonium. cū non possit nec debeat
succedere legitimatus per rescriptum aut
premilegium cum talibus filijs vel descen
dentibus legitimis ab intestato neq; ex
testamento in bonis patrum matrum nec
ascendentium suorum vt hic. Sequitur q̄
predictis legitimis ex tantibus seu illorū
aliquo. legitimato tali aliquid titulo insti
tutionis legitimans relinquere non de
beat. licet legare ei quintum bonorū pos
sit vt hic. et sic predictus legitimatus non
poterit in casu huius. l. testamentum legi
timantis querelare. & an filius legitima
tus dicat nullum patris testamentum si ab
eo pretereatur. videte Jas. in rub. de libe.
& postu. col. j. cum duabus seq. & Dida. ō
segu. d. vol. folio. lxxix. col. iij. & iiij. † In
quibus filius sequatur originem patris.
notat Bar. late in. l. assumptio. §. filius ad
municip. Et an sequatur conditionē pa
tris vel matris. Bar. in. l. fi. §. item rescri
pserunt in scō. eo. titu. de quo dixi in. l.
vij. vers. hinc etiam est qō licet filius supra.
Et per nostram. l. potest determinari. q.
aut saltem facit ad illam. † Ponamus qō
habens maiorcatum aliquos habet con
sanguineos quorum vnus est proximior
ad consequendum maiorcatum qui ha
bet filium legitimatum per subsequēs ma
trimonium maiorem natu alio filio legiti
me nato ante dictum matrimonium. pa
tre istorum mortuo tenens maiorcatum
obijt mortem/an veniet maiorcatus ad
filium legitimatum vel ad legitimuz. & vi
detur qō ad legitimatum: quia in succes
sione consanguineorum nulla est differe
rentia inter legitimatum & natum ex ma
trimonio vt hic. & a fortiori. cum ista. l. lo
quatur de legitimatis per rescriptum aut
premilegium qui non succedunt cum fi
lijs vel descendētibus legitimatis p̄ sub
sequens matrimonium vt hic. & q. nostra
de legitimato per dictum matrimoniuz.
ex quo sequitur qō cum talis legitimatus
sit maior natu p̄feratur filio legitimo fra
tri suo. Pro parte contraria videtur fa
cere. l. xxxviij. infra vbi in casu illius. l. et
per consequens huius. q. semper filius &
sui descendentes legitimi per ordinem
sunum representaturi sunt parentum per
sonam licet parentes in maiorcatum nō
successerint. quod procedit non solum in
successione maiorcatus ascendentibus
sed etiam transuersalibus. d. l. xxxviij. Et
sic. l. ista in hoc versi. pero en todas. loq̄
tur & est intelligenda in alijs casibus quā
d. l. xxxviij. & presentis. q. pro confirma
tione huius partis faciunt que dicam in
seq. q. in vltimo fundamento secūde opi
nionis. Sed quia hec. q. differta sequē
ti. inter alia in hoc videlicet quod hic.
qui vtrūq; habebat filium obijt mortem
anteq; decederet tenens maiorcatum vt
in casu. q. vidistis: & ita videtur nunq; fuis
se acquisitum in maiorcatu ius saltē p̄in
cipaliter filio in matrimonio nato. cuz nō
adhuc maiorcatus ad eius patrem perue
nerat. & hoc facit pro prima parte huius
q. que videtur non indicanda vt sequens
(cuius vltimā partem teneo vt videbitis)
vbi pater filij legitimati p̄ subsequens ma
trimonū & alterius legitime nati habebat
maiorcatum tempore quo eos habuit. et
per consequens fuisse ius quesitū etiam
principaliter filio nato in matrimonio vi
detur. licet posset dici q̄ illi nondū sit que
situm ius formatū. Jas. in. d. §. & quid si tā
tum in. xvj. col. in pan. & hoc est fundamē
tum satis bonū inter alia q̄ in fauorē eius
infra videbitis. positoq; q. d. obiectio cessa
ret p. d. l. xxxviij. vbi ij parētes nō succes
serint i maiorcatu filij & descēdētes legiti
mi p ordinē suū p̄sonā parētū rep̄sentāt:
vt dixi. remanet tamē differētia inter has
q. In quo sic dicendum arbitror quod
quemadmodum dicimus in seq. q. predi
ctū ius filio nato in m̄timonio acquisitū.

ita licet aliter supposita dicta representa
tione filio in matrimonio nato hic. Ta
men si pater proximior non esset, maiora
tum teneat in successione illius tem
pore quo dictum filiū in matrimonio na
tum habuit. & postq̄ per subsequēs mā
monium alter filius legitimatus fuit inue
nitur proximior talem legitimatum pre
ferri crederem. nam tūc temporis maior
& legitimus reperitur, cui videtur dictam
representationem ex parte filij in matri
monio nati non obstare: quia isto vltimo
casu talis representatio consideranda nō
videtur. quoniam ante dictam proximo
ritatem patris in dicta successione que
proximioritas est causa sine qua dicta re
presentatio in proposito nostro esset in
utilis. Jam alter frater legitimatus vtrā
q̄ qualitatez primogenture & legitimita
tis habebat. et principale inspici debeat
l. si in emptione in pan. vbi Bar. notat.
ff. de contrahen. emp. l. si quis. nec cau
sam in pan. ff. de rebus credi. l. j. in pan.
ff. de aucto. tuto. l. namq; aduersa. ad. l.
rho. de iac. quod si non satisfecerit relin
quo cogitandum.

¶ Ulterius in quantū hec. l. in p̄ia par
te equiparat legitimatū per subsequens
matrimoniuz nato ex legitimo matrimo
nio. facit ad. q. tractatam (quam in prece
denti dixi sequentem.) † Quidaz habēs
filium naturalem cum alia contraxit ma
trimoniū ex qua filium legitimū & natu
ralem habuit, postea vxore mortua. cum
illa ex qua naturalem habuerat matrimo
nium contraxit. Utrum filius legitimatus
per subsequens matrimonium preferatur
alteri fratri ex prima vxore nato in succes
sione maiorcatus: et videtur legitimatū
talem preferendum cum illorum in suc
cessionibus equiparatio procedat vt hic.
Secundo facit. ab allusiōe vocabuli lici
te arguitur. l. j. vbi & Bar. ff. de fide instru.
§. est & aliud insti. de dona. de quo p Bar.
in rep. l. oēs populi. in. xxj. col. de iusti.
& iur. sed legitimatus per subsequens ma
trimonium dicitur etiam legitimus: pro
batur hic ibi legitimo/o de legitimo ma
trimonio nascido/o legitimado por sub
siguiente matrimonio. & ibi con los ta
les hijos o descendientes legitimos. de
quo infra dicam. Tertio facit. Certum est
quod qualitas successorum inspicitur tē
pore quo hereditas defertur & non ante
tex. est & ibi glo. & Bar. in. l. non oportet
de lega. ij. sed sic est quod tempore quo
petit maiorcatum reperitur maior & legi
timus. ergo. Quarto facit. Paria sunt quē
esse talem vel ex post facto haberi pro ta
li. l. sed si iulian⁹. §. pinde. ff. ad macedo.
sed ita est quod si iste filius a principio es
set naturalis & legitimus preferreretur: qa
maior. igitur nunc. Quinto facit. Filij le
gitimi & naturales postremo nati exhi
bent reuerentiam primo nato legitimato
subsequenti matrimonio. l. cum quis. C.
de natu. libe. Sexto facit. id iuris est ō to
to quo ad totum. quod de parte quo ad
partem. l. que de tota. ff. de rei ven. sed q̄
filius naturalis legitimat⁹ per subsequēs
matrimonium succedat cum legitimis po
stea natis ex eodem matrimonio equali
ter notum est in. d. l. cum quis cum alijs.
ergo succedit in totum in casu nostre. q.
Et licet. d. l. cum quis loquatur de filijs
habitis ex eisdem parentibus vt ex illa
constat vbi glo. & doc. tamen in proposi
to huius. q. & pro ista parte matrimoniuz
quod fuit in medio nō impedit legitima
ri dictū filiū nālēp subsequēs m̄timoniū.
Bar. in. l. bonorum in. ij. col. rem ratam
habe. Bal. in. d. l. cuz quis. Pau. de Cas.
in. l. pompo. §. quesituz. ff. de acqui. posse.
Jas. remissiue in. l. quotiens in. ix. col. C.
de rei ven. vbi prius dixerat. qō pro ve
ritate est estimanduz vnum quod Bar.
videtur posuisse pro cōstanti. & fuit illud
pro quo allegani vt vidistis Bar. in. d. l.
bonorum in. d. ij. col. vbi refert ita pone
re pro cōstanti Richar. malumb. in qua
dam sua disputatione quam ponit Joan.
And. in mercu. suis. s. in. c. sine culpa de
regu. iur. lib. vj. Septimo facit. Legitima
tus consequitur eas successiones quas ha
bēt qui ab initio legitimi sunt. verba sunt
tex. in. d. auc. quib. mo. natu. effi. sui. §. tri
bus autē versi. reliqui. cola. vij. Octauo
probatur: quia talis legitimat⁹ pōt succe
dere in quo lex & pr̄ permittūt. tex. est in
auc. de incest. nup. §. dubitatum cola. ij. sed
ius permittit primogenitū legitimū habe
re maiorcatum igitur. Nono facit. Cer
tum est quod restitutus filius consequi
tur primū locū etiā in preiudiciū nepotis

Universidad de Deusto
Biblioteca

l.j.§. fi. ff. de contra tabu. sed legitimatio-
est restitutio. probat tex. i. d. auc. qb. mo
natu. effi. legit. §. si qs. versi. liceat cola.
vj. Decimo facit. maioricatus est fauora-
bilis. l. ij. tit. xv. parti. ij. ergo late interp̃-
tari debet iuxta vulgatã regulã odia cuz
simi. de regu. iur. in. vj. Undecimo facit.
de iure habemus q̃ legatarius alimento
rum deportatus z restitutus nõ solũ con-
sequitur futura alimẽta verũ etiam prete
rita. tex. est in. l. is cui. ꝺ ali. z ciba. lega. sic
igitur videtur dicẽdum. q̃ iste legitimat⁹
consequaꝫ non solũ futura cõmoda legi-
timationis. sed etiam preterita que ante
legitimationem accipere non poterat.

¶ Nec obstat dicere q̃ dict⁹ legitimatus
nõ sit vere legitim⁹ sed ficte: z in statutis
verba intelligũtur vere z nõ ficte. l. iij. §.
hec verba in scõo. vbi notat Bar. ff. ꝺ nego.
ges. quod ipse declarauit plene in. l.
oẽs popul in materia interpretationis ex
tensiue ꝺ iusti. z iur. quoniã dupliciter resp̃.
¶ Primo q̃ qñ ius cõe equiparat casuz
verũ z fictũ iuxta. ꝺ. §. filius. l. assũptio ad
municip. idẽ erit in statuto loquẽte de ca
su in quo ius cõe facit dictã equiparatio-
nem: vt declarat Joan. de Imol. in. c. ad
audientiã in prio not. de cleri. nõ resi. iũc
to. c. cũ dilectus co. ti. sequitur Alex. in. l.
j. §. lex falcidia. in antep. col. ff. ad. l. falci.
Feli. in. c. rodulphus. in. ix. col. ꝺ rescrip.
Jas. in. l. huiusmodi §. legatũ. i. iij. col. de
lega. j. Secũdo q̃ qñ dispositũ ita põt cõ-
uenire casui ficto sicut vero z ratio z mẽs
disponendi sic habet locũ in vno sicut in
alio: tũc statutũ habet locũ in vtroq̃ siue
dispositio fauorabilis sit aut odiosa. Sali.
in. l. siue possidetis in. iiij. opp. vel. q. C. ꝺ
proba. referũt Feli. in. ꝺ. ix. col. z Jas. in
ꝺ. iij. col. ¶ Modo in proposito cũ de iure
cõi sint paria nasci legitimũ z p subsequẽs
legitimari matrimoniuz. C. tanta q̃ filij sint
legi. ꝺ. l. cũ qs. cũ alijs. z de iure regni vt
hic cũ simi. dispositũ in legitime natis. vẽ
dicat locũ in legitimatis p subsequẽs mri-
moniũ. Et vtrũ legitimati dicanꝫ vere le
gitimi: z an cõprehendanꝫ sub statuto lo
quẽte de filijs legitimis. videte q̃ refert et
dicit Jas. in. l. cũ acutissimi. C. de fideico.
z in rep. l. si is q̃ pro emptore i. xlviij. col.
cũ ser seq̃. ff. de vsuca. Nota q̃ legitimat⁹
habet suitatẽ. Bal. in. l. eã quã in. j. col. de
fideico. refert z sequit Jas. in rub de libe.
z posthu. in. ij. col. vbi vult q̃ iz Bal. vbi
s. nihil alleget. est tex. pro ꝑdicto suo dic-
to. in. §. j. ubi heredũ suoꝝ iura nãciscun-
tur insti. de heredi. q̃ ab intes. defe. z patet
ex rub. in auc. quib. mod. natu. effi. sui. per
quẽ tex. z rub probaꝫ q̃ legitimati sũt sui
et hñt existentiã suitatis: ex quo seq̃tur rũ
pere legitimatũ testiñ pris si ab eo in illo
ꝑteritus sit. cũ suus ꝑteritus procul dubio
rũpat testiñ. l. gallus. §. in oib⁹. et. l. inter
cetera. de libe. et posthu. et isti. de exhere.
libe. i p̃n. et sic filij legitimati ꝑteritu pre
in testõ habẽtus dicẽdi nullũ ꝺ iure ciui
li et ius cõtra tabulãdi de iure ꝑtorio. tez
habẽt querellã inofficiosi testi si fuerint sine cã
exheredati. Bal. in. l. cum in adoptionis in
p̃n. in fi. col. C. de adop. et in addi. Spec.
in tit. de succes. ab intesta. versi. sed an le-
gitimato ꝺbeatur legitima. Bal. et Ang.
in. l. certũ. in p̃n. per illũ tex. ꝺ in iust. rup.
Alex. remissiue procedẽs i. ꝺ. rub. de lib.
z posthu. vbi dicit q̃ ista est magis cõis
opinio. ita etiam tenet ipse Alex. in cõsi.
cxxxix. prime partis. incip. elegãter fuit
consultũ. vbi etiã dicit q̃ ista est cõis con
clusio: et in cõsi. vltio incip. perlectis ver
bis legitimatiõis circa fi. vol. v. ¶ Quã cõ
munẽ cõclusionẽ inq̃t Jas. in. ꝺ. rub. in. iij.
col. se cõfirmare vltra scribẽtes mediꝰ de
quib⁹ ibi per eũ. que addo q̃stioni quam
supra proposui. s. an filius legitimatus
dicat de iure cõi nullũ pris testiñ si ab eo
ꝑtereatur. Jasoq̃ referẽs. ꝺ. doctri. Bal.
in. ꝺ. l. eã quam in. ꝺ. j. col. ait ibi in. v. col.
in p̃n. q̃ alibi nõ legit. quã diligẽter nota.
Fz eũdẽ Jas. in. l. q̃ se pris in. iij. col. C. vn
de libe. ibi subdentẽ. qa nõ recolit alibi se
legisse q̃ legitimat⁹ cẽseatur suus heres
et succedat tãq̃ suus. Iz tex. in §. g̃naliter.
ꝺ. auc. quib. mo. natu. effi. sui cola. vij. di-
cat q̃ legitimat⁹ bene trãsit in potestate le
gitimãs pris. de quo diffuse p Car. alex.
in rep. c. p venerabilẽ q̃ filijs sint legiti. sed
q̃ sit sin⁹. Jas. terũ dicit in. ꝺ. iij. col. q̃ ali
bi nõ legit ꝑter Bal. ipse etiaz refert Bal.
(vbi s.) in rep. ꝺ. l. si is qui pro emptore. i
xliij. col. vbi pro Bal. allegat. ꝺ. §. j. in p̃
notatis verbis. insti. de here. que ab intes.
defferũ. et. ꝺ. rub. ꝺ. antẽti. qb. mo. na. effi.
sui. et. ꝺ. versi. seu. §. liceat. ibi et suos de ce
tero et sub potestate habere. ꝺ. auc. quib.

mo nat. effi. legi. cola. vj. Hãc partẽ tenet
Jas. in. ꝺ. l. quoniã in. ix. col. in p̃n C. de
rei ven. dicẽs esse veritatẽ q̃ dictus legiti
mus nõ ꝑfertur sed alius legitimat⁹. z q̃
ita tenuit Pan⁹. in cõsi. lxxxiij. incip. vi
detur prio dictã donationẽ i. j. volu. post
Joã. An. in. ꝺ. regula sine culpa. de reg.
iur. lib. vj. z q̃ idẽ tenet Mic. de Peru. ad
uocatus cõsistorialis in suo tractatu suc-
cessionũ ab intestato in. iij. col. z fortasse
meus codex Jas. in hoc dicto vicium im-
pressoris patiꝫ. Istã etiã partẽ reputat ve
riorẽ ¶ Mõtal. in. l. vna lib. j. ti. iij. fo. xo. ll.
in antepe. col. pro parte p̃raria facit. Ha
bemus q̃ solẽnitas req̃sita in actu debet
p̃cedere actũ. l. si qs imbi bona. §. insiuz
ff. de acq̃. here. sed sic q̃ ad hoc vt ꝑferaꝫ
req̃rebaꝫ legitimationẽ p̃cessisse natiuita
ti ffris legitimi q̃ nõ p̃cessit. in. q. ꝓposita:
vt ex illa cõstat. Secundo. in maioricatu
duo req̃runtur. primũ. q̃ sit filius legitimus. scõm q̃ sit maioz. ꝺ. l. ij. titu. xv. parti.
ij. qõ est intelligendũ vno z eodẽ tpe. pro
bat tex. quẽ ad hoc ibi notat Bar. in. l. nã
hoc iure. §. sed si alter. de vulga. z pupi. l.
fi. cũ simi. C. de senten. z interlo. oim iud.
q̃ duo nõ interuenerũt vno z eodẽ tpe in
isto filio legitimato. Tertio. iustum enim
semp cõsiderat iustitiã vt p titu. z insti. de
iusti. z iure. sed si iste legitimatus in maio
ricatu succederet. defraudaretꝫ pria vxor
q̃ forte maioricatus spe vẽturi filio suo cõ
traxit matrimonium cuz illo de cuius ma
ioricatu loquimur. z etiã fortasse per hoc
secũ dotem traxit ampliorem. ¶ Quarto
faciunt iura in. l. fideicõmissum. de cõdi. z
demõs. z in. l. si ita qs. §. is cui. de lega. ij.
in quibus dicitur quod appellatiõe filio
rum veniunt legitimi z naturales. sed le-
gitimatus per subsequens matrimonium
non proprie dicitur legitimus. licet in ve
ritate sit legitimus: vtrumq̃ probatur in
ꝺ. c. tanta. qui filij sint legitimi: z hic ibi le
gitimo/o de legitimo matrimonio nasci
do/o legitimado por subsiguiente matri
monio. Et q̃ sit legitimus probatur etiam
hic ibi. con los tales hijos o descendien-
tes legitimos. que verba supra retuli. ad
idem facit. l. ij. titu. vj. lib. iij. fo. xo. ll. pro-
batq̃ bene. l. j. versi. otrosi titu. xiij. parti.
iij. z statur cõmuni vsui loquendi. Bar.
licet in alio proposito in. l. talis scriptura
de lega. j. in. q. an appellatione pecunie
contineantur omnes res de qua videtur
tex. in. l. ij. C. de consti. pecu. vbi dicit. q̃
veteres appellatione pecunie oẽs res si-
gnificari diffinũt qõ Bar. in. ꝺ. l. talis scri
ptura nõ placet dicẽdo q̃ forsan fz cõem
vsum loquẽdi talis cõprehensio nõ ad-
mittitur z respõdet ad. ꝺ. l. ij. de q̃ p Imo.
z Jas. in. ꝺ. l. talis scriptura. Et non solum
statuta fauorabilia: sed etiã penalia z sic
odiosa intelliguntur fm cõem vsuz loquẽ
di. Bar. in rub. ff. de ope. noui. nũcia. vbi
z Jas. in. iij. col. in versi. tertia conclusio.
Bar. quam secundũ Jas. ibi diligẽter no
ta. z subdit hanc regulam notandam. de
qua per glo. z Bar. in. l. libroz. §. quod
tamen de lega. iij. z in. l. labeo de supel.
lega. z in. l. libelloz. §. sed si aliud in fi.
ff. de accusa. z moder. in. ꝺ. rub. vbi Jas.
in. ꝺ. iij. col. in fi. inquit se tenere. ꝺ. con-
clusionem Bar. que est vera z cõmunis
quod in. ll. z statutis attendi debeat cõis
vsus loquendi z ille preferatur cuicũq̃
propriae significationi. pro qua conclusio
ne dat Jas. tex. optimũ fz eũ in. ꝺ. iij. col.
in fi. in. c. q̃uis. ibi vsus tñ obtinuit. z ibi
Abb. z Ant. de verb. signi. Ad idẽ est bo
nus tex. in. c. quãq̃. ij. q. vij. z iuris cõsul-
tus attẽdit vsuz loquẽdi in. l. vt alphenus
l. anniculus in p̃ma. z. l. in vulgari in fi. ff.
de ẽbo. signi. cui cõclusioni nõ obstãt p̃
batiões adducte p Ludo. ro. cõtra eã in
ꝺ. rub. quibus respondẽt Alex. z Jas. ibi.
¶ Hinc est q̃ Iz ꝓprie nepos ꝺr ex filio vel
filia procreat⁹. l. iurisco sultus. §. nepos. ff.
ꝺ gradi. z in nulla parte iuris nostri repe
ritur q̃ fili⁹ fratris dicaꝫ nepos. ita Bar.
dicit se credere in. l. si instituta. §. de inoffi-
cioso. ff. de inoffi. testõ. tamẽ ex cõi vsu lo
quẽdi appellatiõe nepotis venit filius ffris
z sororis. ¶ Notat Abb. ex tex. ibi cũ iurib⁹
per eũ primo allegatis. in. c. ij. in. j. col. de
arbi. Idem voluerat Bal. in. l. vxor. in. j.
col. C. qui accusa. nõ p̃t. signat rationem
quia cõis vsus loquẽdi non min⁹ operaꝫ
q̃ vera z stricta vocabulorũ significatio.
allegat notata in. ꝺ. l. libroꝝ. ꝺ. §. quod
tamen. z. ꝺ. l. vt alphenus cum alijs. Et
q̃uis materia odiosa appellatiõe nepos
non veniat filij ffris mero iure ispecto tñ
p cõem vsuz loquẽdi ꝓpehẽdiꝫ filius ffris
q̃tũcũq̃ mã sit odiosa. Joã. and. i. c. fun-

Universidad de Deusto
Biblioteca

damenta. de elec. lib. vj. in nouel refert et sequitur Abbin. d. c. ij. in. d. j. col. vbi ait. q hoc dictū semp fuit secut⁹. q̄q̄. Fede. cōtrariū senserūt. cōsi. xxxviij. aut. xxxix. naz in omni dispositiōe q̄tūcumq odiosa z restringibili debem⁹ facere interpretationem ſm cōem vsum loquēdi. Abb. i d. j. col. ad qō ibi allegat. Idē notat ipse in. c. per tuas in. ij. col ō proba. vbi oīmodo videatis Feli. in. ij. z. iij. col. z aliqua p Soci. in. l. cuz vir. de condi. z demonſ. Quinto quia diuersa sunt quē esse legitimum vel legitimatū. glo. est in. l. j. ad municipa. Cōfirmo. nā si idē essent nō diuerso noie nuncuparētur, argu. l. si idē. C. de codi. Cōfirmo scōo. per tex. in. d. c. tanta ibi legitimi habeātur: ergo vī q non sint vere legitimi: quia si vere legitimi essent dixisset ille tex. legitimi sunt. Et aduerte q loquit in legitimatis p subsequēs mrimonium: z ita in ꝓposito. q. ꝓposite. Sexto q̄ñ licet deportatus z restitutus recuperet bona. l. j. C. ō sentē. pa. l. ij. tit. xxxij. parti. vij. nō tñ recuperabit q̄ sunt in aliū trasiata. Bar. p glo. in arg. ibi in. l. gallus. ℌ. z q̄d si tantū in fi. col. de libe. z posthu. vbi z alij. precipue moderni. Bar. Bal. Ang. z Saly. in. l. fi. C. de sentē. pas. Sed legitimatio est restitutio vt dixi allegādo tex. in. d. auē. quib. mo. natu. effi. legi. ℌ. si q̄s. versi. liceat cōla. vj. igitur q̄uis recuperet bona. ſ. successionē nō tñ ius translatum matoricatus q̄ō filius ex prima habebat vxore. Septio pro hac parte facit. d. l. xxxviij. ibi. hijo/o nieto/o descēdiente legitimo. z ibi descēdientes legitimos. q̄ verba volūt. q illis existēt⁹ in successiōe matoricatus legitimatus quocūq modo nō veniat. q̄ō est verū in oibus legitimatis vt probat hic. preterq̄ per subsequēs mrimonium. z etiā in eis si legitimatio superuenit natiuitati legitimi vt in nra. q. ꝑfertur legitimus legitimatis p subsequēs mrimonium matorib⁹ natu seu prius natis q̄ō idē est. Et idem erit si legitimatio p subsequēs matrimoniuz fuit post conceptionem legitimi licet ante illius natiuitatem. Adducor ad hoc. Prio. quia sicut datur bonorum possessio contra tabulas filijs iam natis ita posthumis. tex. est in l. j. ℌ. hec autē clausula z ibi Bar. ff. de bo. posse. cont. tabu. idē Bar. in. l. filio prete

rito. in. iij. col. de in iust. rup. irri. q̄ testō. Scōo nam posthumus habet querelā inofficiosi testamēti sicut iam natus. tex. est z ibi Bar. in. l. posthumus. in ꝑn. ff. de inoffi. testō. Tertio. sicut ꝑteritione filij iā nati rūpitur testiñ z nihilomin⁹ bonoꝝ possessio cōtra tabulas intētari pōt vt per tutu. de libe. z posthu. z. C. de libe. prete. de bono. posse. con. tabu. ff. z. C. z. ff. de iniusto. rup. tes. ita natiuitate posthumi p̄teriti. l. posthumo nato cū simi. C. de bono. posse. cōi. tabu. Quarto. pf pōt dare tutorē posthumo sicut iā nato. ℌ. cū antē. insti. de tute. Alias q̄z probatiōes poterā adiungere. quas omitto. nam eas inuenire esset magis laboriosum q̄ subtile: vt dicit glo. in. l. j. ff. solu. ma. Ratio predictoruz est: quia qui in vtero est habetur pro nato quo ad sui cōmoduz. l. qui in vtero. de statu. homi. Et postq̄ scripseram proxima dictum. anteq̄ illud probarem. cognoui sustineri non posse: quia si legitimatio per subsequens matrimoniū fuit post legitimi conceptionem. debet etiam esse post eius natiuitatem: z non potuit esse ante. nam alias sequeretur. q legitima vxore viua contraxit matrimonium cum illa ex qua habuerat dictum filium naturalem. quod est insonum z absurdū. Hanc secundam partem tenent Bal. in d. l. quotiens. C. de rei ven. z in. l. imperialis. ℌ. his illud. versi. z ideo si sit consuetudo. C. de nup. et in. l. eam quā. in. ix. col. de fideico. et i volu. statuto. fo. lxviij. col. j. et incipit statutum primogenitus. Saly. et Paul. de Last. in. d. l. quotiens. Ant. de But. in. d. c. tanta. Ang. et Imo. in. l. his verbis. ℌ. interdum. ff. de here. insti. Imol. in. l. si alienum. ℌ. in extraneis. ff. eo. Ang. Pau. de Last. et Alex. in. d. ℌ. et quid si tantum. vbi etiam Jas. in. xvj. col. quia legitimatio nō trahitur retro ad preiudicium iuris tertij. Bal. in. l. j. in fi. C. de iure. aur. annul. et in. d. l. eam quaz in. ix. col. Saly. in auē. item si quis. C. de natu. libe. et in. l. adoptio. C. de adop. Ant. de But. in. d. c. per venerabilem qui filij sint legi. Ista est conclusio Jas. in. d. ℌ. et quid si tantū. in. xv. col. in fi. vbi inqt secundam conclusionem esse q quo ad ea que sunt alteri preiudicalia et sic in re iam alteri quesito legitimatio nō trahit

retro: p quo allegat iura de qnibus ibi p eum: z sic si filius naturalis primo nat⁹ legitimatur post natiuitatē filij secundi legitime nati nō prefertur in successione regni vel alicuius alterius matoricatus stā te consuetudine q̄ primogenitus succedat in regno aut matoricatu: quia si legitimatio traheretur retro faceret preiudiciū legitime nato: licet posset dici q legitimo nondū sit q̄sitū ius formatū. dixi. Predictam secundā partē etiam tenet Jas. in. d. l. si is qui pro emptore. in. d. rep. col. lj. col. Et quia in duobus locis Jaso. tenet istā partem vt vidistis: credo q etiam tenuit hanc partē in. d. l. quotiēs. C. de rei ven. in. ix. col. in prin. licet ibi pro prima illū allegaui in superioribus. Confirmo: quia ipse ī dictis duobus locis. ſ. in. d. ℌ. z quid si tantum. in. d. xvj. col. z in. d. l. si is qui pro emptore. in. d. rep. in. d. lj. col. postq̄ retulit Bal. Saly. z Pau. ō cas. tenentes hanc secūdā partē in. d. l. quotiēs ilico subdit se ibi dixisse: z ideo putarem meū librū Jasonis in. d. l. quotiens patiuitū impressoris. vt supra dixi. Et q̄uis Abonial. reputat veriorē primam partē ī d. l. vna. tutu. iij. lib. j. fozo. ll. vt dixi i probationibus dicte prime partis. tamē sibi contrarius tenet istā secundā bis. in. l. ij. titu. vj. lib. iij. fozo eo. quam etiā tenet (referens Joan. an. in mercuria. in regula si ne culpa de regu. iur. lib. vj. notabiliter z copiose loquentē) in. l. j. titu. xiij. par. iij. quam. q. diffuse disputauit Marti. lau. in tracta. de primogenitura per septē chartas. z Marianus in suo trac. de primogeni. Alex. in. q. per illum disputata incip. Sigismundus rex Romanoꝝ. in. iiij. dubio. Fran. cremen. consilio alias singulari aut not. fo. Hanc partē tenet Joan. lecerier. in suo trac. de iure primogenitu re. q. xiij. lib. j. vbi pro vtraq̄ parte hanc altercat. q. z tenet pro conclusione istam vltimā. videlicet q filius primogenit⁹ legitimatus per subsequens matrimoniū ī ā extante legitime nato ante predictā legitimationē non preiudicat in iure primogeniture dicto legitime nato: vbi etiā circa hunc passum alias duas ponit conclusiones: ✝ quarum vna est q primogenitus per subsequens matrimoniū legitimatus prefertur secūdo genito legitime

13

nato post matrimoniuz ex quo secuta fuit legitimatio. Probatur: quia tēpore natiuitatis secundo genit⁹ iam ille primogenitus vtranq̄ qualitatem primogeniture z legitimatus habebat. ✝ Altera conclusio est / q inter naturales matrimonio legitimatos nullis alijs legitimis ex tantubus etate maiori ius primogeniture debetur. per. d. c. tanta. stante dicta consuetudine q primogenitus succedat i regno vl altero matoricatu. Aduerte q illa quatuor motiua cum ratione que supra signaui in fauorem posthumi. faciūt ad. q. xxj. quam ponit. d. Joā. lecerier. d. trac. z lib. ſ. ✝ vtrum stante consuetudine q extantibus masculis femina ius p̄mogeniture habere nō possit si femina semel admissa fuerit ad dictū ius superueniēte masculo perdat illud: quam ibi arguit ad vtramq̄ partem z resīdet q superueniente masculo non excludatur femina: que pars mihi non placet. Primo per ea que ipse ibi dicit pro masculo superueniente. Secundo predicta quatuor motiua seu probationes cum predicta ratione iuncta positione casus dicte. q. vbi dictus Joan. lecerier inquit, pone casum q postq̄ femina accepit possessionē coz que iure p̄mogeniture debebātur apparuit posthum⁹ z sic stante dicta cōsuetudine femina precedictam accepit possessionem z postea superuenit posthum⁹. Nec obstat argumētum per illum ibi factum ex dicto. Bar. i l. fi. ℌ. quando impendenti. ff. ad tertullia. quia dicere per illud ergo a contrario femina que semel successit in iure primogeniture deficientibus masculis perpetuo z irreuocabiliter ius primogeniture obtinebit: durū esse videtur: nam ex dicto argumēto seq̄retur correctio vī saltē cōtradictio dictoz iurium: de quibus in predictis motiuis cum illoz supradicta ratiōe: essetq̄ contra Bar. in. d. ℌ. quando impēdenti: volentem q stante statuto (de quo ibi loquitur) extantibus masculis tēpore mortis patris semper erit exclusa. Preterea quia posito q. d. argumentum esset verum. ſ. q femina que semel successit in iure primogeniture. ꝛc. vt. ſ. nō tñ in hac q. in qua femina non potuit succedere in iure primogeniture: quoniā non deficiebat masculus: q̄uis posthum⁹: qui supue

Universidad de Deusto
Biblioteca

nit: vt ex ea constat. Hec etiã obstat respõsum Cardi. mediola. ad tex. i. c. vnico. ó co q̃ sibi vel heredibus suis. in. vsi. feu. (qui tex nimis mee opinioni fauet) vbi tenendo partem quã dixi tenere. d. Joan. lecerier t dicens illam esse cõmunẽ opinionem ait q̃ ille tex. non obstat: quia in q̃ nostra pure t simpliciter sine vlla conditione vocat femina ad tale ius: refert t sequit̃. d. Joan. in. d. q. lib. t trac. supra dic. quoniã respon. q̃ etiam in hac. q. nõ pure t simpliciter et sine vlla conditione ad tale ius femina vocatur: immo conditionaliter: vt in. d. c. vnico. vbi glo. p illõ vult q̃ masculus superueniens excludat germanã suã a feudo quod ad eam trãsitũ fecerat: quod est mirabile scõm. d. glo.

¶ Sequitur recapitulatio legis vndecime.

1 ¶ Filius ille dicitur naturaliter natus q̃ nascitur viuus totus non declinans ad monstrum aut prodigium: viuatq̃ .xxiiij. horas naturales post illius natiuitatem t baptizetur.

2 ¶ Transmissio est quedam successionis progatio eiusdem nature t forme.

3 ¶ Partus naturalis ille dicit̃ de iure canonico qui viuus baptizatus fuit.

4 ¶ Nati neq̃ procreati videtur q̃ mortui nascuntur: quia nunquam liberi appellari potuerunt.

5 ¶ Mulier grauida tenetur petere curatorem ventri.

6 ¶ Viginti t quatuor hore naturales faciunt diem naturalem continentem etiã noctem.

7 ¶ Dies artificialis habet horas .xij.

8 ¶ Dies consideratur secundum consuetudinem locorum.

9 ¶ Mortuus sine baptismo quare nõ succedit.

10 ¶ Partus quando dicatur legitimus.

11 ¶ Natus post decẽ menses mortis mariti non admittetur ad eius hereditatez: de quo videatis hic.

12 ¶ Mulier post duos dies post mortem primi mariti accepit scõm. t infra. ix. aut. x. mẽsem peperit ita q̃ partus potest eẽ primi viri: potest etiã esse secundi: cui⁹ iste partus dicetur.

¶ Adulterẽ parere in. xij. vel. xiij. mensibus quandoq̃ contingit sed raro. 13

¶ Tempora multiplicis partus. 14

¶ Nepos natus post decẽ menses a die mortis filij iudicatur adulterin⁹ nec auo succedit. 15

¶ Ex ista vt precedat sufficit q̃ partus nascat extra tẽpora: in q̃bus partus dicitur naturaliter nat⁹ habita cõsideratione absentie mariti: de quo videatis hic. 16

¶ Mulier si ante cõtractũ matrimoniũ habet lac in mamillis: sequitur q̃ est corrupta t pregnans. 17

¶ Partus cognoscitur naturalis vel abortiuus ispecto tpe cõtracti matrimonij t forma part⁹ t hoc medico⁹ iudicio. 18

¶ Liberi non sunt qui contra formã humani generis conuerso more pereant. 19

¶ Partus monstruosi idest contra naturam seu formam hominum: non dicũtur esse legitimi. 20

¶ Homo non est qui non habet formam hominis. 21

¶ Monstrum t prodigium quid differant. 22

¶ Occidens monstruosos vel prodigiosos an teneatur pena homicidij. 23

a Por euitar.) Diuido presentem. l. in duas partes. Prima i prin. vsq̃ ibi. Pero. Secunda ibi. Circa primaz. de iure cõi habemus q̃ ille dicitur filius naturaliter natus: qui nascitur viu⁹ licet postea statim ó cedat duz tamen ad monstrum nõ declinet vel p digiũ. l. vxoris. l. q̃ó certatum. C. de posthu. her. instit. natiõe cui⁹ si fuit p̃teritus testiñ ipso iure rũpitur quãmis natus viuus illico decedat. l. j. co titu. t vol. cuz d. duab⁹. ll. t simi. Bal. i. l. ij. in. ij. col. versi. ꝓterea predicta. C. de libe. prete.

Por euitar⁹ muchas duda q̃ suele ocurrir cerca de los hijos q̃ mueren rezien nascidos sobre si son naturalmente nascidos, o si son abortiuos/or denamos y mandamos q̃ el tal hijo se diga q̃ naturalmẽte es nascido, y q̃ no es abortiuo, quãdo nascio biuo todo, e q̃ alomenos despues de nascido biuio veynte y q̃tro horas naturales, e fue baptizado ante q̃ muriesse, e si ó otra mãera nascido muri dẽtro ól dicho termino/o no fue baptizado mandamos q̃ el tal hijo sea auido por abortiuo, e q̃ no pueda heredar a sus padres ni a sus madres, ni a sus ascendientes.

Ubi si uiuit per horam naturalem: et sic ille, postea moritur cecidit. Et manibus obstetricis decidit.

1 quod corrigitur hic vbi requritur † q̃ nascatur viuus totus (non declinãs ad mõstrum aut prodigiũ. d. l. quod certatũ) viatq̃ .xxiiij. horas naturales post illius natiuitatem t baptizetur: tunc succedit et transmittit vt hic. t. l. iij. titu. vj. lib. iij. foro. ll. t si fuerit preteritus natione ei⁹ rũpitur ipso iure testamẽtũ: iuxta opinionẽ Bar. t alioz in. l. filio preterito. i. iij. col. versi. secũdo est videndum. de iniusto testõ. vbi t Ang. Bal. i. d. l. j. C. de posthu. here. instit. t i. l. j. C. de codi. t per scribẽtes in auct. ex causa. de libe. prete. Si tamen non concurrunt qualitates de quibus hic: sequitur q̃ non rũpetur: nec succedit neq̃ transmittit: nã qui nihil habet nihil transmittit vt. l. cum antiquioribus. i fi. vbi Bal. in fi. col. per tex. eius t ibi alij. C. de iure de libe. Bar. in. l. fi. ℌ. quando impendenti. in. ij. col. ff. ad tertullia. vbi ad hoc allegat. d. l. cũ antiquioribus. † Confirmo predictã rationẽ. trãsmissio est quedam successionis prozogatio eiusdez natiuitatis t forme. vt. l. j. C. de his qui ante apertab. si enim iste tanq̃ abortiuus non succedit nec transmittit: nam si deficit principale, i. successio: deficiet accessoriũ quod est successionis prozogatio. l. cum principalis cum simi. ff. de reg. iu. Cõfirmo secũdo: in filio nato t ante tempo⁹ defuncto: non est añ tpsius in potẽtia effectuali ad aliquod deductum: volũt. Bar. t Bal. in. d. l. vxoris. sed q̃ nõ habet ius succedendi non succedit: patet. t qui nõ succedit adire nõ potest: patet etiaz t probatur. i. l. nolle adire ff. de acqui. here. et sine aditione non fit transmissio. l. si fratris. versic. quod si. t. l. quoniam sozorem. C. de iure deliberẽ. t est ratio quia testamẽtũ ex quo non est adita hereditas est caducum. Bal. in d. l. si fratris. in prima col. in fi. vbi ait q̃ ideo successio pertinet ad venientes ab intestato. allegat. ℌ. proximus. insti. ó legi. agna. succes. Quod enim dixi: sine aditione non fit transmissio: intelligendum est nisi inter liberos. d. l. j. C. de his qui. ante aper. tab. l. vna. ℌ. in nouissimo. de cadu. toll. vbi inqt Bal. loquẽs i materia feudoz̃. i xõsi. qd eni si nõ vixit/q̃ si nõ vixit nisi p vnã horã nõ obstat tanq̃ natus qui ita cito moritur: quod facit ad materiam istius. l. † De iure canonico habet: q̃ ille dicatur naturalis partus q̃ viuus baptizatus fuit. c. nam t ego. de xbo. signi. qõ etiã voluit. d. l. iij. titu. vj. lib. iij. foro. ll. nõ autem dicũt requri vitã ad minus. .xxiiij. horaz̃ naturaliũ ab ortu suo. vt hic requiritur. ideo recurrebat ad ius cõe. s.

2 3 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ nascatur vinus totus: ⁊ q̄ non declinet
ad mōstrū vel prodigiū. Lex enim. xviij.
titu. j. lib. iiij. fozo juzgo. ait q̄ ille dicit̄ na
turaliter natus: q̄ natus viuit p decē ⁊ ies
⁊ sint baptizatus. Sed hic requirūtur. pri
mum q̄ nascatur vinus totus. quod de iu
re cōi habebamus in. d. l. quod certatum.
ibi perfecte natus. ⁊ melius postea dū di
cit si vinus ad orbē totus processit. † Mā
qui mortui nascuntur neq̄ nati neq̄ pro
creati videntur: quia nunq̄ liberi appel
lari potuerūt. verba sunt. l. qui mortui. ff.
de verbo. sig. d. l. vrozius. i prin. ⁊ ibi glo.
ff. posthumi. versi. ideoq̄. vbi etiā glo. in
sti. de exhere. libe. Ad idem quoq̄ glo. i
l. posthumo. in verbo bonoz. de colla. et
pro parte natus q̄uis vocē emittat vl̄ vi
uus appareat non dicitur naturaliter na
tus. ꝓbatur in. d. l. quod certatum. in. d.
verbo totus: ⁊ hic in eodem verbo licet
hispano vulgari: ⁊ ita non sufficit aliquē
esse natum pro parte nisi totus sit natus.
Contra tex. in. l. quod dicitur in ſcō res.
de libe. ⁊ posthu. vbi inquit q̄ si non inte
grum animal editum sit: cū spiritu tamen
adhuc testamentū rūpitur: quia etiaz tūc
dicitur filiū esse natū. d. l. quod dicitur in
prin. que per consequens corrigit. in. d.
secundo resp. per hanc vt vidistis. Posi
toq̄ q̄ qui in vtero est habetur pro nato
quo ad sui cōmodū. l. qui in vtero de sta
tu homi. ex quo sequitur q̄ nomine filio
rum contineatur ille q̄ est in vtero. Bal.
in specie in. l. precib⁹. in. vj. col. de impu
be. ⁊ alijs. vbi dicit q̄ tex. in. l. ij. ff. filijs an
tem. ff. ad tertul. interpretatur: q̄ nomic fi
liozum. ⁊c. vt dixi: quia in eo cauetur † q̄
mulier grauida tenetur petere curatozem
ventri. Bal. in. d. vj. col. Jdē notat Bar.
in. d. ff. filijs. versi. quid si curatozes. quez
versi. legit pro. ff. quod secūdum eum ibi
est perpetuo mēti tenēdum: tū in materia
istius. l. appellatione filiozū non venit q̄
est in vtero nec qui nondum natus est to
tus. probatur i ea. ⁊ in. d. l. quod certatū.
vbi per illā notat Bal. q̄ aliud est de ven
tre exire ⁊ aliud exisse: quia ille qui exit
potest interim mozi: sed non ille qui exi
uit: quod facit ad multa vt enidēter appa
ret. Bal. vbi supza: ⁊ ita qui exit nō succe
dit/ sed qui exiuit vt hic. Secundū requi
situm est q̄ post natiuitatem viuat ad mi
nus. d. xxiiij. hozas naturales: † q̄ faciūt 6
diem naturalē continentē etiam noctē. l.
more Romano. ff. de feriis. glo. est. i. l. ij.
ff. si. ff. de vbo signi. qui dies incipit a me
dia nocte. d. l. more. quod est verum mo
re romano vt ibi. vbi ⁊ notat glo. que sub
dit: nā Athenienses ab occasu. Babylo
nij ab ortu. Arabes a meridie. † Dies ar 7
tificialis habet hozas. xij. glo. ⁊ Bar. i. d.
ff. si. si crescit aut decrescit vel non estate
aut hyeme: videatis glo. ⁊ Bar. vbi. s. q̄
secundū Romanā ecclesiam incipit a ma
ne vsq̄ ad vesperas. d. glo. in. d. l. more.
que ad hoc allegat. de cuius materia vi
dete glo. in. c. ij. de feriis: vbi inter alia di
cit † q̄ secundū cōsuetudinē locoz̄ cōsi 8
deratur dies. probat tex. i. c. vtinā. lxxvj.
distin. quem allegauit. d. glo. Jn quo se
cundo hec. l. deuiat a iure cōi. seu illō co
rigit. quia in. d. ll. vrozius ⁊ quod certatū.
(vbi ⁊ Bar. Bal. ⁊ alij.) dicitur q̄ abortiuus
partus non rūpit testamentū: secus si
nascatur vinus totus ad monstrum non
declinans vel prodigiū q̄uis statum de
cedat. Exorbitat etiā a iuribus. d. c. nam
⁊ ego. ⁊. d. l. iij. fozi. ll. aut corrigit illa. in
quibus solū requiritur q̄ nascatur vinus
⁊ baptizetur. Et a. d. l. xvij. (vel illam cor
rigit) fozi juzgo. vbi requiritur q̄ natꝰ vi
uat per decem dies ⁊ sit baptizatus. Ter
tiū quod requiritur est baptismū. hoc nō
est secundum ius cōe ciuile: nam in. d. ll.
vrozius ⁊ quod certatū. sufficit q̄ partꝰ na
scatur viuus totus ⁊ q̄ ad monstrum non
declinet aut prodigiū: ⁊ in eis de baptis
mo mentio non fit. Sed in hoc cōcordat
cū. d. c. nā ⁊ ego ⁊. d. ll. fozi. ll. ⁊ iuz. † Et 9
q̄re mortuꝰ sine baptismo nō succedit. vi
de. in. xvij. fozi iuz. Aduerte q̄ vſ sibi cō
traria presens. l. que cū primū posuit tria
necessaria vt partus sit naturaliter natꝰ.
postea inquit/ e si de otra manera nasci
do muriò dētro del dicho termino o no
fue baptizado. ⁊c. vsq̄ exclusiue ad versi.
pero si. ex quibus verbis videtur q̄ si nō
moritur intra dictū terminū. xxiiij. hoza
rum naturaliū ⁊ baptizatus fuit: licet na
scatur aliter: ⁊ per consequens nō vinus
totus q̄ sit naturaliter natus ⁊ non abor
tiuus. Nam dictio aliter volens idem q̄s
e si de otra manera est qualitatis. ter. est
in. l. j. ff. quod autē. ne quid in flumi. pub.

4

5

vbi etiam notat Bar. q̄ quando a. l. pro
fertur aliquid cū qualitate aliqua: vtrūq̄
probari debet. s. illud ⁊ qualitas eius: al
legat. ff. ait pretoz eiusdem. l. facit. l. pretoz
in secunda. ff. docere. ff. de vi bono. rap.

Quā obrem
est dicendū
q̄ itētio isti⁹
l. in hoc fuit
⁊ aperte vult
q̄ sicut i pria
parte locuta
est ponendo
dicta tria af
firmatiue et
coplatiue ad
hoc vt partꝰ
dicatur naturaliter natus ⁊ copula facit
q̄ regulariter requiratur vtrūq̄ copula
tum ad sui veritatez. l. si heredi. cū simi.
vbi et Bar. ff. de condi. insti. ita postea i
vſi. e si de otra manera. ponit cadez tria
negatiue per disiunctiuā determinās cō
trarium in quolibet casu disiunctiue: qa
vno cessante predictoq̄ trium que adesse
partus naturalis requiruntur: dicitur ab
ortiuus vt hic: ⁊ quia ex quo ad successio
nis substantiā plura requiruntur. defect⁹
alicuius totum vitiat: alias totū deficere
facit. l. si vnus. cum concoz. C. de testa. ⁊
sic non fuit necesse ponere materialiter
disiunctiuā inter verbum 'nascido ⁊ mu
rio: nā intelligitur substātialiter: quoniā
alias esset de directo contradictio insolu
bilis. d. prime parti ⁊ iuri cōi vt ex supiori
bus constat. Soluo ⁊ secundo breuiter
⁊ ad destructionē dicti argumenti: qa vi
uere dictū terminū non infert q̄ natꝰ fue
rat vinus totus: patet hic.

4 Pero si) por abseṅ
cia del marido, o
por el tiempo ỹl ca
samiento claramē
te se prouasse q̄ na
scio en tiempo que
no podia biuir na
turalmente: māda
mos que aunq̄ cō
currā eñl dicho hi
jo las q̄lidades su
so dichas que no
sea auido por par
to natural.

b ¶ Pero si) Pars hec discrepat a prima
vsq̄ exclusiue ad. d. versi. e si de otra ma
nera. in iure ⁊ in facto. probatur hic'. qa
dictio pero vulgariter hic posita que ser
mone latino appellatur: sed quādo venit
sine ⁊ aduersatur in iure ⁊ in facto. Bar.
in. l. nam cum vterq̄. ne quis eum qui in
ius voc. dixi plenius in. l. j. supza. Et vt
ista pars intelligatur primo dicā † quan
do partus dicatur legitimus: vt cognito
legitimo cognoscatur illegitimus: nam
vno de contrarijs cognito: ⁊ reliquū co
gnoscitur cum eorum eadem sit discipli
na. l. Pomponius. ff. sed et is qui. ff. de
procu. l. j. in princi. ff. de his. qui sunt sui
vel ali. tur. instim. in princi. eo titu. ⁊ de
tutel. in princi. illo vol. insti. Jn sex men
sibus ⁊ vno die perfect⁹ nascitur partꝰ ⁊ No. sequentia
habetur ꝓ le
gitimo vel vt
melius dicaz
est legitim⁹
si ex matri
monio natꝰ
fuit. probat
tex. iūcta ibi
glo. in. l. septi
mo mense ff
statu. homi.
que glo. al
legat. l. intestato. ff. fin. ff. de suis et le
gi. here. vbi tex. iuncta ibi glo, super
verbo. post decem. loquitur de sexto mē
se et duobus diebus tactis de septio. Jdē
est de nato in septimo mense. d. l. septio.
Jdem de nato in nono mense. Bar. i. d.
l. septimo. et in. l. gallus in prin. in fi. col.
de libe. ⁊ posthu. Jdem de nato intra de
cimum mensem vel per duos dies vltra.
Bar. in. d. l. septimo. glo. ⁊ Bar. in. d. l.
gallus. in prin. in. d. fi. col. referēs. Ly. cū
quo transit. Jdem tenet glo. in auk. de re
stitu. ⁊ ea que parit. ff. quamobrem. i ver
bo perfecto cola. iiij. per tex. ibi. ꝓ quo
etiā allegat. d. l. intestato. d. ff. si. Contra
rium q̄ natus post decē menses nō dicat
legitimus sentit glo. in. d. l. septimo et non
solum sentit: sed aperte dicit: pro quo al
legat. d. ff. quā obrem aut mulier. et. d. l. in
testato. et est in. d. ff. si. cuius verba sunt. † 11
Post decem menses mortis natus nō ad
mittetur ad legitimā hereditatē: hāc par
tem tenēt Bal. Rico. de neap. Joan. de
Jmol. ⁊ Alex. in. d. l. gallus. in prin. nec
obstat tex. in. d. ff. quamobrem vl' mulier
ibi vndecimo mense perfecto: quia non
debet sumi argumentum a contrario sen
su: propter tex. in. d. ff. si. q̄uis ad illū re
spondere possemus: q̄ natus post decem
menses non dicatur legitimus. est veruz
quando nascitur post per multos dies,
secus si per duos dies: quia paria sunt a
liquid fieri in tēpore vel paulo post. glo.
est reputata singu. in. d. l. pomponius. ff.
rati. ff. de procu. cui est similis. in. l. ij. i pn.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in verbo narrationē. C. de iura. calu. Cō firmo predictū responsum per. d. glo. in d. vbo persecto. d. ff. quam ob rē. aut mulier: volentē hoc quod etiā volūt. d. glo. in. d. l. gallus. in pn. & ibi Bar. in. d. ff. col. post Ly. † Quero. mulier post duos dies post mortē primi mariti accepit secūdū: & infra ix. ant. x. mēsem peperit: ita q partus potest esse primi viri: potest etiam esse secundi: qa (vt vidistis) parere potest in septimo/nono/ & in decimo mēse: cui⁹ iste partus dicetur. Bar. in pbabita. q. refert tres opiniones in. d. l. gallus. in. pn. in. d. ff. col. post quas ponit suā quartaz & vltimam: quā tenet Bal. Mico. & Neap. Alex. & Jas. & Bal. in. d. l. septimo mēse: plus dicit Bar. in. d. ff. col. referens Ly. dicētē vnum mirabile (quod iura nostra non admittunt) † q in. xij. vel. xiij. mensibus quādoq; cōtingut sed raro mulierem parere. † De multiplici tpe partus videte late Aulum gellium in tertio noctium atticaruz in capite. xvj. vbi varios refert autores etiā philosophos & medicos vltra Hyppocratē & Aristotelem & ibi precipue q cū de octimestri partu. x. xj. & xij. mēsium refert Jas. in. d. l. gallus in pn. in xiij. col. Si enim non nascitur in aliquo predictoz tēporum (in quibus partus dicitur naturaliter natus) habita consideratione absentie mariti qui probauit se absentē fuisse per decem menses & amplius quia non sufficit q maritus probet dictā absentiā decem mensiū. l. filiū. & ibi Bar. in vlti. oppono ad hanc. l. de his qui sunt sui vel alie. in. que est notabilis scōm cuz ibi in prin. illamq; allegat Bal. in. l. si vicinis. C. de nup. Confirmo per. d. l. gallus. in prin. & quod ibi dicunt Bar. & alij. s. † q nepos natus post decem menses a die mortis filij iudicatur adulterin⁹ nec auo succedit. Ad idem facit ter. & quod ibi notatur per scribentes maxime Abb. in. c. transmisse: qui filij sint legi. sed absens & moriuus equiparantur: sentiunt Barto. et Bal. in. l. ea que in fi. C. de tempo. in integ. resti. tam mino. igitur. &c. Aduerte q licet. d. l. filiū loquitur de absentia decem annoz: & per eandem. l. Bar. ibi in d. versi. oppono. fuit gratia exempli: aut exēplificando: vt in illa patet. † Sufficit tñ ad hoc vt ista. l. procedat q partus nascatur extra. d. tempora in quibus partus dicitur naturaliter natus habita consideratione absentie mariti: & q probetur vt hic. Contra hoc oppono. Contingere enim potest q quis nascatur in predictis mensibus in quibus quandoq; cōtingit licet raro mulierem parere. Sed qa istud raro cōtingit et multum raro et quasi nūq; dispositioni. d. l. gallus. i prin. et. ff. C. de posthu. here. instit. standum est vt natus post decem menses a die mortis vt i eis vel absentie viri vt hic: iudicetur adulterinus et non legitimus probatur in. d. l. gallus in prin. cum concor. et hic. qō intellige procedere iuxta secundam opinionem de qua in superioribus dixi et pca allegau bonum tex. in. d. l. intestato. ff. ff. ō suis. et legi. here. Bal. Mico. ō neap. Joan. de imol. et Alex. in. d. l. gallus. in prin. Sed tenendo primā opinionem si vobis placuit p̄dictū responsum ad tex. in. d. ff. fi. pro qua allegau: possemus dicere q natus post duos dies vltra decimū mēsem a die mortis absentie aut matrimonij mariti non habeatur pro partu naturali et sic nec legitimo. d. l. gallus. in prin. d. l. fi. C. de posthu. here instit. bona iura in. d. l. filium. d. l. intestato. ff. fi. l. ix. titulo. xiij. parti. ij. et hic. et per consequens talis partus non mariti sed alterius iudicatur: vt in. d. iuribus et hic. et expressius in. d. l. filium. et in. d. l. ix. Idemq; esset si probatur (vt hic) marituz cū vxore non concubuisse infirmitate interueniente vel alia causa: vel si ea valitudine maritus fuit vt generare nō posset: hūc qui in domo natus est: licet vicinis scientibus filiū non esse illius mariti. tex. est in. d. l. filium: qō procedit etiam si in illo nato concurrant qualitates: de qbus hic. Et tempus hoz casuum (quos addo enumeratis hic.) sit put in eis dixi ponēs dictas duas opiniones. † aliumq; casuz addite q si mulier ante contractū matrimonium hēt lac in mamillis p̄sumit cognita et pgnans vel vt melius dicā sequitur q est cognita vel corrupta qō est idē et pgnās. Bal. voluit in rub. in. ff. col. xf. exempluz de pmo. C. ō proba. et istud argumētū est cōcludens a necessitate nature: vt ibi per eū. † Cognoscitur q partus sit naturalis vel abortiuus inspecto tēpore contracti matrimonij & forma partus: & hoc medicoz iudicio: nā si natus infra duos menses a tēpore cōtractus matrimonij est totus formatus homo habēs oia membra integra sicut a nouē mēsibus conceptus esset. bene apparet partū alterius q̄m mariti. l. vt inquit Nicol. florē. sermone de mēbris generationis tractatu tertio. c. ix. qui allegat Aristo. lib. de animalibus. Et quia dixi (vt vidistis) q inter alia ad esse partus naturalis requiritur q ad prodigiū non declinet vel monstrū. d. l. quod certatur. in fi. Sciendum est de causa que talis est † quia non sunt liberi qui contra formā humani generis conuerso more procreantur: veluti si mulier monstruosum aliqd aut prodigiosum enixa sit: vba sunt. l. nō sunt liberi in prin. de statu homi. q quā dicit ibi Bar. cū glo. † q partus monstruosi idest contra naturā seu formam hominum non dicūtur esse legitimi: quia cum forma dat esse rei † qui nō habet formā hominis non est homo: aut alias et est idē: remota forma rei remouetur esse rei. Bal. ibi per eādē. l. vbi illa summat alijs duobus modis. † Monstrum & pdigiū quid differant. videte iura in. l. ostentum et in. l. queret aliquis. ff. de verbo. signi. glo. in. d. l. non sunt liberi. Jas. remissiue in. d. l. quod certatū: quam legit cum. d. l. vxoris. † Et an occidens tales mōstruosos vel prodigiosos teneatur pena homicidij videte Bal. Ang. et Jmol. in. d. l. quod dicitur de libe. & posthu. & Ang. in. d. l. quod certatum.

¶ Sequitur recapitulatio legis. xij.

1 ¶ Mulier per transitum ad secūda vota quidquid ex facultatibus primi viri titulo lucrativo consecuta est: tenetur liberis primi matrimonij reseruare: nec de illo in extraneam personam disponere potest.

2 ¶ Testandi libere facultatem qui habet debz testari scōm iuris formam: aliter q filios preterire vel exheredare nō possit.

3 ¶ Maritus & vxor non tenentur reseruare lucra acquisita constante matrimonio filijs eiusdem matrimonij.

4 ¶ Soluto matrimonio dos ad vxorem: donatio propter nup. ad virum reuertuntur.

5 ¶ Lucra constante matrimonio acquisita intātum fiunt mariti & vxoris ex dispositione. l. j. titu. z. lib. iij. fozo. ll. q si durante matrimonio aliqua bona sint obtenta: medietas incontinēti constāte matrimonio eidem vxori acquisita est.

6 ¶ Publicatis bonis viri vxor debet habere res proprias quocunq; titulo sibi acquisitas.

7 ¶ Determinatio vna respiciēs plura determinabilia pariformiter ea determinare debet.

8 ¶ Exceptio firmat regulam.

9 ¶ Vxor si nōdū acceptauit lucra sibi obuenientia constante matrimonio: & ita mortua est: q nihilomin⁹ ad heredes illa trāsmittat: cū talia lucra deferantur vxori ex dispositione. l. j. titu. iij. lib. iij. fozo. ll. vt legitima filio.

10 ¶ Statuto stante q moriente vxore i matrimonio: maritus lucretur dotē vel eius augmentū: q si mortua vxore postea mortatur maritus: qui in vita istud non acceptauit lucrum: nihilominus illud ad heredes transmittit.

11 ¶ Acquisitio vbicunq; nō concernit ius hereditariū vel corpus hereditariū / sed aliquid abstractū seu separatū abipsis nō requiritur aditio hereditatis.

12 ¶ Bona damnatoz que per anct. bona damnatorum. de bonis dāna. cōseruātur ascēdentibus & descendentibus transmittūtur hereditate non adita.

13 ¶ Lucrum quod maritus consequit virtute statuti dicitur effici patrimonium viri: quod lucrū cuius per eundem maritū agnitum non sit: ipse tamen ad heredes transmittit.

14 ¶ Dos nō solum est restituenda vxori q̄ separatur a marito quoad thorum ppter eius sentiā & crudelitatē: ex illo q cū vxore vitā maritalē nō facit: verū etiam medietas lucroz acquisitoz per maritū ante dictam separationem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.xij.

15 ¶Uxor non cõicabit de bonis obtentis per maritũ post separationem inter eos quoad thorũ. de quo videatis hic.

16 ¶Pater per transitũ ad secũda vota nõ perdit vsufructũ sibi quesitũ in reb⁹ filiorum: nec tenetur illum reseruare filijs primi matrimonij.

17 ¶Lucra q̃ vir lucratur ex forma statuti municipalis extantibus filijs vel non extãtibus p̃ scõas nuptias non perdit.

18 ¶Acceptari pro parte an possit qõ alicui defertur. ex. l. dispositione et non iure hereditario.

19 ¶Usufructus datur parẽtibus sub quoꝝ potestate filij sunt.

20 ¶Pater nõ hz filios in potestate.

21 ¶Mens z ratio legis vbi vigent: ibi habet locũ ipsius. l. dispositio;. q̃uis casus nõ fuerit in ẋbis legis expressus.

22 ¶Extẽsio admittitur ex idẽtitate ratiõis dato q̃ leges loquantur taxatiue.

23 ¶Punit ita qui facit cõtra solã mẽtis legis sicut q̃ facit cõtra mentem z ẋba.

24 ¶Virtus legis p̃cipaliter cõsistit i mente. z mens z ratio. l. idem sunt.

25 ¶Uerba intẽtioni z menti deseruire debent: non econtra.

26 ¶Sententias ita esse p̃ponendas ẋbis: vt preponitur animus corpori.

27 ¶Scholares non debent solũ corticem legum inspicere: sed intus penetralia cordis in lege rimari debent. de quo videatis alia hic.

28 ¶Ratio ideo dicitur viua quia est anima ipsius scripture.

29 ¶Ratio est facies cordis.

30 ¶Ratio legis non minus attenditur q̃ ipsa lex.

31 ¶Ratione legis correcta intelligitur correcta ipsa lex.

32 ¶Ratione legis deficiente: dispositio legis cessare debet.

33 ¶Rationi naturali recurrendum est: qr optim⁹ legis clype⁹ est naturalis ratio.

34 ¶Litera occidit: spũs autẽ vuificat i deest eius intellectus.

35 ¶Uirtus legis i naturali rõne consistit.

36 ¶Testis vbi in dicto suo minus probat: sed in ratione probat efficacius semper attenditur ratio.

37 ¶Testis dictũ vbicũq̃ hẽti se plus q̃ ratio testis: tunc ratio minuit dictum.

¶Ratio semper trahit ad se dictum: z in suam naturam illud conuertit: z destruit dictum si ei non congruit. 38

¶Uirtus tota p̃bationis stat in ratione. 39

¶Cautela illa est laudabilis i qua totum ratio agit: et furor sibi nihil vẽdicat: z alia circa rationem. videatis hic. 40

¶Uerba plerũq̃ videntur dirigi contra vnũ: tñ effectus dirigitur cõtra alium. 41

¶Statuto stante q̃ si quis dixerit alicui ẋba iniuriosa puniatur certa pena: z aliquis dixerit alicui iniuriam quandã: que in eo non est vera: sed in socio qui secuꝝ erat: ille socius põt agere de iniuria. 42

¶Ratio quando vna sola reddi potest: illa habetur pro expresse apposita tam in testamẽtis q̃ in statutis. z. ll. 43

¶Statuto stante q̃ de quolibet contractu de quo fieret instrumentum soluãtur pro gabella sex denarij pro libra: q̃ istud statutum non habet locum in contractibus: qui fiunt sup re inextimabili: vel nõ cõtinent aliquod interesse extimabile. 44

¶Statutum si diceret q̃ debeãt solui nomine gabelle tot denarij pro libra: q̃ si illud super quo contrahitur vel recolligitur non ascendit libram: q̃ nulla gabella solui debet. 45

¶Uerbis legis in dubio inherẽdũ est. 46

¶Ratio. l. vel statuti aut est expressa i. l. vl statuto: et tunc ratio attẽdi debet: aut nõ est expssa: z tũc magis attendũtur verba q̃ ratio. 47

¶Negocium aliquod informe vbi inter partes agitur non expresso aliquo nomine contractus: z dubitatur quis contractus sit ille: tunc attenditur proprietas verborum. 48

¶Uerba in dubio sunt intelligenda secundum naturam actus super quo interponuntur: z debent impropriari: z large z impropꝛie accipi: vt intelligãtur secundum naturam contractus. 49

¶Uerba sunt intelligenda non secundum quod sonant/ sed secundum mẽtem proferentis. 50

¶Dispositum in mulieribus secũdo nubentibus locũ habet in viris. 51

1 ¶Andamos.) Jsta. l. cõcordat cum iure cõi. Probo. † Certũ est q̃ mulier per transitũ ad secunda vota quicquid ex facultatibus primi viri titulo lucratiuo cõsecuta est. tenetur liberis primi matrimonij reseruare nec ẽ illo in extraneam personaꝫ disponere potest. l. femine de secũdis nup. ergo si oneroso consequit licet ad secũdas ascendere nuptias poterit disponere libere: non tamẽ per hoc secꝝ debet q̃ maritus z vxor in filioꝝ preiudicium lucra (de q̃bus hic (relinq̃re possent extraneis si quintã partẽ bonoꝝ excederent: qr alias esset contra. l. ix. cum simi. titu. v. lib. iij. foꝛo. ll. † Confirmo: nam cui dat facultas libere testãdi/ testari debet scẽm iuris formã taliter q̃ filios p̃terire vel exheredare nõ possit. vt p̃ Bar. i. l. j. in. xij. col. xxi. Circa primum dico et in penul. col. xxi. quinto quero ẽ sacro san. eccle. z Bal. in. l. si quando in princi. in tertio not. z in p̃ma oppo. z tertia. C. ẽ in offi. tes. † Nec maritus z vxor tenẽtur reseruare dicta lucra vt hic: quia medietas bonoꝝ acquisitoꝝ cõstante matrimonio debet marito: z altera medietas vxori nõ ex titulo lucratiuo: nã ex cõungũ dispositione non sed. l. habent vir z vxor. l. j. titu. iij. lib. iij. foꝛo. ll. et per titu. iiij. lib. v. oꝛdi. rega. ¶Preterea. d. l. femine loquitur de prouenieti mulieri ex facultatibus viri: hic non. cum constet q̃ medietas vtra q̃ que ex iuris dispositione ad marituꝫ z vxorẽ venit: nõ vni ex facultatibus alterius prouenit: cum facultatibus illoꝝ intactis. de lucro fit inter eos diuisio. d. l. foꝛi. cũ simi. Jdeo cũ requisita in. d. l. femine

Andamoꝫ q̃ el marido y la muger suelto el matrimonio aũq̃ casẽ segũda o tercera vez o mas puedã disponer libremẽte de los bienes multiplicados durante el primero o segũdo o tercero matrimonio: aunque aya auido hijos ỏ los tales matrimonios o de algũo ỏ llos durãte los q̃ les matrimonios los dichos bienes se multiplicarõ como delos otros sus bienes proprios q̃ no ouiessen sido de ganancia sin ser obligados a reseruar alos tales hijos p̃ pedad ni vsufructo delos tales bienes. 2 3 4

hic deficiant: nõ est mirandum si reseruatio de qua ibi. hic locũ nõ habeat. Facit etiã. certũ est q̃ ex dote reuersa ad vxorẽ z donatione p̃pter nuptias ad virum soluto matrimonio: quis eoꝝ reseruare alicui filijs primi matrimonij non cogitur. tex. ẽ vbi z bar. z bal. i. l. si liberis. C. ỏ dona. añ nup. ꝺa vir nec mulier dicunt lucrari. Jstã rationem volunt glo. ibi. † nã soluto matrimonio dos ad vxorẽ. donatio p̃pter nuptias ad virũ reuertũtur. d. l. si liberis scẽm glo. ibi. de quo etiam sunt alia iura vulgaria: quod p̃cedit in acq̃sitis cõstãte matrimonio: in quibus nõ plus vir vxore z econtra lucrant: cũ sint talia lucra cõliter diuidenda. d. l. j. foꝛi. ll. cũ concoꝛ. z per cõsequẽs nullus coꝝ ex facultatib⁹ alteri⁹ conseq̃tur: maxime qr tũc p̃prie dicũtur lucra z nõ facultates. † Et intantũ predicta lucra fiũt mariti z vxoris ex dispositione. d. l. j. q̃ si durãte matrimonio aliq̃ bona sint obtẽta medietas i cõtinẽti durãte mrimonio eidẽ vxori acq̃sita est si forte statuto caueat q̃ talia bona sint cõia. ita Bal. p̃si. ciij. icip. i Chisti noie statuto tergest. i scõo vol. z videte si p̃dictũ cõsi. est nũero. ccxxv. quẽ ita refert z sequit. Dida. ỏ segu. i tracta. de bonis lucra. cõs. mat. inter virũ z vxo. fol. vij. col. j. Confirmo ex iurib⁹. in. l. si q̃s post hac. i p̃n. C. de bonis dãna. z. l. res q̃. C. de dona. iter virũ z vxo. q̃ dicunt † q̃ bonis viri publicatis vxoꝛ debz habere res p̃pias q̃cunq̃ titulo sibi acq̃sitas sint sibi in testõ relicte: modo ꝺa sint sibi date in dotẽ: aut q̃cunq̃ alio titulo sibi obuenãt. s. societatis titulo: nã attento iure cõi z lege regia

5 6

seu fori bec bona eq̃parãt. s. dos ⁊ q̃cũq; alia bona vxoꝛ obuenẽtia: mõ ex testo: modo ex cõtractu: ⁊ medietas hoꝛ bonoꝛ que obtẽta fuerũt durãte matrimonio ⁊ cũ dos vxoꝛi restitui debeat: ỗ quo nõ dubitaꝛ. Eodẽ mõ veniunt alia bona ipsi vxoꝛi restituẽda inter q̃ cõnumeraꝛ medietas lucroꝛ † q: vna determinatio plura respiciẽs determinabilia pariformiter ea determinare debz. l. nã hoc iure. §. sed si alter. ff. de vulga. ⁊ pupi. l. hereditatẽ. l. q̃nis. de impube. ⁊ aliꝭ substi. l. i testõ in pn̄. C. de testõ mili. premaxie. q. d. l. si qs post hac inq̃t de rebꝰ quocũq; titulo q̃sitis. nã dictio quocũq; significat oẽm modũ ⁊ viã acquirẽdi. vt p doc. i. l. fi. super glo. fi. C. de ordi. iudicio. Et dicte leges q̃: ⁊ si qs post hac. vnũ tñ modo casum excipiũt. s. quando maritus donauit vxoꝛi cõitãte matrimonio post cõmissum capitale crimẽ: quo casu talis donatio nõ firmabiꝫ morte. In ceteris tñ casibꝰ in q̃ bus vxoꝛi aliquo titulo bona acq̃rũtur: p mittũ illi retinere sibi vel ꝓsecq̃. vt. d. l. si qs post hac. in pn̄. Cõfirmo argu. ter. i. l. cũ ita legatũ ibi q̃ eni ticio nubere iubeꝫ: ceteris oibus nubere ꝓhibeꝫ. de condi. ⁊ demõstra. † Cõfirmo scõo: exceptio firmat regulaz. l. q̃stũ. §. deniq;. ⁊ ibi Bar. notat pillũ. ỗ fundo iſtruc. l. nã qõ liq̃de. i fi. ỗ penu. lega. cũ ergo dicte. ll. vnũ tñ mõ excipiãt casum. s. i donatione firmãti suo esse regulã q̃ est q; regulariter p̃ter dictũ casuz donatiõis vxoꝛi hꝫe debeat oia bona q̃cunq; titulo sibi acq̃sita vt dictuz est. Et q. d. l. si qs post hac in illa pte quo cũq; titulo intelligaꝫ de acq̃sitis lucris cõstãte mr̃imonio ꝓbatur i. l. j. ⁊ ibi Bal. ỗ bonis q̃ lib. vbi ait tex. q; vsufructus bonoꝛ aduenticioꝛ adq̃ritur pri ⁊ idẽ alioruz bonoꝛ quocũq; titulo quesitoꝛ: ⁊ exponũtur illa ẋba ỗ nuptialibꝰ aut matrimonialibꝰ lucris. d. l. j. cũ ibi nota. Hinc erit (vt ex aliꝭ iferꝛ. Dida. de segu. folio lvj. col. ij. d. vol.) † q; si vxoꝛ nõdũ acceptauit lucra sibi obuenẽtia cõstante mr̃imonio: ⁊ ita mortua est: q; nihilominus ad heredes illa transmittat: cũ talia lucra deferãtur vxoꝛi ex dispositione. d. l. regie vt legitima filio. ꝓ quo allegat Bar. i. l. fi arrogatoꝛ. i rep. i. ij. col. i fi. in. v. oppo. ff. ỗ adop. vbi vult † q; stãte statuto q; moriẽte vxore in matrimonio maritꝰ lucretur dotẽ vel eius augmẽtũ. q; si mortua vxore postea moꝛiatur maritꝰ q̃ in vita istud nõ acceptauit lucrũ: nihilominꝰ illud ad heredes trãsmittit ex dispositione. l. ⁊ titulo singulari. Hoc idem tenet Bal. in. d. l. arrogatoꝛ. in. ij. oppo. Idez in terminus. d. statuti tenent Saly. ꝓau. de cas. ⁊ Alex. in. l. cũ antiq̃onibus. C. de iure de libe. reꝓbata ibi glo. contrariũ tenente: quam etiam reꝓbat Ang. i. d. l. si arrogatoꝛ. Facit ad hoc. tex. in auct. heres de secundis nup. inducendo vt facit Bal. in. l. generaliter. §. in his. co. titu. vbi inter alia dicit cõcludẽs. † q; vbicunq; acquisitio non concernit ius hereditarium vel coꝛpus hereditarium: sed aliq̃d abstractum seu separatum ab ipsis nõ requiritur aditio hereditatis. Et aduerte q; antequam Bal. hoc diceret, dixerat ibi q; hodie lucrũ (de quo ibi) ptinet ad filios (de quibus ibi) etiam cura ius ⁊ nomen heredis vnde etiam repudiata hereditate vtriusq; partis istud lucrum pertinet ad eos. vt in. d. auct. heres. Et videatis per eum in. d. §. in his. rationẽ differentie in hoc puncto inter ius. C. ⁊ auctenticorum. Ad idem facit quod tenet Saly. in auct. bona damnatoꝛuz in vlti. col. de bonis damna. vbi inquit se de facto consuluisse: † q; bona damnatoꝛũ que per illam auct. conseruantur ascendentibus ⁊ descendentibus transmittuntur hereditate non adita: allegat plura iura precipue tex. in. l. edicto. §. ad heredes. ff. de iure fis. Facit in terminis quod tenet Alex. in. l. si vir. ff. ad. l. falci. † vbi ait q; tale lucrum quod maritus consequitur virtute statuti dicitur effici patrimonium viri: et ideo cum tale lucrum non dicatur habere iure hereditario ipse maritus: certe licet non sit agnitum per eundem maritum: tamen ipse transmittit ad heredes: vt ibi per eum ad quod plura allegat. Item ponderate subtiliter (secũdum Jaſ. in. d. l. si arrogatoꝛ. in. vij. col.) q; idez est de mente Bar. in. l. qui duos. §. si maritus per illum tex. de rebus dub. alias esset inutilis illa sua decisio. Ex quo possumus inferre (teste Dida. de segu. in. d. fol. lvj. col. ij.) ad. l. nobilis regni Lusitanie maritume qõ noie puulgato Portuga-

liam solemꝰ appellare: qua cauet q; in cõtinẽti a die cõtracti patrimonij inter virũ et vxoꝛẽ maritus lucratur medietatẽ bonoꝛ vxoꝛis: ⁊ ecõtra. q; tale lucrũ trãsmittit superstes etiã si illud nõ acceptauerit: qõ est notandũ ꝓ intellectu. d. l. j. titu. iij. lib. iij. fozo. ll. et. l. j. dictis. titu. iij. lib. v. ordina. rega. Et ad supra dicta videte l. vj. titu. iij. lib. iij. fozo. ll. ⁊ de. d. l. regni Lusitanie. vide tex. in. l. ix. titu. vj. lib. iij. fozo. ll. est etiã fozus vsitatus regni Aragonũ. In tantũq; ꝑdicta procedunt † q; etiã quãdo vxoꝛa viro separatur quo ad thoꝛũ ꝓpter eius seuitiã ⁊ crudelitatez ex eo q; cũ vxore vitã maritalẽ non facit: nõ solũ est restituẽda dos vxoꝛi. vt i. c. j. cũ simi. vbi ⁊ Abb. ỗ dona. inter virũ ⁊ vxo. et Bal. i. c. j. i. j. col. in. iij. not. vt lite non contes. verũ etiã medietas lucroꝛ ante dictã separationẽ ꝑ virum obtentoꝛ. tex. est cũ glo. ibi. i. c. significauit. de dona. inter virũ ⁊ vxo. iũctis his q̃ dicit Abb. i. d. c. j. ita Dida. ỗ segu. i. d. vol. fol. xlvij. col. iij. vbi tõ cõsulit vxoꝛibꝰ petẽtibꝰ separationẽ q̃ ad thoꝛũ ꝓpter dictã seuitiã: vt non solũ a maritus suis petãt dotes suas sibi restitui: sed etiã medietatẽ bonoꝛ que ante dictã separationẽ ꝑ viros obtẽta fuerũt. qõ ipse (ꝓut ibi de se testificat) multotiens vidit obmitti a mulierũ aduocatis. Et subdit † q; de postea obtẽtis vxoꝛ nõ cõicabit: quia sua petitione a viro separata est in facie ecclesie: licet vir fuit causa separatiõis. Circa qõ vltimũ aduerte: q; dominus doc. de Pal. rub. in illa sua eleganti ⁊ vtili rep. rub. ⁊. c. per vestras. de dona. inter vir. ⁊ vxo. in rub. col. cccxiij. versi. quando ergo. inquit q; quãdo facto vel culpa vxoꝛis nõ cohabitat viro: imputandũ est sibi: ⁊ per cõsequẽs nihil habebit ex suplucratis q; maritũ habitis durãte separatione: (qõ probauerat ipse in. d. rub. col. cccxj. in ẋsi. secus si culpa ipsius vxoꝛis: vsq; ad. d. versi. quando ergo.) secus esset quãdo culpa mariti vt puta si solitus erat in vxoꝛez semper acriter verberando: vel si habebat concubinam cuius occasione male vxoꝛem tractat: et ꝓpterea ipsa ad monasteriũ anfugit: vel ad domũ aliã honestã: tũc enim dicit pred. d. i. d. ẋsi. quãdo ergo. se credere q; sibi debeaꝫ medietas omniũ lucroꝛ: quod ꝓbat quasi per duas col. ⁊ ilico subdit in col. cccxv. se diuisse in contingentia facti (per illa q̃ adduxerat in probationẽ predicti puncti) q; cum maritꝰ eiusdã mulieris per debita et paupertatẽ dimisisset vxoꝛẽ et filios ꝑ fectus in partes lõginquas vbi multa lucra habuit: redies ad ꝓpria reperijt vxorem mortuã de presentu: filij medietatem bonoꝛ acquisitoꝛ per maritũ constante matrimonio petebãt: q; iuste peteret: ⁊ sic fuit pronũciatũ: qõ est mẽti tenendũ: qa quotidie accidit scẽm eũ i. d. cccxv. col. Facitq; ad corroboratiõẽ dispositionẽ huius. l. † q; pater p transitũ ad secũda vota nõ perdit vsufructũ sibi quesitũ in rebus filiorum: nec tenetur illũ reseruare filijs primi matrimonij. ꝓbat. l. fi. C. de bonis mater. iũcta. l. cũ opz. §. nõ autẽ. ẋsi. et si quid. de bonis q̃ libe. ratio istius sit: quia vsufructus pertinet ad patrem nõ ex dispositiõe hominis sed legis beneficio. vt in. d. l. j. cũ aliꝭ eiusdem tituli de bonis q̃ libe. Facit etiam bene in proposito † q; lucra que vir lucraꝫ ex forma statuti municipalis extantibus filijs vel non extantibus p scõas nuptias non perdit: qa nõ consequitur hoc ab vxoꝛe: sed legis prouidentia: ita Bal. notat per tex. ibi in. d. l. fi. C. de bonis mater. quod tenet menti secundum eundem ibi. cũ ergo lucra (de quibus hic) pertineant marito ac vxoꝛi ex l. dispositione. vt. d. l. j. cum simi. titu. iij. lib. iij. fozo. ll. ne mirãdum si procedat dispositio de qua hic. † (Et an possit q; pars acceptari quod alicui defertur ex. l. dispositione ⁊ non iure hereditario. videte Bar. ⁊ moder. i. l. j. ff. de acq̃. here.) Nec obstat dicere q; tex. in. d. l. fi. loq̃tur in vsufructu cuiꝰ quidẽ mater est incapax: † q; parentibus sub quoꝛ potestate filij sunt daꝫ vsufructꝰ. l. q̃cunq; ẋsi. parentibꝰ cũ cõcoꝛ. de bonis que libe. qõ i matre cessat: † cũ filios in potestate nõ habeat. l. mulierẽ. C. ỗ adop. §. femine insti. co titu. Mã vltra supioꝛa. Respõ. q; lz dispositio illiꝰ. l. nõ faceret. ratio tñ eius bñ probat: vt. s. † ⁊ vbicũq; mens ⁊ ratio legis viget: ibi habet locũ ipsi⁹ legis dispositio: q̃uis casus nõ fueriti ẋbis legis expꝛssus scõm glo. in. l. de q̃bus. ff. ỗ legi. dicentẽ. q; si statutũ vel cõsuetudo habet q; mancus non succedat in feudo: quia domino

Universidad de Deusto
Biblioteca

seruire non potest: q̃ idem erit in debilitato. Et si disponit q̃ monachus non succedat idem esset in canonico regulari. d. glo. ⁊ hoc ex identitate rationis. l. illud. ff. ad. l. aqui. non per interpretationē quia penus est mancum esse q̃ manū habere debilitatā vt dicit Bar. in. d. l. ō quibus in lectu. in. j. col. sed per cōprehēsionem: nam dispositio fundata in aliqua ratione comprehendit omnes casus in quibus viget illa ratio licet aliqui tantū fuerint specificati. l. de pupillo. §. si quis rinos. de noui ope. nun. quod intantū procedit † q̃ ex identitate rationis extēsio admittitur. dato q̃ leges loquantur taxatiue. l. ob es cum glo. C. de predijs mino. late per Bar. in repe. l. si constante i pn. in. vij. col. x̄si. nono q̄ro. ff. solu. ma. vbi i d. vij. col. versic. circa secundum mēbrū: allgat pro hoc. d. l. ob es. ⁊ quod ibi notatur: ⁊ l. serui nomine. ff. de vsuca. ⁊ l. contractus in pn. de regu. iur. hoc idem tenet breuiter Jas. in. l. y. in. xxj. col. versic. ⁊ tenendo hanc ptem. de iure emphi. vbi allegat. d. l. ob es. cum glo. ⁊ subdit cē melioꝛem tex. de iure in. l. j. §. j. cū glo. si mēsoꝛ falsum modū dixerit. † Hinc est q̃ ita punitur qui facit contra solā mentem legis sicut qui facit contra mentem ⁊ verba: ⁊ vtroq̃ casu dicitur committere in legem. tex. est quem ad hoc notant doc. i l. non dubium in pn. C. de legi. concoꝛdat tex. sumptus ex illa. in. c. fi. de regu. iur. lib. vj. ⁊ c. quāto de pānile. vbi vide glo. in x̄bo. sola x̄ba. ⁊ in. c. si. postq̃ in verbo mēte. vbi archi. et doc. de elec. lib. vj. ⁊ est ratio scōm Bal. in. d. l. nō dubiuꝫ in primo not. † quia virtus legis principaliter consistit in mente: ⁊ mens ⁊ ratio legis idem sunt: vt notat. Dy. in. d. c. fi. refert: et sequit Bal. in. d. j. not. pro qua ratione facit vulgata. l. scire leges. ff. de legi. ad idem facit. l. nominis et rei. versic. verbum. et ibi glo. ff. de x̄bo. signi. Facit etiam. l. fi. de indic. vidu. toll. † Verba enim intentioni et menti deseruire debēt non econtra. tex. est in. c. intelligentia de x̄bo. signifi. ad idem est tex. bonus. in. c. humane. xxij. q. v. Cōfirmo. nec putemꝰ in x̄bis scripturarum esse euangeliuꝫ sed in sensu: non in superficie sed in medulla: non in sermonū folijs sed in radice rationis. x̄ba sunt tex. in. c. marchion. j. q. j. † Ita enim esse preponendas x̄bis sententias vt pponitur animus coꝛpoꝛis. x̄ba sunt. c. sedulo. xxxvij. dist. ideo non immerito admonet Fulg. in. d. l. nō dubiuꝫ. † q̃ scholares non debent solum coꝛticē legum inspicere: sed intus penetralia coꝛdis in lege rimari debent. accedat in proposito: silicant qui scripta tantū discurrūt: ⁊ propter frigiditatem stomachi contenta i eis digerere non possunt. ita Saly. in l. si ex cautione. in. iij. col. de non nume. pecu. et q̃ virtus legis consistat in mente et sensu qui dicuntur ratio legis. videte satis bene per Ang. in cōsi. lxviij. incipiens. Martinus. per totam primam col. in cuius materia est sciendū q̃ habemus tres terminos/facere contra. l. committere in legem ⁊ facere fraudem legi: pꝛout declarat Bar. in. d. l. non dubium in. j. col. et alij post illum. et mens. l. est sicut anima. x̄bum est sicut coꝛpus siue superficies secundum Bal. in. l. si quis seruo. in. ij. col. C. de fur. subdentem ibi q̃ ideo magis debet attendi intellectus q̃ vocabulum. Ad idem facit † q̃ ratio ideo dicitur viua quia est anima ipsius scripture. Bal. i. l. fi. i. xv. q. C. de here. insti. † Et ratio est facies coꝛdis. ita glo. i. c. hinc etiā. in. §. gibbosus. xlix. distin. † Quā obrē ratio legis nō minus attēdit q̃ ipsa lex. glo. est in. l. ij. C. que sit lōg. consue. que facit tex. vel vt melius dicam notat ibi hoc p tex. ibi ⁊ per. l. j. co. titu. † Jdeo ratione legis coꝛrecta intelligitur coꝛrecta ipsa. l. vt per Bal. in. l. j. ff. solu. ma. ⁊ ibi Alex. i. iij. col. Saly. in auct. ingressi. de sacro sanc. ecclē. et in. l. fi. C. de here. insti. Jmol. bene late. in. l. ij. §. fi. ff. de dona. ⁊ in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. et per eū etiam late in. c. post translationem in. xix. col. vbi per Joan. an. et alios. de renuncia. et Jas. breuiter in. l. quod dictū. in. j. col. ff. de pac. vbi pro hoc dicit esse glosaz reputatam singu. in. l. j. ff. de legi. tuto. idem Jas. in. l. seruū filij in pn. in. ij. col. de lega. j. allegans. d. glo. et ibi Bar. quā etiā inquit notabilē ipse Jas. in. l. si quis filiū i. iij. col. C. de inoffi. testa. Ad qō Feli. i. c. tua nos in. primo. in. ij. col. ō iure iurā eit vt per Bar. post. d. glo. i. d. l. j. ff. de legi. tuto. † Hinc est q̃ ratiōe. l. deficiēte le-

gis dispositio, deficere ꝺbet. l. adigere. §. q̃us. de iure patro. l. cum tale. §. falsam causam vbi glo. ⁊ Bar. de condi. ⁊ demō stra. C. cum cessante de appella. ⁊ istud procedit non solum in causa efficienti sed etiam in causa finali: vt in. l. stipulatio ista habere. §. alteri. de verbo. obli. nam ad hunc finem inuente sunt stipulationes vt quis stipuletur quod sua interest, cessante isto fine q̃ non interest stipulatio non valet. tex. est bonus in. d. §. alteri. quē ad hoc notat. Jas. ibi in. iij. not. Ea enim q̃ que sunt naturali ratione subnixa. intacta ⁊ illibata debent perpetuo custodiri. tex. est qui notatur ad hoc ibi per Bal. in. l. vna §. in primo in pn. de cadu. tol. † Et ideo ad naturalem rationem recurrendum est quia optimus legis clypeus est naturalis ratio quod tenemus ꝑm eius vbi supra. † Littera occidit spiritus autem viuificat i. eius intellectus. Bal. in. l. cōmissoꝛie. C. de pac. inter empto. ⁊ ven. Qui se fundare non vult in ratione dicti dicitur temerarius ⁊ carere arbitrio boni viri. Bal. in. l. solam circa fi. C. de testi. † Virtus legis in naturali ratione consistit. Bal. in. l. fi. in. j. col. C. ō suis ⁊ legi. here. quia lex ipe culatur se in natura secundum eum ibi allegat. §. minoꝛē. versi. adopcio. de adop. vbi dicit tex. adoptio enim naturam imitatur. Jdeo non immerito † vbi testis in dicto minus probat. sed in ratiōe probat efficacius. semper attenditur ratio. nā ratio in teste est que dat esse rei. i. testimonio. ita Bal. dans regulam in. l. conuenticulam in. iij. col. de epis. ⁊ cleri. vbi allegat notata in. d. l. solam. C. de testi. ⁊ facit quod notatur in. l. si is qui animo. ff. de acquiren. possessio. ⁊ patet per contrariam regulam. † Nam vbicunq̃ dictum testis habet in se plusq̃ ratio testis. tunc ratio minuit dictum testis: ⁊ si ratio esset friuola non concludens trahit ad se dictū vt non cōcludat nec aliq̃d probet. Bal. in. d. iiij. col. vbi etiam ait talem regulā dare. † q̃ semper ratio trahit ad se dictuꝫ ⁊ in suam naturam illud conuertit. ⁊ destruit dictum si ei non congruit. † Quia tota virtus probationis stat in ratiōe. nā omnis ratio est quoddam argumētuꝫ. vt posuerat Bal. in. d. l. conuenticulam. in. j. col. idē inquit ipse in. l. data opera in. xj. col. C. qui accusa. non pñt. vbi dicit item not. q̃ ratio restringit dictū. allegat vt notatur. in. l. j. §. hoc interdictū. de ponte.

Quo enim quisq̃ magis ratione nititur eo maioꝛis auctoꝛitatis eius verba esse videntur. ita tex. in pān. distin. xx. † Illa est cautela laudabilis in qua totum ratio agit. ⁊ furoꝛ sibi nihil vendicat, restringenda sub ratiōe potestas est. verba sunt Cilla. xj. q. iij. Animus animi est ratione bene vti. ita Tullius in. iij. tuscu. quest. et ibidem in. viij. bene inquit adhibita: ideo q̃ optimum. Neglecta vero multis multiplicabitur erroꝛibus nihil sine ratione fieri. quid est non dicam in homine, sed neq̃ in celo atq̃ in terra ratione diuinꝰ secundum Tullium in li. de legibus. Nihil sine ratione faciendū est. sic Seneca in. iiij. li. de beneficijs. ⁊ idem in epistola ad Lucillū. vis omnia tibi subijcere subijcete rationi. que fiunt absq̃ ratione iudicante directiones a fortuna sunt. Aristo. secundo magnoꝝ moralium. Et dicit Seneca, epistola. lxvj. q̃ ratio est nature imitatio. Jnq̃t Archi. i. c. ex co. ō elec. in. vj. q̃ ratio est quidam motus alicui vi sum mentis acuens veraq̃ a falsis distinguens. per quod non mirandum est illꝰ quod scripsit Cardi. in consi. lxxviij. vbi ait. q̃ ꝛ sit magna auctoꝛitas. Jo. An. tamen pꝛoposuit nemini cedere nisi vꝛgente ratione. Et in quo ratio a causa differt. videte per eundem Car. post Pau. in clemen. dudum. ve. ab olim in. iij. oppo. de sepul. que ratio etiam cōsideranda est in statutis que magis q̃ verbum attendi debet. Bal. in volu. statu. folio. lxix. col. iij. ⁊ in. d. l. si quis seruo. in. d. ij. col. C. de fur. vbi illum supra allegauī vt vidistis. idem tenet ipse in. d. l. j. in fina. col. C. que sit lōga. consue. vbi inquit se cōcludere quod in consuetudinibus ⁊ statutis attenditur ratio. allegat. d. c. fi. ⁊ ibi Dy. de reg. iur. Jas. idem vult in. l. de quibus in. j. col. ff. de legi. Ad quod facit quod dicit Bal. in. l. q̃cunq̃ in. iiij. col. C. de seruis fugi. vbi loquens in statuto (de quo ibi per eum) inquit q̃ interpꝛetatio (de qua ibi) est de iure naturali. ⁊ ideo habet locum etiā in statuto. nam de ratione naturali est quod non puniatur quis ad moꝛtez qui volunt delinquere. Unde rationabile dictū ma

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex duodecima.

gis debet monere iudicem q̃ ipsa lex. ſm And.de Iſer.ſummũ feudũtaz in prohe. feudo.in vlti.col.ita Jaſon.l.cum filiofa. in.viti.col.de lega.j. Non enĩ queri oportet cum quo de ſuprẽmis quis loquat ſed in quem voluntatis intentio dirigat. verba ſunt.l.cum pater.§.donationis.de.lega.ij.probat etiam. l. miles. in prin. cum ſimi.eo.titu. † Et plerũq; verba videntur dirigi contra vnum tamen effectus dirigitur contra alium. Jaſon.in.l.j.in.ij.col.ff.de legi.quod ponderandum eſt maxime in l.ij.§.nunc de effectu.ff.de libe.lega.ſecũdum eundem in.d.ij.col. vel in fi. prime col. † Hinc eſt q; ſtante ſtatuto q; ſi quis dixerit alicui verba iniuriosa puniat certa pena.& aliquis dixerit alicui aliquam iniuriam que in eo non eſt vera.ſed in ſocio qui ſecum erat.ille ſocius poteſt agere de iniuria:quia preſumitur dixiſſe illa verba ad eius iniuriã licet verba ad aliuz dixerit.nam non inſpicitur cuz quo quis loquatur ſed in quem voluntatis intentio dirigatur.d.§.donationis. Ita not.determinat Albe.de Roſa. in ſecunda parte ſtatu.q.xl. que incipit. quid ſi aliquis volens iniuriari.refert & ſequitur. Jaſ.in l.turpia legata in prin.in vlti.col.ũ lega.j. † Et quando vna ſola ratio reddi poteſt. illa habetur pro expreſſe apposita tam in teſtamentis q̃ in ſtatutis legum.(vt vtar verbis Bal.in loco proxi. infra allegã.) ad hoc allegatur glo. in. l. quamuis. C. de fideico. que vere ſecundum Jaſ.ibi in ij.col.non clare dicit.ſed expreſſius p illã ibi notant Bal. Fulg. & Pau. Bal. in.l. quotiens in prima.eo.titu.& ipſe in.l. maximum vitium in.iij.colu.C. de libe. ꝓte. vbi allegat aliqua iura & non dictaz glo. Idem voluit Bal.notanter in auten. q̃s actiões i.j.col.q.iij.ũ ſacro ſã.eccle.& i.l. fi.vbi Jmo.i.iij.col.ff.ũ here.iſti. Luma. & Pau.de Caſ.in.l.ſi vero.§. de viro.ff. ſolu.mat.de quo videatis. Jaſ. in.d. anẽ. quas actiones in.vj.& vij.colu. Et cui non poſſunt adaptari verba.l. vel ſtatuti non habet locum eius diſpoſitio.l.iiij.§. tenens & ibi Bar.& latini moderni ad hoc notant de dam. infec. per quod dicebat Bar.pridie de facto. ſecundum eum in. d.§.quem legit cum.§.pretor ait.in fi. eiuſdem.l. † q; ſtante ſtatuto.q; de quolibet cõ tractu de quo fieret inſtrumentum ſoluãtur pro gabella ſex denarij pro libra. qõ iſtud ſtatutum non habet locum in cõtractibus qui fiunt ſuper re inextimabili. vt non contineat aliquod intereſſe extimabile allegat.d.§. totiens & l.ita autem in prin.ff.de admi.tuto.cum qua deciſſione Bar.tranſeũt Ang.Jmol.Pau. de Caſ. & Alex.in.d.§.totiens licet Roman⁹ ibi teneat contra illam. Secundo probat.d. l.ita autẽ.in prin.& ſic(vt vidiſtis) allegãt eam Bar. qui ait ibi illaz facere ad.q. † q; ſi ſtatutum diceret.q; debeant ſolui nomine gabelle tot denarij pro libra.q; ſi illud ſuper quo contrahitur.vel quod recolligitur non aſcendit libram.q; nulla gabella ſolui debeat.argu.d.l.ita autẽ in prin. vbi dictum determinat ſuaz cauſam. & ibi Bar.ita ſũmat. Tertio probat bon⁹ tex. in.c.inde nitatibus.§.ſupradicta.ibi cũ in ipſis hoc locum ſibi nequeat vendicare. de elec.lib.vj.quem tex.dicit eſſe ad hoc melioꝛem de iure. Joã.de Ana.in.c.ij.de maledi. † In dubio tamen inherendũ eſt verbis legis.l.non aliter in prin.de legaij.l.labeo.cũ aliis.de ſupel.leg.in cuius propoſito eſt dicendum † q; aut ratio.l.vl ſtatuti eſt expreſſa.in.l.aut ſtatuto.& tunc ratio attendi debet. l. milites agrum de re mili.aut non eſt expreſſa.tũc magis attenduntur verba q̃ ratio.l. proſperi.ff. qui.ta quibus.ita Bal.in.l.ſi.ex quadaz ſolu.quam ipſe ibi dat in.ij. oppo. ff. de here.inſti. Et in tantum nõ aliter a ſignificatione verborum recedi oportet iuxta d.l.non aliter & ibi Bar.& .d.l. labeo. vbi Bar.late & i alijs locis. † q; vbi inter partes geritur aliquod negocium in forme non expreſſo aliquo nomine contractus. & dubitatur quis contractus ſit ille: tunc attenditur proprietas verborum.l.ſi.ff.de condi.cauſa data.& in dubio cenſetur ille contractus qui verbis magis conuenit facit.l.vbi ita donaꝛ.ff.de dona. cauſa moꝛ. & in ſimili tex.cum glo.in.l.non codicillum.C.de teſta.& in.l.cum precario in prima.ff.de preca.Bal.in.l.ſi pater in ꝑma in prin.ff.de adop.vbi in fine ait. q; in cõtrario(de quo per Jaſ.in.d.l.ſi.de condi. cauſa data)omnes freneticauerunt preter Ly.cuius verba aurea nota ſecunduz Bal.in.d.l.ſi pater in prin.de quo etiam

41 42 43 44 45 46 47 48

Recapitulatio legis xiij. Fo.cvij.

per illum in.l.ij.in prin.ff.ſi certum pet. Non omitto † quod verba in dubio ſunt intelligenda ſecundum naturaz actus ſuper quo interponũtur & debẽt improprie & large & improprie accipi vt intelligãtur ſecundum naturam contractus una ſunt in.l.ſi vno in prin.& in.l.in lege locationis.ff.locati.& in.l.ſi olei.vbi glo Bar. & alij.C.allo tit.per quã.l.inquit ibi Bar. q; ſemel deffendit vnum libellum.agebat enim aliquis contra colonum dicens q; ſibi locauit fundum pro certa quantitate frumenti.opponebatur q; non erat locatio iſta & ſic libellus non procedebat. ipſe dixit(teſte eo vbi.§.) q; pcedit & inbdit rationem dicẽs.ponitur enim locare improprie vt in.d.l.ſi olei. Ideo Bar. in. l. ſi merces.§.vis maioꝛ in fi.ff. eo. tit. dicit q; ſi locatur ad pecuniam. tũc vere eſt cõtractus locationis & conductiõis. tex. eſt quẽ ad hoc notat ibi glo.in.l.j.§. ſi is q̃s ſeruum.cum concoꝛ.ff.depoſi.quãdo vero locatur ad certam menſuram frumenti vini vel olei non poteſt eſſe locatio & cõductio:quia non interuenit pecunia numerata ſed eſt contractus innominatus do vt facias.iudicabitur tamen vt de cõtractu locati & conducti.allegat.d.§.ſi q̃s ſeruum. & reſidet dicens pro hoc eſſe tex. & glo.in.d.l.ſi olei.quod nota ſecundum euz in.d.§.vis maioꝛ in fi. † Cõfirmo. verba ſunt intelligenda non ſecũdum quod ſonant ſed ſecundum mentem proferentis.c.intelligentia cũ ſimi. de verbo ſigni. Ex quibus habemus q;.d.l.ſi.C.ũ bonis mater.iuncta.d.l.cũ oporteat d.§. nõ autẽ. in.d.verſi.& ſi quid.de bonis que libe. facit pro diſpoſitione huius.l.vt dixi. Nec obſtabit dicere q;.d.l.ſi.loquit̃ in vſufructu.cuius mater non eſt capax. prout vidiſtis.quia hic per multa ſatis feci ſi memoꝛes eſtis. Ad quod etiam facit.nã plura ſunt negotia q̃ vocabula.l.natura cũ de preſcrip.ver. † Maxime q; diſpoſituz in mulieribus ſecundo nubentibus locũ habet in viris.glo.eſt in.d.l.femine.§.illud.quam ſigna ſecundum Bar. ibi vbi allegat ſimile.pro quibus eſt tex.in.l.generaliter in prin.vbi Bar.& Bal.co.titu. & de iure huius voluminis in. l. proxi. j. Et ſic.d.l.ſi.ũ bonis mater.adducta vt.§. loquens in patre poterit etiam verificari in muliere extra vſufructum quẽ mater non habet in bonis filiozum vt dixi.

49 50 51

¶ Sequit recapitulatio legis.xiij.

1 Mater quando remaritat ſe filius non debet ſtare apud eam. nec ab ea educari.

2 ¶ Abaritus ſi moꝛit aut vxoꝛ.lectuz quotidianum illozum pertinet ſuperſtiti.quo ſecundo nubente tale lectuz diuiſioni eſt reddendũ cum heredibus coniugis premoꝛtui.

3 ¶ Pena apposita mulieri ſecundo nubẽti a fortiori intelligitur in furioſe viuenti hoc autem non procedit in viro. de quo videatis hic.

4 ¶ Conditio voluntaria implenda eſt in forma ſpecifica.

¶ Relatiuum quis vel qui iunctum verbo futuri temporis facit conditionem. 5

¶ Conditio apposita per.l.non leuem dicitur continere ſolẽnitatem. imo oportet q; conditio exiſtat. 6

¶ Conditio apposita a.l. importat illud eſſe de forma & ſolẽnitate. 7

¶ Conditiones extrinſece apposite per l.important formam neceſſariam. 8

¶ Futurum ſubiunctum habet duplicem ſenſum. 9

¶ Statuta italie cum dicant.ſi quis occiderit.non verificantur niſi morte actuali ter ſecuta. 10

¶ Statutum ſi diſponat.q; quicũq; portauerit bladum extra territoꝛium puniatur tali pena:& aliquis in itinere inuẽtus ſit.qui portabat.tamen non erat extra territoꝛiũ.q; non ẽbeat puniri pena ſtatuti. 11

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 ¶Statutū quando loquitur per verba significantia actum ex toto perfectum. tūc pena limitata a statuto non punitur quis nisi delicto consumato.

13 ¶Verbū qđ reperit in ꝑterito z in futuro subiunctiui si in.l. vel statuto contineat. cum natura legis z statuti sit futuris dare formam negocijs. intelligitur in futuro.

14 ¶Curator an detur vel nō viro luxurioso viuenti.

15 ¶Curator nō dabitur mulieri nupte etiā si luxurioſe viuat. de quo videatis hic.

16 ¶Maritus z vxor sunt correlatiua.

17 ¶Statutum si diceret qđ forēsis non possit acquirere possessionem immobilem. ꝓmitti sibi non poterit. sed ipse alij ꝓmittere poterit.

18 ¶Mutuare pecuniam ad vsuram cuius semper sit peccatum. tamen non semper est peccatum ex parte recipientis ad vsuram.

19 ¶Debitor si iurat soluere vsuras. debet illas soluere. z soluendo nō peccat. tamē recipiens peccat.

¶Jura correctoria que non extenduntur etiam ex maioritate rationis extendūtur in correlatiuis. 20

¶Correlatiuorum penalium fit extensio de vno ad aliud. quando vniformis ratio militat. 21

¶Correlatiuorum quādo est diuersa ratio. dispositum in vno nō intelligitur dispositum in alio. 22

¶Anima marui contristatur ex nuptijs secundis vxoris sue. 23

¶Lex vbi aliquid statuit respectu vnius persone non ponderata persone qualitate. sed actus qualitate. talis lex vel statutū ad omnem porrigitur personam que est de substantia actus. 24

¶Maritus tenetur reseruare proprietatem filijs ꝓioris vxoris in casibus in quibus vxor tenetur reseruare proprietatem filijs ꝓioris matrimonij. 25

a En todos los casos.) Concordat hec.l.cum.l. generaliter in prin. de secun. nup. que iura sunt proglo. in.l. femine. §. illud eo. titu. vbi habetur qđ dispositum in mulieribus secundo nubēnb⁹ habet locum in viris. dixi in l. supra pri. in fi. Potest etiā presens l. habere locum in casu de quo per Bal. i. l. j. C. vbi pu. edu. vbi notat qđ quādo mater remaritat se filius non debet stare apud eā nec ab illa educari z ideo si in testō ei est relictū qđ dicum filius sterit pdit relictam nubendo secundum eum ibi vt ait ꝓ hoc facere. l. sed si hoc. §. fi. de condi. z demōst. qđ idem erit per hanc. l. si vxor legat ita marito. 2 maritus nupserit. Et in casu. l. vj. titu. vj. lib. iij. fozo. ll. disponentis. † qđ si maritus aut vxor moritur. lectū quotidianum illorum pertinere superstiti. quo secundo nubente tale lectum diuisioni est reddendum cum heredibus cōiugis ꝑmortui. in hoc tū casu ēt ibi dispo nit in marito qđ in vxore. Nō tū sic esset i viro luxurioseviuēte sicut i vxore luxurioſe viuēte. † Quia ix pena apposita mulieri secundo nubenti a fortiori intelligatur luxurioſe viuenti. l. bis solis. vbi Bar. z Bal. C. de reuoc. dona. non autem hoc procederet in viro. probatur. nam mulieri luxurioſe vinēti datur curator. glo. est in. l. j. C. de cura. fur. ꝓ qua est tex. in. l. sine persone. presumitur z rerum. istam rationem ponit glo. ibi. tamen non ita inuenitur qđ detur viro luxurioſe viuenti. z ꝓ hoc licet mulier perdat medietatem lucrozum si vidua luxurioſe viuit. vt in. l. fi. lib. v. titu. iiij. ordi. rega. non hoc in viro locum sibi vēdicabit. Nec obstat. d. l. bis solis. nam loquitur in mulieribus non in viris. probatur in ea. precipue in versi. de ceteris: vbi glo. exponit. s. mulieribꝰ. Confirmo ꝑ glo. in auē. quod mater subsequenti dicte. l. bis solis ponentem differentiam inter virum z vxorē vel vt melius dicam inter patrem secūdam accipiētem coniugē z matrem secundo nubētem. Nec obstaret dicere non enix aliquid amplius habebit castitate luxuria. verba sunt auē. ō resti. z ea que pa. §. fi. cola. iiij. ad quod faciunt iura in. l. iij. §. j. ff. de dona. inter vir. z vxo. z in. l. si ex voluntate cum simi. C. allo titu. contra que iura videor tenere in predictis. Ideo tenete qđ oēs pene statute contra mulieres secundo nubentes habent locum in his que non honeste viuunt. ita Bar. notat per tex. ibi in. d. l. bis solis. quod est menti tenendum perpetuo quia sepe allegatur secundum Bar. ibi. Idemqđ videtur credendum in viris q̄ndo pena ponitur illis secūdo nubentibꝰ vt in casu. d. l. vj. titu. vj. lib. iij. fozo. ll. ne amplius luxuria habeat castitate. d. §. fi. d. auē. de resti. z ea que parit. vel dicatis in hoc casu vt in sequenti. Elidistis enim qđ in casu. d. l. femine dispositum in mulieribus secundo nubentibus procedit in viris. ad quod allegani z hic caueē. Et posito qđ pene statute contra mulieres secūdo nubentes habeant locum in his q̄ luxurioſe viuunt. vt in glo. in verbo parit. in auē. hisdem penis z ibi Bal. de secun-

1 Mil todos los casos q̄ las mugeres casando segūda vez son obligadas a reseruar a los hijos del primero matrimonio la propriedad de lo que oviere del primero marido o heredare d los hijos dl primero matrimonio: en los mismos casos el varon que casare segunda o tercera vez sea obligado a reseruar la propriedad dello a los hijos del primero matrimonio. ō manera que lo establescido cerca deste caso en las mugeres que casaren segunda vez aya lugar en los varones q̄ passarē a segūdo o tercero mrimonio.

dis nup.⁊ p tex.i.d.l.his solis. vbi notat Bar.⁊ p.d.ℌ.fi.d.auč.de resti. ⁊ ea q̄ parit.cola.iiij.⁊ Ang.in suo tracta.de testa. sug pte donec caste ⁊ honeste vixerit.hoc tñ nō habet locū in viro inhoneste aut luxurtose viuēte: vt tenet ibidem Ang. Lō firmo p.l.istā in xō fi.de manera ⁊c.dicēte ꝙ statutū circa casuz (de quo hic in lege) in mulierib⁹ ad scōa transeūtib⁹ vota habeat locū in viris q̄ trāsierint ad ām vl'tertiū mrimoniū.⁊ p cōsequēs velle videč. ꝙ lz in mulierib⁹ impudice viuētib⁹ habeāt locū pene statute cōtra illas scōo nubētes.vt ꝓbari nō tñ sic erit in viris luxurioſe viuētibus.q̄a p ꝓdicta iura cōia hoc nō ꝓbač q̄ loquūtur solū i mulierib⁹ impudicis.nec hic vbi tñ requrič pluſq̄ vnū mrimoniū.Lōfirmo scōo ⁊ fortⁱ⁹.certum est† ꝙ cōditio volūtaria implēda est i specifica forma.l.q̄ heredi.ō ꝓdi.⁊ demō.bonus tex.⁊ ibi Bar.i.l.menius.eo.tit. Jaſ. in.l.si q̄s filiū.ℌ.in oi.in.j.col.i fi.ff.ō acq̄. here. Jn tñ.ꝙ nō p casū similē impleri debet Bar.in.l.gallⁱ.ℌ.⁊ q̄d si tñ in fi.j.col. ō libe.⁊ posthu.vbi ⁊ Jaſ.in.iij.col. q̄ allegāt.d.ll.q̄ heredi.in ꝑn.⁊ menⁱ⁹. Sz sic est ꝙ hic in.d.xō fi.de manera. est cōditio volūtaria.q̄a viri possunt scōo nubere vl pluries ꝯz ius aut ne si nolūt.⁊ apposita p hāc.l.ibi.q̄ passarē.† Mā relatiuū q̄s vl q̄ iunctū xō futuri tpis vt in ꝑnti.l.i verbis ꝑnotatis facit ꝓditionē.l.stichū q̄ meⁱ erit ō lega.j.⁊ ibi scribētes. vbi Bar.inq̄t illā.l.esse notabilē ⁊ mēti tenēdā a capite vsq̄ ad fi.Ad idē est tex.i.l.nup.ℌ.aut xō fi. plane ō lega.iij.vbi ēt doc. q̄ duo iura ad hoc allegātur p Bar.in.l.j.in. viij.col.in ꝑn.xō fi.de relatiuis videam⁹.de ꝓdi.⁊ demōſ.Rō est q̄a futurū est incertū ⁊ pōt se hꝛe ad esse ⁊ nō esse:ꝙ facit cōditionē.ita. Jaſ.in.d.l.stichū.in.j.col.allegat.l.j.⁊.l. legata.de cōdi.⁊ demōſ. Et nihil interest siue cōditio apponač p si. aut p relatiuuz iunctū xō futuri tpis. tex. est expſſus in d.ℌ.aut xō fi.plane.quē ad hoc allegat bar. in.d.l.j.in.d.viij.col.Cū ergo hic ponač ꝓditio ,put videtis.† Et cōditio apposita p.l.nū ꝯz leuē dč continere solēnitatē.imo opz ꝙ ꝓditio existat.Bal.i auč.mri ⁊ ante in.j.col.qui mulier tute.offi.fū.po.allegat in argu.l.ꝓtoꝛ in ꝑn.ō colla. bono. refert ⁊ seqtur. Jaſ.in.l.ij.ℌ.ꝙ diximⁿ.in.ij.col. si q̄s cautio.quā decisionē Bal. seqtur/ Aret.in.c.in cāis.de testi. quē ibi videat/. Alex.⁊ Arc.i.l.ij.ℌ.priⁿ ō vulga.⁊ pupi. Alex.in.l.j.in fi.ō libe.⁊ posthu.refert et seqtur.Jaſ.in.l.gallus.ℌ.et si parēte.in.ij. col.eo.nt.q̄ i repe.quā fecit.l.si is q̄ ꝑ emptoꝛe.in.xiij.col.ff.de vsucapio.dicit.† ꝙ cōditio apposita a.l.importat illud esse ō forma ⁊ solēnitate. allegat Bar. Aret. et Alex.in locis ō q̄bⁿ.s̄.⁊ illos ēt refert et sequič in.d.ℌ.prius.i.ij.col.⁊ in.d.l.gallⁿ. ℌ.q̄dā recte in.j.col.vbi loquēs in materia illius.ℌ.inq̄t.† ꝙ ꝓditiones extrinsece apposite p.l.importāt formā necessariā. et ꝓdicta cōditio(de qua in presentiarū)est extrinseca:⁊ a.l.apposita ꝓz hic.nō omitto.ꝙ Jaſ.in.d.ℌ.priⁿ in.d.ij.col.ait.se nō reperire legisse aliquē q̄ cōtradicat illi regulē seu decisiōi Bal.i.d.auč.mri ⁊ ame. ⁊ ꝙ ipe nō auderet cōsulendo ab ea recedere.de q̄ exclamat.Aret.sequēs illā i.d. c.in cāis.in.iij.col. Seqtur ꝙ in viris nō ꝓcedit dispositio.d.l.his solis.xō fi.de ceteris.cū simi.⁊ q̄a solū loq̄tur i mulierib⁹ dixi.Ex q̄bⁿ inferť ꝙ ipudicitia est peioꝛ in mulierib⁹ ꝯz in viris. Lōfirmo. ꝑ tex.i ℌ.fi.insti.de noxa.in quantū dicit.q̄s cū patiač filiū suū:⁊ maxie filiā innoxiā alij dare:⁊ ibi.cū in filiab⁹ ēt pudicitie favoꝛ hoc bene excludit. Tñ cōtra dictā scōam ꝓfirmationē quā fortioꝛē dixi oppōo† futurū subiūctiui hz duplicē sensuz. naz pōt intelligi in ꝓterito pfecto.⁊ in futuro.sed itelligič in dicto ꝓterito.tex.est ⁊ ibi bar. ⁊ alij in.l.j.ℌ.hec aūt xba.ff.qō q̄scz iuris vbi Jaſ.notat ꝑ tex.illū in scōo. nota.ō q̄ est ēt glo.in.c.ad hec.super verbo elegerint in ꝑn.de rescrip.et in.c.ij.i verbo cōmiserint.de cōsti.lib.vj.hinc dicit Bar.in l.j.ℌ.diuus.et in.l.fi.in.j.col.ff.de sicarijs † ꝙ cū statuta italie dicāt si q̄s occiderit. nō verificātur nisi morte actualiter secuta.et sic animⁿ occidēdi nō attendič. idez tenet ipse in.l.is qui cū telo. C. illo tit. qō ꝓpetuo est mēti tenēdū ām eū ibi. Facit qō dicit Bal.in.l.si q̄s nō dicā rapere i.j. col.ad fi.ō episco.et cleri.vbi ait† ꝙ si statutū disponat.ꝙ q̄cūq̄z portauerit bladuz extra territoriū puniač tali pena.et aliq̄s in itinere inuēt⁹ sit q̄ portabat.tñ nō erat extra territoriū.ꝙ nō debeat puniri pena statuti.q̄a loquič in illo q̄ portauit nō ut

cō qui portabat.vnde cum loquitur ꝑ verba tpis preteriti pfecti requirit actus consummatus.item quia poterat penitere si volebat vnde adhuc delictum non receperat cōsumationem per proximam formā ita Bal.vbi.s̄.Jdē tenet ipse in.l.si fugitiui in.ij.col.C.ō seruus.fugi.vbi inq̄t† ꝙ qñ statutū loquič ꝑ verba significātia actum ex toto pfectuz.vt q̄a dicit statutuz si q̄s extraxerit.tūc pena limitata a statuto no punič q̄s nisi delicto pſūmato. Ratio est quia futurū subiunctiui formaℓ a preterito perfecto indicatim.⁊ ita rem cū effectu perfectaz significat.glo.est in.l.si q̄s stipulatus sit stichum.in prin. de verbo. obli.⁊ in.l.hec venditio.in prin.sup xō bo obstrictus.ff.de contraben.emp.notatur in.l.centesimis.ℌ.fi.de verbo. obli. Bar. doc.⁊ Jaſ.in.d.ℌ.hec autem verba. Jhic est ꝙ licet edictum pretoris loqueretur ꝑ verbum statuerit.tamen iurisconsultus in d.ℌ.hec autem verba assignando rationē dicit.nam verbum statuerit rem perfectā significat ⁊ consumatam. quod ideo est q̄nā verbum statuerit formatur a dicto ꝓterito perfecto.dixi ⁊ allegani.dictas gl. ⁊ ꝙ notatur in.d.ℌ.fi.d.l. cētesimis. Bar. doc.⁊ Jaſ.in.d.ℌ.hec autem verba. Sed sic est ꝙ hic est verbum passarē.alias trāsierint vel transiuerint quod est futurum subiunctiui quod formatur a dicto preterito. ⁊ per consequens intelligitur in eo ⁊ non in futuro.vt.d.ℌ.hec autem verba. Jgitur hic non fit dicta conditio ab ista l.apposita.quam conditionem extare dixi. Quamobrem dicendum est. an que ritur.an lex vel statutum loquens per futurum subiunctiui in casibus quos comprehendunt requiratur ꝙ actus sit perfectus ⁊ cōsumatus ⁊ dico ꝙ sic ⁊ ita loquitur tex.in.d.ℌ. hec autem verba. ⁊. d.l. si quis stipulatus sit stichum.in prin. ⁊. C. hec aūt verba.de peniten.dis.j. Vel si.l. aut statutum vtitur dicto futuro. An comprehendat solum casus preteritos ante l.vel statutum. An vero tantum comprehendat casus futuros qui eucnient post legem aut statutum conditum ⁊ isto casu procedit doctrina Bar. in.l. omnes populi.in.iij.q.ferte.q.princi.in.xx.col.ver si.iuxta premissa.ff.de iusti.⁊ iure.vbi tenet.† ꝙ si in lege vel statuto continetur verbum quod reperitur in preterito ⁊ in futuro subiunctiui.cum natura legis ⁊ statuti sit futuris dare formam negocijs. intelligitur in futuro.vt ibi per eum quem sequitur Abb.in.d.c.ad hec de rescrip.⁊ Alex.in cōsi.exc.incip.mature.in.iij.col. in fine vsu. Ex q̄bus cōcluditur nō obstare dictū oppositum.q̄ licet quo ad penam.l.vel statuti requratur ꝙ actus sit pfectus ⁊ cōsumatⁿ.vt in.d.ℌ.hec aūt verba. cū simi.vbi dictū futurū subiūctiui intelligič in ꝓterito. Tñ tale futurū solū ꝓcedē dū casus futuros inꝛta. d. doctri. Bar. ⁊ q̄a futuros ideo incertos.nam possunt se hꝛe ad esse ⁊ nō esse ergo dictū futurū facit ꝓditionē.vt dixi allegās. Jaſ.in.d.l.stichū.i.d.j.col.q̄ ibi ad hoc allegant iura q̄.s̄.retuli. Maxime ꝙ est in potestate virozū nubere sēcōo aut pluries ꝯz ius. vl nō ⁊ ita vt ꝓcedat in viris dispositio hui⁹.l. tñ requrič pluſq̄ vnū mrimoniuz dixi. rōne cōditionis ꝓdicte q̄ in specifica forma est adimplēda.d.l.q̄ heredi.⁊ d.l.menius.vt dixi etiam. Rōneq̄z ꝓdicti relatiui iuncti dicto futuro facientis cōditionē.d. l.stichū.⁊ d.l.nup.d.ℌ.aut versi.plane.ꝑdixi. Si aūt visum fuerit.ꝙ in presenti nō sit tale relatiuū ꝙ dictā legalē faciat conditionez saltē ordo in processu huius passus forte placebit. † Si enim dečs curatoꝛ vel non viro luxurioſe viuenti. Dida.de segu.in.d.volu.folio.lxxij.col.iij.tenet ꝙ sic.ꝓo quo dicit ibi ꝙ potestis inducere tex.in.d.l.⁊ mulieri.ℓz ꝑmā lectu.ff. de cura.furio.nā dū dicit ille tex.⁊ mulieri.que dictio est implicatiua sicut dictio etiā. vñ pinde est ac si diceret.nō solū masculo luxurioſo:sed femine luxurioſe iterdici pōt ita ipe in.d.iij.col.vbi ꝓius dixerat.hoc tenere specnlatoꝛē in tit.de actoꝛe.ℌ.j.xō fi. sed vtrū masculo. dicentē ibi ꝙ lz hoc nō reperiaℓ iure cautū in viro.sed in femina luxurioſe viuēte.ꝙ sibi interdicič bonis ⁊ dač curatoꝛ vt in.d.l.et mulieri. eodē modo sit dicendū in masculo.⁊ inq̄t ibi Joa. An.i addi.legisse sed,nō,meminit.refert. Dida.de Segu. vbi s̄. Domi.Joan.de pala.rub.in.d.sua notabili repe.in.c. col. cccxxiij.ait ꝙ siculus in.c.pastoꝛalis.i.vj. col.versi.sed ego quero ō indic.infert. ꝙ lz alias mulieri luxurioſe dečs curatoꝛ.d.l. ⁊ mulieri.viro aūt luxurioſo nō.vt notā-

T

ter decidit Specu.in titu de actore.§.itez opponit cõtra actorẽ.versi.sed queritˉ. et ita in.d.cccxxiij.col.residet in hoc domi. Joa.de pal.rub.Et hãc seqaz opi.magis cõiter tenuerãt ⁊ tenẽt doc.maxie Ludo. ro.⁊ Barba.i.l.is cui bonis.ꝺ vbo.obli. q̃ videt verioꝛ ꝯz Alex.in adi.ad Bal.in l.ea lege in fi.col.sup vbo luxuriosus. C. de cõdi.ob cãm.(lz ibi Bal. cõtrariũ velit)ꝙa est diuersa ratio in isto punco inter virũ ⁊ mulierẽ.Spec.Ludo.ro.⁊ Alex. in locis prealleg.† Adulteri tũ nupte etiã si luxuriose viuat nõ dabitˉ curatoꝛ.dictꝰ And.siculus vbi.§.sed finaliter ibi ipse videtur tenere cõtrarium ꝙa est fauoꝛ mulieris vt deˉ sibi curatoꝛ qñ sicut est prodiga psone.multo magis p̃sumitˉ prodiga bonoꝛũ.d.glo.in.d.l.⁊ mulieri.⁊ ideo siue sit maritata siue nõ. dabitˉ sibi curatoꝛ. qꝺ est mẽti tenẽduz ꝯm eũ.quẽ refert ⁊ sequitˉ p̃d.domi.ioa.ꝺ pal.rub.i.d. cccxxiij. col. Attẽto aũt iure huiꝰ regni. hoc nõ p cederet.imo mulieri nupte.cuius luxurio se viuat nõ dabitˉ curatoꝛ. Probo. ꝺ iure dicti regni habemꝰ.nuptã ꝺ adulterio ni si a marito accusari non posse.vt.l.ij.titu. xvij.parti.vij.⁊.l.iij.tit.vij.lib.iiij.fozo.ll. nã cũ maritꝰ mulieri parcat.iniustũ videbatur ab aliꝭ posse accusari,istã rõnem ponũt p̃dicte due.l.ꝙs cozrigũtur q̃ habentur in.l.cuius.la scꝺa. C. de adulte. ⁊ §.j.insti.de publi.iudi. lz veniat punitꝺ maritꝰ si fuit causa adulterij.l.vij.tit.⁊ pti. vt.§.⁊ talr ꝙ penã mortis icurrit si fuit leno vxoꝛis sue.l.ij.ti.xxij.pti.vij. Si.n.solꝰ maritꝰ põt adulterã accusare ꝺ adulterio iniustũ esset ꝙ mulieri nupte etiã si impudice viuat darˉ curatoꝛ.qz cũ detur per luxuriosam vitã ⁊ maritꝰ adulteriũ ⁊ iustum doloꝛẽ eius patiaꝝ.l.grachus.C.de adulte.iustũ est ꝙ aliꝭ patiantur argu.dictarum legũ.ij.titu.xvij.parti.vij.⁊.iij.tit. vij.lib.iiij.fozo.ll.maxime cũ res dotalis sit in dominio mariti.vulgata.l.doce ancillaz vbi Bar.Bal.⁊ ceteri. C.de rei vẽ. de quo p tex.⁊ scribẽtes in.l.rebus.C.de iur.doti.⁊ bona mariti pro dote sint tacite obligata.l.vna.§.⁊ vt plenꝰ cũ cõcoꝛ. de rei vxo.ac.Ac nullũ contractũ nec distractum vxoꝛ sine licentia mariti facere possit.l.xxiij.infra quod intellige vt in coniunctis.ll.lv.⁊.lvij.infra quod vltimum nimis facit.ptz.ratio decisionis nostre.l. cũ aliꝭ sit † quia maritus ⁊ vxoꝛ sunt coꝛ 16
relatiua.Bar.⁊ aliꝭ per tex.ibi in.l.fi.ꝺe indic.vidui.toll.⁊ ꝺqꝺq in vno illoꝝ statuitur.intelligitˉ in alio statutũ nisi deˉ rationis diuersitas.Bar.in.d.l.fi.Jas.in.l. transigere.in.j.col. C.ꝺ transa.† Facit ꝙ 17
si statutũ diceret.ꝙ forensis non possit acquirere possessionẽ immobilẽ.prohibitus si bi non poterit.sed ipse aliꝭ prohibere poterit.Bar.in.l.multũ interest. de verbo. obli.⁊ hoc ꝓpter diuersitatẽ rationis.refert ⁊ sequitˉ.Jas.(lz ꝙ alia verba) in.d.l. trãsigere.in.ij.col.⁊ in.d.l.fi.in.iij.col. versi.Addo facere illꝺ.ante quẽ Jasonẽ notauerãt Ludo.ro.⁊ aliꝭ post eũ in.d.l. multũ interest.Facit etiã tex.in.c.sup eo de vsu.⁊ ibi in specie Joa.de ana.in.iij.⁊ iiij.col.late examinãs ad hoc notat.† ꝙ 18
lz mutuare pecuniã ad vsurã semp sit peccatum.tamen non semper est peccatuz ex parte recipientis ad vsuram. vt quando capit ex causa necessitatis ꝙa diuersa est ratio.Jdẽtenet Pet.de Anch. in clemẽ. j.in prin.in.iij.q.de vsu.de quo videatis etiam.Lau.de rodul.in tracta. de vsu. q. ix.⁊ ꝓ sanct.Tho.ij.ij.q.lxxviij.ar. vj.ad qꝺ facit glo.in.c.debitoꝛes.quam ad hoc ibi notat. Jmol.de iur.iur.† vbi si debi- 19
toꝛ iurauit soluere vsuras debet illas soluere ⁊ soluẽdo nõ peccat.tamen recipiẽs peccat. Faciũt q̃ accumulat.Jas.ad hoc in.d.l.fi.vbi ipse tres ponit conclusiones ex omnibus dictis per Bar.ibi quas probat:⁊ breuiter sine probationibus referã. † Prima quarum est.ꝙ iura coꝛrectoria q̃ 20
non extenduntur etiam ex maioꝛitate rationis.extendũtur in coꝛrelatiuis.⁊ ideo lex noua etiam coꝛrigens in vno ex coꝛrelatiuis intelligitur quoq; coꝛrigere in alio.† Secunda.ꝙ etiã in penalibus coꝛ 21
relatiuis fit extensio de vno ad aliud. q̃ndo vniformis ratio militat.(licet pene sint restringende.l.cum quidam cum cõcoꝛ.de libe.⁊ posthu.)Et inter alia q̃ adducit pro ista conclusione refert Bar.in l.liberoꝝ.per illum tex.ff.de infa.tenentem.ꝙ ex idẽtitate rationis statutuz pena le loquens in vxoꝛe extenditur ad maritum ⁊ econtra.quem sequitur Jas.in.d.l. fi.dicens ꝙ ita est tenendum licet forte videaˉ dura decisio.ꝓ qua vꝺ ista.l.facere.

22 † Tertia est ꝙ in coꝛrelatiuis qñ est diuersa ratio dispositum in vno non intelligitur dispositum in alio.argu.l.fi.C.de rescin.vẽ.de q̃ incipiebã dicere vt vidistis.

23 Mõ taceo ꝙ ideo mulier secꝺo nubẽs pdit relicta a marito † qa cõtristatˉ aia mariti ex secꝺis nuptijs. Ludo.ro.in p̃si.xxix.incipi.ex themate.refert ⁊ sequitˉ. Jas.in.l. filiũ quẽ habẽtẽ in.vj.col.C.famil.hercis. ꝓ quibꝰ est tex.⁊ ibi glo.sup verbo defũcti in autˉ.de nuptijs.§.q̃ vero nunc.ibi et defuncti aiam cõtristaret.⁊ ibi ⁊ ꝓ oia cõtristandi prohibẽ maritũ.colla.iiij. quẽ tex. ad hoc notat Bal.in autˉ.cui relictum.in penul.col.de indic.vidui.toll.vbi subdit ꝙ ideo legãdo sibi in casum castitatis nõ itelligitˉ sentire de secꝺo maritali amplexu ꝙa mariti aiam.i.p̃sideratione ꝓtristat.Et

24 tex.l.ista cũ cõcoꝛ.habemꝰ.† ꝙ vbi.l.aliqꝺ statuit respectu vnius psone nõ põde rata psone q̃litate.sed actus q̃litate. talis lex vꝺ statutũ ad oꝝ porrigitˉ psonã q̃ est ꝺ substãtia actꝰ.⁊ ita lex q̃ i vxoꝛe loquitˉ hz locũ in viro nõ exceptiõe psonarũ ꝙa femininũ genꝰ nõ ꝓcipit masculinũ.l. si ita scriptũ sit in p̃n.de lega.ij.ꝙ duos.de lega.iij. sed nã actus de quo agitˉ in quo iusta rõne ꝺz esse par cõditio masculi et femine.et ita Bal.notat ꝙ tex.ibi in.d.l.fi. i p̃mo nota.de indic.vidui.toll.† ꝙobrem 25
in casibꝰ in qbꝰ vxoꝛ filijs ꝓioris mrimonij ꝓprietatẽ seruare tenetˉ.cisdẽ casibus maritꝰ tenetˉ ꝓprietatẽ filijs ꝓioris vxoris seruare.d.glo.in.d.l.gñaliter in p̃n.ꝺ secũ.nup.et hic. Ad qꝺ bñ facit.d.l.fi.et qꝺ ibi dicũt doc.ꝺ indic.vidui.toll. Ecõ uersoq; beneficiũ vni datũ et aliꝭ datˉ tex. est et ibi glo.sup verbo muliere in autˉ. vt liceat mri et aue.§.ad hoc aũt.cola.viij. quẽ tex.ad hoc ibi notat Bar.in.iij.not. et illũ etiã notauerat.d.glo.dicens nota. beneficiũ vni datũ,et aliꝭ simlibꝰ datũ videri.et subdit aliqua iura cõcoꝛ.et ideo Bar.vbi §.postq̃ posuit.d.tertium not. inqt cõcoꝛ.sunt in glo.sup verbo muliere.

¶ Sequitˉ recapitulatio legis.xiiij.

1. LEgatum factuz ab vxoꝛe viro cõputatur in portione quã vir ex forma statuti ex dote lucrari debet.

2 ¶ Vxoꝛ tenetur computare relictum ei permaritum in parte quam ex forma statuti lucratur.

3 ¶ Debitoꝛ necessarius quando aliquid relinquit.semper tale legatum intelligitˉ factum vt compensetur cum debito.

4 ¶ Maritus in medietate lucroꝝ constante matrimonio acquisitoꝝ.non est vxoꝛi necessarius debitoꝛ.

5 ¶ Maritus si voluerit potest vendere et sic alienare lucra durãte matrimonio acquisita.etiã inuita et cõtradicente vxoꝛe.

6 ¶ Hipotheca in bonis mariti pro medietate lucroꝝ constante matrimonio acquisitoꝝ pertinenti ad vxoꝛem non intenitur in iure.

7 ¶ Obligatio omnis tollitur solutiõe eiꝰ quod debetur.vel aliꝭ loco illius cõsentiente creditoꝛe.

8 ¶ Legando vxoꝛi non videtur relictum animo compensandi cũ parte lucroꝝ.

9 ¶ Maritus q̃uis dicat relictũ cõputari cũ parte lucroꝝ.nõ cõputabitur.

10 ¶ Pater si filiam prius dotaz postea instituat in legitima simpliciter heredem ꝙ intelligitur computata dote.

11 ¶ Pater si pro filia dotẽ promisit. deinde decessit filio et filia heredibus institutis ex testõ vel ab intestato. qꝺ onus soluendi dotem promissam non pertinet ad filium pro dimidia pro qua est heres sed totum est in parte ipsius filie.

12 ¶ Promisit aliq̃s pro muliere dotem.an animo compensandi si erat debitoꝛ mulieris dare aut promittere videatur.

13 ¶ Creditoꝛ recipiendo donationẽ a suo debitoꝛe.videtur in dubio remittere sibi debitum.

14 ¶ Seruitia faciunt presumi iniuriaruz remissionem inter inimicos.

1 SI el marido. ꝛc.) Circa dispositionem presentis. l. Bar. in. l. si cũ dotem. §. si pater. ff. solu. ma. in quit. q̃ plures dixit † q̃ legatum factum ab vxore viro computetur in portione quã vir ex forma statuti ex dote lucrari debz. idez tenet ipse in auc̃. preterea. vnde vir ꝛ vxor ꝛ ante Bar. tenuerat. Jac. de Are. in. d. §. si pr̃. quaz sententiaz tenens Albe. in. d. auc̃. preterea. refert q̃ ita fuit iudicatum ꝛ obtentũ de facto in ciuitate padue. istã etiã tenẽt vterq̃ Sali. ꝛ oẽs moder. in. d. auc̃. ꝛ latius. Jmol. et Pau. ó cas. ꝛ ceteri moderni. in. d. §. si pr̃. Bal. in. l. quoniã in priorib⁹. in fi. col. v. sed iuxta hoc. ꝛ versi. ꝛ p hoc. C. ó moffi. testõ. ꝛ Jmol. in. c. officij de testa. lz Bal. sibi contrarius in. d. auc̃. preterea. in pn. vltie col. versi. restat. dicat q̃ verior opinio est q̃ nõ cõputetur. fatetur tamen ibi. q̃ p̃cedẽs opi. Jaco. de Are. Ray. Bar. ꝛ sequaciuz illorũ cõiter approbatur ꝛ videtur persistere in opi. q̃ non computetur per aliqua motiua (de quibus per eũ ibi) quibus respondet. Jmol. in. d. §. si pr̃. Jdẽ Bal. in cõsi. lxiij. in. iij. vol. videtur in hoc tenere prout in. d. auc̃. preterea tenuit. ꝛ ait in. d. cõsilio. q̃ illo casu in q̃ cõsuluit. ista cessabat difficultas. qa ex presse dictum fuerat q̃ cõpensaret. Predictaz opinionem. Jaco. de Are. Bar. ꝛ aliorũ in ea consociorum. etiam dicit cõem Jas. in. d. auc̃. preterea in. ix. ꝛ x. col. Si ergo hoc est statutũ in legato ab vxore relicto viro. sequitur q̃ idem est dicendũ ecõuerso ꝛ sic in casu nostre. l. cũ maritus ꝛ vxor sint correlatiua. Bar. ꝛ Doc. in. l. fi. per tex. ibi de indic. vidui. toll. probat. l. supra prior. vbi dixi. Sed dispositum in vno ex correlatiuis videtur in altero esse dispositum. Bar. in. l. si ab eo. C. de legi. hered. et in. d. l. si. ꝛ ibi scribentes per eius tex. nisi rationis diuersitas detur Bar. ꝛ ceteri in d. l. fi. dixi supra. d. l. prox. quanto magis q̃ pro predicta illatione habemus tex. in d. auc̃. preterea in fi. † vbi tenetur vxor cõ 2
putare relictum ei per maritum in parte quã ex forma statuti lucratur. Ex q̃bus infertur q̃ dicta cõis pclusio. iac. ó Are. Bar. et aliorũ procedat ecõtra ꝛ ita in casu istius. l. quecorrigat illã. Posseis tñ tenere q̃ nõ corrigat. sed q̃ cum ea concordet. Probo. quia in casu dicte cõis conclusionis vxor erat debitrix necessaria cuz ex forma statuti vir ex dote aliquid lucraturus erat. ꝛ quãdo aliquis est debitor ex dispositione alicuius l. vel statuti. vt in. d. auc̃. preterea. quo casu censetur debitor necessarius. tũc si aliquid legat. intelligitur semper legare aio compensandi. vt in. d. auc̃. ratio sit. qa in necessitatib⁹ nemo liberalis existit. l. rem legatã in fi. de adim̃. lega. istã rõnem in hoc putat clarã Jas. in. d. auc̃. in. vij. col. quã etiã tenuerat Jmo. i. d. §. si pr̃. ꝛ Jas. quoq̃ tenet in. d. auc̃. in viij. col. vbi inqt. q̃ stat pclusio † q̃ qñ debitor necessarius aliquid relinquit semper tale legatum intelligitur factum vt compensetur cum debito. ꝛ subdit dictam rationẽ. Si enim quis debitum est necessariũ in casu. d. auc̃. ꝛ. d. §. si pr̃. procedit dicta cõis cõclusio. vt est certũ vt dicit Bar. ꝛ doc. in dictis duob⁹ locis. ꝛ dixi. Sequitur q̃ cessante dicta ratione finali disponatur contrarium iuxta notata per scribentes in. l. ij. §. fi. ff. de dona. titu. generali. ꝛ sic q̃ legatum non cõpensetur seu computetur in debitum non necessarium. iura sunt in. l. vna. §. sciendũ de rei vxo. ac. l. creditorem. de lega. ij. in quibus cauetur q̃ debitor voluntarius seu spontaneus legando creditori nõ videtur aio compensandi relinquere. † Sz 4
hic non est dicendum q̃ maritus in dicta

SI el marido ª mãdar ealguna cosa a su muger al tiempo de su muerte / o testamento no se le cuente en la parte que la muger ha de auer de los bienes multiplicados durante el matrimonio, maʸ aya la dicha meytad õ loʸ bienes ꝛ la tal mãda en lo que de derecho deuiere valer.

medietate lucrorũ cõstante matrimonio acquisitorũ sit muliери necessariꝰ debitor cum possit sine eius licẽcia lucra illa alienare. vt in. l. fi. ti. iij. lib. v. ordi. pbauerat l. ccv. stili. tenẽt domi. Joa. de pal. rub. in illa sua singu. repe. rub. ꝛ c. q̃ vestras. de dona. inter virũ ꝛ vxo. in rub. col. cccxx. versi. ego tñ crederem. allegat. d. l. iij. lz alio stilo. ꝛ Ancha. consi. ccccix. in quo consi. non inuenit hoc. sed in consi. cij. ꝛ Dida. de segu. in suo tracta. de bonis lucra. cõs. matri. inter virũ ꝛ vxo. col. v. allegat. d. l. stili. in qua cauetur † q̃ si maritus voluerit potest dicta lucra inuita ꝛ contradicente vxore vendere ꝛ sic alienare. ita ipse in. d. v. col. Rõ dictarũ. ll. regni sit (q̃uis in eis nõ dicatur) quia si lex daret vt dat viro facultatẽ acq̃rendi. qõ patet ꝛ ponere cum vt ponit in necessitate acquisita cum sua vxore cõmunicandi. l. j. titu. iij. lib. iij. foro. ll. cum concor. ꝛ postea nõ haberet potestatez dicta acquisita alienãdi, sequerentur inconuenientia de quibus per eundez Dida. de Seg. in. d. trac. col. lij. cũ seq̃. Et ex illis lucris filius cõis aut filia si nuptui tradant. donatio ꝛ dos solui debent. l. lij. infra. que non poterant fieri si medietatis lucrorum esset maritus necessarius debitor mulieri. ꝛ cum in. d. l. j. cum simi. solum dicatur lucra inter con 6
iuges diuidi. † Nec inuenitur de iure hi 7
potheca in bonis mariti pro dicta medietate. † Confirmo. omnis obligatio tollit solutione eius quod debetur vel alij loco illius consentiente creditore. vt per tit. ff. de solu. ꝛ libe. maxime in. l. solutiõis. ꝛ. C. illo titu. precipue in. l. cum a quo. bonus tex. insti. quib. mo. toll. obli. in pn. si cũ maritus a iure esset obligatus mulieri pro dicta medietate. teneretur illam partem ei soluere. vel aliquid aliud loco eius cõsentiente vxore. ꝛ per consequens teneretur heredibus vxoris. ad hoc vt liberaretur. Sed habemus (vt dixi) qõ sine licẽtia eius potest maritus dicta lucra alienare. vt in. d. l. ccv. stili. ꝛ. l. fi. titu. iij. lib. v. ordi. Jgitur ex supradictis est concludẽdum. quod dispositio huius. l. etiam attẽto iure cõmuni ꝛ predicta cõmuni cõclusione procedit cum maritus in istis lucris nõ sit necessarius debitor mulieri. neq̃ in eis potest dici maritus debitor. cum de iure non teneatur tale facere augmentum. ꝛ factum pro dimidia mulieri conservare. vt ex superioribus ostenditur. Ex quibus infertur. † q̃ legando vxori non vi- 8
detur relictum animo compensandi cum parte lucrorum. d. §. sciendum. d. l. vnc. de rei vxo. ac. d. l. creditorem ó lega. ij. ꝛ hic. † Et plus est q̃ licet maritus dicat tale re 9
lictum computari cum dicta parte lucrorum non computabitur. Jmo etiã tũc dispositum hic procedit. per huius. l. generalitatem. l. de precio. cum simi. de publiciana. quod pro nunc non examino si sit simpliciter verum ꝛ qualiter intelligatur. Preterea ꝛ pro cõfirmatione institutio nec̃s presentis decisionis facit. q̃ pars q̃ debebatur vxori ex acquisitis constante matrimonio ex dispositione. d. l. j. titu. iij. lib. iij. foro. ll. cuz aliis. erat propria vxoris. probat. l. xij. supra vbi late dixi. Supponitur etiam quod legatum erat mariti in quo legato non intelligitur relicta dicta lucrorum pars res vxoris. sed mariti. ꝛ ideo relictum non est computandum in predicta parte vxori vt hic. Tamen in d. auc̃. Preterea. pars quam lucratur cõiunx superstes ex dispositione. d. auc̃. et res legata erant de bonis coniugis premortui. probatur ibi. per tex. et scribentes per quem et. d. §. si pater. Bal. in. d. l. quo niam in prioribus in. d. fi. col. d. versi. Sed iuxta hoc. ait † q̃ si pater filiam pri- 10
dotatam postea instituat in legitima simpliciter heredem. qõ intelligitur computata dote. istam theoricam ponit Jaco. de Are. i. d. §. si pater. ita Bal. in. d. versi. sed iuxta quam refert et tenet Bar. post d. Jaco. de Are. in. d. §. si pater. sequitur Pau. de Cast. in. l. quoniam nouella. in j. col. C. de inoffi. testamẽto. facit. l. huiusmodi. §. cum pater. et quod ibi Bar. et doc. dicunt de lega. i. Ad idẽ facit bonus tex. in. l. i. §. penul. de colla. do. (quem re- 11
putat singularem et mirabilem Lude. ꝛ o. in. l. post dotez. et ibi Alex. in. xvij. col. ff. soluma.) vbi est tex. † q̃ si pr̃ p filia dotez premisit: deinde decessit filio et filia heredibus institutis ex testõ vel ab intestato. q̃ onus soluendi dotem promissaz nõ pertinet ad filium pro dimidia pro qua est heres. sed totum est in parte ipsius filie. refert et sequitur. Jas. in. d. auc̃. preterea.

in.d.viij.col.z Dida. de segu. in. d. vol. repe.folio.xxix.col.ij. Ex qua decisione Bal.in.d. versi.sed iuxta habemus extē sionem ad cōmun ē cōclusionē doc.in. d. anē.prete.z in.d.H.si pater.vt in debito ne cessario non solum relictum intelligit animo compensandi.vt in dictis duobus in tribus.sed etiam illud quod est datum inter viuos. Jas.in.d.viij.col.versi.itē adde q ex decisione.refert z sequr Dida. de seg.in.d.col.ij. Et per predictam decisionem Bal.seu theoricam Jaco. de Aret. in.d.H. si pater extenditur.d.l. quoniam nouella.prout ibi refert Jas.in.j. col. de qua decisione fuit memor Alex.in.d.H. si pater.z in.l.pater filiam in pan.ff.ad.l.falci.refert. Jas.in.d l.huiusmodi.d. H. cum pater.in.j.col.vbi subdit q ipse addit ad d.l.j.H.pen.de colla.do.alium. tex. similē in.l.ij. C.de colla.z q de veritate illi⁹ dicti Bal.in.d.l.quoniam in prioribꝰ in.d. fi.col.versi. sed iuxta. plene dixit in. d. l. quoniam nouella in.j.col. vbi videatis: z ideo non repetit.ita ipse in.d.H.cum pater
12 in.d.j.col. † Quero hic.aliquis dedit vel promisit pro muliere dotem.an animo cōpēsandi si erat debitor mulieris dare aut promittere videatur. videatis iura z que ibi habentur per glo.z doc.in.l.fi.C.de dotis promi.in.l.vxorem.H. pater naturalis de lega.iij. z in.l.nensenius. ff. de negoges.glo.z scribētes in.l.j. vbi z Jas. in prima lectu.in.v.col.cū seq.ff.solu.ma. † Et 15
creditor recipiendo donationē a suo debitore videtur in dubio remittere sibi debitum.probatur.quia bene merita q̄ precesserunt faciunt actum dubium censeri donationem.tex.est bon⁹ in.l. si vero nō remunerandi.H.inde papinianus.ff. mādati.pro quo facit tex.in.l.in ipsius z qō ibi notat Bal.C.fami.hercis. vbi probat
† q seruitia faciunt presumi iniuriarū re- 14
missionem inter inimicos. Facit etiā tex. in.l.liberi.z ibi notat Bal. z in.l. fratres. C.de inoffi.testō.circa.l.istam eiusq materiam videatis Rode.Sua.in sua lectu. ad.l.j.titu.ij.lib.iij.folio.ll. fol. xxxiiij. in versi.sed pone questionez.cū fol.seq. vbi tenet: z in folio.xxxvij.in versi.tertio limita.q legatū factum a marito vxori videatur factum animo compensandi cum arris a se promissis.z limitat tripliciter vt per eundem in folio. xxxvj. ad fi. cum. d. folio.xxxvij.

¶Sequit recapitulatio legis.xv.

1 REuocandū ex donatione inter viros venit omne illud. quod vltra id qō poterat relinquere in testō. donauit inter viros.

2 ¶Filius quāmis viuo patre legitimam petere non possit.tamen pater eius potest preuenire si vult soluendo in vita et talis solutio valebit z assignatio.

5 ¶Filius q̄mis patrem compellere non possit vt in vita assignet sibi tertium vel quintum.tamen si pater in vita preuenit. poterit facere.z valeret talis preuētio assignationis.

4 ¶Maritus si soluit ante diem quod vxori in diem debebat non videtur donare sed soluere in causam debiti.

5 ¶Pater quod potest dare vni filiorum in preiudicium alterius in morte. potest dare per donationem.

6 ¶Donatio vel meliozatio inter viuos non potest reuocari per solam penitentiam de iure cōmuni.

7 ¶Donatio facta a patre filio in potestate est ipso iure nulla.

8 ¶Frater posse donare alteri fratri existenti in potestate patris.quando donaret de consensu ipsius patris. de quo videatis hic.

9 ¶Mater potest donare constante matrimonio filio existenti in potestate patris. de quo videatis hic.

10 ¶Reuocatio donationis vel meliorationis habet locuz per istā.l. vsq; ad mortem donantis aut meliorantis. nulla facta differentia.fiat donatio vel meliozatio filio in potestate aut emancipato.

11 ¶Argumentum bonū est de vltimis voluntatibus ad contractus z econtra concurrente identitate rationis.

12 ¶Reuocatio donationis nedum p verba indubitata sed etiam per exheredationem factam mala mēte a donante donatario procedit.

13 ¶Donatarius causa mortis si receperit rem donatam aut eius scripturam: dictā donationē reuocari non posse.de quo videatis hic. z sub nu.xxv.

14 ¶Meliorans si se constituat possidere nomine meliorati:cum per tale constitutum transferatur vera possessio: talis meliozatio non poterit reuocari per solam penitentiam.

15 ¶Constitutum q̄uis sit actus fictus tamen per tale constitutum acq̄ritur dominio vera possessio et verum dominiū: de quo z de clausula constituti videatis late hic.

16 ¶Meliorans si dicit cōstituo me depositarium z possessorē talis rei nomine talis: hoc pacto inter partes q depositari⁹ in vita restituere non teneatur: q ille cuius nomine possidet: potest ante mortem depositarij repetere.

17 ¶Donans instrumenta emptionum videtur donare res emptas.

18 ¶Tradens instrumentum videtur tradere ius contentum in instrumento.

19 ¶Creditor si reddat instrumentū creditori: hoc ipso intelligitur debitū remisisse.

20 ¶Testator si legat calendarium idest librum rationum seu codicem rationū intelligitur legare debita z credita in eo descripta.

21 ¶Traditione scripture sicut transfertur possessio: ita ex incisione eiusdez scripture videtur retradi.

22 ¶Cācellato instrumēto tradito de partiū volūtate: eo ipso intelligitur facta retraditio omniū que prius tradita fuerāt per traditionem instrumenti.

23 ¶Traditione clauiū transfert possessio.

24 ¶Donate rei retinens vsufructum rem
25 videtur tradere.

¶Translatione z descriptione in personam alterius in libro cōis: videtur quis donare z tradere.

26 ¶Ber.xx.versi. y assi mismo.infra extendat istā in duobus de quibus hic.

27 ¶Dos z donatio propter nup.eqs passibus ambulant.

28 ¶Causa dotis z studij equiparantur.

29 ¶Priuilegia cōpetentia pro dote secuto matrimonio habēt locum etiam si nō sequatur.

30 ¶Dos data pro matrimonio illicito qō nō est secutum: vtrū repeti possit.

31 ¶Priuilegium inter alia est dotis et donationis propter nup. vt quāmis fiat donatio descēdenti qui est in potestate patris in causam dotis vel donationis propter nup.transfert illico dominum.

32 ¶Augmentum dotis virtualiter est ipsa dos.

33 ¶Argumentum a contrario sensu non debet sumi quando est cōtra casū legis.

34 ¶Donatio patris facta filie in potestate causa dotis sicut valet: ita valet filio in potestate causa studij irreuocabiliter.

35 ¶Reuocare donationem alimentorum de futuro licitum est patri: de quo an sit verum videatis hic.

36 ¶Causa dotis donationis ꝓpter nup. z alimentorum equi parantur.

37 ¶Res subiecte restitutioni sicut possunt alienari ex causa dotis z donationis propter nup, ita ex causa alimentoꝝ.

38 ¶Res a iudice secrestata ꝓpter alimēto rum necessitatem vendi potest.

39 ¶Res subiecte restitutioni p causa studij alienari non possent.

40 ¶Donatio vel meliozatio facta a patre vel matre filio pro eius redemptione ab hostibus: p solā penitentiā donantis vel meliorantis reuocari non potest.

41 ¶Dominum rei donate redēptione captiuorum transit ipso iure absq; traditione.

42 ¶Res subiecte restitutioni redemptione captiuorum vel alia simili causa alienari possunt.

43 ¶Dispositio aut.resque.coia de lega.habet locū etiā quando pater in individuo alienationem in testamento prohibuisset etiam ex causa dotis aut donationis propter nup.

44 ¶Donatio aut meliozatio facta filie p ingressu monasterij comprehendit sub hac parte presentis legis.

45 ¶Donatio vel meliozatio a patre vel matre filio pro sua legitima facta: va-

Universidad de Deusto
Biblioteca

let irrenocabiliter.

46 ¶Donatio inter patrem ⁊ filium in potestate firmatur iuramento irrenocabiliter ⁊ qualiter hoc intelligatur videatis hic.

47 ¶Donatio aut meliozatio facta a patre filio causa militie est irrenocabilis.

48 ¶Donator potest apponere tẽpoze donationis legem quam ipse voluerit rei a se donate.

49 ¶Voluntates contrahentium sunt seruande.

50 ¶Nil magis bone fidei congruit q̃ id p̃ stari qđ inter contrahentes actum sit.

51 ¶Mens ⁊ volũtas cõtrahẽtiũ magis q̃ verboz concessio attendi debet.

52 ¶Causam enim verborum ⁊ mentẽ contrahentium inspiciendam non tantum significationem verboz: ⁊ alia circa hoc videatis hic.

53 ¶Voluntas hominis clausa in mẽte abortiua est: ⁊ in actis hominũ nihil operatur nisi proferatur in lucem.

54 ¶Omnis volũtas testõzis nõ agitur: sed solum ex illa que trãsit ad dispositionez.

55. ¶Probare non sufficit testatozẽ aliquid voluisse nisi appareat q̃ illud testatoz expresse vel tacite voluit.

56 ¶Omissum a testõzei scriptura ⁊ i platiõe vboz dispositiua habetur p̃ omisso.

57 ¶Velle hominem nõ credimus nisi id quod dicit.

58 ¶Volũtas sola non sufficit in additione hereditatis nisi declaretur per factũ aut verba.

59 ¶Volũtas sola adeũdi nõ obligat i foro cõsciẽtie: ex quo nõ est aliter õclarata.

60 ¶Animo solo ⁊ sola voluntate non obligatur quis nisi deo.

61 ¶Heres qui non facit inuentariũ vel nõ rite non tenẽ in foro anime: nisi vsq̃ ad vires hereditarias.

62 ¶Veritatem ⁊ non fictionẽ vel presumptionem debemus attendere in foro cõscientie.

63 ¶Jus humanũ vbicũq̃ est fundatũ sup̃ presumptione nõ est seruãdũ in foro aie: si veritas est contra presumptionẽ.

64 ¶Donator potest apponere legem rei donate tempoze donationis: q̃ ea non transeat in ecclesiam.

65 ¶Pactum de retro vẽdẽda re valet. 66

¶Res videt minus valere ratione oneris adiũcti seu adiecti in cõtractu ex quo infertur vnum. de quo hic.

¶Pactum si sit factum de retro vẽdẽdo: quandocunq̃ soluatur preciũ ad omnez venditoris voluntatẽ: nõ obstãtibus talibus verbis prescribitur. xxx. annis. 67

¶Pactũ si sit factũ q̃ quotiẽs ⁊ qũcunq̃ soluat preciũ: teneat rem vẽdere intelligitur si infra decem annos. 68

¶Moderator ⁊ arbiter etiam in abutendo est quis in re propria. 69

¶Reseruatio q̃ ponatur in principio vel in fine cõtractus meliozatiõis non refert dũmodo ponatur anteq̃ dictus cõtract⁹ sit a partibus absolutus. 70

¶Protestatio q̃ ponatur vel limitatio i p̃ncipio vel i fine cõtractus aut actus nõ refert: dũmõ apponatur anteq̃ cõtract⁹ seu actus sit absolutus a partibus. 71

¶Seruitum gratum subsequẽs facit p̃sumi remissionem iniuriarum. 72

¶Offensa nõ solũ remittitur per scripturam: sed etiam per alia indicia. 73

¶Gratitudo suprema sufficit filio p quã tollitur p̃cedẽs ingratitudo. nec amplius ex illa potest exheredari. 74

¶Furiosus potest exheredari a patre ex causa ingratitudinis commisse antequaz esset furiosus. 75

¶Peccatũ mortale si aliquis hz ⁊ efficit furiosus ⁊ moritur furiosus dicitur mori cum peccato mortali. 76

¶Delictũ si aliquis cõmitteret propter qđ decapitari debeat: si postea efficiatur furiosus: nũquid debeat decapitari: ⁊ an poterit puniri in personã. 77

¶Abbas cũ conuentu si est ingratus de linquẽdo aduersus donantẽ: abbas cum cõuẽtu expellitur de monasterio: sed donatio non reuocatur. 78

¶Dispositio legis si quis in tantã. C. vii de vi. nõ habet locum in ecclesia. 79

¶Reuocari potest meliozatio p̃sona p̃n cipali existente ingrata: qđ corroboratur multis medijs notabilibus hic. 80

¶Statuto stante q̃ minozes ⁊ mulieres non possint contrahere sine consensu aliquorum cõsanguineoz: q̃ talẽ consensum cõsanguinei p̃stare nõ possunt quãdo de acquirendo eis directo tractatur. 81

¶Autorari q̃is non possit q̃s in facto 82

p̃po. tũ hoc per autoritatem iudicis supleri potest. 83

¶Filius fa. potest donare causa mortis patri suo in cuius est potestate. nõ autoritate patris: sed iudicis autoritate. 84

¶Pater per pactum causam ingratitudinis cõmissaz remittere potest: ⁊ ex illa nõ potest filius amplius exheredari. 85

¶Pater meliorando filium suũ in tertio: tacite videtur sibi remittere ingratitudinã seu causam ingratitudinis cõmisse a dicto filio aduersus patrem. 86

¶Pater si exheredauit filiũ ex iusta causa: si post recõciliauit cum eo: illa exheredatio videtur adempta. 87

¶Filius qui ingratitudinẽ cõmisit p quã a patre exheredari poterat si penitentiã vno patre agat: ex illa causa amplius exheredari non poterit. 88

¶Teste perinrato alias periuro post pacta penitẽtiã habeẽ ac si nõ fuisset periurus: de quo videatis remissiue hic. 89

¶Filia que peccauerit i corpus licet nõ debeat dotari a pfectũ p penitentiã emendata debet a patre dotari. 90

¶Pater sicut filio ingrato ⁊ nõ bene merito ⁊ indigno quoad se potest legitimam relinquere; codẽ modo possit meliozare: ⁊ qualiter intelligatur videatis hic. 91

¶Pactum vt ingratitudo futura non obstaret: non valet. 92

¶Juramenu virtute ingratitudo etiã de futuro remitti posset. 93

¶Felonia cõmittẽda ⁊ sic futura caducitas posset vasallo remitti per pactũ cum iuramento factum a domino. 94

¶Donatio seu meliozatio remuneratoria aut propter bene merita nõ potest reuocari per ingratitudinem. 95

¶Priuilegiũ exẽptionis cõcessuz alicui cõitati q̃nis possit per ingratitudinẽ reuocari: tamen si esset cõcessum p̃pter bene merita: non posset per ingratitudinez reuocari.

¶Donatio illa q̃ de sui natura potest reuocari propter ingratitudinis causas / si fiat propter bene merita ⁊ seruitia nullo modo potest reuocari. 96

¶Data vxori nobili in compensationez sue nobilitatis a marito ignobili: constituendo sibi dotem: vel remunerando donationẽ ab ea sibi factam: aut beneficium vel seruitium ab illa in eum collatũ: seu alias qaomodolibet remuneratoriaz donationẽ faciendo: habet sibi vxor precipua: nec illa perdit q̃nis ad secũdas trãseat nuptias ifra annũ luctus: neq̃ tenet reseruare filijs prioris matrimonij. 97

¶Donatio remuneratoria non iudicatur per regulas aliarum donationum. 98

¶Donatio remuneratoria valet sine insinuatione quamuis quingentos excedat solidos. 99

¶Donatio remuneratoria per filioz nanitatem non reuocatur. 100

¶Donatio remuneratoria non est proprie donatio. 101

¶Donatio que fit causa remunerationis non est vera donatio. 102

¶Desperans habere filios si emat possessiones et faciat q̃ instrumenta acquisitionis dicant in personam fratris quẽ intendebat heredem instituere: natis filijs an possit fieri reuocatio. 103

¶Presentia filij meliorati nõ est necessaria ad validitatem meliorationis. 104

¶Donatore conualescente nedum res donate: sed etiã fructus condicuntur quo ad fructus tamẽ est secus in donatiõe inter viuos in casibus in quibus potest reuocari: de quo videatis hic. 105

a POstrimera voluntad.) Inquantū hec. l. dicit q̄ meliorato facta in testamēto vel vltima alia voluntate posſit per meliorantē vsq̄ ad eius mortē reuocari: habuit ortum a. l. fi. cum cōcor. tutu. iij. parti. v. vbi ponūtur aliqui modi p quos donatio causa mortis reuocatur: iter quos est vn⁹ per donatoris penitentiam. Ad q̄ faciunt tituli ff. & adi. leg. & instit. de adem. lega. & l. datuz. C. de lega. sub quibus cauetur q̄ relicta in testō possint reuocari per testatorē quandocunq̄ ipse voluerit: quia voluntas defuncti est ambulatoria vsq̄ ad supremuz vite exitū. l. iij. & adi. lega. l. cū hic stat⁹. §. aīt orario. ff. de dona. inter virū & vxo. Et cum mutare testū possit & aliud facere: vt dicunt iura in. l. nolumus. in. l. sancimus. C. de testa. & in. §. posteriore instit. quib. mo. tes. infir. & mutare etiam poterit contenta in eo. quoniā accessoriū sequitur principale: quo extincto & accessorū extinguitur. l. j. & ij. de pecul. lega. in qua donatione causa mortis dicit Ang. in. l. q̄ Rome. §. flauius. de verbo. obli. se dare casum fortsitan per me alias non auditum in quo donatio predicta non reuocatur per penitentiā donantis. iuxta. l. nō ois. in pūn. ff. si certū pe. ta. l. qui mortis. ff. de dona. causa mor. et instit. & dona. post pn̄s. quādo donator sine herede decessisset per tex. in. l. j. ff. qui sine manu. ad liber. perue. & cum nemo heres existat dicu donantis penitentie: nullus poterit eam cū effectu reuocare: & talis donatio causa mortis ad iuſ cōfirmationē non requirit additionē hereditatis. vt p̄batur in. l. tā is. §. j. ff. de dona. causa mor. vbi filius fa. potest donare causa mortis cum cōsensu patris. tñ ibi non potest cadere aditio hereditatis: cum filius fa. illo iure fortū p̄ter q̄ in castrensibus vel quasi heredem habere nō poterat: quia pater omnia occupabat iure peculij. l. ij. de castren. pecu. plene notatur in. l. post dotē. ff. sol. ma. cum Ang. in pred. sua nota, decisione. tenent Joā. & Jmo. & Are. in. d. l. q̄ Rome. §. flauius. & verbo. obli. Idē Ang. hoc tenuit & post illum Jmol. in l. circa. §. fi. ff. ad. l. falci. & in. l. ij. de lega. i. ipsecq̄ Ang. in rep. l. eam quam. in. x. col. de fideico. & in q. per eum disputata. que incip. Astensis miles in. xiij. col. Sequitur simpliciter. Alex. in. d. l. non omnis. in prin. i. ij. not. Sed idem Alex. in. d. l. ij. de lega. j. inq̄t q̄stud dictū Ang. semper visum fuit sibi mirabile. de quo ibi p Alex. & latius. i. d. §. flauius. vbi & Jas. in fi. col.

Quando el padre o la madre mejorare a algūo ó sus hijos o ó descēdiētes legitios eñ el tercio ó sus bienes en testamēto o en otra postrimera voluntad a o por otro algū cōtracto ētre viuos b hora el hijo este en poder del padre que hizo la dicha mejoria o no fasta la hora de su muerte la pueda reuocar q̄ñ q̄siere.

b Entre vinos.) In quantum cauetur hic q̄ meliorato facta filio extra patris potestatē constituto in contractu inter vinos possit vsq̄ ad mortē reuocari est ius nouū: cuius contrarium ante dispositum erat. Primo ex regula dicente donationē inter viuos esse irrevocabilem non interuenīte causa legitima ingratitudinis. l. donationes. & l. velles cum simi. C. de revocan. dona. Secundo faciūt iura in l. si totas. C. de inoffi. dona. & in auct. vñ si parens. de in offi. tes. in quibus probatur † q̄ omne illō venit revocādū ex donatione quod vltra id q̄ poterat relinquere i testō donauit inter vinos. Ex quo sequitur quod id quod poterat in testamēto relinq̄re, si inter vinos donauit nō poterit revocari. Sed sic est q̄ filio aut descendenti legitimo potest relinq̄ vltra suam legitimā tertiū & quintū bonorū. vt q̄ iura huius regni patet: ergo si in vita donaret quod i morte poterat pater aut mater legare non revocabitur a donatore. Tertio facit. † quia licet vino patre filius legitimā petere non possit: tamē pater potest prevenire si velit soluendo in vita. et talis solutio valebit & assignatio. l. cum quo. §. fi. ff. ad. l. falci. vbi inter vinos dñs cētum aureos dedit cuidam. xxv. postea cum heredem instituit dodrante legato: dubitatur an iste heres possit ex dodrante falcidiā accipere: & videbatur q̄ sic: da xxv. que testō in vita illi dedit non accepit ex vltima voluntate sed ex contractu inter vinos: qui cum sit postea heres institutus legato dodrante ex illo videbatur falcidiā locū habere: tamen tex. in partē contrariā se inclinat: immo q̄. xxv. q̄ erāt quarta cētum que testō habebat quānis sint inter vinos delata faciunt cessare falcidiam: quoniā vinus testō videtur heredi futuro prouidere. istam rationez ponit tex. in. d. §. fi. Ex quo satis cōstat q̄ cū falcidiam que heredi debebatur posſit testator in vita heredi dare & valebit talis datio & solutio vt in. d. §. fi. sic legitima & omne quod pater potest i morte filijs relinquere posſit in vita dare & tale valebit datū: & per consequens † q̄ licet filius patrē compellere non posſit vt in vita assignet sibi dictū tertium vel quintū: tamē si pater in vita preuenit poterit facere et valeret talis preuentio assignationis. Et inquantū dixi in. ij. nu. vide Rode. sua. i l. quoniā in prioribus in euidential ibus. fol. iij. col. j. & fol. lxvj. col. iij. cū seq̄n. Et q̄uis amplius ei assignare vel relinquere legitimā non teneatur pater si filius illam consumpsit: vt tenent Bar. & alij i. l. si cum dotem. §. si post. in. fi. ff. solu. ma. p quo Bar. ibi allegat inter alia. tex. i auct. quod locuz. de colla. Hoc idē tenet Bal. in auē. contra rogatus. in. ij. col. ad trebe. in. l. scimus. in prin. C. de inoffi. testō. in auct. si captiui in fi. de epis. & cle. in. l. ij. §. j. ff. solu. ma. & Ang. in. l. pater. ff. de evictio. immo plus tenuit Bal. in. d. auē. cō tra rogatus. & in. d. §. si post inquantum ibi dicit cum distinctione tamen. q̄ quando filius turpiter aut culpose consumpsit legitimam suā sibi a patre in vita assignatam: si talis filius reuertatur ad patrem: pater nedum ad legitimā aliā: sed etiā nō teneretur eum alimētare. sicut in simili dicimus de marito qui licet non exigitur vltra q̄ facere pōt deductione egeat. l. mari

tum. ff. solu. ma. tamen si maritus culpose consumpsit bona sua tenetur vltra q̄ facere posſit. Bar. & scribentes ibi. p quo facit. l. si rerum. ff. de re iudi. In hoc autē vltimo de alimentis contrariū est tenendum prout tenuit Bal. in. d. l. scim⁹ i pn̄. in. vj. q. & in. d. auē. si captiui. in fi. in quibus duobus locis refert Jaco. de arc. i. l. de qua vtrobiq̄ per illum. eundemq̄ refert in hoc passu in. l. j. §. ius naturale. i. ij. col. de iusti. & iure: & est istius ratio: cum alimenta debeantur filijs de iure naturali: quod nullo cūctu tolli potest. l. bas. ff. de capi. dimi. nā filius etiam cū iuramento non potest renunciare alimentis ó futuro secundū Specu. in titu. qui filij sint legi. in ō si. sed pone quidam. & Bal. in. l. pactū i vltima. q. quē ibi videatis. C. de colla. Quarto facit: quia cum legitima sit quasi debita filio. glo. est in. l. iij. C. de iuris & fac. ig. Bar. in. l. fi. de libe. agnos. dixi plene vbi remitto in. l. iiij. super verbo: hyos. supra. pater donādo aut meliorando in vita non dicitur donare sed tēpus anticipare: vt quod per mortē poterat filio dare vel relinquere videatur in vita representasse. l. sed si vir. §. quod vir vxori. ff. de dona. inter virū & vxo. † vbi 4 si maritus solut ante diem quod vxori i diem debebat non videtur donare sz soluere in causam debiti (qui tex. facit ad materiaz. l. supra proxi.) q̄ uis commodū tē poris retenta pecunia soluta vir sentire poterit. Sic est hic dicenduz: quia cum tertū sit quasi debitum filio respectu extraneox: vt in. l. ix. titu. v. lib. iij. foro legū. hoc tertiū quod pater potest dare i morte vni filiorum in vita donando vl meliorādo videtur tempus anticipasse. d. §. qō vir vxori. Quinto. habemus eni de iure q̄ quando pater assignat dotem filie: i ea habet filia ius plenum. l. pomponius philadelphꝰ. ff. fami. hercis. Sic igit dicamus in tertio (cum vt dixi respectu extraneox sit legitima filiorū & procedat argumentū de dote ad legitimā scom Bar. in in. l. ticio centum. §. ticio genero de cōdi. & demōs.) q̄ quēadmodum filia est capax dotis non revocāde/ita sit capax tertij sibi in vita assignati. Sexto facit: quoniā quod licet patri per testū debet licere p contractū. Bal. in. l. si totas. C. de inoffi.

dona.cum igitur patri liceat per testamē
tū meliorare.d.l.x.cū alys titu.v. lib. iij.
foro.il.ergo debet eidem t hoc licere fa=
5 cere per contractū. † Septimo facit: nā
quod pater dare potest vni filiorum in
preiudicium alterius i morte pōt dare p
donationē. Pau.de cas.i auct.vnde si pa
rens impositiōe casus de inoffi.testō.
Octauo facit qō tenet Alex. in addi.ad
Bar.in.d.l.pōponius.dicens q illa.l. lo
quēs in dote etiā trahitur ad legitimā fi=
lio assignatā per patrē i vita. Alleg. Bal
t bene i.l.cū oportet.§.nō autē.in fi. ō bo
nis que lib. Mono facit qō colligit ex
dictis p Bar.i.l.legatū la.j.ō lega.ij.vbi
dicit q si aliqs in suo testō alicui legauit
fūdū: qō legatū ō sui natura est reuocabi
le: vt p tura q in pn.huj⁹.l.allegaui: etiaz
nuda volūtate sine aliqua alia causa.l.iij.
§.fi.de alimē.lega.si postea illū fundū le
gatario tradiderit simpliciter nō exprimē=
do se soluere ex causa legati nō poterit re
uocari: t sic habetur ibi q natura legati
pditur propter inter vinos assignationē:
Ita i psenti est dicēdū q dicta meliozatio
p assignationē inter vinos pdat suā pro=
priā naturā: q est q si fieret in vltia volun
6 tate posset reuocari. Ex quib⁹ cōcludēdū
est † q donatio vl meliozatio iter vinos
nō pōt reuocari de iure cōi p solā penitē
tiā. Nec obstat.l. d.iij.§.fi.cū simi.qa ibi i
vltia volūtate relinquit. Hic aūt loqmur
i donatione aut meliozatione iter vinos.
Nec obstabit dicere q aliqua fundamēta
(de qb⁹ s) loquunt qū res donata fuit tra
dita vt ex eoz tenore vidistis: quoniā do
natiōes iter vinos habēt plenissimū t pfe
ctū robur: etiā si res donate nō tradātur:
nec ex traditiōe cōfirmatur donatio inter
vinos: t donationis necessitas donatori
incumbit.l.si quis argētum. §. sinautem.
hoc mumme.C.ō dona. t §. alie autē do
natiōes. isti.ō dona. Sed p.l. istā dicim⁹
q reuocatio donatiōis vl meliozationis
hēt locū vsq ad mortē donātis aut melio
rātis vt hic: nulla facta differētia fiat filio
7. i potestate vel emācipato vt hic. † i quo
de iure cōi donatio facta filio i potestate
est ipso iure nulla. pbat.i.l.iij. §. si. mas si
el padre. cū simi. titu. iiij. parti. v. Et quē
admodū pater filio i potestate donare nō
pōt.l.donatiōes i pma. C. de dona. inter
virū t vxo. l. ij. vbi glo. t doc. C. de inoffi.
dona. ita vn⁹ frater nō pōt donare alteri
fratri qū ambo sunt i eiusdē pris potesta=
te q nō possent donare nisi sint res pris
vel nisi bona aduēticia quoz pater habz
administrationē ac vsusructū. l.j. ō bonis
mater. l. cū oportet cū simi. ō bonis q li=
be. etiā si haberet a patre administrationē
bonoz: nā in gñali cōcessione administra
tionis nunq intelligit cōcessum q possit
donare. l. filius fa. in pn. ff. de dona. l. ptra
iuris. §. fi. t ibi notat glo. ff. de pac. qō vlti
mū limitat. Joā. an. i addi. Specu. i titu.
de instru. edi. §. pozro. xxi. qd si filius fa. i
ij. col. referēs ita obtinuisse dūm suū † q 8
frater posset donare alteri fratri existenti
i potestate eiusdē pris qū donaret de cō=
sensu ipsi⁹ patris et q talis donatio vale
ret: inuetur duplici cōsideratiōe: vt ibi p
eū. Hāc limitationē refert Aret. in. l. pla=
cet. ff. de acqui. here. t Jas. i. l. frater a fra
tre. in lec. in. iij. col. vbi inquit: q nō recol
ligit se legisse q scribētes i aliquo loco fa
ciant mentionē de tā mirabili decisione
Joā. an. saluo q eā refert Aret. vbi. ō. Et
psequēs Jas. in. d. iij. col. dicit q ipse cre=
dit dictā limitationē nō eē verā. Adducēt
primo: qr regulariter q nō pōt actū facere
nō pōt facienti cōsentire: istam regulā tra
dit glo. in. l. fi. in xbo accōmodauerit: et
ibi Bar. i. j. lec. in. j. col. C. de pac. vbi p
hoc allegat. l. si fundus. §. j. ff. de pig. t ibi
notat ipse Bar. Idem qō. d. glo. voluit
Bal. i. l. ij. si aduer. dona. Sco⁹ monetur
qr alias fieret fraus de psona ad psonam
cōtra. l. nō dubiū. C. de legi. t subdit q p
emācipationē bene cōfirmat donatio. l.
sine emācipatis. C. de dona. sed q cōsen=
sus patris operet effectū emācipationis.
vt dicit Joā. and. vbi s abstt a seculo. ita
Jas. i. d. iij. col.] Et nō est extra ppositū
psentis. l. † q mater potest donare cōstā 9
te mīmonio filio existenti i pris potesta
te t teneret dicta donatio in continenti:
adeo q mater p solā penitētiaz reuocare
nō poterit. tex. est not. cū glo. t ibi Bal. in
l. si constāte. C. de dona. iter virū t vxo.
qō applicat ad meliozationē tertij. dida.
ō segu. i. d. vol. fo. liij. col. iiij. Adducit eq
q ratio quare i. d. l. si constāte per solā pe
nitētiā mater donationē nō pōt reuocare
est: qr mater tradidit filio rē donatā. pro

batur ibi ad literā: t quoniam ibi est con
ditio legis que non leuem continet solē
nitatem: immo oportet q cōditio existat.
Bal. in auct. matri t aue in. j. col. quan
do mulier tute. offi. fun. po. quam decisio
nem Bal. se
quunt Alex
t Aret. in. l.
ij. §. puto. de
vulga. t pu=
pi. ō q plene
diri i. l. j. t i
l. xiij. supra t
p cōsequns. d.
l. si cōstāte cō
cordat i hoc cum. l. ista in xbi. saluo si he
cha la dicha mejoria. ꝛc. Concordatq
cum pun. quia si mater ibi non tradidis=
set domum donatam poterat donationez
reuocare vt hic in pun. Quod inquan=
tum equiparat filium in potestate eman
cipato in causa meliorationis non pce=
dit de iure communi: iccūdum qō q̄ris
donatio a patre facta filio emācipato va
leat. d. l. ij. C. de inoffi. dona. t. d. l. siue
emancipatis. C. de dona. non tamen fa=
cta filio in potestate. d. l. ij. t. d. l. donatio=
nes la. j. C. de dona. inter virum t vxo.
preterquām si fieret ei donatio propter
bene merita t seruicia vt extraneo secun
dū glo. in d. auct. vnde si parens: t ibi no
tat Jas. in fi. col. in princi. similis est glo.
vbi Ang. t moder. in. l. si donatione. C.
de collā. tenet Bar. in. d. l. frater a fratre
in pun. in. vj. q. que est vltima. t Pau. ō
cas. in. l. aqlius regul⁹. ff. de dona. Bar.
10 in. l. j. §. nec castrense in. v. col. de col=
la. bono. Dixi (vt vidistis) † q reuoca=
tio donationis vel meliorationis habet
locum vsq ad mortem donantis aut me
liorantis nulla facta differentia fiat filio
in potestate donatio vel meliozatio aut
emancipato vt hic. Nunc etiam dico q
non differt: sit donatio vel meliozatio
11 facta in vltima voluntate: vt in. d. prin=
ci. aut per contractum inter vinos: vt in
hac parte. Pro quo facit † q bonum est
argumētum de vltimis voluntatibus ad
contractus t econtra concurrente iden=
titate rationis: probant iura in. l. que de
legato. de lega. j. l. seruum filij. §. eum
qui chirographum. eō titu. l. ita stipula=

memoria

Z Saluo c si hecha la dicha memoria por contracto entre vi=
uos ouiere entre=
gado la posseſſiō ō la cosa o cosas en el dicho tercio cōteni
das ala psona a q̄en la hiziere o a q̄en su poder ouiere.

2

tus. la. magna. §. sabin⁹. ibi idq̄ defen=
debat exemplo pecunie legate de verbo=
rum obli. l. si dinoxio. l. si ex legati cau=
sa illo titu. l. obligationum fere. §. pla=
cet. ff. de actio. et obli. l. fi. cum alijs.
C. de lega. Bald. in. l.
vna. de lege
suf. ca. Ang.
de arc. insti.
eo titu. Bar=
ba. in. d. l. si
dinoxio: vbi
ad dicta per
ipsum ibi se
remittit aut refert in. d. l. si ex legati cau=
sa. Jaso. melius q alibi loquitur de pre=
dictis argumentis recipro cis in. d. l. que
de legato. vbi notat ex tex. ibi: q bo=
num est argumentum de legato: t sic de
vltimis voluntatibus ad contractus: et
allegat alia iura. Et q similiter econtra a
contractibus ad vltimas voluntates pro
cedit argumentum: et probat. Et subdit
q quia iste due regule minus bene ex=
plicate reperiuntur: ideo pro intelligen=
tia contra vtramq opponit multis me=
dijs. prosequiturq contra primaz. xviij.
medijs: et postea dicit q multas alias
oppositiones quilibet studiosus pote=
rit adinuenire. Ex quibus omnibus ha=
bemus notare q iurisconsultus in. d. l.
que de legato et in alijs locis supra alle=
ga. argut de vltimis voluntatibus ad cō
tractus: t tamen reperiuntur multe diffe=
rentie seu instantie: ita ipse ibi in. iij. col. i
fi. vbi vsq ad finem lecture dicte. l. contra
secundam opponit. xv. medijs que erunt
etiā differentie inter contract⁹ t vltimas
voluntates. Et Dida. de seg. in. d. volu.
ex folio. xcviij. col. ij. vsq inclusiue ad
col. iij. folij. cv. refert nouem ex dictis dif
ferentijs. † Que quidē reuocatio nedū 12
per xba idubitata sed etiā per exhereda=
tionem factam mala mēte a donāte dona
tio procedit per tex. t ibi glo. in. l. si pa=
ter. ff. pro donato. nā per talem exhereda
tionem presumitur mutata voluntas do=
nantis. Bar. ibi.

Saluo c. ꝛc. vsq ibi o a q̄ē su poder
ouiere. hoc hēt locū etiā de iure cōi. per
iura in. l. possessionem. C. de reno. dona.

Universidad de Deusto
Biblioteca

d.l.si cõstãte. C. ō dona. iter virũ ꝛ vxo. ꝛ i.l.ij. ff. ꝛ.xj.titu.xij.lib.xxiij.fo2o.ll. Hec fallẽtia secundũ tenorẽ huius.l. procedit in meliozatione facta inter viuos: ꝛ per consequẽs ꝙ constitutio meliozationis facte in vltima voluntate vel per donationez causa mortis possit reuocari: licet sit tradita possessio rerum meliozationis. Vltra quod videtur posse dictã fallentiam restringi: vt procedat solum quando meliozatio fuit inter viuos: ꝛ traditio possessionis rerũ meliozationis fuit simpliciter facta: nõ dicẽs meliozãs se tradere possessionẽ rerũ ex causa meliozatiõis antea facte. Istũ intellectũ ad hanc fallenciã possumus habere ex dictis per Bar. in. d.l. legatum la.j. de lega. ij. vbi ait ꝙ si aliqs soluerit simpliciter qõ legauerat: nõ exprimẽdo se soluere ex causa legati: ꝙ tũc trãsit in donationẽ inter viuos: effectus erit: quia testoꝛ amplius reuocare non poterit nõ intercueniẽte aliqua ingratitudinis causa: ergo si soluerit exprimendo causam primam: vel tradiderit possessionem rerum vt hic ꝛ nõ simpliciter. poterit reuocare. Potest tamen aliquis opponere contra hoc dicens: ratio enim Bar. in. d.l. legatum fuit: quia si testoꝛ soluens in vita quod legauerat exprimeret causam legati non efficeretur donatio inter viuos: sed remaneret vt legatum quod (vt dixi) reuocari potest. Ex quo sequitur ꝙ si donatio esset inter viuos q̃uis in traditione possessionis rerũ sit facta mentio meliozationis: ꝛ per consequens non simpliciter interueniat traditio: nõ reuocabitur donatio vel meliozatio inter viuos per solam penitentiam'. Hoc autem opposito non obstante: contrarium cogitare potestis: ꝛ respondeo ꝙ predicta oppositio procederet attento iure communi scõm quod donatio inter viuos nõ reuocat sine legitima causa vt supra dixi. Sed attẽta. l. ista disponẽte ꝙ non solum meliozatio in vltima volũtate: sed etiã facta inter viuos põt reuocari: non ꝓcedit. Mã sicut reuocari potest in determinatione predicta Bar. donatio eius qõ antea erat legatũ: exprimendo causam legati: ita exprimendo in traditione possessiõis dictarũ rerum causam donationis inter viuos ꝑ eq̃parationẽ meliozatiõis facte i vltima volũtate ꝛ iter viuos quoad reuocationẽ vt hic i ꝑn. Cui exꝑdictis ō in re cõi põt dari intellect⁹ ꝙ nõ reuocanda veniet meliozatio i vltia volũtate facta si postea testoꝛ tradiderit possessionẽ rerũ nõ exprimẽdo causam primã sed simpliciter tradẽdo: qꝛ iã effecta est donatio inter viuos tradita sic rerũ possessiõe: ꝛ desijt esse meliozatio i vltia volũtate. Et in quantũ Bar. in. d.l. legatũ inqt: tũc promittẽdo nõ obligaret q̃n possit reuocare nec etiã tradẽdo qꝛ nõ trãsit in speciẽ donatiõis iter viuos: videt velle ꝙ ad hoc vt traditio impediat reuocationẽ requiꝛ ꝙ nõ fiat donatio vel meliozatio in vltia voluntate aut ꝑ donationẽ causa mortis sed inter viuos. Pro quo allego text. i.l.si mortis causa donat⁹ fundus extet. ff. ō dona. cã moꝛ. vbi fundus donat⁹ cã mortis ꝛ traditus donatario põt vendicari a donatoꝛe: q̃uis impẽse necessarie atq; vtiles quas donatarius i eo fecerit soluende sint: qui tex. licet hoc probet: videtur tamen in illo esse contradictionem: nam ibi dicit ꝙ potest vendicari a donante. Ex quo videtur sequi ꝙ non fuit traditus: quia si esset: dominium fundi extaret penes donatarium non donantem: cum per traditionem dominium rerum acquiratur. l. traditionibus cum simi. C. de pac. et per consequens non cõpeteret donatoꝛi vendicatio: cum solum domino competat. l. in rem. cum alijs. ff. de rei vendi. Ex aduerso autem videtur illum fundum traditum fuisse: probatur: nam cum petat impensas donatarius quas fecerat in fundo donato: videtur ꝙ apud se erat possessio eius: quanto magis ꝙ glo. et Bar. ibi loquuntur: an fiet compensatio expensarum quas donatarius fecit cum fructibus ex fundo donato per eum perceptis. Concludoq; in hoc ꝙ in dicta. l. si mortis causa: fundus fuit donatario traditus. Nec obstat dicere ꝙ ibi datur vendicatio donatoꝛi: quia quamuis traditione dominium transferatur: illud non procedit in donatione causa mortis cum vsq; ad mortem donantis possit reuocari. dicta lege fi. cum concoꝛ. titu. iiij. parti. v. Et licet teneat donatio: dominij tamen translatio suspenditur in mortem donatoꝛis secundum glo. in. l. ij. ff. de dona. causa mortis. Quam obrem non est mirandũ si in. d.l. si mortis cã. fundus fuit traditus donatario: ꝛ donanti competat rei vendicatio. † Unum tamen est. ꝙ. d. l. x. in. fi. titu. xij. lib. iij. foꝛo. ll. vult ꝙ si donatarius causa mortis receperit rem donatam aut eius scripturam: dictam donationem reuocari non posse: quod sic probat. dicitur enim in versi. mas si poꝛ quẽtura. vsq; ad fi. ꝙ si donatio causa mortis: aut ei⁹ scriptura fuisset a donatario recepta: ꝛ postea res in donatione contẽte tradite essent a donatario donãti pro ei⁹ vita: ꝙ eas non perdit licet ante donatorẽ moriatur: sed ꝙ eius heredes habebũt illas ex testõ si testatur donatarius: alias proximioꝛes eius ab intestato. Sed iste est vnus modus per quem reuocatur donatio causa mortis. l. si filiofa. la sceda. ff. ō dona. causa. d.l. si. titu. iiij. parti. v. ergo idem esset in alio modo reuocandi. s. per penitentiam: id est ꝙ per penitentiam solam non reuocetur donatio. in casu. d.l. x. in. fi. foꝛi. ll. sicut ibi non perdit res donatas donatarius sed ei⁹ heredes habebũt: quamuis premoriatur q̃ donans (dixi.) quia cum parificentur predicti duo casus s. moꝛs donatarij in vita donatoꝛis ꝛ penitentia donantis in reuocatione donationis causa mortis. d.l. si. titu. ꝛ par. vt s̃ debent parificari in irreuocatiõe. Sed ꝑ d.l. si mortis causa donatus fund⁹ extet. ff. de dona. causa moꝛ. ꝛ istam videtur cõtrarium. s. ꝙ etiam si tradatur res donata causa mortis vel in vltima voluntate aut eius scriptura põt reuocari vsq; ad mortẽ. Vel aliter ꝛ scõo dicam⁹: ꝙ licet. d.l. x. i fi. ponat casum in quo q̃uis donatarius premoriatur: donatio reuocanda non veniat: tamen in illo casu in reuocatiõe per penitentiam non tetigit ibi: ideo ille casus omissus remanet dispositiõi iuris cõis l. si cum dotem. in pan. ff. solu. ma. et per consequẽs dispositioni. d.l. si mortis causa: cum qua ista. l. in hoc concoꝛdare videtur prout ex superioꝛibus vidistis. Et in tãtum procedit dicta fallẽtia. s. ꝙ meliozatio inter viuos tradita possessiõe rerum eius non possit reuocari (intelligendo illam vt supra placuit: qui intellectus videtur ꝙ displiceat: quia cum in traditione donatio inter viuos precedens interuenire debeat pro causa: que causa si in traditione nõ ponitur: sed simpliciter traditur: intelligitur a iure apposita creditur ꝙ etiã si exprimatur donatio inter viuos pro causa i traditione: nõ ideo sit reuocabilis ꝑ solã penitẽtiã.) † ꝙ ideꝛ erit si meliozãs se cõstituat possidere nomine meliozati cũ per tale cõstitutũ transferatur vera possessio. l. quod meo. in ꝑn. cuz ibi nota. ꝑ glo. ꝛ doc. ff. de acq̃ poss. naz tãtũ operatur qõ habetur loco traditiõis ad hoc vt cõfirmetur meliozatio quantuz ipsa traditio: ita Bar. per glo. quã dicit notandã ibi in. l. ij. de dote cau. nõ numeꝛ. loquẽdo in donatione. † Et sic licet constitutũ sit actus fictus: tñ per tale constitutũ acquiritur dño vera possessio ꝛ veruz dominũ. Bar. plene i rep. l. si is qui proemptoꝛe i ꝑn. in vlti. q. ff. de vsuca. ꝛ in. l. ab emptiõe. in fi. ff. de pac. ꝛ vtrobiq; ꝑ hoc allegat. l. certe. ℌ. j. ff. de ꝓcario. quem sequunt Bal ꝛ Ang. ꝛ Fnl. in. d.l. ab emptione. vbi ꝛ Jas. in. fi. col. x̃. si. vltimo tenemẽtũ. pro quo bene facit. d.l. qõ meo. in fi. ꝑn. ꝛ ibi Bar. ad hoc in fi. notat. sequit etiã Bal. in. c. itẽ inuestitura. de notis seu. ꝛ i.l. vna. ℌ. ne antẽ in fi. col. de cadu. toll. vbi ait esse not. ꝙ in oibus factis in q̃bus vertitur admiculũ acquisitionis: q̃ per alium facit ipse ꝓpe facit. ꝛ allegat. d.l. certe. ℌ. j. vbi est tex. vnic⁹ i iure scõm eũ i. d. fi. col. quẽ ꝓdicta opinio Bar est ipsa x̃itas. ita Bal. i.l.j. in. ij. col. C. q̃n liceat ab emp. dis. Idem tenet Joã. de imo. sibi ꝓrius. i.l.j. ℌ. ꝑ ꝓcuratoꝛẽ. ꝛ ibi Ludo. ro. Alex. ꝛ Arel. ff. ō acq̃ posse'. ꝛ ante illos Joã. and. in addi. ad Specu. in titu. de cõse. ℌ. nunc videndũ. versi. q̃d si cõsiteoꝛ. ꝛ Ant. de But. in. c. cum venisset. i. iij. col. de resti. spol. Hanc q; partẽ sequitur Jas. in. d.l. si is q̃ pro emptoꝛe. in. lxv. col. i fi. ꝛ in antepenul. col. vbi dicit ꝙ ista est magis cõis opinio ꝛ sic tenẽda. ꝛ in. l. gall⁹. ℌ. si eius. in. vj. col. in fi. de libe. ꝛ posthu. ꝛ i.l. quotiẽs. in. iiij. col. in ꝑn. C. ō rei vendi. qui in. d.l. ab emptione i. d. fi. col. i. d. x̃si. vltimo tenementi inquit ꝙ ita cõiter tenetur ꝓdicta opinio: vbi subdit ꝛ refert contrarium. s. ꝙ per cõstitutũ nõ trãsferaẽ x̃a sed ficta possessio: ꝑ quo alle. Bar. et Bal. i locis de q̃bus ibi ꝑ eũ. Et pro hac

13

14

15

seña parte stringit: qz p pactū ficti nō pōt
re acqri aliqō ius vl aliqua re possessio
doctrina est Bar.i.l.emptor.ō aqua pluv.
arcen.z in.l.post contractū.i.ij.col.in fi.
re si.sed qd si vēditor.ff.de dona.Bal.i.l.
emptiōc.C.plus valere qō agitur. vbi al
legat Bar.i.d.l.emptor.dicēs q ita Bar.
notat ibi.Arg.d.l.emptor.Idē Bal.i.l.si
ex pcio.C.si certuz peta.Sed cōstitutum
est actus fict⁹ vt ex supra d.ostenditur: er
go.ꝛc.de quo passu recurram⁹ ad Alex.
i.d.l.qō i eo.i pn.qz alij nō declarāt.i.d.
l.ab emptiōe scōm Jas.ibi in finali⁹ ver
bis.z vide.l.vj.titu.xxx.par.ij. Est z a
lius modus seu casus i quo sine traditiōe
possessio trāsfertur.vt.i.l.j.H.si iusserim.ff.
de acq.posse.vbi oculis z aspectu acqrit
possessio rei cōcurrente intētione volētis
tradere.Ad idē est tex.i.d.l.qō meo.H.si
venditorē.eo titu.vbi si fundū mihi mer
catū vēditor ex mea turri demonstret: va
cuamqz possessionē se tradere dicat: non
minus possidere cepi qz si pedem finib⁹
intulissem: z ō iure regni est tex. p isto ca
su.i.d.l.vj.i.fi.titu.xxx.par.ij.tenet Bar.
i.l.singularia in.ij. z penul.col.ff.si certū
peta.z Jas.in.d.H.si iusserim.p tex. ibi cū
alijs: vbi ꝓbat q iura q traditio q̄ fit per
aspectū vel pſentiā rei dicitur ficta et non
vera: ad qō pōderat textū illū in tribus lo
cis: ubi videri mihi traditā: nā p traditis
haberi eas: z ibi vina tradita: videri. istō
importat vbum videri ter positū i.d.tex.
qō importat fictionē.l.j.H.deiecisse.de vi
z vi.arma.Bar.i.l.si is qui pro emptore.i
ij.char.ff.de vsu cap.z sic scōm Aret. i.d.
H.si iusserim.est ibi tex.cōtra Bar.i.d.l.sin
gularia.i pma.col.i fi.(aut i.d.ij.col.) vbi
dicit Bar.q si res est in pſentia re tradit
et p aspectū eius possessio re acquiritur:
pro quo allegat.d.H.si iusserim: q̄ probat
cōtrarium vt pdixi: et inquit Aret. vbi su
pra q illud qō dicit Bar.in.d.l.singula-
ria(quod vidistis)est erroneum. Et idez
qō tenuit Bar.i.d.j.col.i fi. ant in.ij. vult
etiā ipse in eadē.l.singularia. in antepen.
col.vbi exp̄sse tenet q per aspectū vel rei
pſentiā fuit traditio ra: z in pen.col.in q̄
bus.allegat.l.si pecuniā.alias.l.pecuniā.
ff.de solu.q etiā probat cōtrariū in verbo
quod dāmodo: que dictio improprietatez
denotat.l.si me in vacuā.in pn.z ibi glo.
2 Bar.ff.de acq.posse.vbi ait q illā glo.
allegauit i.d.l.si is q p eptore. Et idē qō
Bar.i.d.l.singularia.tenēt Jmo.z Ludo-
H.q p procuratorē.d.l.j.ff.de acq.posse.z
male scōm Jas.in.d.H.si iusserim.vbi ꝓtra
Bar.z sequaces dicit se allegare tex. ex-
pressum in.l.qō statu liber.i ro si.fi.ff.ō do
na.causa mor.cuius verba sunt.quod ab
alio noie ipsius presente eo datur: ꝓpe
est vt ab ipso datū intelligatur: ergo non
vere sed per fictionē. Et post alia q̄ Jas.
in.d.H.si iusserim.in predicto passu dicit:
ait breuiter esse veritatem q licet traditio
que fit per presentiam rei sit ficta: tamen
possessio que ex ea acquiritur est vera et
propria eo quia per actum fictum trans-
fertur vera possessio. vt in.d.l.certe.H.j.
ibi ego precario proprie habere dicor.
ff.de preca. quod late probaui supra: et
sic inquantū Bar.in.d.l.singularia.in.d.
j.col.in fi.aut in.ij.dicit q per aspectū rei
possessio re acquiritur bene dicit q re
possessio acquiratur: sed dū dicit q vere
traditur.i hoc male loquitur quia tradi-
tio non est vera sed ficta.vt in.d.H.si isse
rim: cū alijs superius allega. z ad vtrūq
membrum pōderat Jas. bene facere tex.
in.d.l.si pecuniam.alias pecuniam.ff.de
solu.in.d.H.si iusserim.in.ij.col.in princi.
vbi suam videatis ponderationem: z ibi
quasi ad fi.d.secunde col.ponit tres limi.
ad tex.d.H.si iusserim. que faciunt ad in-
tellectum.d.l.vj.in fi.titu.xxx.par.iij.qua
rū tertia est: q dispositio.d.H.si iusserim.
procedit quādo intervenit voluntas ve-
ri domini possidentis: secus si interue-
nit nuncius vel executor qui debet mit-
tere in possessionem: nam tunc possessio
non acquiritur per aspectum rei: ita in tu
tore curatore vel procuratore generali:
q̄ per istos actus fictos puta per aspectū
rei possessionem transferre non possunt:
quia voluntas domini non concurrit ve
re sed ficte, ita Bar.in.d.l.j.in prin.in pe-
nul.col.prope fi.ff.de acqui.posse.vbi
allegat ad hoc iura.cum hac doc. Bar.
transeunt Jmol.Ludo.Raph.cu.Aret.
z latius Alex.ibi.Jas.breuiter in.d.H.si
iusserim in fi. refert Bar. z tenet cum il-
lo in.d.l.j.in prin.z subsidit se not.ibi di-
xisse vbi in penul.col.versi.vltimo q̄rit
Bar.refert z sequitur dictam decisionez

Bar.q̄a in ea nō intervenit vere voluntas
illius qui possidet: quo casu per aspectuz
non transfertur possessio.d.l.quod in eo.
H.fi. Cōfirmo q licet dominus possit trās-
ferre dominium rei sine in ducendo alt-
quem in rem que ab alio possideat.l.si fun
dum.ff.de fundo dota: hoc tamen exe-
cutor testamentarius facere non posset.
Bal.in.l.id quod pauperibus.in.xviij.
questione.de epis.z cleri. refert et sequi-
tur Jas.i.d.l.j.in pn.i.d.penul.col. ratio
huj⁹ dicti Bal. est: q illa traditio executo
ris testamētarij nō est vera z ppa tradi
tio, voluit Bal.i.d.xviij.q.et Jas. expres
se vbi supra in relatione quā facit Baldi.
Ex qua decisione Bar. Alex. ibi infert
corrolaria i practica notabilē cōclusionez
q si procurator generalis tutor vel curator
in instrumēto vēditionis cōstituat se pos
sidere noie emptoris cui vēdidit rem pu
pilli aut ei⁹ cuius negotia administrat: q
licet alias per cōstitutuz in instrumēto ap
positū trāsferatur ciuilis et naturalis pos
sessio.d.l.qō meo.in pn.tū per istū modū
nō transfertur possessio q generalem pro
curatorem tutorē vel curatorē qō dictum
secundum Alex.vbi supra si est vbum est
plus q̄ diligentissime notandū: q̄a pluri
mi deciperentur in hoc: scōm eum ibi. et
q̄uis Alex. videatur aliqualiter dubita-
re de predicta illatione quam corrolarie
facit: dum dicit si est verum per.d. decisio
nem Bar. tamen Jas. in.d.l.j.in pn.in
vlti.col.in prin.dicit q etiam si autorita-
tem Bar. nō haberemus: hoc esse verissi
mum. quod probat ibi z confirmat. Se-
cus sūt est econtra q p constitutū: z sic
per actū fictum bene per generalem pro-
curatorē tutorē vel curatorē acqritur ra
possessio dño.d.l.certe.H.j.ff.ō pca. eo q̄a
tūc cōcurrit vera voluntas possessoris et
dñi: qua cōcurrēte bene actus fict⁹ opera
tur translationē possessiōis z dominij. vt
in glo.d.l.j.in pn. super vbo pmi: z ita in
specie tenet Bar.in.d.l.si is qui pro em-
ptore i fi.q.principali.z in.d.l.ab emptiōe
in fi.z vtrobiq reprobat opinionē Guil.
de cu. tenētis contrariū: z hanc opi. Bar.
sequuntur Jmol. Alex. z Jas. in.d.l.j.in
prin. Non omitto q licet secundus em-
ptor cui res fuit tradita pferatur pmo: vt
i.l.quotiēs. C. de rei ven. tū quando dūs
possidēs vēditor cōstituit se noie pmi em
ptoris pcario possidere: licet postea alte
ri vēdat z actualiter tradat: pterq pm⁹ em
ptor z nō scōs ppter constitutū: ratio est
q̄a q̄uis cōstitutū sit actus fictus: tū per il
lud trāsferr dominum z possessio sicut se ve
re tradidisset.d.l.certe.in.d.H.j. Bar.i.d.
l.ab emptione i fi. z in.d.l.si is q pro emp-
tore in.d.vlti.q.de quo latius supra di-
xi. Et q per constitutū precarij transfera
tur dominium z possessio: notat i.l. q̄uis.H.
si conductor.l.interdū.in pn.d.l.qō meo
in pn.ff.de acq. posse. ista est not. limita-
tio inter alias ad.d.l. quotiēs: scōm Jas.
ibi in.ij.col.in fi. ro si.quinto principaliter.
q̄ limitatio ꝓcedit etiā si emptio fiat p pro
curatorē: z dictus vēditor cōstituit se pos-
sidere noie ꝓcuratoris: qz dño acqritur
verū dominiū z ra possessio: ita late cō-
cludit Bar.in.d.i.si is qui p emptore.in
d.vlti.q.in pen.z vlti.col.z in.d.l. ab emp
tione i fi. reprobata opiniōe Guil. ō cu.
dixi supra. p dictā limitationē ad.d.l. quo
tiens licet non sic declaret tradit ordina
liter Guido de suza.in.d.l.quotiēs.z.i.l.
fi. ō sacro san.eccle. Joā.an.i addi. Spec.
in titu de emp.et vendi.H.sciendū. ro si.et
not.q si aliqs. Ant. de but.in.c. cū venis
set.i.ij.col.ō resti.spol. Abb.i.c.ij. in vlti.
col.ō cōsuc. Bal. quē videatis i rub.i.xvj.
q.C. de cōtrahē.emp. Alex.i cōsi.xviij. in
cip. Circa pmū dubiū quo q̄ritur nunqd
dicta donatio ad finē i.j.vol.z i cōsi.xxv.
incip. viso testō cōdito p Angeluciū in fi.
col.i.iij.vol. Burēsis i reportio suo i ver
bo emptor. Et aduerte q dicta limitatio
ꝓcedit duob⁹ cōcurrēntib⁹. pmo si vendi
tor constituēs tpe cōstituti possidebat. se
cūdo si sibi fuit pretiū solutū: vl habita fi
des de illo Bal.in.d.rub.in.d.xvj.q. re-
fert z sequit Jas.i.d.l.quotiēs.in.iij.col.
in pn. Fortius i ꝓposito est. q si faciēs te-
stamētū dixit se donare inter vivos illis q-
bus in testō reliquit cōstituēdo se tenere
et possidere pro eis qbus in testō reliqué
rat: et velle valere dispositā in ipso testō
iure donationis inter vivos. q si postea de
bonis suis alij donaret inter vivos z tra
didit aliqua ex istis que iam in testō re-
liquerat: q primus cui in testamēto est re
lictuz erit potior. ratio est: q testōr consti
tuēdo se ꝓ alio tenere et possidere tran-

Universidad de Deusto
Biblioteca

stulit in eum dominium ⁊ possessionem: iuribus prealleg. ⁊ per consequens crit potior. ita Alb. de ro. decidit in rub. in. j. col. ad fi. ⁊ seq. de dona. vbi allegat. d. l⁹ quotiens cum ibi nota. ⁊ concor. cum donatio inter vivos vere sicut alij cõtractus potest in testõ celebrari. glo. est hoc probans in. l. heredes. palam. ℌ. fi. ff. de testa. tenent Dy. in. c. quod semel. de regu. iu. lib. vj. ⁊ Ly. in. l. cum antiquitas. C. de testa. refert illos ⁊ sequitur Bar. in. d. ℌ. fi. vbi ex. d. glo. notat. ꝙ in testõ potest fieri contractus ⁊ quilibet actus qui transit in formam contractus: ⁊ subdit pdictos dominos hoc tenere in locis prealleg. ⁊ illã glo. esse menti tenẽdam. pro qua est tex. (quem ipsa allegat) in. l. assignare. ff. de assig. lib. eundemq; allegat Bar. in. d. ℌ. fi. Hoc tamen doc. intelligunt verũ: pro ut dicit Jas. in. d. l. quotiens. in. d. iij. col. secundum cum ibi. vbi dixerat. d. Alberi cum de ro. decidere not. casum in. d. rub. in. d. j. col. ad fi. ⁊ seq. cuius casus decisionem vidistis. Operaturq; constitutuz. ꝙ licet incerta pars ratione loci ⁊ quote possideri non potest. l. possideri. ℌ. eteniz incertam. vbi ⁊ Bar. ⁊ alij. ff. de acq̃ posse. tamen per tale constitutũ transfertur omnis possessio respectu bonoꝝ presentium non obstante ꝙ videat incertitudo. Bar. in. l. celsus. in versi. sed pone ꝙ debitor obligauit omnia bona. ff. de vsuca. refert ⁊ sequitur Jas. in. d. ℌ. etenim incertam. in fi. col. in ℣si. sexto. not. vbi ait ꝙ ita in terminis tenet Bar. vbi supra: imo fortius ꝙ quando fit constitutum generale omnium bonoꝝ presentiũ ⁊ futurorum: tale constitutum valet ⁊ operatur translationem possessionis non solum respectu bonorum presentium: sed etiã futurorum quãdo erunt acquisita. Hec est magis cõmunis sententia (licet non sine scrupulo) per tex. i. l. fi. C. que res pig. obli. possũt. ⁊ melius per tex. in. l. quãuis. ff. de prec. vbi si constituo me possidere nomine tuo ancillam: hoc constitutum extendit etiã ad partum nasciturum: ⁊ sic ad futura: ita tenent Jac. bu. ⁊ Saly. in. d. l. fi. Bar i cõsi. lxxvj. incip. In dei nomine. pater filio emancipato. Ang. in. q. per illum disputata incip. in refulgenti palacio. ⁊ in cõsi. clxxviij: incip. visis instrumẽtis pdictis ⁊ in. l. j. in prin. ff. de pigno. Bal. in. l. si ꝙs argentũ. ℌ. aut versi. sed siquidẽ. C. de dona. Jmol. ⁊ Ludo. ro. in. l. stipulatio hoc modo cõcepta. de ℣bo obli. ⁊ latꝰ Alex. ⁊ Aret. in. d. ℌ. etenim incertam. vbi inqt Jas. i. d. fi. col. ꝙ ista est magis cõis sentẽna. dixi. ⁊ iterum ibi dicit hanc esse veram communem sententiam: vt antea dixerat non sine scrupulo: ⁊ subdit Bal. Ang. ⁊ Ludo. ro. tenentes contrarium i locis de quibus ibi per eum. ⁊ pro ista secunda parte facit pcipue quia futura incerta sunt ergo possideri non possunt. vt in. d. ℌ. etenim: sed ad hoc de incertitudine dupliciter responderi potest: ꝙ bene est incertitudo antequam bona futura acquirantur: sed qũ sunt acquisita nõ subest amplius incertitudo: immo etiã tpe acq̃sitionis certa est res que acquiritur: et pquota acquiritur parte: sicut dicimꝰ quãdo quis emit fructus nascituros: nã ipsis natis nõ dicitur empta res incerta. l. nec emptio in prin. ff. de contrab. emp. vbi cõsistit emptio siue fundetur super re siue super spe. Confirmo. valet promissio eiꝰ qõd non est sed esse speratur: vt in. l. interduz. in prin. de ℣bo obli. Confirmo secundo. quod non est sed esse speratur põt pigneri obligari. l. ⁊ que nondum in prin. quaz ibi dicit not. et perpetuo menti tenendaz Bar. ff. de pigno. Cõfirmo tertio. ꝙ etiã res futura legari potest: iuxta. l. quod in rerum in princi. de lega. j. l. etiam de legga. iij. ℌ. ea quoq; res insti. de lega. Secundo ⁊ notabilius respondetur ꝙ licet non adsit omnimodo certitudo respectu rerum particularium: est tamen certitudo respectu vniuersi quia omnia i cõstituto veniunt: ⁊ sic adest generalis certitudo que sufficit argu. l. qui iure militari. ff. de testõ. mili. ⁊ ita declarat solemnis doctor Jo. petr. in. d. l. ab emptione. ff. de pac. dicens ꝙ in. d. ℌ. etenim incertã. erat incertitudo respectu rei particularis: nec erat certitudo in vniuerso: que certitudo in vniuerso est in casu predicto: referunt ⁊ sequũtur Aboder. senen. ⁊ Jas. in. d. ℌ. etenim. Et per clausulam constituti datur parti facultas occupandi rem ppriam autoritate. glo. est in. l. cũ creditor. ff. de fur. Bar. i. l. iij. in lectu. ⁊ i repe. C. de pigno. Non taceo. ꝙ licet alias habeamus. le-

gatarium propria autoritate rem legataz occupare non posse: alias pdit legatum l. non est dubium. C. de lega. hoc tamen non procedit in legatario cui testator dedit in testamento licentiam appprehendendi possessionem propria auctoritate tunc si apprehendit legato non priuatur. quia tunc non dicitur apprehendere cũ vitio vt dicit tex. in. d. l. non est dubium. ⁊ ꝙ testator possit talem licentiam dare legatario. probat tex. in. l. titia cum testamẽto. ℌ. j. ℣ vnũ intellectũ glo. ibi vbi ⁊ not. Bar. ô lega. ij. idẽ Bar. i. d. l. iij. i. d. repe. in. ij. q. prin. vbi dicit de hoc esse casuz expressum in. d. l. titia. d. ℌ. j. secundum tertiã lec. glo. ibi. Bal. in. l. j. in. iij. col. cõia de lega. ⁊ allegat. d. ℌ. j. ⁊. d. glo. quam ibi inquit not. ⁊ subdit ex hoc notare. ꝙ testator potest cõmittere legatario executionẽ propij legati. Idẽ Bal. in. l. legis iulie. C. qui bo. cede. possunt. Ipse Bal. Sali. Pau. de Cas. ⁊ Jas. in. d. l. non est dubiũ. Ang. in. l. si legata. C. eo. tit. ô lega. Bar. in. l. nemo potest. in. ij. col. de lega. j. ⁊ in l. legimus in prin. in. j. col. ff. ô legi. tuto. vbi p hoc infert ꝙ licet ad hoc vt tutor possit administrare. requiratur ꝙ administratio per iudicem decernatur. tamen testator potest in testamento disponere ꝙ tutor ppria administret auctoritate absq; hoc ꝙ per iudicem decernatur. allegat. l. cui eorum in prin. ff. de postu. refert ⁊ sequitur. Jas. in. d. l. non est dubiuz. ⁊ in. d. l. nemo potest. in prima lec. in. vj. col. Cõfirmo. tutor tenetur facere inuentariuz. vt in. l. tutor qui reportorium. in prin. ff. de admi. tuto. l. fi. cum simi. arbit. tute. tamen testator confectionem inuentarij remittere põt. Bar. in. d. l. tutor. in prin. in. iij. col. per. d. l. fi. in versi. illo proculdubio. Cõfirmo secundo. iudex potest dare licentiã parti vincenti de ingrediendo possessionem propria auctoritate. glo. Bar. ⁊ doc. in. l. iuste possidet. ff. de acqui. posse. glo. Ang. ⁊ moder. in. l. miles. ℌ. qui iudicati ff. de reiudi. Bar. in. l. j. C. vt nemini liceat sine iudi. auto. Confirmo tertio. ex pacto cõcedi potest ꝙ creditor sua autoritate rei obligate possessionem accipiat. d. l. iij. cũ ibi notatis. C. de pigno. Extende ꝙ etiam in testamento non solẽni potest per testatorem dari licentia apprehẽdendi possessionem bonorum defuncti. secundum Bal. in. c. ceterũ in. iiij. col. de iudi. tex. est in. l. fi. ff. de reb. eo. quem ad hoc dicit not. Jas. in. d. l. nemo potest in d. j. lec. in. d. vj. col. Extende secundo. ꝙ si testator se pro herede vel legatario possidere constituat. cuius non valeat vt precarium vel vt constitutum. quia nemo rẽ suam precario rogare potest. l. nec̃q; pignus. de regu. iu. tamen heres aut legatarius mortuo testatore propria auctoritate possessionem ingredi potest quia testator potest prevenire mortez tradendo. l. lucius. la. j. de lega. ij. ita Bal. in. c. j. in penul. col. de confirma. vtili. vel inuti. ubi dicit ꝙ istud est dictum sumn nouuz ab alio non tactum. refert ⁊ sequitur. Jas. in. d. l. nemo potest. in lec. ⁊ col. ℌ. d. Extende tertio. ꝙ per ista sola verba testatoris videlicet. ꝙ heres non impediat legatariũ in possessione. intelligitur data licentia legatario capiendi rem legataz propria auctoritate. Ang. singu. in. l. hec si res per illum tex. ff. de rei ven. iuncta. d. l. titia cum testamento. ℌ. j. de lega. ij. quod est notandum secũdum. Jas. in. l. centurio. in. ℣ viij. col. de vulga. ⁊ pupi. ⁊ in. d. l. non est dubium. ⁊ in. d. l. nemo potest. in dictis lec. ⁊ col. de qua decisione. Ang. memor fuit Dida. de seg. in. d. volu. folio. lx. col. iij. Fortius est. ꝙ si testator diceret vim fieri veto legatarijs meis. videtur per hec verba eis dare licentiam propria auctoritate ingrediendi. ℣m Ludo. ro. in rep. auc. similiter in. xx. speciali inter vltimas volũtates. ad. l. falci. ⁊ ita dicit velle solũ Bal. in. l. j. in lectu. antiqua. cõia ô lega. ꝙ tex. singularem in. l. permisceri. ℌ. species ℣m vnam lectu. Jac. de Are. ff. de acq̃. posse. sequitur simpliciter Alex. in. d. l. nemo potest. Contrarium tenet ipse. Ludo. ro. in singu. lxxxvij. incip. Aduerte ad me. vbi refert. ꝙ si testator dicat. veto vim fieri legatario: vel legatario non fiat molestia. per talia verba non dicitur dare licentiam. ꝙ propria auctoritate capere possit secũdũ Bal. in. d. l. j. in prima lec. in fine. quam lec. fecit Perusij. per. d. ℌ. species. Sed ille tex secundũ Ludo. vbi supra nõ probat propter dictionem ingredienti ibi positam. tamen dicit Ludo. ꝙ per illam auctoritatẽ Bal. obtinuit Florentie ques

Universidad de Deusto
Biblioteca

stionem de facto. sed processit ppter grossiñ iudicis qui nunias comederat fabas refert t sequitur Jas. in. d. vj. col. vbi subdit se non inuenire Bal. in aliqua ex tribus lecturis suis istud dicere. Extende quarto. aut quinto. attēto casu proximiori (quem forciorem dixi) q si testator dicat relinquo vxorem meam dominam t vsufructuariam bonorum meorum. quo casu existentibus liberis intelligunt solum relicta alimenta vt per glo. t doc. in auct. hoc locum. si mulier secun. nupse. Bar. in. d. l. titia cum testamento. ℌ. fi. de lega. y. tamen illa verba important. q talia alimenta poterit vxor auctoritate p̄pria capere t sua manu. cuius alias de heredis manu capere ꝺberet. Ang. i. l. rerum amotarū. j. ff. rer amota. allegat Joā. ani addi. Spec. in titu. q fily sint legi. ℌ. y. t dicit q non reperit aliū doc. de hoc facere mentionem. tamē in terminis tenet idē Alb. de rosa. in. d. auc. hoc locū in. y. col. t ibi Bar. in. vij. col. in fi. Bal. in. c. fin. in. vij. col. in fi. de consue. Alex. in. d. l. nemo potest. t postea. Jas. ibi in. d. vj. col. quod ius intrandi propria auctoritate potest creditor alteri cedere. Bar. per ter. ibi in. l. j. ℌ. vsufructuarius. in. j. col. ff. de noui. ope. nū. vbi dicit Bar. q nescit tex. in mū do qui melius faciat cuius ille. que cōclusio Bar. est vera t cōiter approbatur q doc. ibi maxime Jas. in. ij. col. pro qua facit quod vult glo. in. l. cum fundum in verbo postea. t ibi Bar. de vi. t vi arma. vbi glo. vult q illud ius extraudiciale q quis potest incontinenti expellere i nasorem potest alteri cedi. t illam glo. reputat singularem Bal. in. c. fi. in. j. col. ad fi. de tyranien. calū. per quam ait ipse in c. j. ℌ. j. de pace iura. firmā. q si possum propria auctoritate capere debitorem vel ingredi possessionem. q illud ius alteri cedere possum t ita tenent omnes secundū Jas. in. d. ℌ. vsufructuarius i. d. ij. col. Sed si ex forma statuti licitum est se vendicare propria auctoritate aut hostez occidere seu inimicum. talis facultas non potest alteri cedi vel demandari. t ita procedat illa opinio. Joa. relata per glo. in. d. l. cū fundum. quā ad hoc reputat singu. Bal. in. c. ad nostraz de proba. t in aliis locis de quibus per Jas. in. d. ij. col. t late per Alex. in. l. si cum dotem. ℌ. trāsgrediamur in. vi. t. vij. col. post Pau. de Las. ibi. ff. soln. ma. t ista conclusio est indifferenter approbata per omnes secundum eundez Jas. in. d. ij. col. Limita dupliciter. primo in patre qui potest demandare filijs vt occidant adulterum filie tex. est not. t ibi glo. in. l. grach⁹ vbi t Bal. t clari⁹ Sali. C. de adulte. Bar. in. l. non solus. ℌ. si mādo. in. j. col. in fi. versi. sed quero quando est secutum delictum. ff. de iniurys. t videte Ang. in tracta. maleficiis. in parte. q̄ mehai adulterato la mia dona. Secundo limita q licet tale ius se vendicandi. vel p propria auctoritate occidendi alteri delegari non possit (vt vidistis) tamen ille cui cōpetit potest secum adhibere socios t complices ad istum actum. qui si simul cum eo occidant. non tenebuntur de occiso nec de auxilio pstito. Pau. de Las. post Jac. But. in. l. refectionis per illum tex. ff. cōia predio. refert t sequitur Bar. veronē. in tracta. seruit. vrba. in. c. xxiij. in vlt. col. vbi dicit se ita obtinuisse in ciuitate Verone t fuisse per curiaz iudicatū. Mā Verone est statutum. q si maritus paterant frater reperiant aliquem cum vxore filia vel sorore male conuersantem possunt eum impune occidere. Quidam sciens aliquem cum sorore male versari. duos conuocauit socios qui illum simul occiderunt. obtinuit q si frater ita alij socij in totū simul absolui debent. Jas. faciens mentionem istius decisionis in. d. ℌ. vsufructuarius in. d. ij. col. inquit mirari q non viderit Baldum in terminis. q idē clare decidit in. d. c. fi. in. d. j. col. ad fi. de iura. calū. vbi pro hoc addit rationem: quia cum conceditur q̄ aliquid impune faciat videtur semper concessum vt conuocatis amicis t familiaribus suis istō facere possit. per. l. si stipulatus fuero per tenon fieri. de verbo. obli. Sed cuius ipse non dicat idem Bal. tenuit contrarium in. l. vt vim. in. vj. q. de iusti. t iure. vbi tenet q̄ socij offensi non possint apponere manum ad vindictam eo quia permissio est personalis que persona non egreditur t statutum se restrigit ad offensum. tamen possunt cum associare t assistere maleficio nec tenebuntur de associatione t fauore. ita Bal. vbi. ℌ. per verbum credo. cum sint accessorij ad actum permissum. allegat in argu. d. l. grachus. t forte ista opinio est tutior. ita Jas. in. d. ℌ. vsufructuarius in. d. ij. col. vbi subdit q tamē in criminalib⁹ teneamus semper mitiorem partem ad absoluendum. l. res piciendū in pr̄in. l. hodie. l. interpretatiōe. cūsimi. ff. de penis. sanctius enim esse impunitum relinqui facinus nocentis cuius innocentem damnare. verba sunt legis. absentem in prin. eo. titu. de quibus etiam videatis Pau. de Las. in. l. raptores. de epis. t cleri. Aduerte q glo. (de qua supra) in. d. l. cum creditor. ff. de fur. loqtur qñ debitor constituit se a creditore precario possidere. Ampliatio superior incipiens t in tantum procedit ibi q idem erit si meliorās se cōstituat &c. quando meliorans constituit simpliciter se possidere nomine meliorati. quia primo casu cuius ciuilez transferat possessionem in eum a quo rogauit precario. ipse vero naturaliter tenet t possidet. l. t habet. ℌ. eum. de preca. Secundo casu nullo modo possidet constituēs. d. l. quod meo in prin. cum concor. Ideo pactum de q̄ in. d. l. ij. C. de pigno. (vltra clausulaz cōstitum simpliciter vt dixi. vel q vt eius cōductor possideat cum transferatur in aliū omnis possessio que apud constituentem erat. d. l. quod meo in prin. l. repignoris. ff. eo. titu. de acqui. posse) q liceat creditori ingredi possessionez t eam propria auctoritate adipisci modicum operatur cuz iam omnem habeat possessionem per constitutum. poterit autem operari. si cōtingeret. q talis constituens interueniret possessionem creditori. Si vero se cōstituit precario nomine possidere vt in. d. glo. t simul interuenit dictum pactuz. tūc operabitur effectum quo ad naturalem possessionem. Poterit mihi opponi. ergo hoc vltimo casu si non interuenit dictum pactum. creditor naturalem ingredi non poterit. qō est contra dicta in pri. huius passus in versi. t per clausulam cōstituti. vbi allegani. d. glo. dicte. l. cum creditor. t pro nunc non video huic oppositioni congruens responsum. nisi dicam⁹

q per illam clausulam constituti nomine precario excusatur multum a vi per occupationem illata possessionis naturalis. quia etiam sine isto constituto. in dubio presumitur creditorez magis ingredi causa sui iuris q seruandi q̄ causa inferēdi iniuriam alij. ita Bar. in. d. l. iij. in lec. allegat. d. l. cum creditor. t. l. merito. ff. pro socio. Et cuius ad absolutionē hunc stemus presumptioni q quis delinquere non videatur. tamen quo ad condēnationem ista presumptio non sufficit. Bar. per glo. ibi in. l. qui iurasse. ℌ. si pater. ff. de iure iur. quam ibi multum cōmendat Bar. Hanc presumptionez absolutionis intelligite quo ad actionez furti. sed quo ad penam. l. si quis in tantam. C. vnde vi. non licet creditori ius dicere etiam vt pignori incūbat nisi ex conuentione vel iudicis auctoritate. Bar. in. d. l. cuz creditor t non curat ibi de glo. in quantum illa loquitur de eo qui abstulit a debitore q̄ pcario tenebat. Ideo dictā glo. intelligam⁹ quādo debitor impetrat possessionē pcario ab ipso creditore t sibi creditor cōcessit t nulla possessio trāslata est in debitorez precario rogantē qō fieri pōt. vt in. d. l. certe. ℌ. j. ff. de preca. quia esset ac si simpliciter velut cōductor fieret constitutuz. Sciendūq est hic† q si meliorans dicit constituo me depositarium t possessorē talis rei noie talis. hoc pacto inter ptes q depositarius in vita restituere nō teneatur. q ille cuius noie possidet potest ante mortem depositarij repetere ab eo. argu. tex. in. l. j. ℌ. penul. ff. depositi. quia licet depositarius teneatur reddere finito tēpore. deponens enim non est obligatus nō repetere ante tempus. t poterit volūtatem suam mutare. Hec obstant iura in. l. sicut. C. ō actio. t obli. t. l. i cōmodato. ℌ. sicut. ff. cōmoda. quia ibi non licet mutare voluntatem. nam interuenerat obligatio contractus circa id ad quod quis alteri est obligatus. Bar. in. d. ℌ. penul.

16

¶ Si le oniere entregado ante escriuano la escriptura dello.) Hoc erat de iure cōi per tex. in. l. j. C. de dona. concordant

l.ij.t.x.tit.xij.lib.iij.foro.ll.l.viij.tit.xxx. parti.ij.† vbi qui donat instrumēta emptionū videt donare res emptas.et Bar. in.d.l.j.aut illā t simles notatas in gl.ibi
17 18 esse menti tenēdas.† q qui tradit instrumentū videt tradere quod continetur in eo.nō tñ intelligas q tradito instrumēto videatur res tradita.sed ius contentū in instrumento.ita Bar.intelligit.d.l.j.in l.ab emptione in fi.scōe col.ff. de pac. si dñium erat penes tradentē.l.nemo plus. de regu.iu.textū cui⁹ dicte.l.j.ad hoc dicit notabilē. Jas.in.l.seruū filij.§. cū qui chirographū de lega.j. Simile etiā vide
19 mus† q si creditor reddat debitori instrumentū credin. hoc ipso intelligit debitū remisisse.l.labeo aut cū seq. vbi gl. t doc. ff.ō pac.tex.est et in.c.ecclesia.el.ij.in fi. t ibi gl.t cano,vt lite pendē. quod extēde t limita vt q Jas.quē videatis in.d.l.la
20 beo aut.† similiter si testator legat calēdarium.i.librū rōnum seu codicē rōnū intelligitur legare debita t credita in eo descripta tex.est in.l.q filiū cū alijs. de lega.iij. Ly.in.l.certi iuris in.vj.q.C.locati. Jas. in.d.§.cuius q. Aduerte pro intellectu huius fallētie q potest t itelligi debet dupliciter. Prio de scriptura meliorationis. probatur hic inuicta precedenti fallentia in quantum ibi dicit. saluo si fecha la dicha mejoria.t ita si facta dicta meliorationē tradiderit scripturam eius, qui intellectus probatur bene in.d.l.x.ibi. si le hiziere ende carta t se la diere.iuncto pncipio eiusdem.l. et quia statim.d.l.x. fori subdit.t si despues aquel que hizo la carta de donacion t se la dio. Et in.d.l. viij. titu.xxx.parti.iij.ibi.o haziendo otra de nueuo t dando se la. Probantq. d.l. ij. titu.xij.lib.iij.foro.ll.ibi.o le diere dende carta. Et.d.l.x. versi. Mas si por auentura,ibi.o le fuere dada carta. Que loquuntur generaliter:ideo sine distinctione intelligende.l. de precio cum similibus ff. de publicia. Secundo etiam de instrumento tradito quod meliorans habebat in titulum rei empte donate vel permutate aut in alium titulum. Probatur hic in prenotatis verbis. de quo sunt iura clara in.d.l.j.C. de dona.d.l. viij. in pn̄. t probant.d.l.ij.t.d.l.x. loquentes (vt dixi) indistincte in predictis verbis. Et non solum tradendo donans vel meliorans donatario aut meliorato instrumentum per quod habuit rem donatam seu in meliorationē contentam transfertur possessio in donatarium vel melioratum sine corporali apprehensione. verum etiam si aliud faciat instrumentum in quo testificatur de titulo per quem habuit rem donatam aut in melioratione contentam.et id tradidit donatario seu meliorato.sufficit enim pro possessione traditio illius instrumenti. cuius donans seu meliorans non tradiderit corporaliter rem donatam vel in meliorationē habitam donatario aut meliorato. probat t bene.d.l.viij. † Et sicut per traditionem scripture transfertur possessio vt in
21 d.iuribus t hic.ita ex incisione eiusdem scripture.videtur retradi.glo.est in.l. ab emptione. ff. de pac. de qua per Bar. t Bal. ibi tenet Bal. in prelu. seu. in col. vj.et in addi.in parte t nota q̄d sit. Idem tenet ipse Bal.in.l.j.C.quando liceat ab emp. disce vbi dicit q quemadmodum per instrumentum possessio traditur. vt in.d.l.j.ita per incisionem instrumēti.videtur retradi.nam sicut se habet, propositum in proposito:ita se habet oppositū in opposito.vt dicit Arist.fm cū in.d.l.j.C. quādo licet.ab emp.dis. Cōfirmo de iure quia q̄n̄ interuenit act⁹ retro similis.s.retraditio instrumēti.itelligit retradita pos. Bal.in.d.l.j.C.de dona.allegat.l,si eaco.tit.vbi ideo quia donatarius re donatit.prior donatio est rescissa fm Bal.ibi post Jaco.Bu.allegat etiā plene notata in.d.l.ab emptiōe. Tñ penitētia vel incisio instrumēti non est titulus ad possidēdum.sed est quedā priuatio t ideo nō est actus retro similis nec in dominij trāslatione.neq; in possessionis recuperatione.nec in remouenda quesita liberatiōe fz Bal.in.d.l.j.C.q̄n̄ licet.ab emp.dis. nō omitto quod Ang.in.d.l.ab emptione.i fi.dicit.s.q predicta glo.ibi est singulariter notanda et non est alibi in iure. † q cā 22
cellato instrumento tradito de partium voluntate.eo ipso intelligitur facta retro traditio omnium que prius tradita fuerant per traditionem instrumēti. t subdit

esse casum quotidianum. t refert t sequitur Jas.ibi in penul.col. Unum tamē est q in dictis iuribus sufficit traditio instrumenti sine qualitate probationis duz tñ probetur t per consequens ita testibus si cut instrumē tis.cū regulariter in excrendis litibus candē vim obtinēt depositiōes testium q̄ instrumentorum fides.l.in excrendis. C. de fide instru. l.pactuz quod bona fide. C. de pac. Hic tamen requirit probatio per scripturam publicam. ibi ante escriuano.taliter q alias probare non sufficeret.nam hic est conditio que apposita a lege nunq̄ continet leuem solēnitatem. Bar.in.l.j.in.vij.col.ad fi.secundi effectus de vulga.t pupi.t in.l.licitatio. ff. de publi.dixi hic in versi. Aduerteq; q ratio. t plenius in.l.j.t.xij.§. Confirmo in specie quid quando traditur a iure certa forma probandi.ibi alia probatio non admittitur. Notat Bal.per tex.ibi in.l.ij. C.si minor se maio.dixe.retuli in.l.j.nu. lxij.supra. Secūdo quoniā hic datur forma a.l.a qua forma non est recedendum l.constitutionibus ad munic.p. etiam in casu fauorabili.l.qui rome,§. flauius. de verbo,obli.quod in tantum procedit. q aliter meliorans non poterit huic legi renunciare ad faciendum meliorationē irreuocabilem quia legibus dantibus solēnitatem t formam actui renuntiari nō
23 potest.vt in.l.nemo potest cum ibi nota. de lega.j. † Et in materia presentis. l. sciēdum est.quod etiam per traditionem clatum transfertur possessio. l. clambus. ff. de contra.emp.l.j.§.si tuissem. de acqui. posse.l.vij.titu.xxx.par.iij. t idem est per
24 vsufructus retentionem vt Bar.in.l. si is qui pro emptore.in fi. q. principali. ff. de vsuca. t Bal.in.d.l.ab emptiōe in.ij. col. dicunt pro quibus sunt iura in.l.quisquis C. de dona.quam Bar. ibi sumat dicens. † rei donate retinens vsufructum rem videtur tradere. t subdit. Notem⁹ da quotidie occurrit. t est notabilis casus fm cū ibi. vbi Bal. ait illam.l. t.l. si quis argentum.§. sed si quidem.eo.titu. non esse ali-

4 o el dicho contracto se ouiere fecho por causa onerosa[c]

cō otro terceroassi como por via de casamiento / o por

bi. t ponit casum ibi ita donauit.in dotem dedi vel vendidi tibi proprietatem cuiusdam fundi tetento mihi possessori vsufructu. Hunquid statim eo ipso sit in te translatum dominium t ciuilis possessio. Resp̄ō. q sic nec requiritur alia traditio corporalis. ad idem est .l. ix. titu. xxx.par. iij. quam videatis ponentem tres casus in q̄bus transfertur possessio sine traditione corporali. licet hoc in illis de iure cōmuni probetur vt ex superioribus ostendit. † Idemq; videtur dicendum.quando q̄s 25
per se vel per alium suum annum debitum fecit transferri t describi in personam alterius in libro cōmunis, vbi nomina singulorum describuntur. Nam per talē descriptionem videt donare t tradere. arg. cui⁹ quod dicit Ancha. consi. xxxij. incip. in christi nō. subtiliter t copiose.s.q si maritus per se vel per alium suum annuz debitum fecit transferri t describi in personam vxoris in libro cōis vbi describunt nomina singulorum. Nam per talem descriptionem videtur maritus donare t tradere vxori de quo videatis late t singulariter per eum in.d.cōsil. Aduerte q etiā hec fallentia t sequens videntur intelligende in donatione vel melioratione inter viuos.prout dixi de precedenti. probat i isto.d.§i. saluo.ibi si fecha la dicha mejoria por cōtrato entre viuos cū dictis fallētijs.probat q̄.nā cū dict⁹ §i. dixisset por contrato entre viuos vt vidistis. postea i tertia fallētia t ēt fauorabiliori pmis (vt ex ea pstat) dicit nr̄a.l.el dicho cōtrato: t si alia aut plures q̄ dicte tres fallentie sub d.§i. prehundunt. sic intelligi debēt. t p pñs q donatio aut melioratio facta in vltima volūtate vl̄ p causaz mortis possit p solā pniam donātis seu meliorātis reuocari
Iz scriptura illius ab eo tradat donatario aut meliorato. vt fieret talis donatio aut melioratio q̄nis p cāz onerosā sicut p viā mrimonij cū alio tertio vl̄ p aliā cāz similē. e CO por causa onerosa/con otro tercero assi como por via de casamiento.) Ista sit tertia fallentia ad regulā traditā hic in

Universidad de Deusto
Biblioteca

in prin.in qua non requiritur traditio possessiõis seu scripture.quia loquitur in meliorationefacta per causam onerosam vt dotis.cuius causa est vocata onerosa hic t in.l.xx.j. quod procedit etiam de iure cõmuni per l.ex pmissione cũ aliis.ff.de actio. t obli. ℔ est ex parte viri.secꝰ vero ex vxoris ptẽ.l.fi.§.j.ff.de his q̃ i frau. credi.glo.est q̃ sic debet intelligi fz Bar. ibi in.l.mena.§.fundus.ff.solu.ma.idem Bar.in.l.meuius.§.duorũ in.iij.q.de lega.ij. t in.l.j.ff.pro dote.t cum sit ita onerosa nimirũ si minime renocari possit donatio aut meliozatio de qua hic.Scda ratio sit.quia si pater vl mater meliozasset filium aut filiam p viam matrimonij.t postea renocare possent:tertius cũ quo fuit contractũ deciperetur.quod quidez hec l. non vult. nam nihil magis bone fidei cõgruit q̃ id prestari quod inter partes actum est.l.exempto in prin.cũ simi.ff.de actio emp.Ex quo infertur t sic velle videtur expsse hec.l.q̃ donatio vel meliozatio facta pro dote possit renocari tertio deficiente tempori contractus donationis aut meliozationis.Addatisq̃ t tempori renocationis.quoniaz crederẽ q̃ ad hoc vt donatio vel meliozatio pro dote renocari non possit.sufficiat nõ solum q̃ contrahatur cum tertio vt hic. sed etiam sufficeret q̃ post contractuz sine tertio donataria seu meliozata pro dote cõtrahat matrimonium ante renocationem. Aduerte tamen q̃ contra dictam illationem est tex.in.l.xx.versi. t asi misimo.j. vbi cauetur.q̃ si est facta promissio meliozandi filio aut descendenti in tertio t quinto p viam matrimonij: vel ob aliquam aliam causam onerosam.promissio est adimplẽda t per consequens meliozare.in tantũ q̃ si promitt. ns nõ fecerit: meliozatio habetur a iure pro facta vt ibi.vbi nõ est tertius cum quo contractum sit.dicamus igitur † q̃.l.illa extendat ustam in hac parte i duobus.Primo q̃ hic loquitur in donatione aut meliozatiõe iam facta.ibi in eꝰ sola promissione.Secũdo.q̃ hic erat tertius.ibi non.

26

otra causa semejante que en estos casos mandamos

f CO por otra causa semejãte.) Istã cãz intelligo onerosam vt p̃cedente dotis vl saltẽ ita prelegatã. vtrũq̃ probatur hic puta donatiõis ꝓpter nuptias.argu. tex. in.l.fi.C.de dona.ante nup. † vbi dos et donatio propter nup. equis passibꝰ ambulant.p bant leges xxiij.t.xxvij j. Facit tex.vbi t glo.t scribẽ.in.c.plerũq̃.de dona.inter virũ t vxo. Cõfirmo q̃ quẽadmodum dos aduentitia non est cõmunis patris t filie.sed est solius filie. vt dicit glo.cõiter approbata in.l.ij.§. quod si in patris.ff.solu.ma.idez est in donatione propter nup.aduentitia.quia talis cõmunio non cadit nisi in profectitijs.Bal. in.l.fi.ad finem prin.C.de iure do. refert t seqtur Jas.in.d.§.qõ si in patris in .iij. col.in prin.t Dida.de Segu.d.volu.folio.lij.col.iij.vbi refert t sequit̃ p̃dictos duos dominos.Tnum tamẽ est † q̃ causa dotis t studij equiparãtur. Bar. t alij p glo.ibi in.l.j.in fi.ff.solu.ma.ex quo videtur.q̃ idem sit dicendũz in meliozatione causa studij.Hoc tamẽ non procedere videbatur:nam cessat ratio si meliozatio fiat causa studij vel alimẽtozũ q̃ est in meliozatione per viam matrimonij. quia in dictis primis causis non est tertius q̃ decipiatur si meliozatio renocatur. Et ideo a contrario sensu probatur ex litera hui⁹ .l.q̃ meliozatio facta filio aut descendenti per matrimonij causam potest renocari ante matrimonium cum adhuc non sit tertius qui decipiatur. Contrarium tenerem. † quia prenilegia competentia pro dote secuto matrimonio. habent locum etiam si non sequatur.tex.est in.l.ij.§. fi. cũ duab⁹.ll.seq̃.ff.de prenil.credi († quero vtrum dos data pro matrimonio illicito quod non est secutum possit repeti. et quid si est cõsumatũ. videte tex.glo.Bar. t alios in.l.annuclo.ff.de condi.sine cã) quod idem crederet t per oia. Dida. de segu.in.d.folio.lij.col.iiij. in donatione propter nup.facta filiofa.in qua est a patre meliozatus in vita vt valeat incõmutẽti t nõ possit renocari licet matrimonium nõ sequatur per ea que ibi dixerat quod

27

28

29

30

31 est notandum secundũ eum ibi † Sed inter alia.est prenilegium dotis t donationis propter nup.vt q̃nis fiat donatio descendenti que est in potestate pris in causam dotis vel donatiõis ꝓpter nup.trãsfertur illico dominum.quod est speciale in illis duobus casibus.fm. glo. Bar. et doc.in.l.ij.C.de inoffi.dona.t alie indigent p̃firmatione.fm.l.donationes.la.j. C.de dona.inter virum t vxo.(Et in proposito aduerte.vltra scribentes fm. Jas. in rub.ff.solu.ma.in fi.col.q̃ si dos sit inuniuersale.sequitur alius effectus in practica † q̃ augmentuz dotis virtualiter est ipsa dos.ex quo sequit̃ q̃ sicut valet donatio inter pres t filiã de dote.d.gl. in.d. l.ij. vbi t doc.de inoffi.dona.pro q̃ glo. est.l.pomponius phila delphus.ff.famiherciscun.ita valebit p augmẽto dotis. t sic reperit Jas.dixisse in specie Fran.de are. in.l.placet.ff.de acq.here.vltra quẽ cõfirmatur.qõ iuris est de dote.idem de eius augmento. tex. est in.l etiam.t ibi notat Bar. C.de iure do. vide.l.si cõstante. C. de dona.ante nup.t subdit Jas.in.d.rub. in.d.fi.col.in finalib⁹ verbis,se ita cõsuluisse illis dieb⁹ in ciuitate Placẽtina et obtinuisse).Si enim trãsfertur dñiuz t pulegia q̃ pro dote cõpetunt secuto mrimonio habẽt locũ etiã si nõ sequat̃.d.l.ij.§.fi. ff.de prenil.credi.bonus tex.in.l.si extraneus.§.fi.ff.de cõdi.cã da.quẽ notat ibi p singulari.Rudo.ro.pro ampliatione.d.l. põponius.q̃ nõ solũ ꝓcedat qñ mrimonium actualiter sequit̃.sed etiã si mrimonium nõ sequat̃.valet donatio facta p ipz pfem filie in potestate pro dote.qa p̃ilegia competentia pro dote secuto mrimonio habẽt locũ etiã si matrimoniũ nõ sequat̃ d.l.ij.§.fi.cũ.d.ll.seq.idẽ sequitur Alex. i d.l.ij.§.qõ si in pris.in.f.not.t in.l.si cum dotẽ in pn.in.v.not.vbi melius loquit̃.ff. solu.ma.sequunt̃ etiam.Jas.in.d.l.si extraneus.in.ij.col.ad fi.t Dida.de Segu. in.d.vol.d.folio.lij.d.col.iiij.Nec obstat argumentum sumptũ a cõtrario sensu(de quo,s.)quia non valet.nã est contra casꝰ legũ dictarũ.tx.d.versi. t asi misimo.j.si 33 extraneus §.fi.† t argu.a contrario sensu non debet sumi quando est cõtra casuz legis glo.est in.c.j.in verbo permittim⁹ de etate t quali.lib.vj. Jas.in.l. cum filiofa. in.j.j.col.de lega.j. Dida.de segu.in tracta.de bonis lucra.consl. ma.inter virũ et vxo.folio vlt.col.j.tex.est t ibi gl.t doc. in.l.ij.C.de cõdi.inser. Aduerte q̃ lz in supradictus non firmaui circa donationem vel meliorationẽ cã studij.est tenendum † q̃ sicut valet donatio pris facta filie in potestate cã dotis.d.l. põponius philadelphus.ita valet filio in potestate cã studij irrenocabiliter.ita Ang.infert in. d.l. j.ff.solu.ma.ex not,Bar.ibi in fi.vbi idez tenet Bal.in penul.col.t Raph.cu.in fi. Ludo.Ro.in.l.donationes,§.pr.ff.ꝺ dona.Jal.in.l.frater a fratre in.j.lec.in ante pen.col.post aliquos quos ibi refert dicit expresse q̃ tenean⁹ contrariũ per tex. in.l.que pr in verbis.filio emãcipato.ff. fami.herciscun.qui Jas. sibi contrarius postea dictã angeli illationẽ tenet.t i.ij. lec. vel vt melius dicã.t in rep.in vlti.col.ff.ꝺ condi.indebiti.t in.d.l.j.in fi. col, vbi dicit istam esse magis cõem opi.doc.a qua non est recedendũ in iudicando.hãc opinionem sequitur. Dida.de segu.d.volu. folio.lij.col.j.Dataq̃ similitudine inter causam dotis t studij vt per Bar.vbi supra habemus tex. hic pro.d. magis cõi opi.si enim causa studij assimilatur cause dotis(quod est verũ dixi) dispositũ in cã dotis habet locũ in causa studij.argu.l.fi. §.fi.cũ simi.ff.mandati.t per cõsequẽs bñ inferẽ dicta magis cõis opinio.ex.d.not. Bar.in.d.l.j.in fi.ff.solu.ma.p̃ q̃ est tex. hic dixi.t exp̃ssus in.l.ij.i fi.ti.iij. par.v. Itẽ si p alimẽtis donat̃.pbo primo p multa spãlia q̃ hz cã alimẽtoz q̃ inuenire laboriosuz esset magis q̃ subtile vt dicit gl. in.d.l.j.ff.solu.ma.in spẽ tz Guil.de cu.i.l. peculiũ.ff.de pecul.glo.est ꝺ hoc i.d.l.ij. supꝛbo in ptãte.C.ꝺ inoffi.dona.quã ibi Bar.tz t notat.idẽ tz Bal.in.l.cũ opz.§. j.de bonis q̃ libe.Aduerte tñ q̃.d.glo.in d.l.ij.loquit̃ qñ pr donatꝛ usufructũ bonorum aduenticiorũ filio in potestate. pbatur.qa.d.glo.allegat.d.l.cũ opz.§. que donatio est irrenocabilis nõ obstãte pria potestate fm Bal.ibi vbi subdit rationez qa magis valet vt refutatio q̃ vt ꝺonatio. t idem Bal.in.d.l.ij.aut q̃ in dicta donatione usufructus non est necessaria moza quia perit renuntiatione et consolidatur usufructus aduentitie ꝓprietati.t sic est

34

Universidad de Deusto
Biblioteca

quid aduentitium. sed in alimentis qñ pf
donat ob alimenta est vera opinio. Azo.
q requiritur cõfirmatio per mortem pris
35 quantũ ad alimenta de futuro. † vndé li=
citũ est pri reuocare donationẽ alimen=
torũ de futuro. quod est not. ꝑm Bal. ibi
Roma. faciẽs mentionẽ de hac doctrina
Bal. in. l. si donatione. C. ō colla. dicit q
Guil. de cu. tenet cõtrariũ. in. d. l. peculiũ
& ex eo. p illũ tex. ff. de pecu. & subdit se de
36 eo alibi dicturũ. † Cõfirmo opi. Guil. p
equiparationẽ glose in. l. obes alienũ. C.
de ꝓdigs mino. equiparãtis causaꝫ dotis
donatiõis ꝓpter nup. & alimẽtoꝝ quam
glo. Bar. ibi inqt videamus & notemus.
Bal. q ibi cũ illa trãsit. p quã dicũt doc. i
37 auẽ. res q cõia de lega. † q sicut res subiec=
cte restitutioni ꝓsit alienari ex cã dotis &
donatiõis ꝓpter nup. ita ex cã alimẽtoꝝ.
Idẽ tenẽt Rico. de neapo. & oẽs moder.
in. l. mulier. ℌ. cũ ꝓponeret. Ang. i. l. mar
cellus. ℌ. res q. ff. ad trebe. Ludo. ro. i ꝓsi.
cclxvij. incip. circa id de q querit an res
dõi Pau. reprobata gl. in. d. auẽ res q. in
quantũ vult. q ꝫ res restitutioni subiecte
possint alienari ex cã dotis vel donatiõis
propter nup. nõ tñ ex cã alimẽtoꝝ aliena
ri ꝓsit. cũ q tenet solus Sali. in. d. auẽ. res
q. p tria fundamẽta q parum stringũt ꝑm
Ias. ibi in. viij. col. Cõfirmo cõem senten
38 tiã cõtra predictã glo. † q res a iudice se
crestata. tamen propter alimẽtoꝝ neces
sitatem vẽdi põt. tex. est in. l. fi. C. de ordi.
cog. per quem ita dicit Bar. in tracta. de
alimen. in vlt. col. refert & sequitur. Ias. in
39 d. viij. col. † Tamen res subiecte restitu=
tioni pro causa studij alienari non pos=
sent. Ang. in. d. auẽ. res que in fi. col. mo
tus precipue quia pater ab initio nulla. l.
coarctatur ad subministrandum filio ex
pensas studij sicut tenetur ad dotez & do
nationem propter nup. & nõ allegat. mo
uetur etiam quia sumptus studij non est
ita necessarius sicut sumptus dotis que
ordinatur ad sobolem procreandam. l. j.
ff. solu. matri. & q pater non teneatur ad
expẽsas studij pro filio. firmat Bar. in. l.
j. ℌ. nec castrense. in vlti. col. ff. de colla.
bono. & in. l. de bonis. ℌ. non solum. ff. de
carbo. edic. istam opi. Bar. refert & sequi
tur Bal. dicens esse veriorem opinione
Dy. in. l. oñimodo. ℌ. imputari. in fi. col.
C. de inoffi. testamẽto. & in. l. si filie. in. iiij.
col. C. fami. hercis. Idem tenent Ang. &
Lud. in. l. j. C. de carb. edic. predictam de
cisionem. Ang. in. d. auten. res que te=
net breuiter referendo. Ialo. in. d. l. j. in
vltu. col. ff. solu. ma. & non tam breuiter in
d. auẽ. res que in penul. colu. in fi. Illam q
refert etiam breuiter & sequitur simpli=
citer Dida. de Segu. d. volu. folio. iiij.
col. j. † Item sub ista parte presentis. l. 40
intrat donatio vel meliozatio facta a pa
tre vel matre filio pro eius redemptione
ab hostibus. q per solam penitẽtiam do
nantis vel meliozantis reuocari nõ pos=
sit cum statum valeat talis donatio aut me
liozatio. nec poterit repetere pater vl ma=
ter a filio redempto. que illi in legitima
non computabitur. & eodem modo non
41 confertur. l. liber captus. vbi & Bar. et
Bal. C. ō postli. reuer. Bar. in. l. stichus
in fi. ff. de pecul. lega. probat. l. fi. tit. xxix.
parti. ij. † Confirmo dominum rei do=
nate redemptioni captiuorum transit ip=
so iure absq traditione. Ias. not. per tex.
ibi in. l. inter dominum in. ij. col. in. iij. not.
de sacro. san. eccle. quod est magnum pre
uilegium secundum eum ibi quod est in=
telligendum in donatione vera secus in
42 ficta vel presumpta vt ibi per ipsum. † Cõ
firmo secũdo. res subiecte restitutioni nõ
solum possunt alienari ex causa dotis do
nationis propter nup. & alimentorum vt
dixi & probaui sed etiam redemptiõe ca=
ptiuorum vel alia simili causa. Ita Ias. in
d. auẽ. res que in. viij. col. in fi. versi. Sex
43 to extende. secundum glo. ibi. † Et dispo
sitio. d. auẽ. habet locum etiam quãdo pa
ter in individuo alienationem in testamẽ
to prohibuisset etiam ex causa dotis aut
donationis propter nup. Ita in specie te
net Pau. de Cas. quem videatis ibi de=
clarantem in cõsi. lxxx. incip. qa p supra
scriptuꝫ. &c. col. quem refert & sequit Ias.
in. d. auẽ. in fi. col. vbi hoc bona cõfirmat
ratione quia ea que fauore publico indu
cta sunt vt in. d. auẽ. non possunt mutari
seu tolli ex testatoris dispositiõe. l. quod
de bonis. ℌ. fi. ff. ad. l. falci. Bar. & doc. no
tant. in auẽ. sed cum testator. C. eo. titu. &
in. l. nemo potest de lega. j. Alex. tenuit
contrarium in certo consi. (de quo p Ias.
in. d. auẽ. res que. in. d. fi. col.) dicens.

q. d. auẽ. res que. limitatur nõ habere lo
cum. qñ pater in testõ prohibuisset aliena
tionẽ etiã ex cã dotis aut donatiõis pro=
pter nup. & nihil allegat. cui opinionem
putat. Ias. nõ verã. & tenet predictã Pauli
de Cas. dixi. Iustus passus meminit Am
brosius in rep. l. filiusfa. ℌ. dimi. in. j. volu.
de lega. j. & domi. Ioa. ō pala. rub. in illa
sua aurea repe. rub. &. c. p vias de dona.
inter virũ et vxo. in rub. col. lxij. versi. nisi
specialiter. vbi refert. d. opi. Alex. i. d. cõ
si. (cuius nõ ordine vel vt melius dicã nõ
nu mero (saltẽ in in meo libro) quo retule
rat Ias. in. d. fi. col.) et illam q duas cõfir=
mat col. et subdit predictã alterã opi. Pau.
de cas. quasi p alias duas col. et resident in
hoc dicens. q ita in specie declarat Pau.
ipse in. d. cõsi. lxxx. cũ opinione cui trã=
sit et eã tenet. in. d. rub. col. lxvj. vbi etiam
refert. Ias. sequẽtem in. d. auẽ. res que. in
44 d. fi. col. d. opi. Pau. in. d. ꝓsi. lxxx. † Itẽ
sub hac parte cõprehenditur donatio aut
meliozatio facta filie pro ingressu mona
sterij nam in vulgari illud quod offertur
vocatur dos mulieris ergo tẽ. vt. l. alphe
nus. & l. in vulgari. ff. de ẏbo. sig. ita Bar.
in. l. tutio centum. ℌ. tutio genero in fin. de
condi. & demonst. Idem tenet ipse in. l. j.
ℌ. si parens. ff. si a paren. quis manu sue.
vbi inquit q dotis loco istud quod datur
filie intranti monasterium succedit: & ita
45 dicitur in vulgari secundum eum ibi.
† Item cõprehenditur donatio vel melioza=
tio a pre vl mre filio ꝓ sua legitima facta
q valet irreuocabiliter Bal. i. l. cũ opz. ℌ.
nõ aũt in fi. ō bonis q lib. vbi dicit q sicut
fauore dotis filia est capax. d. l. põponꝰ
ff. fami. hercis. ita fauore legitime portio=
nis in cuiꝰ assignatione pr põt mortẽ suã
puenire filio cõsentiẽte argu. l. cũ quo. ℌ.
ff. ad. l. fal. & l. fi. ff. de pecu. idem tenet
Ang. in. l. si nõ mortis in ꝑn. ff. de inoffi.
testõ. refert & sequitur. Ias. simpliciter in
rep. l. ff a ffe. in vlti. col. ff. de cõdi. inde. q
in lectu. eiusdẽ. l. in antepe. col. i fi. loquu=
tus fuerat de isto passu vbi ẽt refert Bal.
& Ang. i locis de qbꝰ. s. & cõfirmat sex vl
septẽ medijs. istã partẽ. & subdit in penul.
col. cõtrariam sentẽtiaꝫ. quã tenet Frã. de
are. in. l. placet. ff. de acq. here. & latius in
cõsi. xvij. incip. cõsideratis diligẽter & p.
Aret. facit bene. q si pr donat filio in po=
testate partem suam non valet donatio.
tex. est & ibi Bal. in. l. cum de bonis. C. de
dona. posseus pro concordia dicere q
donatio facta per patrem filio in pote=
state pro sua legitima valet: et sic intelli=
gatur prima opinio. sed reuocabiliter. et
ita secunda. Hanc concordiam ponit.
Ias. in. d. penu. col. pro qua allegat Bal.
in. l. quamuis. C. de fidei. cõmi. & in. l. iij.
C. de vsuca. pro dona. Ex quibus infer=
tur q non bene comprehenditur iste ca=
sus. licet dixissem q sic. Misi volueritis di
cere supradictam concordiam procede
re attento iure communi sed. quod dona
tio facta a patre filio in potestate non va
lebat dixi & probaui. et tunc q dicta do=
natio vel meliozatio a patre facta tali fi=
lio pro sua legitima operetur q valeat. li
cet possit reuocari. vt in. d. concordia. sed
cum hodie donatio quaz facit pater filio
in potestate statum valeat q̃ius reuocari
possit vt hac. l. vt aliqd operet dicta do=
natio aut meliozatio rõne cause quia pro
sua legitima est necesse q sit irreuocabi=
lis ex sola penitẽtia. nã alias nihil hodie
operaret dicta causa. q operat vt vidi=
stis † Item donatio inter patrem & filiuꝫ 46
in potestate firmatur iuramẽto irreuoca=
biliter. ita tenet Bal. in. d. l. iij. in vlt. col.
de vsuca. pro dona. & in repe. l. ij. in. xvj.
char. ff. de iure fis. & in tertia parte ꝓsilioꝝ
cõsil. cccl xij. incip. premittẽdũ est ad evi=
dentiã Abb. in. c. cũ contingat. in fi. col.
(q̃mis nõ firmet) de iure iurã. Idẽ firmat
Alex. in. l. si donatione. C. de colla. & in
consi. xx. incip. ponderatis his que in
themate narrantur in. iij. volu. Fran. de
Are. in. l. placet. ff. de acqui. here. Ludo.
ro. in repe. rub. in. ij. q. de iure inr. & in. l.
donationes. ℌ. pater. ff. de dona. ꝫ ibi nõ
clare firmet. & in. d. l. si donatione post
Bal. ibi in. j. col. Idem est de mẽte Bar.
in. l. titia. in scõa. ℌ. imperator. versi. que=
ro mater vel pater de lega. ij. Ita etiam
est de mente Ioa. an. in addi. ad Spec. in
titu. de testa. ℌ. j. versi. pone filius. vbi dat
consilium q filius emãcipetur. vel pr in=
ret. idẽ tenet Ias. in. l. pacta que cõtra. C.
de pac. & in. l. ff a ffe. in repe. in vlt. col. ff.
ō cõdi. inde. Idemq tenuerat & latius in
lec. in fi. col. vbi postq retulerat cõtrariã
opi. inqt. esse tenẽdum & sepe ꝓsuluisse. q

Universidad de Deusto
Biblioteca

donatio inter patrē ⁊ filium in potestate firmet iuramēto irrenocabiliter. ⁊ q̄ ista est cōis sententia. ⁊ temerariū esset ab ea iudicādo vel cōsulendo recedere. Et q̄ q̄ñ nō essent auctoritates doc. (q̄ sunt. vidistis.) hec opinio ē verissima p alia fundamēta q̄ bus in cōsulē do vtē. ⁊ recitat seu ponit quinq; p bationes aut motiua in. d. fi. col. de qua cōclusione videatis etiā per baptis. post alios. in. d. l. ff a ffre. in repe. q. xv. istā eādem sententiā tenet doim. Joa. de pala. rub. in. d. sua repe. i rub. (Iz incidēter.) col. ccl. versi. facit ad cōfirmationē. Ipsaz met refert ⁊ sequit̄. Dida. de seg. d. vol. folio liij. col. ij. ⁊ iij. vbi etiā dicit. q̄ hec est cōis opinio a q̄ nō est recedendū iudicando. inq̄q; sic cōcludere. q̄ ista est vna optima cautela ad hoc q̄ si p̄ vellet in vita filiū suū meliorare in tertia parte bonoruz suoruū. cū sit prohibit⁹ eidē donare patria potestate impediente q̄ iuret ⁊ cōfirmet ipsam donationē iuramento. qđ est not. fin illum. in. d. iij. col. hoc tamē intelligere verū debem⁹. q̄ñ p̄ iurauit tenere ob seruare dictam donationem aut meliora tionem ⁊ eā nō reuocare. q̄ isto casu non poterit p̄ reuocare talem donationē seu meliorationem. cum iam ius filio quesi tum sit. vt in. l. vbi ita donatur. ff. de dona. causa mor. facit quod notatur in. l. si pecu niaz in p̄in. in glo. parua. que incipit ne cesse. ⁊ inquit vt quia iurasti. ff. de cōdi. cā da. ⁊ in. l. in eadem. ff. ex quib. cāis maio. ⁊ ita intelligite superiora. Sec⁹ tñ est q̄ñ pater donauit ⁊ simpliciter iurauit donationem: quia hoc casu q̄uis donatio valet. erit tamen reuocabilis. sicut est donatio causa mor. nam iuramentum simpliciter prolatū intelligitur secundum naturā contractus. l. si stipulatus. ff. de vsu. l. dāni infecti quidam. versi. ⁊ quod in stipulatione. ff. de dam. infec. Et in dubio non videtur quis se arctare nisi quatenus habet necesse. ⁊ quatenus importat actus q̄

6 sino reseruasse, el que lo hizo en el mesmo contracto el poder para lo reuocar, o por alguna causa que segun

7 leyes de nuestros reynos las donaciones perfectas, y con derecho hechas se pueden reuocar.

gerit̄. l. solutū. §. pennl. ff. de pig. ac. ista Bal. in. d. rep. d. l. ij. in. d. xvj. char. versi. iurta predicta assigno aliam questionem ff. de iure iur. quē refert ⁊ sequitur Dida. ō segu. d. folio. liij. in. d. iij. col. vbi subdit q̄ sic limitat singulariter Bal. vbi. §. Et hec limitatio seu itellectus fuitēt de mēte Jas. in. d. l. frater a fratre i lec. ⁊ i rep. in. d. vlt. col. ⁊ i. d. l. pacta q̄ cōtra. pbo. q̄a vtrobiq; allegat in p̄senti casu Bal. in. d. l. ij. i dictis repe. ⁊ char. Aducrte tñ ⁊ forsitan placebit. q̄ pred. intellectus procedat ⁊ sibi vendicet locum inspecto iure cōmuni secundū qō ptaria potestas impedit donationem inter patrem ⁊ filium in potestate. Sed cum hodie per hanc. l. expresse caueatur ⁊ dixi talem donationem valere licet reuocabiliter. vt iuramentum simpliciter super donatione tali prolatuz aliquid operetur est dicendum. q̄ etiam in isto secundo casu predicte bimembris distinctiōis donatio vel melioratio per solam penitentiam donantis aut meliorantis reuocari non possit. Confirmo. per q̄ plurimos effectus iuramenti clausos in corpore turis ⁊ per scribentes notatos quos accumulare seu referre esset magis laborio sum q̄ subtile iurta glo. (quam alias allegam) in. l. i. ff. solu. matri. † Item idem etiam dicamus de donatione vel meliorātione facta filio causa militie. vt per glo. Bar. Bal. ⁊ alios in. d. l. ij. C. de inoffi. dona. pro qua sunt iura in. l. iij. §. j. versi. sed si in castra. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. ⁊ in l. iij. C. fami. hercis. Idem voluit Bar. in. l. iubemus. C. de silen. lib. xij. Dida. de Segu. d. volu. folio. lxviij. col. j. ⁊ d. l. iij. vtu. iiij. parti. v. Faciunt etiam iura in. l. j. §. nec castrense ⁊ ibi Bar. ff. de cola. bono. ⁊ in. l. filie licet vbi ⁊ doc. C. de colla.

g Sino reseruasse el que lo hizo.) Ex istis verbis vsq; in fi. l. ponuntur due fallentie. ratio prime sit. † quoniam tēpore

47

48

donationis legez quam ipse voluerit rei a se donate apponere donator pōt. ter. est hic. ⁊ in. l. si cū filiussa. §. si pecuniaz. ⁊ §. vltio decem. ff. de dona. de quo etiā sunt iura sub rubro. C. de dona. que sub modo vel sub conditione. ⁊ in. ll. v. ⁊. vj. ⁊ vij. d. tit. iij. parti. v. † Confirmo contra hentium voluntates sunt seruande. vt p totum. ff. ⁊ C. de pac. † Nihil magis bone fidei congruit q̄ id prestari quod inter contrahentes actum sit. verba sunt. l. exempto. in p̄in. ff. de actio. emp. † Jn tā tum q̄ mens ⁊ voluntas contrahentium magis q̄ verborum conceptio attēdi debet. ex est formalis ō hoc in. l. fi. C. q̄ res pig. obliga. p̄sit. ⁊ in. l. in conuentionibus ff. de ẏbo. sig. l. sed celsus. §. j. ff. ō ptrahē. emp. ⁊ in. l. ita stipulatus sum. versi. sabinus. ubi ex sentētia contrahentiū vbi ⁊ gl. super verbo ex sententia. de verbo. obli. Aler. in cōsi. ex v. incip. attētis verbis in uestiture in volu. v. † Causaz eñ verboz ⁊ mentē contrahētum inspiciendā. nō tñ significationē verboz. ita notat glo. parua in. l. si in vēditione. ff. cōia p̄dio. quam ibi Bal. ⁊ Pau. de Cas. reputāt mēti tenē dam. Sēsum magis q̄ verba inspiciendū esse. ter. est expressus in. l. iij. §. cōditio. ff. ō adimē. lega. notat Bal. in. l. etiā in. j. not. C. de iure do. nā habito sensu habem⁹ finē seu finalē intentionē. ⁊ habito fine nō curam⁹ de modo siue q̄litate ẏboz. Bal. ibi vbi q̄ hoc dictū vez sit subdit refert ⁊ sequit̄. Jas. in. l. in cōuētionalib⁹ in p̄n. ō verbo. obli. Ubicūq; n. de volūtate ptrahentiū apparet q̄uis ẏba sint ambigua semp mtētio p̄ferēda est. cū verboz inter ptatio nusq̄ tñ valeat vt melior sensu ex istat. l. ij. in fi. C. de libe. p̄te. Ang. in cōsi. ij. incip. certū est in pen. col. Jas. vbi. §. et ita ne dū i vltimis volūtatib⁹. testōris volūtas est seruāda ⁊ magis attēdēda q̄ ẏba. d. l. ij. an vltimis verbis. q̄ sunt multuz notāda ⁊ pulchra ⁊ in cōsiliis allegant p̄z Jas. ibi in p̄n. sed ēt in cōtractib⁹. d. l. fi. C. q̄ res pig. obli. p̄sit. cū alijs q̄. s. allegauī. i versi. in tñ. Hoc tñ intelligō de volūtate nō in mēte retēta. alias nihil operaret. l. si repetendi. C. de cōdi. ob cām. † q̄a volūtas hoīs clausa in mente abortiua est. ⁊ in actibus hōim nihil operatur nisi p̄ferat in lucem tam q̄ posthumus existēs in vte

49

50

51

52

53

ro q̄ si nō nascitur vel nasciturꝰ impe. fect⁹ nihil facit. vt in. l. fi. C. de posthu. here. in fi. refert Jas. in. l. j. §. hec que de seruis. ff. de acqm. posse. Confirmo. paria sunt nō esse ⁊ nō apparere. l. duo sūt tituli. ff. ō test. tute. ⁊ sufficit q̄ testōr declaret volūtatez suā verbis aut factis. quia facto volūtas dat intelligi. l. repzehēdēda ⁊ ibi glo. bal. ⁊ alij ad hoc notāt. C. de instit. ⁊ substit. facit. l. de q̄b⁹ in fi. ff. de legi. ⁊ nō refert volūtas declarē ẏbis aut factis. l. Paulus respōdet non tantuz verbis. rē ratā habe. l. recusari ⁊ ibi glo. ff. ō acq. here. l. si tñ. §. et qui. ff. de edil. edi. ⁊. d. l. de quib⁹ in fi. q̄ b⁹ addēdū est † q̄ nō ex oi volūtate testatoris agit̄. sed solū ea illa que trāsit ad dispositionem. vnde non sufficit testōrez vel le nisi disponat. † ⁊ nō sufficit probare testōrem aliquid voluisse. nisi appareat q̄ illud testōr exp̄sse vel tacite voluit. notāt Bal. ⁊ Jmo. in. l. q̄dā cū filiū. in. iij. not. p illū tex. ff. de here. instit. ex quo notat ibi Bal. q̄ illud q̄ tacite agit̄ habet̄ p exp̄sso. est verū q̄ñ illō tacitū ad dispositionē transit. secus si non transit. refert ⁊ simpliciter sequitur Aler. in. d. l. iij. C. de libe. ō. Tamen quādo transit ad dispositionem non dicitur tacitum. Jas. in. l. si res obligata in. v. col. ad fi. de lega. j. † Item q̄ ō omittuntur a testōre in scriptura ⁊ in plano ne verborū dispositiua habeantur p omisso. Bal. in. l. cū ꝓponebat. i. j. oppo. ō lega. ij. † ⁊ nō credimus hominem velle nisi id quod dicit Bal. notat in. l. volūtatis i. j. not. C. ō fideico. vbi allegat ad hoc iura. † hinc est q̄ in aditiōe hereditatis nō sufficit sola volūtas nisi declarēt p factū aut verba. glo. est quā ibi notat Jas. i. l. mutū in fi. ff. de acq. here. ꝓbat. l. potuit. C. ō iure. de libe. ex q̄ glo. inq̄t Jas. vbi. §. videt inferri † q̄ sola volūtas adeūdi nō obligat in foro cōscientie ex quo nō est aliter declarata fm Bar. Jmo. ⁊ Pan. ō cas. i. l. gerit. ff. de acq. here. vbi ꝓbat Bar. in fi. p̄me col. prōnez. † nā solo animo ⁊ sola volūtate nō obligat̄ qs nisi deo allegat. l. si qs rem. §. voto. ff. de polli. Mos. ⁊ Hosti. in sūma de veto. ⁊ setñ Tho. in scōa scōe. q. xcviij. quā illationē sequit̄ Bal. in. l. filiuz quē habite i ante pen. col. C. fami. hercis. ⁊ i. l. fi. i p̄n. i vlti. col. C. ō iure ōli. † vbi dicit q̄ in foro aie heres q̄ nō sciat instrumentū vl

54

55

56

57

58

59

60

61

Universidad de Deusto
Biblioteca

non rite.nõ tenetur nisi vsq; ad vires hereditarias.allegat notata in.c.parrochiano de sepul.z in.c.q̃ q̃.de vsu.lib.vj. itaciã dicit Abb.quẽ videte in.c.raynald⁹. de test.cũ aliis cõcor.tra ditis p Alex.in rub.ff.de acq.here.z ista est cõis opi.in hoc passu fm Jas.ibi in fi.col. vbi ait illã teneam⁹ iz contrariũ tenuit Fede.de senis vbi disputat istũ articulũ in consi.xxj. incip.nunqd heres extrane⁹. Ang.in.l. j.ff.si cui plusq; p.l.falci. Pau.de Cast.z Aret.in.d.rub.vbi dicit ipe Pau.se semp de hoc dubitasse.motus quia lex cõscientie obligat ad oẽ illõ ad qõ obligat.l. positiua qñ est facta ab habente auctoritatẽ legis cõdẽde.ita inqt tenere theologos z Bar.in.l.si qs pro eo.i.ij.mẽbro(alias in.iij.col.)ff.de fideiusso. Facit pro hac opi.cõtra.d.cõem.q; leges iuste ligant ẽt in foro conscientie.vt not.tenet And.de Jser.in.c.j.§. j.circa fi.de pace iura. fir. imo potius etiam statuta sunt seruãda in foro cõscientie.vt vult glo.in.c.que in ecclesiarum.in glo.j.de consti.z ibi Bal.in j.col.notat illam ad hoc z dicit q; nõ reperitur alibi in iure.quibus respondetur q; vbicũq; l.positiua vel canon aliquid disponit super certo.illud etiam obtinet in foro anime z cõscientie z ita procedũt prealleg̃ata contra.d.cõmunem opi. Secus quando.l.positiua aut canon fundat se super aliqua iuris presumptione.tunc talis.l.positiua fundata super presumptione non seruatur in foro conscientie:qa lex diuina innititur veritati que nõ fallit nec fallitur ter.est expressus in.c.a nobis in secundo versi.nos igitur de senten. excõi.probat tex.in.c.inquisitioni.eo.titu.z in.c.litteras.de resti.spolia. Bal.in auc. ingressi.in.v.col. in fi. vbi allegat beat. Tho.de sacro.san.eccle. Jdẽ tenet Bal. in.l.pen.§.illo.z ibi plenius Pau.de Cas.C.de necessa.ser.here.inst.z Bal. in.l.cum quis.quem videas in.vj.col.C. de iuris z fac.ig. vbi refert. ita fuisse disputatum Bononie in scholis fratrũ predicatorum.predictam decissionem tenet etiam Flo.in.l.ex parte.§.si serno.ff. fami.hercis.Sed lex iustiniani inducẽs. q heres non faciens inuentarium teneatur vltra vires hereditatis fundata est super presumptione quia presumitur q talis heres subtraxerit(quicquid teneat Aret.in d.rub.ff.de acqui.here.)ergo non est seruanda in foro conscientie. † Item in foro conscientie debemus attendere veritatem z non fictionem vel presumptionem quia de omnibus creditur confitenti cum solum agatur de preiudicio anime sue.vt.c.significasti.in.j.de homi. glo.in c.placuit.de pen.distin.vj. cui est similis in clemen.j.in pan.super verbo non habita.de prescrip. Ex quo igitur heres in confessione z penitencia dicit q; non vsurpauit aliqua bona hereditaria.cessare debet presumptio iuris ciuilis que fundatur super vsurpatione. nam veritate manifesta cedit opinio veritati.c.veritate.distin.viij. Ex quibus habemus vnaz not. regulam secundum Abb.in.d.c. Raynaldus.in.ij.col.in fi. † q; vbicunq; ius humanum est fundatum super presumptione non est seruanduz in foro anime si veritas est contra presumptionem. allegat pro hoc iura in.c. tue de sponsa. z.d.c.litteras.de resti.spol.z.d.c.a nobis in secundo de sentẽ.excõi.z subdit.videamus Bal.in.l.j.de sacro.sã.eccle.z quod notat.Calde.in prohe.illius compilationis: vbi latius hanc attingit materiam.

Item significatio vocis nullo modo potest trahi ad ea que sunt in mente retenta quia propositum in mente retentum nihil operatur.d.l.si repetendi.C.de condi.ob causaz. Jas.in.l.si quis in fundi vocabulo.in pn.in.ij.col.in pan. de lega.j. † Et intñ donator põt apponere legem quã voluerit rei donate tpe donatiõis.dixi.q; eã ne transeat in ecclesiã imponere põt.vt habeť p tex.iũcta ibi glo.in.l.si ita qs.§.ea lege.vbi Bar.z alij.ō vbo. obli. Jas.in.l.filiusfa.§.diui.in.j.lec.in.x.col. in pan.z in.ij lec.in.xv.col.de lega.j. † Confirmo secundo.valet pactũ de retro vẽdẽda re.z sic vt venditora cõtractu vẽditionis discedere possit.l.ij. C.ō pac. inter empto.z vendi. Et in materia huiⁿ confirmationis non taceo. † q; ratione oneris adiuncti seu adiecti in contractu res videtur minus valere. nã onus pars precij videtur.vt dicit bonus ter.in.l.fundi partem.ff.de contrahẽ.emp'. ita Abb. in.c.in aliquib⁹.in.ij.not.de deci. vbi p hoc infert.q; si aliquis vendit prediũ cuz

onere retro vendendi:si post modum allegatur paruitas precij ad inferendum cõtractum ficticiuz z vsurarium: non debet estimari verus valor rei:sed debet haberi respectus ad onus impositum:quia tãto minus valet predium propter illud pactum:z q; ita pluries in facto respondit q; notemus quonã multi in hoc errant secundum eum dẽ ibi. Jdem considerat ipse Abb. quez videatis ibi in.c.ad nostram de emp.z vendi. quod facit ad practicaz z ad intellectum.l.ij. C. de rescin. vendi. Istã doc. Abb.refert z sequitur Jas.in.l. §. si heres percepto.ff.ad trebe.qõ bene signa secundũ eũ ibi immemorẽ tamẽ Pauli de cas.in.d.l.ij.in.ij. col.sentientis ibi q; remedii.d.l.ij.habeat locũ etiaz si sit pactũ de retronendendo non considerato illo onere:qõ ita tenent doc.secũdũ illum ibi.z q; sic sentiat Pau. vbi supra: refert quedã apostila ad Abb. in.d.c. in aliquibus super verbo oneris. z apostila aut addito est Sebast. Sap. Aduerte dicendũ pro concordia putarem q; Abb. i d.c. i aliquibus. non dicit in predicta sua illatione q; per dictum pactum venditor renũciare beneficio.d.l.ij. videatur.Sed vult q; venditor vtens dicto beneficio habeatur respectus ad onus impositum per illud pactum in estimatione veri valoris rei. Pau. de cas. vbi supra solum loquit an per dictũ pactuz videatur renunciare vẽditor remedio.d.l.ij.z refert: q; ꝺdam dicunt.d.l.ij.nõ habere locũ in isto casu: tamen ibi ipse inquit doctores tenere cõtrarium:quia vẽditor duo habet iura recuperandi.s.ex dicto pacto z ex dispositione illius. l. z licet primo iuri videatur renunciasse post tẽpus pacti:nõ sic secundo.l.si domus.ff.de serui.vrba.pred. Ex quibus cõcludẽ q; per.d.pactum vendi tor nõ videtur renunciare remedio. d.l. ij.per.d.doctrinã expressam Pau. ō. cas. qõ idem voluit Abb.vbi supra:tamẽ si illo vtitur remedio considerabit illõ onus in predicta estimatione veri valoris rei. dixi.z ita intelligo Abb. z post eum Jas. in locis prealleg. Et posito q; Pau.ō cas. in.d.sua doctrina sentiat q; in.d.estimatione veri valoris rei predictũ onus nõ considereretur:cum velit q; predicto pacto nõ obstante venditor dicto remedio. d. l.ij. vti possit:tamẽ Ab. (vt vidistis) tenet expresse/q; illud onus consideretur i. d. estimatione veri valoris rei:z probat inferendo in.d.c.in aliquibus.ex.d.ij.not. z ex.d.l.fundi partez ff.de cõtrah.emp.z ait q; ita pluries in facto respõdit: z q; notem⁹: quem refert z sequitur Jas. vbi supra vbi inquit q; bene signem⁹: dixi † Et 67
cuiaz i materia istius secũde cõfirmatiõis nõ omitto q; si sit factum pactũ de retronendendo quando cũq; soluatur pretiũ ad omnem venditoris voluntatẽ non obstãtibus talibus vbis prescribitur.xxx.annis.ita Ang.quem omnino videatis i cõ si.l v.incip.gui.z franc. immo fortius tenuit Petrus de Anch.in cõsi.ccexxxj.qõ incipit.visis diligenter actis z actitatis. i ij. col. † q; si pactũ sit factum q; quotiens 68
z quandocunq; soluatur pretiuz teneatur rẽ vẽdere intelligitur si infra decẽ annos vt ibi p eũ. refert z sequit Jas.i.l. petẽs. in.iij col.xvi.circa ista. C. de pac.clausulamq; apponendã in pactis de retronendendo. videatis per Rode.sua.in sua lectura ad.l. post rem iudicatã (que lectu. est inter alia opera sua)folio. cxxix. col. ij.vi.si.ad euitandas.ff. de re iudi. Confirmo tertio per vulgatã.l.in remãdata. C. manda. † vbi in re ꝓpria quis est modera- 69
tor z arbiter etiã in abutẽdo.l.sed z si lege.§.cõsulunt.in ver.cũ re sua se abuti putant.ff.de pen.here.quã.l. ad hoc allegat Jas.in predic.x.in.l.cetera.§.hoc senatꝰ consultum.z in.l.nemo potest.in.ij.lec.i vij.col.vbi dicit q; ille ter. est singu. licet vulgatus.de lega.j. Ergo idem i melioratione aut donatione que est cõtractus. l.si quis emptionis.in prin. de prescrip. xxx.vel.xl.anno. † Et nõ refert ponatur 70
reseruatio in principio vel in fine contractus meliorationis:dummodo ponat̃ antecq; dictus contractus sit a partibus absolutus.iuxta.l.contractus cum ibi notatis. C. de fide instru. Notant Bar. z alij per ter.ibi in.l.si ita scriptum sit de lega.j.vbi ex illo dicunt not. † q; non refert ꝓtestatio vel limitatio ponatur in prin.vel in fine cõtractus aut actus dummodo apponatur antecq; cõtractus seu actus sit absolutus a partibus Et licet omnes indifferenter sequantur istud not. Bar z aliorꝫ: q; nõ refert ꝓtestatio limitatio vel dero-

Universidad de Deusto
Biblioteca

gatio ponatur in principio aut i fine act⁹. a quo not. seu a regula eius neminē vnq̄ vidit Jaso. dissentur: teste ipso in .d.l. si ita sit scriptū in. ij. col. tū sibi videt q̄ hec regula sit valde dubia: in cui⁹ cōtrariū adducat sex motiua in. d. ij. col. ad. fi. ⁊ i. iij. col. in pn. Fallēta ista referēda est ⁊ locum habet in casibus huius. l. in quibus ⁊ similibus per solam penitētiam meliozatio nō reuocatur. Altera fallentia habet ortū ꝙ iure cōi secundum quod donationes perfecte reuocari possunt per causas de quibus in. l. fi. C. de reuocan. dona. et
72 in. l. x. titu. iiij. parti. v. † Gratum tū seruitium subsequens facit p̄sumi remissionē iniurie. l. i ipsi⁹ et ibi ad hoc notat Bal. C. fami. hercis. vbi per hoc infert. q̄ si inimici postea sibi faciūt grata seruicia vt vt amici inuicē cōuersent p̄sumit inter eos
73 facta concordia: † quia offensa non solū remittitur per scripturā sed etiam p alia indicia vt in. d. l. i ipsius. ⁊ in. ff. cum ibi nota. insti. de iniurijs. refert Jaso ⁊ sequitur (licet non per eadem ῥba) in. l. ex hoc iure in pennul. col. ff. de iusti. ⁊ iure. Confirmo quia si filius cōmittat ingratitudinē erga patrem: per quā possit ab illo exheredari iuxta. ff. causas. in auct. vt cū de app.
74 pel. cog. col. viij. † tamē postea suprema gratitudo sufficit filio per quam tollitur p̄cedens ingratitudo: nec amplius ex ea potest exheredari. Bal. in. l. liberi. C. de inoffi. testō. quod est bene not. scōm Jas. in. d. penul. col. Nō tamen purgatur vitium p̄cedens ingratitudinis p̄ furorē
75 supuenientē. † ⁊ per consequēs furiosus potest exheredari a patre ex causa ingratitudinis commisse anteq̄ esset furiosus. Bar. in. l. ex facto. in prin. in ῥsi. septimo in pupillari requiritur. de vulga. ⁊ pupi. ⁊ licet Bar. nihil allegat ad hoc. habem⁹ duos tex. qui dicunt q̄ furiosus pōt exheredari. in. l. fi. ff. sed cū antiq̄tas. ῥsic. et si quidem. C. de cura. furio. ⁊ in. l. de creationibus in prin. de episco. audi. ⁊ ista est
76 cōis cōclusio secundum Jas. in. d. l. ex facto. in pn. in. ix. col. que cōclusio etiā probatur per illud quod decidit Bar. per illum tex. qui optime ꝓbat in. l. nunq̄. ff. si quis vi. ff. de vsuca. vbi inquit Bar. q̄ p illum tex. pōt determinari questio quam theologi determinant † si aliquis habet peccatū mortale: ⁊ efficitur furiosus ⁊ moriatur furiosus: q̄ cum peccato mortali dicitur mori: sicut qui malā fidē habet possidendi ⁊ efficitur furiosus durat mala fides vt in. d. ff. si quis vi. Jas. refert ⁊ sequitur i. d. ix. col † vbi subdit esse pulchrum 77
dubiū: si aliquis cōmitteret delictuz propter quod decapitari debeat: si postea efficiatur furiosus: numquid debeat decapitari: ⁊ an poterit puniri in persona: de 78
qua. q. videte relata per Jas. ibi. † Positoq̄ q̄ donatio perfecta per ingratitudinē legitimaz possit a donatore reuocari: vt in iuribus supza alleg. ⁊ hic: tamē si abbas cum cōuentu est ingratus delinquēdo aduersus donantē: abbas cum cōuētu expelliur de monasterio sed donatio nō reuocatur: ⁊ sic puniuntur persone sed nō ecclesia. Specu. in titu. de dona. ff. j. ῥsi. quid si aliquid: quod dictum sequit Domi. in. c. j. ff. ad hec de religio. domi. lib. vj. pro quo est glo. fi. in. c. de hoc. de simonia: ⁊ ibi exclamat Jo. ō ana. i penul. col. Feli. in. c. nouit. in. viij. col. de indicijs: qui p hoc allegat notata per Abbi. c. j. in. iiij. col. ῥsi. sed aduerte, de dolo. ⁊ cōtu. vbi glo. ait † q̄ dispositio legis si 79
quis i tantam. C. vnde vi. nō habet locū in ecclesia licet priuatus per violentiā occupet rem suam: qa si alienando rem ecclesiasticā requiritur solēnitas: multo minus poterit prelatus delinquendo alienare: refert ⁊ sequitur dominus Joan. de pala. rube. in prealleg. sua rep. rub. ⁊. c. per vestras. de dona. inter virum ⁊ vxo. in rub. col. cclix. ῥsi. immo plus.
Si enim volumus referre istam fallentiā ad omnes casus limitationum regule huius. l. in prin. sequeret q̄ delictum vnius noceret alteri: probo. nam si per viā matrimonij pater filiū vel filiaz meliorasset: postea filius seu filia ingratitudinem cōmitterent sufficientē ad reuocandum donationem: ⁊ hac de causa reuocaret illaz: delictum aut ingratitudo filij vel filie noceret nutui seu generi: quod nolunt iura infra allegāda. Quam obrem videt vidēdum q̄ hec fallētia sit fallētia siue limitatio priorum duarū limitationum dicentium. saluo si fecha la dicha mejora por contrato entre biuos. vsq̄ exclusiue ibi. o el dicho contracto se ouiere fecho por

causa. ⁊c. ⁊ posito q̄ ad alia fallētia dicētē o el dicho contracto se ouiere fecho por causa: videbamur requiri q̄ meliorat⁹ ⁊ tertius ingratitudinem cōmittant: alias vno solo cōmittēte nō posse reuocari donationē aut meliorationē: q: dolus vni⁹ alteri preiudicare non debet. l. nō debet. de regu. iu. l. teruus. l. filius. C. de pac. l. transactione matris. C. de transa. que iura procedunt i casibus magis dubijs. vbi etiam sine dolo alteri per alterum iniqua conditio inferri nō debet. Cōfirmo actiones ex delicto ante litem contestatam cū defuncto ad heredes non transeunt nisi quatenus ad eos peruenit. l. j. cū alijs ex delic. defunc. Ex aduerso mihi plus placet ista fallentiam cōprehendere etiā predictum casum: probo. Certum est q̄ si ille tertius cōmitteret ingratitudinis causam contra meliorantem. q. d. meliorato nō potest reuocari: nam ad eius reuocationē est necesse vt ipsamet persona in qua
80 donatio est collata sit ingrata. l. bis solis. l. donationes. l. fi. C. de reuoca. dona. † Ex quo infertur q̄ p̄cipali persona ingrata existēte poterit. d. meliorato reuocari. vt in. d. iuribus. cum principale inspici debeat. arg. ff. in emptione. ff. ō cōtrah. emp. Nec obstant iura in contrarium allegata quia in eis illi de quorum preiudicio tractabatur nec delictuz neq̄ ingratitudinē cōmiserunt ⁊ preiudicium tangebat principaliter eos vt ex illis cōstat. In cuius corroboratiōe facit q̄ actō nō dicitur verti i preiudicium alteri⁹ quā do non affert detrimentum principaliter licet secundario. ita dicit glo. i fi. in. c. quā uis de pac. i. vj. per quaz sic ibi notat Geminiani. vbi ex hoc decidit q̄ si ex forma statuti debent citari illi in quoz detrimentū fit actus intelligitur directo nō ante secūdario quod est bene not. secundū eū ibi. refert ⁊ sequitur Jas. in. l. decem stipulatus in. ix. col. de ῥbo. obli. ⁊ in. l. filius sa. ff. diui. in. j. lec. i. vij. col. in prin. de lega. j. tamē post q̄ ipse Jas. retulerat idē i. l. nec quicq̄. i. vj. col. de offi. procon. et lega. ⁊ i. l. si q̄s nec causam in pn. i. ij. col. ff. si certum pet. subdit q. d. decisio. gemi. statuti videt dubitabilis circa quā caueas qa hoc mō intelligēdo statutū nō adderet iuri cōi/cū ō iure cōi solū sunt citandi illi in quorū preiudiciū actus fit principaliter. l. nam ita diuus. ff. de adop. Sed statuta ita intelligi debent vt aliquid addant iuri cōmuni secundum Bar. ⁊ alios in. l. iij. ff. pretoriū. de dāno infec. ⁊ in. l. ij. ff. ō vsuca. Sedo facit q̄ stante statuto q̄ etiam de venditione fructuum debeat solui gabella: si quis vendidit fundum plenū fructibus: illo casu fructus gabellandi non sunt quia cum fructus non principaliter vendantur sed secundario attēdimus q̄ō agitur principaliter: ita decidunt Bal. ō cu. ⁊ Bal. per tex. ibi in. l. iulianus. ff. de integ. resti. quam Bal. legit. i. l. non solū, que precedit dicte legi iulianus. vbi allegat Bal. in argu. l. fi. ff. pen. ff. q̄ in fraud. credi. vbi est casus quasi expressus ō hoc secundum Jas. in. ō. l. si qs nec causam. in j. col. ad fi. Tertio facit. ῥba principaliter plata sunt intelligenda p̄cipaliter non secundario: ideo si in causa heredis p̄ducitur legatarius i testem ⁊ interroge tur an aliquod cōmodum speret ⁊ respōderit q̄ non. ⁊ postea accusetur de falso tanq̄ cōmodum expectaret/ nō potest recte accusari: qa illa ῥba an aliquod cōmodum speret: intelligi debent. f. principaliter nō secundario: ⁊ sic sufficit q̄ principaliter non speret: licet secundario speret. Bal. ⁊ Ang. in. l. j. ff. huius studij de iusti. ⁊ iur. Sequitur Alex. in cōsi. j. incip. viso p̄cesso cōtra Anto. lib. iij. ibidemq̄ dicunt si statutū imponat penam turbatoribus status rei publice: q̄ intelligitur de his q̄ p̄cipaliter turbant. sequitur Alex. i consi. cxij. incip. viso instrumēto tregue. lib. ij. ⁊ i consi. proxime alleg. Sed si statutum est factū contra omnes faciētes aliquid ex quo possit turbari status: intelligitur principaliter vel secūdario: nā verbum possit significat quicq̄d euenire posset ῥsimiliter. l. diuortio. ff. de nego. ges. ⁊ dicitur status a sto stas: vnde ille facit contra statum qui nititur mutare statū in aliam formam vel regimen. argu. l. si ex causa. ff. papinianus. ff. de mino. l. moueor. C. de seruis expor. ⁊ dicitur turbare idest p̄fundere/ obscurare/ implicare/ vel inq̄etare: sicut dicitur possessio turbari. l. vim facit. de vi ⁊ vi arma. aut intricare. l. j. ff. fi. ff. de seruo corrup. quod facile fit turba coadunata. i. decem hominib⁹ vel

pluribus ad idem flagitiū cōmittendum: nam turba a turbo dicta est ex genere tumultus. l. prētor. la. ij. in prin. ff. vi bono. rap. facit. C. si qñ de rescrip. sicut tempus dicitur turba quando est inuolutuz ⁊ acr cōmixtus. Bal. in. d. Ḣ. huius. studij. in. ij. col. Quarto facit: q nō est citandus ille de cuius preiudicio nō agitur principaliter licet secūdario sic: glo. est secunda approbata p oēs i. l. de vnoquoq. ff. de rei udi. quā glo. sequuntur. Ang. Jmol'. et moder. i. d. Ḣ. diui. d. l. filius saſ. de lega. j. vbi dicit Jmo. q ad hoc est singu. Seqtur etiā Alex. i consi. lvj. incip. visis dubitationibus elegātissime formatis in. j. et ij. col. lib. ij. ⁊ in cōsi. lxxxiij. qō incipit in causa q̄ vrtur inter. in. iiij. col. lib. iij. hinc dicunt Jnno. ⁊ Bal. in. c. humilis. ō mato. ⁊ obedi. nō esse citandos quos incidēter negotium tangit: sed sufficit citari principalem per tex. in. l. j. Ḣ. denunciari aūt. ff. de ventre inspi. Et inq̄t Bal. in rub. de rescrip. in. iij. col. q casu vel in consequentiam ledi possunt citari nō debēt. Quinto facit: q si facio aliquē condēnari tanq̄ debitorē meum: non poterunt alij creditores opponere q non citati fuerint ad videndum processum: quia lis non agebat principaliter contra eos. Ang. ⁊ Alex. i. d. l. de vnoquoq. per. d. glo. ibi. facit quod notat idem Ang. in. l. in cognitōe. ff. ad silla. Sexto facit: q si aliquis agit contra heredem qui habet substitutū non est citandus substitutus: ex quo de eius preiudicio principaliter non agitur. Bar. i. l. i diem. de aqua plu. arcen. vbi ait esse casum in. d. l. j. Ḣ. pen. (q est. d. Ḣ. denunciari) de vētre inspi. q est not. ad hoc scōm Bar. i d. l. i dic. Jdē tenet Bal. i. d. l. nā ita diuº ff. ō adop. Jmo. in. d. l. decē de ẋbo. obli. Alex. i cōsi. cxiij. icip. discussis hesitationibº. in. iij. col. lib. j. ⁊ Ang. Jmo. ⁊ moder. i. d. Ḣ. diui. Septīo facit: ex cōtractu non agit ille cuius interest: sed ille cui facta est promissio. tex. est ⁊ ibi Bal. in. l. si pro te. C. de dotis promi. Jaſo. in. d. l. si q̄s nec causam in prin. in. ij. col. ff. si certum peta. faciens mentionem de tex. i. d. l. p te inq̄t. q Bal. ibi per illū tex. notabiliter inferr. q stante statuto q instrumenta confessionata mandentur executioni: debet intelligi ad instantiam creditoris principalis: et ideo si tertius petierit executionem non audiretur: quod nota scūdum Jaſ. in. d. ij. col. Aduerte q Bal. in. d. l. pro te non ita dicit vt. Jaſ. refert vbi supra sed prout dixi: tamen sufficiat q Bal. in predictis verbis videtur velle prout retulit Jaſ. ⁊ q sic Jaſ. intelligat illum vbi supra. Octauo facit: q si sunt duo correi debendi vnus potest testificare pro alio. Bar. per illū tex. in. l. si q̄s. la. j. de rebus dubi. ⁊ similiter si sunt duo cōfideiussores q̄a principaliter in sua nō testificantur causa. Bar. ibi'. Jdem tenet Alex. de imo. in cōsi. lxxviij. incip. i causa ⁊ lite vertente inter Bartholomeū. in. j. col. ad fi. in p̄mo volu. Jdemq̄ videtur tenere Bal. in. l. fi. Ḣ. j. C. de vsu rei iud. licet contrarium tenuerit Ang. de arc. i. Ḣ. legatarijs, insti. de testa. refert. Jaſ. i. d. l. si quis nec causam. in. d. ij. col. Nono facit: q testis censetur idoneus quando negotium non spectat ad eum principaliter. tex. est i. Ḣ. legatarijs: nota ibi. i. l. dictātibº. C. de testa. vbi Bal. dicit p modū cōclusionis: q testimoniuz legatarij ⁊ fideicōmissarij particularis est validū quantum ad cetera testamenti: sed non quoad legatum: proprium: ⁊ q ita intelligit illam l. ⁊. d. Ḣ. legatarijs. ⁊. l. oibus. C. de testi. i qua. l. vltima doctores etiam dicūt Joā. saſ. ⁊ alij. in. d. Ḣ. legatarijs. cano. in. c. insuper de testi. Plus est q substitutº pōt esse testis i testamento quando de substitutione nō ageretur. q̄a causa principaliter non spectat ad cū: ita tenet Ang. i cōsi. cclxxiij. qō incipit. thema super quo cōsilium petitur. in pen. col. vbi ad hoc pōderat tex. in. d. Ḣ. legatarijs. nam dum dicit legatarios ⁊ fidei cōmissarios intelligantur tam vniuersales q̄ particulares. Bal. iñ tenet cōtrariū in. d. l. dictantibus. ⁊ pro Bal. facit tex. in. d. Ḣ. legatarij. in ratione sui: ibi q̄a iuris successores nō sunt iūcta ibi glo. nisi sustinendo Ang. pōderemus illud ẋbū non sunt: qō est p̄sentis temporis: igitur non includit illos q̄ postea futuri tēporis sunt. argu. l. imperator. cōtra ibi notat Bar. ff. de postu. Decimo facit: q si aliq̄s est absens partim reipublice causa: partiz ppter negotiū suū p̄ua tū: attenditur qō ibi principalius intēdebat. glo. est i. l. non vere. ff. ex q̄bus causis

maio. per quam decidit Bal. illā supplēdo i. c. dilecti. i penul. col. ō appel. q si q̄s iter arripiat ad papam p appellatione ⁊ etiam pro alia causa principali eius motiuum inspicitur: ⁊ si sint eque principalia non habetur pro appellante: quod nota secundum Jaſ. in. d. l. si quis nec causam. in. iij. col. in prin. Undecimo facit: q si procurator absentat se de certo loco p̄cipaliter pro negotijs suis: licet i cōsequētiaz tractet etiā negotia dominion p̄t repetere expensas quas fecit i eundo vel etiā stādo nisi quatenus fecisset pro negotio dūtaxat sibi iniuncto: ita Abb. in. iij. not. i. c. cum pro causa de procu. Duodecimo facit: q i causa in qua qui nō est solūdo luit i corpus. l. si quis id quod. Ḣ. serui quoq. ẋ. si. i seruos. ff. de iuris di. oī. iudi. l. ñ. ff. de in ius voc. l. j. i. fi. ff de penis. l. q cunq̄. C. de seruis fugi. pōt interuenire procurator: q̄ alias i causa criminali non admittitur. l. penul. Ḣ. ad crimē. ff. ō publi. iudi. eo q̄a attendi debet p̄cipalis causa ⁊ per consequens illud quod p̄cipaliter agitur. Bal. in. l. reos. in. iij. col. C. de accusa. ⁊ i addi. Specu. i ntu. de accusa. in ver. pro homicidio. Tertiodecimo facit: q si testis dicat falsum super facto p̄cipali: tunc bene de falso punirī debet: secus si dicat falsum super appendicijs: puta si negauit se cōiunctum patris eū producentis cum ei attineret: tūc nō incurrit falsum licet mentiatur: ⁊ non punitur nisi crimine stellionatus: quod reputat Ang. mirabile post Jaco. but. in. l. lucius. ff. de his qui not. in fa. ⁊ idem Ang. in consi. cxciij. icip. visis processibus. i. j. col. ad fi. Quatuordecimo facit: q ius non considerat id quod fit executiue: sed qō p̄cipaliter fit. tex. est i. l. fi. ff. quod quisq̄ iuris secundum Bal. in. c. j. i. j. col. in fi. in titu. hic finitur lex deinde consuetu. regni. incip. Hinc est q si i ciuitate est statutum q nullus extrahat bladum de ciuitate nisi causa sui vsus: vel q nullus emat frumentum i platea nisi pro suo victu sub certa pena: quidam extraxit cā sui vsus: aut emit pro suo victu: postea mutauit p positum ⁊ bladum seu frumentum vendidit q non incidit i penā: quasi inspiciaē: inspiciaē suū p̄mū ppositū. ita Guil. ō cu. per tex. ibi i. l. j. Ḣ. vnde querit offilius. ff. de exer. vbi Bal. eum refert ⁊ sequitur: ⁊ subdit q ois vt ibi per. d. Guil. quē etiā refert ⁊ sequitur Bar. in. l. cetera. Ḣ. ff. ō lega. j. vbi hoc intelligit si de primo proposito constet: alias p̄sumitur ab initio talē fuisse propositum sicut postea fecit. vt l. sed iulianus. Ḣ. proinde. ff. ad maced.

Hinc etiam est quod ſtāte statuto: quod capiens exbannitum in persona debeat habere tātum a cōmuni. Si quis forte potestas ceperit aliquem furem qui reperiatur ex bannitus: non premium statuti habere debebit: quia non p̄cipaliter adduxit tanquā exbannitum sed furem. ita dicit Bar. se alias determinasse de facto p̄ tex. ibi in. l. si is qui. Ḣ. quod si seruus. ff. ō acqui. rerum domi. Jdem tenet ipse in. l. si quis in graui. Ḣ. vtrum. ff. ad silli. ⁊ in. l. nulla macula. de delato. lib. x. Quintodecimo facit: q nemo potest autorari sibi ad suam propriā vtilitatem p̄cipaliter. iura sunt in. l. j. in prin. l. pupillus. in p̄n. l. quod dicimus. in p̄n. ff. de autor. tu to. l. j. Ḣ. fuit quesituz. ff. ad trebe. cano. habent tex. in clemen. si vna. ẋ. si. q si episcopus. ō reb. eccle. nō alie. ⁊ distinguit not. Bal. in. l. bonorū quidem. in vltu. col. C. qui admitt. Ex quoz iurū regula sequitur † q stante statuto q minores ⁊ mulieres non possunt contrahere sine consensu aliquoz consanguineorum q talem consensum consanguinei p̄stare nō possunt: quando de acq̄rendo eis directo tractatur secundum Bar. in. d. l. j. in p̄n. p tex. ibi. quem sequuntur Jmol. Raph. cu. ⁊ latius Alex. cum concor. adductis per euz in. d. Ḣ. fuit quesitū. Jdem tenet ipe Alex. consi. cvj. incip. quoad p̄sens quesitū dubium facit in. j. volu. Jdēq̄ tenet Abb. i c. sicut nostris. circa fi. de iureiur. ⁊ in consi. xl. incip. factum in effectu sic proponē. ad fi. in. ij. parte. Contrariam opinionem tenent Bal. i. l. si quādo. Ḣ. j. C. de inoffi. testō. Saly. in. l. j. C. vnde vir ⁊ vxor. et Ang. i. d. Ḣ. fuit quesitū. vbi dicit Ang. se consuluisse: q si statutum disponat q mulieres sine consensu duorum propinquorum contrahere vel testari non possint q sufficiat si consentiunt illi cum q̄bus contrahit aut quos instituit. Pro confirmatione huius secunde opi. facit qō i termīnis tenet ipse Abb. sibi contrarius in. c. in

81

veteri.in.xj.not. per illū tex.de elec. vbi inquit q̄ si mulier non potest testari sine consilio consanguineoꝝ:q̄ potest in illoꝝ fauoꝛē disponere testamentū. ꝓma tamen opi.est tenenda que est cōmunioꝛ secundum Jas.in.d.ℌ.fuit quesituꝫ. i j.col. ꝓo qua facit bene tex.in duobus ℌℌ. incipi. Jconomis vero.in auct.ð alie na.ꝛ emphi.col.ix.vbi ante dictos.ℌℌ. dicit tex.q̄ res ecclesie debent dari in emphiteosi seruata solemnitate de qua ibi ꝛ p̄sentibus yconomis ꝛ chartularijs eccle sie:vt ibi:sed yconomi ꝛ carthularij nec p se nec per interpositam personā possunt illā accipere emphiteosim.dictis.ℌℌ. Jn quoꝫ vno Ang.sibi de directo cōtrarius infert:q̄ si vxoꝛ phibetur a statuto testari sine p̄sentia mariti sui: nō pōt cum p̄sentem vel aliū ꝓ ipso p̄sente recipientem instituere per illū tex. vbi subdit esse optimū argumentū. Facit etiā ꝓ cōfirmatiōe istius ꝑme opi.cōmunioꝛis:q̄ statutum req̄rens in contractibus minoꝝ consensum ꝓpinquoꝫ est intelligendū de ꝓpinq̄s:non suspectis q̄ non p̄ocurent ꝓpꝛia cōmoda potius q̄ cōmoda minoꝝ. Bal. per tex.in argu.ibi in.l. vi-
82 due.C.de nup. † Aduerte q̄ licet quis i facto ꝓpꝛio nō possit autoꝛari: vt in iuribus ꝓꝛealleg. hoc tamen per autoꝛitatē iudicis suppleri debet:glo.est signāda secūdū Bal.ibi in.l.si furiosi. C.de nup.
83 vbi ipse inq̄t argu.illi⁹.q̄ † filius sa.possit donare causa mortis patri suo incuiuscunq̄ est potestate non autoꝛitate patris sed iudicis autoꝛitate: quod tene menti secundum eū ibi.quem sequuntur Alex.ꝛ Jas. in.d.ℌ.fuit quesitum reputātes hoc dictū singulare ꝛ perpetuo menti tenendum. Dictaq̄ i hac.xv.p̄batione faciunt ad l.iij.cum.v.seq̄.infra. Non est hic omit-
84. tendum † q̄ pater per pactum causaꝫ ingratitudinis cōmissam remittere potest: ꝛ ex illa nō potest filius amplius exheredari secundū Ang.ꝛ Pau.ð cas.i.l.fi. C. de pac.ꝛ volueꝛat Bar.in.d.l.fi.in.j.lec. in.ij.col.in ꝓn. refert ꝛ sequitur Jas.in auct.non licet.in.j.col.ꝛ in vltima col.circa fi.de libe.ꝓcte.ꝛ Dida.de segu.d. volu.folio.xviij.col.j.ꝛ folio.xlix.col.ij.vbi
85 subdit † q̄ pater meliozando filium suuꝫ in tertio tacite videtur sibi remittere dictā ingratitudinē seu causam ingratitudinis: argu.tex.in.l.ij.C.de pac.ꝛ cum tacite et expꝛessū idem sit iudicū.l. cum quid.ff.si certum peta.ꝛ q̄ tacite possit causa ingratitudinis remitti.notat Bar.per tex.ibi i l.iij.ℌ.fi.in fi.de admen.lega. vbi inquit 86
Bar.† q̄ si pater exheredauit filiū ex iusta causa:si post reconciliauit cum eo: illa exheredatio videtur adempta. refert ꝛ sequitur Jas.i.d.auct.non licet i.d.vlti.col. ꝓpe finē.vbi subdit:hoc notemus bene ꝛ diligenter q̄ notabile Bar.refert etiaꝫ ꝛ sequitur Dida.de segu.d.folio.xviij.ꝛ 87.
d.col.j.ꝛ.d.folio.xlix.d.col.ij.† Confirmo: q̄ filius qui ingratitudinē commisit per quam a patre exheredari poterat: si penitentiam vnuo patre agat:ex illa causa amplius exheredari nonpoterit: ita tenet Alex.in.l.j.i.ix.col.vbi dicit q̄ est sūm nouum dictuꝫ.ff.solu.ma. Jdē tenet Jas. (non allegans Alex.vbi supꝛa) sed simpliciter dicens in.d.auct. non licet in.d.fi. col. Jdemq̄ tenet Dida.de segu.i dictis folijs ꝛ columnis referēs ꝛ sequēs Alex. in.d.l.j.ꝛ non Jasonem i hac confirmatione. Confirmo secundo:q̄ qui deliq̄t post peractā penitentiam ꝛ habitā indulgentiā habetur perinde ac si non deliquerit.ita notat Bar.in.l.imperialis.ℌ. similes.de nup.† quod facit in argu. secūdū 88
eum ibi ꝓ teste periurato alias periuro vt post peractam penitentiā habeatur ac si non fuisset periurus: de quo Bar. vbi supꝛa facit glosam quam dicit videamus ꝛ notemus:incipiēdē de testib⁹. que glo. in.d.l. imperialis non inuenitur que sic incipiat:tamen incipit omni macula: de hoc vltimo passu videatis plene per glo. Jnno.ꝛ alios in.c. ante pen.ð testi.† Cō 89
firmo tertio:q̄ licet filia que peccauerit i coꝛpus nō debeat dotari a patre. Speculum.q̄ filij sint legitimi.ℌ.penul.ℵ.si.q̄d si filia peccauerit:ꝛ sequitur Bal.i.l.fi. C.ð dotis ꝓmi.tamen filia per penitentiam emendata debet ali ꝛ a patre dotari:secūdum Specu. vbi supꝛa. refert ꝛ sequitur Dida de segu.d.folio.xlix.i.d.col.ij.vbi subdit: † q̄ sicut pater filio ingrato ꝛ non 90
bene merito ꝛ indigno quo ad se potest legitimam relinquere:eodem modo posit meliozationem assignare cū.d. meliozatio sit legitima filioꝝ:quia extranee

relinqui aut dari non potest.l.ix. titu. de las mandas. lib.iij.foꝛo. ll. Hoc tamē est verum:q̄ pater pōt.d. meliozationē tertij seu id ternū relinquere filio suo quē elegerit etiā indignū: quādo in eo est indignitas facti vt ex supꝛadictis ostēditur. s. q̄a patri filius ingratus sit ꝛ immeritus secus est q̄n in tali filio est indignitas iuris:nā tunc non pōt eidē tale relinquere tertiū. per ea q̄ dicūt Bal.ꝛ ꝑau.in.l. cū quidam in scōa de lega.ij. que ait.q̄ si electio p̄sone cōmittitur in liberā voluntatē heredis pōt eligere indignū intelligunt vbi supꝛad. doc.q̄n est indignitas facti:se
91 cus si est iuris:refert ꝛ sequitur Dida.ð seg. i.d.col.ij.in fi.cū p̄n.sequēs.† Sed si q̄s vellet facere pactū vt ingratitudo futura nō obstaret nō valet q̄a induceret ad delinquendū ꝛ esset cōtra bonos moꝛes.l. cōuenire.ff.de pac.dota. Bar.in.d.l.fi.in j.lec.in.j.col.ad fi.C. de pac. quem refert ꝛ sequitur ibi Bal.in.ij.col. vbi dicit:hoc esse notad instrumenta donationuꝫ: q̄ licet sit promissum non reuocare p ingratitudinē:tñ propter superuenientem ingratitudinē pōt reuocare: qꝛ istud pactū tanquā contra bonos moꝛes non valet: ꝛ ibi dicit Pau.de cas.q̄ illis dieb⁹ ita allegauit in quodā cōsilio per eum edito. Jdem tenuerat Specu.in titu.de dona.ℌ.j.versi.quid si actum est. Jdemq̄ tenet Bal. in l.fi.C.de bonis liber.ꝛ Jas.i.d.l.fi.i.iiij. col. C. de pac. ꝛ in ꝓbemio. feu.in ix. col.in.fi. Limitat tamen Joan.an. super
92 d.versi.quid si actum:nisi interuenerit iuramentū † q̄a virtute iuramenti posset ingratitudo etiam de futuro remitti. q̄ tex. not.in.c. quemadmodū in fi. de iure iur. ꝛ cū illo tenent dubitatiue tñ Ant.de but. Jmol.ꝛ And. Barba.in.c.fi. de dona.et Alex.in.l.stipulatio hoc modo de ℣bo. obli.ꝛ in consi.xl.incip. super primo dubio.in vlti.col.in.iij. vol. q̄uis cōtrariū teneat Ludo.roma.in.d.l.stipulatio hoc modo cōcepta.ꝛ in.l.donationes la.scōa. ℌ.j.ff.de dona. Jaso.memoꝛ p̄dicte limitationis eam tenet in.l.fi.in.d.iij. col.et in d.ꝓbe.in.d. ix.col.ad fi.vbi(cū Alex. in.d.l.stipulatio) respondit motiuis Ludo. Roma.ꝛ multum notat Alex.vbi su-
93 pꝛa:ꝛ Jas.in.d.ix.col. hanc limitationem. † q̄ per pactū cum iuramento factū a domino: posset vasallo remitti felonia committenda ꝛ sic futura caducitas. Nō taceo q̄ licet donatio vel meliozatio ꝓpter ingratitudinē possit reuocari.l.fi.C. ð reuocan.dona.l.x.tit.iij. par.v.c. fi. de dona. et hic. † tamen donatio seu melio 94
ratio remuneratoꝛia aut ꝓpter bene merita non potest reuocari per ingratitudinem: vt.l. si pater.ℌ.fi.iuncta ibi glo.super verbo irreuocabilis.ff.de dona. Bal. in l.si cum mihi.ff. de dolo. † ꝛ eodem mo 95
do licet p̄uilegium exemptionis cōcessum a p̄ncipe alicui cōmunitati possit per ingratitudinē reuocari: vt dicit Bal. in.l. ij.in fi.C. de liber.ꝛ eoꝫ lib.tñ si esset cōcessum ꝓpter bene merita nō posset per ingratitudinē reuocari.per.d.glo.in.d.l. si pater.d.ℌ.fi.scōm Alex.i cōsi.ccxvj.incip.nec arguēdi.in.ij.col.in.ij.vol. et ibi refert: q̄ ita expꝛesse ꝛ formaliter limitat Bal.in.d.l.si cū mihi.q̄ē nō inuenio dicere hoc i libꝛo meo:refert ꝛ seq̄tur Jas.i d.l.ex hoc iure.i.x.col.de iusti.ꝛ iure.idē tenet domi.Joan.de pala.rub.in ꝑalleg. sua repe.i rub.col.ccxix.vbi inq̄t q̄ allegat tex.not.i.l.penul.ff.ð dona. (q̄ est. d. l.si pater.d.ℌ.fi.) vbi est casus.† q̄ illa do 96
natio q̄ de sui natura pōt reuocari ꝓpter ingratitudinis causas si fiat ꝓpter bene merita ꝛ seruicia nullo modo pōt reuocari. Jdem tenet ipse domi.in.d.rub.col. ccxliij. in fi. vbi ait † q̄ ea que data fue- 97
runt vxoꝛi nobili in cōpensationem sue nobilitatis a marito ignobili constituendo sibi dotem vel remunerando donationem ab ea sibi factam vel beneficium aut seruicium ab illa in eum collatum seu alias quomodolibet remuneratoꝛiam donationē faciēdo: hēt sibi vxoꝛ p̄cipua: nec illa pdit q̄uis ad scōas transeat nuptias infra annū luctus: neq̄ tenetur reseruare filijs ꝓioris matrimonij: quoniā ex quo ista non est ꝓpꝛie donatio: sed potiꝰ quedam permutatio: ꝛ consequenter non habeantur ista sic donata titulo lucratiuo sed potius oneroso: non poterit hoc dici ꝓpꝛie lucrum proueniens a marito ratione ꝓioris matrimonij allegat Bal. ꝛ confirmat vt per vos poteritis videre.i d.rub.col.ccxlv. Jdem tenet etiam Dida. ð segu.d.volu.fol. xliij.col.ij. Ex q̄bus ꝛ per alia que dixerat domi.Joan.

de pal.rub.in.d.repe.in.d.rub.inquit.
98 in.d.col.ccxxix.† q donatio remunerato-
ria nō iudicatur per regulas aliarū do-
nationū.z facit tex.in.l.aquilius regulus
99 ff.de dona.† vbi.d.donatio valet sine in-
sinuatione q̄uis quingentos excedat so-
lidos:z ibi latꝰ per glo.Bar.z alios ma-
xime Imol.licet alias donatio vltra q̄n-
gentos solidos sine insinuatione nō va-
let.l.penul.in fi.C.de dona.Bar.z alij i
l.modestinus.ff.eo titu.Bal.post Bul.i
l.illud in.j.col.ad fi.de sacro san.eccle.
Jas.in.d.l.ex hoc iure.in.ix.col.Dida.ō
segu.d.volu.folio.xliij.col.iij.l.ix.pro
pe fi.titu.iiij.par.v.quia differentia est in
ter donationem z remuneration ē.Bar.i
d.l.aquilius.in fi.col.vbi pro hac ratio-
ne allegat.l.si ẋo non remunerādi.ff.mā
da.Confirmo iam dicta de donatiōe re-
muneratoria:q̄ licet alias donatio oium
bonoꝝ vel alicuius partis ipso iure revo
cetur per superuenientiam liberoꝝ.l.si
vnquā.C.de revo.dona.Bar.in.l.ticia
scio ℌ.imperator.de lega.ij.Jmo.in.l.fi-
lio preterito in.xviij.col.de inoff.testa.et
ante eum Bal.in.l.j.C.de inoffi.dona.et
postea Jas.in.l.cū acutissimi.de fidei cō.
100 † tamen donatio remuneratoria p filio-
rum natiuitatez non revocatur: ita tenet
Ang.in.d.l.si vnq̄ motus.quia illa.l.po-
nit nouum casum extorbitātē a regulis cō
munibus:ergo debet intelligi in propria
donatione que ex mera liberalitate pro-
cedit.l.j.in prin.cum simi.ff.de dona. nō
101 antē in donatione remuneratoria † q̄ nō
prope est donatio:mouetur etiam quia si
a periculo vite vel ab hostibus te libera-
ui:est seruitiū quod pretio numerato esti
mari non potest:z ideo si donas in recō-
pēsationem ego dico quodammodo ha
bere ex causa onerosa.d.l.si pater.d.ℌ.
fi.ff.de dona.igitur per natiuitatem filio-
rum revocari non debet:sequtur Ludo.in
consi.xxvj.incip.pro decisione coꝝ: de
q̄bus dubitatur in.iij.col.vbi pro hoc ad
ducit q̄ cum dicta lex si vnq̄.ius nouum
z singulare inducat eiꝰ ẋba debēt ppric
intelligi:z sic i donatione simplici non in
donatiōe remūeratoria q̄ nō est prope do
natio:z nōnulla alia adducit vt ibi p euz.
z i.l.si ẋo.ℌ.de viro.in.xl viij.fall.ff.solu.
mat.z Alex.i cōsi.xxix.incip.pclare ad fi.
in.iij.vol.Et pro cōfirmatiōe q̄ donatio
remuneratoria nō sit prope donatio vl-
tra p̄dicta.est bonus tex.i.l.z si lege.ℌ.cō
suluit.ff.de peti here.sed velut genus ad
dā permutationis vt ibi:quē ad hoc allegat
Bar.i rub.seu prohemio ffoꝝ.an vlti.col.
vbi etiā ad hoc allegauit.d.l.aquilius.z
d.l.si pf.d.ℌ.fi.ff.de dona.Idē tenet Ab.
quē vide i rub.de dona.vbi refert Bar-
tolū in.d.prohemio:z dicit q̄ Bar.ibi di
cit notabile verbū iudicio suo.s.† q̄ do- 102
natio q̄ fit causa remunerationis non est
ẋa donatio z q̄ hoc sibi plus placet qđ
probat.Idez tenet ipse Abb.i.c.p tuas
sup glo.prima ibi.eo titu.q̄uis Joan.an.
i.d.rub.teneat cōtrariū z male.scōm Jas.
in.d.l.ex hoc iure.in.xiij.col.z contra eū
etiā tenet Alex.i.in consi.ccxvj.icip.nec
arguendi sumus in.ij.volu.quod cōsiliū
allegat Jas.in.xiij.col.z q̄dā additio ad
Abb.in.d.rub.z ipse Alex.hoc quoq̄
vult in cōsi.xl.z.xliij.in.iiij.volu.z ita est
tenēdū scōm.d.addi.i fi.† Et tan desperās 103
habere filios si emat possessiōes z faciat
q̄ instrumēta acq̄sitionis dicāti personaz
fratris quē intēdebat heredē istituere na
tis filijs possit fieri revocatio:videte Al-
be.p tex.ibi i.l.tale pactū.ℌ.pater q̄.ff.de
pac.z ibi Jas.in.ij.col.dicentē q̄ aliquas
decisiones maxie istā p illū tex.vidcamus
ibi p Albe.† Et ad validitatē meliorati- 104
onis nō est necessaria p̄sentia filij meliora
ti.argu.tex.i.l.cū pr̄.ℌ.surdo de lega.ij.ita
etiā ad validitatē electiōis de qua loq̄tur
l.vnū ex familia ō lega.ij.nō est necessa-
ria presentia nominati siue electi.Bar.et
Bal.i.d.l.vnū.in.ℌ.si de falcidia.ppe fi.
Idē voluit Bar.i.l.j.i fi.col.de lega.ij.
tenet Dida.de segu.d.volu.fol.l.col.iij.
ẋ si.quarta.Pro maiorq̄ declaratiōe p̄- 105
sentis.l.sciēdū est:† q̄ cōualescēte dona-
tore nedū res donate sed eaꝝ fructꝰ cōdi
cunē.tex ē.i.l.cū q̄s.ff.de cōdi.cā da.quo
ad fructꝰ:tū est secus i donatiōe inter vi-
uos i casibus in q̄bus p̄t revocari ō q̄bꝰ
i.d.l.fi.C.de revo.dona.z.d.c.fi.ō dona.
z.d.l.x.titu.iiij.v.par.q̄a tūc fructus nō re
uocabunē a donatario.glo.est.i.l.gñali-
ter.ℌ.plane:alias proide.ẋ sic.plane.sup
verbo ex cā.ff.ō fideicō.liber.quam dicit
sing.Jas.i.d.l.cū q̄s.quā legit cū.l.si he-
res.eo titu.z Dida.ō seg.i.d.vol.fo.lxxix

col.j.Et hoc mō etiā intelligite p̄m Jas.vbi
s illō q̄ not.Ang.z Alex.i.d.l.cū q̄s:q̄ ti
tulus revocabilis acq̄sitionē fructuū non
p̄stat:nō ergo sufficit aliquē titulū habere
revocabilē:p qđ apparet q̄.d.l.cū q̄s hēt
locū nedū in fructibꝰ extātibus sed etiā i
cōsumptis:nō eni est in bona fide q̄ perci
pit ex titulo quē sciebat revocabilē: quia
donatio cā mortis stat in suspenso donec
morē donatoꝝ:ideo nimirū si non facit
fructꝰ suos:ex quo apparet secus esse in
donatiōe iter vinos:est tū cōsiderādū p̄m
Jas.vbi s̄:q̄ notabile Ang.z Alex.(de
quo s̄) nō est verū ita gñaliter: sed q̄n ti-
tulus est revocabilis ex facto hois.Et ad
limitationē illiꝰ qđ dictū est q̄ cōualescē
te donatore cā mortis donatū cū fructibꝰ
repetiē.videatis tex.z ibi Bal.in.l.si mu
lier.ℌ.sed si habēti.ō lega.iij.z eū dē Bal.
i.l.fi.C.de vsu.z fru.lega.vbi allegat.d.ℌ.
sed si habēti. Aduerte q̄ posito q̄ supra
dicta differētia circa fructꝰ inter donatio
nē cā mortis z inter vinos procedat attē
to iure cōi.nā scōm illud donatio cā mor
tis p̄ solā donātis penitētiā revocari pōt:
donatio tū inter vinos nō: z qa nō videē
pfecta donatio mortis causa facta:anteq̄
moris donatoris insequaē.l.nō videē.ff.ō
dona.cā mor.donatio iter vinos est pfec-
ta illico q̄ facta est:q̄ nisi interueniēte cā
ingratitudinis revocari nō pōt ō dicto iu
re cōi:dixi z pbaui i supioribꝰ istiꝰ.l. sed
cū hodie parificent p̄dicte donatiōes in
eaꝝ revocatiōe vt hic:z p cōsequēs ita re
uocetur p̄ solā penitentiā donātis aut me
liorātis donatio vel melioratio inter vi-
uos sicut cā mortis:interē q̄ supradicta ō
fructibꝰ donationis aut melioratiōis cā
mortis:habeāt locū etiā in fructibꝰ dona
tionis seu meliorationis inter vinos:nisi
dicamꝰ q̄ qr̄ p̄sens.l.in p̄n.i revocatione
donationis inter vinos corrigit ins cēc:
(vt sup parte:entre vinos: hic dixi.) z de
fructibꝰ eius nō loquaē:sit quoq̄ nunc di
cta differētia fructuū inter has donatiōes
nā casus omissus hic de fructibꝰ remanet
dispositiōi iuris cōis.l.si ẋo.ℌ.de viro.cū
cōcor.ff.solu.matri. Attētusq̄ aduerte q̄
dicta differētia fructuū iuris cōis inter di
ctas donatiōes p̄cedet etiā hodie in casi
bus limitationū hmōi.l.ad eiꝰ regulā in il
lius p̄ncipio:qm̄ in illis casibꝰ z similibꝰ
tertio eoꝝ loquēti p viā matrimonij do-
natio aut melioratio nō pōt revocari non
interueniente dicta cā ingratitudinis vt
hic:tū in altera z p̄ma i ordine fallētia ad
dictos casus q̄ loq̄tur de reseruatione re
uocādi:nō esset de iure cōi nec istiꝰ dicta
differētia i fructibꝰ dictarū donationū si-
ne meliorationū qa sicut donatio cā mor
tis stat i suspēso donec donator morīē: et
ex sola pōt revocari p̄nia: dixi. ita rōne
p̄dicte reseruationis donatio inter vinos
stat i suspēso p toto tpe reseruationis de
revocādo z ex sola penitētia intra tēpus
reseruationis pōt revocari patet.

¶Sequitur reca-
pitulatio legis.xvj.

1 FIlio stante nepos ex illo in bonis
2 aui legitimam non habet.
¶Filio stante in medio nepos ex
3 eo nō poterit ab auo instituī.
¶Filio exheredato z a querella exclu so
morte vel repudiatiōe:nepos ex illo qui
tpe mortis aui primū locū non tenuit p̄te
4 ritus testamentum non rumpit.
¶Nepotes z alij vlteriores liberi ad hoc
q̄ sint heredes:requiritur q̄ alius nō pre
5 cedat illos.
¶Proximior in gradu potest retrahere
rem venditam.
¶Nepos viuente patre non habet ius 6
succedendi auo.
¶Jus rumpendi qui non habet: non ha 7
bet ius succedendi.
¶Lege ista caueatur patrē aut matrē pos- 8
se meliorare i tertio bonoꝝ suoꝝ quēcūq̄
suoꝝ nepotū aut descendentū legitimo
rū:q̄uis sui filij patres dictoꝝ nepotū vl
descēdētiū sint viui tēpori meliorationis.
¶Auus viuente patre siue nepus potest 9
dotare eandem neptem.
¶Lex.ix.titu.v.lib.iij.folio.ll.ampliatur 10
per hanc.
¶Melioratio tertij non est legitima nec 11
pars legitime filiorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

(Sean binos.) Primo opponã contra. l. istam. Secundo dicã de ei⁹ ratiõe. Circa primum videtur q̃ stante filio nepos ex eo non possit ab auo meliorari in tertio. Probatur: melioratio tertij est legitima filio rum: ḡa extrancis relinqui non põt: l. ix. titu. v. lib. iij. fozo legum. † Sed sic est q̃ stante filio nepos ex illo i bonis aui legitimam nõ habet ḡa hodie ad succesionẽ defuncti primo vocanť liberi i auct. i successiõe ỏ suis ꝛ legi. here. ꝛ cum filius sit in pmo gradu ꝛ nepos in secundo. l. j. in pin. ff. de gradi. et insti. eo. titu. in pn. igitur. Secundo facit determinatio Bar. in. l. gallus. §. ꝛ quid si tantum. in. iij. col. de libe. ꝛ posthu. vbi loquẽs in. q. an pater filium emancipatũ instituens ꝛ nepotem ex eo preteriẽs valeat testamentũ: aut possit dici nullus vel rũpi per contra tabulas per nepotem: dicit tenendo q̃ testamentũ non possit rumpi: q̃ causa quare datur querella contra tabulas vťius dicẽdi nullũ est: quia filio iniuria fit si exheredatur aut preteritur et sibi non relinquitur legitima. l. papinianus. §. quarta. ff. de inoffi. testõ. sed nepos ille ab intestato nil debet habere: et non allegat: poterat allegare tex. in. d. auct. in successione: qui loquitur in successione ab intestato: ꝛ nepos nihil habiturus est: cum pater eum precedat ꝛ prima successio sit liberorum pmi gradus vt sunt filij. d. auct. in successione secundũ intellectum glo. ibi. Ex quo sequitur q̃ p̃ preteritionem vel exheredationẽ nulla tali nepoti fit iniuria. Tertio facit quod dicit idem Bar. in. d. l. gallus. §. quid si is. i. j. col. declarando dictum Dy. vbi inquit: ego dico q̃ Dy. voluit dicere q̃ sicut filio subducto de medio potest nepos institui ita. ꝛc. vt ibi per eum: quę quidẽ ẋba dixit Bar. per tex. in. d. §. quid si is. vt ex mẽte eius ibi satis colligiť. † ergo filio extante in medio nepos institui non poterit: ꝛ quia si omisso filio nepos instituerętur esset contra. d. auct. in successione: licet loquitur ỏ succesiõe ab intestato. ꝛ iurã pareretur filius ꝛ ỏfraudaretur: si eo omisso nepos in tertio possit meliorari. † Quarto facit: filio exheredato ꝛ a querella exclusо morte vel repudiatione: nepos ex eo q̃ tempore mortis aui primus locum non tenuit preteritus testamentum non rumpit: iura sunt in. l. si quis posthumos. §. si filium. de libe ꝛ posthu. ꝛ in. l. si quis filio exheredato. in pin. de in ius. rup. testa. nam tempori mortis qui pater suus eum precedebat: hanc rationem ponit glo. ꝛ ibi Bart. in. d. §. si filius. † Quinto facit: q̃ ad hoc vt nepos ꝛ alij vlteriores liberi sint heredes requiritur q̃ alius non precedat illos. tex. est in. §. ita demuz cum alijs. insti. de here. que ab intesta. defe. Sexto facit. l. xiij. titu. delas vendidas. lib. iij. fozo. ll. vbi disponitur † q̃ proximior in gradu põt retrahere rem vẽditã: quod procedit put dicam in. l. lxviij. cum. v. sequen. j. Septimo probatur in. d. l. ix. titu. v. lib. iij. fozo ll. ibi, que ayã derecho ỏ heredar: vbi patet q̃ ad hoc vt tali nepoti possit p auũ relinq̃ dictũ tertiũ est necesse q̃ nepos ille suo auo ius habeat succedẽdi. sed sic est q̃ q̃diu vivit filiꝰ testõis pr̃ huiꝰ nepotis idẽ nepos nõ hẽt ius succedẽdi auo vt patũ est: ergo ei p auũ relinq̃ dictũ tertiũ nõ põt: † ꝛ q̃ nepos viuẽte pr̃e nõ habet ius succedẽdi auo vltra p̃dicta. probať sic. Ille cui nõ debeť legitima nõ hẽt ius rũpẽdi: ꝛ ita venẽdi ỏ volũtatẽ testõis q̃uis eiꝰ volũtate aliq̃d cõseq̃ possit: etiã si sit filiꝰ nãlis q̃ lz sit p̃teritꝰ a pr̃e naturali nõ põt

quier de sus nietos o descendientes legitimos: puesto q̃ sus fijos padres ỏ los dichos nietos o descendientes sean biuos sin que en ello les sea puesto impedimento alguno.

contratabulare illius testamentum quãnis ex eius voluntate aliquid cõsequať: glo. est in. l. j. in pn. super verbo naturales. ff. de bono. posse. cont. tabu. quaz ad hoc dicit singularẽ. Bal. i. d. l. j. C. quoz bonoz. idem tenet ipse Bal. in. l. fi. in. iij. col. C. vnde legi. ꝛ pbatur bene i. l. fi. vbi ad hoc notat Bal. C. de natura libe. et facit q̃ notatur i. l. vxorẽ. §. pater naturalis ỏ lega. iij. Pred. glo. reputat singu. Alex. conti. lxxviij. incip. viso pcessu cause vertentes inter faustinaz. in ver. ptercia nedũ filia spuria. in. ij. volu. quã dixerat notabilem ꝛ mẽti tenendã Bar. j. d. l. j. in pn. ff. de bono. posse. contra tabu. de qua dixi i. l. viij. in pen. col. vbi videatis. † Et q̃ non habet ius rũpendi non habet ius succedẽdi. d. l. gallus. in pn. ꝛ per totã. l. Sed sic est q̃ nepoti non debetur legitima viuẽte patre. l. posthumoz j. responso. de iniusto rup. testõ. §. posthumoz. in prin. insti. de exhere. libe. ergo eidem patre viuente suo non cõpetit ius rũpendi. d. l. si qs posthumos. in. d. §. si filium. de libe. ꝛ posthu. ꝛ. d. l. si qs filio exheredato. i pn. de in iust. rup. testõ: ergo nõ habet ius succedendi: ꝛ per consequens dictũ tertium sibi ab auo relinqui non potest. Octauo facit non minus bene. d. l. ix. ibi. pero si quisiere mejorar a alguno de los hijos o delos nietos pueda los mejorar en la tercera parte de sus bienes. Si igiť dictũ tertium est meliorатio: est prelegatum / ꝛ prelegatum nõ relinquitur nõ instituto: immo coheredi instituto. l. qui filiabus. §. fi. l. filio pater. de lega. j. l. si ita legatum fuerit. l. inter coheredes. §. j. ff. fami. hercis. ꝛ. l. si qua. C. illo titu. Sed sic est q̃ q̃diu est filius qui precedit nepotẽ: idem filius est dandus coheres fratribꝰ suis filijs testõis ꝛ non nepos: ergo idez tertium tanq̃ prelegatum relinquenduz est illi qui est coheres alias filius testõis s. filio primum locum ꝛ gradum in succedendo obtinenti ꝛ non nepoti qui nõ est coheres patruorum suoz tanq̃ remotus ꝛ in secũdo loco ꝛ gradu succedẽdi auo existens. Et ita. d. l. ix. inquantũ statuit q̃ nepotes possunt meliorari est intelligenda quando nepotes non habent patrẽ eos p̃cedentẽ: q̃uis habeant patruos q̃ licet in gradu primiorꝰ: filios tñ fratris nõ excludũt. vt in. §. cũ filius. insti. de here. q̃ ab intes. defe. ꝛ. l. iij. titu. xiij. par. vj. ꝛ cũ nepos ex filio mortuo succedat i locum patris sui. d. §. cũ filius. cũ simi. sicut ei⁹ pr̃ poterat meliorari ita nepos ex illo. Vel alio modo idẽ volẽte dicam⁹ q̃ d. l. ix. dicens q̃ auus põt relinquere tertiũ nepoti vt filio intelligatur q̃n nepos locũ patris sui subintrat: vt ḡa pater suus filius ꝓtestõis moriens est vivẽte auo testõre: nã cũ tũc dictus nepos sit successor necessarius auo: iuxta. d. l. posthumoz in scõo respon. de iniust. rup. testõ. et. d. §. posthumoz. in ỏsi. Sed si filius vsq; i fi. §. ꝛ sibi debeatur legitima. d. l. gallus. cũ cõcoz. vt debetur aliꝰ patruus suis: benе erit capax dicti tertij in quo a bauo meliorari poterit: tñ secus est q̃diu vivit filius testõis precedens nepotẽ in gradu ꝛ loco succedendi: ḡa tunc dictus nepos nõ est capax dicti tertij: immo tãtũmodo q̃nti sient q̃libet alius extraneꝰ: quoniã ipse extraneus est cũ p̃cedať a pr̃e suo filio testõis. Sed posito q̃ p̃dicta ꝓcederẽt ante hanc. l. † tamẽ p cã cautur, patreꝫ aut matrem posse meliorare in tertio bonoz suoz q̃cunq; suorum nepotũ aut descẽdentũ legitimoz: q̃uis sui filij patres dictorum nepotum vel descendẽtũ sint viui tempori meliorationis. Cuius ratio põt esse. l. quoniã nouella. C. de inoffi. testõ iũcta. l. dedit dotez. ff. de colla. bono. ꝛ quod dicit Bal. in auct. ex testõ. in vlti. col. ỏsi. tertio q̃ro. de colla. vbi habeť: q̃ licet dos sit legitima filie vel loco legitime succedat. d. l. quoniã nouella. † tamẽ auus viuente patre sue neptis: poterit dotare eandẽ neptẽ: neq; imputabitur dos in portionẽ patris. Bal. vbi supra p. d. l. dedit dotẽ: de quo dicã in. l. xxvij. Si cũ auus vivẽte filio dotare põt neptẽ: eadez ratione videť q̃ possit tertium relinquere nepti vivẽte patre ipsius. Vel dicam⁹: q̃ cũ hodie de iure huiꝰ regni p. d. l. ix. etiã si auus leget dictũ tertiũ ꝛ adhuc q̃ntũ bonoz alicui ex nepotibꝰ suis filiꝰ nõ granatur i legitima habita cõsideratiõe ad legitimam debitam filijs de iure cõi: ỏ qua p auct. nouissima. vbi ꝛ glo. ꝛ doc. ꝛ. l. q̃ nuper. C. de inoffi. testõ. ꝛ i. c. raimundus. ỏ testa. Mã etiã extractis dictis tertio et q̃nto de bonis aui seu alterius alicuius. quod

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis. xvij.

remanet pro legitima filiorum est plus q̄ legitima debita filijs de dicto iure communi imperatorum: probatur ex dictis in rubus cum ibi nota. per glo. ⁊ scribentes: ⁊ d. l. ix. infertur quod posse in dicto tertio nepotem meliorare etiam viuo ipsius patre: vt hic. l. † per quam ampliat. d. l. ix. dicēs q̄ auus potest relinquere alicui nepotum suorum dictum tertium vt procedat etiam viuente patre talis nepotis vt hic: vbi expresse probatur: maxime cū dictis in hoc v̄si. vel dicamus'. Et etiam d. l. ix. cum alijs istius voluminis: que loquuntur in meliozatione tertij facta nepoti vel descendenti legitimo probant: extendendo dicta iura regni per legē presentem ad hoc vt dicta meliozatio tertij valeat quamuis pater nepotis aut descēdens legitimi meliozari vivat vt hic. † q̄ meliozatio tertij nō est legitima nec pars legitime: nā si esset legitima seu ei⁹ pars non posset auus viuente patre in nepotis relinquere dictum tertium eidē nepoti: quia alias predictus pater dicti nepotis ⁊ alij fratres filij testatoris defraudarētur in sua legitima contra oia iura loquētia in fauorē legitime: de qua dixi plenius in. l. iij. super verbo hijos.

10 11

¶ Sequitur recapitulatio legis. xvij.

1 ¶ Parentes habent arbitrium relinquēdi plus vni filio q̄ alijs: dummodo alij suam habeāt legitimam.

2 ¶ Meliozare nihil aliud est q̄ prelegare.

3 ¶ Meliozatio si fiat in tertia parte hereditatis: illa tertia hereditatis ponitur pro quota bonorum: quemadmodum econtrario aliquando quota bonorum ponitur pro quota hereditatis.

4 ¶ Verborum non est curandum cum improprientur secundum subiectam materiam.

5 ¶ Verba improprientur vt actus valeat potius q̄ pereat.

6 ¶ Dictio vna seu cōiunctio semp pōt poni pro alia quando expedit.

7 ¶ Prelegata inteliguntur prout testator reliquit: non prout de iuris subtilitate debetur.

a En ciertas cosas.) Pro hac. l. ⁊ alijs istius regni de meliozatione loquentibus. † Dico q̄ etiam de iure communi. parentes habent arbitrium relinquēdi plus vni filio q̄ alijs. dummodo alij iuam habeant legitimam. ex est in. l. parentibus in prin. ⁊ ibi notant doc. C. de inoffi. test. Ad idē facit tex. i. l. hac edictali in prin. in versi. si vero nō eqnis portionibus ō secū. nup. ⁊ tex. in auē. de nup. ℌ. pennl. col. iij. in dubio autem lex vult equalitatem seruari inter liberos. l. vt liberis ⁊ ibi Bal. in ij. not. C. de colla. ⁊ in auē. ex testamento in. ij. col. in versi. primus. co. titu. † Item q̄ meliozare nihil aliud est q̄ prelegare l. pediculis. ℌ. item cum queritur. ibi hoc amplius. ⁊ ibi e medio sumito. ibiq̄ habeto. de auro ⁊ argē. lega. l. miles. ℌ. pro parte. ibi preceptiones. de lega. ij. l. marcellus. ℌ. res que. versi. quidam ff. ad trebe. Sed licet testator possit assignare prelegata. vt in. d. ℌ. item cum quereretur. vbi prelegatum fuit in certa re. videlicet de omni ornamento muliebri cum auro vt ibi patet. Et in. d. ℌ. pro parte. duo fundi fuerunt prelegati secundum glo. ibi. Et p l. certij. ſtili pater meliozans in tertio bonorum suorum (iuxta. l. ix. titu. v. lib. iij. fo ro. ll.) potest dare illud tertium in vna re suarum. de qua. l. ſtili fuit memor Bontal. allegans eam ad hoc in. d. l. ix. super verbo. en la tercera parte. ⁊ ista illam approbat. Tamen per. d. l. ix. fori. hoc non disponebatur. vbi per quotam bonorum meliozatio fieri debebat probat ibi en la tercera parte de sus bienes in tantum q̄ meliozatio tertie partis hereditatis non valebat. cum vnum sit quota bonorum. aliud quota hereditatis. que differentia probatur per tex. in. l. si quis seruum. ℌ. fi. cum. l. seq. de lega. ij. quia cuz sit data forma a. d. l. fori. ab ea non est recedendum l. constitutionibus. ad municip. quod p̄cedit etiam in casu fauorabili. l. qui rome ℌ. flauius. de verbo. obli. Preterea si. d. l. fori vtrum q̄ voluisset expressisset. l. vna. ℌ. sin vero in fi. de cadu. toll. ideo attenta. d. l. fori tenerem q̄ si pater in testamēto dicet meliozo talem filium meum in tali re que quidem res attingit tertium. q̄ talis meliozatio non valebit. quia non nominauit tertium bonorum. quod per. d. l. fori requirebatur. q̄ obrem putarem. q̄ cante dicit nostra. l. q̄ possit assignari res certa in qua meliozatus habeat meliozationem. per quod probatur q̄ hic post meliozationem permittitur assignatio rei in qua habeatur meliozatio. Puta meliozo talem filium meum in tertia parte bonorum meorum. ⁊ ita secundū. d. l. fori. ⁊ signo talē rē meā in qua habeat dictam meliozationem: et iste sit verus intellectus dicte. l. ſtili ⁊ huius. l. qui ibi ⁊ hic probatur. † Tamen si meliozatio fit in tertia parte hereditatis. illa tertia hereditatis ponitur pro quota bonorum quemadmodum econtrario aliquādo quota bonorum ponitur pro quota hereditatis. Dida. de Segu. d. volu. folio. xlvj. col. j. allegat tex. in. ℌ. post quod. alias. ℌ. sed quia heredes. versi. ex singulis. insti. de fidei commissa. here. Et per consequens testatori permittebatur meliozare in quota bonorum non autem in quota hereditatis dixi. quod intelligo, vt dicta quota hereditatis retineat suam naturam. sed retinendo naturam quote bonorum bene permittitur dicta meliozatio in quota hereditatis. † Facit q̄ non est curandum de verbis. cum improprētur secundum subiectam materiam. l. sed

1 2 3 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

& si possessori.§.item si iur aucro. versi. sed etsi rerum.ff. de iure iur. l. si vno in pan.
5 ff. locau. l. insulam. de prescrip. verb. † Facit ad idem ꝙ vt actus valeat potius ꝙ pereat impropriantur verba. l. si olei. cuj sim. C. loca
6 ti † Ad qđ etiam facit. ꝙ vna dictio seu continuncio semper pōt poni pro alia

3 Pero[b] mandamos que esta facultad de lo poder señalar el dicho tercio

dens descendentem legitimum meliorare possit in rebus prelegatis. si signat rem aut res suarum in quibus meliorat⁹ habeat meliorationem. prelegatum seu melioratio intelligat prout testator aut meliorans voluit. precipue expresse vt hic. maxime quia ei⁹ volūtas seruanda est ꝙ lege. in auē. de nup. §. disponat colla. iiij.

y quito comodicho es: q̄ no lo pueda el testador cometer a otra psona algūa.

quando expedit. tex. est cum glo. ibi in l. eas causas. de condi. & demonstra. tex. est etiam iuncta ibi glo. vbi & Bar. in pn. in. l. gallus. §. fortitan. de libe. & posthu. quod est menti tenendum secundum eundem in. d. l. eas causas. Facitq; † qđ prelegata intelliguntur pro vt testator reliquit. non prout de iuris subtilitate debetur. tex. est & ibi Bar. in. l. cum qui. §. pro parte. ff. de his. quib. vt indig. Illius autem intellectus potest signari dicendo. qđ pater prelegauit rem certam. & qđ valeat ista meliorat⁹ dūmodo prelegatū non excedat tertium & quintum bonorum habito respectu tempori mortis testatoris. hoc in se verum est per. l. xix. in fi. ūlectis legibus. xxj. & xxiiij. infra. & prima pars istius dicti probatur in. d. l. pedicu-
7. lis. d. §. item cum quereretur, cum sim. allegatis in pn. presentis. l. que hoc non probat. quoniam hic interuenit melioratio tertij & quinti vt ex littera patet. & sic remanet in hac. l. ex supradictis sol⁹ primus intellectus secundum quem nō corrigitur. d. l. fori. Decisio istius. l. probatur. certum est ꝙ prelegata relinqui possunt. per iura hic in pn. alleg. & in. l. j. C. si certum peta. Meliorat⁹ in re certa valet. d. l. xix. Meliorat⁹ tertie & quite partis bonorum etiam valet per. d. l. ix. & alia iura huius regni. vt in. d. l. certij. stili. & in isto volu. Igitur est dicendum ꝙ meliorat⁹ facta possit eam meliorans signare in certa re vt hic cum certam rem legare possit. & non facta mentione meliorat⁹ intelligitur tertij & quinti. d. l. xxiiij. Confirmo predictam decisionem. per. d. §. pro parte. vbi prelegata intelliguntur prout testator reliquit. Cum enim ascen-

b ¶Pero.) Propriam rationem istius partis sapientiorib⁹ relinquo. cum omnia que commiserit testator. commissarius exequi potest. l. xxix. infra. ideo videtur dicendum. ꝙ illa. l. fallit in casu isto & ꝙ sufficiat pro ratione voluntas condentis hanc. l. §. sed & quod principi. de iure natu. vel aliter. ꝙ ratio quare testator nō potest committere hic signationem certe aut certarum rerum sit. nam si posset hoc relinqueretur arbitrio commissarij. quod ista. l. non vult: quia cum meliorat⁹ cōpetat iure patrio & vti iure patrio cohereat persone. vt dicit Bar. in. l. quidaz cū filium. prope finem de verbo. obli. (dicaz in. d. l. xxix.) videtur ꝙ meliorationem non possit committere secundum dictaz doctrinam Bar. nec assignationem rerum in quibus meliorat⁹ habeat meliorationem vt hic. Nec obstat. d. l. xxix. qa ibi solum declarabat cōmissarius voluntatē cōmittētis spāliter & nihil aliud relinquebatur eius arbitrio vt ex illius littera satis constat. Probatur etiam hoc in. l. xxxj. in fi. j. vbi si cōmissarius intra terminum de quo ibi non fecit contenta in cōmissione. transacto termino habetur ac si cōmissarius fecisset vt declarasset. Sed si cōmissio hic valeret. relinqueretur. d. signatio arbitrio commissarij. et quia dato casu seu posito ꝙ talis valeret cōmissio. quod nostra lex negat. transitus terminus de quibus in. d. l. xxxj. intra quos cōmissarius non signaret non haberentur aliquę res pro signatis. nec fieri posset ō iure. cum non fuissent per testatorem declarate. Aut hic intelligitur generaliter. sed specialiter bene potest. iuxta. d. l. xxix. in

fi. & tunc ipse testator donator: vel meliorans dicitur nominare. non cōmissarius qui declarare aut facere potest & tenetur quod testator illi nominatum seu speciali ter cōmisit. vt ibi. & in. d. l. xxxj. in fi. pro complemento istius passus videte omnimodo que circa illuz dixi in. l. xl. in versi. hic in mentem venit infra.

¶Sequit recapitulatio legis.xviij.

1 Pater potest eligere vnā rez de qua testari pōt si filiꝰ in ceteris bonis relictus potest habere legitimā.

2 ¶Testator si relinquit partem bonorum in genere nō specificata specie. heres habet electionem vel soluere partem bonorum aut estimationem.

3 ¶Lege ista corrigitur ius cōe. §. fi. l. non amplius. de lega. j. respectu quinti. & cōcordat cum. §. repletionem. l. scimus. C. d iosti. tes. respectu tertij. intelligēdo vt hic.

4 ¶Institutio & causa testamenti est prelegatus fauorabilior.

5 ¶Legatum & per consequens meliorat⁹ est honor.

6 ¶Maiorem partem si in re cōmuni habeo. & illa res non potest inter nos commode diuidi. i. sine deteriorat⁹ possiz ratione maioris partis. & quia sine deteriorat⁹ nō potest diuidi soluere partem cōsocij in pecunia. & habere integrā illam rem.

7. ¶Cōmune hospitium si habes tu & ego. potest cōmune diuidi. si habes maiorem partem ꝙ ego. iudex debet deferre tibi circa licitationem.

¶Diuidi non posse dicitur illa res. que non potest sine deteriorat⁹ diuidi. et econtra illa dicitur posse diuidi. que sine deteriorat⁹ diuidi potest. 8

¶Optio deferatur habenti maiorez partem. & si non acceptat transit optio ad habentem minorem partem. 9

¶Actio prescriptis verbis oritur ex sententia diuisionis. 10

¶Actio prescriptis verbis datur ad interesse. 11

¶Diuisioni iurate nunquid filij teneantur stare. an releuentur a iuramento propter testamentum patris. 12

¶Actus ipse pronuntiationis transactionis seu iuramenti. si esset fictus & simulatus. non valet: et idē in laudis simulatis. 13

¶Trebellianica an & quando possit ex vna re deduci. 14

¶Filius pro sua legitima non potest eligere rem meliorem. sed mediocrem arbitrio iudicis. 15

¶Filius non potest eligere legitimam suam in rebus alteri in testamento patris legatis. quia pater potest legare cui vult dummodo filio remaneat sua legitima. de quo videatis hic. 16

L 20.

En las cosas q̃ el testador ouiere señalado.) Jn quãtũ ista.l. in pn. dicit. q descẽdẽtes testõris nõ possint dicere velle soluere in pecunia (inuito meliorato) valorẽ tertij nec quintã meliorationẽ quã testator fecisset alicui suorum descendentium legitimorum. aut quando meliorauerit in.d.quinto alteri persone alicui. sed q heredes predicti testatoris tenentur dare res signatas per illum in meliorationẽ meliorato. pro cuius ratione ponantur que dixi. in.l. supra prox. in fi. prime partis. Confirmo in specie per Bal. in rub. ff. de rerum diui. in.j.col. in fi. vbi dicit. † q pater potest eligere vnam rem de qua testari potest si filius in ceteris bonis relictis potest habere legitimam. electio enim que datur filio datur in alijs bonis nõ legatis quoniam legata integraliter prestanda sunt seruata filio legitima. Jta ipse ibi vbi allegat. ff. quamobrem. in auc. de resti. z ea que parit. colla. iiij. Jdem tenet Bal. z bene in.l. nõ amplius. ff. de lega. j. vbi inquit † q si testator relinquit partem bonorum in genere non specificata specie heres habet electionem vel soluere partem bonorum aut extimationem. z q sic intelligit illuz. ff. vbi Alex. refert q Pau. de Cast. non facta mentione Bal. consulit contrarium z male in consilio. cclviij. quod consilium non inuenit. dicens hoc. z credo q mens liber Alex. sit vitiosus ĩ numero prealleg. consilij. Jdem tenet Alex. in.l. in quartam in. x. col. versi. bene facit quod not. Bal. ff. ad. l. fal. vbi singulariter limitat Alex. refert z sequitur Jas. in.l. scimus in prin. ad fi. C. de inoffi. testamento. z Dida. de Segu. d. volu. folio. xxix. colu. iij. vbi etiam refert Jasonem in. d.l. scimus. Et pro Baldo in locis de quibus supra faciunt bene iura in l. si ex toto in prin. z in.l. seruum filij. ff. de legat. j. l. xxxvij. ti. ix. par. vj. b

Os hijos o nietos del testador no puedan dezir q̃ quierẽ pagar en dinero el valor del tercio ni del quinto o mejoria q̃ el testador ouiere fecho a algũo de sus hijos o nietos / o quãdo mejorare en el quinto a otra psona algũa sino q̃ en las cosas q̃ el testador ouiere señalado * la dicha mejoria del tercio z quinto o q̃ndo no lo señalo en la pte ola hazieda b q̃ el testador otare seã obligados los herederos a se lo dar. ++

(Q̃ndo no lo señalo en la pte ola hazienda.) De iure cõmuni erat cõtrarium. naz quando alicui erat legata certa pars vl quota bonorum vt hic est in heredis electiõe legatario in corporibus hereditarijs legatum dare vel estimationem. d. ff. d. l. non amplius. Ex quo infertur q si filius est meliorat⁹ in tertio z quinto bonorum patris q fratres non compellũtur prestare fratri meliorato dictum quintũ pro ea parte que tangit meliorationem in dicto quinto in corporibus hereditarijs. sed pstando estimationez liberantur. quod est multum dignum nota. secundum Dida. de Segu. in. d. volu. d. folio. xxix. col. ij. ff. vbi subdit nisi forte dictum quintum testator assignasset filio suo in vna re specialiter. quod potest facere secundum Bal. cum sequacibus vbi supra: quia hoc casu fratres non possunt dicere q volunt habere legitimam suaz in dicta re legata ffi in qua fuit assignatum dictum quintuz. Q d. doctri. Bal. secundum quam intelligo hanc limitationez. s. si in ceteris bonis relictis fratres legitimam habere possunt. vt ipse dixit in locis supra alleg. Et q̃uis fratres habeant dictam electionem vandi quintum in corporibus hereditarijs aut estimationem vt in. d.l. non amplius d. ff. fi. dixi. Secus tamen erit respectu ipsius tertij. vt per. Dida. de Segu. d. folio xxix. d. col. iij. ex dictis cuius ibi. sumitur.

q cum quintum non sit legitima filiorum quia extraneo relinqui potest. l. ix. titu. v. lib. iij. folio. ll. q meliorato in eo p here des poterat dari estimatio p. d. ff. fi. quo ad tertium tamen non habebunt dictam electionẽ. imo compellũtur per actionem familie hereditatis p stare ffi suo dictuz tertiũ in corporibus hereditarijs quia dictum tertium est legitima filiorum respectu extraneorum quib⁹ relinqui non potest. d. l. ix. cum alijs. quod licet sit quota bonorum. vt patet i. d. l. ix. ibi. en la tercera parte de sus bienes. non habet locum dispositio. d. ff. fi. ex eo quia legitima debetur filio in substantia paternarum rerum. z in corporibus hereditarijs. d. l. scimus. ff. repletionem. C. de inoffi. testamento. Ly. in auc. res que. cõia de lega. sicut quarta trebellianica. l. iubemus. C. ad trebe. ita tenet Bal. Ang. moderni z Jas. in. d. ff. fi. quod est bene notãdum in practica. secunduz eundẽ. Dida. de Segu. d. folio. xxix. col. iij. Ex quibus infertur, † q respectu quiti corrigitur ius cõe. d. ff. fi. per. l. istam. que respectu tertij concordat cum. d. ff. repletionem. intelligendo prout dixi.

Saluo si la hazienda del testador fuere de tal qualidad que no se pueda cõueniblemente diuidir: que en este caso mandamos q̃ puedan dar los herederos del testador al dicho mejorado o mejorados el valor del dicho tercio z quinto en dineros.

(Saluo si la hazienda.) Mã tunc poterunt heredes soluere meliorationez in pecunia vt hic. pro quo facit. d. ff. fi. † Ratio potest esse quia institutio z causa testamenti est prelegatis fauorabilior. probatur. nam filius in minus legitime institutus licet agat ad supplementum non tamen querelare testamentum poterit. secus si per viam legati vel fideicõmissi. l. ommodo z ibi glo. in verbo vel fideicommisso. C. de inoffi. testamento. de quo dixi in. l. iiij. et ideo non est multum si possint heredes soluere in pecunia meliorationem inuito meliorato z manere cũ rebus hereditarijs que cõmode diuidi nõ possunt. z meliorat⁹ non possit soluere residuũ z manere cũ dicti s reb⁹ inuitis heredibus. Se cunda ratio sit. † quoniã cum legatum z per consequens melioratio sit honor. l. amicissimos in prin. ff. de excusa. tuto. hereditas vero non: quia potest esse lucrosa z forsan onerosa. l. scimus in prin. C. de iure delib. est iudicandũ ĩ fauorem heredum. nam vbi onus ibi z cõmodum z ecõtra. pueritia sunt mira. insti. de legi. patro. tute. z in. ff. cũ autem. de emp. z vendi. Sint z alie due rationes in quibus suppono. q pars heredis in hereditate est maior q̃ legatarij aut meliorati. patet aliquando habito solum respectu ad legatum vel meliorationem. † Hunc si in re cõmuni habeo maiorem partem z illa res non potest inter nos cõmode diuidi. l. sine deteriorationẽ. possum ratione maioris ptis z quia sine deteriorazione non potest diuidi soluere partem consocij in pecunia z habere integram illam rem tex. est in. l. sancimus. ff. ne autem. vbi Bar. dicit q ibi est bon⁹ casus. C. de dona. Alia ratio sit z ita quarta. † q si habemus cõe hospitiuz tu z ego potest cõe diuidi. si habes maiorem partem q̃ ego. iudex debet deferre tibi circa licitationem. vnde si non vadunt de pari ille debet anteferri cuius est maior pars: quia aliquid debet operari maior pars. ita Bal. in. d. l. sancimus in prin. ad finez vbi legit. d. ff. ne autem. z in. l. iubemus ĩ secũda. in prin. in. ij. col. versi. veritas est de sacro. san. eccle. † Et illa res dicit nõ posse diuidi. que non potest sine deterioratione diuidi. z econtra illa dicitur posse diuidi que sine deteriorazione diuidi potest. Bal. in. d. l. sancim⁹ in prin. ad fi. per tex. in. d. ff. ne autem. vbi subdit notemus. q quando eris iudex super communi diui. † optio deferatur habenti maiorem partem. z si non acceptat transit optio ad habentem minorem partem. alias per breuia z fortunam. Jdem tenet ipse in. d. l. iubemus in prin. in. d. ij. col. z ff. si.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ꝛ vtrobiq; allegat. † Ex sententiaq; diuisionis oritur actio prescriptis verbis. l. si familie. C. famil. hercis. quem tex. ad hoc ibi notat ꝛ reputat mirabilem Bal. ꝛ subdit rationem: quia diuisio censetur esse quedam permutatio cuius contractus est innominatus vt per glo. ꝛ doc. in rub. C. de rerum permu. nam iudex qui diuidit videtur permutare inter partes: sicut si ipse partes diuiderent. vt notatur in. d. l. si familie secundum eundem Bal. vbi supra in secundo not. vbi dicit quod etiam notatur in. l. qui rome. §. duo fratres. de verbo. obliga. quod est mirum: quia ex sententia solet nasci actio in factum ꝛ non prescriptis verbis. Bal. in. d. not. Et per consequens iste est vnus casus specialis in quo ex sententia oritur actio prescrip. ver. Jas. notat in. l. si is qui tempozali. §. si pentoz. in. iij. col. ver si. nota tamen. ff. de iure iur. vbi allegat
11 ꝛ refert. d. l. si familie. ꝛ Bal. ibi. † Que actio prescriptis verbis datur ad interesse. l. naturalis. §. j. de prescrip. ver. l. cum precibus in fi. cum ibi nota. C. de rerum. permu. In qua materia diuisionis memozsum arduc. q. quam nimis pulchre examinat Bal. in. c. j. §. item sacramenta. de pace tenen. ꝛ iura. fir. in vsi. feu. de rege Aragonum qui cum haberet duos filios. diuisit inter eos regnum assignando vni. s. primogenito regnum maiozica tum. ꝛ alij aliud ꝛ fecit filios iurare quod huic starent diuisioni. Postea idem rex mutata voluntate aliud testamentum fecit in quo aliter disposuit inter filios de regno quã fecerat in diuisione. querit
12 Bal. ibi de pluribus. maxime. † nunquid filij teneantur stare diuisioni iurate. An releuentur a iuramento propter testamẽtum patris. videatis plene per eum vbi sup ra refert remissiue Jas. in aũc. sacramenta puberum. in. xiiij. col. ad fi. si aduersus vendi. Et si diuisio fuit extraiudicialis solutum per illam repetitur: ꝛ sic intelligitur tex. in. l. si post diuisionem secundũ glo. ꝛ scribẽtes ibi. C. de iuris ꝛ fac. igno. Tamen si per iudicem facta esset. ꝛ postea appareret testamentum esset falsum retractaretur beneficio restitutionis in integrum. per. l. diuus. ff. de re iud. ꝛ totum ntalum. C. si ex falsis instru. Sed q̃n do testamentum pnuntiaretur non solẽne: tunc diuisio facta per iudicem non retractaretur propter auctoritatem rei iudicate. l. cum putarem. ff. famil. hercis. secundum doc. in. d. l. si post diuisionem.

Extende. d. l. cum putarem non solum vbi intercenit res iudicata vt ibi. sed etiã auctoritas iuramenti vel transactionis secundum Bal. in. l. j. in. j. col. C. plus valere quod agitur. quem refert ꝛ sequitur Jas. in. d. l. si post diuisionem in. j. col. quod intelligo quando simulatio vel falsitas in eo super quo iudicatur transigitur aut iuratur. † Secus si ipse actus pronuntiationis. transactionis seu iuramenti esset fictus et simulatus: quia tunc non valeret. l. cum ea. C. de transac. et idem in laudis simulatis. Nam deest consensus qui requiritur in omnibus actibus dependentibus a voluntate. l. palam in pn. de ritu. nup ita Bal. in. d. l. j. in. d. j. col. 14
† An ꝛ quando trebellianica possit ex vna re deduci. videte per Bar. ꝛ alios in. l. in quarta. ff. ad. l. fal. Bal. in. l. iubemus in prin. in. j. col. C. ad trebe. glo. ꝛ cano. in. c. raynutius ỏ testa. ỏ q̃ videatis etiam per tex. ꝛ doc. in. l. filium quem habentem. C. famil. hercis. vbi. Jas. in. vj. col. in prin. inquit q; quarto ꝛ vltimo est not. ex illa. l. casus specialem in quo quarta trebellianica potest de vna re detrahi. quia alias regulariter de singulis rebus detrahi debet. l. ij. vbi notatur cum alijs C. ad. l. falci. ꝛ subdit rationem specialitatis quam assignabant antiqui secundum eum ibi. vbi ait dicturus de hoc. Aliusca sus est quando in hereditate essent res indiuidue. puta equi seruꝰ ꝛ similes tunc potest in vna re totam deducere aut quãdo esset incommoda diuisio. Jas. in. d. l. filium. in. d. vj. col. vbi allegat pro isto casu iura. In legitima debita iure nature videtur esse speciale secundum Jaco. de Are. Ly. ꝛ Imol. in. l. marcellus. §. res q̃ ff. ad trebe. vt filius possit in qua re vult eam deducere. cum censeatur in legitima creditoꝛ sicut ꝛ patronꝰ. ergo debet esse in electione creditoris quam rem pro satisfactiõe eligat. vt. l. creditoris arbitrio. ff. de distrac. pig. quod est valde not. secũdum Imol. in. d. §. res que. in fi. quod est verum arbitrio tamen boni viri ꝛ sic in-

dicis. d. l. non amplius. d. §. fi. cum. l. seq. de leg. j. secundum Bar. in. l. suus quoq; ad si. prin. ff. de here. insti. Alex. ꝛ Jas. in d. §. res que. cum concoꝛ. additis ibi per eos. Facit pro hoc, † q; filius pro sua legitima non potest eligere rem meliorem sed mediocrẽ arbitrio iudicis. Bal. in. d. l. filium quem in. x. col. ꝛ in. d. l. ij. C. ad. l. falci. Jas. in. d. §. res que. in fi. col.
16 † Item non potest filius eligere legitimam suam in rebus alteri in testamento patris legatis: quia pater potest legare cui vult. dummodo filio remaneat sua legitima. Bal. in rub. ff. de rerum diui. in. j. col. in fi. ꝛ in. d. l. non amplius. in. d. §. fin.

¶Sequit recapitulatio legis.xix

1 HEres ꝛ prelegatarius potest se abstinere ab hereditate ꝛ consequi prelegatum.

2 ¶Pater si instituit filios heredes. ꝛ omnia diuisit inter eos. ꝛ vnicuiq; via prelegatoꝛum certam assignauit partem. ꝛ sic diuisit hereditatem inter filios institutos per prelegata. q; si aliquis dictoꝛum filioꝛum repudiat partem suam hereditatis non debet habere prelegatum.

3 ¶Prelegata diuisoria bonoꝛum sunt facta in executionem institutionis. vt obuietur discoꝛdijs.

4 ¶Suus heres in dubio non presumitur se immiscuisse hereditati paterne. nisi creditoꝛes hoc probent.

5 ¶Prelegata quis perdit per coactionẽ. nisi essent sibi relicta sub conditione si heres non erit.

6 ¶Meliozatus tenetur soluere pro rata debita defuncti de meliozatione.

7 ¶Meliozatio facta in certa re valet hodie de iure huius voluminis. ꝛ etiam de iure communi.

8

9 ¶Meliozatio defertur titulo singulari.

10 ¶Prelegatum nõ est legitima nec pars legitime.

¶Copulatiua q̃ndoq; licet interueniat. non requiritur vtriusq; concursus.

¶Dono quintam proprietatis possessionum mearum. perinde est ac si dicerꝰ dono quintam partem bonoꝛum meoꝛũ. 11

¶Proprietatem possessionis dicere. est tantum quantum dominium rei. 12

¶Pater si ita dicat. filium meum Joannem meliozo in tertia ꝛ quinta parte proprietatis possessionum mearum. q; perinde est talis filius meliozatus. ac si dixisset in tertia ꝛ quinta bonoꝛum suoꝛum. 13

¶Cõmuni vsu loquẽdi nomẽ possessiones accipitur pro proprietate. 14

¶Cõis vsus loquẽdi preferri debet proprie rei significationi. 15

¶Rusticus si vẽdit possessiões suas. an videatur vẽdere pecuniã ꝛ alia mobilia. 16

¶Legans possessiones vtrum videatur legare mobilia. 17

¶Legans possessiones non videtur legare pecuniam. quod intellige vt hic. 18

¶Donãs omnes possessiones suas. nõ continentur mobilia nec se mouentia ex cõi vsu loquendi. 19

¶Appellatione possessionum intelligũtur res immobiles. 20

¶Utile est repudiare hereditatem ꝛ acceptare prelegata. quando hereditas est implicita oneribus ꝛ debitis. 21

¶Statuto stãte q; exbãnitꝰ nõ possit reuerti ad ciuitatẽ infra decẽ annos. nisi habuerit pacẽ ab heredibꝰ occisi: q; si filiꝰ istiꝰ occisi abstinuit se ab hereditate pfna q; tamen debeat ab illo pax haberi. 22

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.xix.

23 ¶Pacem facere de offensa seu de iniuria patris non est quid hereditarium. sed extra hereditatem.

24 ¶Pax potest fieri citra ius et nomen heredis.

25 ¶Filius suus postq̃ semel adiuit. vel se immiscuit hereditati patris. non potest amplius respuere.

26 ¶Repudians semel hereditatem. non potest amplius adire. de quo videatis hic.

27 ¶Filius institutus vtrum possit acceptare legitimam tantum. et residuum hereditatis repudiare.

28 ¶Filius institutus si dicat repudio hereditatez salua legitima. repudiatio nihil valet. et totam habebit.

29 ¶Legatarius an possit pro parte acceptare. et pro parte repudiare.

30 ¶Plus conceditur heredibus q̃ defuncto.

31 ¶Heres qui partem suam repudiat dicitur totum ius suum repudiare. non autem dimidere.

32 ¶Quidam habens magnum cumulum pecuniarum ante se dixit. dono tibi totam istam pecuniam. tu accepisti partem postea te penitet et dicis qõ acceptando partem videris totum acceptare. et sic vis petere totum. ille autem ex aduerso inquit. qõ non potuisti pro parte acceptare et ideo vult repetere a te quod accepisti. queritur quid iuris.

33 ¶Pater si donaret vel meliorare et filium inter vivos in tertia aut quinta parte bonorum. q̃ poterit filius tempore donationis vel meliorationis acceptare dictam donationem aut meliorationem pro parte presente donatore vel meliorante. qui si statim non contradixerit. valebit dicta donatio seu melioratio pro parte acceptata tantummodo.

34 ¶Melioratus quo remedio ad cõsequẽdum meliorationem vti possit.

35 ¶Statuto si cauetur q̃ legata debeantur hereditate nõ adita. q̃uis talia legata fuerint in testõ relicta. tamen quia per legem conseruantur. agetur conditiõe ex. l.

a MAndamos.) In quãtum ista l. in eius pn. dicit q̃ descẽdẽs legitimus meliorat⁹ in tertio aut quinto bonorũ patris matris aut aui possit repudiare hereditatẽ et acceptare meliorationez. Habuit ortum a. l. q̃ filiabus. ff. cum. l. seq. et l. filio pf. de lega. ſ. ✝ vbi heres et prelegatari⁹ potest se abstinere abhereditate et cõsequi prelegatũ actione ex testõ vt ibi. et in. l. si q̃ C. fami. hercis. Adidem sunt iura in l. cũ respondeo. et ibi Bar. et Bal, C. de lega. et in. l. ij. tit. ix. parti. vj. de quo plenius dixi in. l. j. ſ. nisi probetur testatorem voluisse contrarium vt in. d. l. ij. in fi. que concordat cum l. sed si non alias (que legitur cũ. d. l. filio pf) vel prelegata loco hereditatis posuerit. l. quid ergo. ff. aut versi. plane. de leg. j. qui tex est singu. et alibi non reperitur in iure fm Jaſ. in. d. l. filio pater. in pen. col. vbi legit. d. l. q̃d ergo. p quẽ ibi notatur q̃ si pf instituit filios heredes et oia dimisit inter eos ne postea deueniãt ad rixas: qa cõio solet discordias excitare. l. cuz pf. ff. dulcissimis de lega. ij. et vnicuiq̃ via prelegatorũ certã assignauit partẽ et sic dimisit hereditatẽ inter filios institutos p̃ legata. q̃ si aliqs dictorũ filioz repudiat partem suã hereditatis nõ debet habere p̃legatum. qõ est bene not. fz Jaſ. in. d. l. filio pf in. d. pen. col. vbi post Pau. de Caſt. ait q̃ si nõ haberemus. d. ✠ si. plane. esset satis dubiũ. et est ratio. qa ista p̃legata succedunt in locũ portionis hereditarie quã vnusquisq̃ filiorũ debet habere. ideo assumũt naturã hereditatis cui⁹ loco succedũt. l. imperator. ff. et. l. seq. de lega. ij. l. filie. ff. de cõdi. et demõstra. et. l. si dona te. ff. de dona. inter virũ et vxo. et ideo idẽ iudicamus de istis p̃legatis q̃ de portione hereditaria. ✝ Itẽ hec p̃legata diuisoria bonoz̃ sunt facta in executionẽ institutionis vt obuiet discordijs vt dixi. q̃ obz̃ ab institutione separari nõ p̃sit: qa nõ est in ptãte hereditatis p̃sequi cõmoditatẽ relictis oneribus hereditarijs. hicest q̃ ex. d. tex. in d. versi. plane. plura vtilia inferri p̃sit de quib⁹ videatis p bar. in. d. l. filio pf. et i. l. marcell⁹. ff. q̃das liberis. ff. ad treb. Ang. ibi per. raph. cu. ang. pau. de cas. Flo. et Jaſ. i. d. l. filio pf. imol. et alex. i. d. ff. q̃da liberis. ✝ Sciẽdũ q̃ est hic q̃ sup⁹ heres i dubio nõ p̃sumit̃ se immiscuisse hereditati p̃fate. nisi creditores hoc p̃bent. cũ hẽat bñficiũ abstinẽdi et sic citẽ tio creditoz̃ agẽtiũ ꝺ filiũ tãq̃ ꝺ heredẽ p̃tis nõ est fũdata nisi p̃bẽt q̃ se immiscuerit. not. glo. p tex. ibi i. l. j. C. si mior se ab hered. abstinu. vbi cẽt cy. bal. et alij. ad idẽ est gl. i. l. si cũ dotẽ. ff. trãsgrediamur. et ibi scribẽtes. ff. sol. ma. et alia i. l. necessarijs. vbi et bar. ff. ꝺ acq̃. here. et i c. j. i gl. pua sup̃ ✠bo filius ꝺ sol. cy. bal. et ias. p tex. ibi i. l. nã nec emãcipat⁹. q̃ legũt cũ d. l. filio pf. ꝺ le. j. et iõ vt q̃ hodie nõ hẽat locũ illõ apũ si filius ḡ heres. d. glo. i. d. l. i. et ias. vbi. s. i. vj. not. ✝ et p coactionẽ pdit eos p̃legata nisi essẽt sibi relicta sub ꝺditiõe si heres nõ erit. tex. cẽ et ibi bar. j. l. ita ti. ff. si p̃ceptis. ff. ad treb. quẽ tex. itelligas ꝺ p̃legatis q̃ pderet repudiãdo. ita Bar. ibi vbi ĩct notari i. d. l. q̃ filiab⁹. d. ff. cũ. l. seq. et d. l. filio pf i qb⁹ canet q̃ hẽret p̃legata et si repudiaret (dixi) sic solvit bar. oppiñ q̃ facit dictoz̃ iurium ꝺ. d. ff. si p̃ceptis. ibi. b ¶Porrata.) Inquantũ hic dicit ✝ q̃ meliozatus tenetur soluere pro rata debita

a mejoria. con tanto que seã primero pagadas las deudas del defuncto et sacadas por rata[b] de la dicha mejoria las que al tiempo ꝺ la partija pareſcierẽ: et por las otras q̃ despues pareſcierẽ sean obligados los tales mejorados a las pagar por rata dela dicha mejoria

defuncti de meliozatione. videtur discoz
dare a iure cõi legis prime. C. si certũ. pe
ta. vbi onera hereditaria inter heredes
pro hereditarijs portionibus diuiduntur
etiam si plegatis sit inequalitas cũ sit ex=
plozati iuris
hereditaria
onera ad he
redes scrip=
tos p portio
nib⁹ heredi
tarijs nõ pro
modo emo=
lumẽti pine
re. verba sũt
illius. l. Mec
obstabit dicere q in. d. l. j. non repudiauit
hereditatẽ plegatarius. q de cã ei⁹ dispo
sitio procedit. Sed hic pro rata soluet de
bita quia hereditatez repudiauit. Ad hoc
respõ. q nec ibi nec hic ponit talis rõ. nã
in. o. l. j. non dicitur quia acceptauit. quo
ad debita non est curandũ plelegati. nec
ista l. dicit quia repudiauit soluat pro ra
ta debita meliozatione. Confirmo, si dici
mus q in. d. l. j. heres z plelegatarius ad
iuuat coheredem ad debita soluẽda pro
portione hereditaria quia acceptauit he
reditatẽ. ergo sequitur q hereditate repu
diata non teneri ad soluendũ aliquã par
tem debiti. nam cessat dicta ratio z potuit
ꝯtius repudiare hereditatẽ z acceptare p
legatũ. dictus iurib⁹ in pn. alle. z hac. l. q̃ se
quentia non admittit z negatur vt hic.

como si fuessen he=
rederos en la di=
cha mejoria de ter=
cio z quinto. Lo
qual mandamos

c ¶Oza la dicha memoaa sea en cosa
cierta o en cierta pte de sus bienes.) ¶Ver
ba ista pñt itelligi q̃ sine sit meliozatio fac
ta p viaz quote tertij vel quinti z testatoz
assignaut rem certam quod potuit. vt in
ll. xvij. z. xviij. vbi dixi. s. Scõo possunt
intelligi de meliozatõe facta in certa re.
† que quidẽ meliozatio hodie valet de iu
re huius volu. dictis. ll. z hic. z etiam de
iure cõi per doctrinã Bal. z aliozũ ỗ qua
dixi in. l. prox. super verbo señalado. Et
quãdo certa pars bonozũ legatur, seu q̃s
in ea meliozatur. Probantq̃ predic. ver
ba q si testatoz dixerit. meliozo talẽ filiuz
meũ in tali fundo. q̃ lz estimatio fundi sit
parua z minoz nõ solũ tertio sed quinto
q̃ sunt soluenda debita testatozis pro ra=
ta estimationis fundi. qõ videt nõ admit
tendũ. probat. bona cũ dicuntur deduc
to cre alieno. l. subsignatum. ℌ. bona. ff.
de verbo. signi. notat Bar. in. l. si quis ser
uum. ℌ. si. de lega. ij. sed deducto cre alie=
no. ex bonis q̃ꝝ̃ põt testatoz relinq̃re
cuilibet ca=
paci quintuz
l. ix. iij. v. lib.
iij. fozo. ll. l.
vij. z. viij. ℌ.
z sic videtur
nõ deberi so
lutionem re
spectu q̃nti
pro. d. rata,
cuius contra
rium hic videtur statutum. Igitur mi=
nus bene. vel vt melius dicam hec. l. coz=
rigat. Respon. q̃ cum prius deducatur
es alienum. tam tunc fit solutio debito=
rum defuncti pro rata dicti quinti patet,
z ita infertur ex argumento z eius res=
ponso. q̃ etiam de iure communi proba=
tur quod hic cauetur. Vel dicatis etiam
q̃ hic fuit relicta res comprehendens ter
tium z quintũ. Probatur ibi. como si fu=
essen herederos en la dicha mejoria de
tercio z quinto. iuncta hac parte ibi. en co
sa cierta. z sic fuit hic meliozatio in specie
aut in certa parte bonozũ tertiũ cõiunẽte
z quintum. et ideo videtur. q̃ caute loqua
tur ultra. l. nam in eius principio dixit. qõ
filius meliozatus in tertio aut quinto po
terit hereditatem repudiare z acceptare
meliozationem. Postea tamen quãdo lo
quitur qõ pro rata meliozationis tenea=
tur meliozatus non locuta fuit de solo qñ
to sed de tertio z quinto. ideoq̃ non so=
lum non sufficiet meliozatio quinti. quod
tenendum videtur sed nec meliozatio so
la tertij. et hoc per copulatiuam inter ver
ba tertij z quinti posita. cui⁹ natura vtriq̃
est parendum. l. si heredi plures. de con=
di. insti. Contrariũ vult presens. l. in pn.
vbi meliozatus in tertio aut quinto q̃=
uis se abstinet ab hereditate soluet de=
bita defuncti pro rata meliozationis.
Nec potest dari solutio quod princi=
pium dictum intelligatur in meliozatio=
ne facta in certa parte bonozum. hic finis
in certa re: quia dictus finis vtrumq̃ cõ=
prehendit. vt vidistis ex littera huius. l.

quam obrem saluo meliozi iudicio dice=
rem, q̃ ad hoc vt meliozatus teneatur p
rata meliozationis ad dicta debita suffi=
ciat meliozatio tertij. cum tertium respe=
ctu extraneozum sit legitima filiozum. d.
l. ix. titu. v. lib. iij. fozo. ll. cum sim. in qua
meliozatione tertij habeatur tanq̃ heres
vt hic. Et per consequens licet prelega=
tarij teneantur ad debita hereditaria pro
rata sicut heredes vt hic. non sunt here=
des quia dictio sicut assimilat. et simile nõ
est idem z si idem essent heredes z prele
gatarij non diuerso nuncuparentur no=
mine. l. si idem. C. de codi. † Confirmo
talis meliozatio defertur titulo singula=
ri. d. l. si quis seruum. ℌ. fi. cum. l. seq. de le
ga. ij. Dida. de Segu. d. volu. folio. viij.
col. iij. Ex quo infertur † q̃ prelegatum
non est legitima nec pars legitime. quia
si esset legitima aut eius pars non utulo
singulari deferri poterat. vt late dixi de
legitima que titulo institutiõis non quo=
quo relicti titulo relinquenda est filio. in
l. iij. in. vj. q. supza. Confirmo per. l. xvj.
supza vbi hec probatur illatio. z per ean
dem. l. ibi in fine dixi. Et ita videtur aliud
esse in meliozatione quinti. dixi. Mimis
tamen obstat nostra. l. in predictis ver=
bis dicentibus. Como si fuessen herede=
ros en la dicha mejoria de tercio z quin=
to. Maxime cuz in eius principio loqua
tur de meliozatione tertij aut quinti (di=
xi) et sic per disiunctiuam ad cuius veri=
tatem sufficit alteram partem esse veram
d. l. si heredi plures. que non obstat huic
que in dicto principio loquitur per. d. dis
iunctiuam. dixi. † Et quia quandoq̃ licet
copulatiua interueniat vt hic. ibi de ter=
tio z quinto non requiritur vtriusq̃ con
cursus. vt late per Bar. in. l. si is qui du=
centa. ℌ. vtrum. de reb. dubijs. et per scri=
bentes in. l. gallus. ℌ. quidam recte. de li=
be. z posthu. z in. d. l. si heredi. Et pro ma
teria istius finalis partis huius. l. scien=
dum est. † q̃ si dono quintam partem p=
prietatis possessionum mearum. perinde
est ac si dicerem: dono quintam partẽ bo
norum meorum. ita Dida. de Seg. infert
per ea que ibi dixerat. in. d. volu. folio
lxxvij. col. j. pro quo etiam facit. † q̃ tan
tum est dicere proprietas possessionis
quantum dominium rei. Bar. z Joa. de
Pla. notant per tex. ibi in. l. locozum de
omni agro deser. lib. xj. vbi allegant tex.
in. l. cum satis. de agrico. z censi. co. libro
quod est vtile pro statutis dicentibus. q̃
domini possessionis possint talia facere.
Nam non refertur solũ ad dominos pos
sidentes sed ad dominos rei secundum
eos in. d. l. locozum. Ex quo etiam infer=
ri potest. † q̃ si pater ita dicat. filium meũ 13
Joannem meliozo in tertia z quinta par
te proprietatis possessionum mearum vt
in tertia tantum. aut in quinta solum. qõ
perinde sit talis filius meliozatus ac si di=
xisset in tertia z quinta, tertia tantum.
aut quinta solum. bonozum suozum. Di
da. de Segu. in. d. folio. lxxvij. in. d. j. col.
pro quo etiam facit quod dicitur secun=
dum communem vsum loquendi. Titius
habet tot possessiones † secundum quem 14
communem vsum loquendi tale nomen
possessiões accipitur pro proprietate. † q 15
communis vsus loquendi preferri de=
bet proprie rei significationi. l. labeo de
suppel. leg. l. libozum. ℌ. quod tamen cas
sius. de lega. iij. l. cum delationis. ℌ. ast
nam. de fundo instruc. Confirmo. q̃ glo.
in. l. ij. in pnn. super verbo non quia pa=
pirius. z ibi Bal. ff. de origi. iuris. notan=
tes pro rusticis colonis qui dicunt iste cã
pus meus est. quia colunt ipsum. tamen
improprie loquuntur. Bal. vbi supza ad
quod facit quod dicit Bar. in. l. vxorem
ℌ. legauerat de lega. iij. vbi ait. † q̃ si ru= 16
sticus vendit possessiones suas. an videa
tur vendere pecuniam z alia mobilia. et
respondens dicit. q̃ videtur non vende
re pecuniam nec nomina debitozum. ta
men dicit. q̃ vltra montes fuit determina
tum contrarium: quia res mobiles possi=
dentur sicut immobiles: ita q̃ datur inter
dictum vtrobi. l. vna. vtrobi. z notat. Ly
in. l. j. C. vti possidetis. Bar. in. l. j. in pn.
in. j. col. ff. de acqui. posse. Tamen. Pet. z
oẽs doc. dicunt (secundũ Bar. in. d. ℌ. le
gauerat i fi.) q̃ ỗbem⁹ ispicere ꝙ suetudinẽ
loquẽdi q̃ ẽ vt itelligam⁹ ỗ imobilib⁹ tm̃ 17
q̃ ꝙ suetudo loquẽdi pualet. vt i. d. l. labeo
cũ ꝓcoz. ℌ. alleg. ad idẽ facit. qõ inq̃t bal.
post alios in. l. fi. C. de cõpensa. vbi in fi.
col. dic̃. † vtrũ q̃ legat possessiões videat
legare mobilia z ỗterminat q̃ recurrẽdũ
est ad ꝙ suetũ finẽ loquẽdi. alle. d. l. libroꝝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

d.Ĥ.quod tamen cassius.de lega.iij.Sed
ista consuetudo est facti.t ideo adhuc re
manet questio si non constat de consue
tudine.t est dicēdū q̄ significatione ver
borum includuntur mobilia.allegat.d.l.
vxorem.d.Ĥ.legauerat.nisi essent alienа
tioni parata: vt sunt merces negociatorū
quas habent venditionis causa.vt.l. ge
18 nerali.Ĥ.vxori.ff.de vsufr.lega.† et idem
videtur in pecunia vt non includatur in
le gato possessionum. quia semper vide
tur alienationi parata.vt dicit tex.in.d.Ĥ.
legauerat.quem ad hoc dicit notabilem
Bal.in.d.l.fi.in fi.C.de compes. quod in
tellige quādo pecunia erat reposita ad tē
pus secus si perpetuo.glo.est et ibi Bar.
in.d.Ĥ. legauerat.pro qua glo.t Bar.
sunt iura in.l.si chorus.Ĥ.j.l.si fundus.de
lega.iij.† Et aduerte q̄ si quis donet oēs
19 possessiones suas.non continentur mo
bilia nec se mouentia ex cōi vsu loquēdi.
Ly.in.d.l.fi.C.de cōpens.refert t sequit̄
Bal.in.l.j.in.j.lec.ō statu.homi. idē tenet
Bar.i.d.Ĥ.legauerat in fi.dicēs. q̄ Pet.
t oēs doc.dicūt q̄ debemus inspicere cō
suetudinem loquendi que est vt intelliga
mus de immobilibus tantum.que cōsue
tudo loquendi p̄ualet.allegat.d.l. cum
de lanioris. in.d.Ĥ.asinam.qō dixit Bar.
in.d.Ĥ.legauerat.in.q.rusticus vēdit pos
sessiones suas.an videatur vēdere pecu
niam t alia mobilia,quam.q.t predictaz
eius decissionem retuleram supra.† Et
20 per consequens appellatione possessio
num intelligūtur res immobiles: quia
res mobiles penes vsuz cōmunē loquen
di non capiuntur pro possessionibus. di
xi in proximioribus vt vidistis allegan
do predictos dominos.vltra quos idem
tenēt. Ray.in.l.filij.Ĥ.fi. ad munic. Alex.
t Jas.in.d.l.j. in prin.ff. de acqui. posse.
vbi Jas.in.viij.col.ait q̄ veritas est hoc.
Idem q̄ tenet Dida.de Segu. d. volu.
folio.xcj.col.j.† In materia dico q̄ est
21 vtile repudiare hereditatē t acceptare
prelegata quando hereditas est implici
ta oneribus t debitis.et filius institutus
t prelegatarius vellet euitare lites quas
boni viri execrantur.de vtroq̄ sunt iura
in.l.apud celsum.Ĥ.si quis ex vncia.ff. de
doli.mali except.t in.l.item si res.Ĥ. fi. ff.
de alie.iud.mu.causa.fac. legatum vero
affert merū lucrū.Hereditas interdū dā
nosa est.l.si hereditatē.ff.mādati.ita Jas.
in.l.filio pf.in.j.not.de lega.j.t Dida.ō
segu.d.vol.fol.vj.col.iiij.† Dico ēt q̄ stā 22
te statuto q̄ ex bānit⁹ nō possit reuerti ad
ciuitatē infra decē annos.nisi habueri pa
cem ab heredibus occisi.q̄ si filius isti⁹ oc
cisi abstinuit se ab hereditate p̄na. q̄ ti
ōbeat ab illo pax haberi. ḳa nō ē dubiū.
q̄ est fauor filij.q̄ occisor p̄is eius possit
vel nō possit reuertere ex volūtatē filij.vt
insti.de ac.Ĥ.p̄terea.† Et facere pacē de 23
illa offensa,seu ō illa iniuria nō est ḳd he
reditariū sed extra hereditatē.l. p here
de.Ĥ.fi.ff.ō acq̄.here.l.pen.ff.ō sepul.vio.
qō vltimū dicit Bar.in.l.dāni.Ĥ. sabini.i
j.col.de dāno.infec.vbi ad hoc allegat in
argu.d.l.pen.t.d.Ĥ.fi.d.l.p herede. vn
de cū nō sit ḳd hereditariū t sit fauor filij
cōcludit̄ q̄ exīstētia sui heredis remanet
t sic pōt facere pacē tāq̄ suus heres insti
tutus in testō.ita Bar.in.l.si filius q̄ p̄i.in
fi.q.de vulga.t pupi.quē ibi sequūt bal.
Jmol.t cōiter moderni.excepto Aret. q̄
solus ibi tenuit cōtrariū. hāc decisionem
Bar.etiā tanq̄ cōem refert t sequit̄ Jas.
in.l.cum filio fa.in.xvj.col.de lega.j.t in
d.l.p̄o herede in.d.Ĥ.fi. vbi etiam ait q̄
ex.d.decissione Bar.in.d.l.si filius q̄ pa
tri.ipse Bar.vult t communiter doc.ibi.
† q̄ facere talem pacem possit fieri citra 24
ius,t nomen heredis cum possit fieri per
filium qui se abstinuit. ergo non inducit
gestionem p̄o herede.per regulam in
ris consulti traditam in.d.l.p̄o herede
Ĥ.papinianus in fi.t sic pōderem⁹ eos in
d.l.si filius qui patri.velle.q̄ etiam si sta
tutum faceret mentionem de heredibus
sufficeret pacem haberi a filio qui se ab
stinuit.t sic est heres tantum nomine so
lo:t ita etiam tunc faciendo pacem non
dicitur filius gerere p̄o herede.sic pon
derauerat Saly.in.l.eum qui bonis.C.ō
sepul.vio.t Alex.ante Jas.in.d.l.p he
rede.in.d.Ĥ.fi.cuius cōtrarium in hoc te
neat.Alb. de Ros. in.d.Ĥ.fi. Odofre. et
Lyn.in.l.(de qua per Jaso.in.d.Ĥ.fina.)
Albe. t Ange. in.d.l. penul.ff. de se
pul. vio. qui volunt in ista questione
estimandum esse qualiter verba sta
tuti loquantur. aut enim faciunt men
tionem heredis aut filij. Nam si sta

tutum loqueretur p̄ verbum heredis:
tunc filius faciendo pacem dicerentur ef
fici heres. Ita Jas. refert in.d.Ĥ. fi. vbi
subdit. aduertamus vltra scribentes: q̄
etiam in contrarium facit fortiter quedā
ratio assignata per Bar. in.l.iiij.Ĥ.cato.
in vlti.col.de verbo. obli. vbi dicit q̄ si
bene consideremus verba t mentem dic
ti statuti: statutum voluit fieri pacem ab
eo qui representat personam defuncti in
solidum:sed filius qui se abstinuit non re
presentat: sed ille qui successit in hereditа
tate:t sic vult Bar. in dicta ratione to
tum contrarium eius quod tenuit. in.d.
l. si filius qui patri: q̄ facere talem pa
cem non possit fieri citra ius t nomē he
redis t consequenter quod filius facien
do pacem t p̄o illa capiendo pecuniam
dicatur se gerere p̄ herede: t credit Jas.
25 vbi supra.s.in.d.Ĥ.fi.hoc vltimum esse ve
rius. † Dico etiam in materia: q̄ filius
suus postquam semel adiuit: vel se immi
scuit hereditati p̄is non potest amplius
respuere: iura sunt in.l. suus heres: et in
l. sicut maior. C. de repudianda here. t
in dictis iurib⁹ p̄ illa notāt doc. quos ibi
videatis: maxime Bart. t Jas. et. l. xviij.
i ℞sic.e otrosi dezimos: titu. vj. parti. vj.
26 † Et regulariter qui semel repudiauit he
reditatem non potest amplius adire. d.
l.sicut maior. in prin. quam ad hoc alle
gat Bal. et Jaso. in.l.fi. eo titu. Ad idez
est tex. in. d.l. xviij. ℞si. otrosi dezimos.
vbi ponitur quedam fallentia ad istaz re
gulam que etiam fallit in casu dicte. l. fi.
cuius dispositio ampliatur duobus mo
dis:et limitatur decem vt per Jas. ibi. et
27 in hoc puncto sitis memores. d. l. fi. et
l. fi. titu. t parti. supradictis. † Quero
vtrum filius institutus possit acceptare le
gitimam tantum: t residuum hereditatis
repudiare: dicendum est q̄ non: quia le
gitima debetur iure hereditario et titulo
institutionis.l.inter cetera. de libe t post
hu. Ĥ. aliud quoq̄ capitulum in auct. vt
vt cum de appel. cogno. cola. viij. et de
hereditate non potest quis habere par
tem quin habeat totum quod sibi defer
tur: vt in.l.j. et.ij. ff. de acqui. here. vnde
acceptādo legitimam intelligitur totam
hereditatem acceptare: ita tenet Bar. in
l. gerit.in.vj.col.versi.sed quero quid.co.
titu.Ly. Bal. et alij in.l. heres instituta.
C. de impub. t alios substi. Ang. de arc.
in.Ĥ.fi. insti. de here. quali. t diffe. Aret.
i cōsi. cix.icip.lōga ē ista cōsultatio.i.xiij.
col. Pau. de cas. Alex. t Jas. i. d.l.j. de
acq̄.here. † Immo q̄ si filius institutus di 28
cat: repudio hereditatē salua legitima: re
pudiatio nihil valet t totā habebit. Ly. t
Bal. t alij.i.d.l.heres instituta: sequit̄ sim
pliciter. Alex. in. l. quia poterat in fi. ff.
ad trebe. et in consi. vltimo incip. peric
ctis verbis legitimationis. in. v. volu. et
Jas. in. d.l. j. in. ij. col. refert et sequitur.
† Quid de legato: an possit p̄o parte ac 29
ceptare legatarius: et p̄o parte repudia
re: iura sunt in. l. legatarius. de lega. j. in
ll. iiij. et. v. de lega. ij. et. l. si cui res. eo ti
tu. que dicunt q̄ non. ratio est: quia cum
voluntas testatoris sit vnica non potest
p̄o parte acceptari: p̄o parte non. l. cum
qui. Ĥ. p̄o parte. ff. de his quib. vt indig.
l. quidam elogio. C. de iure delib. Facit
quod habetur in. d.l. j. ff. de acqui. here.
nam absurdum videtur licere eidez par
tum comprobare iudicium defuncti: par
tum euertere. verba sunt. l. nam absur
dum. ff. de verbo. lib. Sed heredes le
gatarij bene possunt vnus acceptare par
tem suam: alter repudiare: tex. est in. d. l.
legatarius. versic. heredes. ex quo corol
larie sequitur † q̄ plus concedatur here 30
dibus q̄ defuncto: sicut in. l. si aliena. Ĥ.
scenola. ff. de vsucap. l. fi. que est singu
laris. secundum Bar. ibi. C. de euic. cu
ius casus non est alibi. Bar. et Bal. ibi.
vbi Bar. etiam dicit: q̄ rationem illius. l.
inuestiges per te cuius tex. est valde not.
secundum Jas. in. d.l. legatarius. in secū
do not. de lega. j. in qua. l. ratio diuersi
tatis est: q̄ in legatario obligatio est vni
ca: ideo non potest eā scindere acceptan
do p̄o parte. d. ll. iij. t. v. de lega. ij. Sed
inter heredes legatarij diuisa est ipso iu
re per. l. xij. tabu. l. p̄o hereditarijs. C.
de heredi. ac. l. j. C. si certum pet. † ideo
heres qui partem suam repudiat dicitur 31
totum ius suum repudiare non autem di
uidere. Hinc est q̄ si heres legatarij vel
let partē partis sue repudiare t alterā re
tinere nō posset. d. l. iiij. cum simi. cū qui
bus concordat. l. xxxvj. (quam videatis)
titu. ix. parti. vj. In predictorum propo

Universidad de Deusto
Biblioteca

sito querit Bar. in.d.l.j. in fi.col.ff.de acq̃ hered. de notabli. q. † Quidam habens magnum cumulum pecuniarum ante se dixit dono tibi totam istam pecuniã: tu accepisti partem:postea te penitet ꝛ dicis q̃ acceptando partem videris totũ acceptare ꝛ sic vis petere totum:ille autem ex aduerso inquit:q̃ non potuisti ꝓ parte acceptare:et ideo vulta te repetere q̃ accepisti:queritur quid iuris: ꝛ videtur q̃ agnoscendo partem dicatur agnouisse totum:quia legatum est donatio'quedam.l.legatum.de lega.ij.sed acceptando partem legati dicitur totum acceptasse. Dicunt docto. maxime Jas. per glo. ibi in.d.l.j. in fi. col. in princi. Contrarium determinat Bar. q̃ valeat in parte acceptata:per l.j.§.si stipulanti.de verbo.obli. ꝛ arg.l.sancimus. C. de dona. Non obstat quod dictum est de legato: quia legatum suam habet perfectionem: etiam antequam acceptetur cum sit dispositio perfecta ab ipso testatore:ꝛ eo mortuo quesitum est legatario dominiuꝫ vel saltem obligatio:ideo non potest ꝓ parte diuidi ꝛ sic ꝓ pte acceptari ꝛ pro parte repudiari.l.an pars.ff.pro derelicto: sed donatio est contractus qui non perficitur ante consensum duorum:ꝛ ideo dum erat in fieri potuit diuidi ꝛ pro parte perfici secundum Bar.in.d.l.j. cuius decisionem sequuntur ibi Bal.ꝛ alij: vbi etiã dicit Baldus. q̃ista responsio Bartuli est subtilis ꝛ not. que decisio confirmatur secũdũ Aret.in.d.l.j.quia ille qui donauit totam summam fuit presens in acceptatione partis ꝛ non contradixit: ideo videtur tacite renouata donatio in parte acceptata ex voluntate donatarij ꝛ ex presentia ꝛ patientia donatoris:qui si voluit donare illud quod est plus:fortꝫ id quod est minus.l.cum furti.ff. de in litem iur. ꝛ argu.l.nec in ea.§.j.ff. ꝺ adulte. refert ꝛ sequitur Jas.in. d. l. j. in vlti. col.
33 † Ex quibus infero q̃ si pater donaret vel meliorare filium inter vinos in tertia aut quinta parte bonorum: q̃ poterit filius tempore donationis vel meliorationis acceptare.ꝺ. donationem aut meliorationem ꝓ parte presente donatore vel meliorante: qui si statim non contradixerit: valebit.ꝺ. donatio seu meliora-
ratio ꝓ parte acceptata: et non poterit postea donatarius aut melioratus petere totam donationem vel meliorationeꝫ dicens q̃ acceptando dictam partem videtur totam donationem aut meliorationem acceptare: nec donans vel meliorans poterit reuocare.ꝺ. donationẽ aut meliorationem ꝓ parte acceptata: dicens q̃ donatarius vel melioratus nõ potuit acceptare ꝓ parte dictam donationem aut meliorationem: ꝛ q̃ ex hoc solo reuocat:licet per penitentiam reseruationẽ de reuocando vel ingratitudinis causam reuocare possit: iuxta legem.xv. supra. Sciendum est hic † quo remedio 34
melioratus ad consequendam meliorationẽ de qua hic vti possit: distingue. aut filius melioratus acceptauit partem hereditatis in qua fuit institutus ꝛ meliorationem: ꝛ in hoc casu filius in dicta melioratione cum sit prelegatum habet actionem familie hercis. contra fratres coheredes d.l. qui filiabus in.d.§. fi. de lega. j. ꝛ.l. si ita legatum.ff. fami.hercis. Aut possumus dicere q̃ cum dicta melioratio tertij sit legitima filiorũ respectu extraneorum.l.ix.titu.v.lib.iij.foꝛo.ll.cum simi. et dixi q̃ filius meliꝛatus ꝓ.ꝺ. meliꝛatione tertij habet petitionem hereditatis que ꝓ legitima competit secundũ Bal. in repe.l. pater filium.in.vj.col.in fi.versic. queritur vtrum accrescat.ff. de inoffi. testã.in.l. si quis in suo.i.j.col.versi. quero. C.de inoffi. testã. in. l. si quis filium. in.ij.cõl. versic.tertio quia secũdũ alios eo titu.ꝛ in.l. non est.C.fami. hercis. aut filius meliꝛatus non acceptauit hereditatem:quod facere potest per.ꝺ.§.fi.ꝺ.l. qui filiabus.ꝺ.l.ij. titu.ix. parti. vj. ꝛ hãc l. ꝛ isto casu dictus filius meliꝛatus consequetur dictam meliorationem seu prelegatum quod conuersum est in legatum propter repudiationẽ per notata in.ꝺ.§. fi.per conditionem ex.l.ꝺ.l.ix.titu. v.lib. iij.foꝛo.ll.ꝛ per.l.vnum ex familia.§. sed ꝛ si fundum.de lega.ij.ꝛ per glo.in.l. papinianus.§. si conditioni.de inoffi. testã. ꝛ in auc. presbyteros.de epis.ꝛ cleri. Nec obstat q̃ ista meliꝛatio fuit relicta in testã. propter quod videbatur competere actionẽ ex testã. per. l. debitoꝛ de lega.ij. quia ad illam respondere possumus:q̃ li-

cet aliquid relinquatur in testõ. si tamen per.l. confirmetur:illud per conditionemꝫ ex lege petitur: determinatio est Bal. in l.j.in vlti.col. versi. ꝛ idem dico. C. si qs omissa. causa tes. ꝛ in. l. dotis. C. de iure do. Istam decisionem Baldi sequuntur Pet.de an.in.c.j. versi. vltertus q̃ro. Jas. Joan.de ana.in.c.ij.de ẽlic. pue. Alex.in l.j.in.xiiij.col.de lega.j. ꝛ de consti. in. l. eam quam.in pen.col.de fideico. ꝛ in. l. j.in.ij.col.versi.quinto limita.communia
35 ẽ lega.vbi dicunt doc. † q̃ si statuto cauetur q̃ legata debeantur hereditate nõ adita:q̃ licet talia legata fuerint in testõ relicta:tamen quia per.l. conseruantur agetur conditione ex lege. Ita igitur videt in proposito dicendum: q̃ licet dicta meliꝛatio relinquatur filio a patre in testõ: quia tamen illa confirmatur per. ꝺ.l. regiam sine qua non valeret: q̃ agatur ad dictam meliorationem conditione ex.l. Sed certe possit adhuc teneri q̃ isto casu secũdo.ſ.quãdo filius repudiauit partem hereditatis ꝛ consequitur p̃legatum ꝛ meliorationem q̃ ad eam consequendam habeat actionem ex testõ. quod patet:quia portione hereditatis repudiata iam illa desinit esse meliꝛatio ꝛ prelegatum ꝛ conuertitur in legatum: vt notatur in.ꝺ.l.qui filiabus in fi. ꝛ sic iam non habet dictum legatum ex dispositione dicte l. regie que loquitur in prelegato: immo hẽt ex dispositione testamenti ꝓpter suã repudiationem ꝛ acceptationem meliorationis que iam per repudiationem hereditatis desinit esse meliꝛatio ꝛ prelegatum ꝛ conuertitur in legatum. dixi. que notate:quia secundum Dyda.de segu.in d.vol.folio.Fo.col.ij.sunt bona ad sciendum qua via filius meliꝛatus agat quando vtrumq̃ acceptauit.ſ.hereditatẽ ꝛ meliorationem:et quando vnum tantũ consequitur.ſ.meliorationem repudiata hereditate. Et non tradatis oblioni(secũdum eundem Dida.ꝺ seg.in.d.ij.col.)illud.dictum Bal.in.d.l.j.C.si quis omissa causa.testa.ꝛ in.d.l. dotis ad intellectum. l.j. titu. ij. lib.v. ordi. que dicit q̃ hodie etiam debentur legata licet non adeatur hereditas:quo casu legatarij nõ habent actionem ex testõ:sed conditionem ex illa.l.puma.quod est notandum teste ipso Dida. de segu.in.d.ij.col. super quo videatis Alex.in.d.l.j.de lega.j.vbi disputat veritatem illius dicti Baldi in. d. l. j. C. si quis omissa causa testamẽti'secundũ Jas.in.d.l.j.in.d.xvsic.quinto limita cõia de lega. de quo etiam videte eundez Jaso.in.d.l.j.in.xvj.col. ꝛ que dixi.i.l.j. in q.xvij.xvsi.Hinc est q̃ quando testoꝛ vsq̃ exclusiue ad versi. quare enim si hereditas. ꝛ in questione.xviij. in versi. que legata non actione ex testõ.

¶Sequitur recapitulatio legis.xx.

1 Lex ista corrigit.l. pactuꝫ quod do tali instrumento.C.de pac.
2 ¶Ex presens vult:q̃ si pactuꝫ de quo hic seu promissio fieret i vltima a voluntate aut per donationem causa mortis:q̃ ascendens pactum istud vel promissionem obseruare non tenebitur.
5 ¶Pactum per quod renunciatur successioni viuẽtis de iure ciuili non valet:etiã si iuretur.
¶Pacto quidquid potest fieri iuramento vallato potest fieri per statutum. 4
¶Alimenta solum proprie veniunt ꝺ iure nature. 5
¶Pactum de succedendo nõ valet: nec validatur iuramento etiam de iure canonico. 6
¶Pactum de succedendo an consuetudine possit validari. 7
¶Creditoꝛ liberat tutoꝛem vel alium debitoꝛem suum sub conditione expressa 8

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.xx.

si cum instituerit heredem: nunquid liberatio valeat.

9 ¶Conuentio facta super futura successione viuentis valet: consentiente illo de cuius hereditate agitur.

10 ¶Pactum de hereditate eius quem credebam mortuum cuz in veritate viueret non valet.

11 ¶Actio oritur hodie ex nudo pacto.

12 ¶Pollicitationis simplicis de iure cõi z etiam istius regni agi non potest.

13 ¶Pollicitatio si est solennis quia vestita coherentia cõtractus: ista obligat: z est sufficiens ad agendum.

14 ¶Pollicitationis simplicis agi potest in causis pijs z in dote.

15 ¶Pater quamuis sit prohibitus meliorare aliquem ex filijs aut nepotib⁹ vt hic illum filium vel nepotem iñ cuius fauorem facta est prohibitio meliorare poterit.

16 ¶Prohibitus alienare potest in consortem alienare.

17 ¶Prohibitus alienare nisi in legitimũ: videtur tacite rogatus restituere z relinquere legitimo.

18 ¶Pactum fauorabilem nõ põt retorque ri in odium illius cui conceditur.

19 ¶Pater meus si promisit mihi aliquem filiorum aut nepotum non meliorare vt hic: pone q decessi aliquibus filijs relictis: vtrum obitu meo expiret pmissio: taliter q pater meus possit aliquem ex filijs suis vel nepotibus meliorare.

20 ¶Filius cui facta fuit promissio de non meliorãdo: si decessit sine filijs z descẽdentibus legitimis: pater obseruare promissum non tenetur.

21 ¶Ascendentes si promiserunt descẽdentibus meliorare illos per causam onerosam: tenentur implere promissum: quod si non fecerint: transactis diebus vite sue meliorato habetur pro facta.

22 ¶Nec hec tam in prima q̃ in secũda parte est limitanda prout hic.

23 ¶Nec presens in prima parte limitat in meliorationem remuneratoria.

24 ¶Promissio de nõ meliorando quãdo constat q facta fuit ad instantiam vnius filiorum: si contra eam qui promisit facit: z sunt tres aut plures filij vel nepotes pmissoris: meliorato erit nulla quo ad illum solum cui promissio facta fuit.

a ¶Si el padre.) Prima pars huius.l. que dicit: q si pater mater aut aliqs ascẽdentium promisit per contractum inter viuos non meliorare aliquẽ suorum filiorum vel descendentũ z scriptura publice super hoc facta fuit: q̃ in tali casu non possit facere dictã meliorationẽ: quã si fecerit non valeat.† corrigit.l. pactũ quod dotali instrumento C. de pac. vbi in instrumento dotali fuit appositũ pactum: vt si pater vita fungeretur: ex equa portione ea que nubebat cum fratre heres pris sui cẽt. tñ ibi dicit tex. dictũ pactum vllã nõ cõtrahere obligationem quia aufert liberam testandi facultatem. Nec potest dari aliqua congruens solutio inter.l. istam z illã: quoniam si hic fuit pactũ in contractu inter viuos: vt patet ex littera: ita ibi. probatur dum dicit dotali instrumento cum alijs ibi'. z si hic interuenit scriptura publica. z ibi: probatur ad literam hic: z ibi in predictis verbis: dicemoz q̃ nostra.l. loquitur in casu minus dubio q̃z dicta.l. pactum. Probo: videt enim q hic non erat tertius qui decipere et si ascendens veniret contra pactũ meliorando: z disponit pactũ obseruanduz: tamen in.d.l. pactum erat tertius. pbat tex. ibi in predallegatis vbis: et inquantuz dicit: ea que nubebat: z ideo videbatur q in casu illi⁹.l. pactum valere debebat. quod tex. negat.† Ultra vult ista.l. ibi: poz cõtrato entre biuos: q si pactũ de quo hic seu promissio fieret in vltima voluntate aut per donationem causa mortis q ascẽdens pactum istud vel promissionez obseruare non tenebitur: ad quod facit que dixi in.l. xv. Contra hanc primam partẽ presentis l. facit. d. l. xv. in prin. vbi cauetur q meliozatio facta inter viuos possit reuocari regulariter vsq̃ ad mortẽ meliorantis z sic obligatio seu contract⁹ meliorationis tollitur. Hic tamen non tollitur promissio sed promittens illam seruare tenetur: ideo dicite q tam prima q̃ secunda pars huius. l. loquuntur in promissione per contractũ inter viuos per viam matrimonij vel aliam causam onerosaz qõ in parte colligitur ex litera scõe partis: et da magis cõmuniter fit talis promissio ob aliq̃ causam onerosam. Aut aliter z secundo dicatis: q posito q. d. pria pars loquat etiã sine aliqua causa pdictaruz valebit obligatio promissionis: ad quam promittens tenebitur propter equalitatem iter liberos seruandam. l. illud in fi. de collat. z cultã daz inter eos discordiam quã meliorationes excitare solent. arg. l. cum pater. §. dulcissimis. de lega. ij. ibi de donatione vel meliozatione: ideo nimirum si in. d. l. xv. in pn. donans aut meliozans possit reuocare. In materia dico † q pactum per qõ renunciatur successioni viuentis de iure ciuili non valet etiam si iuretur. l. q̃ superstitis. z ibi glo. z Bar. ff. de acqui. here. quod non procedit de iure canonico cui in hoc est standum interueniente iuramẽto: vt in. c. q̃uis. de pac. lib. vj. vel per statutum: † quia quicquid potest fieri p pactum iuramento vallatũ põt fieri per statutum. ita Bal. dat istam regulã in. l. cunctos populos. in. ix. col. vsic. vnde do regulam. de summa trini. quod est not. secũdum eũ ibi: tamen si pñatus successione per statutum sit talis cui alimenta debeantur iure nature. debet habere alimenta: † quia solum alimenta prope veniunt de iure nature. Bal. in. d. l. cunctos. in. viij. col. versi. deinde quero circa statuta per-

1 Si el padre # o la madre o alguno ó los ascẽdientes prometio por contrato entre biuos de no mejorar a alguno ó sus fijos o descendientes. y paso sobre ello escriptura publica: en tal caso no pueda hazer la dicha mejoría de tercio ni de quinto/ e si la hiziere que no vala. y a si mismo mãdamos que si prometio el padre o la madre o alguno de los ascendientes

2 3 3 3 4 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

missiua: vbi subdit: q̃ ita̅ seruat consuetudo maxime in iurisdicionalibus in q̃bus diminsio habet diminuere dignitatē potestatis. † Sed pactum de succedendo nō
6 valet nec validatur iuramento ꝛetiam de iure canonico: vt in.c. non est obligatorium de regu. iur. lib. vj. quia est cōtra bonos mores. l. fi. C. de pac. de quo bene p Bar. in. l. stipulatio hoc modo. de v̄bo. obli. Dixi contra bonos mores: addo etiam canonicos. duplici respectu. p̄mo q̃ inducit votū captāde mortis cōtra. C. ne captāde de concessio. preb. lib. vj. Secundo: quoniā aufert liberā testandi facultatem contra. l. j. de sacrosan. eccle. ita Jas. in. d. l. pactū quod dotali. in prin. Et primus p̄dictus respectus qui ex tali hoc pacto de succedendo: cessat in pacto per quod renunciatur successioni viuētis: de
7 quo pacto dixi supra. † Quero an consuetudine possit validari pactū de succedendo: licet Bal. in. l. cum archimedo ꝛa̅. C. vt in posse lega. teneat q̃ sic: tamē contrarium ꝛ melius tenet ipse in. l. ij. i. ij. col. C. que sit longa consue. Alex. in. d. l. pactum: ꝛ Jas. in. l. de quibus. in. xvij. col. ff.
8 de legi. † Quero creditor liberat tutorē vel aliū debitorem suū sub conditiōe expressa si cum instituerit heredē: nunquid liberatio valeat: passus est subtilis ꝛ pulcher secundū Jas. in. l. cū donationis. C. de transa. vbi per glo. referūtur due opiniones differentes. Primā quarū tenent aliqui: que fuit. G. ꝛ alij secūdā que fuit Pla. quos referūt ibi Jas. ꝛ dicit q̃ teneamus secundā. † Et conuētio facta super
9 futura successione viuentis valet consentiente eo de cuius hereditate agitur. vt in l. fi. C. de pac. ḋa presumpta insidiatio vite cessat: si ille de cuius hereditate tractaꝫ consentit: vt dicit ibi tex. in versi. tūc enī sublata acerbissima spe: ꝛ ibi refert Sali. in. iij. not. q̃ hoc noluit credere regina Apulie: que noluit consentire dño Carolo regi Vngarie. ita Jas. i. d. l. fi. i. vj. not.
10 † Et sicut non valet pactū de hereditate viuentis. d. l. fi. ita non valet pactū de hereditate eius quem credebā mortuū cum in veritate viueret. l. nec nos. C. ō capti. ꝛ postli. reuer. secundū Bal. in. l. j. in. iij. oppo. ꝛ alios moder. C. de pac. Pau. de cas. Alex. ꝛ Jas. in. d. l. fi. de cuius materia videte Jas. in. d. l. fi. vbi ij. j. ꝛ. ij. col. ampliat illā septem modis ꝛ alijs septē limitat. Et propterea dispositio. l. de fideicō missō. C. de transa. ꝓcedit cū ex cōcordia fratrum remoueatur votum captā de mortis per transactionem. Et licet in pacto de non succedendo non sit nec est votū captande mortis. dixi supra. sed lex non illud admittit ea forte ratione quia p̄sumit q̃ pro modica re dimitteret plura ideo requiritur iuramentum ad eius validationem. Bar. in. d. l. stipulatio hoc modo in j. col. vbi allegat ad hoc. c. licet de iure iur. ꝛ. d. c. q̃uis. de pac. lib. vj. Ex quib⁹ predictis duabus solu. quas signanter. d. l. xv. in prin. ꝛ istam. l. in hac p̄ma parte infertur differentia inter illas casuum: non tamen sunt contrarie vt patet ex eis. Differunt tamen: nam in. d. l. xv. iter alia que faciunt meliorationē irrevocabilē est traditio scripture meliorationis coram tabellione: probatur ad literam in ea i versi. o le oniere entregado ante escrinano. Hic solū requiritur fieri scripturā publicā de non meliorando. patet ex: litera. Pro maiorq̃ declaratione istius partis sciendum est † q̃ hodie ex nudo pacto oritur
11 actio: iura sunt in. c. j. de pac. l. j. titu. xj. lib. j. fozo. ll. l. iij. tutu. viij. lib. iij. ozdi. Faciunt. l. x. titu. xj. parti. iij. ꝛ. l. ij. tit. xj. par. v. † Sed ex simplici pollicitatiōe ō iure
12 cōmuni ꝛ etiam istius regni agi non pōtenent Bar. ꝛ Bal. in. l. illud ō sacro sanecle. ꝛ patet ex. l. ista a contrario sensu nisi in causis pijs vl̃ p scriptōres vbi supra. ꝛ per Abb. in. c. cum inter ꝛ vniuersas i fi. col. de elec. vbi dicit q̃ ex pacto nudo de iure ciuili non agitur: al̃ legat. l. iuris gentium. ff. de pac. tamen q̃ de iure canonico vbi interuenisset pactū recurrendum est ad. d. c. j. de pac. Et q̃ ex simplici pollicitatione non agitur de iure ciuili. l. j. ꝛ. ij. ff. de pollici. quod etiā credit ipse Abb. i d. fi. col. de iure canonico: cum pollicitatio differat a pacto: quia pollicitatio est vnius: pactum v̄o duorum. glo. est in clemen. vna. G. nos itaq̃ super verbo pollicitor: de iure iur. pro quo est tex. in. l. iij. in prin. de pollici. Idem tenet Abb. in. d.
13 c. j. ꝛ in. c. cum iuramento de homi. † Si tamen pollicitatio est solēnis quia vestita coherentia contractus ista obligat: ꝛ est sufficiens ad agēdū. Specu. in titu. ō sala. G. ij. in p̄n. ꝛ G. sequitur. v̄si. is quoq̃. ꝛ de instru. edic. v̄si. quādoq̃ v̄o. Bal. in. l. j. C. de dons. p̄mi. Abb. i. d. c. j. casus est hic. ibi. y passo sobre ello escriptura publica.

Circa predicta aduerte: q̃ Abb. i. c. q̃liter. in scō not. ō pac. dicit q̃ tex. ibi: q̃ ois p̄missio ē necessario exequtiōi māda̅da: et subdit pōderem⁹: q̃ ille tex. nō req̃rit q̃ interuenerit stipulatio vl̃ scriptura aut alia solēnitas: ꝛ sic videt q̃ cū v̄bū p̄missio sit multū gñale nedum in pacto q̃ō est duo⁹: sed i pollicitatione q̃ est vnius tantū (dixi) debet h̄e locū ille tex. nam ex significato huius v̄bi promittunt̄ positum ibi: nō req̃ritur q̃ interuenerit pactū sed sufficit nuda p̄missio vnius tātū: pro quo etiā facit tex. i. c. iuramēti. xxij. q. v. vbi dicit q̃ inter simplicē loquelā ꝛ iuramentū deus nō facit differētiā. s. quo ad obligandū promittētē vel iurantē aliq̃d: nā vterq̃ peccat cōtrauenīēdo licet i quātitate reatus sit differētia: q̃a grauius peccat veniēs ꝓtra iuramētū vt notat in. c. fi. ō iure iur. Respō. q̃. d. c. qualiter. ꝛ. c. j. ō dona. intelligant̄ de p̄missione solēni nō de simplici pollicitatiōe: nā si aliter intelligerētur essent contra q̃plurima iura ꝓpria. Ad d. c. iuramenti, respon. q̃ licet q̃ pollicitus est ꝛ nō seruat peccet retrocedēdo: nō tñ cōpellit̄ adimplere p̄missuz: agit tñ penitentiā de mēdacio: sicut is q̃ fidē dedit de contrahēdo mr̄imoniū ꝛ nō cōtrahit: vt
14 habet̄ i. c. p̄terea i p̄mo. cū simi. de spōsa. † Dixi (vt vidistis) q̃ ex simplici pollicitatiōe agi pōt i causis pijs: addo i dote in q̃ sufficit simplex p̄missio vl̃ pollicitatio l. ad exactionē. ꝛ ibi. Bal. C. ō donatis p mi. ꝛ ipse Bal. i rub. ꝛ in. l. j. co tit. loquit̄ ō hoc. † Et q̃nis p̄ sit ꝓhibit⁹ meliorare aliquē ex filijs aut nepotib⁹ vt hic: illū filiū vl̃ nepotē in cui⁹ fauorē facta est ꝓhibitio meliorare poterit: pro quo bene fa

de mejorar a alguno de sus fijos o ō scēdiētes en̄ el dicho tcio e q̃nto por via ō casamiēto o por otra causa onerosa alguna q̃ en tal caso seā obligados a lo cōplir e hazer. e si no lo hizierē que passados los dias de su vida la dicha mejoria o mejoras de tercio e quinto sean auidas por fechas.

cit. l. vna. nō licere habita. metroco. lib. xj et. l. pater filium. G. fundum. de lega. iij. et l. voluntas. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij. C. de fideicō. Idē Bar. in. l. si domus. G. ff. in fi. ō lega. j. ꝛ in. l. si mihi ꝛ ticio de verbo. obli. † vbi 16
dicit q̃ ꝓhibitus alienare pōt in consortē alienare. † Confirmo: 17
prohibitus alienare nisi in legitimū videt tacite rogatus restituere et reliquere legitimo: vt p Bal. i. l. j. i fi. C. ō dona. cā mor. Cōfirmo scō p iura in. l. nulla. ff. de legi. ꝛ. l. q̃ō fa nore. C. eo titu. ꝛ notat Bar p tex. ibi in. l. q̃uis in p̄n. ff. de pig. ac. vbi dicit † q̃ pa 18
ctū fauorabile non pōt retorq̃ri in odiuz illius cui cōceditur. Pro maioriq̃ declaratione hui⁹. l. nō est omittēdū. † q̃ si pa 19
ter mens mihi promisit aliquē filioꝝ aut nepotū nō meliorare vt hic: pone. q̃ decessi aliq̃bus filijs relictis: vtrū obitu meo expiret p̄missio: taliter q̃ pater meus possit aliquē ex filijs suis vel nepotib⁹ meliorare: ꝛ videt q̃ sic: q̃ promissio ō qua supra est p̄sonalis ꝛ extinguitur cum p̄sona cui facta fuit: argu. tex. in. l. si q̃s in cōscribendo. C. de pac. cuius oppositum est tenēdum per tex. in. l. si pactū. ff. de proba. vbi habetur: q̃ si dico promittis mihi: videor etiam prouidere heredi meo. Idem voluit Bal. in. l. j. in vlti col. versic. modo quero. C. per quas perso. nob. acq̃. † Si 20
tamen filius cui facta fuit promissio decessit sine filijs et descendentibus legitimis videtur quod pater obseruare promissum non teneatur: nam promissio nō extenditur ad alias personas q̃ expecificatas eorumq̃ filios. pro quo facit. l. idē in duobus. G. personale. ff. de pac. ō quo per Bar. i. l. si tibi. G. si pact⁹. cū. G. seq. co titu. Bonus est tex. in. l. ꝛ heredi. G. i ibis. ipso titu. vbi sumat Bar. q̃ pactū p̄sonale personam non egreditur: qō intellige hic vt supra in proximioribus.

Ob De mejorar. Scdo dicit. l. † q̃ si aſcē 21

Universidad de Deusto
Biblioteca

dentes promiserunt descendentibus illos meliorare per causam onerosam: q tenentur implere promissum: quod si nō fecerint: transactis diebus vite sue melioratio habetur pro facta (quamuis ius cōmune cōtradicat: cum talis promissio sit contra bonos mores etiam canonicos duplici respectu vt dixi) quia promittentibus lex imposita est vt se debere putēt quod sponte promittunt. l. j. titu. xj. parti. v. et. d. c. j. de dona. Secunda ratio sit: nam si tenentur obseruare promissionez licet non sit tertius: et quamuis non per causam onerosam (si dicere volueritis) vt hic in. j. parte: quam sic videtur me intellexisse in versic. diceremq; q nostra lex ibi quod hic non erat tertius. ꝛc. supra. tamen in passu istius intellectus videte omnimodo que dixi in versic. ideo dicite q tam prima q̄ secunda. ꝛc. ꝛ in versic. sed ex simplici pollicitatione. ꝛc. et in ℣sic. respon. q. d. c. qualiter. ꝛc. supra. et in ℣sic. aduertezq; q hec. l. ꝛc. infra: quanto magis vbi est tertia persona et causa onerosa: vt per viam matrimonij: vt hic in secunda. q tenebūtur promissores precise ad factum: vt colligitur ex distinctione Bar. in. l. stipulationes non diuidūntur in. xvj. col. de verbo obliga. liberarentur tamen si constituunt se possidere nomine illorum quibus promissum fuit meliorandi: cum per tale constitutum vera transferatur possessio. l. quod meo. in pr̄in. cum ibi notatis per glo. ꝛ doc. ff. de acq̄. posse. Et tantum operetur q̄ habeā loco traditiōis quātū ipsa traditio. Bar. q glo. quā dicit notādā ibi in. l. ij. de dote cau. nō nume. de quo late dixi i. l. xv. sup ℣bo: saluo. in ℣si. Et in tantū per tres aut quatuor chartas. Aliter transactis diebꝰ vite promittentis melioratio habeatur pro facta vt hic (dixi) Et faciunt ad. l. istā aliqua alia coꝛ que in. d. l. xv. dixi. † Aduertezq; q hec. l. tam in prima q̄ in secūda parte est limitanda: quando promittens reseruauit in promissione per contractum inter vivos super qua confecta fuit scriptura publica: aut alias forte clarius in scriptura publica pollicitationis per contractum inter vivos facultatez reuocandi promissionem: vel per aliquam causam q secundum leges horuz regnorū donationes pfecte ꝛ iure facte reuocari possunt. d. l. xv. i fi. † Item dicta prima pars limitatur i meliorationē remuneratoria ad quā promissio de non meliorando non se extendit: sed tantum ad volūtariam ꝛ liberalem meliorationem: per ea que late dixi. in. d. l. xv. super verbo si no reseruasse. in versi. Non taceo q licet donatio propter ingratitudinem cū duabus. col. sequen. † Et quando constat q ad instantiam vnius filiorum promissio de non meliorando facta fuit vt in. d. prima parte: si contra eam qui promisit facit ꝛ sunt tres aut plures filij vel nepotes promissoris: melioratio erit nulla quoad illum solum cui promissio facta fuit quia pactum operatur inter ipsos pasciscentes tantum. l. epistola. §. pactum. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij. ff. de pac. Bar. per tex. ibi in. l. ex conuentione. C. eo titu. Bal. post glo. ibi in. l. ij. C. sine censu. vel reli. vbi allegant. d. §. pactum.

¶ Sequit recapitulatio legis. xxj

VErba generalia referenda sunt ad tempus testamenti.

¶ Expressi ꝛ tacit quod ineest idē iudicatur.

¶ Legato fundo si aliquid post testamētum adiectum est: legato cedit.

¶ Augmentum censetur esse illius nature cuius est illa portio cui accrescit.

¶ Principali de ipso quod iuris est: idē est de eius augmento.

¶ Lex ista etiam facit cōtra dispositionē ter. in auct. vnde si parens. in pr̄in. de in offi. testō.

¶ Aharitus eo casu quo de iure dominus rei pertinentis ad vxorem appellatur est improprie: vxor enim proprie domina est.

¶ Aater potest meliorare filium aut nepotem: mater sit in matrimonio aut nō.

¶ Montalnus in. l. fi. super verbo. ō ambos a dos: titu. iij. lib. iij. fozo. ll. dicit q p illaz. l. tollitur dubitatio de qua hic.

¶ Aulier potest habere bona triplicis generis.

¶ Tempus mortis patris attendi debet in legitima filio debita in bonis patris.

¶ Tertium bonorum dicitur legitima filiorum respectu extrancoꝛ quibus relinq̄ non potest.

¶ Valoꝛ bonorum patris tempori mortis eius inspiciendus est in meliorationē tertij: ꝛ non tēpori quo facta fuit.

¶ Lex cum queritur. C. de inoffi. test. limitatur quando pater in vita fecisset immensam donationem: ita q si postea inspicere tur tempus mortis patris: filij parū pro legitima haberent: vnde statuitur q inspiciatur tempus quo dicta immensa donatio facta fuit.

¶ Aeliozatio vtrum iura comprehēdat ꝛ actiones. de quo videatis late hic.

¶ Estimatio nec consideratio debet haberi illius spei: q quis alteri viuenti succedere possit.

¶ Spes succedendi agnato viuenti non est probabilis nec aliquo modo considerāda.

¶ Spes nō dicitur esse probabilis in iure nostro: nisi ius eam faueat.

¶ Obligare bona presentia et futura q̄ mis quis possit: non tamē obligare potest bona viuentis que sperat sibi per successionem deferri.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex.xxj.

Dispositio istius.l.videtur ꝓtra tex. in.l.si ita legatū de auro ꝛ arg.leg. vbi legatū simplr ꝛ indiffinite platū referr ad tēpus testamēti. Scōo videt facere cōtra rationē illius tex.que est ꝓpter nomen possessiuum meū ibi positū.sed i meliorationē vtūtur meliorantes hoc nomine possessiuo dicēdo:meloro talē filiuz meū i tertia ꝛ quinta aut terna vel q̄nta parte meorū bonoꝝ:ꝛ sic attēta.d.l.si ita legatum.ad tēpus meliorationis ꝛ nō mortis respectu haberi debet licet que tpe mortis habet etiam sint sua. Terno videt q̄ faciat cōtra dispositionē. l.fi.§.q̄ indiuisam:ibi Bar.ō lega.ij.† vbi x̄ba generalia sunt referēda ad testamēti tēpus:sed satis x̄bis generalibus vtit meliorans dicēs meliozo vt s exēplificauī: habito respectu ad meliorationē certe rei l.xix.i fi.§. Nec obstat dicere q̄ ratio illi⁹ §.q̄ indiuisam:q̄ fuit x̄bum p̄sentis tpis ibi positū:vt ibi dicūt glo.Dy.et Bar.de ficit hic.igit.ꝛc.quoniā respon.q̄ meliorās vtitur illo x̄bo dicens meliozo vt.s. etiā si non dicat bonoꝝ:nā pinde est dicendo meoꝝ ac si dixisset meoꝝ bonoꝝ. tex.est i.l.nā qō.§.non ois.cū.l.seq.ff.ad trebe.Ad qō vltimū facit † q̄ de exp̄sso ꝛ tacito qō ineſt idē iudicet.l.cū qd.ff.si certū peta.Ad idē facit q̄ expressio cōditionis p cū modū per quē ex necessitate tacite ineſt nihil operat.tex.est ꝛ ibi Bar. ꝛ alij i.l.ij.§ lega.j. Sed ꝓ decisione huius.l.videtur facere tex.i.l.cū fundus. de lega.ij.† vbi si fundo legato aliq̄d post testū adiectū est legato cedit. ꝛ nō ita habet respectus tēpoꝛi legati: qꝛ si haberet qō adiectū est post testū legato nō cederet:tū ad hoc vt ille tex. procedat requrit q̄ notatim fundus legatus sit:ꝛ q̄ augmētū veniat in eadē re legata:ꝛ q̄ augmētū nō possideatur separatim a re legata;que

Mando el padre o la madre por contrato entre bivos o en otra postrimera voluntad hiziere a algūo de sus hijos o descendientes alguna mejoria del tercio de sus bienes/ que la tal mejoria aya cōsideracio alo q̄ sus bienes valieren al tiēpo ō su muerte eno al tiēpo q̄ hizo la dicha mejoria.

tria habētur et litera illius.l.Si ergo meliozatur qs in certa re in qua cōtingit augmētū nō facta differētia veniat facto meliozātis aut ne vt voluit.l.qō in rerū.§.si qs post testū.de lega.j.ꝛ nō possidet augmētū separatim a re legata.vt i.d.l. cū fundus.et i.d.§.si quis post testū. ibi quā fundo ꝛciano ō stinaret: habebitur cōsideratio non tēpoꝛi meliorationis sed mortis nō solū per istā.l. sed etiā de iure cōi per.d.l.cū fundus.Et sicut si res legata augeatur: legatū crescit vt in.d.§.si qs post.in p̄n.si minuatur decrescit:vt ibi in x̄si.q̄ si post.ꝛ.l.si ex toto in p̄n.eo tit. † Augmētuz cēset esse illi⁹ nature cuius est alia pozno cui accrescit. iura sunt i.l.inter socerū.§.cū inter.ff. de pac.dota.l.si cōuenerit in scōa.§.si nuda. ff.de pigno.ac.qui.§.allegatur ad hoc.l. † qō iuris est de ipso p̄ncipali. idē est de ei⁹ augmēto scōm Pau.de cas.ibi.ad idē sunt iura in.l.cū aurū.§.fi.in fi.de auro et arg.lega.l.etiā in fi.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij not. C.de iure.doti.ꝛ in.§.j.ꝛ ibi notabiliter Ang.i auct. de eq̄a.do.cola. vij. Si enī alias fieret meliorato cuius per hanc.l. sit mortis tēpus inspicied̄ū. per.d.l.si ita legatū.ꝛ.d.§. q̄ indiuisam videtur cōtrariū vt dixi. † Ista.l.etiā facit cōtra dispositionem tex.in auct.vnde si parēs.in p̄n. de inoffi.test.vbi dicit Jaſ. per illū tex.sumans cū.q̄ immēsa donatio facta per patrem vni ex filijs per alios filios reuocatur tanq̄ inofficiosa vsq̄ ad eorum legitimam:considerato quantū haberet pater in bonis tpe facte donationis: idē volue rat Bar.in.d.auct.per eius textū in p̄n. licet alio stilo sermonum. Quibus iuribus cōibus attētis dici pōt; q̄ si mulier habens maritū meliorauerit aliquē filiozum in tertio bonoꝝ suoꝝ: q̄ nō deducet tertiū de dote: qꝛ meliozatio intelligit ō bo

Lex.xxj. Fo.cxlij.

nis quē tēpoꝛe meliorationis possidētur a meliorante:sed vxoꝛ non possidet dotē constante matrimonio sed est i dominio maritī.l.si.de colā.do.l.doce ancillā. C. de rei vendi. Et q̄nis dos soluto matrimonio remittitur ad mulierē.l.ij. in p̄n. cum simi.ff.solu.ma.tamen ex ea non extrabetur tertium cum non sit in bonis mulieris tempoꝛi meliorationis facte cōstante matrimonio. Sed licet hoc procederet de iure cōi:aliter est dicendum vt hic in p̄n.ibi. o la madre.cū alijs huius voluminis que loquuntur indistincte sit mater vxorata vel ne tempoꝛi meliorationis ꝛ per consequens ita intelligende videntur.l.de precio.ff.de publi. Preterea iste intellectus etiam de iure cōi militat: † nā eo casu quo maritus de iure domin⁹ rei pertinētis ad vxorem appellatur est impropꝛie:vxoꝛ enim p̄pꝛie domina tex. est in.l.j.§. si vir.ff. ad silla. quem ad hoc notat ibi Bar. et illum dicit not. Dyda. de segu. in tracta. de bonis lucra. consi. mat.inter mari. ꝛ vxo. folio.vj. col.j. ad fi. In quo passu credere breuiter dicēdū: q̄ si mater donat aut meliorat filiū p contractū inter viuos maxime taliter q̄ filius possit de iure habere fructus donationis vel meliorationis cōstante matrimonio matris requritur licētia maritī.l.fi. in fi.ut. xj.lib.j. fozo.ll. cum alijs eiusdem volu. l. liij. infra isto lib. supposito q̄ donare aut meliozare ē cōtrahere.l.si qs emptionis in p̄n.C.de p̄scr.xxx. vel.xl.án.ꝛ p̄ri natur maritus p talē licentiā dictoꝝ fructuum:sine qua per dicta iura dicta donatio vel meliozatio nō valet.tamē valebit q̄.l.si cōstāte.C.de dona.inter vi. et vxo. ꝛ per multa iura huius volu:q̄ dicūt † q̄ mater potest meliorare filium aut nepotem:nec distinguūt mater sit in matrimonio aut nō:ꝛ sic.d.l.fi.i fi.ꝛ.d.l.liij. cū cōcor. limitabuntur per.d.l.si constante(que est not.secundum doc. ibi)ꝛ per istam.l. cū simi. Et licet valeat.d.donatio vel meliꝛatio facta a matre filio etiam constante matrimonio ꝛ sine maritī licētia q̄.d.l.si cōstāte.ꝛ hanc cū concoꝛ.intelligēdo indistincte vt dixi.tū ex hoc maritus in vsufructu nullum patitur p̄iudiciū: sed fructꝰ rei dotalis sunt maritī p̄pter onera matrimonij que sustinet.l.dotis fructꝰ.i p̄n.

l.plerūq̄.versi.si seruꝰ.in fi.ff.de iure do. l.si maritus in fi.ꝛ ibi glo.ff.fami.herciſc.l. ꝓ oneribus.in p̄n.C.de iū.do.ꝛ.l.xxv. tum.xj.par.iij.ꝛ nemo pōt plus iuris trās ferre in aliū q̄ sibi cōpetere dignoscat.l. nemo plus.ff.ō regu.iu. C. nemo pōt.ō regu.iu.lib.vj.Et legās rē videt legare ius qō hēt in re.tex.est i.l.si dom⁹.§.ff.ō lega. j. Sed i bonis paternalib⁹ marit⁹ nō hēt vsufructū: vt p glo.ꝛ doc.i.l.vbi adhuc. C.de iu.do.ꝛ i.l.fi.C.de pac.cōtā sup dote. Bal.i.l.si vxa matre.i fi. C.ō bo.ma. ꝛ vide Bar. distinguētē in.l.pt. in p̄n. ff. ad.l.falci.q̄a.d.bona paraphernalia non sunt in potestate viri si nō sunt ei expresse data ab vxoꝛe.l.hac lege.ꝛ ibi Bar ꝛ bal. C.de pac.cōtā sup do.l.xvij. titu. xj. pti. iij.† Adōtal.i.l.fi.sup verbo de ambos a dos.titu.ij. lib.iij.fozo.ll. dicit q̄ p illā.l. tollit dubitatio:de qua p glo.Bar.ꝛ bal. i.d.l.si vxa mꝛe.ꝛ glo.i.d.l.vbi adhuc.tenētes q̄ fructꝰ paraphernaliū nō seruiebāt viro nisi tātū quoad vsum ꝛ q̄ tenebatur vir restituere heredib⁹ vxoꝛis fructꝰ q̄tenus excedūt vsuz. hodie aūt ad illud nō tenetur p illā.l.fi.scōm cū ibi. Idē dicit l.iij.titu.iij.lib.v.ozdi.q̄.d.l.fi. Ad idē facit.l.iij.eis.titu.lib.ꝛ volu.in x̄si. pero q̄ los frutos. In quo sciēdū est † q̄ mulier hēt patrocinium triplicis generis vt per Bar.i.j.ꝛ ij.lec. Bal.ꝛ alios in.l.maritꝰ. C.ō ꝓcu.domi. Pala.rub.in repe.rub.ꝛ c. per vxas.de dona.inter vi.ꝛ vxo.i rub. col.cccl.xxx. cōsequ. Et forsan.d.l.fi.allegata q̄ Adōtal.ibi ꝛ ipse debēt intelligi de fructib⁹ bonoꝝ paphernaliū q̄ tradidit vxoꝛi marito ne coꝛrigant:s.d.ad quē intellectū facit differētia bonoꝝ extra dotē vxoꝛis qui sunt tradita ab vxoꝛe marito aut non.q̄ differētia ꝓbat clare per Bar. Bal.ꝛ scribētes in.d.l.maritꝰ.dōs. Pala. rub.i.d.col.cccl.xxx.cū seq.ꝛ Dy.de segu. fo.lxvij.col.iij.i quātū dicit q̄ iz bona paraſernalia sint q̄ddā accessoziū ad dotē q̄ hoc nō est ex nā dotis sed ex volūtate partiū:qō itelligo tradēte vxoꝛe bona illa marito recipiēti. Volo clariꝰ dicere.ꝓmū q̄ fructꝰ rei dotalis sunt maritī ꝓpter onera mꝛimonij q̄ sustinet.dixi ꝛ allegani. Scōm.q̄ circa fructꝰ rerū paraphernaliū teneam⁹ q̄ dixi de iure cōi: qō hodie cessat p.d.l.fi.sed Adōtal.ibi dixi.quā in-

telligebam(vt vidistis)in fructibus bono
rū paraphernaliū que tradidit vxor ma
rito ne corrigantur supra. d. ꝛ quia diffe=
runt hec bona tradita ab vxore marito a
non traditis.dixi.verū tamen est ꝙ. d .l.
fi.loquitur indistincte:quod facit p Bō
tal.ibi.ꝛ ista faciunt ad ea q̄ dixi circa do
nationē vl meliorationē factā a matre cō
stante matrimonio filio.in.l.xv.sup xbo:
entre binos.versi.ꝛ non est extra ꝓpositū. Aduerte vltra dicta i xbi.sed ꝓ decis=
siōe supra ꝙ dispositio nostre.l.ō iure cōi
11 confirmari potest. probo. certū est † ꝙ in
legitima filio debita in bonis patris de=
bet attendi tempus mortis patris: quātū
facultates eius illo tempore valeāt:q̄uis
plus vel minꝰ alio valuerint tēpore. tex.
est in.l.cū queritur. C. de inoffi.tes. Bal.
in.l.si qua pena.i.i.lec.ff.de his q̄ sunt sui
vl alie.iu.simile videmꝰ i legitima q̄ relin
quit patrono p libertū. vt. l.etiā.ℌ.fi.ꝛ i.l.
si patronū.ℌ.fi.vbi est bonꝰ tex.ff. de bo.
lib.ꝛ bonū videtur argumentū de legiti=
ma patroni ad legitimā filij. vt in.l.fi. C.ō
inoffi.tes.similiter est in legitima sen q̄rꝛ
ta que debetur filio arrogato in bonis ar
rogatoris.tex.est in.l.fi.ff. si quid i fraud.
12 patro. † Sed tertiū bonoꝝ dicitur legiti
ma filioꝝ respectu extraneoꝝ q̄bus relin
13 qui non potest.l.ix.cū sim. titu. ō las mā
das.lib.iij.forꝛo.ll. igitur † valoꝛ bonoꝝ
patris tēpoꝛi mortis eius inspiciendꝰ est
in dicta meliꝛatione tertij ꝛ nō tempoꝛi
quo facta fuit vt hic:ꝛ sic caute loquit̄ ista
l. de meliꝛatione tertij. Nec obstat dice
re ꝙ idem sit in meliꝛatione quinti:et ꝙ
causa exempli solū dicatur hic de tertio:
ad cuius probationem facit hec.l.ibi.al=
guna mejoria. Resp.ꝙ ilico subdit. l. del
tercio. Secundo:si ista.l. voluisset vt eiꝰ
dipositio comprehenderet etiam quintū
expressisset:quod non fecit.l.j.ℌ.sin xbo.ō
cadu.toll. Et.d. l. cum queritur cum qua
ista concordat solum loquitur in legiti=
ma:ꝛ ꝙ multum differāt legitima ꝛ lega=
tum seu prelegatū ꝛ meliꝛatio tertij ꝛ me
liꝛatio quinti:per iura vulgaria iuris cō
14 munis ꝛ regni patet. † Veritas tamē est
ꝙ. d. l. cum queritur limitatur quādo pa=
ter in vita fecisset immensam donationē:
ita ꝙ si postea inspiceretur tempus moꝛ=
tis patris:filij parum ꝓ legitima habe=
rent: vnde statuitur ꝙ inspiciatur tempus
quo dicta immensa donatio facta fuit tex.
est.ꝛ ibi doc.ꝛ Jas.in. d.auct. vnde si pa=
rens.de inoffi.tes. Nunc dicitur thofficio
sa donatio si excedit legitimam tertium ꝛ
quintum: vt in.l.xxvij. infra. ꝛ licet respe
ctu extraneoꝝ tertiū dicatur legitima
filioꝝ. dixi. secus tamen est respectu fi=
lioꝝ inter quos non est legitima sed pre
legatum: vt patet per. d. l. ix. fozi ꝛ multas
huius volu. inter quas probat bene lex
sequens: ex qua patet ꝙ meliꝛatio de ter
tio ꝛ quinto est prelegatum nō legitima:
quia si cēt legitima similiter rumperet vt
ibi. Dubitaꝝ in materia † vtrū meliora 15
tio iura cōprehēdat ꝛ actiōes. i quo sup
pono ꝙ actio nō est res mobilis nec im=
mobilis sed tertiū genꝰ de per se. l. a diuo
pio. ℌ. in venditione. ff. de re iud. Et per
hoc inquit Bar. in.l.j. C. si aduer. transl. ꝙ
doc. dicunt ꝙ si ego concederem tibi bo
na mea mobilia ꝛ immobilia: iura ꝛ actio
nes non venire: quia est tertium genus p
se: nec est necesse ꝙ alicui extremoꝝ assi
miletur q̄s potest esse per se ꝛ refert Spe
culatoꝛem hoc tenere in loco de quo per
cum vbi supra. opinio fuit etiā Guil. quē
refert Bar. in.l.j. ff. de statu ho. cōtra glo.
ibi. de quo per eundem in.l. rei. ff. de ver
bo. sig. in.l. vxoꝛem. ℌ. legauerat de lega.
iij. ꝛ in.l. quintus. la. ij. ℌ. argento. de auro
ꝛ arg. leg. ꝛ per. Jas. in. d. ℌ. i vēditione i
iiij. not. Si enim faciendo mentionē re
rum mobilium ꝛ immobilium nō veniūt
actiones: per argumētum a contrario vi
detur dicendum ꝙ meliorans dictā men
tionē non faciens intelligitur meliorare
etiam quoad actiōes. Sed per tex. in. d.
ℌ. argento. crederem ꝙ etiā sine dicta mē
tione rerum: sed solum dicēs meliorꝛ in
tertia vel quinta parte bonoꝝ meoꝝ non
comprehendi actiones: probo. leges cēn
loquentes de meliorꝛatione p̄cipue (quia
principalis) l. ix. titu. v. lib. iij. forꝛo legum
dicunt: ꝙ ascendens possit meliorare de
scendentem in tertia parte bonoꝝ suoꝝ:
sed illud dicitur suum quod potest vendi
cari rei vendicatione aut publiciana. vt i
d. ℌ. argento: iunctis his que Bar. ibi in
prin. dicit (ꝛ agens rei vendicatione po=
test in libello petere iure actionis non so
lum se declarari dōm. l. ꝛ ex diuerso. ℌ. j.

ff. de rei vendi. ꝛ l. pomponius. ℌ. sed ꝛ is
ff. de ꝓcu. Sed etiam potest petere reū
condēnari ad restituendum. ꝛ ita ꝓceda
at opinio Bar. in.l. si prius. ff. de nouī
ope. nun. sed lata sententia ipsa executio
fit officio iudicis nobili. ꝛ ita ꝓcedat opi
nio scōa ꝑz Jas. in. d. l. si prius. in. xv. col.)
ex quo sequitur ꝙ illud quod taliter pōt
vendicari comprehendatur sub meliora
tione. quia noia possessiua significant do
minum vel quasi. d. ℌ. argēto. l. scribit q̄n
tus eo. tit. ꝛ l. seruos. de lega. iij. aliud nō
quia iura personalia non possidentur. l.
fi. ff. quoꝝ bono. per quam rationem
inquit Bal. in. d. l. j. de statu homi. ꝙ si q̄s
donet oēs res suas omnia videtur dona
re exceptis nominibus debitoꝝ. allega
tur etiam ꝓ ratiōe quod dixi per. d. ℌ.
argento. quem ibi allegat. ꝛ nomen non
potest vendicari. quia personalis actio ꝛ
realis distinguūtur vt species quasi op=
posite. insti. de actio. ℌ. j. Contrarium vi
detur verius scōm quod tenet Ang. in. d.
l. j. ꝛ est ratio. quia etiam actiones quas
habemus nostre sunt: ꝛ nos dicimur ip=
sarum actionum dōm. l. j. in prin. ff. de ꝓcu.
ꝛ in. l. dominus litis. C. de appella. vnde
dato ꝙ sub ista donatione nō veniāt res
debite. tamen veniunt actiones ipse per
quas debitum peti potest ꝛ per hoc alle
gat. Ang. in. d. l. j. tex. in. l. quam tubero=
nis. ℌ. in peculio. ff. de pecu. Et per nota
ta in. l. princeps bona. ꝛ in. l. mouentium
ff. de verbo. signi. 2 per. l. cum pupillus.
rem pupi. sal. forꝛe. ꝓ quo est tex. expres
sus ꝝm ipsuꝫ Ang. in. l. j. C. ō vsu. ꝛ habi.
refert ꝛ sequitur Dida. de Seg. in. d. vol.
folio. xcj. col. iij. Confirmo. res dicit mea
que est mihi debita. l. si et me et titiū ꝛ ibi
glo. super verbo pecunia mea vbi Ang.
ꝛ plenius Albe. de Rosa. ad hoc notant
ff. si certum peta. ꝛ l. si tibi pecuniam cum
glo. in verbo meū. ꝛ ibi Ang. 2 Ludo. ad
hoc notant. co. titu. ꝛ glo. in. l. eius qui in
prouincia. in prin. super verbo defuncti.
ꝛ ibi Bar. in prima col. ad hoc notat. eo=
dem titu. glo. in. l. iij. in verbo suuꝫ. in ꝑn.
C. si tutoꝛ vel cura. interue. et glo. in. l. pu
re. ℌ. si cum. super verbo suum repetit. ff.
de doli mali excep. sed intellige large. nā
stricte et ꝓprie quod est meum non est
mihi debitum. vt est glo. insti. de actio. in
ꝓin. in glo. fi. ꝓpe medium. Item dif=
ferentia est inter beneficium meum et mi
hi debitū. glo. est in clemen. auditoꝛ. sup
verbo. debitū in prin. de rescrip. allegat
tex. in. c. si tibi absenti. de preben. lib. vj. in
quo videte qō notāt Bar. Bal. et alij in
l. talem. ℌ. j. per illum textum quem legit
Bal. in duobus. ℌℌ. ff. de here. insti. Bar.
in. l. vnica. C. de thesau. lib. x. Abb. in. c.
ꝓ illoꝝ. per illum tex. in. j. col. de ꝓb.
et digni. vbi ex primo not. infert. ꝙ si pa=
tronus etiam laicus in libello super iure
patronatus diceret ecclesiam esse suā. nō
ꝓpter hoc vitabitur libellus. cum lar=
go modo potest dici sua ratione iuris pa
tronatus quod in ea habet. et libellus est
late interꝓetandus in fauoꝛem libellan=
tis. l. si quis intentiōe ambigua. ff. de iudi.
et vide tex. cum glo. in. c. constitutus. de
relig. domi. ita ꝙ verba imꝓpriāntur vt
libellus saluetur. Et de istis ꝓnominib⁹
meus/tuus/suus/ vide tex. cū glo. in. c. q̄
iure. distinc. viij. et gl. in. c. j. de postu. ꝓla.
Nec ꝓderit testatoꝛi dicere meliorꝛo ta
lem filium meum in tertia parte bonoꝝ
meoꝝ iurium et actionū. quia lex dās
potestatem meliorꝛandi non dicit de iuri
bus et actionibus sed tantuꝝ de bonis. d.
l. ix. tit. v. lib. iij. forꝛo. ll. et cum sit data foꝛ
ma a lege ab illa non est recedendum. l.
constitutionibus ad municip. vnum ta=
men est ꝙ si solummodo sunt in hereditā
te actiones meliorꝛatio eas comprehen=
dit. tex. est iūcta ibi glo. in. l. pediculis. ℌ.
item cum q̄reretur. de auro et argen. leg.
vbi habetur. ꝙ qui ornamenta sua legat
nō videtur legare ea que habet causa vē
dendi. querit dicta glo. quid si alia non
habet. respondet omnia legasse videtur
et etiam quod debetur. que glo. est menti
tenenda ꝝm Bar. ibi quia ille tex. et glo.
sunt due limitatiōes. ℌ. argēto supra alleg.
Sed de iure hui⁹ voluminis videt ꝙ me
liorꝛatio cōprehendat etiam iura et actio=
nes probatur in. l. xvij. ibi. de todos sus
bienes. cū qui totū dicit nihil excipiat. l.
iulianus ō lega. iij. et ꝙa. d. l. xvij. loquit̄
gñaliter. ita intelligenda est. l. de p̄cio. ff.
ō publicia. In quo passu p. d. l. xvij. dictā
rationē Ang. in. d. l. j. de statu homi. et cō Cō=
firmationem concluderem. ꝙ ex omni= clu=
b⁹ bonis meliorꝛātis sub q̄b⁹ iura et actio sio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nes intrant.vt per supradicta meliorat⁹ consequat meliorationẽ.in cuius corroboratiõe facit.q; intra cõditionalia t spes future a cuiõis possint donari.l.spẽ.C.de dona. † Tñ estimatio nec cõsideratio debet haberi illius spei.q; ꝙs alteri viuenti succedere possit.vt est tex.p quẽ ita notat Bar.ibi in.l.post emancipationẽ.H.j. ō libe.lega. t lz appellet spes in.l.fi.i pn. ibi spes aliene hereditatis fuerat ex cognatione forte ad eos deuoluẽde.C. de pactis.tñ nõ est spes iuridica t ꝓbabilis sed vana t nõ attẽdenda Bar.in.l.is põt quẽ ibi ceteri sequũt ō acq̃.here. Idez tz ipse in.l.qui rome.H.duo fres in.j.oppo. t i.vj.q.vbi t Jmol.t alij. moderni.idẽ q; tenet Bar. in.d.l.fi.in.j.lec. in vlti.q. C.de pactis.vbi per duas ꝓbat rationes 17. † q; spes succedẽdi agnato viuenti nõ est ꝓbabilis nec aliquo modo considerãda.quod est perpetuo menti tenendum

¶Sequitur recapitulatio legis.xxij.

1 LEx ista habet ortuz a tex.in auẽ.ex causa.de libe.prete.t a.l.fi.tit.viij. parti.vj.t potest etiam dici a.l.j.ti. ij.lib.v.ordi.

2 ¶Legatum si quid erat filio preterito vl exheredato.qui testñ rumpit.an habebit legatum t successionem cũ fratribus.

3 ¶Testamẽtum filijfami.clerici in castrẽsibus vel quasi.cuius in eo exheredetur pater aut mater.per querellam nõ impugnatur.sed ad legitimã solam agitur condicione ex.l.f.ex auẽ.presbyteros.de epis. t cleri.

4 ¶Exheredatio potest fieri vno de octo modis.

5 6 ¶Exheredatio per que verba fieri põt.

¶Exheredatio potest fieri verbis iniuriosis.

7. ¶Exheredatio est actus solẽnis.qui nõ potest fieri nisi in testamento.

8 ¶Penitentia sola testatoris t mutatio voluntatis non sufficit ad revocandũ disposita solẽniter in testamento.sed requiritur actus contrarius eque solẽnis.

9 ¶Omnis res per qualcunq; causas nascitur.per easdem dissoluitur.

10 ¶Exheredatio filij facta per patrem calore iracundie non valet.etiam legitima causa subsistente.quod limita vt hic.

11 ¶Exheredatio que per additionem confirmari non potest in vita exheredati est ipso iure nulla.

12 ¶Intellectus aũt.ex cã.de libe.prete. et istius.l.q; quo ad conservationem legatorum et meliorationis.non habeant locũ quando filius siue natus aut posthumus est ignoranter a patre preteritus.

13 ¶Testamentum ꝙuis sit ruptum vel irritum ex causa preteritionis vel exheredationis est necesse q; opponatur.

14 ¶Agẽdi a preterito duplicem modum.

15 ¶Actio qualis competat meliorato in tertio t quinto contra heredem ab intestato succedentem.

1 † ISta.l.habet ortum a tex. in auẽ. ex causa.de libe.prete.t a.l.fi.titu. viij. par.vj.t potest etiam dici a.l.j. titu. ij.lib.v.ordi. Sed hec.l.cũ concor. nõ sic indistincte debent intelligi. sed quando rumpitur testamẽtuz aut annullat ex cã preteritionis vel exheredationis facte in alia ꝑsona q; meliorato. nam si preteritio aut exheredatio fieret i personã melioratam. si meliorat⁹ testamentum rumpit.non cõsequetur meliorationem. iste intellectus potest huic.l.dari ex notatis per Bar. in d.auẽ.ex causa in.x.col.vbi in.q.illa. † an si quid erat legatum filio preterito vel exheredato qui testamentum rumpit habebit legatum t successionem cum fratribus. istam.q.mouet glo.in.l.maximum vitium in verbo totius.C. de libe. prete. Barti.quem refert Bar.vbi supra tenuit q; non debetur legatum tali preterito aut exheredato impugnanti testñ.nec illi conseruat tale relictũ p.d.auẽ.ex cã(t agit ō publica vtilitate qñ ꝓseruat ipa institutio nõ aũt qñ ꝓseruãt legata per gl. not.in.l.gallus.H. q̃d si is in verbo vtilitate.de libe.t posthu.notat Jas.in.l. qõ seruius in.ij.col.ff.de condi.causa da.cã non secu.t in.l.venia.C.de in ius voc.refert t sequitur Dida.de Seg.d.volu.folio.xxxiij.col.j.) cum non sit verisimile q; testator voluit legatarium filium habere legatum si testamentum non valeret. istam rationem ponit predicta glo.in.d. l.maximum vitium. Confirmo.nam qui iudicium defuncti impugnat indignus est omni relicto facto in eo.l.quesitum. ō acqui.here.l.post legatum.ff.de his quib. vt indig.l. papinianus.H. meminisse. ff.de inoffi.testa. t istam rationem tenet Bar.in.d.auẽ.ex causa in.xj.col. reprobans ibi Lynũ contrariuz tenentem. Confirmo secundo.qui recusat onus pu-

Mando el testamẽto se rompiere / o annullare por causa de preterición / o exheredacion en el qual oviere mejoria de tercio / o quinto no por esso se rompa / ni dexe de valer el dicho tercio t quinto como si el dicho testamento no se rompiesse.

ta tutele perdit emolumentum legati. l. ne senius.H.fi.ff.de excusa.tuto.l. etiam si partis.de lega.j.non tamen per hoc perdet substitutionem pupillarem factam a patre.tex.est in.l.amicissimos in prin.ff. ō excusa.tuto.cuius casus nõ est alibi secundum bal.ibi t certe qui casum illum ignoraret diceret q; trariũ Dida. de Segu.d. volu. folio. cxxxj.col.iij. t fol. lxxiij. col.ij.dixi in l.iiij.ſ.in quo dicendum est.q; aut meliorat⁹ primo exigit legatum t postea nõ poterit testamentuz impugnare.l.si pars H.illud etiam notissimuz est.l.pen.H.fi.ff. de inoffi.test.l.filium.H.omnibus.ō legat. pres.aut petit meliorationem post ꝙ testamentum impugnauerat t illam non consequetur quia ea indignus est.d.l. quesitum cum aljs.quod vltimum videtur cõtrarium huic.l.nisi diceremus q; alius nõ meliorat⁹ impugnabat testamentum in casu nostre.l.dixi.t sic meliorato conseruatur.d.meliorat⁹ per.d.auẽ.ex causa.t ita vltra legitimam suam habebit meliorationem.quoniam per meliorationem filius preteritus vel exheredatus non iniuriatur.cum pater testator dictam meliorationem facere potuisset.licet filius preteritus aut exheredat⁹ fuisset institutus. cum meliorat⁹ sit prelegatum.patet: ꝺa l.ix.fozo.ll.lib.iij.tit.de las mandas.t ita in titulo de lega.et non in titulo de institutione situatur.t prelegatum conseruatur.tex.est iunctis ibi glosis.in.l.cum filio in prin.t ibi Bar.t Bal.t iuncta.d.auẽ. ex causa.de lega.ij. Secus est in meliorato impugnante testamentum in quo meliorat⁹ q;.d.meliorationem non consequetur. imo contentus sua legitima esse debet: quia impugnanti testamentum legatum vel fideicõmissum non conservatur per.d.auẽ.ex causa.t ibi Bar.in.d.t. col.t in.l.filio ꝓterito in.vij.col.de inoff.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rup.pro quo facit tex.(quem allegat ipse Bar.in.d.x.col.)in.d.l.filiū.d.ℌ.oibus.ō lega.pres.Hanc sententiā cū Bar.tenet Bal.in.d.auc.ex cā in pen.col.p rationes de quib⁹ ibi p cū.quā opinionē sequitur ibi Ang.z Alex.in.l.maximū viciū.C.ō libe.pre.Joa.de Imol.in.d.l.filio pteri to.xxx.col.z Ludo.cōsi.dxvj.incip.in ca su ppositecōsultatiōis dicit hāc esse cōem opinionē q̄uis alij minus bene contrarium tenuerūt quos refert Jas.in.d.auc. ex cā.xj.col.z post illū Dida.de Segu. folio.vj.col.iij.in.d.volu.z fm predicta est intelligēda.d.l.fi.versi.otrosi ōzimos. 5 titu.viij.parti.vj. † Jn materia huius.l. et.l.iij.ℌ.eo.nō omitto q̄ testiū filij fami. clerici in castrēsibus vel quasi.licet in eo exheredet pf aut mf.per querellā nō im pugnatur sed ad legitimā solā agit cōdi tiōe ex.l.f.ex auc.presbyteros.ō epis.z cle ri.de veritate hui⁹ passus videte pscribē tes in.l.pen.C.q̄ testā.face.pñt.z ibi per Jas.in vlti.col.z Dida.de seg.d.volu.fo 4 lio.lxviij.col.iij.cū pn.seq. † Jtē hic scien dum est q̄ exheredatio potest fieri vno ō octo modis.quos recitat Dida.de seg.i d.vol.folio.iij.col.iij.in fi.z examinat.p 5 bās illos p.vj.col.seq. † Et p q̄ verba ex heredatio fieri pōt videte tex.z doc.in.l. filij etiā de libe.z posthu.posset etiā per verba pteriti pfecti ,plata principaliter ,p pter se vel etiā propter aliū modū cause si nalis.puta si testōr dicat filiā ideo exhere dauī q̄a contentā dote esse volui.tex.est in.l.qui volebat.ff.de here.instī.quē dī 6 cit not.Jas.in.d.l.filij etiā. † Jtē exhere datio pōt fieri verbis iniuriosis tex.est z ibi doc.in.l.z si pepercerit in pn.ō libe.z 7 posthu. † Jtē exheredatio est actus solē nis q̄ nō pōt fieri nisi in testō.vt in.l.qui dam in suo.ff.ō cōdi.instī.instī.ō exhere. lib.in pn.vnde cū exheredatio sit facta in actu solēni testamēti nō videt posse tolli p actū min⁹ solēnez vt est arrogatio alio nō intercuniēte p.l.heredes palā.ℌ.si qd post de testa.Imol.in.l.filio quem pf. de libe.z posth.vnde ex eū opus est q̄ pf so lēniter ipsam renoceat exheredationē.Cō firmo. † q̄ sola pnia testatoris z mutatio volūtatis nō sufficit ad renocandū dispo 8 sita solēniter in testō,sed requirit act⁹ cō trari⁹ eque solēnis.tex.est in.ℌ.ex eo aūt solo.instī.quib.mod.tes.infir.de quo la- 4
tius p Bar.in.l.si iure de lega.iij. facit re gula nihil tā naturale.de regu.iur.z.l.p ut.ff.de solu. † Jtē ois res p q̄scunq; caus- 9
sas nascit p casdē dissoluit.c.j.de regu. iur.z.c.ois res.xxvij.q.ij. † Et exhereda 10
tio filij facta p patrē calore iracūdie non valet etiā legitima cā subsistēte.Bal.salt. z Jas.notāt p tex.ibi in.l.si filiā tuā.C.de inoffi.tes.sicut nec valet cōtractus vl alia q̄ fiūt calore iracūdie.l.quicq̄d calore et ibi Bar.z Philip.dec.de regu.iur.l.iij. ff.de dinor.l.ij.cū glo.C.de reb.cred.z i c.si q̄s iratus.ij.q.ij.Limita predicta tri bus modis.Prio nisi q̄s post calorē ira cūdie in eadē pseuerasset volūtate p tex. in.d.c.si q̄s iratus.z notat Bar.in.d.l.q̄c quid calore.Sc̄o.in donatiōe facta ec- clesie vel pie cāe,q̄ valet etiā si calore ira cūdie facta fuisset fm glo.in.c.dudum in verbo calore,de cōuersi.coniug.p tex.in c.sunt qui opes.xvij.q.iiij.Tertio in de licius.l.si nō cōmittj.vbi late p Ly.C.de in iur.mitius tñ puniri debet.l.j.C.q̄s im per.maledi.l.si adulteriū cū incestu.ℌ.im 11
peratores.ff.de adulte. † Exheredatio q̄ p additionē cōfirmari nō potest in vita ex heredati est nulla ipso iure.tex est z ibi Bar.z alij.in.l.si ita scriptum.ℌ.testiū de 12
lib.z posthu. † Et aduerte pro intellectu d.auc.ex cā z istius.l.q̄ q̄ ad conseruatio nem legatoꝝ z meliorationis.predicta ista duo intra nō habēt locū q̄n filius sine na tus aut posthum⁹ est ignorāter a pre pte ritus.Bar.in.d.auc.ex cā.in pmis duab⁹ oppo.z in.l.filio pterito,de inoff.rup.z i pri.icip.quidā noie lapus.hāc opi.Bar. tenēt Bal.et Ang.in multis locis vt per Alex.in.d.auc.ex cā.vbi ipse post Pau. ō Cas.etiā tenēt.et Alex.in cōsi.xlj.incip. viso tenore allegati et producti instrumē ti in pen.col.in.j.vol.et in cōsi.xlvij.in cip.abūde in.ij.vol.vbi dicit q̄ periculo sum esset tenere cōtrariū ppter auctorita tem tenentiū cū Bar.illāq̄ tenet.Jas.in d.auc.ex cā.in.iiij.col.ad fi.vbi inq̄t.q̄ di cta opi.Bar.est eqor et magis cōiter ap probata.a q̄ nō recederet i iudicādo.quā pclusionē ibi ampliat vno mō.et illā qui q̄ aut sex modis limitat. vt p vos videre potestis. † Et hz testiū sit ruptū vel irritū 13
ex cā pteritiōis vel exheredatiōis est ne-

cesse q̄ opponatur.vt p Specu.de loca. ℌ.vj.versi.xl vij.z versi.itē ex cā pterito- nis.z tūc testiū debet irritū declarari per tex.in.l.eius q̄ delatorē.ff.ō iure fis.z.c. fm leges de hereti.dixi.in.l.ij.in materia 14 eius.ℌ. † Et nota duplicē modū agēdi a pterito,vel q̄ a billo prius agat petitione hereditatis.z si opponat de testō replice tur de nullitate.z sic nō est de necessario ordine prius petere declarari nullū.ex q̄ notate q̄ nullitas pōt intētari replicādo, posset tū si vellet pncipaliter petere q̄ te stamentū pronūtietur nullū p officiū in dicis Bar.in.d.l.filio pterito in.x.col. vbi subdit.plene se dixisse in.l.q̄ sub cōdi tione.ℌ.fi.ff.de cōdi.instī.z q̄ dicamus vt ibi p cū.Idē voluit Bal.in.l.suus.C.de repu.here.vbi loquēs ipse de predicto se cundo modo ait,vel q̄ simul dicat nullū

¶Sequitur recapitulatio legis.xxiij.

1 GEnus per speciē derogatur.
2 ¶Donatio facta alicui descēdēti intelligitur melioratio.z postea do natarius nec alius poterit meliorari nisi in illo quod plus est tertium z quintum donatione.
3 ¶Legatū pōt adimi z in alium trāsferri.
4 ¶Taciti z expressi par est virtus.quan do tacitum procedit secundum regulas iuris cōis.vel in his que tacite veniūt ex natura contractus.
5 ¶Legatum nunq̄ in aliuz transfertur ni si expresse dicatur.
6 ¶Tacitum et expressum non semper idē operatur.sed solum in casibus a iure ex pressis,qñ magis aliquādo operatur ex pressum q̄ tacitum.vt exemplificatur hic.
7 ¶Cause ingratitudinis per quas filij ex heredari possunt.vtrum illos a successio ne ab intestato repellant.
8 ¶Exheredatio propter ingratitudinem debet fieri in testō,z debet in testō nomi natim exprimi causa ingratitudinis.
9 ¶Renocatio donationis inter vinos vt possit fieri propter ingratitudinē donata rij.nō transfertur seu transmittitur ad he redes donatoris.nisi donator in vita li tem inchoauerit.quod limitatur.
10 ¶Filius ,si ingratitudinē cōmisit p quaz

tē agat in eodē libello petitiōe hereditā tis.nec dicit ista accumulatio sed iustifi catio vnius z eiusdem conclusionis cum nullitas sit causa z petitio hereditatis cau satum mediāte nullitate q̄ō est etiā notā dum fm eū ibi.Certe pōt etiā agi ad de claratiōnē nullitatis testamēti qui cā facti requirit disceptationē iudicialē,secus vbi est causa iuris z de iure q̄a tūc frustra di ceretur nullū.d.ℌ.fi.d.l.q̄ sub condiiōc. qui eiñ sup iure legis scripte petit pronū tiari per iudicē frustra petit vt.l.j.ℌ.itē cū contra sacras.ff.q̄ sentē.sine appel.resci. vbi z qui legata petantur videte.l.fi.titu. ix.parti.vj. † Et que actio competat me 15
liorato in tertio z quinto contra heredez ab intestato succedentem.videte per flo ria.Ly.z alios in.l.ij.cōia de lega.

poterat a patre exheredari si penitentiā vino patre agat vel ante conditum testiū non poterit a patre exheredari.
¶ P̄ si exheredauit filiū ex iusta cā.z po 12
stea filiꝰ se cū pre recōciliauit.exheredatio cēletur adempta.
¶ Filiꝰ si omisit cāz igratitudinis.p quā pōt a pre exheredari.deiñ ingrediat mo nasteriū nō abluit illa cā ingratitudinis.
¶ Renocatio taciti faciliꝰ iducit q̄ expssi. 13
¶ Dispositū expresse a testōre fortius ope 14
ratur q̄ tacite.z est maioris potētie.
¶ Existētia sui heredis tollit p expssā da 15
tionē substituti vulgarj.sñ tacita vulgarj pteta sub expssa pupillari nō tollit suitatē.
¶ Errōr expressus vitiat actū z sententiā 16
secus in errore tacito.
¶ Expressio facta per alium modum q̄ ta 17
cite inerat multum operatur.
¶ Tacitū plus aliqñ q̄ expressum opera 18
tur.quod probatur medijs hic.
¶ Tacite.n.multa fieri pñt.q̄ expresse nō.
¶ Remissio reddēde rationis de futura 19
tutela non valet directe,sed per indirec 20
tum sic.de quo videatis hic.
¶ Dolus de futuro non potest remitti. 21
¶ Promittēs se nō denūciaturū malefi- 22
cium.z iurās,nō valet iuramentum.
¶ Pater si meliorauerit aliquē ex filijs i 23
tertia bonorū.nō deducetur tertia de ista dote cū nō videatur esse in bonis matris.
¶ Quarta debita cōiugi in bonis alteri⁹ 24
iurta aut.preterea.vnde vir z vxor.non est tertianda nec quintanda.

PRima ratio huius.l.pōt esse illa de qua dicit in.l.xxj. videlicet q cū donatio vel meliozatio debeat fieri ō bonis meliozātis. z hoc pronomē suū significet dñium vel quasi.l.quitus. la scōa ℌ. argento ō auro z argē. leg. z dñium rei dotalis nō sit penes pfem dotantem sed apō generū. l.fi. de collā. do. l. docē anal lam. C. de rei vendi. z idem de donatiōe ppter nuptias z alijs donationib⁹ vt hic cum precisse nō teneat recipiens ad collationē. l.xxvij.j. z dotans vel donās cōtenta in dote aut donatiōe propter nup. nō possit tēpore meliozatiōis vēdicare et per cōsequens nō dicātur bona sua ideo nimirū si ex predictis tertiū nō extrahat z quintū. Scōa ratio sit. nā facta donatione in vltima volūtate vel pcontractū inter vinos cuius de meliozatiōe nō fiat mētio intelligit meliozatio. ex quo seqtur q donās nō poterit meliozare donatarium nec aliū nisi in eo qō plus valeret tertiuz z quintū. cōputato qō in donatione eius iā facta cōtinetur. de dicto z illatiōe est .l. j. proxi. similiter in dote z donatiōe propter nup. q ad hoc vt dicātur inofficiose reqritur excessus tertij z quinti cū legitima. d.l.xxvij. tamen ibi non fuit facta mētio meliozationis expresse sed a iure intellecte. ex quibus constat quod si donatarius vel filia dotata volunt hereditatem repudiare z donatio aut dos est tanta q cōprehendit legitimā tertiū z quintum. licet testōr meliozauerit postea aliū filiozū suoz. meliozationē talē nihil operari. cū iā donatarius vel filia a iure intelligantur meliozati. d.ll.j. proxi. z.xxvij. ideo caute. l. nostra loquitur de dote donatione q propter nup. que trahunt ad collationē qui venerint ad hereditatē aut diuisionē vt in.d.l.xxvij. alias frustra quereretur vt ibi. Et inquantū ista. l. dicit. q ex meliozatione facta p testōrem nō comprehendunt dotes z donatiōes de quib⁹ hic. videt sentire a cōtrario sensu q si meliozatio pcederet datiōi dotis z donationum q ex pdictis debetur meliozato tertiū z quintū. vel alterū istoz. vt testōr iuridice disposuit qui meliorationē fecit. Cōtra quē sensum facit. certum est † qō gen⁹ derogat p speciē tex. est in. l. seruus vrbanis. ℌ. fi. ō lega. iij. bar. in. l. titie textoz ō lega. j. Sed si precessit meliozatio habet vt genus. donatio vl dos postea data habetur vt species. igitur ex gñe extrahat species ad hoc vt ex pdictis nō capiatur tertiū nec quintū. imo qō pdicta minuant meliorationē. Cū hoc nō obstat contrarium. nā si valet meliozatio facta in testō. vt per iura huius voluminis pz. maxie p. l. xv. z.xxj. cū nis possit revocari vt i. d. l. xv tū cū nō revocet, nō p dotē vel donationem minuet. ad qō facit. d. l. sequēs † vbi donatio facta alicui descēdenti intelligit meliozatio. z postea donatarius nec alius poterit meliozari nisi in illo qō plus esset tertiū z quintū donatiōe. Si cū a iure intellecta donatiōe inquantū est donatum nō poterit donās vti meliozatione. vt in d.l.seq. cū to magis in expssa meliozatiōe q nō minus debet operari cū subintellecta. z meliozatio nō est vocāda genus. z donatio aut dos postea supueniens species: qa licet sit minoz dos vel donatio in quātitate. si nō pcessit meliozatio implēs qō ius pmittit habētur p meliozatione in eo qō legitimā excedūt si volūt se abstinere ab hereditate. d.l.xxvij. ideo ofhc. sd. debet dici genus aut species. z ita nō obstat argumentū de q. ℌ. Faciūt etiā cōtra illatū a ptrario sensu iura sub.rub. de adimen. leg. maxime. l. si cui. z insti. de adēp. leg. † vbi legatū pōt adimi z in aliū trāsferri. sed illud intelligit qū expresse trāsfertur. vt in casu. d. l. si cui. qō etiā de iure huius voluminis statuit p. d. l. xv. vbi meliozatio facta in vltima volūtate pōt revocari ergo si revocat. seqtur qō aliū trāsferri pōt. sed hic nō fuit expssi aliū trāsfertum adimendo ex meliozatione z dotan

Ley treinte y quinto de mejoria fecha por el testador no se saque de las dotes y donaciones ppter nuptias / ni ō las otras donaciões q los hijos o descēdietes traperē a colaciō / o pticiō.

do vel donando sed solū fuit donatum aut dotu traditum. Nec obstat dicere † q par est virt⁹ taciti z expressi quādo tacitū procedit fm regulas iuris cōis. vel in his q tacite veniūt ex natura contractus. l. cū quid. vbi z doc. z Jas. in. iij. not. ff. si certum peta. Et tacitū habet pro expresso qī illud tacitū transit ad dispositionē alias secus. Bal. infert per tex. ibi in. l. quidā cuz filiū. ff. de here. insti. refert z sequitur simpliciter Alex. in. l. iij. ad fi. C. de libe. ptē. tamen quādo transit ad dispositionē non dicitur tacitū. Jas. in. l. si res. in. v. col. in fi. de lega. j. Alibi dicit Bal. in. l. cum proponebatur in secūda oppo. de lega. ij. q illud quod omittitur a testatore in scriptura z in prolatione verboz dispositiua habetur pro omisso. Bal. ipe in. l. volūtatis ad fi. C. de fideicō. inqt. q non credimus testatorem velle nisi quod expressit. Nō ex omni volūtate testatoris agitur sed solum ex ea que ad dispositionem transit Bal. z Jmol. per tex. ibi in. iij. not. in. d. l. quidam. cum filium vnde non sufficit probare testatorem aliquid voluisse nisi appareat q illud expresse z apte disposuerit vt est ibi tex. secundum Jas. in. d. l. si res in. d. v. col. † Nam dicite q legatum nūqō in alium transfertur nisi expresse dicatur. d. l. si cui. de adimen. lega. † Et non semper idem operatur tacitum z expressum sed solum in casibus a iure nominatis. quoniam magis aliquando operatur expressum cū tacitum. quia filius qui poterat succedere secundum tabulas. si secundum illas non petierit is qui potuit ab intestato succedere ipse sibi succedat. tex. est in. l. j. ℌ. sed videndum. versi. item ff. de succe. edic. Secundus casus sit. in pupillari substitutione expressa z tacita. magis enim operatur expressa cū tacita cum expressa contra matrem admittatur quod in tacita prohibetur. l. precibus cū concor. de impub. z alijs. Tertius. in conditione cuius implementum requiritur a iure que debet precedere ad hoc vt relicta sub conditione debeantur. l. legata sub conditione. de condi. z demonstra. quod in tantum procedit. q in forma specifica impleri debet. Nam ille qui iussus est dare seruo causa conditionis implendę. conditionem non implet dando dominio seruī. l. qui heredi. de condi. z demonst. hinc est q dies legati non cedit ante impletam conditionem tex. est in. d. v. ℌ. sed si sub conditione. ff. quando dies leg. ce. tamen conditiones non expresse: sed que a iure insunt legata conditionalia non reddunt. nec impediunt diem legati cedere. l. conditiones extrinsecas. de condi. z demonst. Quartus, nam per nudum pactum expressum tollitur pignus ipso iure. l. maioz. C. de pigno. secus per tacitum quia tunc per exceptionem non ipso iure tollitur. casus est in. l. si tibi. ℌ. de pignoze. ff. de pac. Quintus. quoniam etiam si filij sint ingrati taliter quod pater eos exheredare possit. si autem pater nullam fecerit mentionem ingratitudinis heredes patris questionem de ingratitudine contra filios inducere non poterunt. l. omnimodo. in prin. cum alijs. C. de inoffi. testa. † Quero vtrum cause ingratitudinis per quas filij exheredari possunt. illos a successione ab intestato repellant. dicite q non. ita Jas. notat per tex. ibi. (secundum cum vltra alios) in. l. in arenam. in. j. not. C. de inoffi. testa. pro quo facit tex. in. d. l. omnimodo. versi. nam si nullam. Ad idem z secundo facit bene quod tenet Bar. in. l. fratres in fi. z ibidem Bal. eo. titu. q tres cause ingratitudinis propter quas frater exheredari potest. non repellunt ab intestato a successione fratris. z per hoc apparet non bene diuisse Ang. in. ℌ. ingratitudinem per glo. ibi in auē. de nup. colla. iij. vbi tenet. q si filius in testamento patris sit exheredatus non expressa causa: tamen vtile est causam probari. quia saltem repellet eū ab intestato cū ex testamēto venire non possit. z dicit q propterea cauti aduocati semp probāt cām ingratitudinis filij cuius nō fuerit expssa i testō z credit Jas. in. d. l. in arenam. qō ex predictis male dicat Ange. licet aliquando referendo cum incidenter sequutus sit. z contrarium tenet ipse Ang. in. l. j. in fi. ff. de inoffi. tes. vbi reprobat predictam glo. in. d. ℌ. ingratitudinē. per tex. in. d. l. omnimodo. ℌ. j. vbi secundum eum est tex. † q exheredatio propter ingratitudinem debet fieri in testō. z debet in testō notatum ex-

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ꝓmi cā igratitudinis.† Circa qō nō omitto ꝙ reuocatio donatiōis inter viuos vt pōt fieri ꝓpter igratitudinē donatarij nō trāsmittit ad heredes donatoris nisi donator in vita litē inchoauerit.l.j.ꝛ fi.circa fi.C.ō reuo.dona.c.fi.ō dona.ꝛ ibi Abb. limitat hoc vltimū esse verum qñ donās sciebat talē cām.alias si ignorabat.ꝛ si nō pōt imputari donāti quare in ei⁹ vita litē nō ichoauerit:qa nō dicit tacuisse si ignorauit vel nō habuit tēpus cōpetēs ad agē dū.tūc trāsmittit ad heredes.abb. vbi.ſ. quē refert ꝛ sequit Jas.in.l.cū mota.in.v. col.C.de trāsa.q̄ limitatio etiā ꝓbat sicut in simili dicit glo.in.l.fideicōmissū.C. de fideicō.ꝙ si legatari⁹ iniuriā intulit testatori si testōr ignorauit i vita.poterit ex hoc agere heres.ꝛ facit qō notat glo.in l.sororē.C.de his quib.vt indig. ex quibus glosis videt inferēdū.ꝙ si donatari⁹ carnaliter cognouit vxorē donatoris in vita sua ipso ignorante in vita.ꝙ heres suus poterit agere ad reuocandum donationem quia non dicitur tacuisse ex q̄ ignorauit.Abb.in.d.c.fi.in.iij.col.in quo tñ posset instare.ꝙ reuocatio donatiōis est ꝓsecutio iniurie q̄ in heredem trāsire nō videt.l.j.ꝛ qō ibi not.ff.de priua.ōlic. Primū tñ videt verius.argu.littere dicti c.fm eundē Abb.in.d.iij.col.q̄ faciūt ad

10 l.xv.in fi.ſ. † Si em̄ filiꝰ ingratitudinez cōmisit per quā poterat a pfe exheredari.si penitentiā viuo pfe agat vel ante cōditum testū nō poterit a pfe exheredari ita infert Alex.ꝛ dicit esse suū nouum dictum in.l.j.in.xj.col.ff.solu.ma. ad quod adde quod notat Bar.in.l.iij.ℌ.fi.ꝓ illuz

11 tex.de adimē.lega. † ꝙ si pater exheredauit filium ex iusta causa ꝛ postea filius secū patre recōciliauit exheredatio cēsetur adēpta.qō est multū not.fm Jas.in.d.l. in arenam in vlti.col.2 in auc.nō licet in finalibus verbis.de libe.prete.2 in.l.fi.i iij.col.C.de pac.ꝛ in.l.filio quem pf.in prin.in.j.col.de libe.ꝛ posthu.Predictas determinationes Alex.ꝛ Bar.refert etiā ꝛ sequitur Dida.de Segu.d.volu.folio.

12 xvij.col.j.† Et aduerte ꝙ si filius cōmisit causam ingratitudinis per quaz potest a patre exheredari.deide ingrediat monasterium non abluitur illa causa ingratitudinis.gl.est in auc.de mona.in ꝓn.in verbo maculā.colla.ſ.ponūt Ly.ꝛ Bal.l. deo nobis.de epiſ.ꝛ cleri.refert ꝛ sequitur.Jas.in.d.auc.non licet.in.j.col.q̄nis per ingressum monasterij filius naturalis tantum legitimetur.ita Sul.in.l.j.de sacro san.eccle.vbi refert ꝛ sequitur Bal.in iij.col.versi.iuxta hoc q̄ro ad similitudinem eorum qui olim dabātur curie vt est glo.in.ℌ.j.super verbo curijs.insti.de heredi.que ab intes.quod est not.secunduz Bal.in.d.versi.iuxta. Adde Lud.ro.in l.necessarijs.ff.de acqui.here.ꝛ in auc. similiter.in.vij.princil.ad.l.falci.ꝛ Barba. in.c.quia nos in.ij.not.de testa. Et an ꝙ furorem superuenientem tollatur cā ingratitudinis cōmissa.ponit Bar.in.l. ex facto.in prin.versi.septimo in pupillari reꝙritur de vulga.ꝛ pupil.refert ꝛ sequitur. Jas.i.l.furiosuz.C.q̄ testā fa.pūt. Redeūdo igit ad supioza dico ꝙ ex illis ꝓstat.expressum magis operari q̄nq̄ tacitū.maioris em̄ efficacie est exꝓssa q̄nq̄ tacita dispositio vt ex eisdē apparet.† Cōfirmo.qa facilio inducitur reuocatio taciti q̄nq̄ expressi ter. est reputat⁹ singularis in.l.fi.in prin.ō lega.ij.vbi clausula derogatoria tacita reuocat ꝙ simplicē voluntatē sequētē.secus si esset derogatoria expressa.l.si qs in ꝓncipio testamēti de lega.iij.glo.ꝛ doc.in.l. si mihi ꝛ tibi.ℌ.in legatis de lega.j.† Cō 14
firmo scō.fortius operat exꝓsse dispositum a testōre q̄nq̄ tacite ꝛ est maioris potē tie.patet.quia expressa prohibitio testōris de non alienādo reddit alienationez ipso iure nullā ꝛ alienantē tanq̄ indignū repellit a reuocatione.secus est in tacita glo.in.l.cū pf.ℌ.libertis super verbo alienarent.vbi ꝛ Bar.ꝛ doc.de lega.ij. notatur in.l.seruo legato in prin. de lega.j. † Confirmo tertio.per expressam dationem substituti vulgaris tollitur existentia 15
sui heredis vt.l.si filius heres.ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.de libe.ꝛ posthu.Bar.in.l.si filius q̄ patri.cum simi.de vulga.ꝛ pupi. Tamē tacita vulgaris contenta sub expressa pupillari non tollit suitatez.l.filius qui se paterna.ff.de acqui.here. Bar.in.l.gallus ℌ.ꝛ quid si tantū.in.iij.col.de libe.ꝛ posthu. † Confirmo quarto.videmus ꝙ error expressus vitiat actum ꝛ sententiam.l.ij.C. quando prono.non est necesse.l.si expressum.ff.de appella.secus

est in errore tacito.l.ex diuerso.ℌ. si in iu
17 dicio ꝛ ibi glo.ꝛ Joan.de Imol.ff. solu. ma.† Confirmo quinto.naz expressio facta per alium modum q̄nq̄ tacite inerat multz operatur.tex.est ꝛ ibi doc.in.l.si ita legatum.ℌ.ult si vollet de lega.j.† q̄nis ali
18 quando plus tacitum q̄nq̄ expressum operetur.probo.filius repudians hereditatē patris potest repudiationē renocare intra tempus statutū in.l.fi.C.ō repu.here. secꝰ in repudiatiōe tacita cursu tēporis. tex.est ꝓm intellectum glo.ibi.in.l.ij.C.ō iuris ꝛ fac.igno.de quo ibi per scribētes. Secus casus sit.filius famī.nō pōt expresse repudiare hereditatem sibi delatā sine cōsensu pris.l.is qui heres.ℌ.fi.ff.de acq. here.cursu tamen temporis bene poterit statuti a.l.cōi.municipali aut a iudice ꝛ p iudicare pōt Bar.ꝛ alij in.d.ℌ.fi.vbi allegat.l.si quis ordo in bono.posse.seruc.facit notata in.l.ij.C.ō repu.bono.posse. Ad quod facit certum est ꝙ mortuo filio pater priuatur hereditate sibi filio ō lata nisi filius esset infans.l.si infanti.C. de iure deli.ꝛ eōdem modo filio negligē te nisi maliciose forte filius negligeret. Bar.in.d.ℌ.fi. Facit.l.recusari.eo.titu.ff. de acqui.here.vbi repudiatio hereditatis potest probari per verba actus ꝛ indicia voluntatis.per quē tex.dicit ibi Bar. ꝙ si filia passa est fratres possidere hereditatez.ꝛ si aliquid voluerit ab eis petiat q̄ licet ab additione hereditatis non recedat nisi.xxx.annis.si autem in iudicio voluntatis apparet videtur recusasse nollen te recuperare. Facit.l.procula.ꝛ ibi bar. ff.de proba.vbi fideicommissum tacite remittitur ex cessatione longi temporis.et computatione rationum sepius facta ꝛ taciturnitate fideicōmissi.de quo in.l.liber tis quos.ℌ.j.de alimen.ꝛ cibaria.lega.Fa.vbi si institutus passus est labi tempus agnoscendo bonorum possessionis.fideicommissario succurritur vt restituatur ꝛ agnoscere cogatur.Per quem tex.dicit ibi Bar.ꝙ si viget statutum ꝙ si quis nō fecerit testamentum infra tres menses.non valere.ꝙ hoc fideicommissario non nocet.imo ad eius petitionem tempus restituetur.ꝛ cogetur adire ꝛ restituere. Facit.ꝙ ex perceptione minorum vsurarum inducitur tacitum pactū de nō petendis maioribus etiam in causis publicis tex.est ꝛ ibi Bar.in.l.aduersus. C. de vsu.per quem tex.dicit ipse ibi.ꝙ licet administratores ciuitatis non possint facere expresse pactuz de non petēdis vsuris hoc tamen facere possunt recipiendo tacite minores.poterat allegare.l.imperatores ꝛ quod ibi idem dixit.ff.de pac.vbi administratores ciuitatū nō possunt quē liberare pacto expresso.Sed Bar.videt sibi contradicere in.l.preses.C. de trāsa. vbi ponendo intellectum ad tex.in.d.l. aduersus inquit.ꝙ dispositio illius.l. non ꝓcedit ratione tacit pacti.quia ibi nil fuit remissum per pactuz.sed per administratorum negligetiam currit prescriptio.iste intellectus probatur ibi ex tex. dicente ꝙ certos annos.ꝛ intellectus qui per Bar. datur in.d.l.aduersus.videlicet ꝙ ei⁹ dispositio procedit ꝓpter tacitum pactum probatur in.d.l.ibi pacti exceptio.ꝛ ibi glo.in verbo pacti.quam obrem dicite ꝙ dispositio illius.l.procedit principaliter per prescriptionem inductam negligentia administratorum ꝛ per tacitū pactum resultāz ex ꝓscriptione.ꝛ ideo in quantuz Bar.in.d.l.pses dicit ꝙ in.d.l.aduersus nil fuit remissum per pactū intelligo principaliter sed p ꝓscriptionē ꝛ ex tacito pacto ex ea resultato.de quo videatis etiam Bal.ꝛ alios in.d.l.imperatores ꝛ in.d.l. pses.facit sacramentū calupnie nō pōt a partib⁹ remitti.l.fi.ℌ.sed qa veremur.C. ō iureur.pp.calu.dā.hoc intelligit si ex ꝓsse remittē.secus vero si tacite.ita dicit ibi glo.in ℞bo remitti quā tenet Bar. ꝛ dicit esse casum in.c.j.de iura calup.li. vj. Facit miles nō pōt esse ꝓcurator etiā aduersario volēte.sed si tpe litis ꝓtestate quocūq̄ casu ꝓtermissuz est.valet iudiciū factū cū eo.l.filiusfa.ℌ.veterani ꝛ ibi glo. ff.de procu.ꝓ quā.l.Bar.ibi dicit.ꝙ lz qs non possit esse aduocatus secundum titulum de postul.si tamen fuit aduocatus non vitiatur processus.illud autem est verum in eo qui q̄nis non possit esse procurator pro se:tamen pro alio potest esse in iudicio vt miles. Sed si esset alius qui nec pro se necq̄ pro alio posset vt seruus vel pupillus.tunc non valeret iudicium quia deficit in substantia.l.j. que

Universidad de Deusto
Biblioteca

sit longa.consue. Facit.l.vero procurato
ri.Ḣ.sed 2 si qs.ff.de solu.vbi si qs mãda-
uerit vt titio soluã deinde vetuerit eũ ac-
cipere,si sciero ꝓhibitionẽ factã tuo 2 ei
soluo non liberor.ꝛ cõstat ꝙ mihi nõ fuit
facta ꝓhibitio.sequit̃ versiculus alia cã
est.vbi si stipulor mihi aut titio ꝛ ꝓhibeo ne soluatur titio,hoc nõ prodest.qa
19 soluendo titio promissor liberatur.ꝛ pa-
tet ꝓhibitionẽ esse factã ꝑmissori.† multa eiñ possunt fieri tacite que expresse nõ.
glo.est in.l.lõge.ff.de diuer.ꝛ tẽpo. pres.
Bar.in.l.j.ad fi.C.qui admitti.ꝛ in.l.ser-
uus.Ḣ.fi.ff.de bono.posse.Jas.in.d.Ḣ.fi.
d.l.is qui heres.in.iiij.col.in fi.de acqui.
20 here.† Et directe non valet remissio red
dende rationis de futura tutela.sed ꝙ in-
directum sic ꝑm Dy.quẽ refert Saly.in
l.cum necessitate.C.fideicõ.vbi Saly.te
net contrariũ ꝙ.l.quidã decedẽs in prin.
ff.de adminis.tuto.cuius decisionẽ nota
ꝑm.Jas.in.d.l.cũ necessitate.subdentem
ibi qa nõ inuenit tactã per aliũ q̃ ꝙ Saly.
ibi.ꝙ aliquas rõnes quas videatis ꝙ vos
vbi.ṡ.signatas ꝙ Saly.refert ꝛ sequitur
Dida.de seg.d.vol.folio.xcviij.col.iiij.
cuius materiã prosequitur in.q.quadam
quã ponit in fi.dicte.iiij.col.ꝛ in pri.seq̃n-
21 tis ꝙ.x.col.† Et ideo dolus de futuro nõ
põt remitti vt in.l.si vnus.Ḣ.illud cũ simi.
ff.de pac.qa inuitaretur qs ad delinquẽ-
dum contra.l.conuenire.ff.de pac. dota.
22 † Hinc est ꝙ si aliq̃s promittat se nõ denũ
ciaturũ maleficiũ ꝛ iurauit.nõ valet iura
mentum.qa aperiret viã iniq̃tatis ad de
linquendũ.Bal.in.c.j.Ḣ.itẽ sacramẽta in
vlti.col.per illũ tex.de pace iura fir.alle-
gat Inno.in.c.ad nostrã de iur.iur.refert
ꝛ sequit̃.Jas.in.d.Ḣ.illud.qui.Ḣ.ampliat
vt procedat non solũ in dolo ō futuro ve
ro sed etiam in dolo ꝑsumpto futuro qui
remitti non põt ꝑm Pau.de Las.in.d.Ḣ.
illud.per.l.qõ nerua.ff.de posi.Contra-
rium tenet Ant.de But.post Joa.And.
ibi in.c.fraternitatis de testi.in.xv.col.in
versi.quarto fallit si de volũtate.cuz quo
transit.Jas.in.d.Ḣ.illud.quem.Ḣ.limita.
ꝙ licet dolus de futuro remitti non possit
vt ibi.tamen quelibet culpa etiam lata re
mitti potest.quia sic non inuitat ad delin
quendum.l.si vt certo.Ḣ.interdum.ff.cõ-
mo.tex.est in.l.cõtractus.ff.de regu.iur.
Dy.in regula contractus.de regu.iur.
lib.vj.Pau.de Las.in.d.Ḣ.illud.Alex.in
l.si mora in.j.col.ff.solu.mat.adde bonũ
tex.in.l.qui plures.ff.de admi.tuto.facit
bene ad hoc.l.si seruus vetitus de lega.
j.Aduerte pro decisione istius.l.qõ inqt
domi.Joã.de Pal.rub.in sua celebri re-
pe.rub.c.per vestras de dona.inter vir.
ꝛ vxo.in rub.col.ccxxvj.versi.item si ma-
ter.† vbi dicit ꝙ si mater meliorauerit ali 25
quem ex filijs in terna parte bonorũ. nõ
deducetur tertia de ista dote cum nõ vi-
deatur esse in bonis matris.vt.l.fuit que-
stionis.ff.de colla.dotis.que est eadem
quam.ṡ.in prin.allegaui vocans illã simi-
lem.debet ergo intelligi de bonis que in
presenti possidet.vt.l.si ita de auro ꝛ ar-
gen.lega.de quo videatis que dixi in.l. 24
xxj.nu.vj.versi.quibus iuribus,cum duo
dus.nu.seq̃.supra.† Nec q̃rta debita cõ-
iugi in bonis alterius iuxta aũt.preterea
vnde vir ꝛ vxor.est tertianda nec̃ quin-
tanda.Dida.de Seg.d.vol.fo.xxx.col.
iiij.ꝛ circa istã.l.vide Rod.Sua.in repe.
l.quoniã in prioꝛib⁹ folio.xcij.in versi.
sexto queritur.C.de inoffi.test.

¶ Sequitur reca-
pitulatio legis. xxiiij.

1 PAter aut mater si fecerint aliquam
donationem descendenti.ꝙ videa-
tur meliorat⁹ in illa donatione.

¶ Aduẽticium est quod filius querit ex 2
persona sua.

¶ Donatum filio ob merita precedẽ- 3
tia habet ex operibus suis ꝛ sic est aduen
ticium.

4 ¶ Donatio facta in vltima voluntate, et
per cõsequens donatio causa mortis ha
betur pro melioratione.

5 ¶ Donatio causa mortis reuocatur per
reconualentiam.

6 ¶ Donatore causa mortis recõualescẽte,
ne dum res sed fructus condicuntur.

7 ¶ Sorore si vult religionẽ intrare, 2 ideo
donat portionẽ suam fratri vel alicui.po
stea nõ intrat.aut exijt ante professionez
ꝙ nõ solũ poterit sorore reuocare dõatio
nem.sed etiã ipso iure reuocatur.

8 ¶ Translatio legati facta occasione mor
tis,ita demũ habet effectũ si ex eadẽ infir
mitate legatarius moriatur nõ si ex alia.

9 ¶ Substitutio si fiat in hereditate vel le-
gato cõtemplatione certe infirmitatis.ꝙ
liberato ex illa q̃uis moriatur ex alia,le-
gatuz vel hereditas nõ debet substituto.

10 ¶ Heredem titium si quis instituerit con
templatione certe infirmitatis. ꝙ si cõua
lescit.ꝛ aliud nõ facit testñ.nec factũ cõ-
firmat ꝛ moritur ꝙ nõ succedit institutus,
11 sed proximiores venient ab intestato.

¶ Testator si fecit fideicõmissum recipro
cum inter filios contemplatione certe in
firmitatis,a qua testator liberatus fuit.qõ
licet postea nõ reuocet testñ fideicõmis-
sum reuocatur, taliter ꝙ superuiuens ex
fratribus nõ admittatur ad fideicõmissuz.
q̃uis frater suus premoriatur sine liberis.

12 ¶ Pater si meliorauerit aliquem filiorũ
contemplatione certe infirmitatis.ꝙ libe
ratione illius infirmitatis reuocatur me-
lioratio.

13 ¶ Meliorationem si pater fecit cum gra
uamine quod contemplatione certe infir
mitatis fuit adiunctum ꝙ liberatiõe illi⁹
infirmitatis q̃uis ex alia moriatur nulla
facta mentione de reuocando grauami-
ne,censetur reuocatum.

14 ¶ Substitutio pupillaris si esset facta res
pectu infirmitatis,a qua testator fuit libe
ratus.q̃uis decedat postea cum codẽ te
stamento ꝛ substitutione.dũ tamẽ confir
matio eius non intercedat.ꝛ moritur fi
lius impubes. substitutũ non excludere
matrem.

15 ¶ Intellectus ad.l.xv.in ꝑn.ṡ.ꝙ non so
lum per penitentiam poterit melioratio
reuocari vt vbi.sed etiam liberatione aut
euasione infirmitatis vel periculi.quan-
do aliquid istorum assignatur pro causa
meliorationis:ꝛ est necessarium apponi
propter reuocationem.

¶ Donatio annumeratur in tertio ꝛ quar- 16
to ad hoc vt nec ipsum nec̃ alium possit
donans meliorare.nisi adimpleuz ter
tium ꝛ quintum.

¶ Donatione precedente ꝛ secuta melio 17
ratione facta alteri,si donatio ꝛ meliora-
tio excedunt tertium ꝛ quintum. ꝙ exces
sus extrahetur de meliorat̃one.ꝛ non de
ꝑcedente donatiõe.de quo videatis hic.

¶ Condito eius qui ꝙ traditionem reci 18
pit est melior in duobus habentibus cau
sam ab eodem domino.

¶ Maritus si rem quam vxori donauit 19
alteri legauit seu pignorauit,videtur do
nationem reuocare.

¶ Donatio facta vxori non solũ reuoca 20
tur per obligationem rei donate.sed etiã
per donationem eiusdem rei factaz a ma
rito.qui eam donauerat vxori.

¶ Maritus si pignorat aduentitia vxo- 21
ris q̃ sibi donauerat.videt donatio reuo-
cata,nec morte confirmatur.

¶ Donatio facta filio in potestate reuo- 22
catur de iure cõi per aliam donationem
factã emancipato.

¶ Donans vxori quidq̃.ꝛ postea obli- 23
gans oia bona.ꝙ ꝑ generalẽ obligatio-
nem nõ videt reuocata donatio.

¶ Donatio prima facta filio in potesta- 24
te non reuocatur per secundam factam
emancipato.quia quantuz ad hoc nõ de-
bet fieri differentia filij emãcipati ꝛ in po
state de iure huius voluminis.

¶ Filij quomodo ꝛ quantum possint re- 25
uocare ab extraneo ō tertio relicto extra
neo a ꝑre.q̃ etiãvni filioꝛ quintũ reliq̃t.

¶ Melioratio vtrũ debeatur filio quem 26
pater prius meliorauerat.ꝛ ex persuasio
nibus aliorũ alii meliorauit an secũdo.

¶ Filius si mortuo patre dicat certũ fun 27
dum sibi fuisse a patre donatum eo quia
per decennium vivo patre ꝛ patiẽte illũ
possedit de fructibus pro libito voluntā
tis disponendo.

¶ Filius nunquid patri donare possit. 28

¶ Donatio facta a patre filio in potesta 29
te non ex propria ꝛ spõtanea voluntate
patris.sed ex illius filij assidua petitione
non confirmatur morte patris.

L 26.

IN quantū hic dicitur † q̄ si pater aut mater fecerint aliquā donationem descendenti q̄ videatur melioratus in illa donatione videtur contra ius cōmune secundū quod aut donatio non valuit a principio sed confirmatur vt i donationibus factis filijs in potestate. l. donationes quas C. de dona. inter virū et vxo. z cōputatur in quarta. l. filium quē habentē scōm intellectū azo. C. fami. hercis. vt dicit Bar. in l. in quarta. pē. col. ff. ad l. falci. si enī donatio cōputat i quarta que olim erat legitima l. cū querit. C. de inoffi. test. l. papinianus. §. quoniam autem. ff. eo. titu. ergo nō debet haberi vt melioratio: cuius contrariū hic dicitur si indistincte intelligimus: z cū sine distinctione. l. loquatur ita videtur intelligenda. l. de precio cum alijs de publi. Si vero ab inito donatio valuit vt facta filio emancipato secundū notata in. l. ij. de inoffi. dona. tunc nō computabitur in quartā nisi dicatur Bar. i. d. pen. col. z cū nō computetur habet pro meliorationē vt hic. z idem est dicēdum i donatione facta filio in potestate ꝓpter bene merita z seruitia quia tunc statim valet donatio. glo. est in auct. vnde si parēs de inoffi. test. de quo late p Bar. in l. frater a fratre. ff. de condi. indeb. nā talis donatio dicit venire ex causa aduenticia † q̄a quod filius querit ex persona sua est aduenticium. l. cū oportet. §. j. de bonis que lib. † sed donatū filio ob merita ꝓcedentia habet ex operibus suis z sic est aduenticium vt dicit Bar. reprobata. ibi glo. tenente q̄ talis donatio nō statim valet: sed aduēticia nō cōputantur. l. fi. C. de colla. ergo videtur q̄ talis donatio habetur vt meliorato. † dicit etiam. l. q̄ donatio facta in vltima voluntate et p̄ consequēs donatio causa mortis habetur p̄ meliorationē. cōtra hoc facit. † certum est quod donatio cā mortis revocatur p̄ reconualentiam. l. j. §. item cum ipse. ff. ō dona. l. ij. l. senatus. ff. de dona. causa mor. † hinc est q̄ conualescente donatore nedum res sed fructꝰ condicūtur. notat Jas. per tex. ibi. in. l. cū quis. quam legit cum. l. heres. ff. de cōdi. causa data. cum magis donās velit habere q̄ cum cui donat vt in dictis iuribꝰ: z magis donatarium q̄ heredem: nā donatio causa mortis est quando volo me magis habere q̄ donatariū z magis donatarium q̄ heredē. l. j. ff. de dona. causa mor. ꝓterquam si inter donantē z donatarium apponeretur q̄ etiam supervenīente valitudine non revocetur. l. q̄ alienam. §. marcellus. l. vbi. ff. de dona. causa mor. Et propterea data licentia dicerem. † q̄ si soror vult religionem intrare: z ideo donat portionem suam fratri vt alicui postea nō intrat aut exijt ante ꝓfessionem. q̄ non solum poterit soror revocare donationem sed etiam ipso iure revocatur. erit effectus. nam si talis donatio fit inter non tam coniunctos vt alium non habeat donans proximiorem q̄us donans non revocet revocabitur per ꝓximiorem succedentem. z quod plus est sine revocatione habebit dictam donationem vt bona hereditaria (nisi aliter donator disposuerit.) quia fuit facta predicta donatio contemplatione certe cause q̄ fuit ingressus monasterij que effectuz nō habuit. sicut dicimus in donatione causa mortis que ante mortem nihil operatur l. non videtur cum alijs. ff. de dona. causa mor. Facit ad hoc. l. alūne. §. fi. de adi. lega. † vbi secundum Bar. translatio legati facta occasione mortis. ita demum habet effectum si ex eadem infirmitate legatarius mōriatur non si ex alia. per quem tex. dicit ibi Bar. † q̄ si substitutio fiat in hereditate vel legato contēplatione certe infirmitatis q̄ liberato ex illa licet moriatur ex alia legatum vel hereditas non debetur substituto. † Ex quo infero q̄ si aliquis instituerit utium heredem contēplatione certe infirmitatis q̄ si conualescit z aliud non facit testm̄ nec factum confirmat z moritur q̄ non succedit institutꝰ sed proximiores venient ab intestato ratione superiori. de quo. j. dicam. † Secūdo potest iferri q̄ si testōr fecit fideicōmissum reciprocum inter filios de quo p̄ tex. in. l. j. cū concor. C. de pac. q̄ si fuit factuz contemplatione predicta a qua testōr liberatus fuit. q̄ licet postea non revocet testamentum fideicōmissum revocatur taliter q̄ superueniens ex fratribꝰ nō admittatur ad fideicōmissum q̄us ff̄ suꝰ prēmoriat̄ sine liberis. † Tertio infero ad. l. ix. titu. v. lib. iij. forō. ll. vbi habetur q̄ pf̄ pōt vnū filiorū meliorare. q̄ si aliquē illorum meliorauerit predicta contemplatione q̄ liberatione illius infirmitatis revocatur melioratio. † Quarto ad. l. j. ꝓxi. vbi pf̄ qui meliorat pōt apponere gravamen in dicta meliorationē. q̄a in quantum q̄s honoratur poterit grauari. iuxta l. ab eo cū alijs. C. de fideicō. q̄ si meliorationem fecit cum grauamine quod iam dicta ratione fuit adiunctum. liberationē illius infirmitatis. q̄us ex alia moriatur nulla mentione facta de revocatione gravaminis censetur revocatum. Quinto infertur. † q̄ Iz sit verum q̄ substitutus pupillaris excludit matrem. l. papinianus. §. sed neq̄ impuberis. ff. de inoffi. test. l. pūbes. de impub. z alijs sub. dixi in. l. iuj. istꝰ vol. q̄ si talis substitutio facta esset p̄ dicto respectu a quo testator fuit liberatꝰ institutus vel legatarius si cā sue infirmitatis fuit talis substitutio. licet decedat postea cū eodem testō z substitutione dum tamen eius confirmatio non intercedat z moritur filius impubes substitutum nō excludere matrem. per notabile Bar. de quo supra. in. d. l. alūne. d. §. fi. p̄ illū tex. Si enim donatio revocatur per valitudinem ergo nō habetur vt melioratio: ideo in quantum hec. l. loquitur in donatione causa mortis obstant supradicta. nisi diceremus donatorem mori ex illa infirmitate vel casu. Bene autem potest intelligi in donatione inter vivos (de qua etiaz loquitur vt ex litera patet) q̄us sit facta in vltima voluntate. nam non per hoc q̄ in vltima volūtate fit donatio dicitur causa mortis. quia donatio in dubio intelligitur z presumitur inter vivos etiam si fiat in articulo mortis. glo. est in. l. fi. C. de dona. causa mor. que glo. sic debet intelligi cum leges sunt intelligende. secundum titulum sub quo sitūantur. glo. est in. l. ij. C. ut quib. can. ptg. vel hipo. taci. contra. sed glo. in. d. l. fi. querit quid si est dubium an sit donatio inter vivos vel causa mortis. respōdit dicens / presumam inter vivos. Sed contra predicta facit. l. xv. §. vbi dicitur q̄ melioratio facta in vltima voluntate potest regulariter revocari. ergo valet donec revocetur. Dicatis breuiter vt dixi q̄ non quia in vltima voluntate fit donatio est causa mortis. cum possit fieri donatio extra illas tres species donationis causa mortis de quibus in. l. ij. ff. ō dona. causa mor. quia si nō fit mētio mortis erit donatio inter vivos. ita Bar. in. d. l. ij. referendo Dy. iura sunt de hoc in. l. seia. de dote preleg. l. seia. §. fi. ff. de dona. cā mor. si vero fit mentio mortis (nō p̄ modū dilationis tantum) vel alicuius periculi personam donantis legatis vel legatarij. vt in. d. l. alūne. §. fi. de addi. lega. p̄ liberationē illius infirmitatis aut peri

SI el padre / o la madre en testamento / o en otra qualquier vltima voluntad / o por otro algun contrato entre biuos, fizieren alguna donacion a alguno de sus hijos / o descendientes: aun que no digan que le mejorā en el tercio / o en el quinto, entienda se que le mejoran en el tercio z quinto ō sus bienes: z que la tal donacion se cuente en el dicho tercio z quinto de sus bienes en lo q̄ cupiere para que a el ni a otro no pueda mejorar mas de lo que mas fuere el valor del dicho tercio z quinto: z si ō mayor valor fuere mandamos que vala hasta en la cātidad del dicho tercio z quinto z legitima de lo que devian auer de los bienes de su padre / z madre / z abuelos / z no en mas.

Universidad de Deusto
Biblioteca

culi reuocatur donatio emancipati fecit legatū
vel fidei cōmissum: & ita intelligantur su-
15 pradicta † per que datur intellectus ad
d.l.xv.in prin. quod non solum per peni
tentiam poterit meliorato reuocari vt
ibi: sed etiam liberatione euasione infir-
mitatis vel periculi: quando aliqd istorū
assignatur pro causa meliorationis: & est
necessarium apponi propter reuocatio-
nem, ita Bar. in.l.iij.ff. de dona.cā mor.
Et circa predicta videte que refert Jas. i
l.non omnis.in prin.in.j.col.ff.si certum
peta.& in.l.stichum qui meus erit in.vj.
col.de lega.j.& in.l.sancimus.in.j.col.C.
de testa. Dicit vlterius nostra.l.in versic.
16 e que la tal donacion. † q donatio an-
numeretur in tertio & q̄nto ad hoc vt nec
ipsum neq; alium possit meliorare nisi ad
implendum tertium & quintum: ꝓba ista
sentiunt q̄ nō poterit reuocare donatio-
nem antea factā: nam si posset non prohi
beretur meliorare: sed hoc est contra. d.
l.xv.in prin. vbi meliratio potest reuo-
cari vsq; ad mortem: & vt ista non obstet
illi est dicendum: q̄ hec. l. nō prohibet re
uocationem donationis aut meliorationis
sed solū dare tertium & quintū sine cōpu-
tatione p̄terite donationis. Preterea sen
17 tiunt eadē verba † q̄ precedente dona-
tione et secuta meliratione facta alteri:
donatio & meliratio excedunt tertium &
quintū: q̄ excessus extraheretur ō melio-
ratione non de p̄cedente donatione: qō
etiam fundatur de iure cōmuni: q̄a si plu-
ribus singulariter donatur, & vltima do-
natio est inofficiosa habito respectu ad
preteritas donationes: inofficiositas est
remouenda ab vltima. glo. est cum qua
transit Bar. ibi i.l.ticia scio. ff. imperator.
de lega.ij. licet aliud in legatis statuatur:
que etiam ꝓma ad vltima trahuntur. l. in
quātitate. ff. magna. versi. sed & si legata.
ff. ad.l.falci. Sed idem Bar. in.l.j. C. ō in
offi.dona. in fi. distinguit q̄ aut donatio-
nes ab initio sunt invalide sed codē tem-
pore confirmantur: & tunc de omnib⁹ fit
reuocatio pro rata. argu. l. in donationi-
bus. C. ad.l.falci. vbi i donationib⁹ mor-
te confirmatis habet locum falcidia. Se
cus vero in donationibus statim validis.
ter. est in.l.si vsufructus. ff. dos legata. ff.
ad.l.falci. in quibus solum vltima reuo-
catur que fuit inofficiosa: & ꝓtarē. l. istaz
secundum predicta intelligendam: et q̄
si pater fecerit donationem filio in pote-
state: cuius quidem donatio cōfirmatu
morte iuxta. d.l. donationes quas cū cō-
cor. & postea donauerit aut meliorauerit
filium emancipatū: que donationes ex-
cedunt tertiū & quintum patre defuncto.
q̄ excessus capiatur a prima donatione
quoniā fuit ab initio invalida & ante mor
tem non fuit confirmata: ab altera x̄o nō
que ab initio valuit scēm notata in. d.l.ij.
de inoffi. dona. tū per. d.l.xv. videt ꝓtra-
riū vbi nulla in hoc debet fieri differētia
inter filiū fami. & emancipatum. Plus di
cerem de iure cōmuni: q̄ si donatio poste
rior impleret tertium & quintū: donatarium
primuz nihil habere per glo. & Bar. in.l.
serui electione in prin. de lega.j. vbi si elec
tio ꝓma nō valet licitum est variare: de
quo per tex. & Bar. in.l.ij. ff. data igitur. de
optio lega. Sed cum donatio filio i pote
state non valeat nisi confirmetur. Bene
ergo potuit variare donando alteri cu-
ius personaz statim valeat. Facit ad hoc.
certū est q̄ testamentū posterius rumpit
prius etiā iure factuz. l.j. & ij. de iust. rup.
Dicamus igitur q̄ posterior donatio po
sito q̄ non reuocet primā validā: reuocet
tamen invalidam. hoc argumentum con
firmatur. nā donationes facte in filium
emancipatū nō possunt reuocari. l. dona
tiones. cū simi. C. de reuo. dona. & per cō
sequens filio in potestate facte reuocant̄
quia nō valent nisi morte confirmētur. di
xi & probaui. † Facit etiā in argu. l. quo- 18
tiens. C. de reiuendi. vbi in duobus ha-
bentibus causam ab eodem domino me
lior est conditio eius qui per traditionez
recipit: sic in ꝓposito est dicendum: q̄ sit
melior cōditio illius in cui⁹ psonā dona
tio statim valet. Nec obstat si dicatur: q̄ i
d.l. quotiens interuenit traditio operans
dispositionem illius. l. quia in donatiōe
etiam si res non tradatur habet donatio
plenissimum & perfectissimū robur: & tra
ditionis necessitas incumbit donatori. l.
si quis argētum. ff. C. de dona. ff. alie autē
tem insti. de dona. & ita habetur res dona
ta quoad vim donationis inter vinos ꝑ
tradita de iure cōmuni: et dixi in. d.l. xv.
Si enim habetur pro tradita cum sit do-

natarius talis in quo ab initio valuit do-
natio nimirum si in illa donatione prefe-
ratur primo cuius donatio nondū est cō
firmata. Facit ad vlterius & suppono
certum est q̄ sicut donatio facta filio i po
testate non valet nisi per mortem de iure
cōmuni. dixi. ita donatio inter coniuges
19 d.l. donationes quas vbi de vtroq; est
tex. C. de dona. inter vir. & vxo. Sed i do
natione inter coniuges reperiē †. q̄ si ma
ritus rem quam vxori donauit alteri le-
gauit seu pignorauit videtur donationē
reuocare: adeo q̄ morte mariti nō intelli
gitur donatio confirmata. l. cum hic sta-
tus. ff. si maritus. & ff. qui quasdam. ff. de
dona. inter vir. & vxo. tex. est etiam bon⁹
20 in proposito in. l. si maritus. la. ij. C. eo ti
tu. de quo facio casum expressum. † vbi
non solum reuocatur donatio facta mu-
lieri per obligationem rei donate sed etiā
per donationē eiusdem rei factam a mari
21 to qui eam donauerat vxori. per quē tex.
dicit ibi Bar. † q̄ si maritus pignorat ad
uentitia vxoris que sibi donauerat videt
22 donatio reuocata nec morte confirmat.
Ita ergo dicamus † q̄ donatio facta fi-
lio in potestate reuocetur per aliā dona-
tionem factā emancipato quoniaz facta
filiofa. non valet de iure communi: q̄uis
de singulari morte cōfirmetur. d.l. dona-
tiones. et argu. d.l. cum hic status in p̄n.
& l.j. de dote prele. & quod valet iure sin-
gulari facilius q̄z quod valet de iure com
muni tollitur. l. eius militis. ff. militia mis-
sus. ff. de testō. mili. Predicta procedunt
quando pater donauit filio emancipato
quod donauerat filio in potestate. Secō
do si donaret emancipato omnia bona si
de iure dicta valeret donatio precedente
donatione certe rei filio in potestate: nā
tunc per donationem generalem non vi
23 detur reuocata prima habito casu. d.l. si
maritus. argu. eoꝝ que notat Bar. in. l.
rem legatam in fi. de adimen. lega. † vbi
dicit q̄ si aliquis donat vxori quicquā et
postea obligat omnia bona q̄ per gene-
ralem obligationē non videtur reuocata
donatio: quia nō videtur ea mēte obliga
tum vt reuocetur donatio. ff. si marit⁹. d.
l. cum hic status supra alleg. Secunda ra
tio sit quia obligatio generalis nō afficit
ita rem sicut specialis. argu. l. est differēt
tia. ff. ex quib. causis. pig. taci. contra. sed
cū donatio omnium bonoꝝ hodie sit ꝓ
hibita etiam solū presentium. l. lxvij. j. et
donatio a patre in filiū sit solū tertij & q̄n
ti nō potest dici generalis omniū bonoꝝ
sed specialis tertij & quinti: ex quo sequi
tur q̄ reuocabitur prima donatio: † tamē 24
quia quantum ad hoc nō debet fieri diffe
rentia filij emancipati et in potestate. d.l.
xv. in prin. & dixi. nō reuocabitur ꝓma do
tio per secundam. Aduerte q̄ hanc. l. in
prin. vsq; exclusiue ibi. e si de mayor va-
lor. intelligo quando donatio comprehē
debat legitimam, & vltra: non autem to-
tum tertium & quintum. In fine quan-
do donatio excedebat legitimā tertiū cuz
quinto hoc satis probatur ex illius litte-
ram. Si vero donatio non excedit legiti
mam nō intelligitur filius in ea meliora
tus: quia ista. l. nō loquitur in predicto ca
su. Confirmo: nam alias corrigeretur titu
lus de colla. quātum ad donationem: et
esset contra. l. xxvij. infra. de quo remitto
ad dicenda per me in. d.l. xxvij. in finali
col. Poterit enim prima pars verificari i
donationibus que nec conferuntur nec
computantur: q̄ etiam si in eis nō sit ex-
cessus legitime in his videtur donans
meliorare ad hoc vt nec donatario neq;
alteri possit fieri meliratio nisi ad cōple-
mentum tertij & quinti habita ratione di-
ctarum donationum: nam videbat posse
donantē meliorare i tertio & quinto ipsuz
donatarium vel alterū inconsiderata pre
dicta ratione: cū donatio precedens non
computabatur nec veniebat conferen-
da: de quibus dicam in. l. xxvj. in fi. et
in. d.l. xxvij. † Quero quomodo & quan 25
tum filij reuocare ab extraneo possint
de tertio relicto extraneo a patre qui e-
tiam vni filiozuz quintū reliquit. videte.
Dyda. de segu. d. volu. folio. liij. col. j.
et in prin. sequen. vbi subdit q̄ si aliquis
habens filios cum extraneis possit tamū
relinquere quintum suoꝝ bonoꝝ reliqt
tertium: q̄ dictū legatū de tertio valebit
vsq; ad cōcurrentem quantitatem q̄nti: &
in residuo reuocabitur dictū legatū: & qō
fuerit reuocatum applicabitur omnibus
filijs cum eoꝝ sit legitima per. l. ix. titu. v.
lib. iij. folio. ll. & alia iura huius volu. quā
sententiā probat ipse per columnam & di

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 midiã. † Quero vtrũ meliozatio debeatur filio quem pater puus meliozauerat ꝛ ex psuasionibus alioꝝ alĩ meliozauit an secundo. ꝛ est dicendũ ꝙ talis meliozatio est aduocanda illi qui postea fuit meliozatus ꝛ applicabitur illi qui primo fuit a patre meliozatus. ita Dida. ō segu. d. vol. folio. lxxxuij. col. iij. per ꝓbationes quas adducit in. d. folio col. iij. ct. d. iij. vbi refert scribentes in locis de quibus ibi per illuz. † Et nota in materia do
27 nationuz: ꝙ si filius moꝛtuo pfe dicat certum fundum sibi fuisse a patre donatũ eo quia per decennium viuo patre ꝛ patiẽte illum possedit de fructibus pro libito voluntatis disponendo: certe hoc modo ꝓbatur donatio: ita singu. tenet Saly. in. l. filie cuius. in. ij. q. C. fami. hercis. refert et sequitur Jas. in. l. qui in aliena. in pn. in vlt. col. ff. de acqui. here. Facit ad hoc. ꝙ si filius emancipatus longo tempoze tenuit aliquas res paternas: nec apparet quo iure pater presumitur ei donasse. Albe. dero. in. d. l. qui. in aliena. in princi. per multa iura que ibi allegat. vbi Jas. in d. vlti. col. subdit. caueamus ꝙ quãdo ꝙs pretendit titulo donationis cũ non probat etiam ex prestatione decẽnali. ergo minus ex sola patientia lõgi tẽpoꝛis cum habeat presumptionem iuris in cõtrariũ. cum nemo presumatur donare ꝛ sic iacta resuum. l. cum de indebito. ff. de ꝓba. de quo videte relata per eundem. Jas. ꝛ que ibi ipse dicit i. d. vlti. col. ad fi. Et quia presens. l. loquitur de donatiõe facta a patre vel matre filio aut descendẽti: ꝛ nullum ius huius libi loquitur ō donatione a filio patri. † videamus nunqd filius patri donare possit: de quo dicit vt per Bar. in. l. frater a fratre in vlti. col. ff. de condi. in de. Ang. in. l. quotiens per illum ter. ff. solu. ma. Rapha. cu. in. l. si qs pro eo. ff. j. ff. de fideiu. Et an talis donatio filij i patrem firmetur iuramento: dic ꝙ sic secundum Joan. an. i addi. Specu. in tutu. de testa. ff. j. super ver. pone filius. Abb. i. c. cum contingat i vlti. col. de iur. iur. Jas. in rep. d. l. frater a fratre i fi. col. † Mõ omitto ꝙ si pater i vita vni filioꝝ quem i potestate habebat donauerit ãtam partẽ bonoꝝ quod potest. l. vij. tutu. xij. lib. iij. fozo. ll. non tamen ex sua ꝓpria ꝛ spontanea voluntate vel blãditijs ipsius filij: sed ex eiꝰ filij assidua petitiõe ꝙ talis donatio non confirmabitur moꝛte patris: cum talis donatio videatur fieri ex quodam calozе iracundie: ita infert Dida. de segu. in. d. folio. lxxxuij. v. col. iij. in pin.

donato facta a filio

81

91

¶Sequit recapitulatio legis.xxv.

1 ¶Testatoꝛ pſumitur pro ea parte gra
naſſe: pro qua honozauit.
2 ¶Grauare non possum quem nõ honozo.
3 ¶Pater sicut potest grauare fideicommisso legitimos heredes suos sibi ab intestato successoꝛes: ita potest grauare fideicommisso legitimos heredes filij sui impuberis.
4 ¶Ratio quare grauamen sit inter descẽdentes legitimos vt hic.
5 ¶Tertium non poterit per substitutio
nes relinqui extrancis: stantibus descendentibus: ascendentibus vel consanguineis dantis aut relinquentis tertium. 6
¶Tertium quamuis secundum dispositionẽ huius. l. ꝙ substitutiones nec aliter extraneo relinq̃ poterit extantibꝰ personis de quibus in ca: tamen si grauamẽ imponitur de relinquendo tertio extraneo quamuis non valeat de illo: valebit quo ad quintum.
¶Transactionis ad esse tria requirun
tur. 7
¶Judex vtrũ possit cogere ad trãsactiõ
nem vel compꝛomissum. 8
¶Actio ꝑscriptis x̄bis cõpetit ex transactiõe inita nudo pacto. de q̃ videatis hic. 9

10 ¶Contractus ꝛ obligatio nudo pacto ꝛ per consequens sine stipulatione valet ō iure huius regni.
11 ¶Leges prohibentes dare tertiz extraneo non annulant factum. quamobꝛem si non valet vt agitur. valebit vt melius valere potest: ꝛ hic ponũtur sex casus in quibus si non valet vt agitur: valebit vt melius valere potest.
12
13 ¶Casus in quibus si nõ valet qõ ago vt ago: nec valebit vt potest.
¶Ex vbi exigit certam fozmam verborum. illa omissa vitiatur actus: quamuis clausula omni meliozi modo apposita
14 sit.
¶Clausule omni meliozi modo: videte
15 remissiue hic.
¶Grauamen fiat inter descendentes illegitimos: qui habeant ius posse succedere illis. deficientibus descẽdentibus legitimis.
16
¶Descendentes illegitimi preferuntur
17 hic ascendentibus legitimis.
¶Consanguinei preferuntur extrancis
18 in grauamine tertij.
¶Vincula facta secundum istam dispo
sitionem sine fiãt in tertio aut quinto va
19 lebunt vt hic.
¶Verbum perpetuo intelligitur centuz
20 annozum.
¶Verbum perpetuum in materia que ō sui natura est perpetua intelligitur de cẽ
21 tum annis.
¶Dictio ꝑpetuo quot modis capiatur. ꝛ de multiplici significato dicte dictionis.
22 ¶Annuz aliquid si est relictum ecclesie imperpetuũ: ꝙ ratione infinitatis euitande: illud imperpetuum intelligit vsq̃ ad centũ annos: ita ꝙ elapsis centum annis non debetur amplius ecclesie: de quo videatis hic.
23
¶Vite longissimum spacium in homine
24 est centum annozum.
¶Presumitur quilibet viuere vsq̃ ad cẽ
25 tum annos.
¶Eternum est quod semper fuit ꝛ est. vt
26 deus.
¶Sempiternum est qõ incipit ꝛ nõ desinet. vt anima angelus.
27
¶Filius meliozatus in tertio ꝛ quinto si imposítum in quinto grauamen adimplere neglexerit: an etiam tertio pruetur.

¶Fidei commissum fit per verba diuersa: de quibus late hic. 28
¶Grauamina de quibus in ꝑsenti. l. post 29
sunt remissa per testatoꝛem vel meliozantem ꝛ remanebit meliozatio pura.
¶Donauit quidã alicui fundum vt ꝑ post 30
certum tempus esset alicuius ecclesie. donatoꝛem posse sola eius voluntate hoc remittere pactum.
¶Donatio facta inter viuos irreuocabi 31
liter omnium bonoꝝ ꝑsentium ꝛ futuroꝝ retento vsufructu cum pacto ꝙ post moꝛtem donatoꝛis donatariꝰ daret dimidiã bonoꝝ vel estimationem pauperibus ꝛ puellis maritandis: ꝙ respectu dimidie vande pauperibus ꝛ puellis maritandis poterit reuocari.
¶Annullato onere vtrũ meliozatio an 32
nulletur.
¶Filius an possit consentire grauamini 33
apposito in legituma: taliter ꝙ post moꝛtẽ restituat filio suo primogenito: ꝛ ille etiã suo: ꝛ imperpetuum vt hic dictam vinculari legitimam.
¶Ongo fideicommissoꝝ. 34
¶Legata ꝛ fideicommissa esse inter se di 35
uersa ꝛ varia.
¶Institutio si reddatur nulla: fideicõmi 36
sum a venientibus ab intestato debeatur.
¶Fidei cõmissum censetur onus ꝛ grauamen regulariter. 37
¶Fideicõmissum iniunctũ vni ꝑsone: re 38
gulariter nõ extenditur ad aliam.
¶Fidei cõmissum bene potest opari com 39
modum ꝛ fauoꝛem.
¶Fideicõmissum relictum post moꝛtez 40
grauati censetur esse cõditionale si fideicõmissarius supeꝛuiuat ipsi grauato: vt de si predeceꝛdat: extinguitur tanquã defecta conditione.
¶Fideicõmissum conditionale nõ trans 41
mittitur ad heredes si fideicommissarius interim pendente conditione moꝛiatur.
¶Testatoꝛ si reliquit aliquid nepoti et 42
adiecit: ꝙ si deceꝛeret sine liberis reuerteꝛetur ad heredem vniuersalẽ: ꝙ si interim heres vniuersalis deceꝛeret: amodo restitutio non debetur.
¶Filius fideicõmissum conditionale re 43
lictum sibi a patre: si moꝛitur pẽdente cõditione non transmittit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

44 ¶Pater si sit grauat⁹ restituere filio post mortem ipsius patris: ⁊ predecedat filius fideicommissum remanet penes patrem.

45 ¶Grauamina de quibus in ista.l.nō cessant etiā si honorat⁹ ⁊ grauatus decedat cum liberis.

46 ¶Dispositionem patris vnum de filijs suis in quinta parte bonorum meliorantis: ⁊ eandem partem penes suos heredes remanere volēs: vltra quartū gradum ipsius testōris descendentium semper extendi.

47 ¶Testōr vtrum in testamento possit prohibere diuisionem imperpetuū inter heredes fieri.

48 ¶Conuentio partium valeret: ⁊ lauduz arbitratoris: q toto tēpore cōtrahentiū non liceat diuidere.

49 ¶Nemo inuitus cogitur stare in cōione tū in casu.l.fi.ff.de alie.iudi.mut.cā fac.qs compellitur stare in cōione.

50 ¶Directo qō nō pōt relinqui: nec per fideicōmissum relinqui poterit.

51 ¶Prohibitum vna via alia concedi nō debet.

52 ¶Ascendens qui solum descendentem legitimum habet poterit illum meliorare respectu alterius aut aliorum descendentium legitimorum forsan genuendoz: et necessariū esset causaz hāc ad meliorationis validitatem assignare.

53 ¶Meliorat⁹ ⁊ grauatus si bona melioratiōnis ante euentum conditionis grauaminis aut fideicōmissi dilapidat: qualiter succurratur ille in cuius fauorem conditio apposita fuit.

54 ¶Sequestrum quamuis nō consistat in rebus immobilibus: tamen pōt interdici illorum alienatio.

55 ¶Suspitio quando est de aliquo ne fugiat pōt interdici vēditio seu alienatio bonorum immobilium sicut possunt mobilia sequestrari.

56 ¶Bannitus nō potest vendere bona q̄ in ciuitate relinquit: si est ei prohibitus p superiorem.

57 ¶Dānatus fideiubere a testatore solucōs non repetit.

58 ¶Mandatum qui habet vt se obliget: videtur etiam habere mandatū q̄ soluat.

59 ¶Dispositū p hāc.l. in melioratione tertij habeat locū ⁊ in maioratu.

60 ¶Lex extraneū.C.de hered. instit. fallit in casu istius.l.

61 ¶Grauamina de quibus per hanc.l.nō solum ponit possunt in fauorē filiorum legitimorū primi gradus: sed etiā in fauorē aliorum descendentium legitimorum: quibus decti filij primi gradus vuerent tpe melioratiōis ⁊ grauaminis tertij.

62 ¶Dispositio.l.xliij.infra nō extendit ad casum huius.l.de quo etiā videte. qa faciunt que dicā in.ll.xlij.⁊ xliij.in fi.

a Mandamos. Inquantū hic dicit q̄ meliorans in tertio possit melioratū grauare habuit ortū a iuribus dicētib⁹ q̄ inquantū q̄s honoratur poterit grauari, de quo per.l.ab eo.C.de fideico.l. q̄dam testō. ℌ. fi. de lega. j. l.j. C. de leg. qō procedit etiā si p mediā personā veniat.l.cum filiosa. de lega. j. Facit ter. tibi bar. in.l.si mulier ℌ. fi. de lega. iij. vbi si concedo tibi habēti propietatē vsufructuz causa mortis possiz te grauare fideicōmisso in eo qō interim a me viuo recipies: secus si pign⁹ libero. qa remissio pignoris nō cōtinet cōmodū pecuniarū. l.si pignus de his que in frau. credi. qō procedit in executore testamēti. Bar. i.l. firmio. ff. qñ dies lega. cedit idē Bar. i.l. alio. in. j. col. i. j. oppo. ō ali. ⁊ ciba. lega. vbi dicit q̄ qñ q̄s relinq̄t ab illo simpliciter cui nihil relinq̄t tale relictū nō valere. ter. est. i.l. plane la scōa. de lega. j. Si tū relinq̄t ab illo cui nihil pecuniarū relinq̄t. facit tū eū executorē tūc valet relictū sicut ab herede simile est in tutore: nā qō relinquitur a tutore videt a pupillo relictū. l. pero. ℌ. mater. de lega. ij. l. etiam. C. de fideico. † ⁊ testatoz p̄sumitur pro ea parte grauasse pro qua honorauit. l. lucius. ℌ. pf. ff. ad trebe. l. ab oib⁹ de lega. j. l. si plurib⁹ ō lega. ij l. vnica. ℌ. sed vt manifestetur. ō cadu. toll. Jas. i.l. si qs in fundi vocabulo. ℌ. si qs heredes in pn. de lega. j. † Et licet quē non honoro grauare nō possim. vt i. d. l. ab eo cū simi. C de fideicō. Jas. i. d. l. cū filiosa. ⁊ i. l. sciendū de lega. j. ⁊ in. l. ex tribus. C. de inoffi. test. hec regula' quinq̄ limitatur modis vt p eundē Jas. in. d. l. ab eo. † Et sicut pater pōt grauare fidei commisso legitimos heredes suos sibi ab itestato succesſuros: ita pōt grauare fidei ꝓmisso legitimos heredes filij sui impuberis. ter. est ⁊ ibi doc. i. l. si ticio. ℌ. sicuti. ō lega. j. rō est scōm glo. Bar. ⁊ oēs ibi. qz cum pf̄ po

mandamos q̄ quando el padre ó la madre mejorarē a alguno ó sus hijos o descendientes legitimos enel tercio de sus bienes en testamento o en otra qualq̄er vltima voluntad o por cōtrato entre biuos que le pueda poner el grauamen q̄ quisiere asi de restituciō como de fidei cōmisso: y hazer en el dicho tercio los vínculos submisiones e substituciones q̄ q̄sierē cō tanto q̄ lo hagā ētre sus ōscē diētes legitimos, e a falta dellos q̄ lo puedā hazer entre sus

merit testari pro filio suo pupillo ⁊ sic ei substituere pupillariter extraneum ⁊ excludere venientes ab intestato etiā si cēt mater ipsius impuberis. l. papinian⁹. ℌ. iz nec impuberi scū concor. iuris ciuilis. ff. ō in offi. testō. et C. si pater. ō testa. lib. vj. ergo nō substituendo videtur dare legitimis heredibus venientibus ab intestato. l. conficiuntur in prin. ff. de iure codicil. igitur potest eos fideicōmisso grauare venientes: ergo ab intestato videntur habere hereditatē impuberis a pfe qui potuit ab illis auferre dando extraneū pupillarem substitutum: igit̄ nō auferēdo videtur eis cōcedere. Jstā cōmunē rationē dicte glo. Bar. ⁊ doc. reprobat subtiliter Aret. i.l. j. ℌ. fi. i. ij. char. quē ibi vide de vulga. ⁊ pupi. p. ter. in. l. vnū ex familia. ℌ. si de falcidia. iuncto pn. ⁊ qō ibi Bar. de lega. ij. Teneam⁹ tñ d. rationem glo. Bar. ⁊ alioz q̄ est cōis ⁊ vera fundamentalisq̄ ratio scōm Jas. in d. ℌ. sicuti. in. ij. col. vbi respondet ad fundamentum subtile Aret. ⁊ post respōsum subdit q̄ illa est veritas. Dicit etiaz ibi q̄ vltra Aret. cōtra istā cōem rationem glo. Bar. ⁊ doc. fortiter vrget ter. in. l. plane in prin. de lega. j. quam. l. legit Jas. cum d. ℌ. sicuti. vbi de hoc in. vij. ⁊ vlti. not. videatis omnimodo ipsuz Jas. post alios quos ibi refert. † Sed q̄ grauamen sit inter descendentes legitimos vt hic. est ratio: nā tertiū est legitima descendentiū respectu extraneorum. l. ix. ti. v. lib. iij. so

Tertium legi filiorz respectu neorz

Universidad de Deusto
Biblioteca

ro legũ: ⁊ hec potuit esse causa decidẽdi ad istã l. circa tertiũ : ⁊ nullũ grauamẽ in legitima imponi debeat. l. coheredi. ℌ. cũ filie. de vulgari ⁊ pupi. l. quoniã in priorib⁹. C. de iofficio. tes. Et ꝗuis p. l. dẽt facultas ascẽdentib⁹ meliorãdi descẽdẽtes : est tñ taliter ꝙ sicut de tertio in extraneũ nõ valet relictũ sed in descẽdentẽ: ita in grauamine eius, vult ista lex seruari stantib⁹ descẽdentibus. ꝺa alias per obliquũ ⁊ fideicõmissum daretur tertiũ extraneo. qõ esse nõ debet. nã qõ non põt relinqui directo: nõ põt relinq̃ per fideicõmissum. l. q̃ testũ. ff. de pba. l. cũ quis decedẽs. ℌ. nita. de lega. iij. Bal. i. l. fi. in. v. col. ℵ si. aut in honorato. C. de codicil. Dida. de seg. d. vol. fol. viij. col. j. ⁊ fol. lix. col. iij. ⁊. iij. vbi ponit regulã cũ septẽ limita. quas videatis ⁊ eundem Dida. in. d. fol. viij. col. iij. In eo qõ hec. l. inquit † ꝙ p substitutiones non poterit tertiũ extraneis relinqui stantibus descendẽtibus ascẽdentib⁹ vel cõsanguineis. Ideirco dicit iuri cõi. pbo. Lertiũ est ꝙ i legitima põt fieri substitutio pupillaris. l. papinian⁹. ℌ. ſz nec impuberis. ff. de iofficio. tes. l. sed si plures. ℌ. ad substitutos. de vulg. ⁊ pupi. si enim in legitima põt fieri pupillaris substitutio que nõ solũ excludit consanguineos sed etiã ascendentes. l. p̃cibus. cũ alijs iuris cuiusdã. de impub. ⁊ alijs. ⁊. C. si pf. de testa. lib. vj. de q̃ late dixi i. l. iij. super parte : o q̃ ayan derecho de les heredar: ergo i tertio (ꝗuis sit legitima filio ꝙ respectu extraneo ꝙ dixi ⁊ probaui) qõ hic negatur. Respon. ꝙ diuersum est facere substitutionẽ pupillarẽ que nõ est grauamẽ filij immo promissio l. ex trib⁹. C. de iofficio. tes. quoniã per eam filius moritur testatus qõ est sibi honor. ℌ. j. insti. q̃ ⁊ ex quib. causis manu. non possunt: qõ cessat in grauamine tertij: ⁊ ideo nõ est oppositũ permitti a iure cõi ⁊ regio p iura vulgaria substitutionẽ pupillarem nulla personarũ facta differẽtia: ⁊ negari grauamen tertij nisi vt hic. † Unum tñ est ꝙ licet scõm dispositionẽ huius. l. per substitutiones nec aliter extraneo poterit tertium relinq̃ extãtibus psonis supra. d. si grauamẽ imponitur de relinquẽdo tertio extraneo : ꝗuis nõ valeat de eo. valebit q̃ad q̃ntũ l. si ticio ⁊ mihi. ℌ. j. de lega. iij. vbi si alicui est legatum vltra quã capere põt. ꝙ illud qõ capere põt remanebit penes legatariũ. reliquũ erit illo⁹ q̃bus de iure cõpetit. ita in p̃senti ꝙ cũ iste cui tertiũ ẽ legatũ vel p fideicõmissum relictũ nõ sit totus tertij capax: sed solũ q̃ntũ: ꝙ licet plus q̃nto applicẽt q̃bus de iure statuit. q̃ntũ autẽ cũ extraneo manebit. Facit. l. q̃ q̃rtã. de lega. j. vbi volẽs legare quartã bono⁹. ꝙ errorẽ dimidiã legãs in totã legatũ nõ vitiat sed valebit i minori quota scõm voluntatẽ testõris. Q̃ũ enim aliq̃d relinq̃tur alicui icapaci sine ꝺlicto suo: vt est iste tertij⁹ legatari⁹ q̃ est icapax tertij non propter delictũ suũ: immo p dispositionẽ legis disponẽtis ꝙ nullus sit capax dicti tertij: nisi ille cui debetur legitima i bonis relinquẽtis. vt i. d. l. ix. tit. v. lib. iij. forо. ll. disponitur. tũc qõ reuocatur applicat illis q̃bus legitima debetur vt tenet Bar. i l. fi. ff. ỏ his q̃b. vt idig. Bal. i. l. hereditas. C. eo. titu. Ang. in. l. pẽ. C. de heredi. isti. vbi ⁊ moder. ⁊ in. d. l. hereditas. notat Bal. p tex. ibi i. l. j. C. de natu. lib. ⁊ cũ qõ vltra quintũ est legatum ⁊ inutile sit separabile ab vtili. i. a quinto: minimum si vtile. i. quintum non vitietur per inutile. i. per id qõ est supra quintũ per doctrinam glo. ab oĩbus approbatã in. l. fenebris. ff. de vsu. de quo p Bar. i. l. grece. ℌ. illud. ff. de fideiusso. Bal. post Cy. in. l. sancimus. in pn. C. de dona. Dy. in regula vtile de regu. iur. lib. vj. Bar. Bal. ⁊ moder. in. l. certi ꝺditio. ℌ. quoniã. ff. si certũ pe. Alex. ⁊ moder. i. l. j. ℌ. sed si mihi. ỏ ℵbo. obli. Facit ad idẽ tex. i. d. l. sancim⁹ in pn. vbi inq̃t tex. ꝙ si alicui donaui vltra modũ ⁊ donatio nõ est insinuata. ꝙ illud qõ vltra modũ donatũ est nõ valet: i alio debet tenere donatio ⁊ sic dict⁹ legatarius cũ dicto remanebit q̃nto. ⁊ p cõsequẽs quẽadmodũ legatari⁹ cui simpliciter q̃ntũ legatur cũ illo remanere debet: ita eodẽ modo si sibi legatũ est tertiũ remanebit cũ q̃nto ⁊ p̃sumitur testõr p errorẽ legare tertiũ cũ nõ sit credẽdus testõr inuenire viã p quã sua volũtas infringat. l. iij. ff. de testõ mil. ⁊ videbat ꝓtrariũ: ꝺa error i nõib⁹ appellationis de facile vitiat totũ legatũ. l. si ꝺs fundi vocabulo ỏ lega. j. sed alia est appellatio tertij alia q̃nti. ergo videt nõ valere dictũ legatũ de tertio etiã in quinto. sed nõ obstãte ista pulchra ratione dubi

tã dit: in cõtrariũ credit cẽ veritatẽ Dida. de segu. d. vol. folio. liiij. col. iij. vbi ait se pro hoc allegare tex. expressum in. d. l. q̃ quartã. de lega. j. Neq̃ obstat supradicta ratio dubitandi: ꝺa. l. qui quartã tollit eã. quia cũ quinta insit tertie, ista habent cõmutatẽ rationẽ cõtinentie ex quo res significata per vnam. i. quintam cõtinetur sub altera. i. tertia ⁊ sic in tertia que fuit legata inerat legãda. s. quinta. ergo iste quote nõ sunt omnimodo diuerse, put i. d. l. si quis i fundi vocabulo vbi vna species non inerat alteri: quod est not. secundum eundem. Dida. in. d. fo. liiij. d. iij. col. Ad idem est etiam tex. in. l. quoniã in priorib⁹. C. de inoffi. tes. vbi omne grauamen tollitur de legitima in residuo tamen valet. Facit ꝙ testõr in dubio p̃sumitur testari effectualiter ⁊ nõ inutiliter. tex. est in. l. meminisse in pn. ⁊ ibi Bal. ⁊ Jmol. p illum notant de lega. ij. Ad idem quoq̃ facit: ⁊ quia non debet assumi intellectus qui legatũ vitiet. l. quotiẽs la scõa. ỏ reb. du. Facit iura. in. l. peto. ℌ. mater. ibi etiã tutorẽ fore arbitrabatur de lega. ij. i. l. cõdicillis. ℌ. fi. ff. de vsufru. lega. l. imperator. ℌ. j. ⁊ ij. de lega. ij. auct. vnde si parens: de inoffi. testa. l. si totas. C. de inoffi. dona. bonus est tex. ⁊ ibi Bal. in. l. hac edictali in pnci. de secun. nup. ⁊ in. l. vij. in scõo resp. in fi. tit. xij. lib. iij. forо. ll. Sed videtur obstare. Certũ enim est ꝙ tertius extraneo relinqui non potest. d. l. ix. titu. v. lib. iij. forо. ll. sed quando. l. resistit nec valet actus vt agitur neq̃ vt valere põt. l. ℌ. si quis ita de verbo. obli. l. j. ℌ. cũ qui inutiliter. ff. de consti. pecu. facit ad hoc. l. si causa cognita. C. de trãsa. vbi potest remitti iudicatũ per acceptilationẽ nõ per transactionẽ: ⁊ si fit remissio per trãsactionem : talis transactio nõ valet vt transactio nec vt nudum pactum. ita Bar. ibi vbi ait esse menti tenendũ: ⁊ ꝙ videamus glo. not. ibi. Solu. est ꝙ in dictis iurib⁹ tur : nam ad hoc vt valeat stipulatio requiritur loquela vtriusq̃ alias nõ valet. l. j. in pnn. de verbo. obli. Sed in. d. ℌ. si quis ita promisso⁹ non prebuit responsum verbis: sed annuendo caput: et ideo illa inutilis stipulatio nec valet vt nudũ pactum. Similiter in. d. l. si causa. vbi annullatur transactio facta super re iudicata: taliter ꝙ nec vt nudum pactum valet. est quia de substãtia transactionis est ea⁹ fieri de re dubia. l. j. ff. de transa. sed res iudicata habetur pro veritate. l. res iudicate. C. de re iud. ⁊ ei est parẽdum. l. si pecuniã co titu. ⁊ vol. igitur non est mirandũ si nec vt trãsactio: nec vt nudũ valeat pactum: quoniam defectus erat in substãna l. j. C. que sit longa. consue. † Tria enim requirũtur ad esse trãsactionis. ꝓmum ꝙ fiat de re dubia. scõm. ꝙ sup lite incerta ad denotãdũ ꝙ si dubietas causetur alunde q̃ rõne litis mote vel mouẽde vt i casu. l. ỏ fideicõmisso. C. de transa. non est ꝓprie trãsactio sed improprie. ita Jas. not. p tex. ibi i. d. l. j. ff. de trãsa. i pen. col. ⁊ ita formaliter tenet glo. ibi dictũ scõm req̃situ quã sequũtur Bal. ⁊ Ful. ibi. licet Bal. dicat ꝙ etiã tunc ꝓprie fit transactio. Jas. in. d. pen. col. vbi subdit ꝙ ita notãt ex. d. glo. q̃ renera dicit cõtrariũ scõm eundez ibi. Tertiũ ꝙ non fiat gratis sed aliquo dato vel retẽto vt i. d. l. j. innitur ex differẽna pacti ⁊ est expẽsum i. l. transactio nullo dato. C. de transa. Predicta sunt intelligenda i trãsactione ꝓprie sumpta. large autẽ ⁊ improprie trãsactio capitur pro omni actu p quẽ ab obligatione receditur. l. j. in ℵ sic, transigẽdi. ⁊ ibi Bar. not. ff. de pac. l. iij. et ibi Bar. ff. de iur. iur. † Quero viruz iudex possit cogere ad transactionez vel cõ promissũ. videte doc. maxie Bal. et moder. i. l. quidã estimauerũt. ff. si certũ peta. ⁊ aliqua p Jas. in. l. si quis maior. i. iij. col. ℵ si. vltra alios. C. de transa. ⁊ plenius p eũdẽ in. d. l. ꝺdã estimauerũt i vltu. not. † Ex trãsactione inita nudo pacto cõpetit actio ꝑscriptis ℵbis. tex. est i. l. si. p fundo vbi ad hoc notãt doc. C. de trãs. cõtrariũ ỏ directo dicit tex. i. l. sine apud acta. eo titu. ⁊ vol. ⁊ i. solu. laborãt doc. quos refert Jas. in. d. l. si p fundo i. v. not. vbi residet dicẽs. ꝙ difficile est sine subaudito pacto respõdere. † De iure hui⁹ regni valet; contractus ⁊ obligatio nudo pacto ⁊ p cõsequẽs sine stipulatiõe. vt i. l. iij. titu. viij. lib. iij. ordi. ex quo resultat. ꝙ si talis cõtract⁹ aut obligatio fit per instrumẽtũ publicuz q̃ habet executionem paratam exequetur tale instrumentũ licet ex nudo descendat pacto sicut alia instrumenta publica

que executionem merentur. Si tñ dicti pactū nō venit in tali instrumēto actio et 11
exceptio ex illo oriūt vt i.d.l.iij.†. Sed leges phibētes dare tertū extraneo nō annullāt factū: quā ob rem si nō valet vt agit: valebit vt melius valere pōt: zqa voluntas testantis patet nā relinquēdo extraneo tertiū voluit vt tertiū caperet: z si de iure nō poterat qđ sibi p̄mittebat ac- 7
ciperet quoniā quando cōstat de mēte disponentis valere voluisse valz vt pōt. Bar. in.d.Ḡ.si q̄s ita.d.l.j.de x̄bo obli. probāt iura in.l.j.ff.de condi.l.fi. C.co. titu. Et ex x̄bis Bar. vbi supra vltra p̄dictū sit secūdus casus vbi si nō valet vt agitur valet vt pōt: quādo inter id qđ agitur z fieri pōt est differētia in cōmodo z non in modo constituendi.l. via cōstitui.ff.de serui rusi. pred.l.si tam angusti.ff.de serui. Tertius sit quādo sumus in parte dispositionis dependētis ex volūtate vni⁹.l. scevola.ff.ad trebe.l.x̄bis ciuilib⁹ de vulg. z pupi. Quart⁹ sit quādo sum⁹ i obligatione dissoluēda z ē peccatū i forma. Bar. i.d.Ḡ.si q̄s ita. tex. est z ibi Bar. in.d.l. an inutilis scēm vnā lec.ff.d accepti.l. si vn⁹ Ḡ.si acceptilatio. ff. de pac. Iste tñ casus pōt duob⁹ limitari modis. Prim⁹ est nisi facies acceptilationē fuerit prudēs sciēsq nō valere: nō factur⁹ si valere sciret. Bar. i.d.l. an inutilis. que limitatio facit ad itellectū suppositi dicti. s. q licet tertiū relictū extraneo ad quintū reducat vt supra probaui: q nec in q̄nto valebit legatū si testor cū reliqt tertiū credebat nō valere neq i q̄nto nō facturus legatum si sciret valere. Scēa limitatio est in casu.l. su⁹ heres. C. de repu. here. vbi inutilis transactio facta sup hereditate quā q̄s petēdo adiuit non habet vim repudiationis cum fieri non possit de hereditate semel q̄sita: nec vim pacti gratuiti q̄a non cēsetur velle donare qui trāsegit. Quintus est vbi iuramentū interuenit.l.cū pater.Ḡ.filius matrē de lega.j. per quē tex. dicit ibi Bar. q iuramētū impor-
descendientes illegitimos[b] que ayan derecho de les poder heredar: e a falta de los dichos ōs cēdientes q̄ lo puedan hazer entre sus ascendiētes: e a falta de los suso dichos puedā hazer las dichas submissiones entre sus parientes. e a falta ō los parientes ētre los estraños e que de otra manera no puedan poner gravamen alguno ni condicion en el dicho tercio. los quales dichos vinculos e submissiones ora se hagā en el dicho tercio de mejoria

tat istā clausulā q illō super quo ponit valet omnimodo quo valere pōt. ō quo per cundēi.l.si q̄s p̄ eo.ff.de iudicius. Sextus est vbi est defectus in causa efficienti.l. quacūq ratione.ff.de p̄cu. facit nota ta i.l. filius sa. Ḡ. si q̄d alicui de lega.j.l. multū interest ō x̄bo obligatenet Bar. in.d.l. an inutilis. in princi. † Possunt etiā ex verbis Bar. vbi. Ḡ. col 12
ligi casus in quib⁹ si non valet quod agit vt ago nec valebit vt potest. Primus sit q̄n sum⁹ i totali dispositiōe vltīe voluntatis.l. nō codicillū. C. ō testa. Scēs vbi agit ō obligatiōe cōtrahēda. tex. est i.d.Ḡ.si q̄s ita. Tertius q̄n sum⁹ i obligatiōe dissoluēda z ē peccatū i forma. Bar. i.d.Ḡ.si q̄s ita. tex. est z ibi Bar. in.d.l. an inutilis secūdū vnā lec. glo. Mai⁹ est eni peccatū i forma q̄s in materia notat Bar. p tex. ibi i.d.l. an inutilis in p̄n. Dida. ō seq. d. vol. fol. ex vij. col. iiij. † Hinc est q vbi lex exigit certā formā x̄boz illa omissa viciat 15
act⁹ licet clausula oi meliori mō apposita sit. Domi. i. c. vnico i notabilib⁹ ō postu. p̄la. lib. vj. † De ista clausula videte per 14
Bar. i.l.si ita. i vlti col. ō auro z argē. lega. i.l.iij. Ḡ.j.ff. ō duob⁹ reis. i.l. codicillis Ḡ. luci⁹ de lega. ij. videte oimodo relata p Feli. i.c.cū sup. i vlti col. de offi. de leg. vbi ponit sex effect⁹ dicte clausule: z tres casus i q̄bus dicta clausula nihil opatur.

b Descēdētes illegitimos. Dicitur hic † q deficientib⁹ descēdētibus legitimis 15
gravamen fiat inter descendentes illegi-

timos qui habeant ius posse succedere illis: verba ista possunt exēplificari in filijs illegitimis de q̄b⁹ p.l.viij. supra: z hoc a fortiori: nā etiam habent locū i filijs illegitimis de quibus in.l.viij. supra. p̄bat hec.l. ibi. de
les poder heredar: z ita q̄
bus de necessitate non debetur legitima: per x̄bū posse sine ne
ora enel q̄nto[c] mandamos q̄ valā para siempre[o] o por el tiēpo que el testador
declarare sin hazer differencia de quarta ni de quinta generacion.

gatiua qō minime necessitatem inducit. vt dixi in dicta.l.viij. Confirmo quoniaz si loqueretur solum de filijs illegitimis q̄bus debetur legitima matris non stantibus descendentibus legitimis vt in.d.l. vij. vsa fuisset. ista.l. verbis de quibus vsa fuit.l.iiij. ibi. o que ayan derecho de les heredar. Faciunt in proposito que dixi in.d.l. iiij. super pred. verbis. Quib⁹ non extantibus fieri debet gravamen inter ascēdentes. Nec obstat si dicatur † q x̄ 16
hic preferuntur descendentes illegitimi ascendentibus legitimis: quia in.d.l.vij. preferuntur in successione tam ex testō q̄ 17
ab intestato. z in.d.l.viij. ex testō. † Preferuntur etiam consanguinei extraneis in gravamine tertij vt hic. quod est contra ius commune. probatur. Certuz est q ex traneus etiam ignotus potest heres instituī.l. extraneū. C. de here. insti. et fratres cum eis non debeatur legitima non possunt regulariter fratris testō querelare.l. fratres. C. ō inoffi. tes. si ergo fratre exclu so extraneus pōt heres institui vniuersaliter multo fortius est dicendū q gravamē de quo hic possit in extraneū fieri exclusis cōsanguineis quoniā eis successio ex testō non debetur.

c Ora enel quinto. dicit etiā.l. † q vin- 18
cula facta scēm istā dispositionē sine fiāt i tertio aut quinto. zc. clare colligit ex his x̄bis q nō solū ordo de quo in litera est seruādus in gravamine tertij: sed etiā q̄nti qđ videtur esse contra ius: nam quintuz cuicunq capaci pōt relinqui omisso filio vel descēdenti. d.l.ix. cū concor. ritu. v. lib.iij. fore. li. in quo cessat ratio per quaz ista.l. fuit. de qua dixi s in eius p̄n. tamen dicite q nostra presens lex bene inqt sine cōtradictione. Probo. in p̄n. eni legis solū dicitur de gravamine tertij in quo est seruādus ordo legis alias nō poterit poni gravamē i dicto tertio vt hic. Si autez gravamen scēm ordinē legis fiat valebit siue sit in tertio aut q̄nto: non tñ iubet lex seruari ordinem predictum in gravamine q̄nti nec prohibet gravamen quinti ordine non seruato: vt iubet z p̄hibet in gravamine tertij vt hic. Quod qđē gravamē iuxta formā p̄senti traditam iniunctum valebit.

d Para siēpre: aut per tēpus qō testor declaraverit vt hic. Si enim verbū para siempre intelligimus perpetuo est dicendū q gravamē de quo hic finiatur spacio centū annoz † q̄a verbū perpetuo intel 19 Vbum Perp
ligitur centū annoz. ita Bar. in.l. annua Ḡ. a ticia. de annu. leg. idē in .l. si vsufruct⁹. de vsufru. leg. glo. sunt de hoc in.l. an vsufructus. ff. de vsufru. in.l. pē. de annu. lega. in.l. hereditatuz. Ḡ. cōputatio. ff. ad.l. falci. in.d.l. si vsufructus municipib⁹. ō vsufru. leg. facit etiā gl. in.l. ij. Ḡ. hoc interdictū perpetuum. ne quid in loco publi. † vbi 20
x̄bum perpetuū in materia que de sui natura est ppetua intelligitur de centum annis. † Et quot modis dictio ppetuo capiatur. vide que dicit Jas. in.l. ij. in p̄n. in j. col. ff. solu. ma. z in.l. videam⁹. Ḡ. ō ferre ff. de in litem iur. de multiplicitq significato dicte dictionis videte glo. i.l.j. ff. p socio. Et in ppōsito Jas. in. d.l. ij. i p̄n. i. d. j. col. z i.d. Ḡ. deferre refert Alex. in locis de quib⁹ vtrobiq per eū ad hoc. s. se Alexandrū alias consulnisse in contingētia facti z obtinuisse. † q si relictū est aliq̄d 22
annuum ecclesie in perpetuum q ratione infinitatis cuitande: illud in perpetuū intelligitur vsq ad centum annos. ita q ecclesis centum annis non debetur amplius ecclesie: z sic plenius cōsuluit in consi. lx. incip. omisso multiloq̄o. in j. vol. vbi ad hoc multa allegat. Cōtra quā decisionez Jas. in. d. j. col. z i. d. Ḡ. deferre dicit q semper tenuit: immo q intelligitur perpetuū vsq in infinitum: z non restringitur ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

centum annos: ꝛ subdit in.d.j. col. q̄ in
ista materia Alex. equinocaut. nam illō
quod dicit procedit in vsufructu: si relin-
quatur vsufructus ecclesie vel municipi-
bus intelligitur vsq̄ ad centū annos ꝛnō
plus: sed in legato annuo q̄ non bene di
cat: quia nō restringitur ad centū annos
immo intelligitur in perpetuū. i. in infini-
tū annum per rationē quā assignat Jas.
in.d.ℌ.deferre.ꝛ in.d.j.col. per quam ra-
tionem inquit ipse in.d.ℌ.deferre. q̄ licet
in legato vsufructus relicto in perpetuū
ciuitati aut ecclesie intelligāt vsq̄ ad cen
tum annos tantum: quia alias propetas
esset inutilis cū ecclesia nunq̄ moriatur.
ergo in legato annuo facto ciuitati vel ec
sie cū cesset ista ratio non debet restringi
in perpetuum idest ad centū annos: sed
debet intelligi in infinitū: ꝛ ita i hoc tenet
Jas. contra Bar. in.d.l. si vsufructus mu
nicipibus ꝛ contra. Alex. vbi supra. teste
ipso Jas. in.d.ℌ.deferre: que dictio in per
petuum habet multas significationes vt
dixi et probaui maxime allegando. d. gl.
in.d.l.j. ff. pro socio: ꝛ inter ceteras illam
que vitam hominis importat ꝛ sic donec
vuit. d.l.j. ꝛ ibi glo. Jas. in.l. si is q̄ pro em
25 ptore in.xlij. col. in fi. ff. de vsuca, † lōgis-
simum vite spatiū in homine est centum
annoꝝ. Jas. in.d.xlij. col. in fi. vbi allegat
quasdam glo. per me supra alleg. ꝛ.l. fi. ō
sacrosan. eccle. † ꝛ quilibet presumitur vi
24 uere vsq̄ ad centum annos. d.l. fi. ō sacro
san. eccle. Jas. in.l. cum quid in scōa lec. in
pen. col. ff. si certum peta. ꝛ in.l. edicto. in
iij. col. in p̄n. de edic. diui adria. toll. ꝛ in
l. vt inter diuinum. in fi. col. de sacro san.
eccle. tamen hanc presumptionem opoꝛ
tet allegare Jas. in.d.l. cum quid. in.d. pē.
col. ꝛ in.d.l. vt inter diuinum in.d. fi. col.
ꝛ vtrobiq̄ probat. Si x̄o predictum ver
bum intelligimus in sempiternū non ex
pirat grauamen centū annis. glo. est hoc
probans i.l. cum debere columnā restitue-
re. ff. de serui. vrba. pred. i verbo eternus.
25 † vbi dicit q̄ eternum est quod semp fuit
26 ꝛ est vt deus. † sempiternum autē quod
incipit ꝛ non desinet vt anima angelus:
que glo. est not. in ista differentia secun-
dum Bar. ibi. ꝛ dictio semp denotat con
tinuationem seu perpetuitatē. Bar. in.l.
j. in ij. col. ff. solu. ma. allegat. l. gaio. ℌ. im
perator de alimen. ꝛ cib. lega. de quo per
eundem ꝛ alios in.d.l.j. † Quero si i ter- 27
tio ꝛ quinto filius meliozatus impositum
in quinto grauamen adimplere neglexe
rit etiam tertio priuetur. videte Dida. de
leg. d. vol. fol. vij. col. j. in fi. cum duabus
sequen. vbi in. iiij. col. ponit tres cōclusio
nes in isto passu: quarū prima est. q̄ fili⁹
iussus a patre testōre aliquid adimplere
non amittet legitimā vt auct. hoc ampli⁹
de fideico. dicit expresse. Secūda q̄ quē
admodū nō amittit legitimam ꝓpter. d.
negligentiā: ita eodem modo nō amittit
tertiam partē bonoꝝ in qua fuit melioza-
tus per rationes quas predixerat. Ter-
tia conclusio. q̄ in illa parte bonoꝝ que
remanet eidem filio ex quinta parte bo-
noꝝ legatis et fideicōmissis persolutis i
qua etiam q̄nta fuit meliozatus venit fili⁹
priuandus ꝛ q̄ hodie. d. auct. in quantum
loquitur de filio supradicto modo sit pra
ticanda quod est not. secundū eundē in
d. iiij. vol. quotidianum q̄. Et q̄ per pre-
dicta dabitur vna limitatio ad ea que di-
xit Bal. in.l. qui filiabus. ℌ. fi. in fi. ō lega.
j. vbi inquit q̄. d. auct. habet locum nō so
lum in hereditate sed etiā in prelegato: q̄
illud intelligatur verū i prelegato quod
non sapit naturam legitime vt est regula
riter: secus tamen est in prelegato sapien
ti naturam ꝛ qualitatē legitime vt est pre-
legatum factum de dicto tertio: nam tunc
nō habet locum dicta auct. quod est not.
pro limitatione ipsius auct. ꝛ nouum in
materia. teste ipso Dida. de Segu. in. d.
iiij. col. Non omitto hic in quantum
loquitur ista. l. de restitutione ꝛ fidei com
misso † quod fit per verba diuersa: quia 28
si testatoꝛ vel meliozans dixerit sis con-
tentus tali fundo pro portione tua in-
ducitur fideicommissum. tex. est in. l. pe-
to in prin. de lega. ij. ꝛ ibi Bar. vbi notat
q̄ verba dispositiua licet sint defectiua in
eo qō nō apparet persona grauati indu-
cunt fideicōmissum ꝛ videtur heres grā-
uatus: simlis est tex. in. l. si seruus. ℌ. qui
margaritam de lega. j. vbi q̄uis x̄ba le-
gati referantur ad debitoꝛem actio com
petit contra heredē cui in dubio videtur
onus impositū. per quem tex. dicit Bal. i
l. j. ad fi. C. vt ac. ab here. q̄ si testōr dicit
lego post mortem ticij videtur legare he-

redi titij. qui tex. est vnicus ad hoc q̄ im-
personalitas in vltimis voluntatibus re-
fertur ad heredem vniuersalem. Secun-
do notat q̄ si verba sunt defectiua respec-
tu persone cui debet dari intelligit testa-
toꝛem prouidere instituto heredi. l. si ita
ꝛ melius in. l. labeo. l. qui pecuniam ō sta
tu lib. ꝛ si non est heres ex testamento cui
possit intelligi prouisum intelligitur ō he
rede ab intestato ita Bar. i. d. l. peto. Hec
obstat. l. filiusfa. ℌ. dim. de lega. j. quia ibi
fuerunt verba que continent cōmodum
seu prouisionem eius ad quem dirigun-
tur ꝛ consilium ne alienet vnde in dubio
videtur dictum gratia eius non alterius.
Sed in.d.l. peto verba continebant gra-
uamen eius ad quem diriguntur ꝛ sic nō
possunt intelligi pro lata gratia eius sed
alterius. s. coheredis vel venientium ab
intestato glo. est in. d. ℌ. dini. ꝛ Bar. in. d.
l. peto. facit. l. cum pater. ℌ. mādo de lega.
ij. ꝛ ideo si testatoꝛ adiecit dicta verba aut
q̄ plus peterevel haberenon possit ꝛ nul
lus alius erat heres institutus vniuersa-
lis: tunc videtur dixisse illa verba fauoꝛe
venientium ab intestato. d. l. peto. versi.
idem dicimus ꝛ sic res reducitur ad cau-
sam intestati. Si autem testatoꝛ prouidē-
do sibi instituit heredem vniuersaliter de
eo qui secundum cogitationem defuncti
in omnem casum poterat esse heres vt in
stituendo hominem iam natum. tunc illa
verba videntur dicta fauoꝛe instituti. d. l.
peto. in p̄n. ꝛ ita illud plus petere vel ha-
bere nō possit intelligitur instituto adcū-
te. l. paulo calimacho. ℌ. j. de lega. iij. quā
doq̄ testatoꝛ sibi prouidet de aliquo qui
etiam secundum cogitationem suam he-
res esse non poterat nisi in vno casu tan-
tum vt quia instituit ventrem vxoꝛis sue
si pregnans erat ꝛ si ad lucem peruenerit
ꝛ eo casu quo pregnans erat ꝛ si ad lucez
non peruenerit nil disposuit: tunc predic
ta verba dicta videntur fauoꝛe instituti si
erit. si non erit fauoꝛe venientium ab inte
stato. vt in. d. l. peto. in p̄n. ꝛ in. d. versi. idē
dicimus maxime quando testatoꝛ subiū-
git q̄ vult voluntatem suam valere etiam
iure codicillozum ꝛ sic etiam prouidetve
nientibus ab intestato Bar. in. l. quotiēs
ℌ. si duo. ff. de here. insti. Idem si testatoꝛ
dixerit heres mi sufficiant tibi talia bona.
nā p̄ ista verba videtur grauari vt cetera
restituat bona. l. fideicommissa. ℌ. si quis
ita de lega. iij. Idem si dixerit rogo te vel
mando tibi vt custodias hunc fundum ꝓ
filijs tuis. aut pro tua diligentia diligas ꝛ
curam eius agas vt ad filios tuos peruc-
nire possit. d. l. fideicommissa. ℌ. hec ver-
ba. vbi verbum peruenire inducit fidei-
cōmissum. ꝛ verbum potest de quo in. d.
ℌ. hec verba trahitur ad necessitatez. ꝛ in
l. iij. ℌ. si quis acceptauerit de statu. lib.
Bar. in. l. j. de iniul. rup. Idem si testatoꝛ
dicat lego tibi talem fundū ꝛ volo q̄ iste
fundus reseruetur filijs tuis vel filijs ta-
lis aut tali. Bar. per tex. ibi in. l. filiam
de auro ꝛ arg. leg. vbi notat q̄ verbum re
seruetur importat fideicommissum. Idez
si dixit testatoꝛ vxoꝛem meam instituo ꝛ
non dubito illam esse reddituram ista bo
na filijs nostris. l. vnum ex familia. ℌ. fi. de
lega. ij. idem si testatoꝛ vtitur verbo cre-
do per quod inducitur fideicommissum
l. xxviij. titu. ix. parti. vj. ꝛ valet responsio
per verbum credo in his que sunt iuris. ꝛ
est perinde ac si precisse affirmaret. Ang.
Imo. Aret. ꝛ Jas. per tex. ibi in. l. plane. ℌ.
si eadem de lega. j. ꝛ ideo si causa sit com
missa consilio sapientis ꝛ consultoꝛ dice
ret ita credo esse de iure. est perinde ac si
precisse diceret ita dico et consulo iuris
esse. Facit quod dicūt Bal. Ang. ꝛ Imo.
in. l. si quis filio exheredato. ℌ. irritum. de
inius. rup. vbi notant illum tex. in verbo
et credo pro consultoꝛibus qui consulūt
per verbum credo. nam perinde est ac si
dicerent ita affirmo. refert et seqtur. Jas.
in.d.ℌ. si eadem in. iij. col. Facit etiam. q̄
si consultoꝛ in consilio diceret ita mihi vi
detur ō iure. perinde est ac si precisse hoc
affirmaret. ita notat Ang. in. l. si pupilli. ℌ.
sed si ego p illū tex. in verbo et mihi vide
tur. ff. ō nego. ges. Facit. l. q̄d tñ. ℌ. si arbi-
ter. ff. de arbi. imo fortius sentētia iudicis
lata q̄ verbū credo valet et tenet lz etiam
non dicat pro certo. glo. est in. l. diē pfer
re. ℌ. si plures. co. titu. quam dicit ad hoc
ordinariam et menti tenendaz Bal. in. l.
cū q̄s in. v. col. versi. dicit aliq̄s. C. de inr.
et fac. igno. vbi etiā allegat. d. l. q̄d tñ i. d.
ℌ. si arbiter. qō est not. fm eundē in. d. x̄ si.
dicit aliq̄s. Ang. et Imo. hoc etiā tenent.
in. d. ℌ. irritū. p illū tex. quos refert et seq-

tur. Jas. in. d. §. si eadem in. d. iij. col. Idē si testator dixerit scio oia bona ista que tibi relinquo pertinere ad filios meos aut ad tales. l. pamphilo in prin. de lega. iij. Hec obstat. l. iulianus. §. ex his. eo. titu. quia ibi fuerunt verba enunciatiua emissa propter aliud. in. d. l. pāphilo. in prin. propter se. vel ibi verba enūciatiua fuerunt directa ad honoratum in. d. l. pāphilo in prin. ad grauatū. sic istas duas solu. ponit Bar. in. d. l. pāphilo in pn. de verb is enunciatiuis loquutus fuit Bar. in. l. ex hac scriptura. ff. de dona. Idē est p verba precaria. l. filium quem habentem. C. fami. hercis. † Et in materia nostre. l. gra
29 namina ō quibus hic possunt remitti per testatorem vel meliorantem z remanebit meliozatio pura per tex. z ibi Bar. in. l. j. C. de pac. idem per tex. in. l. qui rome. §. flauius de verbo. obliga. vbi inquit Bar.
30 † q si quidā donauit alicui fundū vt post certum tempus esset alienius ecclesie. donatorem posse sola eius volūtate hoc remittere pactum. l. iij. cū ibi nota. ff. de seruis ex poz. Cōtra istā decisionē Bar. tenet Pau. de Cas. in. d. §. flauius z in. l. in insulam. §. fi. ff. soly. ma. z in. l. si pecuniā in prin. z ibi latius Ludo. ro. ff. de condi. cā data. z idē Pan. in. l. si cū venderet. ff. de pig. ac. referens tenuisse cōtra. d. decisionem Fran. de albergotis de aretio notabilem aduocatū florentinū in. d. l. iij. de ser. expoz. z Joa. An. in addi. Specu. in titu. de instru. edic. §. nunc vero aliqua in addi. incip. per superiora. qui nō cōtradicit Bar. sed loquitur in diuersis terminis vt referūt Alex. z Jas. in. d. §. flauius. cōtra Bar. etiam videtur tenere Saly. licet non bene se firmet in. l. j. C. si mancip. ita sue. alie. vt ma. z in. l. quoticns. C. de dona. que sub mo. cū qua decisione Bar. tenent. Joan. de Imo. Raph. Cu. Pet. de Bern. Alex. Aret. moderni senenses et Jas. in. d. §. flauius. z sic ista est cōis z vera decisio ꝫ Jas. ibi in. vj. col. ad fi. qui in vij. col. inquit teneamus. d. decisionem Bar. que est vera z communis. z subdit limitandā tribus notabilib⁹ modis q̄s p vos videatis. z pretermisi per oblitionem dicere in passu predicte decisionis Bar. q̄ Alex. i. d. §. flauiꝰ reprobat Pau. de Cas. z Ludo. ro. tenentes cōtra Bar. in locis prealleg. z cum Bar. videtur trā sire Bal. in consi. cccc. incip. quedā mulier. in. iij. volu. vbi consulnit † q̄ dona- 31
tio facta inter vinos irreuocabiliter oim bonorum presentium z futurorum retento vsufructu cum pacto q̄ post mortē donatoris donatarius daret dimidiā bonorum vel estimationem pauperib⁹ z puellis maritādis. q̄ respectu dimidie dande pauperibus z puellis maritandis poterit renocari. allegat inter alia Bart. in. d. §. flauius. z videte Rode. Sua. in repe. l. quoniam in prioribus. folio. xcvj. versi. octauo queritur. C. de inoffi. test. z in libro quē direxit Cardi. liburgē. fo. clxxvj. col. j. z folio. clxxix. col. ij. † Quero vtrū 32
annullato onere annulletur meliozatio. remitto ad dicta per Bar. in. l. codicillis. in prin. de lega. ij. Ly. z doc. in. l. vna. §. pro secundo. de cadu. toll. † Et an si filiꝰ 33
potest consentire grauamini apposito in legitima taliter q̄ post mortem restituat filio suo p̄mogenito z ille etiam suo z in perpetuum vt hic dictam vinculari legitimam. in quo pro parte quam tenere volo sub breuibus dico. qui enim poterat ex fideicōmisso trebellianicam retinere z nō retinuit. magis dicitur fideliter facere q̄ in fraudem creditorū alienare. l. debitorem. l. patrem que in frau. cred. sic in proposito valebit dictū grauamen nec dicet hoc fieri in filiozum fraudem. Idē erit cōsentiente filio post mortē patris: quia q̄nis onus fideicōmissi non teneat adiectū legato rei aliene sicut nec legatum. tamē reconualescit z debetur fideicōmissum p consensum domini rei legate consentientis oneri adiecto prestitum post mortem testatoris. argu. l. cum quis decedens in prin. z ibi Bar. de lega. iij. facit in gene- 34
ralitate. l. vj. titu. viij. parti. vj. † Fideicōmissa enim non habuerunt originem ita antiquam a. l. xij. tabu. sed dudū postea. nec habuerunt originem licitam imo reprobatam. quia originem habuerūt a volenubus legem fraudare. nam quidā erāt incapaces quibus non poterat legari vt relinqui vt deportati. l. j. C. de here. instit. z nostris temporibus banniti. item damnati in metallum z spurij testatoris z similes quos enumerat glo. magistra. in §. legari. instit. de lega. nam testatores volētes

fraudare legem instituebant heredē aliquem amicum de cuius fide confidebāt eius fideicōmittentes vt illam hereditatem postea tali incapaci puta spurio restitueret. de cuius materia dixi in. l. vij. isto vol. z ista fideicōmissa etiam si fuissent relicta habilibus vel persone capaci. tamē q̄a consistebant in sola fide z pudore grauan non erant efficacia nec exigi poterāt aliquo iure aut actionis vel officio iudicis: z sic fideicommissarius non poterat cōpelli ad prestādum aut soluendū illud de quo fidē accomodauerat. postea diuꝰ primus Augustus ob magnā p̄fidiam cuiusdam fideicōmissarij qui etiā iurauerat per ipsum principē z nō adimplenit. vel gratia personarū motus. statuit q̄ cogeretur adimplēdum fideicōmissum. tamen istud non generaliter statuit. sed postea alij p̄ncipes z inter eos diuus Claudius statuit fideicōmissarium debere cogi ad obseruandum fidem promissam z hoc fauore vltimarū volūtatū. ne volūtas defunctorum deciperet vt de istis habem⁹ tex. insti. de fideicō. here. in pri. z in. l. ij. §. post deinde diuus Claudius. de origine iur. si tamen apponeret fidem accomodatam de restituēdo incapaci: tūc fiscus aufert vt ab indigno. l. fi. vbi glo. z latius Bar. ff. de his quib. vt indig. gl. z doc. in
35 l. hereditas. C. co titu. †. Et sic apparet legata z fideicōmissa esse inter se diuersa z
36 varia. † Quero si institutio reddatur nulla fideicōmissum a venientibus ab intestato debeaꝫ. videte tex. z doc. ibi in. l. cā
37 quam. de fideicom. † Et licet fideicōmissum censetur onus z grauamen tex. est q̄ ad hoc quotidie allegatur in. l. coheredi §. cum filie. fm Jas. ibi in. vj. not. de vulg. z pupi. quē tex. etiā ad hoc allegat Jas. i l. si tuto. §. sicuti in. ij. col. ad fi. de lega. j. hinc est q̄ in fideicōmissis non fit transitꝰ
38 de persona ad personam † z sic fideicommissum in unctum vni persone regulariter non extenditur ad aliam vt notatur in
39 l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebe. z in lcōm odissime de libe. z posthu. † Bene tamen potest operari cōmodum z fauorem. Jas. in. l. hec verba in. v. col. ō lega. j. vbi allegat. l. talis scriptura in versi. qō si forte. co. titu. z. l. titia. ff. ad. l. falci. † Et
40 fideicōmissum relictum post mortem gra

uati censetur esse conditionale si fideicōmissarius superuiuat ipsi grauato. vnde si predecedat extinguitur tanq̄ defecta cōditione. l. heres meus in prin. de condi. z demonst. Jas. in. l. cū filiofa. in. v. not. de
41 lega. j. † Nec fideicōmissum conditionale transmittitur ad heredes si fideicōmissarius interim pendente conditione moriatur. l. vnica. §. sinautem aliq̄d sub conditione. de cadu. toll. l. si ita legatuz. §. illi
42 si volet de lega. j. † Facit q̄ si testator reliquit aliq̄d nepoti z adiecit q̄ si ōcederet sine liberis reuertetur ad heredē vniuersalē q̄ si interi heres vniuersalꝰ ōcederet a modo restitutio non debetur. z si sit p̄missa per errozē condicit. ita infert Bal. in. l. in causa in secūda. §. pomponius. ff. de minō. quia non transmittitur ad heredem pendente conditione. notat Bal. ipse in. d. §. pomponius. per illum tex. sequitur Alex. in. l. gallus. §. etiam si parente ō libe. z postbu. z in. l. qui liberis. §. hec verba de vulg. z pupi. vbi reputat hoc esse bene not. z dicit ibi bene probari. z latius idem Alex. in. l. fi. C. de lega. † Imo fo- 43
rtius etiam filius fideicōmissum conditionale relictū sibi a patre si moriatur pendente conditione non transmittit. glo. est cōiter approbata i. l. vna z ibi Bar. z alij C. de his qui ante aper. ta. glo. in. d. l. heredes mei in. d. §. cū ita. ff. ad trebe. nā pē dentia fideicōmissi etiam in filio impedit transmissionem. l. si cui legetur. §. hoc autem quem ad hoc notat ibi Bal. in vlti. not. z flo. de lega. j. quem §. legit Bal. cū prin. eiusdem. l. † Et si pater sit grauatus restituere filio post mortez ipsius patris. 44
z p̄decedat filius fideicōmissum remanet penes patrem. quia ex eius persona vires capit. sicut remanet penes quēcunq̄ alium heredem ex cuius persona fideicōmissum vires accepisset. d. l. heres meus in secundo respon. cū concor. de condi. z demonst. Jas. in. d. l. cum filiofa. in. xxij. col. de lega. j. Vnū tamen in materia nostra est † q̄ grauamina de quibus hic nō 45
cessant etiam si honoratus z grauatus decedat cum liberis per vulgaria iura dicē tia voluntates disponentium seruandas esse z per. l. istam in fi. Nec obstant. l. cuz auus de condi. z demonst. l. cum acutissimi. C. de fideicom. l. x. titu. iij. parti. vj.

quia illa iura loquuntur in fideicommisso vniuersali vt ex eis patet. hic in singulari. nam si in illis.ll. valeret fideicōmissū non obstantibus liberis. liberi nihil haberent ex hereditate. hic vero licet valeat consequuntur quod lex permittit cū a lege concedatur melioratio tertij z quinti. z ibi tangebat fideicōmissum quoniā vniuersale legitimā. hic nō. z tale grauamē reijciatur quo ad legitimā. l. quoniam in prioribus. cum alijs. C. de inoffi. test. Sciēdum est hic. q pars vltima huius. l. procedit de iure communi. probo per dicta super verbo para siempre. et argu. eorum qui e dicit Dida. de Seg. d. vol. fo. cxxvj. col. j. versi. Sed predictis fundamentis. vbi quasi per duas col. adducit sex probationes pro conclusione quam posuerat folio. cxxiiij. col. iij. l. † dispositionem patris vnum de filijs suis in quinta parte bonorum meliorantis. z eandem partez penes suos heredes remanere volentis vltra quartum gradum ipsius testatoris descendentium semper extendi. Contra quam conclusionem primo opponit. fol. cxxv. col. iij. per sex media. que videatis quibus medijs non obstantibus. adducit pro dicta conclusione dictas sex probationes z postea respondet obiectis predictis. † Quero vtrum testator in testamēto possit prohibere diuisionem imperpetuum inter heredes fieri. nā q testōr possit ad tempus prohibere dictā diuisionez in hoc nemo discrepat. per tex. in. l. iij. in prin. ff. de condi. insti. vbi Bal. z Ang. dicunt probari q testōr potest prohibere heredes ne vsq; ad certum diuidant temp z ibi inquit Ang. se sepius de hoc fuisse interrogatum z ita sepius per illum tex. respondisse. idem tenuerat Bar. in. l. quinto de annu. lega. Idēq; tenent Pau. de cas. Alex. z Jas. in. l. si non sortem. ff. si centū ff. de condi. indeb. Sed q testōr possit prohibere imperpetuum fieri talem diuisionem maximum dubium est. in quo Pau. de Las. in. d. ff. si centum determinat q nō sicut enim in contractibus talis conuentio non valet. l. in hoc iudicium. ff. si conueniat. ff. communi diui. ita nec in vltima voluntate cum bonum sit argumentum ō contractibus ad vltimas voluntates. l. seruum filij. ff. eum qui chirographum cū

46

47

simi. de lega. j. Dy. z doc. in. l. pactum. ff. ff. de pac. Bar. in. l. ff. ff. cōmunia pred. notat Bal. per tex. ibi in. l. fi. C. de lega. Contrarium in terminis tenet Alex. in d. ff. si centum motus per glo. claram in. l. fi. C. communi diui. z quia videtur de mēte Bar. in. l. si cōuenerit in fi. ff. pro socio dum supponit Bar. valere preceptum testatoris factum filijs ne inter se diuidant. mouetur etiam quia ista censetur prohibitio alienationis. l. si pupillorum in princ. ff. de reb. eo. vnde testator potest cuz causa prohibere perpetuo ne bona alienentur. l. filiusfa. ff. diui. de lega. j. Hec obstat d. ff. si conueniat. d. l. in hoc iudicium. quia respondet q potentior est prohibitio testatoris cū contrahentium. l. ea lege C. de condi. ob causam. l. si ita quis. ff. ea lege. vbi plene notatur de verbo obligabo. vbi prohibitio testatoris impedit translationem dominij: non autem prohibitio contrahentium. passus iste est quotidianus z vtilis secundum Jas. in. d. ff. si centum in. ij. col. vbi ipse habet cū pro ambiguo. tñ ibi tenet opinionem Pau. ō Las. quam dicit cōfulendo tenuisse Alex. sibi contrariuz in cōsi. cccclxxv. incip. Circa primū dubiū quo queritur an magister Augustinus in. iij. col. in. iiij. parte consi. alias in consi. cx. incip. vt. ſ. in. iij. col. lib. iij. motus. quia si per contractum fieri nō potest. d. ff. si conueniat. nec per quasi cōtractum additionis hereditatis. Cum obligatio qua stringuntur heredes ad obseruantiam contentorum in testamento procedat a quasi contractu additionis hereditatis. l. ex maleficijs. ff. heres. ff. de actio. z obli. l. apud iulianū. ff. fi. vbi not. Bar. ff. ex quib. causis i posse. ea. Pro ista parte facit: quia cum in hac materia z in hoc proposito non reperiatur differentia: procedet argumentum a contractibus ad vltimas voluntates. z hanc opi. sequitur Jaso. in. d. ff. si centum in. d. ij. col. per supradicta. et quia equior sibi videtur attento q communio solet discordias parere precipue inter fratres. l. cuz pater ff. dulcissimis. ō lega. ij. l. in re cōi. z ibi ad hoc notat Flor. ff. de serui. vrba. pred. l. qui neq; in fi. vbi z glo. ff. de reb. eo. l. ij. quando z quib. quar. pars. lib. x. z dicta auctoritas Bar. in. d. l. si quenerit in fi. est

intelligenda fm. Jas. in. d. ff. si centum in d. ij. col. quando prohibitio erat ad certū tempus non imperpetuuz. prout ipsemet Bar. dicit in. d. l. quintus. de annu. lega. Creditamen Dida. de Segu. d. vol. folio. cv. col. iij. in fi. cum sequenti. dictum Alexandri posse reduci ad concordiam. vt ibi per eum quem videatis. z per tres alias col. seq. Et limita. d. ff. si conueniat quando conuentum esset ne vllo vnq; tēpore diuidatur. secꝰ si dictū esset q imperpetuum stent in cōmunione. nā valeret z intelligeret imperpetuū id est quousq; alter eorum viuat. l. j. cum glo. ibi. iuncta. l. nemo. ff. pro socio. ita limitat flor. in. d. ff. si cōueniat. quē refert z sequit Jas. in. d. ff. si centum. in princi. tertie col. z ambos Dida. de Segu. d. vol. folio. cvj. col. iij.

48 † Sic etiā valeret cōuentio partiū vl laudum arbitratoris q toto tempore contrahentium non liceat diuidere fm Alex. in v. parte consi. consi. lix. incip. viso themate p̄dicto in vlti. col. refert z seq̄tur Dida. ō seg. d. fol. cvj. in. d. iij. col. z ita cū Jas. i

49 d. ff. si centum in. d. p̄n. tertie col. † Et licet nemo inuitus cogit̄ stare in cōionem. d. ff. si centū. versi. nemo. l. fi. C. cōi diui. in tantum q etiam si annis. xxx. starent aliqui simul in cōione z omnes possiderent nunq̄ p̄scriberetur quin posset a cōmunione recedi. Bar. z doc. in. l. j. ff. ad hoc reprobata glo. ibi. de annali excep. doc. in l. fi. reprobata glo. ibi. C. cōi diuid. z eodē modo reprobata glo. in. d. ff. si centum. super parte ad cōionem in fi. que idem voluit allegādo dictum. ff. ad hoc. ita etiam tenet Bal. ꝓtra dictas glo. in. l. fi. ad fi. C. finium regū. z melius q̄ alibi Joan. and. in addi. Spec. in titu. de iudi. ff. sequitur. i addi. incip. ibi. ff. ad hoc. Ang. de Are. in ff. quedā insti. de actio. tamē in casu. l. fi. ff. de alie. iudi. mu. cā fac. quis compellitur stare in cōione. quam. l. Bar. ibi dicit esse not. quia nescit alibi. cuius casus est singu. fm Bal. ibi. referat Jas. in. d. ff. si centum in. d. p̄n. d. iij. col. z Dida. de segu. d. folio cvj. in. d. iij. col. Circa. l. istā non est obligatio tradendū in quantū vult q si pr̄ aut mater meliorauerit aliquē descendentiū suorum legitimorū in tertio bonorum q deficientibus alijs descendentibus legitimis possit in dicto tertio apponere gra-

uamina z vincula de quibus hic in fauorem personarū fm ordinem in littera positum. z per consequēs in fauorem extranei vt hic. cuius contrarium ante hanc. l. mihi videtur. quia cū prelegatū tertij sapiat naturam z qualitatē legitime. probatur quoniam tale tertium extraneo relictum qui non potest per iura huius regni maxime per. l. illam vulgatam. ix. tutu. y. lib. iij. folio. ll. z per cōsequens grauamen tolleret ex. d. tertio vt ō legitima. l. qui in prioribus. C. de inoffi. testō. z hoc respectu extranei. nam alias per obliquū z fideicommissum tertium dictum extraneo daretur quod non est admittēdum. † quia quod 50
non potest relinqui directo nec per fideicōmissum relinqui poterit. l. qui testm. ff. de proba. l. cum quis decedens. ff. titu. de lega. iij. l. fi. z ibi Bar. ff. de his quib. vt indig. † Facit quod vna via p̄hibetur alia 51
concedi non debet. l. si is qui ex bonis ō vulga. z pupi. z sic nostra. l. dispōnit nouuz cogitare. Est z aliud quod ex predictis z ex eius casu infertur. q non extante alia q̄ meliorata persona que possit sicut meliorata a meliorante meliorari. minime per hoc solum meliorationem vitiari posse. et per consequens valere. Cuius contrarium de iure communi tenendum putabitis quoniam meliorare nihil aliud est q̄ prelegare. l. pediculis. ff. item cum queritur. ibi hoc amplius. et ibi. e medio sumito tibiq; habeto. ō auro et argē. leg. l. miles. ff. pro parte ibi preceptiones. de lega. ij. l. marcellus. ff. reliq; alias. ff. quidam. ad trebe. vbi pater in testamento inter liberos prelegauit seu preceptiones dedit. et ita respectu non meliorati vocatur melioratus qui meliorationis cōmodo honoratur. ergo si ascendēs habet solum descendentem. de illius soli meliora-
tione frustra dicendum videtur. Hic tamen disponitur. q etiam si sit solus descē-
dens legitimus q̄ possit meliorari. quod probat ista. l. cuz permittat. q grauamina de quibus hic possint fieri in fauorem extranei iuxta ordinem hic traditum. † Tē 52
porizq; futuro consideratione habita ascendens qui solum descendentem legitimum habet poterit illum meliorare respectu alterius aut aliorum descendentiū legitimorum forsan genuendorum. et ne-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cessarium esset causam hanc ad meliora-
tionis validitatem assignare.argu.eorum
que dicit Bar.in.l.iij.ff.de dona.cā mor.
aitas solus tractus temporis habito alte
ro vel alijs descendentibus legitimis nō
confirmaret meliorationem argu.glose ꝛ
Bar.in.l.per fundum de serui.rusti.p̄d.
53 † Quero si meliorat⁹ ꝛ granat⁹ bona
meliorationis ante euentum conditōis
granamina aut fideicommissi dilapidat
qualiter succurratur ille in cuius fauorē
conditio apposita fuit.dico ꝙ ex infra di
cēdis apparebit.Habemus enim ꝙ si pa-
ter dissipat fideicommissum cogitur filio
etiam existenti in potestate restituere
etiam ante conditionis euentum.reserua
tis tamen sibi alimentis de reddit⁹ bo
norum prestandis in casu indigentie.ca-
sus est not.ꝛ singu.secundū Pau.ō Las.
Alex.ꝛ nō reperitur alibi secundū Joā.
de Imol.ad minus ita clarus ibi in.l.im-
perator.ff.ad trebe.vbi Alex.limitat illā
l.in eo quod dicitur in ca.s.ꝙ patri dissi-
panti aufertur administratio bonorum et
attribuitur filio, vt per Bal.in rub.in fi.
C.de reuo.his que in frau.alie.sunt.vbi
inquit Bal.se putare ꝙ vbi heres dilapi
dat ante euentum conditionis fideicom
missi.bona hereditaria deberent poni in
loco tuto.ita ꝙ commoditas medij tem-
poris non subtrahatur granato.nisi con-
staret ꝙ dilatio seu conditio esset appo-
sita a testatore fauore fideicommissarij:
quia tunc heredi dissipanti essent totali-
ter auferenda bona.l.in fideicommissi.ſ.
cum pollicitus.ff.de vsuris.ꝛ in hoc vlti
mo casu videtur ꝑpe intelligere dictam.l.
imperator.vt ex predictis constat.quod
est singulariter not.secundum Alex.in.d.
l.imperator pro intellectu ꝛ limitatione
eiusdem.l.Pro quo facit.ꝙ ratione suspi
tionis ad bonorum sequestrationem pro
cedit.l.si fideiussor.ſ.fin.ff.qui satisda.
cog.l.imperatores.ſ.fi.ff.de appel.nota-
tur in.l.vnica.C.de prohi.sequestra.pe-
cu.quam quidem limitationem notem⁹
ait Alex.in.d.l.imperator dicens ꝙ non
possit esse singularius ꝛ accomodatius
verbum ad tex.dicte.l.imperator.Inue-
nio ꝙ Dida.de Segu.d.vol.folio.lxxij.
col.ij.inquit se intelligere veram hanc li-
mitationem Bal.ꝛ Alex. quando dicta
administratio consisteret in rebus mobi-
libus in quibus propriae cadit sequestra-
tio vt in.d.ſ.fi.d.l.si fideiussor: vbi hoc
notant doc.cum ipse Bal. in.d.rubr.in
fi.loquatur de sequestratione.Secus ta-
men est si administratio dictorum bono
rum consisteret in rebus immobilibus.
nam tunc non fiet sequestrum.cum in ta-
libus rebus consistere non possit.vt.d.ſ.
fi.sed auferetur heredi dissipanti admini
stratio dictorum bonorum indistincte.
Sed q̄a Bal.est magne auctoritatis vbi
non habet contradicētem.vt dicit Alex.
de Imo.in.l.si quis vi.ſ.differētia.ff.de
acqui.posse.dicit Dida.de Segu.vbi.ſ.
ꝙ dictum Baldi ꝛ quod post cum inquit
Alex.in.d.l.imperator.potest saluari in
fructibus rerum immobilium.quia licet
res immobiles sequestrari non possint:
vt.d.ſ.fi.fructus tamen etiam pendentes
ꝛ si censeantur partes rei.l.fructus pen-
dentes.ff.de rei vendi.bene possunt se-
questrari.vt in.l.fi.ꝛ ibi Bar.ff.de requi.
reis.Bar.in.d.ſ.fi.d.l.imperatores.ff.de
appel. † Confirmo ꝙ licet in reb⁹ immo 54
bilibus sequestrum non consistat.d.ſ.fi.
d.l.si fideiussor.tamen potest interdici il
lorum alienatio.tex.est in.l.de pollicita-
tionibus in fi.ff.de pollici.per quem tex.
ait ibi Bar.in.iij.not. † ꝙ quando est sus- 55
pitio de aliquo ne fugiat.potest interdi-
ci venditio seu alienatio bonorum immo
bilium sicut possunt mobilia sequestrari.
quod nota secundum eum ibi.ꝛ illū tex.
ad hoc reputat singularem Bal.in.l.per
diuersas in.ix.q.C.manda.ꝛ eundē tex.
dicit notabilem Bal.ipse in.l.ſ.in.iij.q.
C.de contrah.emp.ad hoc.ſ. † ꝙ bannī- 56
tus non potest vendere bona que in ciui
tate relinquit si est ei prohibitum per su-
periorem.Facit etiam pro confirmatio-
ne.l.diuus pius in pan.ff.de pen.here.
quam ad hoc allegant Bal.ꝛ Alberi.de
Rosa.quos ibi sequūtur moderni in.d.
l.si fideiussor in.d.ſ.fi. Facitq;.l.si credi-
tores.versi.plane.de pœnil.credi. Et in
materia grauaminum non omitto.ꝙ qui
ex necessitate fideiubet.puta ex manda-
to testatoris soluens non repetit.notat
Bal.per illum tex.in.l.tribus.ff.de vsufru.
earum rerum que vsu consu.cuius casus
est mirabilis. † ꝙ damnatus fideiubere.a 57.

testatore soluens non repetit secundum
eundem Bal.in.l.indebitam.ff.de cōdi.
inde.quia illa fideiussio debet esse gratui
ta.sic ipse ibi.ꝛ hoc dictum est illatio alte
rius dicti.ſ.ꝙ mandatum de fideiuben-
do habet annexum tacitum mandatum
58 de soluendo.Bal.in.l.si pro ea in.j.col.
versi.in dic.C.manda. Confirmo. † ꝙ
ille cui est mandatum vt se obliget vi-
detur etiam habere mandatum ꝙ sol-
uat:quia obligatio ordinatur ad solutio
nem tanq̄ ad suum finem.notat Bal.per
tex.ibi in.d.l.indebitam.vbi ꝛ Ang.ꝛ mo
derni.limitando vt per Bal.in.l.vnica.
ſ.ne autem in.ij.q.de cadu.toll.referunt
ꝛ sequuntur moderni in.d.l.indebitam
ꝛ Dida.de Segu.d.volu.folio.clj.col.
59 iij. Non taceo in commento huius.l.
ꝙ tam circa pœnam personam in quam
beneficium confertur q̄ circa vlteriores
in quorum fauorem granamen appone-
retur. † dispositum in melioratione ter-
tij habeat locum ꝛ in maiorcatu.quia est
eadem ratio ꝛ maior in maiorcatu.cum
per eum magis vt communiter fit preiu-
dicantur descendentes q̄ per tertij melio
rationem.nam videmus magna domi-
nia in maiorcatibus posita ꝛ illis vincu
lata in quorum respectu est parum quod
per meliorationē tertijlargitur.ergo idē
ius.l.illud cum simi.ff.ad.l.aqui. Con-
firmo per.l.xlij.infra que loquens in ma
iorcatu secuta fuit quasi tenorem.l.xv.
istius voluminis loquentis in dicta me
lioratione.quod intelligo extra licentiaz
regis que in.d.melioratione non requi-
ritur.nam frustra hodie precibus impe-
traretur quod per.l.istam communem re
giam conceditur.vt habetur in simili in
l.ij.C.in quib.causis cessat longi.tempo.
pres.Et nisi in institutione maiorcat⁹ di
catur ꝙ in eo femine non succedant.que
clausula in illa apponi potest.probat.l.
xxxviij.in fi.infra que clausula non vide
tur permissa in dicto tertio hic vbi ponī-
tur ordo granaminis eius sine exceptio-
ne aut fallentia. Oppono contra istam
l.de.l.iij.versi. pero bien permitimos.
supra hoc volu.vbi canetur ꝙ etiam si fi-
lius habeat ascendentes legitimos.po-
terit relinquere tertium bonorum suorum
cuilibet extraneo.hic autez dicitur ꝙ gra
uamina de quibus hic non possunt fieri
inter extraneos stantibus dictis ascen-
dentibus igitur cē.ꝛ cum expediat iura
iuribus concordare.l.vnica cum simi.C.
de inoffi.dot.pro solu.saluo meliori iu-
dicio pro nunc dicerem.ꝙ in.d.l.iij.in
d.versi.pero bien permitimos.qui le-
gat tertium extraneo non habet descen
dentem legitimum.licet ascendentem
habeat legitimum.probatur ibi iuncto
principio illius.l.in versi.en caso que
los dichos descendientes no tengan hi-
jos o descendientes legitimos cē.ꝛ.l.ix.
cum concor.tum.v.lib.iij.fozo.ll.Hic qui
prelegat seu meliorat habet descenden-
tem legitimum cuius respectu ascenden-
tibus legitimis ꝛ a fortiori extraneis ter-
tium reliqui directe non potest.d.l.ix.
cum simi.ꝛ per consequens nec per obli
quum.d.l.qui testamētum.ff.de proba.l.
cum quis decedens.ſ.titia de lega.iij.l.
fi.ꝛ ibi Bar.ff.de his quib.vt indig. Fa-
cit quod vna via prohibetur alia conce-
di non debet.d.l.si is qui ex bonis ō vul-
ga.ꝛ pupi. Vel aliter si placuerit.ꝙ dic-
tus versi.pero bien permitimos.fallat
in casu huius.l.Confirmo.ꝙ in defectum
illorum qui sunt de agnatione vel cogna
tione ꝛ non alias dicta granamina inter
extraneos poni possunt vt hic † ꝛ per cō- 60
sequens fallit in casu istius.l.dicta.l.ex-
traneum.C.de here.instit.vbi extraneus
etiam ignotus potest heres institui.ꝛ fra-
tres cum eis legitima non debeatur fra-
tris testamentum querellare regulariter
non possunt.d.l.fratres.C.de inoffi.testa
mento.dixi in versi.preferunt̄ supra hac
l.Ratio inter.d.versi.pero.ꝛ istam.l.sit ea
de qua in prima precedēti solu.vel vt cla
rius dicam.ipsamet precedens solu.aut
sit voluntas principis pro ratione.iuxta
illud puerile sic volo sic iubeo sit pro ra-
tione voluntas.Circa grauamina de qui
bus hic videte.Dida.de Segu.d.volu.
folio.xv.col.ij.versi.predicta ego indu-
co.cum aliquibus col.seq.volentem ꝙ in
tertio non possunt apponi grauamina in
fauorem illorum quibus tempore mortis
meliorantis non debetur legitima in bo-
nis ipsius meliorantis ꝛ granantis.pro-
bo quia ibi predictus dominus ait.ꝙ ad
hoc vt auus possit relinquere.d.tertium

Universidad de Deusto
Biblioteca

bonorū nepoti nato ex filio suo.esse necesse q̄ talis nepos non precedatur a patre suo filio testatoris.imo q̄ obtineat primum locum in succedendo patre suo.s. filio testatoris per mortem de medio sublato in vita aui testatoris. alias si eius pater viueret tempore mortis aui.cū iste nepos precedatur a suo patre qui obtinuit primum locum ⁊ gradum in succedendo.nullo modo poterit auus tali nepoti in secundo gradu.⁊ secundo loco succedendi posito dictum relinquere tertium tamē a patre suo viuente tempore mortis aui impedito (de quo dixi in.l. xvj.supra isto lib.)⁊ per consequens nec per obliquum.d.l.qui testamentum cum
61 concor.ff. de proba. † Sed hodie per istam.l.nō solum possunt poni dicta granamina in fauorem filiorum legitimorū primi gradus sed etiam in fauorem aliorum descendentium legitimorum q̄ius dicti filij primi gradus viuerent tempore meliorationis ⁊ grauaminis dicti tertij. ¶Probatur hic ibi.entre sus descendientes legitimos. cuz verbum descendentes comprehendat filios primi ⁊ vlteriorus gradus.infra sunt in.l.j.in prin.ibi inferioris liberi.ff.de gradi.l.stemmata.ibi altera inferior.co.titu.insti.de gradi.in prin. ibi aliam infra.⁊ ibi inferior liberorum. expressio ter.in.l.ij.in versi.e la vna de los descendientes tit.xiij.parti.vj.⁊ probat bene.l.liberorum in prin.ff.ō verbo. sig.iuncta.d.l.j.in prin.in prenotato verbo liberi.⁊ isti.ō gradi in pn.in pnotato verbo liberorū. Cōfirmo hanc.l. in predictis verbis.entre sus descendientes legitimos.que intelligantur ⁊ comprehendant(vt dixi)per.d.l.xvj.vbi directe nepos meliorari potest etiam viuente patre suo.ergo ⁊ per obliquum.d.l.qui testamentum.cum aliis.ff.de proba. Et q̄ plus est q̄ possunt poni dicta granamina deficiēbus descendentibus ⁊ ascendentibus ō quibus hic inter agnatos cognatos ⁊ extrancos iuxta ordinem hic traditum. et per consequens in fauorem illorum quibus nō debet legitima in bonis meliorātis ⁊ grauantis.patet. † Aduerte ⁊ breuiter pro intellectu huius.l.q̄ dispositio.l. xliij.infra dicentis q̄ possessio ciuilis ⁊ naturalis maioratus transit in successorem eius sine alio actu apprehensionis possessionis.non extenditur ad casuz huius.l.⁊ sic possessio ciuilis ⁊ naturalis rerum contentarum in melioratione non transeunt sine apprehensione possessionis in sequentem secundum dispositionem meliorantis.moueor quia illa.l. in hoc deuiat a iure communi. Secundo naz si voluerat ista.l.expressisset.l.vna.§. sin vero.in fi.de cadu.toll. Et postea audiui a quodam domino meo consilij regalis Caroli Imperatoris ac regis domini nostri.istum passum ad dictum consilium venisse.⁊ per maiorem partem illorum dominoruz sic determinatum fuisse. ⁊ faciunt que dicam in.ll.xlij.⁊.xliij.in fi. Et circa materiam huius.l. videatis famosum aduocatum Bachalariuz Rodericum Suares in sua celebri repe.l.quoniam in prioribus.C. de inoffi.test. folio lxvj.col.j.versi.ex predictis.cum sequenti col.

¶Sequitur recapitulatio legis.xxvj.

LEx.xxiiij.supra probat q̄ etiam in diuersis dispositionibus plus vno tertio ⁊ quinto non fit relinquendum.

¶Legem presentem intelligendam crederem sic vt hic. 2

¶Lex ista inquantum loquitur in donatione quinti ⁊ relicto quinti cautelloquitur. 3

¶ Sumptus funeris ⁊ legata quintum 4

excedere non debent. cuius testator iubeat contrarium.

5 ¶Pater si alienat titulo oneroso vt ex causa venditionis tunc si est facta alienatio minori pretio.in eo quod vltra valet res q̄ sit precium est donatio.

6 ¶Vendita aut permutata re ab ascedenti euidenter precio minori vel re.q̄ illud quod plus valet res est computandū in quinto.cum sit donatio.

7 ¶Donatio si est talis.que non debet iudicari secundum titulum lucratiuum sed oneroſum.legitima filiorum prenudicari poterit.vt in donatione reciproca.

8 ¶Fideicommissum reciprocuz inter fratres potest remitti.nec p hoc dicitur minoz ledi.cuius veniat sibi damnum ex remissione.

9 ¶Limitatur hec.l.seu fallit in donatione reciproca:⁊ in donatione remuneratoria.

10 ¶Dare ei cui aliquid debetur nō est donare.sed debituz soluere.⁊ necessitas nō habet meritum sed voluntas.

11 ¶Donatiōis remuneratorie.seu ō obligatiōe antidorali.videte remissiue.xvij. effectus aut casus cum limitatione hic.

12 ¶Donatio reciproca si fit alicui coniugum.communicabitur inter illos quo ad fructus dicte donationis.

¶Donatio reciproca inter coniuges facta constante matrimonio. hoc modo si contingat alterum premori superstes habeat bona.valet ⁊ tenet. 13

¶ Donatio remuneratoria valet inter coniuges.si illud pro quo fit talis donatio fuit datum constante matrimonio. 14

¶Libri computabuntur filio meliorato in tertio ⁊ quinto. 15

¶Donatio presumitur in dubio ratione coniunctionis personarum. 16

¶Donationem presumere tria faciūt in l.procula.ff.de proba. 17

¶Affectio paterna inducit donationem ex presumptione ⁊ subtito nu.pono nouem casus in quibus donatum a patre filio non computatur nec confertur. 18

¶Lex.xxiij.ſ.⁊ etiam ista procedunt in omnibus casibus in quibus donatur filio a patre.dum tamen in eis locum cōputatio neq̄ collato non habeat. 19

¶Descendenti legitimum ascendentem habenti q̄ius permittatur disponere de tertia parte bonorum.non tamen poterit in vita de vna tertia parte bonorum.⁊ de altera in morte disponere. 20

¶Dispositio istius.l.procederet etiaz in patre aut ascendente legitimo alienante per delictum. 21

Universidad de Deusto
Biblioteca

RAtio huius.l.sit quia si secundū dispositiones legū fori de quibus hic iudicamus non vnum quintū imo duo essent & dicte.ll.fori situantur.vna titu.xij.lib.ij.fori.li.& est.l.vij. altera titu.v.co.lib.& fo o & est.l.ix. Et de quinto circa donationem inter virum et vxorem loq̄tur.l.vij. dicto tit.xij. lib. & foro vt supra. Et si sūt plures donationes quilibet debent in vna resolui. sicut dicimus quasi in simili in testamento. nam licet ꝗs cum pluribꝰ testamentis mortuꝰ nō possit.bene tamen poterunt esse plures scripture eiusdem testamēti.ter.est & ibi glo. in.l.sempronius proculo de lega.ij. Dispositio nostre.l. videtur contradicere iuri cōi ꝑm quod aut vna quātitas ab eodē relinquitur bis vel pluries in vna voluntate aut in diuersis. ꝓmo casu non ꝓsumitur ꝙ voluit testator duplicare legatum nisi probetur.l.plane.§.sed si nō corpus de lega.j. Secōo casu & est legatū simplex tunc indubio videtur testatorē duplicare legatū.l.quinquaginta.ff. ō proba. preterea si sunt due voluntates q̄ loco vnius habent.ꝙ tūc nō duplicat legatū.imo summa minor debet.ter.est & ibi Bar.in.d.l.sempronius. Sed cū quintū per viam donationis poterat relinq̄.d.l. vij.& etiam tempori mortis.d.l.ix. & donatio & testiū sint due volūtates que loco vnius nō habētur.imo de per se quelibet producit effectū patet.ergo iuxta ius cōe per dictas leges fori de duobus quintis disponi poterat per supradicta.& quia inter non tā separabilia vt in testamento et codicillis hoc statuitur.d.l.quinquagin

A ley del fuero que permite q̄ el que tuuiere hijo o descendiente legitimo pueda hazer donacion fasta la quinta parte de sus bienes & no mas, & la otra ley del fuero que assi mismo permite que puedan mandar teniēdo hijos, o descendientes legitimos al tiempo de su muerte la quinta parte de sus bienes; se entienda y platiq̄ que por virtud de la vna ley / & de la otra no pueda mādar el padre / ni la madre a algūo de sus hijos / o descendiētes mas d̄ vn ōto de sus bienes en vida y en muerte.

ta. Sed per.l.hanc tollitur.in cuius additorum facit.l.xxiij.supra vbi donatio facta in vltima volūtate vel per contractuz inter vivos debet extrahi de meliorationc postea facta ad hoc vt non possit fieri donatio aut melioratio tertij & quinti sine cōputatiōe dicte donationis in dicta meliorationc tertij & quinti vt ibi. † et ita il la.l. probat ꝙ etiaz in diuersis dispositiōibꝰ plus vno tertio & quinto non sit relinquendum. † Ideo=rem ꝙ pre=sentem.l. sic intelligēdaz ꝙ aut loquimur in dādo quinto extraneo.& tunc siue fiat per viam donationis vel vltime voluntatis vnum solum erit quintum: si cū loquimur in descēdētibus legitimis. isto casu.aut descendens est melioratus i tertio & quinto precedente donatione quinti.tunc habebit melioratus vnum solum quintum cum tertio.quod intelligo quādo dicto filio melioratо in tertio & quinto facta fuisset dicta donatio quinti.q̄ precessit meliorationi dicti tertij & quinti. tamen si facta fuisset alij.melioratus in tertio & quinto habebit solum tertium vt hic. Aut tantum fuit melioratus in quinto filius aut descendens legitimus cui facta fuerat donatio quinti a meliorante. tunc valebit vnum quintum pro quinto & alterum loco tertij.cum tertium sibi possit relinqui.d.l.ix.cum simi.titu.v.lib.iij. fori.ll.& sic valebit vt melius valere potest. ꝑ vt dixi supra.l.proxi.& ꝙa in maiori summa vt est tertium inest minor vt quintum l.j.§.stipulanti.de verbo.obli. † Et ista.l. 5 inquantum loquitur in donatione quinti & relicto quinti caute loquitur: quia in

vtroq̄ inest titulus lucrativus & alienata ab ascendenti titulo lucrativo possunt revocari inquantum legitima descendentiuz leditur. Bar. in.l. non vsq̄ adeo. si a paren. quis fue. ma. sunt non pauca iura de hoc vbi & doc. cum ergo legitima filiorum sint omnia preter quintum respectu extraneorum. d.l.ix. cum concor. nimirum igitur si donatum & relictum reducatur ad vnum quintuz vt hic. ꝓbat etiā l.xxviij. infra. † vbi sumptus funeris & legata quintum excedere non debent q̄=mis testator iubeat contrarium. si enim hoc statuitur in impensa funeris habente priuilegia vt in.d.l.xxviij. dicam. quāto magis cum duo relinquuntur quinta vel vnum altero donato. † Si autem pater alienat titulo oneroso vt ex causa venditionis: tunc si est facta alienatio minori precio, in eo quod vltra valet res q̄ sit pretium est donatio. ita Bar. in.d.l. non vsq̄ adeo. Ex quibus verbis Bar. infero. † ꝙ re vendita aut permutata ab ascēdenti cuidenter precio minori vel re. ꝙ illud quod plus valet res est computandum in quinto cum sit donatio & donationes & legata non debeant excedere quintum quo ad extraneos. Et ex eisdem verbis Bar. de quibus supra dicite. † ꝙ si talis est donatio que non debet iudicari secundum titulum lucrativū sed oneroſum legitima filiorum preiudicari poterit vt in donatione reciproca. ꝓbo. Certum est ꝙ verba debent intelligi in potiori significato. & donatio proprie dicitur illa que fit ex mera liberalitate. l. j. in prin. cum concor. ff. de dona. & constat nullum preiudicium imo lucrum prouenire donatario. patet. sed in donatione reciproca non est ita. nam non appareret nec constat de lucro a principio & sicut potest esse lucrosa sic damnosa. ergo revocatio que fit per titulum de inoffi. dona. in donatione tangenti legitimam nō procedit in donatione reciproca. & per consequens poterit per talem donationem dicta legitima preiudicari. † Confirmo. fideicommissum reciprocum inter fratres potest remitti nec per hoc dicitur minor ledi licet veniat sibi damnum ex remissione ter. est & ibi Bar. in.l. de fideicommisso. C. de transa. † Ex quibus dat

limitatiō huic.l. ꝙ possit vnum quintum per viam donationis reciproce dari & alterum in vltima voluntate. idem est dicēdum in donatione remuneratoria. quia donatio remuneratoria nō est ꝓpie donatio sed potius quedam permutatio. l. sed & si lege. §. consulunt. ff. de pen. here. tenet Bar. in ꝓhemio. ff oz. in viij. col. vbi allegat. d. §. cōsulunt. sunt etiā de hoc iura in.l. aquilius regulus. & in.l. si pater. §. j. q̄ est finalis. ff. de dona. † Facit. ꝙ dare ei cui aliqd debetur non est donare sed debitum solnere & necessitas non habet meritum sed voluntas. l. si seruo fideicōmissaria. ff. de heredi. instit. preterea est speciale in remuneratoria donatione vt sine insinuatione valeat q̄uis quingētos excedat solidos glo. est & ibi Bar. in.d.l. aquilius. Bar. in.l. modestinus. ff. de dona. et in.l. illud de sacro. san. eccle. † De ista donatione remuneratoria seu de obligatione antidorali. videte. xviij. effectus quos ponit Jas. in.l si nō sortem. §. libertus. in viij. col. versi. ego tamen reperi. cum duabus col. seq. ff. de condi. in deb. Jdē Jas. adducit dictos casus. & forsan ordinatius & plenius in.l. ex hoc iure in.ix. col. versi. tu colligе. cum quatuor col. seq̄. de iusti. & iu. qui predicti casus limitantur ꝙ procedant dum vivit qui seruitia recepit. sed eo mortuo cum sint personalia non durant effect⁹. Bar. in.l. ambitiosa in. j. col. de decre. ab ord. fa. refert & sequitur Jas. in.d.l. ex hoc iure in pen. col. & in.d. §. libertus in. v. col. de quo videatis Bar. in d.l. ambitiosa i.d.j. col. in fi. vbi etiā dicit ꝙ ꝗs nō pōt grauare heredem suū vt aliquē remuneret vt sit remuneratio in ꝑsona heredis. qō ꝓbat in.l. divus. ff. si qd i frau. patro. ꝑm eundē Bar. in.d.j. col. in fi. refert & sequitur Jas. in.d.l. ex hoc iure in d. pen. col. quē ibi videatis. Ex qb⁹ Bar. in.d.j. col. in fi. cū ꝑn. seq̄ntis inq̄t posse colligi aliū intellectū illi⁹. l. ambitiosa. q̄ ꝑmo dicit ꝙ decreta ambitiosa debēt rescindi vt puta si asserētes colorate seu velle alicui remunerare eū liberauerūt a debito & largiti sunt. ꝙ valet decretū & rescindat. sed si ipi nō fuerūt largiti. sed fecerūt decretuz ꝙ ei largiret aliqd i futurū. certe tale decretuz est ipso iure nullum. sicut cū ꝗs nō pōt grauare heredē suū de re=

Universidad de Deusto Biblioteca

mmerãdo vt dixi ita decurriões non pñt grauare suos successores. Et ex supradictis superiorib⁹ dicerẽ. † q licet donatio facta alicui conugũ cõmunicanda nõ veniat. l. j. tit. xij. lib. iij. foro legũ. l. viij. tit. xij. eo foro z lib. tñ si fit donatio reciproca alicui illorũ cõmunicabitur cum etiaz potuit esse dãnosa z lucrũ z dãnum inter eos dimdat. hoc tamen intelligite in fructibus dicte donatiõis q cõicabuntur in dictos cõiunges. l. iij. tit. iij. lib. v. ordi. ad quod facit. l. ij. titu. iij. lib. iij. foro. ll. z. l. iij. d. titu. z lib. ordi. tamen proprietas dicte donationis nõ cõicabitur sed erit solum illius in cuius fauorem donatio reciproca terminũ aut finem habuit. ar g. d. l. j. in fi. titu. iij. lib. z foro vt. ſ. z. d. l. viij. titu. lib. z foro. predictis. z. l. j. z. d. l. iij. prope pñcipium. ibi. donadios vsq; exclusiue adversi. pero que los frutos. d. titu. z lib. ordi. † (Et ẽtiis donatio inter virum z vxorem prohibeatur vt per titu. ff. z. C. de dona. inter virũ z vxo. z sit ipso iure nulla z tradito inde secuta. l. iij. ſ. sciendũ. ff. eo. titu. tamen donatio reciproca inter cõiunges. facta constante matrimonio hoc modo si cõiungat alterum premori superstes habeat bona valet z tenet quia nõ est mera liberalitas seu donatio dicũt Ly. Bal. Saly. z moder. per tex. ibi in l. si pr puelle. C. de inoffi. testõ. qõ est not. ꝑ Jas. ibi q̃a est magna limi. ad. d. titu. nec req̃rit interuẽtũ traditiõis vt p Jas. ibi post Pan. de Las. reputantẽ hoc singu. mẽt tenẽdũ q̃a vtile z põt frequẽter cõtingere nec ita declarat per Ly. z alios. prout inq̃t Jas. vbi. ſ. Sed istud vltimũ q̃ nõ req̃rit traditio. reprobat Bar. vero. i cautela. ex ij. per tex. in. l. cũ hic status. ff. si ambo. ff. de dona. inter vir. z vxo. sed dicite q̃ ibi nõ erãt donatiões inter vinos facte sub ista mutua cõditione si alter premoriat vt in d. l. si pr puelle fz Jas. ibi.) † Et idẽ in donatiõe remuneratoria si illud pro quo fit talis donatio fuit datũ constante matrimonio. quia tũc non est propie donatio sed permutatio illius qõ antea in matrimonio habebatur in aliam rẽ. Per hãc q̃. l. z. d. l. xxiij. z superiora dicerem q̃ licet filius libros habere debeat ꝑ eos iurta doctrinã Bar. in. l. i. ſ. nec castrẽse de colla. bono. z i. l. filie cuius. C. fami. hercis. de quo est. l. v. titu. xv. parti. vj. † q cõputabuntur si filius est meliorat⁹ in tertio z quito: maxime per notata in. d. l. xxiij. in n. Cõfirmo. certũ est q̃ in vna vltima volũtate potest descẽdes meliorari. l. xv. l. xxj. z. d. l. xxiij. sed q̃ filius habeat libros precipuos est vt donationis quantus in hoc casu inducit est de mẽte Bar. in. d. ſ. nec castrense. z in. d. l. filie cuius. et donatio computatur in melioratione vt in. d. l. xxiij. et. l. pri. infra igit libri sunt in melioratione predicta computandi. Confirmo q̃ sit donatio. † nam in dubio presumitur donatio ratione coniunctionis personarum. Bar. in. l. cum quid. in fi. secũ de col. ff. si certũ peta. allegat. l. servus communis. ff. de dona. inter vir. et vxo. et. l. procula. ff. de proba. Aliter tamen fuit locutus idem Bar. in. l. que dotis in. ij. col. ff. solu. matri. vbi dicit q̃ tex. in. d. l. servus communis ratione sanguinis non facit presumi donationem. sed facit presumi consensum qui donationem inducit. † in. d. l. procula tria faciunt presumere donationem. ratio sanguinis. taciturnitas longi temporis. et sepius facta computatio. vt ibi tenet Bar. iunctis his que dixit in. d. l. que dotis in. d. ij. col. et si quid istorum deficit esset secus aut non sufficeret vt vtar verbis Bar. in. d. l. procula. vbi allegat notata in. l. libertis quos. ſ. j. et ibi glo. de alimen. et ciba. lega. Et ẽtiis predicta iura non bene probent ad quod Bar. ea allegat. probat autem. l. publia. ff. de positi. quam l. allegauit Bar. in. d. l. que dotis in. ij. col. ad hoc q̃ quando vnus ascendentium stipulatur descendenti in casu quo potest sibi queri. ratione sanguinis presumitur donatio. † Confirmo etiam quia paterna affectio inducit donationem ex presumptione. glo. est in. l. sed si ego. ff. ad velleia. tex. est in. l. fi. C. de natu. lib. Hoc poterit primo procedere quando pater nomine filij emit et tradidit filio. q̃ tunc presumitur donatio et ita intelligitur. d. l. filie cuius. tex. est in. d. l. v. titu. xv. parti. vj. expresse dicens q̃ libri dati a patre filio studenti non sunt illi imputandi. Secũdo quando pater emit noie filij et non tradidit ei. tamen dixit se sibi illos donare libros. Bar. in. d. ſ. nec

castrense. in. fi. col in prin. Tertio in expensis factis a patre in nuptys filij Bar. in. d. ſ. nec castrense. de quibus expensis fecit mentionem glo. in. l. ij. ſ. fi. de munc. z bono. Quarto in expensis pro filio alimentando que quidem nõ cõputant. tex. est iuncta ibi glo. in. l. que pater filio. ff. fami. hercis. Jn hoc tamen passu aduerte. Certũ est q̃ onus dotãdi pertinet ad patrẽ. l. fi. cũ alijs. C. de dotis promi. itantũ q̃ ad hoc cogitur. l. qui liberos. de ritu nup. Similiter ius alẽdi filios pertinet ad patrẽ vt per titu. de libe agnos. z pater ad hoc etiam cogitur. per. l. si quis a liberis. eo. ti. sed dos computatur in legitima. l. quotiã nouella. C. de iofficio. test. z per cõsequens cõfertur per regulã traditã in. l. illud in prin. C. de collat. vbi oia illa conferuntur que in legitimã computantur sine differentia emãcipationis z patrie potestatis. l. vt liberis. C. eo titu. sed in expensis factis ꝑ filio alimentãdo hoc nõ repetit: immo nõ conferuntur nec imputãtur d. l. que pr filio cũ ibi nota. p glo. z doc. q̃ ergo sit ratio diuersitatis: que ratio sit: quia licet alimenta dentur ex necessitate sicut dos. tamen dos non datur ad consumendum sicut alimenta. probatur. nã soluto matrimonio petit dos. vt. ff. z. C. solu. ma. z adhuc cõstãte iurta. l. vbi. C. de iure do. q̃ in alimẽtis nõ sic est. Quinto quando ascendens stipulatur descendẽti vt supra dixi allegando Bar. i. d. l. q̃ dotis in. d. ij col. de quo ibi per Alex. et Jas. in. ix. col. in ꝑn. Sexto in vestibus q̃diamis quas pater dat vxori filij: nã ille nõ sunt conferẽde z ab initio in eis tenuit donatio inter socerũ z nurũ. l. ex anuo in prin. ff. de dona. inter vir. z vxo. l. peculiũ nascitur. de peculio. l. si vsufructus. ſ. fi. cum sua glo. ff. ad. l. falci. Bar. in d. ſ. nec castrense. in ꝑn. quarte col. Septimo si pater adhibet filiũ ad stipulãdũ a debitore z est modica res vt per Bar. i l. si pater. ff. de dona. vbi ad hoc iter alia iura allegat. l. si filio de lega. iij. vbi arbitrio boni viri cõstrinx dos dignitate z facultatibus testõris numeroq; liberoꝝ pẽsatis. qui tex. licet nõ loquatur in donatione facit tamen in modo constituendi dotem ad hoc vt presumatur donatio inspectis q̃ Bar. i. d. l. si pr dicit. Jdẽq; Bar. in. d. l. si filie. per illum tex. inquit. q̃ licet sint in Jtalia statuta q̃ filie femine nõ succedũt cũ masculis sed masculi tenentur dotare: q̃ erit dos arbitrio boni viri ispectis dignitatibus facultatib⁹ z nũcro liberoꝝ testõris. put dicitur i. d. l. si filie. vbi Bar. etiam allegat ad hoc. l. quero. ff. de iure doti. vbi in dote promitteda mulieris modus ex facultatibus z dignitate mulieris mariti q̃ statuẽdus est quousq; ratio patiatur. quod. l. in tantũ procedit secũdum Bar. ibi q̃ si aliquis ꝑmittit dotem arbitrio boni viri q̃ tuc intelligitur certa quãtitas relicta quã bon⁹ arbiter arbitrari debet cuã si nunquam arbitrat⁹ fuisset. quod facit ad. l. j. de lega. ij. (quã allegat Bar. pro supra proximo dicto) vbi legatum in arbitrio boni viri si nõ arbitratẽ certa quantitas videtur expressa pro viribus patrimonij. Hinc erit q̃ arbitratore non arbitrante iudex poterit pronunciare dicens cõdẽno te ad restitutionẽ dotis pro viribus patrimonij: mariti dignitate z vxoris: et talis sententia non est vitianda: immo valebit licet certa quantitas in ea non exprimatur iurta. l. fi. C. de sentẽ. que sine certa quan. profe. Preterea allegauit Bar. in. d. l. si pater. l. quesitum. ſ. et ipse pomponius. z est. ſ. sed z ipse papinianus. de fundo instru. vbi patre mercatore ac feneratore habẽte duos filios totidemq; filias omnes heredes instituente ita legauit: filijs meis bonis domum meam instructam do lego dariq; iubeo. dubitatur an merces z pignora cõmeantur. Respondet iurisconsultus iudicẽ hoc debere extimare ceteris patris facultatibus extimatis. Ex quo supradicto septimo casu inferendum videtur: q̃ si aliquis magnates vult facere aliquod beneficium vel liberalitatem in aliquem exercere. z ipse dicit q̃ faciat filio suo. q̃ iste filius videtur habere a patre nõ a magnate sicut dixi q̃ quãdo pater adhibet filiũ ad stipulãdũ ꝑsumit facta donatio filio a ꝑre. Verũ est q̃ põt dici: q̃ i dicto septimo casu filius a patre fuit adhibit⁹ ad stipulandum a debitore paterno. nã ita debet intelligi Bar. i. d. septimo casu: q̃ in d. l. si pr. pecunia stipulata a filio erat patris. ꝑbat glo. ibi in ẋbo pecuniã in quã tũ dicit etiam suã. Sed i supra d. allationẽ

Universidad de Deusto
Biblioteca

non erat debitū patris: nec filius fuit ad-
hibitus ad stipulandū: sed magnates sua
liberalitate cōferebat beneficiū alicui q̄
dixit q̄ filio suo daret. quā ob rem dicerē
q̄ vis huius sit: vtrū filius predictā libe-
ralitatē dicat habere a p̄e animo donan
di. an tanq̄ procurator. q̄ si tanq̄ procura
tor. pater poterit a filio dictū beneficium
vel liberalitatē repetere. argu. l. si x̄o non
remunerādi. ff. inde papinianus. ff. man
da. vbi patronus predium q̄dā emerat pro
quo pretiū bessem exoluerat iussit liber-
to suo tradi vt libertus residuum red-
deret. postea precio a liberto soluto man
dato patroni venditor. fundum patrono
libertus concessit. Dubitabatur an liber-
tus a patrono possit pretium repetere. re-
spon. tex. z in hoc facit q̄ si mandatum su
scepit in initio libertus non donatum ac-
cepit: contrario indicio videlicet p actio
nem mandati poterit libertus pretium re-
petere. z ita probat ille tex. q̄ vt procura-
tor fuit adhibitus filius ad consequenda
m liberalitatem q̄ actione mādati po-
terit pater a filio repetere. Si autem de
mandato non constat videtur a patre do
natum quia paterna affectio indubio do
nationem inducit. vt dixi allegādo glo.
in. l. sed si ego. ff. ad velleia. z tex. in. l. fi.
C. de natura. libe. z probat textus. in
d. ℔. inde papinianus in secundo resp.
iuncta ibi glo. vbi ratione p̄me liberali-
tatis p̄sumitur donatio ratione pietatis
seu alia ratione. Ad idem facit z probat
l. quidam cum filium fa. ff. de here. insti.
vbi cum quidam filium fa. vellet institue
re taliter q̄ ex hereditate nihil ad patrez
perueniat. quod esse potest si instituitur
sub conditione emancipationis etiaz de
iure auctenticoꝝ. in auct. excipitur. de bo
nis que libe. iste tamen filius fa. a testōre
impetrauit vt non ipsum sed amicū suum
institueret. quod testōr fecit. nec quicquā
ab eo petitum est. dubitatur an institutus
teneatur per viam fidei commissi vel ali-
qua alia actio contra eum esset: et vtrum
patri an filio competeret. resp. q̄ etiam si
promitteret expresse institutus filio re-
stituere hereditatē non tenebitur ad resti
tutionē. p̄terquā si testōr exp̄sserit resti-
tutionem fideicommissi aut consenserit fi
dei heredis de restituendo. Casus est et
tex. igitur ibi de illatione de qua supra. q̄
si aliquis vellet liberalitatem penes quen
dam exercere qui impetrauit a benefici-
dante vt det filio: q̄ licet dicat filius se pa
tri restituturū donationem: dum tamē ex
cercens eā non expresse consentiat vel ita
fieri inbeat. patrē non posse repetere. d. li
beralitatem seu donationē. Si cū filius
rogaretur a patre vt illam accipiat libera
litatem: pater repetet illam actione man
dati. argu. d. l. quidam cū filium fa. x̄sic. si
tū cū a filio fa. vbi si amicꝰ rogaretur. a fi
liofa. tenet amicꝰ actione mādati. vt ibi.
Facit. nam q̄dus mater dotē p̄ filia de
derit z ipsa mater mandante filia illico vt
postea sit dotem stipulata. actione mādā
ti tenebitur mater licet ipsa dotez dedisset
z ita mater adhibita a filio ad stipulādū
non videt adhibita animo donandi quo
niam precessit mandatū. tex est qui sic de
bet intelligi in. l. idem q̄. ℔. si cui manda-
uero. x̄si. si mater p̄ filia. ff. manda. qui
tex. est not. secundum Bar. ibi. qui vide
detur contra duas regulas. Prima est. q̄
si mulier adhibet ad stipulandū dotē con
iunctam personā videtur donare. de quo
per Bar. in. d. l. que dotis. vbi z moder.
cuius contrarium in. d. versi. si mater p̄
filia. dicitur. vbi filia adhibet matrē tamē
non videtur donare cū mater teneatur
actione mandati. Ad idē facit. l. si mulier.
de suo. ff. de iure doti. vbi mulier que de
suo dotē dedit licet matrē adhibuisset ad
stipulandū dotē poterit postea instrumē
tum dotale mutare. cū auarissimum sit ge
nus mulierū. d. l. sed si ego. in fi. ff. ad vel
leia. l. si stipulata fuerit. ℔. j. cū alijs. ff. ō do
na. inter vir. z vxo. z quilibet p̄sumit aua
rus. Secūda est. q̄ si aliquis adhibet ad
stipulandū eum a quo donationem rece
perat videtur donare vt in. d. ℔. inde pa-
pinianus. in. d. scō respon. d. l. si x̄o non
remunerandi. ff. manda. quod in dote nō
procedit. vt i. d. x̄si. si mater p̄ filia. vbi
mater dederat p̄ filia dotem z fuit adhi
bita ad stipulandū eā. tū nō videtur filia
donare. vt i. d. versi. si mater p̄ filia. vbi
Bar. ō hoc se remittit. ad. d. l. q̄ dotis. vbi
solū tangit i oppo. quā facit de. d. l. si x̄o
nō remunerādi. d. ℔. ide papinianꝰ. in si.
scōe col. Octauo in expensis episcopati
doctoratus z p̄bēde q̄ tales expense nec

veniūt in collationē nec in quartam com
putantur. vt in. l. oimodo. ℔. imputari. C.
de inoff. testō. Bar. in. d. ℔. nec castrēse i
fi. scōe col. vbi allegat. d. l. oimodo z subdit
q̄ ita p̄t etiā intelligi. d. ℔. nec castren
se. p hoc facit qa videt peculiū quasi ca-
strēse. l. sacrosancte. de epis. z cle. que nō
corrigitur scōm Bar. in. d. ℔. nec castrēse.
i fi. dicte scōe col. Mono q̄ pater dedit fi
lio cūi ad castra vt per Bar. i. d. ℔. nec ca
strēse. in. vj. col. † Dibus istis casibus z si
milibus in q̄bus donatur filio a patre dū
tū in eis locū cōputatio neq̄ collatio nō
habeat. procedit dispositio. d. l. xxuij. ad
hoc vt que nō veniunt in collationē nec
in legitimā cōputantur: intrēt in meliora-
tione tertij z quinti vt ibi. z etiaz ista. l. vt
relictis duobus q̄ntis in diuersis dispos
itionibus ad vnū reducatur. put supra de
clarauit. quod videtur esse ante dispositū
per. l. viij. tituli. vij. versic. e si p̄ventura.
parti. v. vbi cauetur q̄ habens descēden
tes legitimos licet possit donare alteri: ta
men oimodo salua filiozū legitima rema-
nere debet. sequitur. l. z in hoc facit. tābiē
en vida de su padre como despues de su
muerte. quasi dicat. sit donatio vel lega-
tū aut vtrunq̄: z ita partem quinti in vita
donādo z partē in morte legando: legiti-
ma filioꝝ p̄eiudicari non debet. † Con
firmo etiā q̄ q̄nus permittatur descendē-
ti legitimū ascendentem habenti dispone
re de tertia parte bonoꝝ. l. iij. x̄sic. pero
biē permitimos supra. non tamen poterit
in vita de vna tertia parte bonoꝝ z de al
tera in morte disponere. d. versi. pero biē
ibi en su vida o hazer qualq̄er vltima vo
luntad. Confirmoq̄ per. l. vij. supra dicē-
tē i duob⁹ locis. p̄ero biē permitimos q̄
les puedan en vida o en muerte mandar
fasta la quinta parte de sus bienes e no
mas. Verū est q̄ licet superfluū seu illō
plus non valeat p̄ quinto: nec alias vt
in. d. l. vij. z duo quinta ad vnum reduca
tur vt hic. tamen valebit loco tertij loquē
do in descēdentibus legitimis q̄bus ter-
tium z quintū ab ascēdentibus relinq̄ pos
sunt per q̄plurima iura huius volu. dixi
supra. † Aduerte q̄ dispositio istius. l. p̄-
cederet etiā in patre aut ascendēte legiti-
mo alienāte per delictū. cum debeamus
de necessitate confiteri talē alienationem
nihil aliud esse q̄ quādā donationem vt
tenet Alex. de uno. inex p̄sso in. l. si fini
tz. ℔. si de vectigalibus. in. xxv. col. x̄si. itē
adde q̄ applicatus bonis filij. ꝛc. vt refert
z sequitur Dida. de segu. in tracta. de bo
nis inter. cōs. matri. inter mari. z vxo. fol.
xuij. col. ij. qō. p nunc non examino. Ta
men si dictū est verū bonū verbū est hic.
vsq̄ hic per glosatorꝰ modū iura huius
volumus legi excepta p̄senti dispositio
ne. cui in hoc sequētes cōsocias faciā. vt
legētes etiā per lectore stilū videant mo-
tus: qa forsitan vnū aliquibus z alterum
alijs placebit. q̄bus oibus nō immerito z
vt mihi benevoli sint placere vellem. sed
credo q̄a modo p̄dicto parū iste differat
stilus: z vtraq̄ via glosorum has leges. Et cir
ca hāc. l. xxvj. vide Rode. sua. i rep. l. q̄ñ
in p̄cedentibus. in. ix. q. fol. ciij. col. ij. x̄sic.
ticius. vsq̄ ad fi. d. q.

¶Sequit recapi-
tulatio legis. xxvij.

1 DEscēdētes ad hereditatē ascēdētiū
venētes tenētur cōferre dotē z do-
nationē p̄pter nup. z alias donatio
nes receptas ab illo de cuius hereditate
tractatur.

2 ¶Donatio si ab initio valet nō cōputat̄
in legitima. tamē confertur. A principio
autē donatione nō valēte sed cōfirmata.
computatur sed non confertur.

3 ¶Legatū hoc cū voluerit p̄ditionale ē.

4 ¶Legatū vbi fuit relictū ticio cū is esset
factus. xiij. annorum: qui ticius decessit
ante quatuordecimū annū. tale legatum
ad heredem non transire.

5 ¶Dos aut donatiōes si sint inofficiose:
qz excepta legitima tertio z q̄nto. legiti-
mā alioꝝ filioꝝ tāgūt. excessum esse divi-
dendum inter alios heredes testatoris.

6 ¶Donatio immēsa i vnū ex liberis col-
lata. p alios quātū ad legitimā renocat.

7 ¶Donatio etiam ob benemerita facta fi
lio potest tanq̄ inofficiosa renocari: z sic
pater non potest remunerare quenq̄ in
p̄iudicium legitime filiozum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ¶Fructus nō augent rem donatā: vt cū ea renocentur: ex quo infero ad quatuor casus hic.

9 ¶Cōditio expressa quēadmodū natiuitatē actiōis ⁊ obligationis impedit: ita etiā tacita quādo ineſt ipſi obligationi: ſecus quādo ineſt ſolū executioni.

10 ¶Conditio tacita quomodo cognoscat an inſit obligationi an executioni.

11 ¶Cōditio tacita. l. ſubrogata i locū exp̄ſſe cōditionis appoſite a teſtōre: eſt eiuſdē virtutis: q̄ impedit obligationis natiuitatem ⁊ actionis ſed non tranſmiſſionem.

12 ¶Inofficioſitatē dotis eſſe reddendā et diuidendā inter teſtōris heredes: etiamſi matrimonium non ſit ſolutum. per hāc. l. que ſi in hoc procedit etiā attēto iure cōi. videatis late hic.

13 ¶Dos quēadmodū p̄ſtāte matrimonio dē titulus oneroſus reſpectu illi⁹ q̄ cā recepit. ſ. mariti. cuius reſpectu vxoris pro qua dat̄/dicatur lucratiu⁹: ita donatio p̄pter nup. dicitur obuenire vxori ex titulo oneroſo. ⁊ reſpectu mariti pro quo data eſt dicatur titulus lucratiuus.

14 ¶Deſcendentes quibus naturaliter aut ciuiliter debetur legitima conferunt inter ſe ſuccedendo aſcendentibus nulla facta differentia ſexus gradus emācipationis ⁊ patrie poteſtatis.

15 ¶Emācipatus hodie cōfert emācipato.

16 ¶Suus confert alteri ſuo.

17 ¶Emancipatus confert ſuo.

18 ¶Suus confert emancipato.

19 ¶Filij dati in adoptionē ſuccedentes patri naturali quando eis debetur legitima conferunt.

20 ¶Filij legitimati conferunt: item rūpunt teſtū vt vere legitimi.

21 ¶Cōferūt etiā nepotes ⁊ pnepotes ⁊ alij deſcēdētes iter ſe. q̄nis ſuccedāt cū patruis auūculis amitis ⁊ materteris.

22 ¶Conferunt nati poſthumi: qō intelligatis vt hic.

23 ¶Legitimi deſcendētes qui alio modo dicuntur ciuiles: non tamē naturales: tenentur conferre ſuccedēdo patri adoptiuo vel arrogatori.

24 ¶Adoptiui nō oēs vt olim habentur vt naturales ⁊ legitimi: ſed ab aſcendentib⁹ adoptati vel arrogati: ⁊ in illis iura antiqua ſeruantur illeſa.

25 ¶Filij adoptiui poſtq̄ ſunt emācipati a p̄re adoptiuo: ſi ei ſuccedūt forte q̄ illos inſtituit heredes nō tenēt̄ conferre.

26 ¶Filij adoptati ab extraneo nō cōferūt. ſi ſuccedūt ex teſtō p̄ris adoptiui: tamen ſi ſuccedūt ab inteſtato. videl. q̄ debeāt cōferre: cū tunc ſuccedunt vt liberi.

27 ¶Filij naturales tantū non conferunt. quod intelligite vt hic.

28 ¶Collatio non habet locū q̄ſi ſuccedit aliquis deſcēdentium cum extraneo.

29 ¶Conferre extraneus nihil tenetur ſuccedens ſimul cum filio: nedum olim ſed etiam hodie.

30 ¶Extranei plures alicui ſuccedentes inuicem non conferunt.

31 ¶Aſcēdentes ſi ſuccedunt deſcendentibus: inter tales aſcendentes collatio locum non habet.

32 ¶Collatio nunq̄ locū hēt iter aſcēdētes nec iter trāſuerſales. ⁊ multo minus inter extraneos. ſolū ergo hēt locū iter deſcendentes illius de cuius ſucceſſione agit̄.

33 ¶Conferūt maſculi femine ⁊ ecōtra: tā ex teſtō. q̄ ab inteſtato.

34 ¶Laſtrēſia vel quaſi ⁊ aduētitia nō ſunt in legitima cōputāda: nec ſunt cōferēda.

35 ¶Aduētitia in materia iſtius. l. dicunt illa q̄ non prouenīūt a perſona de cui⁹ hereditate tractatur.

36 ¶Profectitia dicuntur i materia p̄ſentis l. illa que proceſſerunt de bonis illius de cuius ſucceſſione agitur.

37 ¶Aduentitia q̄ nō cōferunt̄: debet intelligi quoad proprietatē: ſed fructu⁹ propetatis conferri debet vt hic.

38 ¶Vinū vel bladū qui recipere debz ad tēpus: nō cogitur ante tēpus recipe: nec aliquid aliud quod curſu temporis deteriorari poteſt.

39 ¶Dos data a patre filie in poteſtate vel emācipate cōputatur i legitima ſuccedendo ipſi patri ⁊ confertur.

40 ¶Dos ſi datur ab auo nepti. an imputabitur filio. i. patri ipſius neptis.

41 ¶Cōtemplatione filij: tūc dicatur relictū qñ auus non erat alias relicturus nepoti niſi cōtēplatione dicti filij qō p̄ſumitur ſi ſolus filij merita preceſſerunt.

42 ¶Dos quā pater dedit filie: an pputetur nepotibus ex ea in ſua legitima ſuccedentibus auo matre mortua.

43 ¶Dos data nepti ab auo: an computet̄ ſibi i legitia: ⁊ an pferat ſi ſuccedit cuz patruus ⁊ amitis p̄re aut matre ſua mortuis.

44 ¶Dos data nepti ab auo: an imputet̄ ei in legitima in ſucceſſione patris.

45 ¶Dos data filie a patre de bonis ſuis: an debeat computari in legitima patre mortuo p̄dicte filie ſuccedēti auo cuz patruis vel alijs.

46 ¶Dos quā dedit filius filie ſue de pecunio patris ſui. i. aui. p̄dicte mulieris dotate: an computent̄ ipſi filio in legitima: ⁊ ſit conferenda.

47 ¶Dos quam filius dedit ſorori ſue nate ex vtroq̄ parente de bonis p̄ris communis: cui ſit imputanda: ⁊ quis illam cōferre tenetur.

48 ¶Filius fa. ſi viuo patre dotē magnā p̄ro ſorore promitteret. illā ſoluere tenetur: ſi paterfami. effectus ſit.

49 ¶Filius fami. regulariter ex omni cōtractu vel quaſi obligatur.

50 ¶Frater ſi ita dixit. ego promitto tibi in dotē de bonis ſororis mee mille: q̄ mille nō poſſunt redigi niſi ex venditione predioꝝ ſororis: ipſa non vult predia vēdere nec huic cōſentire cōtractui: nunqd frater poterit ex hac p̄miſſiōe cōueniri.

51 ¶Pater ⁊ mater ſimul dotauerūt filiā. an iſta dos ſit conferenda ⁊ qualiter.

52 ¶Dos ⁊ donatio propter nup. equiparantur.

53 ¶Electio tēporis (de quo in. l. iſta.) q̄ p̄cedat ⁊ locū habeat non ſolū in dote: verū etiā in donatione propter nup. tenere poſſemus. de quo videatis hic.

54 ¶Dotis cauſa ſemper. i. omni tēpore. et vbiq̄. i. omni loco. precipua. i. p̄uilegiata eſt.

55 ¶Leges vel ſtatuta generalia loquentia nō intelliguntur loqui in cauſa dotis.

56 ¶Jura etiam noua quantumcunq̄ generaliter loquantur non intelliguntur loqui in caſibus ſpecialibus: aut ſpecialem habentibus fauorem.

57 ¶Prohibitione in quacūq̄ generali facta per teſtōrem: non p̄ſumitur cū cogitaſſe de caſu ſpeciali dotis. quē teſtō⁹ i ſpecie veriſimiliter non prohibuiſſet.

58 ¶Dos eſt p̄uilegiata ſpecialiter a iure.

59 ¶P̄uilegia incluſa in corpore iuris nō tolluntur ex .x. bis auct. qua in pronuncia. vbi de crimi. agi opor.

60 ¶Cauſa dotis dicitur pia. de quo videatis late hic.

61 ¶Dos data pro matrimonio illicito qō non eſt ſecutum. vtrum repeti poſſit.

62 ¶Arrarū breuiter eſt dicendū idē q̄ de dote ⁊ donatione propter nup.

63 ¶Pater qō dat pro filia ingredienti monaſterū: imputatur in ſua legitima: ⁊ debet conferri vt dos.

64 ¶Pater tenet̄ dotare filiam ingredientem monaſterium: ſicut contrahentē matrimonium.

65 ¶Dos cū ſuccedat loco legitime: quemadmodū in legitima non poteſt iniungi fidei commiſſum: ita in dote que non eſt vltra legitimam.

66 ¶Habilitie que vēduntur pro ſe ⁊ ſuis heredibus iſte ſine dubio cōputāturi quarta. ⁊ conferuntur facta eſtimatiōe eius qō valebant tempore mortis patris. deducto onere militie.

67 ¶Redditus ⁊ fructus quos filius precepit occaſione militie: quę pōt vēdi pro ſe ⁊ ſuis heredibus ſunt conferendi. deducta eſtimatione oneris perſone ſue.

68 ¶Habilitie que poteſt vendi: non tamen ad heredes tranſmitti ⁊ econtra. videatis remiſſiue hic.

69 ¶Habilitia q̄ nō pōt vēdi nec ad heredes trāſmitti: nō imputatur neq̄ confertur.

70 ¶P̄ſi expēdit vt faciat filiū epiſcopum vel aliquam eccleſiaſticam haberet prebendam. illud nō cōputatur nec cōfert.

71 ¶Pater ſi expēdit i filio vt eū faceret doctorem. illud nō cōputatur nec cōfertur.

72 ¶P̄ſi qō dedit filio vt poſſit ordinari ad titulū ſui p̄monij nō imputat̄ nec ꝓfert̄.

73 ¶Pater ſi expēdit pro faciēdo filio milite: illud non computatur nec confertur.

74 ¶Pater quod expendit pro filio vt acciperet magiſtratū vel aliā iudicaturam nō imputatur neq̄ confertur.

75 ¶Pater ſi expēdit aliquid vt fit quotidie pro aliquo officio decurionatus habēdo pro filio: aut officio tabellionatus: illud non computatur nec confertur: cum iſta officia non poſſint vendi: neq̄ ad heredes trāſmitti. Sed ſi venduntur alias aut de cōſuetudine vſi de facili p̄cedit dicta vēditio p ſuperiorē bene imputant̄ i legitima. ⁊ per conſequens conferuntur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

76 ¶Pater si fecit expẽsas pro filio in studio circa alimẽta quoꝝ appellatione veniunt victus: vestitus medicine ⁊ habitatio ortales expense an sint filio in legitima imputande. videatis hic.

77 ¶Donare pr̃ nõ videat qñ mittebat pecuniam ad filiam: ⁊ scribebat in suo libro rõnum. qꝝ faciebat aio cõputãdi. vl̃ aliter hoc declarabat qñ mittebat p̃ protestationem aut alias. de quo videte hic.

78 ¶Pater si cõsumpsit aliquas pecunias i redimẽdo filiũ ab hostibus. cũ statum valeat talis donatio. nõ cõputatur in legitima: ⁊ eodem modo non confertur.

79 ¶Pater si soluit cõdẽnationẽ p̃ filio p̃pter maleficiũ condẽnato: nõ cõputatur i legitima dicti filij: nisi esset actũ qꝝ computaretur. de quo videatis hic ⁊ i nu. lxxxij. versi. aut nisi. ⁊ si tamen.

80 ¶Statutũ enim valet qꝝ teneatur pater solvere legitimam pro delicto filij.

81 ¶Statuto stãte qꝝ pr̃ teneatur. solvere legitimã pro delicto filij: pone qꝝ filius absens fuit cõdẽnatus de delicto p̃pter contumaciã que forma statuti facit contumacẽ haberi pro confesso: an sufficiat vt executio talis sententie possit fieri contra patrem.

82 ¶Statuto si caneret qꝝ pr̃ teneat̃ solvere legitimã pro delicto filij an i casu dicti statuti confessio filij preiudicet patri.

83 ¶Pater si fecit donationẽ filio i potestate p̃pter bõa merita tenet ⁊ non cõputatur neqꝫ confertur. de quo videatis hic.

84 ¶Merita filij debent esse equivalentia donationi patris.

85 ¶Donatio facta per patrem filio in potestate ob merita filij ad hoc vt hodie statim irrevocabiliter valeat: ⁊ a copulatiue requiruntur.

86 ¶Servitia vel bene merita debẽt esse de preterito collata immediate in ipsum donatorem. secus si essent servitia aut bene merita de futuro vel etiam de p̃terito sed non sibi collata.

87 ¶Pater si tẽpori emancipationis aliqua donavit filio: ista non sunt cõputanda in legitima tamen debent conferri.

88 ¶Pater si donavit filio i potestate ⁊ postea statim emancipat: non imputabitur i legitima tamen confertur.

89 ¶Pater si donavit filio extra potestatẽ vsufructũ bonoꝝ aduentitioꝝ. nõ debet in legitima computari: sed an cõferatur.

¶Pater si fecit aliquã donationẽ annuã p̃ alimẽtis filio. nõ computabitur illi nec credo qꝝ conferatur saltem in cõsumptus. 90

¶Pater si fecit donationẽ sumptuum in nuptijs filij cum duxit vxorem: nõ imputatur nec confertur. 91

¶Pater q̃uis fecerit expẽsas p̃ vno filio militãdo doctorãdo vl̃ vxorãdo. mortuo pr̃e. p̃ alio filio nõ debẽt fieri expẽse ꝺ cõi. 92

¶Pater si tẽpori nuptiarũ dedit aliquas vestes vxori filij sui aut ipsi filio: nõ cõputãtur neqꝫ conferunt. de q̃ videatis hic. 93

¶Pr̃ si donat simpliciter filio emãcipato nõ cõputatur in legitima nec confertur. 94

¶Pater si filio fami. vel aliqꝫ ascẽdentiũ donat filio suo aliqd aut alteri descẽdenti eunti ad castra. non est in legitima computandum neqꝫ conferendum. 95

¶Donationẽ aliquã simplicẽ si impator vel alius q̃ nõ recognoscit superiorẽ facit filio fa. nõ debet imputari i legitima: sed an conferatur videatis hic. 96

¶Casib⁹ i oibus i quib⁹ dictũ est simplicẽ donationẽ nõ cõputari nec cõferri. debet intelligi nisi sit dictum expresse a donante qꝝ computetur vel conferatur: qꝺ intelligitur si dicatur tempori ipsi⁹ donationis. de quo videte hic. 97

¶Libri an veniant in collationem dati a patre filio. 98

¶Doctoris appellatiõe i materia favorabili cõprehendit licẽtiat⁹. secus i materia odiosa: circa quod videatis late hic. 99

¶Libri dati a patre filio aduocato aut scholari si sit fact⁹ doctor vl̃ aduocatus i vita pr̃is nõ sunt i divisiõe hereditatis cõputãdi tali filio. de q̃ videatis in nu. cij. 100

¶Libri empti ⁊ traditi p̃ patrẽ filio fami. clerico studenti: cui non sit clericus beneficiatus sed simplex clericus p̃me tonsure: erunt sui precipui: nec pater revocare posset. 101

¶Cautela vtilis ad faciendũ qꝝ filius sape divisiõis cũ fratribus habeat libros precipuos: ⁊ non solum libros. sed quascunqꝫ res sibi donatas a patre. 102

¶Libri quãdo sunt conferendi non ipsi precise sed eorum estimatio cõferri sufficit: nec habetur respectus ad estimationẽ qua fuerunt empti per patrem: sed solum debet conferri quantum ipsi libri valent

tempori mortis patris.

104 ¶Pater an teneatur mittere filiũ ad studium. ⁊ si misit vtrum teneatur ei libros emere ⁊ necessaria ministrare.

105 ¶Filius q̃ est in studio de volũtate pr̃is. ⁊ est habilis. mortuo patre an sit alimentandus de bonis cõibus. ⁊ fratres teneantur libros emere de cõi patrimonio.

106 ¶Filius si in vita patris fecit debitum in studio. esse soluendũ de cõi ante divisionẽ. dum tamen licitum ⁊ honestum sit.

107 ¶Filio studẽti si aliquis mutuauerit. potest repetere a patre etiã prohibente mutuanti ne filio mutuet. cum mutuum tale vertatur in vtilitatem ⁊ causam studij.

108 ¶Solucs̃ p redẽptione alicui⁹ psone ꝺ̃ prohibitionẽ ei⁹. põt repetere qꝺ̃ ita solvit.

109 ¶Cõdẽnat⁹ si fuit aliqꝫ in mille. ⁊ si non solveret amputeꝝ sibi pes vel manus: aut aliud dz fieri in psona. mõ aliqꝫ amicus solvit cõdẽnationẽ aio repetẽdi. iste q̃dẽnat⁹ dicit qꝝ nõ vult reddere. qr̃ inqt mei⁹ erat mihi qꝝ pes amputarec̃ q̃ꝫ qꝝ tanta solveretur pecunia. certe non põt dicere.

110 ¶Cõdemnat⁹ si aliqꝫ fuit in cẽtũ. ⁊ si nõ solveret esset exbãnit⁹. si aliqꝫ solveret p eo. nõ põt dicere qꝝ nõ expediebat solvere. qꝝ potius expediebat esse exbannitũ.

111 ¶Medicus si aliquid impendit pro sanando infirmo contra prohibitionem eius. potest ab infirmo repetere.

112 ¶Invitus põt extrahi de domo que minatur ruinam etiam inferendo vim. ⁊ nõ poterit agere contra inferentẽ talẽ vim.

113 ¶Pater si in testamento legat expẽsas factas in studio filio. nũquid videatur legare precium librorum.

114 ¶Pater emit noie filij aliẽs res. an p̃sumat donatio. vel sit peculiũ profectitiuꝫ.

115 ¶Pater si non emit nomine filij sed simpliciter tradidit. distinguite vt hic.

116 ¶Feudum ⁊ emphiteosis an imputẽtur in legitimam vel conferantur.

117 ¶Jura feudalia vel emphiteotica q̃ trãseunt in filium vt filiuꝫ etiam si non sit heres. non computantur in legitimam.

118 ¶Fructꝰ pcepti p filiũ de bonis patris an computentur in legitima. vel dividanꝫ.

119 ¶Lucrũ acqsitũ cũ pecunia pr̃is filio. an imputetur vel conferatur p eundẽ filiuꝫ.

¶Damnum quod filius dedit patri per furtum ⁊ expendit in malos vsus. an cõputetur ei. 120

¶Collatio vt habeat locum requiruntur 121
nouem que pono hic.

¶Collationi quo remedio cõpellat̃ q̃s. 122

¶Collatio qualiter fiet. 123

¶Conferri qualiter res debeant. quales nunc sunt. vel precium quo fuerunt empte aut extimate. 124.

¶Lex ista facit differentiaꝫ inter dotem ⁊ alias donationes. 125

¶Dos an sit inofficiosa quo tempore inspicietur de iure communi. 126

¶Donatio propter nup. an equiparetur doti. in hoc quod sit presens. l. de electione temporis circa dotem. 127

¶Maritus non cogitur habere vxorem indotatam. 128

¶Dos si est promissa alicui. ille nõ cogitur ducere vxorem nisi solvatur sibi dos. ⁊ si duxit ⁊ ei non solvitur. potest illaꝫ de domo ejicere ⁊ remittere illam ad domũ suorum. quod raro faciunt nisi homines miseri. ⁊ non tenetur eam alere. quod p̃cedit etiam si pars dotis solvatur. non tamen tota dos. 129

¶Dos nulla si est. minima. ⁊ maritus traduxit vxorem ad domum. nunquid poterit eam expellere ⁊ denegare alimenta. 130

¶Filia quãmis sit iã maritata ⁊ collocata in matrimonio. tamen pater eam dotare tenetur. 131

¶Filia invito patre potest se dotare de bonis patris. de quo videatis hic. 132

¶Dos si fuit promissa ⁊ non soluta quo casu poterat maritus expellere vxorem: ⁊ denegare illi alimenta. an si ei alimenta prestiterit ⁊ nihil est protestatus poterit illa petere. 133

¶Maritus qui dotez recepit promissam. quamuis teneatur alere vxorem. non tamen tenetur alere filios aut filias ex alio marito ⁊ sic priuignos. 134

¶Alimentis dotis nunquid mulier possit renunciare. 135

¶Electio de qua in presenti. l. quanto sit facienda tempore. 136

¶Collatio cessat ex testamento ⁊ ab intestato si pater hoc expresse prohibuit. 137

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ¶ En quantū hic in principio dicitur † q descendentes ad hereditatem ascendentium venientes tenentur conferre dotem ⁊ donationem propter nup. et alias donationes receptas ab illo: de cuius hereditate tractatur. procedit de iure communi. primo ḡa si dos data a patre computatur in legitima. l. q̄niam nouella. C. de inoffi. test. l. vt liberis. C. de colla. et per consequens cōfertur per regulam traditam in. l. illud in principio. eo. titu. Et idem in donatiōe propter nup. nā procedit eorum equiparatio. d. l. q̄niam nouella: ⁊ d. l. vt liberis. quod procedit sine succedatur cum fratribus aut filijs fratrum. l. illam eodem titu. † Si enim ab initio donatio valet non computatur in legitima Bar. in. l. in quartam. pennl. col. ff. ad. l. falci. tamen venit in collatione vt vidimus in. d. l. vt liberis secundū bar. in. l. si quando. §. fi. C. de inoffi. test.

¶ Tādo algun fijo o hija viniere a heredar, o partir los bienes de su padre o de su madre: o de sus ascendientes sean obligados ellos y sus erederos a traer a colacion y particion la dote y donaciō propter nuptias y las otras donaciones que ouiere rescebido de aquel cuyos bienes vienen a heredar. ¶ Pero si se quisieren apartar de la herencia que lo puedan hazer. Saluo si la tal dote o donaciōes fuerē inofficiosas: en tal caso mādamos que seā obligados los que las recibieren ansi los hijos y descendientes en lo q̄ toca a las donaciōes. como las fijas y sus maridos en lo que toca a las dotes: puesto que sea durante el matrimonio a tornar a los otros herederos del testador aquello en que son inofficiosas para q̄ lo partan entre si. y para se dezir la tal dote inofficiosa se mire a lo que excede de su legitima y tercio y quinto de mejoria en caso que el q̄ la dio podia hazer la dicha mejoria quando hizo la dicha donacion o dio la dicha dote auiendo consideracion al valor de los bienes del q̄ dio o prometio la dicha dote al tiempo que la dicha dote fue constituida o mandada o al tiēpo de la muerte del q̄ dio la dicha dote o la prometio domas quisiere escoger aquel aquien fue la dicha dote prometida o mandada. ¶ Pero las otras donaciones q̄ se hizieren a los hijos mandamos q̄ para se dezir inofficiosas se aya consideracion a lo q̄ los dichos bienes del donador valierē al tiēpo de su muerte.

2 ¶ Si quis autem dotem aut donationem propter nuptias promiserit: et ante traditionem decesserit: heres eius non tenetur dotem aut donationem dare: nisi ab ipso testatore fuerit derelictum. ¶ Ista lex ponit quandam limitationem ad primam partem precedentis legis. scilicet quando dos vel donatio propter nuptias promittitur. et ante traditionem promissor decedit. heres eius non tenetur dotem aut donationem dare. nisi ab ipso testatore fuerit derelictum. ¶ Et ratio huius est. quia dos et donatio propter nuptias non habent vim legati. sed sunt quasi onerosa. et ideo non transeunt ad heredem nisi sint facta ab ipso testatore. ¶ Et hoc est quod dicit lex. nisi ab ipso testatore fuerit derelictum. ¶ Et hoc est quod dicit glo. in. l. si filia. l. pen. et fi. ff. de colla. do. vbi si vult se abstinere qui ad collationem tenebatur ad eam non compellitur. ¶ Procedit. l. in versi. saluo. vbi cauetur ḡ si dos aut donationes sunt inofficiose: quia excepta legitima tertio ⁊ quinto legitimam aliorum filiorum tangunt. excessum esse dividendum inter alios testatoris heredes. quod statutum erat per auct. vnde si parens. C. de inoffi. testato. † vbi immensa donatio in vnum ex liberis collata. per alios quantum ad legitimam reuocatur. probat tex. in. l. ij. et per totum. C. de inoffi. dona. Bar. in. l. titia. §. imperator de lega. ij. Quoad dotem p bar. l. j. cum concor. C. de inoffi. do ti. † In tantum ḡ donatio etiam ob bene merita facta filio potest tanquaz inofficiosa reuocari. et sic pater non potest remunerare quenquam in preiudicium legitime filiorum. glo. est not. secundū Fulg. Pau. ō Las. ⁊ Jas. in auct. vnde si parens. §. alleg. ¶ hoc idē tenuerat Bal. paucis verbis in. l. ij. in. iij. oppo. C. de inoffi. dona. refert ⁊ sequitur Dida. de segu. d. vol. folio. xxviij. col. j. in fi. cum seq. Nec obstat dicere. q donatio facta inter patrem ⁊ filium in potestate constitutum propter bene merita valet. glose sunt in. d. auct. vnde si parens. et in. l. si donatione. C. de colla. ⁊ vtrobiq̄ scribentes. et bar. in. l. frater a fratre in prin. in vlti. q. ff. de condi. indeb. quia illud est ad hoc vt. d. donatio in continenti valeat. que alias non valeret si simpliciter fieret. non tamen ad hoc vt si fuerit inofficiosa q̄ non possit reuocari quoniam imo poterit vsq̄ ad legitimam filiorum reuocari ſm ¶ Pau. de Las. in. d. auctē. vnde si parens. sequitur referēs Dida. de segu. d. volu. ⁊ d. folio. xxviij. col. ij. Non tamen reuocabuntur fructus per glo. reputata sing. in. l. generaliter. §. proinde. versi. plane. in verbo ex causa in fi. ff. de fideicom. liber. que indistincte dicit q̄ quando res donata reuocatur non reuocantur fructus. cuius glo. verba forma lia sunt hec. † Nam fructus non augent rem donatam vt cū ea reuocentur. quam inquit not. Alex. in addi. ad bar. in. l. j. C. de reuo. dona. et singulares. Jas. in. l. cū quis. quam legit cum. l. si heres. ff. de condi. causa data. vbi per illam ait q̄ licet donatio inter vinos reuocetur ex causis postis in. l. fi. cuz glo. C. de reuo. dona. ⁊ in. c. fi. de dona. l. propter ingratitudinē. tū fructus interim percepti per donatariū nō reuocabūtur per donatorem. qō est not. ſm Dida. de segu. d. volu. folio. lxxix. col. j. Ex quo infertur. et secundo q̄ si ego pater volens vnum de filijs meis in vita meliorare sibi donaui vnum fundum continentem tertium et quintum bonorum meorum cum primus eum emancipaueram. quo casu donatio valet. l. ij. C. de inoffi. dona. l. siue emancipatis. C. de dona. et late notatur per moder. in. l. frater a fratre. de condi. inde. et eidem donationi aliquem modum apposui vel conditionem. quibus non adimpletis venit reuocanda donatio glo. et doc. in. d. c. fi. per. d. l. fi. C. de reuo. dona. q̄ hoc casu fructus per-

cepti per hunc filium non venient cum ipsa donatione reuocandi. per predictam glo.in.d.l.generaliter.§.t versi. vt §. quod etiam patet. quia cum talis donatio fuit facta filio emancipato. t per cõsequens valuit.ipse filius fuit factus dominus per traditionem.l.traditionibus C.de pac. t sic tanquam dominus fecit fructus suos.l.bone fidei in prin. ff.de acqui.re.domi. t notatur in.l.ij.§.ex cõtrario.ff.de acqui.posse. Infertur etiam ex pallegata glo.in.d.l.generaliter.q̃ si ego pr̃ habens plures filios vni ipsoꝝ omnia bona donaui.que quidem donatio valet de iure commum dum tamen non veniãt futura:sed tantum presentia.vt per bar. t moder.in.l.stipulatio hoc modo concepta.de verbo obli. t in.l.fi.C. de pac. et postea alij filij reuocauerunt hanc donationem tanq̃ inofficiosam per titu.de inoffi.dona.quo casu penes hunc filium remanebunt sua legitima t tertium t quintum bonorum meoꝝ.t qđ vltra hoc fuerit aduocabitur ab eo per alios fratres p ter.in.d.auct.vnde si parens. t in.l.si totas.C.de inoffi.dona.q̃ hoc casu fructus quos percepit filius donatarius respectu illius partis que ei per alios aufertur fratres restituere non tenetur.quia fructꝰ rei donate non augent rem donatam. vt ea reuocata veniant etiaꝫ fructus per eosdem fratres reuocandi. per glo. sepe supra alleg.quod est not.scõm Dida.de segu.d.volu.d.folio.lxxix.col.ij. vbi dicit facere pro hoc tex.in.l.ea demum. C. de colla. Inferturq̃ q̃ si habens vnum tantummodo filium cui omnia bona donauit vt nunc proxime dixi. t postea nascãtur mihi alij filij quoꝝ natiuitate reuocatur donatio vsq̃ ad ipsoꝝ legitimaꝫ l.si vnquam.C.de reuo. dona. t notatur in.l.j. t in.d.l.si totas.C.de inoffi.dona. t in.d.C.fi.de dona. q̃ fructus percepti per filium donatarium ratione partis reuocate pertinebunt ad eum t in renocationem partis donate non venient. Infertur quoq̃.ad intellectum.l.ij.titu.xij. lib.iij.foro.ll. vbi habetur q̃ maritus liberos habens nullos si omnia bona sua uxori donauit. t postea nascantur ei filij.q̃ per natiuitatem filiorum renocatur donatio excepta quinta parte que penes uxorem remanebit.q̃ fructus illoꝝ bonorum reuocatorum propter filiorum natiuitatem non venient in.d.renocatione.quod est not.fm Dida.de seg.in.d.folio.lxxix.in prin.tertie col.pro intellectu d.l.ij.que non habebit locum in fructibus rerum donatarum. Nec obstat tex. in.d.l.cum quis. ff. de condi. causa data. vbi patet q̃ reconualescente donatore renocatur donatio causa mortis cum fructibus. t quod ibi notant Ang. t Alex.q̃ titulus renocabilis non prestat acquisitionem fructuum. quod notabile Ang. t Alex.non est verum ita generaliter:ꝫ quando titulus est renocabilis ex facto hominis fm Jas.in.d.l.si heres sub qua legit. d. l. cum quis. quia ibi loquitur de donatione causa mortis.qua donator non videtur velle abdicare a se pure simpliciter et absolute ea bona que donauit.sed sub quadam tacita conditione. vt patet instit. de dona. in prin. ibi vt si quid humanitus ei contigisset. ꝛc. Que quidem tacita conditio habet eundem effectum quem expressa habet.l.cum quid ff.si certum peta. † Confirmo.nam quem admodum expressa conditio natiuitatem actionis/t obligationis impedit. l. cedere diem. ff. de verbo. sig. ita etiam conditio tacita impedit ortum actionis t obligationis. glo. est sing. secundum Alb. de rosa. et Alex. in. l. item quia in prin.super verbo male petitur. ff. de pac. quam reputat singularem Bal. in. c. significasti. de elec. Jmo. et Alex. in.l.ij. de lega. j. sed reperietis aliam in. l. ij.§. creditum in verbo. post nuptias. quam ibi ad hoc notant Ang.Ludo.ro.t Jas. ff.si certum peta.t Jas. in. d. l. item quia in fi.col.glosam in.d.l.item quia approbat Bar. et doc. in. l. interdum. de verbo.obli.t in.l.j.de condi. t de mos.quãmis contrarium t male teneat glo. in.l.ita demum per tex.ibi.ff.de arbi.et in.l.ij.C. co. titu. Conclusionem dictarum glosarum.in.d.l.item quia in prin. et in.d.l.ij. §. creditum. s. alleg. limita procedere quando tacita conditio ineſt ipsi obligationi.secus quando ineſt solum executioni. ita loquitur. d. l. ita demum fm Jac.But.Bar.Alb. t alios. in.d.l.item qr in prin.alias in.§.huius rei. bal.subtili

ter in.d.l.ij.C.de arb.et in.l.si ex cautione in. viij.q.C.de non nume.pecu.t melius q̃ alibi ipse Bal.in.c. fi.in.ij.col.de
10 presumptionibus. vbi ctiã declarat † quo modo cognoscatur. an cõditio tacita insit obligationi.an insit executioni.t ait.q̃ in dubio quando conditio tacita respicit substãtialia sine quibus obligatio esse non posset.tunc dicitur ineſſe obligationi.t procedunt tunc dicte due glo. in.d. l.itez quia in prin.alias in.d.§.huius rei t in.d.l.ij.in.d.§.creditum. quãdo vero respicit accidentia vel extrinsecus exequentia/tunc non impedit obligationez d.l.ita demum.que verba reputat esse pulchra subtilia t vtilia in omni materia. refert t sequitur. Jas.in.d.l.item quia in.d. fi.col. Pro confirmationeq̃ predictarũ duarum glo. t illoꝝ que in hoc passu dixi. Facit quod dicit Bal.in rub.C.de instit.t substi.t in.l.vna.ad fi.prin.de cadu.toll.quem vtrobiq̃ videatis. Et pro dictarum glo. extensione est addenduꝫ.
11 † q̃ etiam tacita conditio.l.subrogata in locum expresse conditionis apposite a testatore est eiusdem virtutis.q̃ impedit obligationis natiuitatem t actionis:sed non transmissionẽ tex.est not.t menti tenendus fm bar.ibi in.l.que sub conditione.§.fi.ff.de condi.instit. vbi ipse dicit auditoribus q̃ ibi dicet illis quedam que nunq̃ eis dixit. de quo tex. facit festum Aret.in.d.l.ij.de lega.j.refert t sequitur Jas. in. d. l. item quia in vltimis verbis. Nec mirum igitur q̃.d.donatio renocata inducat etiam fructuum renocationez d.l.cum quis.ff.de condi.causa data. Secus in casibus predictarum quinq̃ illationum in quibus non fuit facta donatio sub conditione mortis tacita vel expressa.sed pure simpliciter t absolute t inter vivos.t per consequens donans visus est velle abdicare a se rem quam donauit t incontinenti in filium aut in alium (fm. d.casus.d.illationum) transferre. et ideo si in.d. quinq̃ casibus et simi, fit renocatio.solum fiet in re donata nõ in fructibus rei donate. hanc differentiam visus est facere. Jas.in.d.l.cum quis refert t sequit. Dida. de segu.d.vol.fol.lxxxij. col.j. vbi illico subdit. facere.d.glo.singularem in.d.l.generaliter in.d.§.proinde.d.versi.plane.ff.de fidei comm liber.
† Inquantum enim hic dicitur. q̃ posito 12
q̃ matrimonium non sit solutũ inofficiositatẽ dotis esse reddendam t dividendã inter testatoris heredes. procederet etiã de iure cõi habita cõsideratione vxoris. quia titulus dotis respectu mulieris est lucrativus.tex.est in.l.fi.§.si a socero. de his que in frau.cre.sed acquisita titulo lucrativo inquantum leditur legitima renocatur per titulum de inoffi.dona.igit. Sed fm ius cõe inofficiositas nõ est redenda neq̃ dividenda inter predictos respectu viri. nam titulus dotis respectu viri est onerosus.l.pro oneribus.C. de iure do. t.d.§.si a socero per quez tex. dicit ibi bar.q̃ quidã presbyter maritauit filiam suam spuriam. t consanguinei volebant post mortem renocare. q̃ ipse dixit.q̃ a viro non poterat renocari. quonam hz ex titulo onerosi:sed postq̃ ad mulierem est dos reuersa. nam hz ex titulo lucrativo videlicet donationis.stante regula ciuili dicente.patrem filio spurio donare non posse.l.j.de natu. libe. quaz sententiam bar. limitat Rapha. cu.in.d. §.si a socero.quem ibi videatis post bar. refert t sequitur. Dida.de segu.d.vol.fol.lxxxij. col.j. Facit.qđ dicit bar.in.l.menius.§.duob⁹ in.viij.col. de lega.ij.vbi inquit.q̃ si aliq̃s obligaretur mulieri ad fundũ sibi dandũ ex cã lucrativa. postea fundus a vero dño fuit datus ipsi mulieri in dotem.demũ soluto matrimonio fũdus reuertitur ad mulierez q̃ obligat⁹ iã erat liberat⁹ cũ dos vadat ad mulierẽ ex cã lucrativa.nã quoad eã est donatio.d. §.si a socero. t cũ habeat ex cã lucrativa perimitur obligatio.iuxta regulam.duas causas lucrativas non posse in eadem re cõcurrere.l.quotiens.ff.de solu.l.oẽs debitores.ff.de actio. t obli. t in.d.§.duob⁹.de quo q̃ bar.in.l.cũ pr̃.§.pr̃ filie de lega.ij. Et in tantum titulus dotis respectu mariti est onerosus: q̃ etiaꝫ si ex postfacto cõsecut⁹ est vir lucrũ ex dote ppt̃ pactuꝫ vel vigore statuti nũq̃ dz habere ex cã lucrativa.glo.est in.l.si donaturus.§. fi.ff.de pdi.cã data. t non solũ ex pte viri sz etiã ex parte filioꝝ.vt in.l.ex pmissõe cũ simi.ff.de actio. t obli.fz bar.in.l.si cõstãte in rep.in.xj.col.ff.soln.ma. Aduer.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tamen.q̄ dispositio istius.l.in hoc passu poterit etiam procedere attento iure cō=
muni.probo. Primo per equalitatem in=
ter liberos seruandam glo.est in aūt.ex
testō de colla.z in.l.pen.in glo. fi. co.ti=
tu.ter.est in.d.l.pen. quem ad hoc allie=
gat.d.glo.in.d.aūt.ex testō.z propter cō
trouersiam z discordiam euitandam que
inter propinquos maxime contingunt.l.
cū pater.§.dulcissimis ō lega.ij.d.l.pen.
§.aut versi.ad hec. Ideo pulchre dicebat
Sozi.consi.uij.col.ij.in.j.parte consi.an
tiq.q̄ equalitas est seruāda inter fratres
que equalitas(dicit ipse)est inductiua nu
tritiua confirmatiua z consolidatiua cō=
cordie z fraterne charitatis siue affectio
nis.z per contrarium inequalitas est nu
tritiua discordie.l.cuz oportet post prin.
melior est quia expressior ter.in.§.sinau=
tem res in fi.eiusdem.l.de bonis que li=
be.ad quod facit.l.cum non solum.§.si=
mili modo.co.titu. Qui etiam in secūda
parte consiliorum antiq.cōsi.clx.col.iij.
inquit q̄ vnus frater alterum defraudare non debet aut spoliare.sed equanimi=
ter z misericorditer portionem sibi dare
competentem.argu.l.verum in prin.z in
§.si cum tres.ff.pro socio. refert z sequit
Joan.lecirier in suo trac.de iure primo=
geniture.lib.ij.q.iij.col.iiij.z pfecto hec
est optima iuris prudentia. equalitatis
enim z iustitie amatores esse debemus
exemplo Imperatoris de quo in aūt.de
non eligen.secūdo nūb.§.fi.cola.j. Se=
cundo.ob absurduz euitandum. nam da
remus casum in quo filij toto tempore vi
te sue priuarentur legitima vel eius par=
te.si expectaremus q̄ dos titulo lucrati=
no possideatur. vt quia omnia bona erāt
in dotem data alicui iuueni qui secundū
naturam multum potest vivere tempus.
aut si forte erat pactum de lucranda do=
te.vel ex consuetudine siue per adulte=
rium vt dixi in alio proposito in.l.iiij.§.
quia semper haberet maritus titulo one=
roso. Aut matrimonio soluto starent li=
beri qui dotem maternam possident titu=
lo oneroso.vt dixi allegādo Bar.in rep.
d.l.si constante in.d.xj.colū.ff.solu.ma.
Tertio.pro hoc videtur ter. expressus
et pro certo bene probat.d.l.j.de inoffi.
doti.dicens q̄ si mater dedit omnia bo=
na sua in dotem. filij habent querellam
inofficiose dotis ad exēplū q̄relle inof=
ficio.testamenti.vt habeāt debita emolu
menta.i.legitimam portionem que dici=
tur sibi debita.cuz enim illa.l.indistincte
loquat nō videt esse mortē viri expectā=
dam vt dos titulo possideatur lucrativo.
Item cum dicat dari ad exemplum que=
rele inofficiosi testi.cum illa detur statim
post mortem patris:sic z ista non expec=
tata mariti morte. Item cum sit certum
vt dixi suppleri legitimam ex inofficiosa
dote. Debet igitur fieri suppletio tēpo=
re quo legitima debetur. quod tēpus est
mortis patris.ter.est z ibi glo.super ver
bo moriatur in aūt.si qua mulier.de sacro
san.eccle.ad idē est ter.in.l.si quando.C.
de inoffi.test.hanc conclusionē tenet glo.
fi.in.d.l.j.in versi.vel tertio ponendo ibi
lecturam ad illam.l.q̄ mater dotabat fi=
liam.z procedit dicens. Nota q̄ demum
mortua sua matre agit hic filius. Quar=
to facit z probat prima lectura.d.l.j.que
est q̄ mulier dotauit seipsam sēdo nubendo.nam tūc si ea mortua maritus debeat
lucrari dotem vigore pacti vel statuti aut
ex alia causa.q̄ filij primi matrimonij re=
uocabūt dotem quatenus tangit vel mi
nuit legitimam.sed certum est q̄ maritus
tunc tenebat dotem titulo oneroso sicut
constante matrimonio. glo. est in. d.l.si
donaturus.d.§.fi.ff.de condi.causa data
pro qua est ter.in.l.j.de impo.lucrati.de
scrip.lib.x.ergo non inspicitur tale onus
sed tempore debito(vt in proximioribus
dixi)fiet reuocatio. Nec obstat.d.l. si.ff.
de colla.do.quia supponit alia bona re=
manere:z dat generaliter licentiam ab=
stinendi cum dote z q̄ non compellatur
ad collationem. tamen per hoc non ex=
cluditur legitima filiorum. Nec obstat
q̄ pater omnia bona potest alienare titu
lo oneroso. vt traditur in.l.j.z.ij.C.si in
frau.patro. cum concor. de quo dixi su=
pra.l.iiij.sed maritus possidet titulo one
roso vt dixi.igitur.quia fateor in vero ti=
tulo oneroso.vt ratione venditionis et
permutationis. nam tunc loco rei aliena
te aliud succedit. sed titulus dotis inspe=
cta persona viri dicitur onerosus quodā
modo.d.l.pro oneribus. cum simi.C.de
iure do. Nec obstat dictum Bartuli (de

quo supra.)in.d.§.si a socero. quia dato
q̄ sit verū.ille casus ab isto diuersus est
cum ibi non debebatur legitima cogna=
tis clerici.hic vero alijs filijs sic.tamen si
ille qui dotauerat filiam spuriam haberet
filios quibus legitima deberetur. idem
esset dicendū q̄ per eos reuocetur. Nec
obstat.d.§.si a socero.quoniam ibi nō fit
reuocatio a viro ne sine dote remaneat.
nam debebat fieri in totum vt ibi probat
ter. hic non est illa ratio. nam legitima
remanet et etiam plus vsq̄ ad tertiuz cū
quinto vt hac.l.in versi.z para se dezir la
tal'dote inofficiosa ꝛc. Itē ē ibi quid cre=
ditoribus imputetur. cum poterant sibi
prouidere inspiciendo cui credebāt. vel
alias quod filij facere non possunt. nam
erubescit lex. filios esse parentum casti=
gatores in administratione temporaliū
notatur in.l.j.de bonis mater. Quinto.
facit expressa determinatio Pau.de cas.
z in terminis istius.l.in.d.l. vnica ad fi.
C.de inoffi.doti. vbi ipse ait et istud no=
ta quia frequenter hoc contingit.q̄ si pa
ter dat largam dotem pro filia vel ꝓmit=
tit intantum q̄ non remanet legitima ma
sculorum/q̄ mortuo tali patre vel matre
alij possunt reuocare dictam dationem
dotis vsq̄ ad legitimā etiam constante
matrimonio inter filiam dotatam et eius
maritū licet maritus causam habeat one
rosam. quia non debent alij filij carere
legitima propter dotationem sororū. de
quo passu videatis subtilem Dida. de se
gu.in.d.vol.folio.xxiiij.ex col.iij.cū.xj.
seq.vbi inter alia in folio. xxvj.in.j.col.
facit regulam cum septem extensionibus
z quatuor fallentijs seu limitationibus.
quas regulam extensiones z fallentias
prosequitur ex.d.col.j cum.v.seq.in qua
rum fine inquit se etiā velle q̄ addamus
vnum hijs que dixerat.per quod exten=
ditur.d.regula.§.q̄ omnia que sunt dicta
de dote dicamus de donatione propter
nup.† quia quemadmodum dos cōstan
te matrimonio dicitur titulus non lucra
tiuus respectu eius qui illam recepit.s.
mariti.cuius respectu vxoris pro qua da=
tur dicatur lucrativus vt supra dictuz est
ita donatio propter nuptias dicitur ob=
tinere vxori ex titulo oneroso licet re=
spectu mariti pro quo data est dicatur ti=
tulus lucrativus ter.est in.d.l.§.lucrati
nas.quem ad hoc ibi notāt Bar.z Joā.
de platea. de impo. lucra.descrep. lib.x.
Confirmo.quia sicut dos aduentitia nō
est cōmunis patris z filie. provt est dos
profectitia.sed est solius filie. glo. est in
l.ij.§. qō si in patris.in glo. super verbo
profecta in versi.in aduentitia sola filia
agit.ff.solu.ma.quam ibi tenet Bar.simi=
lis est glo.in aūt.quod locum. de colla.
z in.l.fi.§.necessitate super verbo necessi
tate.alias. §. sancimus versi. necessitate.
super eodem verbo.de bonis que libe. z
in aūt.de equali.do.§.illud colla. vij. in
quo omnes concordant cm Jaso.in.d.§.
quod si in patris in fi.secunde col. Ita in
donatione propter nup. aduentitia est
dicendum. q̄ actio ad repetendū talem
donationem propter nup. non est cōmu
nis patris z filij in potestate sed est solius
filij.quia talis communio non cadit nisi
in profectitijs. Bal.in.l.fi.ad fi. prin. C.
de iure do.quem refert z sequitur Jaso.
in.d.§.quod si in patris.in prin. tertie co
lū.z ambos Dida.de segu.i.d.vol.folio
xxvij.col.iij.vbi subdit q̄ dicta regula cū
predictis extensionibus z limitationib⁹
habebit locum in vxore respectu dona=
tionis propter nupt. quod est nouum et
subtile vtileq̄ z quotidianum z per con
sequens menti tenendum secundum cū=
dez Dida.de seg.in.d.iij.col. Et est sciē
dū in materia presentis.l.q̄ non immeri=
to dicitur hic in prin. q̄ quādo filius vel
filia z ita descendentes succedere velint
aut dividere bona patris vel matris siue
ascendentium ꝛc. Nam ratio est † quia 14
descendentes quibus naturaliter aut ci=
uiliter debetur legitima conferunt inter
se succedendo ascendentibus. nulla fa=
cta differentia sexus gradus emancipa=
tionis z patrie potestatis. d.l. vt liberis.
de colla.† ideo hodie emancipatus con 15
fert emancipato: vt.d.l. vt liberis. z ibi
doc.z Jas.in.j.col.versic.Secundo.z in
l.filie dotē in fi.scribentes in.l.si emanci=
pati.co.titu. que corrigitur per. d.l.vt li=
beris. provt vtrobiq̄ declarant doc.
†Suus confert alteri suo.d.l. vt liberis. 16
†Emancipatus confert suo.d.l.si eman= 17
cipati in fin. que in hoc non corrigitur.
†Suus confert emancipato.d.l. filie do 18

Universidad de Deusto
Biblioteca

tem in fi. que in hoc non videtur correcta licet in sui principio corrigatur in eo quod dicit de collatione aduentuoꝝ. Si vero nunq̃ fuerunt sui nec emancipati nec esse potuerunt vt descendentes per lineam femininaz. in istis de iure antiquo non fiebat collatio. hodie sic per. d.l. vt liberis. de quo per Bar. in.l. pater
19 filium. de cola. do. † Filij dati i adoptionem succedentes patri naturali quando eis debetur legitima conferunt. l.j.ff. is quoq; de colla. bono. l. in adoptionem. de cola. do. z quando eis debetur legitima in bonis patris naturalis habetur melius q̃ alibi. in.l. cum in adoptiuis. C.
20 de adop. † Filij legitimam conferunt. qz sunt de descendentibus in quibus iura dicunt habere collationez. d.l. vt liberis. z quia talibus debetur legitima. vt per. l. in. quib. mo. nam. effi. dit. cola. vij. z quia dicuntur sui et in illis sunt iura limitata. vt in. ff. generaliter. z in. ff. quotiam. eiusdem titu. Item rumpunt testamentum vt vere legitimi notatur in.l. gallus. ff. z quid si tantum. de libe. z posthu. † Conferunt
21 etiam nepotes et pronepotes z alij descendentes inter se. d.l. vt liberis q̃us succedant cum patruis auunculis amitis et materteris. l. illam. de colla. † Item nati
22 conferunt posthumo. l. posthumo. cod. titu. quod est intelligendum quando iaz est natus. non tamen antea q̃ nascatur cui debeat intelligi si nascatur viuus secus si mortuus glo. est in. d.l. posthumo. pro qua est bonus tex. in.l. qui mortui. ff. de v̄bo. sig. Item debet intelligi si nascatur talis q̃ non videatur declinare ad monstrum vel prodigium. i. quod certatum. C. de posthu. here. instit. Et cum hodie p. l. ij. tit. vj. lib. ij. fozo. ll. non est dicendus filius naturaliter natus anteq̃ sit baptizatus ad succedendū. post baptismū nō ante est ei conferendum. vltra quod de iure nouissimo requiritur q̃ viuat ad minus. xxiij. horas vt in.l. xj. supra isto volu. Ex quo sequitur q̃ licet sit baptizatus et non ad monstrum declinet aut prodigium. d. l. ij. fori legum. z. d.l. quod certatum nisi ad minus viuat predictum tempus. d.l. xj. non ei confertur. Finaliter in hoc passu. si quid defuerit illoꝝ que in. d.l. xj. cõtinentur z ibi copulatiue posui ad hoc q̃ filius dicatur naturaliter natus non debetur ei collatio. † Si enim loquimur 23
de legitimis descendentibus qui alio modo dicuntur ciuiles. non tamen naturales. Dicamus q̃ tenentur conferre succedendo patri adoptiuo vel arrogatori. q̃ uis hec. q. non inueniatur tacta. nec sit aliqua. l. q̃ de hoc loquatur quo ad me. tamen iste punctus potius videtur inclusus per leges loquentes de collatione q̃ excl̃sus. cum dicatur q̃ filius tenetur conferre fratribus sine distinctione sit legitimus z naturalis. vel legitimus tantum. vt per iura supra allega. Sed certuz est q̃ adoptati z arrogati dicuntur filij z ita nominantur: vt. ff. z. C. de adop. z titu. xxij. lib. iij. fozo. ll. z. xvj. par. iij. z. l. v. titu. vj. lib. ij. fozo. ll. z sunt fratres filijs naturalibus z legitimis z ipsi illis. z efficitur talis adoptiuus agnatus z habet iura agnationis. fit etiaz cognatus his quibus agnascitur. l. qui in adoptionē. ff. de adop. Pro quo facit. q̃ filius adoptiuus non potest conuenire patrem adoptantem. l. adoptiuum in prin. ff. de in ius vo. Itē facit. l.j. ff. inter eos. ff. de colla. bono. vbi habetur q̃ inter eos habet locū collatio quibus datur contratabu. Sed certum est q̃ predicti dicuntur filij vt predixi. acquirunt patri adoptiuo. transeūt in eius potestatem. z habent iura suitatis ex testamento z ab intestato z sic ius dicendi nullum. z contratab. vt in. d.l. cum in adoptiuis. igitur conferre debent. Item nec pater potest eos grauare in legitima nec substituere nisi principaliter vt in naturalibus z legitimis z transmittunt hereditatem non aditam ad quoscunq̃ iure suitatis: vt i.l. si arrogator. ff. de adop. z. d.l. cũ in adoptiuis. Item quando lex simpliciter facit mentionē de filijs intelligitur etiam de adoptiuis z arrogatis. habetur in.l. 4. ff. pretor. ff. de in ius vocan. quod sine dubio procedit quando extat eadem ratio in illis que in naturalibus z legitimis. Nam quandocunq̃ .l. aliquid disponit in casu vero extendi debet ad casum fictū si in eodem est eadem ratio. sed rationes predicte quibus fit collatio ita sunt in adoptiuis z arrogatis sicut in naturalibus z legitimis. Nec debet esse deterioris cõditionis adoptiuus filius q̃ naturalis z legitimus. probat. l. nec ei. ff. preterea. ff. de adop. Pro predicta conclusione est tex. in. ff. adoptiui. insti. de exhere. libe. cuius verba sunt adoptiui liberi q̃diu sunt in potestate patris adoptiui. eiusdem iuris habentur cuius sunt iustis nuptijs acquisiti. Sed illi tenentur conferre vt supra dictum est ergo z isti. Nec obstat dicere q̃ dispositio dicti. ff. adoptiui erat secundum ius antiquum. z q̃ hodie aliud sit obseruandum in adoptiuis. quia illud nō est mu-
24 tatum. † Nam non oēs adoptiui vt olim habentur vt naturales z legitimi. sed ab ascendentibus adoptati vel arrogati z in eis iura antiqua seruantur illesa vt in. d. l. cum in adoptiuis. z ita debet intelligi tex. in. ff. sed hec quidez. versi. circa. insti.
25 eo. titu. de exhe. libe. † Et est dicēdū ex predictis. q̃ filij adoptiui postq̃ sūt emācipati a patre adoptiuo. si ei succedūt fortur cõferre. cum iam eis non debebatur legitima. probat. d.l. cum in adoptiuis. ff. si vero pater in fi. vbi dicitur q̃ filiatio
26 quecunq̃ etiam ab auo facta dissoluitur per emancipationem. † Hinc esset q̃ filij adoptati ab extraneo non conferunt cuz eis non debeatur legitima licet ab intestato succedant. per. d.l. cum in adoptiuis. Tamen cum dicantur filij. z in illis fuit ratio collationis inducende que est propter equalitatem seruandam. vti. d. l. illud. d. ff. aut versi. ad hec. de colla. (z dixi.) videtur q̃ debeant conferre succedendo ab intestato cum tunc succedant vt liberi. secus si facto testamento. nam tunc succedunt sicut instituti vt penitus
27 extranei. † Per predicta etiam est dicendum † q̃ filij naturales tantū non conferunt cum illis legitima non debeatur. qđ intelligo quo ad filios naturales respectu patris. de quo per. l. viij. maxime ver si. Pero si el tal hijo fuere natural. supra. Sed alind erit respectu matris quoniam eis ex testamento z ab intestato debetur legitima in bonis matris deficientibus legitimis descendentibus: vt. l. viij. versi. Y en caso q̃ no tenga la muger hijos ꝛc. Hinc etiam est q̃ inter trãsuersales succedentes transuersalibus non habet locuz collatio. glo. est finalis in. l.j. C. de legi.

here. quã ibi sequit Pau. de cas. zin. d.l. si emancipati. de colla. vbi z Jaso. in fi. quarte col. tenet z ait. d. glo. esse singu. tenuerat Bal. pro secunda conclu. in. d. l. si emancipati. in prin. secũde col. † Idē 28
est. s. q̃ nõ habet locũ collatio quãdo succedit aliquis descendentium cum extraneo. glo. est in. d.l. si emancipati. cui est similis in. l. fi. super verbo omnimodo. C. cõmunia vtriusq̃ iudi. z in aut. de trien. z semi. ff. illud in verbo omnino in fi. col la. iij. sed nos allegemus pro hoc tex. (q̃z Jas. in. d.l. si emancipati. in. d. iij. col.) in d. ff. illud. de quo est bonus text. in. l. iij. titu. xv. par. vj. † Et sic stat q̃ nedũ olim 29
sed etiam hodie extraneus succedens simul cum filio nihil conferre tenetur Jas. in. d. iij. col. tenuerant Bar. z omnes in d.l. si emancipati. tenẽtes. d. glo. ibi. quã etiam tenet Bar. in.l. pater filium in vlti. col. de colla. do. vbi de hoc dicit esse casum in. d.l. fi. (z est in versi. sinautem extranei) cõmunia vtriusq̃ iudi. † Et plu- 30
res extranei alicui succedentes inuicem non conferunt quia nulla. l. cautum est. Bar. in. d.l. si emãcipati in fi. col. † Fo- 31
rtius est q̃ si ascendentes succedunt descẽdentibus inter tales ascendentes collatio locũ non habet. ita tenet Ly. in. d. l. si emancipati in antep. q. z ibi Bal. in. ij. colũ. in prin. z indifferenter ceteri omnes moder. sequuntur ibi. Idem tenet Bald. in. l. quoniam nouella. in. j. col. C. de inoffi. test. idem tenuerat Bar. subtiliter inuenti. in. d.l. pater filium in. d. vlti. colũ. versi. vltimo circa hoc quero. Quã sententiam totus mundus tenet fm Jaso. in d.l. si emancipati. in. d. iij. col. ad fi. q̃us solus Ang. in. d.l. vt liberis in lectu. Flo. ad fi. tenuerit contrarium. per motiua de quibus ibi per eum. Sed hanc opi. Ang. reprehendit Alex. in. d.l. si emancipati z tenet precedẽtem. quia nulla. l. cauetur z dispositũ in descendentibus non habet locum in ascendentibus quando subest diuersa ratio. licet dicerem⁹ correlatiuos. Et q̃us omnes sic cõmuniter teneant q̃ inter ascendentes qui succedũt descẽdentibus non sit locus collationi. presertim quia nulla. l. cauetur. z nemo cogitur conferre nisi lege caueatur. l. illã de colla. Ratio. quia quod nostrum est

Universidad de Deusto
Biblioteca

non tenemur inuiti alijs cõmunicare nisi per.l.disponatur.l.id quod nostrũ .ff.de regu.iur.l.in re mandata.C.manda.l. dudũ.C.de contrab.empt.Jaso.in.d.l.si emancipati in.v.col.inquit se putare q̃ saltẽ disputando possit intentari contrarium.quod probat.z illico subdit.q̃ non recedamus a dicta communi sententia. quam tenendo eam cõfirma ex pluribus que dixit.Jas.in.l.qui se patris in vlti.col. C.vnde libe.in quibus probant q̃ disposita in descendentibus non habet locum econtra in ascendẽtibus.†Et ita stat 32
q̃ collatio nunq̃ habet locũ inter ascendentes nec inter transuersales.z multo minus inter extraneos.solum ergo habet locum inter descendentes illius de cuius successione agitur.puta inter filios
33 nepotes z pronepotes defuncti .†Ex principio huius.l.dicamus z in materia q̃ masculi cõferũt feminis z econtra.probatur hic.ibi hijo o hija ꝛc.iunctis verbis.ibi a los otros herederos.z.d.l.vt liberis in pn.vbi de hoc est bonus text.tã ex testõ q̃ abintestato.probat ista.l.primum.ibi del testador.z aũt.ex testamento.z.d.l.vt liberis.de colla.pbãt vtrũq̃. Postq̃ enim est dictũ de personis.nũc de rebus vt cognoscamus que bona sũt conferẽda.ad cuius euidentiam vltra regulam(de qua supra) traditam in.d.l.illud.in prin.de colla.est dicendum q̃ de iure antiquo filius exheredatus vel pro exheredato habitus cui minus legitima in testõ erat relictũ agebat querella.preteritus intentabat contratab.vel ius dicẽ di nullũ.vt patet per titulum.ff.z.C.de inoffi.test.l.gallus.§.in omnibus.l.inter ceteras.de libe.z posthu.l.j.z.ij.ó iniust.rup. l.posthumo.cũ alijs.C.de bono.posses. contratabu.¶Hodie per.l.omnimodo.C. de inoffi.testõ.z.l.v.titu.viij.par.vj.canetur q̃ si in testõ est aliquid filio relictũ. non põt venire cõtra testm̃ p q̃rellã nec per cõtratab.sed debet agere contra heredes scriptos ad hoc q̃ suppleatur sibi quod minus legitima habet ad qõ heredes tenẽt.d.l.oimodo.z.d.l.v.in fi.facit. l.scimus in pn.eo.titu.z vol.z poterunt tunc illi filio imputare in sua legitima q̃ habuit a patre vel matre de cuius hereditate tractat nõ tũ oia vt infra dicẽt. Vnũ est q̃ de iure nouissimo vt predicta procedant debet aliquid relinqui filio titulo institutionis glo.est et ibi doc.in aucten.nouissima.de inoffi testamento.intra sunt in aucten.vt cum de appel.cog.§. aliud quoq̃ capitulum colla.viij.z in.d. l.v.in princi.ibi.si esta parte dexta cõmodo a heredero.Ratio huius est propter honorem filij.glo.est in.l.filium.§.sed si portio in verbo plemore,de lega.prestã. quia titulus institutionis est ceteris honorabilior.Bar.in.d.aucten.nouissima. z non allegat.pro quo est bonus text.in d.§.sed si portio.Alia ratio est propter filij vtilitatem sibi obuenientem per ius accrescendi Barto.in dicta auctentica. nouissima.de quo videatis plene.in.iij. l.in.vj.q.supra. Et sciendum est in ista d.l.illud in princ.que sunt que filio computantur in legitima quia illa confirmantur vt ibi.†Castrensia vel quasi z aduen- 34
tia non sunt in legitima computanda. d.l.scimus.§ repletionem. C.de inoffic. testa.nec sunt conferenda.l.filie licet.l.fi. C.de colla.que loquuntur in castrensibus z aduenutijs.z idẽ in quasi castrensibus.glo.est.in.d.l.filie super verbo neq̃ castrense pro qua est text.in.l.j.§.nec castrense.de colla.bono.qui tex.loquitur de castrensibus z quasi. de quibus omnibus tribus bonis est tex.qui hoc dicit in.l.v.titul.xv.parti.vj. †Et in hac 35
materia dicuntur aduentitia illa que non proueniunt a persona de cuius hereditate tractatur.†Profectitia que 36
processerunt de bonis illius de cuius successione agitur.et sic dos data a matre dicitur profectitia hic quando de
37 eius successione tractatur.d.l.vt liberis.†Quod enim dictum est q̃ aduentitia non conferuntur debet intelligi verum quoad proprietatem.sed fructus proprietatis conferri debet.et sic filius emancipatus conferre tenetur vsufructum aduentuiorum.quia illum acquisisset patri si in eius potestate mansisset.Bar.in.d.l.pater filium in vlti.col.ó colla.do.cum quo transit Ang.in.l.ij.C. de colla.per illũ tex.a contrario sensu.z idẽ senserat Ly.in.d.l.si emãcipati.adde bal.i.d.auk.ex testõ.i.ix.z.xiiij.q.ó colla. quod intelligite in fructibus stantibus q̃

etiam in consumptis inquantum ex eis factus est locupletior.Bar.in.d.l.pater filium in.d.ff.col.Si autem filius est in patris potestate tunc fructus aduentitiorũ efficiuntur patris z vt cetera bona paterna diuiduntur.z ita q̃ntus tales fructus non computentur in legitima vt notatur in.d.§.repletionem.l.scimus. C.de inoffi.testõ.bene tamen conferuntur stantes z cõsumpti inquantum ex illis lucratus est.¶Hodie autem istud de fructibus non procederet.si emancipatio veniret ex causa matrimonij per.l.xlvj.j. Vel posset dicere saltem disputãdi causa q̃ etiam hodie predicti fructus conferant etiam si emancipatio ex matrimonio veniret.quia cũ.l.xlv.infra dicat q̃ per matrimonium efficiatur filius emancipatus. z hic loquimur etiam de emancipatis. igitur idem.Nec obstat.d.l.xlvj. qr verbum ayan in.d.l.positum quod sermone latino interpretatur habeant non denotat existentiam dominij de necessitate.nota Bar.in.l.j.§.potestatis.de peculio. pbat.l.j.§.quod aũt de vi z vi arma.Et sic inquantum.d.l.xlvj.dicit ayan los frutos intelligatur non tamen taliter q̃ non conferantur.¶Preterea.nam cum.d. l.xlv.sit correctoria iuris cõmunis vt ibi dicam tenendo primam partem non est extendenda nisi ad casus expressos: vt dixi in.l.vij.§.Et q̃ntis hoc esset verũ nõ sine icõmodo est.d.l.xlvj.filijs contrahentibus matrimonium.quoniam pater habebat vsufructũ in bonis aduentitijs filij vxorati vt ibi dicam alegãdo ad hoc iura.Hodie non vt ibi.z sic inter vsuz medy temporis habebit.¶Vltra hoc etiã naz fructus consumptos sine dolo ex quibus non est filius factus locupletior non tenebitur conferre vt dixi .hoc etiam erit vtile filio quia ex hoc vtilitatem consequi poterit.maxime si fructus sunt cõsistẽtes in rebus que seruando seruari nõ possunt que in naturali sua bonitate p triennium seruari non possunt quin'tempore corrumpantur vt sunt fructus.puta vinũ frumentum z similia.item vestimenta in quibus est presumptio q̃ vltra triennium conseruari non possunt (licet de facto quandoq̃ aliud contingat)vt est glo.reputata singu.in.l.vna z ibi Bal.si aduer, vsuca.quã glo.ad hoc dicunt singu.Ange.Jmo.Rapha.cu.z Jas.in.l.j.§. fuit q̃ situm.ff.ad treb.Ang.in.l. procurator totum.ff,de procu.z in.l.procuratorem. C.eo.Ang.de aretio.in.§.si quis a non domino.insti.de rerum diui. sed habes alias concordantes.vnam in.l.dinortio. §.interdũ in verbo reddet circa princi.ff. solu.ma.z ibi Jmo.Ludo.z Alexan.ad hoc notant.vbi et latius Aret.in.v.colũ. aliam in.l.fi.C.in quib.causis in integrũ restitu.non est necessa.Fm Alex.in addi. ad Bar.in.l.interdum in.j.col.super verbo seruari.ff.de condi.inde.†Hinc est q̃ 38
qui recipere debet vinum vel bladũ ad tempus.non cogitur ante tempus recipere nec aliquid aliud quod cursu tempo ris deteriorari põt.Conclusio est Guil. de cu.in.l.plures apochis. quam ibi bal. ad fi.commendat z ait diligenter notandam istam doctrinam Guil.C.de fide instru.quam etiam sequitur z commendat Ang.in.l.si uti.ff.que res pig.obli. pos. z fuit doctrina ordinarie glo.in.l.stipulatio ista habere.§.inter certam in glo.j. de verbo.obli.refert z sequitur Jas.in.l. ij.in.xvij.col.ad fi.C.de iure emphiteo. vbi allegat etiam glo.in.l.in annalibus. C.de lega.De q̃bus rebus q̃ seruãdo seruari nõ possunt dom⁹ vel familia sua poterit ali seu sustineri.z postea non posse sciri veram summã siue quantitatem fructuum qua de causa lucrum sibi faciet p̃pter incertitudinem si est factus locupletiorant ne.¶Preterea.nam posito dato q̃ casu q̃ constet de lucro erit etiam ei commodum per fructuum possessionem non consumptorum z per rationem in argu. tex.in.§.hi qui in fi.de obliga.que ex delicto nascun.†Circa dotem datam a pa- 39
tre filie in potestate dicamus q̃ imputatur in legitima.d.l.quoniam nouella.C. de inoffi.test.succedendo ipsi patri.z similiter confertur siue filia succedat cum fratribus siue cum filijs fratrum.d.l.illã. Idem erit de dote data filie emancipate q̃ cõputabitur in legitima q̃ debetur in bonis illius qui dedit z confertur quãdo de eius successione tractatur.d.l.vt liberis.†Si vero ab auo dos datur nepti an- 40
imputabitur filio.i.patri istius neptis. in quo est dicẽdum q̃ si auus dedit dotem

Universidad de Deusto
Biblioteca

nepti non contemplatione sui patris. vel dedit in casu quo pater non tenebatur filiam dotare non imputabitur filio in legitima, secus si dedit contemplatione filij. qđ in dubio presumitur ⁊ in casu quo pater tenebatur eam dotare: quia tunc cõputabitur filio in legitima ⁊ ab illo conferenda est. vult Bar. in. l. dedit dotem. de collat. bono. Et si aliquis dicat quando dicemus q̃ auus reliquit nepoti contemplatione filij ad hoc vt filius in totum acquirat possemus respondere. quando si auus non erat alias relicturus nepoti nisi respectu filij. i. ad filij vtilitatem Bald. in. l. cum oportet. in prin. in. j. colũ. ad fi. de bonis que libe. quod presumitur ꝑm cum ibi si solius filij merita ⁊ nulla ipsius nepotis precesserunt. Vel forte potest dici q̃ in dubio si nepos erat in potestate filij videtur auus non alias nisi contẽplatione filij reliquere. ⁊ hoc per doctrinã quam ponit ℙau. de cas. in. d. l. cũ oportet in princi. vbi tenet. q̃ censetur datum aliquid contemplatione filij. quando datur per illum qui habet magis notam personam filij q̃ nepotis allegat. l. socium qui in co. ff. pro socio. sed sic est ¡q̃ auus habet magis notam personam filij q̃ nepotis per. l. si viua matre. de bonis mat. igitur. Sed ista doctrina est nimis generalis. qua attenta. semper non potuisset nec posset auus relinquere tertium nepoti. ex eo quia magis habet auus semper notam personam filij q̃ nepotis vt experientia docet. ⁊ posito q̃ dicta doctrina vera esset procederet in alijs terminis. s. quando ille qui dat vel relinquit filio alicuius non est auus. sed alius extraneus ⁊ in hijs terminis videtur loqui ℙau. de cas. ⁊ non quando relinquens est auus illius cui relinquit. presertim quia ẽ multum periculosa dicta doctrina ita generaliter assumpta vt videt ibi sentire ℙhili. cor. Quamobrem magis credo veraz
41 dictam doctrinam Bal. ibi dicentis. † q̃ tunc dicatur relictum contemplatione filij. quando auus non erat alias relictur nepoti dictum tertium nisi contemplatione filij sui. quod presumitur si solius filij merita precesserunt ⁊ non nepotis. ⁊ sic q̃ relinquat auus ad filij vtilitatem. ⁊ tũc bene poterat auus tale tertium relinque re nepoti. cum tunc per hoc videat auus meliorare dictum filium in dicto tertio. ex eo quia fuit illud tertium profectitũ. vt tenet glo. ordinaria in. d. l. cũ oportet in prin. super verbo ex eius substantia. per. l. sed si plures. §. in arrogato. ff. de vulg. ⁊ pupil. facit tex. in. l. profectitia in prin. ff. de iure do. ⁊ per consequens in totum. s. in proprietate ⁊ vsufructu acquiratur. d. tertium filio per. d. nepotem. qđ est intelligendum verum ꝑm Bal. in. d. l. cũ oportet in prin. in. d. j. col. ad fi. quãdo d. nepos erat in potestate filij. naz si esset emancipatus non videtur datum nepoti vt acquirat patri filio testatoris. q̃ hoc non patitur ratio ciuilis. ideo pendet ne potem residet per regulam iuliani qui dicit ei acquiri cui de iure acquiri potest. l. adhuc. §. questionis. ff. de vsufru. sequũtur ℙau. de cas. ⁊ ℙhili. cor. in. d. l. cum oportet. ⁊ Dida. ỏ seg. d. vol. folio. xxiij. col. iij. cum prin. iij. Ad predicta facit q̃ acquisitio radicetur ⁊ fundatur in persona illius cuius contemplatione relinquitur. l. fideicommissa. §. interdum. de lega. iij. quia non enim queri oportet cum quo de supremis quis loquatur sed i quẽ voluntatis intentio dirigatur. verba sunt iurisconsulti in. l. cum pater. §. donationis de lega. ij. Jas. post Bar. in. l. cum filiofa. in. xxv. col. versi. tene conclusionẽ Bar. de lega. j. † De dote quam pater de 42
dit filie an computetur nepotibus ex ea in sua legitima succedentibus auo matre mortua. crederem q̃ est computanda ꝑ d. l. quoniam nouella. tamen sine dubio confertur per dictos nepotes. d. l. illam. † De dote data nepti ab auo. an imputetur 43
tur sibi in legitima ⁊ an cõferat si succedit cum patruis vel amitis patre aut matre sua mortuis. remitto me ad dicta per bar. in. l. j. §. si sit nepos. de collat. bo. † De dote data nepti ab auo. an computetur ei in 44
legitima in successione patris. Hec. q. pẽdet ab illa dubitatiõe incip. si vero ab auo de qua. §. nam si debet imputari patri q̃ eius contemplatione fuit data vt dixi. imputetur ergo nepti in successione patris. quoniam ab eo presumitur data. cũ dos profecta de substantia illius de cuius hereditate vel successione tractatur debet in legitima computari et non alia. d. l.

qñ. tñ ista censetur profecta a patre cum ei possit imputari i sua legitima per auũ. si ergo computatur vt dictũ est. confertur
45 per. d. regulã. † Circa dotem datam filie a patre de bonis suis. an debeat imputari in legitima patre mortuo predicte filie succedẽti auo cum patruis vel alijs. ⁊ est dicendum q̃ non per. d. l. qñ in fi. nec cõferri. quia cũ non sit profecta ab auo non est in successione eius conferenda. d. l. vt liberis reprobata glo. que cõtrarium voluit in. d. l. illa. in verbo persona mortua. tenet Bar. in. d. §. si sit nepos. d. l. j. de collat. do. in fi. ⁊ omnes doc. in. d. l. illam ꝑm
46 Jas. ibi in vlti. col. ad fi. † Circa dotẽ quã dedit filius filie sue de peculio patris sui. l. an predicte mulieris dotate. an computetur ipsi filio in legitima. et sit conferenda. est dicendum de iure cõi q̃ cõstante matrimonio non. sed soluto tenet dotẽ ad se reuersam cõferre. ita Bar. in. l. filium de collat. bono. ⁊ in. d. l. dedit dotez eo tñ. Sed in predicta. q. cogitate si põt dici quod. §. dixi in. q. alla quando auus dedit dotem nepti. an computetur filio in legitima. nam si filius dotat de bonis aui. ipse auus dotare videtur. ⁊ dos dicitur profecta ab auo. l. profecticia. §. si filius fa. in. j. ff. de iure doti. Aduertite tamen q̃ in illa. q. auus dotat neptez. hic filius do-
47 tat filiam suam de peculio patris sui. i. auidicte mulieris dotate. † Circa dotẽ quaz filius dedit sorori sue nate ex vtroq̃ parente de bonis patris cõis. In quo videtur dicendum. q̃ si iste gessit negotia patris sui quia tenebatur pater dotare tunc ipsi filie sit imputandum ⁊ ipsa' conferre tenetur in successione patris quia ab eo videtur profecta. d. §. si filiusfa. Sed si dotauit sorozem quam pater dotare non tenebatur. aut vltra q̃ pater teneretur crederem q̃ filio in legitima imputari debeat ⁊ q̃ tenebitur conferre hac de causa. nam alienata per filium in vita patris computantur in sua legitima. notatur in l. in quartam. ff. ad. l. falci. l. marcellus. §. res que. ff. ad trebe. quod est intelligendum in casu quo ipsa non conferet illam dotem vel ei non imputatur quoniam
48 alias sufficeret q̃ ipsa conferat aut ei imputetur. † Et si filiusfa. vino patre dotem magnaz pro sorore promitteret. illam solucre tenetur si pater fami. effectus sit. Ab. in consi. xij. incip. Ab. d. r. alias Jesu christi saluatoris. versi. ad quintum dubium. ⁊ versi. vltimum dubium. in. j. parte. monetur per tex. (quem ibi dicit not.) in. l. vna. §. accedit cum seq. de rei vxo. ac. vbi dicitur q̃ si extraneus tradidit vel promittit dotem pro muliere videtur eaz dotare de suo patrimonio. ⁊ dicitur extraneus quantum ad hoc quilibet qui non habeat dotandam in potestate vt ibi habetur. quod procederet etiam si sit alias debitor mulieris dummodo negotia mulieris non gerat. vt not. dicit Bar. post glo. in. l. fi. C. de dot. promi. monetur q̃ per. l. filiusfa. ff. de actio. ⁊ obli. † vbi re- 49
gulariter ex omni contractu vel quasi filiusfa. obligatur. Fallit in voto. glo. est ibi pro qua est tex. in. l. si quis rem. §. aut versi. voto. de pollicita. Fallit etiam in mutuo. glo. est in. d. l. filiusfa. pro qua est tex. in. l. j. in prin. ff. ad macedo. Considera q̃ istud procederet. nisi filius promisisset id ad quod pater tenebatur saltem officio iudicis. l. obligamur. §. lege ⁊ ibi Bar. ff. de actio. ⁊ obli. ⁊. l. qui liberos. de ritu nup. Jas. in. l. iuris gentium. §. si ante aditam in fi. ff. de pac. Non omitto in proposito. † q̃ si frater ita dixit. ego 50
promitto tibi in dotem de bonis sororis mee mille. que mille non possunt redigi nisi ex venditione predioꝝ sororis. ipsa non vult predia vendere nec huic consentire contractui. Numquid frater poterit ex hac promissione conueniri. ⁊ videtur q̃ non quia apparet q̃ nollit frater dotem soluere de suo. In contrarium facit ratio quia ille qui promittit soluere de bonis alterius debet facere ⁊ curare q̃ ille consentiat. aliter tenetur soluere de suo. argu. l. non dubium. §. fi. de lega. iij. quod credit verum Bal. teste ipso in. d. l. fi. in vlti. col. de dotis promi. quia debet implere qđ conuenit si precise ipse promisit soluere quod intelligitur cum effectu. argu. l. huiusmodi in prin. de lega. j. hanc decisionem Bal. inquit mirabilem. Jas. in. d. §. si ante aditam. d. l. iuris gentium. in vlti. verbis. Circa predicta restat vnum. dictũ est quando dos data a patre cõfertur in successione patris. ⁊ data a matre

Universidad de Deusto
Biblioteca

51 in successiõe matris. ✝quid si ambo simul
dederunt.habetur in.l.xuij.titu.vj.lib.iij.
forõ.ll. ꝛ forsan dicam in.l.lj.isto vol.
Quoad donationem propter nup. di-
52 co idem ꝙ in dote. ✝nam equiparantur
vt constat per omnia iura que loquuntur
in hac materia. d.ll.qñ nouella. vt liberis.
ꝛ illam. Multe enim conuenientie
sunt inter dotem ꝛ donationem propter
nup. vt per glo.magis.in.ℌ.est ꝛ aliud su-
per verbo exequẽtur.insti.de dona. ꝛ est
factus titulus in auct.de equali.do. ꝛ do-
na.propter nup.cola.vij. Jas.in.d.l.qñ
nouella in.j.col. ꝛ per iura huius vol.vt
hic in prin. ꝛ.l.xxiij.ℌ.ꝛ.l.lj.j. ꝛ dixi in.l.
xv. Aduerte ꝙ differt a dote circa ꝙam
datur electio illi cui data aut ꝓmissa fuit
quoad valorem bonorum considerationẽ
habita tempori constitutionis ei o vel
mortis danti seu promittenti. vt hic ibi
amiendo consideracion. ꝛc. Secus in do
nationibus que fiunt filijs aut descendẽ-
tibus vbi solum tempus mortis donato-
ris inspiciendum est vt hic in fi. Logita
ꝙ attentis suprad.in quibus donatio pro
pter nup. equiparatur doti possemus te-
53 nere ✝ ꝙ dicta electio temporis procedat
ꝛ locum habeat non solum in dote verũ-
etiã in donatione propter nup. Nec ob-
stat.l.nostra in eius fi. nam loquitur de
alijs donationibus. probatur ad literam
in versi.fi.ibi pero las otras donaciones.
Confirmo hanc soln. quia post q̃ hic in
prin.loquuta fuit.l.de dote ꝛ donatione
propter nup. loquitur in.d.versi.vlti.de
alijs donatiõibus. ꝛ ita videtur ꝙ lz facit
solum mentionem de dote in predicta ele
ctione temporis ꝙ sit cã breuitatis ꝛ ꝙ ibi
etiam intelligatur de donatione propter
nup. quanto magis ꝙ verba dicti versi.
pero las otras donaciões hoc sentiunt.
nisi dicamus ꝙ intelligantur generaliter
de omnibus donationibus alijs factis fi-
lijs aut descendẽtibus quas tex.in.d.ver
si.vocat alias donationes respectu dotis
ꝛ magis proprie meliorationis inducte
per hanc.l.quãdo dos est vltra legitimã
ꝛ non respectu donationis propter nup.
nec meliorationis inducte quãdo dona-
tio propter nup. excedit legitimam. Nec
54 mirum ✝ quoniam dotis causa semper.i.
omni tempore ꝛ vbiq̃.i.omni loco preci
pua.i.premilegiata est.l.j.vbi ꝛ doc. ff.so
lu.ma. ex quo tex. Jas. ibi in.ij.col. aut se
nomiter colligere ꝛ ꝓbasse ꝙ ex quo dos
est specialiter premilegiata inferendus ex
hoc ✝ ꝙ.ll.vel statuta generaliter loquẽ- 55
tia non intelliguntur loqui in causa dotis
ꝛ est ratio. ✝ quia iura etiam nouissima quan- 56
tumcunq̃ generaliter loquantur non in-
telliguntur loqui in casibus specialibus
aut specialem habentibus fauorem.glo.
est ordinaria ꝛ approbata in.l.sciendum
in prin. vbi Bar. ꝛ alij notãt qui satisda.
cog.ad idem est glo.in auct. de here. ab
intes.veni.in prin. super verbo vacantibus.colla.ix. ꝛ videte Bar.in extrauag.
ad reprimendum in verbo non obstanti
bus.pro quo solit⁹ fuit. Jas.allegare tex.
in.l.in testamẽtis ꝛ ibi Fulg. C. de testa.
iũcta.l.hac cõsultissima vbi glo. sup ver-
bo edoceãt. C.q̃ testã. face.pũt. telle ipso
Jas.in.d.l.j.in.d.ij.col.ff.solu.ma. ✝ Cõ- 57
firmo ꝙ in quacũq̃ generali prohibitiõe
facta p testõrem nõ ꝓsumit eũ cogitasse
de casu speciali dotis quẽ testõr in specie
verisimiliter nõ ꝓhibuisset.arg.l.obliga-
tiõe generali.ff.de pigno. ꝛ eius qõ vult
glo.in.l.tale pactũ.ℌ.fi.ff.de pac.pro qua
notant Jas.tex.quẽ ibi dicit egregiũ in.l.
cũ res in prin.de lega.j.ad qõ bene facit
l.mulier.ℌ.cũ ꝓponeret.ff.ad trebe. ꝛ istã
confirmationẽ procedere nõ est dubium
arguendo a lege ad testatorẽ. iuxta.ℌ.di- 58
sponat in auct. de nup. cola.iij. ✝ Cõfir-
mo secõ ꝛ fortr. ꝙ qz dos est spãliter pre
milegiata a iure per auct.res que. cõia de
lega. ꝛ in corpe vnde sumit. ꝓ qãcũq̃ ver-
ba ꝓlata p.l.aut testõrem nõ intelligit ta-
li premilegio derogatuz ex q̃ est clausum
in corpore iuris.glo. ꝛ ibi Bar.i.l.heres
absens in ꝓn.ff.de iudi. ✝ hinc est ꝙ pre- 59
legia inclusa in corpe iuris nõ tollunt ex
verbis.auct.q̃ in ꝓuincia. vbi de crimine
agi oportet. Bar. post glo. ibi in.d.auct.
q̃ i ꝓuincia.in.j.col.qõ est not. sm eũ ibi
vbi inãt silẽ notari in.l.ij.ℌ.legat.ff.õ in
di. ꝛ.d.l.heres absens i ꝓn.qõ tene menti
Bar.in.d.auct.q̃ in ꝓuincia i.d.j col.cir
ca ꝓdicta videte etiã p Saly.in.l.fi.in ꝓn.
C. de iure do. ꝛ Jas.i.l.qõ õr in secõa in.j.
col.ad fi.de verbo.obli. Preterea ✝ cau- 60
sa dotis dicitur pia tex. est in.l. cum is
qui.ℌ.si mulier. ff. de cõdi. indeb. qui tex.

alibi non reperitur sm.d.Joa. de pala.
rub.in illa sua celebri repe.rub. ꝛ.c.p ve-
stras de dona.inter vir. ꝛ vxo.i rub.col.
cxxj. ꝛ in.c.col.cclxxvij. vbi dicit ꝙ ille
tex.est ꝛ forte nõ alibi ita bonus ad hoc.
ꝛ sentit idem glosa allegando illum tex.
in.ℌ.is quoq̃ in verbo accepisset insti.
quib.mo.re contra.obli. ꝛ in.ℌ.fi.in ver-
bo qõ per errorẽ.insti. de obliga. que ex
quasi con. ꝛ in.l.j.C. de condi. inde. no-
tat Bar.in.l.si constante in prin. in.ix.q.
j.parus. versi. ex predictis. ꝛ in.l.si ego in
prin.ff. de iure. do. ꝛ est expressum in.l.
xxxv.titu.xuij.parti.v. Et pro ampliori
declaratione illius qõ proximus dixi.
sub breuibus saltem de iure communi
sic dicendum arbitror. ꝛ suppono quan-
dam soluꝰ quam dat in.d.ℌ.si mulier. bar.
opponendo extra glo. cõtra eius tex. de
l.qui se debere in prin. ꝛ.l.si ꝙ donaturus.
ℌ.j.ff. de condi. causa da. ex qua solu. col
ligit ꝙ causa dotis est pia. vel ꝙ dos est
cã pia qñ dos datur seu relinquitur cã af
finitatis aut affectionis. vt in exemplis ibi
per eum positis. ꝛ ideo procedit dispo-
sitio.d.ℌ.si mulier. qr cã affinitatis vel af-
fectionis credebat dotans se teneri ad do
tandum ꝛ ista pietas ꝛ affectio fuit cã er-
roris ꝛ sic hãc cãm affinitatis ꝛ affectiõis
esse pietatẽ si fas est dicere. Colligitur et
secõ ꝙ si alia cãq̃ pietatis induceret erro
rem in dotando etiam inter affines tanq̃
indebite soluta dos repetetur vt in.ll.cõ-
trarijs qz sublato errore cã pietatis non
manet. Ex quo sequit̃ ꝙ regula q̃ elicitur
ex.d.ℌ.si mulier non probatur ex illo.s.ꝙ
dos est pia causa. ita Jas. ibi. qui proce-
dens in dicto loco dicit nota ꝙ sm intel-
lectũ cõem cã dotis de per se nõ õr cã pia
nisi promittatur a matre vel sorore. ꝛc. q̃
intellectus bene sumitur ex.d.solutione.
ꝛ in quantum Jas. dixit. ꝛc. habuit respe-
ctum ad affectionem vt Bar. dixerat in
d.solu. ibi nutrix nutritam. postea idem
Jas.in prealleg.loco facit mentionẽ dic-
te oppositionis Bar. ꝛ in quit esse respõ
dendũ vt ibi per eundez Bar. ꝛ ex illius
doctrina dixisse ꝙ cã dotis per se non õr
cã pia. in cuius corroboratione refert qõ
volunt Bar. in simili in.l.diuꝰ.ff.ad.l fal
ci. dicens ꝙ legatũ alimentoꝝ non õr pia
cã seu legatũ ad pias cãs. ꝛ est bonum ar-
gu. de dote ad alimenta. ad quod allegat
Jas.in.d.ℌ.si mulier. q̃ ibi per eum videre
poteritis. qui illico contrariã subdit opi.
ꝛ etiã pro illa allegat. ꝛ concludens in ea
sic esse distinguendũ aut provt distinguũt
Bar. ꝛ doc. in legato alimentoꝝ. quos re
fert ipse Jas.in.d.ℌ.si mulier vbi illos al-
legat in locis de quibus ibi per eum. ꝛ ita
ꝙ qñ dos datur vel relinquit̃ cã amicitie
aut affinitatis. tunc nõ est ad pias causas.
ꝛ ꝙ ita loquit̃ Bar. ibi. Aut pauperi cau
sa pietatis. ꝛ est ad pias cãs. Predicta in
effectu vult Jas.in.d.ℌ.si mulier. Sz sal-
ua meliori deliberatiõe iudicioq̃ melius
sentientis. mihi videtur. ꝙ Jas. in primo
mẽbro predicte sue distinctionis fuit sibi
contrarius predictis per ipsũ. ꝛ dicere cõ
tra tex.in.d.ℌ.si mulier ꝛ doctrinã Bar.
de qua. s. Probo. qñ vidistis ꝙ isdem
Jas. dixit esse notandũ ꝙ sm cõem intel-
lectum causa dotis de per se non dicit cã
pia nisi promittatur a matre vl sorore. ꝛc.
qõ declarauit. Ex quibus oibus tres fa-
cerem cõclusiones. Prima sit ꝙ cã dotis
de per se non dicat cã pia. Secũda ꝙ cã do
tis sit pia qñ dos dat seu relinquitur cau
sa affinitatis aut affectiõis. ista secũda cõclu
sio probat ex.d.ℌ.si mulier cũ Bar. ibi. et
ex.d.l.xxxv. in prin. titu. xiij. parti. v. cõ-
cordante cum.d.ℌ.si mulier ꝛ cum dicta
doctrina Bar. Intantũ ꝙ sicut glo. par-
ua in.d.ℌ.si mulier. super verbo mulier.
dicit mater forte vl extranea. ꝛ sic ille tex.
intelligitur quando dotans aut dotẽ pro
mittens erat consanguinea vel extranea
inter quam ꝛ dotatam erat affectio vt re-
tulit Bar. in predictis exemplis. ita.d.l.
xxxv. incipit por parentesco o por otro
debdo. que verba latino sermone volunt
consanguinitatem aut affectionem vt in
dictis exemplis Bartoli ad.d.ℌ.si mu-
lier iuncta dicta glo. Confirmo per ea q̃
circa ardorem liciti amoris in.l.j.s. isto
vol. dixi in.iij.q. Magna enim ꝛ singu-
laris amicitia preponderat cõiunctioni
sanguinis vt i.d.xiij.q. videatis. qõ etiã
bene ꝓbatur ex prin.d.l.xxxv. Tertia sit.
ꝙ quando pauperi datur vel relinquitur
dos causa pietatis. sit dos cã pia. ita Jas.
in secõ mẽbro p̃dicte me distinctiõis. di-
cens ꝙ ita distinguit. Ludo. ro. in rep.
auct. similiter in.iij.col.ad.l.falci. ꝛ sequi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur. Alex. in l. si constante in prin. in penul. char. ff. solu. mat. Sit ergo prima conclusio regula. ꝛ alie due conclusiones sint limitationes aut fallentie ad. d. regulam, probatur ex supradictis. Et confirmo etiam dictam secundam conclusionē. alias primam limitationem ad. d. regulam. per tex. in. d. §. si mulier. iuncta. d. glo. parua. vbi est conditio vt videtis ex prin. dicti §. ꝛ per tex. in. d. l. xxxv. ibi si dicisse iuncto principio eius. nam conditio apposita a. l. nunquam leuem continet solennitatem. Bar. in. l. j. in. iij. q. ad fi. secundi effectus de vulga. ꝛ pupillari. ꝛ in. l. licitatio. ff. de publi. dixi in. l. j. isto vol. Ex quibus infero. q alius intellectus positus per Fulg. ꝛ Pau. de cas. ad tex. in. d. §. si mulier. (quem refert. Jas. ibi dicens q est planior ꝛ verus quē videatis) non potest adaptari litere. d. §. si mulier. quia vt vidistis ex illius tex. inuictis predictis glo. doctrina Bar. ꝛ eiusdem. Jas. ꝛ d. l. xxxv. concordante. vna erat
61 nupta ꝛ alter dotauit eam. † Quero vtrū dos data pro matrimonio illicito quod non est secutum repeti possit. ꝛ quid si est secutum videte tex. glo. Bar. ꝛ alios in l. auunculo. ff. de condi. sine causa. dixi etiam remissiue in. l. xv. versi. quero vtrū
62 s. eo vol. † Quantum ad arras. breuiter idem est dicendum, quia dantur ob causam matrimonij vt dos ꝛ donatio propter nup. ꝛ iura predicta intelliguntur in omni dato ob matrimonij causam de quibus arris est hodie. d. l. iij. titu. xv. parti.
63 vj. † Quod pater dat pro filia ingrediēte monasterium. est dicendum q imputatur in sua legitima. ꝛ debet conferri vt dixi de dote. ꝛ non solum si pater dedit expresse verumetiam si posuit supra altare filia intrante monasterium dum tamen veniat ad potestatem monasterij. Bar. in. l. j. §. si parens. si a paren. quis manumi. fue. de quo per eundem in. l. ticio centum. §. ticio genero. de condi. ꝛ demons. quia imitatur ad similitudinem dotis q̄ computatur in legitimam. d. l. quoniam nouella. C. de inoffi. tes. cuius dotis loco istud quod datur filie intranti in monasterium succedit. Bar. in. d. §. si parēs.
64 Ex quibus verbis Bar. colligitur † q pater tenetur dotare filiam ingredientem monasterium. sicut contrahentem matrimonium. † Non omitto q cum dos succedat loco legitime. vt in. d. l. quoniam nouella. q quemadmodum in legitima non potest inungi fideicommissum. ita in dote que non est vltra legitimam. Ly. in l. vnica. §. videamus in fi. de rei vxo. ac. Joan. an. in addi. ad specu. in titu. de instru. edic. §. vt autem. in additione incip. sed incidit, bonus est tex. ꝛ ibi Bar. in. l. fi. §. fideicōmisit. alias filie. de lega. ij. idē Bar. per illum tex. in. l. lucius. §. maritus ff. ad trebe. vbi dicit q habemus casum ibi pro distinctione Bar. fall. quam recitat Ly. in. d. §. videamus. idem tenet Bal. in d. l. quoniam nouella in. ij. q. ꝛ ibi etiam Saly. in. ij. q. ꝛ Dida. de seg. in. d. vol. folio. xxxix. in. ij. col. ad fi. cum prin. sequētis. quod intelligite quando fideicommissum relinquitur per patrem a filia. secus si relinquitur per filiaz ab alio sibi rede instituto. nam tunc dos venit in fideicommissum sicut cetera bona filie. §. filiaz. d. l. lucius. vbi ꝛ Bar. in vltimo not. idē tenet Bar. in. d. §. maritus in fi. † Circa militiam est supponendum q militia accipitur pro aliquo officio ex quo percipitur aliquod commodū ꝛ pōt vēdi ꝛ ad heredem transmitti. vt in militijs q̄ venduntur in ciuitatibus pro se ꝛ suis heredibus. iste sine dubio computantur in quartam ꝛ in collationem veniunt. l. omnimodo i fi. C. de inoffi. testō. l. illud. C. de colla. Bar. in. d. l. j in. d. §. nec castrēse in prin. q̄rte col. de colla. bono. ꝛ intelligite q cōferūt facta estimatiōe eius qd valebāt tpe mortis pfis deducto onere militie bar. in d. §. nec castrēse in multis locis. ex q̄ sequit q si tpi mortis militia talis valet plus q̄ fuit empta. etiā illud plus dz cōferri: nā si illo tpe minus valeret q̄ fuit empta illud solū conferendū est. confirmo q vulgare vbi cōmodū ibi damnū ꝛ ecōtra. de quo puerilia iura. Et mihi vt legisse ꝛ p nunc nō recordor vbi. iō q̄rite ꝛ forsitan inuenietis. q si pf habuit militiā talē precib⁹. q nihilominus dz cōputari in legitima. ergo cōferenda qd intelligerez vt. §. diri. fi. facta estimatione eius qd valebat tēpore mortis pfis deducto onere militie. † Reditus ꝛ fructus quos filius pcepit occasiōe militie illius sit pferēdi deducta estimatiōe
67

oneris persone sue. Bar. in. d. §. nec castrense in. iij. col. † De militia que pōt vēdi nō tamen ad heredes transmitti. ꝛ ecōtra remitto me ad dicta per Bar. in. d. §.
69 nec castrense in. iij. col. † Si enim dicta militia nec vendi potest nec ad heredes trāsmitti. nihil imputatur neq̄ cōferet. d. l. oīm odo. §. imputari. Ex quib⁹ infertur.
70 † q si pater expendit vt faciat filiū episcopū. vel aliquā ecclesiasticam haberet prebendam. q illud nō cōputatur nec cōfertur. cum non possit vendi nec ad heredes transmitti. Bar. in. d. §. nec castrense
71 in. ij. col. ad fi. † vbi dicit idem esse si pater expēdit in filio vt eū faceret doctorez
72 duplici ratiōe vt ibi p eū. † Per q̄ videt etiā dicendū. q illud qō pater dedit filio vt possit ordinari ad titulum sui patrimonij non imputatur nec confertur. Aduerte tamen si hec illatio iudicetur prout dicam infra ista. l. in. q. de libris conferendis. † Itē si pater expendit pro faciendo
73 74 filio milite. † Et idem si expendit pro filio qui magistratū vel aliam iudicaturā
75 accepit. † Idem dicite si pater expendit aliquid vt fit quotidie pro aliquo officio decurionatus habēdo pro filio. q illud non computatur nec confertur. cum non possit vendi nec ad heredes transmitti. similiter in officio tabellionatus. quia ista non possunt vendi neq̄ ad heredes transmitti. l. vij. ꝛ xij. titu. ij. lib. vij. ordi. ꝛ fere per totum illum titulum, ꝛ idem in omnibus officijs de quibus in illis legibus. Sed si venduntur alias aut de consuetudine bene imputantur in legitima ꝛ per consequens conferuntur ¶ Pau. de cast. ꝛ Jaso. in. d. §. imputari. Vel si de facili conceditur dicta venditio per superiorem. argu. l. idem iulianus. §. constat de lega. j. sentit. Jaso. in. d. §. imputari. in vltimis verbis in quibus vult. q de hoc sit dictum ¶ Pau. de cast. ibi vbi Jaso. miratur de Hic. de vbal. de perusio dicente se valde dubitare istius passus quem noluit decidere in tracta. de succes. ab intest. in. xv. colum. ꝛ sequē. q non viderit ¶ Pau. de cas. in. d. §. imputari. De simplici donatione dicamus. q aut donatio non tenuit ab initio. vel sic. Primo casu computatur in legitima cum confirmetur morte. casus est secundum Barto. ibi. in. d. l. in quartam in penul. colum. ff. ad. l. falci. notatur in. l. filium quem habentem. secundum lectu. Azo. C. famil. hercis. ꝛ probatur in. l. etiam. versicu. sed et mortis. ff. de bonis liber. sed non confertur quia habet vim relicti. l. fi. in fi. C. de dona. causa mor. ꝛ relicta non conferuntur. l. nec emancipati. C. de colla. dixi ista lege. Secundo autem casu non computatur nisi sit dictum. ita Barto. in. d. penulti. colum. vbi allegat. d. l. si quando. §. fi. C. de inoffi. testamēto. ꝛ dicit q pro hoc habetis tex. in. d. l. etiā. versi. sed et si non mortis.
† Ex quo infertur q si pater fecit expensas pro filio in studio circa alimēta quo rū appellatione veniunt victus vestitus medicine ꝛ habitatio vt traditur in. l. si cum dotem. §. sin autem in senissimo. ff. solu. ma. q talis expensa filio non est imputanda in legitima. nam donatio talis valuit a principio etiaz si sit facta filio in potestate. nec debet conferri. sed precipuam habere. Bar. in. d. §. nec castrense. in. d. iij. colum. allegat. l. que pater filio (dicens q nos dicemus de hoc esse ibi casum). ff. fami. hercis. Sed aduerte q ille tex. non loquitur nisi in emancipato ꝛ in computatione in legitima ꝛ non in collatione. probatur ibi per eundem text. Tamen quia causa dotis ꝛ studij equiparantur vt tenet Bar. in. l. j. in fi. ff. solu. matri. ꝛ dos computatur in legitima. d. l. quoniam nouella. ꝛ confertur. d. l. illam de colla. etiam si detur filie emancipate. d. l. vt liberis. eo. titu. ideo videtur q talis expensa veniat computanda. sed q non debeat imputari neq̄ conferri est l. v. titu. xv. parti. vj. In quo dicite q si pater expresse facit donationem filio causa studij, talē donationē nō imputari. argu. tex. cum ibi nota. in. d. auē. ex testō. de colla. d. l. v. tit. xv. pti. vj. Sed q̄ nō donauit exīsse sed misit pecunias aut alias res ad filium in studio existentem. tunc si pater nulla bona ipsius filij habebat videt donare ꝛ nō debet computari nec conferri. Sed si apud patrē esset aliquod castrense vel quasi aut aduentitium filij puta bona materna existentia in pecunia tunc in dubio debet intelligi esse de pecunia ipsius filij seu sibi debita. ita Bar.
76

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.d.Ꝟ.nec castrense.in.d.iiij.col.z in tra cta.de duobus fratrib⁹.in.iiij.col, z vtro biq allegat.l.nensenius.ff.de nego.ges. Per quod debent limitari z declarari.d. l. q̄ pater filio.z.d.l.v.titu.xv.par.vj.et primiores due sequentes illationes. Lō firmo per Bar.in.l.stichus.de pecul. lega.vbi equiparat soluere patrem condē nationem filij ex voluntate quia ꝓ eo nō fideiusserat nec per statutū ciuitatis coge bat.z soluere redēptionem filij. dicēs in vtroq casu.q cā pietatis soluit.z ideo nō repetit pater.Bar.ibi.ad qō allegat iura. Lōfirmo predictā equiparationem ex di ctis per Bar.in tracta.de duob.fratri.si mul hab.in fi.col.vbi loquens de illo qō solvit pater pro condēnatione filij allegat.l.liber captus.C.ō postli.reuer.que loquitur in redemptione filij ab hostib⁹. Nec obstat distinctioni(de qua in prece dentibus proximis in versi.in quo dici te.)q pater tenetur ad talem redēptionez filij.vt in.l.iij.titu.xxix.parti.ij.z ideo q in dubio presumatur patrem de suo redi mere z nō de bonis filij.argu.tex.in.l.fi. C.de dotis promi.quia respon.q ꝫ pa ter redimere filium teneatur vt in.d.l.iij. non tamen cogitur ad hoc q̄ possit a filio exheredari iuxta.l.xj.tit.vij.par.vj. Sed quia pater cogitur dotare filias. l. qui liberos.cū concor.de ritu nup. pro cedit dispositio.d.l.fi.de dotis promi.Lō firmo per id qō dicit Bar.in.d.Ꝟ.nec ca strense in.d.iiij.col.versi.nec obstat.l.fi. C.de dotis promi.iuncto versiculo pro rimore precedente in.d.iij.col.qui ver
77 si.incipit preterea pater.† Et idem erit.s. q pater non videatur donare.quando mittebat pecuniam ad filium z scribebat in suo libro rationū q̄ faciebat animo im putādi.vel aliter hoc declarabat quādo mittebat per protestationē aut alias. hoc est de mente Bar.in dictis duobus locis s.in.d.Ꝟ.nec castrense in.d.iiij.col.z in.d. tracta.de duobus fratribus.in.d.iiij.col. inquantum vtrobiq allegat.d.l.nense nius.extendendo eam ad patrem. quod est dubium cuz teneatur pater illū alere. l.si qs a liberis.cū cōcor.de libe.agnos. q̄ ob rē credere q̄ ptestatio vel scriptu ra in libro rationū oparet in eo qō plus fuerūt expēse in studio q̄ expenderet in alimentis extra studium quia ad dictas expensas studij pater non cogitur Bar. in.d.Ꝟ.nec castrense in.d.iiij.colū. z in.d. tracta.in.d.iiij.col.licet ad alimentandu sic.d.l.si quis a liberis.in princ. z.l.iij.Ꝟ. aut versi. proinde.de in rem verso. Pre dicta intelligenda sunt de consumptis. de stantibus autem vt sunt. libri infra di cetur. Infertur et scōo. q̄ si pf cōsumpsit 78
aliquas pecunias in redimēdo filium ab hostibus cum statim valeat talis donatio non computatur in legitima.d.l.liber ca ptus.de postli.reuer.que q̄nis loquatur in matre. tamen rationes ibi posite sunt cōmunes etiam in patre, z ita indistincte intelligitur per Bar. in.d.l.stichus in fi. de pecu. lega. z eodem modo non con fertur. † Infertur tertio q̄ si filiꝰ propter 79
maleficium fuit condēnatus z pater sol uit condēnationē q̄ nō computatur in le gitima nisi esset actum q̄ computaretur. d.l.si quādo.Ꝟ.fi.d.l.omnimodo.d.l. quo niam nouella.C.de inoffi.test.vel nisi ex necessitate solnisset vt quia pro illo stetit fideiussor. aut ex forma statuti soluere te neretur.nam in necessitate nemo libera lis existit.l.rem legatam de adimen.lega. 80
(† Valet enim statutum q̄ pater teneatur soluere legitimam pro delicto filij ita in terminis firmat glo. ordi. approbata. in rub.de decre.decn.lib.x. pro qua habent cano.tex.meliorem de iure in.c.ij.de de lic.pue. quem ad hoc notat ibi Pet. de anch. z alij moderni post eum. z ita fir mat Bar.in.d.l.stichus.in versi.aut sol uit ex voluntate.inquantum ibi dicit nec per statutum ciuitatis cogebatur. de pe cu.lega. firmat etiam Bald.in.l.j.ne fi lius pro patre.Imol.Alexā.z alij moder ni post Bald. in.l. lex cornelia. de vul ga. z pupil. vbi dicunt q̄ ista est magis communis opinio.z q̄ in practica seruā tur.z ibi videatis Alex. multa com ponē tem.Hanc partem quoq tenēt. Jas.in.l. cū q̄rē.in versi. tertio limita.z melius in auct.nouissima in.ij.col.de inoffi.tes. vbi ponit etiam cōtrariam opinionē qua nō obstante tenet precedentem. dicens veri tatem esse q̄ valet statutū q̄ pf teneat̄ sol uere legitimā p delicto filij. z probat re ferendo predicta.z Dida.de segu.in.d. vol.folio.lxxj.col.ij. † Et qd si state pre- 81

dicto statuto. filius absens fuit condem natus de delicto propter contumaciam que forma statuti facit contumacem ha beri pro confesso.an sufficiat vt executio talis sententie possit fieri contra patrem. videatis Bar.in.l.cum filius fami.in pn. de verbo.obli.z latius in.q.iij.incip. Pe rusine ciuitatis statuto. z alij z Jas.i.d.l. 82
cum filius fa.in prin. † Et an in casu di cti statuti confessio filij preiudicet patri videte Bar.z doc.in.d.l.cum filius fa.Ꝟ. in hac.z scribentes post glo.in.l.j.Ꝟ.si ab sens.ff.si ex noxali causa aga.) Aut nisi il le filius habeat peculium siue profectitiū vel aduentitium quia tunc de illo videtur soluere. Si tamen viuente patre filius cō demnatus fuit.sed pater nondum solvit. tunc filius tenetur de suo soluere. z multo fortius si in vita patris non fuit condem natus licet in vita patris cōmisisset delic tum.ita Bar.in effectu in.d.l.stichus.de pecu. leg. de quo videte Bal. in auct. si captiui in vlti. col. versi. sed nunquid fi lius.de epis.z cleri. Sed quid in collatio ne.vtrum hoc conferatur. In quo dica mus.idem esse in collatione quod est di ctum in computatione.est de mente bar. in.d.Ꝟ.nec castrense.penul.col.vbi in ma teria collationis se remittit ad ea que di 83
xerat in.d.l.stichus. Infertur quarto.† q̄ si pater fecit donationem filio in potesta te propter bene merita tenet quia non fit vt filio sed vt extraneo. z non computa tur nec confertur.notatur in.l.si donatio ne de colla. In quo dicamus q̄ si precef serunt merita semper intelligitur donatio facta per merita etiam si nō dicatur. si cēn non precedunt.licet dicatur propter me rita est simplex donatio z sic non credi tur patri asserenti merita precessisse. ita glo.Bar.in.d.l.si donatione quam glo. dicit Ang.in lectu.Flo.esse bene not.q quotidie patres donāt filijs pro bene me ritis z seruitijs filiorum que confitentur ab eis recepisse.talis confessio nihil pro bat vt in.d.glo.notabili.ibi nec inspecto si pater dixerit.zc. que tota die allegatur pro valde not.q̄ si pater in instrumento donationis confiteatur se recepisse seruitia a filio. in hoc non statur confessioni patris. sed oportet q̄ bene merita vere probentur. Jas.in.d.l.si donatione in pe nul.col.z in auct. vnde si parens. in vlti. col. in prin. vbi allegat. de inoffi. testō. Cuius potest reddi duplex ratio. Pri ma.nam quando confessio procedit in ter personas prohibitas non valet. nisi veritas probetur. l. qui testm̄.ff.de pro ba.Secunda ratio est.quia quotiescun q̄ confessio vel asseueratio fit a prohibi ta persona. que non potest libere talem actum facere.sed ita demum si interueni ret illud quod confitetur. talis confessio est suspecta z ei non statur.nam presumi tur facta in fraudem.l.ad hoc vt ille act⁹ fieri possit. qui aliter fieri non poterat. Bar.in.l.si forte per tex.ibi de cas. pecu. dicta glo.Bar.z omnes in.d.l.si donatio ne.de quo videatis Bar.in auct. si quis in aliquo circa fi.de eden. z melius quia expressius in.l.per diuersas.in.ij.col.ver si. Jnxta hoc quero. C. manda. Bal.in auct.hoc ius porrectum.de sacro.san.ec cle.z in.l.cuz aliquis.C.de iure deli. Jo. And.in addi.Specu.in titu. de rebus ec cle.non alie.super rub.† Heritaq debēt 84
esse equipollentia donationis. probatur. in dictis per Bar.in.d.l.frater a fratre.in pen.col.in versi.si vero loquimur. ibi et pecunia mercedis.ff.de condi.indeb.sen tit Bar.in.d.auct. vnde si parens.de in offi.test.z in.l.si quis pro eo.Ꝟ.j.in fi.ff. de fideiusso.clare Imol.in.l.aquilius.ff.de dona. Jas.in.d.auct.vnde si parens.in vl ti.col.z in.d.l.si donatione in.iij.col. ad fi.de col.z ante eum Alexander.ibi cum multis additis per illuz. Facit ad hoc be ne tex.in.c.relatum in scōo. in ver. iuxta seruitij meritum.de testa. Per quod con funditur illud quod vult Bal.in auct.ex testō.in.ij.col.de colla.s.q̄ ad hoc vt do natio facta per patrem filio in potestate propter bene merita valeat. sufficit q̄ illa merita non sint infra dimidiam rei dona te.argu.l.ij.C.de rescin.vendi.quem se quitur Ludo.ro.in.d.l.si donatione.con firmatur predictum dictum Bal.per id quod vult Saly.in.l.petens ex stipula tione in.ix.col.C.de pac.vbi dicit suffice re paritatem esse vsq̄ ad dimidiam valo ris dictarum vsurarum (de quibus ibi lo quitur)per.d.l.ij.C.de rescin. vendi.retu lit Jas.in.d.l.petens in pen.col.cm⁹ Sa ly. decisionem. putat falsam. Jas. in. d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

pen.col. ꝛ ita contra Bal. tenet Alex. in
d.l.si donatione. quem per vos ibi videa
tis. cum quo ꝛ contra Bal. tenet. Jas. in
d. auct. vnde si parens. in. d. vlti. col. ꝛ in
d.l.si donatione. in. d. iij. col. ad fi. vbi e=
85 tiam ait notandum diligẽter † q ad hoc
vt donatio facta per patrem filio in po=
testate ob merita filij hodie statum irreno
cabiliter valeat. vt tenet glo. ordi. in. d.
auct. vnde si parens. tria copulatiue re=
quirũtur. Primo q talia merita vere ap
pareant. nec in hoc staretur assertioni pa
tris. d. glo. in. d.l.si donatione ꝛ probari
ſ. ista. l. Scꝺo . q talia bñ merita sint eq=
ualentia rei vel quantitati donate. pro=
bari. in versi. meritaq;. Aut sint talia be=
ne merita vel seruitia que numario preꝯ
cio estimari non possunt. vt habemus ex
emplum in. l.si pater. ff. j. ff. de dona. Di=
da. de segu. d. vol. folio. xlvij. col. j. versi.
Scꝺo etiam. vbi allegat aliquos scriben=
tes. Tertio q talia bene merita non sit ob
sequialia ad que tenetur filius. quia non
exigunt remunerationez. l. filio. C. de pa
tria potes. ꝛm Bal. Saly. ꝛ modernos in
l. filie cuius. C. fami . her. ꝛ Jas. in. d.l.si
dona. in. iij. col. in fi. volueraꝯ Bar. in. d.
l. frater a fratre . in pen. col. in. d. versi. si
86 vero loquimur. † Predicta sunt intelli=
genda vera. quando essent seruitia vel be
ne merita de preterito collata immediate
in ipsum donatorem secus si essent seruꝯ
tia aut bene merita de futuro vel etiaz de
preterito sed non sibi collata. vt late exa=
minat Joa. de Imol. post Bar. vbi om=
nino videatis in. d.l. aquilius. ff. de dona.
sequitur. Dida. de segu. in. d. vol. d. folio
87 xlviij. in. d. col. j. in prin. † Infertur quin=
to q si pater tempore emancipationis ali
qua donauit filio. cuz ista donatio sit sim
plex ꝛ a principio teneat non est in legi=
tima computanda. Bar. in. d.l. illud. C. ꝺ
colla. sed quamuis non computetur ta=
men debet conferri vt ibi Bar. ꝛ probat
88 d.l. vt liberis in fi. vbi etiam hoc tenent
Bar. Bal. ꝛ alij. † Infertur sexto. q si pa
ter donauit filio in potestate ꝛ postea sta
tim emancipat cum illa donatio confir=
metur per emancipationem ꝛ valeat non
imputabitur in legitima . tamen confer=
tur. ꝛ q talis donatio valeat. probo. quia
sicut valet donatio irrenocabiliter facta
per patrem filio emancipato. ita etiaz va
let si fuerit facta paulo ante emancipatio=
nem vel ante interpositionem decreti in
emancipatione Bar. per glo. ibi in. l. vt
iuris iurandi in prin. ff. de ope. lib. simi=
lis est glo. in. l. j. vbi etiaz Bar. ꝛ Bal. C.
eo. titu. Bal. in. c. ij. de feudo sine culpa
non amit. sequuntur Alex. ꝛ Jas. in. l. di=
nortio in prin. ff. solu. mat. † Infertur se= 89
ptimo. q si pater donauit filio extra pote
statem vsufructum bonorum aduentitio
rum cum talis donatio ab initio teneat
non debet in legitima computari. sed an
conferatur. dixi in versi. quod enim di=
ctũ est q aduentitia. ꝛc. vbi remitto. † In= 90
fertur octauo. q si pater fecit filio aliquaz
donationem annuam pro alimentis. cuz
donatio talis a principio teneat. vt nota
tur in. l. ij. C. de inoffi. dona. q non impu
tabitur. Nec credo q conferatur saltem
in consumptis per. d.l. que pater filio. ff.
famil. her. l. ea demum. C. de colla. alias
sic in eo quod non est consumptum per
regulam traditam in. d. auct. ex testõ. de
colla. vbi in donatione que a principio
valet semper habet locum collatio nisi
in casibus a iure expressis. vt ibi notatur.
† Infertur nono q si pater fecit donatio 91
nem sumptuũ in nuptijs filij cum duxit
vxorem. quoniam valet talis donatio ab
initio non cõputatur nec cõfertur. Bar.
in. d. ff. nec castrense in. iij. col. versi. vlte
rius quero. tangit glo. q. istius illationis.
in. l. ꝛ qui originem. ff. ff. de mune. ꝛ ho=
no. vbi notat Bar. † q licet pater fecerit 92
expensas pro vno filio militando docto
rando vel vxorando mortuo patre pro
alio filio non debent fieri expense de cõ
muni. vt in tex. d. ff. ff. ꝛ d. gl. quam nota
tur Bar. ibi. adeo q si alius frater vult im
pendia facere de communi non auditur.
sed ꝺz facere sumptus de proprio. Bar.
in. d. ff. ff. ꝛ in. d. ff. nec castrense. in. d. iij.
col. † Infertur decimo. q si tempori nu= 93
ptiarum pater dedit aliquas vestes vxo
ri filij sui. aut ipsi filio cum a principio ta
lis valeat donatio nõ computantur nec
eiã conferuntur. Bar. in. d. ff. nec castren
se in. d. iij. col. ꝛ in. d. tracta. de duobus
fratribus. quod intelligit Bar. ibi in ve=
stibus quotidianis que efficiuntur pro=
prie illius mulieris cum ab initio tenuit

in illis donatio inter socerum ꝛ nurum.
Bar. in. d. iij. col. ꝛ in. d. tracta. in pen.
col. ad fi. ad quod vtrobiq; allegat. l. ex
anno i prin. ff. de dona. inter vir. ꝛ vxo.
l.si vsufructus. ff. dos cum sua glo. ff. ad
l. fal. l. peculium nascitur. de pecul. Se=
cus de vestibus ꝛ aliꝯ ornamentis preꝯ
ciosis ꝛ festiuis que talia qualia sunt ve=
niunt in diuisionem: nam manserunt so=
ceri. l. mortis sue causa in fi. ff. de dona.
inter vir. ꝛ vxo. l. id vestimentum. de pe=
cul. vbi videtur probari dicta distinctio.
secundum Bar. in. d. ff. nec castrense ꝛ in
d. tracta. in preallega. col. quia talia preꝯ
ciosa ꝛ festiua non videntur donata sed
tradita tantum ad vsum. d. l. mortis sue
causa in fi. quam ad hoc allegat Bar. in
d. ff. nec castrense in. d. iij. col. ꝛ in. d. tra=
cta. in vlti. col. in prin. Et etiam si expreꝯ
se donentur debent diuidi inter fratres
cum non possit confirmari morte soceri
constante matrimonio. bar. in. d. iij. col.
ꝛ in. d. vlti. col. allegat pro hoc. l. cum hic
status. ff. oratio ꝛ. ff. seq. ff. de dona. inter
vir. ꝛ vxo. de quo per eundem bar. in. l.
pen. ff. j. ff. solu. ma. Sed hodie si dona=
tio facta esset nurui videtur q confirme=
tur morte soceri constante matrimonio.
quoniam non est de descendentibus vt
supra dixi. et per. l. iij. titu. xij. lib. iij. fozo
ll. Quod dixi q non presumitur donatio
rerum que sunt preciose ꝛ festiuales in=
telligo nisi pater sit multum diues ꝛ ho=
mo positus in dignitate per ea que dicit
bar. in. d. tracta. in fi. ꝛ clarius in alio seq.
tracta. de duobus fratribus simul habi=
tan. in vlti. col. Sed ad quid proderit
ista presumptio. cum etiam si expresse do
nentur veniant in diuisionem vt dixi. In
quo est dicendum q quando non presu
mitur donatio absq; dubio sunt diuiden
de res tales. ita bar. in. d. ff. nec castrense
in. d. iij. col. ꝛ in. d. tracta. de duob. fratri.
in. d. pen. col. ad fi. per. d. l. mortis sue cau
sa. in fi. dixi in versi. secus de vestibus.
Tamen si donatio est expressa aut pre=
sumpta ꝛ donatio ab initio valet non cõ=
putatur in legitima sed confertur per illa
que dixi in. v. ꝛ. vj. illationiꝫ huius par
tis. Sed si a principio non valet sed mo
te confirmatur imputabitur in legitima
sed non confertur per notata in. d. auct.
ex testõ. de colla. dixi in prin. istius. l. in
versi. a principio autem donatione non
valente. ꝛ in versi. de simplici donatione
in quibus versi. videatis. † Infertur vn 94
decimo q si pater aliquid donat filio e=
mancipato simpliciter cum valeat dona
tio ab initio non computabitur in legiti=
ma notatur in. l.si quando. ff. si. C. de inof
fi. testõ. confertur tamen. d. l. vt liberis.
† Infertur duodecimo. q si pater filiosa 95
mi. vel aliquis ascendentium donat filio
suo aliquid aut alteri descendenti eunti
ad castra. q cum ista donatio a principio
teneat per. l. miles. in. j. de castren. pecul.
non est in legitima computanda vt ibi.
ꝛ q hoc sit castrense peculium est tex. in
l. castrense. eo titu. quod non confertur
per. d. ff. nec castrense. † Infertur tertio= 96
decimo. q si imperator vel alius qui non
recognoscit superiorem . facit aliquam
donationem simplicem filiosa. cum ista
donatio ab initio valeat non debet im=
putari filio in legitima sed videtur con=
ferenda. per. d. l. vt liberis. tamen per. l.
cum multa. de bonis que lib. dicendum
videbatur. q non conferatur. nam ibi ha
betur q donatio facta a principe dicitur
peculium castrense. Sed videte q illa. l.
cum multa loquitur de donatione facta
a principe aliis filiosa. nõ filio proprio.
cum autem loquatur generaliter non est
inconueniens extendere eam ad dona=
tionem filio proprio factam. qui etiam si
sit sub patris potestate. si pater suus rex il
li donat. eidem filio acquiritur. bal. in. c.
j. ff. item sacramenta de pace iura . sir.
quem refert ꝛ sequitur. Alex. de Imo. in
addi. quam fecit ad bar. in. l. pen. per eam
dem. l. (quam allegauerat bal. ad hoc in
d. ff. item sacramenta.) C. de dona. inter
vir. ꝛ vxo. quod intelligere verum debe=
mus quando rex donando filio suo in=
telligit tanquam princeps dispensare cõ
tra ius. ita ꝓsuluit Oldr. consi. cclxxviij.
quem refert et sequitur bal. in. d. ff. item
sacramenta. ꝛ Dida. de segu. predictos
dños. in. d. vol. folio. lxvij. col. iij. i prin.
Et aduerte q non inueni ita hoc dictum
Oldr. in predicto consi. ꝛ inueni melius
in consi. ccxxxj. ꝛ in consi. cccxxxij. Ex
predictis habemus quando donatio sim
plex computetur ꝛ quando conferatur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sed vt nullum remaneat dubium est ad
97 uertendum.† q̄ omnibus casibus in qui-
bus est dictum simplicem donationem
non computari nec conferri debet intel-
ligi nisi sit dictum expresse a donante q̄
computetur vel conferatur. per. d. l. si
quando. ff. ti. c. d. l. illud in fi. quod intel-
ligitur si dicatur tempori ipsius donatio-
nis. d. l. illud. in fi. l. xv. versi. si no reser-
uasse. c. l. xxv. in prin. iuncto versi. pueda
ponere el grauamen que quisiere. cē. su-
pra isto volu. de quo videatis aliqua q̄
dixi super. d. versi. si no reseruasse. nam
quilibet potest apponere quam legem ve
lit donationi vel donationi rei sue. l. legem
C. de pac. l. j. C. de pac. con. l. si cui⁹ filius
sa. ff. si pecuniam. c. ff. ticio. ff. de dona. l.
v. c. vj. c. vij. titu. iiij. par. v. de quo etiam
sunt iura sub rubro. C. de dona. que sub
modo vel condi. Secus si post donatio-
nem pater hoc dicat inter vivos vel in te
stō. quia tunc cum de iure iam sit filio
quesitum quod pater donauerat non po
terit ei inuito auferre sine sua voluntate
l. id quod est nostrum. de regu. iur. bonus
tex. in. d. l. illud in fi. probant etiam predicta alia iura. Crederem enim iam dicta absq̄ dubio in computatione in legitima, sed quo ad collationem tenerem q̄ possit pater postea in suo testamento grauare filium q̄ conferat c q̄ alias non succedat quod cum sit onus reijcitur de medio quo ad legitimam. l. quoniā in prioribus. C. de inoffi. testō. que extenditur etiam si conditio sit mere potestatiua et facilis puta si pater instituat filium sub conditione si voluerit, l. iam dubitari. ff. de here. insti. reijcitur de legitima per. d. l. quoniam in prioribus. ratio est quia si moriatur antequam declaret se velle non transmittitur ad heredes. l. si ita legatum. ff. illi si volet de lega. j. c sic cum interfit sua q̄ transmittat ideo reijcitur secundus Bal. Saly. Pau. de cas. c Jas. in. d. l. quoniam in prioribus. de qua extensione videatis late Jmol. referentem varias opiniones in. d. l. iam dubitari. c in. l. cornelius. co titu. de here. insti. In eo autem quod est vltra legitimam poterit cum pater grauare, vt notatur in. d. l. quoniaz in prioribus. c habetur in. d. l. xxv. cum ibi nota. §. Tamen si filius patri succede
re non vult. procedit nostra. l. in versi.
Pero si se quisieren.† Quoad libros. an 98
veniant in collationez. glo. in. d. l. filie cu
ius. C. fami. her. vult q̄ filius nō confert
libros quos pater eius nomine compa-
rauit. ad idem est glo. in. d. l. que pater fi-
lio. eo. titu. ff. quia videtur peculiuz qua
si castrense. ita bar. referendo. Dy. in. d.
l. filie. licet. de colla. tex. est in. d. l. v. titu.
xv. par. vj. expresse dicens q̄ libri dati a
patre filio studenti in quacunq̄ faculta-
te non sunt imputandi in diuisione here-
ditatis. quod sine dubio intelligendum
est. quando pater filio illos tradidit li-
bros aut donauit dicēs se ei illos libros
donare. filio dixi iam doctor quid si nō
est doctor sed licenciatus tantum an idē
erit q̄ in doctore. Bal. in. l. j. in penul. 99
col. ff. soluto ma. dicit† q̄ in materia fauo-
rabili. idem iudicamus de licenciato q̄
de doctorato secus in materia odiosa.
vnde secundū eum ibi si episcopus excō-
municat doctores non disputantes non
includuntur licentiati quia in penalibus
c odiosis sermones sunt stricte interpre-
tandi. c in materia fauorabili appellatio
ne doctoris comprehenditur licenciatus
quia qui est in potentia propinqua actui
videtur in actu vbi agitur de fauore. bal.
in. d. l. j. in. d. pen. col. ff. soluto ma. tenet
Joa. de Jmol. post dom. c Pet. de an-
cha. in proc. sexti. de quo videatis Jas. re
ferentem in. l. cum quid. in. j. lectu. in. iij.
col. ff. si certum peta. c in. l. quamuis in. j.
col. C. de inoffi. tes. c in. d. l. filie licet. in
ij. col. ad fi. de colla. Et concludo in hoc
passu q̄ appellatione doctoris in mate-
ria fauorabili comprehenditur licencia-
tus. ad quod allegant predictos dños
post Bal. vbi supra. que conclusio est ma
gis communis. vt refert Alex. post Ra-
pha. cū. in. l. mulier. §. non est dubitandū
§. ad trebe. quam refert c sequitur domi.
Jo. de pala. rub. in illa sua repe. laudabi-
li. rub. c. c. per vestras. de dona. inter
vir. c vxo. in rub. clx. col. in prin. In quo
non omitto q̄ licenciatus etiam qui sta-
tim est doctorandus non venit appella-
tione doctoris. Bal. in. l. pen. ff. de testō
mili. quia adhuc requiritur aliud examē
c alia examinatio secundum Bal. eun-
dem ibi vbi ex hoc infert. q̄ non sufficit

potestati. qui debet ducere doctorem q̄
ducat licentiatū quia non habet insignia
doctoris. Bal. vbi. §. refert Jas. in. d. l. fi-
lie licet in. d. ij. col. ad fi. Confirmo. per
aliud quod notat Bald. in. l. athlete in
prin. per illum tex. in verbo coronati. ff.
de excusa. tuto. quem dicit facere in ar-
gu. erga licenciatos vt non habeant do-
ctoralia priuilegia donec non susceperint
birretum doc. secundum vltramontanos. In proposito dicit Ange. de are-
cio in. §. quedam actiones in pen. col. de
actio. q̄ si fui licenciatus. m. cccc. xvij. c
doctoratus. m. cccc. xxij. sum preferen-
dus omnibus alijs doctoribus qui fue-
runt licenciati c doctorati infra dictos
quatuor annos licet priusq̄ ego fuerint
doctorati pro quo dicit facere tex. (quem
ait singularem) in. l. j. de consulibus. lib.
xij. quod tene menti quia semel vidit de
facto Ang. testeipso in. d. §. quedaz actio
nes in. d. penul. col. Sed caue q̄ tex. in
d. l. j. de consulibus male allegatur per
Ang. de arc. in. d. §. quedam actiones in
d. pen. col. quia in. d. l. j. tam prima quam
secunda erat dignitas tam consulatus
quam patriciatus. ideo nimirum si secun
da superueniens trahitur retro ad tem-
pus prime. sed licentiatus non habet di-
gnitatem pro vt doctoratus. Jas. in. d. l. fi
lie licet in vlti. col. vbi statim subdit. q̄
propterea videamus Ludo. ro. ad hoc c
predicta qui aliter videtur sentire in con-
si. ccexxxij. incip. quoad primum articu-
lum in quo queritur in vlti. col. Idem te
netipse Jas. in. d. l. cum quid in. d. iij. col.
vbi etiam vnit q̄ veritas predicte deter-
minationis. Ang. de are. penderab illo
passu. nunquid licentiatus veniat appel
latione doctorum nec ne. quem passum
determinam in superioribus iuxta distin
ctionem Bal. in. d. l. j. in pen. col. ff. solu.
ma. secundum quam distinctionem su-
pradicta duo dicta Bal. vnum in. d. l. ath
lete in prin. per illum tex. ff. de excu. tu-
to. alterum in. d. l. pen. ff. de mili. testō
sunt intelligenda. ita Jas. in. d. l. filie licet
in. d. ij. col. ad fi. Ex qua sententia Jaso-
nis infertur q̄ appellatione doctoris in
materia fauorabili semper comprehen-
ditur licentiatus. c q̄ sit vera predicta de
terminatio Ang. de are. in. d. §. quedam
actiones. cum veritas. d. determi. pen-
deat a predicto passu. nunquid licentia-
tus. cē. vt dixi allegans Jas. in. d. l. cum
quid in. d. iij. col. Et aduer. q̄ hanc meaz
predictam illationem tenuit longiori et
pulchro sermone. dom. Jo. de pala. rub.
in. d. sua rep. rub. c. c. per vestras. de dona. inter virū c vxo. i rub. col. clviij. ex dē
si. Imo. fortius cum nouem c dimidia
col. seq. quem videatis vetera c noua di-
centem.† Vel aduocato. aut si scholaris 100
sit factus doctor vel aduocatus in vita
patris. quoniam tunc est tanquam ca-
strense peculium. ita Bar. in. d. §. nec ca-
strēse. in. j. col. ad fi. c in. d. tracta. de duo-
bus fratri. in. iij. col. in fi. Idem dicenduz
erit quando pater emit libros c eos tra-
didit filiofa. studenti clerico. quia cense-
retur peculium quasi castrense. in termi-
nis hoc reperiens tenere solum Albe.
de rosa. in. d. l. si donatione in vlti. col. in
discursu. de colla. quem refert c sequitur
Jas. in. d. l. filie licet. de colla. in. ij. col. vbi
indistincte istud sequitur dictum etiam
si iste filius clericus non sit beneficiatus.
sed tantummodo prime tonsure vt ibi
laicus per eum. Et sic habemus† q̄ libri 101
empti c tradi per patrem filiofa. cleri-
co studenti quamuis non sit clericus
beneficiatus sed simplex clericus. q̄ do-
natio statim irreuocabiliter valet c cen-
setur peculium quasi castrense. c propte-
rea tales libri erunt sui precipui et nullo
modo conferri debebunt. nec pater re-
uocare posset. Jas. in. d. l. filie licet in. d.
ij. col. refert et sequitur. Dida. de segu. in
d. vol. folio. lxviij. col. iiij.† Quod pla- 102
cet Jas. in. d. ij. col. pro vsu cautela ad fa
ciendum q̄ filius fa. tempore diuisionis
cum fratribus habeat libros precipuos
c nō solū libros sed quascūq̄ res sibi do
natas a patre c ista videt sibi expeditior
c verior cautela quam illa quam tradit
Bar. post vbertum de bobio in. l. dona-
tiones in concubinam. §. pater qui filie
per illum ter. ff. de dona. secundum eun-
dem Jas. in. d. ij. col. Aduer. q̄ illa caute
la Bar. post vbertum de bobio c Jaco.
de are. in. d. §. pater per illum tex. sequun
tur ibi simpliciter. Joa. de Imo. Pau. de
cas. Rapha. cu. c Fulg. Ludo. ro. c Alex.
in. d. l. si donatione. de colla. c pro illa

Universidad de Deusto
Biblioteca

cautela facit tex.melior de iure ad hoc in d.l.que pater filio.ff.famil.hercis. Ludo. Ro.in.d.l. donationes in concubinam in.d.§.pater dicit q̃ illa cautela Bar. est superflua vt ibi per eundem Ludo.Ro. de ista cautela Bar.dicit Jas.in.d.aucē. ex testō.de colla.in.iij.col.se dubitare licet non inueniat ab alio tactum. t q̃ sibi videtur illam cautelam esse magis damnosam quam vtilem.quia emancipatio filij.tē.vt ibi per eum vbi subdit. q̃ nullo modo videt quid prosit emancipatio filij in illa cautela Bar.imo potius nocet. finaliter ipse Jas.in.d.iij.col.inquit.ad uertamus.q̃ recte intelligendo Bar.in d.sua cautela post vbertū t Jaco.de are. bene loquntur. prout declarat Jas. in.d. iij.col.quem videatis ibi subdentem. q̃ sic illa cautela est potius ad faciendum patrem donare mediante emancipatione. t ista est veritas secundum eundem Jas.in.d.iij.col. ad fi. Quod procedit etiam si dictus filius tempore donationis existat in patris potestate qui ante mortem patris est factus doctor vel aduocatus. nam tunc mortuo patre non confert libros.quia si morte patris confirmatur non veniunt in collationem vt dictum est in alia simplici donatione. Bar. in.d. § nec castrense in.ij.col. Ex quo patet q̃ pater hoc casu poterit talem reuocare donationem t iubere vt conferat per.d.l.illud in fi. Cui non obstat quod supra dixi.s.donationem inter patrem t filium etiam in potestate valere causa studij irreuocabiliter.quod est verum ex consumptis vt ibi dixi. Sed quamuis non conferat tunc libros qua relicta non conferuntur.d.l.nec emancipati. de colla. An in legitima imputari debeant. t videtur q̃ sic per glo.in.d.l.illud.in prin. de colla.vbi dicitur q̃ licet relicta non conferantur tamen in legitima computabūtur. notatur in.d.l.filium quem habentem. Contrarium enim crederem per dicenda statum in emancipato. Sed si talis filius erat emancipatus. tunc cum valeat ab initio donatio non debet imputari vt sepe dictum est.sed an conferatur. et dicamus q̃ non. quia in dubio pro causa studij est iudicandum. notatur in.l.j.ff. solu.mg.t per.d.l.v.titu.xv.par.vj. Prędicta vera sunt quando pater tradidit filio libros aut expressit se donare filio. Bar.in.d.§.nec castrense in.j.col.versi. quandoq̃ pater emit t in.d.tract. de duob.fra.in.iij.col.ad fi.Si autem solum emit nomine filij tunc sunt dimidendi quia permanserunt in dominio patris. Bar.in.d.§.nec castrense in.j.col.t in.d. tracta.in.d.iij.col.in fi. Item si pater emit libros nomine proprio vel habebat forte in domo quos misit ad filium simpliciter.Bar.non declarat.Dicerem ergo q̃ in filio in potestate non presumitur donatio nisi expensa esset modica inspecta qualitate patrimonij t liberorū. aut nisi post dictam traditionem emanciparet vt ex supradictis habetur.Si autem dicta traditio esset facta emancipato. tunc in dubio videtur donare. probat glo.in.d.l.que pater filio.ff.famil. her. † In hoc est sciendum q̃ quando 103
libri sunt conferendi.de quo per Jas.in d.l.filie licet.in.j.col.non ipsi precise sed eorum estimatio cōferri sufficit.ita Bal. in.l.macedoniani.C.ad maced. vbi putat istud singulare in libris conferendis vt sufficiat eorum estimationem vel valorem conferre per illud quod vult glo. singu.in.l.nepos proculo. de verbo.sig. dicentem q̃ militibus arma relinquenda sunt t scholaribus libri.sequitur Saly.in.d.l.filie cuius.famil.hercis.Alex. in.d.l.si donatione in fi.de colla. Sed Ludo.Ro.in.d.aucē. ex testamento. de colla.(de quo Alex.non facit mentionem) dicit se valde admirari de Bal.qui dicit istud esse speciale in libris conferendis q̃ sufficiat eorum valorem prestare. nam dicit Lud.Ro.q̃ imo hoc est regulare in quacunq̃ re que conferri debeat. satis esse eius valorem conferre per tex. in.l.j.§.iubet.versi.sed et si tantum forte ff.de colla.bono.de quo videatis Bar. in.d.l.j.§.quamuis sub quo legit dictum versi.sed et si tantum.t Jas.in.d.l.filie licet. in fi.col. Nec habetur respectus ad estimationem qua fuerunt empti per patrem.sed solum debet conferri quantum ipsi libri valent tempore mortis patris secundum illa que dixi de militia per.d. l.illud.de colla. etiam si valor esset vltra precium quo fuerunt empti.nisi valor creuisset industria ipsius filij. quia tunc illud est aduentitium. Bar.in.d.§.nec castrense.in.iij.col.allegat.l.cum oportet in pin. de bonis que libe.Sed quia de filio scholari t de libris eiusq̃ alimentis dictum
104 est.† Videamus an pater teneatur mittere filium ad studium et si misit.vtrum teneatur ei libros emere et necessaria ministrare. et breuiter quoad primum dicamus q̃ pater non tenetur facere filium studere nisi in disciplina grammatice. et hoc si conueniat conditioni persone sue secundum consuetudinem ita Bar.in.l. de bonis.§.non solum.ff. de carbo.edic. quoad secundum.glo.in.d.l.macedoniani.C.ad macedo.et in.l.sed Julianus.§. quod dicitur.ff.ad macedo.tenent q̃ sic. Sed Bar.in.d.§.nec castrense in fi.tenet contrarium.tamen dicte glo. procedunt quando filius est habilis ad studendum vt ibi et Bald.in.d.l.macedoniani.Sed quamuis teneretur expensas facere et libros emere.non teneretur ea donare. t sic
105 procedit quod supra dictum est.† Ex supradictis infertur decisio alterius.q.an filius qui est in studio de voluntate patris et est habilis mortuo patre sit alimentandus de bonis communibus t fratres teneantur libros emere de communi patrimonio. quia si dicimus q̃ pater tenetur ad ista vt.d.glo.in.d.l.macedoniani. certum est q̃ hec obligatio transiit ad heredes. Sed Bar.in.d.§.nec castrense in fi. et in.d.tracta. de duob.fra.in.iij. col.ad fi.dicit q̃ ad hoc pater non est obligatus.et ita ipse videtur fateri q̃ si pater esset obligatus similiter t eius heredes, cum qua opinione Bart.in.d.§.nec castrense in fi.t in.d.tracta.transit Bald.in d.l.omnimodo.§. imputari in vlti.col. C.de inoffi.test.t laicus in.d.l.filie cuius. in.iij. col. cum seq. C. famil. hercis. vbi subdit q̃ poterunt cogi fratres emere libros pro fratre si de suo proprio non potest.proprietas tamen librorum erit fratrum. refert t sequitur. Alex.in addi.ad
106 Bar.in.d.§.nec castrense in fi.in addi.in cip.non tenebuntur heredes. † Unum est q̃ si in vita patris filius fecit debitum in studio esse soluendum de communi ante diuisionem dum tamen licitum et honestum sit. Bart.in.d.§.nec castrense

in fi.t in.d.tracta.in.d.iiij.col. ad fi.pro quo facit. † q̃ si aliquis mutuauerit filio 107
alicuius studenti potest repetere a patre etiam prohibente mutuanti ne filio mutuet.cum mutuum tale vertatur in vtilitatem t causam studij.glo.est in.d.§.quod dicitur. d.l.sed iulianus. ff. ad macedo. quam dicit nota.ad hoc Dida. de segu. d.vol.folio.lxxxiij.col.j. † Confirmo q̃ 108
si aliquis solvit pro redemptione alicuius persone contra prohibitionem eius. potest repetere quod ita solvit.secundum Joan.an.in.C.cum.c.laicus de foro cōpeten.in.vj. in nouella. † Confirmo se- 109
cundo.q̃ si fuit condemnatus aliquis in mille.t si nō solueret amputetur sibi pes vel manus.aut aliud debet fieri in persona.modo aliquis amicus solvit cōdemnationem animo repetendi. iste dicit q̃ nō vult reddere quia inquit melius erat mihi q̃ pes amputaretur q̃ tanta solueretur pecunia. certe non potest dicere vt est tex.vbi t glo.not.fm Bar.ibi in.l.stichus in prin.de pecul.lega. † Item si ali- 110
quis fuit condemnatus in centum t si nō solueret esset exbannitus. si aliquis solvit pro eo non potest dicere q̃ non expediebat soluere quia potius expediebat esse exbannitum. Bar.in.d.l.stichus in prin. per tex.ibi. † Confirmo tertio.q̃ si medi- 111
cus aliquid impendit pro sanando infirmo contra prohibitionem eius potest ab infirmo repetere glo. est in.c.j. distin. lxxxiij.quam dicit singularem Feli.in.c. cōtingit in.j.de sentē. excōi. t valde not. Dida. de segu. in.d.vol.d.folio.lxxxiij. d.col.j. t notat Specu.in titu.de salarijs. §.fi.xxi.Sed quid si infirmus. † Cōfirmo 112
ārto q̃ aliqs inuit⁹ pōt extrahi de domo q̃ minat ruinā etiā inferendo vim glo.est in.d.c.j.lxxxiij.distin.allegat.c.ipsa pietas.xxiij.q.iij.t nō potent agi ⁊ inferētē talē vim Feli.in.d.c.contingit.t pbat in d.c.ipsa pietas. Q̄ nota gñaliter pro oi eo qđ tāgit psonā libertatē vitā vel ciuitatē q̃ ille p q̃ soluitur nō pōt dicere nō est vtiliter gestū Bar.p tex.ibi in.d.l.stichus in pin. qđ est menti tenendū fm cūdē ibi.
† Si in testamento pater filio legat expē 113
sas factas in studio. nunquid videatur legare precium librorum. In hoc est diceendum.q̃ si pater dixit lego expensas stu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

dij legatur etiam pretium librorum. nam expensa studij est quicquid occasione studij est impensum vel in libris aut in quocunqz alio. A simili sicut dicimus impensam funeris. l. funeris sumptus. l. z si quis §. funeris. de religio. z sumpti. fune. Sed si dixit lego expensas librorum non intelligitur de pretio librorum. sed de alijs expensis factis post eos emptos. argu. l. quibus diebus. §. j. de condi. z demons. quoniam pretium non est impensa eiusdem rei. sed pretium vnius rei potest esse impensa alterius rei z hoc si post emptionem librorum in eis fecit expensas faciendo illos minare corrigere z similia. sed si nullam fecisset expensam. tunc deberet intelligi expensa librorum. i. precium librorum cum nulla alia sit. argu. §. dominus. eiusdem. l. quibus diebus. ita Bart. in. d. §. j. quod est not. secundum eum ibi.

114 † In rebus quas pater emit nomine filij dico. q si pater emit rem nomine filij z sibi tradidit. presumitur donatio Bar. in. d. §. nec castrense in fi. col. z in. d. tracta. in vlt. col. Si autem nomine filij emit non tamen tradidit. tunc erit peculium profectitium. l. j. de pecul. lega. Bart. in locis z columnis predictis. z ita debent diuidi vt alie res patris. Tamen si pater nihil dicit nec penitentiam ostendit videtur legare et sic filius habebit tanquam relictum licet vere non sit relictum vt. d. l. filie cuius. famul. her. que non loquitur de aliqua traditione secundum Bald. ibi. in ij. col. vbi bis vel ter hoc tenet post glo. ibi contra Ricar. mallum z Bar. intelligentes. d. l. interueniente traditione et

115 non aliter. † Si enim pater non emit nomine filij sed simpliciter tradidit. tunc si erat in potestate videtur illi dare in peculium profectitium in dubio. z per consequens diuidetur. si erat emancipatus videtur ei donatum nisi ex coniecturis aliud appareat. vult Bar. in. d. §. nec castrense in. iij. col, versi. aut tradidit tantū

116 z in. d. tracta. in. d. vlti. col. † Quoad feudum z emphiteosim est dicendum q si pater acquisiuit filio taliter q in vita patris filius habeat debet conferri z in legitimam imputatur. Bar. in. d. §. nec castrēse in. ij. col. Bal. in d. l. omnimodo. §. imputari in. ij. col. in prin. C. de inoffi. testō. sed si quesiuisset sibi z filijs suis. z ita filij inciperent habere post patris mortem non confert. quia quod post mortem patris querit non confert. l. j. §. si ab ipso. ff. de colla. bono. l. ij. versi. diuersum. eo titu. l. ea demuz cum alijs. C. illo titu. Bar. in. d. §. nec castrense in. d. ij. col. Bald. in d. §. imputari. in. d. ij. col. Nec obstat. l. ij. §. ad quoqz de colla. bono. nam ille tex. loquitur quando queritur ex causa que fingat retro quesitum in vita patris vt ex contractu conditionali ex quo fingitur retro quesitum filio et tunc cōfert. sed em phiteosis non queritur ex causa que retrotrahitur ideo cessat collatio. Bart. in d. §. nec castrense in. d. ij. col. ad fi. refert z sequitur Bal. in. d. §. imputari vbi statim subdit. caueas ne erres. quia loquitur Bar. in collatione non in computatione in legitima. nam illa regula quod post mortem patris queritur non confert nisi retro fingatur quesitum non habet locum in computatione. quoniam que habent vim relicti imputantur tamen post mortem querentur. d. l. omnimodo in prin. z ideo predictum feudum z emphiteosis debet in legitima imputari. z quantum ad hoc dictum Guil. est tenendum sine distinctione Bar. secundum Bal. in. d. §. imputari in. d. ij. col. Aduer. q in hoc passu licet Bart. non loquitur de computatione in legitima sed collatione z sic dixit Bald. in. d. §. imputari z retuli vt vidistis. dicere Baldum q predictum feudum z emphiteosis debet in legitima imputari. ait contra glo. in. l. si patroni in prin. in glo. j. in fine. ff. ad trebe. † volentem q iura feudalia vel em- 117,
phiteotica que transeunt in filium vt filium etiam si non sit heres non computantur in legitimam. per quaz glo. Ang. ibi ita decidit z dicit esse casum quotidianum (de quo non fuit recordatus Bart.) in. l. in quartam. ff. ad. l. falci. Idem sequūtur Rapha. cu. z Pau. de cas. in. d. l. si patrom. Ang. in. §. optime per glo. ibi in auct. de nup. colla. iij. z quamuis Alex. in. d. l. si patroni videatur dissentire. tamen consulendo sequitur. in consi. viij. incip. visis subtilissimis dubitationibus. in. ij. vol. et in consi. lxxxix. quod incipit vtrum emphiteosis ecclesiasti-

ca in. ij. col. in. iiij. vol, teneqz Jas. in. d. l. quoniam nouella. in vlt. col. de inoffi. test.

118 † Quoad fructus perceptos per filium de rebus patris. est dicendum q non imputantur in legitima. l. scimus. §. repletionem. C. de inoffi. test. nisi in fructibus pendentibus. quoniam illi sunt pars rei. l. fructus pendentes. ff. de rei vendi. ideo poterit fieri in eis suppleno legitime. de qua per Bald. et plenius per Pau. de cas. et Jas. in. d. §. repletionem quem legunt cum prin. eiusdem. l. Addatis Ly. et Bald. in. l. non est ambiguum. C. famul. her. Ang. et Imol. in. l. centurio in ij. col. de vulga. et pupi. doc. precipue Saly. in. l. iubemus. C. ad trebe. Alex. in. l. in fideicommissaria in prin. ff. eo. titu. Sed licet non computentur vt in d. §. aut versi. repletionem diuidunturnam patris remanserunt et sic erunt communes. vt. l. vj. versi. z ayn dezimos. ti-

119 tu. xv. par. vj. † Circa lucrum acquisitum cum pecunia patris. vltra glo. in l. cum oportet in prin. de bonis que libe. est dicendum q si constat q filius acquisiuit cum pecunia patris absqz opere et labore suo. puta quia pecuniam campsori vel mercatori dedit tunc illud lucrum est profectitium et sic diuidendum. et ita procedit glo. in. d. l. cum oportet. Aut constat q filius totum lucrum fecit solo opere persone et est adventitium. d. l. cum oportet in prin. Bar. in. d. §. nec castrense in prin. tertie col. et in. d. tracta. in. j. col. et per consequens non imputatur nec confertur. l. fi. C. de colla. Bar. in. d. tracta. in. d. j. col, Aut sumus in dubio et tunc dimidium attribuitur persone. z dimidium erit profectitium. Bart. in. d. l. cum oportet in prin. et in. l. illud. C. de colla. et in. d. §. nec castrense. in. d. iij. col. in prin. et in. d. tracta. in. d. j. col. z communis consuetudo est q medietas lucri detur persone alia pecunie Bar. in. d. §. nec castrense. col. vbi supra. z in. d. l. illud. et in. d. tracta. in. d. j. col. pro hoc facit. l. j. cum ibi nota. C. pro socio. istam opi. Bart. irridet Bald. et dicit q est opi. rusticana. quia rustici quando iudicant diuidunt questionem per medium vt inquit glo. et notat per tex. ibi in fi. in. l. nensenius. ff. de nego. ges. vt per eundem Bald. in. d. l. cum oportet in prin. in. iij. colu. ad prin. vbi concludit in predicto casu q arbitrio iudicis inspecta qualitate persone z quantitate portis debeat fieri diuisio. idem tenet ipse Bald. in. d. auct. ex testamento in. iiij. col. aut in. iij. col. ad fi. de colla. vbi etiam irridet Bald. de. d. opi. Bar. Idem tenet in. d. l. omnimodo. §. imputari in vlti. col. vbi et Saly. et hanc opi. Bald. tenet Alex. in. d. l. illud de colla. z Jas. in. l. si tibi decem. §. si pactus in penul. col. ff. de pactis qui in. d. l. illud in pen. col. ait postquam retulerat opinionem Bar. z aliam Bald. q consideremus q ista opi. Bald. non discrepat ab opinione Bar. in effectu. quia Bart. fatetur q si posset apparere. an ex pecunia patris an ex persona filij lucrum processisset staretur certo. sed in dubio alio non apparente. processit opinio Bart. et iterum ipse Jas. in. d. l. illud. in. d. pen. col. inquit. q teneamus. d. opinio. Bar. in casu dubio quando aliter non apparet vnde tale lucrum processerit. Si autem dubitatur vnde filius acquisierit. vltra glo. in. d. l. cum oportet. in prin. dicamus q si iste talis acquisitor versatur circa aliqua negotia alterius. et si presumeretur ex eius bonis quesitum circa cuius negotia quis versatur. resultaret presumptio delicti. vel cuitatur. aut nec inducitur neqz cuitatur. Primo casu non est presumendum esse ex bonis eius circa cuius bona quis versatur. l. si defunctus. C. arbitrium tute. Secundo casu presumitur esse ex eius bonis. l. quintus. ff. de dona. inter vir. z vxo. l. etiam. C. eo titu. Tertio casu recurritur ad coniecturas. auct. licentiam. de epis. z cleri. Ita Bart. distinguit in d. tracta. in. d. j. col. ad fi. Et per predictum vltimum casum est limitandum quod supra dixi quando sumus in dubio ad qō allegani Bar. in. d. l. cū oportet in prin. in. d. l. illud. in. d. §. nec castrense in. d. iij. col. in prin. z in. d. tracta. in. d. j. col. videlicet q deficiētibus cōiecturis ex quibus presumat vnde filius acqsiuit illō habeat locuz. z videte. l. iij. titu. xv. p-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ti.vj.ꝛ.l.vij.titu.iiij. lib.iij. foro.ll.quas intelligite secundum predicta. Preterea d.l.vij. extendit iam dicta ad filium cohabitantem cum patre vel matre.aut vult ꝙ intelligantur in filio cohabitante cum patre vel matre.secus si seorsum. que etiam concludit.ꝙ acquisituz per filium suo labore debet habere precipuum, quod iam dixeram.§.ista.l.in versi. aut cōstat ꝙ filius totum lucrū fecit solo opere persone.Et quamuis in.d.l.vij.in versi.mas si con el auer del padre o de la madre.habeatur ꝙ si cuz pecunia patris aut matris lucrum fecerit cohabitando cum illis vl̄ altero eorum.sit totum patris aut matris. ꝛ dictio totum denotet totalitatem circa eandem rem.vt dicit glo.insti.de socie. in pan. quam ad hoc notat Bar.in.l.si vnus.§.pactus ne peteret in.ij.col.ff.de pac.tamen non est indistincte intelligendum.sed solum quando filius acquisiuit cum pecunia patris absq; opere ꝛ labore filij iuxta predictam distinctionē Bar. quia tunc erit profectuum ꝛ sic dividendum secundum glo.in.d.l.cum oportet. ꝛ.d.l.vij.in.d.versi.mas si con el auer.Et quia supra dictum est de damno dato per delictum quando pater soluit condem-
120 nationem.† Breuiter dicamus de damno quod patri dedit per furtum ꝛ expendit in malos vsus.Si filius est emancipatus alij fratres contra eum habent actionem.si in potestate. quia nulla actio fuit orta inter patrem ꝛ filium. non est quid imputanduz iure actionis. sed potest per compensationem illud sibi computari.nā saltem naturalis obligatio fuit orta.per notata in.l.ꝛ puto.§.aut versi.sed et si dolo.ff.famil.hercis.ꝛ in.d.l.filie cuius.C. eo titu. Et sic per supradicta satis remanet declarata regula.d.l.illud in pān. dicens ꝙ omnia que in legitima imputantur conferuntur.quam intelligamus procedere in his que dantur inter vinos secus in relictis in vltima voluntate. quoniam talia relicta licet computentur non conferuntur.ita glo.in.d.l.illud in pān. notatur in.d.ll. quoniam nouella.l.omnimodo.ꝛ.d.auct. nouissima. de inoffi.
121 test.† In materia ista scire oportet. ꝙ ad hoc vt habeat locum collatio requiritur ꝙ qui petit collationem et a quo petitur sint de descendentibus illius de cuius hereditate agitur.d.l.vt liberis.ꝛ dixi supra ista.l.ꝛ beneficium collationis transit ad heredem actiue.l.j.§.ibidem.ff.de collatio.l.si maritus.C.eo titu.ꝛ etiam transit contra heredem passiue.l.cum emancipati in pān.ff.eo titu. Jas. in.d.l.si maritus. Secundum.ꝙ ille a quo petitur collatio succedere velit. nam alias si vult se abstinere non compellitur conferre.l.ij. §.si tres. de colla. bono.l.si filia.l.pen.ct fi.de colla.do. quod intelligo, nisi illud quod habet excedat legitimam per tex. in auct. vnde si parens. de inoffi.test.nam tunc quod excedit legitimam tenetur restituere.l.j.l.si totas. C. de inoffi. dona. vtrobiq; Bar. ꝛ in. l. ticia. §. imperator de lega.ij. de quo habemus.l.xiij.titu.xv. par.vj. Et duo ista requisita habētur hic. primum ex pān. vsq; exclusiue ibi pero si se quisieren. Secundum ibi.sed inofficiositas per.l.istam iudicatur exceptis legitima tertio cum quinto. Tertium quod requiritur est.ꝙ tales descendentes succedant ex testamento siue ab intestato. d. auct. ex testō. de colla. titulo vniuersali non singulari. nam potest filius capere legatum prelegatum vel fideicommissiuz sibi relictum ꝛ aliter non succedens non compellitur conferre tex. est in.l.a patre.C. de colla. ꝛ in.l.filiam cum fratribus. eo titu. iuncta. l. fi. de colla. do. ad idem est tex. quem ibi notat Bal. in.l.ex causa.C.famil.her. vbi inquit Bal. ꝙ nos temus in illa.l.ꝙ in materia collationum non habet locum nisi in vniuersali successore quod est not. secundum eum ibi. idem tenet Albe. de rosa. in.l.si emancipati. in. ij. col. de colla. ꝛ ibi Jas. in penul. col. Per quod videtur ꝙ filius melioratus in tertio vel quinto cum dicatur habere meliorationem titulo singulari per tex. in. l. si quis sernum.§.fi.cum.l.sequen. de lega.ij.ꝙ poterit se abstinere cum illa meliozatione ꝛ non conferre.sed si assignamus rationem in.d.l.a patre. ꝙ ideo non confert filius legatum quia habet tanquam extraneus, tunc melioratus de quinto non confert sed de tertio sic. nam illud tertiuz non potest nisi vt filius habere. Sed ratio p̄dicta ad.d.l.a patre nō est vera. imo

potius est distinguendum succedat titulo vniuersali vel singulari. vt ibi dicit Bar.ponendo per regulam not. Ex quibus dicerem ꝙ si pater instituit quendaz filium in re certa. alterum vniuersaliter, cum ille habeat loco legatarij per.l.quotiens.C.de here.insti.non tenebitur conferre.item si aliqua pars hereditatis esset a patre filio relicta per fideicommissum non tenetur conferre. quoniaz debet succedere titulo vniuersali ꝛ directo. d.l.a patre. Hoc tertium requisitum probatur hic ibi vintere a heredar o partir los bienes.ꝛc.ꝛ habentes dotem donationē p̄pter nup.ꝛ alias donationes abillo de cuius hereditate agitur. si nolunt ei succedere non compelluntur ad collationem etiam si dos aut donationes comprehendant legitimam tertium cum quinto. duz tamen non excedant predicta. quia tunc solū de excessu fiet collatio vt hic. Quartum est quod requiritur. ꝙ omnes tales descendētes sint in primo gradu. aut succedat loco primi. ita ꝙ nullus eos antecedat. alias data disparitate gradus non habet locuz collatio inter eos. vult Bal. in.d.l.si emancipati in penul. col. vbi dicit sciamus vnum quod est not. ꝙ si habeo filium quem heredem institui in legitima. ꝛ nepotes ex eo instituo heredes vniuersales. ꝙ inter dictos nepotes non habet locum collatio quia non veniunt vt liberi sed vt extranei. nam cum in successione intestati nullum ius habeant succedendi quoniam pater eos precedit sequitur ꝙ causa testati est a iure nature penitus separata. et sicut illis non debetur legitima ita multo minus debetur collatio. que non habet locum nisi inter eos quibus legitima debetur si omnes leges mundi bene percunctaberis Bald.in.d. penul.col. de quo videatis Saly.in.d.l. si emancipati. vbi refert hoc dictuz Bal. ꝛ reputat valde singulare. relinquit tamen super eo cogitandum. Pau. de cas. ꝛ Alex. illud sequuntur ꝛ multum commendant ibi vbi Rapha.fulg. ad fi. dicit ꝙ licet.d.decisio Bal. sit elegans tamen est dura. per rationem de qua ibi per euz allegantem pro sua ratione textum in.l. qui in aliena.§.interdum.ff.de acquirenda here. Sed ille tex. nihil facit. quia loquitur quando pater qui precedebat in gradu fuit exheredatus et sic habetur pro mortuo. sed in predicta decisione Bald. fuit institutus vt per Alex. in.d.l.si emancipati. et plenius declarauit Jas. d.§. interdum in.l.qui se patris. in euidentialibus. C. vnde liberi. qui in.d.l.si emancipati in. vij. col. incipit loqui de ista decisione Bal. ꝛ in. viij. col. in pān. ait consideremus ꝙ dictum Baldi fundari videtur in ratione non vera. eo quia legitima non debeatur nepotibus. ꝛ in hoc etiam multum se fundant Pau. de cas. ꝛ Alex. in.d.l.si emancipati. certe istud de legitima non videtur considerandum in hac materia collationum. ꝛ sic hoc non videtur tutum ex his que tetigit. Jas. in d.l.si emancipati. vbi probauit ꝙ non est bona consequentia debetur legitima ergo habet locum collatio. nam ascendentibus debetur legitima.l.nam et si parentibus in pān.ff.de inoffi.test.l.iij.in pān. vbi dixi.§.isto vol. Item transuersalibus instituta turpi persona.l.fratres.C.de inoffi.test. tamen inter eos non habet locuz collatio. dixi.§.ꝛ prosequitur. Jas. in.d. viij.col. loquens cōtra.d.decisionē Bal. hoc quartum requisituz probatur per istā l.in pān. Quintum est ꝙ tales descendentes veniant per primum caput vnde liberi ꝛ sic tanq; liberi. secus si veniant ex capite agnatoruz vel cognatorum. vt.l.f. §.sed videnduz.ff.de succe.edic. inter q̄s non haberet locum collatio sicut non habet locum inter agnatos aut cognatos. nam collatio cessat in succedentibus ex alio capite q̄ vnde liberi. Bald.in.d.l.si emancipati. in pān. secunde col. ponit p iij. conclusione ꝛ non allegat. quod est not. p̄m cum ibi. refert. Jas. in.l.i. in pen. col. C. qui admitti. vbi videatis illuz. Rapha. ful. in.d.l.si emancipati. ad fi. dicit ꝙ istud dictum Bald. est singulare sed periculosum per tex. in.d.l. ut liberis in pn. in versi. quocunq; iure. Alex. ꝛ Fran. de are. sequentes hanc decisionem Bald: respondent in.d.l. si emancipati. ꝙ tex. in. d. l. vt liberis in. d. ver. quocunq; iure. nihil facit contra Bald. eo quia procedit se declarando dum subijcit id est aut testamento non condito aut rescisso. Pulcher et subtilis est hic pas-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sue seõm Jas.in.d.l.si emancipati in.vj. col.ad pan.quem ibi prosequitur per columnã ꝛ dimidiam.vbi inquit ꝙ pro certo passus iste est dubius ꝛ disputabilis pro vtraq; parte.in quarum aliqua non clare se affirmare videtur.ꝛ sic Rapha. Ful.ꝛ etiam Ludo.ro.in.d.l.si emancipati. tenent contra.d. decisionem Bal. quam defendunt ꝛ sequuntur Alex.ꝛ Fran.de are.ibi. Istud quintum requisitum non videtur probari aperte hic. tamen illo existente vero,prima pars istius.l.ita intelligeretur. Sextum requiritur.ꝙ bona que petunt conferri precessissent de bonis illius de cuius hereditate agitur. per tex.in.d.l.vt liberis.ꝛ probatur hic.ibi que ouiere recebido de aquel cuyos bienes viene a heredar. Septimũ est.ꝙ illud quod cõferri petitur sit acquisitum in vita illius de cuius successione agitur.secus si post mortem.vt legatum fideicommissum aut causa mortis donatum.d.l.a patre ꝛ.d.l.filiam cum fratribus.C.de colla.hoc probatur hic.ibi que ouiere recebido de aquel cuyos bienes viene a heredar.ꝛ ibi dio o prometio.de quo vltimo de promissione.quoad dotẽ propter eius preuilegia vt notatur per tex.glo.ꝛ doc.in.l.j.ff.solu.ma.ꝛ per totum.C.de dotis promi. vel ob aliquam aliam causam onerosam.videte que dixi in.l.xv.super ver.o porcausa onerosa.in ver.Aduerte tamen ꝙ contra dictam illationem.ꝛ latius in.l.xx. Octauum est ꝙ qui petit fieri collationem non faciat conditionem patris sui deteriorem. glo. Bar.ꝛ alij in.l.filie dotem.de col.per.l. pater filium.ff.de colla.do.que non corrigitur p.l.vt liberis iam allega.fm Ly. Pau.de cas.ꝛ Jas.in.d.l.vt liberis.reprobata ibi glo.super verbo,penta in fi.volente ꝙ.d.l.pater filium corrigatur per d.l.vt liberis.quam tenet Ang.ibi in lectu.flo.ꝛ dicit ꝙ istud est quintum quod de nouo inducit.d.l.vt liberis. Corrigitur tamen.d.l.pater filium per auct. ex testõ.ſ.allega.de colla.vbi statuitur ꝙ collatio habet locum siue succedatur ex testõ hodie siue ab intestato.licet olim aliter esset Bar.in.d.l.pater filium, in pen. col.versi. Septimum ius.ꝛ in vlti.col. versi.quinto quero. Idem tenuerat Ly. in.d.l.vt liberis in.ij.opp.ꝛ in.d.l.si emãcipati.in.iij.q. Idem tenet Pau.de cas. in.d.l.vt liberis.vbi ꝛ Jas.in.v.col. Ludo.ꝛ communiter moder.in.d.l.si emancipati.quamuis solus Rapha.Fulg.in d.l.si emancipati teneat ꝙ.d.l.pater filius non sit cogrecta per.d.auct. ex testõ.motus vt ibi per eum, cui respondet Jas.in d.l.vt liberis in.d.v.col.ad fi.ꝛ dicit ꝙ facilis est responsio.quam ibi per ipsum videatis. Nonum requisitum est ꝙ ille a quo petitur collatio habuerat ex titulo lucratiuo.nam acquisitum titulo oneroso non venit in collatione. Bald.in.d.l. quoniam nouella.in.v.regula.allegat.d. l.j.d.ſ.nec castrense.versi. hoc enim propter onera.de colla.bono.refert ꝛ sequitur Dida. de segu. d. volu. folio.xxiij. col.iij.ad fi. Et videatis breuiter in materia collationum alias sex notabiles regulas per Bal.post Old.in.d.l.quoniam nouella.in.j.col.quas ibi Bal. dicit notabiles ꝛ Jas.in.d.l. si emancipati in vltimis verbis. † Quo remedio compellatur quis ad collationem. est dicendum.ꝙ per denegationem ſactionis.l. posthumo.d.l.filie licet.de colla. Et etiã per officium iudicis glo. est in.d.l.posthumo.pro qua est tex.in.l.si sozor.co titu. Aut enim collatio petitur ab eo qui possidet partem suam hereditatis.ꝛ tunc petitur officio iudicis vt in.d.l.si sozor. Aut petitur ab illo qui non possidet sed petit partem suam hereditatis ꝛ procedunt. d. l. posthumo. d. l. filie licet. non enim admittetur ad partem nisi conferat. ita Bar.ꝛ omnes in.d.l.si sozor secundum Jas.ibi in.iij.not.quam.l.legit cum l.ea demum eo titu. Et quanto tempore prescribatur officium iudicis videte regulam cum limi.quas refert Jas.in.l.prete.ait.ſ.si aliquando. in. ij. col. versi. in vltima parte.vsq; ad fi.de noui ope.nun. † Qualiter fiet collatio. dicamus.ꝙ aut id quod est conferendum promissum erat sed non solutum. ꝛ tunc fiet collatio per liberationem vel prestationem cautionis de indemnitate,tex est quem ita intelligit Bar.ibi in.l.ij.de colla. Aut fuit promissum et traditum ꝛ est in potestate conferre debentis ꝛ isto casu fiet collatio in medium deducendo.d.l.filie dotem.

122

123

Aut est traditum sed non est in potestate conferre debentis. vt quando maritus possidet dotem vxori datam tunc fiet collatio tantum minus capiẽdo.l.dotis. C. de colla. ꝛ Sed qualiter dicte res debeant conferri. quales nunc sunt. vel precum quo fuerunt empte aut extimate. dicamus ꝙ quales nunc sunt.argu. illoꝝ que supra dixi in.q.de libris. Confirmo. nam si dos est minuta sine culpa filie nõ debet conferri nisi actio euam inanis. auct.quod locum de colla. Bar.in.d.ſ. nec castrense in.iij.col.in.q.de vestibus ꝛ alijs ornamentis ꝛ festinis. dum dicit talia qualia sunt veniunt in diuisionem. tex.est etiam quem in hoc non recordor allegari per Bar. in.l. cum emancipati. ſ.de illis.de colla. bono. † Ulterius lex ista facit differentiam inter dotem ꝛ alias donationes.quia in dote dat electionem ei cui data aut promissa fuit quoad valorem bonorum habita consideratione tempori quo datur vel promittitur dos aut tempori mortis dantis dotem vel promittentis. quod in alijs donationibus non admittit.sed solum tempus mortis donatoris esse inspiciendum vt hic in fi. pro quo facit.l.xxj.ꝛ que ibi supra dixi, † Et quo tempore inspicietur de iure cõmuni an dos sit in officiosa. videatis relata per do.Joa.de pala.rub.in.d.sua rep. in.c.col. cccxxxij. versi. Sed pulchrum. cum seq. † Et an in hoc de electione circa dotem donatio propter nup. equipararetur doti,videte que super ista.l.dixi.in versi. quoad donationem propter nup. cum versi.sequen.incip.aduerte ꝙ differt a dote. † Maritus enim non cogitur habere vxorem indotatam. tex. est quem ad hoc notant Bal.ꝛ Jas.in.l.si donaturus.ſ.j.in.i.col.ff.de condi.causa da.ꝛ sic est argu. † ꝙ ille cui est dos ꝓmissa non cogitur ducere vxorem nisi sibi soluatur dos.ꝛ si duxit ꝛ ei non soluitur potest illam de domo eijcere ꝛ remittere eam ad domum suorum quod raro faciunt nisi homines miseri. Bal. vbi. ſ. ꝛ post eum ibi. Jas. ꝛ tunc non tenetur illam alere quia esset inquum. sic inquit glo.in.ſ.si. in verbo onera.in auct.de non elig. secũdo nuben.ꝛ est tex.in.l.fi.ꝛ ibi Bal.C.ad velleya. dicunt Ly. Bal.ꝛ Saly.in.l.qõ in vxorem.C.de nego.ges. Bal.in.l.de diuisione in prin. ꝛ in.l.si cum dotem.ſ. ſin autem in seuissimo (quem.ſ.legit sub ſ. si maritus).ff.solu. ma. vbi ꝛ moder. Ludouicus ꝙ Ro.in consi.dxvij. incip.in casu proposite consultationis circa celeberrimorum doctorum consilia in j.dubio.ista cõclusio clare procedit quãdo dos fuit constituta ꝛ promissa secundum Jas.in.d.ſ.j.d.l.si donaturus. quaꝝ conclusionez tenet do.Joan.de pal.rub. in.d.sua rep.in.c.col.ccxviij.versi. Sed ego teneo.ꝛ loquitur de illa per tres col. seq. Et hoc non solum quando nihil penitus de dote solutum est marito.sed etiã si pars dotis soluatur nõ tamen tota dos. ꝙ ꝛ tunc non tenetur maritus eam alere ita voluit Bal.in.l.in insulam.ſ.vsuras. ff.solu.ma.quẽ refert ꝛ sequitur ibi Pau. de cas.de quo ꝛ qualiter intelligatur videatis sub nu.cxxij. in versi. illud enim quod.ſ.dixi.j.ista.l.ad quod bene facit tex.i.l.iulianus.ſ.offerri.ff.de actio.emp. vbi dicitur ꝙ tunc emptor potest agere actione exempto quando totum precium soluit. Et per ista fuit alias decisum in cõtingentia facti. de quo per eundem do. Joã. ó pala.ru.in.d.repe.in.c.col.ccxix. versi.ꝛ per ista. † Quid si nulla dos est ꝓmissa ꝛ maritus traduxit vxorem ad domum. Nunquid poterit eam expellere ꝛ denegare alimenta. istud dubium est pulchrum fm Jas.in.d.ſ.j.d.l.si donaturus. in quo dubio Alex.in.d.ſ.j.ꝛ in.d.ſ.sin autem in seuissimo tenet ꝙ non ꝛ allegat iura ꝛ alias auctoritates. Idem tenet expresse Ludo.ro.in consil. prealleg. vbi plus subdit.ꝙ quando nulla dos fuit promissa tenetur maritus eam alere ꝛ eius heredes.per tex.in.l.pen.in.fi.ff.vt in posse. lega. Jas.autem putat istam decisionem non veram.teste ipso in.d.ſ.j.d.l.si donaturus ꝛ respondet ad iura allegata per Alex.vnde tenet isdem Jas.ꝙ si vxor esset diues quamuis nulla dos fuisset constituta maritus posset illam expellere.ꝓut expresse tenet Bald.in.l.fi. in vlti. col. ver.pone vir accepit.C.de senten.que sine cer.quan. ꝛ in.c. iuranit. de proba. in pulchra.q.quando quis iuranit aliquam ducere in vxorem nulla dote promissa vel constituta.ꝛ patet ex limitatione quã

124

125

126

127

128

129

130

Universidad de Deusto
Biblioteca

nunc dicam, Confirmo, vera ⁊ communis sententia est ⁊ q licet filia sit iam maritata ⁊ collocata in matrimonio, tamē pater eam dotare tenetur. quia pater tenetur ad duo. s. ad illam maritandam ⁊ ad constituendam sibi dotem. glo. est ordi. in l. obligamur. ℌ. lege. ff. de actio. ⁊ obli. ⁊ quamuis Bar. ibi reprehendat eam et in au. ct. res que. versi. quero quid si pater. communia de lega. tamen illa glo. cōmuniter approbatur per Bal. Jmol. Ludo. ro. ⁊ Alex. in. l. j. ff. solu. ma. ⁊ per Jas. in. d. l. si donaturus. in. d. ℌ. j. in. j. col. ad fi. ⁊ videte que posui Alex. in. d. l. obligamur in addi. ad Bar. in addi. incipi. guil. reprehendit. Jmo fortius glo. in. c. hoc sanctum. xxxij. q. ij. volnit q etiam si filia sine patris consensu sit maritata tamen debet a patre dotari. cuius contrarium videtur velle Bar. in. d. l. obligamus fm Alex. in addi. ad Bar. ibi. que incipit ⁊ promisisset. contra Bar. ⁊ sic pro. d. glo. tenet ℙetrus de perusio. dicens q contrarium videtur verius, videlicet q filia potest se maritare sine cōsensu patris ⁊ contradicente patre. vt. C. cum locum de sponsa. ⁊ pater teneatur eam dotare. vt per Anto. in. c. cum causa. de rap. quia iura disponentia q pater teneatur filiam iam nuptam dotare habent respectum ad matrimonium. non autem consideratur an pater consenserit matrimonio vel contradixerit. refert Alex. in. d. addi. ad Bar. incipiena ⁊ promisisset. subdente. de quo per Abb. in. d. c. cum causa. vbi in prin. vltime col. inquit. q istud dubiuz est notabile in quo (postquam retulit opinionem. d. glo. in. d. c. hoc sanctum. xxxij. q. ij. cum alia simili. ⁊ opinionem contrariam Bar. post guil. de cu. in. d. l. obligamur) ait posse instari circa. d. opi. Bar. contra quam probat. ⁊ residet volens q. d. opi. d. glo. videtur procedere de rigore sed q. d. opi. Bar. est equa. de quo videatis per do. Joa. de pala. rub. in d. sua rep. in. c. col. cclix. cum aliq. seq.

132 Non omitto in proposito. ℣ q filia inuito patre potest se dotare de bonis patris. ita Bal. in. l. fi. in fi. de dotis promis. per tex. ibi in argu. vbi in hoc dicit q breuiter cum auctoritate iudicis non est dubium q potest. et si fecit sine auctoritate iudicis si tamen se dotauit cōgrue arbitrio boni viri iudice imminente potest pater compelli ad consentiendum. fm eundez Bal. vbi. ℌ. ad q̄ allegat iura. inter que est. l. prosecutia in prin. ff. de iure do. per quā dicit Bar. in. l. j. in. ij. col. ff. solu. ma. q si pater est absens vel haberi non potest vt constituat dotem filie. iudex constituet eam. de quo est casus notabilis in d. l. prosecticia in prin. fm Bar. in. d. l. j. in. d. ij. col. refert ⁊ sequitur Alex. in addi. ad Bal. in. d. l. si. de dotis promi. in vltima. addi. Et iuxta. d. doctrinam Bal. in d. l. fi. in fi. intelligerem Bartolum in. d. l. obligamur. vbi fatetur q si filia maritaret se ⁊ promisisset dotem quia pater non maritabat eam. pater teneretur. Et abbatem in. d. c. cum causa. in vlti. col. vbi ait q si puella promisit dotem tunc pater cōpellitur ⁊ ideo caute puella debet promittere dotem secunduz eundem ibi ⁊ nō allegat ad hoc. ⁊ sic illud verbum caute sit idem q congrue arbitrio boni viri. vt in. d. doctrina Bal. Et aduer. q postquā Abb. in. d. c. cum causa. in. d. vlti. col. retulerat breuiter quod cōfessus fuerat Bar. in. d. l. obligamur (dixi) subdit ⁊ ideo caute. ⁊c. vt dixi. quasi diceret q illa confessio Bar. intelligatur fm. d. doctrinam Bal. quam non refert Abb. vbi. ℌ. licet velit idem q Bal. vt dixi. tamen etiaz verum est q illud verbum caute ponatur p Abb. vbi. ℌ. etiam alio respectu. s. q puella recordetur promittere dotem. ⁊ q illius sit memor vt eam promittat de quo videte. do. Joa. de pala. rub. in. d. rep. in c. col. cclvj. versi. caui ergo. quam promissionem dotis a filia factam regulariez iuxta. d. doctrinam Bal. in. d. l. fi. in. d. vlti. col. Predicta faciunt ad materiam. l. xlvij. j. Illud enim quod. ℌ. dixi in versi. marit⁹. s. q ille cui est dos promissa non cogitur ducere vxorem nisi sibi soluatur dos. ⁊ si duxit ⁊ ei non solvitur potest illam de domo expellere ⁊ tunc non tenetur eam alere. est limitandum q intelligatur quando mulier esset solvendo. alias cum vltra vires non teneatur. l. ex diverso in prin. alias in. ℌ. item si mulier ⁊ ibi Bar. ff. solu. ma. facit. l. pen. ff. de iure docerte non posset expelli fm Rapha. cu. in. l. si cum dotem. ℌ. si maritus. ff. solu.

ma. quem sequuntur Alex. ⁊ Jas. in. d. l. si donaturus in. d. ℌ. j. ff. de condi. causa data. ⁊ ista est limitatio de qua. ℌ. dixi in versi. quid si nulla dos est promissa. ibi ⁊ patet ex limitatiōe. Idez tenet do. Joa. de pala. rub. in. d. rep. in. c. col. ccxx. breuiter ⁊ simpliciter postquam ibi retulerat opinionem Bal. nouelli in tracta. do. vj. parte. xliij. preuilegio. col. ij. cum seq. dicentis q ex quo scienter ⁊ dolose ibi promisit dotem non potest mulier se iuuare beneficio ne conuentiatur vltra q̄ facere potest per tex. singu. in. d. l. pen. ff. de iure do. cum tale beneficium perdatur propter dolum. l. etiam. ℌ. licet. ℌ. solu. ma. et ideo si integram dotem quam promisit non soluat poterit a marito expelli a domo secundum. d. Bal. nouellum vbi. ℌ. qui subdit ibi. q de iure canonico non posset expellere. quod admitteret. do. Joa. de pala. rub. in. d. c. ⁊ in. d. col. ccxx. teste ipso ibi. si mulier nulla alia bona haberet vnde possit integram solvere dotem. ⁊ non allegat. ℣ Quid autem si dos fuit promissa et non soluta. quo casu poterat maritus expellere vxorem ⁊ denegare alimenta. prout. ℌ. declaratum est. an si ei alimenta prestiterit. ⁊ nihil est protestatus poterit illa petere. Jmol. in. l. in insulam. ℌ. vsuras. in vlti. col. ff. solu. ma. tenuit q sic. loquitur tamē sub dubio forte. Contrarium tenet idē Jmol. loquens in heredibus mariti in. l. duorum in prin. in. ij. col. eo titu. ⁊ forte ista secunda opi. est melior. quasi videatur alere intuitu pietatis. iuxta. l. Mensenius. ff. de nego. gest. habet tamen casum pro dubitabili Jaso. secundum eundem in. d. ℌ. j. d. l. si

134 donaturus. ℣ Et licet maritus qui dotem recipit promissam teneatur alere vxorē. non tamen tenetur alere filios aut filias ex alio marito ⁊ sic priuignos. imo non tenetur eos in domum recipere. Bal. in l. si pater no. in vlti. not. per illum tex. C. de nego. gest. qui tex. certe bene hoc probat iuncta ibi glo. dum loquitur de protestatione, secundum Jas. in. d. ℌ. j. Solet

135 dubitari. ℣ numquid mulier possit renunciare alimentis dotis. ⁊ prima fronte videtur debere distingui inter alimenta de preterito ⁊ de futuro. vt in. l. de alimentis. C. de transa. tamen habemus glo. q non quia censentur appendices matrimony in. c. literas. de resti. spol. quam dicit singularem Bald. in. d. c. iuraui in. ij. col. de proba. refert ⁊ sequitur Jas. in. d. ℌ. j. in. j. col. in vlti. verbis. vbi inquit illā glo. esse singularem. ℣ Unum restat hic 136
videndum. quanto tempore electio (de qua in presenti) finiatur. circa quod est dicendum. q ius eligendi non finiatur per cursum anni. sed cum debens eligere super hoc fuerit interpellatus per litis contestationem a coheredibus suis aut ab aliys qui de iure hoc possint per notata per Bar. ⁊ alios in. l. fi. ℌ. sed et si quis cōmunia de lega. et poterit eligi tempus p ut est vtilius filie dotate vt hic. de materia istius passus videte scribentes in. d. ℌ. sed et si quis. in. l. serui electione in prin. de lega. j. in. l. cum quidam in. ij. de lega. ij. l. xxv. titu. ix. par. vj. ⁊. l. 50. j. que inter alia dicit. q sponsa eliget ⁊ sui heredes ea defuncta arras tantum. vel sponsalitiā largitatem tantum. quod eligere debent infra. xx. dies computandos a die requisitionis heredum viri. ⁊ illis non eligentibus eligent heredes viri. Mō taceo ℣ q 137
collatio cessat ex testamento ⁊ ab intestato. si pater hoc expresse prohibuit. vt in tex. d. auc. ex testō. de colla. ⁊ tunc cessabit ad plurimum vsq̄ inclusiue ad legitimam tertium ⁊ quintum ⁊ non vltra vt hic. Mō immemor remissionis quam ex commento. l. xxiij. in versi. aduerte q hanc. l. ⁊c. feci circa illam ⁊ istam. Dicerem finaliter in hoc passu contrarietatis que videtur inter. d. l. xxiij. ⁊ presentem in prin. (quamuis non pauca dici possent in examinatione predicte contrarietatis) relinquendum verbum in ore domini Joan. lupi. de pala. rub. in dicta sua lucida repetitione in. c. folio. xxxvj. (secundum impressionem modernam iam dicte repe.) ℌ. xxij. incip. in constituenda tamen dote. in vlti. col. maxime nā quod ibi ait. tenet indubitanter. firmatq̄ editores (inter quos erat ipse teste eodem vero in. d. vlti. col.) harum legum practicas se ⁊ intellexisse sic (vt ibi inquit) quando illam. l. xxiij. ediderunt. Idem sentit presens. l. prout subdit predictus dominus vbi supra. quem videatis. ⁊ memorie tenete que ibi dicit. quia singularia sunt et

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Sequit recapitulatio legis.xxviij.

1 ¶Funeraria causa prefertur cause dotis.
2 ¶Primipilaris causa preferē cause dotis.
3 ¶Hereditas potest retineri a bone fidei possessore condemnato ad restitutionez hereditatis donec soluatur sumptus funeris.
4 ¶Voluntatem defuncti qui non vult implere circa funus. si sunt plures heredes per coheredes cogitur vel auctoritate pontificali.
5 ¶Luctus an dicatur sumptus funeris.
6 ¶Uxori defuncti emenda sunt per heredem vestimenta lugubria nisi consuetudo aliter disposuerit. de quo videatis in nu. seq.
7 ¶Uxor non solum durāte matrimonio dicitur de familia viri. sed etiaz vidua donec in viduitate durat.
8 ¶Diffinitionem sumptus funeris ponūt l. quoniaz in prioribus. fol. xc. col. iij. versi. z sunt hec notanda. vsqz exclusiue ad versi. sexto queritur. C. de inoffi. test.

ter. de quibus hic.
¶Voluntas testatoris est seruanda in vltimis voluntatibus. 9
¶Lex pedetentim sequitur voluntatem testatoris. sicut venator leporem. 10
¶Voluntas testatoris intantum est seruanda. q etiam si ea seruata eius dispositio reddatur inutilis. dicta voluntas est seruanda. 11
¶Verba q debeant sic interpretari vt actus valeat z non annulletur procedit nisi fieret cōtra voluntatem testatoris. 12
¶Testator non potest facere q leges nō habeant locum in suo testamento. 13
¶Testator si iuberet plus quinto in funus expendi extantibus descendentibus legitimis. heres implere non cogitur nec p coheredes neqz auctoritate pontificali. 14
¶Quinta pars bonorum sicut vbi sunt descendentes legitimi potest pro anima relinqui z non vltra. ita si descendentes legitimi non stant. cuī extantibus ascendentibus legitimis quibus legitima debetur potest relinqui tertia pars bonorum. 15

L Ex ista videtur esse non fm ius cōmune per quod statuebatur impēsam funeris detrahendam vt es alienum tex. est z ibi Bar. in. l. j. §. de impensa. ff. ad. l. falci. sed hereditas non dicitur nisi deducto ere alieno. iuribus vulgaribus. ergo impensa funeris debet extrahi a toto corpore hereditatis. Et intantum impensa funeris semper ex hereditate deducitur. q etiam omne creditum precedere solet quando bona non sunt soluenda. l. impensa funeris. ff. de religio. z sump. fune. Plus est q impensa funeris preferē dot. sentit Bart. in. l. j. in. vj. col. in prin. ff. solu. ma. in quantum allegat. l. impensa. de religio. z sump. fune. Ideo licet causa dotis semper. i. omni tempore z vbiqz. i. omni loco. precipua. i. premlegiata est vt in. d. l. j. non tamen intelligamus q causa dotis sit premlegiata super omnes causas. † quia causa funeraria prefertur cause dotis. d. l. impensa cum duabꝰ ll. seq. † Similiter causa primpilaris. l. satis notuz est. C. in quib. causis pig. vel hypo. tac. con. Jas. in. d. l. j. in. ij. nota. Facit in proposito. l. in restituenda. C. de peti. here. † vbi hereditas potest retineri a bone fidei possessore condemnato ad restitutionem hereditatis donec soluatur sumptus funeris. que. l. etiam probat. q hereditas potest retineri donec soluatur sumptus infirmitatis. † Hinc est q qui non vult implere voluntatem defuncti circa funus. si sunt plures heredes per coheredes cogitur vel auctoritate pōtificali. ita glo. z Bar. in. l. non oportet. C. de his quib. vt indig. Videnduz est hic. † An luctus dicatur sumptus funeris. z dicamus q sic. glo. est in. l. si ex re. §. fi. de stipula. seruo. dicens. quia tam heres quam eius familia deferebant vestes lugubres z aptas ad funus. per quem tex. z glo. notat ibi Alex. in addi. ad Bar. q ibi est casus iuncta glo. q tam famuli defuncti q heredes debent portare vestes lugubres ex quo ibi subdit. videtur dicidi. † q vxori defuncti emenda sunt per heredem vestimenta lugubria nisi consuetudo aliud disposuerit. † Et non solum vxor durante matrimonio dicit de familia viri. sed etiam vidua donec in viduitate durat. secundum Bal. et alios in. l. suggestioni per tex. ibi. C. de verbo. signi. pro quo videntur etiam inra. in. l. filij libertorum. §. aut versi. vidua. ad municip. in. l. quotiens in prin. de prenile. scho. lib. xij. z in. l. fi. de bonis mater. Facit nam vidua non seruans lutū non propterea infamatur. l. decreto. C. ex qb. causis infa. irroga. tamen tristem habitū deferebat. glo. ibi. Et sic z per Bald. z Ang. in. d. l. decreto Bal. in. l. j. de secun. nup. z in. c. pernenit post Inno. de emp. z vendi. Joa. de Imol. in. d. §. fi. d. l. si ex re. z Ang. de are. quem videatis. in. §. fuerat in pen. col. versi. debet etiam ipsa mulier. insti. de actio. habemus q heredes viri tenētur dare vxori sue vidue vestes lugubres nisi consuetudo aliud disposuerit dixi. que tradite dicte vidue ita demū videntur esse illius si sunt vilis pretij z ad vsum deputate quotidianum. secus si essent festiue z magni valoris. quia tunc potius videntur tradite vt seruant ad honorem mariti quamdiu sit vidua quā videantur donate sicut in alijs vestibus. et ideo si mulier tunc nuberet heres posset tales vestes preciosas repetere quasi cesset causa traditionis nisi consuetudo regionis aliter se habeat. ita not. tenet Uitall. in li. clausularum. char. ccxxj. col. j. alias in clausula pen. col. xv. z Cāpe. in tracta. de dote. ij. parte. q. lvj. refert z sequitur do. Joa. de pal. rub. in. d. rep. in rub. col. xxxvij. z videte tex. in prematicis. folio. cciij. in fi. † Diffinitionem sumptus funeris ponit tex. in. l. funeris sumptus. ff. de relig. z sump. fune. vbi sumptus funeris capit quicquid corporis

L 30.

Universidad de Deusto
Biblioteca

causa veluti vnguentorum erogatum est. precium loci in quo defunctus humatus est. et si qua vestiaria sunt. tex. est etiam in l. et si quis. §. funeris causa. eo titu. Dicitur hic quamuis testator contrarium disponat. ratio sit. † quia licet voluntas testatoris est seruanda in vltimis voluntatibus. l. in conditionibus in prin. de condi. z demons. que tanquam regina predominatur z regit conditiones. vt ibi et per illum tex. Jas. in. l. si is qui pro emptore in. lxviij. colu. ad fi. ff. de vsucap. ad idem est tex. cum alijs in. l. cum questio. in fi. C. de lega. † Et lex pedetentim sequitur voluntatem testatoris. sicut venator leporem. notat Bal. per tex. ibi in. l. pen. in prin. C. de necessa. ser. here. insti. refert Jas. in. l. si mihi z tibi. §. in legatis. in. j. lec. in. j. col. z in. ij. lec. in. j. col. de lega. j. † In tantum voluntas testatoris est seruanda. q etiam si ea seruata eius dispositio reddatur inutilis. dicta voluntas est seruanda. quia potius debet remanere dispositio testatoris inutilis quam q recedatur ab eius voluntate. Jas. notat per tex. ibi in. l. verbis ciuilibus. in. ij. col. de vulga. z pupi. Ex quo tex. no. correlarie secundum Pau. de cas. ibi aliam limitationem ad regulam. l. † q verba debent sic interpretari vt actus valeat z non annulletur. q procedat nisi fieret contra voluntatem testatoris. Jas. in. d. ij. col. dicēs q in. d. l. verbis ciuilibus est tex. ibi ne fiat contra voluntatem testatoris. Hoc tamē intelligo de voluntate testatoris non retenta in mente alias nihil operatur. l. si repetendi. C. de condi. ob causam. quia voluntas hominum clausa in mente abortiua est. z in actibus hominum nihil operatur nisi proferatur in luce. z. tanq̄ positum existēs in vtero. q̄ si nō nascit vel nascit imperfectus nihil facit. vt i. l. fi. C. de postu. here. insti. Jas. in. l. j. §. hec que de seruis. ff. de acqui. posse. de quo videatis que dixi in. l. xv. super parte si non seruasse. in versi. hoc tamē intelligo. † Tamen testator non potest facere q leges non habeant locum in suo testamento. l. nemo potest. de lega. j. Sed multe leges huius regni prohibent extantibus legitimis descendentibus vltra quintum relinqui igitur testator tollere illam legalem prohibitionem non poterit. † Hinc est q si plus quinto testator iuberet in funus expendi extantibus dictis descendentibus heres implere non cogitur nec per coheredes nec̄ auctoritate pontificali. z sic limitabitur illatio (de qua. §.) ad quaz allegani glo. z Bar. in. d. l. non oportet. C. de his quib. vt indig. vel vt melius forsan dicam. ita intelligatur illa dicta illatio. Confirmo. per tex. in. d. l. et si quis. §. funeris. versi. quid ergo si ex voluntate. vbi quod ex voluntate testatoris impensum est. sciendum est. nec voluntatem testatoris sequendam si res egreditur instā sumptuum rationem. Finaliter ceteri funerarij misse z sumptus funeris cum alijs legatis gratiosis extrahuntur de quinto non de hereditatis corpore. quamuis testator contrarium iubeat vt hic. tamen quando tertium relinquitur vt in casu. l. iij. versi. pero biē permitimos. §. isto volu. de tertio legato cera funeraria misse z sumptus funeris cum alijs gratiosis legatis extrahuntur z non de corpore hereditatis. licet testator iubeat contrarium. † nam sicut quinta pars bonorum vbi sunt descendentes legitimi potest pro anima relinqui z non vltra. l. ix. tit. v. lib. iij. fori. ll. l. vij. versi. pero bien permitimos. z in. l. x. §. isto volu. ita si descendentes legitimi non stant. etiā stantibus ascēdentibus legitimis quibus legitima debetur per. l. nam et si parentibus in prin. ff. de inoffi. testō. z. d. l. iij. in prin. potest relinqui tertia pars bonorum. vt in. d. l. iij. in. d. versi. pero bien permitimos. z p consequens relictum quinti quando sunt descendentes legitimi. z relictum tertij quando sunt ascendentes legitimi solum in quantitate differunt.

pedetentim voluntatem testatoris sicut venator leporem

suntas hoc clausa anne abortiua?

Gi eund l. 35 n°. 2

¶Sequit recapitulatio legis.xxix.

1 TEstator si instituerit pauperes eligendos per guardianum fratrum minorum. talis institutio valebit.
2 ¶Institutio captatoria non valet. fallit in institutione ad pias causas.
3 ¶Lex presens ait inter alia. q commissarius meliorare non possit.
4 ¶Meliorandi facultas competit iure patrio.
5 ¶Testatori si dicat aliquis instituis Joannem aut Petrum filium tuum heredē. z testator respondeat instituo. valebit institutio quamuis non nominasset heredē proprio nomine sed alius.
6 ¶Solennitas verborum non requiritur hodie in institutiōe heredis. sed sufficiūt quelibet verba voluntatē testatoris exprimentia z declaratiua imperatiui siue indicatiui modi directa aut obliqua.
¶Testamentum facere potest qui laborat in extremis. dato q lingua sibi ingrossetur. z posito q balbutire incipiat. notarius q illud licite scribere potest. 7
¶Loqui non articulate quādo dicatur. 8
¶Testamentum non potest fieri nutu aut signis. sed oportet q fiat per vocis expressionem. vel per solennem scripturaz. etiam si esset pater qui testaretur inter liberos. 9
¶Institutio heredis fit p alios modos. 10
¶Adultus habens curatorem quamuis non possit in vita sua alienare res immobiles sine auctoritate curatoris z decreto iudicis. tamen adultus habens curatorez z faciens testamentum. potest in eo dare licentiam executoribus suis vt alienent res immobiles sine curatore z decreto iudicis. 11
¶Extensio ad. l. vj. titu. v. lib. iij. fori. ll. 12

Universidad de Deusto
Biblio

In quantum ista.l.dicit q̃ cõmissarius non põt virtute licentie sibi a testatore date facere heredem.procedere videtur de iure cõmuni.l.captatorias.ff.de here.instit.l.xj.tutu.iij.parti.vj.quod procedit etiaz in militis testõ. l.captatorias C.õ testõ mili. lex tamen vj.titu.v.lib. iij. fozo.ll.inquit q̃ si aliquis nolnerit vel nõ potuerit confitere per se testamentuz. z aliq̃ potestatẽ dederit.q̃ vi tute illius facultatis põt disponere et dispositiõ valet vt factum ab illo q̃ potestatem dedit z ita.d.l. fozi. videtur contradicere iuri cõi et d.l.parti.

Abontal.nihil huius cõtrarietatis tãgit in.d.l.parti. Imo ibi allegat.d.l. fozi pro concoz.ad.d.l. parti.Sed in d.l.fozi dicit q̃ verbuz ozdene ibi positum referat ad solam ozdinationem distributionem vel declarationem voluntatis meram distributionem z magis proprie dispositionem rerum suarum vel ad heredis institutionem. z sic per predicta volunt q̃ illa.l.intelligatur fm ius commune z.d.l.parti. Hoc possetis intelligere verum quando erat omnimodo incert⁹ heres. secus vero si esset incert⁹ de certis q̃ tunc posset z valeret vt in l.vnuz ex familia.de lega.ij.Et ideo Bar.mentionem non faciens de predictis in.d.l. captatorias. de here. instit. icit referens. Dy.in l. captatorie de lega.j.† q̃ si testator instituerit pauperes eligendos p guardianum fratrum minorum q̃ talis institutio valebit nam nõ conferẽ substantia institutiõis in tertium sed certarum personarum electioni cõmittitur.† Et q̃ 2 nis institutio captatoria non valeat. d.ll. captatorias.de here. instit. z testõ mili. fallit in

[illegible] subsituir vulgar ni pupilar ni exemplarmẽte ni hazer les subsitucion alguna de qualquier qualidad que sea. ni pueda dar tutor a alguno de los hijos o descendiẽtes del testador. saluo si el q̃ le dio el tal poder para hazer testamẽto. especialmente le dio el poder para hazer alguna cosa de las suso dichas ẽ esta manera.el poder para hazer heredero nõbrando el que da el poder por su nombre aquien manda q̃ el cõmissario haga heredero. y en quanto a las otras cosas señalãdo para que le da el poder. y en tal caso el comissario pueda hazer lo que especialmente el que le dio el poder señalo e mãdo e non mas. ant dispositionis testatoris. non autẽ ad institutionem ad pias causas. Bar.in.ll.j.

de lega.ij. z in.d.l.captatorias. de here. instit. Unum tamen est q̃ Bart.in.d. l.captatorias voluit sentire q̃ si testator vt dixi instituit pauperes eligendos per guardianum fratrum minozum q̃ licet talis valeat institutio. non est propter causam piam. sed ideo quia substantia institutionis non conferebatur in tertium. postea dicens ibi q̃ institutio captatoria valet in causis pijs. voluit procedere hoc etiam si substantia institutionis conferatur in tertium.quod satis probatur in quantum ponitur pro fallentia vt per Bart. in.d.l. j. de lega. ij. et in.d.l. captatorias. de here. instit. pro qua fallentia est tex. et ibi Inno. in.c. cum ibi de testa. quem allegat Bart. in.d.l. captatorias. et in.d.l.j. in.ij.col. et in.d.l. captatorie. † Procedit presens.l. et ait q̃ commissarius meliorare non possit vt hic. Confirmo de iure communi. † Certum est q̃ facultas meliorandi competit iure patrio cum ascendentibus permittatur. l. ix. titu.v. lib. iij. fozo.ll. et per iura huius voluminis. sed que competunt iure patrio alicui. non veniunt in generali commissione. doctrina est Barto. in. l. quidam relegatus in fi.ij.col. de reb. dub. Facit ad idem et bene probat determinatio eiusdem Bart. in. l. quidam cum filium. quasi ad fi. de verbo. obli. in quantum inquit q̃ vti iure patrio coheret persone. Plus potest dici secundum predicta verba Barto. q̃ de iure communi etiam expresse non poterit pater dare licentiam commissario meliorandi. cum ius patrium cohereat persone. Et per dictam rationem q̃ nec possit exheredare. neq̃ aliquam facere substitutionem vt hic. Preterquam si specialiter a testatore nominante heredem fuerit commissum vt hic in fi. Et quamuis hic dicatur q̃ nomen heredis debet nominari a committente aut quod heres nominetur nomine a testatore committente. Idem dicamus saltem de iure communi si potest apparere de quo testator senserit per alias apertas probationes. licet non sit specialiter ab eo nominatus. l. in tempus. §. quotiens. ff. de here. insti. l. quotiens. §. si quis nomen in cotitu. quod crederem esse verum etiam de iure regni. et ideo in passu isto dicendum arbitror sic. quod heres nomine nominetur a committente vt hic. Et idem est. si potest apparere de quo testator senserit per alias apertas probationes. quamuis ab illo non sit nominatus nomine. d. §. quotiens. d. §. si quis nomen et per communem conclusionem doctorum in. l. tubemus. C. de testa. dicentium. † quod si aliquis dicat testatori instituis Joannem aut Petrum filium tuum heredem et testator respondeat instituo. valebit institutio licet non nominasset heredem proprio nomine sed alius. quamuis Jas. ibi gratia disputationis teneat contra. d. communem sententiam per motiua de quibus ibi per eum. vbi in vltu. col. dicit. quod per illa potest teneri contra dictam opi. glo. et omnium doctorum. et quod forte in puncto iuris illa opinio Jas. est verior. pro quo est bonus tex. in. l. xxxv. in prin. ibi. nombrada o señaladamente. Ad idem facit. l. xiij. titu. iij. par. vj. Hic enim per commissionem nihil aliud facit commissarius quam declarare voluntatem committentis circa illa que a committente indigent ampliori declaratione. de quo dixi in. l. xvij. in fi. et probatur hic ad fi. et in. l. xxxj. in finalibus verbis infra. Ultra superiora facit. † quod hodie in institutione heredis non requiritur solennitas verborum sed sufficiunt quelibet verba voluntatem testatoris exprimentia et declaratiua imperatiui siue indicatiui modi directa aut obliqua. l. quoniam. C. de testa. vbi Jas. in versi. Secundo. dicit quod verba illius tex. ibi que forte seminecis et balbutiens lingua profudit. esse diligenter not. quia habemus ibi tex. valde solennem. † quod qui laborat in extremis. dato quod sibi lingua ingrossetur et posito q̃ balbutire incipiat. tamen potest facere testamentum. notarineq̃ illud licite scribere põt. Ad qõ ille tex. est vnicus z singularis in iure fm Ang. z moder. ibi. cũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

etiam reputat singularem. Ludo. Ro. in consi. clxxix. incip. amplissime doctor in fi. col. Ad idem tamen facere videnť tex. in l. pamphilo. §. propositum in versi. in discrimine vite constitutum per infirmitatem. de lega. iij. tex. in l. si pater. §. fi. versi. quedam cum in extrema esset valitudine. ff. de fideicom. liber. tex. in. c. reynucius in pun. ibi in extremis positus. tex. i. c. nos quidem ibi de hac luce migrantes. de testa. et tex. in. c. fi. in ver. agens in extremis. de succes. ab intes. Intelligamus tamē sane dummodo talis semimortuus linguam habens balbutientem sit intelligibilis. z intelligatur quod dicat. alias si non bene intelligeretur z articulate non posset facere testū. l. iubemus. prope pn. ver. neqz articulate loqui potest mortuo similis est. C. eo titu. de testa. vbi Bar. z alij ad hoc multum notāt. per quem ver. ait Bar. ibi. q semel faciebat exceptionē ad impugnandum quoddam testū factum ab eo qui articulate loqui non poterat. z q ideo teneamus menti qma est melius q̄ habeamus in illa. l. fin eundez Bar. ibi. Idem volunt Ang. z Imol. in l. in a uersa. ff. de testa. Ang. in. l. in fraudem. §. sicut. ff. de testō mil. Ang. de arc. insti. ō testa. in prin. in vlti. col. Ludo. ro. in consi. cccvj. incip. proposita consultatio hoc solum querit. z Jas. in. d. l. quoniam. z in. d. l. iubemus in. j. col. † vbi inquit esse pulchrum scire. quando dicatur non articulate loqui. in quo Ang. in. d. l. iubemus. dicit. quando eius verba non possunt per testes clare intelligi. z sequit Alex. in consil. xxxij. incip. ponderatis verbis vltimū testamenti. in. iij. col. in. iij. vol. Non omitto quod Jas. in. d. l. iubemus. in. d. j. col. dicit q ex predictis ibi p
9 eum. habemus diligenter notare. † q testamentum non potest fieri nutu aut signis. sed oportet q fiat per vocis expressionem vel per solennem scripturam. etiam si esset pater qui testaretur inter liberos. prout contigit in ciuitate Perusij in patre episcopi qui cum esset grauī infirmitate depressus. episcopus illi dixit. si me vis instituere heredem stringe mihi manum. z ita fecit. z fuit iudicatum Perusij. q tale testū nil valeret. fm Ang. z moder. ibi. Ang. in. d. l. in fraudem. d. §. sicut. per illum tex. cum glo. Ang. de are. in. d. pun. insti. de testa. in. d. vlti. col. Pan. de cas. in. l. z in epistola. C. de fideicom. † Et 10
per alios modos fit heredis institutio. l. vj. ntu. iij. partu. vj. quibus omnibus modis videtur q committens vti hic possit. Sed nostra. l. dat formam commissionis a qua non esse recedendum videtur. l. cōstitutionibus. ad municip. etiam in casu fauorabili. l. qui rome. §. Flamus. de verbo. obli. Preterea. verba istius. l. ibi nominando el que da el poder por su nebre aquien manda que el commissario haga heredero sunt ablatiui absoluti habentis vim conditionis. l. a testatore. de condi. z demonst. l. ab emptione. ff. de pac. Bar. in. l. fideicommissa. §. cum esset. de lega. iij. z conditio apposita a. l. non leuem solennitatem continere intelligitur. Bar. in. l. j. in. iij. q. ad fi. secundi effectus. de vulg. z pupi. Idem in. l. licitatio. de publi. de quo videatis que dixi in. l. j. in. q. xij. versi. facit z bene in decisione. s. isto vol. Et cōcludo q in omnibus predictis modis poterit testator disponere. non tamen si committat nam tunc huic. l. cuz in ea notatis starem. Jn materia q̄ presentis. l. non tacco. † q licet adultus habens 11
curatorem non possit in vita sua alienare res immobiles sine auctoritate curatoris z decreto iudicis. l. magis puto. ff. de reb. eorum. l. lex que iutores. C. de admini. tuto. tamen adultus habens curatorē z faciens testū pōt in testō dare licentiaz executoribus suis vt alienēt res immobiles sine curatore z decreto iudicis. Bal. in l. j. in pn. ff. de reb. eo. z in. l. predictū. alias in. l. ij. C. qui decrec. opo nō est. qz cēsetur in re maioris quoad testandū. istā rationem ponit Bal. z probat ibi. qd̄ est mirabile z bene notandū ad limitationē iuriū preallegatoz. fm Jas. in. l. j. §. fuit q̄situ. in vlti. col. ppe fi. ff. ad trebe. z in. l. si ff. C. q̄ testā. face. pñt. ads ambos dños refert z secūt Dida. de segu. d. vol. folio. xcviij. col. ij. vbi subdit. q propterea talis licētia valet. Iz curator cōtradicat. p tex. in. l. cū pr. §. curatoris. de lega. ij. l. aurelio. §. gaius. ō libe. lega. † Per q̄ dabimo extēsionē ad. d. 12
l. vj. titu. v. lib. iij. foro. ll. dicētē q si alicis noluerit aut non potuerit facere per se testamentū. z alij dederit potestatez. q pōt.

q non solum illa. l. habeat locum in maiore. sed etiam in adulto. et non solum in adulto curatorem non habente sed etiam si curator contradicat. quod est not. pro extensione. d. l. vj. cum concor. que indistincte loquitur secundum Dida. de segu. in. d. folio. xcviij. in. d. col. ij.

¶Sequit recapitulatio legis.xxx.

1 GRauati venientes ab intestato nō intelliguntur per ista verba quisquis mihi heres erit det ticio cētū.
2 ¶Arbitrium liberum regulatur secundum ius commune.
3 ¶Voluntas testatoris regulatur z declaratur etiam per statuta loquentia ab intestato.
4 ¶Interpretari debemus voluntatem testatoris vt conformetur legi in successione ab intestato.
5 ¶Successioni ab intestato qui venirent in dubio videntur comprehensi etiaz in successione ex testō.
6 ¶Volūtas pape aut principis in dubio talis esse presumitur. qualis de iure esse debet.
7 ¶Verba enim in rescriptis posita vel in lege cōformare debemus equitati z iuri.
8 ¶Verba generalia que papa aut princeps ponit in suis preuilegijs. non debēt stricte z tenaciter interpretari.
9 ¶Papa aut princeps si rescribat etiam cum clausula motu proprio z de plenitudine potestatis. tamen eius intentio per hoc non presumitur q alius per hoc grauetur. nec q alius iniuriam patiatur.
10 ¶Priuilegia enim principum non sunt absolute interpretanda. sed sane. proprie z benigne intelligenda.
11 ¶Priuilegiuz principis potest quilibet inferior interpretari per rationem.
¶Commissarius tenetur seruare regulas iuris communis vbicunqz aliquid illi cōmittitur per verba importantia arbitriuz boni viri. 12
¶Habens facere vel procedere vt bonus vir. debet facere aut procedere prout faceret vel procederet in causa propria. 13
¶Voluntati alicuius si committitur. an iste subiectus sit regulis iuris. 14
¶Leges transgredi non potest ille cui⁹ conscientie committitur. 15
¶Executor testamenti cuius conscientie committitur non pōt alteri subdelegare. 16
¶Heres nunquid potest adesse quando executor exequitur. 17
¶Ex ista anteponit venientes ab intestato vxori. 18
¶Auct. preterea. vnde vir z vxor. potest procedere etiam condito testō. 19
¶Quarta que debetur vxori in bonis mariti iuxta iura in auct. preterea, vnde vir z vxor. et. l. vij. titu. xiij. parti. vj. non est tertianda neqz quintanda. 20
¶Consanguinei quibus hereditas defuncti debetur ab intestato. qui sunt. 21
¶Intellectus huius legis. quem videatis late hic. 22
¶Ex. vj. cum concor. titu. v. lib. iij. foro ll. non habet locum in pupillo. 23
¶Heredem ex testō vel ab intestato ḡs talem facit alium. prout ille defuncto heres extitit. 24
¶Militem alium facere non potest qui non est miles. 25

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.xxx.

26 ¶Doctorem alium non facit qui nō est doctor.
27 ¶Electores non habent dignitatez episcopalem,tñ illam transferunt in electuz.
28 ¶Cardinales non habent dignitatez papalem.tamen conferunt in papam quem eligunt.
29 ¶Committens talem facit commissariū, qualis committens existit.
30 ¶Precedentia quando sunt obscura et generalia ꝛ sequentia determinata,seqn tia determinant precedentia.ꝛ econtra.
31 ¶Naturalia ꝙ accidētalia fortiora sunt.
32 ¶Dispensatur facilius in his q̄ sunt accidentalia.ꝙ in his q̄ sunt naturalia.
33 ¶Testari si alicui conceditur in casu in quo alias testari non poterat.intelligitur iuris dispositione seruata.
34 ¶Lex.vj.cum concor. titu.v.lib.iij.forol. non habet locum in.xiij.personis que a iure testari prohibentur.
35 ¶Commissarius nō poterit sibi aliquid relinquere.
36 ¶Instituere seipsum nemo potest.
37 ¶Eligere seipsum quis non potest.
38 ¶Reuocre sibi non potest, si tradidit alicui pecuniam, vt det cui voluerit.
39 ¶Creditori si data est potestas. ꝙ possit vendere pignus cui velit. non poterit vendere sibimet.
¶Electioni de se facte potest quis cōsentire ꝛ illius cōsensus connumerabitur in numero eligentium. 40
¶Eligere an poterit quis seipsum. si inuenit eligere meliorem.ꝛ ipse sit melior. 41
¶Electio si commissa est tribus. possunt eligere vnum ex se. 42
¶Cause alimentorum.dotis ꝛ studij ꝙ= nis equiparentur.ꝛ cause alimentorum ꝛ dotis sint pie.relictuz tamen causa studij ad pias causas non dicitur. nisi pro studio sacre theologie. 43
¶Relictum ad pias causas quando dicatur. 44
¶Legitima filiorum excepta magis saluatur ecclesie ꝛ pie cause ꝙ filijs. 45
¶Testator si instituit heredem.ꝛ voluit bona sua post mortem heredis distribui inter pauperes eligendos per suos fidei commissarios. ꝙ isti fideicommissarij et executores non possunt eligere pauperes ante mortem heredis. 46
¶Grauatus distribuere inter pauperes. non potest in vnum tantum distribuere, de quo videatis hic. 47

IAquantum ista.l.dicit ꝙ si testōr non fecerit heredem nec dederit potestatem cōmissario vt pro illo faceret, sentit ꝙ si testōr dat cōmissario facultatem faciendi heredem ꝙ eius virtute heredem instituere poterit sine aliquo alio qō requirat. qō est contra.l. §.pr.ꝛ ideo hec. l. in isto quod sentit est intelligēda fm illā inversi.en esta māera el poder para hazer heredero nōbrando el que da el poder por su nōbre aquien manda que el cōmissario haga heredero,ꝛ iuxta ea que ibi dixi. ¶Ultra dicit hic ꝙ solutis debitis oneribus seruitij ꝛ alijs debitis similibus testōris. resīduum inter heredes ei proximiores ab intestato diuidat. Ratio est. quia nullo here=

Tādo el testador no hizo heredero ni menos dio poder al cōmisario q̄ lo hiziesse por el. ni le dio poder para hazer alguna cosa de las dichas en la ley prima.si no solamente le dio poder para que por el pueda hazer testamento.el tal cōmissario mandamos q̄ pueda descargar los cargos de conscientia ōl testador que le dio el poder pagando sus debdas e cargos de seruicio e otras debdas semejantes, y mandar distribuir por la anima del testador la quinta p̄te d̄ sus bienes que pagadas las debdas montare,y el remanēte se parta entre los parientes que vinieren a heredar aquellos bienes ab intestato.e si parientes tales no touiere el testador mādamos que el dicho cōmissario dexando le a la muger ōl que le dio el poder lo que segun leyes de nuestros reynos le puede pertenescer,sea obligado a disponer ō todos los bienes del testador por causas pias,e puechosas a la anima del que le dio el poder e no en otra cosa algūa.

de vulga.et pupi. moti p glo.in.l.si in testō in prin. in glo. j. ff. si quis omissa cā testi. vbi glo.expresse tenet istā opi. ꝛ glo. in. l. q̄ conditio in prin.super v̄bo institutos. de condi.et demonst. et glo.in.l.eam quaz.in glo. j. de fideicō. quaz opinionem tenemus secūdū Jas.in.d.§.filium.in viti. col. reiecta conclusione quā pro glo. in.d.§.filium tenet ibi bar. s.q̄ in grauaminibus inuinctis per ista v̄ba quisquis mihi heres erit si vocātur scripti heredes qui sūt magis dilecti testatori. fortius veniunt venientes ab intestato qui sunt minus dilecti. quam conclusionem sequuntur Bal. Ang. ibi. ꝛ Pau. de cas. in.d.l.eam quam. contra quam conclusionem tenent alij (vt vidistis) inter quos est Aret.in.d.§.filium.vbi dicit.q̄ ista opinio glo.ꝛ Bar.in.d.§.filiū est euidenter falsa quia caret omni fundamento. ¶Redeundo igitur ad illud quod in versi. ultra, dicere incipi. prosequens

reditori si data est potestas. ꝙ possit vendere pignus cui velit. non poterit vendere sibimet.
¶Electioni de se facte potest quis cōsentire ꝛ illius cōsensus connumerabitur in numero eligentium. 40
¶Eligere an poterit quis seipsum. si inuenit eligere meliorem.ꝛ ipse sit melior. 41
¶Electio si commissa est tribus. possunt eligere vnum ex se. 42
¶Cause alimentorum.dotis ꝛ studij ꝙ= nis equiparentur.ꝛ cause alimentorum ꝛ dotis sint pie.relictuz tamen causa studij ad pias causas non dicitur. nisi pro studio sacre theologie. 43
¶Relictum ad pias causas quando dicatur. 44
¶Legitima filiorum excepta magis saluatur ecclesie ꝛ pie cause ꝙ filijs. 45
¶Testator si instituit heredem.ꝛ voluit bona sua post mortem heredis distribui inter pauperes eligendos per suos fidei commissarios. ꝙ isti fideicommissarij et executores non possunt eligere pauperes ante mortem heredis. 46
¶Grauatus distribuere inter pauperes. non potest in vnum tantum distribuere, de quo videatis hic. 47

Universidad de Deusto
Biblioteca

dico.q̄ ita pater per illius verſi.verba q̄ ſunt preſentis legis)iuncta.d.l.ſ.prox q̄ licet commiſſarius habeat poteſtatem faciendi heredez.ſi tamen nominato eius nomine a teſtatore facta non ſit.per facultatis virtutem commiſſarium venientes ab inteſtato ſucceſſione pauare non poſſe.plus dicerem q̄ ſi de iure per talem facultatem ſine dicta nominatione a teſtatore poſſet commiſſarius heredem inſtituere(quod negatur in.d.l.ſupra prox.) q̄ etiam tunc venientes ab inteſtato pauari hereditate non deberent a commiſſario.† nam liberuz arbitrium regulatur ſecundum ius commune notatur in.l.j. de ſacroſanc.eccle.ſed ſic eſt q̄ de iure cōmuni omnia reſponſa prudentum z lex ipſa nature conſanguineos ſucceſſorez faciant, verba ſunt.l.ſi C.quorum bono. igitur.zc̄.† Confirmo voluntas teſtatoris regulatur z declaratur etiam per ſtatuta loquentia ab inteſtato. z ſic teſtator preſumitur voluiſſe diſpoſitionem ſuam conformare diſpoſitioni ſtatuti etiam loquentis ab inteſtato. ita Bart.in.l.heredes mei.ℌ.cum ita in.j.col. circa fi. z ibi clarius. Ang. Raph. cu. z Alex. in. vij. col.ff.ad trebe, Idem tenet Bar.in.l.heredibus.ℌ.fi.eo titu.z in.l.vt iuriſim andi.ℌ.ſi libert.ff.ō ope.liber. Imol. z Alex. in.l.gallus.ℌ.j.in fi.de libe. z poſtbu.z ſepe in conſilijs ſuis. z Jaſ.in.l.j.ℌ.hoc autem in.ij.lectu.in.j.col.ff.ad trebe. † Cōfirmo ſecundo. debemus interpretari voluntatem teſtatoris vt cōformetur legi in ſucceſſiōe ab inteſtato. Saly.in auct.itez hereditas.ad fi.de bonis que libe. Confirmo tertio. † q̄ in dubio qui venirēt ab inteſtato ad ſucceſſionem. videntur comprehenſi etiam in ſucceſſione ex teſtō. q̄z verba teſtatoris in dubio ſunt referenda ad intellectum iuris communis.l.quero ℌ.inter locatorem.ff.loca c.cum dilect⁹. de conſtic. Pet.de Ancha.in conſi.cxx. incip.pro clariori deciſione dubij de quo ſ.in themate circa fi. refert z ſequit. Jaſ. in.d.ℌ.hoc autez.in prealleg. lectu.z col. † Confirmo quarto. pape aut principis voluntas in dubio talis eſſe preſumitur. qualis de iure eſſe debet.tex.eſt quem ad hoc multum.notant Bal. z moder. in.l. ex facto in pun.de vulga, z pupi. Idem dicit Bal. in.l.omnes populi. in.xij.col. in pun. verſi.item quia ratio. de inſti. z iure. z in.c.licet.de offi.ordi. ad quod facit bene tex.in.l.quoniam. C. de natura.libe. ſm Jaſ.in.d.l.ex facto.in pun.in.iiij. not. † Confirmo quinto. verba enim in 7
reſcriptis poſita vel in lege conformare debemus equitati z iuri. licet verba hoc non patiātur.glo.eſt in.c.paratus. ſuper verbo.ſi verba, xxij.q.j.quam glo.ſequitur Oldra.laudē.in conſilio.cclxviij.incip.queſtio eſt vtrum per preuilegiuz. ad
8 fi.illam glo.vocat ſolennem Jaſ.quam ſepe conſulendo ſolet allegare. z q̄ dicit camera.d.Oldra.lauden. eſte ipſo Jaſ.in d.iij. not. hinc eſt. † q̄ verba generalia que papa vel princeps ponit in ſuis preuilegijs.non debes ſtricte z tenaciter interpretari.glo.eſt expreſſa in.c.allegant. in verbo tenar. xxvj.q.vij. Alibi dicit
9 Bald.in.c.ad aures.de reſcrip. † q̄ etiam ſi papa aut princeps reſcribat cum clauſula motu proprio z de plenitudine poteſtatis. tamen eius intentio per hoc non preſumitur.q̄ alij⁹ per hoc grauetur, nec q̄ alius iniuriam patiatur. † Preuilegia
10 enim principum non ſunt abſolute interpretanda. ſed ſanē z proprie intelligēda ſupple z benigne Bal.in.l.ij.in.iiij.not. C.de legi. vbi ſubdit q̄ de hoc habemus tex. not.in.d.l.ex facto poſt pun.de vulga. z pupi. Non omitto † q̄ preuilegium 11
principis poteſt quilibet inferior interpretari per rationem. Bal.in.c.cum veniſſent circa pun.de iudi.vbi pro hoc allegat z dicit.d.l.ex facto in pun. eſſe valde not. † Confirmo ſexto. vbicūq̄ aliq̄d 12
cōmittit alicui per verba importantia arbitrium boni viri. tunc cōmiſſarius tenet ſeruare regulas iuris cōis ſm Bar.in extrauaganti ad reprimendum in ver. videbit. Bal.in.l.z ſi poſt tres. ſi quis cau. Anto.de but. z Jmol.in.c.j.de conſti. Pet. de ancha.in clemen.ſepe.in pun.de verbo.ſigni. Alex.in conſi.xxxiij.incip.viſo themate ſuper quo copioſe allegatū.in.ij. col. prope pun.in.j.vol. z Jaſ.in.l.ſi ſic legatū in pun.in penul.col.xx ſi. Scdo pn
13 cipaliter aduerte.de lega.j. † Itē habēs facere vel procedere vt bonus vir. dz facere aut procedere. prout faceret vel procederet in cauſa propria. tex. eſt in.l.j.et

ibi notabiliter Bar. z Bal. per illum tex. ff.de ſolu. quem ad hoc reputat ſingularez Bal.in.l.vnica in.j.col.ad fi.C.ō his que pene nomine. z ſolennem. Jaſ.in.d.l. ſi ſic legatum. in prealleg. col. z verſi.
14 † Quid ſi voluntas alicuius communit. an regulis iuris ſubiectus ſit. dicendum eſt q̄ non ſm Bal.in.l.ſi cuz ea. C. de donis promi. z in.l.cum antea in.ij.col. C. de arbi. z in.l.ſi.in.j.col. C. de cōtrah.emp. z in.l.j.in pun. per illum tex.in.j.not.ff.de teſtōmul. z in.d.l. z ſi poſt tres. ſi qs cau. z in.l.cum quidam ita fideicommiſſum. per illum tex.in.j.not.de lega.ij. Ang.et Jmo.in.d.l.ſi ſic legatuz.in pun. Ludo.
15 ro.in.l.filius fa.ff.de dona. Anto. de but. z Jmol.in.d.c.j.de conſti. Anto.in.c.ex parte.de conſue. impen.not. Ab.in.c.abbate.in vlt.col.de verbo.ſig. z in.c.ij.circa pun. de ſequeſtra. poſſe. z fruc. z Jaſ. in.d.l.ſi ſic.in pun.in.d.pen.col. verſi. nē adde. vbi videatis vſq̄ ad fi. de iſto paſſu
15 † Confirmo ſeptimo. ille cuius conſcientie committitur leges tranſgredi non poteſt. quia intelligitur de cōſcientia.ll. mutuā nō de ea que pars ſibi fabricat. Bal. in.q. per illum diſputata. que incipit ſtatuto cauetur q̄ feneratoz ſequitur Alex. in conſi. cclxviij. incip. viſis verbis. in.ij. col. i.ij. vol. arg. l. codicillis. ℌ. fi. ō lega. ij.
16 † Et executor teſtamēti cuius conſcientie commiſſum, non poteſt alteri ſubdelegare. l. nulli. verſi. z pro ſua conſcientia z ibi clarius Bal. in.j.col. i fi. vbi videatis. de epiſ. z cleri. z in.l. z in epiſtola circa fi. de fideicom. quod eſt menti tenendum ſm eum ibi. refert z ſequitur. Jaſ. in.l.a iudice. in pen. col. C. de indicijs. † Sed nunquid heres poteſt adeſſe quando executor exequitur. Ponamus q̄ executor effugit preſentiam heredis. reſpondendū eſt q̄ etiam abſente herede z contradicēte poteſt executor officio ſuo fungi. quia pro ſua conſcientia non pro conſcientia heredis exequi debet. Bald. poſt Jaco. de are. per tex. ibi in.d.l. nulli. in prealle. ver. in.ij. col. vbi etiam ad hoc allegat. l. pen. C. de dona. q̄s eſt not. ℥z eūdē Bal. in.d.ij. col. in ꝓrū facit q̄ſnq̄t ipſe Bal. in.l. captatorias. in.iij. q. C. de teſtō mul. ſed ibidem in fi. q. tenet idem q̄ hic. vi-
18 de tū Bar. in.l.j. ad fi. de lega. ij. † Iſta enim lex anteponit venientes ab inteſtato vxori. quod de iure cōi erat ſtatutum per.l.j.C. vnde vir z vxor. vbi deficientibus agnatis omnibus z cognatis vir ſuccedit vxori z econtra ab inteſtato. Emuz tamen hic habetur q̄ deficientibus conſanguineis commiſſario ſinente vxor defuncti tribuentis poteſtatem quod ſm leges regni ei pertinere poteſt. reliquuz in cauſis diſponat pijs. ex quibus verbis inferendum videtur. q̄ vxor non ſuccedit marito nec econtra ab inteſtato in totuz. quod eſt contra. d.l.j. vnde vir z vxor. z l.vj. titu. xiij. parti. vj. in quibus cauetur q̄ in omnib⁹ bonis marit ſuccedit vxor z econtra ab inteſtato deficientibus conſanguineis fiſco excluſo. ℭ obiicm eſt dicendum q̄ ſicut iſta.l. dat facultatem commiſſario diſtribuendi quintuz pro anima defuncti extantibus eius conſanguineis qui vxori preferuntur. d.l.j. z vj. z hic. ita ipſis deficientibus z ſuccedente vxore q̄ d.ll.j. z vj. pro anima quintum commiſſarius expendere poterit. ſz hoc non probatur per iſtam.l. que lz primū dicat. non tñ inquit q̄ deficientibus conſanguineis relicta parte de iure debita vxor expēdat cōmiſſarius quintū pro anima cōmittentis. maxime q̄ in caſu. d.ll.j. z vj. maritus z vxor ab inteſtato invicem ſibi inſolidū ſuccedunt vt in eis. Vel alias z ſcdo dici pōt. q̄ cū matrimonio ſine dote contracto vxor vnde honeſte viuat nō habeat. illa ſuccedit in quartam etiam filijs exiſtenti b⁹. auct. preterea. vnde vir. z vxor. l. vij. titu. xiij. parti. vj. ſi ſunt tres liberi vl pauciores, alias ſuccedit in virilem cum liberis. d. auct. preterea. z maritus moriatur ab inteſtato vel teſtatus. primum probatur in. d. auct. preterea. iuncta. d.l.j. vtrum q̄ probatur in. d. auct. loquente indiſtincte. z in. d.l. vij. ibi ſi el marido non dexaſſe a tal muger. zc̄. quaſi dicat. q̄ in caſu. d. l. vij. maritus tenetur relinquere vxori. z ſi non reliquerit, habebit vxor quartam iam dictam. z per conſequens teſtat⁹ aut ne maritus, vxor habebit. † Hanc opi. ſ. 19
q̄. d. auct. preterea poſſit procedere etiā condito teſtō. tenuit glo. in auct. de here. z falci. ℌ. ſi vero expreſſim. ſuper verbo. heredem. cola. j. Bald. in terminis in. d. auct. preterea in. j. col. z ibi Saly. z oēs

moder. Ludo.ro. in.l.divortio in prin. ff.solu.matri, quamuis contrarium teneat solus Ang. in.d.auct. preterea. in lec. flozen. eo quia.d.auct. venit ad interpretationem.l.vnice. co titu. ergo fm.l. interpretatam intelligi debet. In auct. de consan. z vte. fratri. in prin. colla. vj. z i auct. itaq; cõmunia de successio. sed illa.l. vnica loquitur ab intestato. igitur. cõ. hoc tamen fundamentum non placet. quia non est verum q; d. auct. in aliquo illam interpretetur legem vt patet. teste Jas. in. d. auct. i. vj. col. ad fi. vbi subdit. q; ideo formatmelius arg. z dicit sic. Dicta auct. ponit vnam fallentiam ad. d.l. vnicam que dicit q; maritus z vxor adinuicem nõ succedunt extantibus liberis. in. d. auct. ponitur fallentia in qua liberis extantibus maritus succedit vxori et econtra. sed ipse habet q; ad hoc vt exceptio sit bona oportet q; loquatur in terminis in quibus loquitur regula. declarat Bart. in.l. si cũ. ff. qui iniuriarum. si quis cautio. ergo debet loqui ab intestato prout loquitur. d. l. vnica. Hoc tamen non obstãte. Jas. in d. auct. preterea in. vij. col. in prin. fatet. q; d. auct. potest loqui ab intestato prout loquitur illa.l. vnica. sed per hoc non impeditur q; etiam generaliter loqui possit etiam condito testamento. z sic tenet vbi ŝ. q; d. auct. possit loqui ab intestato z cõdito testõ. Idez voluit incidenter Dida. de segu. in. d. vol. folio. xxx. col. iij. versi. facit pro hoc quod alias. cõ. vbi ait q; relicta a marito quarta vxori vt ere alieno. de aliis bonis potest relinquere maritus quintum extraneo. z tertium vni filiozuz iure melioratiõis. z filios equaliter in aliis bonis heredes pro sua legitima instituere. † que quarta non est tertianda neq; quintanda z est ratio quia dictum tertium z quintum debent fieri de bonis patris. probat. l. ir. ibi en la tercera parte de sus bienes. z ibi de la quinta parte de sus bienes. titu. v. lib. iij. fozo. ll. z. d. quarta que debetur in bonis maritinon est in bonis ipsius patris testantis cum loco eris alieni habeatur. Dida. de segu. in. d. vol. et folio. col. iij. dixi in. l. xxiij. in vlti. verbis. Jdeo hec. l. inquit commissarium teneri disponere omnium bonozũ testatozis pro eius anima in causis pijs z vtilibus illi relicta quarta de iure ad vxorem pertinente vt hic. iste intellectus cõsonat verbis huius. l. tamen non videtur verus. nam in eo dicitur q; d. quarta vxori relicta esse pro committentis anima reliquum distribuendum. quia aut deficiũt liberi et consanguinei (de quibus in. d. ll. j. z. vj.) z tunc maritus z vxor ab intestato inuicem sibi insolidum succedunt vt in eis. vel non deficiunt. z ẽ̃ius loquamur in casu. d. auct. preterea z. d. l. vij. relicta d. quarta vxori commissarius nõ omnia alia bona in causis pijs z pro anima cõmittentis distribuet. sed solum quintum cõsanguineis ab intestato in alijs bonis succedentibus vt hic. † qui enim sunt cõ- 21
sanguinei quibus hereditas defuncti debet ab intestato. dicamus breuiter q; cõsagnati vsq; ad decimũ gradũ. cognati vsq; ad sextũ. tex. est in. ĝ. fi. insti. de success. cogna. glo. z doc. i. l. certũ est. C. vnde legi. Aut alias q; de iure ciuili imperatozũ cõsanguinitas q; ad successionẽ limitat inter transuersales vsq; ad decimũ graduz d. ĝ. fi. ẑ de iure hu⁹ regni vsq; ad duodecimũ. vt i. l. vj. titu. xiij. pti. vj. ẑ inter ascẽdentes z descendẽtes vsq; in infinitũ fm Bal. in. c. postremo de appel. † Adibi eñ 22
salua meliori deliberatione iudicioq; melius sentientis pro huius. l. intellectu in q; plus vellẽ docere q; scribere. vt ista. l. in secunda parte nõ corrigat. sic dicẽdũ videtur supposito q; expedit iura inuerb⁹ pcorrdare. l. j. C. de inoffi. doti. vt leguz euitet correctio. l. ꝑcipim⁹ i fi. z ibi Bar. C. ŏ appel. q; ꝑsens. l. nõ loq̃t i casu. d. ll. j. z. vj. moueor. qz ibi marit⁹ vxori z ecõtra succedũt ab intestato deficiẽtib⁹ agnatis z cognatis sine aliq; ꝓmissiõe vt in eis. hic decessit marit⁹ cõmittẽs ad testãdũ. item ibi succedũt in totũ ergo nõ est necesse q; relinquat ꝑs debita ĝ iure cõi z regio vxori cũ i totũ succedat i. d. casu. d. ll. j. z. vj. z ꝑsequẽs nõ poterit ꝓmissari⁹ disponere de oib⁹ bonis cõmittẽtis ꝑ ei⁹ aia. Si ŏ dicim⁹ q; loq̃t i casu. d. auct. ꝓterea z. d. l. vij. posito q; etiã extãtib⁹ liberis dicta q̃rta ptineat vxori moziaꝰ intestat⁹ vł testat⁹ marit⁹ vt dixi. nõ tñ poterit ꝓmissarius disponere oiuz bonoꝝ cõmittẽtis causis pijs z vtilib⁹ aie ꝓmittẽdis (sicut ista. l. vult) q̃niã simoꝛitur sine testõ. solutis debitis z 23

alijs hic contentis. residuum est inter cõsanguineos venientes ab intestato diuidendũ vt hic in. j. parte. quibus consanguineis deficientibus vxor in totum succedit. d. ll. j. z. vj. Si testatur. heredes instituti bona eius habebũt. pater. Jtẽ sentut nostra. l. ibi lo q̃ segun leyes deuuestros reynos le puede pertenescer uincta. d. l. vj. q; stantibus consanguineis qui ab intestato succedunt. predictaz quartã vxori non cõpetere. qõ non est dicendũ primo q; est cõtra. d. auct. preterea z. d. l. vij. Secundo. qñ vt es alienũ mariti indicatur dicta quarta. dixi. Tertio. si enim liberi nõ pñt impedire (vt est certũ) d. quartam. d. auct. preterea. z. d. l. vij. qui primo vocant ad successionẽ defuncti. auct. in successione cũ alijs. de suis z legi. here. l. iij. in pn. z ibi dixi. ŝ. multomin⁹ transuersales qb⁹ necesse legitima nõ est relinquẽda. pbãt iura in. l. fratris. cũ glo. ibi in v̌bo sozore. z in. l. fratres. C. de inoffi. test. z vxor illius dicere posset si vinco vincentem te. cẽ. l. de accessionibus. versi. naz q; me potior est. ff. de diuer. z tẽpo. prel. glo. in. l. assiduis in verbo lz anteriores. C. q; potio. in pig. hab. Quarto q; ea q̃ late dixi in. l. j. in passu illo q; correctio legũ eui tanda est. ŝ. Jtẽ si volum⁹ referre primaz partẽ huius. l. vsq; inclusiue ad versi. z si parientes tales. cẽ. ad casum iuriũ. d. ll. ĝ. z. vj. cõcordat cũ illis. nã ibi a ꝓtrario sensu z hic excluditur vxor per dictos consanguineos. sed nullatenus dictus versi. põt loqui in. d. casu sine correctione dictoꝝ iurium cum in eis vt dixi maritus z vxor ab intestato inuicẽ sibi insolidũ succedũt deficientibus agnatis z cognatis. nec in isto casu. d. cõmissio operabit contra. d. ll. j. z. vj. nã sicut cõmissarius nõ nominato herede, noie a committente non põt priuare venientes ab intestato successione defuncti. vt hic in. d. j. parte iuncta l. proximiore precedenti. ita neq; vxorẽ, cum ei cõpetat ex dispositiõe. d. l. j. z. vj. operabitur enim. d. cõmissio ad alia, hic contenta. Confirmo. si. d. versi. loquereꝰ in. d. casu lz per illuz habeat vxor que fm ll. huius regni ei pertinent vt hic. cũ illa sint bona vxoris que ex dispositione dictarũ. ll. regni habeat vxor. non satisfactum est casui. d. l. j. z. vj. nam ibi ex successione vxoris ĥz omnia bona mariti tamen hic postq̃ cõmissarius relinquerit vxori committentis quod illi fm. d. ll. regni pertinet. tenet disponere oium bonorũ cõmittentis (quẽ vocat. l. testõzem) pro dictis causis pijs z vtilibus, Si dicerem⁹ q; tam prima q̃ secba pars presentis. l. loquatur in casu. d. auct. preterea z. d. l. vij. videlicet q; etiaz liberis extantibus vxor habeat predicta tanquã sua z per consequens vt es alienum mariti. z q; commissarius de omnibus bonis cõmittentis disponat vt hic. z dixi. tunc z etiam stat inconueniens (de quo. ŝ.) s. q; si non sunt dicti consanguinei (vt in. d. versi.) cũ maritus decedat per hanc. l. intestatus quo ad heredem. vxor succederet ab intestato in totũ fm dispositionez. d. ll. j. z. vj. que ita videntur correcte per. d. versi. z vt incorrecte remaneant potest dici q; d. versi. velit q; relicto eo quod secundũ. d. ll. regni potest pertinere vxori vt ꝓpria bona illius z vt es alienũ mariti defuncti. cõmissarius teneatur disponere de omnib⁹ bonis committentis deficientibus consanguineis vt hic. tamen non vult z q; etiam illis deficientibus vxor defuncti excludatur ab intestato a bonis mariti contra. d. ll. j. z. vj. probo. primo qz in. d. versi. non cauetur. Scõo. nã per repetitiones z tacitos intellectus non dz induci correctio legum vt in. d. l. j. ŝ. dixi. Et ideo caute et sapienter inquit nostra. l. in. d. versi. q; cõmissarius teneatur disponere bonoꝝ defuncti ꝓ aia eius vt in eo. z nõ ait q; possit disponere. quasi dicat si quid iuridicũ non est contrariũ qõ impediat dictã bonoꝝ dispositionez. cõmissarius teneatur disponere illoꝝ vt hic. Sz p. d. ll. j. z. vj. deficientibus cõsanguineis qui succedũt ab intestato. succedit vxor marito in totũ z econtra vt dixi. z sic dicta impeditur dispositio bonoꝝ a cõmissario. Nec obstat dicere. de quo enim dubio deseruiret d. versiculus. si vxor põt impedire cõmissario q; dictoꝝ bonorum nõ disponat. qz resp. q; cum lex precedens in fi. dixerat. q; cõmissari⁹ possit facere qõd a cõmittẽte fuit specialiter ei cõmissum z nõ plus. in. d. v̌si. statuit q; sine speciali cõmissiõe teneatur cõmissari⁹ disponere vt in eo. d. sic declarat seu limitat. d. ꝑcedentẽ. l. in fi. et idẽ

Universidad de Deusto
Biblioteca

declarat aut limitat ista.l.in.d.j.parte. cõstat ex ea. De secundo deserunt dubio.d. versiculus. naz casu in quo defunctus nõ haberet consanguineos (de quibus. s.) nec vxorem talem de qua loquuntur infra i.d.ll.j.z.vj.d.auct. preterea.z.d.l.vij. fiscus succedebat. vtin.d.ll.j.z.vj.in fi. tamen hic videtur q̃ eo excluso commissarius disponat. sed iste passus posset defendi pro fisco. ne corrigant. d.iura. vt dixi de vxore. De tertio dubio deserunt. quia licet commissarius sciat vxorem z fiscum posse illum impedire per.d.ll.j.z.vj. tenetur disponere donec per iudicem ad eorum instantiam prohibitus sit. aut saltem sit ab eis requisitus in forma iuris. predicta procedunt si hec.l. venit declaratoria iuris cõis z regni iam dicti. Si aũt correctoria. dictus versiculus in quo est maior difficultas sensuz habet planum. patet ex illo z ex supradictis constat. Et quãuis vnus possit facere testũ pro alio ex permissione.l.vj.iuu.v.lib.xij.foro.ll.z alias istius voluminis illud non fit solum ex permissione dictarum. ll. imo etiã ex cõmissione illius pro quo testũ facit. vt patet in.d.l.vj. dum dicit. z diere su poder a otro. z in.l.xxix. ibi dan poder a otros q̃ los hagan por ellos. cum aliis. s. eo. vo-
23 lu. † Ex quo infertur. q̃. d.l.vj. cum concor. non hz locuz in pupillo qui alias ex sua cõmissione vellet facere testũ. probo per illud quod.d.l.vj. dicit in fi. vbi ait q̃ testũ a cõmissario factũ valeat ac si factũ fuisset per cõmittentem. ergo supponitur q̃ cõmittens sit talis z in tali etate cõstitutus q̃ testũ facere possit. sed certum est q̃ impubes testari non põt. l. qua etate ff. de testa. l. fi. C. de testõ. mili. ff. preterea. insti. quib. nõ est permi. face. testa. quia nemo dat quod non habet. l. traditio in prin. ff. de acqui. re. domi. l. nemo plus iuris cuz sim. ff. de regu. iur. Ad idẽ facit tex. in. l. ij. ibi nec antistites eorundem audeant fidem insinuare quam non habent. de hereticis. Facit etiaz q̃ per. d. l. ij. dicit Bal. post Cy. in. l. qui in aliena. ff. interdum in prin. ff. de acqui. here. q̃ qui nõ est miles
24 non facit militem. † Facitqz tex. in. d. ff. interdum. vbi talem quis facit aliũ heredẽ ex testõ vel ab intestato pro vt ille defuncto heres extiit. per quez tex. dicunt ibi. Dy. Bal. Albe. Imo. Alex. z Jas. † q̃ q̃ 25
nõ est miles nõ põt aliũ militez facere. † z 26
qui non est doctor nõ facit aliũ doctorez. nec ministros creare qui nõ sunt. Bal. tamẽ in. d. ff. interdũ. solũ loquit̃ de primo s. q̃ q̃ nõ est miles. zc. addamus Bald. in proe. decre. in. viij. col. z Alex. in. l. cuz q̃ de peculio. ff. stichum. in fi. ff. ad. l. falci. Alibi notat glo. in. l. nullus solius. C. de decu. lib. x. q̃ non facit curialem q̃ nõ est curialis ad qõ etiã allegat. d. l. ij. de here. neq; doctum facit qui est indoctus. ita. d. glo. in. d. l. nullus solius. per quam notat ibi Bal. q̃ malus doctor non põt facere bonũ scholarẽ. Sz contra predictũ notabile Bald. z alioz tenet Bar. in. l. j. in. x. col. versi. ex predictis multa infer. C. de digni. lib. xij. vbi dicit. q̃ magni barones lz non sint milites. tñ põt facere milites quoniaz habent potestatẽ cõdendi legẽ. z multo fortius marchiones duces et cõitates vt ibi plenius per eũ. cõfirmo dictũ Bar. q̃ q̃ nõ est benedictus. põt aliuz benedicere. c. j. z ibi notat Bal. de suppl. negli. prela. itẽ predictũ. s. q̃ q̃ nõ est doctor aliũ doctorẽ nõ facit nõ hz locũ in papa z imperatore q̃ faciũt doctores quamuis ipsi doctores nõ sint imo solo verbo creãt doctorẽ dicendo solũ esto doctor sine alia solẽnitate. l. apud eũ. versi. imperator. z ibi Ang. i aliquibus lectu. ad hoc notat. ff. de manumis. titu. gñali. expresse
Ang. in. l. j. C. de senten. pas. † Aduerte. q̃ 27
electores nõ habent dignitatẽ episcopalẽ. z tñ illã transferũt in electũ. † similiter 28
cardinales nõ habent dignitatẽ papalẽ. z tñ conferunt in papã quem eligunt. ad hoc respõdet Abb. in. c. cura pastoralis. in fi. de iure patro. q̃ illud qõ q̃s nõ hz in actu nec in potẽtia in aliũ transferre non põt qz nemo dat qõ nõ hz. d. l. traditio. cũ cõcor. ff. de acq̃. re. do. z ita intelligerẽ. s. dictũ notabile scribẽtiũ (de q̃b⁹. s.) in. d. ff. interdũ per illũ tex. Sed id qõ hz quis in potẽtia lz nõ habeat in actu põt in aliũ trãsferre. vt in electorib⁹ z cardinalibus dixi. vltra Abb. vbi. s. addamus tex. in. l. qõ nostrũ nõ est. ff. ỏ vsufruc. quẽ allegat glo. vltima in. d. c. cura. z sic itelligerẽ doctrinã Bar. (de q̃. s.) in. d. l. j. in. d. x. col. i
d. xxxi. ex pdictis. z. d. l. apõ eũ. i. d. xxxi. ipatoz. z ibi Ang. z i. d. l. j. C. ỏ sẽtẽ. pas. † Et 29

sic talem facit committens commissariũ qualis committens existat. si igitur ipse est inhabilis ad testandũ nõ potest aliũ habilem ad testandum facere. Ex hoc videtur q̃ verbum no pudiere positum in d. l. vj. titu. v. lib. xj. foro. ll. denotat impotentiam accidentalem z non naturalem: quia predictum verbum positum in prin. d. l. vj. est obscurum z declaratur per finẽ eius clarum qui finis loquitur de eo qui fuit impotens accidentaliter. z ita supponitur q̃. d. principium obscurum intelligatur per. d. finem clarum. vt notat Bal. post Cy. in. l. legatorum petitio. ff. in fi. de lega. ij. vbi aũ. † q̃ quando precedẽtia
30 sunt obscura z generalia. z sequentia determinata. sequentia determinant precedentia. ad quod allegat. l. si cum fundum de verbo. signi. z econtra. s. q̃ quando p̃cedentia sunt expressa z determinata. z sequentia obscura z generalia. tunc precedentia determinãt sequentia. Bal. post Cy. iii. d. ff. per ter. ibi. idẽ notant Bal. z moder. in. l. coheredi. ff. qui discretas. ff. de vulga. z pupi. † Cõfirmo. q̃a fortiora
31 sunt nãlia q̃s accidẽtalia. ff. sed nãlia q̃dẽ iura. inisti. ỏ iure nat. † z facilẽ⁹ dispẽsat
32 in hijs q̃ sunt accidẽtalia q̃s i his q̃ sũt naturalia. Bal. in. l. bonorum. in secunda in j. col. ad fi. C. q̃ admitti. moder. in. l. more. ff. de acqui. here. Imol. z moder. in. c. scisscitatus. de rescrip. Confirmo secũdo. per le facere videtur qui per alium facit. l. l. ff. de eiecisse. de vi z vi armata. l. itẽ apud labeonem. ff. aut versi. fecisse cõuitium. l. non solum in prin. ff. de iniurijs. z ff. non solum in fi. eo. titu. si ergo impuberes vere non possunt facere testamentum. d. l. qua etate. ff. de testa. d. l. fi. cum sim. C. de testamento mili. a fortiori ficte quod est quando per alium facit. ne plus operetur
33 fictio q̃s veritas contra ter. in. l. filio quẽ de libe. z post bu. † Confirmo tertio. q̃ si alicui conceditur testari in casu in quo alias testari non poterat intelligitur iuris dispositioneseruata. ter. est in. l. si quã do in prin. C. de inoffi. tes. z sic licet vni concedatur pro alio testari. d. l. vj. fozi. ll. z per aliqua intra huius volu. q̃ intelligatur hoc solummodo in casu a iure permisso. s. quando ille alius pro quo testatur erat habilis ad testandum videlicet q̃ erat pubes. Ex quo infertur generaliter. † q̃. d. l. vj. cum concor. non habet locum in. xij. personis que a iure testari prohi- 34
bentur de quibus per glo. in. l. si quera mus. ff. de testa. z per glo. in. ff. si instit. qb. non est permis. fac. tes. quod est bene notandum pro restrictione illius. l. vj. cum simi. vt solum habeat locum quando ille qui alteri dat facultatem condendi testamentum. potest de iure testari. alias secundum Dida. de Segu. in. d. vol. folio xv. col. j. † Et commissarius non potent 35
sibi aliquid relinquere. Ad probandum suppono. q̃ lex dat patri potestatem cõficiendi testamentum pro filio furioso. vt in. l. ex facto. in prin. de vulga. z pupi. l. humanitatis. ỏ impube. z ali. substi. Hũc dico z dixi q̃ non. quia Bal. in. d. l. humanitatis. in versi. tertio queritur nunqd pater possit substituere seipsum. dicit q̃ non: † quia nemo potest seipsum instituere. et quoniam oportet testantem mori ad hoc vt confirmetur z antea non est confirmata substitutio. l. q̃ si filius. de capti. z postli. reuer. Item non potest idem esse testator z heres. Item nemo dat sibi ipsi. l. ij. de stipu. seruo. l. si mandauero tibi ff. si tibi. ff. man. Facit etiam quod dicit Jas. in. l. j. in. j. col. ad fi. cum seq̃. C. de seruis fugi. z in. l. cum filiosa. in. iiij. col. versi. quarto no. vbi videatis. de lega. j. qui accumulat ad probationem supradicti licet de commissario non loquatur ibi. vbi tamen dicit † q̃ non potest quis seipsum 37
eligere. z allegat tex. (quem ait not.) in. d. l. si mandauero tibi. in. d. ff. si tibi z ibi Bar. ad hoc notat. † vbi est tex. q̃ si tra- 38
didi alicui pecuniam vt det cui voluerit. non potest sibi retinere. voluit Bal. in. l. si is cui. C. de fur. in quantum post questionem ibi positam per eum. respondet. q̃ dicam⁹ vt in. d. ff. si tibi. z expresse Jas. in d. l. cũ filiosa. in. d. iiij. col. xxi. palleg. z p illũ ter. i. d. ff. si tibi. inqt Bal. i. l. ordo. in ij. col. C. ỏ execu. rei iudi. † q̃ si data est 39
ptãs creditori q̃ possit vẽdere pignus cui velut nõ poterit vẽdere sibimet. qõ nota. sm Jas. in. d. iij. col. † Et q̃uis q̃s eligere seipm nõ põt vt dixi. eo q̃a actio z passio cũ sint ỏria nõ pñti eodẽ p̃currere subiecto. l. vrãnius i pn. xxi. sed cũ duo. ff. ỏ fideiuss. z. l. q̃ hoiem. ff. q̃dã filiũsa. ff. ỏ solu. 40

Universidad de Deusto
Biblioteca

potest tamen electioni de se facte consen
tire ꝛ eius cõsensus cõnumerabitur in nu
mero eligẽtuum,tex.est valde nota.in.c.
41 cum in iure peritus de elec.† vbi glo.que
rit si aliquis iurauit eligere meliorẽ ꝛ ipe
sit melior an poterit se ipsum eligere.Mõ
42 omitto† ꝙ si electio cõmissa est trib⁹. pos
sunt eligere vnum ex se glo.ꝛ Bar. in.l.
plane.qõ cunscũq; vniuer. Hanc senten
tiam.s.ꝙ commissarius relinquere sibi ali
quid non poterit.tenet Dida. de Segu.
in.d.vol.folio.lxxx.col.iij. Dicitur hic.
por causas pias.circa quas dico ꝙ causa
alimentorum censetur pia.iura sunt in.l.
ij.ibi alimenta constituantur. ff. de ferijs.
quâ.l.in prenotatis verbis.notat ad hoc
Jas.in.l.j.§.sed excipiũtur sub quo legit
d.l.ij.in.iij.not.co.tit.ꝛ in.l.mela. in pn.
versi.sed ꝛ si generaliter.ibi tamen pieta
tis intuitu in sola specie alimentorum.de
alimen.ꝛ ciba. lega. de quorum materia
videatis plene in.l.viij.§.item causa do
tis est pia.vt per Bar.ꝛ moder.in.l. cum
tis.§.si mulier.ff.de cõdi.indebi.dixi in.l.
43 xxvij.vbi remitto.† Et q̃uis cause alimẽ
torum dotis ꝛ studij equiparentur.prout
dicunt Bar.ꝛ moder.in.l.j.ff.solu.ma.di
xi in.l.xv.ꝛ cause alimentorũ ꝛ dotis sint
pie dixi hic ꝛ in.d.ll.viij.ꝛ.xxvij. relictũ
tamen causa studij ad pias causas nõ di
citur.nisi pro studio sacre theologie.ita
decidit Bal.in repe.l.j.in.vj.col. ad fi.ff.
lega.ij.refert ꝛ sequitur Jas.in.d.l.j. in vl
ti.col.solu.ma.ꝛ in.l.j.in.j.lectu.in fi. col.
44 de sacro san.eccle.† Quando dicatur re
lictũ ad pias cãs.hoc examinãt Specu.
in tit.de instru.edic.§.nunc vero aliqua
versi.lxiij.alias versi.ꝛ scias Bar.in.d.l.j.
in rep.in.vj.col.versi. Scõo quero q̃d si
relinquatur.ff sacro san.eccle.Bal. ibi in
lectu.vbi videatis.Jas.i.d.j.lectu.in pen.
col.versi.quero scõo.Et ex qualitate psonarum ꝛ ex sumptib⁹ factis presumit vel
non presumitur pietas.glo.est quam ibi
dicit menti tenendam Bal.in.l. ex duo=
bus.§.titium.ff.de nego.gest. Facit quod
notatur in.l.illud.de sacro san. eccle. qõ
est vule scire pro donationibus ꝛ relictis
vtrum dicantur ad piam causam facta. ap
paret etiam ꝙ potest esse pia causa etiam
inter personas coniunctas.quia coniunc
tio personarũ non minuit sed auget pie
tatem.Bal.in vol.statu.folio.lxx.col.iij.
vbi subdit.ꝙ tamen vnum sciamus.ꝙ in
ter personas prohibitas nunq̃ presumi=
tur fieri ad piam causam.sed presumũtur
adijci fraude hec verba.vt si quis dicat:
dono tibi spurio meo amore dei ꝛ pote
rit opponi.vt in.l.qui testamentum.ff. de
proba.ꝛ in.l.iij.titu.xiij.parti.iij.† Et ex 45
cepta filiorum legitima magis fauetur ec
clesie ꝛ pie cause q̃ filijs. Jas. post alios
in auc.si qua mulier per tex.ibi in.j.col.i
vj.nota.de sacro san.eccle. vbi tractatur
de fauore anime que omnibus reb⁹ mũ
danis ꝛ filijs anteponenda est.l.sancim⁹
in secunda.co.titu.Alex.in.l. pactum. in
iij.col.C.de pac.ꝛ in consi.lxvj.incip.vi
so testamento.in.iij.col.in.ij.volu.ō quo
videatis.Jas.i.d.auc.si qua mulier in.d. 46
vj.nota.† Mõ taceo ꝙ si testator instituit
heredem ꝛ noluit bona sua post mortem
heredis distribui inter pauperes eligen=
dos per suos fideicommissarios.ꝙ isti fi=
deicommissarij ꝛ executores nõ possunt
eligere pauperes ante mortem heredis.
casus est in.l.cum pater.§.a filia de lega.
ij.vbi dicit Bar. ꝙ notemus bene.d.§.
contra illos qui bona que debent resti=
tui post mortem pauperibus.ea ante re=
stituunt.quia talis restitutio non preiudi
cat pauperibus superuenientibus post re=
stitutionẽ vt in.d.§.a filia.quod est not.
secundum Bar.ibi.ꝛ perpetuo menti te=
nendum secundũ eundem in.l. post mor
tem.C.de fideicommi. Idem tenẽt Bal.
Ang.Imo.ꝛ alij in.l. filiussa.§. diuus. de
lega.j.Ang.Imo.Ludo.ꝛ moderni.in
l.sed ꝛ si alio.§. si quis sub condi. ff. ad
trebc.Ang.in.l.stipulatio ista.§.inter cer
tam vbi.Imo.ꝛ moder. de verbo. obli.
et ista est communis sententia secundum
Jas.in.d.l.post mortem in pen.col.quid
quid dicant in hoc Bal.ꝛ Pau. de Las.
ibi.vbi videatis Jas.in.d.pen. col.† Et 47
granatus distribuere inter pauperes non
potest in vnum tantum distribuere. no=
tat Bar.per tex.ibi in.l.j. de optio. lega.
Idem tenet Bal. in. d.l. j. in repe in.xj.
col.versi.iuxta hoc queritur an isti distri
butores.ō sacro san.eccle.quia maior est
pietas prodesse pluribus q̃ vni tantum.
secundum illud. Disperſit dedit pauper
ribus. De veritate istius decisionis. vi=

dete Raph.Lu.ꝛ Pau.de Las.in.l. vnũ
ex familia.§.sed ꝛ si fundũ.ō lega.ij.alex.
in.l.gallus.§.quid si is.de libe.ꝛ posthu.

Jas.in.l.singularia.i.iij.col.ad fi.ff. si certum peta.ꝛ Dida.de Segu.d. vol. folio
liij.col.iij.versi.inducitur iste tex.

¶Sequitur recapitulatio legis.xxxj.

1 ¶Conditio adiecti si mutatur in dete=
rius.illi solui non potest.
2 ¶Procurator si post mandatum
effectur quidam ribaldus. vel alias in
deterius mutauit conditionem. eo ipso
videtur renocatum mandatum.
3 ¶Mutatione morum presumitur mutatio voluntatis eius qui administrationẽ
concedit.
4 ¶Seruus fugiendo a domino. eo ipso
putatur libera administratione pecunij.
quam dominus concesserat.
5 ¶Mercatores qui habent institores seu
factores prepositos apothece aut merca
ture,qui dominum principalem obligare possint. Tamen si mutent conditionẽ
in deterius.statum intelligitur mandatuz
renocatum.
6 ¶Certioratio domini non requiritur.q̃n
do sine facto domini renocatur procura=
tor p statum mutationem in deterius.
7 ¶Inimicitie etiã non capitales sufficiũt
ad renocandum mandatum.
8 ¶Inimicitie capitales que dicantur.
9 ¶Inimicitia capitalis contrahitur etiam
ex verbalibus iniurijs.
10 ¶Inimico meo cõfederati presumuntur
eiusdem intentionis.ꝛ sic mihi inimici.
11 ¶Conuentio etiam iurata per quam do
minus promittit non renocare procura=
torem non valet.
12 ¶Executores testamentarij an satisdare
debeant.
13 ¶Executori etiam ignorãti currit tẽpus
per.l.istam.
14 ¶Constitutio episcopi si dicat.ꝙ si execu
tor non fuerit executus infra annum vlti
mam voluntatem cadat in excommunio
nem.aut cedat ab officio executoris intel
ligitur a tempore mortis ꝛ scientie.
15 ¶Testator si tulerit instituere aliquẽ in
heredem cuius personam nominauit.aut
ꝙ certum aliquid faceret.tunc commissa
rius tenetur facere in termino quo clap=
so.si non fecerit habetur pro facto.
16 ¶Cõmissarius an cogat declarare ꝛ exe
qui officiũ suu.ō q̃ etiã videte sub nu.xix.
17 ¶Heres ō iure canonico tenetur exone
rare animam defuncti.
18 ¶Annus vtrum incipiat ab incarnatio=
ne domini an a circumcisione.
19 ¶Anni domini nunquid de necessitate
sint in instrumento ponendi.
20 ¶Executio legatorũ per executores de=
bet fieri in non pijs causis infra annũ. in
pijs causis infra sex menses.
21 ¶Executoris officium ad vltimas volũ
tates q̃ius duret per annũ. ꝛ de iure hu=
ius regni duret hodie prout in hac.l. ta=
men si interim executor esset cõmunx in
aliquo precepto sibi facto per eũm.ꝙ sta=
tim potest remoueri a cõmissaria ex offi=
cio episcopi absq; nouo processu.
22 ¶Executor deputatus in testõ ad legata
pia exequẽda.si nõ exequatur piã defun=
cti volũtatem infra annum. q̃uis pũnat
officio.ꝛ potestas exequẽdi deuoluit ad
episcopum.tamen istud est verum nisi te
stator prouidit de alio executore in casu
in quo primus esset negligens in exequẽ
do infra annum.de quo videatis hic.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ALiter hic ponitur tempus q̄ in. l. vj. tit. x. par. vj. vbi habetur spacium vnius anni. z si intra hūc tempus termin̄ per istā. l. diffinitū cōmissar⁹ nō fecerit qđ p licētiā ei p̄cedit. habēdus est vt nō cōmissarius. vt hic i p̄n. z per cōsequēs videtur mādatuz reuocatū idē dicerē reuocari mādatū si p̄missarius efficit q̄d ribald⁹. vt als p̄dixi nō i ōtermutauerit. ita bar. p tex. ibi in. l. cum quis in p̄n. ff. de solu. z vbi si cōditio adiecti mutatur in deterius illi solui nō potest. Idem Bar. in. l. si cum cornelius. ff. eo. titu. vbi dicit. z q̄ si post mādatū procurator efficitur quidaz ribaldus vel alias in deterius mutauit conditionez q̄ eo ipso videtur reuocatum mandatum z refert Ly. hoc tenentem in l. falsus in. j. q. C. de furtis. quod etiam isdēmet Bar. tenet in. d. l. falsus in fi. Facit z probat tex. quem ad hoc notat ibi Bar. z q̄ ex mutatione morum p̄sumitur mutatio voluntatis eius qui administrationē concedit. Facit etiā tex. in. l. rogasti. ff. si fugitiuus. ff. si certum peta. z vbi seruus fugiendo a domino ipso iure p̄suatur libera administratione peculij quaz dominus cō cesserat. z. l. libera. ff. de pecu. ex quo inferūt bal. Ang. z moder. in. d. ff. fugitiuus. q̄ si procurator cui dominus ōdit mādatum mutet conditionem in deterius. puta q̄ bannitus efficiatur vel ribaldus. ipso iure intelligatur reuocatum mandatuz quod est vtile secunduz eos z Jas. in. d. ff. fugitiuus in. ij. not. z p mercatoribus qui habent institores seu factores p̄positos apothece aut mercature q̄ possunt obligare dñz p̄ncipalem. tamen si mutent conditionem in deterius. statim intelligitur mandatum reuocatum. Facit ad idē l. cuz qui ita. ff. qui sibi aut filio. vbi Bar. z moder. ff. de verbo. obli. Et licet alias

EL comissario para hazer testamento o mandas o para declarar por virtud del poder que tiene lo que ha de hazer ō los bienes del testador no tenga mas termino ō q̄tro meses si estaua al tiempo que se le dio el poder en la ciudad o villa o lugar donde se dio el poder. z si al dicho tiempo estaua absente: pero dentro destos nuestros reynos no tenga ni dure su poder mas de seys meses: z si estuuiere fuera de los dichos reynos al dicho tiempo tenga termino ō vn año y no mas y passados los dichos terminos no pueda mas hazer que si el poder no le fuera dado/e vēgan los dichos bienes a los que los auian de auer muriendo el testador ab intestato. los q̄les terminos mandamos que corran al tal commissario avn que diga e alegue que nūca vino a su noticia q̄ el tal poder le auia sido dado. pero lo q̄ el testador le mādo señalada e determinadamēte señalando la persona ōl heredero/o señalando cierta cosa q̄ auia de hazer el tal cōmissario: mādamos q̄ ē tal caso el cōmissario sea obligado a lo hazer. y si passado el dicho termino no lo hiziere q̄ sea auido como si el tal cōmissario lo hiziesse o declarasse.

quando reuocatur procurator. necessaria sit certificatio domini. l. sed z si pupillus. §. aut ✠si. proscribere. ff. de insti. glo. z Bar. ibi notat in. j. col. in. l. vnica. C. de fundo dando. † Tamen quando sine facto domini reuocatur procurator per status mutationem in deterius nō requritur certificatio domini. ita Bal. in. d. §. si fugitiuus: quia nō habet originem ex facto reuocātis sed reuocati. Bal. vbi supra quā rationem ibi Jas. in. j. col. ponit longiori sermone. dicens q̄ quando reuocatio p̄cedit ex facto domini ideo est necesse q̄ certificet: q̄a contrahentes decipi possent sed quando lex reuocat. reuocat etiā domino ignorante. Idem est si fit inimicus domini. Bar. in. d. ll. cum quis in p̄n. z si cum cornelius. † et inimicitie etiam nō capitales sufficiunt ad reuocandum procuratorez glo. est in. c. ij. de procu. lib. vj. p̄o qua facit tex. in. l. vel exilio. ff. de procu. z in. d. c. ij. per que intra ampliatur. l. procuratoribus. C. de procu. Fm Jas. ibi in versi. item pondera ter. † Que autem dicantur inimicitie capitales declarat glo. in. l. licet. in verbo capitales. ff. de recep. arbi. que allegat tex. in auč. de testi. §. si vero odiosus. z est si vero q̄s dicatur z ibi glo sup ✠bo de crimine colla. vij. Ang. z Imo. in. l. is q̄ reus. ff. de publi. iudi. Bal. in auč. si dicatur de testi. vbi dicit in versi. Secūdo quero. relinqui arbitrio iudicis bonus tex. in. c. accedens. in fin̄o. z ibi Anto. z alij vt lite nō cōtes. z videte oīno modo Bar. in. l. ij. §. si. de adim̄. legg. z ibi etiā declarat q̄d differāt inimicitie capitales a grauissimis inimicitijs. quibus addam⁹ † q̄ etiā ex verbalib⁹ iniurijs cōtrahit inimicitia capitalis. ita not. Bal. i c. veniens in fi. p illū tex. de iureiurā. q̄d est not. q̄a q̄libet diceret p̄rarium Fm Jas. i. d. l. procuratorib⁹ in vlti. ✠bis. C. ō p̄cu. z inter ceteros modos p̄bandi inimicitiā est quidā. q̄ si q̄s p̄trahit amicitiā cū inimicis p̄sumit inimic⁹. tex. est quē ad hoc notāt ibi Bal. z Saly. in. l. liberi. C. de inoffi. test. z ita tota die allegat illa. l. Fm Jas. ibi. † Cōfederati cū inimico meo p̄sumūtur etiā de intentōis z sic mihi inimici. doctores p̄dicti vbi. §. † z nō valet conuentio etiā iurata p quā dñs promittit nō reuocare procuratorē. glo. est in. c. fi. ō p̄cu. lib. vj. quā ad hoc dicit singulariter Jas. in auč. ingressi. in. vij. col. in p̄n. ō sacro fan. eccl. In materia scire opz †. an executores testamentarij. saltē dare debeāt. tex. i. l. j. tit. x. par. vj. dicit q̄ nō nisi sint suspecti. z ibi Mōtal. allegat p cōcordia. l. testō datos la scōa. ff. de testa. tute. sed. l. liberto §. largius z ibi Bar. de annuis lega. z. l. diuus pius. si cui plusq̄ p. l. fal. dicit q̄ merus executor nō tenet cauere. Fallit si iste nudus minister post testū factuz efficit minus idone⁹ qa tūc saltē dat. ita Bar. i. d. l. diuus pius. Dicit hic in ✠si. aun q̄ diga e alegue. † q̄ tps currit ignorāti executori. de q̄ videte Bar. in. l. gñō. ff. ō his q̄ not. insa. z Iaſſus in. l. labeo. si q̄s testō liber iussus esse fine. vbi dicit. † q̄ si p̄stituto cōpetenti dicat. q̄ si executor nō fuerit executus. j. annū vtilitatē volūtatē cadat in excōionē aut cadat ab officio executoris. intelligitē a tpe mortis z scientie ne ignorātia puniat. vt in d. l. generō. refert z sequit Jas. in. l. fideicōmissuz. de lega. j. Finaliter dicit. l. i ✠si. pero lo q̄ el testador † q̄ si testō⁹ instituere aliquē in heredē cui⁹ p̄sonā nominauit: aut q̄ certū aliq̄d faceret. tūc cōmissari⁹ tenet facere in termino q̄ dat si nō fecerit habet p facto vt hic. † an cōmissarius cogat declarare z exeq̄ officiū suū. l. vij. tit. x. par. vj. inq̄t q̄ cōmissarius admonitus ad executionē officij noletibus exeq̄. q̄ ppterea remotus fuerūt ab officio p̄uant cōmodo testamētario. z p cōsequēs p̄sse nō cogūt sed cautiue. Facit i argu. tex. i auč. hoc amplius ō fideicō. vbi heres post missuz iudicis. j. annū non exequēs iussū testōris iudicū p̄uat oi cōmodo seu lucro hereditario. Faciūt nota ta i. l. nulli z i auč. ibi posita ō epis. z cler. z p̄uatic (de q̄ hic) est ipo iure. qa tex. in. d. aut. hoc amplius loquit p verbū p̄tis tpis ibi excluditur z sic nō requirit alia sūia in dictis p̄natoris cū regula sit q̄ qñ. l. vnā ✠bo p̄tis tpis vel p̄teriti intelligitē ipso iure gl. est in. l. i criminali. cū simi. C. ō iurisdi. oīz iudi. dixi plene i. l. ij. z q̄ i. d. auč. heres p̄uat ipso iure absq̄ alia sūia tenet gl. in auč. ō here. z falci. §. si q̄s aūt nō implēs in p̄n. gl. magne. colla. p̄ma. facit tex. i. §. i oib⁹ eo. tit. exp̄sse firmat bal. i. d. aut. hoc amplius in. j. col. ✠si. q̄ro vrū heres vbi z saly. i. iij. q. q̄cq̄d dicat ia duerter̄ patu.

de Las.ibi qui nullã ꝑdictorũ mentionẽ faciens tenet q̃ imo requiritur sententia. sed errat ſm Jas.ibi in vlti.col.cũ lex vtatur.d.verbo ꝑsentis tẽporis. Mõ tñ ꝑdet legitimam suam.quia legitima sibi defertur.l.non a testõre vel ex dispositiõe testatoris sicut in simili dicitur in.l.si arrogator.ff.de adop. † Et heres ō iure canonico tenet exonerare aiam defuncti. iura sunt in.c.fi.de sepul.z in.c.in literis.de rapto.de quibus iuribus ad hoc fuit recordatus Jas.in.l.põponius.§.cũ q̃s ad
18 municulo in vlti.col.ff.de acq. posse † Et extra cõputatiõẽ anni de q̃ hic.an annꝰ incipiat ab incarnatiõe domini .an a circũcisione.videte Fely.in.c.j.xſi.z ꝑsidera.de fide instru.vbi etiã dicit in xſi.item
19 req̃rũtur. † nũq̃d de necessitate anni dñi sint in instrumẽto ponẽdi.adeo q̃ si posiũ nõ fuerint instrumentũ sit nullũ.de iure eñ cõi si executori aliq̃d erat relictũ.si illud agnouit cogit̃ actiõe ex testõ.l.ij.C.ō bis q̃ sub modo alias officio iudicis cum cesset actio ex testõ nullo cõmodo pecuniario ex eo sequẽte.l.plane la.ij.in fi.de lega.j.probat etiã tex.z ibi Bar.in.l. z si q̃s.§.j.ff.de relig.z sump.fune.per quem tex.dicit ibi ipse.q̃ executor qui officium executoris suscepit vel acceptauit aliquo modo cogit̃ illõ implere.aliquo aũt modo põt dici.aut exꝑsse acceptãdo vel tacite intromittendose in executiõe eiꝰ aut agnoscẽdo relictũ sibi in testõ. Et ꝓptera si in.d.l.viij.precisse nõ coguntur fuit quia nondũ acceptauerunt exꝑsse officium predictum nec tacite intromittendo se in illius executiõe neq̃ agnoscẽdo relictuz ipsis in testõ.q̃ vltimũ probat ibi. pierdẽ aq̃lla parte que deuẽ auer.z sic nõ habebãt eam partem. z per consequens si habuissent cogerentur per iura cõia et per illam.l.viij.ex mente illius a contrario sensu. Et ista.l.inquãtuz dicit.sea obligado.est intelligenda precise aut causatiue fin predicta. † Executio autez legatorum per executores debet fieri in nõ pijs causis infra annũ in pijs causis infra sex menses.vt notatur in.d.auẽ.hoc amplꝰ.
21 de fideicõmi.habetur in.c.nos quidem.i c.si heredes z in.c.Joãnes.de testa. † Et q̃ius officiũ executoris ad vltimas volũtates duret per annum.vt ex superiorꝰ ostenditur z in.d.l.vj.titu.x.parti.vj.z de iure huiꝰ regni duret hodie prout hic.tamen si interim executor esset cõsumax in aliquo iusto precepto sibi facto per episcopum.q̃ statim potest remoueri a commissaria ex officio episcopi absq̃ nouo processu.ita Bal.in.l.eum qui res.in.iij. not.C.de procu.vbi ait q̃ illa.l. est optimum argu.ad hoc.cui addamus Specu. in titu.de instru.edic.§.nũc vero aliqua. versi.quid si executor est suspectus.Bal. in.l.id qõ pauperibꝰ.in vlti.col.i.xxiij.q. de epis.z cleri.z in.l.vnica.in fi.col.C.de his que pene nõie.refert z sequit Jas.in d.l.eum qui res.in vlti.col.circa iitam.l. est sciendum. † q̃ licet executor deputatꝰ 22
in testamento ad legata pia exequenda. si non exequatur piam defuncti voluntatem infra annum.priuatur officio.et potestas exequendi deuoluitur ad episcopum.l.nulli de epis.z cleri.in auẽ.de eccles.titu.§.si autem pro redemptione cũ concor.colla.ix.tamen istud est verum ni si testator puidit de alio executore in casu quo primus esset negligens in exequẽdo infra annum.tunc prouisio testatoris facit cessare prouisionem.l.z sic q̃ in casum negligentie primi executoris executio non deuoluatur ad episcopuz. sed ad alios executores specialiter ꝓputatos ab ipso testatore.ita Bal.colligit argumentum per tex.ibi in.l.si fundum sub condi tione.§.stichum. de lega.j. cum quo alij ibi transeunt. secundum quod posset sumi cautela quam ponit Bal. vbi supra. z ibi sequuntur Jmo. z Flo. q̃ a testatore proudeatur de pluribus executoribus successiue z hoc modo quasi nunq̃ executio deuoluetur ad episcopum quod est bene not.secundum Bal.z alios in. d.§. stichum. Sed aduerte q̃nis doctores ita transeant.q̃ tex.in.d.§.stichum.nihil videtur ad hoc facere.probatur.nam testator potest prohibere seruum manumitti. Item potest prohibere ne illa constitutio diuorum Marci z Cõmõdi locum habeat que facit seruum ipso iure liberum si non manumittatur infra tempus a iure statutum.l.j.z.iij.ff.de seruis exꝑt. sed testator non põt prohibere quin executio deuoluatur ad eꝑz.imo elapso anno potestas exequẽdi deuoluitur ad eꝑm etiã

si contrarium voluit testõr vt est tex.in.d. §.si autem pro redemptione.cum simi. Item q̃ executio deuoluatur ad episcopum elapso anno videtur respicere publicam vtilitatem:quoniã fauore pie cause z pauperum istud introductum fuit.ergo nõ potest testõr illi derogare.l.quod de bonis in prin.ff.ad.l.falci.z.C.si diligenti.de foro compe. Jn quo dicam⁹ q̃ testator non potest directo prohibere ne elapso ãno executio deuoluatur ad episcopũ q̃i non prouidet sibi de alio executore z sic testator non disponere posset q̃ si executores fuerint negligẽtes infra annum quin executio ad episcopum deuoluatur: z ita intelliguntur z loquuntur . d. §.si autem pro redẽptione.d.auct. de eccles.tit.cola.ix.d.c.nos q̃dẽ. z.d.c. si heredes de testa. Sed si testõr in negligẽtiã primi executoris exꝑresse prouideret de alio z successiue de alijs executorib⁹ tũc isto casu bene põt facere testator ne executio deuoluatur ad episcopum:quia vt dixi dispositio seu prouisio hominis facit cessare prouisionem legis. z hoc est vtile:quia multoties episcopi ista relicta ad pias causas male dispensant z cõuertunt in proprios vsus et superfluos secundum Jas. in.d.§.stichum.in vlti.col. que facit pro intellectu istius.l. in versic. e passados los dichos terminos no pueda hazer mas que si el poder no le fuera dado. vt sciamus ad quem executio deuoluitur in defectum executoris testamentarij.

¶ Sequitur recapitulatio legis.xxxij.

¶ Commissarius sicut sine speciali mandato testamentum facere non potest: ita nec testamentum tam factum sine speciali mãdato reuocare:de quo videatis hic. 1

L 34

Lex.xxxiij.

STatuit hic q̄ ꝯmissarius vtute ꝯmissionis sibi a testōre date ad faciēdū testū nō poterit renocare testū a testōre factū ꝓterq̄ si specialiter fuerit a testōre cōmissum cōmissario. Hoc ꝓcedit attento iure cōmuni ꝛ regni. ꝓbat. Certuz est q̄ sola commissione ad faciendū testamentum sine nominatione ꝓꝓij nominis heredis facta a testōre non permittitur cōmissario heredē facere: ꝛ venientes ab intestato succedunt. vt in. l. xxix. ꝛ. xxx. cū alijs. supra. ergo non poterit renocare testamētum. cum ex testō hereditas instituitis debeatur: quod quidem testamentū per minus solēnem voluntatem mutari non potest. l. j. de inst. testō. sed minus solennis voluntas quantū ad testamentū est sola commissio eius non precedente nominatione ꝓꝓij nominis heredis quoniam per talem solā commissionē nō poterit cōmissarius heredem facere. d. l. xxix. nec venientes ab intestato per eandem solaz successione priuātur. d. l. xxx. vel alio modo. † q̄ sicut cōmissarius sine speciali mādato testamentum facere non potest. vt i d. l. xxix. ita a cōtrario sensu nec testū iā factum renocare sine speciali mādato vt hic. Confirmoq̄. nam sicut procurator factum domini renocare non poterit vt voluit Bal. in. l. j. in. xxix. opp. versi. Sed. l. cauetur. qui admitti. Facit quod inq̄t Feli. in. c. ex parte decani. in versi. dicta clementina. in prin. de rescrip. ita cōmissarius vt hic. Fallentia etiam huius. l. procedit sine opposito. probo. Certum est q̄ ipse testōr potest annullare primū testamētuz per secundum. l. sancimus. C. de testa. §. posteriore cū concor. insti. quib. mo. test. infir. Si enī testō facto p̄ eū cōmiserit specialiter eius renocationē: aut renocatio tēdit vt fiat secūdū testamentū: vel ad hoc vt moriatur testōr ab intestato. primo casu cum secundū testamentū nonpossit fieri sine nominatione precedente ꝓꝓij nominis heredis a cōmittēte. probatur in d. l. xxix. cum simi. sicut testōr per secundum testamentum primū annullat. sic hic precedente dicta nominatione ꝓꝓij nominis heredis. ℙ robo vlterius. sicut enī precedente nominatiōe heredis (prout dictū est) posterit cōmissarius heredez instituere. ita dicta nominatiōe facta in sco testō poterit dictus cōmissarius instituere heredē. ꝛ sic testamentū secundum facere ꝛ prius factū renocare per commissionem specialem vt hic. cum primum testamentum per secundum annulletur regulariter etiam sine aliqua specialitate et mentione primi. vt in d. l. sancimus cum simi. Si autem hāc sallentiam intelligimus in secundo casu. vt dicamus q̄ commissarius per specialē cōmissionem poterit renocare testamentū factum a committente vt moriatur ab intestato videtur procedere non posse. nam nulla est specialitas que potest facere nec dare potestatem commissario ad faciendum testamentum sine predicta nominatione precedente ꝓꝓij nominis heredis a committente. d. l. xxix. cum concor. igitur nulla specialitas videtur sufficiens ad hoc q̄ commissarius per illam renocet testamentum factum a committente in totum neq̄ in partem: ꝛ ista ratio sit ad se cūdū casuz supradictum: ꝛ videtur cōtra ea que in primo dixi. Et vt non obstet est considerandum quare commissario facere testamentum cum herede nō permittitur nisi precedat dicta nominatio ꝓꝓij nominis heredis ꝛ iuxta que in. d. l. xxix dixi. ꝛ dico inter alia ne ꝓueniēt successiōe venientes ab intestato probatur ex. d. ll. xxix. ꝛ. xxx. cum ibi nota. ꝛ. xxxiij. huius volu. sed ista ratio non cōtradicit. imo adiuuat. probatur. quia si alij preter venientes ab intestato erant instituti heredes a committente. renocato testō iuridice. successio veniet proximioribus ab intestato. l. constat. cum alijs. C. quorum le-

da renocar el testamēto q̄ el testador auia hecho en todo ni ēpte: saluo si el testador especialmēte le dio poderꝛa ello

Recapitulatio legis.xxxiij. Fo.cxcj.

ga. Si vero proximiores fuerant instituti heredes a committente renocato testamento a commissario vt hic in fi. licet ex d. testamento cōmittentis non venant. venient tamē ab intestato ꝛ sic illo ꝛ isto modo proximiores cōmittentis eius successione non priuantur. ꝛ per cōsequēs cessat inconueniens de quo supra. ꝛ per specialem commissionem datam a testatore commissario. poterit commissarius renocare in totum ꝛ in partem testamentum a committente factū vt hic in fi. ℭ Larinsq̄ respondendo ad argumentum de quo supra in versi. si autem hanc sallentiam intelligimus. dico q̄ sicut quando precedit nominatio ꝓꝓij nominis heredis a committēte. potest commissarius illum talem sic nominatum facere heredem in bonis testatoris. d. l. xxix. sic poterit commissarius renocare in totum et in partem testamentum factum a committente qui specialiter renocare commiserit vt in fi. asitus. l.

ℭ Sequit recapitulatio legis.xxxiij.

1 DEclaratio quandocunq̄ est ꝛ sentitur ō certo tempori stipulationis si semel declaratur. amplius declarari non potest.

2 ℭ Electio vbicunq̄ secum trahit executionem. non est locus variationi.

3 ℭ Heres postq̄ semel eligit. mutare voluntatem non poterit.

4 ℭ Testator si iussit bona distribui inter pauperes per executores suos. q̄ paupe-

res electi nullā habent ex electiōe actionem. sed ex testamento.

5 ℭ Electus non capit ex testamento eligētis. sed eius qui restituit iussit.

6 ℭ Condemnatus si est aliquis. ꝛ ante executionem sentencie de innocentia constat. potestas qui eum condemnauit absoluere illum non poterit cuius si esset in personam condemnatus. sed recurritur ad superiorem.

7 ℭ Commissiones sunt stricti iuris. ꝛ ideo non extenduntur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex.xxxiij.

IN quantum ista.l.dicit q commissarius testamentum quod virtute commissionis fecit non poterit revocare. procedit de iure communi. probo. Certum enim est q electione valente in ultimis voluntatibus variari nō potest l. ferri electione. de lega.j. sed cōmissio ō qua hic fit in ultima voluntate ꝛ per consequens electio que magis proprie debet nuncupari declaratio. igitur non potest commissarius testamentum variare. Secundo facit glo. que ponit casum singularem per exemplū secundum Bar. ibi dicentem se nescire alibi in.l.quidquid astringende in prin. de verbo.obli. vbi in materia stipulationis si ego promissor elegi nō potero amplius eligere ꝛ dicere me de alio sensisse. ergo ita est dicendum in presenti. cum de contractibus ad ultimas voluntates licite arguatur vbi est eadem ratio. Bar. in.l.ſ. in vlti. col. ff. coia pdio. Tertio facit. † q q̄n docunq; est declaratio ꝛ sentitur de certo tempori stipulationis si semel declarata fuerit amplius declarari non potest. Bar. in.d.l. quicquid astringende. sed per cōmissionem conceditur cōmissario ius declarandi. ꝛ tempori commissionis tā sensum erat de certo. Probatur nam quando commissio tendit ad institutionē. precesserat nominatio proprij nominis heredis a cōmittente. l. xxix. supra. igitur cōmissarius mutare. d. testamentum nō poterit. Quarto facit quedam determinatio Bar. in.l. si quis stipulatus sit stichum in prin. de verbo. obli. vbi dicit. † q vbi cunq; electio secum trahit executionē nō est locus variationi sed precedēte. d. nominatiōe heredis a testatore. ꝛ secuta ei⁹ declaratione per commissarium. iam est executio facta cum nihil deficiat ad effectuandam purificādamq; institutionem.

1

2

EL cōmissario no pueda revocar el testamento q̄ oviere por virtud de su poder vna vez hecho. ni pueda despues de fecho hazer codicillos aunque sea ad pias causas aunque reserue en si el poder para lo revocar / o para añadir / o mēguar / o para hazer codicillo / o declaracion alguna.

3

Quinto facit. quod fit per aliquos deputatos ad aliquod officium videtur fieri per deputantes. l. item eorum. ſ. si decurriones. quod cuiuscūq; vni. per quē tex. dicit Bar. in.l. in illitum o talis. ff. de condi. insti. q̄n do dam⁹ alicui potestatem eligendi videmur eligere ficte p illum. Facit in corroboratione regule ō qua per l. ita autē. ſ. ç esse. cum alijs. ff. ō admi. tuto. vbi gessisse videtur qui per alium gessit sic ergo hic est dicendum q data commissione instituendi institutus non est dicēdus institutus a cōmissario sed a committente. Sexto facit l. statu liberum. ſ. fi. de lega. ij. † vbi habetur q postq̄ heres eligit mutare voluntatem non poterit. Ad idē facit. l. huiusmodi. ſ. stichum aut pamphilum. de lega. j. vbi qui ex vltima voluntate electionem habet non poterit variare. nam in legatis facta electione statim ius facit executionem cum transeat dominium in legatarium. l. apud auſidium. de optio. lega. istam rationem ponit Bar. in.d. ſ. stichū aut pamphilum. que satis viget ad ꝓpositū nostre. l. Septimo facit lolu. posita q Bar. in.d. ſ. stichū in oppo. glo. de. l. ij. ſ. pen. ff. de sepul. viol. dicentem q in. d. ſ. pen. non erat alij ius quesitū. quod fuerat quesitum in.d. ſ. stichum. vel favore vltime volūtatis. sed hic intervenit favor vltime voluntatis. institutusq; ius quesiuit. igitur non variabitur per commissarium. Octavo facit notabile quod sumit Bar. ex. l. vnuz ex familia in prin. ō lega. ij. vbi aut † q si testator iussit bona distribui inter pauperes per executores suos q pauperes electi nullam habent ex electione actionē sed ex testamēto. ita in casu huius. l. dicendum est q institutio per commissarium facta non producat actionem. sed producatur ex nominatiōe precedente ꝓprij nominis heredis a committente. ꝛ fortius cum in casu Bar. ō incertus certis competat actio. hic antē certo vel certis omnimodo vt institutus. ſ. nominatis vt in.d.l. xxix. a cōmittente quos cōmissarius heredes in bonis cōmittētis fecit. Si ergo ex dicta nominatione (cum sine illa institutio a cōmissario facta nulla sit) oriatur actio. cōmissario non p̄mittitur mutare testiū vt hic. Mono facit tex. ꝛ ibi Bar. in.d.l. vnum ex familia. ſ. si de falcidia. † vbi electus non capit ex testō eligentis sed eius qui restituī iussit. Decimo facit. nam si hoc permitteretur cōmissario esset contra defuncti voluntatē. probo supposito q virtute cōmissionis commissarius facultatē nō habet instituendi aut faciendi heredē sine. d. nominatione heredis facta a cōmittēte vt multoties dixi. ista. l. loquit statuēs q cōmissarius nō possit revocare testiū quod fecerat virtute cōmissionis: ergo videtur precessisse dicta nominationē ad validā faciendū institutionem quo stāte si contrariū dispositioni istius. l. pateremur vel diceremus notorium erat cōmissarium cōmissionis excedere modum ꝛ venire de directo cōtra cōmittentis voluntatem quod nō pōt d.l. xxix. in fi. vbi p̄missarius nō pōt plus facere q̄ in cōmissione cōtinetur. Idem si dicimus quando non fuit nominatus heres (prout sepe dixi) a cōmittente. cum tunc cōmissarius nō teneat virtute cōmissionis faciēdi pro illo testiū auferre sed debet sinere bona cōmittentis venientib⁹ ab intestato. vt in.l. xxx. cū ibi nota. Facit ad hoc. quia implere volūtatem testōris est opus spirituale ꝛ pietatis. l. vij. titu. x. parti. vj. Undecimo facit. quoniam iam cōmissarius functus fuerat officio suo. qō habet locum in casu vbi maius vertit periculū. vt in.l. j. ſ. si quis vltro. ff. ō q̄stio. per quem tex. dicit ibi Bar. † q si aliquis est in carceribus condēnatus ꝛ ante executionem sententie de innocentia cōstat potestas qui eum condēnauit absoluere illū non poterit etiam si esset in personā condēnatus. sed recurritur ad superiorē. Duodecimo facit. † nā cōmissiones sunt stricti iuris: ꝛ ideo nō extenduntur. Bal. in.l. non sine. in vlti. col. versi. ꝛ ideo de bonis que libe. ibi codicillos. qui largo modo dicuntur testiū fm glo. in. l. ij. in verbo psonales. coia ō lega. p̄o qua pro bant iura insti. de testa. in p̄n. ꝛ in. l. j. titu. xij. parti. vj. Ibi. aun que sea ad pias causas. quia cōmissiones sunt stricti iuris ꝛc. vt dixi. ꝛ commissarius functus fuerat officio commissionis siue bene aut male testamentum fecit. vt dixi ꝛ argu. tex. in. l. penam cū concor. C. de penis.

Recapitulatio legis.xxxiiij. Fo.cxcij.

¶Sequitur recapitulatio legis.xxxiiij.

1 PIe voluntates ꝛ legata possunt executioni mandari tā per iudicem ecclesiasticum q̄ secularem.

2 ¶Punitus in foro canonico per iudicē ecclesiasticum nunquid possit etiam puniri per iudicē secularē in foro seculari.

3 ¶Judex vterq; tam ecclesiasticus q̄ secularis an possit procedere simul ꝛ semel pro eodem delicto.

4 ¶Op⁹ pietatis ꝛ spirituale est adimplere voluntatem testatoris.

5 ¶Executores testamenti taxatēs alimēta secundum cōscientiam teneri ad vocādum heredes quando taxare volunt.

6 ¶Testator quando in suo testō imponit executori q̄ eius bona distribuantur secūdum illius cōscientiam. potest tamen eps petere ab executore q̄ illi ostendat rationem talis distributionis. an eā fecerit secundum conscientiam boni viri. saltē naturali ratione bene informatam.

7 ¶Testator quando dat executori plenā aut liberam facultatem vel potestatē. qualiter intelligatur.

8 ¶Testator si dixit in testamento q̄ volebat centum erogari per titium illis personis quas ei in secreto dixit. q̄ titius nō pōt cogi illas personas specificare.

9 ¶Testator si relinquat tribus trecenta ꝛ rogauit illos vt de illa pecunia disponerent. prout eis ordinauit in secreto. quia nolut aliū scire. q̄ valet tale legatū q̄ vis aliqua suspitio fraudis videatur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

L. 36.

EX.l.ista in pn. videtur colligi. q̃ est in potestate ꝛ voluntate commissarij punare nominatũ a testatore hereditate. Probo. dicitur enim hic q̃ si cõmissarius non fecit testamentum. nec de bonis testatoris disposuit: quia tẽpus transiuit noluit / aut obijt mortez q̃ bona deueniant consãguineis ꝓximioꝝ testatoris ab intestato. sed videtur certuz q̃ p̃cedit nominatio iudica heredis. nã alias cõmissio sola non sufficeret ad tribuendaz hereditatem. vt in.l.xxix.ꝛ ibi ꝛ.l.xxx. dixi. igit̃ ex presenti. l. inferendũ videtur. posse commissarium non faciendo testamentum priuare hereditate nominatum a testatore. sed hoc argumentum vel illatio est contra tex. expressum in.l.xxxj. versi. pero lo que el testador. t̃. q̃obrem ista secundum illam est intelligenda. ꝛ sic q̃ hic non fecit testator heredem. neq̃ dedit cõmissario facultatem vt pro illo faceret vt in.l.xxx. in pun. Secundo. statuitur hic. consanguineos quibus ab intestato bona deuenirent exceptis filijs descendentibus ꝛ ascendentibus legitimis debere quintum bonorum testatoris pro illius anima. hoc est ius nouum. probo. Certũ est legem istam supponere visam esse testatorem hic ab intestato mori sine aliqua legati mentione. sed consanguineis proximioribus defuncti debetur ei⁹ hereditas vl̃ successio ab intestato. vt pa-

tet. ff. ꝛ insti. de gradi. ff. ꝛ. C. õ legi. here. insti. de legi. agna. succe. ꝛ de succe. cogna. ꝛ titulo. xiij. parti. vj. ergo nec tenet̃ur ad quintum. Neq̃ obstat dicere q̃ illi quibus nõ debetur legitima possunt granari etiam in tota hereditate. l. ab eo. C. õ fideicõ. ꝛ argu. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. test. q̃to magis in quinto. quia respon. illud itelligi in expresso grauamine. patet ex dictis in ribus cũ concor. Ex predictis verbis etiam ad literam habetur filios descendentes ꝛ ascendentes legitimos non teneri ad q̃ntum hoc est secundũ ius commune ꝛ maiorẽ cum ratione q̃z in transuersalibus. tamen secundum dispositum hic in alijs consanguineis proximioꝝ est ius nouum. probo. equale enim ius quo ad succedendum habet consanguineus si alius ei non precedat licet non sit de filijs descendentibus vel ascendentibus in bonis proximioris mortui ab intestato cum eo quod habet filius descendens aut ascendens legitimus. pater. sed in consanguineis proximioribus. vltra filios descendentes ꝛ ascendentes tales statuitur per l. istam. quintum. pro anima defuncti expendi. ita ꝛ eodem modo videbatur dicendum in filijs descendentibus ꝛ ascẽdentibus quod remouetur vt hic. vbi datur intellectus ad.l.xxx.ꝫ. vbi dicitur q̃ si testator heredem nõ fecerit. ꝛ dederit cõmissario solũmodo potestatem faciendi

Tãdo el cõmissario no hizo testamento / ni dispuso de los bienes del testador: porque passo el tiempo / o porque no quiso / o porque se murio sin hazer lo: los tales bienes vengan derechamente a los parientes del que le dio el poder que ouiessen de heredar sus bienes ab intestato. los quales en caso que no sean hijos ni descẽdientes o ascendiẽtes legitimos sean obligados a disponer de la quita parte de los tales bienes por su anima del testador. la qual si dentro del año contado dende la muerte del testador no la cũpliere: mãdamos q̃ nuestras justicias los compelã a ello. ante las quales lo puedan demãdar: y sea parte para ello qualquiera del pueblo.

pro illio testiñ quintum esse pro aia distribuendũ. ꝛ reliquũ cõpetere venientib⁹ ab intestato. q̃ illud de quinto ꝓcedat in venientibus ab intestato exceptis filijs descendẽtibus ꝛ ascẽdentib⁹ legitimis. Cogitam ratione diuersitatis. ꝛ talis ꝓsideratio assignari põt. supposito themate de q̃ sepe dixi nominationis heredis a testatore facte. q̃ aut descendens vel ascendens legitimi fuerunt a testatore nominati ad hoc vt cõmissarius eos instituere[t] iuxta l.xxix. cũ ibi nota. (inspecta illorum prelatione) ꝛ isto casu transacto tempore cõmissionis per aliquẽ ex modis hic cõtentis. succedẽtibus predictis ab intestato. p l. istam nec cogunt̃ neq̃ tenẽtur ad distribuendum quinta q̃a descẽdentibus talib⁹ ꝛ ascendẽtibus debet̃ legitima. l. nam ꝛ si parẽtibus in pn. ff. de inoffi. test. l. iij. in pn. ꝛ ibi dixi. ꝫ. q̃ cũ cesset in alijs consanguineis ꝓximioꝝ q̃bus nõ debet̃ legitima. l. fratris. ꝛ. l. fratres. C. de inoffi. test. videtur magis honorati q̃ filij descẽdentes vel ascendentes. igitur mirum si plus grauentur. sed hoc casu est dicendum non succedere dictos descendentes ꝛ ascendentes ab intestato. imo potius habere locum. d. l. xxxj. in. d. versi. pero lo que el testador. vsq̃ ad fi. Aut nominato alio a testatore. filij descendentes vel ascendentes. fuerunt preteriti aut exheredati: ꝛ tunc cum veniant contra defuncti voluntatẽ. vt. ff. ꝛ. C. de bono. pos se. contra tabu. ꝛ de inoffi. testamẽto. non est mirandum si non teneãtur ad quintũ cum ascendens vel descendens (referendo singula singulis) vsi non fuerunt officio paterno. aut filiali preteriendo seu exheredando descendentes aut ascendẽtes q̃ ita non est in alijs cõsanguineis ꝓximioꝝ. d. ll. fratris. ꝛ ffes. facit. l. extraneum. iũctis. d. ll. nã ꝛ si parẽtibus in pn. l. iij. in pn. l. ffris. ꝛ ffes. C. õ here. insti. dicerẽq̃ q̃ si alius esset a testõre noiatus. vt in. d. l. xxix. cũ ibi nota. ꝛ p aliquẽ casum vel modũ de hic expõssis nõ fuit institutus a cõmissario. ꝛ ideo bona venerũt cõsanguineis ꝓximioꝝ ab intestato. cũ successio talis veniret illis preter spem ꝛ voluntatem testõris. videt̃ legẽ istã eos ad quintũ obligare. nec debent cõqueri de testatore si eius volũtas fuit illos priuare successiõe bonisq̃ eius. nã fecerat sm ius si cõtra illud nõ fecit aut preter. cũ trãsuersalibus nõ debeat̃ legitima: dixi ꝛ allegaui. d. ll. ffris ꝛ ffes. ꝛ quia q̃ fit lege pmittente nulla pena meretur. vulgata. l. grachus. C. de adulte. sed etiã hoc casu ꝓcedit. d. l. xxxj. in. d. versi. pero. ꝛ. Et põt dici q̃ etiam si in. d. l. xxx. sint descendẽtes vel ascendentes legitimi. poterit cõmissarius expẽdere quintũ pro aia cõmittentis. probatur ibi in quantum generaliter dicit. los parientes. iuncta verbis eiusdẽ l. ibi. mandar distribuir la quinta parte. quod videtur contra istam. l. tamẽ illa l. xxx. supponit q̃ cõmissarius fecit testñ sed hic constat q̃ non. Tertio datur hic spacium vnius anni ad distribuendum quintum. oppono. de. l. xxxj. vbi termin⁹ aliter statuitur. solu. sit. q̃ ibi loquitur in cõmissario. hic in venientibus ab intestato ibi ad declarandum voluntatẽ defuncti hic ad disponendum de quinto. Quarto per istam. l. predictũ tempus debet cõputari a tempore mortis testõris. de quo videte q̃ dixi in. l. xxxj. ꝫ. si. dicit hic in ꝫ. si. simile tẽpus habet̃ in. l. vj. tit. x. par. vj. lz hic de heredib⁹. ibi cõmissarijs. tñ p tex. in auẽ. hoc amplius. de fideicõ. annus de quo ibi non computatur a tempore mortis defuncti. sed a missu iudicis. ꝛ sic videt̃ cõtradictio inter illũ tex. ꝛ hãc. l. soluo. q̃ dictus ille tex. loquitur in iudicio testõris implendo. hic in iudicio ꝛ p̃cepto legis ex quo sequeret̃ q̃ pena. d. auẽ. nõ haberet locum in casu istius. l. etiã si intra annũ heredes quintũ pro aia defuncti non expenderent. ꝛ ꝙ a si hec. l. voluisset exp̃sisset. l. vnica. ff. sin vero non oẽs in fi. de cadu. toll. Confirmo quoniam ibi heredi post iudicis iussum infra annũ nõ exequẽti voluntatẽ instam defuncti ponitur pena. q̃ priuatur omni lucro hereditario. d. auẽ. hoc amplius. ꝛ etiam fructib⁹ medio tempore perceptis ex hereditate. Bal. ibi in lec. antiqua in repe. xxxj. q. adeo q̃ his q̃bus hereditas cũ fructib⁹ p̃dictis deuolutur repudiãb⁹ amplius nõ deferẽt. sm Bar. in. l. si q̃s solidũ. ff. de here insti. vbi dicit q̃ ibi videt̃ casus pro glo. (õ q̃ ibi p illũ) nã q̃ in eoꝝ lesionẽ est introductũ non debet in illoꝝ cõmodũ redũdare. l. relegatoꝝ. ff. de interdic. ꝛ relega. l. si

Universidad de Deusto
Biblioteca

seruns pluriũ.ℌ.si qs ante de lega.j.fallit vbi talis hereditas esset dãnosa. qr tunc in odiũ eius qui nõ adumplent infra annum cogeꝫ hereditatẽ dãnosam alijs ad quos transiret repudiãtib⁹ acceptare. ita ℙet.de Ancha.in.c.intellexim⁹ de iudicijs.qõ nota ſm Alex.in addi.ad Bar.in d.l.si qs solidũ.refert etiã ꝛ sequit̃ Jaſ.in rub.de iuſti.ꝛ iure.in vlti.col.vbi in relatione mqt.d.auc̃.hoc amplius ꝓcedere ẽten⁹ hereditas esset vtilis heredi negligẽti.secꝰ si onerosa.Aduer.in hoc passu. qꝫ aut fallor vel.d.glo.allegata p Bar.in d.l.si qs solidũ.resp̃det qꝫ sic.q̃.d.gl.est in.ℌ.similiter in auc̃.de here.ꝛ falci.colla.j.ꝛ per consequens videtur qꝫ Bar.contradicat.d.glo.i.d.l.si qs solidũ vbi in.q.d.glo.resp̃det qꝫ nõ(dixi vt vidistis)qui Bar.in.d.auc̃.hoc amplí⁹.in ℵsi.expeditis.allegat dictã glo.dicẽs qꝫ sic.tñ vtrũqꝫ est idẽ vt ex supradictis cõstat. tñ si intra annũ hic a morte testõris de quinto non dispoñt̃ p heredes.non illos punit lex. sed si heredes fuerũt moniti a iudice post q̃ cõmissarius vel executor desijt esse cõmissarius aut executor testamẽtarí⁹ renũtiatiõe morte vel alio modo ꝛ noluerũt implere ptentũ hac.l.tũc inciderẽt in penã dicte auc̃.hoc colligit̃ ex dictis p Bar.in d.auc̃.ℵsi.extra gl.q̃ro. ℚuinto dat̃ hic facultas iudicib⁹ secularib⁹ ad cõpellendũ heredes cozã qb⁹ quilibet de pplo poterit hoc petere.Cõtra primũ oppono de.l.vij.tit.x.pti.vj.vbi ep̃is.ꝛ p ꝓfis iudicib⁹ ecclesiasticis ꝓpetit talis coactio.soluo.qꝫ ibi loquit̃ in testamẽtarijs hic in heredib⁹.sed ꝓtra istã solu.instꝫ dicẽs q. d. solu.sit vera habito respectu ad prin.d.l. vij.secꝰ ad finẽ.ci⁹.vbi exp̃sse dr̃ qꝫ si aliq̃s in suo testõ nõ omiserit ꝓmissarios qꝫ ep̃s in cui⁹ episcopatu hoc cõtigerit debet cõpellere heredẽ mortui vt defuncti volũtas impleat̃.ad idẽ est.l.nulli.ℵsi. si aũt ꝓsona.de epis.ꝛ cle.hic eñ iudicibus secularib⁹ ꝓmittit̃.ergo min⁹ bñ. q̃obrẽ vt ille.ll.nõ ꝓtradicãt huic.nec ista eis.dicam⁹ qꝫ.d.iura loquunt̃ in relictis a testõre ꝓbat.d.l.vij.ibi.de aq̃llo q̃ les dexarõ en sus manos.q̃ ℵba etiã sunt referenda ad finẽ illi⁹.l.qõ etiã ꝓbat.d.ℵsi. sinautẽ ꝓsona.ubi legati vel fideicõmissi:hic in relicto a lege.ꝓbo.nã hic testator nõ reliquit quintũ pro aĩa.sed lex precipit heredes ab itestato teneri ad illud ꝛ dat potestatem iudicibus secularib⁹ ad eius implementum vt hic.pro qua facit.l.hereditas.ℌ.fi.cum glo.ꝛ ibi ℙau. de Laſ. ff. de peti.here.† vbi cauetur qꝫ pie voluntates ꝛ legata possunt executioni mandari tam per iudicem ecclesiasticum q̃ secularem. in quo dicit Bar.in.l.solent in vlti. col. in prin.versi.quero coram.de ali.lega.qꝫ in relictis pijs episcopus est iudex.sed in ꝓfanis iudex secularis.idẽ tenet Bal. in.l.ij. in fi.col. versi. quid si inter pares. communia de lega. iste tamen casus est mixti fori:quia etiam iudex secularis potest officium suum impartiri etiã in legatis ad pias cãs.vt in.d. auc̃. hoc amplí⁹. ita Abb.in.c.si heredes.in.iij.not. de testa.ꝛ subdit qꝫ per hoc arbitratur esse locum preuentioni inter dictos iudices.qõ est ot.secũdum eundem ibi.Idẽ voluit ipse Abb.in.c.Joannes in.iij.not.co.tito. vbi notat qꝫ episcop⁹ impedit se de relictis et ad nõ pias cãs.ꝛ subdit.qꝫ de hoc videamus quod latius dixit in.d.c.si heredes.† Numquid punitus in foro canonico per iudicem ecclesiasticum possit etiam puniri per iudicem secularem in foro seculari.videte Anto.in.c.tue de ꝓcu.Joa.ð Ana.in.c.de his ð accusa.† Et an pro eodez delicto possit vterqꝫ iudex procedere simul ꝛ semel tam ecclesiastic⁹ q̃ secularis.vltra Bal.in.l.cũctos populos.de summa trini.ꝛ fide catho. videte etiam Bal.in.l.placet de sacro.san.eccle. ꝛ Jaſ.in.d.l.cũctos.in.ij.lectu.nu.xxvj. Circa secundũ dico qꝫ per idẽtitatẽ rationis sicut quilibet de populo loquẽdo in cõmissarijs potest certiorare episcopos vt in.d.l.vij.ita in heredib⁹ seculares iudices vt hic.sed differũt.nã in.d.l.vij.solum permittit̃ certiorario.nõ autem quẽlibet de populo esse partem ad hoc petendum quod hic permittitur.ideo est dicendum qꝫ si loquimur in testamentarijs quemlibet de populo esse capacẽ quoad certiorandũ.d.l.vij. qõ ꝛ plus ꝓcedit̃ in heredib⁹ hic. vel aliter et scõo.qꝫ.d.l.vij. intelligat̃ ꝛ exẽtdat̃ per istã. quia in vtroqꝫ casu est eadẽ ratio.† cuꝫ sit opus pietatis ꝛ spirituale adimplere voluntatem testatoris.d.l.vij.in fi.dixi in.l.xxxj. ꝛ ꝓri. s.

1 Ex.
16 passim
nullus
f. C de
epis. et
Cle.

1 liberam

2 Nunquid

3 Et

4

quod etiam hic dici poteſt.cum pro eius anima quintum sit dandum vt hic.vbi in casu presentis.l ius videtur supplere pro testatore q̃ nis ipse nihil dixerit,de quinto ergo stante eadem ratione.idẽ ius statuendum.vulgata.l.illud cum alijs.ff. ad l.aqui.In materia non tacco.† executorem testamenti taxantem alimenta secundum conscientiam teneri ad vocandũ heredes q̃ndo vult taxare. ℙet. de ancha. in consi.cclxxxiij.incip.prio ꝛ ante omnia.† Et quando testator in suo testamẽto imponit executori qꝫ eius bona distribuantur secundum eius conscientiam,potest tamen episcopus petere ab executore qꝫ illi,ostendat rationem talis distributionis.an eam fecerit secundum conscientiam boni viri saltem naturali ratione bene informatam Semi.in.c.statutum.ℌ. assessorem.de rescrip.lib.vj.ꝛ ibi dicit se ita obseruasse.ꝛ esse valde quotidianum. et idem vult Old.Lau.in cõsi.lxj.quod incipit cum'regi Francie ad fi.quod multũ not.secundum Jaſ.in.l. si sic legatum. in prin.in versi.octauo.de lega.j.vbi etiã inquit qꝫ nondum fuit mensis qꝫ vidit de facto.† Et quãdo testator dat executori plenam aut liberam facultatem vel potestatem intelligitur in eius meram ꝛ liberam voluntatem conferre,secundum Bar.in l.alio.in.iij.col.de alimen.ꝛ ciba.lega.tamen Bal.in.c.j.ℌ.fi.in fi.de pace iura.fir. per illum tex.tenet qꝫ licet talia verba videantur significare precisam libertatem tamen intelliguntur seruato ordine iuris de quo videte relata per Jaſ.in. d.l. si sic legatum in prin.in antepen.col. ꝛ que dixi in.l.xxx.† Et si testator dixit in testamẽto qꝫ volebat centum erogari per titium illis personis quas ei in secreto dixit.qꝫ titius non potest cogi illas personas specificare. ℙet.de Ancha.in cõsi.ccccxxxvj. incip.in hijs dubijs.ꝛ notatur per Spec. in titu.de instru.edi.ℌ.nunc vero aliqua. versi.sed quid si ille vinens.ꝛ versi. seq. refert ꝛ sequitur Jaſ.in. l. captatorias in ij.col.C.de testõ.inili.Addam⁹ glo.in.l. lucius.ℌ.fi.ꝛ ibi Bar.de lega.j. quam gl. Imol.ibi dicit esse singularem ꝛ per eam decidi questionem de facto. † qꝫ si testõr relinquat tribus trecenta ꝛ roganit illos vt de ea pecunia disponerẽt prout eis ordinauit in secreto quia noluit alium scire. qꝫ valet tale legatuz licet videatur aliqua suspitio fraudis.facit bene tex.in. l. quem heredi.ꝛ ibi notat Bar.de reb.dubijs.

5

6

7

9

ℂ Sequitur recapitulatio legis.xxxv.

1 ℂ Commissarius cui testator commisit confectionem testamenti. potest quintum relinquere extraneo instituatis in sua legitima filijs illius qui commiserat.

ℂ Intellect⁹ ad.l.xxviij.incip.lacera.s.

2

Universidad de Deusto
Biblioteca

L 37

Lex.xxxv.

PRima pars istius.l.approbat doctrinam contrario sensu Dida. de Segu.in.d. volu. folio. xxxiij. col. y.versi. Sexto facit vbi inquit se alias dixisse. ⁊ q commissarius cui testator commisit confectionem testamenti virtute.l.vj.titu.v. lib.iij. fozo ll.potest quituz relinquere extraneo instituus in sua legitima filys illius q̄ commiserat confici testamentum.per d.l.vj.in fi. Et non solū d. pars videtur approbare.d.doctrinam Dida.de Segu.vt dixi. sed etiam procedit q̄uis nec liberi neq̄ ascendentes legitimi instituti fuissent.sed alij quibus non debetur legitima in bonis testatozis committentis. Probatur hic dum loquitur generaliter de herede. Et idem esset.s.q̄ non potest commissarius disponere vltra quintum bonozum committentis pro eius anima extantib⁹ consanguineis venientibus ab intestato ad succedendum in bonis committentis licet testatoz non fecit heredem nec dedit facultatem commissario vt pro illo faceret.vt in.l.xxx.in pun.probatur a contrario sensu: ⁊ quia ibi permittitur disponere in quinto.videtur prohibituz in plus. Facit.l.maritus.C. de procu.tamen si cōmissarius non fecit testamentum: nec disponit bonozum testatozis venientes ab intestato in casu quo nō sint filij neq̄ descendentes aut ascendentes legitimi tenētur disponere dicti quinti bonozum pro anima testatozis,vt in.l.xxxiij.s. Ibi.

Attende

Tando el testador nombrada o señaladamente hizo heredero: fecho dio poder a otro que acabasse por el su testamento: el tal cōmissario no pueda mādar mas despues de pagadas las deudas y cargos de seruicios del testador de la quinta parte de sus bienes del testador. y si mas mandare que no vala. saluo si el testador le dio el poder para mas.

saluo si el testator ⁊c. Hec fallentia non sic indistincte procedit. sed solum quando est institutus ille cui legitima non debetur. vel ascendens legitimus cui q̄uis debeatur legitima.l.nam ⁊ si parentibus in pun.ff. de inoffi.testamento. l. iij. in pun.supra tamen cū sit excepto tertio.vt in. d.l. iij.versi. pero bien permittimos. ni minuz si plus quinto possit commissari⁹ disponere si in cōmissiōe continetur. dum tamen non excedat tertium.sed in descendentibus legitimis. ista.d.fallentia nullo modo poterit procedere.cum illozum legitima sit omne preter quintum.l.ix.titu.v.lib.iij.fozo.ll.⁊.l. j.titu.vj.eisdem lib.⁊ fozo.⁊ per aliquas leges huius volu. ⁊ propterea sumptus funeris ⁊ legata nō debēt excedere quintum. etiam si testator iubeat contrarium l.xxviij.supra. ⁊ cui q̄ predicta potest dari intellectus.q̄ eius dispositio procedat stantibus descendentibus aut ascendentibus quibus legitima debetur. d.l. nam ⁊ si parentibus in pun.d.l.iij. in pun. s. ⁊ tunc q̄ vltra quintum vel tertium referendo singula singulis non poterit disponi etiam si testator contrarium iubeat. vt in.d.l.xxviij.secus autem istis descendentibus et ascendentibus deficientibus. cum alijs non debeatur legitima.l.fratris ⁊ fratres. C. de inoffi.test. ⁊ videantur honorati hereditate.⁊ ita possint in illa grauari.l.ab eo.cum sim. C. de fideicō. ⁊ sic intelligatur ista.l.in fi.

Recapitulatio legis.xxxvj. ℔o.cxcv.

¶Sequit recapitulatio legis.xxxvj.

1 MOnitio aut requisitio vna sufficiat in.l.presenti.an plures requirantur.

2 ¶Monitio aut requisitio vna an sufficiat vel requirantur plures in protestationibus ⁊ alijs interpellationibus tendentibus ad alios effectus.

3 ¶Executozes testamentarij quādo sunt plures.non potest vnusquisq̄ separatum votum suum deponere.

4 ¶Executozes testamenti si discordant. maiozi parti esse standum. ⁊ quid si sunt equales ⁊ discozdes.

5 ¶Testatoz si relinquit in suo testamento executozes quosdam coniunctos ⁊ quosdam prozsus extraneos vt distribuāt paupertibus.⁊ non sunt concozdes in eligendo pauperes vel in distribuendo.q̄ ēps ceteris alijs paribus debet adherere voluntati coniunctozum.

6 ¶Conditio feminaruz in multis iuris articulis est deterioz q̄z masculozum.

7 ¶Instrumēta sunt deponenda apud virum non circa mulierem.

8 ¶Testes duo masculi preferuntur duabus feminis.

9 ¶Juramentum est deferēdum in dubio masculo.co ⁊ femina litigantibus inuicē.

10 ¶Executozes vltime voluntatis nunq̄d poterunt committere vni illozum qō ipsi facere tenentur.

11 ¶Executoz testamenti cuius conscientie commissum est non potest alteri subdelegare.

12 ¶Sozti esse dirimēdum si multi iudices fuerint ⁊ non conuenirent.

13 ¶Cōcozdia quid sit ⁊ an differat a pace.

14 ¶Statutum si exigat haberi pacem. non sufficit habere instrumentum concozdie de quo videatis hic.

15 ¶Concozdia est sedatio discozdie.

16 ¶Pace facta si te offendi nō ex antiqua inimicitia sed ex noua causa seu ex noua rixa.non dicoz rumpere pacem.quod p̄cedit etiam si noua causa superueniens non esset iusta causa offendendi.

17 ¶Offendere an in dubio presumatur ex noua rixa vel ex noua occassione: an ex veteri ille qui primo pacem rupit ⁊ offendit.

18 ¶Tregua non potest rumpi etiam ratione cause de nouo superueniētis.nec possum frangere donec durat tēpus tregue q̄uis aduersarius frangat.de quo videatis hic.

19 ¶Sozti nunq̄ dirimitur nisi in casibus a iure expressis.

20 ¶Diuisio an debeat fieri sozte.

21 ¶Sozte iudicium an sit licitum.⁊ quando permittatur.

22 ¶Inquisitozes super heresi deputati nō possunt se intromittere de diuinationib⁹ ⁊ soztilegijs heresim manifestam non sapientibus.Et quando dicātur sapere heresim manifestam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

DIcitur primo hic q̄ si aliqui cōmissariorum requisiti noluerint aut nequiuerint vti commissiōe vel mortui fuerint integrā aliis commissionē manere. et quantum ad admonitionem erat statutum per l.viij.ibi.seyē doamonestados tit.x.parti.vj.ad idez est tex.i auē. hoc amplio. de fideicō. vbi requiritē mōitio vt eius dispositio p̄cedat. ꝛ in auē. licet testatoz.ō epis. ꝛ cleri. † sed an sufficiat vna mōitio vel pluresre quirātur. in d.l.viij. non dicitur nec hic. tamē in d.auē. licet dicit semel vel bis fieri debere monitionem. et sic videt esse in electione monētis nō moniti. cum in eius odiū monitio fiat ꝛ fauorē defunctorū. argu. eorum q̄ notantur in l.si quando. C. vnde vi. ꝛ odia cōueniāt restringi ꝛ fauores ampliari. l. cum quidam. de libe. ꝛ posthu. regula odia cum simi. de regu. in. lib. vj. glo. in. d. auē. hoc amplius. in verbo. j. annum. in prin. dicit post monitionem ꝛ ita vnam sufficere videtur: maxime q̄ glo. in verbo monitus eiusdem autentice dicit monitionem binam vel trinam debere interuenire ꝛ allegat. d. auē. licet. cui⁹ tex. dicit semel aut bis. non autem bis vel ter: vt dicebat predicta glo. postea glo. in. d. verbo. j. annū inquit post monitionem vt dixi. ex qua glo. potest dari intellectus ad. d. auē. licet q̄ ꝯ dicat semel vel bis sufficere semel. verūz est. q̄ aut loquimur in relictis ad nō pias causas. vel in relictis ad eas.

Primo casu loquitur tex. i. d. auē. hoc amplius. Secundo enim d. auē. licet. ꝛ si contra heredem ex negligentia nō ex negatiōe quis vti velit. ꝛ negligētia committatur minore tēpore an ni requiritur trina monitio. d. auē. licet. ꝛ in corpore evnde sumitur. si tamen negligentia impleuit annuz sufficit vna monitio ꝛ ita intelligat̄ bar. i. d. auē. hoc ampli⁹. vbi scribentes ꝛ Jas. Aduer. q̄ in quantū Bar. in. d. auē. hoc amplius dicit de trina monitione ꝛ allegat. d. auē. licet. videtur non bene dixisse. quia ibi ꝛ vnde sumitur soluz fit mētio de vna vel bina monitione non ō trina. Et iura que volūt q̄ sufficiat vnica interpellatio qualiter intelligi debeant et in quibus casibus vnica sufficiat. videte Bar. doc. ꝛ Jas. in. l. qui rome. §. seia ꝛ §. coheredes. de verbo. obli. ꝛ hoc ad com

Quando el testador declare dos o mas cōmissarios si alguno / o algunos dellos requeridos no quisieren o no pudieren vsar del dicho poder / o se murieren: el poder quede por entero al otro / o otros que quisieren y pudieren vsar del dicho poder. y en caso que los tales cōmissarios discordaren cūpla se y execute se lo que mandare e declarare la mayor parte dellos. y en caso q̄ no aya mayor parte / y fueren discordes / sean obligados a tomar por tercero al corregidor / o assistente / o gouernador / o alcalde mayor dl lugar donde fuere el testador. y si no quiere corregidor / ni assistente / ni gouernador / ni alcalde mayor que tomen alcalde ordinario del dicho lugar por tercero: y si muchos alcaldes ordinarios ouiere y no se concertarē los dichos commissarios qual sea en tal caso echen suertes / y el alcalde a quiē cupiere la suerte se iūte cō ellos. e lo q̄ la mayor pte declarare o mādare que aquello se guarde y execute.

stituendum aliquem in mora. quia sic loquitur Bar. ꝛ alij. in dictis locis † Quid autem sit in protestationibus ꝛ aliis interpellationibus tendētibus ad alios effectus. an vna sufficiat vel plures requirantur. est lata materia quam plene ponit Bar. in. l. de pupillo. §. si quis ipsi prefixerit. in. iij. oppo. ꝛ ibi alij. p̄sertim Alex. in. j. not. vbi ꝛ Jas. plene. de ope. noui. nun. Alex. in consi. lxxxj. incip. stantibus his que in superiore themate proponuntur in. uij. vol. ponūt cano. p̄sertim moderni. in. c. ex literis. de consti. ꝛ ex ibi dictis per supradictos dominos habemus si hic sufficiat vna requisitio. In materia scire oporteret. q̄ quando aliquid committitur pluribus. aut apponitur clausula. q̄ si aliqui noluerint vel non potuerint expediatur per alios. ꝛ tunc non potest veniri ad actum per alios nisi prius constet de aliorum impotentia vel voluntate. aut apponitur clausula q̄ possit expediri p̄ omnes vel per aliquē eorum. nec adijcit̄ si noluerint aut non potuerint. tunc vel talis dispositio respicit cōmodum eorum ad quos refertur. ꝛ subintelligitur si noluerint alij aut non potuerint. l. si funduz sub conditione. §. bis verbis. de lega. j. vel non respicit eorū cōmodum. sed grauamen. ꝛ tunc poterunt etiam alij. etiam non requisitis primis. ita Bar. in. l. heredes mei. §. peto. ff. ad trebe. † Et quando plures sunt executores testamentarij nō potest vnusquisq̄ separatim votum suum deponere: quia licet nō faciant collegiū l. cum in eo. ff. de pac. tamen debent simul conuenire. l. item si vnus. §. fi. cum. l. seq. ff. de arbi. quod est verius ꝛ tutius: quia officium diuidi non debet. secūdū Bal. in loco vbi refert ꝛ sequitur Jas. in. l. si q̄s a filio. §. si parti. in vltu. verbis. de lega. j. Secundo dicit. l. ibi. el poder quede por entero. q̄ remaneat integra cōmissio volentibus qui potuerint vti commissione sit vnus vel plures. hoc procedit etiam de iure partitarum per. l. vj. titu. x. in fi. parti. vj. Tertio dicit ibi. y en caso q̄ los tales cōmisarios discordaren. † q̄ si executores testamēti discordant maiori parti esse standum. quod de iure cōmuni fundatur per tex. in. l. q̄ maior. ad munici. vbi quod maior pars facit p̄sumitur oēs facere. notatur in. l. nulli. quod cuiuscūq̄ vniuer. Quarto dicit ibi. y en caso q̄ no aya mayor parte. q̄ si sunt equales ꝛ discordes accipiatur corrector assistens vel alij de quibus hic pro tertio. Ex quibus verbis colligitur q̄ si non est maior numerus ex vna ꝑ ex altera pte. nunq̄ alicui stabitur istarum partium. sed crederē saltem de iure communi q̄ iz equalitas in numero executorum sit. tamen stāte qualitate diuersa inter eos vni parti esse stādum. puta duorum executorum testamēti vnus est consanguineus testatoris alter extraneus. consilium consanguinei equale preferendum est. ꝛ ideo si episcopus vel iudex laicus possint p̄ferre quē voluerint executorum discordantium intelligi debet data paritate numeri ꝛ qualitatis. secus tamen esset si vnus est consanguineus alter non. in quo est not. † q̄ si testator relinquit in testamento suo executores quosdam coniunctos ꝛ quosdam prorsus extraneos vt distribuant pauperibus. ꝛ non sunt concordes in eligendo pauperes vel in distribuendo q̄ episcopus ceteris alijs paribus debet adherere voluntati coniunctorum. ita Bal. notat argu. optimum per tex. ibi in. l. imperator. ff. de pac. que. l. notabiliter facit ad hoc secundum eundem ibi. Quidā clericus alter laicus. vnus masculꝰ. alter femina. nam tunc preferetur consiliū masculi. l. multis. de statu. homi. † vbi dicitur est in multis iuris articulis conditio feminarum ꝑ masculorum. Facit ad hoc. l. fi. ff. de fide instru. † vbi instrumenta sunt deponenda apud virum non circa mulierem. † Hinc est q̄ duo testes masculi preferuntur duabus feminis ratione instabilitatis. † ꝛ litigantibus inuicem masculo ꝛ femina in dubio deferendum est iuramentum masculo: quia presumitur verꝰ dicere. quoniam masculus est legalior ꝛ fide dignior. preterq̄ si mulier esset magis informata. ꝛ melius veritatem nouisset. † Nunquid executores vltime voluntatis poterunt cōmittere vni illorū quod ipsi facere tenentur. Bar. in. l. in venditione. §. fi. ff. de bonis. auto. iudi. possi. referendo Dy. ait q̄ ille tex. inducebatur per Dy. ad hoc q̄ si sunt plures executores vltimarum voluntatum qui aliq̄d facturi

Universidad de Deusto
Biblioteca

sunt.z volūt committere vni ex eis vt totum facere possit.q possunt.Bar.tamen ibi dicit intelligendum in executoribus qui a.l.potestatem habent.sicut in tutoribus quorum quilibet auctorari potest et alij committere contutori. allegat Bar. l.ij.ff.de admi.tuto.z in veritate est.l.iij. in prin. quam credo allegasse Bar. Circa quod dicamus.q vnus cōmissarius non potest committere alteri commissario nudum ministeriuz.vt in.c.fi.§.vlti.de offi. delega.tenet Abb.in.c.cum bertoldus in ij.col.ad fi.in quantum ibi dicit quid autem si ex delegatione.de senten.z re iud. vbi inqt.q dicamus vt in.d.c.fi.d.§. vlti. Confirmo.quando pluribus committuntur aliquid faciendum nō potest illud expediri per vnum etiam de aliorum voluntate.notat Bar.in.l.singulos.ff.de testa.z potest esse ratio:quia commissiones sunt stricti iuris. Bal.in.l.non sine in vlti.col. versi.z ideo.de bonis que libe.dixi in. l. xxxiij. in fi. de quo videas etiā Bar.in d l.si fundum.d.§.his verbis. de lega. j. Sed in his qui habent administrationē ab homine.vt in procuratoribus non habentibus speciale mandatuz ad substituēdum si possunt substituere poterūt vices suas alij committere. quod z quando fit remitto me ad dicta per Bar.in.l.in vsucapione.§.accessio.de diuer.z tēpo.pres. z quibus istorum executores testamentarij equi parandi sunt olim erant opiniōes hodie est casus in.c.fi.de testa.secunduz Bar. in.d.l. iij. in prin.ff. de admi. tuto. † Nō enim potest subdelegare alteri executor testamenti cuius conscientie commissum est.l.nulli.versi.z pro sua cōscientia z ibi clarius Bal.in.j.col.ad fi.vbi videatis de epis.z cleri.z in.l.z in epistola. circa fi.de fideicommi.quod est menti tenendum secundum euz ibi.refert z sequitur Jas.in.l.a iudice.in pen.col.C.de iudi.dixi in.l.xxx.in versi.et executor testamenti.et videte decem fallentias seu limitationes quas ponit Jas.in.l.quod quis C.de procu.ad secundā regulam de qua ibi per ipsum.Quinto dicit ista.l.ibi. e si muchos alcaldes ordinarios zc. †q si multi iudices fuerunt z non conuenirent sorti esse dirimēdum. In hoc iudicio sortis est dicendum.q quando multi habēt idem ius z discordant. si quidem aliquo iure potest perpendi quis preferatur.ille prefertur.l.sancimus.versi.ne autem.C.ō dona.si vero hoc perpendi non potest.tunc aut discordant in preiudicium tertij. vel ipsorum. Primo casu per iudicem coguntur cōcordare ad pennonem partis que leditur tex.est in.l.huiusmodi.§.fi.cū l.seq.de lega.j. † Quid autem sit concordia z an differat a pace. Ang.in.l.j.ff.de pac. dicit quod concordia est species z pax est genus. vnde qui pacem habet. bene habet concordiam. sed non econtra:quia pax perpetua est.sed concordia potest esse temporalis. allegat notata in l.conuentionum in fi.co. tiu. vnde secūdum eundem Ang.vbi.ō. † si statutum exigat habere pacem non sufficit habere instrumentum concordie. Bal.in.d.l.j. dicit q secundum communem vsum concordia appellatur quedam remissio iniurie vel rixe.pax vero est plena sedatio discordiarum. Fulg.in.d.l.j.ait q sibi videtur q cōcordia sit genus.z pax sit species z istud videtur verius.secundum Alex. ibi in.j.col.nam concordia continet omnem coniunctionem animorum. Bal.in consi.scismatis quod ponit post rub.C.si quis aliquem tes.prohi.in.vij.col.allegat l.reprehēdenda.C.de insti.z substi.z notata per Archi.in.c.indēnitatibus ō elec. lib.vj.de quo vltra doc.in.d.l.j.videatis illos maxime Bal.Alex.z Jas.in.l.de fideicommisso.C.de transa.vbi inter alia dicunt. † q concordia est sedatio discordie. In quoruz materia non omitto. † q si pace facta te offendi nō ex antiqua inimicitia sed ex noua causa seu ex noua rixa.non dicor rumpere pacem.Bar.in.l. aut facta.§.causa.ff.de penis.quod est perpetuo menti tenendum secundum Alex. in.l.qui insulā.in vlti.col.de verbo.obli. sub qua.l.legit.l.qui seruum eo.titu.sequitur etiam ibi Pau.de Cas. Idem tenent Bal.in.c.j.in prin.de pace tenen.Anto. de But.z Jmol.in.c.cum inter.de renū. Ludo.z Alex.i.l.semel moza.ff.solu.ma. Ludo.in consi.clxxxiij.incip.in casu proposito dicendum est pacem quod consilium est erroze duplicatū in consi.cclviij. Alex.in consi.xix.quod incipit visto processu cause vertentis inter procuratorem

in primo vol.vbi ampliat q predicta decisio Bar.procedit etiam si noua causa superueniens non esset iusta causa offendendi.que ampliatio est signanda mirabilis z valde not.secundum Jas.in.d.l.q seruum in.j.col.z idem quod Bar.in. d. §.causa tenet Alex.in consi.cxv.incip.viso themate suprascripto z attestationibus in.iij.volu.Et quādo presumatur ex antiqua causa videte singulariter Bal. in.l. si predium.in fi.col.C.de edil.ac.refert ita remissiue Alex.in.d.l.qui insulam.qui in 17 d.l.semel moza in.j.col.in quit † an in dubio presumatur ex noua rixa vel ex noua occasione offendere ille qui primo pacē rupit z offendit.an vero ex veteri.z respōdens ait.q meminit se vidisse Bal.in. d. l.si predium in pen.z fi. col. vbi quedam notabilia verba posuit decidentia hāc.q. videlicet q aut qualitas noue offense correspondet qualitati antique offense econtra facte.z tūc presumatur ex veteri.alias secus.exemplum.si prima offensa fuit cū ala pa.noua fuit homicidiū z deinde aliquis offendit agnatum occisoris tūc ex noua causa non ex veteri offendisse presumitur vt per Bal.vbi.ō.decisionem cuius.velut auream nunq̄ obliuiscaris secundum Alex.in.d.l.semel moza in. d.j. col.quoniam in hoc sepius cōsuluit.teste ipso ibi.z ita consuluit isdē Alex. in prealleg.consi.cxv.Sed quia Bal. ibi clare non dicit.videatis Ludo.Ro.in prealle. cōsi.clxxxiij.vbi dicit aperte q in dubio offensa presumitur facta ex causa ō noua superuenīēte z sic licite z non ex antiqua pro quo facit bene qō notabiliter tenet Bar.in.l.non solum.§.sed vt probari. de ope.no.nun.vbi dicit q in delictis in dubio debemus intelligere factum tempore quo licet.z sic a delicto excusatur.vt.l. merito.ff.pro socio.z.l. interpretatiōe. ff. de penis. Facit quod dicimus de teste reducendo ad cōcordiam ne incidat in falsum.vt.c.cum tu.de testi. Facit etiam. q quis fundata intētione aduersarij sui excipiebat de titulo sue emptionis.l.ij.C.de peti.here.quam pro supradicto expresse inducit Bar.in. d.§. sed vt probari. teste ipso ibi.vbi subdit.sed dubitatur.an dicta exceptio precesserit litem vel fuerit secuta.z dicitur ibi in glo. q si non probatur contrarium.presumitur in dubio precessisse.ratio est.quia alia presumptio induceret delictum.s.contractum lugiosi.idē tenet Jas.in.d.§.sed vt probari in fi. quē §.legit.cum.§.sciendum eiusdem.l. non solum.z in.d.l.qui seruum in.j.col. Predicta procedūt in pace, † secus est in treu- 18
ga.que non potest rumpi etiam ratione cause de nouo superuenientis; nec possum frangere donec durat tempus treuge q̄ius aduersarius frāgat.originale dictum fuit Elincen.in.c.j.ad fi.de treuga. z pace.quod refert z sequitur Joā.and. in addi.Specu.in rub.de treu.z pace. in prin. Idem tenēt Joā.An.z Ant.ō but. in.c.iij.de iure iur. Ang. Luma. z Pau. in.d.l.qui seruum.Ang.z Jmol.in.l.si ex legati causa.de verbo.obli.rationem diuersitatis assignat Pau.in.d.l.qui seruū. dicens quia treuga fit ad tempus quo finito poterit postea vindictā sumere. sed pax fit perpetuo.ideo ex noua causa permittitur offensio.alias nunq̄ liceret cum pax sit perpetua.per nota.in simili p glo. in.l.inter finita.§.fi.ff.de tute.z ra.dis. licet Aret.in.d.l.qui seruum.dicat q ista ratio non est generalis. nam tempus treuge oportunitatem vindicte auferre posset.q̄ bene notate.ad treugas que inter duces fiunt secundum Jas.ibi in fi.d.j. col. vbi dicit Jmol.z i.d.c.iij.q istud dictū Elincē.magis procedit de consuetudine q̄ de iure:quia de iure aliud esset.per.l. cuz proponas.in scda cū simi.C.de pac.z ita etiam tenet Alex.in.d.l.qui insulā. alias in.d.l.qui seruum.z in.d.l.semel moza.in vlti.col.z in.d.l.cū proponas i.j.col. vbi refert in dictis duobus vltimis locis.q hoc dictū Elincē.seruatur de cōsuetudine in hispania.z Jas.in.d.l.qui seruū ad fi.d.j.col.quod dictū etiā refert z sequit Bal.in locis de quibus per Jas.vbi.ō.in ij.col.in pn.q̄ius contrariū teneat Abb. in.d.c.j.de treu.z pac.fm eundē Jas.i loco prealle.Sco casu.aut alter vult q sorti dirimatur et dirimitur.l.fi.in prin. coia ō lega.si autē neuter vult dispositio effectum nō cōsequitur.l.quoties.ff.de vsufru. in cuius proposito Bar.in.l.ij.§.ex his igitur stipulationibus.in fi.sco col.de vbo. obli.dicit q si adhuc nullus coheredū est damnuz passus sed timetur pati/ possent

Universidad de Deusto
Biblioteca

ppter hoc petere vt sorte dirimatur. Idē Bar.in.l.meminimus.quā.ꝛ quib.quar. pars lib.x.dicit ꝙ ille cui⁹ est electio pōt ponere in sorte. Aut etiā ꝙ est speciale in casu illius.l.vt sors dirimat.ex quo sequ
19 tur† ꝙ nūq̄ dirumit sortē.nisi in casibus a iure exꝓssis.qō ꝑpetuo fixū cordi teneamus ſm Jaſ.in.l.fi.in ꝓn.coia ō lega.vbi dicit Ang.in lectu.flo.ꝙ sepe fuit interro
20 gatus qū sunt plures ffes qui ad diuisionem venire volūt.† an diuisio debeat fieri sorte.an frater minor eligat ꝓout vulgares credūt. Breuiter dicamus ꝙ de iure ff maior nō tenet facere ptes ꝛ minor eligere:sed electio seu diuisio debet fieri officio iudicis aut sorte. Bar.in.l.j.C. de his q̄ se ōfe.lib.x.ꝛ i.d.l.meminim⁹ Bal. in.l.j.in.j.col.versi.preterea.C.ō pac. et in.l.pen.in prin.C.coi diui.vbi p illū ter. notat equalitatē in diuisione seruandā p oia lz ffes sint sexu vel etate dispares. vn de q̄uis consuetudo vt refert Augustin⁹ de ciuitate dei sit.ꝙ maior faciat portiones ꝛ minor optet.tū de iure nulla debet esse inter eos ꝓlatio diuidēdi aut optādi. sed in oibus eq̄litas seruari debet vt in .d.l. pen.in fi.ꝛ sic debet optio breuiū vel sor tis felicitate cōtingere nō ꝓrogatiua ꝓsone.ita Bal.ibi vbi allegat tex.in.l.ij.q̄ est d.l.meminim⁹.ꝛ ista est magis cois opi. 21 ſm Jaſ.in.d.l.fi.in ꝓn.coia ō lega.† Mū q̄d iudiciū sortis sit licitū ꝛ q̄n ꝓmittat.ali qua tāgit Alex.post Jmol.Raph.Lu.et Pau.ō caſ.in.l.huiusmodi.ℌ.fi.ō lega.i. vbi videatis etiā Jaſ.in vlti.col.ꝛ in.d.l. fi.i ꝓn.coia ō lega.vbi etiā tractāt.an mu tere sortes sit peccatū.ꝛ Fely.in.c.capitu lū ſcē crucis.in pen.ꝛ fi.col.ō rescrip.cir ca qō nō taceo.ꝙ i casu in q̄ sorti dirimēt intelligendū est q̄n est incertū de iure.se cus si ō facto.glo.est in.l.vna.in vbo phi bebit in fi.C.vti possi.notat Bar. lz dicte glo.mētionē nō faciat in.l.si duo.i.ij.col. ff.vti possi.dicēs ꝙ q̄stio facti nō debet di rimi sorte.allegat.l.duo sūt tuti.ff.ō testa. tute.quā glo. ad hoc reputat singularē. Jmol.ꝛ Alex.i.d.ℌ.fi.d.l.hmōi. vbi illā notāt Nico.de neapo.Raph.cu.ꝛ pau.ō caſ.idē tenēt Ly.ꝛ antiq̄ i.d.l.fi.i ꝓn.coia. de lega.Bal.in.c.lz cām.ō ꝑba.Ang. no tabiliter in.l.sed cū ambo.ff.ō iudi. Jaſ.i d.l.ij.d.ℌ.ex his.in.v.col.ad fi.de verbo. obli.ꝛ in.d.ℌ.fi.in fi.col.dicte.l.hmōi.ꝛ in d.l.fi.in ꝓn.coia ō lega.Sed Ant.ō But. in.c.fi.de sortilegijs tenet ꝓtrariū.l.ꝙ siue sit dubiū sup facto aut sup iure.ꝙ pōt dirimi sorte allegat ō hoc glo.in.d.c.lz cām. in glo.in vbo possidetis.circa medium. in ℣si,itē si cōstat.de ꝑba.qō placuit hosti. vt ipe Ant.refert i.d.c.licet cām.ꝛ mirat Jaſ.in.d.l.hmōi.d.ℌ.fi. in ꝑalleg.col.ꝙ scribētes nō faciāt mentionē de Ant.i.d. c.fi.ō sortilegijs.tū Joā.An.ꝛ cōiter alij ibi tenēt ꝓmā opi.ꝛ melⁱ ꝙ qua bene fa cit tex.in.d.l.fi.in ꝓn.coia ō lega. vbi nō erat q̄stio sup facto:qa factū erat planū. sed erat q̄stio sup iure:ideo dirimit sorte vt ibi est tex.itē in ista materia sortiū no tate diligēter ſm Jaſ.in.d.l.hmōi.d.ℌ.fi. in.d.fi.col.† ꝙ inq̄sitores sup hereſi ꝓputati nō ꝓsūt se intromittere de diuinationi 22
bus ꝛ sortilegijs heresim manifestā nō sa piētib⁹.tex.est nota.dignus in.c.accusat⁹ ℌ.sanc.de here.lib.vj.ꝛ qui dicant sapere heresim manifestā.videte p Ald̄r.Lau.i cōsi.ccx.quē refert ꝛ sequit̄ gemi.in.d.c. accusatus.ℌ.fi.in vlti.col.vbi tenēt ꝙ sor tilegia simplicia,ꝛ imagines q̄ fiūt ad ꝓ uocandū amorē mulierū ꝛ inuocatio de monū ad tētandū pudicitiā mulierū ꝛ si milia lz sint illicita ꝛ ab eis sit abstinēdū, nō tū sapiūt heresim manifestā ꝛ sunt ma gis superstitiosa q̄ heretica.allegat Jaſ. vbi.ℌ.Augusti.ꝛ S.Tho.in locis ō qui bus ibi per eum,ꝛ tex.in.c.illud.xxvj.q.ij.

¶Sequitur recapitulatio legis.xxxvij.

1 Pluralitas quandoq̄ resoluitur in singulari,maxime si pluralitas diuersos actus respicit aut effectus.

¶ Solutiones non sunt faciende he- 2
redibus executorū vltimarū voluntatū.
¶Officiū executoris non transit ad he- 3
redem vel successorem.
¶Testator in testō dedit tutorē filio suo 4
vnū de quo cōfidebat.eo mortuo nō trā
sit tutela ad tutoris heredem.

PRima ratio que dispositioni huius l.assignari potest sit:quia commissio tendit ad illa que in testamentis relinquuntur.ideo in ea sicut in testamē tis tanta requiratur solennitas, sicut etiā dicitur equa lem solemni tatem seruari in codicillis q̄ in testa mento nuncupatiuo. vt l.j.supra.Ut aliter. nam virtute commissionis testatur ꝛ non solum solem nitas testa mentorū de bet interuenire quando datur commissio testandi,sed etiam quando datur ad faciendum aliquid contentorum in.l.xxix. supra.Probat clare ista.l.ibi.todo lo suso dicho o parte dello. Dicitur hic. en los testamentos,sed cum vnum sit in scri ptis.ꝛ alterum nuncupatiuum.de quo in telligatur.ꝛ crederem ꝙ de nuncupatiuo.quoniam magis cōmuniter fit.ꝛ ad ea que frequentius accidunt iura adaptā tur.l.nam ad ea cum simi. ff. de legi. Aut alias q̄ si committens vult testari in scri ptis in commissione interuenire debet so lennitas testamenti in scriptis. si nuncupatiue,testamenti nuncupatini. Vel si commissio sit in scriptis.requiratur solen nitas testamenti in scriptis.si nuncupatiue.testamenti nuncupatini. de quo vlti mo loquitur.l.j.titu.ij.lib.v.ordina.de vtroq̄ loquitur.d.l.j.supra.Sed si dubi taretur de modo testandi ꝛ aliquid pre dictorum in commissione contineatur. que si valet in ea est seruanda solennitas testamenti nuncupatini per supradicta. Probatur etiam per.d.l.j.titu.ij.lib.v.or di.iuncta.d.l.j.in prin.supra.in qua pro batur quoq̄ nam ibi loquitur(vt dixi) de vtroq̄ testamento.quorum est diuersa so lennitas vt ibi patet.ꝛ postea loquens de solennitate codicillorum in versi.y en los codicillos inquit q̄ in codicillis interue niat solennitas requisita in testamento

Mel poder que sediere al commis sario para hazer todo lo suso dicho o parte dello inter uenga la solemni nidad del escriua no y testigos que segun leyes de nue stros reynos a de interuenir en los testamentos,y de otra manera / no valan ni hagan fe los dichos pode res.

nuncupatiuo iuxta .d.l. ordi. Nec ob stat verbum testamentos hic positum. quia respon.q̄ loquitur in plurali respe ctu scripturarum testamenti.nam possint esse due tabule vnus testamenti. glo. est in.l.sempronius de lega. ij cū qua ibi Bar.transit. Preterea. † quoniam quādoq̄ plu ralitas resol uitur in sin gulari. tenet Bar.i.l.pen. de impub. et alijs. maxi me si plura litas diuer sos actus respicit vel effectus vt hic. (sal tem habito respectu ad dictam diuersam solennitatem que est inter predicta testa menta.ꝛ probatur.per iura in.l.hac con sultissima.ℌ.per nuncupationem.C.de te sta.ꝛ in eadem.l.in prin.l.j.titu.j.par. vj. d.l.j.ordi.ꝛ d.l.j.supra.)ꝛ i.d.l.xxix. vbi diuersi actus committi possunt.l. falsa.ℌ. fi.de condi.ꝛ demonſ.q̄to magis ꝙ be ne habetur verbum istud testamentos in plurali vt dixi. In materia precedentiū proximarum legum non omitto † q̄ non sunt facienda solutiones heredibus exe cutorū vltimarū voluntatum.tex.est quē ad hoc ibi notāt Aug.Jmol.alex.ꝛ Jaſ. in.l.cum quis,ō verbo.obli.dixerat Ly. in.l.id quod pauperibus.de epiſ.ꝛ cleri. † quia officium executoris non transit ad 3
heredem vel successorem glo.est in.l.an te pen.in verbo ad alium per illum tex. ꝛ ibi Bar.ff.de tute.glo.in.c.ij.in glo.pe nul.de testa.lib.vj.plene per Bar.in.l.a filio in prin.de ali.ꝛ cib.leg.cum concor. traditis per Alex.in.d.l.cum quis.quam legit cum.l.in stipulationibus.eo.titu. pro quo bene facit ratio:qa testator fuit confisus de executore quem in testō ordi nauit ꝛ tamen non confideret ō illius he rede sicut etiā in.d.l.ante pen.ff.de tute. † testator in testamento dedit tutorē filio 4
suo vnū de quo cōfidebat.eo mortuo nō transit tutella ad tutoris heredem vt ibi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.xxxviij.

¶ Sequitur recapitulatio legis.xxxviij.

1 FIlius nepos aut descendens legitimus primogenitꝰ succedit in maioratu patruo suo excluso. ℞uis primogenitus moriatur in vita tenentis maioratum. vel illius cui pertinet.

2 ¶Questio fuit inter regem Ungarie ⁊ regem Robertum de regno Apulie.

3 ¶Maioratus an transferatur iure sanguinis vel hereditario.

4 ¶Nepos dicitur primogenitus cum ipe ⁊ pater sui censeantur vna ⁊ eadem persona.

5 ¶Vox patris ⁊ filij est vna.

6 ¶Portio patris est pars filij.

7 ¶Filius representat personam patris.

8 ¶Subrogatus sapit naturam illius in cuius locum subrogatur.

9 ¶Filij habent spem succedendi parentibus.

10 ¶Ius primogeniture cum competat filio primogenito transmissione ipsius primogenit. ⁊ ista de causa capite suo nó habeat. necesse est ꝙ illã qualitatẽ successionis in primogenitura habeat representatiue ⁊ ex capite patris.

11 ¶Nepotes continentur appellatione filiorum.

12 ¶Nepotes equaliter seu plus diligimus ꝙm filios.

13 ¶Statuto si cauetur ꝙ filia nõ succedat existentibus filijs masculis sed sit dote cõtenta. cõtingit ꝙ quidam decessit relicto nepote ex filio masculo. ꝙ ille nepos succedit in totum sicut pater eius.

14 ¶Testator si grauauit quendam si filius filiam ve ex se natum non habuerit si filiꝰ decedat. ⁊ nepos ex illo remanet. ad personam eius dicta conditio extenditur.

15 ¶Lex.ij.titu.xv.parti.ij. extenditur per istam in successione omniũ maioratuũ.

16 ¶Filius primogeniti premortui interantũ est prefercndus in maioratu aut patruo suo. ꝙ procedit etiam ⁊ habebit locũ in nepote posthumo filio primogeniti premortui.

17 ¶Presens.l.extendit.l.ij.titu. xv. parti. ij. in successiõe maioratus transuersalibꝰ.

18 ¶Representatio de qua in. l. ista habet locum etiam in successiõe maioratus ombus transuersalibus.

19 ¶Mari sunt duo ex eodem vtero. ⁊ nesciũr quis sit prior vel posterior. quis illorum succedit in maioratu.

20 ¶Statutuz aut institutio maioratus si dicat ꝙ femina nõ succedat. ponc ꝙ est hermofroditus. vtrum succedat.

21 ¶Filius incapax nõ excludit sororẽ stãte statuto ꝙ stantibus filijs masculis femina non succedat.

22 ¶Statutum si disponat sic. ꝙ donec vel quousq; supersit filius masculꝰ filia dotata nõ succedat. an interim filia possit cogere fratrem suum ad satisfaciendum de nõ dissipando vel alienando bona paterna. ⁊ de restituendo hereditatem.

25 ¶Succedũt in regno isto etiam femine.

Lex.xxxviij. Fo.cxcix.

1 PRimo dicitur hic ⁊ ꝙ filius nepos aut descendens legitimus primogeniti succedat in maioratu patruo suo excluso licet primogenitꝰ moriatur in vita tenentis maioratum. vel illius cui pũnet: hoc fundatur primo ex determinatione Bar. in auẽ. post ffres ó legi. here. vbi dicit. ꝙ si ius primogenit ture consistit i feudo. scoz filium nepoti preferẽduz ex q̃ ibi ait.

2 ⁊ q̃stio fuit inter regem Ungarie ⁊ regem Robertum: quia rex vngarie fuit filius Caroli Marcelli qui erat primogenitus. rex Robertꝰ fuit sequens post eũ. que rebatur vtrũ regnũ deberetur nepoti vel roberto ⁊ õterminat. ꝙ cũ regnuz apulie sit feudum ecclesie Romane non habetur iure successionis sed ex cõcessione dominica ⁊ iure feudi. ⁊ ideo cum non tractetur de successione aui ille nepos non assumit locum sui patris ⁊ propterea debitum fuit regnum Roberto. ex quo sequitur Bar. tacite tenere ꝙ in alijs preferẽ nepos debitis iure primogeniture habitis iure successionis si tractetur de successione aui. quod est aduertendum. quia coiter Bar. allegaẽ pro patruo. cõtra nepotẽ. ita Joa. Lecirier. in suo trac. de iure primoge. lib. j. fol. xl. col. iij. q. xxv. dixi iure successiõis

3 ¶Mala succession del mayorazgo aun q̃ el hijo mayor muera en vida del tenedor del mayorazgo o deaquel a quien pertenesce: si el tal hijo mayor dexare hijo o nieto/o descendiẽte legitimo: estos tales descendientes õl hijo mayor por su ordẽ prefieran al hijo segũdo del dicho tenedor/o de aquel a quien el dicho mayorazgo pertenescia. lo qual no solamente mandamos que se guarde e platique en la succession del mayorazgo a los ascendientes: pero aun en la succession de los mayorazgos a los trãsuersales. de manera que siempre el hijo e sus descẽdiẽtes legitimos por su orden representen la persona de sus padres aun q̃ sus padres no ayã succedido en los dichos mayorazgos. saluo si otra cosa estuuiere dispuesta por el q̃ primeramẽte cõstituyo e ordeno el mayorazgo q̃ en tal caso mandamos que se guarde la voluntad del que lo instituyo.

4 ⁊ sic hereditario simul cũ iure sanguinis qõ videtur magis tenendũ in. q. illa. ⁊ an maioratus transferatur iure sanguinis vel hereditario. ⁊ ꝙ iste due q̃litates cõcurrant in trãslatione eius. ita ꝙ. d. translatio a iure sanguinis tã ꝙ a potẽtiori nominari debeat. argo. l. querit. de statu. homi. ℞uis. d. ioa. i. d. trac. lib. ij. q. ij. in fi. in. d. q. relin quat cogitãdũ dicẽs esse arduã hanc difficultatez quã tunc terminare non intendit. cuz melius esset pie dubitare ꝙ temere diffinire. vt dicit glo. in. c. penul. xxxij. q. vij. Et anteaq̃ i huiscroboratione aliqs adducã probationes. volo verba bar. aliquãtulum impugnare i quibus assignat duas rationes. Una est ꝙ regnum Apulie erat feudum Romane ecclesie. ⁊ ideo predictum regnum non habetur iure successionis sed ex constitutione dominica ⁊ iure feudi. ⁊ cum ista transeo. Altera aũt erat ꝙ in predicto casu non tractatur de successione aui. in qua dico ꝙ imo tractatur de successione aui. cuz possessoris eius predecessor erat pater Caroli Marcelli ⁊ Roberti ⁊ auus regis Ungarie q̃ erat filius Caroli. ⁊ sic videtur tractari õ aui successiõe. tamen Bar. dixit bene habita ꝓsideratione ad primã dictã rationẽ

Universidad de Deusto
Biblioteca

videlicet q̄ regnū Apulie non tenebatur
4 iure successionis. Scō facit† q̄a nepos
dicitur primogenitus cū ipe z pater suus
cēseantur vna z eadem persona. l. vlti. in
5 fi. de inpūb. z alijs. Tertio.† vox patris
z filij est vna. ℌ. ei vero. insti. de inutili. sti
6 pq.† et postio patris est pars filij. l. cum
7 scamus. de agrico. z censi. lib. xj.† Quar
to filius representat personā patris. l. iij.
de suis z legi. here. ℌ. cū filius insti. de he
8 re. que ab intes. defe.† Quinto subroga-
tus iapit naturam illius in cuius locū sub
rogatur. l. cū nō solū. ℌ. similimodo. ō bo
nis que libe. l. j. ℌ. hec actio. si q̄s testō li-
ber iuſ. esse fue. l. si cū. ℌ. qui iniuriarū. si
q̄s cau. de quo p Bar. in. l. si creditori. de
lega. j. z in. l. certū cōditio. ff. si certū peta.
sed pf̄ huius nepotis si viueret excludere-
ret ffem. ergo ita eius filius cū personaz
eius representet z subrogek in sui locum.
Sexto facit. determinatio Bar. i. l. is pōt
in. ij. col. ff. de acqui. here. vbi dicit. q̄ est
aliud posse succedere seu ius succedēdi li
beroū. z istud est aliq̄ō per se separatū a
iure filiationis. q̄ō probat̄ in. l. nec ei. ℌ. p
9 ter ea. ff. de adop. † vbi habet̄ q̄ filij habēt
spem succedendi parētibus. q̄ō a iure ap-
probatur propter votuz parentum. l. scri-
pto. ff. vnde liberi. quod apparet. q̄a mor
tuo filio primi gradus nepotes succedūt
in illud nam ius patris sumunt. l. i. ℌ. suos
ff. de suis. z legi. here. l. gallus. de libe. et
posthu. z in aut̄. de here. que ab intes. ℌ. j.
colla. ix. Septimo probatur. quoniā vbi
tractatur de succedendo auo in bonis di
uisibilibus certum est nepotes patris per
sonam representare. l. ij. cuz alijs de libe.
prete. lz sint in scō gradu pariter cū pa-
truo succedunt qui est in primo non solū
de iure pretorio sed de equitate iuris anti
quissimi. l. ij. z. l. in suis. ff. ō suis z legi. he-
re. d. ℌ. cū filius. z. ℌ. item vetustas. de he
re. que ab intes. defe. sic ergo in re indui
sibili representat personam pf̄is in totū.
q̄a quod iuris est de parte idē de toto. l. q̄
10 de tota. ff. de rei vendi. † Et cum istud ius
primogeniture competat huic filio pri-
mogeniti. transmissione ipsius primo
geniti. z ista de causa capite suo non ha-
beat. necesse est q̄ illā qualitatē succesſio
nis in primogenitura habeat representa
tuc z ex capite patris. volūt Bal. z Sa-
ly. in. d. l. ij. de libe. prete. quōs refert z se
quitur ibi Jas. † Octauo facit. appella- 11
tione liberorum continentur nepotes. l.
liberorum. ff. de verbo. signi. z faciunt dic-
ta ibi per Bar. Primo in. iiij. not. vbi di
cit q̄ filius dicitur a philos q̄ō est amor.
† Et ita cū nepotes equaliter seu plus di- 12
ligamus q̄ filios. merito fm allusionem
vocabuli. appellatione filij continentur
aut comprehenduntur nepotes. Scō.
quod ipse inquit ibi in. ij. col. vbi si lex vti
tur filiorum vocabulo in casu fauorabili
continentur nepotes. l. senatus cū alijs.
de ritu nup. Tertio quod ait in. iij. col. ut
versi. ītē predicta vbi affirmat q̄ tunc ap-
pellatione filiorū cōtinentur nepotes in
legali dispositione quādo. l. disponit ali-
quid circa filios ea contemplatione quia
filij. sed maiorat̄us venit z competit filio
quia filius z maior. patet. igitur. Mono
principaliter facit. Certū est q̄ in instituto
ne maiorat̄us requirit licentia regis. pro
bat. l. proxima. j. cū seq. sed licētia vel p̄n
cipis beneficiuz intelligitur etiā de nepo
tibus vt hic. nā eius beneficiū largissime
interpretat̄. l. fi. ff. de cōsti. p̄n. si autē bene
ficiū seu priuilegiū loquit̄ de liberis seu
posteris restringit̄ ad descēdētes p lineā
masculinam. vt in. l. j. de iure in mu. Deci
mo. facit decisio Bar. in. d. l. liberorū i. v. 13
col. vbi tenet. † q̄ si statuto cauetur q̄ filia
nō succedat extātibus filijs masculis sed
sit dote cōtenta. cōtingit q̄ quidam decef
sit relicto nepote ex filio masculo. q̄ ille
nepos succedit in totum sicut pater eius
per motiua de q̄bus ibi p eum. de quo sta
tuto q̄ femine nō succedant stātibus mas-
culis vide te Alex. in addi. ad Bar. in. d.
v. col. in vbo. statuto cauet̄. Undecimo.
facit tex. in. l. lucius in scō. ff. de here. ist. 14
† vbi testator grauauit quendam si filiū
filiam ve ex se natum nō habuerit. ista cū
vba intelligunt̄ si tēpore mortis sue non
habuerit. d. l. lucius. z in. l. ex facto. ℌ. si q̄s
ff. ad trebe. z ideo lz filius nascat̄ adhuc
verū nō est ipsum tēpore mortis sue filiū
habuisse. tū si filius decedat. z nepos ex
illo remanet. ad personā eius dicta cōdi-
tio extendit̄. d. l. lucius. Duodecimo. p-
batur. nam nepos non pōt nasci nisi pri
nascatur filius. d. l. liberorū in fi. si cū ne
pos habeat a suo pf̄e z per consequens ab

auo. de necessitate est dicendū q̄ nepos
est primogenitus z preferendus patruo.
z plus diligit pater filiū q̄ se ipm. ℌ. pen.
insti. de noxa. l. isti quidem. ff. quod met
causa. sed non econtra. d. l. scripto. in fi. ff.
vnde libe. quia esse sine pseuerantia plus
in pf̄e per filiū q̄ econtra inuenitur istaz
rationem ponit glo. in. d. l. isti quidem z
q̄m res plus perseueraturas quis magis
diligit. hanc rationem ponit etiam. d. gl.
Terno decimo probat. l. ij. tit. xv. parti. ij.
vbi expresse hoc cauetur ibi. e aun mādа
ron que si el hijo mayor muriesse ante q̄
heredasse si dexasse hijo o hija de su mu-
ger legitima que aquel o aquella lo ouies
sete no otro algumo. Et non obstat dice-
re q̄. d. l. ij. loquitur in maiorat̄u regni q̄a
idē erit in alijs per. ℌ. dicta fundamenta.
z nō p. d. l. ij. nam per eam constat q̄ eius
dispositio est specialis in successiōe regni.
z q̄a ita nō erat dispositū in alijs maiorat̄i
15 bus hic dispōnit̄.† z per consequēs ex-
tenditur. d. l. ij. per hāc in successione oiz
maiorit̄atū. z testatoz nō pōt primogeni
to ius auferre vt alius filiꝰ succedat in re
gno vel in ducatu. z sic de alijs maiorat̄i
bus. q̄a nemo pōt i testō suo cauere ne le
ges in suo testō locū habeāt. l. nemo pōt.
de lega. j. cū ius priogeniture est firmatū
l. diuina canonica z consuetudinaria fm
Joa. an. z alios in. c. licet p illū tex. ō vo-
to. ita p. d. l. nemo pōt cū alijs tenet Abb.
in cōsi. iij. incip. omnipotētis dei in scō
dubio. in. ij. vol. q̄ō intelligite nisi p̄roge
nitus esset insufficiēs. tunc pf̄ in testō pos
set regnū dimittere scō genito fm Bal. i
aut̄. hoc amplius in. ij. col. de fideicō. z in
Phe. Grego. in. iij. col. ppe p̄n. alias si pf̄
nō disponeret regnū debet dimitti primo
genito. lz insufficienti z gubernari p cura
tores. c. grādi. de suppl. negli. p̄la. lib. vj.
Jas. in. d. l. nemo potest. in. j. z. ij. lec. in. j.
col. Et hāc. q. principalē arguit ad vtrāq̄
partē. Joa. Lecirier. in. d. suo trac. ō iure
p̄mogeni. lib. j. in. q. xxv. p. xxv. col. z illā
relinq̄t indecisam dicēs tutius fuisse hāc
fauā alij q̄ indicatur esset cudēdā relinq̄
re q̄ inter tātos iuris pf̄es suū tenue pro
ferre iudiciū maxime cū dicat Bal. cōsi.
cclxxv. scō ptus q̄ ista. q. p̄sistit potius in
ingenij q̄litate q̄ possit p vel cōtra p ve
ritate determinari. ita q̄ asserere certitudi-
naliter esset superstitiosuz potius q̄ discre-
tū. vba sunt Bal. sup hac. q. in. d. p̄n. rela
ta p Joa. Lecirier in loco. ℌ. allegi. i. xxv.
col. q̄ ambiguitas p. d. l. ij. tit. xv. p. ij. cessabat vt dixi in successiōe regni. z hodie i
oibus maiorat̄ib⁹ p. l. istā. Et in tātū filiꝰ
primogeniti p̄mortui pferēdus est in ma
iorat̄u aui patruo vt hic. q̄ precedit etiam 16
z habebit locū in nepote posthumo filio
p̄mogeniti p̄mortui. ad q̄ō p̄mo facit̄ q̄
dixi in. l. x. in duob⁹ locis in fauorē post
humorū. Scō. q̄a videm⁹ q̄ lz libertas
sit q̄d fauorabile. ppter spē tū posthumi
retardat̄. l. neratius. ff. de manu. testō. l. i
telligendū. de vbo. sig. l. cū q̄si. ℌ. elegan-
ter. ff. de fideicō. liber. Tertio facit. nā etiā
bonū publicū retardat̄ p obstaculū post
humi q̄ sperat̄. l. imperator i scōa ō statu.
homi. l. si vētris. ff. de vētre in posse. mit. l.
nō est ambigendū. ff. de bono. posse. z. l.
fi. C. de bonis proscrip. Imo etiā si verte
retur publica vtilitas. l. j. ℌ. fi. ff. de vētre i-
spi. l. j. ℌ. si q̄s. primior. ff. vnde cogna. l. cū
quidē. ℌ. q̄ō dicit̄ cū simi. ff. de acq. here.
Quarto facit. l. q̄ in vtero. i. j. de statu. ho
mi. (quā allegant in. d. l. x. z i. l. iiij. ℌ.) vbi
q̄ in vtero est habeā p nato q̄ ad sui cō-
modū. ad idē est tex. in. l. ij. ff. de excusa. tu
to. z in. l. cū pf̄ z ibi Bar. ff. de nego. gest. q̄
faciūt bene ad corroborandū opinionez
quā tenui in. d. l. x. cōtra illā quā dicebat
cōem Lardi. in. c. vnico. de eo q̄ sibi z he
redibus suis. relata per Joa. Lecirier in
q. xxj. quam retuli in. d. l. x. Et aduer. q̄ lz
Joā. predictus. dictaz. q. p̄n. reliquit in
determinatam vt dixi. quia tū in hac alte
ra posthumi. determinat q̄. d. posthum⁹
patruo preferatur. vt per eū in. d. trac. in
q. xxvj. lib. j. videtur confiteri manifeste.
q̄ in. d. q. p̄n. preferatur filius primoge-
niti premortui patruo. nam maius vide-
batur dubium in. q. predicta posthumi z
determinat eam vt dixi q̄ō in alia p̄n. z
ipse Joan. in. d. trac. lib. iij. q. j. in vlti. col.
in. q. vtrum ius primogenture sit cessibi-
le in alium tenet q̄ filius primogeniti pre
feratur patruo. Reperio q̄ Jas. tractat
hanc. q. principalem in. l. is potest. in. iij.
col. de acqui. here. z illam prosequitur
per tres alias seque. allegans ad vtram-
q̄ partem z finaliter ait quod vltimo in
isto diffuso articulo. Alex. ibi remissi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ne procedens tenet distinctionem tradi-
tam p Bal.in.l.ij.C.de suis & legi.here.
ad quam Alex.vbi ſ.pro tunc le refert &
sibi videtur vera conclusio prout ibi ipe
inquit in.ij.col.ſ.q aut nepos & sic filius
primogenitꝰ natus est post patruꝫ.& iũc
excludi debet nepos a successione in re-
gno(& idē in alijs maioratꝫ vt hic & di-
xi)quia non pōt dici nepotē esse primoge
nitum nec in eum translatum ius primo-
geniture cum natus sit post patruum. Cō
firmat vltra alios Jaſ.in.d.l.is potest in
vj.col.in fi.dicens quoniam primogeni-
tus intelligitur prio natus de genere vel
de agnatis.l.quod certatum.C.de post-
hu.here.instit.c.Joseph.de verbo.sig.fa-
cit.c.j.§.cum vero Cōzadus.qui fen. da.
pñt.aut nepos natus est ante patruum. &
tunc aduerte fm Alex.in.d.l.is potest.in
d.ij.col.quia aut verba statuti vel consue
tudinis dicūt q filius primogenitꝰ succe
dat in maiozatu & tunc etiaꝫ excludet ne
pos a successione maiozatus & admittet
patruus:nā appellatione filij proprie nō
venit nepos.l.filij appellatione.ff.l.iuxta
ff.de verbo.sig.l.si quis filiabus.& l.quid
si nepotes.ff.de testa.tute.vel statutū aut
consuetudo dicit q primogenitus succe-
dat in regno vel in alio maiozatu. & tunc
nepos natus ante patruum suum admitte
tur ad successiōem regni aut alterius ma
iozatus excluso patruo iure primogeni-
ture & non iure alicuius transmissionis.
vt per Bal.in.d.l.ij. & post illum. Alex.
in.d.l.is potest.in.d.ij.col.& Jaſ.ibi.in.d.
vj.col.vbi in.d.q. vltra non procedit et
sic videtur sequi.d.distinctionem Bal.li-
cet Joā.Lecc.in.d.q.xxv.col.xij.dicat q
Jaſ.in.d.l.is potest.pro decisione huius
q.nihil determinat sed tantummodo re-
fert.d.distinctionem Bal.in.d.l.ij.C.de
suis & legi.here.qui Joan.Lecc.in.d.q.
xxv.in.x.col.refert Alex.i.d.l.is potest.
dicens q concludit per.d.distinctionem
Bal. vbi etiam refert eundem Alex.in
iij.volu.consi.suorum in cōsi.iij.in quo
loquens in ista.q.dicit de ea esse decisio-
nem in individuo per Bal.in.d.l.ij.& mi
hi etiam hec decisio seu distinctio Bal.
placet de iure communi crederem q q
causa illius ponitur hic versi.ibi.de ma-
nera &c.in quo est verbum semper q quē
xßsi.d.distinctio nō procedat imo q sem-
per in casu istius.l.preferatur nepos filiꝰ
primogeniti p̄mortui patruo repletians
psonam im pris vt in.d.versi.si vero pos
sumus cū veritate dicere q.d.versi.soluz
intelligatur vt.d.representatio extendat
in oibus descēdentibus legitimis suo or-
dine vt cesset.q.an vltra psonas nepotuz
extendat rep̄sentatio in successiōe mato-
ratus ascendētibus quā.q.in alijs succes-
sionibꝰ ascēdēnbꝰ refert Aldotal.ad vtrā
q partem in.l.ix.titu.v.lib.iij.fozo.ll.& re
mā̄sit quasi dubius ibi.vtiē fatet in.l.iij.
tit.xij.parti.vj.vbi subdit q postea in cā
cellaria fuit hec.q.per famosos doctozes
eo p̄sente disputata.& fuit p oēs post ma-
gnū conflictū determinatū.put ibi p illū
quē videatis & ita q.d.distinctio remane-
ret illesa a dicto xßsi.& per cōsequēs q pre
sens.l.declararet & intelligeret per eā. es
set in ꝓposito bonū verbū pro intellectu
huius.l.in vno tamen videt q ista.l.sepa
ratur a.d.l.ij.tit.xv.parti.ij.nā ibi sufficit
neptis ad excludendū patrunū. hic videt
requiri q sit neposvel descendēs p linea
masculinā.probat hic ibi.de rare hijo o
nieto o descēdiente legitimo.sed dicite q
ista.l.intelligat fm illā qa ex xßbis huius
cōprehendit femina.l.qui duos.de lega.
iij.nā semp sexus masculinus femineū cō
tinet.xßba sunt.d.l.q duos.Scōo facit.l.si
ita scriptū in p̄n.ō lega.ij.vbi si ita scriptū
sit filiabus meis centū aureos do nō cōti
neri masculos.tñ eccōuerso sic:qa magis
dignū trahit ad se minꝰ dignū.l.j.§.j.ff.ō
cōsti.pecu.l.iij.ff.de nego.ges. Tertio fa
cit qō notat Bar.in.l.heredes mei.§. cū
ita.ff.ad trebe.vbi dicit q in fideicōmisso
succedit femina in masculoꝝ defectū. de
q dixi i.l.vij.Scōo ait.l.i xßsi.pero ann en
la succesiō &c.vsqꝫ exclusive ad versi.sal-
uo &c.† idē esse i successiōe maiozatꝰ trās-
uersalibꝰ.& hec extēsio est etiā ad.d.l.ij.ti
tu.& parti.vt.§.taliter q semp rep̄sentetur
persona defuncti.qō nō videt probari de
iure cōi.qm̄ licet in successione ascenden
tū locū sui p̄is nepos obtineat.d.§.cū fi
lius.de heredi.q ab intes.defe.l.vij.ti.vj.
lib.iij.fozo.ll.dixi in.l.vj.& in successiōe q̄
venit ffribus filijsqꝫ fratrum vt in auc.cessā
te.de legi.here.& in.d.l.vj.tñ in vlteri o-
ribus non habet locuz rep̄sentatio p̄so-

2.96

17

ne sed proximioꝝ prefert. vt in auc. post
ffres in scōa de legi.here.& in auc. ō here.
ab intes. veni.§.si vero neqꝫ ffres colla.ix.
p̄bat.l.aurículo.cōia de succe.vbi auncu-
lus prefert p̄sobrinis.bene aūt possent
isti cōsobrini referēdo nos ad hāc. l. esse
filij alteriꝰ aurículi vel patrum maiozis na
tu.& cū personā p̄is in successiōe cū aurí-
culo defuncti nō rep̄sentēt.& p̄sequēs
negat eis talis successio in pte. vt in. d.l.
aurículo.cū alijs.Ptomagis in maiozatu
qa qñ minus nō ꝓcedit a fortiori nec ma
ins.et verba.d.l.ij.parti.volūt etiam hoc
in quantum expresse inquit q deficienti-
bus filijs filij maiozis proximiozem cōsan
guineuz succedere in maiozicatu & sic nō
facta representatione alterius p̄mortui.
sed qa expedit iura iuribus ꝓcordare.l.j.
cū cōcoꝝ.de inoffi.doti.dicam q in quā
tū.d.l.ij.par.dicit q post filios filij maio-
ris ꝓximiozē cōsanguineū succedere in
regno intelligat addēdo vel illū q locū
eiꝰ obtinet vt est filiꝰ frīs maiozis p̄mor-
tui.d.auc.cessante aūt.post ffres in.j.de le
gi.here.& d.l.vj.tñ in vlteriozibꝰ cū ō iu
re cōi talis representatio nō ꝓcedat.sed
primioꝝ in gradu p̄ferat p iura in.d.auc.
post ffres in scōa auc.ō here.ab intes. veni.
§.si vero neqꝫ ffres colla.ix.& d.l.aurículo
nā.l.est correctoria.& rep̄sentatio ista p
cedit etiā si p̄iogenitꝰ decedat anteqꝫ suc
cedat in maiozatu morte tenētis illius. vt
alio modo.etiā si p̄mogenitꝰ moriat in vi
ta tenētis maiozatus.aut illius cui p̄uenet
vt hic. quo casu filius eius representa-
tiue succedit vt dixi ex p̄uidētia speciali
istius.l.argu.tex.cū ibi nota.p Bal.i isto
ꝓposito.in.l.in qbꝰ cū.l.seq.ō secū.nup.
ad qō facit qō dixi.§.ad qō allegant Bal.
Saly.& Jaſ.in.d.l.ij.C.de libe.p̄te.† sed
per generalitatē ex̄pssam huiꝰ.l.talis re-
presentatio habebit locuz etiam in succes
siōe maiozatꝰ oibus trāsuersalibꝰ. vt hic.
& sic nō obstat.l.x.in xßsi.pero &c.supra p
vt ibi dixi & declarani.Tertio inqt.l.i xßsi.
Saluo.&c.q dictū hic ꝓcedat & sibi ven
dicet locū preterqꝫ si aliter fuerit dispos-
tū ab instituēte maiozatū.qm̄ illud seruā-
dū est.probat ex titu.ff.& C. ō pac. maxi
me per tex.in.§.disponat.in auc.de nup.
colla.iij.& qa qlibet in re sua est modera
toꝝ & arbiter.l.i re mādata.C.mād.dixi
i.l.xv.& alia in corroboratiōe huiꝰ finis.&
facit.l.xxv.§. Quero hic.† ex eodem vte 19
ro duo nati sunt.& nescit qs sit prioꝝ vel
posterioꝝ.qs istoꝝ succedit in maiozatu.
Bal.in auc.ex testō.in vlti.col.q.xvij.de
colla.tenet q ambo cōliter admittunt.Iz
alibi Bal.ipse in.d.l.in qbꝰ.ō secū. nup.
teneat p illū tex.in argu.q gemitoꝝ eoruz
possit eligere qs illoꝝ debeat regere & p
cōsequens habere maiozatū.refert & seq
tur Jaſ.in.l.si extraneus in fi.col.in pn.ff.
de cōdi.cā da.cā nō secu.idē bal. in p̄he.
ffoꝝ.in.§.itaqꝫ in.ij.col.ait in ista. q. put
in.d.auc.ex testō.in.d.col.& q.xvij.ſ.q
vterqꝫ succedit & sic erūt duo in eadē sede
& p̄iuctā habebūt iurisdictionē.& subdit.vt
forte formosioꝝ & robustioꝝ p̄ferē. qa p̄su
mitur robustioꝝ celerius exisse ō carcere
materni vteri.argu.l.si fuerit.§.fi. de reb.
dub.refert & sequit Dida.ō segu.d.volu.
fol.lj.col.iij.de isto passu.videatis Joa.
Lecc.in.d.trac.lib.j.q.vj.quē examinat p
ser.q.& postea decidit p quatuoꝝ cōclusio
nes. † Quero si statutū aut institutio ma- 20
iozatus dicat q femina nō succedat.mo-
do pone q est hermofroditus.vtruz suc-
cedat.vel ei denegabit successio. videte
Bal.in.l.querit.in.j.& ij.lec.de statu ho-
mi.& in suo volu.statu.fol.lxxvj.col.iij.
† Et filius incapax nō excludit sozoꝝ stā 21
te statuto q stantibus filijs masculis filia
non succedat.ita Bar.in.l.j.§. q habebat
ff.de cōtra tabu.idē dicit ibi Bar. de ffe
minoze q sozoꝝ suā nō impedit: qa talis
filiꝰ seu fa nullo modo est capax heredita
tis.clemē.exiui.de xßbo.signi.& ita dicit
Bar.vbi.§.se de facto cōsuluisse.refert &
seqtur Dida.ō segu.d.vol.fol.xix.in fine
scōe col.cū p̄n.seq.† Ñūqd si statutū sic 22
disponat.q donec vel quousqꝫ supest fi-
lius masculꝰ filia dotata nō succedat. an
interi filia possit cogere filiū ffem suū ad
satisdādū ō nō dissipādo vl alienādo bo
na p̄na.& ō restituēdo hereditatē. Bar.
relinqt cogitādū in.l.fi. in vlti.col .ff.ad
tertul.sed Bal.cū referēs in.l.si qs filium
in fi.col.q.iij.C.de inoffi.test.tenet q pōt
cogi satisdare si est suspectꝰ vel icipiat di
lapidare.& allegat l.imperatoꝝ.ff.ad tre-
be.& l.inter oēs.q satisda.cog. Idē tenet
ipse bal i.l.extraneū.C.ō here.instit. imol.
in.l.ei q.ff.de here.instit.faciūt q̄ habent

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.d.l.imperator.refert ꝛ sequitur Jas.in d.l.inter omnes.in vlti.col.vbi dicit ꝙ secundo principaliter facit illa.l.pro eo qꝺ Bar.reliquit cogitandum in.d.l.fi.in.d. vlti.col.ff.ad tertul.dixi. ¶Et i regno isto succedũt etiam femine.d.l.ij.titu.xv.par. ij.videatisꝙ circa hanc.l.in prima parte relata per Jas.in.l.maximum vtilꝫ in vlti.col.de libe.prete.licet plenius ꝛ sufficiẽtius in superioribus dixerim.

¶Sequitur recapitulatio legis.xxxix.

1 Maioratus non potest probari ꝑ solam institutionis scripturam sine scriptura licentie regis qui illam dedit.

2 ¶Maioratus potest probari per testes.

3 ¶Appellatio quando debet interponi in scriptis.si est interposita in scriptis.ꝛ est perdita per testes probari potest.

4 ¶Testis si interrogatus an sempronius fecit tale instrumentum tali anno/tali mẽse ꝛ die/ꝛ dixit ꝙ sic.ꝛ interrogatus quo modo scit respondit:quia vidit scripturã manu eius factam.ꝛ propter illam scripturam de hoc recordatur.ꝙ tunc optime probat.

5 ¶Liberatio debiti contracti in scriptis non potest probari nisi per quinqꝫ testes vel aliam scripturam.

6 ¶Lex illa que disponit ꝙ sententia lata prętextu iuramenti necessarij retractetur per instrumenta de nouo reperta.procedit per testes repertos de nouo.

7 ¶Instrumenta non sunt de essentia seu substantia contractuum.sed fiunt ad faciliorem probationem.

8 ¶Scriptura aliquando requiritur.

9 ¶Mandatum procuratoris potest probari per testes sicut per instrumenta.

10 ¶Mandatum procuratoris potest probari per nuntium.

11 ¶Mandati procuratoris constat per literas priuatas domini approbatas.

12 ¶Reuocatio mandati potest per testes probari.

13 ¶Probatio quotiescunqꝫ debet necessario fieri per scripturam.perdita scriptura non admittitur probatio per testes minores quinqꝫ ꝛ rogatos.

14 ¶Lex presens in hac parte ꝑcedit.quãdo probantur instrumentum maiorat⁹ perditũ ꝛ illius tenor per idoneos viros.

15 ¶Scriptura quando est de substantia.ꝛ quis eam habere non potest.tria debet probare.s.actum esse celebratum.ꝛ scripturam inde esse cõfectam ꝛ deperditam.

16 ¶Testis si dicit titium mutuasse sciocentum.ꝛ interrogatus quomodo scit respõdet,quia vidi publicum instrumentum,in quo hoc continebatur ꝙ hic non probat.

17 ¶Probantur instrumẽta quandoqꝫ dolo perdita.ꝛ nihil probatur de instrumẽtorum tenore.vel de veritate illorum que in instrumento continebantur tunc talis probatio nihil relenat.nisi probentur instrumenta perdita dolo aduersarij.

18 ¶Amissio instrumentorum si probatur.ꝛ tenor illorum.de veritate autem eorũ nihil probatur.tunc talis probatio nõ facit plenam fidem.tamen faciet semiplenã probationem.vt deueniatur ad iuramẽti delationem.

19 ¶Aduocati magni ꝛ recti iudices vtentes legibus prout debent.meliorem vitã faciunt ꝗ fratres predicatores vel alij religiosi.

20 ¶Titulus iustus ꝛ sufficiens ad prescribendum causatur ex dicto notabilis viri. quod instam credulitatem inducit.

21 ¶Scire pro certo quis dicitur.quando est certificatus ab vno notabili viro ꝛ fide digno.

22 ¶Perito in arte nũ quid credatur sine iuramento.

23 ¶Doctores optimi qui dicantur.

24 ¶Statutum bononie disponens ꝙ cause graniores debeant committi doctorib⁹ optimis.ꝙ non posset fieri commissio doctoribus mediocribus.sed solum obtinẽtibus gradum supremum in scientia ꝛ in

doctoratu.

25 ¶Doctor dicitur habere scientiam eminentem.qui subtiles questiones discutere ꝛ diffinire nouit.ꝛ in promptu responsiones habet.

26 ¶Causa que sit de subtilitatibus iuris si committatur per papam vni grosso doctori.est iusta causa propter quã potest recusari suspectus:ꝛ tanꝫ suspectus remoueri.

27 ¶Doctores ita possunt habere excellentiam doctrine ꝙ licet per delictuꝫ debeãt mori.vel aliter puniri corporaliter.pene illis remitti debent.

28 ¶Scientia multũ imminente maior prerogatiua debetur.ꝛ propter hominem talis scientie potest recedi a numero ꝛ a cõmuni statuto.

29 ¶Probatio non admittitur contra tenorem instrumenti.nisi per aliam scripturã. sed si volo probare contra presumptionẽ resultantem ex instrumento vel cõtra solennitatem instrumenti.possum probare per testes.

30 ¶Statutum si dicat ꝙ contra instrumentum confessionatum non possit opponi aliqua exceptio.sed statim mãdatur executioni.debet intelligi dummodo illud instrumentum subsistat.

31 ¶Probare debet ꝑ tres idoneos testes ille qui habet presumptionem iuris contra se.si vult probare contrarium.

32 ¶Testator si iussit prestari omnia que cõtinentur in quadam schedula scripta manu sua.quam deposuit penes guardianũ fratrum minorum.dummodo constet vel per comparationẽ literarum.aut ꝑ alias coniecturas.ꝙ illa sit schedula. quã testator asserit scriptam manu sua.Cuius non probetur aliis testibus,illi standum est.

33 ¶Exemplato tradito per notarium si originale contradicat.cui credatur.

34 ¶Maioratũ posse ꝓbari etiã ꝙ cõsuetudinem immemorialem probatam qualitatibus de quibus in.l.ista.cuius contrarij non extet memoria.

35 ¶Consuetudo.xl.annorum habet vim pauilegij.

36 ¶Possessio antiquissima que habetur ꝓ titulo multum valet ad probandũ ius patronatus.

37 ¶Lex ꝑsens ait ꝙ cõsuetudo immemorialis probatur per testes deponentes de visu.xl.annorum cum auditu suorum maiorum.

38 ¶Probantur antiqua facta per indicia ꝛ per famam.

39 ¶Fama publica facit plenam probationem.

40 ¶Opinio vehemens certitudini equiparatur.

41 ¶Certitudo vera nõ potest haberi multorum.tamen vehemens opinio iũcta cũ veritate idem operatur ꝙ certitudo.

42 ¶Veritas et cõmunis opinio vbi cõcurrunt tanꝫ diuersa.prefertur communis opinio veritati.de quo videatis hic.

43 ¶Error communis facit ius ꝛ habetur pro veritate.

44 ¶Opinio generalis habetur pro veritate in factis multum antiquis.

45 ¶Ecclesia ąnus non habeat instrumenta de ciuitatibus suis:si tamen habet generalem opinionem.ꝛ ita dixerit alias prescriptam apud omnes ꝙ sufficit ecclesie pro plena probatione.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Deit ista.l.in prin.a contrario sen=
su† q̃ maiorat⁹ non potest pro=
bari per solam institutionis scrip=
turam sine scriptura licentie regis q̃ illaz
dedit.ratio huius sit:quia maiorat⁹ sine
licētia regis
institui non
potest.vt p=
batur hic. in
tantum q̃.d.
licentia insti
tutioni prę=
cederedebet
l.prori.j.ꝛ
cum sine.d.
licentia non
possit istitui.
numiruz si cū
institutionis
instrumento
facto inxta.l.
j.titu.ix.lib.
ū.fozo.ll.vel
l.liij.ti.xviij
parti.iij. que
seruatur ho=
die secundū
Bin.ꝛ Aḃō
tal.in.d.l.j.
requiraī etiā
scriptura li=
cētie ad p=
bandum ma
iozatū vt hic.
Secundo di
citur in pre=
senti.† q̃ ma
iorat⁹ po=
test probari
p testes. qō
est intelligē=
dum etiam si
ne aliq̃ scri=
ptura per dis
ctionem.o.
hic ponitam
que est distū
ctiua.ad cu=

Andamos q̃ el ma=
yoraz=
go se
pueda prouar por
la escriptura de la
institucion del con
la escriptura de la
licēcia del rey que
la dio seyendo ta=
les las dichas es=
cripturas que ha=
gan fe/o por testi=
gos que depongā
en la forma que el
derecho quiere del
tenor de las dichas
escripturas. e assi
mismo por costum=
bre immemorial p=
uada con las qua=
lidades que con=
cluyan los passa=
dos auer tenido e
posseydo aquellos
bienes por mayo=
razgores a saber q̃
los hijos mayores
legitimos e sus dē=

cendientes succe=
dian en los dichos
bienes por via de
mayorazgo caso q̃
el tenedor del de=
passe otro hijo o hi
jos legitimos sin
dar les los que suc
cedian en el dicho
mayorazgo algu=
na cosa/o equiua=
lencia por succeder
en el. e que los te=
stigos sean de bue=
na fama e digan q̃
assi lo vieron ellos
passar por tiempo
de quarenta años.
e assi lo oyeron de=
zir a sus mayores
e ancianos q̃ ellos
siempre lo vieran e
oyeran assi. e que
nunca vierō ni oye=
ron dezir lo cōtra=
rio. y que dello es
publica boz y fama
e comū opiniō en=
tre los vezinos y mo
radores d̄ la tierra.

Probat etiā
l.testium. C.
de testi. simi=
liter per cū=
dem tex. in
d.ſ.sufficit.in
quit ipse bar.
q̃ quando in
dex pronun
ciat dicta te=
stium haben
da pro aper
tis. licet non
legat nec pti
bus aperiat
sufficit. quod
putat Bar.
veruz vbi.ſ.
si partes ali=
ter sciant dic
ta testium.
vt in auē. qui
semel. de p=
ba. ꝛ per illū
tex. videt re
probāda do
ctrina Bar.
i.l. edicto. ſ.
sinautē aliqs
in.vj. col. in
pri. de edic.
diui. Adria.
toll. vbi dicit
q̃ veritas te
stamenti nō
pōt probari
nisi per can=
dem scriptu=
ram. Confir
mo secundo
per determi
nationē eius

stamētū q̃nis scriptura ei⁹ nō appareat.
tex. est i.l.j.ſ. sufficit. ff. ō bono. pos. fm ta
bu. q̃ quē tex. dicit ibi Bar. † q̃ q̃n appel 3
latio doz interponi i scriptis si est interpo
sita in scriptis ꝛ est pdita. q̃ p testes pro=
bari potest.

tal ista. l. in prin. a contrario sen=
su† q̃ maiorat⁹ non potest pro=
bari per solam institutionis scrip=
turam sine scriptura licentie regis q̃ illaz
dedit. ratio huius sit: quia maiorat⁹ sine
licētia regis
institui non
potest. vt p=
batur hic. in
tantum q̃. d.
licentia insti
tutioni prę=
cederedebet
l. prori. j. ꝛ
cum sine. d.
licentia non
possit istitui.
numiruz si cū
institutionis
instrumento
facto inxta. l.
j. titu. ix. lib.
ū. fozo. ll. vel
l. liij. ti. xviij
parti. iij. que
seruatur ho=
die secundū
Bin. ꝛ Aḃō
tal. in. d. l. j.
requiraī etiā
scriptura li=
cētie ad p=
bandum ma
iorat⁹ vt hic.
Secundo di
citur in pre=
senti. † q̃ ma
iorat⁹ po=
test probari
p testes. qō
est intelligē=
dum etiam si
ne aliq̃ scri=
ptura per dis
ctionem. o.
hic ponitam
que est distū
ctiua. ad cu=

ius veritatem sufficit alteram partem ve
ram esse. l. si heredi plures. cum alijs. ff. ō
condi. insti. hoc confirmo etiam de iure
communi. Primo. nā sufficit probari te=

dem Bar. in. l. j. penul. col. ff. si certuz. pe
ta. † vbi ait q̃ si testis interrogat⁹ an scīp
pronius fecit tale instrumentum tali an=
no tali mense ꝛ die. ꝛ dixit q̃ sic. ꝛ inter=

rogatus quomodo scit respondit. quia vi
dit scripturam manu eius factam ꝛ pro=
pter illam scripturam de hoc recordatur
q̃ tunc optime probat. allegat. l. iubem⁹
C. de testa. ꝛ l. sed si quis ex signatoribus
ff. quemadmo. testā. ape. Confirmo ter=
tio per. l. sicut. C. de fide instru. vbi ō per
ditione instrumenti non statur simplici
verbo hoc asserentis sed habet probare
necesse ꝛ sic qualitercunq̃ fiat probatio.
Confirmo quarto. per. d. l. testium. † vbi
de debito contracto in scriptis nō potest
probari liberatio nisi per quinq̃ testes
vel aliam scripturam. igitur tantam vim
habent testes seu probatio testium quan
tam scriptura. tex. est in. l. in exercendis.
C. de fide instru. vbi in exercendis limb⁹
eandem vim obtinent tam fides testium
q̃ instrumentoruz. hinc est q̃ illud quod
dicitur in. l. imperatores. in instrumentis
ō nouo repertis. ff. de re iudi. ꝓcedit etiā
in testibus de nouo repertis. cum parem
vim habeant testes q̃ instrumenta. d. l. in
exercēdis. item quia testes etiam dicunt
instrumēta cū instruāt cām. l. j. ff. de fide
instru. l. notionem. ſ. instrumentoruū. ff. ō
verbo. signi. Bar. in. l. admonendi. in vl=
ti. verbis. ff. de iure iur. Adidē facit quod
tenet Bar. in. d. l. admonēdi. in fi. col vbi
vult. † q̃ illa l. que disponit q̃ sententia
lata pretextu iuramenti necessarij retra=
ctetur per instrumenta de nouo reperta.
procedit ēt p testes repertos de nouo. ꝛ
sequuntur Bal. Ang. ꝛ communiter alij
ibi. ꝛ cano. in. c. fi. de iure iur. Si enim re
tractatur sententia (vt vidistis) p mortuā
vocem q̃to magis per viuam ꝛ sic per te
stes. ſ. sed ꝛ si quis. in auē. de instru. cau. ꝛ
fi. colla. vj. Confirmo quinto. pactum cū
scriptura ꝛ sine illa dum tamen probetur
per legitimos testes est eiusdem efficacie
l. pactuz quod bona fide. C. de pac. † nā
instrumenta non sunt de essentia seu sub
stantia contractuum. sed fiunt ad facilio=
rem probationem. tex. est in. l. contrahit
ff. de pigno. notat Jas. p tex. ibi. in. v. not.
in. l. cum te transegisse. C. de transa. ꝛ in. l.
quoties in pen. col. ad fi. C. de rei ven.
† aliquando tamen requiritur scriptura.
vt notatur per glo. ꝛ scribentes in. d. l. pa
ctum. ꝛ videatis vbi requiritur scriptura.
per glo. in. d. l. contrahitur. ꝛ glo. in. l. ne

in arbitris. C. de arbi. glo. q̃ magistram
que enumerat. xxxiiij. casus in quibus re
quiritur scriptura. in. c. j. ſ. postq̃ autē. de
censi. lib. vj. Specu. in titu. de instru. edi.
ſ. restat. ō si. sed si alij. Bal. in. l. gesta. C.
de re iudi. Abb. in. c. ex tenore. de concess.
preb. Joā. de Imol. in. c. cum in ure. de
offi. de lega. Jas. in. d. l. pactum. quam le=
git cum. l. cum proponas illo titu. ꝛ vol.
Non omitto † q̃ per testes potest proba 9
ri mandatum procuratoris sicut per in=
strumenta. ita tenet glo. fi. in prin. in. l. ma
ritus. ꝛ ibi Bar. Bal. Saly. ꝛ Ful. C. de
procu. ꝛ in. l. j. eo. titu. Lano. in. c. j. ipso=
met titu. Specu. in titu. de procu. ſ. rōne
aūt forme circa prin. Ray. ꝛ Bar. in. d. l. j.
Bar. Bal. ꝛ Ang. in. l. non solum. ſ. qui
nomine alieno. ff. eo. titu. quia quantum
ad probationem testes ꝛ instrumenta pa
rem vim habent. d. l. in exercendis. Con
firmo. ꝙa certi sunt casus speciales in qui
bus requiritur scriptura quos enumerat
(vt dixi). d. glo. in. d. ſ. postq̃ autem. dicti
c. j. de cēsi. lib. vj. inter quos iste casus nō
reperitur. ergo non addendus. arg. l. pa
tre furioso. de his qui sunt sui vel alie. iur.
Confirmo secundo. † quia mandatū pro 10
curatoris potest probari per nuntium. l.
j. in prin. ff. de procu. † Confirmo tertio. 11
nam constat de mandato procuratoris p
literas priuatas domini approbatas. tex
tus est in. l. si procuratorem absentem. eo.
titu. Confirmo quarto. † quoniam revo= 12
catio mandati potest per testes probari.
c. ex insinuatione. de procu. igitur ꝛ ipsuz
mandatum vt cōtrariorum eadem sit dis
ciplina. l. j. de his qui sunt sui. vel ali. iur.
ꝛ ista est vera ꝛ magis cōmunis opinio
secūdum Jas. in. d. l. j. C. de procu. in. iij.
col. quam ibi quinq̃ limitat modis. ꝛ pro
hac vera ꝛ magis communi sententia. ha
bemus. l. ij. titu. x. lib. j. fozo. ll. † Et quo= 13
tiescunq̃ probatio debet necessario fieri
per scripturam. perdita scriptura non ad
mittitur ꝓbatio per testes minores quin=
q̃ ꝛ rogatos. l. testium ꝛ aūt. rogati de te
sti. Jas. in. l. j. in. xiiij. col. in prin. de iure
emphi. vbi etiam loquitur de quodam di
cto multum notando in practica Saly. ꝛ
q̃ illud reprehendit per plura in. l. ij. eo.
titu. vbi videatis. Et quādo scriptura ne=
cessario requiritur ad probationem. ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

hoc q̄ admittatur probatio per testes requiritur qō scriptura sit perdita. de qua t de in illa contenus testes deponant. d. l. testium. vbi t Bar. t alij Bar. in. d. l. sicut per glo. ibi. C. de fide instru. t in auc̄. si quis in aliquo. de eden. t Jas. in. d. l. j. in xij. col. de iure emphi. vbi videas. Eldu-
14 uer. ✝ q̄ hec pars p̄sentis. l. p̄cedit. quā-
do probantur instrumentum inuentum perditū t eius tenor per idoneos viros. ad quod facit dictum Bar. in. d. l. testium
15 vbi ait. ✝ qō quando scriptura est de substantia. t quis eam habere non potest ria debet probare. s. actum esse celebratum. t scripturam inde esse cōfectam t de perditam. Idem tenet ipse Bar. in. d. l. j.
16 in pen. col. ff. si certum peta. dicens. ✝ qō si testis dicit titium mutuasse seio centum. t interrogatus quomodo scit respō. quia vidi publicum instrumentum. in quo hoc continebatur q̄ hic non probat. nisi ostendatur publicum instrumentum. vt in. d. auc̄. si quis in aliquo. de eden. p-sequitur t in hoc facit. vel nisi ostendatur tantum quod perinde habeatur ac si publicum instrumentum ostenderetur. vt puta. quia probatur instrumentum deperditum t eius tenor per viros bonos idoneos t peritos. allegat. c. cum olim el j. de preuil. t subdit. qō tunc testis ille nō probat factum quod continetur in instrumento: sed probat instrumētum t instrumentum probat factum. Idem Bar. in. d. l. sicut. C. de fide instru. ait in proposito.
17 ✝ qō quandoq̄ probātur instrumēta dolo perdita. t nihil probatur de instrumētorum tenore. vel de veritate eorum que in instrumento continebantur tunc talis probatio nihil relenat. nisi probentur instrumenta perdita dolo aduersarij. l. si de possessione. C. de proba. quod est intelligendum secundum notata per Bar. in. l.
18 ij. ff. si. ff. de iure fis. ✝ si enim probatur instrumentorum amissio t tenor illorum. ō veritate autem eorum nihil probatur. tūc talis probatio nō facit plenam fidem sicut nec exemplum instrumenti. d. auc̄. si quis in aliquo. faciet tamen semiplenam probationem. vt deueniatur ad iuramēti delationem. glo. est in. d. l. sicut. vbi Bar. hoc intelligit verum nisi illi qui de tenore instrumenti deponerent essent boies valde periti ✝ vt magni aduocati qui t 19
recti iudices vtentes legibus prout debēt meliorem vitā faciunt q̄ fratres predicatores vel alij religiosi. ita Hosti. in ,phe. summe sue in. iij. col. refert t sequit Alb. in. l. j. circa fi. ō insti. t iur. t in. l. per diuersas. C. māda. t ambos Jas. in. d. l. j. i p̄n. in. iij. col. ✝ t dictum notabilis viri adeo 20
inducit iustam credulitatem quod ex eo causatur iustus titulus sufficiens ad prescribendum. ideo si quis audiuit a patre suo qui erat vir notabilis qualiter talem emerat fundum ex hoc causatur iusta credulitas t sic titulus habilis ad prescribendum. Bal. in. l. indicia. C. de rei ven. allegat notata in. l. titio fundus. de condi. et demonst. vbi est bona glo. ad hoc. idem tenet Bar. in. l. celsus. in. ij. col. ff. de vsuca. Ant. de But. in. c. si diligēti. de prescrip. Abb. in consi. cij. incip. in causa que vertitur inter monasterium in. j. col. in. j. vol. Fozius dicit Gemi. in. c. ō capitulis. per
21 illum tex. x. dis. ✝ q̄ quis dicitur pro certo scire quādo est certificatus ab vno notabili viro t fide digno. allegat. c. sicut p certo. de simo. refert t sequitur Jas. in. l. j. in pan. in vlti. col. de eo per quē fac. crit.
22 ✝ Nūquid perito in arte credatur sine iramento. breuiter in hoc sunt due opiniones contrarie. t cōmunes t concors sentētia est. q̄ periti in arte puta medici deponentes an vulnus sit mortale non tenentur iurare de veritate. t sic procedit vna opinio cum iuribus que pro illa faciunt. sed bene tenentur iurare de credulitate. t ita procedunt iura que probant alteram opi. ita concludit Bar. in. j. consti. ffozū. p̄n. in vlti. col. t ibi Bal. in. ij. col. Hosti. Joa. And. t alij cano. in. c. fraternitatis. de frigi. t male. Abb. in. c. proposuisti. in pen. col. de proba. q̄ruis aliter alibi Bar. videatur tenere. s. q̄ indistincte iurare debeant. in. l. j. in p̄n. in. j. not. de ventre. in spi. t in. l. theopōpus. de dote prele. Bal. in. l. nemini. de adqu. diuer. indi. sed intelige eos vt predixi fm Jas. in repe. l. admonendi. in. lxxviij. col. de iur. iur. ō quo videatis pulchre Ang. in rep. l. si vacantia in. ij. col. de bonis vacan. lib. x. Ludo. in. l. j. ff. in. iij. col. de verbo. obli. Joa. de Ana. in. c. significasti. in. ij. ō homi. magni doctores vl notabiles notarij. Bar.

in. d. l. sicut. C. de fide instru. t in. d. auc̄.
23 si qs in aliquo. ✝ t qui dicātur optimi doctores. dicite q̄ recurrēt ad eōm opi. l. cū delamonis. ff. asinā. de fun. instru. t. l. nūmis. de lega. iij. Ang. in. l. stipulationum q̄dā. de vbo. obli. ait q̄ tex. ibi optimi. fa-
24 cit ✝ ad statutū bonorie disponens q̄ cause graniores debeant committi doctorib⁹ optimis. q̄ non posset fieri commissio doctoribus mediocribus. sed solum obtinētibus gradum supremum in scientia t in doctoratu. referūt t simpliciter sequunt Joa. de imol. Alex. Pet. ō Bern. t Jas. ibi. Ad qō facit bon⁹ tex. in. l. sed t reprobari. ff. ampli⁹. ibi valde tū disciplinatos
25 t qō ibi pulchre Bal. notat. ff. de expensa. tuto. ✝ et dicitur habere scientiam eminētem doctor qui subtiles questiones discutere t diffinire nouit. t in promptu respōsiones habet. ita Inno. in. c. cū in cūctis. de elec. vbi declarat. qui dicantur habere scientiā eminentē. qui mediocrē t qui sufficientē. circū scripto statuto ō iure cōi cāe subtiles nō sunt cōmittēde grassis doctorib⁹ q̄a sūt suspecti ꝓpter imperitiā iuris.
26 ✝ t si causa que sit de subtilitatibus iuris committatur per papam vni grosso doctori. est iusta causa propter quā potest recusari suspectus: t tanq̄ suspectus remoueri. Bal. in. l. fi. in. xvj. q. ꝓ illū tex. i arg. C. de here. insti. qō est not. fm eundē ibi.
27 ✝ qui doctores ita pūt habere excellētiaz doctrine q̄ licet per delictuz debeāt mori vel aliter puniri corporaliter. pena eis remitti debet. probo p argu. sicut pena remittēda est delinquēti ꝓpter excellētiam
28 alicuius virtutis illius. tex. est singu. in. l. ad bestias. ff. de penis. Cōfirmo. ✝ q̄ ꝓ scientiā multū imminentē maior prerogatiua debetur. t propter hominem talis scientie potest recedi a numero t a cōi statuto. ita notat Bal. p tex. ibi in. d. l. sed t reprobari. i palle. vbis. valde tū disciplinatos. qō est dignū nota. fm eūdē Bal. ibi. t sic bene probat dictū ꝓ iura i. d. l. ad bestias. t. d. l. sed t reprobari. in p̄not. vbis t ibi Bal. vt vidistis. Si aūt ꝓbat instrumentorū amissio t de tenore illorū t veritate deponūt. sufficit t fit plena ꝓbatio p
29 inde ac si instrumentū produceretur in casibus in quibus scriptura ad probationē requirit. in materia est cōis ꝓclusio. ✝ q̄ si volo probare contra tenorem instrumēti. non admittitur probatio nisi per aliam scripturā. l. generaliter. ō nō nu. pecu. sed si volo probare contra presumptionē resultantem ex instrumento vel cōtra solennitatem instrumenti possum probare per testes. glo. est in. l. iuris gētū. ff. qō fere. ff. de pac. quā ibi Bar. dicit not. t mēti tenētā. t illā solēnitzat Bal. in. c. cū a nobis i vlti. col. ō testi. t in. c. tertio loco. pen. col. ō ꝓba. t q̄ eā inferūt Ang. t Fulg. i. d. ff. qō fere t sepe practicat mediolani. ex ias. ibi. q̄ stāte statuto q̄ cōtra instrūm publicū nō admittatur aliq̄ ꝓbatio vel exceptio. debet intelligi qū qs vellet directo ꝓbare cōtra tenorē instrumēti. sed si vellet probare cōtra presumptionē aut solēnitatez. puta q̄a ille q̄ fecit instrūm nō erat notar⁹. tūc posset ꝓbare nō obstāte statuto. t q̄uis. d. glo. allegēt pro singulari (vt vidistis) habetis duas alias gl. vnā in. l. reos ff. cuz in tabulis. in verbo videbant t ibi Ang. t Imol. ad hoc notāt. ff. de duo. re. aliā in. l. j. C. de ꝓtrab. t p̄mi. stipu. sequit etiā Ang. in repe. l. scīēdū in. iij. col. ō vbo. obli. facit bon⁹ tex. in. l. quicūq̄ t ibi Bar. ad hoc notat. C. de apo. pub. lib. x. notat etiā Bar. i. d. l. q̄aliter in vlti. col. per illū ter. de nō nume. pecu. t ita tenēt Bar. t oēs in. d. l. sciendū t vide Rode. Sna. in lectu. l. post rē iudicatā. fol. cxxv. col. j. ad fi. cū seq̄. t vbi enim probatio est infra vel ꝓter instrūm aut ad interpretationē instrumēti. tūc sufficit ꝓbatio testium. Bal. in. d. ff. qō fere. p. d. gl. ibi vt dicit ipe bal. facere ad hoc. l. cū ꝓponeret ō lega. ij. allegatq̄ Ly. in. l. optimā. C. ō cōtrah. t p̄mi. stipu. Facit qō notat Bar. in. l. ij. ff. qō ait p̄tor in scō. q̄ satisd. cog. vbi inqt.
30 ✝ q̄ si statutū dicat q̄ cōtra instrūm pfessionatū nō possit opponi aliq̄ exceptio. sed statim mādetur execution. q̄ debet intelligi dūmodo illud instrumentū subsistat. qō facit ad. l. diuus. ff. de testō mili. nō taceo. ✝ q̄ ille qui habet presumptionē iuris
31 contra se si vult probare contrarium. debet probare p tres idoneos testes. aut per duos multū excellētes. Specu. in tit. de proba. ff. in vers. vlti. not. qō dictuz refert t sequitur Jas. t illud ait notandum t stupendum in. d. l. sciendum in. ij. col. ad fi. Cōfirmatur q̄. nam ꝓpter pre-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sumptionem iuris contrariam.debet adduci probatio q̄ sit fortior ꝛ maiores habeat vires.iuxta glo.in.l.nō est verisimile in prin.ff.quod metus causa.glo.Bal. ꝛ Alex.in.l.transactionem.C.de transac. Confirmo sexto.per tex.in.l. emancipatione ꝛ ibi Bar.C.ō fide instru.vbi dicit tex.q̄ acta possunt probari per testes si scriptura inde confecta probetur amissa vt in tex.cum glo.ibi.vbi dicit Bar.ista probari bebere.ſ rem esse satis gestam. ꝛ scripturam inde confectam ꝛ non reperiri Et non iudicetis vltra materiam. † q̄ si testator iussit prestari omnia que cōtinentur in quadaz schedula scripta manu sua quam deposuit penes guardianū fratruz minorum.dummodo constet.vel per cōparationē literarum.aut p alias coniecturas.q̄ illa sit schedula. quā testator asserunt scriptam manu sua. licet non probetur alijs testibus.illi standum est. ex quo testator voluit adhibere fidem ei schedule.Bar.in.l.si ita scripsero.de condi.ꝛ demons.vbi allegat.l.theopompus.de do te preleg.ꝛ.l.questionem secundum vnā lectu.C.de fideic.vbi etiā ipe in fi. ꝛ Sali. Ang.ꝛ Jaſo.idem tenet Pau.de Laſ. in l.vbi autem non apparet.Ꝟ.illud dubitationez.in versi.sed qui vinū. per illū tex. de verbo.obli.ꝛ in.l.hac cōsultissima.Ꝟ. per nuncupationem.C.de testa.vbi fortius tenet q̄z Bar.q̄ etiam si illa schedula non esset scripta manu testatoris dummodo constet illam esse schedulam de q̄ testator dixit.omnino standum est ei. de quo videatis etiam Bal.ꝛ moder.in auē. quod sine de testa.Bal.in.l. captatorias C.de testamēto.mili.Imol.in.c.cum tibi de testa. † Dunquid si exemplato tradito per notarium contradicat originale. cui credatur.dicamus in hoc.ꝛ suppono scitus q̄ instrumentum testamenti habet ō iure communi executionem paratā si nō sit abolitum cancellatū nec in aliqua parte vitiosuz.l.fi.de edic.divi.adri.toll.nūc pone q̄ notarius qui fuit rogatus de testamento dat formam testamenti non abolitam nec cancelatam neq̄ in aliqua parte vitiatam. tamē originale seu protocollū vt sepe contingit reperitur cancellatum ꝛ habere inter lineationes vel additiones. an illud instrumentum habebit executionem paratam.istum casum tangit singulariter Bal.in.ij.parte consi.cōsi.in ordine.xj.incip.in christi nomine punctus super quo consilium postulatur talis est. ꝛ ibi determinat q̄ non per.d.l.si. quando protocollum est in aliqua parte suspectū ꝛ ex sola inspectiōe refert ꝛ sequitur Jaſ. in.d.l.si.in.ij.col.ad fi.vbi ad cui⁹ corroborationem adducit:quia quoties reperitur q̄ protocollum contradicit instrumento tradito et exemplato per notarium eundem. statur potius protocollo tanq̄ originali q̄z instrumento exemplato per notarium secundū Bar.in.l.sempronius attalus. alias sempronius proculo. post glo.ibi.de lega.ij.ꝛ in.l.si quis ex argentarijs.Ꝟ.pen.cum concor.ff.de eden.ꝛ intelligit Jaſ.istam decisionem Bal. quando apparet contradictor.sed si non esset contradictor.index cui presentatur testamentum non vitiatuz debet illud exequi p.d.l.si.absq̄ eo q̄ inquirat de protocollo.ita ipse Jaſ.in.d.l.si.in.d.ij.col.ad fi.sequitur Dida.de Segu.in.d.vol. fol. cij. col.iij. Tertio dicitur hic in versi.e asi mismo por costumbre immemorial ꝛc. † ma- 34
ioratū posse etiā ꝓbari p cōsuetudinem
immemorialem probatam qualitatibus
de quibus in litera cuius contrarij non
extet memoria.iuxta.l.de quibus.Ꝟ.inue
terata.ff.de legi.l.hoc iure.Ꝟ.ducꝰ aque
de aqua quoti.ꝛ esti.Bar.in.d.l.de q̄bus
in rep.in fine.vj.col.ꝛ in.l. cōsuetudinis.
que sit longa consue.in.vij.col. vnum tamen est q̄ hec.l.videtur sibi contradicere
nam postq̄z locuta fuit de consuetudine
immemoriali.dicit q̄ requiritur ad minꝰ
tempus.xl.annorum.dicite sequenti mo
do cessare contraditionem.q̄ in quantuz
lex dicit.e digan que assi lo vieron ellos
passar por tiempo de quarenta años. est
intelligendum q̄ testes in tali causa producti debent esse tales q̄ possint testificare de tempore.xl.annorum. ꝛ deponent
q̄.j.xl.annos viderunt illa bona possessa vt maioratus ꝛ q̄ ita a suis maioribus
audierunt ꝛ q̄ illi semper sic hoc viderant audierantq̄z vt hic ꝛ non contrariū.
ꝛ per consequens consuetudo de qua in
presenti est talis cuius contrarij memoria
non extat. † et consuetudo.xl. annorum 35
habet vim privilegij.ꝛ probatur in.l.viij.

iuncta.l.x.titu.j.lib.vij.ordi. † Confirmo multum enim ad probandū ius patronatus valet antiquissima possessio que habetur p titulo.Bal.in.l.cū super.C.ō rei vendi.vbi ad hoc allegat.d.Ꝟ. ducꝰ aq̄. d.l.hoc iure.de aqua quoti.facit q̄ō dicit Abb.in.c.venies.in.j.in.ij. col. de testi. ꝛ in.c.sup eo.in.ij.not. de parroch.ꝛ in.c. q̄d p nouale.de ꝟbo signi. Cōfirmo secō
q̄ cōsuetudo in successione dignitatis est
seruāda.Bal.in.c.j.in secā col.in pn.ꝟ si.
itē nota q̄ō dicit de feudo mathie.vb feu. alias de his q̄ feu.da.pūt. Cōfirmo tertio.
p.l.ccrlj.stili. † Estq̄z not.pēs.l:que ait
q̄ p̄suetudo immemorialis probatur per
testes deponentes de visu.xl.annoruz cū
auditu suoruz maiorū vt hic. Quarto in
quit.l.e que ōllo sea publica voz y fama.
† nā sufficit q̄ antiqua facta pobenē per
indicia ꝛ per famam.ita Bal.p tex.ibi in
d.l.cū sup.C.de rei vēdi.vbi ait q̄ illa.l.
optime facit.ad.q.nobiliū q̄ pretendunt
antiquissimū ius patronat⁹ ꝛ nō possent
vllo modo pbare quomodo descēderint
p matrimonia successiua ꝛ legitimā cōsequentiā. sufficit nāq̄z q̄ probēt p indicia
ꝛ p famā.vt.d.l.cū sup vbi etiā Bal. allegat.l.indicia.eo.titu.ꝛ notata p Juno.in
c.venies.alias nouimus de verbo.sig.ad
q̄ō facit quod dicit Abb.in.d.c.venies de
testib⁹.in.d.iij.col.ꝛ in.d.c.sup eo.in.d.
ij.not.ꝛ in.d.c.q̄d p nouale. in hac parte
pro materia est dicēdū. † q̄ fama publica
facit plenam probationē. vt in.l.xiij.cuz
simi.titu.xiiij.par.iij. vbi habetur qualiter ꝓbēt q̄ absens sit mortuus.ēt quomodo mors alicui⁹ probēt ꝛ cui incūbat talis probatio remitto ad Bar.ꝛ alios.i.l.
ij.Ꝟ.si dubitēt.ff.quēadmo.test.ape.ꝛ in.l.
si quidē.C.solu.ma.de effectu fame dicam⁹.q̄ si requritur ꝓbatio veritatis q̄ ita sit
tūc quedā sunt in q̄bus ipsa fama seu cōis
opinio veritatē facit ꝛ inducit. ꝛ tali casu
sufficit probatio fame.l.j.Ꝟ.j.de flumi. ꝓbat.l.labeo de suppe.leg.l.cū delatōis.
Ꝟ.assiduā.de fundo instru.quedā sunt in q̄bus ipsa fama nō inducit veritatē. ꝛ tunc
si est fama ꝓbata solū ex voce populi nō
probata aliqua p̄sumptione ex qua dicta
fama originē traxerit.ista nō probat. sed
dicit magis vana vox populi q̄ exaudiēda nō est.l.decurionū.C.de penis.sed q̄z
nis nō ꝓbet.coadiuuaret tñ ꝓbationē ia
factā.l.iij Ꝟ.cuiusdē quoq̄z.ff.de testi. si vero ista fama traxit originē ex aliq̄bus p̄sumptionib⁹ legitimis p̄cedentib⁹. tūc in
quibusdā casib⁹ facit plenā ꝓbationē vt
in casib⁹ breuioruz vel modici p̄tiuicij.
ꝛ ita intelligit glo.in.l.vbi adhuc.C.ō iure
do.vbi sufficit ꝓbatio fame. q̄a ibi est
cā modici p̄tiuicij.de q̄ plene p Bar.i.l.
si p̄stāte.in pn.in repe.in.j.ꝛ.ij.ꝛ.iij. q. ff.
solu.ma.idē in his in q̄bus sufficit sic esse
famā ꝛ in veritate sic nō sit.nā sufficeret p
batio fame.l.barbari⁹ ō offi.pto.l.j.C.de
testa.ꝛ.l.arbiter.C.ō sentē.i q̄b⁹iurib⁹ nō
requirit veritas sed sufficit fama q̄ sic reputabat. ad idē facit.l. iij. ff. ad macedo.
q̄sq̄z em̄ hz effectū q̄ trāsfert on⁹ ꝓbādi
in alterā ptē vt in casib⁹ in q̄b⁹ cois fama
p̄stituit aliquē in possessionē alicui⁹ q̄litatis vt libertaſ aut seruitutis ꝛ similiū. l. si
mf. C.ne ō statu.ōfunc.ꝛ.l.ij. si seru⁹ aut
liber ad ōcu.aspi.lib.x.vl' aliter ista fama
nō facit plenā ꝓbationē.sed an faciat semiplenā ꝓbationē ita q̄ cū teste vno ꝓbet.cōsiderare debem⁹ indicia ꝛ p̄sūptiones
ex q̄b⁹ fama traxit originē q̄liter vigeāt ꝛ
fm q̄litatē illoq̄z indicabim⁹ famā illā facere vel ne semiplenā ꝓbationē.gl.est sic
intelligēda in.l.excusant.Ꝟ.j.ff.ō excusatuto.ꝛ.d.Ꝟ.aut ꝟsi.ciusdē quoq̄z.d.l.iij.ff.
ō testi.itē si fiat articul⁹ ō veritate ꝛ testes
deponāt ō fama.nō dicunt deponere extra articulū q̄a p famā deuenit ad indagi
nem veritatis.ſz Bal.in.l.nō nudis.C.ō
ꝓba.Pau.ō cal.in.l.si duo patroni.Ꝟ.idē
iulian⁹ i vlti.cc l.ff.de iureiur.ꝛ ibi sequit
Jaſ.i pen.col Quito dicit.l.e comū opinio. † q̄a vehemēs opinio certitudini eq̄- 40
parat.gl.est in.l.si q̄s extranei⁹.Ꝟ. sciēdū
ff.ō acq̄.here.quā ibi notat Bar. ꝛ Ang.
aut ppetuo mētu tenēdā.ꝛ ſz Sali.allegat
q̄ndie i practica q̄ doc.ꝛ q̄ practicātes. ex
q̄ habem⁹ q̄ vehemēs opinio dicit trāsire in sciētia.quare scire dicimur q̄ō verescim⁹ vel q̄ō vehemēter opinamur si vehemēs opinio concurrat cum veritate.vt
d.glo.ꝛ glo.in.l.in repudianda.co. titu.
Bal.in.d.Ꝟ.sciendum dicit q̄ Bar. notat
d.glo.ad hoc.ſ. † q̄ multa sunt de quib⁹ 41
nō potest haberi vera certitudo.tamē vehemens opinio iūcta cum veritate idem
operatur quod certitudo. quod refert

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.xl.

ꝛ sequit̄ Pet.de Ancha.in consi.cclxiij. incip.visis diligenter themate ꝛ contentis in eo in.iij.col.ad fi. vbi dicit ꝙ ante Bal.ista fuerunt ad litteram verba Old. Lau.in.d.ℌ.sciendum.referꝫ Jas.ibi in pen.col.ꝛ in.l.qui hereditatē in.j.col.eo. titu.in tantum † ꝙ vbi cōcurrunt veritas et cōmunis opinio tanꝫ diuersa.prefertur communis opinio veritati.d.l.j. C.ō testa.illud tamen est fauore testamēti ℔m doc.ibi.quo fauore testamenti cessante ꝛ sic publico. Nunquid opinio preferatur veritati.videatis per Bar. ꝛ scribētes in l.is qui putat ꝛ in.l.gerit.ff.de acq. here. Aliud generale habemus ex tex.d.l.j. † ꝙ communis error facit ius ꝛ habetur pro veritate.concor.sunt in glo.ibi. de q̄ videatis Bar.in l.barbarius.de offi.pto. Bal.i.d.l.j.in.iij.q.ꝛ ibi late Fulg. bal. omnimodo in.l.ij.C.de senten.ꝛ interlo. per cano.in.c.ad probandum de re iudi. plene per Ant.de But.in cōmento.c.cō sultationib⁹.de iure pat.tetigit Jas.in.d. l.barbarus ꝛ in.d.l.j.C.de testa. † Cōfirmo hanc partem.l.ꝙ in factis multum antiquis opinio generalis habetur pro veritate.nec est necessaria alia probatio dū tamē talis opinio sit vniformis apud omnes.nec de ea sit contradictio apud peritos.Bal.in.l.cōuenticulam.in pen.col. ad fi.de epil.ꝛ cleri.vbi subdit ꝙ ideo dicebat dñs Fab.Cardinalis. † ꝙ licet ecclesia non habeat instrumenta de ciuitatibus suis:si tamen habet generalem opi. ꝛ ita dixerit alias prescriptam apud omnes ꝙ sufficit ecclesie pro plena probatione.allegat ipse dictum Inno.in.c. cuꝫ causa.de iura.calū. nam si non sufficeret ista probatio non posset probari ꝙ Cesar fuisset imperator.ℨ Inno.in.d.c. cū causa ꝛ in.d.c. veniēs aut nonimus de ℞bo. signi. Et circa presentem.l.eiusq̄ materiā videte Rode.Sua.in repe.l.qm̄ in prioribus.fol.lxxxiij.col.iiij.℞si. Adde etiaꝫ ꝛ fol.lxxxv.col.j.versi.vnum perpetuo ꝛ in decima amplia.in versi.Scō limitarem fol.xxiij.col.iij.ad fi.ꝛ in aliquibus alijs locis dicte repe.vbi etiam loquit̄ de maiorcatib⁹.vt potestis videre in repertorio illius repe.ℌ.litera.AD.vbi inuenietis questiones ꝛ dicta que faciunt ad.ll. huius voluminis loquētes maiorcatū: de quibus quoq̄ videte eundem in allegatione tertia fol.cxxix.col.ij.ꝛ fol.cxxx. col.ij.cū seq̄.ꝛ in alleg.iiij.fol.cxxxj.col. ij.ꝛ in alleg.xxvij.fol.cciij.col.j.

¶Sequitur recapitulatio legis.xl.

1 Maiorcatus sine licentia regis institui non potest.

2 ¶Pactum appositum tempori venditionis ne liceat fundum religiosuꝫ vel sacrum facere valet.

3 ¶Prohibitio alienationis vbi est facta sine causa non respectu certe persone nō valet.alias valeret nisi in preiudiciū creditorum.

4 ¶Reipublice interest ꝙ conseruetur dignitas familiarum.

5 ¶Filius condēnatus pro suo delicto res subiectas restitutioni pro sua redemptione alienare an possit.

6 ¶Licentia regis debet precedere institutioni māiorat⁹.de quo videatis late hic.

7 ¶Differentia est inter auctoritatem ꝛ cōsensum.

8 ¶Licentia vel cōstitutio regulariter ad preterita non extenditur.

9 ¶Confirmatio superioris supplet defectum forme.persone ꝛ solēnitatis. intelligē tamen quo ad defectus iuris ciuilis non autem iuris naturalis vel gentium.

10 ¶Natura enim confirmationis est adhibere robur ꝛ validitatem actui confirmato.non autem ipsum extendere ad id qđ in eo nō includebatur.de q̄ videatis hic.

11 ¶Lex quando iubet ꝙ aliqua solēnitas adhibeatur tempore cōtractus.tūc si aliter fiat.ipso iure non valet.

12 ¶Solēnitas enim testium in dubio censetur probatoria.ꝛ non substantialis. nisi lex vltra procedat ad annullationē actus sicut facit in testamento.

1 Ista.l.vult primo. † ꝙ sine licentia regis maiorcatus institui non pōt. Et dicit ꝙ in tantū requiritur licentia predicta.ꝙ non sufficit illam sequi sed precedere.preterꝫ si in.d.licentia expresse approbetur maiorcatus factus. Primuꝫ possemus intelligere i casu quo volēs facere maiorcatum habebat descēdentes legitimos aut alios quibus legitima debetur.nā alij preter euꝫ in quem libertas maioratus a patre conferebatur defraudarētur legitima.contra multa iura inter que est l.quoniam in prioribus.C.de inoffi.testamento.l.iij.in prin.cum ibi nota.ℌ.Si autem tales non habebat quibus de necessitate legitima debeat reliqui licet presens.l.loquatur generaliter.per sequentia posse maioratum etiam sine licētia regis institui de iure communi attentarez. Primo.cuius sit verum ꝙ in legitima gratiam apponi non potest iurta.d.l.quoniam.cuꝫ concor.tamen in illo quod nō tangit legitimam bene valet gratiamē.l. scimus.ℌ. cum autem quis.C.de inoffi. test.si enim facultas disponendi datur illesa legitima eorum quibus debetur legitima.ergo cum non habeat eos.sequitur posse disponere omnium bonorū suorum per viam maioratus. Secundo facit regula de qua per.l.in re mandata.C. mādati.vbi in re propria quilibet est moderator ꝛ arbiter. sed quando quis non habet descendentes nec escendentes legitimos dicitur habere facultatē propriā ꝛ liberam disponendi suorum bonorum l.extraneum.C.de here.insti.igitur poterit facere maioratum sine.d.licentia ad libitum.nam alias dissipando non ad libitum disponeret qm̄ daretur ei curator p tutu.ff.ꝛ.c.de cura.furio.ꝛ.l.is cui bonis. de verbo.obli. Tertio facit certū est, † ꝙ

Ordenamos e mandamos que la licencia del rey para hazer mayorazgo preceda al hazer del mayorazgo de manera que aun que el rey de licencia para hazer mayorazgo por virtud de la tal licencia no se confirme el mayorazgo que de antes estouiere fecho. saluo si en la tal licencia expressamente se dixesse que aprobaua el mayorazgo q̄ esta fecho.

2 valet pactum appositum tempori venditionis ne liceat fundum religiosuꝫ vel sacruꝫ facere.l.fi.C.de pac.inter emp.ꝛ vē. si enim hoc valet pactum quod videbat non valere fauore locorum religiosorum ꝛ sacrorū ergo a fortiori vt nō acquiratur nisi vni de familia vt penit⁹ extraneo put voluerit qui disponit.ad idē facit qđ bar. dicit i.l. si qs ita promiserit.ℌ.ea lege de verbo.obli. vbi pactum de quo in ℌ.illo videbatur nullum per.l. nemo. ff. de pac. vbi non valet pactū vt qs nō possit rē suā alienare vel de ipsa facere velle suū. Bar. tñ post multa dicit.d.ℌ.ea lege esse veritatē q̄ꝫ regulariter pactū sit nullū.fallit nisi intersit pasciscētis vt i.d.l.fi.C.de pac.inter emp.ꝛ vēdi. ad qđ facit qđ notat̄ in.l.in traditiōib⁹.ff. ve pac. † Quarto facit ꝺa vbi ꝓhibitio alienatiōis est facta sine cā non respectu certe ꝓsone nō valet alias valeret nisi ꝓiudiciū creditoꝝ.l.filiusfa.ℌ.dui.ibi bar. de lega.j.sed hic est cā.nā vult facultates ꝛ bona māere i familia sua. † ꝛ interest rei publice q̄ꝓseruet dignitas familiaꝝ.l.j.ℌ. publice.℞si.dignitas.ō vētre ilpi. Quinto facit rgulariter res q̄ subiacet restitutiōi ꝓhibēt alienari.aut.res q̄ cōia ō lega.iūcta l.marcell⁹.ff.ad trebe.i q̄ aut.res q̄.doc. tractāt. † an filiꝰ ꝺēnat⁹ ꝓ suo ōlicto res subiectas restitutiōi ꝓ sua redēptiōe alienare possit ō q̄ videat̄ q̄ refert Jas.ibi in v.col.ℌ a ꝑrio sensu.nō restitutiōi subiectā.q̄litercūq̄ poterūt alienari q̄tomagis faciēdo maiorātū.sexto ꝓbat.l.j.ti.ō las herēcias.li.iij.fo.ro.ll. ibi si hijos no oniere pueda hazer lo q̄ qſiere.septiō ꝓbat.l. xxv.ℌ.vbi gl aquamē submissio vicelū substitutio ꝛ fideicōmissū factū i ētio bonoꝝ a melioratē valēt ꝓ ipsorū volūtat̄ ci⁹ aut sēp sine aliq̄ licentia supiorīs.ꝛ ita ꝓ predicta

concludendum videtur.q iam dictis nō
exīātibus quibus debeť legitima.poterit
maiorat⁹ fieri sine licentia regis.tamen
per iura huius regni est cōtrariū statutū.
vt videtis hic.z in alijs.ll.huiꝰ volu.circa
fin qō hic habetur.s.q.d.licētia regis
debet pcedere.volo opponere.z primo
p doctrinā Bar.i.l.si qs mihi bona.ff.iuſſum.de acq.here.vbi dicit q si dispositio
diceret q aliqd debeat fieri de licētia pre
cepto vel pmissione alicuꝰ sufficeret in
teruenire post.sed sic est q ō licētia regis
debet fieri maiorat⁹.z de hoc habemꝰ.ll.
in volu.isto.ergo sufficiat interuenire po
stea qñcunq; post ei⁹ institutionē.Scōo
facit.qō ibidē ipse Bar.ait in declaratiōe
illius.ff.iuſſuz.s.q qñcunq; lex disponit q
interueniat auctoritas alicuiꝰ.tūc aucto=
ritas debet interuenire ante in ipso nego
cio vel post statim.l.obligari.ff.tutoꝛ.ff.ō
aucto.tuto.vbi auctoritas debet in ipo ne
gocio interpōi.qō Bar.intelligit ibi mo=
dicū ante vel incōtinēti post.nō interue=
niēte medio actu ꝓtrario.l.cōtinuus i pn.
de verbo.obli.qō Bar.intelligit in aucto
ritate nō aūt in ꝓsensu.nā ꝓsensus postea
interuenire pōt.Ex quibꝰ videť dicendū
q licētia regis debet pcedere aut statim
sequi fm ius cōc.Ultra dicamꝰ q pdicto
iure cōi attēto licētia de qua hic sufficit q
interueniat postea etiā nō statim sed ex in
teruallo fm Bar.in.d.ff.iuſſuz q sine alīq
loquiť distinctione.vulgata.l.de pcio.de
publi.z vna dies dicit esse lōgū interual
lū.Bar.in.l.j.ff.q ꝓsens.de ẋbo.obli.qō
est singulare z not.ad intellectū materie
d.ff.q ꝓsens.(z nře.l.)fm Jaſ.ibi in ylti.
col.lz alij scribētes nihil dicāt.ꝓterēq; ioā.
d.imol.q ait q istud dictū Bar.est valde
not.sed q apō eū non est sine scrupulo.p
ter.qnē allegat dicentē longū tēpus vitia
re sed nō modicū.sed ille ter.nō facit cō
tra Bar.fm Jaſ.in.d.ylti.col.qa licz dicat
q magnū interuallū vitiat.et nō modicū.
per hoc nō dicit quin dies vna dicať lon
gū interuallū z ibi subdit.Jaſ.q sibi vide
tur q cōtra Bar.magis stringat ter.(de q
ibi p eū)q videť supponere.q bene duo
dies dicanť esse lōgū interuallū.ergo nō
vna dies.nisi dicatis q illud qō ibi dicit
ter.de die postera nō excludit spatiū de
vna die ꝓpter.l.cōtinuus.in pn.de ẋbo.
obli.alibi tū inqt Bal.ad practicā in.l.ſ.
circa fi.C.de ope.liber.qō fit eodē die et
loco ꝓmuť factū eodē cōtextu.similiter
ꝓmuť factū incōtinēti qō est factū eodē
die z loco z testibꝰ.Bal.in.l.pen.ff. mu=
lier.circa fi.ff.solu.ma.z i.l.legē.C.ō pac.
z ita sepe allegamꝰ in practica ꝓsulendo
teste Jaſ.i.d.ff.q ꝓsens.in.d.vlti.col. vbi
etiā dicit q ista bene notemꝰ qa scribētes
nihil dicūt.quomō aūt intelligať istud in
cōmēti.in ꝓposito de q p Jaſ.in.l.si is q
tēpozali.ff.si petitoꝛ in.ij.col.ff.ō iure iur.
declarat Aret.i.l.si fideiussoꝛ.ff. meminiſ
se de lega.j. Hec obstat.ff. tutoꝛ. ff. alleg.
z qō ibi notat Bar.nā ibi in auctoritate.
secus in licētia.que differētia satis probať
sicut ipsemet Bar. differt auctoritatem a
consensu vt ex.ff.dictis cōstat.z idē Bar.
in.d.ff.iuſſum.dicēs q qñcunq; lex dispo
nit q interueniat auctoritas alicuius. de
bet interuenire in ipso negotio ante vel
post statim. vt in.d.ff.tutoꝛ.si aūt disponit
q interueniat ꝓsensus seu volūtas tūc suf
ficit.precedat aut sequať incōtinenti vel
ex iteruallo.Bar.z alij preter Raph.cu.
in.d.ff.iuſſum.cuius opinio Bar.est cōis
conclusio fm Jaſ.ibi in pen.col. Unum
non omitto qō Bar.in.d.ff.tutoꝛ p illum
ter.notat dicēdo.q qñ cōsensus requiriť
certo z ōterminato tēpoze sequēs ratiha
bitio nihil operať qō ille ter.mihi nō ꝓ
bat.nā nō loquiť in cōsensu sed in aucto=
ritate.z stante ista doctrina Bar. si tem=
pus statuitur ad consensum. transacto tē
poze consensus non valebit ex ratihabi=
tione.per.d.doctrinaz. Hec obstat quod
dixi consensum posse etiam ex internal=
lo interuenire. cum vnum intelligatur
quando consensus non limitatur certo tē
poze.alterum quando certo limitatur tē=
poze. Aduerte q crederem.d. doctrinaz
Bar. extendi per.d.ff.tutoꝛ. q sicut per
eum auctoritas interponenda est in ipso
negotio modicum ante vel incontinen=
ti post.ita consensus regulatꝰ certo z de
terminato tempoze.que doctrina esset li=
mitatio ad ea que Bar.in.d.ff. iuſſum. z
ff.tutoꝛ dixit.s.q consensus potest inter=
uenire postea etiam ex interuallo.q fal=
lat si consensus requiritur certo z deter=
minato tempoze. quod tunc ratihabitio
sequens nihil operabitur. † Estq enim
differentia inter auctoritatem z cōsensuz
vt notat Jnn.in.c.oudū.de reb.ecclē.nō

alic.refert remissiue Bal.in. l. si quando
ff.j.C.de inoffi.tes.tambos. Vida.ō seg.
d.volu.folio.lxxxij.col.iij. tamen q licē
tia debeat precedere tenet Bal. in. l. j. in
pen.col.C.qui admitti.z in alijs iuribus.
† Et quia cōstitutio vel licentia regulari
ter ad preterita non extenditur vt in.c. ij.
z ff.z ibi doc.de consti.ideo licentia prin
cipis debet precedere maioratum. z con
cessa non videtur confirmatus maiorat⁹
tam factus.tenent Joā an. Anto. z Abb.
in.c.olim de ẋbo.signi.nisi expresse hoc
dicat ter.in licentia.l.q approbat maio=
ratum tam factum vt hic in ff. pro quo fa
cit.l.lvj.j.nam tunc confirmatio z licen=
tia extenduntur ad preterita. z per con=
sequens ad maiorat⁹ tam factum. d.c.
ff.cum concor.de consti.quod est intelli=
gendum.quando confirmatio fit a prin=
cipe sciente maioratum precessisse.si tamē
confirmatio fit a principe ignorante nō
valet confirmatꝰ.Bar.in.l.premilegia.ō
sacrosan.eccle.Et ex fine istius.l. satis cō
stat q est necessaria in licentia regis ad fa
ciendum maioratum expressa approba
tio maiorat⁹ antea facti ad hoc q virtu
te dicte licentie maiorat⁹ ante eam factꝰ
confirmetur. z per consequens q ad. d.
confirmationem non sufficeret approba
tio tacita.de quo tangam in materia.l.lij.
cum.v.seq.quas simul legam. Juxtaq; te
norem nostre.l.facta approbatione con=
firmatur maiorat⁹ antea factus. † quia
confirmatio superiorꝰ supplet defectum
forme persone z solēnitatis. notat Bal.
per ter.ibi in.l.j.ff.de cōfir.tuto.quod est
valde not.fm Jaſ.in.l.more.in.vj.col.ff.
de iurisdi.omnium iudi. Intelligetamen
quo ad defectus iuris cunilis. non autem
iuris naturalis vel gentium. secundum
Ang.in.l.adop.ff.de adop.allegat Jnn.
in.c.nihil.de elec refert z sequitur. Jaſ.in
d.vj.col. † Natura enim confirmationis
est adhibere robur z validitatem actui cō
firmato.non autem ipsum extendere ad
id quod in eo non includebatur. Bal.in
l.aduersus in fi.si aduersus rem iudi. z in
l.nominationes in fi.C.de appel.z vtro
biq; allegat ter.in.l.aurelius.ff.testamen
to de libe.lega.nisi princeps cōfirmaret
ex certa scientia.quia tunc propter clau=
sulam ex certa scientia non solum dat ro=
bur actui confirmato.sed etiam illum ex=
tendit Bal.in.d.l.nominationes.in ver=
si.conclude.glo.est bona in.c. duduz.in
verbo concessionem.de deci.vbi videa=
tis Abb.z per alios in.c.j. z in.c.examī=
nata.de confir.vtili vel inuti. † Et quan=
do.l.iubet q aliqua solēnitas adhibea ē
tempoze contractus tunc si aliter fiat ipo
iure nō valet.Bar.in.l.vniuersa.de pre=
cib.impe.offe.z ponit exemplum in nu=
mero septem testium qui requiritur a prin
cipio in testō.vt.l.hac cōsulussima.in pn.
C.de testa.qui numerus si deficit.l. vltra
procedit annullando vt patet in.d.l. hac
consulussima.ff.ex imperfecto.z.l.iij.ſ.
† solennitas enim testium in dubio cense
tur probatoria z nō substantialis. nisi lex
vltra procedat ad annullationem actus
sicut facit in testō.Bal.in.c.j. in ylti. col.
quid sit inuestitura refert z sequitur Jaſ.i
l.nemo potest.in.j.lec.i.iij.col.ad fi. z in
ij.lec.in.v.col.in prin.ō lega.j. Hic in mē
tem venit illorū que dixeram in.l.xvij.in
fine pro cōcordia.d.l.xvij.in versi.pero.
z.l.xxix.in fi.ſ.quā obrē pro cōplemento
illiꝰ passus credere sic dicēdū.q dicꝰ ẋsi.
z.d.l.xxix.i fi.loquunť in diuersis casibꝰ
cōstat ex illis.z q nō obstet.d.l.xxix.in fi.
dicto ẋsi.probo. Pmo nā loquunť in ca=
sibꝰ diuersis.dixi. Secōo.qa.d.l.xvij.loq;
tur etiā i speciali ꝓmissiōe pbať in.d.ẋsi.
iūcto ꝓncipio eiusdē.l. Tertio.qñ in.d.l.
xxix.ponunť aut numeranť cert⁹ casꝰ qs
p specialē ꝓmissionē pōt cōmissarius exer
cere.vt in ea.inter qs nō reperiť casus di
cte.l.xvij.z sic videť nō addēdus.argu.l.
pfe furioso.de bis q sunt sui. vel alie. in.
quarto si.d.l.xxix. voluisset ꝓuidēdere
casū.d.l.xvij.exꝓssisset.z iō nō exꝑssit:
qa illū ꝓuidēdere nolunt.l.vna.ff.antẋsi.
sinautē.in fi.ō cadu.tol.z nā correctio le
gum est eiusdā glo.est in auē.qs actio=
nes.de sacro san.eccle.p qua est ter.z ibi
Bar.z alij.in.l.ꝑcipimꝰ in fi.C.ō appel.
de q p eū dē Bar.z scribētes.in.l.si vero.
ff.ō viro.ff.solu.ma.z p has.pbationes nec
eidē meliorato potent ascēdēs meliorās
dare facultatē.(de q in.d.l.xvij.)z yltra p
dicta marie moneoꝛ pliterā dicit ẋsi.ibi.
a otra psona.z ibi.algūa.z ita est i. d. ẋsi.
ter.q neciꝑi meliorato potent p ascendē
tem meliorantē dari talis facultas. que tū

Universidad de Deusto
Biblioteca

esset ratio quare contenta in.d.l.xxix.ve niunt in speciali commissiõe. assignatio autem(de qua in.d.l.xvij.)non dicerem. quia commissarius specialis ad declarata (vel ad aliquid illoꝝ)in.d.l.xxix.potest facere melius secundum voluntatem ex pressam committentis ꝛ sine contradictio ne aliorum.quod a committente speciali ter ei fuit commissum.vt in ea.q̃ assigna re res in quibus meliozatus habeat me liorationem tertij ꝛ quinti.patet recte in tuenti.ꝛ ne assignet extra aut contra vo luntatem presumptam committentis. ex qua assignatione excitarentur lites ꝛ dis cordie. que sedande sunt.l.cum pater.§. dulcissimis.de lega.ij.ꝛ.d.l.xvij.in prin cum concor.permittit ascendentem melio ranti talem assignationem. quoniam est verisimilius ꝙ assignabit commode me liorato ꝛ alijs suis coheredibus.ꝛ ꝙ omnes isti parebunt melius ascendenti me liozanti. qui assignauit q̃ alteri alicui qui assignasset.Et ita rationes iste ꝛ alie que adduci possent per quas.d.l.xvij.in d.versi.prohibet commissionem(de qua in eo)cessant in ascendente meliozante.ꝛ ideo non immerito ipse potest assignare iuxta.l.ccxij.stili.ꝛ.d.l.xvij.in prin. non tamen committere assignationem ex vt in.d. versi.

¶Sequitur recapitulatio legis.xlj.

LIcentia faciendi maiozatum non finitur nec extinguitur morte regis qui illam dedit.q̃uis alle cui data fuit non sit vsus ea in vita regis qui illam concessit.

¶Preuilegium quanto tempore tollat.

¶Faciens contra preuilegium.perdit il lud per vnicam contrauentionem.

¶Preuilegium concessum ecclesie seu pio loco non perditur per contrauentio nem.nisi decurrat spatium.xl.annozum.

¶Immunis si est aliquis a collectis qui buscunqꝫ ꝛ muneribus.iste soluit collec tas vel subijt munera cum protestatione. ꝙ non intendit preiudicare aut derogare sue immunitati vel exemptioni. per ta lem protestationem cõseruat sibi ius sue immunitatis aut exemptiõis.dato ꝙ etiã voluntarie soluat.

¶Protestatio talis ꝙ quis non intendit renuntiare aut derogare preuilegio suo valet.

PRimum ista.l.dicit ꝙ licentia faciendi maiozatũ non finitur nec extinguitur morte concedentis. inter alias rationes que huic dicto assignari possunt sit.nam beneficium principis latissime interpretatur.l.si.cum simi.ff. de cõsti.pñ. quod qualiter procedat remitto ad dicta p Bar. ꝛ alios in.d.l.si.ꝛ i.l.si q̃ndo in prin. C.de inoffi. test. quod in tantum procedit etiam si ille cui licentia fuit data nõ sit vsus in vita regis predicta licentia. vt hic.vbi indistincte loquitur.l.ꝛ ideo supponit.ꝙ licet multi transierint anni semper poterit vti predicta facultate in vita sua.tamen de iure communi esset contrarium.imo ꝙ vis predicte licentie extinguatur nõ vtendo spacio decem annozũ. Bar.in.d.l.si.ad fi.vbi in.q.illa.tan q̃nto tempore tollatur preuilegium.ait. aut queris propter non vsum.aut propter actum contrarium. Primo casu.aut conceditur aliquod ius vt actio.ꝛ tunc tantum durat quantum actio ꝛ perditur per tempus quo actio.argu.l.ij.C.de consti. pecu.iuncta.l.omnes de prescrip.xxx.an.ꝛ prosequitur in quo facit. vel conceditur facultas puta nũdinarum ꝛ tunc tollitur decem annis.l.j.ff.de nundi.per quẽ tex. dicit tibi Bar.ꝙ illa.l.facit cõtra aretinos qui cum fuerit eis concessum preuilegiũ doctorandi.ꝛ illo non fuerunt vsi per decennium.ꝙ id perdiderunt.quod intelligequando.j.decennium oblata est facultas vtendi preuilegio.tunc per non vsum lapsum decennij perditur.secus si nunq̃ se obtulit facultas vtẽdi.hoc probat tex. not.in.l.ꝛ attilicin⁹.ff.de seruit. rustic. p̃di. per quem tex.ita dicit glo.ord.valde bona.in.c.abbate sancti Siluani. in verbo. donec ibidem ad fi.vbi cano.multum notant.de verbo.signi.ꝙ qui non est vsus p̃ uilegio voluntarie illud perdit. secus in

Las licencias que nos auemos dado o dieremos de aqui adelãte o los reyes que despues de nos vinierẽ para hazer mayoraz go no espiren por muerte del rey que las dio: aun que aquellos a quien se dierõ no ayãvsado ỏllas en vida ỏl rey q̃ las cõcedio.

nõ vsu necessario.quia qui nequit vti nõ est in culpa vel moza. Jas.in.l.falso.ỏ diuer.rescrip.vbi videatis aliqua huiꝰ materic. Facit etiam quod dicit Bar.in.l.licitatio.§.earũ.de publi.ꝛ vecti.vbi tenet ꝙ quãdo ex actio vectigalis pertinet ad priuatum ex p̃uilegio vel consuetudine sufficit esse cessatuz per decẽ annos ad hoc ꝙ virtute p̃uilegij non possit exigi. †Et vbicunq̃ quis facit contra preuilegium perdit illud per vnicam contrauentionem in faciendo. c. cũ accessissent in fi.ꝛ ibi cano. notant.de prebẽ.l.fi.C.de iure domi.imp̃e. Jas.in.l.si moza.in penul.col.ff.soluma. Dida de Segu.d.volu.fol.cvij. col. ij. †Item preuilegium concessum ecclesie seu pio loco non perditur per contrauentionem.nisi decurrat spacium.xl.annozum. Inno in.c.accedentibus.ỏ preuil.quod dictũ pro singu.exclamat ꝛ sequitur Abb. in.c.pro illoꝝm.de preb.quod est menti tenendum perpetuo ỹm Jas.in.d.l. falso. in vlti.col.quid autez in alijs priuatis.ponunt Ly.ꝛ Saly.in.l.volũtarie.C.de excusa.tuto.Bar.ꝛ alij in.d.l.fi.ff.de consti. prin. †Et si aliquis est immunis a collectis quibuscũqꝫ ꝛ muneribꝰ.iste soluit collectas.vel subijt munera cum protestatione ꝙ nõ intẽdit preiudicare vel derogare sue immunitati vel exemptioni.per talem protestationem cõseruat sibi ius sue immunitatis aut exemptionis dato ꝙ etiam volũtarie soluat.ita Ly.in.d.l.voluntarie in.v.q.ꝛ est tex.not.in.l.j.C. de his qui sponte.munc.sus.lib.x.per quem Bar.ibi notat ꝙ quando quis subijt onera sponte debet protestari ne preiudicet sibi vel suo preuilegio. ꝛ ita dicit fecisse quando fuit sibi imposita prestantia de q̃ potuit se excusare sed noluit ꝙ fecit scribi in catastro seu libro solutionuꝫ. ꝙ hoc faciebat non animo preiudicandi sibi in p̃

Universidad de Deusto Biblioteca

uilegijs suis ⁊ in pactis sibi factis. quem sequuntur Bal. ⁊ Abb. in. d. c. cum accessissent. de consti. Ludo. Ro. in cõsi. cclij. incip. pro decisione ad fi. idẽ tenet Bal. in. c. plerũq; de rescrip. vbi etiam ait idẽ esse. si exemptus soluat cum protestatione ꝙ immunitas sua sit sibi salua. accedat quod tenet Bal. in regula accessorium. d̃
6 regu. iur. lib. vj. in apostillis suis. † ꝙ potest quis protestari ꝙ non intendit renuntiare aut derogare preuilegio suo. ⁊ valet talis protestatio. cum actus voluntarij possint per protestationem limitari. ⁊ ita referunt ⁊ sequuntur moderni. in. c. solicitudinem. ad fi. de appel. item limita. d. l. j. cum concor. C. de his qui spõte munera susce. vt per Alex. in consi. cj. quod incipit visis instrumentis exceptiõis. in. vj. col. lib. j.

¶ Sequitur recapitulatio legis. xlij.

1 Moderni gaudent breuitate.
2 ¶ Iura patronatꝰ facilius tollũtur. q̃ iura sanguinis.
3 ¶ Ius sanguinis non cessat per ingratitudinem. quia est ius inseparabile.
4 ¶ Vocatus ad maioratum nõ poterit exheredari ab eo etiam si aliquam causam ingratitudinis committat contra predecessorem eius.
5 ¶ Maioricatui vocatus ratione primogeniture. an teneatur ad debita predecessoris.

Quasi omnia que dixi in. l. xv. tradite hic que relata ⁊ applicata ad l. nostram erunt etiam vtilia. ⁊ q̃a ibi dixi. hic trãseo ne de superfluo redarguar bis idem vel quasi dicendo iuxta illd̃. † gaudent breuitate moderni. l. gallus. §. q̃dam recte. d̃ libe. ⁊ posth. differt tamẽ l. ista ab illa. nam ibi sufficit aliqua cã ingratitudinis meliorati ad reuocãdum meliorationẽ duz tamen sit talis vt in fine eius dicitur. hic tamẽ nõ habetur de ingratitudine. licet in alijs quasi per eadem verba quod ibi statuit̃ circa meliorationem tertij. hic in maioratu. et ratio huius differẽtie sit. nã i his que veniũt ex lucro non iure hereditario ingratitudo repellit vt in d. meliorationе. secus si iure hereditario Bar. ⁊ Bal. in. l. fratres in fi. col. C. de inoffi. tes. loquentes in. q. de qua ibi per illos. vbi etiam dicũt non obstare. l. eum patronum. de iure patro. † quia facilius tollũtur iura patronatus q̃ iura sanguinis. l. ius autez agnationis. ff. de pac. l. iura agnationis. de regu. iur. ⁊ subdit Bal. † ꝙ ius sanguinis non cessat per ingratitudinem quia est ius inseparabile. sed sic est ꝙ ius primogeniture competit iure sanguinis simul cum hereditario vt dixi in. l. xxxviij. in. j. col. ergo per ingratitudinem non cessabit ⁊ ista de causa cum clausula finalis. d. l. xv. d̃ iure nõ procedebat in maioratu vt videtis. non posita fuit hic. Secunda ratio differẽtie sit. quoniam in meliorationе tertij non requiritur licentia regis. patet q̃a non cauetur. in institutiõe maioratꝰ sic. vt probatur in aliquibus. ll. proximis p̃cedentibꝰ et hic in prin. in tantum ꝙ. d. licentia precedere debet l. xl. §. ⁊ p cõsequens habetis † ꝙ vocatus ad maioratum non poterit exheredari ab eo etiam si aliquã causam ingratitudinis committat contra predecessorem eius. Cõfirmo per illa que dicam in. l. xliiij. in. q. quam ibi intẽdo tractare. s. † an vocatus ad maioratum ratione primogeniture. ad debita predecessoris teneatur. vbi p octo motiua tenebo ꝙ primogenitus non teneat̃ ad debita predecessoris ratione primogeniture dico sic ad maiorem partem de

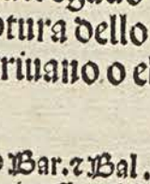

1 Al que hiziere algun mayorazgo aun que sea con auctoridad nuestra o de los reyes que d̃ nos vinieren: ora por via de contrato ora en qualq̃er vltima volũtad despues de fecho pueda lo reuocar a su voluntad. saluo si el q̃ lo hiziere por contrato entre biuos ouiere entregado la possessiõ d̃ la cosa/o cosas cõtenidas en el dicho mayorazgo a la p̃sona en quiẽ lo hiziere o a q̃en su poder ouiere/o le ouiere entregado la escriptura dello ante escriuano o el dicho cõtrato d̃ mayorazgo se ouiere fecho por causa onerosa cõ otro tercero assi como por via de casamiẽto o por otra causa semejante. q̃ en estos casos mãdamos que no se pueda reuocar. saluo si en el dicho poder de la licencia q̃ el rey le dio estouiesse clausula para q̃ despues de fecho lo pudiesse reuocar/o que al tiempo que lo fizo el q̃ lo instituyo reseruasse en la misma escriptura que fizo del dicho mayorazgo el poder p̃a lo reuocar/q̃ en estos casos mãdamos q̃ despues d̃ fecho lo pueda reuocar.

Universidad de Deusto
Biblioteca

bitorum non teneri predicta ratione. Et aduerte q̄ ista.l.in vers.Saluo si el q̄ ẽ. iuncta.d.l.xv.in fi.ꝛ que hic dixi.facit ad dicta ꝛ dicenda per me in.l.xxv.ꝛ.xliij: in fine. Princeps si cōcessit alicui locum puta villam castrum vel ciuitatem cū titulo ducatus comitatus vel marchionatus.vtrum videatur facere maioratū. Itē q̄ ista villa sic cōcessa mortuo donatario. an sit diuidēda inter filios, aut remanere penes primogenitum seu maiorem natu alijs exclusis. vide Rode. Sua. in repe. l.quoniam in prioribꝰ.folio.lxxviij.col. j.cum.v.seq̄.

Sequitur recapitulatio legis .xliij.

1 Possidet nouus prelatus sine noua apprehensione quia ecclesia nūq̄ desijt possidere.

2 Possessio non videtur continuata sicut dominium.

3 Actio vtilis sine aliqua cessione acquiritur seq̄nti scō donatario ex pacto celebrato inter donantem ꝛ donatarium.

4 Donauit aliquis alicui fundū vt post certū tempus esset cuiusdam ecclesie.modo iste donator vult tale remittere pactū. an possit.

5 Lex.vij.titu.iiij.parti.v.facit et probat pro dispositione presentis.l.

6 Maiorat⁹ tenetur cum sit restituendus ꝛ possidens seu tenens restitutioni post mortē suam teneatur.habet locum dispositio text. in auc.res que cōia.de lega.

7 Possessio potest in alium transferri ex iuris dispositione sine aliquo actu corporeo.

8 Statutum ꝛ consuetudo possunt transferre possessionem sine apprehensione.ꝛ ista appellatur ciuilissima possessio.

9 Pater quando recepit in emphiteosim pro se ꝛ filijs suis.filij a domino rei vidētur capere ꝛ sic a concedente non a patre.

10 Electus non capit ex testamento eligentis.sed eius qui iussit restituere.

11 Homicidij si non constat aliter q̄ per confessionem rei dicentis occidi titum me deffendendo.non punitur pena mortis:ꝛ si deffensio non probetur.

Dicitur hic q̄ possessio maioratꝰ trāsit in successorē eius sine aliq̄ alio actu possessiōis.sed hoc ō iure cōi nō procedebat primo p̄ text.in.l.cū heredes. in pn̄.ff.de acq̄.posse.vbi cū heredes facti sumꝰ adita hereditate oia quidē iura ad nos trāseunt. possessio aut nisi naturaliter apprehēsa sit ad nos ptinet. Nec obstat.l.cum miles.ff. ex qb.cāis mato.vbi dispon̄t ꝓtrariū. qa lz non sit vera solu. q̄ ille ter. loq̄tur in suo.ꝛ d.l.cū heredes in extraneo. nā cū corpꝰ ꝛ animꝰ req̄rantur nō poterit dici ꝓtinuata possessio nisi apprehēdatur. erit tñ qō quantū ad ysucapionē possessio defuncti dicitur esse cōtinuata vt ibi. vbi Bar. ex hoc ait, t q̄ nonꝰ p̄latus possidet sine noua apprehēsione qa ecclesia nunq̄ desijt possidere. de quo p eundē in.l.j.in fi. ciuꝰ l.seq̄.ff.de acq̄.posse. Scō probo. qm̄ lz viuo pfe filij censeant quasi dominꝰ.l.in suis.cū simi.de libe.ꝛ posthu. ꝛ aditio in suis nō sit necessaria qa statiz ipo iure heredes existunt fm ius ff o ꝛ.l.in suis.ff.de suis ꝛ legi.here.non aūt censent habere possessionē. t ꝛ p ꝓs nō videt cōtinuata possessio sicut dñium fm Bar.in. d.l.in suis de libe.ꝛ postu.reprobantē ibi glo. Hec obstat.l.ū.§.filiū.ff.p herede.vbi filius sine solus sine cū alio succedat nō vsu capit titulo p herede qa existimat naturaliter possessionē penes illū fuisse viuo patre nē q̄uis nouꝰ titulꝰ possessiōis nō videatur obuenire filio.l.nihil. C.pro here.tñ noua possessio ꝛ noua apprehēsio est necessaria.ita Bar.in.d.l.in suis. Preterea fm tēpora ff o ꝛ.filiꝰ nec ciuiliter neq̄ naturaliter possidet.l.possessio.§.j.ff. d acq̄. posse.ꝛ q̄uis in.d.§.filiū.l.ij.ff.p here.dicatur filiū possidere est intelligendū quodam mō.licite nō tñ ꝓprie.sicut filius dicitur quodāmodo dñe.d.l.i suis.ꝛ.§.sui. insti.de here.quali.ꝛ diffe. Poterit autē dici dispositionē hui⁹.l.,pceder e fm ius cōe argu.l. quotiēs.C.d dona.q̄ sub. mo. t vbi ex pacto celebrato iter donantē ꝛ donatariū acq̄ritur vtilis actio sequēti se cūdo donatario sine aliqua cessiōe. p quē ter. dicit Bar.i.l.q̄ rome.§. flauius.de verbo.obli. t q̄ si aliq̄s donauit alicui fundū vt post certū tēpus esset cuiusdā ecclesie.modo iste donator vult tale remittere pactū.ꝛ videbat nō posse. nā ecclesie ia erat q̄sita vtilis actio p. d.l. quotiēs.hoc tñ nō obstāte determinat cōtrariū.imo q̄ talis pactio poterit tolli voluntate donatoris solius vel vtriusq̄ donatoris ꝛ donatarij.vt in.l.iij. cum ibi nota.ff. de seruis expor. quod heredi non pmittit.p ter. in.d.l.iij.ꝛ.l.j. cū cōcor. C. si mācip.ita fuerit alie.vt manu. quā decisionē Bar.tenet Alex.i.d.§. flauius. vbi illū oīmodo videatis.ꝛ ibi Jas.qui i.vij. col.ait.bis q̄ dicta decisio est vera ꝛ cōis dixi in.l.xxv. t Scō facit ꝛ probat p dispositiōe p̄sentis.l.lex.vij.tit.iiij.pti.v. vbi cauck q̄ vsq̄ ad diē vel certū tp̄s poterit donatio fieri. veluti si donator dixerit donatario tibi talē fundū aut rē do vt ex eo vtilla fructꝰ tuo cōmodo percipias vsq̄ ad tale tēpus ex quo in posterius illū fundū aut rē relinq̄s ꝛ maneat heredibus meis vel tali cū exp̄sse noiando sequtur lex ꝛ in hoc facit.e de aq̄l dia en adelāte ganaria la possessiō y el señorio dlla sus herederos rē.ꝛ ita sine apprehēsione possessiōis ipo iure trāsacto tēpore dñiuz ꝛ possessio a iure translata intelligunt, sic igit in casu

Fonlaz

L.49.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nfe.l.res maiorat⁹ sine nona apprehēsio ne possessionis trāsferunt ꝛ p consequēs possessio cuilis ꝛ naturalis in sequentem gradu succedentē ſm dispositionē institutionis. Sed pōt nō immerito dici ꝙ licet ex die illo in posterū possessionē ꝛ dominium cōtenti in donatiōe lucrarent illō quib⁹ in.d.l.parti.q̄ habuit ex tū a.ll.ij.ꝛ vij.C.de dona.que sub mo.nō p hoc videtur seq.ꝙ apprehēsio possessiōis necessaria nō sit p iura.ſ.alleg.ꝛ pbāt in.d.l.vij. ibi.ganariā la possessiō quasi dicat.ꝙ mortе donatarij nō fuit trāslata in inoiatis per donatorē in.d.l.vij.q̄nis possint apprehēdere talē possessionē rei sic donate. Dicit vltra lex. aun q̄ aya otro tomado tē. hoc ꝓcedit ꝓpter nouā cām que est qñ succedit post mortem tenentis maioratū sequens in gradu. argu. lex. in. l. si de co.ſ.seruū.ff.ō acq̄.posse. Facit.l. clā possidere in pn.eo.titu.ꝛ taliter vt hic.ad qō facit qō.j.dicā de statuto vel ꝓsuetudine. Finaliter dicit lex.o el dicho tenedor tē. qō inquit. ꝛ nā cū maiorat⁹ sit restituendus ꝛ possidēs seu tenēs restitutiōi post mortē suā teneat habet locum dispositio lex. in anē. res q̄ cōia de lega. Nō omitto pro dispositiōe ista. ꝛ ꝙ ex iuris dispositiōe sine aliquo actu corporeo pōt possessio in aliū trāsferri. lex est ꝛ ibi p illū notat Bar. in. l. raptores. ℞si. si aūt diaconissa. ibi ꝛ plenā possessionē. de epis. ꝛ cleri. qui lex. facit pro doctrina Bal. in. l. vt inter diuinū in. iij. col. ad pn. de sacrosen. eccle. vbi ait ꝛ ꝙ statutū ꝛ cōsuetudo pōt trāsferre possessionē sine apprehēsione ꝛ ista appellat cuilissima possessio. de qua nō fit mētio nisi in vno loco. ſ. in. c. ex literis. de cōsuetu. ſm eundē Bal. vbi. ſ. idē tenet ipse in. l. traditionib⁹. C. ō pac. Iz vi deatur sibi ipsi ꝓtrarius in. l. j. in pn. cōia de lega. sed ꝓia opinio p doc. cōiter tenetur p. d. l. raptores in p notatis ℞bis. quā in exp̄sso tenet Ang in. l. q̄ vniuersas. ſ. j. in ver. nē quod amari. ff. de acq̄. posse. ꝛ Dida. de Segu. in. d. volu. fol. xc. col. j. vbi videatis ꝛ in alijs duabus colūnis. vna q̄ precessit ꝛ altera q̄ secuta fuit. Nec miror de istius. l. dispositiōe. ꝙa sunt ꝛ alij casus in quibus transfertur possessio sine apprehēsione quos inuenire esset magis laboriosum q̄ subtile iuxta glo. in. l. j. ff. solu. ma. quibus ꝛ hic transfert possessio in sequentē sine apprehēsione ex prouidentia legis. naz hoc potest facere lex. vt d. l. raptores. in loco p allegatum. ꝛ doctores dicūt in. ſ. d. in rubris. ꝛ in alijs locis. pro quibus habemus tex. in. d. l. vij. tit. ꝛ par. vi. ſ. vt dixi. q̄nis postea velim dare aliū intellectū dicte. l. par. vt vidistis. Facitq̄. ꝛ qñ pater recepit in emphiteosim p se ꝛ filijs suis ꝙ cū nūij videant adiecti post mortē ꝓpter. ꝙa dño rei vident capere ꝛ sic a cōcedēte nō a ꝓpe Bar. in. l. mortis cā capit. in pn. ff. de dona. cā mor. Lō firmo hoc vltimū. ꝛ ꝙ electus nō capit ex testō eligētis sed et⁹ q̄ iussit restituere tex. est ꝛ ibi Bar. ꝛ alij in. l. vnū ex familia. ℌ. si de falcidia. de lega. ij. Posq̄ op⁹ huius volumīnis finierā memor fui in materia delictor sequētis dicti Abb. qō credo me nō posuisse ꝛ i aliqua legū finalitū. marie in. l. lxxiij. ponere debebā. vbi aliquātulum de ꝓdicta materia locut⁹ fui. ꝛ cū vellem in aliq illarū ꝓcipue i. d. l. lxxiij. scribere nō ibi inueni papirū albā. in q̄ scribi posset. ꝛ inuenta hic(q̄nis in loco valde pegrino) scripsi. ꝛ dictū est tale. + ꝙ si de homicidio nō ꝓstat aliter q̄ p ꝓsessionē rei dicētis occidi tuiū me defendēdo. nō punit pena mortis. ꝛ si defensio nō ꝓbet q̄ i tali pena inferēda. pbationes luce clariores esse debēt. l. fi. C. de ꝓba. l. q̄ sniam C. de penis. ita notāter dixit Abb. p ℞bū puto in. c. auditis. in. penul. col. ō ꝓscrip. qō est not. ſm Alex. in. l. nō solū. ℌ. sciēdū i vlti. col. de nom ope. nū. Ang. extollit in tracta. maleſi. in pte ō anno p̄senti. in. vij. col. in fi. ꝛ in pte ꝓparēt dicti inq̄siti. ꝛ part tem p̄sentē ꝛ ptē negāt. in iij. col. Jaſ. dixit egregiū in. l. vt vim. in. iij. col. ō iusti. ꝛ in. Feli. singlare i. c. cū venerabilis i. iij. col. ℞si. ſ. cōo nota. ō except. nec reperiē alibi hoc ℞bū. ꝛ apud modernos praticos est in solēni cultu. ſm eūdē Feli. in. d. c. auditis i. xvj. col. qō ℞bū inq̄t mirabile domi. Joā. Lupi. ō pal. rub. i sua allegatiōe i mā hereſis. col. xxix. hoc idē tenet Jac. de bellouiſu in sua practica iudiciaria. in tit. de q̄stio. fol. xj. col. ij. p alia rōnem (de qua ibi p illū) multaq̄ in isto passu dixerat Bal. i. l. vna. in. ix. ꝛ. r. col. C. ō ꝓfe. ista snia abb. sic magnificata accomodati⁹ (vt p̄dixi) venit ꝛ addo illi q̄ dixi i. d. l. lxxiij.

¶Sequit recapitulatio legis.xliiij.

1 EDificium cedit solo naturaliter ꝛ efficitur eius cuius est solum.

2 ¶Dominus possidens fundum. potest auctoritate ꝓpria edificium factum in illo destruere.

3 ¶Principale est inspiciendum. quamuis accessorium sit maioris valoris.

4 ¶Permutaui codicem meum cum tuo digesto. hoc acto ꝙ deberes mihi dare vltra viginti. ꝙ est inspiciendū quid principaliter agitur ad hoc vt sit venditio aut permutatio.

5 ¶Statutum si disponat ꝙ de precio cuiuslibet rei deducte in contractu debeat solui gabella. an restringatur ad contractum emptionis et venditionis.

6 ¶Princeps si pro feudo reciperet precium. et postea diceret indulgemus. vel simile verbum non propterea esset feudū sed emptio. et ideo reuocari non posset. nec deberetur fidelitas.

7 ¶Verbum accipio non includit de necessitate translationem dominij.

8 ¶Contractus innominati quomodo cognoscantur.

9 ¶Contractus innominati quomodo differant a contractibus nominatis.

10 ¶Cōtractus innominatus facio vt des ꝛ transactio qualiter differant.

11 ¶Cōtractus innominati correlatiui seu respectiui sunt quatuor tantum. nec plures esse possent.

12 ¶Debitor speciei illa perempta antemoram liberatur.

13 ¶Debitor nunquid indistincte teneatur specie perempta post moram.

14 ¶Debitor si fuit in mora. est tamen infra tempus purgandi moram. et infra illud species perit. vtrum teneatur.

15 ¶Mora enim dicitur esse delictum quāuis omittendo.

16 ¶Mora est dolus.

17 ¶Dolus est delictum.

18 ¶Morosus equiparatur furi.

19 ¶Debitor quantitatis perempta quantitate etiam casu fortuito non liberatur. de quo videte hic.

20 ¶Requisita ad hoc vt quis constituatur in mora.

21 ¶Periculum in se suscipere quid importet.

22 ¶Suscipiens in se periculum casus fortuiti. tenetur de omni casu fortuito soluto. non de casibus insuetis vel non verisimilibus.

23 ¶Periculum vbicunq̄ est in mora tūc recedimus a regulis iuris communis. et remittitur iuris dispositio etiam prohibitiua.

24 ¶Edibus distractis veniūt omnia ipsis edibus adiuncta.

25 ¶Principali extincto quamuis accessorium extinguatur. fallit si accessiones precioſiores sint vel plus reddituus habeant quam principale. de quo videatis hic.

26 ¶Area trahit ad se edificium.

27 ¶Obligo tibi aliquam rem. postea in illa facio magna melioramenta. quidquid sit melioramenti. qualecunq̄ sit censetur etiam hypotecatum. de quo videatis hic.

28 ¶Maioratus non tenetur ad aliquam partem estimationis aut valoris dictorū in. l. asta in pn.

29 ¶Estimatis rebus ad mensuram damni vt quando soluuntur melioramenta facta. tunc nō fit estimatio prout venditorat. sed prout in eo alias fuit expensuz.

30 ¶Estimatio refectionis edificiorum debet fieri habito respectu ad valorem qui est de presenti tempore quo debet restitui. non autem prout valebat in preteritū tempore quo factum est edificium.

31 ¶Limitatio ad. l. j. cum concor. lib. iij. titu. de las ganancias fero. ll. q̄ eius dispositio non procedat in casu huius. l.

32 ¶Fructus percepti pendente conditione an debeant restitui.

33 ¶Euentus conditionis in legatis non trahitur retro nec quoad dominium neq̄ quoad fructus.

34 ¶Princeps per sua iura quasi in totum extinuare legitimam potest.

35 ¶Statutum volens ꝙ primogenitus succedat alijs exclusis valet. dum tamen postea geniti habeant alimenta.

36 ¶Lex. j. cum concor. lib. iij. titu. de las ganancias fero. ll. fallit saltem in casib⁹ de quibus hic.

Universidad de Deusto Biblioteca

37 ¶ Lex presens dicit quarto. ꝙ contenta in ea non possunt fieri sine licentia regis et ꝙ in hoc seruentur leges regni loquẽtes in isto casu.

38 ¶ Maioratum an in foro conscientie potest quis constituere.

39 ¶ Vocatus ad maioratum nunquid teneatur ad debita predecessoris ratiõe primogeniture ⁊ sic ꝙ ad maiorẽ teneat ꝑtẽ.

40 ¶ Pragmaticam incip. otrosi somos informados, ⁊c. folio vltimo factam in curijs de Madrid. anno. m. d. xxxiiij. coraz oculis habete. per quam in suo casu speciali corriguntur iura. per que secundum institutionem maioratus filius maior succedebat in eo.

Primo dicit ista. l. ꝙ fortalitia seu castella q̃ post hanc constitutionem aut legẽ in ciuitatibus oppidis locis et fundis maioratus fierent nulla facta differentia in faciẽdo de nouo vel reparando. Similiter omnia edificia q̃ post hanc in domib⁹ maioratus facta fuerint colẽdo reparando aut reedificando sint ita maiorat⁹ sicut sunt vel fuerint ciuitates oppida loca fundi ⁊ domus in q̃bus edificata fuerit. Ratio huius sit. vulgaris institutionum regula. §. cuz in suo solo. cum concor. de rerum diuisio. ⁊ vbi edificium cedit solo naturaliter ⁊ efficitur ei⁹ cuius est soluz. l. obligationum fere. §. placet. ff. de actio. ⁊ obli. Jas. i. l. quod dicitur. i. vj. col. de verb. obli. ✝ Intãtum ꝙ dñs possidens fũdũ potest auctoritate propria edificiũ factũ in illo destruere. Bar. in. l. j. §. nunciatio. in. j. col. vbi ad hoc allegat iura. ff. de noui ope. nun. ⁊ ibi. Jas. in. j. col. vbi etiã ait facere bonũ tex. in. l. si in area. in ꝟbo occupat ⁊ ibi Bal. ff. de condi. indeb. Scdo dr hic in versi. e mandamos q̃ en todo ello. ⁊c. successorem in maioratu habere predicta vinculis ⁊ cõditionibus in maioratu cõtentis. nam si solo cedunt vt dixi. ergo eodez modo ⁊ iure debẽt sicut soluz iudicari. Scda ratio sit quia magis dignũ trahit ad se minus. l. ꝑcipimus i fi. C. de appel. de quo dixi plenius in. l. vij. in vlti. ꝟ si. s. ⁊ in ista materia dicitur magis dignuz vel preciosius respectu soli. sicut dicit de purpura que lz preciosior sit vestimento tamẽ vice accessionis vestimento cedit. §. si tamẽ alienam purpuram. insti. de rerum diui. Facit ⁊ ꝓbat. l. si in emptiõe. in ꝑn. ff. de cõtrah. emp. vbi si in emptiõe fundi dictũ ẽ accedere stichuz seruum neq̃ intelligit quis ex plurib⁹ accesserit cuz de vno emptor de alio vẽditor senserit. nihilominus tñ fundi vẽditio valet. ⁊ ille stichus

Todas las fortalezas q̃ de aqui adelante se hizieren en las ciudades e villas e lugares y heredamiẽtos de mayorazgo, e todas las cercas de las dichas ciudades e villas e lugares de mayorazgo: asi las que de aqui adelante se hizieren d̃ nueuo, como lo que se reparare o mejorare en ellas: e asi mismo los edificios q̃ de aqui adelante se hizieren en las casas de mayorazgo labrando o reparãdo o reedificando en ellas: sean asi de mayorazgo como lo son o fueren las ciudades e villas e lugares y heredamiẽtos e casas dõde se labraren. e mãdamos que en todo ello succeda el q̃ fuere llamado al mayorazgo cõ los vinculos e condiciones en el mayorazgo contenidas sin que sea obligado a dar parte alguna de la estimacion o valor de los dichos edificios a las mugeres del q̃ los hizo ni a sus hijos ni a sus herederos ni successores, pero por esto no es nuestra intencion de dar licencia ni facultad para que sin nuestra licencia o de los reyes que de nos vinieren se puedan hazer o reparar las dichas cercas e fortalezas mas que sobre esto se guarden las leyes de nuestros reynos como en ellas se contiene.

Universidad de Deusto
Biblioteca

deberi videt ꝛ debet quē vēditor intelle
xerit.procedēs tex.in hoc facit.nec refert
quantū sit accessio sine plus in ea sit ꝙ in
ipsa re cui accedat.an minus quāmus ple-
rasq; cū res aliqñ ꝓpter accessiões emi-
3 minus per quē tex.dicit ibi Bar.† esse inspi
ciendū ꝙ est principale ꝛ accessoꝝ sit
maioris valoris.ꝛ p illuꝝ tex. determinat
4 questio.† q̄ si permutarē codicem meuꝝ
cū tuo digesto hoc acto ꝙ deberes mihi
dare vltra viginti.ꝙ est inspiciendū quid
principaliter agit̄ ad hoc vt sit venditio
aut permutatio.l.si quis nec causam.ff.si
certū peta.Jas.in.l.si ꝓ fundo.in.ij.col.
C.de trāsa.de quo locutus fui magis ple
ne in.l.xv.§.q̄ quidē permutatio in pre-
supposita.q.patet.quāobrē Bar.in.l.j.ff.
de rerū permu.ait.ꝙ aut res principali-
ter venditur pro certo precio hoc acto vt
detur alia res et erit venditio.l.tenetur
§.j.ff.de actio.emp. si eā agitur ꝙ permu
tetur res cū re hoc pacto vt superaddatur
certa quantitas erit permutatio.argu.l.itē
si precio.§.j.ff.loca.sed in casu incerto e-
rit cōtractus innoiatus ex quo oriť actio
prescriptis verbis.l.j.ꝛ ibi Bart.de exti-
ma.actio.Jdē Bart.in.l.aristo.ff.de do-
na.dicit ꝙ si pro fundo tuo do tibi centū
et equum ꝙ ꝛ videatur emptio ꝛ permu-
tatio mixtum.argu.d.l.aristo.tamē si ꝑn-
cipaliter emitur quāmus aliq̄ species deť
totū erit emptio.si principaliter permuta
tur totū erit permutatio. in quo nō differt
nec sibi contradicit ad ea que dixi ipsum
notare in.d.l.j.ff.de rerum permu.ñ in
sequentibus sic.nam ipse dicit (vt retuli)
in.d.l.j.ꝙ in dubio est contractus innoia
tus.in.d.l.aristo.ait ꝙ in dubio est inspi-
ciendū qđ plus valet.vt si plus valet res
q̄ datur pro re q̄ pecunia sit permutatio
alias erit emptio.argu.l.quidquid.§.fi.ff.
de acqui.rerum domi. ex quibus verbis
constat ꝙ non erit in dubio contract⁹ in-
noiatus qđ affirmauerat in.d.l.j.vt dixi.
ñ predicta verba Bar. redite sine contra
dictione modi sequentis.ꝙ sit diuersitas
in illis.quia in.d.l.j.in vno membro per
mutabatur res cum re hoc acto ꝙ super-
addatur certa quantitas que quidez ver
ba clara sunt contractus permutationis.
ideo nihil amplius est inspiciendum cuꝝ
in certis non sit locus coniecture.l.sulci
nius.§.fi.ff.ex quib.causis in posse.ea.l.
continuus.§.cum ita.de verbo.obli.sed i
d.l.aristo.in verbis Bar.pro fundo da-
batur centum et equū et ita non sic clare
colligitur nomen contractus et ideo ni-
mirum si inspicitur qđ plus valeat ad hoc
ꝙ sit contractus emptionis aut permuta-
tionis. Et vbicunq; fit mentio de precio
intelligitur emptio et venditio.glo.est in
l.cum dotez.in verbo quis.C.de iure do
ti.quā ibi Bal.dicit mentī tenendam.vbi
ꝓ conco. allegat. l.vlti. de p̄di.curia.
lib.x.ꝛ infert vbi.§.per.d.glo.cū.d.l.vl-
ti.† ꝙ si statutū disponat ꝙ de p̄cio cuiꝰ 5
libet rei deducte in contractu debeat sol
ui gabella.videt ꝙ statutū restringat̄ ad
contractū emptionis et venditionis. sub
dit tamen ibi.caueamus.qꝛ hoc esset ve-
rū si statutū loquitur de precio cōuento.
ꝛ si loquit̄ de precio cōi refert̄ se ad oēm
contractū. allegat.l.j.de senten. que pro
eo. Accedat qđ singulariter dixit Bal.(ꝛ
multes allegatur ꝑm Jas.in.l.j.in.iiij.col.
ad fi.de iure emphi.)in.l.qui se patris in
pen.col.C.vnde libe.† ꝙ si princeps pro 6
feudo reciperet p̄cū ꝛ postea diceret in-
dulgem⁹ vel simile verbuꝝ non ꝓpterea
esset feudū ꝛ emptio ꝛ ideo revocari nō
posset nec deberet̄ fidelitas. refert ꝛ seq̄t
Jas.in.d.l.j.in.d.iiij.col.ad fi. Dictaꝝ tñ
glo.limitat Bal.in.l.ex cōuentione.C.ō
pac.vt ꝓcedat qñ fieret mētio de precio
ꝛ precū esset condignū rei.tūc bñ p̄sume
ret̄ emptio.alias secus p notata in.l.j.§.j.
de supfi.vbi ꝓ hoc est glo.Scōa rō sit.q̄
niā Bar.in.d.l.j.dicit dare libū meū ꝓ
tuo ꝛ fuerūt addita decē expresse dicēdo
ꝛ addo tibi decē.sed in.d.l.aristo.non ita
fuit.ꝛ solū dabat̄ centū ꝛ equū ꝓ fundo
sine expressione additamēti.Tertia ratio
differentie sit.nā in.d.l.j.Bar.posuit pri-
mo rē ꝛ postea precū vt vidistis.ñ in.d.
l.aristo.posuit primo precū seu quātita-
tē ꝛ postea speciem.quāto magis ꝙ pre-
dicta ꝓtrarietas cessat si dicim⁹. ꝙ in quā
tū Bar.i.d.l.j.dixit. ꝙ si de hoc dubitaf.
esse contractū innoiatū.est intelligendū
qñdocūq; tñ valet species quantū pre-
cium aut quantitas. Si autez plus vnum
altero valet noiabiť contractus maioris
summe seu valoris.ꝛ sic intelligat Bart.
in.d.l.Aristo. quamobrem circa predi-

cta in materia est dicendum. ꝙ si ab ini-
tio agitur vt reddatur aliud in genere.i.
in diuerso genere.ꝛ vt reddatur species
ꝓ specie erit contractus permutationis
d.l.j.ꝛ ibi glo.in verbo nomen suuꝝ in fi.
Si agitur ut reddatur genus pro genere
aut genus pro specie erit contractus in-
nominatus.de vt des.l.j.ꝛ ij.ꝛ quod ibi
notatur.C.de rer. permu. Aut agitur ꝙ
reddatur quātitas pro specie vel species
pro quātitate.ꝛ isto casu. aut agitur ꝙ ex
vtraq; parte detur ꝛ erit contractus inno
minatus ꝛ ita intelligitur.l.fi.ff.de condi.
cā da.vbi quando ex parte dantis pecu-
niam ꝛ ex parte dantis speciem conuenit
dari.nec est emptio nec venditio sed cō-
tractus innominatus qui tex.est nota.ꝑm
Bar.ibi. Nec obstat.l.naturalis.§.j. de
prescrip.ver.vbi cauetur ꝙ non erit con
tractus innominatus sed emptionis ꝛ vē
ditionis.quoniam in.d.l.fuit actum vt sti
chum daret quod est recipientis facere.
§.sic itaq; discretis.de actio. quod nō est
de natura emptionis ꝛ venditionis.l.ex
empto.in pun.ff.de actio. emp. sed in.l.
contraria fuit dictum do pecuniam vt ac
7 cipiam speciem † ꝛ verbum accipio non
includit de necessitate translationem do-
minij.ita Bart.per tex.ibi.in.d.§.j. Nec
obstat.l.cum mota.C.de trāsa.ibi ne par
tem bonorum suscipiat.nā potest respon
deri illud procedere per verbum bonoꝝ
ibi positum continens obligationem ge-
neris.tex.est ꝛ ibi glo.in.l.non amplius.
§.fi.de lega.j.merito continet translatio-
nem dominij.vt dixit Bar.in.d.l.exem-
pto.in pun.vbi ideo ipse ait. ꝙ si vendi-
tor tenetur in genere. vt puta si vendidit
decem corbes frumenti in genere.vel de
cem libras auri in massa pro certa pecu-
nia ꝙ etiam tenebitur venditor ad dan-
dum magis ex qualitate obligationis qꝛ
in genere quam ex natura contractus.ita
notat glo.in simili.in.l.si domus.§. de e-
uictione.de lega.j.l.qui concubinam.§.
8 si heres. de lega.iij. † Et quomodo co-
gnoscantur contractus innominati. vi-
dete Bart.ꝛ Jas.in.l.in.d.l.naturalis.§.
sed si facio.ꝛ in.l.cuꝝ proponas.C.de do
lo.et plenius in.l.cum mota.C.de trans.
vbiꝛ Bal.ꝛ Saly.glo.ꝛ Bal.in.l.ex pla
9 cito.C.de rerum permu. † Et quomodo

differant a contractibus noiatis. videa-
tus q̄ dicūt post tex.ibi doc.in.l.iuris gen
tū.in pun.ff.de pac. † Et ꝓtract⁹ innomi 10
nat⁹ facio vt des ꝛ transactio q̄liter diffe
rūt.omissa glo.in.l.sine apud acta.C.de
transa.est dicendū verā esse differētiā ꝙ
transactio semp fit sup re dubia.l.j.ff. de
transa.sed ille contractus potest etiam fie
ri super re non dubia. Fulgo.in.d.l.sine.
ꝛ post illum Alex.ꝛ Jas.ibi. † Contra- 11
ctus innominati correlatum seu respecti-
ui sūt q̄tuor tm̄ nec plures esse possēt.s.do
vt des.facio vt facias. facio vt des.ꝛ do
vt facias.q̄s ꝓsequit̄ iuris cōsultus in.d.l.
naturalis.ꝓtotā.alij sūt ꝓct⁹ innoiati non
respectiui sz simplices.ꝛ isti sūt in numo
q̄b⁹ habem⁹ multos casꝰ.i titu.de ꝑscrip.
ñ.sic pactū nudū ñ ꝓct⁹ innoiat⁹ simpli
citer.glo.est i.l.j.i p̄n.in glo.magna ad fi.
ff.ō actio.ꝛ obliga.quā seq̄t̄ Bal.i rub.et
in.l.j.C.ō pac i.l.lecta.i pen.col.ff. si cer
tū peta.ꝛ i.c.quintanalis.ō iureitur.qđ ad
uertite ꝑm Jas.i.l.cū mota i pen.col.C.ō
transa. Aut agit̄ ꝙ ex pte ci⁹ q̄ dz quanti
tatē deť.et ex pte illi⁹ q̄ dz speciē tradat.
ꝛ erit ꝓct⁹ emptiōis ꝛ vēditiōis.casus est
in.d.l.excepto.ꝛ notat̄ in.d.l.fi.de ꝓdi.cā.
da. Si ñ agit̄ reddi ꝓ gñe quantitatem
seu gen⁹ ꝓ quātitate nulla facta distincti
one erit emptio ꝛ vēditio sz ex vtraq; pte
deť.ꝛ ita intelligūt iura loquētia de vēdi
tiōe gñis.l.rō.§.si ꝙ vēditorem.ff.ō actio.
emp.ꝛ in.l.j.in p̄n.cū glo.ff.de pericu.et
cōmo.rei ven.qꝛ qñ vendit̄ gen⁹ vēditor
tenet̄ ad translationē dominij nō ex natu
ra ꝓct⁹ sz ex natura rei debite qñ in gñe
vt dicit Bar.in.l.ij. in p̄n.ff.si certū peta.
vbi ait ꝙ q̄ vēdidit vinū vel aliud in gñe
vt teneat̄ ad translationē dominij est ea-
dē rō q̄ est in emptore q̄ tenet̄ ad p̄ciuꝝ in
gñe. † Debitor eñ speciei illa perempta 12
ante morā liberat̄.l.qñ te.ff.si certū peta.
l.si ex legati cā ꝛ.l.si stichus certo die.de
verbo.obli.intantū ꝓcedit ista regula ꝙ
sufficit debitorē ꝓbare mortē ꝛ nō est ne-
cesse ꝓbare sit mortua an casu vel culpa
nisi teneret̄ etiā ad custodiā vel ratiōe of
ficij publici vt in custode carcerū.aut ra-
tiōe officij p̄uati vt in capsario.quia nō
sufficeret capsarium portare pelles ani-
malium ad dominum nisi probaret ani-
malia mortua vl naturaliter aut occisa ab

Universidad de Deusto
Biblioteca

alio.ita declarat Bal.in.l.cum ita.§.spēs de lega.ij.refert ꝛ sequit Alex.in.ij.parte consi.consi.clviij.incip.in causa ꝛ lite vertente inter Ludo.ꝛ ambos.Jas.in.d.l.quod te.in.iij.col.ꝛ pdictos tres dños. Dida.de seg.i.d.suo volu.folio.cvij.col.
13 j.†Munquid debitor indistincte teneatur specie perempta post moram.an debeat distingui. vtrum esset eo modo pentura penes creditorē videte glo.ꝛ doc. in.d.l.quod te.vbi Jas. late examinant. teste ipso in.l.cum res in vlti.col.ad fi.de
14 lega.j.†Quid si debitor fuit in mora.est tamen infra tempus purgandi moram et infra illud species perit.nunquid tenea-tur.habemus tex.valde singu.q; isto casu debitor tenetur post moram licet sit infra tempus purgandi moram in.l.sancimus.§.fi.C.de fideiuss.ꝛ ibi Bart.notat illum ad hoc.quod est notabilissimum secundum eum ibi.quem tex.ad hoc allegat solus Pau.de cas.ꝛ post eum Jas.in d.l.quod te.illum etiam ad hoc reputat singularem Bald.in.c.capitulum sancte crucis.de rescrip. Idem tenet Bar.in.l. si insulam.in.vij.q.de verbo.obli.vbi ait q; de hoc est casus not.in.d.l.sancimus. §.pen.vbi.s.in.d.l.si insulaz videatis modernos.Et idem Bar.in.l.qui ob rem.ff. de condi.inde. Subdit tamen Pau.de cas.in.d.l.quod te.q; debitor qui est infra tempus purgandi moram licet non excusetur interim ab interitu speciei debite. si tamen interim solueret estimationem liberaretur ab omni alia pena per tex.in d.l.cum res.de lega.j.Et quamuis Pau. non dicat.fuerunt verba Bar.in.d.l.si insulam.in.d.vij.q.per verbum putare. sicut si rem ipsam offerret.allegat in argu. d.l.cum res ꝛ dicit q; Dy.videtur sentire hoc.in.l.si seruum.§.sequitur.de verbo.
15 obli.†Mora enim dicitur esse delictum quamuis omittendo.vt est glo.ozdi.in.l. si mora.ꝛ ibi Jmol.ꝛ moder.ff.solu.mat.
16 †Et mora est dolus.l.dolus.ff.manda.et
17 l.non potest videri de regu.iur.†Et dolus est delictum tex. est melior de iure in l.j.§.nunc tractemus. versi. plane.ff. de tute.ꝛ ratio.dis.tex.est etiam ibi glo.iuncta.in.l.si ex causa.§.nunc videndum.ff. de mino.notant Bar.ꝛ Bal. per tex.ibi
18 cuz glo.in.l.j.ff.de fideiuss.tuto.†Et morosus equiparatur furi. tex.est ꝛ ibi glo. in.l.inter stipulantem.§.stichum qui decesserit.de verbo.obli.ad quod frequenter allegatur ille tex.secundum Jas.ibi.
19 †Et debitor quantitatis peremta quantitate etiam casu fortuito non liberat glo. est in.d.l.quod te. fallit fm.d.glo.quando debitor obtulisset.quia facta oblatione si creditor recusat accipere. ꝛ postea pereat quantitas debitor liberatur non ipso iure sed ope exceptionis.l.qui decē in prin.ff.de solu.Et si aliquis diceret q̄ est ratio quare debitor non liberatur ipso iure.dicamus. quia ibi nō perijt quod debetur.nam ex quo est debitor quantitatis in genere generalissimo quantitas perire non potest. ꝛ ideo licet pereant illi denarij quos obtulit.non tamen liberatur ipso iure quoniam non perijt quod debebatur. tamen ex equitate liberatur ope exceptionis.Hinc est q; si debitor esset generis limitati vel quantitatis limitate liberaretur ipso iure.ita limitat notabiliter Bal.in.l.acceptam.in.j.col.C.de vsu.refert ꝛ sequitur.Jas.in.d.l.quod te in
20 iij.col.†Et que requirantur ad hoc vt quis constituatur in mora videte scribentes maxime Alex.ꝛ Jas.in.d.l.quod te.
21 †Quid importet suscipere in se periculū. dicamus vt per Bar.in.l.sed ꝛ si quis.§. quesitum in vlti.col.si quis cautio.in cuius confirmatione. in quantū tenet in.d.
22 §.quesitum.ꝛ preal.col.†q; qui suscepit in se periculū casus fortuiti teneatur tunc de omni casu fortuito. ꝛ allegat.l.que fortuitis in fi.C.de pig.ac.vbi est casus secū dum eum in.d.vlti.col.ꝛ.l.si quis fundū. in pān.ff.loca.addamus.l.ticius in prin. inducendo vt ibi per Bar.de libe.ꝛ post hu.ꝛ.l.aristoni. ꝛ ibi Bar. in summario. ff.manda. Et in quantum Bar.in.d.vlti. col.ad fi.ait q; quādo quis tenetur de casu fortuito est intelligendum de solito nō de casibus insuetis vel non verisimilib⁹. per.l.fistulas.§.frumenta.ff.de ptra.emp. vbi est casus valde not. secundum eundem Bar.in.d.vlti.col. videatis que dicunt ꝛ referunt moder.in.d.§.quesitum.
25 Non omitto in materia more.†q; vbicū q; periculum est in mora tunc recedim⁹ a regulis iuris communis ꝛ remittitur iuris dispositio etiam prohibitiua tex.est ex

quo notatur ista regula ad quam quotidie allegatur secundus Jas.ibi in.l.de pupillo.§.si quis rinos. de ope. no.nun.ad quod facit tex.in.l.si quis filio exheredato.§.hi autem.in fi.cum alijs.de inuisto. rup.irritoq; tes.Tertia ratio sit nam accessorium sequitur principale. l.iulianus.§.
24 fi.ff.de actio.emp.†Ubi edibus distractis veniunt omnia ipsis edibus adiuncta.probat bene.l.si venditor.§.firmius. eodē.ꝛ vol.vbi inserta ꝛ inclusa edificio videntur esse partes edificij. Ex quo resultat q; extincto principali extinguitur accessorium iuxta tex.ꝛ Bar.ibi in.l.j.de pecu.leg.(ꝛ sublato principali tollitur accessorium si tollatur de iure communi. secus si tollatur de iure singulari. glo.est quam ad hoc multum notat Ang.de are. in.l.cum in vna in fi. prin.ff.de appe. refert ꝛ sequitur. Jas.in.l.stichus.§.lucius titius. in vlti.col.ff.de condi.indeb.) qō intantum procedit ꝛ erit etiam ad corroborationem illorum que dixi in secunda ratione principali licet accessorium sit pretiosius principali. dum tamen cognoscatur quid sit accessorium.l.ꝛ si non sunt.§. perueniamus. de auro et argen.leg.vbi cum quid est propter aliud consideratur id propter quod est. per quem tex.Bar.
25 in.d.l.j.reprobat glo.in.l.ij.eo titu.dicentem.†q; licet extincto principali accessorium extingatur.d.l.j.cum concor.fallit si accessiones pretiosiores sint vel plus redditus habeant q̄ principale, q; tunc non extinguitur accessorium quamuis principale extingatur.allegat glo.l.quid tamē. in prin.quib.mo.vsu.amit.ꝛ.d.§.perueniamus.qui probat contrarium.vt dixi allegando Bar.in.d.l.j.de pecul.leg, Et mihi videtur q;.d.l.quid tamen non meretur in fauorez predicte glo. allegari quia contra eam facit et probat.nam Ulpianus in.l.fundi vsuf.legato.dicit.q; legato vsuf.fundi ꝛ per consequens ville q̄ erat in eo.non extingui vsufructum fundi licet villa sit dirupta quia villa fundi erat accessio.postea idez iurisconsultus.in.d. l.quid tamen in prin.ait idem esse si villa est legata et fundus ei accedatur q; non extinguetur vsuf. ville quamuis fundus extingatur. ꝛ ita facit contra.d.glo.tamē volo per eundem tex. approbare pred. glo.ꝛ per consequēs contra Bar.vbi.§. Certum est q; in.d.l.fundi. fundus erat principalis.nam eius vsufr.fuit legatus. et accessio villa que in eo erat.et inquit q; licet villa diruatur non extinguetur vsuf. postea in.d.l.quid tamen.in prin.villa erat principalis quia eius vsuf.fuit legatus fundus erat accessio fm glo.ibi.dicit autem iurisconsultus supposito q; villa fuit dirupta vt in.d.l.fundi.q; vsuf.fundi non extinguitur in. d.l.quid tamen. vbi ergo videtur esse tex. q; si accessorium est pretiosius vel plus redditus habeat q̄ principale.q; principali extincto non sequitur ꝛ accessorium. Sed tenendo cū Bar. ꝛ contra glo.dicamus.q; si tex.in.d.l.fundi.bene inspicitur non dicit q; licet villa diruatur non extingatur vsufr.fundi. nā illud sine dubio procedebat.quoniā fundus erat principalis ꝛ non destructus.sz q; vsuf.ipsius ville non finiebat cum vsu fructus fundi principalis non erat extinctus.et propterea. iurisconsultus Paulus.post.d.l.fundi.dicit sed et eo quoq; solo in quo villa fuit legatarius posse vti frui.Et in.d.l.quid tamen in prin.non dicitur q; vsufructus ville que erat principalis non extingatur quamuis fundus q̄ erat accessio destruatur.sed q; vsufructus ipsius fundi destructi non finiatur quoniam vsufructus ville principalis nō erat finitus aut ipsa villa destructa. Cōfirmo hoc per dictionem etiam positam in.d.l. quid tamen. que de sua natura implicat vt per Bar.ꝛ alios in.l.non solum.ff.solu.ma. Confirmo.scō.per nomen idem ibi positum.†Et q; area trahit ad se edifi
26 cium. patet per tex.in.l.seruum filij.§.si aree.de lega.j.vbi cauetur q; quando testator simpliciter legat areaz ꝛ postea ibi edificat domum. per hoc non extinguitur legatum quia testator edificando super area legata non intelligitur mutare voluntatem.imo area et domus debentur legatario.d.§.si aree. †Hinc est q; si
27 obligo tibi aliquam rem. postea in illa facio magna meliorameta.quicquid sit meliorameti.qualecunq; sit censetur etiam hipotecatum. bonus est tex.in.l.si fundus.§.ij.ff.de pigno. quod est intelligendum quando qui hipotecauit rem est ille qui fecit melioramenta.ꝛ ita loquitur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

d.§.ij. Sed si alius fecit meliozamenta forte alius ad quem res peruenit. non autez qui hypothecauit. tūc non essent obligata. per.l.fi.z ibi Bar.C.de pdi.z omnib. reb.nauicul.lib.xj. sequitur Pau. de cas. in.l.si conuenerit.§.si fundus. ff. de pig. ac.z Jas.in.l.creditoz. ff. si certum peta.

28 †Terno dicit nostra.l.q maiozatus non tenebitur ad aliquam partem estimationis aut valoris dictorum hic in pan.mulieribus edificantis nec filijs vel heredibus suis successoribusq. hoc contradicit iuri communi secundum quod crederez q id.eo quia illud fuit in vtilitatem maiozatus conuersuz ipse tenebatur ad estimationem aut valorez mulieribus z alijs de quibus hic si confitemur maiozatum venire iure hereditario. sz potest dici nō succedere antecessoꝛi sed illi qui maiozatum a principio instituit argu. tex. z per notata ibi per Bart. z doc. in.l. vnum ex

29 familia.§.j. de lega.ij. †In materia presentis.l. non taceo q quando res estimantur ad mensuram damni vt quando solumuntur meliozamenta facta. tunc non fit estimatio pront vendi poterat sed pront in eo alias fuit expensum. tex. est in.l.ij. §.portio.ad.l. rhod. de iac. quez ad hoc dicit not. Jas.in.l.j.§.si heres percepto. in vlti.col.ff.ad trebe.z videatis que notat Bar.in.l.in hanc stipulationem. z in l.cum emptoz.§.fi. de dā.infec.z nota istū casum quia frequenter de illo interroga-

30 beris secunduz Jasin.d.vlti.col.†Et estimatio refectionis edificioꝝ debet fieri habito respectu ad valorem qui est de p̄senti tempoze quo debet restitui non autem pront valebat in preteritum tempore quo factum est edificium z ideo si heres in reficiendo domum expendit centum z postea superuixit tentum q edificium vetustate attritum non nisi parno tempoze durare potest. fiet estimatio quātum modo valet edificium non quantuz expendit heres. secundum Jac. de are. Bar. Bal. et alios in.l. domus de lega.j. vbi notat Jas.in.ij.not. per tex. ibi. z dicit menti tenendum. z est multum vtile secundum Ang. z Pau. de cas. vbi. ē. nam quotidie contingit q in testamentis relinquuntur fideicommissa vniuersalia post mortem heredis. z heres dum viuit construit edificia vel iam constructa reficit. deinde eo mortuo petitur haberi rationem sumptuum predictoꝝ. quoniam ex predictis patet que et quales expense sint reficiende per.d.l. domus. quam ibi Pau. de cas. ad hoc reputat singu. de quo videte etiam tex. in.l. vbi pure.§.fi. cum glo. ff. ad trebel. que sic debent intelligi. secunduz Jas.in.d.l. domus in.d.ij.not.

†Ex predictis datur limitatio ad.l.j. cum 31
concoz. lib.iij. tit. de las ganancias fozo ll. q eius dispositio non procedat in casu huius.l. z per consequens hic inducitur nouum in quo acquisita constante matrimonio non communicantur inter coniuges cuius contrarium antea de iure poterat affirmari per.d.l.j. cum simi. Confirmo. expense quas quis fecit in re subiecta restitutioni possunt repeti a bono cui res restituitur quamus fructus interim restituens perceperit. glo. est in.l. emptoz in pan. ff. de rei vendi. notanda secundū Bar. ibi querens de vna.q. satis notabili. secundum eundem ibi. †An fructus per 32
cepti pendente conditione debeant restitui. et determinat q non quia interim est dominus. illam glo. etiā notant ibi Bal. et Ang. z eam reputāt singu. Bal. Imol. Raph. cu. Pau. de cas. Alex. z ceteri moder. in.d.l. domus. de lega.j. Bal. i.c. gratis. in.ij. col. de resti. spo. z Alex. in consi. cxxij. incip. discussis hesitationibus ad fi. in.j. vol. †Euentus enim conditionis 33
in legatis non trahitur retro nec quo ad dominiuz neq̄ quo ad fructus. l.j.§.j. ff. ad silli. secundum Bart. et alios in.l.fi.§.fi. communia de lega. secus quando expensa fieret a bone fidei possessoꝛe in re aliena. tunc bene compensatur cuz fructibus perceptis. d.l. emptoꝛ in pan. et. l. sumptus. eo tit. Et non solum hic non communicantur ipsamet questa verumetiam nec in illoꝝ estimatione aut valore alicuius partis. vt hac.l. ad literam probat. Prima ratio huius sit a simili. nam sicut maritus constante matrimonio nubens filium aut filiam communem z illud matrimonium habuerit bona lucri. de eo donatio propter nuptias est solūēda z per consequens videtur q ꝓpria voluntatez vxoris pānatur vxoꝛ medietate donationis propter nuptias date filio et do-

tis filie et ita lucri acquisiti constante matrimonio. vt in.l.ij. versi. pero si el padre solo. j. sic hic. cum illud caueatur in.d. x̄ si. et hoc in presenti. Scōa ratio sit. Certū enim est q maiozatus debet fieri de licentia regis vt in.ll.s̄.proꝛ. quod intelligebam de iure cōi extraneis descendentibus legitimis z alijs quibus legitima debetur in bonis volentis maiozatum instituere in.l.xl.s̄. nisi diceremus esse speciale in maiozatu. q etiam predictis deficientibus requiratur dicta licētia ad illius institutionem. z ratione obedientie regi debite. dixi ibi. Ex quo sequitur contra notata in.l.iij. circa legitimam debitam descendentibus z ascendentibus legitimis. q isti per.d. licentiam legitima pānātur quod etiaz hic probatur. vbi estimatio factoꝝ in rebus maiozatus non est reddenda nec diuidi in aliqua parte neq̄ valoꝛ illoꝝ filijs predecessoꝛis fratribus successoꝛis in maiozatu. et poterit tantum expēdi in pred. q tangatur z lesionē legitima

34 alioꝝ filioꝝ patiatur. †Princeps eiā per sua iura quasi in totum extenuare legitimaz pōt. Saly. in.l. sancimus. C. de nup. Bal. z alij in diuersis locis. q̄ lz legitima debeatur filijs legitimis de iure diuino. quātitas statuta loco legitime est de iure gentium. notatur in.l. scripto. in fi. ff. vnde libe. in auct. nouissima. ō in offi. tes. habent cano. iura z ibi notāt in.c. raynucius de testa. z in.c.j. eo titu. lib.vj. Accedat.

35 †q statutū volens q primogenitus succedat alijs exclusis valet oū tamē postea geniti habeant alimēta. qm̄ solū alimēta ꝑtic veniunt de iure nature et ita seruat cōsuetudo maxime in iurisdictionalibus in quibus diuisio habet diminuere dignitatē potestatis. Bal. in.l.j. in.viij. col. x̄si. deinde quero circa statuta permissiua. ō summa trini. z fi. catho. ō q̄ dicto memoꝛ fuit Abōtal. in.l. vna titu.iij. lib.j.i.vj. col. in versi. est tū intelligendū fozo. ll. z videatis etiā eundē Abontal. in.d.vj. col. ante.d. versi. Si ergo isto modo filij z descēdētes legitimi excludūt a legitima vl' ab eius parte. a fortiori vxoꝛ in quēsitis constante matrimonio quoꝝ medietas vxori pertinet q dictā. l.j. cū cōcoꝛ. titu. de las ganāncias lib.iij. fozo. ll. †Et ne mirandum si

36 d.l.j. pantur limitationē hanc. q̄ lz loquā-

tur per verbū omne ex quo videbatur nihil excipiendū iuxta. l. iulianus respōdit. de lega. iij. tū fallit saltez in sequentibus. Primo in donatione facta vni coniugū. d.l.j. in fi. Scōo in successione vel hereditate obuenienti alteri eoꝝ. l.ij. tit. lib. et fozo pred. quia solo donatario aut heredi debetur. vt in.d.ll. fozi. Confirmo q̄ l. coiri societatem. cum tribus seq. ff. pro socio. Ad idem facit bene. l. adito hereditatis. versi. et cum questus z compendij. ff. de acqui. here. vbi quamus societas questus z compendij initiatur et quicq̄d ex operibus suis socius acquisuerit conferat in medium. hereditatem tamen sibi acquirit. Tertio de stipendijs lucratis apud castra seu prelium. si maritus sine fecit sumptibus. secus si communibus. de vtroq̄ est casus vt i.d.l.ij. fozi. Quarto. in seruo dotali herede instituto. q̄ hereditas non communicabitur cum viro sz solius erit mulieris. d.l. aditio. in prin. vbi si seruus dotalis instituereꝛ actione de dote mulier hereditatem recuperabit. licet que ex operibus dotaliū acquirūtur perueniant ad virum. Nec obstat. l. dotalem. ff. solu. ma. fm Bar. in.d.l. aditio. quia in.d.l. aditio. sine contemplatione aliqua fuit dotalis seruus institutus. quod a fortioꝛi esset si contemplatione vxoris. sed in.l. contraria. fuit seruus contemplatōe mariti institutus fm Bart. ibi. in.d.l. aditio. in prin. post Dy. ideo dz apud virum remanere. quod lz sit verum in se. q Quis alienus sit seruus si tamē instituitur contemplatione non domini sz alterius illi z non dño acquiritur hereditas fm glo. in.§. de his autem. insti. per quas personas. notatur in.l. si quis mihi bona. in pan. ff. de acqui. here. non autez videtur solutio ad.d.l. dotalem. nec aliā danda. nam tex. eius non contradicit. d. l. aditio. in prin. imo est in illo casus diuersus. probatur quia in.d.l. dotalem. vir inuita vxore seruum dotalem manumisit qui heredem patronum instituit vniuersalem et solum. tamen dicit tex. portionem hereditatis videlicet tertiā fm notata. insti. de succe. liber. in prin. et in.§. sed nostra. esse restituendam mulieri ex cautiōe si pstita fuit vt. l. si cōstante. §. si vir. ff. solu. ma. vel saltē cōditione sine causa fm

Universidad de Deusto
Biblioteca

glo.in.d.l.dotalem. vbi Bart.ait q Jac. de are.dicit t melius.quia istud ius patronatus succedit in locum serui dotalis.l.talem.in fi.ff.de here.instit', t ideo sicut seruum tenebatur restituere actione de dote per iura vulgaria ita quod ex iure patronatus consequitur.alteram vero portionem consequetur mulier iudicio dotis iuxta tex.in.d.l.dotalem.in quo Bar. ibi inquit restitutionem faciendam officio iudicis deseruienti actioni que descēdit ex illa equitate. et respondet post.d. Jac.de are.ad.d.tex.inquantum dicit iudicio dotis.exponens id est propter eq̄tatem iudicij dotis. quod est bone fidei. §.fuerat.instit. de actio. quod satis placet Bar.teste ipso in.d.l.dotalem. quę fm p̄dicta non videtur contradicere.d.l.additio.in prin.dixi.et per p̄sequens Bar. de illo tex.non congruenter opposuisse. in.d.l.additio. in prin. t intellectum qui ex solu.per eum post Dy. ibi.data resultat non posse ex.d.l.dotalē sumi. † Quarto dicit.l.contenta in ea non posse fieri sine regis licentia.t q in hoc seruentur leges regni loquentes in isto casu.ex quibus verbis maxime iunctis superioribus infertur q per licentiam regis legitima filiozum legitimozuz ledi potest.dixi. † Et an in foro consciētie potest quis constituere maiozicatum. videte. domi. Joan. lup.de pala.rub.in illa sua iocunda rep. rub.t.C.per vestras de dona.inter vir.t vxo.in.d.C.col.cccl v.versi.restat.t Joan.lecī.in tracta.primogeni.q.xv.lib.ij. † Nunquid vocatus ad maiozatum teneatur ad debita p̄decessoris ratione primogeniture t sic q ad maiozem teneat partem. Hanc.q.altercat.d.Joan.lecī.in d.suo tracta.q.v.lib.ij. t cōcluditin meo libro saltem q sic.mihi tamen videtur cōtrarium.primo per allegata per eum ibi in j.opimone. Secūdo.per illa que ipse dicit in.d.tracta.q.ij.in fi.lib.iij.videlicet q maiozicatus transfertur principaliter iure sanguinis t successio debeat nominari in maiozatu ab isto iure licet etiam trāsferatur iure hereditario.de quo dixi in.l. xxxviij.in.fcol.Tertio quia taliter vocatus non videtur habere dictum maiozatum a dicto predecessore sed a prouidentia superioris vel ex cōsuetudine, ita dixerunt quidaz vt refert.d.Joan.lecī.in d.q.v.quozum dictum ibi non tenet referens Martinuz de carra.in suo epitomate de primogeni.dicentem q prerogatiua iuris primogeniture competat iure hereditario.et tō q tenebit primogenit⁹ rōne p̄mogeniture soluere debita ꝓpriōe sua hereditaria vt successor p̄decessoris in dicto iure primogeniture.cui⁹ contrariū teneo vt vidistie.t vltra probatiōes per me dictas.facit ct.iij.nam electus non capit ex testō eligentis sed eius qui restituere instituit.tex.est et ibi Bart.et alij in.d.l.vnum ex familia.§.si de falcidia.de lega.ij. Facit.v.q si testator iussit bona distribui inter pauperes p executores suos q pauperes electi nullā habēt ex electiōe actionē sed ex testō p̄dō.notat bar.in.d.l.vnū ex familia.in prin.dixi in.l.xxxiij.et ita in p̄posito ex licentia regis cum institutione vocatur ad maiozatum et non ex predecessore altero cū ab instituente illum. Facit.vj.d.l.xxxviij.in versi.saluo si otra cosa estuniere dispuesta. Facit.vij.d.§.si ō falcidia.ibi quid enim est quod de suo videtur reliquisse qui qō reliquit omni modo reddere debuit. Facit.viij.qñ alias esset in potestate predecessoris implicuit debitis destruere t soluere maiozicatuz. si ad eum vocatus vt heres illius teneretur ad ea.habita ratione iuri dicte primogeniture.que motiua faciunt ad illa q̄ dixi in.l.xlij. Circa.ll.huius voluminis loquentes de maiozatu in fauozem vocati ad illum secundum dispositionem instituentis maiozatum.et alia scripta in fauorem predicti vocati. † coram oculis habete pragmaticam incip. otrosi somos informados.xx.folio vlti.factam in curijs de Madrid.anno.m.d.xxxiij. per quā in suo casu speciali corriguntur iura per que secundum institutionem maiozatus filius maior succedit i eo. Aducrte t breuiter q ista.l.non extēditur ad alia facta in rebus maiozatus.mouco2 quia hic inducitur nouum vt dixi.Scōo.nā si hec.l. voluisset expressisset.l.vna.§.sin vero i fi. de cadu.tol.Et postea audiui a q̄dā dōo meo ꝓsilij regalis Caroli Impatoris ac regis dñi nr̄i.istū passū ad dictū ꝓsiliū venisse.t ita fuisse determinatū. et faciunt q̄ dixi in.l.xxv.in fi.et in.l.xlij.

¶ Sequit recapitulario legis.xlv.

1 ARgumentum a sufficienti partiuz enumeratione est licituz, quando partes sunt sufficienter enumerate.alias secus.

2 ¶ Furiosus qui commisit delictum.propter quod decapitari debeat aut suspendi.t postea realiter efficitur furiosus.non potest puniri in persona.sed bene in bonis.de quo videatis hic.

3 ¶ Pater si ingrediatur monasterium.filij efficiuntur sui iuris.

4 ¶ Filius a patris potestate per militiam non liberatur. nec per doctoratum. necz per aliam dignitatem nisi sit talis que exigit a potestate vt episcopalis.

5 ¶ Pena nunquam intelligitur necz priuatio nisi in casibus a iure expressis.ij

6 ¶ Lex nunquam intelligitur corrigere. nisi quatenus inter.l.que corrigit t q̄ corrigitur reperitur contradictio.

7 ¶ Clausula derogatoria legis vel statuti nunquam videtur corrigere. nisi quatenus inuenitur repugnantia.

8 ¶ Codicilli vltimi nō intelligūtur renocare primos. nisi quatenus inuenitur contradictio.

9 ¶ Leges priores trahuntur ad posteriores t econtra.et si posteriores clausulam habeant derogatoriam.

10 ¶ Clausula non obstante si contineatur in informatiōe de nouo facta. q per hoc non debet impediri determinatio que deberet fieri per aliqua statuta antiqua.

11 ¶ Statutum si est in ciuitate q si furtuz est de nocte commissum emendetur per custodes loci.postea est factum aliud. q si furtum est de nocte. t non reperitur fur. q emendetur per omnes de ciuitate. q istud vltimum intelligatur secundum primū.et q illa generalitas secundi q emendetur per omnes de ciuitate intelligatur per omnes.s. de ciuitate custodes nō solum custodes illius vicinie vbi factum est furtum.

12 ¶ Verba multum larga que non restringunt.quamuis in contractibus ponātur. per sequentia limitantur t intelliguntur.

13 ¶ Filiusfa.quandocunq se in actib⁹ suis vt paterfa.gerit.nō inuat macedoniano.

14 ¶ Uxor licet sine licentia viri nō potest contrahere.tamen in his in quibus ipsa p̄posita est ad negotiandum bene poterit sine dicta licentia.

15 ¶ Lex.xiij.titu. de las dendas t pagas lib.iij.fozo.ll.probat vxorem esse in potestate viri.

16 ¶ Suitas ex patria potestate venit.

17 ¶ Suis in heredibus non est locus successorio edicto.

18 ¶ Jurisdictio patria potestas et dominium equiparantur.

19 ¶ Causam delegabilem si quis alicui delegat.illo cui facta fuit delegatio capace non existente. q delegans non amittat iurisdictionem.

20 ¶ Potestas patria est inducta moribus t ita iure consuetudinario ciuili posituo et non naturali.

21 ¶ Moribus est statutum q femina non habeat iurisdictionis officium.quod contraria consuetudine tolli potest.

22 ¶ Moribus est cautum ne constante matrimonio fierent donationes inter virum t vxorem.tamen contraria consuetudine et iure potest tolli. et tollitur per.l.iij. titu.de las dona.lib.iij.fozo.ll.

23 ¶ Societas inter virum et vxorem post annum contracti matrimonij valet. t etiam ante annū si cōsuetudo approbaret.

24 ¶ Lex si in emptione.§.omnium.ff.de cō traben.emp.quamuis dicat q morib⁹ est inductum ne res publice que sunt in vsu publico possint alienari.valeret eo⁹ alienatio si de consuetudine fulciretur.

25 ¶ Voluntas captatoria licet reprobet a senatu.valeret consuetudo statutuz vel lex per quam validaretur.

26 ¶ Moribus est inductuz q pupillus adire non valeat sine auctozitate tutoris. et ideo contraria cōsuetudine vel iure potest fieri valere additionem eius sine predicta auctozitate.

27 ¶ Jus substituendi pupillariter datuz patri.cum sit moribus comprobatum. consuetudine aut statuto posset directo substituere filio maiozi.

28 ¶ Potestas quinq̄ sumitur modis.

29 ¶ Dispositio quando habet in se verba ambigua illa ambiguitas per verba clara eiusdem dispositionis declaratur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 ¶Determinatio vna respicies plura determinabilia.ea pariformiter determinare debet.
31 ¶Habitum supponere actum.
32 ¶Pars vna quotiescūq; alternatiue est dubia.et altera clara.pars dubia interpretatur per claram.
33 ¶Verbum ambiguum positum in vna parte testi.declaratur per alia que testator dixit in eodem testō.
34 ¶Liberatus semel a patris potestate nō recidit in paterna potestate.
35 ¶Filium posse obligari patri in casibus in quibus patri non acquirit vsufructus. nec est legitimus administrator.
36 ¶Filiusfa.cuz efficitur sui iuris.peculiū perdit nomen peculij.z confunditur cuz alio patrimonio.
37 ¶Intellectus ad.d.l.viij.titu.ō los pleytos que deuen valer o no.lib.j.fozo.ll.
38 ¶Actus reuerentialis quamuis de iure communi non vitiet contractum. nisi precedant verbera aut minę.tamen in casu.l.viij.titu.de los pleytos que denē valer.lib.j.fozo.ll.non requiritur q; verba vel minę precedant quoniam sufficit cohabitationem solutam non fuisse tempore contractus ad illum innalidandum.
39 ¶Exceptio speciei debite de rerum natura vel communi cōmercio obligationem perimit.nec remouisset impedimento sublato.
40 ¶Res in qua semel remissum est pignꝰ. si de nouo in dominio debitoris peruenerit.pignus non reintegratur etiam vigoze generalis obligationis.
41 ¶Seruitus semel extincta per nuptias patroni cum liberta.non resurgit nuptijs finitis.
42 ¶Argumentatio de re ad tempus licita est.
43 ¶Vna et eadem res nō debet esse in duplici statu contrario.
44 ¶Emancipare non poterit pater filium quo ad vnum actum tantum.
45 ¶Adoptari quis non potest.lyt pro parte temporis sit filius.et pro parte non.
46 ¶Emancipatio que fit sine rescripto pncipis.non potest fieri ad diem.
47 ¶Filius naturalis z legitimus emancipatus.si adoptetur et postea emancipak. non poterit iterum readoptari.
¶Actus positiui imitantur naturam in quantum possunt. 48
¶Filius liberatus per dignitatem a patris potestate non recidit in eius potestate etiam cessante dignitate. 49
¶Causa quando dicatur finalis. 50
¶Due rationes quando sunt in aliqua dispositione quamus vna cesset ratio.tamen adhuc habet locum dispositio. 51
Due leges quādo concurrunt ad vnū effectum. licet cesset vna.remanet virtus et effectus alterius. 52
¶Filius quamuis per monachationez exeat patriam potestatē.non tamen perdit iura suitatis. 53
¶Filius per oblationem curie.tantum efficitur legitimus quo ad patrem.nō autem quoad consanguineos. 54
¶Pater tempori quo emancipat filium per reseriptum principis potest sibi apponere conditionem vt quoad aliqua sit emācipatus.z quoad aliqua in potestate. 55
¶Filius quando liberatur a potestate paterna liberatur quantum ad illa q̄ sunt sibi damnosa esse in potestate.non quantum ad ea que sunt sibi vtilia. 56
¶Curia aut baro si ex forma consuetudinis vel statuti succedit in bonis illius qui sine filio in potestate mozit.si aliquis reliquit filium episcopum.dominus temporalis nihil habere debet. quamuis filius sit extra patris potestatem. 57
¶Filiusfa. qui habet castrensia. quoad ea habetur pro patrefa. et quoad reliqua pro filiofa. 58
¶Socius renuncians intempestiue societati.quoad damna habetur pro socio. quoad lucra ac si esset soluta societas. 59
¶Incestum si quis commisit, et inde natus est filius.q; ille habebitur pro legitimo quoad ignozantem.et pro illegitimo quoad scientem. 60
¶Filius quamuis per deportationez patris sit extra patris potestatem. si tamen fuerit restitutꝰ redit in potestatē patris. 61
¶Contractus qui possunt celebrari inter patrem et filium in potestate. 62
¶Contractus dicitur fieri palam quando in presentia amicorum vel consanguineorum fit. 63
¶Filius dum est vidua dicitur stare in primo matrimonio. 64

65 ¶Ratione legis cessante.non cessat eius dispositio quoad effectus iam consumptos.
66 ¶Hereditas alicuius q̄ occisus est si deferatur minoz. quamus postea efficiat maioz etiam post triduum q; adyt.z non vendicet necem defuncti.non sibi auferetur hereditas tanquam ab indigno.
67 ¶Initium inspiciendum est.
68 ¶Dispositio.l.fi.C.si aduer.delic.vendicat sibi verum quamuis mater efficiatur maioz.
69 ¶Argumentū de re ad tempus vel ecōtra non semper procedit.
70 ¶Lex consuetudo aut princeps nunquā intelliguntur inducere diuersas qualitates in eadem persona.nisi exprimant.
71 ¶Verbum restitutio comprehendit oia.
72 ¶Indulgentia simplex sine restitutione non reddit patriam potestatem semel amissam.
73 ¶Indulgentia generalis non sufficit ad acquirendam patriam potestatem semel amissam sed requiritur specialis mentio illius.
74 ¶Intētio.l.viij.titu.de los pleytos que deuen valer.lib.j.fozo.ll. nō fuit q; filia semel liberata a patris potestate. si efficiatur vidua redeat in potestate patris. sed per illam fragilitati mulierum consulitur. vt sicut inter patrem z filiam dum est in potestate non valet contractus sic effecta vidua.
¶Dispositio hominis non potest in eadem persona fictione mediante contrarias qualitates vere vel ficte inducere. 75
¶Fictio an quoad iuris effectum possit ab homine induci. 76
¶Filius liberatur a patris potestate per matrimonium in omnibus vt hic expresse cauetur per.l.istam. 77
¶Verba statuti recipiunt interpretationem restrictiuam. 78
¶Consuetudo te statutum contra ius commune debet intelligi in suo proprio casu.non autem debet extendi. 79
¶Lex fi.titu.xj. lib.j.fozo.ll. allegak ad hoc.l.q; de iure huius regni filius contrahendo matrimonium exijt a patria potestate concurrentibus illis de quibus hic. 80
¶Lex presens dicit sapienter o hija. 81
¶Verbum sea auido positum in.l.ista significat vere et non ficte. 82
¶Statutum si dicit q; filia nupta in omnibus habeatur vt sui iuris. q; ista est vere sui iuris. 83

Universidad de Deusto
Biblioteca
no prestar

Lex.xlv.

LEx ista habet dictum quod de iure communi procedebat. Primo per.l.ij.de libe.exhi.et l.uj. C. eo titu.in quibus cauetur q̄ interdictum de vxore exhibenda cōpetit contra patrem puelle q̄ habet eaz in potestate.ex q̄bus iuribus constat filiaz etiam nuptā esse in potestate patern̄a. Secundo faciunt iura in.l.filie.C.de colla.et in.l.si vxor tua. C. de condi. in ser. vbi dicitur idem. Facit glo.in.d.l.si vxor.dicēs q̄ tempore matrimonij vxor est in potestate patris. nisi quoad debitū carnis ꝛ quoad operandum.l.sicut.ff.de ope.liber. Tertio facit et probat.l.quotiens.ff.solu.ma.ibi quamuis in potestate. Hinc est q̄ licet filia contrahat matrimonium non ideo pater perdit vsufructum,probat tex.in.l.j.de bonis que libe. vbi lucra nuptialia sicut bona materna filijs quoad proprietatem,patri quoad vsufructum queruntur.idem probat.l.ij.et tij.eiusdem titu.quod procedit non solum in femina contrahente sed etiam in masculo.argu.l. uij. C. de dona. inter vir.ꝛ vxo. Ideo Bar.in.l.contra.§.quotiens. rer.amo.dicit q̄ si dos est data filiose. de consensu patris q̄ ipsi patri queritur vsufructus eius.hoc colligitur ex illius verbis in.d.§.quotiens vbi ait esse ibi casuz notandum cum glo. q̄ si filius recepit dotē patre non consentiente nec se obligante nihil queritur patri. ergo si interuenerūt consensus et obligatio aut horum alterū habebit pater vsufructum dotis. ex quo dicto ipse infert ibi q̄ si dos est data filiose.et ex illa lucratur.patri nihil acquirendum si res dotalis consistit in specie vel species emitur ex pecunia dotali.et ita p̄cedit glo.in.d.§.quotiens.tamen si pecunia dotalis consumitur quia cum ea emit et vendit mercaturq̄s filius tunc credit Bar.in.d.§. quotiens. q̄ patris erit vsufructus per.l.depositi. in prin. de pecul. nam quando species datur in dotem nō efficitur peculij profectitij. Bar.vbi.§.et allegat.d.l.depositi.et.l.si cum dotem.§.

Lhijo o hija casado e velado sea auido por emancipado en todas las cosas para siempre.

ff.solu.ma. sed mihi videtur q̄.d.l.depositi.non loquitur quando species datur in dotem,imo quando quantitas. q̄ tex.in.§.j.eiusdem.l.quem volunt,Bart. allegare allegando totam.l.dicit si nuptura filiosa. dotis noie certam pecuniam promiserit,et sic non bene Bar.allegauit illuz tex.in specie. tex.tamen in.d.§.ſi.d.l.si cum dotem.loquitur in specie et quantitate que quidez quantitas fuit in specie versa. probatur ibi.nisi in bis tantum rebus.ꝛc. nam res comparate ex pecunia dotali sunt dotales.vt ibi.et in.l.ita.ff.de iure do. Sed si datur pecunia in dotem secundum tempora ffoꝛ efficitur peculij profectitij.l.ex facto.de pecul.facit.l.dotem. de castr.pecul.hodie efficitur peculij aduentitij. vt d.l.j. de bonis que lib.et ita acquiritur vsufructus patri. Quarto facit titul⁹.xvij. parti.uij. vbi generaliter cauetur q̄ quo ad patriam potestatem nihil iuri romanorum est detractuz. sed quod de iure romanorum obseruatur. idem iuris hispanorum.quia ius romanorum est ius cōmune quod in hispania viget vbi non loquitur aliquod ius regni.patet. Quinto facit. certi eñ sunt modi per quos patria potestas tollit̄.insti.quib.mo.ius pa.potest.sol.vltra q̄s non lz alios addere.l.pfe furioso.de his q̄ sunt sui vel ali.iu. vbi cū ius patrie potestatis sit moribus receptum nō pōt filius desinere esse in potestate paterna nisi exierit per aliquez casum q̄bus solet.dicit ibi glo.emācipatiōe vel alijs similibus modis.qui sunt in.d.titu.insti.per quē tex.dicit ibi Bart.ꝛq̄ licite argumt a ꝛ sufficienti partiū enumeratiōe.l.obligationū fere.§.placet.ff.de actio.ꝛ obli.ꝛ.C. cū dilect⁹.ꝛ ibi ad hoc notat Abb.de ire patro. Bal.in.l.cōuenticulā in.ij.col. ō epis.ꝛ cleri.q̄ est verū q̄n ptes sunt sufficiēter enumerate alias sec⁹.tex.est i.l.filius a pfe.§.filiosa.ꝛ ibi glo.ō libe.ꝛ post hu. Ad idē est tex.in.c.venerabilē.in xſi. obiectioni. ꝛ ibi notat Abb.in.iij.col.de elec. Bal.in.d.l.cōuenticulā.in.d.ij.col.

ꝛ Jas.in.d.§.filiosa.in.iij.not. Mā cū per furorē superuenientē in psonā pris nō sit iste modus exeūdi a vinculis prie potestatis.sequit filios furiosi nō ideo desinere esse in pris potestate.d.l.pfe furioso.q̄ furiosus cū equiparet mortuo. Bal.in.l. humanitatis.in.vj.col.in pn.xſi. Quarta differētia est q̄a substituto. de inpub.ꝛ ali.vbi ad hoc allegat.l.si q̄s alicui.ff.de acq.here.ꝛ.l.bono.ꝛ.rē rat.hab.ꝛ mortuus puniri nō debeat.fz Ly.vbi ꝛ Jas.in.l.ij. C.q̄ testā.facc.pos. † igit nec furiosus q̄ cōmisit homicidiū vel aliud delictū propter qō decapitari debeat aut suspendi ꝛ postea realiter efficit furiosus.itellige q̄ talis furios⁹ nō possit puniri in psona.sed bene in bonis Bal.in.l.furiosuz. q̄ testū. facc.pñt.ꝛi.d.l.hūanitatis in.ix.col.xſi. tertio querit si furiosus. Imol.in.l.ex facto.in pn.in pen.col.ō vulga.ꝛ pup. multa dicit p ꝛ cōtra.sed relinq̄t indecisum. idē Imol.i.c.raynūtius.in mā exēplaris substitutiōis.de testa. tenet cū Bal. imo plus inq̄t Imol.q̄ si q̄s dū esset sane mentis fecisset delictū ꝛ esset p̄dēnat⁹. postea efficeret furiosus in execution̄e q̄ nō debeat puniri.sed p̄ceps esset cōsulendus. eandē opi.tenēt Alex.ꝛ Jas.in.d.l.furiosum.a qua snia nemo discrepat. ſm Jas. ibi excepto Lud.ro.ibi.q̄ ait q̄ lz ista decisio seruet in practica ꝓpter auctoritatē Bal.tū ſm eū nō videt vera.mouet vt p illū vbi.§.idē cōtra Bal.tenet idē Ludo. in.l.pen.ff.si ex noxa.cā aga.cui respōdet Jas.in.d.l.furiosum.in pen.col. vbi etiaz dicit.q̄ ipse a cōi sentētia in actu practico nō auderet recedere p̄cipue cū in penis ꝛ in delictis mitior pars sit tenēda.l. interpretatiōe.ꝛ.l.sanctio legū. ff.de penis.tamen q̄ in puncto iuris arbitrarē contrarium posse attentari.vt ibi per illū q̄ finaliter in hoc passu residet dicēs in.d.l. furiosuz in vlti.col.q̄ nō recedas p̄sulendo aut iudicādo ab opinioe p̄dicta bal. q̄ est magis cōis.ꝛ in.d.l.ex facto.in pn.in.ix. col.dicit.q̄ ista est vera ꝛ cōis sententia: ꝛ q̄ ab ea non est discedendum nec legēdo consulendo.neq̄ iudicando quoniaz etiam vbi sunt diuerse opiniones in delictis tenenda est mitior pars ad absolutē dum.d.l.interpretatione.ꝛ.d.l.sanctio.sacit.l.absentem.versi.sanctius.eo.titu. Et retenta. d. l. patre furioso. dicebat ibi Bar.q̄ si pater efficitur monachus.filios non per hoc effici sui iuris.sed manere in patris potestate:quia non est iste modus illorum quibus patria potestas solutur. quo non obstante determinat contrariū. Primo quia pater monachus transit in potestatem alterius vt abbatis.ideo aliuz in potestate habere non potest.l.sic cuenit .ff.de adul. Secundo.nam monachus habetur pro mortuo.l. deo nobis ō epis. ꝛ cleri. notat glo.in auc. si qua mulier. de sacro san. eccle. sed per mortem patris tollitur patria potestas. vt insti. quib. mo. ius pat. po. sol. igitur per ingressum monasteriū. Tertio.quoniaz monachus mutat statum sicut deportatus: sed per deportationem solutur dicta potestas. Bar. de his mentionem non faciens in.d.l.sic cueniet.quam legit cum.l. patri datur. dicit q̄ illa.l. facit ad.q. † q̄ si pater ingrediatur monasterium filij efficiantur sui iuris.quia pater efficitur potestatis alterius totaliter. ergo alium in potestate habere non potest. ꝛ non soluz efficitur alterius potestatis eiusdem speciei sed maioris. nam quidquid querit. monasterio querit ꝛ velle suum posuit in velle monasterij: ꝛ ista est communis sententia secundum Jas.in.d.l.patre furioso in pen.col. quicquid tenent Jac. But. ꝛ Bal.in auc. idem est post glo.ibi quam legunt cum auc. excipitur.de bonis que libe. Sed sic est q̄ de iure communi non reperitur expressum quod per matrimonium filius aut filia liberetur a patria potestate:igitur cum iste modus non reperiatur expressus non est addendus. d. l. patre furioso. † Preterea.quis per militiam a potestate patris non liberatur.l.si marit⁹. C. de pat. potes. §. filiussa. insti. quib. mo. ius pat. potes. sol. Nec per doctoratum: neq̄ per aliam dignitatem nisi sit talis que eximeret a potestate vt episcopalis. Bal. in. d. l. si maritus. ꝛ refert Jas. in. d. l. patre furioso. in vlti. col. Facit. l. j. §. fi. ff. ad maced. vbi in filiosa. nulla dignitas facit quo minus senatus consul. maced. locuz habeat. † Sexto pretatur. pena enim nun- ꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

quam intelligitur neq; priuatio nisi in casibus a iure expressis.in auct. de non eligendo secundo nubentes.§. cum igitur ibi nec quelibet est lex aliquid tale dicēs colla.j. Facit et probat.l.et si quis.versi. diuus autez marcus.ff.de religio.et sumpt. vbi licet scriptum sit eum heredez qui prohibet funerari ab eo quem testatoz eligit non recte facere. sequitur tex. in quo facit.penam autem statutam in eo non esse.Ad idem est.l.iij.§.non perpetue.ff.de sepul.viola.sed priuare aliquem officio vel iure est pena.l. testō centurio. ff. de manu.test.ergo non est inducenda priuatio patrie potestatis cum a iure expressū
6 non inueniatur.†Septimo probatur.lex nunquam intelligitur corrigere nisi quatenus inter.l.que corrigit et que corrigitur reperitur contradictio.l.fi.C.de edifi.priua.l.fi.§.fi.C.de iure delib. Ex quo
7 sequitur† q; derogatoria legis vel statuti clausula nunquam videtur corrigere. nisi quatenus inuenitur repugnantia.l.j. in fi.de lati.liber.toll.de qua.l.et notabili quod ex ea ibi Bal.sumit. memoz'fmt Alex.in addi.ad Bar.in.l.omnes populi.in.xj.col.de iusti. et iur.in verbo reuo-
8 cauo.†Facit q; vltimi codicilli non intelliguntur reuocare primos nisi quatenus inuenitur contradictio.l.cum proponatis.C.de codi.quamuis sit aliud in testamentis.nam per secūdum tollitur primū indistincte regulariter nisi in testō militis.l.querebatur.ff.de testō mili. propter heredis institutionem que est vniuersalis dispositio Bar.in.d.l.cum proponatis.Repertis tamen duobus codicillis,in quorum vno fundum lego ticio dicitur. in altero autem fundum non lego. nec quis eorum prior vel posterior fuerit reperitur.tali casu propter incertitudinem non debetur legatum. argu. l. fuerit. de reb. dub.sed si in primo codicillo fundus ticio legatur.in secundo sempronio.quia isti codicilli non sunt contrarij sed diuersi.ideo vnus per alterum non tollitur. sz ambo admittuntur et faciunt sibi partes per concursum.l.si pluribus.versi.sinautem de lega.j.† Pro hoc etiam facit q; leges priores trahuntur ad posteriores et econtra.l.sed et posteriores. ff. de legi.et si posteriores clausulam habeant derogatoriam tex.est iuncta glo.ibi in verbo vacantibus in auct.de heredi.ab intes. veni.in prin.colla.ix.quez tex.z glo.sic intellexit Bar.in.l.sciendum in prin. qui satisda.cog. dicens† q; si informatione de 10
nono facta contineatur clausula aliqua non obstante q; per hoc non debet impediri determinatio q̄ deberet fieri per aliqua statuta antiqua. de quo late p eundem in.d.l.omnes populi, et in.d.l.sed et posteriores vbi illa.l.inducebatur in argu.per guil.vt refert ibi Bar.q; traditur 11
lex noua interdum ad.l.antiquam.† ex quo ibi dicit q; si statutum est in ciuitate q; si furtum est de nocte commissuz emendetur per custodes loci.postea est factuz aliud q; si furtum est de nocte commissuz et non reperitur fur q; emendet.per omnes de ciuitate. q; istud vltimum intelligatur secundum primum,et q; illa generalitas secundi q; emendetur per omnes de ciuitate intelligat per omnes.s.de ciuitate custodes non solum custodes illi9 vicinie vbi factuz est furtum. arg.d.l.sed et posteriores. vbi hoc satis placet Bar. teste ipso ibi.maxime.quoniā posterius statutū erat gñale z primū speciale z habeam9 speciē p gen9 nō derogari. sz cōtra.l.alimēta.§.basilice de alimen.z ciba. lega.notat i.l.talis scriptura.de lega.j.ad qō facit.l.legato z.§.q; plures.de lega.ij. vbi gñalis dispositio sequēs inter granatos restringit ad specialē p̄cedentē si pōt restrictio fieri salua ratiōe recti sermōis. Nec obstat.l.meui9.§.cū q; ō lega.ij.vbi dispositio gñalis sequēs derogat speciali p̄cedēti q̄ cadit inter granatos. q; in d.§.q; plures specialiter fuerūt rogati plures vnde clausula gñalis pōt verificari in eis sz in.d.§.cū q; vn9 sol9 erat granatus in testō.ideo dispositio sequēs verificat i oib9.cū plurale circa solū granatū restringi nō possit.istā solu.ponit glo. in.d.§.cū qui q̄ est notabilioz fm Bar.ibi qui aliam dat dicēs q; in.d.§.q; plures.in codicillis nō fuerūt granati oēs q̄uis oēs fuerī scripti.ista antē solu.non mihi satisfacere videt nā sicut in.d.§.cum qui. vn9 heredū fuit in testō granat9.ita in.d.§.q; plures.q; dā ex heredib9 in testō grauabant.p̄terea.sicut in.d.§.cū q;.fuerūt oēs heredes granati in codicillis,pbat tex. ibi. i codi

cillis iuncta glo.parua.similiter etiam in d.§.qui plures. ibi postea codicillos ad omnes heredes scripsit. Nec obstat.l.titia cum testō.§.pen.de lega.ij.quia ibi p̄cessit generalis et secuta est specialis clausula.ita Bar.in.d.§.pen. Neq; obstat.l.si cum fundum.ff.de verbo.sig.nam quemadmodum in.d.§.qui plures.precedentia limitant sequētia et declarant.sic sequētia limitāt z declarant p̄cedenta.d.l.si cū fundū.qui tex.facit fz Bar.ibi. pro his q̄ fiunt in instrumentis in p̄missione de de-
12 fendendo aduersus oēs.† z q; iz in p̄tractibus ponantur verba multū larga q̄ nō restringūt.q; per sequentia limitentur et intelligant.quāobrē est dicendū.q; p̄cedente generali dispositione z secuta speciali,tunc generi p speciē derogat in totū vt videat recessū a dispositione generali.d.§.pen.notat i.l.q̄stū.§.si q̄s fūdū. de fundo instru.tū si dispositio specialis p̄cedit z seq̄t gñalis,aut dispositio specialis refertur ad plures z generi per speciē derogat.q; generalis dispositio sequens tantū ad illos notatos restringit.z ita intelligat tex.in.d.§.qui plures. fm intellectum glo.ibi.z iuxta supradicta. Vel illa dispositio specialis refertur tñ ad vnū z tunc per speciē generi non derogat.imo sequēs dispositio valet z tenet in oibus. d.§.cum qui. predicta intelligenda sunt vera,quando eadē res est illa in qua omnes granantur.secus si essent res diuerse. aut quantitas.l.quinquaginta.ff.de proba.de qua.l.glo.et Bar. opponūt.in.d.§.cum qui. Redeundo igitur ad septimū et vltimum fundamentum dicite.q; non obstat.l.viij.lib.j.titu.de los pleytos que deuen valer. fozo. ll.probans esse paria filium exire a patris potestate modis predictis vel matrimonio. nam illa.l.antiquas non corrigit. sed iuxta eas intelligenda est.que sit primum fundamentum pro parte contraria ad probandum q; per
13 matrimonium filij liberentur a potestate patris.†Secundo. faciunt iura in.l.j.et ij.C.ad maced. et.l.iiij.in fi. titu. j. parti. v.in quibus cauetur q; quando cunq; filiusfa.se in actibus suis vt paterfa. gerit non iuuatur macedoniano. per quod videtur idem dicendum in eo qui contraxit matrimonium cum tractet se vt paterfa.† Ad quod facit q; licet vxor sine licē- 14
tia viri non poterit contrahere,tamen in his in quibus ipsa preposita est ad negotiandum bene poterit sine dicta licentia. de vtroq; est.l.xiij.titu. de las deudas e pagas lib.iij.fozo.ll. †Tertio p.d.l.xiij. 15
probantem vxorem esse in potestate viri. sed patria potestas est inestimabilis. tex.est in.l.filiusfa.§.secundum vulgarē. de lega.j.sed ita est q; filia per matrimonium est in potestate viri fm.d.l.xiij. ergo non est in potestate patris quoniam patria potestas est indiuisibilis et non capit duos. Ex quo sequebatur de iure cōmuni. q; pater non habebat filium in potestate.sed auus habebat patrem et nepotem.§.j.instit.quib.mo.ius pat.potes.sol. similiter,d.l.xiij.probat q; filius per matrimonium liberetur a patris potestate,nā filio habente vxorem in potestate,sequitur q; ipse non est in potestate alterius cū habeamus q; qui est in potestate alteri9. alium in potestate habere non poterit. dixi.nam esset inciuile eos qui alieno auxilio in rebus suis administrandis egere noscuntur et sub alijs reguntur.aliorum regimen subire.§.minores autem. instit. de excusa.tuto. Quarto facit in corroboratione huius partis. Certum est† q; filius 16
ex patria potestate venit. que penes duos esse non potest.§.ita demum.versi.naz si per id tempus instituit.de here.que ab intes. defe.l.§.sciendum.ff. de suis et legi.here.per quez tex.dicit ibi Bar.† q; 17
in suis heredibus non est locus successorio edicto glo.est et ibi notatur in.l.qui se patris. C. vnde libe. sed maritus habet vxorez in potestate vt dixi.ergo.z̄c.† Fa- 18
cit ad hoc iurisdictio patria potestas z dominium equiparantur. l. qui furere. de statu.homi. vbi qui cepit furere statum dignitatem in qua fuit magistratum z potestatem sicut rei sue dominium retinet. que.l.allegatur per guill. de cun. secundum Bar.cum referentem ibi.† q; si ali- 19
quis delegabilem causam alicui delegat. illo cui facta fuit delegatio capace non existente. q; delegans non amittat iurisdictionem per equiparationem iurisdictiōis ad dominiū.cū dominiū nō p̄dat si ille cui debeat acquiri nō sit capax. l.nec vtilem.ff.ex qb. causis.maio. q̄uis

Universidad de Deusto
Biblioteca

esset in possessione secus.l.quod meo.§. si furioso.ff.de acqui.posse.notat Bar.in l.si ego hac mente.ff.de nego.gest.& in.l. si quis vi.§.differētia.de acqui.posse. Sz sic est q̄ dominium nō potest esse penes duos in solidum.l.si vt certo.§.si duobus vehiculum.ff.como.l.iij.§.ex contrario. ff.de acqui.posse.ergo nec ipsa patria po
20 testas. Quinto facit.† Certum est q̄ potestas patria est inducta moribus & ita iure consuetudinario ciuili positiuo & non naturali.d.l.patre furioso.si ergo patria potestas est inducta iure cōsuetudinario. bene poterit contraria consuetudine induci q̄ filius non sit in potestate patris inspecta.d.l.fori. Ad idem facit.l.cū prę
21 tor.§.fi.ff.de iudi.† vbi moribus est statutum q̄ femina non habeat iurisdictionis officium.q̄ contraria consuetudine tolli poterit. Facit.l.j.ff.de dona.inter vir. et
22 vxo.† vbi moribus est cautū ne constante matrimonio fierent donationes inter virum & vxorem.tamen cōtraria consuetudine et iure potest tolli.et tollitur per.l. iij.titu.ō las dona.lib.iij.fori.ll. vbi post annum contracti matrimonij valet do=
23 natio inter coniuges.& etiaz ante annum si consuetudine approbaretur.† Ad idē facit.l.ix.titu.de las herencias.lib.& fori vt.§.disponens q̄ post annum contracti matrimonij valeat societas inter virum & vxorem et etiam ante annum si consue
24 tudo approbaret.† Et ideo Iz.l.si in emptione.§.omnium.ff.de contrah.emp.dicat q̄ moribus est inductum.ne res publice q̄ sunt in vsu publico possint alienari. valeret eorum alienatio si de consuetudi=
25 ne fulciretur.† Et q̄nis captatoria volūtas reprobetur a senatu.l.captatorias cū concor.ff.de here.instī.valeret consuetudo statutum vel lex per quam validaret. Ex quo infertur q̄.l.vj.titu.de las mandas.lib.& fori prędic.in qua permittitur q̄ non valens aut nollens facere testm̄. poterit alij cōmittere suam dispositionez. q̄ valet et potuit fieri non solum quoad legata sed etiā quoad institutionez. Nec mirandum.nam si male disponeret commissarius poterit recurri ad arbitrium boni viri.arg.l.vnde si nerue.ff. pro socio.
26 † Hinc est dicendum q̄ ideo quia moribus est introductuz q̄ pupillus adire nō valeat sine auctoritate tutoris,l.more. ff. de acq̄.here. q̄ ptraria consuetudine vel iure potest fieri valere additionem eius sine predicta auctoritate. † Hinc etiā est.q̄ 27
cum ius substituendi pupillariter datum patri.sit moribus comprobatū.l.ij.in prin. cum simi.de vulg.et pupi. Consuetudine aut statuto posset directo substituere filio maiori. Et ex hoc inferendum videtur. q̄ statutum vel consuetudo valeret disponens matrem posse substituere pupillariter. Ultimo pro parte ista habemus glo. in.§.j.instī.ad tertul. in verbo parentis. que dicit q̄ valet lex longobardorum.q̄ filij non sint in patris potestate per matrimonium.et per cōsequens quelibet alia. Primam autem partem credebam de iure communi veriorem et non obstat.d.l. viij.titu.de los pleytos que deuen valer. lib.j.fori.ll.modo iam dicto. Scōo.d.l. non obstat. nam illa intelligitur non de patria potestate sed de quadam gubernatione administratiōeq̄. qua vtitur pater in filijs dum cum eo habitant. & q̄ hoc sit verum probatur.quia tutela est potestas quaz habet tutor in impuberibus ad tuendum eum qui propter etatem se defendere nequit. instī. de tute.in prin. non tamē dicimus tutorem habere in potestate pupillum.glo est ibi in verbo ad tuendum. & q̄.d.l.intelligatur de gubernatiōe facit predicta glo.dicēs. q̄ patria potestas est 28
ad gubernandum. Probatur etiaz.† quoniam verbū potestas quinq̄z sumitur modis.l.potestatis verbo.ff.de verbo.signi. et q̄ verbum potestas in.d.l.fori.pro patria potestate non sumatur sed pro gubernatione quam pater & mater in filios dum secū cohabitant habent.facit.† Certum enim est q̄ quando dispositio habet 29
in se verba ambigua. illa ambiguitas per verba clara eiusdem dispositionis declaratur.l.heredes palam.§.sed si notam.ff. de testa.et in.l.si seruus plurium.§.fi.de lega.j.quod procedit etiam in dispositione.l.tex.est et ibi Bar.i.l.vtrum. in prin. ff.de peti.here. et in.l.quemadmoduz.§. hec verba.ff.ad.l.aquil. hinc dicit tex.in l.regula.§.fi.ff.ō iur.& fac.igno.q̄ qualis fuerit mens legum conditoris.principiū constitutionis demonstrat. Sed.d.l.fori dicit si el padre o la madre tonieren dos

o hisa en su poder.indubitatum tamē est q̄ mater filios in potestate non habet.§. femine.cum simi.instī.de adop.ergo bene sequitur et de necessitate.q̄ illud verbum en su poder tam in patre quā in matre debeat intelligi de gubernatione & administratiōe. Ad quod facit. Habemus.
30 † q̄ vna determinatio respiciens plura determinabilia.ea pariformiter determinare debet.l.nā hoc iure.de vulga.& pupi.l.quamuis.de impu.et alijs.l.si legatarius.§.si.de lega.iij.et.l.fi.de senten.& interlo.oium.iudi.quod procedit in dispositione voluntaria. secus in necessaria. Jas.in.d.l.nam hoc iure.in vlti.col. Et Iz Joan.de Imol.in.l.gaius in.ij.col.ff.solu.ma.dicat.regulā.d.l.nā hoc iure.cum cōcor.nō procedere qñ est diuersa ratio in vno determinabilium q̄ in alio.quod ante illuz dixerat Ang.in.§.hinc nobis. in vlti.verbis.in auct.de here.et falci.cola.j.tamē Alex.in.d.l.nā hoc iure.& in.l. gallus.§.quidaz recte.in.iij.col.de libe. & postliu.reprēdit.istā limitationē Ang. & Joā.de Imol.qz fm cū est aperte ptra tex.in.d.l.naz hoc iure. vbi in pubere est diuersa ratio.qz i pupillo est fauor ipsi⁹. in maiore non tñ equaliter determinat. & ideo ꝓcludit Alex.vbi.§.q̄ in dispositione hois etiā vbi est diuersitas determinationis dz equaliter determinari.sz in dispositione legis procedit. d. limitatio. de qua loquitur Jas.in.d.vlti. col. et in.l.in testō.in prima.in.iij.col.C.de testō.milimitatur etiā.d.regula.qñ maior fauor sit in vno ex determinabilibus. tex.est in.l. si ita scriptuz.ff.de manu.tes.quem ad hoc ibi notat. Bene.de plū. sequūtur. Alex. & Jas.in.d.l.in testō. Sed in.d.l.viij.fori. ponuntur padre e madre ponitur etiam tonieren en su poder. igitur pariformiter illa determinabilia determinatio de qua ibi determinare debet. quod nullatenus fieri potest nisi intelligatur de potestate administrationis. Corroboratur. q̄ vna determinatio respiciens duas personas debet intelligi in casu in quo pariter emlibet conuenire potest.ita Jas.in.l.luci⁹. in prin.in.iij.not. de vulga.et pupi. Sed sic est q̄ in.d.l.viij. est vna determinatio ibi tonierē en su poder. que respicit duas personas.s.patrem & matrem, igitur. &c.

† Facitq̄ constat enim habitum suppo= 31
nere actum.l.decem stipulatus a ticio.de verbo.obli.et non dicitur finiri vel desinere quod esse non incipit.l.ticio vsufructus.de condi.et demonst. Sed in.d.l.fori dicitur mas despues que los hijos salieren del poder ōl padre o de la madre. que verba supponunt stetisse in illorum potestate.quod non conuenit matri vt dixi.ergo.&c. Ad idem et in adiutorium facit.† quotiensc̄unq̄ vna pars alternati= 32
ue est dubia et altera clara pars dubia interpretatur per clarā tex.est in.l.j.de reb. dub. Ad quod facit. † q̄ verbum ambi= 33
guum positum in vna parte testi. declaratur per alia que testator dixit in eodem testō.l.qui filiabus.in prin.de lega.j. Sz ita est q̄.d.l.fori.dicit salieren del poder del padre o madre o estando con ellos. constat tamen q̄ stare cum illis vel cohabitare non est potestas de qua loquimur vt dixi.ergo verbum salieren del poder nō intelligatur de patria potestate.† Fa= 34
cit etiam.semel liberatus a patris potesta te non reincidit in paterna potestate.l.fi. de his qui sunt sui.l.qui liberatus.ff. de adop.quod procedit etiam si cesset causa ob quam liberatus fuit. glo. est in auct. constitutio que de dignl. versi.generaliter.colla.vj.quia non debemus habere filios temporales.l.si ubi.ff.ō adop.sed.d. l.fori in fi.dicit q̄ filia vidua & sic quelam maritata fuit non poterit facere contractum cum patre vel matre. sicut si esset in eorum potestate.d.l.fori.in principio. q̄ quod datur intelligere. non fuisse liberata per matrimonium a patria potestate sed a gubernatione. Similiter in proposito sequens consideratio assignari potest. et suppono valere argumentum a sufficiē ti partium enumeratione.d.l.patre furioso.nunc dico q̄ aut loquimur in castrensibus vel quasi.et illa.l.fori in istis non procederet.cuz filiusfa.habeatur pro patrefami.d.l.j.in fi.cum simi.ff.ad maced. aut loquimur in aduentitijs et hodie valet contractus inter patrem et filium.glo. est & ibi Bar.in auct.vnde si parens. de inoffi.testō.glo.in.l.frater a fratre. in verbo a fratre.tex.est secundum Bart.ibi in l.pactum.C.de pac.conuen. tex.est etiaz secundum eundez in.l.iubemus.§.illud.

Universidad de Deusto
Biblioteca

C.ad trebe.hoc tamen est intelligendū quando commodum contractus venit a patre filio aut obligato est de patre ad filium.sed q filius obligetur patri ex causa aduentuna eiusliter esset alius passus. Sz
35 dico.† q in casibus quibus patri nō acq̄ritur vsusfructus nec est legitimus administrator filium patri posse obligari quia in illis rebus patriam potestatem exercere non potest.sicut in castrensibus vel quasi l.si quis vxori.in prin.ff.de fur.tamen in aduentitijs in quibus pater habet vsufructum.l.cum oportet cum alijs de bonis q̄ lib.et in quibus pater est legitimus administrator et patriam potestatem exercere potest.non obligaretur filius patri ciuiliter.ita voluit Bart.in.l.si quis pro eo.ff. item si filius.ff.de fideiu.expressius in.d. l.frater a fratre.in.vj.col.in prin.de condi.indeb.Aut loquimur in profectitijs et quantum ad matrem valet contractus. nam quoad eam non cadit distinctio peculiorum.l.paterfa.ff.de verbo.sig.l.fi.in
36 fi.C.de inoffi.testō. que est mentu tenēda secundum Bar.ibi.ad hoc† q cum filius fa.efficitur sui iuris peculium perdit nomen peculij.et confunditur cum alio patrimonio.simile habetur licet in alio proposito seu casu in.l.sed et si plures.ff.de vulg.et pupil.sed mater filios in potestate non habet.d.ff.femine.cum concor. et per consequens quoad eam sunt sui iuris. ergo infertur q.d.l.fori non potest
37 practicari ō patria potestate.† Ideo intellectus illius.l.sit.q licet de iure communi filius extra patris potestatez existens possit cum parentibus contrahere. tamen q si cohabitat cum patre vel matre non valebit cōtractus.nisi cohabitatio fuerit soluta.aut filius sit vxoratus.z ex hoc sequitur.q habito respectu ad.l.illam. non valeret contractus per filium factus cum patre in filij preiuditiuz etiam emancipati. nisi desierit esse sub gubernatione administrationeq̄z paterna. Et aduerte q nō sufficeret matrimonium filij nisi soluta fuerit cohabitatio patris aut matris et ipsi⁹ ad validationem contractus.d.l.fori ibi fuerent casados et tuerent su casa departida.et sic intelligatur quod dixi ibi.aut
38 filius sit vxoratus.dico etiaz † q licet metus reuerentialis de iure communi non vitiet contractum.nisi precedant verbera aut mine vt per Bar.in.l.j.ff.que onerande.quarum rerum act.non da.et perscribentes in.l.interpositas.C.de transa. tamen q in casu.d.l.fori non requiritur q predicta.s.verbera vel mine precedāt. quoniam sufficit cohabitationem solutaz non fuisse tempore contractus ad illum invalidandum vt in.d.l.fori. Nec obstat tertium fundamentum.quia patria potestas et maritalis concurrere possunt.quaz differunt numero et specie.probat.l.j.de bonis que libe. Hinc est q licet duo non possint habere dominium eiusdem rei insolidum.d.ff.si duobus vehiculum.l.si vt certo.ff.cōmo.z.d.l.iij.d.ff.ex contrario. ff.de acqui.posse.tamē bene poterit vn⁹ directū z alter vtile habere.vt dixit Bar. in.d.ff.differentia.d.l.si quis vi.de acqui. posse.Ad alia autem fundamenta.respōsa apparent vt ex illis et superioribus colligi possunt. De iure in hoc passu predicta assignari poterunt ante hanc presentem.l.que habet alia duo dicta. Primum q filius aut filia per matrimonium habeatur pro emancipato in omnibus.Secundum.q ad semper. Circa vltimuz (quod ante ponam) dicam pro z contra. Et primo.in corroborationem istius.l.facit.q semel liberatus a patris potestate non reincidit in potestatem eius.d.l.qui liberatus.ff.de adop. Ad idem facit.l.si pater la vltima.eo titu. vbi si quis habet filium z ex illo nepotem in potestate. z emancipauit filium et nepotem retinuit in eius potestate z postea filium readoptet.mortuo auo nepos filius filij non reincidit in potestate patris. nam quasi liberatus fuit nepos a patris potestate patre eius emancipato et in illius potestate reuerti non potest.istam rationem reprobata secunda ratione,secundum Bar.ibi posit glo.in.d.l.si pater. que.l. est notanda secundum eum ibi in materia substitutionis pupillaris.quia substitutio pupillaris fit ei qui non est in potestate patris recasurus.l.ij. in prin.de vulga. et pupi. Secundo facit. res enim semel extincta amplius reuiniſci non potest.l.inter stipulantem.ff.sacram.de verbo. obli. et ibi Bar.qui dicit q si secundum naturam de homine viuo possit mortuus fieri. et de

mortuo non poterit fieri viuus. sic obligato nata potest extingui.sed extincta resuscitari non poterit. Ad idem facit. l.
39 qui res.ff.ream.ff.de solu.† vbi secundū Bar.ibi exceptio spei debite de rerum natura vel communi cōmercio obligationem perimit nec renuniscit impedimento sublato,notat Bar.in.l.menius.ff.duob⁹ in.iij.col.de lega.ij. Nec obstat.l.ij. in fi. ff.si ex noxa.causa aga. quia speciale est ibi z in alijs de quibus per glo.z Bar. in d.ff.ream.z Bar.in.d.ij.col.ad idem fa
40 cit.l.cum causa.C.de remi.pig. z ibi glo. † Hinc est q si res in qua semel remissum est pignus,de nouo in dominio debitoris pervenerit.pignus non reintegratur etiam vigore generalis obligatiōis. tex. est z ibi Bar.qui dicit legem allegandaz esse singularem.z qui nesciret eam,semper contra illius casum responderet.l. fi. C.de remi. pigno. ergo patria potestas
41 non reuiniscit cessante matrimonio. Ad idem est glo.in.l.liberte tue. C. de ope. liber.† vbi seruit⁹ semel extincta per nuptias patroni cum liberta nō resurgit nuptijs finitis.Tertio facit.dominium z patria potestas equiparātur.d.l. qui furere. de statu.homi.sed dominiū solet esse perpetuum de sui natura. Bar.in.d.ff.differētia.Facit regula.id quod nostruz est sine facto nostro ad alium transire non potest
42 ff.de regu.iur.igitur z patria potestas.
† Quarto,licita est argumentatio de re ad tempus.l.miles ità.ff. z quia diximus ff.de testamento mili.l.qui plures. in secunda.in pn z ibi Bar.de vulg.z pupil.
43 Bal.in.l.cōuenticulam.in.ij.col.de epis. z cleri.sed ita est q vna z eadem res non debet diuerso iure censeri.tex.est in.l.eū qui edes.ff.de vsucap.† hinc est q vna z eadem res non debet esse in duplici statu contrario.l.j.versi.quis enim.de lati.liber.toll.bonus est tex.in.l.si pariter in fi-ff.de libe.causa.facit.l.duobus eo.titu. z l.fi.in fi.communia de manu.Ex quibus
44 potest determinari.q.quam Bar.reliquit cogitandam in.l.j.ff.in filij.ff.ad treb.† q pater non poterit emancipare filiuz quo ad vnum actum tantum,que determinatio facit bene ad secundum dictum huius l.de quo.j.Hinc est dicendū q patria po testas inspecto presenti statu non potest esse in pendenn.ff.sed si ab hostibus.insti. quib.mo.ius patrie.potest.sol.notat Bar.in.l.fi.in.ij.col.C.de senten.pas.dicens q status filij non potest esse in pendenti respectu presentis status quia vel est sui iuris aut in potestate.sed respectu ei⁹ qō euenire pōt.poterit esse in pēdēti. nā pōt esse dubiū.vtrū pater capt⁹ ab hostib⁹ reuertat vel non.Hinc videt dicendum. q lz tēpore antiquo pr̄ poterat filiū emancipare contracta fiducia vt.ff.si.insti.de legi.agna.succe.tamen nec olim ne q̄ hodie valet pactum quod pater facit cum filio tempori emancipationis p qō reseruat pater sibi vsufructū in bonis postea per filium acquisitis.z pater non potest emancipare filium z sibi vsufructum retinere.Oldra.cōsi.ccxiij.refert Alex. in addi.ad Bar.in.d.ff.in filij.Sic in proposito dicamus q cessante matrimonio non cesset liberatio patrie potestatis obueniens causa matrimonij.arg.de re ad tempus.Quinto probat.d.l.si tibi.ff.de adop. † vbi habetur q non potest quis 45
adoptari vt pro parte temporis sit filius z pro parte nō. Ad idem est.l.hereditas z ibi Bar.ff.de here. insti. vbi hereditas ex die vel ad diem non recte datur; sed tollitur vitium temporis. † Sexto facit. 46
emancipatio que fit sine rescripto principis non potest fieri ad diem.l.actus legitimi.de regu.iur.Ex quo dicitur q semel adoptatus emancipatus non poterit iterum readoptari ne patria potestas sit ambulatoria.l.adoptare.ff.eum.ff. de adop. Plus est † q filius naturalis z legitimus 47
emancipatus si adoptetur z postea emancipatur.non poterit iterum readoptari.d. l.qui liberatus.per rationem de qua per glo.in.d.l.si pater. ff. de adop. Pro quo etiam facit.† actus positini imitantur na- 48
turam inquantum possunt. tex. est z ibi glo. in.l. arrogato. ff. de adop. z in .l. adoptio.eo.titu. sed secundum naturam nemo potest habere filium temporalem ergo idem in filio ciuili. d. l. si tibi.ff.de adop.Septimo facit glo.(de qua supra) in auc.constitutio que de digni.versi. generaliter colla.vj.que dicit.† q filius li- 49
beratus per dignitatem a patris potesta

Universidad de Deusto
Biblioteca

te non reincidit in eius potestate etiam cessante dignitate. Octauo probat nostra. l. ibi para siempre. de quo verbo. dixi in. l. xxv. super parte para siempre. Pro parte autem contraria facit. causa enim liberationis predicte est matrimonium sed cessante causa. debet cessare effectus. Bart. in. l. ij. §. fi. ff. de dona.
50 † et quando causa dicatur finalis. videte Bart. vbi supra. et Saly. in. l. generaliter. de epis. et cleri. † Et quando in
51 aliqua dispositione sunt due rationes. licet vna cesset ratio. tamen adhuc habet locum dispositio. vt. §. assumtatis. insti. de nup. et. l. si ventri. §. in bonis. et ibi
52 Bart. ff. de pecul. credi. † Et quando due leges concurrunt ad vnum effectum. licet cesset vna. remanet virtus et effectus alterius Bart. et Joan. de Imol. per tex. ibi bene probantem in. l. si non lex. in prin. ff. de here. insti. Secundo facit. licitum est argu. de re ad tempus. vt predixi. allegans. l. miles ita. §. et quia diximus. ff. de testamento mili. et Bald. in. l. conuenticulam. in. ij. col. de epis. et cleri. sed ita est q̃ pro parte quis in potestate alterius esse potest. vt per glo. in. l. fi. de iure aureo. annul. igitur et pro parte temporis. Pro quo facit. d.
53 l. deo nobis. de epis. et cleri. † vbi licet per monachationem filius exeat patriam potestatem. non tamen perdit in-
54 ra suitatis. In adiutorium probatur. † filius per oblationem curie. tantum efficitur legitimus quoad patrem non autem quoad consanguineos. l. communium. in prin. C. de natu. libe. ꝛ ibi Bar. qui dicit. q̃ forte idem erit in eo qui legitimatur per formam alicuius statuti. q̃ non intelligatur legitimatus quoad eos qui sunt extra illam ciuitatem que fecit statutum. aliud tamen fatetur ipse in legitimatis per rescriptum principis. de quo per Bar. in. l. cunctos populos. de summa trini. et fide catho. Facit in proposito. l. si ab eo. C. de legi. here.
55 † vbi pater tempori quo emancipat filium per rescriptum principis potest sibi apponere conditionem vt quoad aliqua sit emancipatus et quoad aliqua in
56 potestate. vt ibi. Facit. † quia quando filius liberatur a potestate paterna. liberatur quantum ad illa que sunt sibi damnosa esse in potestate. non quantum ad ea que sunt sibi vtilia. Bar. in. d. l. item in potestate. in fi. & his que sunt sui. ex quo ibi
57 ait † q̃ si ex forma consuetudinis vel statuti curia aut baro succedit in bonis illius qui sine filio in potestate moritur. si aliquis reliquit filium episcopum. dominꝰ temporis nihil habere debet. q̃nis filius sit extra patris potestatem. auct. sed digni
58 tas episcopalis. de epis. ꝛ cle. Ad idē facit d. l. j. in fi. cum. l. seq. ff. ad maced. † vbi filiusfa. qui habet castrensia. quoad ea habetur pro patresa. ꝛ quoad reliqua pro filiosa. Ad idez facit. l. actione. §. item si so
59 cietatem. quasi ad medium. ff. pro socio. † q̃ socius renuncians intempestiue so-
60 cietati. quoad damna habetur pro socio. quoad lucra ac si esset soluta societas. Facitq̃. † q̃ si quis commisit incestum ꝛ in-
61 de natus est filius. q̃ ille habebitur pro legitimo quoad ignorantem et pro illegitimo quoad scientem. Bar. in. l. fi. ff. de cõdi. sine causa. glo. est licet Bart. non alleget in. l. qui cõtra. in verbo acerrimo. de incest. nup. Tertio facit. l. fi. C. de sentenpas. † vbi quamuis filius per deportationem patris sit extra patris potestatem. si tamen fuerit restitutus redit in potestatez illius. Quarto probat. l. vlti. titu. xj. lib.
62 j. foro. ll. de qua sepe supra feci mentionem. vbi in fi. vult. q̃ sicut filia non potest contrahere cum patre dum est in eius potestate sic etiam dum est vidua. igitur soluto matrimonio recaditin potestate paterna. + Contractus qui pos-
63 sunt celebrari inter patrem et filiũ in potestate. examinat Bart. per sex questiões in. l. frater a fratre. in prin. in. xiij. col. cum tribus ꝛ dimidia seq̃. ff. de condi. indeb. vbi videatis ꝛ in. l. si qs p eo. §. j. ff. de fideiuss. ꝛ in. l. iubemus. §. illud. C. ad trebe. quia ceteri scribentes, cõiter nullaz exhis. q. attingũt. sm Jas. in. d. l. frater a fratre. in rep. in antepen. col. vbi subdit. q̃ si
64 gnemus vnũ qõ singulariter vult Bar. i
65 iij. q. dum tractat de ꝓtractu emptionis ꝛ venditionis. q̃ in casibus in qb⁹ requirit q̃ actus fiat palã vt in tutore qui non potest contrahere cũ pupillo nisi palã ꝛ bo-

na fide faciat. † q̃ contractus dicitur fieri palam quando in presentia amicorũ vel consanguineorum. iuxta. l. transactionẽ. C. de trãsa. aut presente iudice. l. fi. in pn. ff. qõ metus causa. de isto dicto Bar. solꝰ Joan. de Imol. ante Jas. perpendit qui simpliciter sequitur. in. l. j. §. fuit questũ. in. q. col. ff. ad trebe. Sed tenendo pmã partem respon. ad contraria. et pmum non obstat. q̃ põt dici. q̃ cessante causa legis nõ cessat eius dispositio, assumẽdo causam proprie. s. pro illa q̃ est de preterito. tex. est iuncta glo. ibi in. l. j. §. scõo loco. ff. ꝏ postu. declarat Bart. in. d. §. fi. l. ij. ff. de dona. Si autẽ intelligimus causam legis pro ratione de futuro. l. cuz mulier. ff. solu. mat. tunc cum ratio legis semper presumak finalis. cessante ratiõe cessabit dispositio. glo est in. l. cum tale. §. salsam, el primero. et ibi Bar. de condi. et demõs. idẽ in. l. demõstratio. §. fi. eo titu. Ad qõ dicatis. q̃ ratio finalis. d. l. foꝛ. nõ fuit matrimoniuz sed effectus resultans ex matrimonio. videlicet. q̃ post matrimoniũ filiꝰ hz q̃ se bona et q̃ se negotiak. argu. l. ze nodozus. C. ad maced. Preterea nã indignũ est. q̃ q̃ familiaz hz. sub familia sit. argu. tex. in. §. filiusfa. insti. quib. mo. ius pat. potes. sol. et §. minoꝛes aũt ꝏ excusatio. Facit. † q̃ dũ filiꝰ est viduus ꝺz stare in primo matrimonio. l. fi. et ibi Bar. ꝺ bonis q̃ libe. dixi in. l. iij. super parte o q̃ ayan derecho. s. Põt etiã dici q̃ q̃cũq̃z lex ponit plura copulatiue requirit concursus illorum pluriuz. l. si heredi plures ff. de condi. insti. sed. d. l. foꝛi ad contrahendũ filiũ cũ pre aut mre exigit duo copulatiue videlicet matrimoniũ. ꝛ cohabitatio separata. igit̃ cessante matrimonio quãuis cessaret dispositio. non per matrimoniũ finẽ hoc erit. sed forsitan cohabitãdo cũ patre aut matre vt ibi. et ita per defectũ vnius copulatiue, qõ habitare separatim cũ hodie non requirak quoad istã liberationẽ sequitur q̃ cessante matrimonio non cessabit istius. l. dispositio. Adtertie. ad passum proximiozem precedentem nam forte melius in substantia aut sermone dicere poteris. Põt ꝛ tertio respõderi ad. d. l. foꝛi. † q̃ cessante ratiõe legis non cessat eius dispositio quoad effectus iam consumptos et perfectos. doctrina est Bar. in. d. §. fi. l. ij. ff. de dona. probat. l. fi. ff. vnde libe. vbi si post q̃ filius emancipatus bonoꝛum possessionem patris petit statum suuz mutauit nihil obest ei quominus id quod acquisiuit retineat. Ad quod facit glo. in. l. j. in quib. causis in integrum restit. non est nece. et glo. in. l. minoꝛibus. C. de his quib. vt indig. que dicunt. † q̃ si hereditas alicuius qui occi- 66
sus est deferatur innoꝛi licet postea efficiatur maioꝛ etiam post triduuz q̃ adijt. et non vendicet necem defuncti. non sibi auferetur hereditas tanquam ab indigno. nam beneficium debet esse perpetuum. vt in dictis glo. pro quibus est tex. (quem ipse allegant) in auct. constitutio que de digni. §. illud. col. vj. pro quibus facit etiam. l. falso. C. de diuer. rescrip. quam allegat. d. glo. in. d. l. j. Confirmo. † quia inutum inspiciendum est. l. ij. §. 67
scio. ff. de muno. quem. §. ad hoc allegat. d. glo. in. d. l. minoꝛibus. † Et per ista est 68
dicendum q̃ tantum procedat dispositio. l. fi. C. si aduer. delic. disponens q̃ mater minoꝛ non potens tutoꝛem filio impuberi seruetur ipso iure illesa. nec per hoc successione impuberis est pmãda q̃ hoc vendicat sibi verum licet mater efficiatur maioꝛ. Ad secundum oppositum respon. † q̃ non semper procedit argumen- 69
tum de re ad tempus vel econtra. nã non inuenitur q̃ in substitutionibus procedat. et vbicunq̃ esset diuersa ratio non procedet. vt per Jas. in. l. si fundus. ff. solu. ma. et in. l. qui pro tribunali. in. iij. col. ff. de re iud. Respondeo q̃z. lex enim bene potest facere vt quis sit in potestate alicuius quoad aliqua, et quoad aliqua nõ. arg. d. l. communium. de natu. lib. ꝛ idem consuetudo cũ a. l. non differat. nisi quantum tacitum ab expresso. l. de quibus ꝛ ibi Bar. late. ff. de legi. ꝛ idem princeps cuz in terris sit lex animata. in auct. de consuli. in fi. colla. xiij. † nunquam tamen lex 70
consuetudo aut princeps intelliguntur inducere diuersas qualitates in eadem persona nisi exprimant. argu. l. vbi repugnantia. de regu. iur. facit. l. vna in fi. de cadu. toll. ꝛ sic in tempoꝛe. Ad tertium dicte. l. fi. de senten. pass. respon. q̃ illud procedit causa restitutionis que est in pristinum statum re-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ductio vel positio. tex. est iuncta glo. ibi in verbo statum in.§. cum autez. insti. qb.
71 mod. ius pat. potes. sol. † vbi verbum restitutio comprehendit omnia. ad quod faciunt iura in. l. in insulam. et. l. si pater.
72 C. de senten. pass. † vbi simplex indulgentia sine restitutione non reddit patriā potestatem semel amissam. et ideo. d. l. si pater ait. † q ad acquirendam patriam potestatem semel amissam. non sufficit generalis indulgentia sed requiritur specialis
74 mentio illius. † Ad quartum respon. q intentio. d. l. foꝛi non fuit. q filia semel liberata si efficiatur vidua redeat in potestate patris. sed per eam fragilitati mulierum consulitur. vt sicut inter patrem ⁊ filiam dum est in potestate non valet contractus sic effecta vidua. ad istam solu. facit. l. assiduis. qui pono. in pig. hab. vbi p fragilitatem mulierum datur eis ibi priuilegium prelationis in actionibus personalibus ⁊ realibus. Facit q iuuantur velleiano propter id. l. ij. ff. ad vellei. Ꝙ patet. nam si esset ratio q ideo quia redit in patris potestate filia vidua cum eo contrahere non possit idem diceremus in filio masculo quod illa. l. negat. Circa secundum in examinatione ⁊ primum vt dixi in versiculo primuz q filius aut filia
75 ⁊c. §. suppono † q dispositio hominis nō potest in eadem persona fictione mediante contrarias qualitates vere vel ficte inducere vt per Bar. in. l. si is qui pro emptoꝛe. in. j. q. ff. de vsu ca. vbi ⁊ alij. et Jas. in. l. si quis in fundi vocabulo. in prin. in penul. col. de lega. j. quia homo non potest fictionem inducere. scribentes vbi. §.
76 probat. l. si forte. de castren. pecul. † Et an quo ad effectum iuris possit ab homine ficto induci. videte per Bart. et alios in d. l. si is qui pro emptoꝛe. vbi loquuntur et in alijs locis de ista materia. Item lex non potest inducere etiam per fictionem diuersas qualitates contrarias in eadez persona vere. Bar. in. l. si maritus. §. legis iulie. ff. de adul. tamen poterit inducere lex per fictionem contrarias qualitates vnam vere ⁊ alteram ficte. Bart. ibi et in d. l. si is qui pro emptoꝛe. in. d. j. ⁊. iij. q. p bat. l ij. ff. ad maced. hoc autem est intelligendum nisi exprimatur. argu. d. l. vbi repugnantia. de regu. iur. ⁊ in proposito considerabam q satis videtur constare de voluntate legis consuetudinis vel principis inducere contrarias qualitates in eadez persona ex quo in aliquibus dispo nunt contra ius cōmune. nam relinquuntur alia dispositioni iuris communis. l. si cum dotem. in prin. ff. solu. mat. His prehabitis dico † q liberat filius a patris po- 77.
testate per matrimonium in omnibus. vt hic expresse cauetur. tamen de iure communi possumus dicere. q quoad aliqua per matrimonium filius liberetur a potestate patris. et quo ad aliqua non. argu. ter. in. l. j. §. hoc autem in versi. in filij. ff. ad trebe. vbi dicit tex. iuncta ibi glo. ⁊ notant doc. q filius fa. potest esse in potestate quoad quedam et quedam non. quia si habet castrensia vel quasi quoad illa cēsetur pater fa. et sic sui iuris. quoad alia cēsetur i potestate. d. l. ij. ff. ad maced. † Fa- 78.
cit. verba statuti recipiunt interpretationem restrictiuam. tex. est et ibi Bart. in. l. ij. C. de noxa. idem Bar. in. l. omnes populi. in. xix. col. de iusti. et iur. vbi allegat d. l. ij. de quo videatis per eundem in. d. xix. col. per quod videtur q cum de iure communi filius per matrimonium a patria potestate non liberetur. vt. §. dixi cōsuetudo aut. d. l. foꝛi superueniens si vult est intelligenda vt minus ledat iuri communi. et ita intelligatur in certis casibus 79
expressis non in omnibus. † Facit q cōsuetudo et statutum contra ius commune debet intelligi in suo proprio casu. nō autem debet extendi. vt per scribentes in l. de quibus. ff. de legi. et in. l. non dubiū. C. eo titu. Ex quibus infertur q communio actionis de dote que est inter patrem et filiam. de qua per. l. ij. ff. solu. ma. hodie de iure communi non est sublata per matrimonium. cum de illo iure patria potestas per matrimoniuz non sit sublata quo
80 ad omnes casus. † Aduerte q. d. l. fi. tit. xj. lib. j. foꝛo. ll. allegatur ad hoc. s. q ō in re huius regni filius contrahendo matrimonium exit a patris potestate concurrentibus tribus que continentur ibi. Primum vltra matrimonium requiritur. q filius habeat domum separatam a patre. Secundum. q per seipsum administret. Tertium q etatem habeat perfectam. et sic q sit. xxv. annoꝛum. que probantur ad

minimum suplet etatem.

literam in. d. l. vlti. foꝛi. istud tñ vltimum hodie de stilo regni non seruatur. cū matrimoniuz adimpleat ⁊ suppleat etatē per l. stili. que est in ordine. ccvij. incip. todo el deudo. Dida. de seg. in. d. vol. fo. xlvj. col. iij. Aduerte etiā q ista. l. in quantū dicit. o hija. videtur superflua. quoniā appellatione filioꝛū continētur filie. tex. est iūcta glo. parua ibi in. l. filij appellatione. ff. de verbo. sig. l. si ita scriptū sit. in pn. de lega. ij. l. qui duos. de lega. iij. † Sapienter tamen dicitur hic / o hija. ⁊ non sine causa
81 que talis est. nam cū sit correctoꝛia iuris cōis (vt dixi) stricte intelligi debet ⁊ non extendi ad aliud q̄ ad id quod in ea expressum est. Bar. in. l. ij. in prin. ff. qui pet. tu. allegat. l. precipimus in fi. C. de appel. idem Bar. ita intelligit. d. l. precipimus in fi. in. l. si vero. § de viro. ff. solu. ma. idē etiam voluit ipse in. d. l. ij. in fi. quarte col. vbi inquit ex hoc concludere. q cum. d. l. sciant. C. de legi. here. corrigat iura antiqua in hoc ⁊ sic contra ius cōe. stricte intelligenda est. de quo plenius in. l. vij. su
82 per pte / o hijas dixi. † Mō omitto q verbum sca auido hic posituz significat vere ⁊ non ficte. Bar. in. d. §. legis iulie. d. l. si maritus. ff. de adul. vbi dicit q in his que sunt iuris. idē est esse talem vel haberi pro tali. ⁊ ponit exemplū optimū in proposito istius. l. ⁊ foꝛtasse melius dicerē exemplum casus nostre. l. s. dicit statutū. † q fi- 83
lia nupta in omnib⁹ habeatur vt sui iuris in quo subdit se dicere. q ista est vere sui iuris. quia statutū potest hoc facere. vt in. d. auē. constituto que de dig. per totā cōsti. ⁊ in. d. anē. sed dignitas episcopalis. ō epis. ⁊ clc. ⁊ idem ibi inquit in oibus que sunt iuris. vbi lex dicit q factum habeat pro non facto quia vere non est factum q̄ ad id quod iuris est qm̄ obligatio nō nascitur. vt. l. non omnium. C. de legi. sequitur Ant. de But. in cōsi. ij. incip. equitas valde suggerit. ⁊ Jas. in. l. filio quē pf. in pn. in. iij. col. versi. ⁊ vltra predictas. de libe. ⁊ posthu. vbi post dictū allegat Bar. in. d. §. legis iulie. Sed si ex eo resultaret contrarietas: tūc aliud est esse tale ⁊ aliud haberi pro tali vt in. d. §. legis iulie exemplificat Bar. Et de intellectu huius. l. vide Rode. Sua. in lectu. l. ix. tit. xj. lib. j. foꝛo ll. fol. lxxxj. col. ij. versi. hanc tñ. l. ⁊ fol. lxxxij. col. ij. versi. considera.

¶ Sequitur recapitulatio legis .xlvj.

1 Filius si exijt a patris potestate per matrimoniuz. pater eius perdit vsufructum suoꝛum bonoꝛum aduentioꝛum.

2 ¶ Mulier q̄uis per transitum ad secunda vota perdat proprietatem acquisitoꝛum sibi a marito titulo lucratiuo. Fallit si de voluntate filioꝛum primi matrimonij contrahat.

3 4 ¶ Fructuū rerū dotaliū videatis late hic.

¶ Fauoꝛe dotis an liceat ab herede mariti negligēte in restituendo eam vsuras exigere.

5 ¶ Filius si in patris potestate constitut⁹ succedit in maioꝛatu matris nec defuncte. vtrum pater in his bonis maioꝛatus filij sui habeat vsufructum sicut in ceteris bonis aduentitijs.

¶ Filius q̄uis quicquid acquirat. acq̄rit 6
patri. tamen quando pater est constitut⁹ in extremo vite si filius tunc acquireret. non acquireret patri.

¶ Aduentitia filius in potestate patris cō 7
stitutus hodie sibi ⁊ non patri acquirit.

Profecticia acq̄rit patri hodie sicut olim vt sunt illa que contemplatione patris filio relinquuntur.

¶ Casus in quibus pater non habet vsu 8
fructum in aduentitijs filij.

¶ Restitutio q̄ vsufructus in casu huius 9
l. debet esse vsufructus percepti a patre rerum aduentitiaruz filioꝛum a tempoꝛe cōtracti matrimonij per illos ⁊ nō eius quē ante matrimonium percepit.

¶ Fructus cum petuntur quantitas eoꝝ 10
liquide probanda est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex.xlvj.

LEx ista habet dictum quod de iure cõi nõ procedit iura sunt in.l.j. ij,ꝛ.iij.de bonis q̃ lib.in quib⁹ ¦ cauetur q̃ sicut bona materna ita lucra nuptialia filiꝰ quo ad proprietatẽ. patri quo ad vsufructũ q̃runtur. ad idem est.l.si vxor tua.C. de condi.in ser. vbi fidei cõmissum relictuꝫ mulieri cuꝫ nupserit acquiritꝫ patri in cuius pt̃ate erat tẽ pori nuptiarum. In quo dicamus q̃ quãdo filius liberatur a patris potestate per actum ciuilem contingentẽ facto pris.pr̃ vsufructus dimidiaꝫ perdit.§. hoc quoq; insti. per quas perso.l.cũ oportet.§. cum autẽ,ꝛ ibi Bar.ō bonis que lib. quod est verum in bonis quesitis sed in querẽdis nõ potest etiam expresse cõuenire de vsufructu.ita limitat Joã.an.i¦addi.Specu. in titu.de fil.na.ex legi.mat. sup rub. vbi arguit ad ptes ꝛ finaliter ita determinat. ꝛ ante illũ fuit decisio Oldra. Lau.in cõsi.cc.xiij.incip.factum tale est in instrumẽto cuiusdã emãcipationis. que limitatio est singu.ꝛ nũq̃ obliuiscaris fm Jas.in.l. fi.in penul.col.C.de pac. Fallit secundo si pater coactus propter delictum emancipauit.q̃ tunc non habebit dimidiã vsufructus.argu.l. si lenones, de epis. audi. Sed si liberatur filius a potestate patris facto nature seu dei dispositione pater p dit vsufructum.hoc tamen est verum intelligendum si casus contingit in personam patris. secus vero in personam filij l.vlti.in fi.ꝛ ibi Bar.C.ad tertul.l.fi.cõia de succes.ꝛ.l.q̃dquid.cũ glo.ō bonis mater. Facit glo.in.l.quod sitis.de bonis q̃ lib.dicens q̃ nõ perit vsufructus mortuo proprietario.ꝛ licet glo. non alleget est tex.in.l.iij.in ordine.in versi.vsufructuario,C.de vsu.ꝛ habi. Si autem filius liberatur ex dispositione legis per actum meritoriũ contingentẽ in psonã pris.nõ perdit vsufructũ pr̃ vt puta si ingressus est pr̃ religionẽ.glo.est i auc.idẽ.ō bonis q̃ lib.

Mandamos que de aq̃ adelãte el hijo o hija casando se e velando se: ayã para si el vsufructo ō todos sus bienes aduenticios puesto q̃ sea viuo su padre el q̃l sea obligado a se lo restituyr sin le q̃dar pte algũa del vsufructo dellos.

de quo p Bar.in.l.cũ filio.de lega.j.ꝛ in auc.ingressi.in lectu.in fi.de sacro san.ecc le.vbi dicit q̃ quo ad pfem trãsit cõmodum ꝛ ius.apud filiũ tñ remanet solũ ru de nomẽ rei q̃obrẽ fm eũ ibi est dicendũ q̃ ius vsufructus trãsit in monasteriũ sed finit mote ingredientis cuius cõtẽ platiõe vsufructus relictus est.sicut dicimus q̃ vsufructꝰ relinq̃tur cõtẽ platiõe filij.l.fi.ꝛ ibi late Bart.C. de vsu. ꝛ habi.q̃ intelligite in vsufructu debito sp̃liciter.q̃a seruꝰ poterit esse vsufructuarius.d.l.fi.ꝛ.l.vsufructꝰ ō stipu.seruo.sed in vsufructu debito rõne pr̃ie potestatis est dicẽdũ.q̃ iõ q̃a pditur pr̃ia ptãs p monachationẽ.vt notat̃ in.l.si ex cã.§. videndum.ff.de mino.q̃m cũ ipse alterius potestatis efficiatur aliũ nõ poterit in potestate hr̃e.l.sic eueniet cũ simi.ff.ō adul. et vsufructus extinguatur facto pris.ꝛ habeamꝰ de iure vt dixi allegãs tex.ꝛ Bar. in.d.§.cũ autẽ.d.l.cũ oportet.q̃ qñcunq; filiꝰ liberatur a patria potestate facto patris.medietatẽ vsufructus pr̃ perdit.ergo videtur q̃ perdit pr̃ dimidiam vsufructꝰ per monachationem ꝛ dimidiam habet. Bar.in.d.auc.idem. Et ex p̃dictis resultat concordia de iure cõi ad istam.l.attẽta dispositione.l.ſ proxi.† q̃ si filius exijt a pris potestate per matrimoniũ.pr̃ eius perdit vsufructum.ꝛ videbatur q̃ ratiõe qua pater non amittit vsufructum per ingressum monasterij.eadem si filius cõtrahat matrimoniũ.tñ in prio casu erat actꝰ meritorius in psonam patris. in scõo in psonam filij.Hic aũt statuitur quo ad matrimonium. Facit ad hoc.certũ est q̃ vsufructꝰ conceditur patri rõne patrie potestatis ꝛ legitime administratiõis.ꝛ cũ ista p matrimoniũ filij cessent.cessabit etiam vsufructus.qõ maxime p̃cedit.si de volũtate patris contrahitur matrimoniũ filij. Confirmo.nam qñ patria potestas perditur facto patris.minuitur vsufructus vt

dixi. Confirmo scõo. † qa licet mulier p transitũ ad secũda vota pdit proprietatẽ acquisitorũ sibi a marito titulo lucratiuo l.femine.ō secũ.nup.dixi.in.ll.xij.ꝛ.xiij. fallit si de volũtate filiorũ primi mrimonij p̃trahat.gl.est in auc.de nõ eligẽ.scõo nub.in p̃n.in verbo copulat̃ colla.j.quaz Ang.dicit ibi esse singu.ꝛ idẽ Ang. in.l. mr̃.C.ad tertul.ꝛ Ludo.ro.in cõsi.cc xix. incip.ex themate p̃sultatiõis p̃missę.ideo fm Ang.vbi.ſ.debet esse cautus aduocatus q̃ p̃sulit mulieri volẽti nubere filios habẽti q̃ faciat illos cõsentire.refert ꝛ seq̃tur Jas.in.l.ij.in vlti.col.de indic. vidui. toll.ita hic videt dicendũ si filius aut filia cõtrahit mrimonium de volũtate pr̃is q̃ dixi p verbũ maxime.nec mihi cõtradico.q̃a in p̃n.dixi dispositionẽ huius.l. exorbitare a iure cõi ꝛ postea dixi resultare cõcordiã.nã primũ est intelligendũ attento iure cõi fm q̃ p mrimoniũ filij. nõ liberat filius a pris potestate'. vt plenius in.l.ſ.prox.dixi.alterũ vero attẽta.d.l.ſ. prox.Unũ ex p̃senti.l.sumit̃ q̃ ideo quia pr̃ priuat̃ vsufructu bonorũ filij p illius mrimonium sequitur clare q̃ fructus eoꝝ pertinent ad dictum filium vxoratum.in cuius materia quia in toto isto volu. non fit mentio † de fructibus rerum dotalium expressa.dicite hic.q̃ aut loquimur in predicto dato instimato in dotez.aut stimato. Primo casu maritꝰ incipit lucrari fructus pdij dotalis a tribus tẽporibus iũctis.s.a die matrimonij.fundi dotalis traditi marito.ꝛ tẽporis q̃ supportauit onera mrimonij.tex.est ꝛ ibi glo.in.l.de dimisiõe.ff. solu.mat.ꝛ in.l.dotis fructus iuncta glo. ff.ō iure do.ꝛ in.l.xxv.tit.xj.parti.iij.sed de equitate que p̃ualet vbi rigor scribũtur ꝛ equitas.l.placuit.C.de iudi.lucrum predictorum fructuum incipit a tempore quo subijt onera mrimonij.d.l.dotis fructus.ibi cuzenim onera mrimonij subeat equuz est cũ etiam fructus percipere.sentit glo.ſi.l.secunde.C.de dotis promi.p bat.l.xxviij.in versi.pero si el esposo gouernasse.titu.xj.part.iij.si tamen nõ sustineat onera matrimonij non lucratur fructus dotis.Jas.per iura que ibi allegat.i d.l.de dimisione in.iij.col.probantq; predicta proximiora iura a contrario sensu. ℞ obrem glo.in.l.si ante nuptias.ff. solu. ma.dicit q̃ si quidem puellam decem annorum duxit cum qua matrimoniũ non potest esse de iure,lz de rigore iuris p.d. ll,de dimisione.ꝛ si ante nuptias nõ lucretur fructus rerũ suarũ.tñ de equitate est secus.vt in.d.l.xxvij.nam ratio quare post matrimoniũ lucrat̃ eos est.q̃a iubijt onera matrimonij.ergo idẽ si ante tẽpus mrimonij.qm̃ subest aut inest cã ꝛ ratio.ergo idem ius.l.illud.ff.ad.l.aq̃.Bar.tñ post multa in.d.l.si ante nuptias.ait q̃ illud intelligit̃ in puella maiori.sec⁹ in pupilla q̃a tũc vir nõ lucrabit̃.allegat.l.pen.ℵ ſſ. iulian⁹.ff.qõ fal tuto.auc.sed p d.l.xxxiij habet contrariũ.imo q̃ lz mulier sit minor si vir alimẽtat ip̃sam ante nuptias lucratur fructus.probat̃ in fi.ibi. e podria acaescer assi como quãdo algũo se despossasse con algũa q̃ no fuesse de edad ꝛc.q̃ l,parti.nõ obstat notatis p me in.l.iij.ſ. in quãtũ ibi allegam Bal.in.l.an in pfez ff.qõ fal.tuto.au.qm̃ illud est in lucro p prietatis dotis ꝛ fructuũ ex pacto vel sta tuto sp̃sa p̃defuncta qõ nõ lucrabit̃ sponsus sp̃sa decedẽte ante nubiles annos.lz decedat in domo sp̃si q̃ onera mrimonij supportauerit vt ibi dixi.dicta iũ.l.parti. statuit q̃ si sp̃sus alimẽtat sp̃sam etatis innubilis vt exẽplificat.fructꝰ quos illo tẽpore ex dote reciperet sp̃sus ei ptinere ꝛ q̃ nõ augeãt dotẽ ꝛ hoc de equitate sed nõ de rigore iuris vt in.d.l.xxvtij.medietatem fructuũ in bonis vxoris lucrat̃ vir tãq; lucrũ obuenies durãte mrimonio ex dispositiõe.l.fi.tit.iij.lib.iij.fori.ll.ꝛ.l.iij. tit.iiij.lib.v.ordi.si cohabitauerit cũ vxore ꝛ nõ aliàs.dicit ꝛ pbat Dida.de segu. in.d.vol.fol.lxxiij.col.iij.q̃ similiter intelligẽdũ est de vxore q̃ simul habitet cũ marito vt possit lucrari medietatẽ fructuũ deuenientiũ ex reb⁹ mariti sui.per candẽ l.fi.fori.cum concor.quia maritus ꝛ vxor sunt correlatiua.l.fi.in p̃n.vbi Bar.ꝛ alij ō indic.vidui.toll.ꝛ in correlatiuis q̃ statuitur in vno videt statutũ in alio vt ibi ꝛ in alijs iuribus.nisi diuersa ratio sit.arg.l. fi.cum ibi nota.C.de rescin.vẽdi.Bar.ꝛ doc.in.d.l.fi.in p̃n.de indic.vid.toll. Facit.c.debitum. cum simi. de big. vbi vir ꝛ vxor ad paria non imparia iudicantur. Confirmo q̃ per.l.xiij.supra.ꝛ.l. generaliter in prin. de secun. nup. que

iura sunt pro glo.in.l.femine.§.illud.co. tum.z in hac materia lucrozum probant.l. j.z.d.l.fi.titu.z lib.pred.fozo.ll.z.d.l.j. z.d.l.iij.titu.z lib.preal.ozdi. Secũdo casu omne?modum z damnũ expectat ad virum iura sunt in.l.quotiens.z in.l.cum dotem.C.de iure dot.z tunc fructus pertinent ad virum constante z etiam soluto matrimonio.vt in.d.iuribus cũ ibi notatis z in alijs locis habetur.tamen quando maritus non est soluendo dotem fundus dotalis stimat⁹ gaudet priuilegio. quia mulier vendicat illum actione vtili hipothecaria.glo.est in.l.etiam.ff. de fundo dota.cui est similis.in.l.in reb⁹.in pn. in verbo stimate.in fi.C. de iure do. pro quibus est tex.in.l.vxor marito.ff. de dona.inter virum et vxo.sed iura sunt in.d. l.fi.titu.de las ganancias.lib.iij.fozo.ll.z d.l.iij.titu.iij.lib.v.ozdi. que dicunt q fructus bonorum viri z vxoris sunt communes sine vir plus in bonis habeat vxore aut econtra.quod procedit etiaz in fructibus bonorum castrensium vel quasi.l. fi.titu.z lib.pred.ozdi.requiritur tamẽ vt predicta procedãt habitatio simultanea viri et vxoris.d.l.j.titu.z lib.eisdem fozi. ll.et.d.l.j.titu. z lib.pred.ozdi.iunctis.d. ll.finali. z.iij.supzad.titu.lib.foz. et ozdi. dixi. In fructibus eñ vltimi anni in quo matrimonium est solutum.lz de iure communi maritus lucrifaciat fructus pro rata anni.l.diuozcio in pzin.ff.solu. ma.z.l. xxvj.tit.xj.partu.iiij. (z quando annus soluti matrimonij est sterilis: z talis sterilitas processit facto mulieris.nõ nocet marito sed marito debet habere de fructibus vlteriozis anni. secus quando sterilitas processit a casu. tũc noceret sterilitas marito. sicut econtra ei prodest si annus est sertilioz vt dixit glo.magna in fi.in.d. l.diuozcio in pzin.ita not. Jas.ex quodaz intellectu. ibi dicens in pen. col.ad fi.q notem⁹ ex illo intellectu aliud quod est notabilius. et est quod proximius dixi.) tamen per.l.x.titu.de las lauozes e particiones lib.iij.fozo.ll.est dicendum q aut loquimur in vinea vel arboribus aut in fundo seminato seu non seminato. Primo casu si sunt fructus apparentes communicãtur equaliter inter superstitem et heredes mozui. si vero non sunt apparentes tunc fructus erunt eius cuius est vinea vel arbozes soluta tamen dimidia parte impensarum alteri cõiugi aut eius heredibus. Secũdo casu fructus sunt cõmunes postq̃ terra est seminata quãuis fructus tempoi mozris alterius coniugum non appareãt. Tertio casu licet fundus sit cuius fructus pertinent ad dominum fundi tamen est soluenda dimidia pars impensarum alteri vel eius heredibus. † Et an liceat fauoze dotis ab here- 4
de mariti negligente in restituendo eam vsuras exigere. Pau.de Las.in.l.cũctos populos.de summa trini.z fide catho. infert in specie,nõ valere statutum illius ciuitatis Paduane quo cauetur q si heredes mariti sint in moza restituendi dotem vxori.soluant ad rationem octo pro centenario. Cõtrariũ in terminis tenet Bal. imo q tale statutum valeat in.l.fi.§.preterea in.ij.col.C.de iure do. in quo videte que traduntur per Bar.z alios in.l.in insulam.§.vsuras.ff.solu.ma.z in.l.atqui natura.§.nõ tm̃.ff.de neg.ges.Bar.in cõsi.cxxviij.incip.Frãciscus habuit in vxoꝛẽ quandam dominam Tho.zc.cano.in.c. salubriter.de vsu.late Ludo.Ro. in cõsi. dxvij.incip.in casu proposite consultationis circa celeberrimozum doctozum consilia in secundo dubio principali in ij.col.in versi.secundo videndũ nũquid ratione dotis. Pet. ỏ Ancha.in consi.cl. qõ incipit in.q.que vertitur inter nobiles dominam. Alex.in consi.lxj.incip.viso processu cause vertentis inter Joannem in.ij.volu. † In materia isti⁹.l.est sciẽdũ 5
q si filius in patris potestate pstitut⁹ succedit in maiozicatu matris sue defũcte.in dubio illo.vtrũ pater in his bonis maioratus filij sui habeat vsufructũ sicut in ceteris bonis aduentitijs.videtur q sic p regulam vulgarẽ dicentem q in aduẽtitijs filij pater retinet vsufructũ.l.cuz oporteꝛ cũ cõcoꝛ.de bonis que lib. sed iste maioratus est huiusmodi.probat p argumẽtũ a toto qz bona ei⁹ nec sunt castrẽsia quasi castrẽsia nec pfectitia.oppositũ tenentes ex eo q filius in pdictis bonis maioratus solũ habeat vsufructũ.nã si diceremus q pr i vsufructu filij haberet vsufructum.esset cõstituere seruitutẽ in seruitute qõ esse nõ debet.l.j.de vsufru.lega. qz seruitus est quedam qualitas non subsãtia l.recte dicimus.ff.de verbo.sig.cum ergo qualitas sine subiecto esse non possit.l.j. cum seq̃.ff.de vsufr.de necessitate concludatur q seruitus seruitutis esse non potest d.l.j.de vsufr.lega.sicut non põt esse qualitas qualitatis.nam requiritur subsantia aliqua in qua sit.z propterea Bar.in l.meuius.§.fundo.in fi.ỏ lega.ij.in.q.alla nunquid si ius seruitutis dicat esse in fundo.vltra glo.ibi z Jac.de Are. quẽ ipse refert dicit q seruitus in fundo dominante est ius ei cui debeꝛ ista seruit⁹ z in illo ex hoc aliquid plus ponitur.l.qui alienat in fi.ff.de nego.gel.sed in fundo seruiẽte non est aliquod ius positiuum sed priuatiuum.quia per hoc illi fundo z iuri eius detrahitur.l.stipulatio ista.§.j.de verbo. obli.probatur in.l.arboꝛ.§.fi.ff.cõi diui.z ideo inquit.vbi.š. q si lego tibi fundum tuum seruientem non videoꝛ legare libe rationem seruitutis.nam in eo nulluz ius habeo qỏ ponat aliquid in me. sed ius istud est in fundo meo dominante quem tibi nõ lego. Preterea facit ad hoc gl. expressa in auẽ.idem est de bonis que lib.dicens q quãdo filio est legatus vsufruct⁹ patri nõ acquiritur per.ỏ dictam rationẽ z allegat.d.l.j.de vsufr.leg.sed hic solus vsufructus videtur sibi relictus ergo.zc. Facitoz.q quandocunq̃ relinquitur aliquid filio vt filio videtur relictum sub cõditione ne patri queratur vsufr.tex.est cũ glo.z ibi Bar.in.l.si vsufr.§.si ita.ff. quando dies lega.cc.quo casu patri non queritur vsufr. vt in auẽ. excipitur. de bonis que lib.sed maiozatus ab ipsa institutiõe semper videtur relictus filio maioꝛi vt filio.igitur zc. vlterius probatur per reductionem ad inconueniens. nam si dicere mus q pr patri acquiritur vsufructus.sequeretur q mozruo filio adhuc pater haberet vsufructũ in his bonis.l.fi.C.ỏ vsufr. l.si qs vel si qua.versi.si vero defuncta persona.C.ad tertu.quod esset inconueniẽs non admittendum.arg.l.existimo.in pn. de verbo.obli. tamen in predictis bonis pater habebit commoditates z fructuum perceptiones.nam in casibus quibus patri deꝛegatur vsufructus in bonis aduentitijs filij acquiritur sibi commoditas fructuum.glo.est vlti.in fi.in.d.auẽ.idem, z tenet Bal.post Jaco.de Bel.in.d.l.cum oporteꝛ in pn.in vlti.col. de bonis q̃ lib. nam que nõ pñt acquiri plene acquirunt ẽ quo ad cõmoditatẽ. istam rationẽ ponit ibi Bal.pro qua allegat iura de quib⁹ p euz ibi.et mozruo filio pr̃e vino statum extinguitur dicta cõmoditas fructuuz, qua si finita causa per quã cõmoditas pr̃i acq̃rebatur qỏ esset sec⁹ si haberet vsufructũ .i. ius vtẽdi z fruendi vt p̃dixi z allegani d.l.fi.C.de vsufr.z.d.versi. si vero defuncta p̃sona.d.l.si quis vel si qua. † Et lz q̃c 6
q̃d acq̃rat filius acq̃rat pr̃i.l.placet. ff. de acq.here.l.j.in pn.ff.si qs apar.sue.manu. tñ qñ pr̃ est pstitutus in extremo vite.si filius tũc acq̃reret.nõ acq̃reret pr̃i.tex.est i l.fi.in fi.de bonis que lib.p quẽ tex.ita dicit Bal.in.l.vlti.in terminis illi⁹.l.ff. ỏ cõdi.insti.z Frã.de are.in p̃si.clxj.incip. in p̃senti cõsultatiõe dicendũ est in.iij.col.i fi.z Jas.in.l.qñ ad fi. C.de testa. z vide Rode.sua.i lec.l.ix.ti.xj. lib.j.fozo.ll.fol. lxxviij.i fi. Didacusq̃ ỏ seg.in.d.vol.fol. xxj.col.j. † Et q̃uis filius in ptate pr̃is cõ 7
stitutus aduẽtua hodie sibi z nõ pr̃i acq̃rat vt in.l.j.de bon.ma.z.l.cũ oporteꝛ.in pn.cũ alijs.de bonis que lib. pfectitia tñ acq̃rit pr̃i hodie sicut olim.qz in hoc iura antiq̃ remanẽt incoꝛrecta glo.Bar z moder.in.l.j.q̃ admi.glo.Bar.z doc. in.l.si qs mihi bona.§.iussuz.ff.ỏ acq̃. here.z in l.is qui heres.§.fi.eo.tit.z est ad hoc alia glo.i.l.fi.ff.qs ozdo.in bono.posse.ser.z similis i.l.ij.C.de repu.bono.posse.vt sũt illa q̃ p̃tẽplatiõe pr̃is filio reliquunt.l.sed si plures.§.in arrogato.de vulga.z pupi. quẽ.§.allegãt.ỏ.gl.z dida.ỏ seg.i.d.vol. fol.lxxx.col.iij. † et casus in q̃b⁹ pr̃ nõ hz 8
vsufr. in aduẽtijs filyfa. enumerat glo. mag.i.d.auẽ.idẽ ỏ bonis q̃ lib. sed dubiũ est subtile z disputabile ẽz Jas.i.l.pen.i.j. col.C.q̃ testã face.pñt. nũq̃d i illis casib⁹ posñt hodie testari ỏ iure cõi.opiniocõis est gl.z doc.nemine discrepãte(ẽz alex.z Jas.vbi.š.) q nõ.ita gl.Bar.z alij i.l.q̃ in ptãte.i pn.ff.ỏ testa.z i.l.j.§.i filij.ff.ad trebe.z i.l.fi.i.§.ipm aũt ỏ bonis q̃ lib. bar.i l.impato?.ff.ad trebe.z p ista cõi sinia multa adducũt p alex.i.d.l.pen.q̃ z alis dixerat lud.ro.i rep.auẽ.filr i.xix.spãli pie cãeiter vltias volũtates.ad.l.falci.q̃ cõis opinioỏ iure isti⁹ regni nõ pcedit.vt i.l.iij.š.

Universidad de Deusto
Biblioteca

In materia huius.l.dicamus.q̃ cū sit statutum q̃ filiusfa.in hereditate aduentitia sit heres quo ad proprietatem nomine ⁊ effectu.l.cum oportet in pin.de bonis q̃ lib.⁊.§.j.inſti.per quas perſo.⁊ ſic pater habet ſolum vſufructum.d.l cum oportet cum concor.certe pater cenſebitur hodie ſingularis ſucceſſor in tali vſufructu.non autem hebebitur vt heres.ita ſignanter Bal.declarat.in.l.ſi putas circa medium C.de pen.here.refert ⁊ ſimpliciter ſequitur ac reputat ſingulare Alex.in.l.cū filiofa.de lega.j.⁊ ibi Jaſ.ambos in.xiiij. col.vbi illico ſubdit addendum quod late tradũt Bar.⁊ alij ibi in.ij.q.extra glo. dum examinant.an.d.l. cum filiofa. hodie procedat in hereditate aduentitia.in qua.q.videatis illos.† Reſtitutioq̃ vſufructus in caſu huius.l.debet eſſe vſufructus percepti a patre rerum aduentitiarũ filiorum a tempore contracti matrimonij per illos.⁊ non eius quem ante matrimonium percepit.probatur hic in p̃n.vbi eſt ablatiuus abſolutus vim conditionis habens.l.a teſtatore.de condi.⁊ demõſ.ad quam vſufructus reſtitutionem bona tã preſentia patris q̃ futura obligantur.iuxta.d.l.cum oportet.§.ſed cum tacitas.de bonis que lib.cum ſit regula.q̃ quando bona alicuius ſunt tacite obligata intelligitur tam preſentia q̃ futura.l.hac edicta ll.§.omnibus.⁊.l.ſi q̃s prioris.§.aut ꝟſi. in illo.de ſecũ.nup.l.ij.C.de preuil.fiſ.p que iura in hoc extẽditur.l.fi. C. que res pigno.obli.p̃nt.vbi canetur q̃ in obligatione expreſſa veniunt bona preſentia ⁊ futura.q̃ idem eſſet in obligatione tacita per.d.iura.⁊ hãc opinionem tennit glo. ſi.in p̃n.ibi.que glo.in fine reſidet dicẽs ſed Joan.contra.tamen primam opi.d. glo.tenet Jac.de Are.quam videtur ibi ſequi Saly. pro qua facit q̃ notat Bal. in.d.§.omnibus quem legit cum.§.his il lud.in vlti.col.vbi facit ibi tex.ſingularẽ q̃ in tacita hipotheca venũt bona preſentia ⁊ futura.⁊ refert dictam opi.contra riam Joan.⁊ ſubdit ⁊ q̃ ideo tenemus menti valde illum tex.idẽ notat ipſe Bal. in caſu.d.l.iij.ibi de premlegio fiſci.quez etiam vide in.l.heredẽ.C.de here.actio. ⁊ Alex.in addi.ad Bal.in.d.l.iij.⁊ cãdẽ primam opi.d.glo.tenet breuiter Abontal.in.l.vij.in verſi.vltio nota.utu.de los empeſios.lib.iij.foro.ll.⁊ allegat.d.§. aut verſi.omnibus ⁊ ibi Bal.Et.d.reſtitutio procedit ſi pater habet vnde reſtituere poſſit.alias ſecꝰ.l.rei iudicate in fi. ⁊ ibi doc.ff.ſolu.ma.requiritur etiam q̃ liquide probetur quantitas fructuum.non aliter.argu.tex.in.l.vna.verſi.quod ſi liberos.in fi.ſi ſecũdo nup.ſc.mul. ex quo ibi ſcribentes ⁊ Bal.notant.⁊ q̃ cum petuntur fructus.quantitas eorum liquide probãda eſt.et pater tenetur reddere rationem adminiſtrationis bonorum filij emancipati.Rode.Sua.in lectu.l.ix.tit. xj.lib.j.foro.ll.fol.lxxxij.col.j.vbi aſſignat rationem dicens quia non queritur vſufructus ipſi patri.ex quo infert q̃ ſi pater adminiſtrauit bona prebende filij.tenetur ei reddere adminiſtrationis rationem actione negociorum geſtorum.allegat Bar.⁊ Ang.in loco de quo ibi per illum.

¶Sequitur recapitulatio legis.xlvij.

1 MAndaſſe delictum ad hoc q̃ q̃s dicatur.non requiritur q̃ interueniant verba imperatiua aut p̃ceptiua.imo ſufficiunt verba enunciatiua.quibus conjecturate appareat.q̃ optat fieri vindictam.de quo videatis hic.

¶Adherentes dicuntur illi qui ſunt ſequaces alterius ⁊ qui eius intẽtioni operibus conſilijs ⁊ fauoribus aſſiſtunt. 2

¶Adherentes dicuntur qui ſponte ſunt eiuſdem velle ⁊ eiuſdem nolle cuius eſt pincipalis. 3

¶Omnes prohibentur eſſe teſtes in caſu huius.l. 4

¶Preſentia iudicis quando requiritur dicitur clam fieri quod coram eo nõ fit. 5

¶Conſuetudinis ſi aliquid conſuetum fie 6

ri publice vt matrimonia.⁊ aliquis faceret coram duobus teſtibus.dicetur fieri clam.

7 ¶Clam dicitur fieri quidquid taliter fit q̃ non poſſit peruenire in notitiam eius cuius intereſt.

8 ¶Clam dicitur fieri quãdo actus eſt mihi prohibitus ⁊ non facio per me ſed per ſuppoſitam perſonam.

9 ¶Dolus preſumitur propter clãdeſtinitatem.

10 ¶Clandeſtinum matrimonium quid ſit.

11 ¶Filius ſi perpetrauerit furtum patri.⁊ ideo exheredatur a patre.valebit exheredatio.

12 ¶Patrimonium ⁊ vita equiparantur.

13 ¶Patrimonium ⁊ pecunia dicitur vita hominis.⁊ ideo qui perdit patrimoniuz dicitur perdere vitam.

14 ¶Actus iuſtus dicitur ſiue interueniat periculum vite ſiue amiſſionis bonoruz.

15 ¶Actus perditionis omnium bonorũ equiparatur metui mortis.

16 ¶Pena omnium bonorum quaſi maior eſt q̃ pena mortis.

17 ¶Occidere furem tam pro euadẽdis rebus q̃ pro perſona licitum eſt.

18 ¶Occidere offenſorem pro deffenſione rerum.non ſolum eſt licitũ laicis.ſed etiã clericis licet in perſonam raptoris vim inferre pro rapina euadenda.dũmodo nõ excedant modum.

19 ¶Matrimonium contractũ per vim aut metum cadentem in conſtantem virum.vt eſt metus continens periculũ mortis vel cruciatum corporis.ſicut ipſo iure nõ tenet ⁊ eſt nullũ.ita metus perditionis omnium bonorum vel maioris partis eſt iuſtus per quem matrimonium contractuz eſſet nullum.

20 ¶Queſtio omnium bonorum aut maioris partis equiparatur queſtioni ſtatus perſone.

21 ¶Inimicus meus ſicut dicitur eſſe capitalis habens litem mecum in cauſa criminali.ita ſi ſit cauſa pecuniaria magne quãtitatis.

22 ¶Cauſe magne pecuniarie equiparantur cauſis criminalibus.

23 ¶Cauſa diceret modica ⁊ parua ſi queſtio eſſet inter duos reges de.cc.florenis ſecus ſi eſſet inter alios duos ciues.

¶Modicuz dicitur reſpectu perſonarũ. 24
nam ſi vnus rex daret duo milia florenorum modicum diceretur.

¶Paria ſunt amittere vitam ⁊ perdere 25
principatum.

¶Pena vite ⁊ fame equiparantur. 26

¶Cauſa fame dicitur ardua. 27

¶Prouocare ad duellum ſicut pro cauſa vite eſt licitum.ita pro cauſa fame. 28

¶Cauſe quatuordecim q̃rum ſunt q̃ quas 29
pater poteſt exheredare filiuz.tamen idẽ eſt in alijs cauſis habentibus eandẽ rationem vel enormiorem.de q̃ videatis hic.

¶Conſenſus patris vtrum in matrimo- 30
nio filie expectetur.

¶Index debet credere patri dicenti in 31
teſtamento filium ſuum eſſe prodigum.

¶Preſumitur patrem omnia facere vt 32
paret filijs

¶Amor non eſt qui vincat paternum. 33

¶Pater magis dolet de pena filij q̃ ipe 34
filius.⁊ talis dolor patris eſt maior erga filiam per pudicitiam.

¶Pater q̃ non dotet filiam contraben- 35
tem matrimonium ſine conſenſu eius eſt equum.

¶Heredes grauati de maritanda puella 36
de conſilio talis.alias q̃ perdant heredi tatem.tenentur ad hoc.⁊ habebit locum diſpoſitio auc̃.hoc amplius.ꝺ fideicõ.

¶Statutum laicorum punicns contra- 37
hentem matrimonium cum filia ſine conſenſu patris valebit.

¶Accidens conſideratur plerũq̃ magis 38
q̃ natura.

¶Matrimonium poteſt puniri in ſua q̃- 39
litate.licet inquantum mrimonium non.

¶Statutum non poteſt fieri ad impedic 40
dum mrimoniuz.quia eſt de iure diuino.

¶Statutum valeret.q̃ inter homines di- 41
uerſarum terrarum non contrahatur matrimoniuz ſub certa pena.quantũ ad hoc q̃ contra faciens incurrat penam ſi poteſt honeſte nubere ſernata forma ſtatuti.

¶Mulier q̃us ex diſpoſitione teſtato- 42
ris contrahere cum certis perſonis prohibeatur.illa diſpoſitio inducere videtur aut contrahendi matrimonium libertatem auferre non videtur.

¶Statutum prohibens ne filia contra- 43
hat matrimonium ſine conſenſu patris. poteſt idem quod teſtator.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.xlvij.

44 ¶Statutum ẽnis nõ possit tollere ex to to legem diuinam. illam tamẽ distingue re potest.

45 ¶Laciturnitatem filie presentis suffice re quando pater pro ea sponsalia contra hit aut matrimonium.

46 ¶Consensum patris in matrimonio filie intelligite in contractu matrimonij. non in eius executione.

47 ¶Exheredari potest filia a patre que cõ traxit matrimonium sine illius consensu. nulla facta differẽtia sit dignus aut ne ille cũ quo contraxit. de quo videatis hic.

48 ¶Sozor existẽs in potestate fratrũ post obitũ pris z matris si cõtraxit matrimo nium sine volũtate fratrum perdit bona.

49 ¶Filia cõtrahens matrimoniũ sine cõ sensu pris pdit ius petẽdi alimẽta ab eo.

50 ¶Pater perdit ius paternũ si cõmisit er ga filium aliquam causam. per quam a fi lio exheredari potest. z filius patrem oc cidens non tenetur pena parricidij.

51 ¶Indignus matrimonio ille dicitur. cui non potest quis sine dedecore nubere se cundum mozes ciuitatis considerata qua litate natalium.

52 ¶Juris canonici nunquid filia incurrat vitium ingratitudinis vt a patre exhere dari possit. si contraxit matrimoniuz sine consensu patris.

53 ¶Damnum obueniens ex violentia si cut dicitur descendere ex malitia z male ficio. ita etiam damnum quod ex quadaz clandestinitate venit. dicitur descendere ex malitia z maleficio.

54 ¶Filia que peccauit in corpus ẽnis nõ debeat ali necz dotari a patre. tamen filia per penitentiam emendata debet ali z do tari a patre.

55 ¶Filius qui ingratitudinẽ cõmisit adeo q exheredari potest. si penitẽtiam vino patre agat. vel ante conditum testamen tum. non poterit exheredari.

56 ¶Pater si exheredauit filiũ ex iusta cau sa z postea filius se reconciliauit cum pa tre. exheredatio censetur adempta.

57 ¶Filia turpiter z luxuriose viuens in tã tum põt a patre exheredari. q hoc procedit ẽnis pater esset publicus z magnus meretricator.

58 ¶Adulieres magis decet esse pudicas z castas ẽ mares.

60 ¶Castitas maioz etiam secunduz mozes hominum exigitur in feminis ẽ in mas culis.

61 ¶Mater meretrix non potest ppter me retricium filie eam exheredare.

62 ¶Lex ista confirmatur per pragmaticaz xlj. in volumine pragmaticaruz quas ma gestas imperatoris ac regis domini no stri fecit in curijs de Valladolid. anno m.d.xxxvij.

Lex.xlvij. Fo.ccxxvij.

PRimo dicit nostra. l. q qui contra xerit matrimoniũ quod ecclesia ha buerit pro clandestino cuz aliqua. ipso facto ipse z intervenientes in illo z qui talis matrimonij fuerint testes inci dãt in penã amissiõis omnium bonorum fisco et exilij regnorum istorum in quib⁹ sub pena mortis ingredi non debent. Stabatur antea q contrahens matrimonium clã destinũ erat soluturus regi centum di pondia. qui si soluendo non erat in totum vel in partem corpus ei⁹ libe ralitati regis cõferebatur. l. j. titu. j. lib. iij. fozo. ll.

Mandamos q̃ el q̃ cõ traxere matrimonio q̃ la yglesia touiere poz clãdestino con algũa muger poz el mismo fecho el y los que en ello interuinieren y los que de tal matrimonio fueren testigos incurran en perdimiento de todos sus bienes: e sean aplicados a nuestra camara y fisco: e sean desterrados destos nuestros reynos en los quales no entren so pena de muerte: y que esta sea justa causa para q̃ el padre y la madre puedan desheredar si quisieren a sus hijas que el tal matrimonio contrayeren. lo qual otro alguno no puede acusar: sino el padre e la madre muerto el padre.

idem dicebat. l. j. tit. de los matrimonios lib. v. ozdi. ex quibus constat q maioz pena hodie statuitur hic. Preterea in dictis legibus solum puniuntur contrahentes sed hic etiam intervenientes inter quos possunt etiam numerari qui consilium dedit mandauit vel persuasit ad tale matrimonium: nam z isti z similes de iure in delictis tenentur. vt per Bar. in. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniur. cuius doctrina communiter tenetur secundũ Jas. in. l. j. in. iij. col. ad fi. C. de seruis fug. vbi videatis Bal. z in. l. data opera. C. q̃ accus. non pñt. z in. l. non ideo minus. C. ỗ accus. z in. l. ob hec verba. ff. de his q̃ not. infa. vbi multa pulchra ponit. fm eundẽ Jas. in. d. iij. col. ad fi. Bal. in. l. j. in prin. in lectu. antiqua post Jac. Bu. ibi de eo per quem fac. erit vbi per Bar. z Ang. in l. j. §. persuadere post glo. ibi. ff. de seruo. corrup. Saly. in. l. vna. de rap. virg. Lano. in. c. j. de offi. deleg. z in. c. sicut dignũ §. fi. de homi. tex. glo. z scribẽtes in. c. nuper. de senten. excõi. z in clemen. j. de penis. z late per Ang. de Are. in trac. male fi. in verbo sempzoniuz mandatozez z ibi per Augu. arimin̄. in suis addi. cũ multis cõcor. † Et ad hoc q̃ qs dicatur mãdasse delictũ nõ requiritur q̃ intervenias verba imperatiua aut p̃ceptiua. imo sufficiũt verba enunciatiua. quib⁹ cõiecturate apparcat q̃ optat fieri vindictã. Bar: vult ĩ. l. si qs mihi bona. §. pr̃ scio per illum tex. ff. de acqui. here. quem ita põderat z elicit Bal. in. d. l. j. in. iij. col. in prin. in versi. z pbatur mandatũ. z ille dicit̃ mãdare. de seruis fugi. z ibi Jas. in. vj. col. ỗ si. põdera etiam septimo loco. tñ Bal. in. d. l. ob hec verba. in. ij. col. ff. de infa. ait q̃ si volebas occidere hoiem z iuisti ad amicũ z illi dixisti. deliberο occidere talem. z is laudauit dicendo bene facies nõ dicitur mandatum sed quedaz laudatio vt ibi dicit glo. ideo fm Bal. vbi. §. diligenter testes sunt examinandi quibus verbis vsus sit. vt cognoscatur an fuerit laudatio vel mandatum. Imo plus tenet Ang. in cõsi. xxij. incip. pro decisione questionis. q̃ si iuisti ad amicum z dixisti volo occidere talem z dixit bene facies z hortatur q̃ cito expediat. alias non consequetur factũ suum nisi cito occidat. q̃ adhuc iste non tenetur de mandato z sic de homicidio,

lz tencat tāq̄ persuasor vel laudator aut
potⁿ tāq̄ inflāmator.allegat tex.cū glo.
in ver.inflāmasse.in.d.c.sicut dicnuz. de
homici.nō em̄ quis laudando malitiā au
gere dz.glo.in.ℊ.ope.instit.ō obliga. que
ex delic.Jas.in.d.vj.col.Adherētes cō-
trahentibus tale matrimoniū. si in eo nō
interueniant.nec fecerint circa illud ali-
2 quid per qō in delictis teneant.nō punie
tur.+q̄uis adherētes dicāt illi q̄ sunt se-
quaces alterius.z q̄ ei⁹ intentionⁱ operi
bⁿ cōsiliys z fauoribⁿ assistūt. Pet.de an
cha.in rep.c.j.de cōsti.in ver.vidi dubi-
tari.q̄ dicunt veri adherētes z sequaces
vbi refert.Ang.ꝑsuluisse q̄ illi dicūt ad-
herentes sequaces alteriⁿ.zc.vt dixi.z q̄
tales appellent sequaces. ꝑbat.l.vna.ℊ.
3 aut versi.finaūt.de rap.virg.Ang.in aut.
de here.z falci.in ꝓn.in.ij.col.vbi aut.+q̄
adherētes dicūt q̄ spōte sunt eiusdē velle
z eiusdē nolle cuius est principalis p tex.
ibi.z in.c.ad aplice. de sentē. z re iud.lib.
vj.qō inqt not.pro capitulis pacis q̄ inter
ciuitates q̄libet innouunt. vbi promittunt
se non offendere nec adherentes. intel-
liguntur enim adherentes subditi illius
ciuitatis. z illi qui sunt eiusdem ꝓvelle cu-
ius est ipsa ciuitas. refert et sequitur Fe-
li.in.c.olim.de accusa. quem etiam vide
tis in rub.de treuga z pace. Et testes pu
niuntur hic. patet ex litera legis. † et sic
4 in eius casu oēs prohibent esse testes.per
quē casum hic cōsequēter limitant.l.i.cuz
cōcor.ff.de testi. Jn materia pītus.l.scien
dū est.q̄.l.ij.titu.j.lib.v.ordi.dicit q̄ libz
viuens cū dño z habitādo cū eo si spōsa-
lia seu matrimoniuz cū filia ꝓtraxerit aut
ꝓsanguinea quā i domo habeat sine dñi
cōsensu.semp sit exul regni.q̄ reuersus sī
ne licentia regia in penā capitis incurrit.
z ipsa sit exheredata cuiⁿ bona ꝓsangui-
neis ,primi oribus venīūt. z q̄ pī vel ma
ter possint eā accusare. aut ille cū q̄ vixe
rit.q̄bus accusare nolentibus quilibz pri
mioꝝ ꝓsanguineoꝝ vsq̄ ad tertiū gradū
accusare possit.tñ si pī aut mater vel dñs
ei parcit.aliⁿ illā accusare nō possit. Que
quidē lex in aliq̄bus cū ista cōcordat z in
aliys nō. Cōcordat primo q̄ sicut ibi ꝓtra
bēs clandestine est factus exul regni ita
hic. Secō in pena mortis ob reuersionez
in regno sine dicta licētia. Et vltra casuz
bniⁿ.l.in q̄ ꝓ fractionē exilij. frangēs in-
curit penā mortis.esi aliⁿ casus(vt vidi-
stis i lcōa ꝓcordia) i.d.l.ij.ordi. Tertiⁿ sit
i casu.l.x.titu.xxxj.pti.vij. Quartⁿ siti.l.
v.titu.xij.lib.viij.ordi.z videte tex.in.l.re
legati.ff.de penis. a q̄ habuit ortū.d.l.x.
fm Montal.ibi. Tertio i exheredatiōc.
Quarto in venia ad hoc q̄ nulliⁿ aliⁿ pos
sit accusare. Et differūt,ita in.d.l.ij.causa
pene de q̄ ibi ob cohabitationē ostēdit. ꝑ
bat ibi in ꝓn.inquantū dicit edictō cō
el se deꝑosare o casare.zc.ergo si cū illo
nō viueret,lz cū filia vel cōsanguinea si-
ne licētia eius matrimoniū ꝓberet.pena
dicte.l.nō pateret cū cesset causa ergo le-
gis dispositio inxta notata p Bar. z alios
in.l.ij.ℊ.fi.ff.de dona. lz hic sine cohabita
tiōe sufficit ꝓtrahere tale clandestinū ma
trimoniū vi manifestat ex ꝓncipio istius
l.loquētis indistincte z p cōsequēs intel-
ligēde sine distinctiōe.l. de ꝓcio. cū simi.
de publiciana. Aliud cū est ꝓhere clan-
destinū matrimoniū vt hic. Aliud sine li
cētia aut inssu ꝓncipis vel dñi vt in.d.l.ij. tñ
poterūt respōdere virūq̄ esse idē in ef-
fectu in hoc passu.+qz q̄cunq̄ requirit 5
ꝑsona in dicio dz clā fieri qō cozā eo non
fit.Bar.in.l.sciāt.ō his q̄ ex publi. ratio.
mu.pe.aci.lib.x.in solutione.l.nō intelli-
git.ℊ.tacite.de iure fis.ff.ex q̄ ibi ipse di-
cit. † q̄ si de cōsuetudine aliquid cōsueuit 6
fieri publice vt matrimonia. z aliqs face-
ret cozā duobus testibus.dicet fieri clā.l.
fi.de ritu nup.refert z sequit Jas.in.l.cloz
possidere in ꝓn.in.ij.col.de acq̄.posse.qō
notemus ad titulū de clandesti.desponsa. fz
eundē Jas.in.d.ij.col. † et clā dz fieri q̄c- 7
qd taliter fit q̄ nō possit venire in notitiā
eius cuiⁿ interest.d.l.clā possidere in ꝓn.
quā ad hoc allegat Bar.in.d.l.sciāt. z no
tāt doc.in.d.l.clā possidere in prin.p tex.
ibi. † Itē dz clā fieri q̄n actus est mihi ꝓ- 8
hibitus z nō facio per me sz p suppositam
personā.l.j.de ꝓdi.decu.lib.x.l.pupillⁿ.
ℊ.fi.versi.sz et si per interpositā ꝑsonā. ff.
de auto.tuto.fit etiā clā aliys modis. vt p
Alex.in.d.l.clā possidere in prin. in vlti.
col.z Feli.in.c.cū quidā in pen.col.ver-
si.dz autem actus.z ibi addi. super eisdez
verbis.de iureiur. +Et propter clandesti 9
nitatē presumit dolus. glo.est in.l.j.z ibi
Bal.C.de interd.mat.ad qō aduerte fm

Jas.in.d.l.clam in prin.in.d.ij.col. Ita si
matrimoniū nō venit in notitiā patris vl
cuiꝰ quiꝰ interest. Scōo nō ꝓuenīūt.nā
in.d.l.ij.solū punit clandestine cōtrahēs.
sz hic ipse z interuenientes cum testibus.
Tertio.d.l.ij.ponit viā omittendi exiliū
per licētiā regis.hic tñ tale nō dz. Quar-
to ibi nō solū loquitur in filia cōtrahente
sz etiā in ꝓsanguinea. hic in filia z non in
cōsanguinea. Quinto exheredat ibi a le
ge.hic nō lz parentibus ꝓcedatur exhe-
redandi licentia. Sexto ꝓmiores ad-
mittūtur ibi si pater et mater accusare no-
lūt.qō hic negatur. Septimo,patri vl ma
tri ibi ꝓmittit accusatio. ꝑ qō videbatur
matrē etiā viuo marito accusare posse.tñ
hic ꝑhibet viuo mr accusare non pōt. Octa-
uo.ꝓmittitur ibi accusatio ꝓtra filiā et cō-
sanguineā.hic aūt nō q̄uis filia exhere-
dari poterit. Nec obstat ista.l.in fi.qz est
intelligenda de accusatione viri ꝓtrahē-
tis cū filia interuenientiuz cū testibus nō
de accusatione filie.q̄ differentie ꝓban
10 tur recte intuenti in.d.l.ij.z presenti. † Et
quid sit clandestinū matrimoniū(de quo
hic)habetur in.c.cū inhibitio. cū ibi no-
tatus p glo.z doc.de clandes.despō. Et ex
cōtractu matrimonij clandestini multa se
quūtur mala.l.fi.titu.iij.par.iiij. Secō dz
hic q̄ ista fit iusta cā exheredandi. Cōtra
qō videtur.certi enim sunt casus p quos
descendētes legitimi exheredari pūt no
minati in auct.vt cū de appel. cognos.ℊ.
cās colla.viij.sz modus vel casus iste ibi
nō reperitur.igitur nō lz eū addere.l.ꝑe
furioso.de his qui sunt sui vel alie.iur.et
per cōsequens cōtradicit iuri cōi.simili-
ter z dispositio.d.l.ij.tñ dicite q̄ ꝓposito q̄
hec cā exheredationis inter alias nō re-
periatur nihilominus exheredationē va
lere p similitudinē ratiōis etiā de iure cōi
si cōtraxerit matrimoniū cū indigno.z ō
iure istius regni q̄uis cū digno vt hic. ꝑ
q̄ dico q̄ lz nō inueniretur q̄ possit filius
exheredari p furtū cōmissum ab eo patri.
11 † si aūt tale perpetrauerit et ideo a patre
12 exheredetur valebit exheredatio.+qz pa
trimoniū et vita equi parātur. glo. est in
l.aduocati.in verbo vitā. ō aduo.diuer.
13 iudi.ex qua notat ibi Bal.+q̄ pecunia et
patrimoniū dz vita hois z infert q̄ q̄ per
dit patrimoniū dz perdere vitaz. ꝓ qua
glo.et Bal.allego tex.in.c.veruz.in ver.
pro vita et rebus de iur.iur.z ibi dicunt
doc.+q̄ iustus metus dz sine interueniat 14
periculū vite sine amissionis bonoꝝ.per
ea q̄ habētur in.c.abbas.de his q̄ vi me-
tusve causa.et in.c.j.de resti.spol.lib.vj.
+Cōfirmo q̄ metus perditiōis oim bono 15
rūz equiparatur metui mortis. Bart.in.l.
penul.in fi.col.ff.de cōdi.ob turpem cām
allegat.l.ꝓpter litem in ꝓn.ff.de excu-
sa.tuto.et.d.c.abbas. Confirmo scōo.+q̄ 16
quasi maioꝛ est pena oium bonoꝝ q̄ pe-
na mortis. Bal.in.l.certa forma. de iure
fis.lib.x.quem refert z sequitur Hypo.de
mar.i.l.furem in.iij.col.ad fi.ff.ad.l.coꝛ
ne.de sic.+Cōfirmo tertio.q̄ licitū est oc 17
cidere furem tā pro euadendis rebus q̄
pro persona. Bar.in.d.l.furē. tenuit hāc
opi.Bartuli Ang.in.l.qm̄ multa. C.ad.l.
iuliam de vi.vbi post Jnno.in.c.olim.ō
resti.spol.ait.+q̄ non solū laicis licitū est 18
occidere offensoꝛē pro defensione rerū.
sz etiā clericis lz in personā raptoris vim
inferre pro rapina euadēda dūmodo nō
excedant modū.qō inquit menti tenen-
dū.refert Joa. de ana.in.c.ij.de homici.
z Hypo.de mar.in fi.dicte.iiij.col.Con
firmo quarto.+q̄ sicut matrimoniū ꝓtra- 19
ctū per vim aut metū cadentē in constan
tem virum vt est metus continens peri-
culū mortis vel cruciatum coꝛporis.ipso
iure non tenet z est nullū. c. veniens in
scōo.et ibi Abb.in.iiij.not.c.cū locum et
ibi Abb. c. consultationi. z quod ibi dicit
glo. fi. de sponsa. z. c. de illis in scōo. de
sponsa.impu.ita metus perditionis oium
bonoꝝ vel maioris partis est iustus per
quem matrimoniū contractū esset nullū.
d. c. abbas. de his q̄ vi metusve. d.c.j.in
prin. de resti. spol. lib.vj. tenet in specie
Abb.in.c.gēma in.j.not.de sponsa.+Cō 20
firmo quinto. questio oium bonoꝝ aut
maioris partis equiparatur questioni sta
tus persone.l.Athlete.ℊ. amplius. et ibi
glo et Bar.et.d.l.ꝓpter litez in prin.vbi
et glo.ff.de excusa.tuto.et.ℊ.itez ꝓpter
litem.z ibi etiā glo.insti.co titu.iuncto.ℊ.
itē ꝓpter inimicitias.versi.itē is.eiusdē
titu.+Cōfirmo sexto. sicut habens litem 21
mecum in causa criminali dicitur esse ini
micus meus capitalis ita si sit causa pecu-
niaria magne quantitatis fm Bart.in.l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

iij. in prin. ff. de testi. vbi allegat ad hoc
m arg. d. l. ꝓpter litē. in ꝑn. d. ℌ. itē ꝓpter
inimicitias. ꝛ qō notaꝭ in auct. si dicat. de
22 testi. † Confirmo septimo. cause magne
pecuniarie equiparantᵉ causis criminali-
bus. Bar. in. l. admonendi. in pen. col. in
ꝑn. ff. de iur. iur. vbi ꝓ hoc allegat. d. l. ꝓ-
pter litē. ꝛ d. ℌ. itē ꝓpter litē. Sꝫ est aduer
tendū q̄ dicanᵏ cause magne. resp. fm q̄-
litatem personarum. nam inter aliquos
causa decem librarum est magna. inter
aliquos causa centum florenorum esset
parua. vt. l. sed ꝛ si susceperit. ℌ. j. vbi glo.
ꝛ doc. maxime Bart. et Ange. ff. de iudi.
Bar. in. d. l. admonēdi. i. d. pen. col. Facit
qō inquit glo. in. l. illicitas. ℌ. aut versi. ne
tentis in verbo lumine. ff. de offi. presi. ad
23 idē facit. † q̄ si q̄stio esset iter duos reges
de. cc. florenis cā diceretᵏ modica ꝛ par-
na. secus si esset inter alios duos ciues. q̄
tūc diceretᵏ magna. Ita in specie Alb. de
ro. in. l. in bone fidei in vlti. col. C. de re-
bꝰ credi. qō est bñ not. fm Jas. in rep. d. l.
admonendi. in. viij. col. ad fi. vbi subdit. q̄
istud idē de regibꝰ vult Bar. in. d. ℌ. j. d. l.
sꝫ ꝛ si susceperit circa fi. ꝛ certe volui tibi
24 Bar. notās. q̄ modicū ꝺ respectu plena
rū. ꝛ exēplificās subdit. nā si vnus rex da
ret duo milia florenoꝝ modicū diceretᵏ.
25 † Cōfirmo octauo. pars sūt amittere vi-
tā ꝛ perdere principatū. ita notat Bal. in
c. penultio. ꝑ illū ter. de iur. iur. refert ꝛ seq̄-
tur Jas. in. l. ticia. in ꝑn. in. iij. col. de ver-
26 bo. obli. + Nō omitto q̄ pena vite ꝛ fame
cēparentur. ter. est in. l. iusta. cū glo. j. ff.
de manu. vindic. quez ad hoc inquit not.
Jas. in. l. transigere. in. v. not. C. de trāsa.
ad idē facit bona glo. in. ℌ. suspectus aūt.
in verbo ob culpam. prope fi. insti. de su-
spec. tuto. facitq̄ l. iulianᵘˢ. ff. si quis omis.
27 cā testi. facit etiaz. † q̄ ois cā fame ꝺ ar-
dua. Bal. vult in. c. ex ratione in. ij. col. de
appel. itē facit bñ qō vult Bar. i. l. vt vim
ad fi. de iusti. et iur. ꝛ qō Bal. in. c. j. ℌ. si qs
28 hominem. de pace tenē. vbi vult + q̄ sicut
ꝓ cā vite licitū est ꝓuocare ad duellū
ita ꝓ causa fame (ꝛ ille ꝺ perdere q̄ li
quid fit cōtra voluntatē suā dato q̄ lucrū
cōsequatur glo. est in. l. Paulus rū credi
torē. ff. de solu. facit. l. fi. ff. de vsu ꝛ habi.
sic ecōtra ille lucraᵗ q̄ voluntatē suā facit
posito q̄ eiꝰ pecunialiter nō interfit. glo.
est fi. in. l. cū seruus. ff. de ꝓdi. cā data. Di
da. de legu. i. d. suo vol. folio. xxxuij. col.
iij.) Sed habemus q̄ si filius insidiat vi-
tam patris a bello ex hereditari poterit. d.
ℌ. causas. d. auct. vt cū de appel. cognos.
colla. viij. ergo idē esset si ei cēmitteret fur
tū. hoc sic intelligite si eñia bona patris
vel maiꝝ coꝝ pars in furtū venirēt arg.
l. fi. C. de reuo. dona. l. vj. tūm. xix. parti.
iij. et. l. iij. tūm. xx. cadē parti. + ꝛ sic ꝛ sint 29
xiij. cause per quas pater exheredare po
test filiū vt in. d. ℌ. causas. isti idez est i aliꝭ
causis habēnibus candē rationē vel enoꝛ
miozem. Bul. in auct. non ꝛ delibe. prin
te. et post cum alij. in diuersis locis. et ꝓ
Bul. Alex. in. d. auct. nō licet. in secūda
col. allegat. ꝛ postea subdit. se putare q̄
quantū ad propositū de quo ibi per illū.
dictam opi. Bul. et seq. in puncto iuris
non procedere. et probat. finaliter in hoc
passu resident dicens. q̄ consulendo et iu-
dicando non esset tutuꝫ discedere ab ista
opi. Bul. de cu. que videtur esse cōis. et
neminem inuenit sibi cōtradicere. et hoc
est pulchrum dubium. fm Jas. in. d. auct.
non licet. in fi. prime col. vbi loquitur de
illo. et in. ij. col. referēdo. et aliqua ex ca
pite suo dicendo. et in effectu dicit q̄ hec
opi. Bul. est vera et cōis sententia. et in
iij. col. in prin. ait q̄ concludamus ex dic-
tis per cū ibi. filium posse hodie exhe-
redari a patre ex iusta causa. qz fuit ꝓdi-
toꝝ patrie. ꝛ ex qua cū q̄ grauioꝝ q̄ sint
ille. xiij. enumerate i. d. ℌ. causae. Adue
te. q̄. d. cōis opi. Bul. non requirit gra-
uioꝝ cām q̄ sint dicte. xiij. sed causa in
quaꝫ sit eadem ratio aut enormioꝝ. proba
tur ex eadem opi. Bul. et de eius relatio
ne quā facit Alex. in. d. auct. non licet. in
j. col. ad fi. probatur etiam clare per Jas.
ibi. in. d. j. col. in versi. in ꝛta predicta. in
quantum dicit sed sit eque grauis vel gra
uioꝝ sꝫ postea Jas. (vt vidistis in conclu
sione sua) videatur senture q̄ requiritur cā
grauioꝝ predictis. xiij. Saluarez tamen
Jas. ab isto sensu. dicens q̄ in quantuꝫ in
d. conclusione dixit qz fuit ꝓditoꝝ pa-
trie. hec cā habeat candē rationem alia-
rum. xiij. tamen contra istam defensio-
nem quam ꝓ Jas. videtis. videtur face
re quod ipse dixit in. d. j. col. in. d. versi. in
ꝛta p̄dicta. vbi postq̄ dixerat sed sit eque

gravis vel grauioꝝ. exēplificat illico di-
cens quia filius fuit rebellis vel ꝓdito
ris patrie. ꝛ sic videtur velle q̄ causa re-
bellis sit eque gravis. ꝛ ꝓditoris pa-
trie grauioꝝ. ꝓ predictaq̄ opi. Bul. et
communi sententia. inter alias probatio-
nes. facit glo. in. d. l. fi. in verbo voluerit.
iuncto ibi ter. in verbo tātummodo. quā
sequitur Ly. ꝛ Saly. ibi reputat singula-
rem que vult quod licet ter. ibi velit qō
possit reuocari donatio per aliquam ex
illis tantum quinq̄ causis ibi expressis. ta-
men ex alia magna causa ingratitudinis
reuocari poterit. refert ꝛ sequitur Alex.
in. d. auct. non licet. in. ij. col. ad ꝑn. ꝛ ibi
Jas. in. d. j. col. ad fi. vbi etiam inquit q̄
nec melius potest ad hoc allegari. nam
q̄s ter. in. d. l. fi. in materia penali tara-
tue dicat ex his tantummodo causis pos
se donationem reuocari. tamen. d. glo.
extendit ad alium casum similem. vnde
licet ter. in. d. ℌ. causas. d. auct. vt cum de
appel. cog. colla. viij. velit ex dictis. xiij.
causis tantum exheredari. tamen ex si-
mili alia poterit. de qua glo. ꝛ Saly. ibi.
sunt memoꝝ Feli. ad hoc in. c. pastoralis
in. j. col. de rescrip. postq̄ ibi fecerat rela-
tionem dicte opi. Bul. de Lu. dicens q̄
licet sint in iure specificate quatuordecim
cause ex quibus pater filium exheredare
potest. d. ℌ. causas. glo. in. c. quintauallis.
de iur. iur. tamen idem est in aliis causis
similibus aut grauioꝝbus illis. Facit ad
50 l. xv. supra. d glo. in. d. l. fi. de reuo. dona.
† Videndum est hic. vtrum consensus
patris in matrimonio filie expectetur.
51 Resp. q̄ sic. Primo quia pater ꝓ filiis
suis consilium capit. l. nec in ca. ff. de adul
te. + Hinc est q̄ iudex credere debet pa
tri dicenti in testamento filium suum esse
prodigū. nec a vero consilio patris disce
dere. l. si furioso puberi. in fi. ff. de cura. fu
rio. Ex quo valeret ꝓditio ista ꝛ credere
tur patri sup hoc si in testō suo alienatio-
nem sue legitime filio ꝓhibuit donec eta
tem. xxv. annoꝝ haberet. qa nō reputabat
eū integri sensus vel alias nec erit grauā
men legitime impositum. l. multi. de libe.
ꝛ posthu. l. filiis matrē. C. de inoffi. testō.
de quo per Bar. ibi. ꝛ in. l. cum ex filio. in
ꝑn. de vulg. ꝛ pupi. dicentem. q̄ si ista di-
latio temporis est certum q̄ est cōmodū
filij. vt quia mater dubitans de moribus
patris apposuit dilationem non subduci
tur. vt in. d. l. filiis. ꝛ ibi Bal. ꝛ alij. Dida.
de seg. d. vol. fol. cvj. col. iij. dixi in. l. iij.
sed si est certū q̄ sit grauamē filij. tūc sine
dubio tollitur de medio. l. quoniā in pri
oribus. C. de inoffi. testō. Sed quando du-
bitatur. an condito adiecta fauoꝛem res-
piciat aut odium reiicitur de legitima ho
die licet olim secus. l. si pater puelle cum
glo. C. de inoffi. testō. ꝛ fm glo. in. d. l. cū
ex filio. in prin. ꝛ causa est exprimenda.
vt colligitur ex. d. l. filiis matrē cū ibi nota
tus. ꝛ in. d. l. cū ex filio. in ꝑn. facit. l. filiussa.
ℌ. diui. de lega. j. puta quia filius erat mi-
nus industriosus nec aptus ad regendū.
ꝛ tunc creditur patri. nam presumitur fe-
cisse ad filij vtilitatem. probat. l. nihil. ver
si. facilioꝝ. ff. de bonis lib. † vbi presumi- 52
tur patrem omnia facere vt paret filiis.
Confirmo. pater appellatur negotiozum
gestoꝝ filij. Confirmo scōo. † nō est amoꝝ 53
qui vincat paternū. l. quidam cū filiū fa.
ff. ꝺ here. insti. melioꝝ ter. in. l. fi. in ꝑn. C.
de cura. furio. Cōfirmo tertio. † pater ma 54
gis dolet de pena filij q̄ ipe filius. ter. est
iuncta ibi glo. in. l. isti quidem. in fi. ff. de
eo qō metus causa. ꝛ ℌ. fi. insti. de noxa. ꝛ
talis doloꝝ patris est maioꝝ erga filiam ꝙ
pudicitiam. d. ℌ. fi. probat. l. nec ei. ℌ. pen.
ff. de adop. ꝛ licet paterna affectio sit ma-
xima (vt vidistis ex proximioꝛibus) non
tamen est tante efficacie q̄ donationē ef-
fectualem presumi faciat. sed simplicē ad-
ministrationem peculiarez. etiā dato qō
pater vtatur ꝛbo dono nisi bene merita
filij precesserint. aut talis res sit empta no
mie talis filij ꝛ sibi tradita ꝛ donata. alias
non obstante affectione paterna ꝛ nō ob
stante q̄ pater vtaᵗ verbo dono. tū intel-
ligetur cōcessio in peculiū ꝛ non donatū
ter. est in. l. si donatiōe. ℌ. cōem intellectū
glo. ꝛ doc. ibi. C. ꝺ colla. vbi ad hoc facit
illū singularē Jas. in. j. col. ꝓpe finē. † per 55
supdictaq̄ dicit equū esse q̄ pr nō dotet
filiam contrahentem matrimoniū sine cō
silio ꝛ patris cōsensu. cū ita impudenter
ꝛ irreuerenter se gessit erga patrē. Nō cū
frustra ciuilis iura paternum in matrimo
nio requirunt cōsensum. quoniam ꝙ illū
ipsis mulieribus optime consulit. nā pro
pter sexus ꝛ etatis fragilitatē sepe contra

Universidad de Deusto
Biblioteca

propria laborant cõmoda.l.si pater.in fi.
C.de sponsa.nec iste consensus est matri=
36 monio cõtrarius.l.vidue.C.de nup.† Quã=
obrem heredes grauati de maritanda pu
ella de consilio talis.alias q perdant he
reditatem.tenentur ad hoc.neq talis cõ
ditio a iure spernitur.z habebit locũ dis
positio auc.hoc amplius.ỏ fideicõ. quo
niam licet potestas nubendi differatur p
requisitionem talis cõsilij. non autem cõ
ditio reprobatur.l.cum tale.§. meute. de
condi.z demõst.l. sed si hoc.§. fi. eo. titu.
37 † Ex quibus valebit statutum latorum
puniens contrahentem matrimoniũ cuz
filia sine consensu patris.qa per hoc qua
litas eius non substantia prohibetur. Cõ
firmo.valet adiectio pene statuti ne ma
lis moribus ciuitas informetur.l.j.de se
38 cun.nup. † Cõfirmo secũdo.plerũq magis cõsideratur accidens q natura. vt in
casu.l.gracus.C.de adulte.vbi per acci=
dens permittitur homicidiuz.q uis alias
prohibeatur.facit etiam.l.j.§. bestias.ff.ỏ
39 postul. † Et q matrimonium possit puni=
ri in sua q̃litate.licet in quantum mrimo=
nium non facit.l.non tantum.§.si emanci
patus in prio.ff.de bono.posse.con.tabu.
40 † Ratio quare statutũ non potest fieri ad
impediẽdum mrimoniuz.quia est de iure
diuino.a quo suaz habet essentiã. Abath.
xix.quos deus coniungit zc. Abb. post
Hosti.in.c.tuas de spõ.duo.Ang.in auc.
de trien.z se.§.ix.col.iij.z Alex.cõsi. lvj.
volu.iiij.sed quo ad impediendum ius pa
trie potestatis z effectus successionis be=
ne potest z valebit.nam sunt de iure ciui
li.insti.de patria potestate.in prin.z.l.le=
ge obuenire.cum alijs.de verbo.signi.ff.
41 † Hinc est q valeret statutum q inter ho=
mines diuersarum terrarum non contra=
hatur matrimoniuz sub certa pena.quan
tũ ad hoc q contra faciẽs incurrat penã.
si possint honeste nubere seruata forma
statuti.l.cum ita.cum.l.seq.de condi.z de
monst. Facit.nam licet de iure ciuili libe=
ra debeãt esse matrimonia.l.titia in prin.
cum concor.de verbo.obli.z etiam de iu
re canonico.vt in.c.cum locum. z.c. ve=
niens.in secundo.z ibi cano. de sponsa
c.requisiuit.z.c.gẽma.co.titu.do. Joan.
Lupi.de Pal.ru.in rep.rub. z c. per ve=
stras.de dona. inter vir. z vxo. in.c.col.

cclxxxix.versi.vj.de quo videatis Abb.
z Feli.in.c.j.de spons.vbi loquitur in fa=
uorem presentis.l.z latius.do. Joã.in.d.
rep.in.c.col.ccxxxviij.versi.ex istis.cum
octo seq.col.tamen per supradicta in spe
cie z etiam remissiue requiritur consen=
sus patris in matrimonio filie ad fugien
das penas istius.l.vt in ea. † Ulterius nã 42
q̃ius mulier ex dispositione testatoris
contrahere cuz certis personis prohibea
tur: illa dispositio inducere viduitatem
aut contrahendi matrimonium liberta=
tem auferre non videtur.d.l.cum ita. cuz
d.l.seq.de condi.z demons. † Et statutuz 43
prohibens ne filia contrahat matrimo=
nium sine consensu patris. potest idem
quod testatoz.maxime cum tale statutum
bona z honesta foueatur ratione.s.ne mu
lieres per etatis imbecillitatem z fragili=
tatem sexus contra propria agerent com
moda.vt dixi allegando. d.l. si pater. in
fi.C.de spon.ad quod facit.l.fi.§.filijs au
tem fami. de bonis que libe. Facitq.l.
semper in coniunctionibus. de ritu nup.
vbi non solum quod licet in matrimonijs
contrahendis.sed quod honestum est cõ
sideratur. † Preterea statutum licet non 44
possit tollere ex toto diuinam legem. il=
lam tamen distinguere potest.l.j.vbi gl.
z Bar.ff. de consti.prin.z glo.in.l.fi. si cõ
tra ius vel vtili.pub.facit.l.fi.C. de fidei=
com.z.l.si vnus. C.de testa. † Ex quibus 45
infertur sufficere taciturnitatem filie pre
sentis quando pater pro ea sponsalia cõ=
trahit aut matrimonium. l. sed ea. ff. de
spons. quod procedit etiam si filia esset
spuria etiam ex damnato coitu nata.cum
consideretur in hoc reuerentia debita in
re nature z non patria potestas.per no=
tata per Bar.in.l.intellas de capi. dimu.
z in.l.ij.ff.de accusa. † Hunc autem con= 46
sensum intelligite in contractum matri=
monij non in eius executione que per co
pulam carnalẽ z traductionẽ ad domum
sponsi fit.nã consensus adhibitus in actu
durat in executione actus glo. est in.l.iij.
§.sed vtrum.in verbo inuito patre. ff. de
mino.idẽ sentit glo.in.l.cum nõ solum.§.
necessitate.in ver.necessitate.de bonis q̃
libe.notant Bal.z Alex.in.d.§. sed vtrũ
tenet Ang.in consi.clxxx. incip. p̃mitto.
in fi. Facit quod voluit Bal.in.l. unultus

in fi.C.de procu.z Feli.in.c. edoceri. in
iij.col. ad fi.versi. Sexta declaratio de
rescrip. ideo contracto matrimonio si fi=
lia sine patris consensu permittat se car=
naliter cognosci.z ad domum viri tradu
ci.non potest ei dos denegari nec exhe=
47 redari. † Deficientecq tali consensu filia
exheredari potest.l.v.titu.j.lib.iij. fozo.
ll.nulla facta differentia sit dignus aut ne
ille cum quo contraxit.sed.l.x.titu.j.par=
ti.iij.aut q si pater vult nuptui tradere fi
liam suam homini digno taliter q matri
monium vtrisq conueniret.si noluerit fi=
lia.poterit exheredari.quia immemor be
neficij paterni.z quoniam eum tedio af=
ficit patri non obediendo.quod.d.l.x. in
telligit si postea filia contraxerit alio cõ=
tra patris voluntatem aut in summ pecca=
uerit corpus. z in hoc si postea nuberet
alio contra voluntatem patris loquitur
indistincte digno vel indigno.quod vl=
timum est mirabile secundum.do. Joan.
de Pala.rub.in.d.rep.in.c.col.cccliij.
vbi subdit non legisse alibi.z q.d.l.x. me
morie tenemus. Fortius adhuc volunt.
l.ij.titu.j.lib.iij.fozo.ll.q ex hoc solo q fi
lia contraxit cum indigno potest exhe=
redari q̃ius pater alium sibi non promi=
serit maritum.pred.do.in.d. ccciij. col.
quam.l.recitat ipse.in.d.c.col.cclxv. lex
v.titu.vij.parti.vj.dicit q si pater cum di=
gno filiam nubere vult. que contra pa=
tris voluntatem dixerit.se matrimonium
contrahere nolle. z postea vitam in lu=
panari fecerit.pater eam exheredare po
terit.quod.d.l.v.intelligit in filia minore
xxv. annis.secus in maiore si peccauerit
in corpus.vel contra voluntatem patris
nuberet.nam pater fuit in culpa erroris
filie illam non antea maritando.habetur
etiam in auc. sed si post. z ibi scribentes.
de inoffi.testamento. In vno autem casu
d.l.v.titu.vij.parti.vj.videtur recedere a
d.l.x.s.filia contrahente matrimoniuz cõ
tra patris voluntatem cum alio. quod in
d.l.v.non habetur.sed solum filia in cor
pus peccante.tamen dicite q in.d.l.v. sa
tis hoc probatur.quia in secũda eius par
te cauetur si errorem corporis fecerit aut
contra voluntatem patris nuberet postq̃
filia excederet.xxv. annuz q non poterit
exheredari.ex quo sequitur q pria pars

illius.l.intelligatur velle q ante dictum
tempus in quolibet horum casuum exhe
redari poterit. quia immemor beneficij
paterni zc.vt dixi. z quoniam alias esset
contra predicta de consensu patris et cõ
tra.d.l.x. Tamen.l.vj.titu.j.lib.iij.fozo.ll.
disponit aliter in tempore vitra quod
vult q filia nubat digno. Aduerte q in
meo libro est tempus.xxx.annorum. sed
do. Joan. Lupi. de Pal.rub.in.d.rep.in
c.col.cclxvj.referens hãc.l.vj.dicit.xxv.
annos. Post dictas.ll. fozi.titu.j.lib.iij.
fozo.ll.z alias que sunt in proposito isti=
l.co.titu.lib. z fozo fuerunt edite.d.ll.x.
titu.j.parti.iij.z.v.titu.vij.parti.vj.vt in=
quit do Joan.predictus in.d.rep.in pre=
allegato.c.col.q.cclxvj.quem omnimo
do videatis cui ca presentem.l.in.d.c.ex
col.ccxxxv.versi. Sed si filia.vsq ad col.
cclxx. Qui dominus Joan. in eodem
c.col.cclxxj.gracia disputationis ponit
conclusionem.s.filiam minorem viginti
quinq annis que sine patris consensu
matrimonium etiam cum indigno con=
traxit.pater dotare tenetur q̃ius illa do=
tem non premiserit.quam conclusionem
defendit vsq ad clu. sine ad colu.ccclvij.
licet mediocriter z colorate.teste ipso. in
d.col.cccvij. Sciendum est q.l.iij. titu.
j.lib.v.eodi.z l.j.titu.vj.eo.lib.z vol. † di 48
cunt q sorores existens in potestate fratruz
post obitum patris z matris si contraxit
matrimonium sine voluntate fratruz per
dit bona vt in eis.quod intelligite sm dis
positionem.d.l.ij.titu.j.lib.iij.fozo.ll. Et
ex predictis dicatis † q cum ex causa ista 49
filia exheredari possit vt hic.pdit ius pe=
tendi alimenta.l.si quis a liberis.§.idẽ in
det.z ibi Bar.notat.z dicit mentem tenen=
dum.de libe.agnos. Perdunq prerogatiuã
filie.nec per eius mortẽ habebit locuz. l.
pompeia de parricidijs.sed solum tenere
tur pena deportationis.tex.est z ibi glo.
z Bar.in.l.diuus.ff.ad.l.pompe.de parri.
vbi idem putat Bar.econtra. † q si pater 50
commisit erga filium aliquem casum p
quam a filio exheredari potest. q perdit
ius paternum. z filius patrem occidens
non tenetur pena parricidij.sed deporta
tionis.quod perpetuo est mentis tenendũ
sm Jas.in.l.ius autem ciuile.in prin. vl=
time col.de iusti.z iu.qa non inuenit alibi

Universidad de Deusto
Biblioteca

legisse teste eodem ibi. ⁊ ipse Jas. refert etiam ⁊ sequitur. in d. auc. sed si post. de inoffi. tes. ⁊ idem de collateralibus. Bar. in d. l. duus. in fi. ℙreterea sciamus hic q̄ filius contrahens cuz indigna poterat exheredari. d. ℌ. si emācipatus. in primo d. l. non tantum. ff. de bono. posse. cō. tab. qui tex. inducitur ad. q. quidaz fecit testamentum ⁊ reliquit filium suum heredem. ⁊ dixit si filius meus acceperit vxorem sibi indignam putetur hereditate ⁊ deueniat in talem. ille quandam ancillam accepit in vxorem. an hereditatem amittat. ⁊ videtur q̄ non per gl. in l. si rogatus. ff. de manu. viud. quia indigna est que prohibetur duci. igitur cē. vt in. d. glo. ℑn cōtrarium facit. d. ℌ. si emancipatus. q̄ indigna dicitur considerata qualitate viri et suorum natalium. ⁊ l. tam dementis. de epis. audi. Facit etiam nam pater non tenetur se obligare nec bona sua pro dote vxoris filij qñ vxor erat indigna. Bar. in l. si cum dotem. ℌ. transgrediamur. ff. solu. ma. vbi etiam inquit q̄ fm illa tempora. ista erat iusta causa exheredandi filium. allegat. d. ℌ. si emancipatus. ⁊ in. l. ij. C. de nup. † ℑlle enim dicitur indignus matrimonio cui non potest quis sine dedecore nubere fm mores ciuitatis considerata qualitate natalū ⁊ hec est veritas fz Bar. in. d. l. cum ita. de condi. ⁊ demonst. per tex. in. d. ℌ. si emancipatus. q̄obrem filius contrahens cum indigna poterat exheredari vt ibi. quem tex ad hoc allegat Bal. in. l. nec filium. C. de nup. ne vilissimam prolem que inde nascat habeat successorem. quia ex his totum genus infamatuz est. prout dicit Bal. ipse ibi. ⁊ hic si habemus in littera. hijos. quoruz appellatione comprehenduntur ⁊ filie tex. est iuncta glo. in l. filij appellatione. ff. ō verbo signi. tamen si littera inquit. hijas. filij non poterit exheredari ꝓpter matrimonium clandestinum (de quo hic) contractum ab illo. nam si ita scriptam sit filiabꝰ meis centū aureos do. an ⁊ masculini generis ⁊ femnini liberis legatū videat. nā si ita scriptuz esset filijs meis hos tutores do. relpōsum est etiaz filiabus tutores datos esse quod nō est ecōtrario accipiēduz vt filiarū noīe etiā masculini contineant exemplo enim turpissimum est femnino vocabulo etiam masculos contineri. verba sunt. l. si ita scriptū sit. in pn. de lega. ij. ⁊ probat. l. qui duos. de lega. iij. ō quo dixi in. l. vij. super parte. o hyas. vbi latius vidistis. Credo tamē q̄ litera dicat hyas. ⁊ per consequens dispositio ista non extenditur ad filios. ℙrimo qa Bar. aut (vt dixi) in. d. ℌ. transgrediamur. q̄ fm illa tēpora ista erat iusta causa exheredandi filium. per. d. ℌ. si emācipatus: ergo fm ista non. Scōo. exemplo enim turpissimum esset cē. vt predixi allegans. d. l. si ita scriptum sit in pun. Tertio quia. l. si filiaz. cū auc. seq̄. de inoffi. tes. loquuntur in filia. ⁊ nō in filio. patet in eis. Quarto. argu. tex. in. d. ℌ. fi. insti. de nox. Quinto. nā omnes. ll. huius regni dicentes de exheredatione propter istam causam loquuntur ō filiabus ⁊ non de filijs. constat ex illis. et etiam si bene memores estis. quando scribentes mouent. q. exheredationis huiusmodi. de filia ⁊ non de filio loquuntur. Sexto. ex. l. ista vbi primo ponitur pena viro contrahenti matrimonium clandestinū. ⁊ interuenientibus in illo testibus q̄ talis matrimony. ⁊ postea dat licentiā seu permittit. vt pater ⁊ mater possint exheredare filias que tale contraxerint matrimonium vt hic. † Nunquid de iure canonico filia incurrat vitium ingratitudinis vt a patre exheredari possit si contraxit matrimonium sine consensu patris. Sol. dicit q̄ sic. cuꝰ dictū nō approbat Hosti. nisi filia eligeret turpem vitam. in. c. j. de despon. impub. vbi Abb. ait q̄ hoc vltimum dictū cōmuniter approbatur. argu. c. pen. ⁊ vlti. de secun. nup. ex quo enim filia vtitur permissione canonica non debet incurrere vitiuz ingratitudinis Abb. in. d. c. j. idem ⁊ latius consulit ipse Panor. in cōsi. xij. incip. vt clare materia ibi matus liqueat. vbi per plura mouetur. in j. vol. ⁊ respondet dupliciter ad glo. in. d. c. vlti. ō secū. nup. ℌāc opi. Hosti. ⁊ Abb. tenet Jas. in. l. ij. ℌ. quod si in patris. in penul. col. ad pun. ff. solu. ma. ⁊ in. d. auc. sed si post. de inoffi. test. vbi subdit quod vltra auctoritatem Panor. confirmat istam partem ex quatuor que ibi per eum videatis. † Non taceo hic quod quemadmodum damnum obuenies ex violentia dicitur descendere ex malitia ⁊ maleficio. ita etiam dānum qs ex quadam clandestinitate venit descendere ex malitia ⁊ maleficio dicitur. glo. est in. l. vlti. ff. de prima. delic. quam sequendo ⁊ notabilem ⁊ non esse alibi faciendo. tenuit idē Bal. in. l. ea que. in fi. prime col. in. ij. q. C. de condi. indeb. ⁊ Dida. de segu. in tracta. de bonis lucra. constā. mat. inter mari. ⁊ vxo. folio. xvij. col. iij. in fi. † Et q̄uis filia q̄ peccauit in corpus non debeat alli nec dotari a pfe. vt notat Specu. in titu. qui filij sint legi. ℌ. pen. versi. qd si filia peccauerit. Bal. in. l. fi. C. de dotis proui. tamē filia per penitentiam emendata debet alli ⁊ dotari a patre. fm eundē Specu. in. d. ℌ. pen. versi. quid si penitentiam egerit. sequuntur Lano. in. c. quinta uallis. de iureiur. vbi Ant. de But. in. ij. col. ⁊ Abb. in. ij. vbi etiam alleg. c. terruz. 50. distic. idē tenet Alex. i. l. j. in. viij. col. versi. predictis etiā adde. ff. solu. ma. vbi pro hoc vltimo etiam allegat. l. imperialis. C. de nup. ⁊ Bal. in. l. si filiam. C. de inoffi. tes. Ex quibus. Alex. vbi. ℌ. infert duo notabilia. † ℙrimum q̄ filius qui ingratitudinem cōmisit adeo q̄ exheredari possit. si penitentiam vivo patre agat. vel ante condituin testamentum nō potuit exheredari ex illa causa. quod facit ad l. istam que per hoc videtur limitanda in quantum de exheredatiōe loquitur. Secundum q̄ nec sibi alimenta poterunt denegari. Confirmatur. † q̄ si pater exheredauit filium ex iusta causa. ⁊ postea filius se reconciliauit cum patre. exheredatio censetur adempta quod multum notemus fm Jas. in. l. in arenam. in vlti. col. C. de inoffi. tes. ⁊ in auc. non licet in fi. de libe. prē. Confirmatur q̄q̄ ille qui delinquit. post peractam penitentiam ⁊ habitā indulgentiam habetur perinde ac si non deliquerit. notat Bar. ex pau. d. l. imperialis. in. ℌ. similes. eiusdem. l. ⁊ refert Dida. de Seg. d. vol. folio. xlix. col. ij. † Et in tantum filia turpiter ⁊ luxuriose viuēs potest exheredari a patre. d. l. si filiaz. vbi ⁊ scribentes. de inoffi. testō. per quam notat ℙau. de Cas. in. l. cum te. eo. ntu. q̄ nō possum tibi imputare inimicitiam que p uenit culpa mea. neq̄ enim possum dicere q̄ pater exheredauit me propter inimicitiam cum ipsa causa inimicitie: ⁊ sic ingratitudinis processerit culpa mea. refert Jas. ibi. vbi subdit se credere q̄ istud non sit verum in ista materia exheredationis vt ibi per eum hoc procedit licet pr̄ esset publicꝰ ⁊ magnus meretricator qui tamē potest exheredare talē filiam que est meretrix ob hanc causaz. † qm̄ mulieres magis decet esse pudicas ⁊ castas q̄ mares. l. pen. C. ad orfi. ita Raph. Ful. in. d. auc. sed si post ō inoffi. tes. ⁊ tāgit idē Rapha. in. l. in arenam. in fi. ⁊ ante illuz Ly. in. d. l. si filiam. co. titu. ad quod etiam facit gl. in. l. palam. ℌ. que in adulterio ō ritu. nup. dicens † q̄ maior castitas etiaz fm mores hominum exigitur in femnis q̄ in masculis. refert ⁊ sequitur Jas. in. d. l. in arenā in fi. Et ista sit alia causa seu motiuum ad probandum q̄ hec. ll. loquuntur de filiabus que possunt exheredari per matrimoniū clandestinum (de quo hic) contractum ꝓ illas ⁊ non de filijs. quod addatis ad ea que in hoc passu dixi. in quo inter alias probatiōes adduxi. d. ℌ. fi. insti. de nox. qui ℌ. facit ad istud motiuum. quod ⁊ illi ℌ. secus tamē est in matre. s. † q̄ mater meretrix non potest propter meretricium filie eā exheredare. Bar. Bal. Ful. ⁊ Jas. in. d. l. in arenam. per tex. ibi. quod est bene not. fm Bar. ibi. per quod vltimū presens. l. limitabitur saltem in eo quod ō exheredatione dicit. nisi mater esset emendata ⁊ ad vitam honestam reducta. Bal. ⁊ Jas. in. d. l. si filiam. Joa. Fab. in. d. auc. sed si post Ful. ⁊ Jas. in. d. l. in arenam. † Corroboratur seu cōfirmatur ista lex q̄ pragmaticam. xlj. in volumine pragmaticarum quas magestas imperatoris ac regis domini nostri fecit in curijs ō Valladolid anno. m. d. xxxvij. Et circa pñtē l. eiusq̄ materiaz videatis Rode. Sua. in lectura. l. ij. tit. j. lib. iij. fozo. ll. per totū discursum illiꝰ lecture vsq̄ in fi. ⁊ videte omnimodo q̄ ipse dicit ibi fol. lxxv. col. j. in versi. vlterius. vbi tractat an causa ingratitudinis tollatur tacite per amicitiā vel reconciliationem superuenientez. quod facit ad. l. istam ⁊ ad illud qō dixi. nu. lvj. vbi hoc probat ⁊ in alijs numeris proximiorubus precedenti ⁊ seq̄. ⁊ expressius dixeram in. l. xv. nu. lxxv. ⁊ lxxxvj. s̄.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.xlviij.

¶ Sequitur recapitulatio legis.xlviij.

1 ¶ Verbum potest in dispositione negatiua inducit necessitatem.
2 ¶ Lex.j.titu.ij.lib.iij.foro.ll.z ista prohibent maritum dare vxori nomine arrarum vltra decimam partem bonorum suorum.
3 ¶ Verbum potest in.l.j.titu.ij.lib.iij.foro.ll.positum.negatiue prolatum necessitat.
4 ¶ Nullum est quidquid fit cõtra legem.
5 ¶ Renũtiari non potest iuri positiuo publico q̃ in actibus hominum certam formam introducendo statuit.puta q̃ testamentum sit factum cũ solẽnitate certi numeri testium. q̃ pactum z stipulationes certo modo fiant.
6 ¶ Renuntiari non potest etiam cum iuramento hijs que fauore publico inducta sunt.
7 ¶ Casus in quibus quis nõ potest renũtiare iuri vel fauori suo.
8 ¶ Lex quando stat in finibus prohibitionis tacite videtur habere clausulam ỏ nullitate.
9 ¶ Obligatio naturalis z ciuilis videtur prohibita in promissione arrarum vltra decimam.
10 ¶ Titulus cõtra prohibitionem legis habetur pro non titulo.
11 ¶ Titulus redactus ad non titulum. vel habens ortum a causa irrita.acquisitionẽ fructuũ non operatur.
12 ¶ Imperator concessit quibusdam comunibus.q̃ possint creare tabelliones. z illis cõcedere potestatem faciendi instrumenta inter omnes personas cuiuslibet loci non obstante aliqua constitutione vel statuto.post concessionem factum est statutum in aliqua ciuitate. q̃ instrumenta facta a tabellione non valeant nisi habeat licentiam a cõi.an statutum superueniens preiudicet tabellioni habenti priuilegium ab illis comitibus.
13 ¶ Juramentum si interuenit in promissione vel traditione arrarum.vtrum decimam vir excedere poterit.
14 ¶ Renuntiatio specialis vbi requiritur. protestatio facta presenti z tacenti habet vim specialis renuntiationis.
15 ¶ Cautela ad excludendum declinatoriam fori.
16 ¶ Decimam partem bonorum q̃ maritus potest dare vel promittere vxori.qualiter procedat.
17 ¶ Usufructus si vendatur.z debeat solui gabella ex forma statuti. debet extimari secundum.l.hereditatũ.ff.ad.l.falci.
18 ¶ Mutilans vel occidens aliquem tenetur ad operas quas facturus erat percussus aut occisus toto tẽpore vite sue. hoc supposito nũc queritur.quas operas vel earum stimationem prestabit percusso aut heredibus occisi.
19 ¶ Lex nostra dicit q̃ si tabellio dederit fidem alicuius contractus in quo interueniat renuntiatio.l.j.titu.ij.lib.iij. foro. ll. incurrat in amissionem officij tabellionatus.an sit ipso iure vel per sententiam.
20 ¶ Lex quando plures patitur intellectũ. vnum dubitabilem z alium indubitabilẽ. qui casum dubitabilem decidit accipiendus est.
21 ¶ Verba in dubio in potiori significato intelligi debent in contractibus z etiam in vltimis voluntatibus.
22 ¶ Intellectus rationi naturali cõtrarius non est legi adaptandus nec tenendus. neq̃ secundum illum erit iudicandũ. immo potius est repellendus.
23 ¶ Lex habens plures intellectus nõ potest allegari ad decisionem causarum tamen quando omnes intellectus reprobãtur excepto vno.est in effectu ac si haberet vnum solum intellectum.

L 90.

Juri positiuo q̃ in actib9 hoc certam formam introducendo ꝑ renũ

Lex fori de qua hic est.j.titu.ij.lib.iij.foro.ll. Inquantum lex nostra dicit q̃ dispositum in.d.l.fori non possit renunciari. procedit de iure cõi. q̃ in.d.l.fori.in prin. ponit verbum potest in dispositione negatiua inducens necessitatem. tenent Bar. et alij.in.l.gallus.in pn.de libe.z post hũ.z cum necesse nõ possit vltra decimam partem bonorum suorum marit9 nomine arrarum dare.d. l.fori. in pn. videtur seq. q̃ illi.l.renũciari non poterit. Confirmo.d.lex fori videt disponere circa formam.nam dicit.no pueda dar mas.zc.e si mas le diere o pleyto sobre ello hiziere no vala.ergo ei renunciari non potest.l. 2 nemo potest.de lega.j.† Confirmo scdo. illa.l.et etiam ista prohibent dare vltra d.decimam partem.patet ex eis.z.ll.prohibituis renunciari posse non videtur. vt notatur in.l.j.z.ij. z ibi glo.C.ne fide=iusso.do.den.ergo. zc. et q̃ phibeat.d.l. 3 fori apparet.† quia.d.verbum potest in d.l.fori positum negatiue prolatum necessitat Bar.(vt dixi)in.d.l.gallus.in prin.z in.l.de his.ff.de transa. vbi pro hoc allegat. 4 Facit etiam.†quicquid fit contra.l. est nullum, vulgata.l.non dubium.C.de legi.d.l.fori.in prenotatis verbis. nam si certa summa non esset moderate statuta (vt in ea z hic)vir mulieris amore forsan captus omnia bona sua vel maiorem illorum partem sibi donaret.quod iura prohibent ne coniuges mutuo amore se spolient.ne impediretur studium educandi liberos.et ne matrimonia venalia fierẽt l.j.ij. et. iij.ff. de dona.inter vir.et vxo. 5 Sciendum est hic.† q̃ iuri positiuo publico quod in actibus hominum certam formam introducendo statuit. puta q̃ testiñ sit factum cum solennitate certi numeri testium.q̃ pactum et stipulationes certo modo fiant.non potest renunciari.d.l.nemo potest.ỏ lega.j.l.testãdi.C.ỏ testa. et.l.contra iuris.ff.de pac. 6 † Et his que inducta sunt fauore publico nõ potest renunciari etiam cum iuramento.c.si diligenti. de foro compe. l.ij.et.j. quẽadmodũ. de agrico.z censi.lib.xj.iuncta.l.j.ff.de vsuca. et iuncta glo. in auct.vt sine prohibi.ma, deb. z credi.colla.vij.et que notantur per Bart.in.d.l. nemo potest.et in.l.si quis pro eo.ff. de fideiuss. Raph.cu.in consi.clxix.incip. visa copia precepti ad fi.ita etiam videtur tenere Ang.in consi.lv.quod incipit. Guili. et Fran. ad fi.et Jas.in.d.l.nemo potest in.j.lec.in antepen.col. Si tamen hoc ius positiuum alio modo disponit.z est publicum vt in exemplis positis per glo.in.l.ius publicum.ff. de pac. tunc similiter non potest renunciari vt ibi. et secundum hos duos casus. dispositio. d. l. fori videtur. probatur. q̃ in ea sit ius positiuum constat.et q̃ sit publicum etiam. quia reipublice interest ne cõiuges mutuo amore se spolient ne impediatur studium educandi liberos et ne matrimonia venalia fiant. vt in dictis.ll.j.ij.et.iij. ff. de dona. inter vir. et vxo. Et.d.l.fori statuit introducendo formam in dandis dictis arris. Et si mihi opponeretur z esset certum q̃ licet.d.l.fori statuat. non tamen certam det formam. et per consequens extra dictum primum casum dictam.l.fori esse ordinatam.omissis que in

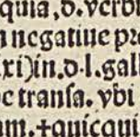

A ley del fuero que dispone q̃ no pueda el marido dar mas en arras a su muger de la decima parte de sus bienes no se pueda renunciar. e si se renunciare no embargante la tal renunciacion lo contenido en la dicha ley se guarde y execute. y si algũ escriuano diere fe de algun contracto en que interuenga renunciacio de la dicha ley. mandamos que incurra en perdimiẽto del officio de escriuania que touiere e de alli adelante non pueda mas vsar del so pena de falsario.

Universidad de Deusto
Biblioteca

contrarium tradi possunt sufficit q̄ sit ordinata iuxta secundum casum ad hoc vt renunciari non possit. Si enim est ius priuatum continens renunciantis vtilitatem priuatam et publicam simul. et priuata vtilitas a publica separari potest. valebit renunciatio quantum ad priuatam vtilitatem non quoad publicam. l. iuris gentium. §. si paciscar. cum ibi nota. ff. de pac. si non potest separari non valet renunciatio. l. quos prohibet. ff. de postu. l. filius. §. veteranj. ff. de procu. l. y. §. sed quia veremur. C. de iura. calu. z l. de dic. ff. de pac. dota. iūcta. l. j. ff. solu. ma. Quādoq̄ continet priuatam vtilitatem renūciantis et cuiusdam alterius tertij priuati. tunc idem q̄ si possunt separari valebit quantum ad preiudicium renunciantis. non quoad tertij preiudicium. l. si post mortem. ff. de contra tabu. c. res inter alios acta. sed si separari non potest non valeret renunciatio. l. j. ij. aij. et. iij. ff. de libe. causa. Quandoq̄ continet vtilitatez renunciantis tantum et illud ius est introductum principaliter in fauorem renunciantis. et ille fauor est inductus propter renunciantis imbecillitatem. et tali casu renunciatio non valet. l. si intra. C. de in integ. restit. l. dolu. §. aut versi. diuersum. ff. de nouatio. siue ille fauor fuit introductus alias quam per eius imbecillitatem et talis renunciatio esset contra bonos mores vel inducit aliquem ad delinquēdum non valet. l. alia. §. eleganter. ff. solu. mat. l. conuenire. ff. de pac. dota. aliter valebit renunciatio. l. si quis in conscribendo. cum alijs. de epis. et cle. Tamen si illud ius principaliter est inductum in odium alterius et per consequens redundat in fauorem renunciantis. si renunciatio est causa quare illud odium cesset valebit renūciatio. l. fi. C. ad macedo. alias non. l. tamen si. cum ibi nota. ff. ad macedo. + de quo videatis glo. in. l. pactum inter heredem. ff. de pac. ponentez multos casus. in quibus quis non potest renunciare iuri vel fauori suo. eo quia in illis non erat merus fauor renunciantis pro vt quasi de singulis dixit. Jas. i. l. pen. C. de pac. teste ipso in. d. l. pactum. inter heredem. in. ij. col. vbi ait. q̄ inter ceteros casus notemus precipue. xvj. casum. s. q̄ in criminalibus non potest per pactum renunciari defensionibus suis. et q̄ ad hoc dicta glo. sepe allegatur in practica. tamen secundum Ang. Fulg. et Paul. de cas. in. d. l. pactum. assessores et iudices maleficiorum quotidie seruant contrarium. quia faciunt inquisitos renunciare defensiōibus suis. de quo videatis Ang. Paul. de cas. et Jas. ibi. vt ipse Jas. intendit. d. glo. plene examinare eodem teste ibi. Preterea facit. quando prohibitio legis dirigitur ad personam si fieret contra. esset factum contra preceptum legis cui renunciari non potest. ita Bar. in. l. si quis pro eo in. iij. col. in fi. ff. de fideiuss. vt in. d. l. fori. vbi prohibitio de qua ibi dirigitur ad personam. probatur in quantū dicit. todo hombre que casare no pueda. et quia. l. procedit dando modum infirmandi. vt loquūtur tituli. de dolo malo. quod metus causa. et similes quod probatur etiam in. d. l. fori. vbi postquam in pun. phibet dari plus decima. ponit modum infirmandi. ibi e si mas diere o pleyto sobre ello hiziere no vala. e si por ventura mas diere los parientes mas ꝓpinquos del marido lo puedan demandar por el. Quandoq̄ lex vltra non procedit. et tunc factum est inutile ipso iure perinde acsi hoc exprimeretur ab ipsa lege. d. l. non dubium. C. de legi. et ibi Bart. in ij. not. et alij. Jas. in. l. j. in. ij. col. de libe. et posth. z in. l. j. §. sublata. in secunda lec. in ij. col. versi. moueor. ff. ad treb. in. l. cunctos populos in secunda lec. in. xvj. col. de sum. trini. et fide catho. et in. d. l. non dubium. in. iiij. col. per cuius tex. Bal. ibi in. iiij. not. ait. + q̄ quando lex stat in finibus prohibitionis. tacite videtur habere clausulam de nullitate vnde non est necesse q̄ lex vltra procedat annullando. quod est bene not. secundum eundez ibi. vbi ipse Bal. tenet idem in positione casus illius legis. Ful. Paul. de cas. hoc etiam ibi tenent. et Jas. in. d. iiij. col. aut lex procedit confirmando et valet. l. j. §. biduum. quando appel. sit. l. relegatorum. §. ad tempus. de interd. et releg. + Et ex tali promissione arrarum vltra decimam videtur prohibita naturalis et ciuilis obligatio. cū dicta lex fori dicat q̄ si dicta decima exceditur non valeat contractus ar

rarum. quod probatur ex. d. l. j. ff. de dona. inter vir. z vxo. vbi caue tur q̄ donatio inter virum et vxorem non valet. qō intelligitur etiam quoad naturalem obligationez patet. quoniam ei non potest accedere fideiussor. l. si sponsus. §. si vxor viri. ff. de dona. inter vir. et vxo. et ita est intelligendus tex. in auct. si qua mulier. ad velleia. Si vero contractus ab initio valet. sed si ex postfacto aliquid non obseruetur. lex dicit q̄ non valeat. non impedietur obligatio. licet pareꝭ exceptio. et sic contractus non erit ipso iure nullus sed non valet in effectu. l. vniuersa. de p̄ci. impe. offe. Si enim. d. l. fori de iure cōmuni per predicta non poterat renunciari et per istam quoq̄ ad literam; approbantem. d. l. fori. et remouentem dubium si illa poterat vel ne renunciari. a fortiori si renuncietur non valebit renūciatio vt hic. naz quod fit contra legem vel in eius fraudem ipso iure non valet. nec quicqd
10 ex eo sequatur. d. l. non dubium. + Hinc est q̄ quia titulus contra prohibitionem legis habetur pro non titulo. l. nec vllaz. §. j. cum concor. ff. de peti. here. emens illicite et non solenniter a fisco. tenetur restituere rem cū fructibus perceptis z perciptendis tex. est in. l. j. de fide instru. et
11 iur. hab. fis. lib. x. Infertur etiam. + q̄ titulus redactus ad non titulum vel habens ortum a causa irrita acquisitionem fructuum non operatur. l. ij. C. si quis ignorem. mi. esse sine decret. compa. Confirmo per tex. in. l. filio. §. contra tabu. ff. de inoffi. tes. vbi decreto seu sententia deducta ad irritum possessor qui vigore decreti aut sententie possidebat tenetur ad restitutionem fructuum. quasi titulus decreti vel sententie non operetur bonam fidem neq̄ acquisitionem fructuum ex quo fuit deductus in irritum z declaratus nullus. quem tex. ad hoc dicit notabilem Dida. de seg. in. d. volu. folio. lxxx. col. j. Preterea quia hic dicitur no se pueda renunciar. que verba necessitant vt predixi allegando Bar. in. d. l. gallus. i prin. Ad idē facit. sequens voluntas seruatur nisi precedens sit derogatoria. tex. est in. l. si mihi et tibi. §. fi. de lega. j. quanto magis nō seruabitur precedens subsequente derogatoria. et multo fortius hic vbi precedēs voluntas inquit q̄. d. l. fori non possit renunciari. et sequens. l. q̄ si renunciata fuerit. non obstante tali renunciatione contentum in. d. l. fori obseruetur et exequatur. Aut tex. d. §. fi. ibi inducitur ad. q.
12 + Concessit imperator quibusdam comitibus q̄ possint creare tabelliones et illis concedere potestatem faciendi instrumēta inter omnes personas cuiuslibet loci non obstante aliqua cōstitutione vel statuto. post concessionem factum est statutum in aliqua ciuitate q̄ instrumenta facta a tabellione non valeant nisi habeat licentiam a communi. An statutum superueniens preiudicet tabellioni habenti preulegium ab illis comitibus. et videbatur q̄ sic. quia concessio principis tollit effectum statutorum presentium nō futurorum. argu. l. si stipulatus. §. cum stipulamur. l. si a colono. ō verbo. obli. l. si ita. de auro et argen. lega. l. rutilia. et. l. in lege. ff. de contrab. emp. In contrarium facit. q̄ omnes effectus cuiuscūq̄ statuti in contrarium obuiantis sunt sublati. argo. l. placet. de libe. et posth. Preterea tollere potuit effectum huius statuti futuri. argo. d. §. fi. et. l. si quis in principio testi. de lega. iij. et in dubio abstulisse videtur etiam que in futurum obstare poterant. argo. l. si seruitus. de serui. vrba. predio. z in hac opinione residet Bar. in. d. §. fi. referens Dy. cum quo transeunt omnes indifferenter ibi et in alijs locis allegatis per Alex. post Raph. cu. et Paul. de cas. ibidem vbi et Jas. tenet in. j. lectu. in vlti. col. dictam opi. Bar. post Dy. + Si autem in promissione vel traditione arrarū
13 interuenit iuramentum. vtrum dictam decimam vir excedere poterit. et est dicendum q̄ sic. nam hec prohibitio dicte. l. fori et istius quamuis secundarie seu per cōsequens fiat ratione publice vtilitatis. tamē principaliter fit fauore viri cui potest vir cum iuramento renunciare. ita Bart. in. d. l. si quis pro eo. ff. de fideiuss. et propter hoc valet donatio iurata inter virū et vxorem que prohibita est principaliter fauore ipsorum coniugum secundum Bar. in. l. seius et augerius. ff. ad. l. falci. z in. d. l. si quis pro eo. in. v. col. in fi. qui videtur sibi contradicere in. l. cum quis decedens. §. pen. de lega. iij. hanc partem. s.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ iuramento dicta decima excedit̄ tenet Joan.an.in addi.ad specu.in titu.de senten.§.vt anch.in addi.incip.ad hec. Alex.in consi.xxvij.incip.viso libello p ducto.in.j.vol.et do.Joan.de pala.rub. in rep.rub.et.c.per vestras.de dona.inter vir.et vxo.in rub.col.cj.versi.hoc tamen intellige.cum seq̄.col.Et huius conclusionis sit ratio.quia quotiēscunq; iuramentum potest obseruari sine interitu salutis eterne est seruandum tex.est in.c. cum contingat.cum alijs.de iureiur.vbi casus illius nimis facit.nam si alienatio dotis cum iuramento valet vt ibi.a fortiori in casu nr̄o valere debet.Positoq; q̄ ista opinio sit vera ob iuramenti vinculum.tamen in practica cessare videt. Primo per.l.istam prohibentem q̄ tabelliones instrumenta in quibus fiat renunciatio.d.l.j.in prin.tit.ij.lib.iij.forō.ll. conficere possint.alias q̄ puniantur in amissione officij vt hic.Secundo.per.l. vj.titu.j.lib.iij.ordi.vbi prohibetur iramentum in contractibus.alias obligatio vbi tale interuenit iuramentum non valet nec facit fidem neq; probat et tabellio talis obligationis punitur vt ibi.Tertio. quia si maritus conueniretur ad traditionem arrarum coram iudice ecclesiastico ratione iuramenti non posset.nam laicus laicum ad iudicem ecclesiasticum trahere nō potest super causa ꝓphana.l.vij.d. titu.j.lib.iij.ordi. Quarto.quoniaz actio ad petendum istas arras ante mortem vntus contingum orta non videtur.vt.d. l.j.forī.ll.si enim defuncto viro vxor eas peteret.illas ab heredibus mariti recuperare non posset.nam donatio iurata inofficiosa potest reuocari per heredem iurātis.vt per Bar.in.l.ticia.§.imperator.in ij.col.de lega.ij.Bal.in.l.j.in.iij.col.C.ō inoffi.dona.et Ludo.in consi.incip.in Christi nomine non est dubium q̄ donatio.cē.si enim competit actio heredibus ad reuocandam inofficiosam donationem a parentibus suis factam.vt p Bar. Bal.et Ludo.in locis vbi.s.a fortiori cōpeteret illis exceptio ad vxorem excludendam quando petit arras vltra decimam partem bonorum parentis.quia cui actio cōpetit.multomagis exceptio.vulgaria sunt iura.Aduerte tamen que circa d.l.vj.titu.et lib.vt.s.ordi.et intellectum eius dicam in.l.lxv. (Non omitto in materia renunciationis + q̄ vbi requiritur 14
specialis renunciatio.protestatio facta p̄senti z tacenti habet vim specialis renunciationis.notat Jas.per tex.ibi in.l.si fideiussor.in prin. qui satisda. cog.inuecta.l.j. si quis in ius voca.non ic.quod procedit quantum ad tollendum p̄uilegium.et ita loquitur.d.l.si fideiussor.in prin.quia p̄uilegium de facili perditur.l.eius militis.§.si militia missus.ff.de testō mili.alias protestatio facta p̄senti et tacenti nō sufficit quoad inducendam obligationez vel ad tollendum ius commune vt per glo.Bar.in.l.vlti.§.itē si p̄dixerit.nau. cau.stab.Bar.in.l.non solum.§.morte.in v.col.versi.Sed quero an etiam.ff.de no ui ope.nun.Alex.in.d.l.si fideiussor.in prin.et ibi Jas.cano.p̄cipue Jmo.in.c. cum.m.ferrariesi.de consti.Et per tex.in d.l.si fideiussor.in prin.cum glo.+Bar- 15
tho.vero.in cautela.exx.tradit cautelam ad excludendum declinatoriam fori.q̄ interrogetur aduersarius si vult litigare vel soluere.z si respondeat q̄ vult litigare perdit declinatoriam fori refert Jas.in d.l.si fideiussor.in prin.vbi subdit q̄ ille tex.parum facit.quia ibi expresse fuit dictum q̄ non vtatur declinatoria fori vnde melius facit tex.in.c.j.cum glo.et ibi Anto.in.vj.not.et alij cano.de iudi.z dixit Jas.in.l.si conuenerit.ff.de iurisdi. om.iudi.teste ipso in.d.l.si fideiussor.in prin.) Predicta vera sunt quando lex ꝓhibet contractum aut alienationem tantum.vt.l.iulianus.de fundo dota.et ita nullum p̄ceptum dirigitur ad personā. alias si lex p̄ciperet persone.puta q̄ mulier non alienet vel q̄ aliquis non emat. aut in casu.d.l.fori in prin.et p̄sentis. tunc talis contractus iuramento firmari non posset.Bart.in.d.l.si quis pro eo.in ij.col.versi.sed si verba legis.et in versi. si vero prohibitio fieret ex parte debitoris.ff.de fideiuss.hoc tamen reprobatur p modernos in anch.sacramenta puberū. si aduersus vendi.et ita refert quedā addito ad Bar.in.d.iij.col.in verbo iuramento.que additio allegat aliquos scribentium in locis de quibus ibi per illam inter quos est Joan.an.in addi.ad spe-

cu.in titu.§.et addi.vtš.et i titu.de instru.
16 edi.§.pozo.in vlti.addi. + Supradicta procedunt.s.q̄ decimam partem valoris bonorum dare potest.quando qui p̄mittit arras libera habebat bona.sed si erant restitutioni subiecta.et solum in eis superficiem aut vsufructuz habebat.licet illa veniant appellatione bonorum.l.bonorum appellatio.ff.de verbo.signi.non habebitur respectus ad valorem rerum.sed tā tum ad superficiei vel vsufructus estimationem.quam ipse promittens percepturus erat toto tempore vite sue.que quidē superficies aut vsufructus estimabitur in rta nota.in.l.hereditatum.ff.ad.l.falci.q̄ l.est not.secundum doc.ibi pro estima-
17 tione vsufructus facienda. + vnde si vendatur vsufructus et debeat solui gabella ex forma statuti.debet estimari secundum illam.l.quod dicunt scribentes ibi fore not.refert et sequitur. Do.Joan.de pal. rub.in.d.repe.in rub.col.cij.versi.z procedunt ista vbi videatis.et in seq̄.col.qō quotidie practicari potest in legato vsufructus vel alimentorum facto vxori aut alicui alteri.vt sciatur.an excedat quintā partem bonorum testatoris.quam potest reliquere cui voluerit capaci. iuxta.l.ix. titu.v.lib.iij.forō.ll. p̄allegatus do.in d.rep.in rub.in.d.sequen.col. Et ex
18 hoc infertur vnum quotidianum. + Scitis q̄ mutilans vel occidens aliquem tenetur ad operas quas facturus erat percussus aut occisus toto tempore vite sue. l.ex hac.l.si quadrn.pau.fe.di.quas operas vel earum estimationem p̄stabit p̄cusso aut heredibus occisi.secundum specu.titu.de iniurijs.§.ij.post prin.quem refert et sequitur Abb.in.c.j.in.j.col.ad fi. de iniurijs.q̄ habebitur respectus quāto tempore potuisset viuere eo modo quo dixerat dictus do.Joan.de pal.rub.in.d. rub.in.d.col.cij.ex.d.versi.et procedunt
19 ista.cum.d.seq̄.col.teste ipso.in eadem rep.in.d.rub.col.ciiij. † Dicit vlteri⁹ lex nostra q̄ si tabellio dederit fidem alicui⁹ contractus in quo interueniat renunciatio.d.l.j.titu.ij.lib.iij.forō.ll. incurrat in amissionez officij tabellionatus. quod videtur intelligendum per sententiam non ipso iure.quia hec.l.videtur (si placet) vti verbo futuri temporis.tex.est et ibi glo. cum Bar.in.l.iubemus.§.sanc.in primo de sacrosan.eccle.Sed in quantum hic dicitur e de alli adelante sentit et vult.q̄ ipso iure per dat officium tabellionatus.q̄si diceret ex tempore adhibite fidei contractui. Primo.quia licet habeamus.q̄ quā do.l.vtitur verbo futuri temporis sit per sententiaz.fallit si additur dictio mox aut statim.Bar.in.d.§.sane.sed illa verba.s. e de alli adelante.tē.idem sentiunt.tamē cum hic deficiant dicte dictiones et quelibet earum.videtur q̄ istud motiuū non probet dictum sensum nec velit bene qō tenui (de quo videatis que dixi in.l.ij.) ad minus inferiora probant.que sequuntur. Secundo.nam inquantum hic tabellioni ponitur pena falsarij si ex tempore adhibite fidei contractui in vltra dicto vtatur officio.supponit priuationem ipso iure. Tertio quoniam si dicimus q̄ priuatio de qua hic sit per sententiam.certum erat q̄ post sententiam priuationis vtendo officio esset falsarius.z per consequēs indubitabile erat contentum hic in fi.qō non est admittendum.quia intellectus legis deseruiens de maiori dubio assumendus sit.l.quod labeo.ff.de carbo.edic.l. j.ad fi.ad munici.Et notabiles leges debent de casu difficili deseruire.tex.est in auch.de istru.caute.§.j.colla.vj. Hinc est
20 + q̄ quotiens lex plures patitur intellectus.vnum dubitabilem et alium indubitabilem qui casum dubitabilem decidit accipiendus est. Abb.in.c.cum in iure peritus existas.in.j.col.de elec.p̄o quo allegat.d.l.quod labeo.et.d.l.j.i fi.ad municip. † Confirmo aliquantulum.in du-
21 bio enim verba in potiori significatu intelligi debent in contractibus.l.j.§ qui in perpetuum.cum concor.ff.si ager vecti. vel emphi.pe.et etiam in vltimis voluntatibus.c.si pater.de testa.lib.vj. Jas.in l.si a substituto.§.heres.in vlti.col.ad p̄n. de lega.j. + Et non est legi adaptandus
22 nec tenendus intellectus rationi naturali contrarius.neq; secundum illum erit indicandum.immo potius est repellēdus. glo.est in.l.cum a nobis.C.de dila.quaz ibi sequūtur doc.et dicit notabiles Dida. de seq.in trac.de bonis lucra.cons.mat. inter mari.et vxo.col.lxxv.quanto magis q̄ hic non est verbum futuri tempo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ris.vt in.d.l.ij.notaui. Et circa predicta non taceo+q̃ lex habens plures intellectus non potest allegari ad decisionem causarum Jas.in.l.naturaliter.§.nihil cõmune.in.xxij.col.ff.de acqui.posse.allegat vt notatur per Bar.in.l.in ambiguo. de reb.dub.Imo.z modern.in l.si conuenerit.ff.de re iudi.quia quod multipliciter exponitur eius veritas ignoratur. secundum Boetium vt inquit Bal.in.l.præcibus.in.vj.col.de impub.z alijs. Idem Bal.in.l.data opera.in.vij.col.C.qui accusa.non possunt.tamen quando omnes intellectus reprobantur excepto vno. est in effectu ac si haberet vnum solum intellectum.Jas.in.d.§.nihil commune.in.d. xxij.col.circa.d.l.fozi,de qua loquitur p̃sens z eius materiaz videte Rode.Sua. in lectu.quaz fecit ad.d.l.fozi.titu. de las arras.

¶Sequit recapitulatio legis.xlix.

1 Dos z donatio propter nup.equiparantur.

2 ¶Dos data et promissa equiparantur.

3 ¶Dos promissa ita appellatur dos sicut data.

4 ¶Statutum si dicat q̃ vir lucretur tertiaz partem dotis tradite. trahitur etiam ad dotem nõ traditam sed tantũ promissaz.

5 ¶Priuilegia competentia pro dote secuto matrimonio habent locum etiam si nõ sequatur.

6 ¶Donationi propter nup.dicunt in hispania arras.

7 ¶Donatio propter nup.z arre differunt in tribus.

8 ¶Arre dantur a viro vxori aut pari pre sumuntur in premium pudicitie z virginitatis.

9 ¶Arre dari vel promitti possunt de iure huius regni etiã mulieri corrupte aut vidue.

10 ¶Dos quamuis detur vt perpetuo sit apud maritum. tamen soluto matrimonio debet reddi mulieri.

11 ¶Significatus huius dictionis perpetuo variatur secundum subiectam materiam.

12 ¶Dictionis perpetuo materiam videte remissiue hic.

13 ¶Lex presens non loquitur de donatione propter nup.que doti equiparatur. sed de alia donatione propter nup. quã vocant in Hispania proprie arras.

IN quantũ nostra.l.disponit q̃ ab intestato proximiores cõsanguinei vxoris succedant ei in arris deficientibus liberis excluso marito qui illas dedit aut promisit videtur insonans iure communi.+ Probo.

1 dos z donatio ꝓpter nuptias equiparantur.l.xxiij tit.xj.par.iij. z̃ alia iura hum⁹ volu.vt in.l.lxxiij.et xxvij.z lj.cũ aliqbus.ll.iuris cõis.+ z

2 dos data z̃ promissa eq̃parant.l.mulier.cũ glo.j. de cõdi.insti.z i.d.l.xxvij. in duob⁹ locis.+ Cõfirmo,nã dos promissa ita appellat̃ dos sicut data. probat in. l. j. vbi. z si tantũ promissa, de colla.do.l. filie dote.G.de colla.l.si mulier.§. si dos.ff.qõ metus causa.et per tit.de dote cau.nõ nu. et de dotis promi. Idẽ ꝓbat.l.fi.ibi dos q̃ data dicit vel promissa.C. solu.ma.et.d. ll.xxvij.z lj.Ad qõ faciũt q̃ dicũt scribentes in rub.ff.solu.ma.vbi videatis Jas.in iiij.col.vbi inter alia inquit.q̃ inquantum Alex.ibi dicit in.ix.col.q̃ dos promissa proprie non erat dos de iure illos tenere contrariũ quod ibi quinq̃ probat medijs. Ex quibus iuribus habemus.q̃ dos dicitur constituta sola promissione sine traditione. tex.est etiam in l. de diuisione.in verbo dotis constitute.iuncta ibi glo.super verbo constitute.ff.solu.ma. vbi Jas.in.ij.col.sic ponderat diligenter illum tex'.teste ipso ibi. Idem tenet glo.in.l.vna.§.accedit.in verbo fecerit.z ibi Saly. eam notat.de rei vxo.ac. tamen licet dicatur dos constituta non dicitur res dotalis nisi secuta traditione. tex.est not.in.d.l.de diuisiõe secundum Jas.ibi in.d.ij.col.vbi infert q̃ ponderemus ibi esse tex. egregiũ ad hoc f. q̃ maritus qui debet lucrari fructus dotis ex re dotali. nõ lucratur fructus ex dote constituta.z subdit.q̃ ergo similiter dicetur q̃ maritus qui ex forma statuti debet lucrari dotem q̃ non lucretur dotem constitutam. de quo habetur per Bar.z

Si la muger no oviere hijos del matrimonio en q̃ interuiniere promission de arras.e no dispone expressamente de las dichas arras.q̃ las aya el heredero o herederos della y no el marido.ora la muger haga testamento o no.

alios in.l.iubemus.in secunda.§. sane. de sacrosan.eccle. Jas.in rub.ff.solu.ma. z bonam addi.ad Bar.in.d.§.sane.i verbo.dos est promissa. Et adde predicta quod decidit notabiliter Bal.in consi.incip. rubrica dicit q̃ vir lucretur.&c.vbi cõsulunt + q̃ si statutũ dicat q̃ vir lucretur tertiaz partez dotis tradite:trahitur etiam ad dotẽ non traditã sed tantum promissam propter verba generalia rubrice que dicebat quod vir lucret tertiam partem dotis.refert z̃ sequitur Jas. in.l.j.in.ij.col.ff.de reb.cred.+ Facit quod priuilegia competentia pro dote secuto matrimonio habent locũ etiam si non sequatur.l.ij.§.si.de priuil.credi.z idem in donatione propter nuptias.d.ll.xxiij.titu.xj.parti.iiij.xxiij. et xxvij.z lj.isto volu.cum alijs iuris communis.Hinc est q̃ si fit donatio i causa dotis vel donationis propter nuptias descẽdenti qui est in potestate patris. ilico trãsfertur dominium quod est speciale in illis duobus casibus secundum glo.Bar.z scribentes in.l.ij.de inoffi.dona.per.l. Pomponius philadelphus.ff.fami.herci. que licet loquatur in dote: tamẽ quia d.glo.Bar.z alij in d.l.ij.illam.l.pomponius allegant in dote z donatione ꝓpter nup.volunt q̃ eius dispositio procedat z in donatione propter nup.+ quã dicunt

6 Hispania proprie arras.l.j.titu. xj.parti. iiij.z sic in effectu iste arre successerunt loco donationis propter nup. quam antiquitas donationez ante nuptias nominauit. l. cum multe. in prin.z̃ in.§. similiq̃ modo ó dona.ante nup.+ Differũt tñ donatio propter nup. z arre in tribus vt p̃ do. Joan. de pal. rub. in illa sua fertili rep. rub. z.c.per vestras. de dona.inter vir.z vxo.in rub.col.xcix. versic.z circa illud. vsq̃ ad prin. col.cviij.+ Vnc quidẽ do-

8 natio propter nup. seu arre dãtur a viro vxori aut dari p̃sumũtur i premiũ pudici

RR

Universidad de Deusto
Biblioteca

tic et virginitatis. tex. est ad hoc melior q̄ sit in iure secundū Bal. ibi in.l. res vxoris. C. de dona. inter vir. z vxo. quem refert z sequitur prealleg. do. in. d. repe. in rub. col. xliij. z propterea multum fauent iura istis donationibus vel arris. † q̄us
9 de iure huius regni etiam mulieri corrupte aut vidue dari vel promitti possunt. l. vj. titu. j. lib. iij. foro juzgo. z. l. j. tit. ij. lib. iij. foro. ll. vltra que iura probatur hic ibi del matrimonio en q̄ interuiniere p̄miss̄ion de arras. qō matrimoniū potest esse etiam scōm tertiū z vlterius. vt in. ll. xij. et xiij. incipi. mandamos q̄ el marido. y en todos los casos. supra isto vol. tenet ispecie pred. do. in. d. rep. in iam. d. rub. z col. xliij. pro quo allegat. d. l. vj. fori juzgo. et d. l. j. fori. ll. Sicut enim habemus q̄ donatio propter nup. soluto matrimonio redit ad virū ad similitudinez dotis q̄ redit ad vxorē. l. j. z fi. de dona. añ nup. C. nup. z vlti. de dona. inter vir. z vxo. (Intantuz
10 † q̄ licet dos detur vi perpetuo sit apud maritū vt i. l. j. ff. de iure do. tamen soluto matrimonio debet reddi mulieri. tex. est quē ad hoc notant ibi Pau. Alex. z Jas. i. l. j. in p̄n. ff. solu. ma. ideo dictio ppetuo posita i. d. l. j. de iure do. accipitur. i. cōstante matrimonio. sicut z similiter accipit̄ in l. j. ff. p̄ socio. vbi dictio ppetuū accipit̄. i. vsq̄ ad mortē scōm Alex. i. d. l. ij. in p̄n. i. f.
11 not. † Variat enim significatus huiꝰ dictionis ppetuo scōm subiectā materiam. arg. l. pater seueriną. §. conditionū ẏba.
12 cū simi. ō cōdi. z demōs. † De materia huius dictionis ppetuo. videte modernos i d. l. ij. in p̄n. maxime Alex. i. d. j. not. vbi remittit) ita de arris dicendum videbat̄ z per consequens q̄ ista. l. sit cōtra ius cōez tamē. d. l. j. nun. ij. lib. iij. foro leguz cōcordans cum alia foro juzgo. per quas corrigitur alia fori generosorū vt per supra d. do. in eadem rub. col. cvij. dicit q̄ soluto matrimonio morte vxoris si supersunt filij matrimonij i quo arre interuenerāt poterat vxor disponere quarte partis arrarum. reliquis tribus relictis filijs mariti a quo illas habuit. si autē liberos ab eo nō habuit potest disponere de illis ad libitū. sed mortua ab intestato habebat maritus qui eas dederat aut illius heredes. vt in d. l. j. fori. ll. signanter in. d. l. fori. juzgo. quam ad hoc reputat singularē do. Joā. de pala. rub. i. d. col. cvij. dum. d. l. fori juzgo dicit. aut si intestata decesserit ad maritū vl ad mariti propinquos heredes eadem donatio redeat. quod hic corrigitur vbi heredes vxoris venient ab intestato ad dictas arras. nam ex quo valuit a p̄ncipio dicta donatio res efficiuntur proprie ipsius vxoris. z hac de causa vel ratione sicut poterat de illis disponere vxor non stantibus liberis maritu a quo eas habuit. d. l. j. fori. ll. ita si moritur intestata consanguinei succedētes illi ab intestato dictas habebunt arras z non maritus vt hic. Cō firmo. quoniā cōstat virum a bonis intestate vxoris superstitibus consanguineis esse extraneum. cum prudentum omnia respōsa z lex ipsa nature successores eos faciāt. ẏba sunt. l. fi. C. quorum bono. tex. est etiam i. l. j. C. vnde vir z vxor. Ex quo potest dici q̄ correctio. d. ll. fori. ll. z juzgo. per istam procedit scōm ius cōe: licet ante hāc obseruarentur. d. ll. Hec vim faciamus hic q̄ dentur arre vel promittant cū quasi semper credo q̄ promittantur. z sic loquitur nostra. l. de promissione cap: quanto magis q̄ dispositum in arris traditis locum sibi vendicati promissis vt dixi de dote data z promissa. z equiparatione dotis z donationis propter nup. Et fortius aut saltem idem sine dubio. quod hic arris promissis statuitur. procederet traditis. Aduerte (quidquid supra dixerim) † q̄ presens. l. non loqtur de donatione propter nup. que doti equiparatur. de quibus donatione propter nup. z dote loquuntur. ll. prime hic in p̄n. allegate. sed de alia donatione propter nup. quā vt dixi dicūt in Hispania proprie arras que fiunt vxoris. taliter quod etiam si vxor expresse de illis non disponat: eius heres habebit et non maritus. indifferenter vxor testata vel ne moriatur vt hic. Confirmo. donatio et arre que per matrimonium secuta copula efficiuntur vxoris. vt i. l. infra p̄xi. apud illam z suos heredes permanere debent vt ibi. Confirmo secūdo. z suppono donationē secuta causa ob quā facta fuit eē validā perfectāq̄. l. cū veterū cū cōcord. d̄ dona. ante nup. sed sic est q̄ secuta causa i. matrimonium donatio arrarum efficitur vxoris. d. l. cū veterum. cum alijs. igitur sine legitima causa mulier hec istas non amittit arras: z esset causa legitima adulterium. vt in. l. j. z ij. titu. vj. lib. iij. foro juzgo. z. l. fi. titu. ij. lib. iij. foro. ll. z nō esset hodie causa legitima decedere mulierem sine sobole illius a quo habuit arras vel sine testamento vt hic. licet antea

sic iurta. d. ll. j. fori. ll. z aliam juzgo. q̄ corriguntur per istam dixi. Et an mulier possit meliorare aliquem filiozuz in arris. vide Rode. Sua. in repe. l. quoniā in p̄xi bus. folio. lxxvj. col. ij. cum sequen. et in lectu. l. j. titu. de las arras. lib. iij. foro. ll. fol. xliij. col. j. cum sequen.

¶Sequit recapitulatio legis. l.

1 SPonsalitia largitas seu donatio inter sponsos de futuro valet.
2 ¶Sponsa de futuro z sponsa de presenti eiusdē iuris iudicant in casu isti⁹. l.
3 ¶Sponsalitia largitas aut donatio de qua in. l. presenti. ob causam matrimonij futuri hodie fieri p̄sumitur.
4 ¶Donatio facta per attinentes spōse spōso vel econtra. cuius contemplatione dicatur facta.
5 ¶Dispositio huius. l. procedit matrimonio non contracto per casum vt per mortem alterius sponsorum.
6 ¶Matrimoniū contractū sub cōditione trāsit in matrimoniū purum p̄ copulā carnalem subsequentem.
7 ¶Spōsalia de futuro nō trāseunt i matrimonium per precedentem copulam.
8 ¶Probans sponsalia z copulam simpliciter non concludit matrimonium. cū copula potuerit precedere.
9 ¶Sponsa lucratur totam sponsalitiam largitatem aut arras quando fuit cognita carnaliter ab spōso post contracta spōsalia. secus si ante.
10 ¶Spōsus si fuerit osculatus spōsam ante q̄s sponsalia cū illa contraheret. nō haberet locum. l. si a spōso. de dona. ante nup. quia non fuit osculum sponsi.
11 ¶Vestes quotidiane sunt vxoris preciose z festiue heredis mariti.
12 ¶Vestes mulieris sunt viri quando sunt preciose: secus in vestibus necessarijs ad quotidianum vsum deputatis.
13 ¶Legatuz ornamentoꝝ a marito vxori que ad eius vsum cōparauit vestiū z alio rum similium que sibi tradidit etiā nomine vxoris comparatorum valet.
14 ¶Maritus si legauit vxori vestes quas habet in domo. veniūt etiā vestes q̄ erāt extra domū site de nouo: que tū erant destinate ad vsum vxoris cui legatum erat.
15 ¶Testator legat vxori vestem. venit pannus destinatus ad faciendum vestem. q̄ vestis nondum facta sit.
16 ¶Presumeretur donatio rerum que sunt preciose z festinales si maritus est multū dives z homo positus in dignitate.
17 ¶Arbitrio boni viri vl iudicis relinquitur. vt donata iudicentur preciosa aut ne.
18 ¶Dos quādo relinquitur arbitrio boni viri. debet eius constitutio fieri. inspectis dignitate facultatibus testōis. z numero liberorum.
19 ¶Sponsa si aliquid spōso dederit interueniat aut non osculum. totum reuocatur z redit ad ipsam donantem aut ad eiꝰ heredes. de quo videatis hic.
20 ¶Sponsus si contractis sponsalibꝰ z secuta copula carnali donauit aliqua sponse: nō efficiuntur ipsius sponse.
21 ¶Matrimoniū dicitur cōsummatū. quādo sponsus etiam de futuro carnaliter spōsam cognouit.
22 ¶Matrimoniū habet initiū in spōsalibꝰ. z copula carnali consummatur.
23 ¶Matrimoniū cōfirmari non potest sine copula carnali. z sine illa matrimoniū non dicitur firmum.
24 ¶Sponsa nondū cognita nomen spōse non amittit. secus si est cognita.
25 ¶Appellatione viri z vxoris intelligitur de his q̄ matrimoniū consummauerunt. non autem de his qui solum contraxerūt per verba de presenti.
26 ¶Arre si interueniunt in matrimonio. in

Universidad de Deusto
Biblioteca

quo internenit copula. poterunt eligere
mulier et illius heredes ea mortua. arras
aut donatum.
27 ¶Dictio et implicat casui precedenti.
28 ¶Dictio si inducit conditionem.
29 ¶Dispositio istius.l. in prin. vtrum ha-
beat locū in casu in quo interuenerunt so-
lum arre. vt per osculū lucrum fiat medie
tatis illarum sponse.
30 ¶Lex finalis in.§. sed et si quis. cōia ō le
ga. loquitur de electione a testatore. hic
a lege.
31 ¶Jus eligendi pditur. quādo ille qui ha
bet. fuerit super hoc per litis cōtestationē
interpellatus.
32 ¶Variatio electionis nunqd excludat
per litis contestationem.
33 ¶Leges in dubio sunt intelligende secū
dū naturam tituli sub quo situantur.
34 ¶Electio trahit secum executionē in vlti
ma voluntate.
35 ¶Ultime voluntates non possunt esse in
pendenti.
36 ¶Eligēs semel si iudex pronunciauit in
eo faciendā executionem. amplius varia
re non poterit.
37 ¶Debitor an possit variare quādo ei cō
petit electio ex dispositione legis.
38 ¶Declaratio que fit super amb' guo z ob
scuro non potest fieri nisi semel: z non po
test amplius variari.
39 ¶Electio est variabilis sed non decla-
ratio.

¶Facultas eligendi transmittitur ad he 40
redes: tamen facultas declarandi nō trās
mittitur ad heredes.
¶Verba executiua quando sunt expres 41
se relata ad legatarium electio debet esse
illius legatary ad quem verba referūtur
z idem i cōtractibus. z quid quando ver
ba essent ambigua.
¶Debitor si alternatiue promisisset solue 42
re vel dare pignora adhuc volendo pre
stare pignora non sufficeret.
¶Promisi tibi q in meo nemore possis 43
accipere vnum plaustrum vel duo ligno
rum: an sit electio mei debitoris.
¶Electio vt valeat in vltimis voluntati 44
bus sex requiruntur. que an sint vera: et
vtrum alia requirantur.
¶Mulier si dicat volo eligere datū. aut 45
volo eligere arras. nunqd sit electio.
¶Ultimis in voluntatibus si dicatur vo 46
lo relinquere ticio talem rem vel in futu-
ro vellem relinquere: vtrum ista verba
disponant: z an inducant legatum aut fi-
decommissum.
¶Verbum volo simpliciter z de per se 47
prolatum nihil importat.
¶Verbum volo cum adiuncto si ponat 48
sine infinitiuo semper dispomit. quatenus
est in potestate volentis.
¶Lex nostra dicit q si post requisitionē 49
(de qua in illa) mulier z eius heredes in
tra. xx. dies non elegerint. q mariti here-
des eligant.

L 92.

QUod lex ista i prin. dicit. erat sta
tutum per iura in.l.si a sponso. de
dona. ante nup.l.v. titu.ij. lib.iij.
foro. ll.l.iij. titu.xj. parti. iiij. que iura lo-
quuntur in sponsalibus de futuro constat
ex illis: † q
1 donatio seu
spōsalitia lar
gitas int spō
sos ō futuro
valet. l. inter
eos. l. cū hic
stat°. §. si qs
sponsam. ff. ō
dona. inter
vir. z vxo. et
l.iij. versi. y si
ante. titu. xij.
lib. iij. foro.
ll. sed hodie.
d.l. si a sponso
cū cōcor. ex
tenditur ad
sponsam de
ptenti p hāc
2 l. †. in cuius
casu spōsa de
futuro z spō
sa de presen
ti eiusdem in
dicantur iu-
ris. In mate
ria sciēdum
est: q si hec
donatio fit
ex mera libe
ralitate do-
nantis. ex ps-
so q ad do-
nātem nullo
reuertatur ca
su: tunc ista donatio nullatenus reuocabi
tur siue interueniat osculum aut non siue
steterit per recipientem vel per casum. l.
j. in prin. ff. de dona. l. si mater. de dona.
ante nup. Si autē nihilo alio addito aut
dicto donatio est simpliciter facta. olim p
sumebatur facta ex mera liberalitate. l. si
filie. l. si ubi. de dona. ante nup. nec reuo-
3 canda venit vt ibi. † Hodie fieri psumi-
tur ob causam futuri matrimonij. l. cū ve-
terum. z ibi glo. eo titu. z in. d. l. j. in fi. ff.

Qualquier
esposa o
ra sea de
presēte o
ra de futuro suelto
el matrimonio ga
ne si el esposo la o
uiere besado la mei
tad de todo lo que
el esposo le ouiere
dado antes de con
sumido el matrimo
nio ora sea precio
so o no. y si no la
ouiere besado no
gane algo ōlo que
le ouiere dado. y
tornese alos here
deros del esposo.
Pero si qualquie
ra dellos muriere
despues de cōsumi
do el matrimonio
q la muger y sus he
rederos ganen to
do lo que seyendo
desposados le ouo
el esposo dado no
auiendo arras eñl
tal casamiēto y ma
trimonio. Pero si
arras ouiere q̄ sea
en escogimiento ō
la muger o ō sus he
rederos ella muer
ta tomar las arras
o ōrar lasy tomar
todo lo que el mari
do le ouo dado siē
do con ella desposa
do. lo qual ayan de
escoger dentro de
veynte dias ōspues
ō req̄ridos por los
herederos del ma
rido. E si no esco
gierē dentro ōl di
cho termino q̄ los
dichos herederos
escojan.

de dona. quod nō solum procedit dona
torum per sponsos sed etiam per eoz pa
rentes z cōsanguineos. († Utrum dona 4
tio facta per attinentes sponse sponso vel
econtra cuius contemplatione dicatur fa
cta. videte
scribentes in
l. vt liberis.
C. de colla.
vbi Jas. tene
net opinio-
nem Bar. di
stinguētis in
q. de qua p
cundē Bar.
i.l. sed si plu-
res. §. in ar-
rogato. de
vulga. et pu-
pi. vbi illam
cū Bar. etiā
tenent Ang.
Pau. et la-
tius Alex. et
Jas. dicens
ibi Alex. in
vlti. col. post
quam retule
rat tenentes
contra Bar.
in hoc q̄ resi
det cum opi.
Bar. per il-
lū tex. z Jas.
qui legit. d.
§. in arroga-
to. cum §. ad
substitutos.
eiusdem. l. di
cens ibi i fi.
col. q̄ ab ista
opinione Bar. dur̄ esset in practica dis-
cedere. z in. d. l. vt liberis. i. vj. col. q̄ non
recedam° a distinctiōe Bar. q̄ magis cōi
ter tenet) seu alios p ipsis. nā etiā in tali
ter donatis per eos. matrimonij inest cō
ditio. volnit glo. in. d. l. veterum. ideo si
matrimonij nō sequtur sine culpa tū donā
tus recuperat q̄ donauerat p cōditionem
sine causa aut retinet si nō tradidit. vt i. d.
iuribus. z in. l. ij. cū glo. ibi de dona. ante
nup. sed si steterit p vtrū q̄. s. spōsū z spon

Universidad de Deusto
Biblioteca

sam locus est repetitionis.z vterq; qđ̃ donauit repetit.argo.l.si diuersa.C. de transa.Hoc enim est verum quando simul ambo concurrebant in eadem volũtate sed si successiue:tũc vltima mora nocet.argo. l.si mora.ff.solu.ma.l.illud.ff.de pericu.z cõmo.reiuend.† Per casum tamen matrimonio non contracto vt per mortẽ alterius procedit dispositio huius.l.cũ convenit. Et non per hoc inferatis ex supradictis q donatio(de qua in presenti) perficitur per sponsalia de presenti postea secuta vt res sic donate statim proprie donatarũ efficiãtur quomaz si decesserit sponsa postq; fuerunt cõtracta sponsalia de presenti:antea tamen q; fuisset carnaliter cognita: res sibi donate redeunt ad virum. ita sentit glo.in.l.si liberis.de dona.ante nup. quã ad hoc dicit notabilẽ. do. Joã. de pal.rub.in rep.rub.z.c.per vestras.de dona.inter vir. z vxo.in rub.col. vij. vbi allegat similem in.ℌ.est z aliud.in ver.ex equantur.insti.de dona.z ideo crederem q; inter alia sit hoc vnum per quod ista.l. in prin.non fecit differentiam inter sponsalia de presenti z de futuro.z illa equiparauit hic cum distinctione osculi quod debet probari vel copula intercessisse post contracta sponsalia:z non sufficeret probari intercessisse ante contracta sponsalia:+ qa matrimoniũ contractum sub cõditione transit in matrimonium purum p carnalem copulam subsequentem. c. per tuas.cum sum.de condi.appos.vbi non dicitur per copulã precedentẽ. † Ad idẽ facit sponsalia de futuro non transeũt in matrimonium per precedentẽ copulam. ita Abb.in.j.not.per tex.ibi in.c.veniẽs. in secũdo desponsa.ex quo infert ibi ipse Abb.+ q; probans sponsalia z copulam simpliciter non concludit matrimonium cum copula potuerit precedere. vt in. d. c.veniens.z probatio debet concludere necessario.vt in.c.in presentia. de proba. l.non hoc.C. vnde legi. vbi late de materia per nostros legistas.Ex quibus motivis sequitur † q; sponsa lucratur totã spõsaliciam largitatem aut arras quãdo fuit cognita carnaliter post contracta sponsalia:secus si ante contracta sponsalia. nã tunc nihil lucratur. Confirmo vltra predicta per doctrinã Bal. in.d.l. si a sponso.vbi tenet † q; si sponsus fuerit osculat⁹ sponsam anteq; sponsalia cum illa cõtraheret non haberet locũ illa. l. qz non fuit osculum sponsi.allegat in argu.l.in delictis ℌ.extraneus.ff.de noxa.quod est mẽti tenendũ pro intellectu.d. l. si a sponso. cum alijs.z istius.l. Secũdo dicitur hic: la meytad de todo lo q̃ el esposo, ꝛc. ora sea precioso o no.Hoc probatur de iure cõi per generalitatẽ legum ex.l.cũ te. vsq; ad.d.l.si a sponse.de dona.ante nup.z p d.l.iij.titu.xj.parti.iij.z.d. l.v.titu.ij.lib. iij.fozo.ll.vbi in casu quando nõ interuenit osculũ dicit.y si la no beso tornele todas sus donas. z per consequens osculo interueniente lucrabitur vxor medietatẽ omniũ donatoꝛũ.vt ibi in prin. cum concoꝛ.ex quo videtur q; superfluũ fuit dicere.de todo sea precioso o no,z ꝗa qui totum vel omne dicit nihil excipit.l.iulian⁹ de lega.iij.Bar.in.l.seruꝰ electione.ℌ.fi. de lega.j.In quo dicite q; quando constat q; sponsus noluit res sponse donare sed solũ dare illi ad vsum. finito vsu per mortẽ vnius coniugũ vel alias soluto matrimonio remanẽt viri ad quem aut heredes eius redire debent.l.mortis sue causa in fi.ff.de dona.inter vir.z vxo.l. in cõmodato.ℌ.sicut.ff. cõmo. z habeẽ in.l.ex timate. ff. solu.ma. Si vo cõstat q; spõsus donare voluit res efficiunt spõse cui donate sunt.nec repetunt ab ea.tex est i.d.l. cum hic status.ℌ.j.Bar.in.l.pen.ℌ.seruus ff.solu.ma. Predicta intelligite de rebus pretiosis z festualibus, nam nõ preciose z vestes quotidiane statim efficiunt vxoris.l.ex annuo.in pn. de dona. inter vi. z vxo.Bar.in.d.ℌ.seruus. dicẽs q; hec opinio sibi placet.z q; pluries cõsulit. s. + q; vestes q̃tidiane sint vxoris.p̃ciose z festiue sint heredis viri. Sed in dubio stagia burse z cozone quas vir mittit vxori quãdo eã ducit nõ videtur donate sed potius accõmodate vt magis ornata ad virum accedat.ideo non cõfirmantur morte,nec apud vxorem manere debent:nisi consuetudo aliter se habeat.ita Bar. per tex.ibi cuius casum dicit menti tenendus in.l.si vt certo.ℌ.interduz.ff.commo. z sic stante consuetudine illi standum est.primo qa cõsuetudo est optima leguz interpres.l.si de interpretatione.ff.ꝺ legi.Sco.

nam cõsuetudo in contractibus attenditur.l. quod si nollit. ℌ. qz assidua. de edi. edic.l.excepto.l. circa.C.de loca et con. et propterea si aliquis vendidit rem vel dat dotẽ debet fieri instrumẽtũ secũdum consuetudinem ciuitatis.Bar.in.l. ex ea parte.de verbo. obli. probat.l.si pꝛas.ℌ. placuit.de aqua plu.arcen.cessante ergo cõsuetudine vt dicte res sint vxoris erũt mariti. pro quo facit tex.in.l.sed si vir in prin.ff.de dona.inter vi. et vxo. per quẽ notat ibi Bart.† q; vestes mulieris sunt viri quando sunt precioſe.secus in vestibus necessarijs ad quotidianũ vsum deputatis.tunc enim de his nõ est donatio sed magis datio causa necessitatis nec revocari põt vt.l.si vsufructus.ℌ. dos et ibi notatur.ff.ad.l.fal. et ita est intelligenda glo.in.d.l.sed si vir sed Bar.ibi. qui etiã in.d.ℌ.dos dicit.q; teneamus menti glo. que incipit ideo(tamẽ incipit expressiuz) ad.q.quam fecit in.l.pen.ℌ.j.ff.solu.ma.si quis debeat habere vestes emptas mulieri.ipsa vel heres viri.et determinat dicens in.d.ℌ.dos.q; certe pretiosas dict⁹ heres,quia non tenuit ab initio.sed viles debet habere mulier quia tenuit donatio vt.d.glo.† Et propterea valet legatũ ornamentoꝛum a marito vxori que ad eius vsum comparauit vestium et aliozum similium que sibi tradidit etiam noie vxoris comparatoꝛum,l.ornamentoꝛũ.l. qui vxori.d auro.z argẽ.lega.l. vxori.ℌ.vxori.l.hoc legatũ cum.l.seq.de lega.iij.quoniam si vxoris essent non valeret legatũ. nam rei proprie non valet.l.cetera de lega.j.l.proprias.C.de lega.quod in tantũ procedit q; nec estimatio debetur.ℌ.sed si rem insti.de lega. probatur vltra quia in hoc legato venũt vestes priozis vxoris.l.si quid carũ.de lega.iij.igit ille vestes z ornamẽta remãserũt mariti.† Quid si legauit vxori vestes quas habet in domo venunt etiam vestes que erant extra domum site de nouo que tamẽ erant destinate ad vsum vxoris cui legatum erat. quoniam tales vestes videntur fuisse in domo propter destinationẽ testatoꝛis et eiusdem finale propositum.ita Bal. decidit post Cy. per tex. ibi in. l. ex facto. in magna. in vlti. col. ff. de here. insti. quod est bene no.secũdũ Jas.in.l.hulus modi.ℌ. legatum.in.ij. col. de lega.j. vbi subdit se de facto vidisse.† Confirmo,testatoꝛ legat vxori vestem.venit pannus destinatus ad faciẽdum vestem.licet vestis nondum facta sit.tex.est et ibi Bar.in.l. vestimentũ.de auro et argẽ. lega. quem tex.ad hoc inquit notabilem Jas.in.d.ℌ. legatum.in.d.ij.col.quod notemus quia quilibet prima fronte diceret contrariuz. scõm eũdẽ ibi.Et iuxta p̃dicta.l.xxiij.i.fi. tit.xj.parti.iij.ait.mas si la muger touiere paños escusados que su marido le aya dado.si el muriere luego due ella tornar tales paños con sus aparejos a los herederos del marido.y ella terna para si los paños que trahia.† Vnũ in hoc est sciẽdum q; presumeretur donatio rerum que sunt preciose et festiuales si maritus est multum dines et homo positus in dignitate.argu.coꝛũ que dicit Bar.in tract.de duob.fratri.simul hab.in vlti.col.de quo videatis plene per do. Joã.de pal.rub. in rep.rub.et.c.per vestras.de dona.inter vi.z vxo.in rub.ex col.ij.in.fi.cum aliquibus seq̃. causaq; predictoꝛum ista.l. dicit de todo sea p̃cioso o no. Nec obstat quod.ℌ. dicebam. qui omne dicit nihil excipit allegãdo.l.iulianus. de lega.iij.nã responderi potest. q; non fuit superfluũ sed necessariũ dicere presentem. l. sea precioso o no, per supradicta. iuxta que spõsa per osculũ lucrabatur medietatem omnium asponsoꝛũ donatoꝛũ que nõ erãt preciosa(si placet)in quibus tenuit donatio, dixi.+ Que donata vt iudicẽtur preciosa aut ne relinquit arbitrio boni viri vel iudicis.per doctrinam Bar. in.d. trac.et col.similiter de festualib⁹ aut quotidianis vestibus.habito respectu ad diuitias sponsi vel paupertatem. In quo sic dicẽdũ est.q; quando lex limitat qualiter pauper debeat intelligi.stabimus dispositioni legis.l.nonnulli.ff.de accusa.vbi qui non habet in bonis ꝗnquaginta aureos dicitur pauper.sed in casu.ℌ. sed nostra. insti.de succe. lib. videtur pauper qui in bonis centum non habet aureos. quandoq; lex non limitat.et tunc casib⁹ in quibus paruuz preiudicium paratur ex paupertate sufficit q; probetur ista paupertas per vulgi opinionẽ. glo.est in.l. vbi.quã ibi notãt Bar.et Bal.in lec.antiqua. in.j.

Universidad de Deusto
Biblioteca

col.t latins in lec. noua.in.vj.col.versi. querit hic glo.C.ō iure do. vbi videatis. et Bar.in rep.l.si. constante.in prin.in.j. q.ff.soluma. vbi vero paratur magnum preiudicium.videtur relinquendū arbitrio iudicis iuxta gl.in anē. preterea. vnde vir t vxor. vbi de hoc videatis doc.t in.d.l.si constāte.in prin. Et quando index arbitrabitur erit diuersimode secundum personarum t factorum diuersitatē. ideo nobilis habēs mille i bonis est pauper.rusticus habens minus est diues. argo.l.nepos proculo.ff.de verbo.sig.t illorum q notantur in.l.in condēnatione. ff.de regu.iur.t.l.sed t si susceperit.§.j.ff. de iudi. Itē ex qualitate factorū considerat onus iniunctum.et secundum hoc dicetur diues vel pauper.l.paupertas.ff. de excusa.tuto.§.sed t propter paupertatem.insti.co.tit. Facit. † q qñ arbitrio boni viri.dos relinquitur.debet eius constitutio fieri inspecta dignitate et facultatibus testatoris et numero liberorū.l. si filie t ibi Bar.ō lega.iij.l.q̄ro.ff. ō iur.do. † Si tū spōsa aliquid spōso dederit. interueniat vel non osculū.totum reuocatur t redit ad ipsam donantem aut ad eius heredes.d.l.si a sponso. d.l.v.fozo.ll.d.l.iij. titu.xj. parti.iiij. ratio diuersitatis habet p glo.in.d.l.si a spōso.in verbo osculo.l.q spōsa dicit dare osculū spōso et nō accipere.q gratia viri non mulieris interuenit. idem dicit.d.l.iij.et.l.v.titu.j.lib.iij. fozo juzgo.et habetur in. d.l.v.fozo.ll. Preterea inquit.l. in versi. pero si qualquiera dellos.etc̄.q si quilibet eorū mouē post cōsummatū matrimoniū.q mulier t illi? heredes lucrent quod habuit a spōso nō interuenientib? arris in tali matrimonio. hoc habuit ortū a.l.pen.in fi.ff. de donat. inter vi. et vxo.idem disponit.d.l.v.foro.ll. que etiam in fine dicit. q licet quādo sponsa aliquid sponso dederit. interueniat osculum aut non. totum reuocabitur et redit ad ipsam donantem et eius heredes. (et dixi.) tamen si habuit rem cum illa. nō reddet quidq̄ donatorum que ab ea habuit. quod vltimum videtur contra presentem.l. Primo quia etiā in casu consummati matrimonij loquitur ista lex de lucro solum quo ad mulierem et heredes illius. Secundo.nam sicut in prima parte huius. l.non fit mentio de datis a sponsa sponso etiam interueniente osculo.quoniam lex habuit casum hunc pro indubitato. q nihil lucret sponsus.et redi tad ipsam donantem vel ad eius heredes.dixi et allegaui.ita in secunda cōsummato matrimonio. Tertio. quia ratio predicta differentie inter spōsum t sponsam quādo interuenit osculū. debet locum sibi vendicare et maiori cuz causa copula interueniente.et sic procedat hic argumentū a fortiori. anē. multo magis.de sacrosan.eccle.per quod argumentum confirmo.certum est q valet argumentum a cōcessione antecedentis et formatur ita.cui conceditur antecedens cōceditur t consequens in quo est eadē ratio concedendi.Bal.in.l. conuenticulā in.iij.col.ad fi. de epis. et clc. allegat.l. qui procuratorem dat.ff.de procu.et dicit q facit.l.ij.de iurisdi.omnium iudi. et q dicamus vt ibi in lec. per Ly.ergo fortius in hoc passu. vbi maior ratio est in consequenti.s.carnalis copule q̄ in antecedēti.s.osculi. Quarto.quia si hec voluisset expressisset.l.j.§. sinuero.in fi.de cadu.toll. Predicta t intentio nostre.l.que intentio ex illis resultat videntur esse aduersus.d.l.v.in.fi.fozo.ll.Sed pro ei? decissione facit.d.l.cum veterum.de donante nup.vbi donatio ex parte sponsi spōse presumitur esse largitas sponsaliozum. et matrimonio nō secuto donatum redditur donatori nisi p ipsum steterit quo minus matrimonium sequatur.que similiter obseruari oportet et si ex parte sponse in spōsum donatio facta sit.vt ibi in fi.igit̄ secuto matrimonio donatio non estr eddenda ad sponsum neq̄ ad sponsam. Facitq̄.nam matrimonio secuto confirmatur talis donatio.istā rationē ponit Adō tal.ād.d.l.v.in.fi.ibi vbi pro hac ratione allegat.d.l.cum veterum. Facit etiam.quia cum hic nō occidatur iste casus.remanet dispositioni.d.l.v.in fi.l. si cū dotē in prin. ff.solu.ma.et per consequens quartū motuum quod pro parte adduxi contraria. facit pro sustinenda.d.l.v.in. fi. Si tamen vultis tenere primam partem. Respon. q ratio quare in.d.l.cum veterum.donatio(de qua ibi)nō secuto matrimonio redditur donatori est propter tacitum pactū

de reddēdo si matrimonium non sequatur per factum accipientis glo.est ibi pro qua sunt iura in.l.stipulationem. cū concor.ff.de iure do.et.d.l.iij.ti.xj. parti.iiij. si autem per donātem steterit q matrimonium non sequatur.non solum traditum nō repetet.imo si quid apud donatorem remanet de his que se daturum obligauit.ad donatarium t illius heredes trāsfertur.d.l. cum veterum.quia culpa donantis non contrahitur matrimonium.t in hoc differunt sponsa a sponso.vt ibi in fi.tamen q ex hoc sequatur q secuto matrimonio eiusdem iuris sit sponsus q̄ spōsa ad lucrandum data alias donata. hoc in.l.illa nō cauetur. Preterea.d.l.cū veterum.loquitur solum quando matrimonium non sequitur per penitentiam quo casu sponsus et sponsa equiparant vt ibi in fi.sed quādo per mortem differunt. vt in.d.l.si a sponso.et.d.ll.iij.par.et.v. fozi. et hic. Ad alia fundamenta pro. d.l.v.in fi.fozi.ll. non respondeo quia pro nunc videntur mihi carere responsionibus sufficientibus ad hoc q non obstet.d.lex.v. in fi. Et ex isto versi. et etiam et forsitan melius ex prin.istius.l.ibi antes de consumido el matrimonio probatur. + q si sponsus contractis sponsalibus t secuta copula carnali donauit aliqua sponse nō efficiuntur ipsius sponse.cum tam matrimonium inter illos per dictam copulam consummatum esset verbo t opere.l.iij. in prin.titu.j.parti.iiij.licet per sponsalia de presenti dicatur matrimonium consummatum solo verbo vt ibi. et videatis bonum ter. in.l.iij.et etiam in.l.v.titu.x. par.iiij. vbi sit differentia sponsaliozum. et dicitur q per copulam carnalem matrimonium consummatur. Ad idem facit.+ q matrimoniū dicit̄ consummatū quādo sponsus etiam de futuro carnaliter sponsam cognouit.ter. est in.c.is qui. de spō. Facit etiam q sponsalia contracta sub cōditione transeunt in matrimonium per copulam carnis subsecutam.per quā videtur sponsus a conditione apposita recessisse.ter. est in.c.per tuas.cum simi.et ibi cano.de condi.appo. Ad idem facit.+ q matrimonium habet initium in sponsalibus.et predicta copula consummatur.d. l.v.titu.x.par.iiij. Facitq̄.+ nā sine copula carnali matrimonium confirmari non potest et q sine illa matrimonium nō dicitur firmum.ter.est expressus quē ad hoc inquit satis notādum Abb.in.j.col.ibi in.c.ex publico.in fi.de contier.cōiuga.probat etiā hoc.d.l.v.utu.x.parti.vti. Ex quibus infertur.+ q sponsa nondum cognita nomen sponse non amittit.secus si est cognita.que illatio probat hic vbi ante dictam copulam lex vocat sponsum et spōsam.tamē post.d.copulam maritū et vxorem.+ Facit q appellatione viri et vxoris intelligit̄ de his qui matrimoniū consummauerūt non antē de his qui solū cōtraxerunt per verba de presenti.ita Abb. per tex.ibi quem pro hoc ait satis not.in. d.c.ex publico. in. d.j. col. vbi dicit q ille tex. facit multum singulariter ad.q.de qua ibi per illum. Procedens.l.in versi.pero si arras ouiere dicit.+ q si arre interuenīūt in dicto matrimonio in quo interuenit copula potuerunt eligere mulier et ei? heredes illa mortua arras aut donatum et ita non habebunt vtrumq̄.in quo corrigitur.d.l.v.fozi.ll.per quam videbatur q si donatum et arre interueniunt omne erit sponse et ipsius heredū.probat ibi in versi.t si arras le dio.etc̄.† Quoniam dictio t implicat casui precedenti eiusdē.l.loquēti de donatis.et q.d.dictio/et/sit implicatiua sicut dictio/etiam. habem? ter.in.l.t mulieri.ff.de cura.furio.quē ad hoc allegat in alio pposito Dida.deleg.in.d.volu.folio.lxxij.col.iij.+ Preterea dictio/si inducit conditionem.tert.est in.l.j. et ibi Bar. melius q̄ alibi vbi et alij de condi. et demonst. Ad idem est tert.in.l.si titio.ff. quando dies lega.cc.t notatur in.l.j.C.de his que sub modo.et quasi in oībus.ll.q̄ tractāt de condi.regula est q dictio/si/facit cōditionem.Bar. in.d.l.j.in.ij.col. qua aduenient vt in.d.l. v. incipit per istam dictionē/si. Dando arras sicut sponsa lucrabatur donata consummato matrimonio: vt in.d.l.v.in prin.per argu.a contrario sensu ibi ante que aya que ver cō clla. sic arras quod etiam inquit.d.l.v.ibi t si otro que ver con clla aya las.+ In.l.ista scire oportet vtrum sua dispositio in prin. habeat locū in casu in quo interuenerūt solum arre.vt per osculū lucrū fiat medietatis illarū spōse vt hic in prin. Per.d.l.v.

Universidad de Deusto
Biblioteca

videtur q̄ non.probatur ibi in.d. versic.t si arras le dio ante q̄ muriesse t no o o q̄ auer cō ella tornelas a los herederos/ o a quien el mādare.Et si ouo que ver cō ella.aya las como māda la ley.Et sic quo ad arras videtur q̄ non habebitur respectus osculi.Hoc tñ non obstante dicerē q̄ etiā ad arras talis osculi habeat respect⁹. Primo.nam sicut hic in scōa parte cōsummato matrimonio possunt eligi arre aut donatiz.sic in prin.possit eligi medietas arrarum vel donatorum si vtrumq̄ interuenit.aut alterius si vnū. Facit.quod iuris est de toto quo ad totū.idem de parte quo ad partē.l.q̄ de tota.in prin. et ibi Bar.et alij.ff.de rei vendi.Scōo.qr.s.al leg. iura coīa t regni in casu istius.l. loquuntur in fauorē mulierū,ergo in.q.nostra possit sponsa p osculū lucrari arrarum medietatē.cū odia restringi fauores cōueniat ampliari.l.cum quidā.cum cōcor.de libe.et posthu.. Tertio.nam postq̄ hic dixerat.l.duos casus osculi et consummati mrim onij inqt no auēdo arras.s.q̄ in primo lucret medietatē dator.in scōo totū datū.et p̄cedens vltra in pñti versi. Pero si arras ouiere.q̄ habeat electio ,put hic. Sed hec verba vel eorū sensus cōcernūt predictos duos casus q̄ pariformiter determinari debent scōm q̄d vnicuiq̄ cōuenit.l.iā hoc iure de vulg.t pupi.l.fi.C.de sentē.t interlo.Quarto.q̄n sit solū interuenirēt arre quarū spōsa nō possit medietatē lucrari. defraudarētur spōse.q̄d esset cōtra supra.alle.iura q̄ illis fauent.Quinto.nā daretur materia viris. vt tantū spōsis cōstituerēt arras nullo alio dato. hac intentione t ꝓposito q̄ p osculū nihil penes sponsas et earū heredes remanserū. Sexto.qr esset cōtra mentē huius.l.q̄d ex ea satis cōstat.aut saltē circunuenire sentētiam illius etiā saluis verbis eius.l.cōtra.ff.de legi. Nec obstabit dicere q̄ cum hic in prin.nō loquatur de arris supradictum non procedere.nam vltra predicta lex motiua in cōtrariū adducta. ex quib⁹ videtur q̄ sentētia t mens pñtis.l.est clara pro spōsa, sernādo mentē possunt verba offendi.l.adigere.§.q̄nis.de iure patro. Bar.in.d.l.cōtra.et sicut lex generaliter loquens restringitur per rationem vt ubi locū habeat lex vbi est ratio, vt dicit Bar.per tex.ibi in.d.§.q̄nis.ita extēdatur ista taliter q̄ licet hic in prin.nō loquatur de arris.habeat in eis locū illius dispositio, Finaliter in hoc passu faciant. d.verba.d.l.v.fori.ll.que dicunt. t si ouo que ver con ella aya las como manda la ley.Lex de qua.d.l.fori sentit.potest esse de iure cōmuni.d.l.pen.in fi.ff.de dona.inter vir.t vxo.de iure regni.d.l.v.t.d.l.iij. tum.xj.par.iiij.que circa donata statuunt. q̄ si moritur sponsus antēq̄ per copulam carnalem matrimonium consummaret.t osculatus fuerit sponsam.q̄ sponsa lucretur medietatem donatorum.quod etiam dixerat.d.l.si a sponso.t caue hic.t per consequens consummato matrimonio totum.vt in.d.l.v.et hic. quo supposito illa verba como manda la ley volunt q̄ idem fiat de arris. et isto modo non obstat sed facit. Vel aliter t scōo.q̄ predicta verba non faciant relationem nec intentionem aut sensum habeāt de lege in specie sed in genere.et etiā in casu isto idem etiam erit de arris quod de alijs datis q̄ supradicta per que probaui (vt vidistis) hoc iuberi pius t ī eo caueri. Procedit.l.in ✠si. lo qual ayā de escoger.dicens q̄ post requisitionem factam pro heredib⁹ mariti intra.xx.dies muliet et eius heredes illa mortua eligant. Contra hoc oppo.de.l.fi§.sed et si q̄s.cōmunia de lega. vbi quādo electio constitit circa res ius eligēdi durat anno. Resp.† q̄ ibi loquit de electione a testatore.hic a.l.Oppono cuā de.l.cū quidā.de lega.ij.+ vbi q̄ habet ius eligēdi illud pdit.cū ille fuerit super hoc p litis cōtestationē interpellatus. quam.l.ad hoc allegat Bar.in.d.§.sed t si q̄s.(† Nunqd variatio electiōis excludatur p litis ꝓtestationē. videatis Jas.in.l.fui electiōe.in p̄n.i.iij.col.ō lega.j. vbi ait q̄ litis ꝓtestatio solet variationē excludere.ad q̄d allegat.q̄d habetur in.l.eum qui certarū.§.fi.t.l.si quis stipulat⁹ fit stichuz.de verbo.obli.) Resp.esse diuersuz. nam ibi consistit electio circa p̄sonas.hic circa res.t differunt q̄ quādo circa p̄sonas est periculum si eligere differat quoniam monēdo ad heredem non trāsmitteret: vt in.d.l. cum quidam.in fi.et ibi Bar.de lega.ij. Preterea.nam ibi in vltima voluntate. constat ex illo tex.et ex

33 titulo/sub quo situatur.+ cum secundum naturam utuli sub quo leges situate sunt in dubio intelligi debeāt.l.imperator.de in diem adiec.quam ad hoc allegat Jas. in.l.si filius qui in potestate.in. vj. col.in prin.de libe.t posthu.hic in cōtractu.ratio est.+ quia in vltima volūtate trahit se
34 cum executionem electio.nam transfertur dominium.l.huiusmodi.§.sichum.et ibi glo.de lega.j.l.apud aufidiū. cum sua
35 glo. de optio.lega. Alia ratio est.+ q̄n vltime voluntates non possunt esse in pēdenti.l.fi.t ibi scribentes.communia predio.de quo per Bart.et doc.in.l.si quis stipulatus sit. de verbo.obli. tex. tamen in.d.l.eum qui certarum.§.cum pure.eo. titu.loquitur de electione data a.l.in cōtractu. et ait q̄ eligens potest quandocūq̄ variare.et ita nunq̄ poterit fieri execution,nam semper variabitur quādo fieret executio secundum glo.ibi q̄ etiam dicit in hoc esse remediuz q̄ executio fiet in stimatione actionis.Aliud est remediuz q̄ certum tempus statuatur infra quod eligat.argu.l.mancipiorum.de optio.lega, infra quod si non eligit, erit alterum de duobus.vel quod electio ad actorē transferatur.l.j.cum.l.sequē.ff.de solu.facit in simili quod notatur in.l.heredes.§.si incerto.ff.fami.hercis.t.l.legato generaliter.de lega.j. Aut q̄ habeat electa que deterior est ꝓmissori t magis stipulatori prodest. argu.l. scimus.§.pen.C.de iure deli.Vel etiam potest dici q̄ante sentētiam interrogetur reus quid dare velit. glo. est in. l.si quando.§.heres.de lega.j.post sentētiam mutare nō poterit.Ray. allegat.l.illam ad hoc vt refert Bart. in. d.§.cum pure. potest etiam allegari glo. pro hoc in.l.j.in prin.in glo. prima magna.ff.de actio.emp.secundum Bar.in.d.§.cū pu-
36 re.in vlti.col.vbi subdit.+q̄ si semel eligit et iudex pronunciauit in eo faciendā executionē amplius variare nō poterit sicut nec actor post litem cōtestatam.sed si supvariaret ante decretuz iudicis. isto casu postq̄ vnā rē bis elegisset non potest amplius variare. Nec obstat dicto quotiēs. in.d.§.cū pure. quoniam licet de multis intelligatur vicibus.est tamen intelligendū noua supeueniēte causa.l.sicut in p̄n. quib.mo.vsu.ami.,sed si nulla esset causa sed solum alterius damnum.tunc bis tantum.l.si mulier perfecte etatis.C.ad velleia.l.j.§.supradictis. ibi cum hemini.de emenda.C.Ex quibus finis nostre presentis.l.oriri potuit.cū post statutum tempus a pretore: vt in.d.l.mancipiorum.vel a.l.vt hic.inter alia remedia trafferat electio prout dixi.t in hꝰdibus mariti vt hic in fi.Nec faciamus differentiam dicendo q̄ in.d.§.cum pure.qui electionem habebat erat reus qr promissor.hic actor.l.spōsa et ei⁹ heredes.Nā in hoc vis nō esset. cum ibi et hic detur a.l.electio, quātomagis q̄ possunt sponsa et illius heredes dici rei respectu requisitionis. Nam est cōtra regulam dicentē q̄ in alternatiuis est electio debitoris vt in.d.§.cum pure.l. pen.cum alijs.C.de condi.iñ deb.de cuius veritate videte Jas.in.l.non vtiq̄.de eo quod certo loco.t in.l.cuz proponas. C.de transa.quoniam respon.q̄ cum consummato matrimonio per copulam hoc lucrum prouenīat mulieri et eius heredibus non poterūt vir t heredes illius eligere quia predictum lucrum in suo non habent dominio.sed est in dominio mulieris et eius heredum. probat.d.l. pen.in fi. et d.l.v. in prin. fori. et ista ibi despues de consumido el matrimonio que la muger t sus herederos ganen.et sic sine aliquo alio actu nisi electionis quando interuenerunt etiā arre.sed in predicta regula,debitum alternatiuū est in dominio debitoris donec detur tradatur aut interueniat aliquod remedium predictorum.
+ An possit variare debitor quādo ei cō 37
petit electio ex dispositione legis donec soluerit vnā rem.videte scribentes t Jas. in.l.serui electione in p̄n.de lega.j.Et q̄nis debitor in electione plurium rerū alternatiue debitarum vel in obligatione generis variare possit.l.qui ex pluribus. de verbo obli. et.d.§.cum pure.+ tamen 38
declaratio que fit super ambiguo t obscuro non potest fieri nisi semel et non potest amplius variari. glo.est i.l. quicquid astringende.in prin.super verbo secundum.de verbo obli.que est singularis et perpetuo notāda. secundum Jas. ibi. in prin.in.ij.col.vnde promissor qui semel declarauit quod in promissione sua sensit de stichos albo non potest amplius va

Universidad de Deusto
Biblioteca

riare et dicere q̄ sensit de sticho nigro. et
secundū hunc sensuz casus illius.l. est sin
gularissimus secundum Bar.ubi qui dicit
etiam se nescire alibi. z ita omnes reputāt
illam glo.nō esse alibi.et istud est melius
q̄ sit in illa.l.secundum Pau.de Cas.ubi.
39 + et sic electio est variabilis sed nō decla
ratio.ratio diuersitatis est secūdū Cumā.
ubi.quia electio consistit in mera voluntā
te.vnde qui elegit potest variare z muta
re propositum. non ita est in declaratio
ne seu interpretatione. nam qui declarat
dicit q̄ sic a principio intellexit ideo si po
stea contradicat est suspectus. q̄obrem
non admittitur eius variatio.z ita habe
tis vnam differentiam inter electionem
et declarationem. est et alia differentia.
40 + q̄ facultas eligendi transmittitur ad he
redes.sicut trāsmittitur ius ipsum stipula
tionis.l.si stipulatꝰ fuerim illud aut illud.
ad fi. prin. de verbo. obli. facultas de
clarandi nō trāsmittitur ad heredes glo.
est in.l.inter stipulantē.§.j.in verbo. acto
ri que dicit.s.viuenti eo.titu. que est not.
secundū Jas.in.d.l.quicquid astringēde.
in prin.in.d.iij.col. de illa glo. dixit ple
nius ipse Jas.in.d.l.inter stipulantē.in.d.
§.j.est et alia glo. sunt in.l.idem pompo
niꝰ scribit.§.fi.ff.de reiuē. In materia scie
dum est.+ q̄ quādo verba executiua sunt
41 expresse relata ad legatarium electio de
bet esse illiꝰ legatarij ad quē verba referū
tur.nam idē etiā esset in contractibus.q̄ si
verba executiua referant ad creditorem
electio est creditoris.l.si sic stipulatus fue
ro.l.si stipuler.de ẋbo obli.l.si ita.ff.de cō
trahē.emp.Bal.in.l.q̄ duos.de lega.j.sed
quando verba essent ambigua tūc in du
bio bene est electio legatarij z sic credito
ris.in cōtractibus aūt est debitoris prout
declarat glo magistra i.l.Lucio.de lega.ij.
2 ita Jas.in.l. plane.§.si ita de lega.j. † Et
si debitor alternatiue promisisset soluere
vel dare pignora. adhuc volendo presta
re pignora nō sufficeret.quia tunc electio
est creditoris. vt singulariter determinat
Bar.post Guil.in.l.quamuis in pn.p tex.
ibi.ff.de pigno.actio.nā quod dicit de dā
dis obsidibus vel pignoribus est in fauo
rem creditoris.ergo nō in illius lesionem
redūdare debet. Hec obstat si dicatur in
alternatiuis electio est debentis.d.§. cuz
pure.d.l.cū qui certarū.de ẋbo.obli.d.l.
pen.cū alijs.C.de condi.indeb. qñ hoc
est verū quādo alternatiua cadit int duo
quorū vtrumq̄ est in obligatione et solu
tione.in presenti passu.vnum est in obli
gatione aliud apponitur ad cautelā cre
ditoris. Preterea si non posset precise co
gi ad soluendum esset in electione debi
toris an deberet. ideo ista alternatiua sic
intelligi non debebit. vt.l.ij. in prin. de
eo quod certo loco. ita Barto. in.d.l.
quamuis.in prin. vbi predictam decisio
nem Bart.sequūtur Alb.Fulg.et Pau.
de Cast.Saly.in.l. quod fauore. in vlti.
col.C.de legi. licet eius rationes impu
gnet pro qua facit etiam tex.in.l.iij.§. ex
conuentione in versi. quippe.z ibi Pau.
de Cas. et Alex. ad hoc notant. ff. de re
iud. et tex.in.l.causam.§. puellam.ff. de
manu. facitq̄.l.qui legati.C.vt in posse.
lega. sequitur quoq̄ Pau. de Cas. in.l.
cum proponas. C. de transac. alias. de
here.instit.et Jas.in.l.j.in.ij.col.ff.qui sa
tisda.cog. vbi etiam inquit notemus di
ligenter hanc decisionem Barto. quia
seruit ad infinita precipue ad quod tetu
git Mico. de neap.in.§. plus autem in.
viij.q.extra glo.instit de act.post Jac.de
ra.ibi et Pet.de bella per.in.l. cū quidā.
C.de verbo.obli. † q̄ si promsi tibi q̄ in
meo nemore possis accipere vnuz plau
strū vl duo lignoꝝ.an sit electio mei debi
toris prout regulariter est.et certe supra
d.decisio Bar.facit.q̄ sit electio creditō
ris cuius fauore cēsetur tale pactum ap
positum.z videte considerationem Jas.
in.d.ij. col. dubitando de ista decisione
Bar. qui postea subdit. q̄ qz illa decisio
Bar. ab omnib⁹ approbatur. putabat ad
uertendū cuius gratia tale pactū appo
situm sit.z q̄ in dubio videtur fauore de
bitoris. + Et vt valeat electio in vltimis
voluntatibus sex requirunt secundū glo.
in.l.serui electione.in prin.de lega.j. cuz
qua ibi Bar.trāsit simpliciter. Adde aliā
glo.in.l.si tibi.§.vnius.de optio.lega.que
requisita per ordinē examinat Jas. in.d.
l.serui electione.in prin. An sint vera.et
virtum alia requirantur plura ideo videte
ibi eundem.+ Et nunquid ex quo mulier
dicat volo eligere datum aut volo eligere
arras sit electio remitto ad notata per

Bar.et alios in.d.l.serui electione.in pn.
et Jas.in.l.cunctos populos.in.ij.lec.in
iij.et.iiij.col.de summa.trini. et fide ca
tho.vbi ait q̄ iste est pulcher et subtilis
46 passus.+An in vltimis voluntatibus si
dicatur volo relinquere ticio talem rem
vel in futuro vellem relinquere. vtrum
ista verba disponant. et an inducant le
gatum vel fideicommissum. quia in con
tractibus res est clara q̄ non disponunt.
per glo.in.d.l.seruī electione.in prin. In
vltimis voluntatibus concludit Bart.in
d.l.cunctos populos in.ij.col.in fi.q̄ di
sponant.ad quod allegat tex.in.l.pam
philo.§. propositum.de lega.iij. idem te
nuerat Ly.et tenet Bal.in.d.l.seruī ele
ctione.in prin.z Ludo.ro.in.l.j.§.si quis
ita.de verbo.obli. In quo communiter
reprehenditur Bar.et merito eum repre
hendunt Ang.Imol.Pau.de cas.Alex.
et alij moderni in.d.l.seruī electione. in
prin.Pau.de cas.et Jas. in. d.l. cunctos
populos. vbi idem Jas. in. d.iiij.col.ait
q̄ in hoc communiter et merito Bar.re
prehenditur. quia quemadmodum in cō
tractibus si dico volo vel vellem eligere
nihil disponitur per. d. glo. in. d.l.seruī
electione.in prin. approbatam. ita in vl
timis voluntatibus. cum non possit red
di bona ratio diuersitatis. Imo in vlti
mis voluntatibus nisi alias apparet de
precisa et deliberata voluntate sic facien
di. verbum volo non disponit. Bar. vult
rectius considerans.in.l.fi.ff. de testa. et
ipse in.l.gerit.in.iij.col. versi. quero quid
si conuocatis. et ibi tenent omnes mo
derni.ff.de acqui.here. Faciunt bene in
argu.l.diuus.ff.de testa.milit.§.plane in
sti.de milit.testamento. Et non obstat.d.
§.propositum. qui decepit Bart. in. d.l.
cunctos populos in.d.ij.col. in fi. quia
licet pro certo textus ille est singularis z
solennis in corpore iuris.secūdum Ang.
et moder.in.d.l.seruī electione. in prin.
vbi est formine.s.q̄ verbum vellem in tem
pore futuro inducit fideicommissum. ta
men respondetur per omnes secundum
Jas.in.d.l.cunctos populos. i.d.iij.col.
q̄ dictus ille tex.dicti.§.propositum. de
cepit diuinum iudicium Bar. nam in.d.
§.propositum. multa concurrebant pro
pter que inducit fideicommissum. que
enumerat Jas.in.d.iij.col. vbi etiam sub
dit q̄ ex illis aut istis omnibus faciamus
vnam pro vera conclusionem cōtra Bar.
et sequaces q̄ nedum in contractibus si
dico volo eligere. ista verba nihil dispo
nunt per.d.glo.in.d.l.seruī electione. in
prin. sed etiam in vltimis voluntatibus si
testatoꝛ dicat volo vel vellem relinque
re ticio talem rem. verba hec nihil dispo
nunt.quia si animus deliberatus esset sic
relinquere non diceret volo velim aut
vellem relinquere sed diceret reliquo.
Fallit vt per Jas. in. d.l.cunctos. in. v.
col.s.quando coniecture (de quibus per
eum in.d.iij.col.ad fi.) verisimiliter de
clarantes deliberatam voluntatem aliud
inducerent. casus est singu. qui proprie
loquitur in his terminis in.d.§.propo
situm.d.l.pamphilo.de lega.iij.et ista est
pura et mera veritas. teste Jas.in. d. v.
col.in prin.+ Et verbum volo simpliciter 47
z de per se prolatum nihil importat. Jas.
in.d.l.cunctos.in.iij.col. Oportet ergo
q̄ verbum volo habeat adiunctum pro
pter quod dispositionem inducere pos
sit.in quo est dicendum † q̄ verbum volo 48
cum adiuncto si ponatur sine infinitiuo
semper disponit quatenus est in pote
state volentis.z ideo data mihi optio plu
rium seruorum.si dico volo istū seruū in
ducitur dispositio.Bar.i.d.l.seruī electio
ne.in p̄n.et in.d.l.cunctos. ad q̄ allegat
Bar.vtrobiq̄.l.ij.ō optio.lega.q̄ nihil fa
cit fz Jas.i.d.iij.col.vbi subdit q̄ Bar.de
buit allegare.l.apō auficiū. vbi etiā no
tat Bar.ō optio.lega.quā.l.etiā allegauit
Bar.i.d.l.seruī electiōe.in p̄n.z rō huius
dicti est fm Bart.in.d.l.cūctos. in.ij.col.
in p̄n.qz in certis nō est opus seu locus
cōiecturis.l.cōiecturis.l.continuus.§. cū
ita de verbo.obli.z isti duo casus sunt cla
ri fm Jas.in.d.iij.col. Difficultas tota est
qñ verbū volo hz iūctū infinitiuū.ō q̄ per
scribētes in.d.l.seruī electiōe.i p̄n.z in.d.
l.cūctos.vbi z q̄ Jas.maxime in.d.iij.col.
† Finaliter dicit.l.nfa q̄ si post dictā re- 49
quisitionē mulier z eius heredes intra di
ctos.xx.dies nō elegerint q̄ marti here
des eligāt. Hoc etiā,phat de iure cōi.vt di
xi allegādo.l.j.cū.l.seq̄.ff.ō solu. tenetq̄
Jas.i.l.legato gñaliter. i.iij.col.ō lega.j.
ad q̄ facit in simili q̄ notatur in.l.here

Universidad de Deusto
Biblioteca

des.§.si incerto.ff.fami.hercis.et.d.l.legato generaliter. que iura allegantur ad hoc per Bar.in.d.l.cum qui certarum.d. §.cum pure.de verbo.obli.que etiam allegani.s.

¶Sequit recapitulatio legis.lj.

1 Societas contracta inter virū z vxorem est quedam fraternitas.

2 ¶Vxor si quandam rem marito donat.vt ex ea constituatur dos filie cōmuni.valebit talis donatio.

3 ¶Vxor si aliquid marito dedit sub conditione vt pro filia genero in dotem daret.valebit.

4 ¶Statutum si disponat q̄ sozor dotata a fratre non succedat fratri.et frater dotauit sozorem de propria portione sozoris. q̄ hec sozor succedit fratri. quod limitate vt hic.

5 ¶Pater dicit quasi debitor filie in dote.

6 ¶Maritus si sub hipotheca aliquorum predioꝝ debitor in certa quātitate erat vxori.que predia cum vxore sua filie cōmuni in dotē dedit. per hoc videtur vxor consensisse marito dotanti z mri hipothece renunciare.

7 ¶Cautela bona est. q̄ quando maritas filiam tuaz q̄ facies a dicta filia in scriptis tibi promittere z iurare q̄ nullo modo alienabit.nec alienanti fundum dotalem cum iuramento.vel sine consentiet. quia si postea alienet.aut alienanti marito vel alteri consentiat.et solenniter iuret nō revocare aut nō contrauenire.tale secundum iuramentum postea prestitum tempori alienationis contra primum iuramētum prestitum patri non valet nec ligat.

8 ¶Mulier si iurauit alicui ad eius cōmodum q̄ dotem nō alienaret.quamuis postea alienet etiam cum iuramento nō valebit alienatio in preiudicium illius cui primo iurauerat.z erat ius quesitum.

9 ¶Mulier quando in absentia mariti clādestine protestatur coram vicinis q̄ non vult cōsentire alienationi talis fundi dotalis.quam maritus vult facere.et si consentiat vult haberi pro nulla.talis protestatio relevat mulierem dummodo postea appareat z probetur de iusto metu mariti.

10 ¶Mater sola defuncto viro potest filiā dotare.etiam de bonis suis dotalibus.

11 ¶Pater si est inops.nec haberet vnde dotet filiam tunc esset officium maternum dotare filiam. de quo videatis hic.z sub nu.vlti.in fi.

12 ¶Avus an teneatur dotare neptem.

13 ¶Clericus cum bona cōscientia potest dotare sozorem vel consanguineam inopem de redditibus ecclesie aut beneficiorum.si non habet alia bona ex quibus dotare possit.

14 ¶Ex hoc vult in versi. que lo paguē de poz medio de los otros bienes.z̄c.q̄ etiā iurium et actionum fiat complementum vsq̄ in clusiue ad medietatem ad quam tenebatur vxor propter dotem vel donationem propter nup. pro filia aut filio cuz marito promissam.

15 ¶Pietas patris reprehendenda non est.

16 ¶Equitas suadet q̄ dotes z donatiōes propter nup.soluantur super lucratorum constante matrimonio.

17 ¶Damnum proueniens socio ex causa societatis solutur de bonis societatis.

18 ¶Filia post mortē patris augmentū petere pōt.q̄ pro sua legitima dotē recepit. et nihil amplius petere promisit.

19 ¶Pater si fecit immensam donationē et iurauerit nō venire cōtra donationē.nō sibi lius poterit venire cōtra donationez.inquantum est inofficiosa si sit heres pfis.

20 ¶Juramento si filia renūciauerit in manibus fratris.valet tale iuramentū etiam sine consensu patris.cuius hereditas renunciatur ita.et illius perseuerantia vsq̄ ad mortem.

21 ¶Filia si cum iuramento renunciauerit fratri hereditatem paternam. q̄ non obstante tali iuramento poterit succedere patri.si instituatur ab eo heres. et multo magis quando fecisset patri.

22 ¶Abiurans beneficium licite potest illud obtinere si de nouo eligatur.

23 ¶Debitor q̄ soluit vsuras.si iuramit eas nō repetere.nō pōt nisi relaxet repetere.

24 ¶Filia si cū iuramēto renūciasset successioni paterne ipsi patri z fratribꝰ. adhuc pater solus posset in testō illā instituere.

25 ¶Fratres si maritauerunt sozorem data ei dote.pro qua in instrumento dixit se esse contentam pro omni eo quod petere posset ex testō patris in hereditate paterna.q̄ non obstante tali renunciatione poterit filia consequi relictum a patre.

26 ¶Cautus sis q̄ sozor renunciet bis q̄ posset petere ex testamento patris vel matris cognitis inspectisq̄ verbis testamenti et vulgarizatis.item q̄ specialiter renunciet legitime aut supplemento legitime.z super hoc deferatur iuramentum.

27 ¶Pater si postquam filiam dotauerat. illam heredem in legitima instituerit simpliciter.q̄ intelligitur computata dote.

28 ¶Pater si promisit dotem pro filia.deinde moztuus est filio et filia heredibus institutis ex testō seu ab intestato. q̄ onus soluendē dotis promisse non pertinet ad ad filium pro dimidia pro qua est heres. sed totum est in parte ipsius filie.

29 ¶Socer promittens dotem quātis conueniatur a suo genero in id quod facere potest.tamen si socer induxit dolo generum suum ad contrahendum matrimonium sub spe dotis a se promisse. quā scie bat se nullo modo prestare posse. q̄ hoc in casu tale amittit preuilegium.z conuenietur insolidum.

30 ¶Debuoz si tempori quo contraxit cuz suo creditoze erat panper et sciebat se nō posse soluere perdit preuilegium cessionis.quod intelligite vt hic.

31 ¶Promittens dotem vxori.etiam si nullam receperit obligatur. quod intelligite vt hic.

32 ¶Sententia si fertur in fauozem dotis pro illo qui petit dotem. debet sententia execution mandari non obstante appellatione ab ea interposita.

33 ¶Sententia si est lata pro petente alimēta.si ab ea pars aduersa appellat.z interim ille pro quo fuit lata non haberet vnde se alat. q̄ pendente appellatiōe pars appellans dabit alimenta.et idem dicendum videtur quando sentenua lata est p̄ dote vt videatis hic.

34 ¶Mater promisit dotem filie.aut donationem propter nup.filio communi contrahenti matrimonium . de cuius bonis sit soluendum.distinguo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex.lj.

IN quantum ista.l.in principio inquit q si maritus et vxor constante matrimonio nuptui tradunt filium cõem et ambo dotem promiserint aut donationẽ propter nuptias tali filio. ad solutionem de bonis in matrimonio acqsitis ambos teneri. Cõfirmatur fm iura huius regni. nam sicut inter conjuges videt quedã contracta societas per quaz lucra acquisita constante matrimonio per alterum eoꝝ veniunt cõicãda et dividẽda inter illos vt in.l.j.tum.iij. lib.iij.foro.ll.z p totũ titulum quartũ. lib.v.ordi.q̃ quidẽ societas lz tacita z im p ꝓua nõ minꝰ q̃ exꝓssa est previlegiata ita Bal.quẽ ibi sequũtur moderni in.l.rei.iudicate.ℌ.socero.p eum dez tex.ff.solu.ma.pro quo videte Ang. in consi.cxlj.incip. in dei nomine. et sue matris gloriose. aut super primo puncto dico q̃ bona in principio post.xij.lineas vbi equiparat has duas societates. s. illa q̃ exꝓsse inter aliquos celebratur z predicta tacita q̃ est inter virũ z vxorẽ. z quẽ admoduz societas exꝓssa que inter socios contrahitur est quedam fraternitas vt in.l.verũ. in prin.ff.pro socio. ita etiaz societas cõtracta inter virũ z vxorẽ est q̃dã fraternitas. ita dicit signo. de hõ. in cõsi.lxiij. in.ij.col. refert z sequit̃ Dida. de segu.i.d.suo volu. repe. folio.iij. col.iij. z folio.xlvij.col.ij.z in suo trac.de bonis lucra.constan.ma. inter virũz z vxo.col. ix. quod est notandũ fm eũ ibi in materia illius tractatus. q̃to magis q̃ põt dici q̃ inducatur exꝓssa societas per.l.fori cũ simi. volẽtez lucra per maritũ acqsita vxori cõicari. ita ait Frã.de Are. z ante illum Joa.ð Imola. licz de cõmẽtionez nõ faciat in.ð.ℌ. socero referz z sequit̃ Dida. de segu. in.d.iij. col. Ita debita p illos contracta constante matrimonio. l.xiij. titu.xx. co lib. z foro. quibꝰ lucris nõ stãtibus ad solutionẽ predicte dotis vel donationis propter nup. sufficientibus. solueꝝtur equaliter aliorum bonoꝝ eis qualitercunq̃ pertinentiuz. hoc probatur de iure cõi sequentibus. ℣ Primo q̃ si vxor quandã rẽ marito donat vt ex ea constituat dos filie cõi valebit talis donatio. casus est not. fm Bar. ibi in.l. si ue vxor. ff. ð dona. iter virũ z vxo. Scõo facit nã cũ vxor virũ suũ quã pecuniã sibi deberet in dotẽ filie cõis dare insserit z id fecisse dicat. vtrũ eã dotẽ suo an vxoris noie dederit. si suo nihilominꝰ debere pecuniã vxori. si noie vxoris dederit. ipsuz ab vxore liberatũ esse. l. cũ vxor virũ. ff. de iure do. Tertio facit. + si vxor aliq̃d marito dedit sub cõditiõe vt p filia genero in dotem daret. valebit q̃n non ma

te el matrimonio casaren algun hijo comun e ambos le prometieren la dote o donacion propter nuptias: que ambos la paguen de los bienes que touieren ganados durante el matrimonio. e si no los ouiere que basten a la paga de la dicha dote y donacion propter nuptias: q̃ lo paguen de por medio de los otros bienes que les pertenescieren en qualquier manera. ℣ Pero si el padre solo durante el matrimonio dota o haze donacion propter nuptias a algun hijo comun: y ðl tal matrimonio ouiere bienes ð ganancia. de aquello se pague en lo que en las ganancias cupiere: y si no las ouiere que la tal dote o donacion propter nuptias se pague de los bienes del marido e no de la muger.

Lex.lj. Fo.ccxlliij.

rito donasse videtur. cum non ad hoc vt ipse habeat dedit sed vt genero pro filia expendat (an a patre filia dotata de bonis vxoris habeat regressum ad bona paterna stante statuto q̃ filia dotata a patre ad eius bona regressum non habeat. z dicatis q̃ sic. ita decidit Bal. in.l. mater pro filia. C. de iure do. per illum tex. vbi assignat rationem. quia ista filia cum effectu non est a patre dotata vt ibi. vbi etiaz ait + q̃ si statutum disponat q̃ sozor dotata a fratre non succedat fratri et frater dotauit sozorem de propria portione sozoris q̃ hec sozor succedit fratri. quia statutum per verbum dotare significat ius et non actum nudi ministerij. argu.l. pater ex p nuncia. ff. de manu. vindi. quod limitate secundum ℣ Pau. de cas. in consi. cccl. (qõ cum quererem in meis consilijs ℣ Pau. de cas. fui impeditus locutione cuiusdam. et postea non quesiui) illud procedere nisi ex verbis statuti colligeretur q̃ etiam aliunde dotata excludi deberet. inducendo et ponderando vt ibi per eum. refert z sequitur Jas. in.l. quoniam nouella. C. de inoffi. testõ) quod si nõ expenderit remanet vxoris et potest illud condicere. l. ꝓfectitia. ℌ. si quis certam. ff. de iure do. et licet ibi dicatur hanc non esse donationem est intelligendum stricte z proprie. large autem negari non potest q̃ vxor in effectu videatur marito donasse. cum maritus teneretur filiam dotare. l. fi. cum alijs. de dotis promi. Intantum q̃ in potestate patris filia existente et ruboze virginali a patre non audet petere se maritari et dotari et pater est negligens. vel forte exꝓsse remittens vt aliquando solet contingere. et nec forte habet cognatos qui hoc onus adeundi iudicem suscipere velint et ipsa est viro matura. tunc iudex ex officio suo debet suum impartiri officium etiam filia non petente in cogendo talem patrem constituere dotem congruam. vt dicit Bald. nouellus in trac. do. in previlegio. xviij. in prin. et sicut dicimus in simili q̃ quando iudex videret aliquem propter metum non audere testari. possit ex officio suo accedere ad infirmum vt illi non tollatur libera testandi facultas. casus est singu. secundum intellectum ☞ dofredi ibi in.l. cum rent. ff. de testi. cum versetur fauoꝝ publicus vt testamenta fiant et suum possint habere exitum. l.ij. ff. de testa. l. vel negare. ff. quemadmodũ testamenta ape. quẽ textum reputat ad hoc singularem Bal. nouellus in.d.trac. in.vj. parte. i.d. xviij. previlegio. in fi. quod est notandum secundum Dida. de segu. in.d. suo volu. repe. folio. lxxxv. col.j. quia multoties aliquis vult facere testamentum tamen nõ audet per timoꝛem proximioꝝm consanguineoꝝm qui ipsum impediunt forte egrotantem et accelerationem mozis timentem. q̃ potest tunc iudex ex officio suo vt dixi accedere ad infirmum z testes adhibere et notarium vt illi supradicto modo non tollatur libera testandi facultas per.d.l.curent. et ex his poterit dari limitatio ad tex. in.l.iij.ℌ. hoc autem iudicium. de damno infec. et ad tex. in.l.j. seu vnica. C. vt que des. aduo. in quibus cauetur q̃ iudex non potest supplere ex officio suo. sed suum debet impartiri officium parte petente. nam hoc fallit fauoꝛe dotis et fauoꝛe testamenti. in quibus vertitur fauoꝛ publicus. l.j. ff. solu. ma. et. d.l. vel negare. et dicta regula fallit vbicunq̃ vertitur fauoꝛ publicus secundum Jnno. in. c. ad nostram. in secundo. vbi etiam moderni. de iureiur. z hos duos casus notate z addite secundum Dida. de segu. in.d. folio lxxxv. col.ij. ad illos quos ponit Alex. in.d.ℌ. hoc aũt iudicium z in.d.l. vnica. vbi lz plenissime locutus est in isto articulo. sin quibus casibus iudex impartitur officiũ suum parte nõ petente non tñ posuit istos duos de dote z testõ. z circa casuz ð dote videte. l. viij. ibi otrosi ay que son tenudos. zz. titu. xj. par. iij. z. l. ix. in ꝑn. eo titu. z par. nam pater ad dotandum filiaz ex legali tenet dispositione. l. obligamur ℌ. lege. ff. de actio. z obli. l. qui liberos. de ritu nup. l. fi. de dot. pro. Jas. in.l. huius mõi. ℌ. cũ pater. ð lega. j. qui in.l. filiusfa. ℌ. dixit in scda lec. in. xviij. col. eo titu. inqt q̃ pr̃ tenet dotare filiã saltẽ officio iudicis z allegat. d. ℌ. lege. z ibi Bar. z. d. l. q̃ liberos. z. d. l. fi. + z ideo pr̃ dr̃ esse q̃si debitor filie i dote vt est glo. ordinaria i. l. mulier. ℌ. cuz proponeret. ff. ad trebe. z talis dos est sicut es alienũ respectu pr̃is fm Bar.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.l.a filia.in prin.co titu.ad trebc.vbi ctiã aut ipse Bar.q; pr tenetur dotare filiã saltẽ officio iudicis. et vera t cõis sententia est fm Jas.in.l.si donaturus.§.si quis indebitam.ff.de condi. cã da. q; lz filia sit tã maritata t collocata in matrimonio tñ pr tenetur eã dotare qr pr tenet ad duos.ad illã maritandã t ad constituendam sibi dotem.glo.est ordinaria in.d.§.lege d.l.obligamur.ff.de ac.et obli.t cõiter approbat illa glo.per Bal.Jmol.Roma.t Alex.in.l.j.ff.solu.ma.fm eundez Jas.in d.§.si qs indebitã.in.j.col.vbi subdit fortẽ.s.q; etiã si filia sine pris cõsensu sit maritata tñ p patrẽ dotari dz.allegat ad hoc glo.in.c.hoc sanctũ.xxxij.q.v. t etiã aliã glo.circa qõ videatis Bal.in.l.fi.C.õ sentẽ.q; sine certa quã.Bal.Jmol.Ludo.ro. t Rapha.cu.in.d.l.j.ff.solu.ma.Pan.de cas.in.l.si socer in pn.ff.solu.ma.Abb.in c.j.de despõ.impu.t eundẽ in.c.accedẽs. de pcu.t i.c.j.õ adulte. t Alex.õ Jmol. in psi.cxxxix.incip.viso themate.in.ij.volu. Et lz nupta' et indotata mulier vt dotẽt petere nõ possit vt p Bar.in.d.§.lege d.l.obligamur.ff.de ac. t obli.t in auct. res q. vbi t Jas. cõia de lega. istud est verũ in dote debita officio iudicis.secus qñ deberet iure actionis vt declarat Alex.in cõsi. vij. incip. visis t diligẽter animadversis.in.iij col.ad fi.t pn.seq.in.ij.vol. t Jas.in.l.de alimẽtis.in fi. C. de transa. vbi loquit de muliere nupta t dotata. Et maritus necesse habebat aliud tantundẽ p dote filie genero dare aut ꝓmittere.ni si illud vxor donasset. t veritate inspecta ex tali donatiõe vxor pauperior t maritꝰ locupletior efficit.vñ hanc donationẽ nõ valere videbat.per.l.marcellus. iuncta ibi glo.ff.de dona.inter virũ t vxo.vbi si vxor accepta pecunia sibi donata a viro eã erogauit in causam ad quã nõ tenebatur.valebit talis donatio.qr vxor nõ est facta locupletior.nã ex necessitate illã nõ erat erogatura pecuniã.t p sequens si ex necessitate eã erogare debuisset.videretur facta locupletior.t ideo donationẽ nõ valere.t ita videbat dicendũ in casu nro.nisi aliter caueat. Respõ.q; nr casus pcedit fauore mrimonij t dotis.vt in fili habeat.q; lz alias inter patrẽ t filiũ fa.non valeat donatio.vt in.l.ij. C.de inofficio.dona.si tñ pr aliquid dat vel ꝓmittit p dote filiefami.valet.l. Põponius philadelphꝰ ff.fami.hercis.habet p glo. in.d.l.ij.q; idẽ inqt in donatiõe propter nup. t notatur in.l.ij.§.j.ff.solu.ma. Quarto probatur. +si maritus sub hipotheca aliquoꝝ predi 6
oũ debitor in certa quãtitate erat vxori. q; predia cũ vxore sua filie cõi in dotẽ dedit.p hoc videt vxor ꝓsensisse marito do tanti t iuri hipothece renũciare.l.lucius. ff.quib.mo.pig.vel hipo.sol. Qõ videtur intelligendũ de re ab vxore donata marito nõ dotali.nã illa.s.dotalis etiã de cõi ꝓsensu viri t vxoris nõ põt dari filie in dotẽ.t si dett põt vẽdicari a viro cõstãte matrimonio. t ab vxore illo soluto nisi interueniat iuramẽtũ. Specu.in titu.de emp.t vẽdi.§.tertio loco.in.iij.col.xxi. qd ergo si vir.cũ q; trãsit Lãpe.in suo trac. dot.in iij.pte.q.xxv.t do.Joã.lup. de pal.rub.i d.sua preciosa rep.rub.t.c. per vestras. de dona.iter virũ t vxo.i rub.col.cxxxij. vbi vocat mirabile hoc dictũ speculatoris t in col.cxxv. ait loquendo qñ pr t mr promittit dotẽ pro filia.t p ꝓsequẽs in casu pñtis.l.q; si nõ sunt bona superlucrata crederet medietatẽ talis dotis soluendaz ex bonis mariti t aliã medietatem ex bonis vxoris nõ dotalibꝰ si hz. alias aũt de dotalibus nihil diceret esse donatũ ppt dictũ specu.de q.s.q; etiã p dotẽ filie cõstituendã nõ reperimꝰ q; bona matris dotalia possint alienari.nisi intercedat solẽnitas alias requisita.ita pdictꝰ dñs in.d. cxxv.col. Confirmatur hoc dictum specu.per totũ de fundo dotali.l.j.§.et cum lex.de rei vxo. ac. et instit. quib. alie.lz vel nõ.in pan.vbi Ang.in fi. † Dicit q; tenea 7
mꝰ cozdi cautelã bonã.s.q; qñ maritus filiã tuã q; facias a dicta filia i scriptis tibi ꝓmittere t iurare q; nullo modo alienabit nec alienãi fundũ dotalẽ cũ iuramẽto vt sine consentiet. quia si postea alienet vel alienãi marito aut alteri cõsentiet t solẽniter iuret nõ reuocare vel nõ contrauenire tale secundum iuramentũ postea pstitũ tempore alienationis cõtra primũ iuramentũ prestitũ patri nõ valet nec ligat imo non obstante dicto secundo sacramento prestito tempore alienationis potest fundus dotalem soluto matrimonio vel eo cõstante quãdo maritus vergit ad inopiam renocare. vt dicit glo. singu. in c.licet mulieres.de iure iur.lib.vj. quod perpetuo notate secundum Ang.vbi supra. Ad cuius confirmationem facit c. q; uis pactum.de pac.in.vj. t quod notanter voluit Bal.in.c.ventens in fi. de iure iur.vbi dixit. † q; si mulier iurauit alicui ad 8
cius commoduz q; dotem non alienaret, q; uis postea alienet etiam cum iuramento.non valebit alienatio in preiudicium illius cui primo iurauerat t erat ius quesitum.sic intelligit tex.in.c.intellecto. de iure iur.t.d.glo.in.d.c.licet. quod dictũ tanq; singulare refert Georgius in. d. c. quamuis pactum. viij.col. versi. secundo addicit. refertq; t seqtur do. Joã. Lup. de Pala.rub.in.d.rep.in rub.col.cclxiij. Non omitto hic. † q; quando mulier in 9
absentia mariti clãdestine protestatur coram vicinis q; non vult cõsentire alienationi talis fundi dotalis quam maritus vult facere.t si consentiat vult haberi pro nulla. talis protestatio clandestina quã vxor non audet facere marito relenat mulierem dummodo postea appareat t probetur de iusto metu mariti.secundũ Abb. iij.c.causam matrimonij in.ij.col de offi. deleg.t Jas. in.l. qui in aliena.§. celsus. in pen.col.ad fi.ff.de acqui.here. Quod per.l.istam tollitur in quantum dicit. de los otros bienes que les pertenescieren en qualquier manera.que verba comprehendunt etiam bona dotalia.quia qui totum dicit nihil excipit.l.iulianus cũ aliis. de lega.iij. Bar.in.l.serui electione.§. fi. de lega.j. Confirmo. † sola mater defuncto viro potest filiam dotare etiam de bonis suis dotalibꝰ probat tex.in.l.xx.in pn. titu.xj.par.iij.t.l.neq; mater. C. de iure dot.ergo vna cum viro communem filiã bonorum dotalium pro dimidia bonis aliis deficientibus dotare potent.t etiam vir solus de consensu vxoris. per.d.l.neq; mater.t.l.mater.ff.eo.titu.de iure dot.qõ videtur intelligendum si vxor expresse cõsensit per.l.presentem.ibi.c ambos la. pmetieren. Et ideo q; uis de iure communi quando pater est diues in tantum ad ipsum expectat onus dotandi.d.l.qui liberos.de ritu nup.notat.in.d.l.fi.de dot. promi.t probat.d.l.viij.et.ix.titu.xj.par. iij.t hec in fi.non ad matrem. d.l. neq 10
mater.t.d.l.ix.in pan.q; si pater t mater pro filia dotem promittunt obligando se marito.mater videtur magis intercedendi animo pro marito promittere q; de suo aliquid donare.notatur in.d.l.fi.non tamen ita erit per.l.nostram.imo ambo tenentur.probatur ad litteram in versi.c si no los ouiere.vsq; inclusiue.ibi. en qualquier manera. Inope autem viro t diuite matre: tunc mater diues de suo se obligare videtur t solutum seu damm non repetet per notata.in.d.l.fi.de dot.promi.t per Bar.in auc. res que communia de leg.vbi dicit q; licet non sit officium maternum dotare filias.tamen q; ipse putet. 11
† q; si pater est inops nec haberet t si dotet filiam q; tunc esset officium maternum dotare filiam.sicut dicimus in alimentis. l.si quis a liberis in pan.ibi ergo t matrem. de libe. agnos. ita tenent Ly. Dy. Bar. Bal. Alb. t Ful. in.d. auc. res que. t Raph. Lu. in.l.a filia in pan. ff. ad trebe. vbi inquit q; ista est cõmunis opinio. q; uis contrarium teneant Ang. Saly. in d. auc. res que. Ang. in.d.l. a filia. in pan. t in.d.l.fi. C. de dot. pmi. Ludo. t Alex. in.l.j. ff. solu. ma. t videtur facere tex. in d.l. neq; mater. ibi vel lege specialiter expressa. de quo passu videatis Jas. in.d.l.j. ff. solu. ma. in. vj. col. ad fi. t plenius in. d. auc. res que in. iij. col. † An auus pater- 12
nus teneatur dotare neptem Bar. in. d.l. j. tenet q; sic per tex. in. l. dedit dotem. de collatio. bono. cum ista decisione Bart. tenent omnes t est communis sententia q; auus paternus tenetur dotare neptez ita Jas. in. d. l. j. in. d. vj. col. vbi subdit q; licet omnes sic teneant. tamen q; reperit contrarium in terminis consuluisse Ant. de But. in consi. lvj. incip. si filius vbi inconuingentia facti consulunt q; onus dotandi filiam expectat ad patrem t non ad auũ eo quia pater est proximior sanguine. et necessitas dotandi non procedit ex potestate paterna sed ex sanguinis proximitate. patet vt ibi per eum. Pro communi opi. habemus bonum tex. t forte meliorem de iure in. l. cognouimꝰ. in versi. sed t dotes pro filiabus vel nepotibus dare teneantur. de hereti. ad idem est tex. in. l. t ideo cum. l. seq. t seq. de in rem verso. t ibi glo. firmat. Ad idez pondera tex. in. d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

l.qui liberos in potestate habet ꝛc.sed cū auus de iure communi habeat in potestate neptes.ergo ꝛc.ꝛidem tenet glo.in l.si iulianus.§.sed et si filius in verbo pro filia.ff.ad macedo.ꝛ glo.in.l.si filiusta.eo. titu.tenet Specu.in titu.de indi.§.sequitur in versi.ꝛquid si vnus ex fratribus. Predicta cōmunis sententia procedit nisi filius sit dives.nam tunc potius ipse tenetur dotare cū auus sicut diximus in alimentis secundum Bar.in.l.non quemadmodum.de libe.agnos.ita in specie tenet Bal.in.d.auc.res que.ꝛ ibidē Albe. Saly.ꝛ Fulg.sequuntur Ludo.ꝛ Alex. in.d.l.j.ff.solu.ma.ꝛ videte omnimodo Fran.de Are.in consi.xvij.incip.consideratis diligentissime ꝛ Jas.in.d.l.j. in d.vj.col.ꝛ in.l.qui in aliena.§.interdum
13 in vlti.col.ff.de acqui.here.† Et clericus cum bona conscientia potest dotare sororem vel consanguineam inopem de reditibus ecclesie aut beneficiorum. Abb. in.c.peruenit de arbi.si non habet alia bona ex quibus dotare possit.ita ipse ibi et probat.de quo videatis eundem in.c.relatum.in secundo.in.ij.col.de test.in.c. ad hec.in.ij.not.eo.titu.in.c.adquirendum.in vlti.not.de pecul.cleri.in.c.coniugatus in fi.col.de conuer.cōiu.in.c.cō stitutus de religio.domi.in.c.in eos.de here.ꝛ in.q.iiij.incip.titius clericꝰ. Pan. de Cas.in consi.ccxcv.quod incipit.viso puncto supra scripto.in.j.volu.ꝛ beatum Tho.ij.ij.q.xxxj.artic.iij.ꝛ.q.clxxxv. artic.vij.in secundo responso. Preterea verba dicti versi.etiam alium producūt effectum,nam cum habeamus de iure q actio non est res mobilis nec immobilis sed tertium genus de per se.l.a diuo pio. §.si in venditione.ff. de re ind.per quod dicebat Bar.in.l.j.si aduer.transq.q doctores dicunt q si concederem tibi omnia bona mobilia ꝛ immobilia.iura ꝛ actiones non venire quia est tertium genus p se nec est necesse q alicui extremorū assimiletur.opinio fuit etiam Bull. quem refert Bar.in.l.j.de statu.homi.reprobata ibi glo.de quo per eundem in.l.rei.ff. de verbo.sig.in.l.vxorem.§.legauerat.ō lega.iij.ꝛ in.l.quintus.la secunda.§.argento.de auro ꝛ argen.lega. Per quod videbatur q si vxor non habebat nisi iura ꝛ actiones ꝛ dotet cum marito filiam. q ex illis iuribus ꝛ actionibus medietas dotis per vxorem non est soluenda.cuz actiones ꝛ iura non veniant.nec inter mobilia nec immobilia iudicentur vt dixi.tamen tali casu tenebitur mulier.sicut diximus q solum in hereditate sunt actiones.meliorato seu prelegatum illas cōprehendere.per tex.iuncta ibi glo.in.l. pediculis.§.item cum quereretur de auro ꝛ argen.leg.vbi qui ornamenta sua legat videtur legare que causa vēndi habet.quere.d.glo.quid si alia non habet. ꝛ respondet omnia legasse videtur ꝛ etiā quod debetur que glo.est not.secundum Bar.ibi ad limitationem.§.argento.ff. alleg.dixi in.l.xxj. Et ita si vxor cum iuribus ꝛ actionib⁹ alia habebat bona nō sufficientia pro dotis ꝛ donationis propter nup.medietate.† vult hec.l.in predicto versi.q etiam iurium ꝛ actionum fiat complementum vsq; inclusiue ad medietatem ad quā tenebatur vxor propter dotem vel donationem propter nup.pro filia aut filio cum marito promissam: ꝛ per consequens q si alia nō haberet bona q. ex dictis iuribus ꝛ actionibus soluatur dicta medietas.quod videtur contra notata in hoc passu in.d.§.si in venditione.d. l.a diuo pio.ff.de re ind.ꝛ Bar.in.d.l.j. si aduer.transq.ꝛ in.d.l.j.ō statu.homi. Sequē versi.pero si el padre solo.ratio isthꝰ partis sit.cum sit debitum constante matrimonio illud quod dat vel promittit pater vxore viuente filie pro dote filio pro donatione propter nup.quod debitū ex bonis communiter acquisitis constante matrimonio soluendum est per generalitatem.l.xiij.titu.xx.lib.iij.fozo.ll.ꝛ.l.cc. stili.que incipit.todo debdo,dicens q licet solus maritus contrahat debitum nihilominus vxor tenebitur ad medietatez debiti.circa quas duas.ll. videte.l. lix.j. maxime quia.l.iiij.tit.iiij.lib.v.ozdi.permittit marito de bonis super lucratis disponere dummodo dolose ꝛ fraudulēter non faciat.ꝛ certum est q hic nulla fraus vel dolus interuenit.imo hoc ipso q cōstituit filie dotez aut promisit, videtur ois fraus abesse.† quia pietas patris reprehē
15 denda non est.vt dicit ille tex.singu.in.l. j.§.at si transegit.ff.si quid in frau. patro.

Posito q q de iure antiquo omnia bona constante matrimonio quesita erant marit non vxoris.vt in.l.quintus.ff.de dona.inter virum ꝛ vxo.l.etiam.C.illo titu. quo iure attento etiam dispositum hic est iustum cum illa bona erant mariti ꝛ ipse tenebatur ꝛ tenetur dotare filiam.d.l.ff. cum aliis iuris communis.de dot promi. ꝛ.d.ll.viij.ꝛ ix.tit.xj.par.iiij.ꝛ cū hodie.l. 16 iij.lib.iij.fozo.ll.† eqtas suadet q dotes ꝛ donationes propter nup.soluantur super lucratorum istorum. ꝛ ex quo vxori consulitur super bonis acquisitis vt medietatem habeat vt dixi.iustum est grauetur in alio vt dotentur de illis filij communes.argu.l.eum qui cū simi.ff.de iure iur.
17 Confirmo.† nam ꝛ damnum pronemes socio ex causa societatis soluitur de bonis societatis per tex.vbi ꝛ Bar.in.l.socium qui in eo.§.socius cum.l.seq̄.ff.pro socio. qui Bar.ibi in declaratione verbi propter societatem posita in.d.§.socius.ait q vno modo possunt intelligi hoc est contemplatione societatis ꝛ tunc dāna ꝛ lucra veniunt communicanda.l.cum duobus.§.quidam.illo titu.ꝛ volu. Altero propter societatem.hoc est q societas fuit occasio remota.tunc lucrum nec damnū cōmunicabūtur vt in exemplo ibi per eum posito.quam.l.ibi allegat ad questionez de duobus fratribus.quorum vnus cum pecunia iuit ad curiam regis vel principis ꝛ ei lucra ꝛ dona obuenūt. Preterea quia de illis lucris dū tamē dolus fraus q absint in preiudicium vxoris poterit maritus constante matrimonio ad libitū disponere.dixi ꝛ allegani.d.l.iiij.tit.iiij.lib. v.ozdi. q̄tomagis dotando aut propter nup.dando filijs.cuz pietas patris reprehendenda non sit.dixi ꝛ allegani.d.l.j.§. at si transegit.ff.si quid in frau.patro.quibus lucris non stantibus dos ꝛ donatio propter nup.solūtur de bonis mariti nō vxoris vt hic in fi.qui ꝓcedit sine dubio cuz pater solus dotauerat aut ꝓpter nup. donationem dederat vel promiserat adque pater non mater tenebatur.d.l. qui liberos.de rit nup.d.l.fi.de dotis promi. ꝛ.d.ll.viij.ꝛ ix.titu.xj.parti.iij. Non taceo in materia huius.l.† q filia post mor
18 tem patris augmentum petere potest q̄ pro sua legitima dotez recepit ꝛ nihil amplius petere promisit.Bal.in.vij.col.per tex.in.c.cum.m.ferrariē.de cōsti. vbi si sit facta conuentio de non recipiendo aliquem in canonicum vltra certum numerum ꝛ ita sit iuratuz.pone q postea facultates ecclesie super excrescūt.dicit ibi tex. q possunt recipere alium nō obstante iuramento.quia iuramentuz intelligitur rebus sic se habētibus.l.fi.ff. q̄ satisda. cog. c. cum inter. p. de renuntiatione.ꝛ ideo secundum Bal.in.d.c.cum.m.ferrariē. si filia que habuit dotem renuntiauit cū iuramento.ꝛ facultates super excrescāt poterit petere augmentum. hoc dictū Bal. refert Jas.in auc.nouissima.in.iij.col.ꝛ i l.si quando.§.illud.de inoffi.testō.ꝛ vtrobiq; inquit maxime in.d.iij.col.q Bal. non bene inferat istud dictum ex illo tex. vbi tractatur de fauore publico.hoc est d cultu diuino augendo propter quem fauorem potest dici illud ibi dispōi sec⁹ in terminis nostris in quibus agitur de fauore priuati cui potest renuntiare presertim cum iuramento.per.c. q̄uis. de pac. lib.vj.Dida.de Segu.in.d.vol.suarū repe.fol.lxxj.col.iij. refert etiam predictā de erminationem Bal.ꝛ subdit statim q videamus Jas.in.d.auc. nouissima in.d. iij.col.Et an tale iuramentum noceat filius ex ea postea creatis.de qua.q. habetis per Bar.Imol.ꝛ Lud.ro.in.l. qui superstitis.ff.ō acqui.here.Bal.in.l.pactū. in.ij.q.ꝛ ibi late Alex.C.de colla.cur addatis quod determinat Jo.An. in addi. Specu.in titu.de obliga.ꝛ solu.§.fi.versi. sed ꝛ in debitum.in addi.incip.ozdinis.
quem per vos videatis.† Addatis etiam 19
q si pater fecit immensam donationem ꝛ iuranerit non venire contra donationez. tamen filius poterit venire contra donationem in quantum est inofficiosa si sit heres patris.l.titia scio.§.imperator.ꝛ ibi Bar.de lega.ij.Pet.de Ancha.ꝛ Imol. in.c.ij.in pen.col.ō dona. Facit tex.in.l. hac edictali.in pan.in ver.omni circumscriptione.ꝛ ibi Bar.de secū.nup. de quibus videatis per Fran.de Are.in consi. clvij.quod incipit visis diligenter narratis.in.j.col.ꝛ Jas.in.l.aut ꝓtor.in.j.in pn. in.iij.col.ff.de iure iur.† Nunquid si cum 20

iuramento filia renunciauerit in manib⁹ fratris, valeat tale iuramentum cuiꝫ sine consensu patris cuius hereditas renũtiatur ita ꝛ illius persecerant⁹ a vsqꝫ ad mortem videatis Bar. ꝛ alios in l. stipulano hoc modo. de verbo. obli. vbi Bar. ait. ✝ qꝫ si filia cum iuramento renuntiauerit fratri hereditatem paternam. qꝫ non obstante tali iuramento poterit succedere patri si instituat ab eo heres ꝛ multo magis ꝗndo fecisset patri ista est pulchra decisio Bar. quam bene notemus secundũ Jas. ibi in. v. col. ad fi. pro qua facit ter. in l. si patronus non aluerit. ff. de bo. liber. Secundo confirmatur ista decisio per ter. in. c. cum inter. p. de renun. ✝ vbi qui abiurat beneficium licite possit illud si denuo eligatur obtinere. Tertio confirmatur. ✝ qꝫ si debitor qui soluit vsuras iuranit eas non repetere non potest nisi relaxetur repetere. poterit tamen repetere ipso creditore volente. ꝛ si testator reliquit in testamento qꝫ vsure restituantur. nam iuramentum intelligitur contra voluntatem creditoris glo. est not. in. c. ad nostrã in secundo. in verbo probarent. de iure iu. Hanc decisionem Bar. ampliat Jas. in d. l. stipulano hoc modo. in. vj. col. vbi illum videatis. ✝ Item si filia cum iuramẽto renuntiasset successiõi paterne ipsi patri ꝛ fratribus adhuc pater solus posset in testamento eam instituere. Bal. in. d. c. ad nostram. per ter. in l. fi. C. de pac. quẽ ad hoc facit casum vnicum. ꝛ subdit in. d. c. ad nostraz qꝫ licet illa. l. sit omnibus no. tamen per neminem est ad hoc specialiter alleg. hanc sentẽtiam Bal. refert Jas. in. d l. fi. in. x. not. ꝛ in. vj. col. Addo predictis ✝ qꝫ si fratres maritauerunt sororem data ei dote. pro qua in instrumento dixit se esse cõtentam pro omni eo quod petere posset ex testamento patris in hereditate paterna. qꝫ non obstante tali renũciatione poterit filia consequi relictum a patre. quia non valuit renũciatio nisi cognitis verbis testamẽti ꝛ eius tenore vulgarizato ita dicũt Bal. Albe. Bal. Ang. ꝛ Jas. in l. de his. per ter. ibi. ff. de transa. Et dato qꝫ renunciatio fieret inspectis cognitisꝫ verbis testamẽti. tamẽ si dos nõ esset tantum quantum ascendit sua legitima. non obstante tali renunciatione potest petere supplementum legitime. l. si ꝗndo. ℌ. fi. vbi videatis omnino Bal. ꝛ alios C. de inoffi. tes. Ad idem est bonus ter. in auc. vt cum de appel. cog. ℌ. ceterum. alias. ℌ. hec autem disponimus. versi. ceterum. colla. viij. quod procedit etiã si in tali renuntiatione interuenisset iuramentum secundum Fede. de sens. in consi. cxv. incip. queritur. an domina Margarita minor ꝛc. vbi videatis. refert Jas. in d. l. de his in. j. col. vbi etiam inquit. ✝ qꝫ ideo ex predictis sis cautus. qꝫ soror renũciet his que posset petere ex testamento pris vel mris cognitis inspectisqꝫ verbis testamẽti ꝛ vulgarizatis. Itẽ qꝫ spãliter renunciet legitime aut supplemento legitime et super hoc deferatur iuramentum. ✝ In materia presentis. l. sciendum est qꝫ si pater postꝫ filiam dotauerat ullam heredem in legitima instituerit simpliciter. qꝫ intelligitur computata dote. Bal. in. l. qñ in prioribus. in vlti. col. C. de inoffi. tes. ꝛ in. l. si cum dotem. ℌ. si pater. ff. soluma. sequitur Pau. de Cas. in. l. qñ nouella. in. j. col. C. de inoffi. testõ. ꝛ Vida. de segu. in. d. vol. fol. xxix. col. j. ad fi. cũ ꝑn. seq̃. ad quod facit. l. huiusmodi. ℌ. cum pr. de lega. j. ✝ Itẽ qꝫ si pater promisit dotem pro filia. deinde mortuus est filio ꝛ filia heredibus institutis ex testõ seu ab intestato. qꝫ onus soluẽde dotis promisse nõ ptinet ad filiũ pro dimidia pro qua est heres. sed totũ est in parte ipsi⁹ filie. ter. est bonus in l. j. ℌ. penul. ff. de colla. do. q̃ ter. est ad hoc mirabilis ꝛ singularis ꝟ Ludo. ro. ꝛ Alex. in l. post dotẽ. in. xvij. col. ff. soluma. refert ꝛ sequit Jas. in l. annus neptis. in. ij. col. ff. de pac. ꝛ Vida de seg. in. d. fol. xxix. col. ij. ✝ Itẽ qꝫ ꝛ socer promittens dotẽ cõueniatur a suo genero in id qõ facere põt. vt in l. ex diuerso. ff. soluma. ꝛ l. sed hoc ita. ff. de re iudi. ibi si socer induxit dolo generum suum ad contrahẽdum mrimonium sub spe dotis a se promisse quã sciebat se nullo modo prestare posse. qꝫ hoc in casu tale amittit priuilegium ꝛ cõuenit ex solidũ ter. est i. l. pen. ff. de iure do. quẽ reddit ad hoc singularem Pan õ cas. in l. etiã. ℌ. licet. in. ij. col. ff. soluma. ꝛ Alex. in l. nõ tñ. in. iij. col. ff. de re indi. Facit in simili. ✝ qꝫ si debitor tẽpore quo cõtraxit cum suo creditore erat

pauper ꝛ sciebat se non posse soluere. perdat priuilegiũ cessiõis. Bar. in. l. alia ℌ. elegãter. ff. soluma. qõ intelligit Pan. de Cas. in. d. ℌ. licet. in. d. ℌ. col. qñ debitor induxit creditorẽ per dolũ ad contrahẽdum. arg. d. l. pen. ff. de iure doti. de quo videatis ibi per eũ. refert ꝛ sequit Vida. de segu. d. vol. fol. xxv. col. ij. ✝ Itẽ q̃ promittit dotẽ vxori. etiã si nullam receperit obligat. glo. est in l. ℌ. ℌ. utẽ mutuũ. in verbo post nuptias. ff. si certũ peta. qõ est intelligendũ fm Fulg. Pan. de Cas. ꝛ Jas. ibi qñ talis promissio fieret a viro sciente se nullã dotẽ recepisse. secus si fieret a mario ignorante vel errante: quia tunc obstat exceptio doli. l. ij. ℌ. circa. ff. õ excep. doli. ✝ Itẽ si ferẽ sentẽtia in fauorẽ dotis ꝓ illo q̃ petit dotẽ debet sentẽtia executioni mãdari nõ obstante appellatiõe ab ea interposita. presertim si marit⁹ erat inops adeo qꝫ impossibile esset sibi vel difficile onera mrimonij suppoꝛtare sine dicta dote istud est notũ ꝛ singulare dictũ ꝓpetua recordatione dignũ Bal. notell. in trac. suo de dote. ix. parte in. vij. specialiter. ꝛ xij. parte. q. xxij. q̃ fuit motus p ter. in l. fi. ff. de appel. cũ his q̃ ibi notant⁹ p Bar. ꝛ alios. vbi dicũt qꝫ a sentẽtia dotis in fauorẽ mulieris nõ põt appellari. sicut nec a sentẽtia pro alimẽtis ꝓstandis. idem dicit Bar. in l. mella. ff. de adimẽ. lega. de quo etiã ꝑ Specu. ꝛ ibi Joã. and. in titu. de appel. ℌ. in q̃bus xvi. vij. ꝛ seq̃. vbi loquẽdo de alimẽtis post varias opiniõs finaliter vident hanc tenere post Gui. de suza. q̃a lz nõ reperiat iure cautũ qꝫ a sententia in cã alimẽtorũ pro alimẽtis nõ appelletur. ✝ Dicũt tñ esse equũ qꝫ si ille ꝑ quo sentẽtia lata est nõ haberet unde se alat. qꝫ pẽdente appellatiõe pars appellans dabit alimẽta. argu. l. si instituta. ℌ. pen. ff. de inoffi. tes. ꝛ facit qõ habet in c. ex parte. de accusa. idẽ dicendũ videtur qñ sentẽtia lata est pro dote fauore mulieris forte vidue vel pupille pauperis vt inde se nubere aut alere possit. cũ nihil aliõ haberet. nã lz tũc appellari possit. tñ propter hoc nõ impediret eius execntio fm cũ vbi sup. qui idẽ inqt si sentẽtia esset lata pro marito petẽte dotẽ sibi ꝓmissam. ꝛ sic cõtra mulierẽ socerũ vel extraneum. si maritus esset inops adeo qꝫ impossibile esset vl saltẽ difficile onera mrimonij suppoꝛtare sine dote. qñ tũc vt dixi sentẽtia dabit executioni refert ꝛ seqtur. do. Joã. de pal. rub. in ꝓlleg. sua rep. rub. ꝛ c. ꝗ vxas de dona. inter virũ ꝛ vxo. super. c. col. xliij. cũ seq̃. vbi subdit. qꝫ illud dictuz alibi non legit. ꝛ qꝫ tenemus memorie ✝ Quero mr ꝓmisit dotẽ filie aut donationẽ ꝓpter nup. filio cõi ꝓtrahẽti mrimonium. de cuius bonis sit soluendũ. distinguo. qꝫ talis ꝓmissio fuit cõstante mrimonio dicte mris. vel post: ꝛ p cõsequens soluto. Prio casu videt qꝫ cõtractus ꝓmissionis nõ valeret sine licẽtia mariti p. l. fi. titu. xj. lib. j. folio. ll. l. xiij. tit. fi. lib. iij. l. v. titu. xviij. eo. lib. ꝛ folio. ꝛ. l. liij. incip. la muger durãte el mrimonio. j. isto vol. ex quo infert qꝫ dicta dos vel donatio propter nup. nõ veniat soluẽda ex bonis cuiuscũqꝫ qualitatis q̃ sint mariti ꝛ predicte vxoris. qa defecit licẽtia necessaria ꝛ substantialis mariti. qõ confirmo p. l. istã loquentẽ in duob⁹ casibus. s. qñ maritus ꝛ vxor nuptui tradiderũt filiũ cõem ꝛ ambo dotẽ vel donationẽ ꝓpter nup. illi ꝓmiserunt. Et qñ solus pater. ꝛ nolunt dicere qñ sola mater. quasi dicceret lex. qꝫ constante mrimonio vxor sine licentia mariti nõ poterat ꝓmittere dotẽ vel donationem ꝓpter nup. etiã filio cõi. Et posito qꝫ vxor extra dictã licentiã possit. maritus in vsufructu dotis aut donatiõis ꝓpter nup. ꝓmisse ab vxore filio etiã cõt nullũ patiẽtur ꝓiudiciũ. ter. est satis not. fm quendaz intellectũ positũ p Saly. ibi in. l. si ꝓstãte. i fi. C. õ dona. inter virũ ꝛ vxo. qa donãs rẽ videt donare ius qõ habet in ea. l. si domus. ℌ. si fundus. cũ alijs de lega. j. sed fructus rei dotalis sunt mariti ꝓpter onera matrimonij q̃ sustinet. l. dotis fructus. in ꝑn. l. plerũqꝫ. xvi. si. si serui. in fi. ff. de iure dot. l. si marit⁹. in fi. ꝛ ibi gl. ff. famil. herciſc. l. pro oneribꝰ. in ꝑn. C. de iure dot. ꝛ l. xxv. titu. xj. parti. iij. ꝛ nemo põt plus iuris trãsferre in aliũ qꝫ sibi cõpetere dinoscat. l. nemo plus. ff. de regu. iu. C. nemo potest. de regu. iur. lib. vj. Sed in bonis parafernalibus maritus vsufructum non habet vt per glo. ꝛ doc. in. l. vbi adhuc. C. de iure dot. ꝛ in. l. fi. C. de pac. cõtã super dote. Bal. in l. si vina matre in fi. C. de bonis mater. ꝛ videte Bar. distin-

Universidad de Deusto
Biblioteca

guentē in.l.pen.in prin.ff.ad.l.falci.qa dicta bona parafernalia non sunt in potestate viri si non sunt ei expresse data ab vxore.l.hac lege,z ibi Bar.z Bal.C.de pac.con.tā sup dotc.l.xvij.titu.xj.par.iij. Abontal.in.l.fi.super verbo,de ambos a dos.titu.iij.lib.iy.fozo.ll.ait q per illam l.tollitur dubitatio de qua per glo.Bar. Bal.in.d.l.si viua matre z glo.in.d.l.vbi adhuc.tenentes q fructus parafernaliū non seruiebant viro nisi tantum quo ad vsum.z q tenebatur vir restituere heredibus vxoris fructus quatenus excedunt vsum.hodie autem ad illud non tenetur per illam.l.fi.secundum eum ibi.idē dicit l.iij.titu.iiij.lib.v.ozdi.q.d.l.fi.Ad idem facit.l.iiij.in versi.pero que los frutos.eisdem titu.lib.z volu.De passu huius.q.videte que dixi circa meliorationem factā ab vxore filio,in.l.xxj.in versi.quibus in ribus communibus attentis.vsq; exclusiue ad versi.Aduerte vltra predicta.supra isto vol.Secundo casu.l.qñ promissio dotis vel donationis propter nup.fuit facta a matre filio soluto mrimonio.z sic a matre vidua.tūc aut filia habet de bonis patris premortui vnde dotari possit,z tali casu mater videtur promittere de bonis filie.alias de bonis suis.volūt Bal z doc. in.d.l.fi.ō dot.p mi.z in.l.mater.vel necq; mater.C.de iure dot.z nō potent mater dare etiam nomine dotis aut donatiōis propter nup.de bonis cuiuscūq; qualitatis fuerint mariti premortui vltra quod q tanet filie aut filio ex dictis bonis patris per eius obitum.patet. nam alias mater pīudicaret aliis filys i bonis pfis.qō mr non potest.nec pater poterit dare de bonis vxoris premortue cuiuscūq; qualitatis fuerint plus vno filio q alio.prout est clarum.Et addo predicto primo casui.q si pater est in opsnce haberet vnde dotet filiam.z mater esset diues.z ideo esset officium maternū dotare illam (vt dixi.) q maritus teneretur dare dictam licentiā vxori.quo nolente dare.d.licentiam vxori poterit compelli.z compulso.si noluerit dare.iudex sol⁹ dabit.vt in.l.ly.j.q̄sto magis q sine dicta licentia mariti vxor hoc facere posset sine preiudicio fructuū pertinentium ad maritum in bonis vxoris vt predixi.vel vt melius dicam sine pīudicio mariti in fructibus ei pertinentibus dictorum bonorum vxoris.

¶Sequitur recapitulatio legis .lij.cum.v.seq̄.

1 ¶Presentia amicorum tollit presumptionem metus.

2 ¶Contractus factus coram conīctis z amicis dicitur esse factus palam et bona fide.¶uis factus esset inter personas alias suspectas puta inter pupillum z tutozem.

3 ¶Mulieres vt plurimum laborant aduersus propria cōmoda.

4 ¶Adens hereditatem quasi contrahit.

5 ¶Aditio hereditatis cum pendet ab animo z voluntate adeuntis nō potest per procuratozē fieri.z ita nec pōt ratificari.

6 ¶Ratificatio quo ad effectum actus assumit sibi naturam mandati.

7 ¶Paria sunt a principio aliquid per procuratozem posse explicari.z per ratihabitionem posse confirmari.

8 ¶Appellatione contractus non venit quasi contractus.

9 ¶Statutū si prohibet mulieres obligari sine certa solēnitate.ex hoc apparet q nō poterunt aliquem liberare nō seruata forma statuti.

10 ¶Mulier si p statutū prohibet̄ p̄trahere sine p̄senna propinquoz q intelligit̄ phibita ois cōuentio etiā ad liberandum.

11 ¶Lex presens.lij.dicit q sicut in contractu mulieris requiritur licentia mariti ita in distractu z liberatione.

12 ¶Solēnitas certa fauoze alicuius vbicūq; a.l.vl statuto requirit̄ in actu,valet actꝰ sine illa solēnitate qñ cēdit in eius fauoz̄.

13 ¶Statuta de cōtractibus mulierū q nō valeāt sine p̄senna ꝓpinquoz.intelligūtur de cōtractibus dānosis.nō ō vtilibus.

14 ¶Pater prohibitꝰ alienare bona immobilia aduentitia filij.potest alienare pro vtilitate filij.

15 ¶Ecclesia potest facere contractus sibi fauozabiles nō seruata solēnitate legali seu canonica.non tñ potest se obligare.

16 ¶Statuto stante q minoz nō possit cōtrahere sine presentia officialiū mercantie z

enim iuris est de cōtractu idem de distractu.l.si ad resoluēdā.C.de pdijs mino.notat Jas.q tex.ibi.in.l.pōponi⁹.ff. preterea queritꝰ.ff.de aqui.posse.Facit q sicut ratione cōtractus quis sortitur fozum.l.heres absens.ff.apud labeonem.ff.de iudi.c.fi. de fozo compe.ita ratione distractus.l.q loco certo.secundum cōmunem intellectum.ff.de cōdi.inde.Jas.in.d.ff. preterea queritur.ad idem facit.quia cuius cōsensus requiritur in contrahendo eiusdem etiā requiritur in distractu z sic in resolutione.tex.est in auc.cōtra si filij.z ibi Bar. ad hoc notat.C.ō repud.+ et ideo.d.l.lij. dicit q sicut in contractu mulieris requiritur licentia mariti ita in distractu et liberatione vt ibi.hanc.l.lij.intelligerē quādo de hereditate vel successione dānosa tractaretur secus de lucrosa.nam tūc valeret ei⁹ aditio p vxorē etiā si p̄sensus mariti aut consanguineoꝝ loquendo in dicto statuto non interuenisset.per.l.nō eo mīn⁹.C.de procu.vbi vltra alios Jas. in.iij.no.ait colligamus ex illo notabilē regulam.+ q vbicunq; a.l. vel statuto in actu requirit̄ certa solennitas fauoze alicuius.valet actus sine illa solēnitate quādo cēdit in eius fauozem. alias quod est inductum in fauozem redundaret in dānū contra.l.quod fauoze.C.de.ll.pro isto intellectu facit.l.neq; tutoris.C.de cōtrahen.et cōmi.stipu. quā ibi Bal.dicit mē tenendaz.+ ad statuta de contractibus mulierū q non valeāt sine presentia propinquoꝝ.q intelligantur de contractibus damnosis.non de vtilibus vt ibi z.l. cū hi.ff.causa.alias in.ff.in cā.ff.de trans. idē tenet Ang.z Jmol.in.l.mutū.ff.ff.de acqui.here.et ibi Pau.de cas.qui dicit q habuit istū casuz de facto Florē.z q ita cōsulunt.sed nesciuit tantuz cantare q iudex voluerit pro eo iudicare.quia ignorabat tunc decissionem Ang.refert z sequitur Jas.in.d.l.barbarius.in.iij.col.et in.d.l.nō eo minus.in.j.col.idēq; tenet Alex.post Raph.in.d.l.moze. Cōfirmo.+ q pf̄ prohibitus alienare bona immobilia aduentitia filij.potest alienare pro vtilitate filij.glo.est in.l.quecūq;.de bonis que lib. quam ibi Bal.dicit mirabilem et perpetuo menti tenendā quam glo.etiam sequitur ipse Bal.in.l.cum oportet.in.ff.nō autem.in prin.eo tit.pro qua videtur tex.in. l.fi.ff.ipsuz autem.in versi.Sed pater.illo titu.quod inducit Bal.in.d.l.quecunq;. ad locationes rerum ecclesie.vt ibi per eum z Jas.in.d.l.Barbarius.in.d.iij.col. et in.d.l. nō eo minus.Cōfirmo secūdo. + q ecclesia potest facere contractus sibi 15
fauozabiles non seruata solennitate legali seu canonica.non tamen pōt se obligare.Bal.p tex.ibi in.l.cōtra iuris.in pn.ff. de pac.idem tenet glo.in verbo alimentarius.argu.tex.ibi in.l.cū hi.ff.eā transactionem.alias.ff.quid ergo.vbi z Bal.ff. de transa.Cōtra dictā glo.videtur ibi tenere Bar. de quo videatis eundem in.d. l.cum hi.ff.si pretoz.z glo.in.c.j.ne sede vacan.p Inno.z alios in.c.j.de his que fiūt a prel.sine cōsen.capi. Confirmo tertio. per id qō egregie cōsuluit Ludo. ro.in consi.ccccliij.incip.visa principali.constitutione qua cautū est.vbi dicit.+ q stante 16
statuto q minoz non possit contrahere sine presentia officialium mercantie et auctoritate trium eius consanguineoꝝ. q minoz potuit facere contractum societatis sibi vtilem absq; dicta solēnitate. qō est bene signandum secūdum Jas.in.d.l. moze in penul.col.+ Prohibitaq; persona obligari sine certa solennitate potest 17
tamen se obligare absq; illa solēnitate ad finem consequende liberationis. ita notant Ang.et Jmol.per glo.ibi i.l.ij.ff. de accep. refert et sequitur Jas. in.d.l. contra iurī.in pn.qō facit ad.d.l.lij. Quāobrem dicit ista.l.lij.q mulier sine licētia viri non potest repudiare quia forsitan hereditas erat vel esse poterat lucrosa. et q non possit sine dicta licētia adire sine beneficio inuentarij.nam poterat esse damnosa.et beneficium inuentarij tollat hoc dānū.l.fi.C. de iure. delib.+ Aliud enim 18
est in pupillo in quo non sufficit auctoritas patris ad merā eius obligationem.ff. pupillus.cū concoz.insti. de inutil.stipu. et quādo tractatur de actu in quo potest esse vtilitas z damnum.tunc patris auctoritas sufficit.l.si infanti.C. de iure delib. + quoniam noua iura faciunt patrem le- 19
gitimū administratozem in illis in quibꝰ ei acquiritur vsufructꝰ.l.ff. de bonis mater.l.cum non solum.ff.vbi autem.de bonis que lib.in alijs non vt ibi.et in auc.vt

Universidad de Deusto
Biblioteca

licēat matri et auie.ff.j.colla.viij. Sed si
tractaī de mere acquirendo pupillo tunc
etiam sine patre vel tutore.d.ff.pupillus.
et.d.l.contra iuris.in prin. Ex quo habe
20 tur practica questionis.+An sufficiat au
ctoritas patris quādo filius fa.minor est
in iudicio.aut debeat dari ei curator.vide
licet q si est super re in qua potest acqui
ri patri aliquid vel habere vsu fructū.suf=
ficiet auctoritas patris. Sed si esset cōnē
tus super re que ad patrem non pertinet.
vt in obligatione personali aut crimina=
li.tunc non sufficeret auctoritas patris et
dabitur curator.ita Bar.in.l.ff.ff. pupil=
lus.de verbo.obli. Sed predicto statuto
vel lege stante non poterit vxor per pro=
curatorem facere sine dicto consensu aut
licentia.d.l.luij.quod etiam probatur de
iure cōmuni.nā sicut cōtractus factus cuz
tutore.videl in effectu celebratus cū pu
pillo.d.l.apud iulianum.ff. contractum.
quib.ex causis in poss.ea. ita cōtractus fa
ctus cū procuratore mulieris videtur fa=
ctus cum muliere. licet Barto.in. d.ff.
eiusdem.l. apud Julianum inclinat se in
contrariā opinionem in fine dicens quia
non proprie contrahit.tamē relinquit co
gitandum.Sed ex.d.ff.contractum et. d.
l.omnem.ff.de iudi.z.d.l.milites agrum.
in fi.prin.z.d.glo.i.l.q̄uis.C.de fideicō.
habemus et hic in.d.l.luij.q vxor nō po
terit per procuratorem sine dicta licentia
contrahere nec esse in iudicio.Confirmo
per argu.ab absurdo qō argu.valet.Bal.
in.l.conuenticulā in.iij.col.de epis.z cle.
allegat.l.pōponius.ff.de nego.ges.quo=
niam per aliam viam cōcederetur quod
vna via esset prohibitū.cōtra.l.ff. de reb.
alie.non alie.esset etiā contra iura loquē
tia huius omissa illoū mēte et potius ver
ba capiēdo qō minime admittit. l. frans.
21 ff.de legi.† Sed si marītus erat presens
tempore contractus vel quasi aut consti=
tutionis procuratoris tacuit z non cōtra=
dixit.sufficeret.Cōfirmo.si vassallus alie
nat ius suū feudi.dño sciente et patiēte cē
setur dominus cōsentire nisi erraret.glo.
est in verbo permissu.et ibi Bal.in.c.j.de
prohi.feu.alie.per lotariū.refert et sequi=
tur.Jas.in.l.si fundum per fideicō. in.vj.
col.ad fi.de lega.j.Confirmo secundo.si
quis de re aliena in testamento suo dispo
nat pīsente domino ipsius rei sciente esse
suam rem preiudicatur dominus.tex.est
in.l.sicut.ff.venditionis.ff.quib.mo.pig.
vel hipo.sol.quē reputat singularē Bal.
in.c.j.ff.preterea.quib.mo.feu.ami.in.c.j.
ff.donare.in.ij.col.q̄li. olim feu.po. alie.
in.l.fi.in.viij.col.C.vnde de legi.i.l. quo
tiens. C.de fideicō.in.l.si tibi.ff.de pigno
re.ff.de pac.de quo habemus etiam tex.
concordantem in.c.j.in prin.de phi.feu.
alie.per Fede.quē Bal.ibi in pen.col.ad
hoc notat. Idem tenet Jas.in.l.si quādo.
ff.et generaliter.in.ij.col.C.de inoffi. tes.
et Dida.de segu.in.d.volu.suarum repe.
folio.cxiij.col.ij. Confirmo tertio.nam li
cet verum sit q si fideicōmissum vniuer=
sale est.purum vel in diem certam relictū
tunc alienatio per heredem facta est nul
la.l.ff.ff.sed quia nostra.communia de le=
ga.valebit tamē si sit facta in presentia fi=
deicōmissarij.vt per doc.in.l.cum propo
nas.C.de pac. Confirmo quarto.q si ali
quis agiti iudicio nomine meo sine vllo
mandato me presente et non contradicē
te videtur agere de voluntate et consen=
su meo. Inno.in.c.ex parte decani. de re
scrip.et ibi Abb.in.ij.col.vbi allegat Inno
.in plerisq locis idem tenere.idem te=
net Abb.in.c.cum in iure peritus. in vlti.
col.et in.c.cum olim Abbas.in pen. col.
in fi.de offi. delega. Bal.in.l. Julianus.
ff.qui satisda.cog. et in.l.ij.C. si ex falsis.
Ang.Imol.et Pau. de Cas.in.l. sepe.ff.
de re ind. Pau. de Cas.in.l. caius.ff. de
pig. ac. Ludo.ro.z Alex.in.l. que do=
tis.ff. solu. ma.q̄uis cōtrariū tenuerint.
Ant.z imol.in.d.c.ex parte decani.z i.d.c.
cum olim Abbas. Imol.i.l.ij.ff. voluntā
tem.ff.solu.ma. vbi etiam multum insistit
Aret z ibi videatis Alex.et latius q̄ ali=
bi cūdem Alex.in.d.l.sepe i.xxix.col.cū
duab⁹ sequē.vbi tenet illud dictū Inno.
procedere in decem casibus ibi per illuz
positis.refert et sequit Jas.in.d.l. que do
tis.in.ij.lec.in.xij.col.ad fi. Cōfirmo quin
to. Coniūctus presens et tacens bene cō
stituitur procurator a coniūcto et presu=
mitur consentire.Ly. Bal.Saly. et Pau.
de Cas.in.l.imitus.C.de pcu.idem sim=
pliciter tenet Ant. de Bu.in.c. q̄uis. de
re iud.Joa.de imol.in.d.c. cum olim.Ab
bas.de offi.delega. et in.d.ff.volūtatem.

l.ij.ff.solu.ma.licet idem Imol.in.d.c.
q̄uis.z in.d.l.sepe.ff.de re iud.dicat.q nō
videtur bene iure probari.refert et sequit
Jas.in.d.l.que dotis.in.xj.col. Cōfirmo
sexto.procuratore habens mandatum li=
mitatum si excedat fines mandati domi=
no sciente ei preiudicat.ita tenet Joa.an.
in.c.cū quis de sentē.ex cō.in.vj. Ant.de
but.i.c.ceterū.ad fi.de iudi. Joa.de imol.
in.d.c.ex parte decani. de rescrip.et in.d.
ff.voluntatem. Sem.in.c.qui ad agendū.
de procu.lib.vj.z Jas.in.l.si quis in quū.
ff.si procurator.in.j.col.quod quisq̄ iuris.
Coadiuuare etiam videtur glo. in. l.ij.
ff.de auc.tuto. vbi si tutor erat pīsens scie
bat factū.z tacuit videtur auctorari.alle=
gat.d. glo. l. impuberes eo. titu.sed ipsa
met in fine tenet contrarium.quia requi=
ritur q tutor loquatur.quod vltimum te=
net Bar.in.d.l.ij. quoniā si non requi=
reret loquela tutoris. mut⁹ posset esse tu
tor et auctorari.cuius contrarium dicitur
in.l.j.in.fi.ff.de tute. Nec obstat.d.l.im=
puberes.nam ibi loquitur.tex.de tacitur=
nitate pupilli non tutoris.hoc probatur
in.d.l.impuberes cum glo.ibi super ver=
bo etiam si taceant.non sic erit in marito
quoniam mutus et surdus si sunt capaces
intellectus possunt contrahere matrimo
nium.l.mutus.ff.de iure dot.c.cum apud.
de sponsa. Possunt etiam ingredi religio
nem.l.vbi nō vocc.z ibi notat Dy.ad hoc.
de regu.iu. Ang.Imol.z Jas.in.l.mutuz.
ff. de acqui. here. nisi esset mutus et sur=
dus simul a natura.q tunc non potest in=
trare religionem.cum ipso ingressu se et
sua dedicet monasterio.secundum Ang.
in.l. discretis.in lectu. flozen. C. qui testā
face.possunt. vbi ait.q ist am.q.habuit de
facto Perusij.et q remansit indecisa.sed
q mutus et surdus simul a natura nullum
matrimoniū contrahere possint nec car=
nale neq̄ spirituale.tenent Bal.Ful.z Lu
do.in dicta.l. discretis.Bal. Ang. et mo=
der.in.l.ex facto.in prin.ff.de vulga.z pu
pil. Lano.in.d.c.cum apud.Sed qualiter
cognoscem⁹.q mutus et surdus sint in ca
paces intellectus vel nō.tex.in.d.l.discre
tis videtur dicere q ille dicatur capax in
tellectus qui demonstrat voluntatem ab
extra. nam vult ille tex.q reputetur nullū
testamentū eius cuius voluntas exterius
apparere nō potest. Facit ad hoc tex.in.
l. seruo inuito. ff. si pupillo ibi vel inter=
roganti nutu possit significare velle. etc.
Et si sufficeret q maritus sit presens.sciat
factum z non contradicat contractui per
vxorē facto.vel rei prohibite sine viri li=
centia fieri. Cōfirmo q̄ per tex. cum glo.
ibi.vel saltem per glo.in.l.quo cum.ff.j.
tem ratā hābe. vbi dicit.d.glo.q nō con=
tradicere vel non improbare est par rati=
habitioni.sed per.l.lvj.maritus pōt rati=
ficare que vxor sine licētia eius fecerat er=
go idem per supradicta non contradicē=
do aut non improbando.+de quo vtruz 22
presens videatur colentire vel dissentire.
melius quam alibi locut⁹ fuit Bar.z post
cuz alij in.d.l.que dotis.ff.solu.ma.vbi ex
dictis ibi q illos poteritis aliqua applī=
care materie harum.ll.pro earum intelle
ctu.+Tamen si maritus est absens scimit 23
contractum aut que vxor non potest sine
licencia eius facere contenta in istis duā
bus.ll.lij.et.liij.z tacuit. an videatur ap=
probare vel improbare.videatis Bart.et
scribentes in.d.l.que dotis.vbi Bar.in fi
ne secunde col.ait.q casu in quo cogitur
consentire.presumitur cōsentire.l.ij.ff.vo
luntatem.ff.solu.ma.alias consensus nō
presumit.l.in delictis.in prin.ff.de nox.a.
in quo vltra non procedit. Dicite in hoc
q si aliquis actus gerit ur ad acquisitionē
pertinens et ad mei cōmodū tali casu nō
improbare est approbare.l. si absentis cū
glo.ibi. C.si certum.peta. Sed si talis est
actus qui potest respicere meum preiudi
ciū vel respicit z superuenit simplex scie=
tia.tunc non approbare est improbare.l.
procurator ad exhibendum.in fi. rem ra
tam habe.sed superueniente scientia cum
aliquo actu.vt cum presentatione literarū
vel instrumēti.tūc non improbare est ap
pbare.l.si filiusfa.la.ij.ff.ad macedo.pro=
bat.l.cum tabernam.ff. idem quesijt.ff.de
pigno.vbi ex illo tex.notat Bar.q suffi=
cit q quis ostendat literam sibi destinatā
nec requiritur q probet se tunc acceptasse.
videl enim acceptare literā cum ipsam re
tinet et eo ipso accepit.+Et sic quādo vl= 24
tra taciturnitatem interuenit aliquis act⁹
positiuus tunc tacens habetur pro con=
sentiente secundum abb.in.c.cum.t.virū.
in.iij. not. de regu. probatq̄ bene tex. in

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 clemẽ.j.de ꝓcu. vbi ait tex.+q̃ si quis sciẽ
ter receperit instrumentum in quo consti
tuitur procurator. videtur tacite se obli=
gare ad illud officium. eo quia vt dixi vl=
tra taciturnitatem interuenit actus recep=
tionis instrumẽti. Et ex hoc Abb. in.c.
non intraste in.ij.col.de procu.inquit se in
26 mere vnam bonam theorcã.+q̃ vbi tra=
ctatur de ꝓiudicio alicuius si vltra tacit=
turnitatem facit aliquem actum qui vide
tur venire ad approbationẽ actus illius.
videtur tunc consentire. allegat Bar. ita
notare in.d.l. quo enim. rem ratam hab.
27 ex quo infert Abb. in.d.ij.col.+q̃ si scien=
ter recepi literas alicuius in quibus dice
batur q̃ eram debitor suus neq̃ illico re=
clamaui videor consentire. ad quod alle
gat tex. quem dicit bonum in.d.l.si filiusfa.
& ibi per Bar.ff. ad maced. quod note
mus secũdum eundem Abb. vbi.s. idem
tenet Feli. quẽ videatis in.c. scripta in.v.
col. ad fi. de fide instru. Adde secundum
28 Jas. in.d.l.q dotis. in. xiij. col.+q̃ ex pre
dictis sumitur mirabilis modus & mira=
bilis cautela extorquendi consensum vel
cõfessionem alicuius mediante presenta
tione literarum quę fiat alicui in presen=
tia testium qui sciant quid in literis conti
neatur. allegat Mathesi. in not. xxij. Pre
dicta fallunt. in.l.fi.ff. qui & a quib. & in.l.
in sponsalibus. ff. de sponsa. per rationes
de quibus ibi per glo. tenet Bart. in.d.l.
quo enim. §.j. Ex taciturnitate solet dici.
29 † q̃ si dominꝰ videt causam suam per fal
sum procuratorem suo nomine agi. sibi fit
preiudicium non contradicendo ac si mã=
dasset Inno. i.d.c. ex parte decani. de re=
scrip. Bal. in.l. licet. in vltu. col. C. de pro=
cu. et in.l. Julianꝰ. in. v. q. qui satisda. cog.
late Alex. in.d.l. sepe. ff. de re iudi. & Jas. in.
l. a iudice. in.ij. col. ad fi. C. de iudi. vbi pro
hoc etiam allegat glosas. Bald. Archi. et
Joa. An. in locis de quibus ibi per eum.
dixi. de hoc in. xiij. cõfirmatione. quoniaz
cum cũ prohibere possit & non prohibet
creditur agere ex sua voluntate. d.l. sepe.
et quia ex mandato agere creditur. sentẽ
tia executione non carebit. l. si se non ob=
tulit. in prin. ff. de re iudi. ptestari vero de
buerat cuz sciuit primo q̃ sibi displicebat
factum procuratoris suo nomine agẽtis.
argu. l.ij. C. de filiofa. sed ratihabitio fa=
ctorum per falsum procuratorem valet in
preiudicium domini ratihabentis. Sed
si sententia est lata pro domino. nõ pote=
rit haberi rata a dño maiore sed a mino=
re iure singulari. l. si tutori quib. causis in
integ. resti. non est necesse. quam perpetuo
dicit ibi Bar. esse not. ex qua datur intel=
lectus ad ura in.d.l. non eo minus. C. de
procu. l. licet. ff. de iudi. et. l. iij. §. falsus. rẽ
ratã habe. Et Bar. in.d.l. licet ait q̃ quidã
doc. intelligunt illam. l. quando sententia
est lata contra eum qui ratum haberet. se=
cus si pro eo. vt in.d.l. si tutor. vbi glo. in=
quit q̃ sit speciale fauore minoris. tamen
q̃ tex. in.d.l. licet loquitur generaliter. et
glo. intelligit illum etiam in obtinente in
l. si mater. §. hoc iure. ff. de excep. rei iudi. &
ita videtur Bar. cõtradicere illi quod te=
net in.d.l. si tutor. qui in ꝓposito in.l. ob=
seruare. ff. de offi. procon. & lega. in. q. il=
la. An ratihabitio equiparetur manda=
to, dicit q̃ si illud quod fuit factum ante
mandatum potuisset aliquo iure valere.
tunc ratihabitio retrotrahitur & manda=
to comparatur. l. si. C. ad maced. aut nõ
potuisset aliquo valere iure & nõ equipa
rat tunc mandato. nec facit retro acta va
lere vt ex tunc. i. a tempore quo fuerũt fa
cta. sed ex tunc sic. & ita est intelligenda. d.
l. obseruare inter quam et. d.l. si. C. ad ma
cedo. ista est bona solu. secundũ Bart. in.
d.l. obseruare. in.j. col. Pro maiori decla
ratione huius passus dicatis breuiter. q̃
cõmunis opinio est. q̃ processum et sen=
tentiam latam in fauorem falsi procura=
toris põt dñs ratificare sine sit minor aut
maior per tex. in.d.l. licet. vbi Bar. & doc.
ff. de iudi. & d. glo. reputatam singularem.
in.d. §. hoc iure. d.l. si mater. & ibi Bar. hoc
approbat. ff. de excep. rei iudi. & in.l. Jul=
ianꝰ. in.ij. lec. in.ij. col. ff. qui satisda. cog.
Imol. in.d.l. sepe. ff. de re iud. in.l.ij. §. vo
luntatẽ. supra alleg. ff. solu. ma. & in.d.c. cũ
in iure peritus. de offi. delega. & Jas. in.l.
licet. in pn. vltime col. vbi ait q̃ ista est cõ
munis opinio. C. de procu. vbi etiam fa=
cit regulam quã. xij. limitat modis. ideo
ibi illum videatis. quam cõmunẽ opi. vi=
detur approbare. l. xx. tutu. v. par. iij. q̃ di=
cit. q̃ tenet ratihabitio non solum in pre=
cit. q̃ tenet ratihabitio non solum in pre=
iudicium ratificantis sed etiam in eius cõ
modum. probat litera ibi. si despues dello

viniesse aquel en cuyo nõbre fazia la de=
mãda & quisiesse hauer por firme lo que
era fecho cõ el valeria. sequitur. l. in quo
facit todo lo que fuesse fecho en juyzio.
nam qui totum aut omne dicit nihil excí
pit. l. Julianus. de lega. iij. Bar. in.l. serui
electione. §. fi. de lega. j. probatur q̃ etiam
in.d.l. xx. ibi bien assi como si de comien
ço le ouiesse otorgado por su personero.
Et tunc dicitur dñs habere ratũ quãdo=
cunq̃ facit quod facere nõ põt nisi illud
sit ratum quod a procuratore factum est.
vt in exẽplo posito in.l. procurator. rẽ ra=
tam habe. Facit. l. pro herede. §. pampi=
nianus. ff. de acqui. here. Predicta intel
ligatis in procuratore qui nõ erat procu=
rator. poterat tñ esse. alias secus. ita Bart.
in.d.l. licet. ff. de iudi. & habetur. in.l.j. §. ce
terum. ff. de acqui. pos. nam peccaret tale
negotiũ in alio q̃ in consensu. ideo nihil
operatur superueniens consensus. & per
consequens ratihabitio ad hoc nõ se ex
tẽdit. Bar. in.d.l. licet vbi allegat pro hoc.
d.l. obseruare i fi. Ly. in.d.l. fi. C. ad mace
do. et qõ notat̃ per Di. in.c. ratihabitio.
de regu. iu. in. vj. qõ expresse probat in.d.
30 l. xx. in fi. tutu. v. parti. iij. + Sciẽdũ q̃ est in
ista materia q̃ quãdo procurator facit qõ
bẽt in mãdatis non requritur alia ratifica
tio dñi & superfluo peterẽt. ita Ang. Pau.
de Las. & Jas. in.l. si procurator. per tex.
ibi. ff. de cõdi. indeb. ex quo inferũt pre=
dicti doc. ibi. q̃ superflua sunt illa verba q̃
solent apponi p notarios in instrumẽtis
procuratorũ. q̃ dñs promisit habere ratũ
gratũ & firmũ quicquid fuerit gestũ a pro
curatore. & ita dicit glo. in.l. si procuratorẽ.
in verbo ratũ q̃. ff. de procu. quã glo. Ang.
in.d.ll. si procurator. & si procuratorẽ re=
putat singu. Sunt tamẽ qui credebant ta
lem clausulã superfluã non esse q̃ per eã
videret̃ concedi generalis administratio
cũ libera. ita videtur tenere Bar. in.l. pro
curator cui generaliter. i pen. q. ff. de pro=
cu. expresse Ang. in.d.l. si procuratorem.
Pau. de Las. in.l. quam tuberonis. §. sunt
quidam. ff. de pecul. & ideo Ang. in.d.l. si
procuratorẽ. per hoc firmat i specie q̃ vir
tute talis clausule poterit trãsigere procu
rator & cõpromittere lz alias nõ posset. ve
ritas est in cõtrariũ. tenent sic glo. & doc.
in.c. contingit. de transa. & glo. in.c. cuz di.

lectus de relig. do. Ly. Bal. Saly. & mo
der. in.l. si procurator. §. de procu. Semi.
in.c. qui ad agẽdũ. ad fi. de procu. lib. vj.
Ludo. in.l. qui bona. §. si alieno. de dã. in
fec. & ita late firmat Bar. in.l.j. in vltu. col.
ff. de offi. procu. cesa. ad quem locũ videtur
se remittere in.d.l. procurator cui gene ra
liter. hinc dixerunt Bart. in.d. vltu. col. et
Bal. in.d.c. contingit q̃ per literas de ra=
to non videtur concedi libera. eo quia li
bera nunq̃ videtur concedi nisi expresse
sit dictũ. p tex. in.d.l. q̃ tuberonis. §. alia.
quem dicit meliorẽ de iure ciuili ad hoc
Bal. in.d.c. cõtingit. refert & sequitur Jas.
in.d.l. si procurator in.j. col. ff. de cõdi. in
deb. + Cõsensus mariti in casib⁹ harũ. ll. 31
lij. & liij. sufficit q̃ interueniat vel prestetur
etiã ex post facto. nam verbũ otorgamiẽ
to positũ in.d. ll. fori legũ importat cõsen
sum. de quo videatis Bar. in.l. si autẽ. de
aqua plu. arcẽ. Si vero illud auctoritati
equiparamus q̃ ante in ipso negocio vel
post statim interuenire debet. l. obligari.
§. tutor. ff. de auc. tuto. quod Bar. ibi intel
ligit statim modicum ante vel in continẽ
ti post. non interueniente medio actu cõ
trario. vt. l. continuus. in prin. de verbo.
obli. tamen quia in fauorem maritorum.
d. leges. fori. ll. & d. ll. lij. & liij. emanauer=
unt & ratificatio precedentis actus a so=
la illorũ voluntate dependeat. interue=
nire poterit non solum antea, & in ipso ne
gocio. verum etiam ex post facto. et
etiam non incontinenti post. et vale= 32
bit. pro quo allego. bonum tex. in. §. pen.
insti. de mili. test. † vbi quod ab initio non
valet potest quis habere ratũ si nullã so=
lẽnitatẽ desiderat. sed solũ pendet ex vo=
luntate ratificantis. Aduerte q̃ posito + q̃ 33
licentia in latino sermone & otorgamiẽ=
to in vulgari sit vnum. l. xxxij. titu. iiij. par
ti. j. tamen quia iste leges loquũtur de licẽ
tia. & illa precedere (saltem de iuris subti=
litate) debeat. tenet Bar. i. d.l. si autem. de
aqua plu. ar. vbi allegat pro hoc tex. in.c.
licet. de regu. idem tenet Bar. in.d.l. fi. C.
ad maced. & in.l. quecunq̃. de bonis que
libe. & Jas. in.l. si qs mihi bona. §. iussum.
in. pẽ. col. ff. de acq. here. † vult ista. l. lvj. 34
q̃ maritus possit ratificare facta ab vxore
sine illius licentia. q̃uis dicta licentia nõ
precesserit. Si tamẽ non interuenerit di=

Universidad de Deusto
Biblioteca

cta ratificatio.auderem tenere per supra-
dicta.q̃ dicta licentia p̃cedere debeat cõ-
tentus in.d.ll.lij.z lij.z nõ sufficeret s. qui
et de predictis videatis que dixi. in.l.xl.
35 + In materia sciendum est. virum licen-
tia importet liberam voluntatem. an ar-
bitrium boni viri et dicatis q̃ arbitrium
boni viri. nam verbum licentia descen-
dit a verbo licet quod tantum est dice-
re quantum licitum sit. hoc enim verbuꝫ
licere refertur ad quãdam equitatem.ter.
est i.c.magne denoto.quem ad hoc alle-
gat Abb.in.c.cum ad monasterium.in fi.
de sta.mona.z equitas est institia dulco-
re misericordie temperata.secundũ bea-
tum Cypzianum.z etiam dicit Abb.in.d.
c.magne.in.iij.no. refertq̃ Jas. in.l.si sic
36 legatum.in prin.in.iij.col.de lega.j. + Et
hec verba si tibi iustum videbitur impor-
tant arbitrium boni viri.l. fideicõmissa.
§.sic fideicommissum.versi.quamq̃. de-
lega.iij.d.l.si sic.in prin. Et vbicunq̃ ali-
quid cõmittitur alicui per verba impor-
tantia arbitrium boni viri.de quibus per
ter.z Jas.in.d.l.si sic.in prin.tunc tenetur
seruare regulas iuris cõmunis. secunduꝫ
Bar.in extrauagantĩ.ad reprimendum in
versi.videbit.Bal.in.l.z si post tres.in.ix.
col.si quis eã.Ant.de but.z imol.in.c.j.
de consti.Pet.de Ancha.in clc. sepe.in.
prin.de verbo.signi.Alexan consi.xxxiij.
incip.viso. themate sup quo copiose al-
legatum.in.ij.col.in.j.volu.z Jas.in.d.l.
si sic.in prin.in.iiij.col.ad prin.et dixi in.l.
xxx.versi. Confirmo sexto. Habensq̃ fa-
cere vel procedere. vt bonus vir. debet
facere aut procedere pro vt faceret z pro
cederet in causa propria.ita vt alteri non
faciat quod sibi fieri nollet. vt est ter. in.
l.i.z ibi notabiliter Bal.ff. de solu. quem
ter. reputat ad hoc singularem ipse in.l.
vnica.in.j.col. C. de his que pene nomi-
ne.z Jas.in.d.iiij. col.et dixi in. d.l.xxx.
nu. xiij. Accedat in proposito ter. in.l.j.
de sacrosan.eccle. vbi dicit q̃ habeat vnus
quisq̃ licentiam.tamen per hoc non po-
terit filium exheredare z deuꝫ instituere.
l.si quis ad declinãdam vbi glo.de epis.
z clc. xvij.q.iij.c.fi.alias si liberam habe-
ret potestatem posset filium exheredare
z preterire ad milites similitudinem cui li
berum arbitrium testandi cõmittitur.l.j.
ff.de testamento milĩ. Si autem detur li-
bera potestas. tunc si solum est pote-
stas simpliciter refertur ad arbitrium bo
ni viri.l.nepos proculo.ff.de vbo. signi.
l.qui explicandi.C.de accus. sed adden-
do liberam intelligitur collatum in eius
liberam voluntatem.+ quia verbum li- 37
bera descendit a verbo libet. quod im-
portat liberam voluntatem. l. fideicom-
missaria libertas.in secunda.ubi si ei libue
rit.ff. de fideicom. liber. idem si dicimus
plenam potestatem z licentiam. proba-
tur in.d.l.j.ff. de testamento milĩ.et in.d.
versi.quanquam.dicte.l. fideicommissa.
ibi non enim ad plenum. z notatur in.l.
si procurator ad vnam. C. de procu. ex
quibus est not. secundum Bar.in.l.alio.
in.iij.col.de ali.z ciba.lega. + q̃ ista ver- 38
ba plenum et liberum si adiciantur ver-
bo quod alias de sui natura importat ar
bitrium boni viri facit ipsum significa-
tuum libere voluntatis. sicut verbum vo
lo.ad quod facit.d.l.j. de testamẽto. mil.
et.d.l.fideicõmissa.d.§.sic fideicõmissum.
per quem ter.ait ibi Bar.+ q̃ quando ver 39
bum plenum et verbum liberuꝫ adiicitur
cum verbo arbitrium.q̃ ista verba resol-
uuntur in liberam volũtatem regulis iu-
ris non submissam. Hoc enim facere vel
le suum importat liberã volũtatem adco
q̃ nullus contradicere possit.ita Bart.in.
d.extrauaganti.in.d. versi. videbitur. vbi
inquit.+ q̃ quãtumcunq̃ cõmittatur in li 40
beram voluntatem. intelligitur volũtas
libera a regulis iuris ciuilis.tamen semp
remanet limitata a regulis iuris gentiuꝫ.
vt in.d.l.j.vbi pmittitur milĩ testari quo-
modo voluerit.et per hoc poterit relin-
quere deportato. cuius status nullus est
de iure ciuili.non autẽ dãnato in metallũ
qui est seruus pene.vel seruo proprio.cũ
seruitus sit cõstituta de iure gentiũ.l.neq̃
enim.§.si deportati.§.sed si seruum pene.
z.§.si seruum propriũ.ff.de testamẽto mil.
p quod limitabit Bar.in.d.§. sic fideicõ
missuꝫ.vt ei⁹ dictũ ibi p̃cedat quoad regu
las iuris ciuilis.vel vt melius dicã q̃ Bar.
ibi tellerit de regulis iuris ciuilis.+ De 41
vbis istis liberã volũtatẽ.libere.z liberũ.
Et an et quãdo intelligunt observato or
dine iuris aut non. videatis scribentes z
Jas.i.d.l.j.de sacrosan.eccle.i.j.z.ij.lectu.

auctoritate triũ eius consanguineoruꝫ.q̃
minor potuit facere contractũ societatis
sibi vtilem absq̃ dicta solẽnitate.
17 ¶Prohibita persona obligari sine certa
solennitate.potest tamẽ se obligare absq̃
illa solennitate ad finem consequende li-
berationis.
18 ¶Auctoritas patris ad merã obligatio-
nem filij sui pupilli non sufficit.
19 ¶Jura nona faciunt patrem legitimũ ad
ministratorem in illis in quibus ei acqui-
ritur vsufructus.
20 ¶Auctoritas patris an sufficiat quando
filiusfa.minor est i iudicio.aut debeat da
ri ei curator.
21 ¶Maritus si erat presens tempori con-
tractus aut quasi vel cõstitutionis aut mã
dati procuratoris.tacuit z non contradi-
xit.sufficeret.
22 ¶Presens virum videatur consentire vt
dissentire.
23 ¶Maritus si absens scinit contractũ aut
que vxor non potest sine licẽtia ei⁹ face-
re cõtẽta i istis duab⁹.ll. lij.z.liij. z tacuit
an videatur approbare vel improbare.
24 ¶Tacens habetur pro cõsentiẽte quãdo
vltra taciturnitatẽ interuenit aliqs actus
posituus.
25 ¶Recipiens scienter instrumentũ i quo
constituitur procurator. videtur tacite le
obligare ad illud officium.
26 ¶Cõsentire videtur vbi tractat de pre
iudicio alicuius si vltra taciturnitatẽ facit
aliquẽ actũ qui videtur venire ad appro-
bationem actus illius.
27 ¶Consentire videor si recepi scienter li-
teras alicui⁹ in q̃bus dicebatur q̃ erã de-
bitor suus.neq̃ illico reclamaui.
28 ¶Mirabilis modus z mirabilis cautela
extorquẽdi cõsensum vel cõfessionẽ alicu
ius mediãte p̃sentatione literarũ que fiat
alicui in presentia testiũ qui sciãt quid in
literis continetur.
29 ¶Dominus si videt causam suã p falsuꝫ
procuratorẽ suo nomine agi.sibi fit preiudi
cium non cõtradicendo. ac si mandasset.
de quo videatis hic.
30 ¶Procurator quando facit qõ habet in
mãdatis.nõ requiritur alia ratificatio do
mini.z superfluo peteretur.
31 ¶Consensus mariti i casibus harũ.ll. lij.
z liij. sufficit q̃ interueniat vel prestetur
etiam ex postfacto.
¶Ratũ habere põt qs qõ ab initio nõ va 32
let si nullã solennitatẽ desiderat. sed soluꝫ
pendet ex voluntate ratificantis.
¶Licentia in sermone latino z otorga- 33
miento in vulgari.est vnum.
¶Lex ista.lvj.vult q̃ maritus possit ratifi 34
care facta ab vxore sine illius licentia.
¶Licentia virũ importet liberam volun 35
tatem an arbitrium boni viri.
¶Arbitrium boni viri importãt hec ver 36
ba si tibi iustum videbitur.
¶Verbũ libera descẽdit a verbo libet.qõ 37
importat liberam voluntatem.
¶Verba ista plenũ z liberũ si adiciant 38
verbo quod alias de sui natura importat
arbitriũ boni viri facit ipsum significati
uum libere voluntatis sicut verbũ volo.
¶Verbũ plenũ z vbũ liberũ quãdo ad 39
iicitur cũ verbo arbitriũ.ista verba resol-
uuntur in liberam voluntatem regulis iu
ris non submissam.
¶Libere voluntati quantumcunq̃ com 40
mittatur intelligitur. volũtas libera a re-
gulis iuris ciuilis.tñ semp remanet limi-
tata a regulis iuris gentium.
¶Verborum istorum liberam voluntas- 41
tem.libere z liberum. Et an z quando in
telligunt observato ordine iuris aut nõ.
¶Licẽtia gñalis mariti sufficit i hac.l.liij. 42
¶Promissio generalis idem operat quo 43
ad omnes.q̃ specialis quoad specificata.
¶Virtus verbi voluerit est vt possit qs 44
voluntatẽ suã facere etiã inique dum tã-
men dolus malus absit.
¶Vxor intantum non poterit contrahe 45
re sine licẽtia mariti.q̃ hec dispositio po
rrigit effectum suum vbicunq̃.
¶Minor vel filiusfa. aut mulier si per 46
statutum prohibentur aliquod genꝰ con
tractus celebrare. ita porrigit effectũ suũ
vbicunq̃.
¶Statutum si est prohibitiuum in perso 47
nam z ista prohibitio est fauorabilis. tũc
talis prohibitio cõprehẽdit etiã ciuẽ illi⁹
ciuitatis vbicunq̃ existentem.
¶Interdictio bonorũ que est fauorabilis 48
lis ertẽdit effectũ suũ vbicũq̃ sint bona.
¶Vxor licentia generali mariti non po 49
terit donare. nisi specialiter concedat.
¶Procurator cesaris quãuis liberã ha- 50
beat administrationẽ a lege p̃cessaꝫ.z idẽ

Universidad de Deusto
Biblioteca

si ab homine vt hic per licentiam mariti. hec concessio libera sine licentia excludit dolum malum.

51 ¶Lex.xiij.titu.xiij.lib.v.ordi. q̃nis permittat marito alienare bona acquisita cõstante matrimonio. nõ propterea donare poterit illa bona.

52 ¶Statutus si dicat cõtractus factꝰ cũ minore sine auctoritate curatoris nõ valeat etiã si minor iurauerit q̃ impossibile est q̃ minor cũ auctoritate curatoris donet etiã iurãdo. quia impossibile est eũ habere curatorem ad donandum.

53 ¶Casum specialiter prohibitum puta casum donationis non venire sub generali arbitrio.

54 ¶Verbis his mãdati. s. q̃ possit facere p curatorẽ q̃cquid posset verus dñs de re sua nõ poterit donare. nec apponere i cõtractu renunciationes gratuitas.

55 ¶Prohibitus inferre molestiã intelligit nisi quatenus de iure inferat.

56 ¶Promittens sub pena nõ offendere intelligitur nisi causam offensionis aduersarius prebuerit.

57 ¶Offensa i dubio presumit facta ex causa de nouo superueniente ꝛ sic licite ꝛ nõ ex antiquo.

58 ¶Pace facta inter te ꝛ me de nõ offendẽdo sub pena. si tu prius offendisti me. possum postea te impune offendere: nec dicor pacem rumpere ex quo fuit prius a te rupta.

59 ¶Procurator q̃nis ad petẽdũ restitutionẽ in integrũ debeat speciale habere mandatum. tamen si restitutio petitur incidenter non est necesse.

60 ¶Multa in consequentiã cõceduntur q̃ principaliter non concederentur.

61 ¶Incidens propie dicitur illud quod respicit merita cause: ꝛ sic habuit originẽ ante litem motam vt est exceptio compensationis pacti de non petendo. transactiõis vel alia similia.

62 ¶Emergens propie dicitur illud quod emergit in causa ꝛ in ipso iudicio. ꝛ sic respicit processum ꝛ non habuit causam vetustiorem ante iudicium.

63 ¶Statuto dictante q̃ mulier non possit contrahere vel testari sine consensu consanguineorum. q̃ si consanguinei requisiti nolunt consentire q̃ ad iudicis officium spectat examinare causam contradictionis. ꝛ si est iusta bene quidem. alias iudex permittet mulieri contrahere aut testari.

¶Pupillus si habuerit tutorẽ ꝛ sine causa recuset consentire pupillo circa agnitionem bonorum possessionis. q̃ tunc̃ iudex poterit supplere. 64

¶Assertioni iudicis dicentis in licẽtia de qua in istis. ll. lv. ꝛ. lvij. q̃ illam mulieri dedit causa cognita. an stetur sine eo q̃ ex actis causa appareat. 65

¶Cognitio cause legitime aut necessarie seu vtilis mulieri. de qua in istis. ll. lv. ꝛ lvij. erit plena. de quo etiam videatis sub nu. lxx. versi. vel aliter. 66

¶Cognitio cause quando requiratur plena. quando plenissima. ꝛ quãdo sufficiat semi plena. 67

¶Causa in omni quãtumcunq̃ summaria in qua plene non requiruntur probationes. ꝛ plena cause cognitio. tamẽ semper requiritur q̃ plene constet de mandato comparentis. ꝛ quod plene constet ipsum habere legitimam personam ad cõparendum. 68

¶Cognitio cause vbi reqritur. ibi est necessaria citatio. 69

¶Citari non debet amplius etiã ad diffinitiuam sententiã. q̃ malitiose ꝓcurat ne ad eum citatio perueniat. 70

¶Judex supplebit quando liquet sibi vt iudici: quod maritus cõpulsus noluit dare licentiam. 71

¶Expense non petite possunt peti a parte per totam illam diem in qua iudex tulit sententiam. 72

¶Licentia generalis non bene põt dari per iudicem mulieri in casibus istarum ll. lv. ꝛ. lvij. immo erit specialis in causa i qua a iudice datur. 73

¶Ratificatio generalis mariti sufficit. et non tanq̃ negotij dominus. sed tanq̃ maritus ratũ habere poterit. vt actus p suam ratificationem firmetur. 74

¶Ratificatio non validat actum nullum. 75

¶Vxori si fuerit vtile cõtrahere ꝛ maritus est absens. sed i breui est rediturus. debet expectari q̃ redeat. neq̃ debet tũc iudex adhiberi. sed si diu est abfuturꝰ. vel si esset periculum in mora. tunc secus. 76

77 ¶Arbitrio iudicis debet relinqui an tempus absentie (de qua in ista. l. lvij.) sit breue aut longum cũ non sit a iure determinatum. qui iudex arbitrari debet qualitatem temporis: distantiam loci ꝛ etiã qualitatem mariti.

78 ¶Lex si. ibi. e sino con otorgamiẽto ỹl juzgador. titu. viij. parti. iij. facit ad istam l. lvij.

79 ¶Absentia quomodo incipiat ꝛ finiatur ꝛ qualiter statutũ loquens de absentia intelligatur.

80 ¶Adhoc videatis remissiue hic.

81 ¶Judex quod facit non videtur facere pars omnino. sed qõ facit princeps omnino equiparatur facto partis.

82 ¶Legibus istis stantibus que dicunt q̃ vxor non possit cõtrahere sine licẽtia mariti. vtrum poterit cõtrahere cum ipso marito prestante eidem vxori licentiã secum contrahendi.

83 ¶Vxor in casu quo est negotiatrix marito dante sibi licentiam vt negotietur. ex tali contractu celebrato inter vxorẽ ꝛ extrancum. tenebitur maritus pro sua medietate debiti. quod extẽdo ꝛ probo duobꝰ medijs. ꝛ credo verum vt hic.

84 ¶Legibus ꝓsentibus cũ concor. dicẽtibꝰ q̃ in contractibꝰ mulierum interueniat licentia maritorum. alias q̃ contractus per illas facti nõ valeant. ꝛ statutis que dicũt q̃ in contractibus minorum ꝛ mulierum exigant consensum coniunctoꝝ etiam cũ iuramento renunciari non potest.

85 ¶Juramentum non solum requiritur ex parte vxoris ad validandum alienationẽ fundi dotalis. sed etiam licentia ex parte mariti ad contrahendum.

86 ¶Cõtractꝰ mulieris celebratꝰ sine licẽtia mariti. nunqd in foro cõscientie valeat.

87 ¶Actu in omni in quo est ꝓtermissa forma requisita a iure positiuo. tũ in foro anime valet. ꝛ nõ tenet̃ qs de hoc facere conscientiã. ex quo nõ interuenit aliqua deceptio ꝛ adsunt cõsensus habentiũ actũ explicare de iure naturali.

88 ¶Professio facta omissa forma q̃ tradit in regula. ligat quoad deum.

¶Heres institutus in testõ carente solennitatibus iuris ciuilis ꝛ habẽte puram testõris voluntatem potest licite in foro cõscientie, dummodo fraus cesset. talẽ hereditatem obtinere. 89

¶Canon vel lex vbicunq̃ fundatur sup ꝓsumptione. si i foro anime certũ sit ꝓsumptionẽ illã nõ esse verã. ꝓtalet ibi veritas etiã quando lex induceret presumptionẽ iuris ꝛ de iure. 90

¶Contractus mulieris factꝰ sine fraude valet in foro conscientie. etiam nõ seruata forma statuti loquentis de cõsensu propinquorum. 91

¶Cõdẽnatio iniusta nõ suspẽsa ꝓ appellationẽ q̃nis liget in foro cõtentioso i quo lex presumit pro sententia. tamẽ non semper in foro conscientie. 92

¶Statuto stante q̃ in contractibꝰ mulierum vel minorum debeat interuenire cõsensus consanguineorum ꝛ iudicis. q̃ si fuit constitutus procurator a muliere aut minore ad contrahendum cum debitis solẽnitatibus requisitus a statuto contractus postea celebratus per istum procuratorem sine solẽnitatibus statuti bene valeret. de quo videatis hic. 93

¶Statuto si caueat q̃ filiꝰ nõ possit se obligare sine licẽtia patris. q̃ si i eodẽ instrumento vterq̃ se obligat. idem operatur si multanea obligatio q̃ expressa licentia. ꝛ hoc vadit etiã ad alia similia statuta. ꝛ p cõsequẽs ad leges huiꝰ regni reqrẽtes licentiã mariti in cõtractibus vxoris. 94

¶Consensus patris quãdo ex forma statuti requiritur. vt filius obligetur sufficit patrem fideiubere pro filio in eodẽ contractu. ad hoc q̃ dicatur consensus patris interuenisse. 95

¶Pater si satisdet pro filio de iudicio sisti. dicit̃ per hoc prestare cõsensum filio. 96

¶Maritus si fideiubeat in eodem cõtractu. vel satisdet pro vxore de iudicio sisti. dicatur per hoc prestare licẽtiã vxori. de quo videatis hic. 97

Universidad de Deusto
Biblioteca

L. 94 cũ q. sequentib⁹

Lex. lij. cũ. v. sequẽ.

L. 94 — A muger durãte el matrimonio no pueda sin licẽcia de su marido repudiar alguna herencia que le venga ex testamento o ab intestato. po ꝓmitimos q̃ pueda acceptar sin la dicha licẽcia qualq̃er herẽcia ex testamento e ab intestato cõ beneficio de inuentario e no ỏ otra manera.

L. 95 — A muger durãte el matrimonio sin licencia de su marido como no pueda hazer contracto alguno. assi mismo no se pueda apartar ni ỏsistir de algun contrato q̃ a ella toque. ni dar poꝛ quito a alguno ỏl. ni pueda hazer casi cõtracto ni estar en juyzio baziẽdo ni defendiendo sin la dicha licẽcia de su marido. e si estouiere poꝛ si o poꝛ su procuradoꝛ mãdamos que no vala lo que se hiziere.

L. 96 — Andamos que el marido pueda dar licencia general a su muger para contraer e para hazer todo aquello que no podia hazer sin su licencia. y si el marido se la diere vala todo lo que su muger hiziere poꝛ virtud de la dicha licencia.

L. 97 — El juez con conoscimiẽto de causa legitima o necessaria compela al marido que de licencia a su muger para todo aquello q̃ ella no podia hazer sin licencia de su marido. e si compelido no se la diere. q̃ el juez solo se la pueda dar.

L. 98 — El marido pueda ratificar lo que su muger oviere fecho sin su licencia no enbargante que la dicha licencia no aya precedido. oza la ratificacion sea general o especial.

L. 99 — Estando el marido estouiere absente y no se espera de proximo venir o corre peligro en la tardança. que la justicia cõ conoscimiento de causa siendo legitima o necessaria o prouechosa a su muger pueda dar licẽcia a la muger la que el marido le auia de dar. la qual asi dada vala como si el marido la diesse.

Leges istas ꝙa vna est earum materia ⁊ successiue ponunt legã simk. Ad quarũ itellectũ dico fuisse statutuz q̃ mulier nõ poterat sine licẽtia mariti ꝓhere. l. fi. tit. xj. lib. j. foꝛo. ll. l. xiij. ti. fi. lib. iij. ⁊ l. v. tit. xviij. co lib. ⁊ foꝛo. Ratio huius fit ne p circũuentionẽ vꝛores ⁊ fraudẽ dãnificẽtur. cũ ex ꝑsentia vel licẽtia maritoꝝ oĩs sinistra cesset suspitio. l. trãsactionẽ. C. de trãsa. + vbi ꝑsentia amicoꝝ tollit ꝑsumptionẽ metus. quã. l. abi notat Bar. valde ad hoc q̃ lz vẽditio facta p vꝛorẽ ob reuerentiã maritalẽ veniat rescindẽda per officiũ iudicis. vt i. l. j. quarũ rerũ actio. tĩ si interuenĩũt ꝓsanguinei vꝛoris valet contractꝰ. de q̃ videatis doc. maxime moderno si. d. l. trãsactionẽ. ⁊ eodẽ mõ si oppono actionẽ cõtra te q̃ ituliste metũ potes replicare q̃ interuenerũt cõsanguinei vel amici. ⁊ ex tex. d. l. trãsactionẽ sumit̃ practica q̃ mulier aut minoꝛ vẽdit. oꝛ esse ꝑsentia consanguineoꝝ vel amicoꝝ. quam ob rẽ i materia tituli si q̃s aliquẽ testari ꝓhi. ad tollẽdũ ꝑsumptionẽ q̃ nõ interceſſerit. curet q̃s q̃ testamẽtũ fiat interueniẽtibus ꝓsanguineis. ita Bar. i. l. fi. ff. si q̃s alitest. ꝓhi. allegat. d. l. transactionẽ. p quã dixit Bar. i. l. frater a fratre. i. xx. col. x̃ si. tertio q̃ro. ff. de cõdi. i de. Ang. ⁊ Jmol. i. l. j. ☞ fuit q̃sitũ. ff. ad trebe. + q̃ cõtractꝰ factꝰ cora cõiunctis ⁊ amicis dicit esse factꝰ palã ⁊ bona fide lz factꝰ esset iter ꝑsonas alias suspectas puta iter pupillũ ⁊ tutorẽ. refert ⁊ seq̃tur Alex. i. d. l. trãsactionẽ i fi. + Preterea q̃ mulieres vt plurimũ laborant aduersus propa cõmoda. l. iij. i fi. C. ỏ sponsa. Et nã alias mariti dãnũ patiẽtur nec ꝑ vꝛorũ imbecillitatẽ ⁊ filij etiã patiẽtur. Sciẽdũ est etiã q̃ appellatione contractus venit quasi ꝓtractꝰ. l. ex cõtractibꝰ. ff. ỏ actio. ⁊ obli. vbi ter. vocat cõtractũ actionẽ tutele cũ sit quasi cõtractꝰ. Et. l. sed cũ aliq̃s. ff. de nego. gest. appellat cõtractũ i negotiorũ gestoꝛe. ⁊ in x̃itate talis quasi ꝓtrahit. insti. de obli. q̃ ex quasi cõ. in ꝑn. + Itẽ q̃ adit hereditatẽ quasi cõtrahit. l. ex maleficijs. x̃ si. heres quoq; . ff. ỏ ac. ⁊ obli. ⁊ i. ☞. heres q̃q; insti. titu. ☞. allega. sed. l. apud iulianũ. ☞. fi. ex q̃b. causis in posse ea. aditionẽ hereditatis dicit contractũ. cũ ois obligatio ꝓ cõtractu accipiatur vt j. dicam tenẽdo q̃ non põt adire vꝛor sine licentia viri est cõsitendũ q̃ nec poterit repudiare. nam i hoc due sunt regule. vna negatiua. s. non potest repudiare q̃ adire nõ põt. Altera affirmatiua. s. is põt repudiare qui põt adire. de prima est. l. iij. ff. de acq̃ he. de secunda est. l. is põt eo tit. ⁊ volu. Et q̃uis regulariter acquisito siue cessionis ⁊ repudiatio a pari procedant. d. l. is potest. tamen in materia. l. quoties. quando non peten. par. non equiparantur. q̃ in repudiatione bonoꝝ poss. expꝛessa vel tacita per lapsum temporis non requiritur ꝑsentia iudicis sicut in agnitione. l. fi. qui admit. ad bono. pos. possunt. ⁊ sic facilius inducitur priuatio q̃z acquisitio. Idem probatur ⁊ bene in. l. puberem iuncta. l. ſiquis. C. de iure deli. vbi etiam non procedit a pari acquisitio hereditatis ⁊ repudiatio. Jta Jas. in. d. l. quoties. in. iij. col. in. iij. not. † Aditio hereditatis cum pẽdet ab animo ⁊ volũtate adeũtis non põt p procuratorẽ fieri l. paul⁹. alias per procuratorẽ. ff. de acq̃. here. sed agnitio bonoꝝ pos. consistit i facto. ⁊ põt per procuratorẽ fieri. l. iij. ☞. acq̃rere. ff. de bono. pos. Et quemadmodum hereditas nõ põt adiri per procuratoꝛem vt ꝑdixi. allegando. d. l. paulus. alias per procuratorẽ. ita nec põt ratificari. vult glo. in. l. qui in aliena. in ꝑn. ff. de acq̃. here. q̃ qõ non potest a ꝓncipio per procuratoꝛez explicari. nõ potest postea etiã ratificari: nã sunt inter se cõuertibilia. l. fi. C. ad maced. ⁊. c. ratihabitionẽ. de regn. iur. i. vj. ista enĩ sunt proportionabilia. posse aliq̃d ratificari ⁊ posse mãdari a ꝓncipio. Bal. i l. j. in. xxix. opp. q̃ admitti. vbi subdit † q̃ ratificatio quoad effectum actus assumit sibi naturam mandati. l. fi. C. mãda. ⁊. d. l. fi. ad fi. C. ad mace. sed hereditas non põt per procuratorẽ queri. dixi et probaui. ergo nec ratificari. Bonoꝝ tamen possessio quia per procuratorẽ põt peti. d. ☞. acquirere. d. l. iij. ff. de bono. posse. ⁊ restitutio hereditatis que etiaz per procuratorẽ peti potest. vt. l. q̃ ita. ☞. j. ff. ad trebe. agitur ambe ratificari possunt. Bal. ⁊ Alex. i. d. l. q̃ in aliena. in ꝑn. Joan. de imol. in. l. seruo inuito. in prin. ff. ad trebe. ⁊ Jas. in. d. l. q̃ in aliena. in prin. in iij. col. ad fi. moti † q̃ paria sunt a principio aliq̃d p pro-

Universidad de Deusto
Biblioteca

curatorem posse explicari. ⁊ per ranhabi
tionem posse confirmari. Et Bar. in. d.
ff.d.l.apud iulianum.ex quib.causis in
posse.ea. inquit q si statutum dicat q mu
lier non potest contrahere sine consen su
propinquorũ consanguineorum. q pote
rit adire hereditatem quoniam adire nõ
est propie contrahere. sed quasi contra=
here ⁊ statuta debent capi in propria si=
gnificatione. tamẽ idem Bar. in. l. more.
ff. de acqui. here. ait q secundũ lectu. eius
est ibi casus questionis de statuto prohi
bente mulierem obligari sine consensu cõ
sanguineox q nõ possit hereditatẽ adire
sine eox cõsensu. sed statuto dicẽte q mu
lier nõ possit cõtrahere sine cõsensu con
sanguineorũ. licet videatur q poterit adi
re hereditatem sine dicto consensu per su
prad. rationem. quia adire non est cõtra=
here sed quasi. d. l. ex maleficijs. versi. he=
res quoq ⁊. d. ff. heres quoq. in fine di=
cit q videtur contrarium. cum omnis ob
ligatio pro contractu accipiatur. l. omnẽ
ff. de iudi. ⁊ generaliter omne pactum est
cõtractus etiam si ad distractum ordine=
tur. Bal. in volu. statutorũ. folio. xxiij. in
fij. col. vbi ad hoc allegat iura que videa=
tis. taliscz consensus propinquorum non
est immediata causa trãslationis dominij.
sed est causa habilitãs psonã trãsferẽtis.
Bal. i. d. iij. col. ⁊ allegat. quẽ etiã videte i
d. volu. fol. lviij. col. iiij. ⁊. fol. lix. col. iij. q
opinio vltra Bar. i. d. l. more. i fi. videt ve
rior. quoniã vbicũcz i statuto etiã correc
torio vna sola ratio reddi põt habetur p
exp̃ssa q̃nis i statuto nõ exp̃mat ⁊ nõ in
terp̃tanõe extẽsiua sed intellectiua. ⁊ ex il
la arguit etiã extẽsiue ex idẽtitate eius. l.
milites agrũ. i fi. pncipij de re mli. glo. est
i. l. q̃nis. C. ỏ fideico. Sed cũ statuti ratio
de ꝑsanguineis adhibẽdis sola illa fuerit
ne mulieres ꝓpter suã fragilitatẽ defrau=
denť. fm Bar. ⁊ doc. i. d. l. trãsactionẽ. C.
ỏ trãsa. ⁊ Jas. i. l. sine apỏ acta. co titu. ⁊ vo
lu. eadẽ ratio locũ habet i hereditatis adi
tione vt sine dicta licentia absq inventa=
rio non possit adire vxor. vt hic in. l. iij.
in fi. quod fundamentum est magnum ca
pitale in. q. de statuto. de quo per Bar. in
ff. pactus infra alleg. prout Jas. inter alia
fundamenta posita per eũ in. d. l. sine apỏ
acta. inqt non facta differentia statutũ lo
quatur aut vtatur vbo obligari vel cõtra
here. scõm eundẽ Jas. in. d. ff. pactꝰ. ⁊ i. d.
l. sine apud acta. tñ ipse Jas. in. d. l. more.
in. iiij. col. ff. de acq. here. dicit q opinio
est cõis a qua nõ est recedendũ q aditio
hereditatis nõ comprehẽdatur sub statu
to phibente mulieres contrahere sine di
cto consensu. ⁊ ita † q appellatione con= 8
tractus non venit quasi cõtractus. licet cõ
trariũ semper sibi visum fuit verius i pũ
cto iuris. quã ob rẽ hic in. l. iij. dicitur cõ
tractus ⁊ quasi cõtractus. nã si sub cõtrac
tu cõprehensus fuerat quasi cõtractꝰ. Jo
cuta fuisset. d. l. iij. solũ de cõtractu: tñ qa
de iure cõi statutũ loquẽs de cõtractu nõ
habet locũ in quasi cõtractu scõm. d. com
munẽ opinionẽ. quã tenẽt scribẽtes i iuri
bus supra alleg. maxime i. d. l. more exp̃ss
sit. d. l. iij. etiã quasi contractũ. In ꝓpos
toq dicit Bar. in. l. si vnus. d. ff. pactus. in
v. col. ff. de pac. † q si statutum prohibet 9
mulieres obligari sine certa solẽnitate ex
hoc apparet q nõ poterũt aliquẽ liberare
nõ seruata forma statuti. cũ qua decisiõe
Bar. trãseunt doc. ibi vbi etiã Jas. q ait q
idem est si vtať statutũ verbo contrahere
q mulier nõ posset facere pactũ de nõ pe
tẽdo absq solẽnitate statuti. idẽ dixit. i. d.
l. sine apud acta per bona fundamẽta. an
te quẽ dixerat Bal. in rub. c. de pac. vbi
inqt pro cõclusione † q si per statutũ mu 10
lier prohibetur cõtrahere sine p̃sentia ꝓ
pinquorũ q intelligitur prohibita ois cõ
uentio etiã ad liberandũ. ⁊ idẽ Bal. ⁊ Lu
do. ro. i. l. pactũ. C. de colla. hoc etiã tenue
rat Bar. ⁊ post eũ Bal. ⁊ alij cõiter. i. d. ff.
pactꝰ. ⁊ Jas. i. d. l. more. i. iiij. col. ff. ỏ acq̃.
here. ⁊ i. l. barbariꝰ. i. ij. col. ff. de offi. ꝓto.
Nec obstabit dicere q appellatiõe cõtra=
ctus nõ venit distractꝰ. l. fi. ⁊ ibi Bal. C. si
tutor vel cura. inter. ⁊ Jas. i. d. l. sine apud
acta. i. j. col. nã est intelligẽda preterq si i
distractu est eadẽ ratio q i cõtractu vt hic
⁊ in dicto statuto ita Jas. i effectu vult i di
ctis suis fundamẽtis i. d. l. sine apud acta.
saltẽ i. j. ⁊ ij. col. quẽ ibi videatis. ⁊ i. d. ff. pa
ctus. habeatisq memoriã Bal. in. d. rub.
c. de pac. prout retuli. ⁊ eiusdẽ in. d. l. pa
ctũ. C. de colla. vbi dicit q statutũ q imbe
cillitati mulierũ prouidet extẽdi debet ẽt
ad renũciationẽ. ⁊ q tale statutũ de cõtra
ctibꝰ hẽt locũ etiam in distractibus. quod

in. d. l. si sic. in pn. ⁊ in. d. l. si deicõmissa. in
d. ff. sic fideicõmissuz. Si ꝓmitto stare di
cto tuo vel simplici verbo tuo aut tuo ju=
ramẽto lz alij cõtra Dy. (put refert Bar.
in. l. ſi. de pacto. stipu.) dicãt nõ esse locum
reductioni ad arbitrium boni viri. tñ ipse
putat q istud nõ me obliget quin possim
hoc reuocare antea q̃ declares. l. si quis
iusturandũ. C. de reb. cred. vbi erat decla
ratio in iudicio facta q̃ habet vim stipula
tionis. l. cũ ostendimus. ff. de fidei. in. tuto.
⁊ põt reuocari. multo magis si hoc est fa=
ctum extra iudiciũ. sed postq̃ declarauit.
valet eius declaratio. tñ ad arbitrũ boni
viri reducẽda est. l. si liberto in scõa. ff. de
ope. liber. ⁊ fm notata in. l. si cũ ea p tex.
42 ⁊ glo. ibi. de dot. promi. † Sufficit prout
hic habemus in. l. iiij. licẽtia gñalis mari
ti. nã in aliquib⁹ requirit speciale mãda=
tuz. habeť p tex. Bar. ⁊ alios. in. l. filiussa.
ff. de dona. ⁊ in. d. l. si q̃s mihi bona. ff. iu
sum. ff. de acq. here. Et propterea regula
vniuersalis dicẽs q tñ valet generale q̃
ad oia quantũ speciale quo ad quedam
43 l. si chorus. in pn. de lega. iij. l. si duo. ff. ỏ
admi. tuto. † ⁊ idẽ operatur gñalis ꝓui=
sio quo ad oẽs. q specialis quo ad speci
ficata. l. gallus. ff. institutiõs. ⁊ ibi Alex. in
ij. not. de libe. ⁊ posthu. ⁊ Jas. in. l. si fide=
iussor de lega. j. intelligit in his q̃ sub ge
nerali dispositiõe cõprehendũtur. ⁊ hoc
quo ad cõprehensionez tantũ. q̃a in alijs
differunt. nam licet quantũ ad inclusionẽ
seu exclusionẽ rei tantũ valet generalis
quãtum specialis prouisio. d. l. si chorus.
44 in pn. d. l. si duo. non tñ quo ad durationẽ
rei mutate. l. q̃ties. ff. si. ff. de vsufruc. † Nõ
omitto hic q virtus verbi voluerit est vt
possit quis voluntatẽ suã facere etiã ini=
que dũ tñ dolus malus absit. ita Bar. in
d. l. si sic in pn. ⁊ in. l. cẽtesimis. ff. si. in pen.
col. de verbo. obli. pro quo vtrobiq alle
gat iura. ⁊ semp intelligite q qficunq cõ=
mittitur in liberã volũtatẽ intelligit q ab=
sit dolus p̃dictus Bar. in. d. l. fideicõmis=
45 sa. in. d. ff. sic fideicõmissuz prope finẽ. † in
tantũ vxor nõ poterit cõtrahere sine licẽ
tia viri. q hec dispositio potrigit effectuz
suũ vbicũcz sicut potrigit effectꝰ vniuer=
salis iurisditionis administratiõis Bar.
46 in. d. l. si duo. in fi. ff. de admi. tuto. vbi di=
cit. † q si p statutum minor vel filiussa. aut
mulier ꝓhibẽs aliq̃ genus contractus
celebrare. ita potrigit effectũ suũ vbicun
q̃ ⁊c. vt predixi. ⁊ ideo nõ immerito ipse
Bar. in. l. cũctos populos. in. xj. col. ỏ sũ
ma. trini. ⁊ fide catho. inqt. † q si statutuz 47
est prohibituũ in psonam. ⁊ ita prohibi
tio est fauorabilis vt puta ne minores de
cipiantur in cõfectione testamentorũ sta
tuit q minor. xxv. annis nõ possit facere
testm̃. aut q vir vxori vl ecõtra legare nõ
possit. ne mutuo amore coniuges se ad in
uicẽ expoliẽt aut decipiãt. tũc talis prohi
bitio cõprehendit etiã ciuẽ illius ciuitatis
vbicũq̃ existentẽ. vt in simili eius q in suo
iudicio bonis interdicit. intelligit gñali=
ter. † quia illa interdictio q̃ est fauorabi= 48
lis ne bona sua pereãt extẽdit effectũ suũ
vbicũq̃ sint bona. l. is cui bonis cũ ibi no
tatis p doc. ỏ vbo. obli. † Et q̃nis sufficiet 49
gñalis licẽtia mariti. d. l. iiij. nõ tñ p hoc
poterit donare vxor nisi specialiter cõce
datur. argu. l. j. ff. j. ff. de offi. pcu. ccl. † vbi 50
lz procurator Cesaris liberã habeat admi=
nistrationẽ a lege cõcessam ⁊ idẽ si ab ho
mine vt hic p licentiã mariti. hec cõcessio
libera siue licẽtia excludit dolũ malũ. l. cre
ditor. ff. lucius. ff. manda. ita q donationẽ
merã nõ cõtinet. d. l. cõtra iuris. ff. si. ff. de
pac. † hinc est q lz. l. iiij. tit. iiij. lib. v. ordi. 51
permittat marito alienare bona acquisi=
ta cõstante matrimonio. nõ ꝓpteres do=
nabit illa bona. qõ etiã probať in. d. l. iiij.
ibi. saluo si fuere pronado q̃ se fizo caute
losamẽte por fraudar o danificar a la mu
ger. prehabito q donare est perdere. d. l.
filiussa. in prin. ff. de dona. ex quo infert
Bal. in. l. j. ff. aduer. dona. ⁊ in volu. statu.
folio. xxix. col. j. † q si statutũ dicit q cõ= 52
tractus factus cum minore sine auctorita
te curatoris non valeat etiam si minor iu
rauerit quod impossibile est q minor cũ
auctoritate curatoris donet etiam iuran=
do. quia impossibile est eum habere cura
torem ad donandum. per quod etiam in
quit ipse Bal. in dictis duob⁹ locis q re
stitutiones quas faciunt puelle fratribus
cum auctoritate curatoris. quatenus sa=
piunt donationes sunt nulle etiam si iu=
rent ex quo statutum expresse reprobatiu
ramentum. quod teneatis menti. secundũ
eundem Bal. vbi. ꝫ. Ad quod etiaz facit.
† q licet litere (de quib⁹ loqtur ter. ⁊ ibi, 53

Universidad de Deusto
Biblioteca

Bal.in.l.fi.C.quod cum eo) dicant ita cõmisimus tali q̃ nostro noie faciat quic quid velit per quod videt q̃ poterit indistincte obligare dominum. tamen sciatis sub isto generali arbitrio non venire casum specialiter prohibitum. puta casum donationis. tex. est cum glo. ibi. in.l.j.§.j. ff. quod iussu. quem dicit notabilissimum ad hoc Bal. in. d.l.fi. in pun. vbi etiã subdit facere. l. prohibere. §. plane. quod vi
54 aut clam. Ad idem quoq̃ facit. † q̃ per hec verba mandati. l. q̃ possit facere procurator quidquid posset verus dominus de rebus. non poterit donare. quia ista verba intelliguntur secundum qualitatez officij t administrationis non dilapidationes. t ideo (vt dixi) non potest donare. nec apponere in contractu renuntiationes gratuitas. sed vtiliter negotia domini gerere potest citra speciem dilapidationis. t in his cõsideratur vtilitas domini nõ ipsius procuratoris. vt in. l. pen. si quis cau. l. creditor. §. fi. ff. manda. d. §. plane. dicit. l. prohibere. l. preses. C. de transa. l. qui rome. §. calimachus. in fi. de verbo. obli. d. l. cõtra iuris. §. fi. ff. ỗ pac. t tenet in specie Bal. in. l. j. in fi. de bonis mater. t in. l. fi. in vlti. col. ad pũ. C. de contrab. emp. refert t sequitur Dida. de Segu. in suo trac. de bonis lucra. cons. matri. inter mari. t vxo. folio. ix. col. iij. t sic in generali mandato aut in qualibet generali dispositione permissiua non videtur mandatum neq̃ permissum q̃ indebitum recipiat. aut illicitum faciat. l. si procurator. ff. de condi. indeb. l. si pater filiosa. ff. de his que in frau. credi. t ita per contrarium in generali dispositione prohibitiua vel que prohibitionis vim obtinet. absunt licita. l. damni infecti stipulatio. in pũ. versi. aut. §. sed quod. de dã. infec. vbi qui promisit de dãno infecto. videtur promittere q̃ non fiet dãnũ t si fiet q̃ emendabitur. si fiet intelligendum est
55 indebite. † Confirmo. prohibitus inferre molestiam intelligitur nisi quatenus ỗ iure inferat. glo. est in. c. j. in verbo inferatis ỗ statu. mona. quã pro hoc dicit notabilem Jas. in. l. actionem. C. de procu.
56 Confirmo sc̃o. † pmittens sub pena nõ offendere intelligitur nisi causam offensionis aduersarius prebuerit. ita Bar. in l. quero. §. inter locatorẽ. ff. locati. per tex. in. l. qui seruũ. de verbo. obli. vnde dicũt Jmol. Pau. de Cas. t Jas. facere q̃ si duo inimici fecerũt adinuicem pacem t promiserunt se non offendere sub pena. si alter eorum postea cõmittat aliquam causam propter quam offendi possit. poterit ex illa causa impune offendi. Facit. q̃ si pace facta te offendi non ex antiqua inimicitia super qua est facta pax. t sic non retracto veterem iniuriam. sed ex noua causa t noua rixa. q̃ non rumpo pacem. Bar. in. l. aut facta. §. causa. ff. de penis. sequitur Pau. de Cast. in. d. l. qui seruum. quod est perpetuo memoriter tenendum secundum Alex. t Jas. ibi. Idẽ tenet Bal. in. c. j. in pũ. in. ij. col. de pace tenẽ. Ant. de But. t Jmol. in. c. cum inter. per illum tex. de renun. Ludo. t Alex. in. l. semel mora. ff. solu. mat. Ludo. in cõsi. clxxxiij. incip. in casu proposito dicendum est pacem. quod consi. est error duplicatus in consi. cclviij. Alex. in consi. xix. incip. viso processu cause vertentis inter procuratorem. in. j. volu. vbi signanter t mirabiliter ampliat. q̃ predicta decisio Bar. procedit etiam si noua causa superueniẽs nõ esset iusta causa offendendi. quod valde notate secundum Jas. in. d. l. qui seruum. in. j. col. t idem quod Bar. in. d. §. causa. tenet etiam Alex. in consi. cxv. quod incipit viso themate supra scripto t attestationibus in. iij. vol. † Et aduerte q̃ in dubio offensa presumitur facta ex causa de
57 nouo superueniente t sic licite t non ex antiqua. ita videtur Bal. in. l. si predium. in vlti. col. C. de edil. actio. quod reputant singulare Alex. t Jas. in. d. l. qui seruum. illam decisionem Bal. etiam sequitur Alex. in. d. l. semel mora. t ibi dicit q̃ velut lauream nunq̃ obliuiscaris. quoniã sepius in hoc consuluit. t ita consuluit ipse quem omnino videatis in prealega. consi. cxv. refert t sequitur Jas. in. d. l. qui seruum in. j. col. vbi subdit. q̃ quia Bal. in. d. l. si predium. clare non dicit. ipse addit Ludo. Ro. hoc ad literam ponentem in prealleg. consi. clxxxiij. Additq̃ bene facere quod notabiliter tenet Bar. in. l. non solum. §. sed vt probari. de ope. noui nuntia. vbi inquit q̃ in delictis in dubio censetur factum loco licito. t tempore lici

to. t ibi Jas. dedit concor. Item ad predictam decisionem Jmol. Pau. de Cas.
58 t Jas. facit † q̃ si pace facta inter te t me de non offendendo sub pena. si tu pmus offendisti me. possum postea te impune offendere. nec dicor pacem rũpere ex quo fuit prius a te rupta t sic non incido in pena pacis rupte etiam si ibi esset clausula rato manente pacto. que nihil operatur in fauorem rumpentis pacem secundum Joan. And. in addi. Specu. in tit. de treu. t pace. super rubri. Bar. in. l. cum pater. §. libertus. in fi. per tex. ibi in versi. ceterum. de lega. ij. Bal. in. l. qui fidem. ff. de transa. in. l. cuz proponas. C. ỗ pac. t in. l. semel mora. ff. solu. ma. Ang. Jmol. Pau. de Cast. Alex. t Jas. in. d. l. qui seruum. Ang. t Ludo. in. l. ff. §. j. de eo per quem fac. erit. Late Ludo. t Alex. in d. l. semel mora. Nec obstat. d. l. iuij. ibi. vala todo lo que su muger hiziere. vbi videtur q̃ in licentia (de qua ibi) includatur etiam illicitum. nam qui totum dicit nihil excipit. d. l. iulianus. de lega. ij. Bar. in. l. serui electionẽ. §. fi. de lega. j. Respon. q̃ licet in. d. l. iulianus comprehẽdatur omne seu totum. non tamen ibi dicitur etiaz si illicitum sit. t est intelligendum secunduz predicta. maxime per. d. ll. si procurator. ff. de condi. inde. si pater filiosa. ff. de his que in frau. cred. Preterea nam intentio huius. l. iuij. non fuit permittere vxori virtute generalis licentie illicita vt donare cum sit perdere. dixi t allegaui. d. l. filiusfa. in pũ. ff. de dona. vel fraudem in gerendis per dictam licentiam cõmittere. argu. d. l. iiij. tit. iiij. lib. v. ordi. sed q̃ sufficiat generalis licentia etiam in casibus in quibus de iure requirebatur specialis. nec est inconueniens arguere ad hoc. ex. d. l. iiij. quia sicut ibi permittitur alienatio marito sine licentia vxoris t valet talis alienatio. nisi probatum fuerit fieri dolose ad damnificandum vxorem vt ibi. Ita per has. ll. t fori legum permittitur vxori contrahere t facere in eis cõtenta cum licentia viri. quod intelligitur. dum tamen in gerendis per dictam licentiam dolum malum t fraudem non committat. dixi. Et q̃nis non haberemus legem per quam sufficiat generalis licentia mariti vt hic in. d. l. iiij. que dicit sufficere. de iure communi etiam sub illa generali comprehenderentur casus in quibus requirebatur specialis licentia petiti incidenter venientes ex cõsequentia primi in quo sufficiebat generalis. determinatio est Bar. in. l. cum procurator in fi. principij. de noui ope. nun. t in. l. indebitum. ff. de condi. indeb. † t ideo licet pro 59
curatore ad petendam restitutionez in integrum debeat speciale habere mandatum. vt in. l. illud. in fi. t. l. seq. ff. ỗ mino. tamen si restitutio petitur incidenter nõ est necesse. cum hoc veniat ex consequentia primi. ita Bar. infert in. d. l. cum procurator. in fine principij. t in. d. l. indebitum. pro ista illatione Bar. facit. l. quotiens. C. de iudi. t videtur expressum in. l. vlti. in fi. C. vbi t apud quem. t ibi glo. t nota
60 tur in. c. suscitata. de in integ. resti. † multa in consequentiam conceduntur que principaliter non concederẽtur. d. l. quotiens. cum simi. Jas. in rep. l. si is qui procuratore. in. xxix. col. ff. de vsucap. † Et in 61
cidens proprie dicitur illud quod respicit merita cause t sic habuit originem ante litem motam vt est exceptio compensationis. pacti de non petendo. trãsactionis. vel alia similia secundũ Ang. Jmol. Alex. t Jas. in. l. quod iussit. ff. de re iud. † emergẽs vero proprie dicitur illud qõ 62
emergit in causa t in ipso iudicio. t sic respicit processum. t non habuit causam ve tustiorem ante iudicium. vt si dicatur dilationẽ esse vel nõ esse dandã. aut testes esse repellendum vel nõ vt melius declarant gl. Bar. t alij. in. l. j. C. de ordi. iudi. t habet. in. c. j. de ordi. cog. ita Jas. in. d. l. qõ iussit. in. viij. col. t proprie spectant ad officium iudicis que emergunt post litem contestatem. l. ediles. §. item sciendũ est. ff. de edil. edic. Jas. in. l. properandum. §. siue autem alterutra. in. viij. col. C. de iudi. Si vero maritus licentiam vxori dare noluerit. iudex cum cause cognitione legitime aut necessarie compellet maritum vt det licentiam vxori. t si contemptus non dederit. solus iudex potest dare illam vxori. vt in. lv. t sic si vxor voluisset contrahere cum aliquo extraneo in casu cause legitime. necessarie. aut vtilis vxori. d. l. lv. t. lvij. t vxor requirat maritum vt eidem prestet licentiam

contrahendi.z maritus requisitus nolue
rit dare. tunc ad iudicis officium spe=
ctat examinare causam contradicto=
nis. et si est iusta bene quidem. alias
iudex permittet mulieri contrahere.z est
ratio quia contradictio sine causa habe=
tur pro non contradictione.l.si cum do=
tem.ff.eo autem tempore.ff.solu. mat. l.
dotem.eo.titu.z volu.Hoc tenet Bar.in
63 d.ff.eo autem tempore.per tex.illuz. † in
statuto dictante quod mulier non possit
contrahere vel testari sine consensu con=
sanguineoꝝ.q̃ si consanguinei requi=
siti nolunt consentire q̃ ad iudicis offi=
cium spectat examinare causam contra=
dictionis.z si est iusta bene quidez.alias
iudex permittet mulieri contrahere aut
testari.Idem tenet Bal.in.l.j.per tex.ibi
C.de nup.in.l.in cõiunctione. in.l. vi=
duc.eo.titu.in.l.j.qui admit.z in.c.j.in.ij.
col. ad fi. de consue. recen feu. z sequitur
Alex.in .d. ff. eo autem tempore. in vlti.
colu. Facit in simili quod dicunt Odo=
fre.z Ang.in lectu. Flozen. in.d.l.j. qui
64 admit. † q̃ si pupillus habuerit tutozem
z sine causa recusset cõsentire pupillo cir=
ca agnitionem bonoꝝ possessionis q̃
tunc iudex poterit supplere refert z sequi
tur Dida.de Segu.in.d.vol. fol. lxxxiij.
col.ij.vbi subdit.se tamen credere q̃ iu=
dex prius in casu supradicto quando re=
perierit nullam in marito esse iustam cau
sam contradictionis debet compellere
ipsum maritum consentire.z sic in termi=
nis harum. ll. dare licentiam vxori. z si
maritus potius patiatur se excoriari q̃ cõ
sentire.z ita in dictis terminis q̃ dare li=
centiam vxori: tunc iudex vẽiet ad vlti=
mum subsidium.s.q̃ permittat mulieri cõ
trahere.allegat Baldum.sic notanter di
cere.in.d.l.j.ad fi.de nup. z crederem q̃
sit bonus.iudicem inter loquendo decla
rare q̃ ille maritus est suspectus z q̃ in lo
cum eius interponit suum decretum. ita
Bal.in.d.l.j.in.q.statut. (de quo ibi per
65 eum)quod numis facit ad.d.l. lv. † Con
stetur assertum iudicis dicentis in dicta
licentia.q̃ illam mulieri dedit causa co=
gnita.sine eo q̃ ex actis causa appareat.z
tenerem q̃ non. moueoꝝ. Primo quia
non creditur iudici de actis nisi aliter
per scripturam constet.Bar.in.auẽ. si qs
in aliquo.de edendo.iura sunt canonica
in.c.cum in iure.de offi.deleg.in.c. quo=
niam contra de pꝛoba. Secundo. nam
non creditur iudici super processu. nisi
alias constet.d.c.contra.cum simi. Ter=
tio.quoniam nõ pꝛesumitur citatio: quia
non constat per quem facta fuerit Bal.in
d.auẽ.si quis in aliquo. in.ij. col. in quo
Baldus vult quod non pꝛesumitur cita=
tio etiam si per notarium in instrumento
asseratur.ita intelligit Jas.in.l.admonẽ=
di.in lectu.in.vj.col.ff.de iure iur. vbi re
fert Bal.z illum sequitur in hoc de cita=
tione. † Talis enim cognitio cause legi= 66
time aut necessarie vt in.d.l.lv. seu vtilis
mulieri per.d.l.lvij.erit plena. qua per
licentiam iudicis paratur plenum pꝛeiu
dicium.nam factum mediante tali licen=
tia valet.probat. d. l. lv. z expꝛesse.d.l.
lvij.in fi.z ideo dicta cognitio erit plena
arg.l.iudices cum ibi notatis per Bar.
z alios.C.de iudi. † Quando autem re= 67
quiratur plena.quando plenissima. z q̃n
do sufficiat semiplena.videte glo. Bart.
Alex.z Jas.in.d.l.iudices.Semper q̃ te
neatis menti. † q̃ in omni causa q̃tumcũ= 68
q̃ summaria in qua plene non requiruntur
probationes z plena cause cognitio.
tamen semper requiritur q̃ plene con=
stet de mandato comparentis.z q̃ plene
constet ipsum habere legitimam perso=
nam ad comparendum. vt singulariter
notat Bar.z Saly.in.l.ij.in fi.de edic. di
ui.adri.toll.quod ita extollit Alex. in.d.
l.iudices.vbi ait Jas.q̃ de hoc dicto sem
per dubitauit propter duo que ibi assig=
nat.de quo ipse plenius dixit in. d. l. ij.
de edic. diui. adria. z ab ista doctrina
Bar.non inuenit Jas.discordantem. te=
ste ipso in.d.l.ij.licet ibi ille multum du=
bitet eius z dicat se putare veram non
esse istam decisionem Bartoli.per moti=
ua de quibus ibi per illum. † Et qui a vbi 69
requiritur cause cognitio ibi est necessa=
ria citatio.l. in causa.in.j.ff. causa autem
cognita. ff. de mino. l.iij. ff.si causa co=
gnita.vbi glo.magistra.z Bar.ff. de bo=
no. posse.ideo in dicta cause cognitione
maritus non absens citãdus est. † Et nõ 70
debet amplius citari etiam ad diffinitiuã
sententiam qui malitiose procurat ne ad
eum citatio perueniat. tex. est. in. c. qñ

ff.porro.vt lite non contes. Inno.in.c.ad
petitionem.in fi.de accusa. Jas. in.l.si ser=
uus plurium. ff. si quis ante. de lega. j.
Vel aliter z secundo q̃ si negotium aut
contractus est talis ex quo plenum po=
test parari pꝛeiudicium marito. tunc cau
se cognitio erit plena. alias in hac cause
cognitione semiplene sufficerent proba=
tiones.arg.l.iij.ff.ibidem.ad exhib.l, si
quis a liberis.ff.si vel parẽs.ff libe.agnos.
z ita iudex inspecto negotio vel contra=
ctu per cognitionem cause legitime aut
necessarie vel vtilis mulieri.per.d.ll.lv.z
lvij.supplebit dando licentiam mulieri si
maritus ei dare noluerit sine iusta causa
contradicendi.quam iustam habere non
potest.si causa negotij vel contractus est
legitima aut necessaria seu vtilis vxori.
probatur in.d.l.lv.que postq̃ locuta est
de cognitione cause legitime aut necessa
rie.non dicit de causa contradicendi ex
parte mariti.q̃uis in eius contradictione
71 audiri debeat. † supplebit ergo iudex vt
dixi quoniam liquet sibi vt iudici q̃ ma=
ritus compulsus noluit dare licentiam.ar
gu.eoꝝ que dicit Bar.in.l.age cũ ge=
miniano. C. de transa. de cuius materia
habetur.in.l.j.vt que desunt aduo. plene
per Bar.z scribentes in.l.iij.ff. hoc antẽ
72 iudicium.de damno infec. Nõ taceo † q̃
expense non petite possunt peti a parte
per totam illam diem in qua iudex tulit
sententiam.cum per totam illam diẽ pos=
sit iudex supplere sententiam. vt in.l.pau
lus.prima.in fi.ff.de re iud.ita tenet Bal.
in addi.Specu.in titu. de expen. in ver.
possunt expense non petite z est glo.in.l.
terminato.in verbo cominus z ibi Bar.
de fruc.z litis expen.quod multum no=
tate z tenete cordi in perpetuuz secundũ
Jas.in.l.properandum.ff. sine autez alter
utra.in vlti.col.ad pen.C.de iudi. Et si=
cut sufficit generalis licentia mariti.vt in
d.l.iij.sic videtur sufficere generalem iu
dicis.probat in.d.l.lv.innecta dicta.l.iij.
dum tamẽ interueniat dicta cognitio cau
se vt supra declarani. Sed quia in licen=
tia iudicis vltra dictam cognitionem re=
quiritur q̃ precedat iudicez reperire nul
lam in marito esse iustam causam contra
dicendi.quod etiam intrat in dicta cogni
tione.z q̃ illum compellat dare licentiaz
vxori.z q̃ maritus nolit dare. † ideo non 73
potest dari bene per iudicem dicta licen
tia generalis.imo erit specialis in causa
in qua a iudice datur.nec obstat.d.ll.iij.
z.lv.simul.per quas videbatur (vt dixi)
sufficere generalem licentiaz iudicis.qñ
in licẽtia mariti nõ requirunt pꝛedicta.q̃ ob
rẽ in illo sufficit gñalis. vt i.d.l.iij. † Ra 74
tificatioq̃ etiam gñalis mariti sufficit ad
similitudinem z effectum licentie.l.lvj.iũ
cta dicta.l.iij.z non tanq̃ negocij domi
nus sed tanq̃ maritus ratum habere pote
rit.vt actus per suam ratificationez firme
tur.vt hic z in.l.j.C.de furtis,z in.l.j.z ibi
Bal.in.v.col.ad pen.versiculo. aut que
ritur an possim habere ratiz.qui versi.est
in.xix.oppo.C.qui admitti. † z ratifica= 75
tio non validat actum nullum.bonus est
tex. in. c. auditis.in versi. qñ electio. de
elect.Bar.in.l.obseruare.in versi. aut nõ
potuisset aliquo iure valere.de offi. pcõ.
z lega.Specu.in titu. de lega. ff. vltimo.
xxiij. col. versi. quid si committens z ibi
Bal.in addi.versi.q̃ nullum.z Specu. d
arbi.ff.sequitur de quibusdã. xxiij. col.
versi.sed pone lata.Sed quando maritꝰ
est absens z venire de pꝛoximo non spe
ratur.aut est periculuz in mora.iudex cũ
dicta cognitione cause legitime,necessa=
rie.vel vtilis mulieri potest dare licentiã
quam daturus erat maritus vxori. que sic
data valet sicut si maritus daret.vt in.l.lvij.
que potuit oriri a iuribus in.ff.si vero ab=
sunt.in auẽ.de here.z falci.colla.j.in.l.cũ
antiquitas.C.de testa.per quem tex. di= 76
cit ibi Pan.de Las. † q̃ si vxori fuerit vti
le contrahere z maritus est absens sed in
breui est rediturus debet expectari q̃
redeat. neq̃ debet tunc iudex adhiberi.
sed si diu est abfuturus.vel si esset pericu=
lum in mora tunc secus.hq̃ dixerati Bal.
licet non tam clare in.l. cum sententiam
ad fi.C.de senten.z inter lo. † Et an hoc 77
tempus absentie sit breue aut longum.cũ
non sit a iure determinatum.debet relin=
qui arbitrio iudicis.l.j.ff.j.ff.de iure deli=
be.l.j.ff.j.ff.ũ effracto.z expila.qui iudex
debet arbitrari qualitatem temporis.di=
stantiam loci z etiam qualitatem mariti.
l.continuus.ff.cum ita.vbi moder.de ver
bo.obli. † z ad istam.l.lvij.dicentez q̃ qñ 78
maritus est absens possit tunc iudex sup

Universidad de Deusto
Biblioteca

plere vt in ca. Facit.l.fi.ibi e sino cõ otorgamiento del judgador. tum. viij. parti. iij. quam in hoc proposito allegat Dida. de Segu. in suo volu. repe. folio. lxxxiij. col. ij. † Quomodo incipiat & finiatur absentia & qualiter statutum loquens de absentia intelligatur videte Bar. & doc. in l. ab hostibus. §. sed quod simpli-
79 citer. ff. ex quibus causis maio. † De materia more videatis per doc. in l. si moza. in l. semel moza & in alijs locis. ff. solu. ma. Finaliter ista. l. lvij. inquit, como si el marido se la diesse, ratio est quia in-
80 dex supplet virtute huius. l. vt in ca. † licet quod facit index non videtur facere pars omnino, sed quod facit princeps omnino equiparatur facto partis. Ita Bar. infert ex quadam solu. data per glo ibi. in. l. eleganter. in pan. ff. de pigno. ac.
81 † Quero stantibus predictis legibus regni dicentibus quod mulier non possit contrahere sine viri licentia, virum poterit contrahere cum ipso viro prestante eidem vxori licentiam secum contrahendi & tenearis regulariter quod non. Primo per doctrinam Bar. in l. j. ff. de auc. tuto. vbi per tex. ibi & glo. ait quod si statuto cauetur quod minores & mulieres non possint contrahere sine consensu aliquorum consanguineorum. quod illum consensum quis prestare non potest quãdo de acquirendo sibi directe tractatur. Secundo & melius facit ad propositum quod ait Ang. in aũt. de aliena. & emphi. §. yconomis colla. lx. quod si statuto cauetur quod mulier non possit testari sine licentia viri, quod non poterit instituere ipsum virum presentem vel consanguineum viri aut alium recipientem pro viro presente. Tertio & optime facit quod in terminis nostre. q. ponit Pau. de Cas. in l. senium. C. qui testamenta face. possunt, quod stante statuto quod mulier non possit contrahere sine licentia viri. prout est hodie ex dispositione regni huius per iura supra allegata. quod non potest contrahere cum ipso viro prestante eidem vxori licentiam secum contrahendi. quod est notandum secundum. Dida. de Segu. in. d. volu. folio. lxxxij. col. iij. Ratio istius determinationis Pau. de Cast. est secundum eundem ibi quia statutum requirens licentiam prestandam per maritum ipsi vxori, requirit illam ad reintegrandam personam ipsius vxoris ne decipiatur. l. ij. §. vel ba. ff. ad velle. hanc etiam rationem ponunt Bar. Bal. Alex. & Jas. in. l. transactionem superius allegata. C. de transac. Bal. in. l. pactum. in penul. q. C. de colla. Ludo. Ro. in. l. j. in penul. col. C. vnde vir & vxor. Jmol. & Alex. in. §. fuit questitum. l. j. ff. ad trebe. mulieres enim & minores facile seducuntur quandoq; minis quandoq; blanditijs. & pollicitationibus. Bal. in. l. ij. in. ix. q. C. de rescin. vendi. vbi subdit quod ideo equissima sunt statuta que volunt quod in contractibus mulieruz & minorum exigant consensum adunctorum. refert Jas. in. d. l. transactionem. cum igitur leges nostri regni exigunt licentiam viri ad reintegrandam personam vxoris. ne ipsa decipiatur non poterit maritus ad vtilitatez propriam quam ex contractu cum sua vxore celebrato consequitur consentire per supradicta. & sicut dicimus in auctoritatibus que requiritur ad reintegrandã personam pupilli. d. l. j. ff. de auc. tuto. & d. §. fuit questitum. Aduerte quod Dida. de Segu. in. d. folio. lxxxij. in. d. col. iij. in fi. & sequenti probat contrarium. & finaliter dicit q; non est mirum q; ipse vir possit consentire vxori secum & ad sui mariti cõmodum contrahenti. & q; hoc crederet verius de iure. licet hoc reddatur dubium per ea que supra dixit & propter auctoritatem glo. in. d. l. j. tenentis quod si filiusfa. donauerit causa mortis patri. ipso patre auctorante quod talis actus donandi non valet Bartoli. in. d. l. j. Ang. in. d. §. yconomis. & maxime Pau. qui loquitur in individuo in. d. l. senium. Dicitq; in. d. sequenti col. quod habito pro vero quod maritus non possit consentire vxori vt secum contrahat. potest tamen hoc fallere in quatuor casibus. et ponit sex quos prosequitur ex fine dicte sequentis col. cum alijs sex col. sequen. quos videatis. † Et in casu quo vxor est 83
negociatrix marito dante sibi licentiam vt negotietur iuxta. l. xiij. titu. de las debdas e delas pagas. lib. iij. fozo. ll. legem cexliij. stili. & l. liij. huius vol. adeo ex tali

contractu celebrato inter vxorem & extrancum tenebitur vir pro sua medietate debiti. d. l. xiij. cũ seq. incipienti todo deb do. etiam si vir prohibeat aliquem volẽtem contrahere cum vxore sua. nec cum ea contrahat. ex illo quia ab initio cidez vxori permisit negociari et non reuocauit potestatem negociandi. hoc potest probari argu. tex. in. l. si quis seruum in fi. ff. de peculio. vbi dicit tex. q; in tantum tenetur dominus de contractu celebrato cum seruo suo habente peculium actione de peculio. etiam si prohibeat contrahentes cum seruo ne cuz eo contrahant. quod est ex illo quia dictus seruus cui peculium a domino fuit concessum videtur habere potestatem et mandatum a domino contrahendi & negociandi. l. j. §. item acquirimus. cuz simi. ff. de acqui. posse. ad cuius confirmationem facit. q; si aliquis mutuauerit filio alicuius studenti. potest repetere a patre etiam prohibente mutuanti ne filio mutuet. cum mutuum tale vertatur in vtilitatem filij et causam studij. glo. est notabilis. in. l. sed iulian⁹. §. quod dicitur. ff. ad macedo. quod crederem verum quando merces talis negociationis per vxorem contracte essent sufficientes ad soluendum dictum debitum. q; tũc de dictis mercibus satisfiet creditoribus vxoris cum ea contrahentibus etiam contra prohibitionem mariti (dixi) secus tamen est si dicte merces et patrimonium vxoris quod habet in dicta negociatione non sufficerent ad dictum debitum soluendum. quia tunc nõ teneretur maritus vltra vires illarũ mercium. et hoc per tex. in. d. l. si quis seruũ. in fi. vbi contrahens cum seruo habente peculium obligat dominum prohibentem. l. eatenus quatenus est in peculio et non vltra. facit tex. expressus vbi in hoc casu non tenetur dominus nisi quatenus ad eũ pueniti. l. si ds mãcipijs. §. pcul⁹. ff. de instit. act. qui tex. est multum notabilis ad hoc secundum Dida. de segu. in. d. vo
84 lu. folio. lxxxiij. col. ij. † Legibusq; istis cum concor. dicentibus q; in contractibus mulierum interueniat licentia maritorum. alias q; contractus per eas acti non valeant. et statutis que dicunt q; in contractibus minorum et mulierum exigant consensum adunctorũ. etiam cum iuramento renunciari nõ potest. ita Bal. in. d. l. ij. in. d. ix. q. C. de rescin. ven. vbi de hoc se remittit ad notata plene p Bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiuss. et ad dicta per eundem Bald. in. l. non dubium. C. de legibus. vbi est tex. in fine et ex illo ibi notant doc. q; iuramentum interpositum super contractu reprobato a lege est nullius momenti. sed sic est q; contractus factus per mulierem sine licentia mariti redditur nullus. d. l. liij. et per consequens licentia mariti in contractu vxoris est de substantia qua omissa contractus redditur nullus. Confirmo q; in dubio omnis forma a iure tradita debet censeri forma substantialis et de essentia actus. Bald. in. l. comparationes in. ij. col. C. de fide instru. dixi vbi videatis in. l. j. in-
per parte. los quales dichos testamentos. supra. igitur bene concluditur q; iuramentum interpositum ab vxore super contractu facto ab ea sine licentia mariti non valet et q; dicte licentie vel vt melius dicam legibus predictis et statutis etiam cum iuramento renunciari non potest. vt dicunt Bart. et Bald. vbi supra. et ibi moder. et ita stat conclusio q; deficiente licentia mariti et iudicis vt supra declaram si mulier repudiat hereditatem sibi delatam. vel adijt sine beneficio inuentarij aut alias contrahit. non valeret actus defectu licentie quamuis mulier actum iurauerit. vel renunciauerit etiam cum iuramento, dictis. ll. que illam requirunt licentiam vt in eis cauetur. † Ex quo in- 85
fero quod ad validationem alienationis fundi dotalis non solum requiritur iuramentum ex parte vxoris. vt per tex. et ibi notata in. c. cum contingat. de iureiran. sed etiam licentia ex parte mariti ad contrahendum. Taliter quod sine dicta licentia aut iudicis quando iudex pro marito supplet vt in istis. ll. lv. et. lxij. non firmaretur talis contractus iuramento probatur etiam ista illatio ex tex. in. d. c. cum contingat. vbi marito fundum dotalem alienanti consensit vxor cum iuramento. et ita si ipsa alienat vltra eius iuramentum

Universidad de Deusto
Biblioteca

requiritur dicta licentia. Confirmo. quando aliqua substantialia simul requiruntur, non sufficit aliquo illorum deficiente l. hac consultissima. in prin. C. de testa. l. j. secundum hanc meam lecturam. ℣. facit. l. si heredi plures. ff. de condi. insti. ꝛ sic est ꝙ in dicta alienatione fundi dotalis requiritur iuramentum vxoris. vt in d. c. cum contingat. et in contractu per mulierem facto licentia mariti vt in istis legibus. ergo non sufficit solum iuramentum. Nec obstant iura que dicunt contractus invalidos iuramento firmari (de quo aliqua dixi in. l. xlviij. et dicam in. l. lxv.) quoniam respondeo illud procedere in casibus a iure expressis, inter quos istum non inuenio. ideo remanet dispositioni iuris communis. l. si cum dotem. in prin. ff. solu. ma. et per consequens iuris regni. vt in istis legibus. ſ. ꝙ ad hoc ꝙ talis alienatio valeat. requiruntur licentia
86 mariti ꝛ iuramentum vxoris. ¶ Nunquid in foro conscientie valeat contractus mulieris celebratus sine licentia mariti. ꝛ dicatis ꝙ sic dummodo sit factus sine fraude. ¶ Primo quia licet in electione nō fuerit seruata forma data a canonibus. dummodo interueniat purus consensus eligentium tenet in foro conscientie ita Inno. in. c. quia propter. de elec. quod dictū magnificat Abb. in. c. j. ad fi. de in integ. resti. vbi ex illo dicto generaliter notat.
87 ꝙ in omni actu in quo est pretermissa forma requisita a iure positiuo. tamen in foro anime valet. et non tenetur quis de hoc facere conscientiam ex quo non interuenit aliqua deceptio et affuit cōsens⁹ habētium actū explicare de iure naturali. refert et sequitur Jas. in. l. si nō sortem. in prin. ff. de cōdi. inde. in. l. si post diuisionez. C. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ in. l. ꝛ si inutiliter. C. de fideicō. et Dida. de segu. in. d. volu. folio. lxxxiij. col. ij. versi. Sexto fallit. Secūdo facit. ꝙ professio facta omissa forma que traditur in regula ligat quo
88 ad deum. Abb. in. c. porrectum. in. ij. col. per glo. ibi. de regula. Tertio facit quod disputando concludit ¶ Pet. de ancha. in regula possessor bone fidei. de regu. iur.
89 in. vj. ꝙ heres institutus in testamento carente solennitatibus iuris ciuilis ꝛ habente puram testatoris voluntatem. potest licite in foro conscientie dummodo fraus cesset. talem hereditatem obtinere. Quarto facit. ꝙ vbicunq; canon vel 90
lex fundatur super presumptione. si in foro anime certum sit presumptionem illā non esse veram. prevalet ibi veritas etiaꝫ quando lex induceret presumptionem iuris ꝛ de iure. secundum Joan. an. in. c. is qui. de spon. ex cuius verbis satis hoc cō stat. Quinto facit dictum notabile et expressum Abb. in. c. relatum. in. j. in. vj. col. de testa. vbi ait. ꝙ contractus mulieris 91
factus sine fraude valet in foro conscientie. etiam non seruata forma statuti loquentis de consensu propinquorū. Jas. in. d. l. si nō sortem in prin. in. d. l. post diuisionem. in vlti. col. et in. d. l. et si inutiliter. Dida. de segu. in. d. versi. Sexto fallit. Facitq; pro hac conclusione. ꝙ licet 92
condemnatio iniusta non suspensa p appellationem liget in foro contentioso in quo lex presumit pro sententia non tamē semper in foro cōscientie. Ant. in. c. quod sicut. in pen. col. versi. dic quarto de elec. ꝛ aduerte. ꝙ ista dicta conclusio est vnus et finalis casus illorum sex de quibus supra remissiue dixi. in quibus valet contractus inter virum et vxorem factus. In
materia harum. ll. sciendum est. ꝙ stante 93
statuto ꝙ in contractibus mulierum vel minorum debeat interuenire consensus consanguineorum ꝛ iudicis. ꝙ si fuit constitutus procurator a muliere aut minore ad contrahendum cum debitis solennitatibus requisitis a statuto. cōtractus postea celebratus per istum procuratorem sine istis solennitatibus statuti bene valeat ꝛ teneat. ita infert Jas. hanc decisionem. in. l. j. ℌ. item acquirimus. per tex. ibi. in. j. col. ff. ꝺ acqui. posse. vbi subdit. ꝙ moderni senē. ibi dicunt alias ad hoc ponderasse illum tex. in. q. quam dicunt de facto habuisse. et in hoc considerant octo casus principales de quibus ibi per illos. ſ. primi sex casus per eos positi non sunt multum ad propositum. secundum eundem Jas. vbi ℣. qui etiam ibi ait. ꝙ vos cō sideretis duos casus principales. quorum primus est planus ꝛ expeditus quando procurator mulieris vel pupilli esset solemniter creatus ad contrahendum super certa re speciali. habita debita discussione de vtilitate talis contractus. tunc contractus postea gestus per talem procuratorem absq; ꝙ postea intercedat solennitas statuti bene valeret ꝛ teneret. ꝛ ita in specie consuluit Fede. de se. in consi. c. incip. Abbas subiectus maiori monasterio. idem ꝛ latius tenuit Lan. de Redol. doctor Flozen. in rep. c. sine exceptione xij. q. ij. in. x. q. ꝛ etiam in. xviij. ꝛ Jas. in d. ℌ. item acquirimus. in. d. j. col. vbi hanc tribus medys probat conclusionem. Secundus casus principaliter est in procuratore generaliter constituto a muliere vel minore cum solennitatibus requisitis a statuto. an ista generalis sufficiat. an vero requiratur solennitas statuti in singulis contractibus postea per procuratorem celebrandis. adeo ꝙ si postea particulares faciat contractus sine dicta solennitate valeant. an vero requiratur solennitas statuti etiam postea in quocunq; cōtractu particulari. iste passus est valde dubius secundum Jas. in. d. j. col. ad fi. vbi etiam ait. ꝙ ꝛ quia est vilis ꝛ quotidianus intendit cum bene examinare. quod sic facit ibi quasi per duas col. vbi videa-
94 tis. Sciendum est etiam ꝙ si statuto cauetur ꝙ filius non possit se obligare sine licentia patris. ꝙ si in eodem instrumento vterq; se obligat. idem operatur simultanea obligatio quam expressa licentia. ita Bal. Ang. Imol. et alij per tex. ibi in l. is qui. ℌ. neq; filius. ff. de acqui. here. quod est menti tenendum secundū Bal. ibi. ꝛ vadit etiam ad alia similia statuta. secundum Imol. ꝛ per consequens ad leges huius regni requirentes licentiam mariti in contractibus vxoris. ꝛ quia ista est vulgaris decisio in practica secundū Jas. in. d. ℌ. neq; filius. in. ij. col. ideo ipse ibi inquit se intendere illam vtiliter amplificare. quod facit quatuor aut quinq; modis seu casibus. inter quos est tertius. ꝙ 95
quando ex forma statuti requiritur consensus patris vt filius obligetur. sufficit patrem fideiubere pro filio in eodem cōtractu ad hoc ꝙ dicatur patris consensus interuenisse. Bal. in addi. speculi. in titu. de reo. in vlti. col. referunt ꝛ sequūtur Alex. ꝛ Jas. in. d. ℌ. neq; filius. qui allegant pro hoc. l. ticius. ff. qb. mo. pig. vel hipo. sol. ꝛ similiter si pater satisfacit pro filio de in 96
dicio sisti dicitur per hoc prestare consensum filio. vt per predictos dominos vbi supra. et Jas. in. d. ij. col. ex quo sequitur ꝙ si maritus fideiubeat in eodem con- 97
tractu. vel satisfacit pro vxore de indicio sisti. dicetur per hoc prestare licentiā vxori. Considerate tamen si sufficeret dicta licentia. nam Joa. and. in. c. si Abbatem. ō elec. lib. vj. ꝛ ibi domi. Bal. in. l. fi. ℌ. licentia. de bonis que libe. Ludo. in. l. ij. ff. solu. ma. ꝛ Lap⁹ Abb. allegatiōe. lxxxviij. volunt. ꝙ vbi in actu requiritur licentia. requiritur expressa et non tacita.

¶ Sequit recapitulatio legis. lviij.

1 VErbum de consuno significat simultaneam habitationem. probat l. ccvij. incipiens todo el dendo. stili. que est not. ad tria de quibus hic.
2 ¶ Contrariorum eadem est disciplina.
3 ¶ Verbum etiam minimum non debet esse sine virtute aliquid operandi si pōt.
4 ¶ Verbum nullum et nulla syllaba debent intelligi superfluc in instrumento. ꝛ vt nihil operentur. ꝛ in legibus non debet apponi etiam syllaba superflua.
5 ¶ Moderni gaudent brevitate.
6 ¶ Mandauit procuratori meo vt pecunias meas ticio crederet sine vsuris. ille autem sub vsuris credidit. suo tamē periculo. non tenebitur mihi reddere lucrum vsurarum.
7 ¶ Heres grauatus de restituendo si nolit adire. ꝛ fideicommissarius diceret ꝙ suo periculo adeat. cogitur adire. ꝛ tunc fideicommissarius consequitur quarte cō modum. de quo heres nihil habebit.
8 ¶ Socij duo vnius mercantie. quorum vnus vult ire Venetias. alter contradicit. ꝛ ille ait volo ire periculo meo. ꝛ altero inuito vadit suo periculo. et multa lucratur. ꝙ socius prohibens non debet habere partem lucri.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.lviij.

9 ¶Creditor non tenetur inuitus facere debitori quietationem generalem.

10 ¶Arbiter vel arbitrator in quem factum fuerit compromissum generale non potest cogere partem vt faciat generalem quietationem.

11 ¶Creditor recipiendo solutionem pro sua parte ab vno ex pluribus obligatis insolidum. sibi preiudicat. ne possit amplius insolidum petere ab vno ex illis. ſ intelligitur summam inter eos pro rata diuidisse. de quo videte hic.

12 ¶Testator si mandat opus fieri puta capellam. vnus ex heredibus ad faciendū insolidum compelli potest. de quo videatis hic.

13 ¶Fideiussor quamuis non possit molestari ante principalem excussum. tamen quando principalis debitor est riposus non est necessaria excussio. sed potest conueniri primo fideiussor.

14 ¶Contrahere cum homine riposo est incommodum contrahentium.

15 ¶Lucra acquisita per maritum constante matrimonio per aliquem contractum communicantur vxori. etiam si nomen vxoris non sit positum in contractu. sed tantum nomen mariti.

16 ¶Acquisita constante matrimonio. an presumantur empta ex pecunia tantum mariti. aut eius ⁊ vxoris.

17 ¶Renunciatio etiam specialis vbi ex dispositione.l. requiritur. taciturnitas ex q̄ elicitur tacitus consensus inducit virtutē huius specialis renunciationis.

18 ¶Renunciatio generalis quamuis regulariter non valeat. tamen si iuramentū sit positum in tali generali renunciatiõe valet talis renunciatio. de quo tamen videatis hic.

L 60.

Lex.lviij. Fo.cclviij.

RAtio huius.l.ſſt. nam cum sit certū q̄ inter coniuges quedam videtur contracta societas per quam lucra constante matrimonio acquisita per alterum eorum veniunt diuidenda et communicanda.

Tando la muger renuncia re las ganãcias no sea obligada a pagar pte algũa ỏ las deudas q̄ el marido ouiere fecho durãte el matrimonio.

vt in.l.ſ.cum concor. titu. iij. lib. iij. foro. ll. ⁊ hac ỏ causa debita cõtracta per eos.l. xiij. titu. xx. eo lib. et foro. et. l. ccvij. versi. e como quiere ſtili. igitur renunciando lucris cuz per renunciationē sibi preiudicet vxor vt. ſ. dicã in medietate dictorum lucrorum. austũ est q̄ non teneatur ad medietatem debitorum de quibus hic. et requiritur simultanea habitatio eorum vt talia lucra communicentur. alias seorsum habitando quilibet sibi acquirit. probat bene. d. l. ſ. fori. ll. que dicit toda cosa que el marido e la muger ganaren o comprraren de consuno. † ⁊ ponderandum est verbum de consuno qđ significat simultaneam habitationem ⁊ q̄ pro ea ponatur probat. d. l. ccvij. ſtili. que incipit todo el deudo. q̄. l. est not. ad tria. Primo ad hoc q̄ de consuno vult; dicere quando ambo maritus ⁊ vxor sunt in vno. Scõo q̄ adeo lucra acquisita per maritum durante matrimonio per aliquem contractum communicãtur vxori. q̄ hoc procedit etiam si nomen vxoris non sit positum in contractu. sed tantum nomen mariti. probatur in argu. ibi in versi. y es a saber que el deudo. Tertio q̄ matrimonium supplet etatē. Dicta. de segu. in vol. suarum repe. folio. xlvj. col. iij. ad fi. cum prin. sequentis. Dixi de hac cohabitatione circa lucrum fructuum pro medietate inter coninges in.l. xlvj. supra. et eodem modo requiritur dicta simultanea habitatio vt per ambos debita constante matrimonio facta soluantur. alias dicta debita non sunt soluenda per ambos vno solo ea cõtrahente. probatur. quia quod dicimus q̄ vxor tenetur ad debita cõtracta per maritum constante matrimonio. est ex illo q̄ ipsa vult medietatē lucrorum eodem matrimonio durante acquisitorum. istã rationem ponit tex. in. d. l. ccvij. in. d. versi. e como quiere, ⁊ē. que ratio confirmatur. Primo. † Mã cõtrariorum eadez est disciplina. l. ſ. in pn. ff. de his q̄ sunt sui vel alie. iu. vt in ſti. eo. in pn. Scõo. q̄ honorem vnius dez velle onus et econtra. l. amicissimos. in pn. ff. ỏ ex cu. iut. Tertio. qui onus puta tutelle recusat. perdit emolumentum legati. l. nemo. in fine eo. titu. ⁊ vo. l. etiã. de lega. ſ. sed sic est q̄ lucra obtenta durante matrimonio tunc communicantur inter virum et vxorē q̄n ambo simul habitant. dixi ⁊ probaui. ſ. ⁊ debita sunt soluenda ex parte vxoris propter lucra vt. d. versi. e como quiere, ⁊ē. q̄ cõmunicantur inter coniuges mediante dicta cohabitatione et non alias vt dictum est. ergo eodem modo debita non sunt soluenda per ambos vno solo illa contrahente nisi ambobus simul iunctis ⁊ cohabitantibus. Probatur q̄ secũdo ista conclusio. per. d. l. xiij. titu. xx. lib. iij. foro. ll. ibi dum ait. e si ante que fuessen ayuntados por casamiento. ecce ibi tex. qui non solum requirit q̄ inter eos sit matrimonium. inquantum dicit casamiento. verumetiam illorum coniunctionem. nam illud verbum ayuntados aliquid operari debet. l. si quando. in prin. de lega. ſ. alias dictum verbum ayuntados esset superfluum quod esse non debet. † qui etiam minimum verbum non debet esse sine virtute aliquid operandi si potest. Bal. in rub. C. de contrab. emp. in. ix. q. allegat pro hoc. l. hanc. ff. illo titu. ⁊ l. si stipulatus. ff. de vsu. quem refert ⁊ sequitur Jaſ. in. l. mutuum damus. ſ. creditum. in vlti. col. ff. si certum peta. † vbi inquit q̄ nullum verbum et nulla syllaba debent intelligi superflue in instrumento et vt nihil operentur. allegat duas glo. iuris canonici et Bald. in. d. rub. quem etiam poterat allegare in. l. ſ. ff. quod metus cã. vbi notat q̄ in legibus non debet apponi

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 etiam syllaba superflua. † et q̃ gaudent
breuitate moderni. pro isto secundo dicto huius notabilis Baldi. poterat ipse
allegare.l.gallus.§.quidam recte. de libe.et posthu. quem ad hoc allegat Dida.de legu.in.d. volu. folio. lxxuij. col.
iij'. vbi ita decidit hanc conclusionem.
Preterea quoniam non est credendum
vxorem velle teneri ad debita lucris renunciando. maxime nam quara mulier
est.l.sed si ego.ff.ad velle.l. si stipulata.
§.j.ff.de dona.inter virum et vxo. et.l.si
sponso.de dona.ante nupti.et quoniaz
sagacior.l.ij.§.feminas. de his qui veniã
eta.in pe. Preterea quia vbi damnuz ibi
lucrum et econtra. d.l. amicissimos. in
prin.cum contrariorum eadem sit disciplina.d.l.j.in pn̄.cũ cõcor. de his q̃ sunt
sui vel alie.iur.quam obrem hec.l.declarare voluit vxorem non submissam solue
re aliquam partem dictorum debitorum
quando lucris renunciauerat. vt hic vbi
statuitur hoc per predicta possuntq̃ pro
iustificatione huius.l.facere que in fauorem mulierum a iure disposita sunt. vt be
neficium velleiani. vt per totuz.ff.et.C.ad
velle.et cause posite in. l. assiduis. C. qui
potiores in pig.habe.per quas fundatur
dispositio illius vt ibi in tex. Faciatq̃ q̃
plerunq̃ femine aduersus propria labo
rant commoda.l.si pater. C. de sponſ.
Et pro ista.l, et confirmatione.d.l.ccvij.
in.d.versi.e como quiere stili.d.l.amicissimos.in prin.et.d.l.j.in prin.cum cõcor.
6 de his qui sunt sui vel alie.iur.facit † q̃ si
mandaui procuratori meo vt pecunias
meas ticio crederet sine vsuris.ille antez
sub vsuris credidit. suo tamen periculo.
non tenebitur mihi reddere lucrum vsurarum.quia ex quo suscepit in se periculũ
commodum etiam erit suum. vt est tex.in
l.idemq̃.§.si mandauero. ff.manda. Ad
7 idem facit et non minus bene. † q̃ si he
res de restituendo grauatus nolit adire.
et fideicommissarius diceret q̃ suo periculo adeat.cogitur adire et tunc fideicõmissarius consequitur quarte commodũ
de quo heres nihil habebit.l.quia poterat.ff.ad trebe.per quez tex,dicit ibi Bar.
8 fuisse antiquitus determinatũ in.q. † duo
rum sociorum vnius mercantie. quorum
vnus vult ire Venetias alter cõtradicit.
et ille dicit volo ire periculo meo. et alte
ro inuito vadit suo periculo et multa in
cratur.q̃ socius prohibens non debet ha
bere partem lucri.quia consocius iuscepit in se periculum.et sic commodum de
bet esse suum. quod tene menti secundus
Bar.ibi in fi. Facit etiam.q̃ particula ad
tecta in lucro videtur tacita adiecta in dã
no et econtra.§.illud.insti.de socie.quez
in proposito dicte.q.allegat Bart.in.d.l.
quia poterat. Ratio dubitandi ad nostrã
l.esse potest.q̃ cum lucra predicta veniãt
communicanda.vt.d.l.j.cum concor.titu.iij.lib.iij.folio.ll.et per consequens in
fauorem coniugum et maxime vxoris
quia de iure communi omnia bona presumuntur esse viri nisi contrarium probetur.vt in.l.quintus mutius.ff.de dona.
inter virum et vxo.l. etiam, in fi. C.illo ti
tu.licet quilibet eorum (et hoc erit funda
mentum ad validationem renunciatiõis
lucrorum de quibus in presenti) potest il
lis que pro se introducta sunt renunciare
l.si quis in conscribendo cum alijs. C.de
pac. Facit.quis regulariter in re sua est
moderator et arbiter.l.in re mandata. C.
manda.non tamen per istam renunciationem videbatur liberari ab obligatione legali.d.l.xiiij.titu.xx.lib.iij.folio.ll.et
d.l.ccvij.in prin.stili.ad hoc vt nõ teneatur ad medietatem debitorum factorum
constante matrimonio per maritum. nisi
ipse consentiat vt creditor.l.inuito. C.ō
solu.+Et creditor non tenetur inuitus fa 9
cere debitori quietationem generalem.
quia est captiosa.ita Bar.infert ibi ex tex.
in.l.aquiliana.ff.de transa. verum est q̃ si
solnatur pecunia tenetur facere confessi
onem de ea iuxta.l.plures apochis. cum
simi.C.de fide instru.sequũtur hoc Ang.
Fulg. Pan.de cas.† Jas.in.d.l. aquiliana. vbi etiam inquit Jas.q̃ licet Bar.non
dicat.pro ista sua decisione addit tex.me
liorem de iure.in.l.iij.§, contrarium. de
contraria et vtili actione intelle.quem ibi
notãt.Dy.Old.Lau.Albe.† Bal.† Bal.
ait q̃ Old.dicebat q̃ ille tex. allegat q̃tidie per doc.q̃ non tenetur creditor facere generalem liberationem debitori neq̃ ad hoc est compellendus nisi de debitis pacificatis que apparent soluta.quod
dictum aliter refert Jas.in.d.l.aquiliana.

quem videatis: † ibi subdit. q̃ hoc verbum Old.† Bal.est notandum.nec alibi
legisse q̃ per istos duos dominos.† idez
quod Bar.i.d.allatione tenet Bal.in.l.pactum,in.x vj.q.de colla.vbi ad hoc etiam
allegat.d.§.contrarium dicens.§.j.Saly.
in.l.sicut datã.C.de libe.cau.† Ludo.ro.
in consi.clv.incip premissum laudum. ꝛc.
secundo dubio.vbi dicit tex.d.§. contrarium esse not.† singu.in iure. Secundo p
10 illuz tex.d.l.aquiliana.infert Bar. † q̃ ar
biter vel arbitrator in quem factum fuerit
compromissum generale non potest cogere partem vt faciat generalẽ quietationẽ.de quo videatis ibi per eundem Bar.
scribentes † Jas. diri supra vt creditor et
allegaui.d.l.inuito. qa quodãmodo poterit quilibet cõiugum vocari creditor alterius.nam videtur posse petere si totum
debitum ab eo petatur.q̃ alter cogat̃ solvere medietatem predictaz si noluerit solvere illam.aut se ad talẽ dixerit non teneri.Aut aliter q̃ creditor potest exigere a
quolibet coniugum pro medietate debitorum de quibus hic.si eorum obligatio nõ
erat insolidum.quoniam si esset insoliduz
non obstantibus quibuscunq̃ legibus in
his cõmunis contrarium disponentibus
per.l.ij.titu.xij. lib.v. ordi.totum debituz
11 a quolibet illorum exigere potest vt ibi.
de quo dicam in.l. sequen. † tamen creditor recipiendo solutionem pro sua parte
ab vno ex pluribus obligatis insolidum
sibi preiudicat. ne possit amplius insolidum petere ab vno ex eis.sed intelligitur
summã inter eos pro rata diuisisse. tex.est
quem ad hoc ibi notant doc.in. l. si creditores. C. de pac. ista conclusio procedit
tribus concurrentibus. Primo quando
ille soluit partẽ suã virilẽ † nõ plus nec minus alias nõ induceretur diuisio. glo est i
l.inter eos.§.j.in verbo soluit.† ibi Ang.
Imol. † alij.ff. de fideiusso. † dicit Ang.
ibi q̃ habuit ō facto Florẽtie.idẽ vult glo.
vlti.i fi.i.d.l.si creditores. vbi † Bal.Sali.
† moder. Imol.i.l.ij.ff.ō duo.reis. Secõ
quãdo solvit tanq̃ partẽ ad ipsuz spectantẽ. † creditor similiter recipit. istud est q̃
propẽ vult tex.i.d.l. si creditores ibi p sua
psona psoluentẽ. secus quãdo simpliciter
solueret.ita loqtur.l.si ex toto.§.j.ō lega.
j.allegata p glo. fi.d.l.si creditores. scõm
Ly.Old.Bal.Saly.† moder.ibi Jaco.ō
are.Bal. Imol.† moder.i.d.§.j.rõ differẽ
tie est.q̃ qũ̃ solvit p pte sua tantũ.hoc expsso. facit actũ obligationi ptrariũ. ideo
ō necessitate inducit diuisio.secus quãdo
simpliciter.nã tunc censetur facta ad diminuendũ cumulũ debiti pncipalis. ita Jas.
post Bal.in.d.l.si creditores. Scõa ratio
est quoniã ista diuisio cũ sit remissio cẽsetspecies donationis. vnde nisi exprimitur
capiẽda est ois alia psumptio potiꝰ q̃ donationis.l.si cũ aurũ.ff. de solu.l. cũ de in
debito.§. fi.ff.de proba. Jas.in.d.l.si creditores. † non allegat quenq̃ scribẽtium p
ista secũda ratione poterat allegare Bal.
ibi in.j.col.ad fi.vbi loquẽs istius scõi cõ
currẽtis ait q̃ quãdo solvitur simpliciter
sine cõmemoratione quote partis.tũc pre
sumitur electio nõ diuisio secunduz Old.
subdit rationẽ (p quã Jas.vbi supra poterat illũ allegare.dixi.) qa actus q̃ pot ad
ptare nature debiti nunq̃ inducit tacitaz
debiti remissionẽ.qõ est notãdũ ſm Bal.
i.d.j.col.ad fi. Tertio quãdo creditor recepisset ab vno ex correis partẽ suã de sorte pncipali.secus si recepisset partẽ de accessorio.puta de vsuris. tunc non pindicaret in sorte pncipali.cũ accessorium pncipali preiudicare non debeat.argu.l.nunda.cũ glo.C.de cõtrah.† cõmit.stip.glo.i
l.si pacto quo penã. C.de pac.ita i specie
Jas.i.d.l.si creditores.† collegit ex vbis
Pan.ō cas.ibi i fi.teste ipso Jas.ibi. Istis
cõcurrentibus pdicta cõclusio procedit nisi creditor recepisset saluo iure solide.fm
Guid. de suza.Ly.i vlti.not.Alb.in fi.Saly. Pau.de cas.† Jas.i.d.l. si creditores.
vbi inquit Alb.q̃ ita vidit de facto fieri. et
Bal.in vltimis verbis. q̃ ita dicũt omnes
doc. super isto puncto de reservatione. †
idem ait Pan.de cas. licet secundũ eũ alii
qui dubitarent † non intelligerent quid
esset dicere salvo iure solide. Idem † multo magis si creditor clare protestaretur q̃
p talẽ receptionem partis nõ intẽdit sibi
pindicare quin residuũ possit a quocũq̃
repetere secundũ Bar.i.d.l. si creditores
in.ij.lec.Bal.i fi.† alios ibi.Bal.in. d. l.si
ex toto.in.d.§.j.de lega.j. bene facit. tex. i
l.si debitor.§. j. ff.quib. mod.pig.vel hipo.sol.quem ad hoc allegant doc.in.d.l.
si creditores. Et nõ solum quãdo obliga

Universidad de Deusto
Biblioteca

tio aliquozum insolidum. quilibet cozz
potest insolidum conueniri. vt. d.l. y.ut.
12 xij.lib.v. ozdi. + sed etiam si testoz man-
dat opus fieri puta capellam, vnus ex he
redibus ad faciendum insolidum com-
pelli potest. tex. est quem ad hoc notant
doc. z Jas. ibi in.l. in executione in prin.
in versi. secunda de verbo obli. rationez
assignat. tex. ibi quia operis effectus in
partes scindi non potest. quia pars ope-
ris puta domus sine alia parte non affert
tantam vtilitatem respectu ipsius partis
quantam respectu totius. prout etiam de-
clarat Barto. in.l. stipulationes non di-
uiduntur in princi. in.ij. quest. de verbo.
obli. opus enim ex consummatione for-
mam z sic perfectionem recipit. l. si is qui
quadringenta. §. quedam. ff. ad. l. falci. et
forma est que dat esse rei. l. iulianus. l. si
quis. versic. sed z si quis. ff. ad exhib. ta-
men aduerte quod ille heres qui totum
opus fecit recuperat a coheredibus par
tem impensarum. l. fideicommissa. §. si in
opere. de lega. ij. vbi inquit Barto. note
mus practicam bonam. quia ibi videtur
velle tex. q debeat precedere moza om-
nium heredum. z tunc quilibet poterat in
solidum conueniri. z sic vnus ex heredi-
bus non potest compelli insolidum. nisi
alij fuerint prius requisiti z sint in moza.
quem tex. dicit ꝓbau. de cas. in. d.l. in exe
cutione in prin. se nescire alibi. secundz
quem limitatur z declaratur. d.l. in execu
tione. in. d. versi. secunda. vbi refert z se
15 quitur Jas. In materia † q licet fideius
soz non possit molestari ante principalem
excussum. vt in auct. presente z in corpo
re vnde sumitur. de fideius. tamen quan-
do principalis debitoz est rixosus nō est
necessaria excussio: sed potest conuenire
primo fideiussozem. Ang. z Ludo. in.l. fi.
ff. si certum peta. Ang. in.l. j. z ij. ff. qui sa-
tisda. cog. z in. l. decem. de verbo. obli.
Jas in.l. ij. i prin. ff. solu. matri. vbi est glo.
super verbo suspectum. in prin. que vult z
14 ex illa notatur. † q est incōmodum con-
trahentiū cōtrahere cū hoie rixoso z sibi
se obligare. que glo. licet frequenter alle
getur. tamen doc. ad eā nihil addunt. nisi
Aret. q allegat tex. in.l. ij. §. i. ff. si ex noxa.
cā aga. vos addite quatuoz que Jas. dicit
optima in. d.l. ij. in ꝑn. i. v. col. ff. solu. mat.
inter que est illud quod predixi debitoris
principalis rixosi. Vel tertio dixi vt cre
ditoz. q cum cōsensu consocij nō alias a
debito aut dāno ꝓuenienti ex causa socie
tatis socius liberetur cuz talia de bonis so
cietatis solui debeant per tex. z Bar. in.l.
socium qui in ca. §. socius. cum. l. sequen.
ff. pro socio. ideo necesse fuit q quēadmo
dum per. d.l. ccvij. stili. obligatur vxor vt
ibi. ita per hanc eximatur. vt renunciādo
lucris non teneatur ad solutionē alicui⁹
partis debiti cōtracti a marito constante
matrimonio. ex quibus sequeretur q hic
disponitur nouum iuri communi contra-
rium. z per consequens non procedebat
illatio in qua supra dicebam. q ꝙa renun-
ciant lucris. igitur ad medietatez debito
rum predictoz non tenebitur. Nec ob
stāt q in fauorem mulierū supradixi. quo
niam licet faciant ad hanc iustificandā di
spositionem. nō autem q de iure hoc pro
cederet ante istam. l. que potuit oziri. ad. l.
stili. in. d. versi. e como q̄ere parte en las
ganācias assi se deue parar alas deudas.
sed sic est q renunciando lucris non vult
partē lucroꝝ. z renūciano ista valet. di
xi. ergo bene concluditur q non teneatur
vxoz ad partem aliquā debitoꝝ de q̄bus
hic. ad que debita tenetur ꝓpter dicta lu
cra probatur in. d. versi. e como quere. z
dixi supra. q̄bus renunciatis per vxorem
ipsa non tenetur soluere aliquam partem
dictoꝝ debitoꝝ vt hic. Et quia supra
in principio cōmenti persentis. l. dixi + q 15
adeo lucra acquisita per maritum duran
te matrimonio per aliquem contractum
cōmunicantur vxori. q hoc procedit etiaz
si nomen vxoris non sit positum in cōtra
ctu. sed tantum nomen mariti. ad quod al
legant in argu. d.l. ccvij. in versic. y es a
saber que el deudo. z Dida. de segu. i. d.
volu. folio. xlvj. col. iij. ad fi. cū ꝑn. sequē
tis. vbi ꝓ hoc allegat. d.l. ccvij. z subdit q
istiꝰ alias fecit mediā repetitionē. que est
ꝓma in ordine dicti voluminis. vbi tenet
idē plene z subtiliter probās in. d. iij. col.
ex ꝙsi. ex supradictis. cū aliis. xiij. col seq̄.
† Quero an acqsita cōstāte matrimonio 16
ꝑsumant empta ex pecunia tantū mariti.
aut eius z vxoris. In quo tres faciam⁹ ca
sus. primus sit. quādo ꝓstat q res est acqsi
ta seu empta de pecunia vtriusq. z tunc ta

lis res est cōis amboꝝ cōstante matrimo
nio. tex. est in. c. constitutus de in integ.
resti. z in. c. significauit. de dona. inter
virum et vxo. Secundus sit quando su-
mus in dubio. s. an empta sit de pecunia
viri vel ex pecunia vxoris. z tunc in du-
bio presumitur hodie res acqsita ex pe-
cunia virius q. et sic ex pecunia obtenta
durante matrimonio per. l. cciij. stili di-
centem q omnia presumuntur acquisita
constante matrimonio. nisi vnusquisq
probet quod suum est. Tertius sit quan
do maritus probat q de pecunia sua pro
pria rem acquisiuit. z tunc talis res non
erit nisi propria mariti. l. j. cum glo. z in
l. cum propria. C. si quis alte. vel sibi. et
notatur in. d.l. j. titu. iij. lib. iij. fozo. ll.
z in. l. xj. incip. si estando el marido con
la muger. titu. de las lauores e particio
nes. co. lib. z fozo. Dida. de segu. in
trac. de bonis lucratis constan. mat. in-
ter maritum z vxo. folio. vj. col. iij. Mō
17 omitto hic + q etiam vbi ex dispositio-
ne. l. requiritur specialis renunciatio. ta-
citurnitas ex qua elicitur tacitus consen-
sus inducit virtutem huius specialis re-
nunciationis: quia tacens videtur cōsen
tire eo modo quo debuit. Ita singulari-
ter tenet Ang. in. l. fideiussoz. in princi.
per illum tex. ff. qui satisda. cog. et la-
tius Are. in. c. tuis. in. j. col. ad fi. de te-
sti. quod multum signate. secundum Jas.
in. l. que dotis. in antepen. col. versi. deci-
18 mus sextus casus. ff. solu. ma. † Et licet
generalis renunciatio regulariter nō va
leat. vt in. l. sed z si quis. §. quesitum si q̄s
cautio. tamen si iuramentum sit positum
in tali generali renunciatione valet ta-
lis renunciatio. quia iuramentum sup-
plet defectum expressionis specialis. cuz
turamentum inducat liberationem quam
renunciatio specialis induxisset. ita no-
tanter tenet Bal. in. l. j. in. ij. col. C. com
mo. Facit in simili quod volunt Bar. et
Bal. in auct. sacramenta puberum. si ad-
uer. vēdi. vbi ipsi dicunt quod valet ob-
ligatio quādo quis iurat in genere quod
obseruabit omnes contractus per se fa-
ciendos. Hanc etiam conclusionem i ge
nerali renuntiatione tenuit Joā. de imo.
in. c. j. de commo. z in. c. cum contingat.
in rep. in. xxxviij. char. de iur. iur. et po-
test esse alia ratio. quia quando iuramen-
tum potest seruari sine interitu salutis eter
ne seruandum est semper. vt in. c. quam-
uis pactum. de pac. lib. vj. et in. d. c. cum
contingat. refert Dida. de segu. in. d. vol.
folio. cxvij. col. iij. z ibi ait q de hoc se
remittit ad notata per moder. in. d. §. que
situm. vbi Bar. in fi. tenuit contrariā opi
nionem per. l. fi. C. de non numerata pe
cu. cum alijs per eum allega. z hac opi.
contraria Bartoli. communiter transeūt
doc. in. d. §. quesitum secundum Alex.
ibi. z subdit superiozem opi. Jmo. in. d. c. j.
de commo. z in. d. c. cum contingat. in
rep. in. d. xxxviij. car. de iure iuran. vbi
tenuit contrarium vt vidistis. et postea
Alex. in. d. §. quesitum. in vlti. col. in quit
se putare q opinio Jmol. sit vera. quan-
do in stipulationibus pretoziis seu iudi-
cialibus. etc. vt ibi per eum. sed nō in alijs
contractibus vt ibi ipse dicit quem videa
tis. vbi etiam Jas. i fi. col. refert has duas
opi. Bartoli z Jmol. z ait q communi-
ter tenetur ista opi. Barto. z quod tenea
tis hanc decisionem Bar. communiter
approbatam.

¶ Sequitur reca-
pitulatio legis. lix.

1 PRobare quis teneatur pecuniam
esse versam in alicuius vtilitatem.
aut non.

2 ¶ Agens contra ciuitatem ratione mu-
tui facti administratoi ipsius ciuitatis. vt
obtineat est necesse q probet pecuniam
mutuam esse versam in vtilitatem ciuisdez
ciuitatis. alias non obtinebit.

¶ Habens contra aliquē ius quoddā ex 3
eo q pecunia est versa in vtilitatem sui ad
uersarij. debet esse curiosus talis creditoz
ad hoc vt dicta pecunia cōuertatur in vti
litatem sui aduersarij.

Universidad de Deusto Biblioteca

4 ¶ Maritus si soluit dotē vxori ilico perditure. quod maritus nō liberatur a socero, nisi ex iustis soluat causis. quis debeat probare. an maritus quod vxor in iustis causis expendit. an pater ꝙ in causis non iustis.

5 ¶ Quotiens agitur de tertio obligando ex eo ꝙ pecunia est versa in vtilitatē suā: nunquam presumitur pecunia versa nisi probetur.

6 ¶ Probandum est versum in vtilitatem nō per cōiecturas seu presumptiones sed per veras probationes.

¶ Preuilegiate persone habent ꝙ creditor probet vere in vtilitatem personarum preuilegiatarum esse versum. 7

¶ Relatiuum quis vel qui qualiter verificetur. ⁊ quando ponitur distributiue. 8

¶ Mulier si in renunciatione velleiani iurat. non poterit iuuari velleiano. 9

¶ Auct. si qua mulier. ad velleianū. ⁊ ista l. in p̄n. vbi nō potest vxor obligari seu fideiuberi pro marito fallunt in causa fundi dotalis. 10

Lex ista in p̄n. vsq; exclusiue ad versiculum. e a si mismo discordat a iure cōmuni secundū ꝙ mulier intercedens pro marito aut fideiubens seruatur ipso iure illesa. nisi probetur manifeste ꝙ pecunie in ꝓpriā mulieris necessitatem expēse sint. tex. est in auct. si qua mulier. ad velle. qđ intantū procedit siue semel siue multotiens huiusmodi aliquid pro eadem re fiat siue priuatum aut publicuz sit debitū. vt tex. dicte auk. Sed hic in prin. statuit ꝙ talis fideiussio precise non valeat. quia disponitur hic ꝑ verbum potest cū negatiua. Bar. i. l. gallus. in p̄n. de libe. ⁊ posthu. dixi. in. l. viij. etiam si dicat ⁊ allegetur tale debitum fuisse conuersum in vtilitatem mulieris. in quo vltimo sentit ista. l. ꝙ si cū dicto ⁊ allegatione ꝓbat manifeste talis cōuersio debiti i mulieris vtilitatē. teneri mulierē pro rata vtilitatis. d. auct. in fi. facit ista. l. ifra. Vel ꝙ dictū ⁊ allegatio nō trāsferant onus ꝓbandi i mulierē ꝙ tale debitū in eius vtilitatem non fuit conuersum. ⁊ per consequens ꝙ manifeste probato cōmodo mulieris per illius aduersariū. vel ea nō probante quādo ad illā incūberet onus probandi tale debitū in eius vtilitatē conuersum nō fuisse. pro rata cōmodi teneri. tamen dicere auderē ꝙ etiam tali manifeste probato mulier minime teneat: qr ab initio contractus fideiussionis nō tenuit per verbū possit cum negatiua vt supra. nec quod ex illo sequitur etiam iuratū secundū glo. in. d. auct. si qua. ꝑ l. nō dubiuz. C. de legi. Nec obstat l. p̄sens i scđo respon. nā loquitur in diuerso casu: q̄ndo ambo maritꝰ ⁊ vxor obligātur. ⁊. l. in. d. scđo respō. non ꝓhibet neque annullat cōtractū. sed inq̄t ꝙ mulier non tenebit nisi pro rata debiti ꝓbati cōuersi i vtilitatez eius. Preterea. nā speciale est quādo vxor intercedit ꝓ viro scđm intellectū glo. i. d. auk. si q̄. cuius tex. videt ꝙ corrigat ꝑ hanc. l. in p̄n. vbi vxor non pōt se obligare ꝓ fideiussore mariti etiā si dicat ⁊ alleget ꝙ debitū ꝑ qđ se vult obligare ꝓ marito fuit conuersuz i vxoris vtilitatē. Ultra p̄dictā rationē differētie iter primā ⁊ scđam partez istius. l. sit scđa. ꝙ in prima plus grauatur mulier si fideiussio valeret. cū ad oē debitū vt fideiussor teneretur. vt ꝑ tit. ff. ⁊. C. đ fideius. cōstat. i scđa ꝓ medietate debiti. quoniā hic nō dicitur ꝙ vir ⁊ vxor obligati erāt i solidū. nō obstātibꝰ q̄buscūq; legibus iuris cōis ꝯtrariū disponentibꝰ ꝑ. l. ij. titu. xij. lib. v. ordi. ⁊ ideo nimirū si i p̄mo casu releuatur mulier oimodo. i scđo solū.

De aqui adelante la muger no se pueda obligar por fiadora de su marido aunq̄ se diga e alegue que se cōuertio la tal deuda en prouecho de la muger. E asi mismo mandamos q̄ quādo se obligare amancomū marido e muger en vn cōtrato, o en diuersos q̄ la muger no sea obligada a cosa alguna. saluo si se prouare q̄ se cōuertio la tal deuda en prouecho della: ca estōces mādamos q̄ por rata đl dicho prouecho sea obligada. Pero si lo q̄ se conuertio en prouecho della fue en las cosas que el marido le era obligado a dar asi como en vestir la e dar le de comer, e las otras cosas necessarias: mandamos q̄ por esto ella no sea obligada a cosa alguna. lo qual todo que dicho es se entienda si no fuere la dicha fiāça, o obligacion amancomū por marauedis de nuestras rentas, o pechos, o derechos dellas.

Universidad de Deusto
Biblioteca

modo teneatur pro rata vtilitatis que ex debito ei prouenit ad quam nō tenebatur maritus non contento ꝙ hic. de quib⁹ hic contentus videatis per tex. Bar. ꝛ doc. in l. si cum dotē. §. si autem in fenissimo. ff. solu. mat. ꝛ in. l. quod vxorem. C. de nego. gest. Et ista. l. hec assignat ad que maritus vxori tenetur. quia tex. in. d. auct. si qua. dicit ꝙ mulier tenetur ad id quod manifeste fuit probatum expensum in propriam ipsius necessitatē dixi. per quod videbatur. ꝙ probato manifeste ꝙ debitum erat conuersum etiam in contētis hic q̄uis ad illa maritus teneatur. mulierem pro rata eorum teneri. ꝛ certe videtur ꝙ nullatenus possumus dicere ꝙ ille tex. non comprehendat ista per illud verbū necessitatē. Nec obstabit ꝙ ppter adiectiuū propriam detur ad intelligendum. ꝙ cum ad talia vir teneatur. nō dicatur ppria necessitas mulieris immo viri. ꝛ ita ꝙ verba illa in propriā mulieris necessitatem intelligantur de illis extra, ea ad que maritus tenebatur. ꝛ huiusmodi non esset contradictio nostre. l. ad illum tex. nam respon. ꝙ tunc tex. predictus diceret conuersum in propriā mulieris vtilitatem. nō i propriā mulieris necessitatez. quia vtilitas potest esse extra necessitatē. patet. ꝛ respectu mulieris patientis necessitatem. posset etiam dici propria necessitas vxoris. licet maritus ad eius remedium teneatur. ꝛ ideo loquitur dispositio nostra debiti cōuersi in vtilitatem vxoris. non in necessitatē eius. Sed vt ista. l. non repugnet ꝛ expediat in ra iuribus concordare. l. j. cum simi. de in offi. donibus. possetis dicere ꝙ illa necessitas propria mulieris de qua in. d. auct. sit respectu aliorum ad que maritus non tenetur. puta. ꝙ in hereditate aut bonorum posse. delata mulieri debita erant, vel legata. ad quorum solutionem factum fuit debitum ne aliqua res hereditaria vēderetur. ꝛ forsan pretio vili. tamē in hoc exemplo magis proprie est vtilitas vxoris q̄ eiusdem necessitas. constat ex illo. ꝛ da vt dixi vtilitas extra necessitatem esse potest. Aduerte ꝙ aliqui codices habēt in d. auct. si qua. necessitatem. secundū quorum literā ita dixi. ꝛ alij habent vtilitatē. ꝛ credo melius. nam glo. Bal. ꝛ scribentes in. d. auct. loquūtur iuxta hanc secundam literā. ꝛ quoq; principium istius. l. quod loquitur in casu. d. auct. ꝛ dicit. en prouecho. ꝛ non inquit. en necessidad. facitq; ad hoc presens. l. in versi. pero si lo. ibi en prouecho. Et etiā secundū hanc vltimā literā tex. in. d. auct. si qua corrigit inquātum loquitur de fideiussione aut obligatione vxoris pro viro. per. l. istam in pn. vsq; exclusiue ad versi. e assi mismo mandamos. Probo per supradicta in ℞si. tamen dicere auderem. ꝛ per tex. in. d. auct. ꝛ hic i pn. nisi diceremus ꝙ vnū sit probari manifeste pecunias esse expensas i vtilitatē mulieris. vt in. d. auct. si qua. aliō. non probare sed tantum dicere ꝛ allegare pecunias esse cōuersas in vtilitatē mulieris obligantis pro marito. vt hic in pn.

+Quero quis teneatur probare pecuniā 1
esse versam in alicuius vtilitatem aut nō. Distingue. quandoq; contractus est nullus ꝛ tunc aduersarius mulieris vel minoris debet probare ipsam mulierem aut ipsum minorem esse locupletatos. casus est in. l. predictorum. C. de predijs ꝛ alijs reb. mi. quandoq; contractus est aliquis sed petit rescindi. tunc ipsa mulier aut minor probare debet. casus est in. l. nam postea §. si minor. ff. de iureiu. ita glo. ꝛ Bar. per eam. ibi in. d. l. predictorum. ratio est quia vnusquisq; debet probare quod est causa sue intentionis. actor quod est causa actionis, reus quod est causa exceptiōis. l. si minorem. C. de integ. resti. mi. ꝛ in. l. ij. ff. de proba. istam rationē ponit Bar. i d. l. predictorum. ꝛ in. l. j. si aduer. credi. vbi illam declarat. Circa quod ꝛ in materia d. auct. ꝛ huius. l. facit. + ꝙ qui agit cōtra 2
ciuitatē ratione mutui facti administratori ipsius ciuitatis. vt obtineat est necesse ꝙ probet pecuniam mutuam esse versam in vtilitatem eiusdem ciuitatis. alias non obtinebit. tex. est. i. l. ciuitas. ꝛ que ibi notant doc. ff. si certum peta. † Item quod 3
quando quis habet contra aliquem ius quoddam ex eo ꝙ pecunia est versa i vtilitatem sui aduersarij. debet esse curiosus talis creditor ad hoc vt dicta pecunia cōuertatur in vtilitatem sui aduersarij. tex. est not. ꝛ quod ibi notat Pau. de cas. in. l. quod si seruus. §. penul. in versi. curiosus. igitur. ꝛc. ff. de in rem verso. Itez sciatis † ꝙ si maritus soluit dotem vxori ilico 4

perditure. ꝙ maritus non liberatur a socero. nisi ex iustis soluat causis. vt p tex. in. l. si cū dotem. §. i. ff. solu. mat. vbi Bar. querit. quis debeat probare. an maritus ꝙ vxor in iustis causis expēdit. an pater ꝙ in causis non iustis. ꝛ tenet ꝙ maritus quem refert et sequitur ibi in fine Alex. ꝛ reddit rationem. s. ꝙ cū istud esse versum in vtilitatem mulieris sit fundamentū mariti excipientis aduersus patrem intentionem suam fundatam habentem ideo incūbit onus probandi marito non patri.

5 +Item quotiens agitur de tertio obligādo ex eo ꝙ pecunia est versa in vtilitatez suam. nunq; presumitur pecunia versa nisi probetur tex. est not. in materia in. d. l. quod si seruus. in. d. §. pen. de in rem verso. quem ita intelligit Ang. in. l. vlti. qua si ad fi. C. ad maced. de hac materia quando aliquis p̄sumat locupletior. vel quis teneatur probare versionem pecunie. vi deatis doc. in. d. l. ciuitas. ff. si certū peta. in auc. hoc ius porrectum. de sacrosan. eccle. ꝛ Ly. ꝛ alios in. l. fi. C. de in integ. resti. † Et non per cōiecturas seu presumptiones est probandum versum in vtilitatem. sed p veras probationes, glo. est in auc. de alie. ꝛ emphi. §. si vero quis aut epō. in verbo profecerunt. colla. ix. quā approbat Bar. i. d. auc. hoc ius porrectū. in. ij. col. vbi inquit melius dicere dictam glo. q̄ glo. ibi super parte. probat in vtilitatem. que vult sufficere probari p presumptionem. de quo passu. videatis etiā Bar. Bal. ꝛ alios maxime Alex. ibi in. d. l. ciuitas. in. ij. col. versi. q̄rit Bar. hic. Aduerte ꝙ in. d. auc. per tex. ibi. aduersarius mulieris tenetur probare ꝙ pecunie sint expense in propriam vtilitatem eiusdem mulieris. ꝛ non ipsa ꝙ non fuerunt expē se in vtilitatem propriam. ꝛ etiam hic probatur. in versi. saluo si se prouare. tē. que probatio debet esse vera et non p presumptionem. m. ouco. primo per. d. glo. in. d. §. si vero quis aut episcopo. ꝛ Bart. in. d.

7 auc. hoc ius porrectum. Secūdo. + quia persone preuilegiate habēt. ꝙ creditor probet vere in vtilitatem personarū preuilegiatarum esse verum. Bart. in. d. l. ciuitas. in fi. Tertio per. d. auc. si qua in fi. ibi nisi probetur manifeste. ꝛ sic est intelligēda probatio de qua in. l. ista. ex qua non admittit qō de iure cōmuni poterat teneri videlicet ꝙ si maritus nō est soluēdo ōbitū contractū ex quo alunt vxorem ꝙ tenebitur vxor soluere. arg. eius quod voluit Bar. in. l. his solis. ff. de condi. indeb. vbi ex decissione questionis (de qua ibi per glo. dicētem quid si ille cui est solutū non est soluendo an detur repetitio contra eum cui proficit et respondet. d. glo. ꝙ sic si causam habuit lucratiuā alias secus. argu. l. fi. de eo per quā fac. erit. ꝛ l. plane. in secunda. §. j. de lega. j. qō tenēt doc. scōm Bar. in. d. l. his solis. facit quod ipse dixit in. l. si cum seruum. ff. si certū peta.) infert argu. ad. q. ꝙ si mutuaui pecuniā paupe ri ꝛ existenti non soluendo qui ex pecunia illa filios alimentauit. ꝙ potero agere contra filios qui forte habent res maternas. finaliter relinquit cogitandū. sed ꝙ teneantur videtur tenere Ang. ibi in. d. l. his solis. per. d. l. fi. in pn de eo per quē fac. erit. ꝛ l. ij. §. j. ad. l. rho. de iac. ꝛ pro ista opinione facit tex. in. l. ei qui. in fi. C. quod cum eo. qui tex. est multum singularis. vbi actio de in rem verso habet locum in quocunq; contrahente etiam cuz negociorum gestore ꝛ competit cōtra dominū in cuius vtilitatem est versum. ꝛ illum notat Bar. in. l. si pupilli. §. j. ff. de nego. gest. ex quib⁹ colligitur decissio dicte. q. Bar. quā reliquit indecisam secundum Jas. in. d. l. his solis. et certū est ꝙ pater tenet filios alere. vt p titulū de libe. agnos. maxime per. l. si quis a liberis. ꝛ arguendo Bar. ex. d. q. glose sentit ꝙ filij dicuntur lucrari quando pater illos alimentat. Nec etiaz admittitur vt prosit creditori p hanc. l. facere in instrumento ponere ꝙ mutuat pecuniam marito ad alimentandum vxorem. quod erat vtile de iure cōmuni. argu. l. fi. ff. de exerci. de quo videatis. do Joan. de pal. rub. in sua rep. rub. ꝛ c. per vestras. de dona. inter virū ꝛ vxo. super rub. col. cccxlviij. versi. ꝛ si forte marius. Procedit lex ꝛ ponit in fine eius exceptionē procedentē in primo ꝛ secundo membro nostre. l. probatur ibi loqual todo que dicho es. nā qui totuz dicit mihil excipit. l. Julian⁹. in pn. de lega. iij. probatur secundo. ibi la dicha fiāça. de qua fideiussione loquīt prima pars o obligacion amancomun. de qua obligatione

Universidad de Deusto
Biblioteca

loquitur secunda, quod patet ad literam
8 hic, vbi etiam dicitur lo qual.+ de quo re
latiuo qualiter verificetur, et quando po
nitur distributiue videatis Bar. et doc. an.
l. qui duos in prin. de reb. dub. et plene
Bar. vbi tractauit materiam distributiuo
rum. in. l. hoc articulo. ff. de verb. instit. Et
cuius mulier renunciãdo velleiano sem
per iuuetur cod. z. nisi mulier certificetur
seu certiorετur de beneficio velleiani sibi
competente, vt notat glo. in. l. sciendum.
de verbo. obli. et probat. l. fi. §. pen. ff. ad
velle. quia fragilitate qua obligatur pro
alio, eadem fragilitate renuntiat velleia
no. Bar. i. l. fi. C. ad velleia. + Tamẽ si mu
9 lier in ipsa renunciatione iurat, non pote
rit iuuari velleiano cum interueniente iu
ramento dicatur intercedere maxima cũ
deliberatione, quemadmodum si de suo
beneficio certificaretur. Hãc conclusio=
nem tenuit Pau. de cas. in. d. §. penul. fun
dans se per tex. in auẽ. sacramenta pube=
rum. si aduers. vendi. vbi per iuramentũ
excluditur minor a beneficio restitutio=
nis in integrum absq; alia certiorατione,
eandem cõclusionem tenet Ant. de but.
in. c. si diligenti. in. v. col. de foro compe.
allegans tex. in. l. cum pater. §. filius ma=
trem de lega. ij. ℣ in. c. ex rescripto. per il=
lum tex. de iureiur. quem ad hoc dicit esse
singularem Ludo. Ro. in. d. l. sciendum.
quam conclusionem tenuit etiam Abb. p
illũ tex. in. d. c. ex rescripto et firmauerat
Bartolus. in. l. si quis pro co. in prin. in.
iij. col. in versi. quinto. ff. de fideiuss. al=
legans pro hoc in arg. tex. in. c. cum con
tingat de iureiur. istamq; sententiam te
nent Dida. de segu. in. d. vol. folio. cxvij.
col. iij. in versi. infero et tertiodecimo.
+ Non taceo q. d. auẽ. si. qua et ista. l. in 10
prin. vbi non potest vxor obligari seu fi
deiuberi pro marito fallunt in causa fun
di dotalis in qua bene posset. casus est
not. ad hoc secundum Alex. et Jas. in. l.
de die. §. qui mulierem. in versi. quidam.
qui sanisda. cogan. Et circa has. ll. et illa=
rum materiam. et preallegatam. l. xiij.
tit. ff. lib. iij. foro. ll. vide Rode. sua. in le
ctu. d. l. xiij. fori ℣ ibi loquitur aliquorum
que hic dixi.

¶Sequitur recapitulatio legis. lx.

1 Lex presens habuit ortum a. l. j. cuz
auẽ. sequẽ. de offi. diuer. iudi.
2 ¶Uxor adultera pdit preuilegiuz
dotis, quia perdit ipsam dotem.
3 ¶Adulter que post mortem mariti luxu
riose viuit cõmoda et ρuilegia que alias
a lege sunt ei concessa perdit.
4 ¶Uidue cuius per. l. concedatur vt gau
deat preuilegio fori mariti interim q̃ est
in viduitate. illud preuilegium perdit luxu
riose viuens.
5 ¶Habitus non facit viduam sed pudici
tia vidualis.
6 ¶Uiduitas propie non stat in lachry=
mis, nec in habitu sz in cõtinẽtia viduali.
7 ¶Adulter poterit capi pro debito descẽ
denti ex delicto vel quasi.
8 ¶Regula de qua in. l. ista in prin. fallit.
quando mulier assumpsisset tutellam filij
et renunciasset omni legum auxilio, tunc
videretur huic renunciasse, et sic posset
personaliter capi.
¶Regula de qua in ista. l. in prin. fallit. 9
in casu quo statutum permitteret captu=
ram debitorum fugitiuorum, quia etiam
semune comprehenderentur nisi speciali
ter inuenianτur excepte.
¶Manifestũ est qõ innotescit pluribus. 10
¶Notoriuz est quod innotescit publicũ. 11
et omnibus patet.
¶Notorium non indiget probatione. 12
quod intelligite vt hic.
¶Probatuz per plures q̃ decem testes 13
vel per decem testes censetur notorium ℣
dicitur notorium.
¶Manifestum indiget probatione. 14
¶Differentia autem que sit inter manife 15
stum ℣ euidens. 16
¶Tria ista sunt synonima euidens, ma=
nifestum. ℣ notorium. de quo videatis re
missiue hic.
¶Aduerbiũ euidẽtissime idem importet 17
q̃ notoriũ. de quo videte remissiue hic.
¶Notoriũ ℣ sententia non ambulant pa 18
ribus passibus. sed requiritur sententia
etiam in notoriis.

19 ¶Prodigus manifestus an possit alie=
nare, cuius nõ sit sibi interdictũ a iudice.
20 ¶Notorietas non requiritur sententiam
quantum ad effectus iuris, tamen quantũ
ad executionem facti verum est q̃ super
notorio requiritur sententia.
21 ¶Donatio de omnib⁹ castris suis facta
a notorio ℣ manifeste prodigo, cui non
erat bonis interdictum valeat aut non.
22 ¶Prodigus manifest⁹ ℣ notorius cuius
ante interdictionẽ factã a iudice possit cõ
trahere ℣ alienare, tamen in talibus alie=
natis ante interdictionẽ prouidetur pro=
digo per restitutionem in integrum si re=
periatur lesus, de quo tamẽ videatis hic.
23 ¶Exceptio quam ponit ista. l. in fi. non
procedit in muliere nupta.
24 ¶Statutum loquẽdo de meretrice odio
sue luxuriose vite non habet locũ in me=
retrice vxorata.
¶Mulier nupta non potest esse neq; di 25
ci concubina clerici ad hoc q̃ per id puni
ri possit. nec punienda est nec petenda
in iudicio nec extra illud. nisi maritus
accusare illam voluerit.
¶Consanguinei meretricis si volunt q̃ 26
non possit contrahere neq; testari. de=
bent facere q̃ sibi per iudicem suum inter
dicatur bonis.
¶Captura persone non potest fieri per 27
familiam potestatis licentia in scriptis nõ
ostensa.
¶Debitor si fuit captus non seruato or= 28
dine. non retractatur si est vere debitor.
secus si non esset vere debitor.
¶Incarceratus indebite nũquid possit 29
ibi recomendari pro alieno vero debito.
¶Meretrix aut luxuriose viuens nõ de= 30
bet gaudere preuilegijs matribussa. l. ho=
nestis personis concessis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex presens habuit ortum .a.l.j. cuz auc.sequẽ.de offi.diuer.audi.vbi ca
1 netur.† q mulier nõ debet detineri ex aliquo debito publico aut priuato. Et ibi Bart. dicit q illa .l. est bona. z q habens.d. auc. que similiter est bona. notanda et mẽti tenẽda. q practicauit iã de facto. Idẽ tenet ipe bar. i.l.nemo car cerẽ de exac.tribu.lib.x.dicens q mulieres etiã pro debitis publicis detineri in personam nõ possunt.allegat.d.l.j.z auc. quod procedit etiam si debita sint fiscalia siue regalia.tex.est in.d.auc.in.l.ij.titu.x. lib.v.ordi.z in.l.iij.titu.xij.eo lib. et volu. Idẽ vult tex.in auc.nouo iure.de custo.reo.vbi mulier in causa simili.z ita generaliter nulla facta differẽtia publici aut priuati debiti in carcerem nõ mittitur. vel viris tradit ne castitati iniurietur.ita tex. ibi.ex quo bene etiã probatur de iure cõmuni fallẽtia huius.l. omissa castitate ab ipsa muliere vt hic.cum cesset ratio predictorum iurium seu causa finalis per cuius defectũ dispositio vitiatur.tex. est in.
2 l.fi.cum concor.ff.de testa.tute.† Facit q vxor adultera perdit premilegium dotis. probatur a maiori.quia perdit ipsam dotem.l.j.cũ alijs. titu.vij.lib.iij.foro.ll.nã reatus omnem excludit honorem.l.j.vbi senato.vel clari.z non est ignoscẽdũ ei que obtentu paupertatis turpissimam vitam elegit.verba sunt.l.palam in prin.in

ngu
na mu
ger por
algũa
deuda
q no desciẽda ỗ delicto pueda ser psa
m ỗtenida: sino fuere conoscidamente mala ỗ su persona.
versi. nõ est.ff.de ritu.nup.Facitq.si post mandatum factum procuratori procuratoz efficitur quidã ribaldus vel alias conditionem in deterius mutauit eo ipso videtur reuocatum mandatum Bart. in.l. si cum Cornelius.ff.de solu.referens Ly. hoc tenẽtem.in.l.falsus.in.j.q.C.de fur. et ipse Bar.ibi in fi.probat textus in.l.cũ quis in prin.ff.de solu.vbi si cõditio adiecta mutatur in deterius.ei nõ potest solui.
3 dixi in.l.xxxj. Preterea.† mulier q post mortem viri luxurioze viuit.commoda z preuilegia que alias a lege sunt ei cõcessa perdit.vt in.l.iiij.in.fi.titu.iiij.lib.v.ordi. et hinc est.† q licet viduę per.l.concedatur vt gaudeat preuilegio fori mariti interim q est in viduitate.l.filij libertorum in prin.in versi. vidua. ad municip. illud autem preuilegium perdet luxurioze viens per tex. in.§.fi.auc.de resti. et ea q parit. in.xj. mense post mortem viri. colla.iij. z.l. vj. in versi. c otrosi a las mugeres q.etc.titu.ij.lib.iiij.ordi.† habitus enim non facit viduã.sed pudicitia vidualis.l.decreto.C.ex quib. causis infa. irro.ex quo ibi infert Bal.† q propie viduitas nõ stat in lachrymis.nec in habitu sed in continentia viduali.† Si tamẽ debitum descenderit ex delicto poterit mulier capi vt hic.et idem si ex quasi delicto descendat.vt in.l.lxxvij. incip. ordenamos z mandamos.j.et quando legeritis hãc.l. videatis q deo volẽte in.d.l.lxxvij. dicam.z quando illam que hic dixerim.† Fallit etiam regula de qua in ista.l. in prin.quãdo mulier assumpsisset tutellam filij z renunciasset omni legũ auxilio. tũc videret huic renunciasse.z sic posset personaliter capi.secundum Bar.in.l.si quis sub conditione.in.v.col.ff. de testa. tute. eundem z Saly.in auc.matri z auie.quãdo muli.tute.offi.fungi.pos. Ludo. ro.et Alex.in.l.plericq.ff.de in ius.voc.qõ pro mirabili notat et sequit Abathesil. in notabili.cix.refert z sequitur Jas.in.d.l.plericq. prope finem.et in.l.ad egregias.in vlti.col.ff.de iur.iur. Fallit quoq.† in casu quo statutum permiteret capturam debitorum fugitinorum.quia etiam semine comprehẽderentur.nisi specialiter inuentiantur excepte. volunt Bar.in.l. ne passim. C.de iur.z facigno.vbi ex tex.ibi notat.q mulieres ligantur statutis terrarum generaliter vel indefinite prolatis. nisi (vt dixi) specialiter inuentiantur excepte. que.l.est multum not.secundũ eundẽ ibi. vltra est dicendum.q si verbum positum hic conoscidamente dicimus significare notorũ. est vnum.aliud autem esset si manifestum.† nam manifestũ est quod inno-

tescit pluribus.vt in.l.heredes palam.in
11 pun.ff.de testa.† notorũ quod ignorescit publicum et omnibus patet.ita Bart.ibi. in prin.et in.l.si vero.§.j.qui satisda. cog.
12 Ideo glo.i.l. ciues.C.de appel. inquit.† q notorũ non indiget probatione.quod intelligitur veritatis ipsius facti.tñ oportet q cõstet iudici vt iudici ex actis esse notorium.nec sufficit q fuit allegatũ esse notorium.ita Ly.in.l.ea quidem.in.ij.q.et ibi Bal.in.viij.col.versi. itẽ quero an sit necesse notorium probat.C.de acusa.z clarius ipse Bal.in auc.qui semel.in.ij.z.iij. col.quomodo z quando iudex.Ang.in l.j.C.qui z aduer.quos. Alex.in ꝓsi.cxvij. incip.viso.pcessu cause vertentis inter dominam luciam.in.iiij. vol. vbi ait q ita se habet cõmunis cõsuetudo. refert z sequitur Jas.in d.l.si vero.in.d.§.j.in.vlti. col. qui satisda.cogan.in quo omittendũ non est.q ꝓbato q sciuerint decem homines. videatur probatum notorium Bal.in.l. de quib⁹.in repe.in.vj.col.vsi.in his enim. ff.de legi.vbi pro hoc allegat notata per Ly.in.d.l.ea quidem.ipseq Bal.in.d.§.j. referens eundẽ Ly.vbi supra in hoc pas-
13 su.dicit.† q illud quod probatur per plures quã per decem testes censetur notorium quod est menti tenendũ secundum Bal.in.d.§.j. vbi Jas.in.ij.col.multũ notat hoc dictum Ly.in cuius relationẽ inquit.q illud quod probatur per decem testes dicitur notorium.et allegat etiã Bal-
14 dum vbi.s.† Manifestũ indiget probatione.d.glo.in.d.l.ciues.C.de appel.z tenet Bal in.d.auc.qui semel in.ij. col. pro
15 quo allegat d.l.ciues.z.d.§.primo.† quę autem sit differentia inter manifestum et euidens. videatis glo. in.c.ij.in prin. de verbo.signi. in.vj.z gemi in.c.si forte. de elec.lib.eo.tex.in.c.euidentia.de acus.et. tex.cũ glo.z ibi Archi.in.c.cor.xi.q.iij. remissiue q Jas.in.l.manifeste.in.ij.col. ff.de iur.iur.z i.d.§.j.in.ij col.vbi in.j.col.
16 dicit pro glo.cõclusionem.† ista tria sunt sunt synonima euidens manifestum z notorium. de qua conclusione an sit vera videatis ibi per eundẽ.vbi pro eadem glo.
17 ibi ponit secundã conclusionẽ.s.† q aduerbium euidentissime idem importat q notorũ. De ista secunda conclusione dicite vt notabiliter per Bar.in.l.si constan-

te in prin.in.j.q.i.par.pn.ff.solu.ma. quẽ refert z sequitur Anto.de but.in.c.vestra. in.xj.char. de coha.cle.z mulie.z Alex.in. d.§.j.in.j.not.vbi et Jas.in.d.ij.col. et cũ opinione Bar.in.d.l.si constante tenent cõmuniter doc.vtriusq iuris secundum. Alex.ibi.in.vj.col.in versi.ité in quantũ Bart.et videatis de hac opinione Bart. Jas.ibi in secunda lec.in xx.col.in versi. respondet Bar.† Non tamen notorium 18
et sententia paribus ambulant passibus. sed requirit sententia etiam in notoriis.secundum Bar.in.l.emptorem.in fine pncipij.ff.de actio.emp.allegat.c. cũ sit romana.de appella. licet quidam allegant principium illius.l.in contrarium quod non probatur ibi prout ipse dicit.et ideo ẽtius opinio petri i.l.is cui bonis de verbo.obli.in.q.illa.† an pdigus manifestus 19
potest alienare licet nõ sit sibi interdictũ a iudice est allegando.d.l. emptorem ad hoc q manifestum et sententie equiparantur.sed post sententiam non poterit alienare vt in.d.l.is cui.et in.l.si quis cum sciret.ff.pro emp.ergo idẽ in prodigo manifesto.tamen Bar.in.d.l.is cui.in.j. col. dicit tenendum contrarium pro veritate. vt ibi.et per.l.Julianus.ff.de cura.furio.z respõdet ad opi.pet.dicens.q in.d.l.emptorem, in prin.fuit secuta sententia prodigalitatis.z fuit datus curator.vel interdicta administratio bonorum prodigo. et subdit rationem quia aliud est prodigalitas et aliud interdicto seu curatoris dato q pro interdictione habetur.vt.d.l. Julianus.de quo videatis scribentes.in. d.l.is qui bonis.vbi Pau.de Cas.Alex. Aret.et Jas.dicunt q ista. opi.Bar.est cõmunis.et seruanda in practica secundum Joã. de Imol.in.l.is cui lege.ff. de testa. quem refert et sequit Jas.in.d.l.is cui bonis.in.iij.col. Aduerteq.† q quãtum ad 20
effectus iuris notorietas non requiritur sententiam vnde qui est notorie criminosus est ipso iure irregularis z suspẽsus ab officio.c. ex tenore.z ibi notat. Joan.an. de tempo. ordi.z.c.fi.co.titu.notat. nno. in.c.nihil.in pen.col.de elec. z plene.pse quitur Ant.de but.ita concludens in cõmento.d.c. vestra. de coha.cle.et mulie.in antepẽ. char. vnde ibi dicit.q si querimus quantum ad executionem facti.verum est

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ super notorio requiritur sententia.iux
ta notata per glo.in.c.ad nostram. el.ij.
de furciur.sed quantum ad effectuz iuris
non requiritur sententia.ita etiam Alex.
in dicta.l. is cui bonis. in.ij.col. vbi Jas.
in.iij.col.dicit.q̄ regula que habet q̄ no
toziu ꝛ sententia equiparantur.vt in.d.
l.emptorem.in pun.procedit quo ad ali=
quid declarandum.non autē quo ad ali=
quid inducendum vel disponenduz.idē
tenet ipse in.l. decem stipulat⁹.iij.vj.col.
prope fi.de verbo.obli.qui.in.d.l.si vero
H.j.in.j.col.inquit.q̄ notozium ꝛ senten=
tia ibi equiparant non solū quo ad pro=
bandum sed etiam quo ad producenduz
effectum actionis iniuriarum.ꝛ isdē Jas.
in.l.stipulatio.H.habet.in pun.vlti. col. de
ope.noui nun.ait.q̄ etiam super notorio
requiritur pronunciatio iudicis.allegat.
d.c.cum sit romana.in fi.de appel.glo.in.
d.c.ad nostram. in.iij.de iur. iur.ꝛ in.d.c.
euidentia.de acus.et Bart.in.d.l.emptorē.
in. pun patet secundū ipsum Jas.vbi sup.
quia probationes et acta iudicy. faciunt
notozium post conclusionem in causa. vt
est glo.in. c.significauerunt. de testi. ꝛ ta
men ridiculū esset dicere q̄ ibi nō requi=
ratur sententia.l.de qua re.in pun.ff.de iu
di. Predictam cōmunē opinionem Bar.
in.d.l.is cui bonis.in.j.col. limitat Alex.
ibi.i ij.col.dupliciter.ꝛ prō secū da limita
tione.allegat tex.(quē dicit not.)in.d.l.si
quis cū scaret.in fi.ff.pro emp.ꝛ Bal.qui
illū tex.allegauerat.i.d.l.is cui bonis vbi
Bart.videt satis sensisse.d. secūdā. limi.
secundum Alex. in. d.ij.col. ex qua limi.
dicit ibi Pau.de Cas. q̄ donatio omniuz
bonozum facta a tali prodigo manifesto
non tenet.ꝛ ita dicit se cōsuluisse.ista illa=
tio Pauli reprehendit per Alex.in.d.ij.
col.vt ibi per eum.quē refert Jas.ibi in.v.
col. ꝛ tenet cum illo contra Pau.et sub=
dit q̄ ante eos istum casum not. decidit.
Bald.in consi. cxxix. quod incipit fa=
ctum proponitur in terminis infra scri=
ptis.do.Pe.etc. in sexto dubio. secunde
21 partis. vbi querit.+an donatio de omni=
bus castris suis facta a notozio et mani=
feste prodigo cui non erat bonis inter=
dictum valeat annē. et dicit videri pri=
ma fronte q̄ non valeat. nam quis pos=
set esse in mundo maioz prodigus quam
iste qui tot et tanta inconsulte prosudit.
et ipsa euersione sui patrimonij totā sub=
stantiam suam confundit. Contrariū de=
terminat notabiliter Bald. quia donatio
omnium bonozum valet et tenet nisi sit
presentium et futurozum vt notatur. in.l.
stipulatio hoc modo concepta. de ver=
bo.obli.in.l.fi.C.de pac.probatur in.l.si
liquet.de inoffi. dona. nec dicitur pro=
digus inhabilis ad donandum ex qz o
nondum erat ei bonis interdictum. vt
in. d.l.is cui bonis cum materia. et ideo
concluditur q̄ dolo malo et machina=
tione cessantibus valet donatio ita immē
sa si fuit insinuata. Jas. in.d.v.col. vbi in
fine ponit aliam limitationem ad supra=
dictam opi.communem Bart. quam li=
mi. dicit multum necessariam et dolet
q̄ nullus scribentium eam ponat in. d.l.
is cui bonis. † q̄ licet manifestus et no= 22
toze prodigus ante interdictionem fa=
ctam a iudice possit contrahere et alie=
nare. vt in . d.communi opinione. Bar=
to . tamen in talibus alienatis ante in=
terdictionem prouidetur prodigo per
restitutionem in integrum si reperia=
tur lesus. glo . habemus expressam . in.
l . patri pro filio . in pun . super verbo
interdici . ff . de mino . quam valde si=
gnate secundum Jal.in dicta. v.col.que
glo . ait q̄ si manifeste prodigus ante
interdictionem contrahat vel alienet.
et postea sibi interdicatur bonis et de=
tur curator , potent curator per resti=
tutionem in integrum infringere tales con
tractus per prodigum celebratos ante=
q̄ esset sibi bonis interdictum. et ita ex=
presse per illam glo. tenuit Bald. in con
si. cclxxxvij. incip . proponitur q̄ adul=
tus prodigus quinte partis. vbi dicit q̄
ipse solus ad hoc ponderat illam glo. et
q̄ nemo ante illum.adde q̄ Ludo. ro. in
singularibus suis.singulari.ccxxiij.quod
incipit fui iterrogat⁹ a domino Pau.ꝛc.
Formaliter querit an si notozie prodi=
gus ante interdictionem contrahat.pos=
sit postea eius curator contra tales con=
tractus restitui . et dicit ibi Roma. q̄ al
legabat sibi q̄ sic . per dictam glo.in.d.l.
patri pro filio.in pun.sed dicebat ipe Ro
ma.q̄ illa glo. loquitur in minoze prodi=
go vnde dicebat idē Roma.q̄ si iste pdi=

gus allegaret iustam causam est restitu=
endus.alias secus per.l.j.cum concoz.ff.
ex quib.cau.maio.Aret.in.d.l.is cui bo=
nis.in.ij.col.prope fi.in discursu sermo=
nis mentionem de predictis aliquam nō
faciens tenet de directo contrarium q̄ si
notozie prodigus contrahat ante inter=
dictionem.non restituatur.et nihil alle=
gat.postea Jas.in.d.l.is cui bonis.in.vj.
col.inquit.se non inuenire istum passum
examinatum ab aliquo tamen q̄ in pun=
cto iuris tenet contra Bal.et Ludo. ꝛ sic
q̄ prodigus qui contraxit ante interdicti
onem.quamuis sit lesus non habeat resti
tutionem in integrum.quia.l.habet ratiz
omnem actum factum ante interdictionē
licet postea sequatur interdictio. d. l. is
cui lege.ff.de testa.item predicta commu
nis opi.et sententia Bart.et scribentium
est q̄ manifeste et notozie prodigus po=
test ante interdictionem contrahere. er=
go non debent contrahentes cuz illo de
cipi sub auctozitate legis. l.j. in fi. de his
qui venient etc.impet.et ilico subdit ipse
Jas.in.d.vj.col. q̄ magna tamen est au=
ctozitas Bald.et Ludo.ro.quasi diceret
q̄ ambo tenent q̄ si notozie prodigus cō
trahat ante interdictionem et postea sibi
interdicatur bonis et detur curator.pote
rit curator per restitutionem in integruz
infringere tales contractus per prodigū
celebratos antequam esset sibi bonis in=
terdictum.et quia sunt magne auctozita=
tis isti duo domini.q̄ hec opinio eorum
sit vera.aut saltem q̄ potestis illam tene=
re.circa quod aduerte q̄ Bald.tenuit(vt
dixi) hoc per glo. sepe allegatam supra.
Ludo.ro.vult in effectu contrarium di=
cens q̄ illa glo. loquitur in minoze prodi
go.et q̄ si iste prodigus allegaret instam
causam est restituendus. alias secus. di=
xi.Aret.tenet de directo oppositum Bal
di.et etiam Jas.vt vidistis.ex quibus se=
quitur q̄ forte melius dixisset Jas.magna
tamen est auctozitas Bal. vbi non habet
contradictozem vt inquit Alex.in.l.si ds
vi.ff.differentia.in vlti.col.ff.de acqui.pos
se.et refert. Dida. de segu.in.d.volu.fo=
lio.lxv.col.ij.et plenius.folio.cj.col.iij.
Et profecto q̄ post Bar.cui summa cum
ratione tenetur et sic ostendi.in.l. iij. in
pun.supra.habeo illum dignissimum emi
nentissimum ac subtilissimum iuris cesa=
ret interpretem.licet Jas.in.l.cum dubi=
tatur.in.xvij.col.in pun. de iure emphi.
dicat.q̄ Bart.contra suum mozem fuit si=
bi cōtrarius in passu de quo ibi per Jas.
per quod et multa alia que in laudem
Bar.dixit ipse Jas.precipue dicens in.l.
quotiens in.iij.col.prope fi.C.de here.
insti. Bar.semper dixisse veritatem.ꝛ refe=
fert. Dida.de segu.d.folio.cj.d.col.iij.
et dixi in.d.l.iij.in pun. vbi videatis. re
mansi ibi obligatus eidem Jasoni. et q̄
Bald.ibi ad fi.et in multis aliis locis te=
net opinionem de qua ibi per Jas.et q̄
in ea nullibi variat quod est alienum a
natura sua.quia in quocunq̄ difficili ar=
ticulo solet varius reperiri.secundū Jas.
in.d.l.cuz dubitatur in. d.xvj.col.in pn.
† Hec enim exceptio quam ponit iste 25
l.in fi.non procedit in muliere nupta.ar=
gu.l.si vxor.H.j.ff.de adul.Joan.an.in ad
di.spec.in rub.de iniur. Ludo.ro.in.l.si
vero.H.de viro.in.ij. fallen.ff.solu.ma.et
in.l.pleriq̄.vbi Alex.et Jas. ff.de in ius
voc. Dida.de segu.etiam in.d.vol.folio
lxxij.col.iij.per quod decidunt illud de
quo Bart.post glo.ibi dubitauit in fi.in
l.que adulterium. C.de adulte.s.an cum
meretrice nupta committatur adulteriū.
ita Jas.in.d.l. pleriq̄. in fi.et illo tacito. Dida.de segu.in.d.iij.col.et sic fal=
lentia predicta seu exceptio † aut statu= 24
tum loquendo de meretrice odio sue in=
iuriose vite non habet locum in meretri
ce vxorata. maxime cum a nemine possit
hodie nisi a marito accusari.l.ij.tit.vij.
lib.iij. sozo.ll.hinc est + q̄ mulier nupta 25
non potest esse neq̄ dici concubina cle=
rici ad hoc q̄ per id puniri possit.nec pu=
nienda est neq̄ petenda in iudicio nec
extra illud.nisi maritus accusare eam vo
luerit. vt in volu. prema. folio. lxxviij.
¶ Sciantq̄ hic q̄ si consanguinei meretri 26
cis volunt q̄ non possit contrahere nec̄
testari debent facere q̄ sibi per iudicem
suum interdicatur bonis. Bal. in.c.cum
decoxem. de vita et honest. cleri. per tex.
in.l.et mulieri. vbi et glo. ff. de cura. fu=
rio. refert et sequitur Jas. pro notabili
in.l.j.H.sed quod mereticri. ff. de condi.
obtur. can. Et quia loquitur nostra .l. de
captura persone.dico † q̄ non potest fie= 27

Universidad de Deusto
Biblioteca

Incaptura persone per familiam potestatis licentia in scriptus non ostensa. Bal. in.l.consentaneum.in.viij.not. quomodo. ꝛ quando.iud.allegat.l.nemine.C. de exhib.re.refert ꝛ sequitur Jas.in.l.cū proponas.in.j.C. de pac. et ibi dicit ꝙ Bal.hoc dixerat in.d.l.consentaneum. per tex.i.l.missi oratores.de exac.trib. lib.x. idem tenet Bal.in.c.cum parati.in ij.col.de appel. hoc etiam volunt.l.ij.in prin.titu.xxix.par.vij.l.vij.incipiens por refrenar la cobdicia.ꝛ.l.sequens.in prin.
28 titu.xiij. lib. ij. ordi. + tamen si debitor fuit captus non seruato ordine. non retractatur si est vere debitor. secus si non esset vere debitor. nam tunc vere retractaretur. tex. est in.l.fi.ff.quod met. causa. quem reputat vnicum ꝛ sing. Bald. in c. tue. in fi. vt lite non contes. et in.c.conquerente. de resti. spol. et per illum tex. tenet Pau. de cas. in consi. cccclxxij. incip. in causa capture Jacobi. ad fi. in.j. volu. ꝙ si captura persone non fuit rite facta quia eo non citato. si tamen constat de debitor. quoniam captus met confitetur vel alio apparet modo. debet sustineri dicta captura. ita ꝙ relaxatio concedenda
29 non est. qui.ff.fi. etiā allegatur ad.q.+nūquid ille qui positus est in carcerem inde bite. possit ibi recomendari pro alieno vero debito. et ibi videtur casus ꝙ sic. ita Bar. ibi. ter ꝙ est quem ibi notat Bar. in l.ij. de exac. tribu. lib.x. de quo plene per eundem in.l.ij.ff. qui exhibendi. ff. de custo. reo. vbi in fi. dicit ꝙ ex dictis per ipsum ibi habemus quando quis potest in carcerem recomendari. et ex qua causa. et ꝙ illa que ibi dixit. per alios non dicuntur. et subdit ꝙ predicta ibi per eum vera. quando prima incarceratio fuit facta iuste. sed si prima incarceratio fuit iniusta. an possit per aliam iustam causam recommendari. ꝙ videamus in disputatione sua incip. lapus. que est sexta in ordine vbi lapus fuit captus et in carceribus positus auctoritate iudicis indebite et iniuste. deinde ad pentionem sui creditoris qui de iure communi vel municipali poterat eum facere capi et in carceribus detineri pro debito fuit auctoritate iudicis competentis recommendatus et in carceribus pro debito supradicto positus. nunc lapus petit se a carceribus relaxari. et de iniquitate et iniustitia prime capture et carcerationis ostendit legitime. modo queritur an totaliter relaxari. an vero pro debito dicti creditoris debeat in carceribus remanere. et primo pro parte dicti lapi ꝙ veniat totaliter relaxandus Bart. probat in.d. disputatiõe seu questione decem rationibus. et posteā ꝙ pro debito dicti creditoris debeat in carceribus remanere probat alijs decem rationibus. quarum vltimam probat per.d.l.fi. in.d.ff.fi.ff. quod metus causa. vbi videtur de hoc casus expressius nam ibi dicitur tale ꝙ ex illo Bart. in.d.q. ait ꝙ sic in proposito licet iste lapus fuerit indebite incarceratus. tamen creditor ꝙ cum recommendari fecit. in veritate habet ius faciendi illum capi. et sic non poterit repeti vt restituat sue libertati. et sic in carceribus remanere debet. per.d.ff. fi. qui procedit quando per vim compulsiuam illatam a iudice fuit coactus solvere debitum quo casu interuenit voluntas quātus coacta vt ibi. secus quando actor inuadit possessionem non citata parte et sic nulla interueniente partis voluntate. tunc procedit.l. meminerint. C. vnde vi. quia actor iure suo priuari debet. secundum Jmol. Alex. et Jas. in.l.a diuo pio. in.d.ff. in venditione. Pau. de cas. Ludo. ro. et Alex. in.l.si cum nulla. de re indi. dixerat Bar. in.d.q. col.iiij. Item per d.ff. fi. dicit Pau. de cas. in.l.cum aliquis. C. de iur. delib. se alias respondisse cuidam cardinali. qui illum interrogauit de papa benedicto qui iurauerat renunciare papatui. et coactus est per iudicem ad iuramenti obseruantiam. ꝙ talis renunciatio non dicatur coacta allegat etiam ad hoc glo. in. c. requisiuit. de spons. Et pro maiori declaratione dicte fallentie (de qua hic in fi.) est sciendum. ꝙ illa limitatio procedit non solum in muliere meretrice que propria est illa que in meretricio vel lupanari stat. sed etiam in muliere que alijs datur preter illos qui casadamant. iuxta. d.l. palam. in prin. de ritu nup. l.j. titu. xv. parti. iij. et.l.xj. in fi. titu. xiij. parti. vj. que iura loquuntur istarum mulierum. quod sentit et vult dicta fallentia considerato ꝙ dicat conoscida-

mente pro muliere que datur multis etiā si nō stet in lupanari et a fortiori si ibi stat
30 vt meretrix + que aut luxuriose viuens non debet gaudere preuilegijs matribus fa.i. honestis mulieribus concessis. Bal. in.d.l. consentaneū. in vlti. col. quomodo ꝛ quando. iud. per tex. in.d.ff. fi. aūē. de resti. et ea que parit. in.xj. mense post mortem viri. col. iij. refert et sequitur Alex. in.d.l. plerique. neq; meretur legus laqueis innodari. Dida. de legu. in.d. folio. lxxij. col. ij. et allegat pro hoc. d.l. q̄ adulterium. C. de adult.

¶Sequit recapitulatio legis.lxj.

1 STatuto si cauetur ꝙ si creditor steterit per decem annos ꝙ non petierit debitum sit exclusus. certe per litis contestationem actio que erat decennalis perpetuatur in.xl. annos.

2 ¶Personalis scripta in rem prescribitur longo tempore. quod intelligite vt hic.

3 ¶Actio noxalis quia ex delicto oritur isto respectu dicitur personalis. sed quoniam datur contra quemlibet possessorē ideo est in rem scripta.

4 ¶Actio noxalis datur pro delicto serui contra dominum ignorantem.

5 ¶Differentia autem que sit inter actiões personales in rem scriptas et actiones mixtas.

6 ¶Jura realia quomodo a personalibus cognoscantur.

7 ¶Obligationes personales ideo dicuntur personales quia non egrediuntur personas principalium ꝛ illarum heredum.

8 ¶Obligationes ꝛ actiones personales sunt affixe personis contrahentiū et heredum earum. ꝛ non sequuntur rem.

9 ¶Actio dicitur arbitraria in qua propter aliquod accidens incipit habere arbitriū aliquid faciendi preter naturā actionis.

10 ¶Exceptio prescriptionis qualiter impedit litem contestari.

11 ¶Bona quando sunt sita in territorio iudicis cui litere diriguntur. per talem iudicem executio sententie late per iudicem alterius terre fieri potest. quod procedit vt hic.

12 ¶Actiones in rem que sint. que in personam. que vniuersales. que speciales.

13 ¶Prescribi actioni quomodo dicatur.

14 ¶Hipothecaria que tempora habeat.

15 ¶Statuta ciuitatis si dicunt. ꝙ si creditor non petierit debitam infra certū tempus cadat a iure suo. tunc tollitur obligatio ciuilis et effectus naturalis. si tamē dicunt de cetero non audiatur per iudicem. nulla tollitur obligatio. sed via agē di precluditur. et ideo tunc remanet via agendi per viam monitionis statute secundum formam. c. nouit. de iudi.

16 ¶Contractus guarentigiatus quamuis post decem annos non possit executioni mandari. tamen potest peti via ordinaria. et poterit creditor talem contractū ad debiti probationem producere.

17 ¶Jus exequendi posito ꝙ prescribatur spacio decem annorum. fallit si per pactum prorogeatur ne currat decennium. de quo tamen videatis hic. et sub nu. xix.

18 ¶Cautela ad impediendum cursum prescriptionis.

19 ¶Cautela alia ad impediendum cursuz prescriptionis.

20 ¶Persecutio pignoris vl hipothece est in rem et ista persecutio aut actio in rem sequitur possessorem.

21 ¶Hypothecaria quando intentatur cōtra possessorem tertium. regulariter agēs debet probare. rem sibi fuisse prius hipothecatam cū possessori alienatam.

22 ¶Creditor quid probare debeat in hipothecaria.

23 ¶Libellus qualiter formabitur in actione hipothecaria. et hic pono libellum quem formam in hipotheca generali cōtra tertium possessorez domus obligate.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.lxj.

24 ¶Presumi bonam fidem vbicunq; dicimus.intelligitur si allegatur.

25 ¶Bone fidei possessor etiam si nullum titulum pretendat facit fructus suos.

26 ¶Bona fides presumitur sine titulo.

27 ¶Bone fidei possessor sine cum titulo ant sine illo facit fructus suos.

28 ¶Obligans bona sua an videatur obligare bona parata alienationi.

29 ¶Pecunia nunquid veniat in generali obligatione.

¶Pecunia vtrum comprehendatur sub legato rerū quas legans habet in domo. 30

¶Agens ex prescriptiōe probare debet titulum. bonam fidem et continuatam possessionem. 31

¶Reus qui inducit prescriptionem ad sui defensionem aduertat. q̄ formet articulum ita q̄ includatur tempus prescriptionis elapsum ante litis contestationē vel ante litem contestatam. 32

IN materia huius.l.est sciendum q̄ de iure communi actio mere personalis prescribitur.xxx.annis.l.ij.C.de consti.pecu.l.sicut.ō prescrip.xxx.vel.xl.annis cum quibus concor.l.xxij.tutu.xxix.part.iij.sed per l.ij.tutu.xiij. lib.iij.ordi. statuitur tempus.x.annorum. tamen per litis contestationem actio q̄ erat decennalis perpetuatur in.xl.annos. l.fi.ad fi.de p̄scrip.xxx. an.l.j.§.excepti.cum concor.de anna.excep.ex quo infertur † q̄ si statuto caueatur q̄ si creditor steterit per decem annos q̄ non petierit debitum sit exclusus.certe per litis cōtestationem actio que(vt dixi)erat decennalis perpetuatur in.xl.annos.secundum Jmol.in.l.ij.§.fi.ff.pro emptore.Ang.et Jmol.in.l.si seruum.§.sequitur.de verbo.obli.Ang.in.d.l.sicut.in prin.Alex. in.l.fi.in prin.de eo per quem fac.erit. Jas.in.l.si is qui temporali.in prin.in.j. col.ff.de iureiur.quem videatis de materia perpetuationis in.d.l.fi.quod nimis facit ad.d.l.ij.ordi. + Personalis scripta in rem prescribitur longo tempore.glo. est quam ibi approbat et notat Bart.in.l. ij.C.quod metus causa. quam communiter tenent doc.secundum Alex. ibi in ij.col.vbi etiam dicit esse bene notandum. quod sane intelligatis licet doc.non declarent per possidentem cum titulo et bona fide vt in.d.l.ij.ita Alex.in.d.ij.col.

3 + et quia ex delicto noxalis oritur actio isto respectu dicitur personalis sed quia datur contra quēcunq; possessorem ideo est in rem scripta.l.noxalis.l.si bona fide possessor.ff.de noxa.et.§.omnis.insti.de titu.et similiter actio quod metus causa. l.metum.§.cum autem.cum glo.ibi.ff. quod metus causa.et.§.preterea quasdā. insti.de actio. Jas.in rub.ff.de reb.cred.

4 in.j.col.ad fi. † Datur q̄ actio noxalis p delicto serui contra dominum igno antem.l.ij.in prin.ff.de noxa.notat Jas per tex.ibi in.l.j.in p̄n.in.j.not.ff.si ex noxa. cā.aga. + Que aūt differētia sit iter actiones personales in rem scriptas et actiones mixtas. declarat i spe cie Rico.de nea.in.§.q̄dā in.ij.q.extra glo. vbi videatis Jas. insti.de act. + Et q̄o iura realia a p̄sonalib⁹ cognoscant.declarat Balē l.si certus annis.in pen. col.C.de pac.et ibi postea tradit theoricā istā q̄ vbicunq; reperit ius sine vlla obligatione.illud est ius reale ius vero q̄ nō reperit nisi in ipsa obligatiōe est p̄sonale vt ibi per cū. + Et obligatiōes personales ideo dicunt p̄sonales q̄ nō egrediunt p̄sonas principaliū t earū heredū t sic nō p̄nt intentari cōtra alios puta singulares successores vel aliter possessores bonoꝝ.l.fi.C.de here.vel act.vēd.ideo dicim⁹ vulgo + q̄ obligatiōes t actiōes p̄sonales sūt affixe p̄sonis cōtrahētiū t heredū illoꝝ t nō sequūt rē.l.j.§.si heres.ff. ad trebe.tex.est in.l.fi.§.fi.ff.de contrab. emp.quē ad hoc solēnizat Jas.in.l.vt inter diuinū.in.vj.col.ō sacrosan.eccle. In materia sciatis † q̄ actio ōr arbitraria in q̄ p̄pter aliq̄d accidēs incipit habere arbitriū aliq̄d faciendi p̄ter naturā actiōis. et ideo nulla actio p̄t fieri arbitraria.nisi q̄ sit stricti iuris.nā i actiōib⁹ bone fidei ex natura actiōis q̄ est larga t exuberās index p̄t deferre iuram tū in litē t veniūt fruct⁹ t vsure. Hic est q̄ nulla actio bone fidei etiā aptitudie potest fieri arbitraria imo hūt se vt opposita.l.i bone fidei.ff.ō eo q̄ō certo loco Jas.i actiōib⁹.i.j.col.ff. ō litē iur. † Et q̄liter exceptio p̄scriptiōis impedit litē p̄testari videat.l.emptor. t ibi Bar. t Bal.ō lōgi.tēpo.p̄s.l.fi.ff.p̄ suo. t d.l.sicut.vbi Bal.i.ij.col.ait q̄ ibi ē casꝰ rotūdꝰ q̄ exceptio p̄scriptiōis impedit litis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ingressum si opponit in vim delatorie. z remittit ad ea que dixerat in.d.l.emptor. faciũt.d.l.xxij.ibi no lo podria.nũ.xxix. par.ij.d.l.ij.ibi pierda z ibi no sea oydo. nũ.xij.lib.vj.ordi.que tura regni videntur iuxta predicta intelligi. Sciendumq; est hic.q; quando bona iunt sita in territorio indicis cui litere diriguntur. vt in.l. a diuo pio. §. sententiam z ibi scribentes. ff. de re iud. et in.l.fi.ff. de iurisdi. omnium iud. per talem iudicem executio sententie late per iudicem alterius terre fieri potest. l. argentarium. §. nomine. ff. de iudi. et.d.l.a diuo pio. in prin. vel vt melius dicam. in.d.§. sententiam. quod pro edicta alteris proferentis sententiã Bar. in.d.§. sententiam. Bald. in.l.fi. in.vij.q. de edic. dimi adri. tol. Paul. de cas. consi. cccix. an. ij. volu. Procedit q; z habet locum quando iudex alterius terre pronunciasset secundum iura. secus autem si secundum statuta loci ipsius iudicis. naz tunc iudex alterius territorij mittere executioni talem non tenetur sententiã. Bal. in.l.vna. in finalibus verbis. C. de consue. quod est menti tenendum secundũ eundem ibi. volveratq; ipse in.l.j. in.vij. z.v. q. ne filius pro patre. quem decisionem vt notabilem refert z sequitur Alex. in.d. §. sententiam. in pen. col. ad fi. in versi. vltimo in quantum. et ibi Jas. in.xij. col. etiã tenet istam doctrinam Baldi. et confir-
12 mat. + que autez sint actiones in rem. que in personam. que vniuersales. que speciales. Bar. in.d.l. sicut. se remittit ad glo.
13 ibi. + Quomodo dicatur prescribi actioni. Bar. in casu. §. hi plane. l. ait pretor. ff. ex quib. cau. maio. dicit q; ratio quare ille subiecte persone captiuorum prescribunt contra actionem non autem fundum est. nam fundi prescriptio causatur a possessione prescribentis sine qua non procedit. l. fine possessione. ff. de vsucap. sed captiuus non possidet. ergo zc. Actioni vero prescribitur non ex debitoris possessione sed solum ex cursu temporis z negligentia non petentis quod currit illo existente in captiuitate sicut si esset in ciuitate. ita Bart. in.d.§. hi plane. facit. l. sequitur. §. si viam. vbi
14 Bart. et alij. ff. de vsucap. + Que enim tempora habeat hipothecaria. habetur in.l. cum notissimi. et per glo. ibi in verbo spacijs. de prescrip. xxx. an. de quo videatis in.l.xxvij. nũ. et par. vt supra. Et circa predicta verba no lo podria. zc. et pierda y no sea oydo. d.ll.xxij. par. z.ij. ordi. videatis Bar. in.d.§. si viã. vbi inq; + q; si statuta ciuitatis dicũt. q; si creditor nõ petierit debitum infra certum tempus. cadat a iure suo. tunc tollitur obligatio ciuilis et effectus naturalis. vt per eundem Bar. in.l.fi. rem rat. hab. si tamen dicunt de cetero non audiatur per iudicem. nulla obligatio tollitur. sed via agendi precluditur. et ideo tunc remanet via agendi per viam monitionis statute secundũ formam. c. nouit. de iudi. et ibi hec dicit Inno. in obligatione naturali. et sic ad iudicium ecclesie expectaret ita Bart. in d.§. si viam de quo videatis eum addentem ad eum ibi super parte cadat a iure suo. + Et quamuis contractus gnaren 16
tigiatus post decem annos non possit executioni mandari. quia prescriptione decennij impeditur executio vt hic. tamen potest peti via ordinaria. per.l.vij. nũ. et lib.vi. ẽ. ordi. et colligitur ex.l. presenti. et potent talem contractum ad debiti probationem producere. Et vide Rode. Sua. in lec.l. posti rem iudicatem. in.vj. limi. folio. cxxxv. col.ij. cum seq. ff. de re iudi. Positoq; q; ius exequendi prescribatur spacio decem annorum vt hic. fallit si per pactum prouideatur ne currat decennium vt per Bar. in.l. nemo potest in pen. col. de lega.j. vbi fatetur q; per pactum potest interrumpi prescriptio. hoc est tolli effectus prescriptionis precedentis. quia propter hoc renunciat paciscẽs iuri iam sibi quesito. sed per pactũ ne currat in futurum renunciatur iuri ob publicam vtilitatem introducto quod fieri nõ potest secundum eundem Bar. ibi. et ita per consequens vult Bar. q; regulariter prescriptioni non possit pacto renunciari. quod expresse tenet ipse Bar. i.d. pen. col. in versi. quero statutum est. hanc partem tenuit Bal. post antiquos in.l. centurio. ad fi. ff. vulg. z pupi. Roph. cu. Alex. Bret. z Jas. in.d.l. nemo potest. Baldus q; tenuerat in multis locis allegatis per Alex. ibi in pen. col. versi. et inducitur. Contrarium istius sententie Bartoli. fir-

mauerat Dy. in.d.l. nemo potest. cuz quo iuit transeunt Bal. dicens q; cõiter doc. simpliciter adherent Dy. Florianus. z Imol. Bal. z Ang. in.l.j. C. ne rei domi. vel tẽplo. Joa. An. in addi. Spec. in rub. tituli de pscri. in. ij. col. Ant. in.c. cum nõ liceat. de pscrip. Sed certe dicta opi. Bar. z sequaciũ videt sustẽtabilior p suas rationes. s. q; est inducta pscriptio fauore publico. z in odium creditoris vt plene p eundem Bar. in.d.l. nemo potest in. pen. col. ita Alex. ibi. in.d. pen. col. xvij. certe. quaz conclusionem Bar. teneatis. secundum Jas. vbi supra in.j. lec. in ante pen. col. versi. terno z adhuc. z in.ij. lec. etiã in ante
18 col. in duob' locis. + Videatis tamẽ cautelam ad impediendum cursum prescriptionis per Bar. in.d.l. nemo potest. in vlti. col. quem sequitur Bal. in.l.ij. C. vt in posse. lega. in.l. vnica. in prin. de cadu. toll. Ang. Alex. in.d.l. nemo potest. z ibi Jas. in.j. lec. in pen. col. z Fely. in rub. de prescrip. in. vj. col. xvij. fallit septimo. Aduerte q; Jas. in.d.l. nemo in.ij. lec. in pen. col. ait q; licet omnes tenent hanc cautelam Bar. tamen q; sibi nullatenus placet.
19 mouetur vt ibi per eum quem videatis. + Aliam cautelam ponu Ang. in.l. quesitum. §. pen. per illum tex. ff. de precario. Bal. z Ang. in.d.l. sicut. in prin. de prescrip. xxx. an. refert z sequitur remissiue Alex. in.d.l. nemo. in fi. col. vbi z Jas. in j. lec. in.d. pen. col. Fely. etiam in.d. versi. fallit septimo. qui in. d. rub. in. v. col. posti; retulit predictam opi. Bar. quam etiam sequitur Abb. in vlti. col. z alteram supradictam Dyni. inquit q; opinio Bar. est communior. tamen q; rationes tenentium cõtrarium possunt adaptari per septem fallẽtias. quas dicit ordinasse ad regulã dicte opinionis Bartoli. z illas ibi prosequit inter quas ponit pdictas duas in.d. versi. fallit septimo. vt vidistis. Aduerte etiam q; iuxta sepe dictam communiorem opi. Bar. videtur intelligenda
20 l. cxxix. quaterni gabellarum. q; prescriptionibus de quibus ibi renũtiari pacto debitoris non possit. Scire hic oportet. + q; pignoris vel hypothece persecutio in rem est z ista persecutio aut actio in rẽ sequitur possessorẽ. l. pignoris. z ibi Bar. z Bal. C. de pigno. l. pignoris z ibi Bar. ff. eo. datur q; ad rẽ que erat in bonis debitoris tempore constitute hypothece. l. cum res. z ibi Bar. z alij. C. si aliena res pig. dat. sit. z etiã datur ad rem cuius dominium superuenit debitori. non de iuris rigore sed ẽ equitate scripta vt ibi vbi z Bal. + Et regulariter quando hypothe 21
ca intentatur contra possessorem. agens rem sibi fuisse prius hypothecatam q; possessori alienatam probare debet. l. de rebus. z ibi scribentes. de dona. ante nup. + quid creditor in hypothecaria debeat 22
probare. videatis Bar. in.l. rem alienam ff. de pigno. ac. Saly. late in.d.l. cum res. si alie. res pig. da. sit. z l. x vij. nũ. xij. par. ti. v. + Qualiter formabit libellus in actio 23
ne hypothecaria. videatis Bar. in.d.l. rẽ alienam z in.l.ij. C. de luitione pignoris. memoratq; sum q; aduocatus formam libellum in hypotheca generali contra tertiũ possessorem domus obligate z dixi. quã pertinebat talj debitori iure dominij vel quasi tempori contractus quem cum illo fecit creditor. z pro debito quod sic debebat z debet dictus debitor predicto creditori. illi obligauit vt dictum est iam dictã domum quod debitum non est solutum q̃uis terminus solutionis transiuit. z nõ sunt alia bona debitoris q; sciat creditor ex quibus debitum possit solui. z post dictam obligationem per generalem hypothecam. talis possidet dictam domum cõtra voluntatem creditoris z in preiudicium iuris illi antea acquisiti. quod ratione dicte obligationis per generalem hypothecam cum supradicto in dicta domu habet eiq; pertinet z damnum illius. per quod creditor petijt iudici in meliori via forma et modo q; iuris potuit z debuit. in hoc illi faceret integrum z debitum complementum iusticie dicti possessoris predicte domus que ita est obligata per dictam hypothecam iam dicto creditori. z si magis specifica petitio est necessaria petijt iudici. q; pronunciando istam relationem pro vera aut tantem illius partem q; sufficiat ad obtinendum victoriam in hac causa. per suam sententiam diffinitiuã iudicando condemnet dictum talem tertiũ possessorem predicte domus ad tradendum possessionem illius creditori. quam possit retinere in causam pignoris pro di

Universidad de Deusto
Biblioteca

cio debito.donec integre satisfactus sit dicti debiti.qui libellus probatur iure.z cõtinet requisita.illud teneatis fixuz cozdi.
4 z q ybicunq; dicimus presumi bonam fidem.intelligitur si allegatur.ita Bal.p hunc modum dicit istud.in.l.super longi in.iij.col.de prescrip.longi tempo.pro q allegat.l.si adulterium cum incestu.§.idē politoni.ff.de adul.sit ergo cautus aduocatus vt de bona fide semper saltem articuletur.Bal.in.d.iij.col.idē tenet ipse in c.si quis per triginta.in.iij.col.si de feudo defun.contē.sit inter domi.z agna.vasa.z in.c.per tuas.in.ij.col.ad fi.de testi. Ang.in.l.eū q.§.fi.de publiciana.Alex. in consi.cxxxvj.incip.in causa z lite vertente inter Jacobum.in.iij.col.lib.ij.et plenius in consi.lxix.quod incipit in causa z lite vertēte inter romeum.in.iij.col. lib iij.Jal.in.l.cū quid.in.ij.lec.in.v.col. x si.quarto.addc.ff.si certū pet.z ibi in relatione quam facit Baldi in.d.l.super lōgi.in quit q fm Bal.in.d.l.sup longi.cautus esse debet qui se fundat super prescriptione q semper alleget bonam fidē.dato q sit in casu vbi presumitur. Idem tenet breuiter Dida.de Segu.in suo volu. repe.folio.ij.col.j.vbi solum ad hoc allegat glosam.quam ibi inquit reputatam singularem in.d.c.si quis per triginta.de qua facit ibi magnum festum Bal.fm cūdem Dida.de Segu.vbi.s.† Et bone fi-
25 dei possesor etiam si nullum titulum pretendat.facit fructus suos.Bar.in.l.sed et si lege.§.scire.ff.ō peti.here.vbi ait q quo ad acquisitionem fructuum non requirit titulus sed sufficit q absit mala fides.z sic potest quis habere bonā fidem sine eo q habeat titulum.glo.sunt in.l.si quis.in pn. super verbo tenuerit.de pres.xxx.an.in.l. certum.C.de reiuen.z in.§.si quis a non domino.insti.de rerum diui.quam glo.i d.l.si quis.allegat.Bar.ad hoc propositum in.l.celsus in pen.col.ff.de vsucap. vbi dicit q in.d.l.si quis.§.j.cum.d.glo.abi
26 est casus † q bona fides psumitur sine titulo idem tenet Bal.in.l.j.in repe.in.ij.col. ad fi.C.vnde vi.Ang.in.d.l.super longi de prescrip.longi tempo.Alex.in consi. cxlij.in primo volu.qui tenēt in locis palleg.z Dida.de Segu.in dicto vol.fol. lxxxj.col.iij.† q quilibet bone fidei pos 27
sessor siue cum titulo aut sine illo facit fructus suos.† An qui obligat bona sua vi- 28
detur obligare bona parata alienationi. videatis Bar.post Jaco.de Are.in.l.generali.§.vxori.ff.de vsufru.lega. Bar.et Ang.in.l.cum tabernam.in prin.ff.de pigno.z ibi addi.ad Bar.Dida cuiq; de segu.in.d.volu.fol.xcj.col.ij.† Vnquid in 29
generali obligatione bonorum veniat pecunia z dicatis q sic si obligatio predicta fuit expressa.z ita intelligitur tex.in.d.l. cum tabernā.§.fi.secus est in tacita. Bal. in.l.certi iuris.in.vj.q.C.locat.refert z sequitur Alex.in.d.§.fi.in addi.ad Bar. z in.d.§.vxori.in addi.ad Bar.Dida.ō Segu.in.d.ij.col.† Vtrum comprehen- 30
datur pecunia sub legato rerum quas legans habet in domu.est dicendum q nō. tex.est in.l.vxorem.§.legauerat.de lega. iij.Bal.in.d.l.certi iuris.in.d.vj.q.z in.l. vlti.prope fi.C.de compens.quod est intelligendum vt per glo.z Bar.in.d.§.legauerat.ne sit contra.l.si chorus.§.j.cum sumi.eo.titu.de lega.iij.ita Alex.in.d.l.ff. in addi.ad Bal.super verbo alienationi. de compensa.† Agens ex prescriptione 31
probare debet titulum bonam fidē z cōtinuatam possessionem vt habetur in.d.l. celsus.z in.l.naturaliter.ff.ō vsucap.in.c. vigilanti.z in.c.fi.de prescrip.Jas.in.l.si duo patroni.§.j.alias iulianus.ff.de iur. iur.† Aduertatq; reus qui inducit prescri 32
ptionem ad sui deffensionem q formet articulū ita q includatur tēpus prescriptionis elapsum ante litis contestationem vt ante litem motam.Bar.in.d.l.celsus.in vlti.col.idem tenet ipse per tex.ibi in.l.si post.in prin.ff.de rei vendi.z in.l.nec bona.per tex.ibi.de pres.lon.temp.z quid debeat dicere dictus articulus.videatis omnimodo eundem Bar.in.d.l.celsus. in.d.fi.col.

¶Sequitur recapitulatio legis.lxij.

1 CContractus publici obligationes et sententie in rem iudicatam transacte habent executionez paratam(q̄ est dicere q non requiratur libellus nec litis contestatio.

2 ¶Instrumentum in executionis ad hoc q habeat executionem paratam requiritur q non sit abolitum.cancellatum neq; in aliqua sui parte viciatum.quod intelligite vt hic.

3 ¶Confiteri debitum an intelligitur qui de solutione excipit.

4 ¶Creditor si facit generale pactum de non petendo z debitor soluerat partem debiti.hoc pactum restringitur quoad partem solutam.fallit vt hic.

5 ¶Administrator quidam rerum mearuz computauit mecum super vno capitulo. z ego feci illi generalem quietationē de omnibus in quibus mihi tenetur vsq; in presentem diē.nunquid restringi debeat solum ad illud capitulum.

6 ¶Obligant se duo in instrumento cū iuramento insolidum.quorum alter petit absolutionem a iuramento in foro ecclesiastico.volens probare instrumentum esse vsurarium.z propterea facit inhiberi iudici seculari.quod poterit fieri executio contra alium debitorem iuratum.

7 ¶Debitor fecit instrumentum de duplo vere sortis in quo se obligauit de soluendo in termino z dedit fideiussorem.postea in curia episcopali petit declarari cō tractum vsurarium nomine eius z fideiussoris.z insuper petit inhiberi iudici seculari.ne vllam faciat nouitatem contra ipsum principalem z fideiussorem.

8 ¶Vsurarius manifestus ille dicitur qui ex coniecturis probatus est vsurarius.cui⁹ contra illum non sit probatum per aliquam directam probationem.de quo videatis hic.

9 ¶Filius non potest opponere exceptionem timoris vel metus sibi illati a patre in cuius potestate est.

10 ¶Metus debet esse iustus.

11 ¶Presentia iudicis z eius auctoritas excludit presumptionem metus.de quo videatis hic.

12 ¶Metus viri presumitur durare constante matrimonio.quia metus dicitur durare quādiu durat causa metus.

13 ¶Vxor semper intelligitur esse in timore mariti.

14 ¶Matrimonium est ipso iure nullum si contrahitur metu.

15 ¶Adulier si dolo persuasit se habere facultates amplas z ita dolo circūuenit iuuenem vt eam acciperet in vxorem.z postea reperitur nihil habere.dolus iste nihil matrimonio officit.

16 ¶Matrimonium in tantum a metu liberum esse debet q hoc procedit non soluz in principio tempore spōsalioz sed etiā ex post facto in contractu matrimonij.vt exemplifico z amplio hic

17 ¶Metus q̄nis non soleat ipso iure viciare actum.tamen vitiat ipso iure in matrimonio z in dote.

18 ¶Metus perditionis omnium bonorū vel maioris partis est iustus ad annullandum matrimonium.

19 ¶Questio omnium bonorum vel maioris partis equiparatur questioni status persone.

20 ¶Iniuria que fit in omnia bona vel maiorem partem videtur fieri in personam. z ita licitū est resistere sicut si violentia in personam committeretur.

21 ¶Inimicus meus capitalis sicut dicitur ille qui habet litem mecum in causa criminali.ita si sit causa pecuniaria magna.

22 ¶Cause magne pecuniarie equiparātur causis criminalibus.

23 ¶Paria sunt amittere vitam z perdere principatum.

24 ¶Hinc etiam parentum inducūt iustum metum in matrimonio.

25 ¶Amor illicitus procedens non tollit liberum consensum in matrimonio contrahendo.

26 ¶Testib⁹ duobus deponentibus de metu magis creditur q̄ mille deponentibus de libera voluntate.de quo videatis hic in nu.sequen.

27 ¶Instrumentum si dicat factum sponte reprobabitur per duos testes tantum qui deponant de metu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 ¶Testibus duobus affirmantibus magis creditur regulariter q̄ decem negantibus.que regula non procedit in criminalibus in quibus magis creditur duobus testibus negantibus etiam laicis q̄ duobus affirmantibus delictum commissum.

29 ¶Error adhibitus coram arbitratore an possit revocari.

30 ¶Causa non requiritur in instrumento guarentigiato.

31 ¶Errozis pretextu vtrum quis possit revocare confessionem suam.

32 ¶Instrumenta guarentigia habēt duos notabiles effectus quos alia instrumenta non habentia executionem paratā nō habent.de quibus hic.

33 ¶Mora debitozis purgata est per prorogationem termini.an si in termino prorogato non solvit reincidat in penam.

34 ¶Fideiussor q̄uis non obligetur in onerozem causam q̄ ipse principalis se obligauit.tamen si principalis est obligatus simpliciter in instrumento non habente paratam executionem.fideiussor est obligatus publico instrumento cōtinente in se capitulum guarentigie ita q̄ habeat paratam executionē.nihilominꝰ dicta obligatio fideiussoris valebit.

35 ¶Creditoz prozogat debitozi principali terminum ad solvendum absente z ignorante fideiussore.an fideiussor dicatur liberatus.an in ista prozogatione termini etiam includatur fideiussor.

36 ¶Debitoze principali non excusso quo modo potest agi contra fideiussorem.

37 ¶Fideiussio facta nudo pacto apposito iuxta contractum non vestitur coherentia contractus.quod fallit in tribus casibꝰ de quibus remissive hic.

38 ¶Fideiussor conuentus debet denuntiare principali vt ad eum deffendendum veniat z iudiciū in se suscipiat.alias si nō denuntiaret imputaretur fideiussori.

39 ¶Fideiussor ad hoc q̄ possit agere actione mandati contra principalem requiritur q̄ appareat de vera solutione.de quo videatis hic.

40 ¶Fideiubendo pro alio dicitur quis vti male substantia sua.

41 ¶Vti male substantia sua dicitur ille qui retinet pecunias sub vsuris.

¶Vti quem male substantia sua quibus aliys modis probetur. 42

¶Probare non sufficit per testes dicentes maritum vergere ad inopiam.sed requiritur q̄ dicant manifestum esse vergere ad inopiam. 43

¶Statutum si dicat q̄ habentes questiones cogantur ad compromittendum in simul.cum per hoc posset ledi ius partis si arbiter male iudicat.habens sententiam vel instrumentum guarentigie quemerentur executionem.si tale statutū nō expresse diceret q̄ de his compromitteretur.ad hoc cogi non poterit. 44

¶Donatio precedentis contractus fit q̄ stipulationem.z non potest fieri per nudum pactum de iure cōmuni.z quid ō iure huius regni videatis hic. 45

¶Partes q̄uis multa verba hinc inde protulerint.tamen si tempore instrumenti illa verba per omnia non fuerint replicata.illud videtur actum quod reperitur scriptum in instrumento. 46

¶Debitoz si in instrumento promisit dare damnis z interesse stare iuramento creditoris.q̄ potest istam conventionem revocare anteq̄ creditor iuret.quod procedit vt videatis hic. 47

¶Conuentio inita inter fratres non valet.q̄ neuter fratrum certa bona nec inter vivos neq̄ in vltima voluntate possint dividere.¶Quid tamen si in tali conventione interveniret iuramētum de nūq̄ dividendo. 48

¶Conventio partium vel laudū arbitratoris q̄ tanto tempore contrahentiū nō liceat dividere valeret. 49

¶Casus est in quo quis compellitur stare in communionem. 50

¶Instrumenta guarentigia habent vim sententie diffinitive transacte in rem iudicatam.de iure huius regni saltem. 51

¶Appellari q̄uis non possit a mera interlocutoria tamē poterit appellari ab interlocutoria in qua iudex pronūtiauit instrumentum publicum mandandū executioni qua habet vim diffinitive. 52

¶Regula illa qui prior est tempore.est potior in iure.an sit eadem in pignore iudiciali q̄ in cōventionali. 53

¶Instrumenta guarentigia ad similitudinez sentētie diffinitive possunt vbicūq̄ 54

executioni mandari nullius expectata requisitione.quod intelligite vt hic.

55 ¶Executio habebit locum etiam in favorem eius cui actio vtilis vigore instrumēti guarentigij competeret.

56 ¶Differentia an sit inter actionem vtilē z directam.

57 ¶Sententie late contra procuratorē cōpetit duplex actio iudicati.

58 ¶Actio vtilis iudicati si nouatur per dominum nō per hec tollitur directa cōtra procuratorem quod intelligatis vt hic.

59 ¶Executio facta non seruato ordine.ff. in venditione.l.a diuo pio.ff.de re iudi. an sit ipso iure nulla.

60 ¶Instrumenta guarentigia vtrum habeant executionem paratam contra debitorem debitoris.

61 ¶Statuto dicente q̄ debitor debeat carcerari pro debito.q̄ idē est de herede debitoris.q̄uis in statuto aut.l.mentio nulla fiat heredis.

62 ¶Debitoz si in instrumento expresse cōvenit q̄ si nō solverit in termino possit incarcerari.supposito q̄ tale pactum valeat q̄ heres debitoris q̄uis non soluat.non poterit vigore talis pacti incarcerari.

63 ¶Testatoz si mādauit heredi q̄ aliquid faceret sub certa pena.puta q̄ faceret construi capellam in tali ecclesia infra certuz tempus sub pena priuatiōis hereditatis. si primus heres moriatur pendente termino.heres heredis non tenebitur eadem pena priuationis hereditatis.q̄uis non fecerit edificari capellam in tempore statuto.

64 ¶Lex.ij.C.de noua.que vult q̄ debitor cessus possit conuenire a creditore cedēte non obstante cessiōe.nec potest sibi opponere exceptionem cessionis nisi in tribus casibus.procedat in contractibus.z non habeat locum in eo qui habet vtilez actionem ex vltima voluntate.

65 ¶Ledi potest ius sententie.

66 ¶Statuti si ex forma debitor potest capiad petitionem creditoris.q̄ eodē modo potest capi ad instantiam cessionarij. quod est vtile z not.pro extensione.l.ij. titu.viij.lib.xij.fozo.ll.z.l.vj.titu.xij.lib.v. ordi.

67 ¶Statutū si inquit q̄ prescribatur creditori quinquēnio.idem est in cessionario. 68

¶Statutum si disponeret q̄ creditor posset facere capi debitozem sine citatione. tunc cessionarius non poterit facere capi ipsum debitozem sine citatione.sed debet prius facere illum citari vt discutiatur an sit ius cessum.aut non.Et idem est de herede debitoris.q̄ debeat prius citari. vt discutiatur an sit heres.z aliter nō poterit capi.

¶Ledi vtrum possit ius primogenite. 69

¶Mulier si habebat instrumentum in quo vir fuerat confessus se habuisse dotem.z de illa fecerat quietationem. nunc soluto matrimonio petebat executionem instrumenti contra virum vigore facte stipulationis de restituendo presumpte. non mandaretur executioni illud instrumentum. 70

¶Juraui rem me a te emisse pro certo precio non tamen expressi quantitatem. q̄ licet videatur q̄ ex hoc iuramento nō poteris agere quia precium non est certum.q̄ ille contra quem iuratur posset petere q̄ compellar exprimere certum precium.quod etiam si non exprimerem q̄ ex parte mea possiz agere ad rem.quod intelligite vt hic. 71

¶Debitoz in diem an possit cogi solvere ante diem. 72

¶Promisit aliquis in instrumento interesse aut incertum aliquid.q̄ talis instrumenti potest peti executio ex forma statutorum sicut si certam contineret quantitatem.z tunc in iudicio declarabitur quātitas.sed bene potest poni exceptio obstatiua liquidationis. 73

¶Instrumenta conditionalia z incerta dum liquidantur non gaudent preuilegio statuti.sed postq̄ interlocutum fuerit ea liquidata.tunc statutum vel leges ō exequendo vires habere incipiunt. 74

¶Instrumentum conditionale non meretur executionem. 75

¶Instrumentum guarentigiatum q̄uis habeat in se conditionem reuera purificatam.non tamen potest in iudicio obtinere executionem facti, donec pars notum faciat iudici purificatam esse conditionem. 76

¶Statuto stante q̄ quicunq̄ occiderit puniatur dato q̄ certum sit q̄ vulneratus ex illo vulnere debeat mori.tamē nō pōt 77

Universidad de Deusto
Biblioteca

vulnerans accusari ꝛ condemnari de homicidio.quia statutum loquitur de occidente ꝛ tic de morte, necesse ergo est ꝙ mors secuta sit.

78 ¶Statutum si disponat ꝙ occidens aliquem in die veneris sancti debeat puniri gravissima pena mortis.ꝙ habebit locū in eo qui tunc mortifere percussit.ꝗuis in alia die moriatur.

79 ¶Citāda est pars super liquidatione ꝺa cause cognitionem requirit.

80 ¶Statuto stante ꝙ instrumenta guarentigia habeant paratam executionem.si in instrumento tali promissum sit factum ꝛ non plus.ꝛ promissor fuerit in mora faciēdi.nunqmd pro interesse poterit vigore talis instrumenti peti executio.

81 ¶Agēs in libello ad interesse.an debeat exprimere quantitatem.

82 ¶Libellus procedit in quo ago contra te vt alijs solvas.de quo videans hic.

83 ¶Libellus procedit in quo a go vt emas vel vendas.

84. ¶Instrumenta guarentigia ꝛ sententie diminue transacte in rem iudicatam in tantum possunt executioni mandari.ꝙ si cut re perempta in casu.l. iulianus ait.ff. de confe.fit condemnatio in extimatione ita idem putat Bar.in.d.l.iulianus ait. si peteretur executio confessionis.ꝙ re perempta fieret executio in stimatione.

85 ¶Instrumentum guarentigiatum qualiter fiat.ꝛ quam vim seu auctoritatem habeat.

86 ¶Statuto stante ꝙ instrumenta publica habeant executionem paratam.tale statutum recipit interpretationem si non sit abolitum nec cancellatum neꝙ in aliqua parte vitiatum in loco substantiali.ꝛ sic in loco suspecto.alias secus.

87 ¶Prescripto contractu transcursu decennū.nulla executio possit fieri per debitum contentum in dicto contractu.vsqꝙ ꝙ debitor citetur ꝛ audiatur.

88 ¶Instrumentū si non valet principale. non valet etiam confessio accessoria.nec preceptum guarentigie in eo appositum. de quo tamen videatis hic.

89 ¶Confitetur quis referendo suam confessionem ad ea que continentur in quodā instrumēto quod nō est solēne.nunqd dicta cōfessio valeat ꝛ sibi preiudicet.

¶Exceptio non numerate pecunie habet locum,contra confessionem que fit inter vivos.secus est in illa que fit in vltima voluntate. 90

¶Tempus appellationis sicut currit a die late sententie.ita in presenti.l.a die oppositionis contra executionem. de quo etiam videatis sub nu.seqnti.ꝛ nu.xcvij. versi.ꝛ ideo ꝗuis. 91

¶Appellatio sicut describitur propter lapsum termini iuris.ita per lapsum termini hominis. 92

¶Statutum si dicit ꝙ executio instrumēti fiat contra heredem sicut contra defunctum intelligitur nisi heres fecerit inventarium. 93

¶Verba legis vel statuti quando in sensu directo nihil operantur.tunc de necessitate debet sumi argumentum a contrario sensu etiam(quod est fortius)ad correctionem iuris communis.vt potius corrigatur ius cōe ꝗ ꝙ ꝛba.l.aut statuta frustratoria sint. 94

¶Appellari potest etiam post decē dies iuris cōis.vel quinqꝺ de iure huius regni a sententia que continuū grauamen infert. 95

¶Appellās in vltima die in qua potest appellari debet inferre horam in qua appellavit.qua possibile est ꝙ appellando in vltima die.ꝙ sequens sit inchoata. 96

¶Tempusqꝫ appellandi currit de momento ad momentum.ꝛ in tantum hoc procedit.ꝙ post momentum decimi diei(de iure cōi.vel quinti de iure huius regni)etiā cū partis consensu nō valeret appellatio. 97

¶Statutum dans tempus ad appellandum intelligitur ꝙ sit continuum. 98

¶Hora aliqū in instrumētis debet apponi.qū aliquid expediret.ꝛ potest expedire nam ratione hore vnum instrumentum dicitur prius altero. 99

¶Rescriptum vnum dicitur esse posterius altero ratione vnius hore ꝗuis ambo habeant datam eiusdem diei. 100 101

¶Sententia arbitri de iure cōi non habet executionem paratam.imo ꝙ plus est ꝙ ex.d.sententia non oritur actio rei iudicate.neꝙ exceptio rei iudicate.fallit vt hic. 102

¶Differentia que sit inter arbitrum ꝛ arbitratorem. 103

¶Actio ex sententia arbitratoris nō orit. si tñ intervenit iuramentum videatis hic. 104

104 ¶Executioni mandari nunqd cōtractus transactionis possit.

105 ¶Excipiens de transactione vtrū videatur fateri debitum quod actor petit.

106 ¶Renūciari an possit petitioni reductionis ad arbitrium boni viri.ꝛ si renunciatur quid operetur.

107 ¶Compromissum faciunt partes in ticiū de iustitia iure ꝛ veritate an poterit arbitrator iudicare secundum cōscientiā absqꝫ legibus.

108 ¶Restitutio in integrū obstat vt sententia arbitraria executioni mandetur.

109 ¶Ex.xij.titu.viij.lib.xj. ordi. fallit si cōpromissum est ratum.per.l.vj.titu.j.eo.lib.ꝛ volu.Scōo fallit vt hic. Fallit tertio.vt infra sub.nu.cxj. Fallit quarto sub nu.cxj. infra.

110 ¶Arbiter pōt ꝓhibere duobus inimicis adinvicē,ne vnus vadat ad cōtractā alterius.neꝙ alter ad aliā alterius. ꝗuis i cōpromisso illud,ei non sit commissum.

111 ¶Iudex si sunt duo q̄ habeāt guerram simul ꝙ vn⁹ nō trāseat ante domū alterius ꝓpere potest.circa qō videatis hic.

112 ¶Arbitrandi potestas quanto tempore duret.

113 ¶Arbiter q̄ neglexit infra terminū arbitrari facit litem suā sicut male iudicando.

114 ¶Arbitrator excommunicatus nūquid arbitrari potest.

115 ¶Sētēna lata a iudice excōicato est ipso iure nulla etiam de iure civili.

116 ¶Exceptio excōicationis pōt opponi etiaꝫ in foro seculari. quod est intelligendum in publice excommunicato. secus si excommunicatio esset occulta.

117 ¶Excōicatus si interponit decretū in aliqua alienatione.vel in aliquo contractu. decretum est nullum.

118 ¶Tutor vel curator excōicatus non pōt auctorari.ꝛ idem in quolibet officio publico ꝛ civili.

119 ¶Notarius excōicatus non potest confitere instrumentum.

120 ¶Testamētū excōicati an valeat.

121 ¶Pena nulla est maior excōicatione de iure canonico.

122 ¶Excōmunicatio seu excommunicatus equiparatur morti.

123 ¶Excōicatio ꝓbari debet octo diebus.

124 ¶Exceptio resultās ex ihabilitate ꝓsone i cōpromisso aut instrumēto cōtēte semp opponi pōt cōtra sententiā arbitrox.ꝛ instrumentum confessionatum.

¶Exceptio enim nullitatis ꝓveniēs ex defectu iurisdictionis nunqꝫ intelligitur esse reiecta etiam post tres sententias cōformes.de quo videatis hic, 125

¶Exceptio nullitatis an ꝛ quādo possit executionem sententie impedire. 126

¶Statuto si cauetur ꝙ cōtra instrumētū confessionatum nō possit opponi aliqua exceptio.sed statum mādetur executioni. ꝙ debet intelligi dūmodo illud instrumētum subsistat. 127

¶Statutū si inqt ꝙ cōtra instrumētū publicū nō possint opponi nisi due vel tres exceptiones.aut cōtra sententiā nō possit opponi nisi vna exceptio.modo volo ꝓbare instrumentū nō esse instrumentū.vel sententiam minime esse sententiam. ꝙ potero.quia prius debet constare instrumētum aut sententiam esse. 128

¶Opponi semp pōt ꝙ iudex erat falsus ꝛ sic ꝙ omnia ꝙ cū gesta sunt nulla. 129

¶Exceptio simulationis nunqd contra instrumēta guarentigia opponi possit. 130

¶Exceptio omnis peremptoria que nō venit ad impugnandum sententiam.sed venit ad limitandū seu moderādum executionem potest opponi post sententiam. fallit tripliciter. 131

¶Exceptiones autē que sint ille sentētiā directo nō impugnantes que possunt opponi post sententiam. 132

¶Statutum permittens per dictionē tantum aliquas tātū exceptiones opponi ꝛ non alias.nunquid intelligat excludere simules expressis. 133

¶Presumitur pro instrumento.tamē ꝗuis ita sit.potest tamē probari contrariū. de quo videatis hic. 134

¶Notarius si diceret in instrumento.ti cius procuratoꝛtalis vt constat tali instrumento manu talis notarij a me viso.et lecto.quod adhuc post ista verba non dicitur probatum de mandato illius procuratoris. 135

¶Instrumenta etiā publica non habent executionem paratā;de iure cōmuni.fallit in tribus casibus. 136

¶Juramētū positū ad hoc ꝙ valeat tria requiruntur. 137

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.lxij.

138 ¶Juramentū q̄ p̄stetur vel q̄ remittatur a deferente parta sunt.

139 ¶Juramento remisso:an ista remissio habeat executionem paratam.

140 ¶Clemens cōtra iuramentū in cōtractu appositum quid perdat.

141 ¶Juramētū habet vim litis cōtes.⁊ ideo perpetuat actionē.vbicūq̄ p litis contes. perpetuaretur.

142 ¶Statutū si diceret q̄ non posset opponi vlla exceptio cōtra agentē ex instrumēto emptionis.tamē res vendita pōt retineri loco pignoris p reū vēditorē donec precium ipsius fundi venditi sibi soluatur.

143 ¶Judex si videt precū nō solutū ex suo officio pōt mādare emptori agēti q̄ solvat precum.de quo videatis hic.

144 ¶Lex.vj.titu.j.lib.xj.ordi.an si in iramento assertorio non habeat locū.sed in obligatorio.

145 ¶Statutū si dicat q̄ instrumenta dotalia habeāt executionē paratā.intelligit̄ non solum super dote vera sed etiā putativa.

146 ¶Exceptio cōpensationis nunq̄d cōtra instrumēta de quibus i.ll.xij.⁊ fi.titu. viij. lib.xj.ordi.oppon possit.

147 ¶Cōpromissum si ex defectu forme vel solēnitatis sit nullū: an valeat pactum de non allegando nullitatem.

148 ¶Statutū si disponit q̄ i causis vertēt̄ super instrumentis guarentigie seu cōfessionatis procedatur summarie omni exceptiōe reiecta.q̄ hoc statutū habet locū solum si agatur cōtra principalem debitorē. secus si ageretur cōtra singularē successorem vel tertium possessorem.etiam si ageretur hypothecaria.

149 ¶Exceptio nullitatis si cōtra tres sententias cōformes opponatur⁊ in continenti offeratur probatio.an executionē sententie impedire debeat.

150 ¶Exceptio nullitatis q̄ est euidēs impedit executionem sententie.

151 ¶Exceptio nullitatis quādo verificat̄ ex sola inspectione actorū absq̄ alia p̄batione extrinseca.vt q̄ nō fuerit citat⁹.illa impedit executionem sententie.

152 ¶Statuto stāte q̄ cōtra instrumētū factum manu publici notarij non possit opponi aliqua exceptio.tamen si instrumentū est dotale.potest opponi q̄ matrimonium nō est secutum.

153 ¶Executio per capturā persone si petit fieri.tunc quia illa captura personalis infertur quedam iniuria que non pōt abolēri.impedit̄ talis executio p vīā exceptionis nullitatis sentētie:q̄uis p̄batio nō habeatur in p̄mptu. sed requirat altiorē indaginem.de quo videatis hic.

154 ¶Executio sentētie nunq̄d cōtra actorem municipij.⁊ sic contra sindicum vniuersitatis possit fieri.

155 ¶Sindicus vniuersitatis promisit aliq̄d obligauit vniuersitatē⁊ singulares psonas.an p hoc poterunt singulares persone⁊ eorum bona conueniri⁊ capi.

156 ¶Judex nec̄ executor qui vendunt pignora pro executione iudicati tenetur de euictione.

157 ¶Vendēs ex officio sibi iniuncto nōtenetur de euictione.

158 ¶Executor testamenti vendens rem hereditariam.⁊ q̄ fortius est promittens de euictione scōm consuetudinē ciuitatis nō tenetur ipse de euictione sed heres.

159 ¶Vendens rem vt tutor curator aut procurator⁊ sic ratione officij non tenetur de euictione.

160 ¶Instrumenta de quibus in.ll.iiij.⁊.v. titu.viij.lib.xj.ordi.non solum mandantur executioni in his sup quibus fuerunt directe confecta dicta instrumēta.sed etiā in his que indirecte probantur in eis.

161 ¶Statutū de mandando executioni instrumentum intelligitur de rite facto.

162 ¶Statuto si caueatur q̄ instrumentum debitū guarentigiatum habeat executionem paratam.⁊ aliquis petito me centum ex aliqua causa.puta mutui vel depositi.et coram notario confitetur me debitorem illius ex ea causa.notarius facit solenne instrumentum istius mee confessionis.tale instrumentum non habet executionē paratam vigore dicti statuti.

Lex.lxij. Fo.cclxxij.

CIrca p̄sentē.l. videdū est vltra ordinationem de q̄ hic,+ q̄ cōtract⁹ publici obligationes⁊ sententie i rē iudicatam transacte habēt ,executionez paratam (q̄s est dicere q̄ nō req̄rat libellus nec lītis p̄testatio. scōm Bar.i.l.itra. ff.ō re iud. et Jas.i.l.iusiurādū.i.ij.col.ff. ō iureiur.) vt i.l.xij.⁊ xiij.et fi.tit. viij. lib. xij.ordi.† Jn executionis ad hoc q̄ instrumētū aliq̄ō habeat executionē req̄rit̄ q̄ sit non abolitū. cancellatū neq̄ aliq̄ sit p̄terviciatum. ita Jas.in.l.fi. p̄ter.ibi in.xij. not.ō edic.di ui adri. toll. Jdeo stante statuto q̄ instrumēta publica; paratā habeant executionē (vt i dictis iuribus regni) tale statutum recipit interpretationē p.d.l.fi.ibi nō cācellatum nec abolitū neq̄ ex quacunq̄ sue forme par-

Or quanto en las ordenanças q̄ bezimos en la villa d̄ madrid a quatro dias del mes d̄ dezīebre del año passado de mill e q̄nientos y dos años ay vna ordenāça su tenor d̄la qual es este que se sigue. ¶ Otrosi por quanto por la ley por nos fecha en las cortes de toledo ouimos ordenado q̄ si los deudores que deuē algunas deudas en q̄ē son fechas executiones por contratos obligaciones o por sentēcias a pedimēto de los creedores ē los deudores o en sus bienes alegaren paga o otra excepcion q̄ sea de recebir q̄ tēga diez dias para la prouar.e no se declara desde quādo an de correr los dichos diez dias. declaramos e mādamos q̄ los dichos diez dias corrā desde el dia q̄ se opusiere ala tal execuciō.y passados los dichos dias sino p̄uare la dicha excepciō.q̄ el remate se haga como la dicha ley lo dispone sin enbargo d̄ qualq̄er apelaciō q̄ d̄llo se interpusiere dando el creedor fianças como la dicha ley lo manda.e por q̄ nuestra merced e volūtad es q̄ la dicha ordenāça aya cōplido efecto.por ende mandamos q̄ lo contenido ēnlla se guarde y cūpla e execute como ēnlla se cōtiene sin enbargo de qualq̄er apelacion q̄ de ella se interpōga para ante nos o para ante los oydores d̄ las nuestras audiencias o para ante otros qualesquier juezes o qualquier nullidad que contra la dicha execucion e remate se alegue.

te viciatum. quam.l. ad hoc allegat Bal. in.l.j. C. vt in poss. elga. referunt⁊ sequūtur Pau. de cas. et Jaso. in.d.l.fi. volueratBar. in.l.j.§. viti. in fi.ff. de his que in testamento delentur.tamen intelligite quādo talis cancellatio vel abolitio esset i loco subst̄iali⁊ sic i loco suspecto. alias secus. glo.est.i.d.l. fi.i v̄bo vitiatum.⁊ in specie ita limitat Pau. de cas. ibi.i.xiij.col.⁊ Jas.in.d.xiij. not. Cōtra q̄ s.cōtract⁹ publicos.obligationes et sentētias nō admittit̄ exceptio extra ōbiti solutionē. † An intelligitur cōfiteri debitū q̄ i de solutione excipit. cois sentētia est q̄ nō. ita cōcludūt Bart. et moderni in l. iulian⁹. ff. de condi.indeb.⁊ in alijs locis de q̄bus p Jas. in.d.l. iulianus. vbi dicūt doc. idē esse in excipi

Universidad de Deusto
Biblioteca

te pacti de nō petendo vel cōditionaliter ꝛ expresse Jas. ibi in. vj. col. Pactū de nō
4 petendo. † q̄ si facit generale creditor ꝛ debitor soluerat partem debiti. hoc pactū restringitur quoad partem solutā nisi creditor dicat generaliter q̄ non possit petere occasione cuiuscunq̄ debiti. q̄ talia restringi nō possent salua ratiōe recti sermonis. ita Ly. per tex. ibi in. l. si ex matore. C. de excep. ꝛ Jas. in. l. si decertare. in prin. vltime col. C. de transa. Pro confirmatione predicte fallentie facit decisio notabilis questionis quam in specie format
5 Bal. in. l. sub pretextu specierum in vlti. col. eo. titu. vbi querit. † pone quidā fuit administrator rerū mearū. cōputauit mecū super vno capitulo. ꝛ ego feci illi generalem quietationē de omnibus in quib⁹ mihi tenetur vsq̄ in presentem diē. Numquid restringi debeat solū ad illud capitulū. arguit Bal. ad partes. Finaliter cōcludit q̄ i oibus capitulis precludicabit. que p̄dicta fallentia limitabitur per singulares decisionem Raph. fulg. in consi. xxxix. incip. ad id de quo queritur videtur conclusiue dicendum. Maritus in testō reliquit vxori sue varia legata ꝛ dotem quā in veritate recepit. marito mortuo ista mulier generaliter transegit cum heredibus mariti de omnibus iudicijs legatis ꝛ prelegatis sibi factis in dicto testamento an sibi preiudicet in dote. consulunt q̄ non. eo quia legatum dotis quam maritus vere recepit nihil valet. nam est legatum rei proprie ipsius mulieris. l. proprias. cum concor. C. de lega. et ideo de legato dotis non detrahitur falcidia. l. cum dotem. l. si vsufructus. ff. ad. l. falc. ꝛ est tex. not. in. l. cum ab vno. de lega. ij. ꝛ propter legatum dotis mulier in aliquo gravari non potest. l. ij. ff. idem iulianus. cū duobus. ff. sequen. de dote preleg. Jas. in. d. l. si decertare. in fi. col. Falsitatem. de cuius materia dicam in. l. lxxxj.

6 Usuram. † quid si duo se obligant insolidum in instrumento cum iuramento: taliter quod per iuramentum dicta obligatio non invalidetur per. l. vj. titu. j. lib. iij. ordi. quorum alter petit absolutionem a iuramento in foro ecclesiastico volēs probare instrumentum esse vsurarium: ꝛ propterea facit inhiberi iudici seculari q̄ non terit fieri execution contra alium debitorem iuratum per glo. in. l. creditor. in pn. ff. mand. secundum Bal. in. c. ex parte. in. vj. col. de consti. qui in. l. j. de diuer. rescrip. querit dc. q. vtili. + Debitor fecit instrumentum de duplo vere sortis in quo se obligauit de soluendo in termino et dedit fideiussorem. postea in curia episcopali petijt declarari contractus vsurarium nomine eius ꝛ fideiussoris et insuper petijt inhibere iudici seculari ne vllam faciat nouitatem contra ipsum principalem ꝛ fideiussorem illius. iudex eccle siasticus in inhibitoria solum facit mētionem debitoris principalis. capitur interim fideiussor. queritur vtrum valuerit talis captura seu incarceratio. et determinat Bal. quod sic ꝛ allegat. d. l. creditor. in princi. cum. d. glo. quam reputat singu. ipse in. l. amphorem. prope finem pn cipij. C. de appella. refert ꝛ sequitur Jaso. in. d. l. j. de diuer. rescrip. + Et ille di- 8
citur vsurarius manifestus qui ex conjecturis probatus est vsurarius. licet contra eum non sit probatum per aliquā directam probationem. Ita Bal. per tex. ibi in. l. cuz proponebatur. de lega. ij. quē referunt ꝛ simpliciter sequuntur Rapha. cu. ꝛ Ang. de perillis. i. l. licet imperator. de lega. pri. Contrarium tenet idez Bal. in. l. ciues. in prin. C. de appel. vbi per illum tex. inquit patere, q̄ qui dicit aliquē esse vsurarium manifestuz debet hoc probare per actos apertos ꝛ indubitatos et non per conjecturas: quia vbi conjectura ibi veritas non est per se nota. tamen pro prima opi. addite tex. in. c. cum in dioceſi. ibi tamen alijs argumentis. de vsu. tamen ille textus videtur procedere concurrente etiam fama publica vltra argumenta et indicia secunduz Abb. ibi. Item addite textum in. c. ad nostram cum glo. de emptio. ꝛ vendi. per quam notat ibi Abb. q̄ vsurarius convincitur per solas presumptiones vrgentes. Idem tenuerat Bal. in rub. de offi. iudi. in. v. col. vbi dicit quod contractus vsurarius probatur ex perspicuis indicijs sicut dolus propter occultas fraudes vsuriarum: immo isto casu presumptiones pferuntur confessioni partis. ita pulchre notat Bal. in. l. j. per illuz tex. C. ō collu. de

tegen. vbi ait esse argumentum ptra feneratores q̄ facunt fieri confessionem corā episcopo q̄ instrumentū est de vero ꝛ puro capitali. nam q̄ collusio ista sit facta in fraudē vsurarū debet probari saltē p presumptionē canonum que in hoc articulo preualet cōfessioni partis scōm cūdē Bal. ibi quod est bene notādum. sed Jas. in. d. l. licet imperator. i. ij. col. de quo videatis oīmodo. l. j. titu. ij. lib. viij. ordi. vbi ponē qualiter probetur in causa vsurarū. ꝛ simi
9 lis vel quasi similis probatio ō qua ibi habetur in alio casu cōtento in. l. viij. titu. xv. lib. ij. eo volu. Timorē vel metū † cuius sibi illati a patre in cuius potestate est filius exceptionem opponere non potest. iuxta tex. in. l. apud celsum. §. fi. in fi. ff. de dolo mali ꝛ metꝰ except. Aut vim talē que
10 de iure admitti debeat. vt in. d. l. iij. titu. viij. lib. ij. eo ordi. † ꝛ sic metus debet esse iustus. vt per tex. glo. ꝛ doc. in. l. interpositas. C. de transa. + tamē presentia iudicis
11 ꝛ ctus auctoritas excludit presumptionez metꝰ. vt l. transactionem. vbi Bal. ꝛ doc. c. de trāsa. ꝛ facit cessare omnē p̄sumptionē doli ꝛ fraudis. glo. ꝛ Bar. in. l. j. de prędi. curia. lib. x. ꝛ est bonꝰ tex. quē ad hoc notant ibi Bal. Saly. Pau. de cas. Alex. ꝛ Jas. quē videatis in. ij. not. i. l. pacta nouissima. C. de pac. qō est verū quādo metus pōt i totū cessare sine eo q̄ postea possit reuuiscere. si tamē data iudicis absentia durat metus. tunc auctoritas iudicis nō facit cessare fraudem vel metum. vt tenet
12 Jas. in. d. l. transactionē. in. j. not. + ꝛ ideo metus viri presumitur durare cōstāte matrimonio ꝛ sic nō sufficit etiā ex iteruallo post metū inuunctū cōsentire vxorem instrumēto viri. tenet Inno. in. c. j. de his q̄ vi metus ve causa. q̄ metus dicit durare q̄diu durat causa metꝰ. Bal. i tracta. scisma. i. ix. col. q̄ in marga. versi. votū. in fi.
13 inquit + q̄ semper vxor intelligit esse in timore viri. Hinc est q̄ licet q̄plurima in fauorem matrimonij inueniant scripta que referre esset magis laboriosum q̄ subtile.
14 glo. i. l. j. ff. solu. ma. + si tamē cōtrahit metu est ipso iure nullū: nec est necesse q̄ rescindatur p actionē qō metus cā. glo. est i l. i. §. fi. ff. de auto. tuto. cui est similis. in. l. si mulier. §. si dos. ff. qō metus cā. iura sunt in. c. cū locum. ꝛ in. c. veniens. in scō de spōsa. Old. in consi. xxxv. Bal. in cōsi. scis matis posito post in rub. vl sub illa. c. si qs alte. testa. probi. in vlti col. secus si matrimonū contrahitur dolo. q̄ nedum valet mero iure immo ꝛ in effectu q̄ in spiritualibus nō subueniunt dolū passo. glo. est finalis in. c. penul. vbi Panor. bis multum exclamat pro singulari ꝛ limitat. qō metus causa. p quā glo. dicit ibi Imol. + q̄ si 15
mulier dolo persuasit se habere facultates amplas ꝛ ita dolo circumuenit iuuenem vt eam acciperet in vxorem ꝛ postea reperitur nihil habere. dolus iste nihil matrimonio officit. Simile in quotidiana. q. determinat Bal. de socero qui dolo malo induxit aliquem q̄ acciperet eius filiaz in vxorem promittens cum intentione non seruandi pactum q̄ eaz heredē equali portione cum sororibus instituret. tamen non fecit. in. l. cum archimedoram. i vlti. col. C. vt in posse lega. vbi etiā querit virū aliquod remediū cōpetat propter dictum pactū non seruatū. ꝛ dicit q̄ nō per l. pactū quod dotali. C. de pac. de iure tamen huius regni tenetur socer implere dictam promissionē si sup illa interuenit scriptura publica. l. xx. supra. habetis glo. similem predicte dicti. c. pen. quod metus causa. in. c. constituit. vbi tex. singu. xx. q. iij. ꝛ aliam in. l. a diuo pio. ff. de ritu nup. ꝛ ex his ponderate. q̄ licet equiparent dolus ꝛ metus. l. dolo vel metu. cum cōcor. C. de inutili stipu. tamē hec est magna instantia ꝛ differentia. prout etiam notat. d. glo. in. d. c. constituit. + Et in tantū matri- 16
monū a metu liberū esse debet. q̄ hoc precedit non solum in prin. tempore sponsaliorum. sed etiam ex post facto i ptractu matrimonij. vide si qs spōte cōtraxit spōsalia de futuro ꝛ postea cōpellat metū ad contrahendū matrimonū de p̄senti. tale matrimonū non valet. c. requisiuit. et ibi Abb. in. j. not. ad hoc notat de spō. refert ꝛ sequitur Jas. in. l. ticia. in prin. in. ij. col. de ꝛbo. obli. Quod amplate cuā si culpa metum passi metus interueniat vt quā do quis est repertus in lecto cuz muliere metus processit culpa sua. d. c. veniens. in secūdo. cū sua glo. de spō. ꝛ ibi dicit Abb. in fi. q̄ quotidie casus illius. c. euenit ō facto. Et super hoc videte omnino plene per Alex. in consi. clvj. incip. viso pro-

Universidad de Deusto
Biblio

cessu cause vertentis inter apoloniam.in v. volu. vnde si quis contraxit matrimonium per vim vel metum cadentem i constantem virum vt quia sit metus cõtinẽs periculum mortis vel cruciatum corporis.matrimoniũ ipso iure non tenet: t est ipso iure nullum.d.c. veniens. t ibi Abb. in.iij.t vlti.not.t in.c.de muliere.co titu. t in.c. significauit, de eo qui duxit in matri. quam pol. per adul. per illum tex.
17 quem dicit solere ad hoc allegare + q licet metus non soleat ipso iure viciare actum:tamen viciat ipso iure in matrimonio t in dote. de hoc habetis. d. glo. in d.l.j.d.§.fi.ff. de auto. tuto. et allegani Old.in consi.xxxv.quod incipit.factum tale est,quidam Joan.nomine. Hanc cõclusionem limitat multũ notabiliter Abb. in.c. cum terra. in fi.col.de elec.vbi putat posse attentari quod matrimoniũ carnale contractum per metum teneat quando non fuit compulsus contrabere cum certa persona sed cum aliqua de certo genere quam ipse elegerit. tamen subdit quod de hoc posset satis dubitari. cum qua limitatione transit et illam sequitur Jas. in.d.l,licta.in prin.in.iij. col. quod est valde not. secundum eundem ibi. Et non solum metus de quo supra invalidat
18 matrimonium vt vidistis: + sed met⁹ perditionis omniũ bonorũ vel maioris partis est iustus ad annullandũ matrimoniũ c.abbas.qõ metus cã.c. frequens.§. illũ. de resti. expo. in. vj. t ita in specie tenet
19 Abb.in.c.gemma.in.j.not.d spõsa.+ Cõfirmatur.quia questio omnium bonorũ vel maioris partis equiparatur questioni status persone.l.athlete.§.amplius. vbi glo.l.propter litem'. in prin. ff. de excu.
20 tuto.§.item propter litem.insti.eo.+ Hinc est q iniuria que fit in omnia bona vl maiorem partẽ videtur fieri in personam: et ita licitum est resistere sicut si violentia in psonam cõmitteretur.sic per. d.l. propter litem tenet Bal.in.l.prohibitũ.in.j.col.d
21 iure fis.lib.x.+ Itẽ sicut habens litẽ mecũ i causa criminali dicit esse inimicus me⁹ capitalis,ita si sit causa pecuniaria magna
22 ẽm Bar.in.l.iij.in pn.ff.de testi.+ Itẽ cause magne pecuniarie eqparant causis criminalibus scdm eundem Bar.in.l.admonendi.in pen.col.ff.de inrerum. et allegat.d.l.propter litem.t.d.§. itez propter.
+ Item paria sunt amittere vitam t perdere principatum.notat Bal.in.c.penulio. 23
per illum tex.de iure iur.de quibus talijs similibus videatis que dixi in.l.xlvij. incip.mandamos que el que contraxere. in versi.Scdo dicitur hic.tc.supra.† Adine 24
etiam parentum inducunt iustum metum in matrimonio.c. ex literis. de sponsa impu.t ibi Abb.ad hoc notat t admittit considerata qualitate parentum t minarum.
† Illicitus tamen amor precedens non 25
tollit liberum consensum in matrimonio contrahendo.ita Abb.in.c. veniens.i primo.per illum tex.in.j.not. de sponsa. qđ est not.quia quotidie accidit inter adolescentes secundum eundem Abb.ibi. + Et 26
magis creditur duobus testibus deponẽtibus de metu q̃ mille deponentib⁹ de libera voluntate secundum Inno.in.c.super hoc de renun.quem sequitur Bal. in tracta.schismatis in.viij.col.Ang.in.l.j.i l.fi.in prin.ff. quod metus causa. t in.l. si quis ad se fundum.C.ad.l.iuliam.de vi.t notabiliter Bal.i.l. observare.§.proficisci. in.xiij.q.ff.de offi.procon. t lega.vbi per
hoc infert in specie. + q si instrumentũ di 27
cat factuz sponte reprobabitur per duos testes tantum qui deponant de metu: qđ notate ad ea que traduntur per Bar.post glo.in.l.j.§.si qs neget.ff.quẽad.tes.ape.p cano.in.c. cum Joannes. de fide instru. Procedit ista doctrina nisi deponentes de libera voluntate adjicerent tale quid ex quo inris presumptione excluderetur metus. puta quia deponerent contractũ fuisse celebratum sponte eo quoniaz aderat presentia cõsanguineorum que excludit metum:patet ex.d.l. transactionẽ. vbi Bar.t doc.t magis in specie Saly.C.de transa.t sic q magis duobus testibus creditur de metu q̃ mille de libera voluntate vt dixi.est verum nisi deponentes de libera voluntate habeant aliquam presumptionem pro se.Ang.in.d.l. fi. in prin.ff. quod metus causa. Jas.in.d.l.inter positas.in vlti.col. C. de trãsa.+ Et licet regu 28
larter magis credatur duob⁹ testibus affirmantibus q̃ decem negantibus.glo.est ordi.in.l.diem proferre.§.si piures. ff. de arbi.notat Bar.in.l.j.in prin.de vent. inspi.t in.l.heredes palã.in prin.ff.de testa.

Bal.in.l.data opera.in.xij.col.versi.t notandũ est.C.qui accusa.nõ possunt.t.Jas. in rub.ff.de ureiur.in.iij.col.tamẽ hec regula non procedit in criminalib⁹ in quibus magis creditur duobus testibus negantibus etiam laicis q̃ duobus affirmãtibus delictum cõmissum.Bal.in.d.versi. et notandum est.allegat notata.in.c.clerici.lxxxj.dis.vbi est glo.de hoc.quã reputat singularem Ludo.Ro.t dicit eã dixisse a Bal.p̃ceptore suo.in.l.illa.in vlti. col.de verbo. obli.refert Jas.quez videtis in.d.rub.in.d.iij.col.Ideo Bar.in.l.j. in.prin.C.de confe.dicit q in ciuitate illa instrumenta cõfessionata mãdantur execution̄i sicut sententie diffinitiue.quia per statutum si fit cõfessio coram notario videtur facta coraz iudice.t in Tuscia vocãtur instrumẽta guarentigionata et habẽt vim precepti iudicis ordinarij Bar.in cõs.l.xxj.incip.gellus.Et predictorũ causa
Bar.in.l.non fatetur.in fi.ff. de confe.in.
29 q.illa.+ An error adhibitus coram arbitratore possit revocari.respondet videtur adhibitus extra iudicium quia est transactio.ex quo videtur voluisse dicere q̃ poterit revocari. procedit q̃ vltra in materia istius.l.et aut sed quando de iure arbitramenta mandantur executioni (vt habemus de iure regni in.d.l.iiij.ibi cõpromissos)sicut sententie diffinitiue.tunc inquit Bar.forte esset secus.nã si executioni mandãtur sicut diffinitiue sententie t nulla exceptio potest sentẽtie diffinitiue obiici extra habitas i.d.l.iiij.nec istis. Et ipse Bar.in.d.l.non fatetur.in fi.dicit. Itẽ est aduertendum quia in instrumentis in quibus notarij faciunt preceptum'exauctoritate instrumenti guarentigij putat. q̃ tunc talis error revocari non potest sicut cõfessio facta in iure.et sic posito q cõfessio extra iudicialis facta sine causa nõ obliget confitentem cum dicatur indiscreta eo q causam non habet specialem.l.cũ de indebito.§.fi. ff. de pba.glo.magistra. in.l.j.in fi.ff.de interroga.act.Bart.t alij in.l.generaliter.C.de non nume. pecu.et in.l.cuz falsa.in fi.vbi etiam alij.C. de inr. et fac.igno.tamen hoc procedit et est verum nisi talis confessio fieret in instrumẽto guarentigionato seu confessionato.q̃dem operaẽ ac si esset expressa causa.ita Bar.in.l.sicut.infert.in.ij. not.ex illo tex. C.de repu.here.idẽ tenet ipe in.l.ij.in vlti. col.C.de execu.rei iudi.t est ratio secundum Bal.in.d.l.sicut.quia cõfessus in iudicio etiam sine causa seu informiter habeẽ pro cõdemnato vt in.d.l.sicut.ex quo ibi infert isdẽ.† q instrumento guarenti- 30
giato non requiratur causa cũ sit ibi preceptum iudicis cartularij factum in confessum vt notat glo.in.l.j.ff.de iudi.et in.l. rem non nouam.C. de iudi.et sic cẽsetur factum in iudicio.vt notatur p Ly. in.l.j. in.ij.q.C.de cõfe.Bar.i.l.possessio quoq. §.fi.ff.de acq. posse.in. l. error.in. y. col. C. de iur.et fac.igno.et in.d.l.nõ fatetur. in.fi.ff.de confe.Bal.quem videatis in.l. non aliter.in.j.col.ff.de adop.t Joã.de Imo.in.l.ait pretor.in prin.ff. de re iud. ergo contra tale instrumentum guarentigionatum non potest opponi exceptio. q non habet causam t q est informe.Cõtrariũ tenet Bal.in.l. si nõ forte.§.j. in.ij. col.xxi.Sed an poterit opponi exceptio ff.de condi.indeb. et in.l.etiam.in.ij. col. versi.idem dicas in instrumento cõfessionato.C.de execu.rei iudi.tamen concordate vt per.Imo.in.l.fi.in.vj.col.xxi.possumus reducere ipsum ad cõcordiam.ff. a quib.appel.non licet.quam videtur sequi Alex.in.l. fi.§.in computatione.in pen.col.C.de iure deli.Jas.in.d.l.sicut.in vlti.col. et Dida. de segu. folio. ciij.col. iiij. quem omnimodo videatis in.d. vol. fol.ciij.col.j.et.ij.+ Et vtrum quis possit 31
pretextu erroris revocare confessionem suã videte doc.t Jas.in.d.l.error.de inr.t facigno.et panca per Dida.de segu.i.d. vol.folio.cxvj.col.iiij. + Notatez duos 32
not.effectus quos habẽt instrumẽta guarẽtigia quos alia instrumenta non habẽ tia executionem paratã non habent. quorum primus sit. q licet habemus de iure cõmuni q nullus creditor debet intrare domũ defuncti debitoris neq̃ molestare familiã eius. aut facere signari res illi⁹ ob debitum suum.immo contrariũ facientes cadunt a debito suo t patiuntur alias penas.de quibus.in.l.fi.cum duobus auc. ibi positis. de sepul.viol.t.l.fi.titu. xviij. libxiij.fozo.ll.tamen si aliquis est debitor mediante instrumento executionem paratam habente non gaudebit hoc preui-

Universidad de Deusto
Biblioteca

legio.immo tale instrumentum guarētigium operatur etiam ne cadauer defuncti debitoris humetur si creditor hoc protestetur. Ange.in auc.vt defuncti sen fune.eo.non inhur.a credi.in prin.col.v.qō est singulare et notādum maxime hodie pro limitatione.d.l. fi.fozo.ll. secundum Dida.de segu.in.d.vol folio.cij.col.iij. Secūdus effectus sit.habemꝰ de iure cōmuni ꝙ fideiussor anteqꝫ soluat vel sit cōdēnatus etiam si obligetur per instrumētum publicum non potest agere cōtra debitorem principalem vt creditori vel sibi soluat aut euz eximat ab obligatione fideiussoria.vt plene habetur z notatur in.l.fideiussor pro vēditore.ff. de fideiusso.in.l. lucius titius.ff.manda.z in.l.si pro ea.C. eo.titu.et habemus de iure huius regni. l.xiiij. titu.xij.parti.v.z.l.viij.li.iij.fozo.ll. tamen hodie cum omnia instrumēta publica sint guarētigiata.si tale fuerit instrumentū ꝙ cōtineat paratam executionem sicut sentēta.ꝙ talis fideiussor statum pōt agere.ita tenet Bar.in.d.l.fideiussor.p vēditore.argu.illꝰ ter.ff.de fideiu.quod est bene notandum pro limitatione tā iuris cōmunis qꝫ regni. Sed Ang.in.d.l.fideiussor dicit se in hoc tenere cōtra Bart.ca ratione quia intercessionis tempore certum est ꝙ incipi ab executione potest.itē fideiubēdo promittit soluere z in fauorē debitoris intercedit oīmodo.vt in.l. indebitam.ff.de condi.indeb.z.l.tribus.ff. de vsufr.ea.re. que vsu cō. quomodo ergo aget fideiussor secundum Ang. vbi.ꝫ. in contrarium cum adhuc effectum suum quodammodo non impleuerit.igitur.zē.vt in.l.in cōmodato.ℌ.sicut.ff. commod.deciperetur enim debitor beneficio amici sui.secundus eundem Ang.in. d.l.fideiussor pro venditore. Facitqꝫ pro Ang.contra Bar.quia cui mandatum est vt se obliget videtur mandatum ꝙ soluat iurta notata per doc.in.d.l. indebitum. Facit etiam.nam heres granatus a testatore vt pro aliquo fideiubeat. intelligitur etiam granatus vt pro eo soluat. z isto casu singulari quod solvit nō repetitur tex. est bonus secūdum Bal.ibi in.d.l.tribus. Ang.z moder.in.d.l. indebitam. limitando vt per Bald. in.l. vnica. ℌ. ne autem. in.ij.q.de cadu.toll.z cū opinione Ang. in articulo principali contra Bart.in.l. fideiussor. transit simpliciter ibi Joā. de Imo.nullo addito sed simpliciter referēdo et sequendo Ang.contra Bar.de his opinionibus duabus fuit memor Dida. de segu.in.d.vol.et.d.folio.cij. et col.iiij. qui in folio.cij. col.j.dicit se tenere cū.d. opi.Bar.z probat et defendit illam saltē per duas col.z memores sitis.d.l.xiij.titu. xij.par.v.z.l.viij.titu.xviij.lib.iij. fozo.ll. et vide Rode.sua.in.l.post rem iudicatā. fol.cxlix.col.j.ad fi.ff.de reiudi.+ Pone ꝙ purgata est mora debitoris per prorogationem termini.An si in termino prorogato non solvit reincidat in penam.respō.ꝙ sic vt notatur in.l.emilius.ff.de mino. z p Inno.in.c.requisisti.de appel.qz hoc tacite videtur actum vt nisi in termino prorogato soluatur debitum. pena debeatur quod est not.secundum Bal.in.l. acceptā in.vij.q. C.de vsu.z ibi subdit nō obstare.l.cuz in plures.ℌ.lege dicta.ff.loca. quia ibi nō fuit temporis prorogatio. sed alteratio in substantia contractus. cū qua decisione Bald. transit simpliciter Pau.de cas.in.l.cum stipulatus sim mihi a proculo. in prin. vbi videt de hoc esse tex.de verbo.obli.de quo videatis Alex. in addi.ad Bal.in.d.vij.q.sup verbo purgata.Bar.et moder.maxime Alex.in.l.j. ℌ.z post operis.ff.de ope.no.nun.et in.l. lecta.ff. si certū peta.+ Et licet fideiussor nō obligetur in duriorem causam quam ipse principalis se obligauit. vt in.l.grece. ℌ.illud.ff.de fideius. tamen si principalis est obligatus simpliciter in instrumento non habente paratam executionem. fideiussor vero est obligatꝰ in publico instrumento continente in se capitulum guarētigie.ita ꝙ habeat paratam executionem sicut sententia. nihilominus tamen dicta obligatio fideiussoris valebit.quia i hoc casu fideiussor non est obligatus in plus quā principalis sed efficacius. vt.in.l.j.l. marcellus.ff.de fideius.et in.l.si pupillus. et ibi notat.de verbo.obli.ita tenet Bar. in.l.hi qui accessionis.in pen.col.ad fi.cū quo videtur ibi trāsire Ang.z Imo.ff.de fideius.quod est not.pro extensione.l.v. titu.viij.lib.iij.ordi.vt habeat locum etiam in fideiussore guarentigio modo obligato. debitore principali simpliciter obliga

to.secundū.Dida.de seg.in.d.folio.ciiij. col.iij.+ Quero creditor prorogat debitori principali terminum ad soluendū absente et ignorāte fideiussore. an fideiussor dicatur liberatus. an in ista prorogatione termini etiam includatur fideiussor vt sic prorogatio intelligat facta cuz suis qualitatibus hoc est nō solū quo ad principalem sed etiā quo ad fideiussorē videatis que refert z dicit Jas.in.d.l.lecta.in.v. not.et in.l.j.in pen.et fi.col. C.de iudi.et hanc.q.debebam ponere illico cum allegauit.d.l.lecta.ff.si certum peta.+ Quero quomodo poterit agi contra fideiussorē ante principalem excussum.contra.l.decē.de ꝟbo.obli.glo.ibi z in.l.si ego in secunda.ff.si certū peta.respondent ꝙ quādo erat certū.principalem nō esse soluendo.quo casu non est opus altera excussione et tunc poterit agi contra fideiussorem.et per hoc inferunt due bone illationes.Primo infertur limitatio.ad auc.presente de fideius.et in corpore vnde sumitur. vt non procedat quando certuz esset ꝙ principalis nō esset soluēdo. tunc enim posset deueniri ad fideiussores ante principalem excussum.z ista est cōmunis cōclusio doc.in.d.l.decē.z in.d.l.si ego.secundū Alex.vtrobiqꝫ.z Jas.z per.d.glo. in.d.l.si ego dicit ibi Bart.se alias consuluisse in marchia. cum quidam fideiussisset pro tyranno qui non erat facilis ad cōueniendū.ꝙ poterit cōuenirī fideiussor ante principalē tyrannū excussum. Ludo. Ro.in singu.dcxxv.incip.scis ꝙ hodie. dicit ꝙ alias ipōre suo fuit vna.q.de qua ibi per eum.et ꝙ tenuit contra Bar.in cōmunitate senarum vt prius debuerit excuti cōmunitas qꝫ fideiussor per vnam glo. quam ibi allegat.et cōsiderate si dici posset ꝙ Bar.in.d.l.si ego.loquitur de principe iniusto et tyranno. secus ergo si princeps esset iustus z ita loquitur.glo.alleg. per Ro.tenendo tamen cū Bar. ita Jas. in.d.l.si ego.in pen.col.aduerte.ꝙ Alex. ibi in.j.col.sustinendo et declarando dictam cōmunē opi.ſ.ꝙ quādo est notoriū. principalē non esse soluendo. possit agi contra fideiussorem ante excussum principalem.inquit posse dici ꝙ bene requiratur pronunciari debitorem principalem non esse soluēdo seu notoriū esse ipsum non esse soluendo.z sic excussionem haberi pro legitime facta.nō tamē erit necesse ꝙ iudex mittat exploratores aut alio modo ꝓbare ꝙ in veritate debitor principalis non sit soluendo. quia notorium relevat ab onere probandi.l. ea quidem cum glo. z ibi notat.C.de accusa.z in.l.j. C.qui et aduer. quos.+ Fideiussio facta nudo pacto apposito iurta contractū nō vestitur coherentia contractus. ita tenet Bal.in.l.ex placito.in.xvij.q.C.de rerum permu. pro quo allegat.l.v.ℌ.satis acceptio.de verbo.obli.idem etiam tenet ipse met Bald.in.l.si tibi.p.d.ℌ.satis acceptio. C.locati.z in.l.petens.in.viij.col.in ꝟsi. et hoc etiā patet in fideiussore.C.de pac. hoc tamen est verū nisi in tribus casibus de quibus per Dida.de segu.in.d.vol.folio.cxv.col.iiij.† Fideiussorꝫ cōuentus debet denunciare principali vt ad eū defendendum veniat z indicium in se suscipiat alias si non denūciaret imputaretur fideiussori.idemqꝫ.ℌ.generaliter.l.si fideiussor.ℌ.quedam.ff.mand.Jas.in.l.si cum procuratore.in.j.col.ad fi.ff.de reiud.† Et ad hoc ꝙ fideiussor possit agere actione mandati contra principalem requirit ꝙ appareat de vera solutione. nam ex ficta solutione pro vt est iuramentum fideiussoris.dato ꝙ prosit principali. tamē principalis conueniri non potest ita Bart.et alij per glo.ibi in.l.duobus reis in prin.ff. de iur.iur.Bart.in.l.z per insinuādum.ℌ. antepen. in fi.ff.de accep.in.l. cum filius. in fi.principij.de verbo.obli.z in.l.reos. in.v.q.ff.de duob.re.per quam glo.infert Bart.sub dubio tamen forte.in.d.l.duobus reis.ꝙ nō sufficeret fideiussori qui haberet instrumentum in quo creditor cōfessus est se recepisse. sed oportet ꝙ doceat esse vere solutum ad hoc ꝙ habeat actionem mandati contra principalem. quod est menti tenēdum secundū eundem ibi. vbi cū illo tenet Fulg.in vna lec. dicens ita tenere cōcordes oēs doc.z Ludo.ro. in.l.pdia.in ante pen. col. et seq.ff.de acq. posse. per.d.glo.et in.l.si vero non remunerandi.in prin.ff.mand.de quo videatis Bar.in consi.clx.Pau.de Cas.cōsi.lxiij. in.j.volu. et Alex.consi.xxv.lib.ij. alias consi.xc.lib.iij.Pau.de Cas.Ludo.Ro. Alex.z Jas.i.d.l.duobꝰ tenētes contra.d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

llationem Bart. quorum opinio est communis secundum Jas.i.d.l.duobus in tribus saltē locis ꝛ propterea subiungit Ludo.vbi supra.q̄ cautꝰ debet esse fideiussor vt in instrumēto faciat apponi in p̄senta testium qualiter creditor cōfessus est habuisse et recepisse a fideiussore ꝛ in veritate habuit ꝛ recepit.nā tunc bene haberet regressum contra principalem sicut si vere solvisset.Ang.ꝛ Jmo.tradunt candē cautelā.in.l.vranius..ff.j.ff.de fideiuss.q̄. d.cōmunis opi.p̄cedit..nisi in instrumēto cōfessionis adesset etiam acceptilatio que ostendit numerationem non intervenisse.ita singulariter limitat Barto.in.l.j. per tex.ibi.ff.de his que in fraudē.refert et sequitur Jas. in.d.l.duobus.in p̄n.in vlti.col.aduerte q̄.d.cautela nō est necessaria propter.d. communem opi.tenentem q̄ si creditor fecit fideiussori instrumentum confessionis in quo confiteatur se habuisse et recepisse a fideiussore pecuniam debitam. q̄ fideiussor potest agere contra debitorem ex tali confessione sicut ex vera numeratione. Non omitto.

40 +q̄ quando quis fidejubet pro alio.dicitur male vti substantia sua secundū Ang. in.l.in personam.ff.j. per illum tex.ff. de pac. refert et commendat Alexan.in.l.si constante.in p̄n.in.vij.col.ff.solu. ma. dicens q̄ est singularis modus ꝛ perpetuo notandus.quos dominos simpliciter refert ꝛ sequit̄ Jas.in.d.l.si cōstante in p̄n.

41 in.xxiij.col.+Item quando retinet pecunias sub vsuris.dicitur male vti substantia sua. quia vsure exhauriunt facultates christianorum. c. quanto. de vsu. Alex. in.d.vij.col.ꝛ Jas.in.d.xxiij. vbi etiam ad

42 hoc allegant alia.†Ex quibus aliis modis probetur quem vti male substantia sua et qualiter probetur paupertas. videte Barto. in.d.l. si constante. in p̄n. in.ij.q. j.partis et in.ij.q. eiusdem p̄me partis.et ibi alios maxime Alex.in.d.vij. col. cum sequen.et Jas. in.d. xxiij. cum duabus precedentibus.Unumq̄ notate bene pro intellectu materie.d.l. si constā

43 te. in p̄n.in practica.+q̄ nō sufficit probare per testes dicentes maritum vergere ad inopiam sed requiritur q̄ dicāt manifestum esse vergere ad inopiam notat Barto. per tex. ibi in. l. in rebus. ff. om-

nis autem.C. de iure dot. quod sic notat bene Alex.i.d.vij.col.ꝛ Jas.in.xxij.i vſi. et aduerte diligēter. Et intantū non pōt ledi creditor in iure quod virtute predicti instrumenti habet. +q̄ si statutum di- 44
cat q̄ habentes questiones cogantur ad compromittēdum in simul. cum per hoc posset ledi ius partis si arbiter male iudicat.habens sententiam vel instrumentuꝫ guarentigie que secundū statuta Tuscie merētur'executionē et in hoc regno per iura supra alleg. si tale statutum aut iura nō expresse dicunt q̄ de his compromitteretur.ad hoc non poterit cogi.et nō veniunt sub generalitate quia hoc esset ius partis ledere.l.minor vigintiquinq̄ āmis cui fideicōmissum.in p̄n.ff.de mino.determinatio est Bart.in.l.ambitiosa. in.v. col.de decre. ab ordi.faci. Videatis q̄ d.l.minor.nō facit in decissione eiꝰ. nam si ibi non esset minor qui restituitur valeret novatio facta cum debitore. sed facit in hoc quoniam ibi probatur q̄ sententia diffinitiua habet executionē paratā.ꝛ stipulatio novans sententiā nō.ex quo sequitur q̄ ius manifestum et liquidum partis ledereтur.si talem sententiam habens vel iam dicta instrumenta compromittere cogeretur.ꝛ lesio damnumq̄ veniret nō ex sui defectu sed arbitri. sed si ex culpa eius cuius ius leditur per quandam veniret consequentiam vt.l.supra proxi.tale statutum. aut lex valebit etiam iure creditoris leso.quia tale statutum vel lex publicam continet vtilitatem.l.j.ff.de vsuca. facit tex. in.l.si pupillorum. ff.j.ff.de reb. eo.per quē dicit ibi Bar.referēdo Dy.q̄ si bona eccle'sie sint legitime obligata.tūc potent creditor vēdere sine decreto.+Et novatio p̄cedentis cōtractus fit p̄ stipulatio- 45
nem.ꝛ non pōt fieri per nudū pactum tex. est in.l.ātē illa.ff.ff.ꝛ ibi Bar.ꝛ in.l.vbi qꝰ. et ibi etiā Bar.ff.de cōsti.pecu.et est ratio quia contractus stipulationis est actꝰ legalis ꝛ efficacior ceteris.vt notat Ly.in.l. si ex p̄cio. C. si certū peta.tū si iter partes agatur bene poterit fieri novatio p̄ alium contractū sine stipulatione. tex. est in.l.si mādato meo.ff.ff.tūcta sua glo.ff.mā.quē dicit Bar.non esse alibi.in.l.j.in.ij.q.ff.de nova.et Saly.i.l.j.i.ff. C. de nova.et ingt vnicuꝫ Dida. de segu.folio.cxv.col.iiij.

tamen de iure huius regni videtur q̄ novato p̄cedentis contractus possit fieri extra stipulationem etiam si inter partes nō agat q̄ fiat per aliū cōtractū sine stipulatione.mouco. p.l.ij.vtu.vij.li.ij.ord.

46 † Que partes ꝛ multa ꝛba hinc inde p cesserunt.tamen si tempore instrumēti illa verba per omnia nō fuerint replicata. illud videtur actum quod reperitur scriptum in instrumento. tex.est in.c.duduꝫ. in versi.eo tamen tempore. ꝛ ibi Abb. in vlti.not. de conuer.coniug.quē tex. dicit etiam notabilem ad hoc.Jas.in.l.tutia.ff. idem respondeo.in fi.col.de verbo.obli. et addite q̄ testes qui interfuerunt tractatui et non interfuerunt conclusioni. non probant cōsummationē actus.glo.est in. l.eleganter.in p̄n.ff.de condi.indeb.secundum Bal.in.c.fi.in vlti.col.de iura calum. ꝛ Jasi. d.ff.idē respōdeo.in.d.fi.col.

47 dico etiam hic.+q̄ si debitor in instrumēto promisit de dānis et interesse stare iuramento creditoris.q̄ potest istam conuētionem revocare anteq̄ creditor inret. Bart.in l.si ff.de preto.stipu.sequit̄ Ant. de but. in.c.ij.in.iij.col.de fide instru. et in.c.finem litibus in vlti.col.de dolo.ꝛ cōtu.quod procedit quādo creditor mutasset conditionem suam in deterius q̄ tunc licet debitori revocare illam facultatē iurandi. alias secus. ita notanter limitant. Ang. Jmo.ꝛ Rapha.cu.in.d.l.fi.et sic sepe vidit in practica Jaso.teste eodem in.l. si ab arbitro. in.ij.col.ff.qui satisda. cog.

48 +Et nō valet conuentio unita inter fratres.q̄ neuter fratrum certa bona nec inter vivos necq̄ in vltima volūtate possint dividere,sed q̄ in perpetuū stent in communione secundū Ludo.Ro.in cōsi.xvij. incip.idem videtur mihi de iure concludendū.per.l.in hoc iudicium.ff.si conueniat.ff.cōmuni dividundo. Quid tamen si in tali conuentione interveniret iuramētum de nunq̄ dividēdo. Alex.adhuc cōsuluit talem cōuentionem non valere in consi.clx.alias.xvij. incip. visis capitulis initis.lib.ij. vbi adducit motiua. cōsuluit tamen ipse ibi q̄ prius imploretur absolutio a tali iuramento. Jas.in.l.si non sortē. ff.sicentū.in.ij.col.ad fi.dubitat huius decissionis Alex.propter regulam generalem dicentem q̄ omne iuramentū quod potest seruari sine interitu salutis eterne seruādū est.c.cum contingat.in fi. de iur. iur.precipue cum ratio.d.ff.si conueniat sit propter infinitatem euitandam. secundum glo.in.l.pen.in glo. magna.in ff.C. de pac.Secundo quia Alex.in.d. consi. principaliter se fundat.in.glo.c. fi.in verbo revocatus de procu.li.vj. sed illā glo. limitat Bald.in rub.extra de pac.in.viij. col.quando iuramentum fuisset simplex. secus quando esset promissum aduersario cum iuramento de non revocādo talem procuratorem quia ex tali iuramento licito ꝛ honesto nec eludatur bene oritur obligatio.l.si quis maior.C. de transi. ꝛ tunc revocari non potest.ideo subdit Bal. vbi supra.q̄ si notarius recipit tale iuramentum nomine omnium quorum interest. non pōt tunc revocari nec illa glo. locum haberet.sed in casu nostro iuramētum fuit prestitū alteri loco.ergo nō habebit locum predicta glo.cogitate tamen secundū Jas.in.d.ff.si centum. in.d.ij.col. quia supra.d.limitatio Bald.est ardua.ꝛ iura per q̄ monetur sepe allegata glo.in. d.c.fi.de procu.refragātur.limitate tamē. d.ff.si conueniat.ꝛ predicta quando conuentū esset ne ullo vnq̄ tempore dividatur. secus si dictum esset q̄ imperpetuum stent in communione. naꝫ valeret et intelligeretur in perpetuum idest quousq̄ alter eorum viuat.l.j.cū glo.iuncta.l.nemo. ff.pro socio.ita Flota.in.d.ff.si conueniat. quem refert ꝛ sequitur.Jas.in.d.ij.col.+et 49
sic etiam valeret conuentio partium vel laudum arbitratoris q̄ toto tempore cōtrahentium non liceat dividere secunduꝫ Alex.in consi.incip.viso themate predicto.in vlti.col.volu.v.Positoq̄ q̄ nemo inuitus cogitur stare in cōmunione.d.ff. si centum.in versi.nemo.et.l.fi.C. cōmuni divi.+tamē est casus in quo quis com- 50
pellit̄ stare in cōmunione.in l.h.ff.de alie. iudi.mu.causa fac.vbi ratione prohibite alienationis in potentiorem.vnus consortum non potest amplius agere divisorio iudicio.cuius tertium dicit ibi Bart.se nescire alibi.et Bald.ibidem reputat singularem.refert sequiturq̄ Jas.in.d.ij.col. et Dida.de segu.in.d.volu.folio.cvj col. iiij.+Et predicta instrumenta habet vim 51
sententie diffinitive trāsacte in rem iudi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

catã vt probatur.in.d.ll.iiij.et.fi.titu.viij.
libro.iij.ordi.iz de iuri cõmuni preceptuz
guarẽtigie censetur sentẽtia interlocuto-
ria secũdũ Bal.in.l.fi.H.necessitate in.iij.
col.de bonis q̃ lib.post glo.ibi et Jas.in.
l.errozi in vlti.col.vbi allegat pro hoc.C.
52 de iur.t fac.igno.+Et q̃nis a mera inter
locutozia non possit appellari iuxta.l.iij.
titu.xvj.lib.iij.ordi.tamẽ poterit appella-
ri ab interlocutozia in qua inder pronun
ciauit instrumentuz publicũ mandandũ
executioni qz habet vim diffinitue.Ang.
in.l.stipulationũ in.ij.in prin.de verbo.
obli.dicit se ita cõsuluisse in ciuitate pusij.
vbi etiam inquit sic fuisse cõsultũ per mul
tos doc.iz alij.doc cõtrariũ consuluerint.
istã decisionẽ Ang.sequũtur Imo.Pau.
de Cas.t oẽs moder.secũdũ Jas.ibi.in.j.
col.et psequere vt latius p Alex.t Aret.
ibi t Fely.in rub.de re iudi.in.ij.t.iij.
53 col.+Et regula illa qui prior est tpore est
potior in iure sit eadem in pignore iudi-
ciali q̃ in cõuentionali.quod putat Bart.
verum.in.l.cũ vnus.in prin.in.iij.col.ff.
de bo.au.iud.possi.p.l.ij.q̃ potio.in.pig.
hab.t.l.sed et iure.co titu.licet oẽs dicãt
contra casum.d.l.ij.secundum Barto.in.
d.iij.col.dicentes idem in iudiciali q̃ in
pretorio.t pignora capiantur sicut in cau
sam iudicati per dicta instrumenta cõfes
sionata seu guarentigie habentia hodie
vim sententie diffinitiue (etiam extra.d.
ll.iiij.et fi.ordi.)Barto.in.d.iij.col.Jdeo
inquit ipse ibi se putare salua meliori de-
liberatione q̃ idem esset in illis pignori-
bus captis vigore illorum instrumento-
rum q̃ esset in pignore iudiciali.et q̃ capi
tur in causam iudicati quod est menti te-
54 nendũ secundũ eundẽ ibi.+Et ad simili
tudinẽ sentẽtie diffinitiue predicta instru
menta possunt vbiq̃ executioni manda-
ri nullius expectata requisitione.nam no
tarijs conceditur a statutis iurisditio pre
cipiendi partibus vt obseruent contenta
in instrumentis quod preceptum ex for-
ma predictorum statutorum mandatur
executioni sicut sententia diffinitiua. ita
Barto.in.l.a diuo pio.H.sententiam Ro
me.in.fi.ff.de re iudi.vbi Pau.de Cas.
Alex.et Jas.intelligunt Barto. procede-
re quando in loco in quo petitur exe-
cutio predicti instrumenti vigebat simili
ter statutum q̃ talia instrumenta debeant
mandari executioni nam debent intel-
ligi siue sint cõfecta i illo loco siue i alio.
secus si non esset ibi tale statutum licet vi-
geret in loco confecti instrumenti.qz in-
strumenta de iure communi non habent
executionem paratam. ter. est melior de
iure in.d.l.minor vigintiquinq̃ annis cui
fideicõmissum.in prin.ibi initium alterius
petitionis redegerat.ff. de mino. secun-
dum.Jas.in.d.H.sententiam. in vlti. ver-
bis. ita voluerat et declarauerat Bald.
hunc passum in.l. vna. in fi.C.de confe.
et in.l.j.in.iij. et. v.q. ne filius pro patre.
quem referunt et sequũtur Pau. de Cas.
Alexan.t Jas.in.d.H. sententiam. et vi-
deatis in.l.ſ.proxi.in versi.Sciendumq̃
est hic. vbi dixi.+Que executio habebit 55
locum etiam in fauorem eius cui actio
vtilis vigore talis instrumenti compete-
ret.probatur. quoniam domino lata sen-
tentia pro procuratore vel procuratore
iurante competit vtilis. tamen dominus
poterit petere executionem sicut si di-
rectam haberet.l.si procurator.ff.de pro
cu.l.iij.H.j. et ij .ff. de re iudi.l.nam et
postea. H. iusiurandum. ff. de iureiur.
determinatio est Barto.in.l.j.in. iij.col.
ff. de actio. et obli.quẽ refert et sequitur
Jas.in.l. possideri. in prin. in prima col.
ad fi.ff. de acqui. posse. † Et an sit diffe= 56
rentia inter actionem vtilem t directam.
habemus ter.in.l.actio.neg. ges.ff. de ne
go.ges. dicentem q̃ nulla est differentia.
vtrum intentetur actio directa aut vtilis.
tamen Bald. in.l.j.in.iij. col.C. de pre-
uil. dot. dat vnã differentiam q̃ actio vti-
lis non habet ea preuilegia que habet
directa. puta actio de dote habet mul-
ta preuilegia que enumerantur. in.l.j. et
ibi notatur per glo. et doc. ff. solu. ma.
et per totum illum titu. precipue habet ta
citam hypothecam et q̃ preferatur alijs
creditoribus.vt in.l. assiduis.C. qui po-
tio.in pig.hab.certe si intentaret actio de
dote vtilis cessa a muliere nõ haberet illa
preuilegia q̃ haberet si intẽtaret directa.
quã differentiã inquit singu. et notabilẽ
Jas. in.l. cum fundus. H. seruum tuum.
in pen.col.ff.si certum peta.vbi etiã lau
dat Baldũ dicẽs nihil ignorasse.t sic vi-
deꝛ q̃ tunc Jas.erat alterius volũtatis cũ

Bal.q̃ fuit quando scripsit super.l. cum
dubitatur.de iure emphi.vbi in xvij. col.
in prin.ait q̃ in opinione(de qua ibi per
eum)Baldus in ea nullibi variat qõ est
alienuz a natura sua.quia in quolibet dif
ficili articulo solet varius reperiri secun-
dum eundez Jas.in.d.xvij.col.in prin.di
xi in.l.lx.vbi videatis.Aliam differentiã
ponit ipse Bal.in.l.ij.in.j. col. prope fi-
nem.C.quando fis.vel prina.t ante illuz
Bartolus si bene inspexeris in.l.nomen
C. que res pig.obli. pos. refert simplici-
ter t remissiue Jas.in.d.H. seruum tuum.
in.d. pen. col. de cuius materia videatis.
ter.cum glo.t ibi doc.in. l. ex legato. C.
de lega.t ibi additionem ad Jas.sup ver
bo directas,t Dida.de Segu.in.d. vol.
57 folio.cxxij.col.iij.t.iij. †Et ex sententia
lata contra procuratorem competit du-
plex actio iudicati. Et na vtilis t efficax q̃
competit contra dominum.Alia directa
contra eius procuratorem propter ius di
rectum instantie quod est penes eum.cũ
procurator per litis cõtestationem esset
effectus dominus lites.l.procuratoribus
l.nihil arbitramur. C. de procu. t illa est
inutilis t inefficax si opponatur excep-
tio.ita intelligitur.l.si se non obtulit.in pn.
ff.de re iudi.secundũ Imol.Alex.t Jas.
in.H.si ex conventione.illius legis. sicut
econtra actio iudicati actiue datur procu
ratori vincenti pro executione sententie
contra reum.licet obstet exceptio.l.si pro
curator meus. ff. de procu. Barto. in.l.
hoc iure.ff.de solu.ista est prima conclu-
sio quam infert notans Jas.in.d.H.si ex
conventione in vlti.col.ex glo.ibi. Se-
cunda conclusio dicte glo.secundum eũ
58 dem Jas.est † q̃ si renuntiatur vtilis actio in
dicati per dominum nõ per hoc tollitur
directa contra procuratorem.quod intel
ligite sane secundum comẽsem.q̃ non tol
litur ipso iure sed bene in effectu.t sic op
posita exceptione.l.si cum emptore.ff.de
pac.ita Jas.in.d. H.si ex conventione.in
59 vlti.verbis. † In executio facta non ser-
nato ordine.H.in vẽditione.l.a diuo pio
ff.de re iudi.sit ipso iure nulla. Bart. ibi.
dicit q̃ non.t sic putat q̃ ille ordo nõ sit
necessitatis,sed quia pars grauatur si nõ
seruatur predictus ordo. poterit appella
re quasi excedatur modus exequendi. p
l.ab executione. C.quo.appel.nõ reci.de
quo videatis doc.maxime Alex.t Jas.in 60
d.H.in venditione.† Et ubi pdicta instru-
menta habeant iam dictam executionem
contra debitorem debitoris.videte si fa-
ciunt notata per Bar.in.l.creditores. in
repe.in.vj.t.vij.col.C.de pigno.t p ver
ba ista.ſ vbicũq̃ bona sint sita apparet q̃
non veniunt noia debitorũ.quia iura et
actiones nõ circũscribuntur loco.l.gaius
in pn.de lega.ij.Contra heredẽ autẽ licet 3
de illo nulla fiat mentio in statuto est idẽ
q̃ contra debitorem per ter.in.l.postulã
te.in prin.ff.ad trebe. vbi ad id quod po
terat compelli defunctus,potest t ei⁹ he-
res q̃nis verbis legis non exprimatur. q̃
ter.facit fm Bar.ibi † pro statuto dicente 61
q̃ debitor debet carcerari pro debito. q̃
idem est de herede debitoris.licet in sta
tuto aut.l.mentio nulla fiat heredis. t si
diceretis istam decisionem esse indubita
bilem.quia heres censetur eadẽ persona
cũ defuncto.vt in ant.de iure iur.amot.
prel.in pn.colla.v.l.vna.vt act.ab here.t
contra here.t in.d.l.postulante.an pn.di
cite q̃ in fictione est verum q̃ heres cen
setur eadem persona cuz defuncto.sed in
statuto non cadit fictio.quia proprie in-
telligendum est.l.iij.H.hec verba.ff.de ne
go.ges.t tamen possetis dicere.q̃ etiam
in statutis habet locum fictio qñ est cadẽ
rano cũ veritate.late Bal.in.l.gallus. H.
t quid si tm̃.de libe.t posth.Ang.t mo-
der.in.l.alia.H.elegãter.ff.solu.ma.t Jas.
in.l.diuortio.H.interdum.in.j.col.co.tit.
t vol.de qua decisiõe Bar.in.d.l. postu
lante.an pn.per ter.ibi videatis ibi Pau.
de Cas.t moder.maxime Alex.vbi limi-
tat post Bal.in.l.per diuersas in.x.q. C.
manda,t Jas.in.l.ſi decesserit in.iij.col.
qui satisda.cogan. per quam infert ibi
Bar.† q̃ si debitor in instrumẽto expres- 62
se conuenit q̃ si non soluerit in termino
possit incarcerari.supposito q̃ tale pactũ
valeat.de quo per Bar.in.l.titio centum
H.ij.de condi.t demonſ.t in.d.H. elegan
ter.l.alia.ff.solu.ma.q̃ heres debitoris q̃-
nis non soluat non poterit vigore talis
pacti incarcerari.licet secus esset in statu-
to pront vidistis.cuius triplicem ratiõ
diuersitatis putat Jas. quem videatis in
d.l.ſi decesserit.in.d.iij.col. Posite q̃ t

heres heredis primi testatoris est heres
63 l.si quis filium.§.in omni.ff.de acqui.he
re.l.ñ.C.de here.instit.† Tamen si testa
tor mādauit heredi q̄ aliquid faceret sub
certa pena.puta q̄ faceret construi capel
lam in tali ecclesia infra certum tempus
sub pena priuationis hereditatis.si pri
mus heres moriatur pendente termino.
heres heredis non tenebitur eadem pe
na priuationis q̄nis non fecerit edificari
capellam in tempore statuto.ita Bal.in
d.l.ñ.in.xxij.q.per tex.in.l.mulcta.in pn.
de condi.ɔ demōſ.quod est not.fm eundem in.d.xxij.q.refert ɔ sequitur Jaſ.in
d.§.in omni.in vlt.col.versi.quarto limi
ta.ratio hui⁹ dicti est q̄a in penis ɔ mul
18 ctis que relinquuntur etiam in testō non
receditur a persona quantum ad pene cō
64 missionem.d.l.mulcta.in prin. Jn mate
ria istius.l.non taceo.† q̄.l.ij.C.cō nona.
que vult q̄ debitor cessus possit cōuenīri
a creditore cedēte nō obstāte cessiōe.nec
pōt sibi opponere exceptionē cessiōis.ni
si in tribus casibus de quibus ibi.procedat in contractibus vt ibi.ɔ nō habeat lo
cum in eo q̄ habet vtilē actionē ex vltia
voluntate.nam ille semper p̄tertur habē
ti directas.ɔ debitor etiā extra illos tres
casus semp pōt se tueri exceptiōe aduersus heredē habentē directas.Bal.in.l.si
pecunia.p tex.ibi.de lega.j.vbi etiā ait q̄
istud est notabile nouū.sequunt Raph.
Cu.Pau.ɔ in effectu Joa.de Imo.licet
aliq̄liter dubitet.An.d.l.si pecunia.p
bet istā decisionē Bal.ibi.vbi ɔ Jaſ.di
cens esse cōiter approbatam ɔ multū mē
65 ti tenendā.Sciendū est † q̄ ius sententie
pōt cedi.Bal.in.l.ex legato.in fi.C.de le
ga.allegat.l.in hoc iudicio.ff.fami.her.ɔ
si cedens habet ius executiōis parate.ces
sionarius habebit.ɔ idē in legatario bal.
66 in.d.l.ex legato.in fi. Cōfirmo † q̄ si ex
forma statuti debitor pōt capi ad petitio
nem creditoris q̄ eodem modo pōt capi
ad instantiā cessionarij.Bal.post Jaco.
Bu.in.d.l.per diuersas.in.x.q.C.māda.
Ly.Bal.Flo.Alex.ɔ Jaſ.determinant
ɔ tenent cuam hanc confirmationem p
tex.ibi.in.l.si sic.§.si quis ita.de lega.j.cū
alijs cōcor.traditis ibi p Alex.ɔ Jaſ.qō
est vtile ɔ notandum pro extēsione.l.ij.ti
.vij.lib.xij.forō.ll.que dicit q̄ quotiēs
ad petitionem creditoris aliquis incarce
ratus est.creditor compellatur dare ali
menta eidē incarcerato indigenti.q̄ etiā
d.l.habet locum in cessionario ad cuius
petitionem talis debitor incarceratur.sic
etiam potest inferri ad extensionem tex.
in.l.vj.titu.xij.lib.v.ordi.vbi cauetur q̄
si debitor non potest soluere creditori ser
uiat eidem creditori per tempus assigna
tum per iudicem cum certa tolēnitate de
qua ibi.q̄.d.l.non solum habebit locum
in creditori cui directa cōpetit actio.sed
etiam incessionario cui solum suo nomi
ne competit vtilis.quod reputat notan
dum Dida.de Segu.in.d.vol.fol. ciij.
col.iij,Confirmo quoq; † si statutum in
67 quit q̄ prescribat creditori quinquēnio.
idē est in cessionario.ɔ tuus ilta.q.disputata per Themā de forma.ɔ Rizar.ma.
pro quo facit.d.l.per diuersas.fm Bal.
ibi in.d.x.q.† Tamen si statutus dispone
68 ret q̄ creditor posset facere capi debitorē
sine citatione.tunc cessionarius nō pote
rit facere capi ipsum debitorem sine cita
tione:sed debet prius facere illum citari
vt discutiatur an sit ius cessum aut non.
Bal.in.d.x.q.per notata per Jnno.in.c.
quia.v.de iudi.quem sequuntur Pau.ō
Las.in.d.l.posiulante in prin.ff.ad trebe.
Alex.ɔ Jaſ.in.d.§.si quis ita.ɔ idem di
cit Bal.vbi.§.de herede debitoris q̄ de
beat citari vt discutiatur an sit heres.ɔ alī
ter non poterit capi.quia si non potest ca
pi res nec persona cum captura persone
habeat in se iniuriā.ɔ sic est maior cēs cap
tura rerum.ɔ ad hoc multum no. Jnno.
vbi supra.fm eundem Bal.in.d.x.q.idē
tenet Alex.in.d.l.a diuo pio in.d.§.in ve
ditione.in pen.col.versi.Secō fallit.vbi
allegat Jnno.in.d.c.quia.v.ō iudi.Bal.
Ang.ɔ Imo.in locis de quibus ibi p cū.
69 † Vtrum ius primogenture possit cedi.
videatis bar.ɔ alios p̄cipue Alex.ɔ Jaſ.
in.l.is potest.ff.de acqui.here.ɔ Joā.Li
ce.in suo trac.primoge.lib.iij.q.j. Vltra
predicta in materia scire oportet q̄ stan
te statuto aut legibus regni de quibus
supra in quibus cauetur q̄ instrumenta
publica mandentur executioni sicut sen
70 tentie.† q̄ si mulier habebat instrumen
tum in quo vir fuerat confessus se habuis
se dotem ɔ de illa fecerat quietationē nūc

soluto matrimonio petebat executionez
instrumenti contra virum vigore tacite sti
pulationis de restituendo presumpte ex
l.j.de rei vxo.ac.q̄ quia illa tacita stipula
tio non potest esse legitime scripta i instru
mento.sed intelligitur auctoritate legis.
non mandaretur executioni illud instru
mentum fm legis dispositionem ita Bar.
per tex.ibi in.l.j.in prin.de his que in te
stamento delen.ɔ ibi subdit facere in con
trarium.l.si duo patroni.§.marcellus.ff.
de iur.iur.vbi ex iuramento formiter pre
stito tā super pignore q̄s super dote vtriq;
parti datur actio sicut competeret si vere
tales p̄tractus intercessisse probatū esset.
71 ex quo dicit ibi Bar.† q̄ si iuram rem me
ate emisse pro certo precio non tamē ex
pressi quantitatem.q̄ licet videatur q̄ ex
hoc iuramento non poteris agere quia
preciū nō est certū.§.p̄ciū cum simi.insti.
de emp.ɔ vendi.putat q̄ ille contra quem
iuratur posset petere q̄ compellar exprī
mere certum precium.l.certum.in prin.
ff.de confe.quod etiam si non exprīme
rem,putat Bar.in.d.§.marcell⁹ q̄ ex par
te mea possum agere ad rez.nam sicut in
d.§.marcellus,ex vna parte potest iura
mentum formiter prestitum esse.ɔ pro alia
parte informiter.ita in hac decisiōe Bar
toli.ex vna parte iuramentum potest con
tinere certum.ex alia incertum quia non
est quid repugnet.quam decisionem vi
detur approbare Rapha.Cu.in.l.scien
dum de verbo.obli.si tempore delatiōis
iuramenti non erat contentio de precio:
sed de re.vnde postq̄ non erat questio
de quantitate precij.nō curamus an quā
titas sit expressa.arg.l.ij.C.de sentēn.que
sine cer.quan.ɔ.l.gallus.§.si eius in fi.de
libe.ɔ posthu.secus vbi fuisset contentio
de precio.quod satis placet Alex.in.d.§.
marcellus.teste eodem ibi.vbi etiam vi
deatis Bal.ɔ Pau.de Las.Jasonēq̄ di
centem.q̄ in hoc in effectu cū Bar.tran
seunt alij.cum limitatione q̄ iurans com
pelli potest ad declarandum precium.q̄ ob
rem licet quantitas arbitrio alterius de
clarari debeat.obligatio autem non dici
72 tur habere conditionē necq̄ diē(† an de
bitor in die possit cogi ad soluendū ante
tēpus.dicite q̄ sic in eo qui est debitor fisci
propter necessitates publicas, conditiōe
legis p̄me.C.de cōdi.ex.l.q̄.l.est bona ɔ
hz vnū caluz singulare fm Bar.ibi.ɔ est
valde notabile.q̄ emptores gabellarū p
necessitate rei publice possint exigi ante
tp̄s.dimisso tū eis medij tēporis intersti
rio fm glo.ibi q̄ est notabilis vt Bal.in q̄t
ibi.ɔ tota die propter repētinas necessita
tes publicas hoc fieri videm⁹.ɔ nō est in
stitū.qō tenete mēti.Bal.vbi.§. hoc ēt
contingit,ppter publicas necessitates.q̄s
fiscalē burlam pro bono publico suppor
tare oportet.istaz rōnem notat Bal.in.d.
l.j.per tex.ibi.quod est mentī tenendū fz
cundē ibi.refert ɔ sequitur Jaſ.in.l.an die
ɔ ibi ait esse valde notandū.ff.de condi.
inde.)Cūque enim differatur executio.ta
men obligationis respectu presens est.gl.
est ɔ ibi Bar.in.l.j.de lega.ij.p q̄s appa
ret fm eundē Bar.ibi in fi. † q̄ si aliquis 75
p̄mittat in instrumēto interesse aut incer
tum aliquid.q̄ talis instrumenti pōt peti
executio ex forma statutorū,sicut si certā
contineret quātitatē.ɔ tūc in iudicio de
clarabitur quātitas.d.l.ij.de sentē.que si
ne cer.quan.facit.l.j.in prin.ff.de eden.l.
defensionis facultas.de iure fis.lib.x.qō
bene notate fm ipsum Bar.in.d.l.j.in fi.
de lega.ij.Sed bene posset opponi excep
tio obstatiua liq̄datiōis,nā si liq̄dari nō
pōt.ergo nec exeq̄.Et vbi debitū efficaci
ter p̄bari nō pōt.necq̄ efficaciter liq̄dari.
ɔ sic cessat exceptio.statutū eīm vel leges
regni sup alleg.nō dicūt q̄ nō possit exci
pi cōtra liquidationē.ɔ ita in hoc standū
est iuri cōi.† omnia eīm instrumēta cōdi= 74
tionalia ɔ incerta dum liquidantur non
gaudent premlegio statuti aut dictarū le
gum.sed postq̄ inter locutum fuerit ea li
quidata.tunc statutum vel leges de exe
quendo vires habere incipiunt.ita Bal.
in.l.ij.in fi.col.C.de execu.rei iudi.quia
quando aliquid conditionale deducitur
in iudicio.debet cōditio liquidari.notat.
Bal.in.l.siquidē.in.ij.col.C.de except.p
quo allegat.l.hoc iure.de verbo.obli.vbi
est casus singularis.fm cūdē.in.d.ij.col.
vbi etiā dicit q̄ hoc ,pbat multis aliis le
gibus ɔ rationibus.† ɔ q̄ ideo instrū 75
conditionale non meret executionē.quā
conditionale non meret executionē.quā
l.hoc iure.notat etiā ad hoc Jaſ.ubi i.vij.
not.legēs illā sub.l.in illa stipulatiōe.i.i.
eo.tit.ɔ refert ɔ sequit Bal.in decisione

Universidad de Deusto
Biblioteca

predicta.de qua in.d.ij.col.Additq dicte.l.hoc iure.alium tex.in.l.ita stipulatus.§.qō si ab initio.in versi.nec ante cē.
76 iplomet utu.† Hinc est q̄ lz instrū guarētigatū habeat in se cōditionē renera,purificatam.non tñ pōt in iudicio obtinere executionē facti.donec pars notū faciat iudici purificatā esse cōditionē. ita dicit Bal.dictā.l.hoc iure. ad hoc esse valde notabilē in.l.cū testō.in fi.de testa.manu. refert z seq̄t Jas.in.d.l.i illa stipulatiōe.i ij.col.versi.nono.vbi etiā inq̄t facere.l. ij.z qō ibi notat Bar.C.de sentē.que sine
77 cer.quā.profe.† Hinc quoq̄ est q̄ stante statuto q̄ quicūq̄ occiderit puniat.dato q̄ certū sit q̄ vulneratus ex illo vulnere debeat mori.tñ nō pōt vulnerās accusari z condemnari de homicidio.quia statutum loquitur de occidente z sic de morte. necesse ergo est q̄ mors secuta sit.Bar.in l.dānī infect.§.labuni.in.ij.col.de dā.infec.z dicit facere qō dicit.an.d.ll.in illa stipulatione.z hoc iure.de verbo. obli.ita etiā tenet Bal.in.c.j.§.iniuria.in vlti.col. de pace iura.fir.z in.c.j.qb.mo.feu.amit. refert Jas.in.d.ij.col.alibi decidit Bal.
78 z est in.l.j.ad fi.C.de nūdi.† q̄ si statutuz disponat q̄ occidēs aliquem in die veneris sancti debeat puniri grauissima pena mortis.q̄ habebit locū in eo q̄ tunc mortifere percussernt.licet in alia die moriatur quod dictum nō recordat Jas.alibi legisse teste ipso in.d.ij.col.Cōfirmo superiora(suppositq̄ ista.l.z alie predicte hui⁹ regni equiparāt cōtractus obligatiōes z sentēnas.de quibus hic)q̄ lz cōtra sniam diffinitiuā nō possit opponi exceptio tñ nō merct̄ executionē nisi snia sit liquida l.hec autē.§.i.in verbo liquere.ff.quib.ex cau.in posse.ea.qui tex.est ad hoc aureus fm Bal.ita tenentem in addi.Spec.in titu.de excep.in vltimis verbis.ergo idem est in instrumento publico de quo hic z in alijs.ll.regni istius.hoc idē tenet Jas. referens.in.l.j.in prin.in.iij.col.ff.ō edē.
79 †Ex quibus apparet q̄ super liquidatione pars est citanda:quia cause cognitionez requirit.Bar.in repe.l.ij.in.iij.q.pn. C.de pig.z magis expresse Bal.in.d.l.ij.
80 in.d.fi.col.C.de execu. rei iudi.† quero stante statuto q̄ instrumenta guarentigia ta habeant paratam executionē,vt in.d. ll.ij.z.v.titu.viij.lib iij.ordi.si in instrumento tali promissum sit factū z nō plus. z promissor fuerit in mora faciēdi.nunq̄d pro interesse poterit vigore talis instrumenti peti executio.dicite q̄ sic fm Lud. Ro.in.l.certi cōditio.in pn.ff.ō reb.cred. de quo videatis ibi Alex.Ant.de But.z Jmol.in.c.ārāstato.de pñti. Jasonēq̄ i.d. l.certi cōditio.in.v.col.vbi anteq̄ tractet hūc passuz dicit esse valde vtilē z q̄ nō in
81 uenit cū bene excussū.† quando q̄s agit in libello ad interesse.an debeat exprime re quantitatem.vera z cōis sentētia est q̄ nō.primo p tex.in.l.ij.C.de inutil.stipu. Scō.quia non est in potestate eius declarare quantum sit interesse.l.j.§.qa autem.ff.quorum lega.sed declaratio inter esse est in iudicis potestate.l.vna.de sententia.que p eo quod inter.profe.ita Bar. z cōiter doc.in.d.l.certi conditio.plenius per Bar.in.l.stipulationes non diuidun tur.in prin.an vlti.q.z ibi moder.de verbo.obli.late Ludo.Ro.in.d.l.certi cōditio.in pn.vbi Jas.in pen.col.dicit q̄ ista est vera z cōis sententia dicta.quis p suo
82 interesse pōt agere vt alij soluatur.† z sic procedit libellus in quo ago contra te vt alijs soluas qō est verū fm Bal. z alios in.l.si cui legetur.§.si tutio.de lega.j.quā do solum verba executiua referuntur ad tertium.vt quia peto te mihi condemnari ad dandum tutio.secus si peterem te cō demnari tutio ad eidem dandum.l.stipulatio ista.§.si quis insulam.cum glo.de verbo.obli.declarat Bar.in.l.j.C. de sentē. z interlo.om.iud. Facit regula quecunq̄ gerimus.ff.de act.z obli.ita Jas.in.d.§. si tutio.in.v.not. Item ago contra te vt tu contra alium agas.iste est nouus modus agendi secundum Bar.z doc.per tex.ibi in.l.si sic legatum.§. si quis ita.ibi compellat heredem experiri.de lega.j.facit.l. cum in plures.§. messem.ff. loca.l.ij.§. idem labeo.ff. ne quid in loco publi. z
83 l. iul.§. penul..ff. de act. emp.† Sic etiam procedit libellus in quo ago vt emas vel vendas.tex.est quez ad hoc notāt ibi Dy.Bal.z sequuntur Flo.z Ang. de Peri.in.l.z si equo.ō lega.j.vbi z Jas. notat.qui idem tenet in.d.§.si quis ita.in ij.not.Sic z quando ago vt talis liberet̄ l.j.in prin.ff.vt in posse. lega. Jas. in.d.

tij.not.† Et in tantum predicta instrumēta z sententie diffinitive possunt executioni mandari(vt satis ostensum est.ſ.)q̄ si-
84 cut re perempta in casu.l.iulianus ait.ff. de confe.fit condemnatio in extimatiōe. de quo z qualiter re perempta formetur libellus.videte Bar.z doc.in.l.si seruum §.fi.de verbo. obli. ita idem putat Bart. in.d.l.iulianus ait. si peteretur executio confessionis.q̄ re perempta fieret executio in estimatiōe. vt notatur in.l.fi.ff. que senten.sine appel.res.z hoc est vtile secūdum eundem in.d.l.iulianus.propter instrumenta guarētigie.vt re promissa per-
85 empta fiat executio in extimatione.† qualiter fiat instrumentū guarētigiatuz z quātum seu auctoritatez habeat.videte Bar. Pau.de Las.Alex.z Jas.in.l.j.§. si quis ita.de verbo.obli.Bar.in.d.l.non fatetur in fi.ff.de confe.z in.l.possessio quoq̄.§. z si possessio.ff.ō acq̄.posse.clarius Jmol. z Alex.in.l.ait pretor.§.j.ff..de re iudi.et omnimodo Jas.post Bar.in.d.l.error.i pen.col.de iur.z fac.ig. Unum est q̄ si aliquis habuit instrumentum quod postea perdidit vel postea est deletū. q̄ licet debitum per modū libelli peti possit.non tñ poterit peti executio instrumēti ex forma statuti.ita Bar.per glo.ibi.in.d.l.j.§.fi.ō bis que in testamento delē.de quo videatis eundem z alios maxime Alex.z Jas. post gl.ibi in.l.fi.de edic.diui adria. tol. vbi habetur q̄ in executionis ad hoc q̄ instrumentū habeat executionē requirit̄ q̄
86 nō sit abolitum nec cancellatum neq̄ in aliqua sui pte vitiatū. † ideo stāte statuto q̄ instrumenta publica habeant executionem paratam.tale statutum recipit interp̄tationē p illā.l.fi.si sit non abolitū nec cancellatum neq̄ in aliqua parte vitiatū vt ibi.quod est intelligendum q̄n talis cancellatio aut abolitio esset in loco substantiali.z sic in loco suspecto.alias secus.gl. est in.d.l.fi.in verbo vitiatū z in specie ita
87 limitat Pau.de Cas.ibi in.iij.col.z Jas. in.iij.not.dixi hic in prin.† Cōfirmo dictum Bar.per glo.ibi in.d.§.fi.l.j.de his que in test.delen.per.l.iij.titu.xij.lib. iij. ordi.dicentē q̄ prescripto contractu transcursu decennij fm.l.iij.ciusdē tituli.nulla executio possit fieri per debitum contentuz in dicto contractu.vsq̄ q̄ debitor citetur z audiatur.quod etiā colligitur ex.l. supra proxima.vbi videatis q̄ dixi in xō si. z q̄nis cōtractus. Nō omitto.† q̄ si in in- 88
strumento non valet principale.nō valet etiam confessio accessoria nec preceptuz guarentigie in eo appositū.ita Bal. in.l.si absentis.ppe fi.C.si certū peta.vbi dicit pro hoc esse tex.singu.in.l.viti.ff. de cōsti.pecu.quē etiā ad hoc allegat idem Bal.in rub.in.j.col.ad fi.C.de pñti.pecu. Cōfirmo quia si cōtractus principalis non tenet.constitutū vel precariū in eo appositū etiā nō tenet fm Bal.sub dubio tñ forte in.c.ij.circa fi.de feu.da. in vi.l. cōmis. firmatq̄ ipse in.l.ex testō.C.ō fideicō.vbi allegat.l.stipulatio hoc modo cōcepta.ō verbo.obli.poterat etiā allegare.l.nō dubium.C.de legi.Cōfirmo scō.q̄ si nō valet cōtractus principalis nō valet pactuz emptiōis nec pene in illo appositū.gl.est in.l.si patronus.§.patronū.in xbo fauiana.ff.si quid in fran.pat.has duas decisiones Bal.refert z sequitur Alex.in.l.j.§. si vir.in.ij.col.ff.ō acq̄.posse.z ibi Jas.in antepen.col.ad fi.Aduerte in isto passu.q̄ Ang.Jmol.Alex.z Aret.in.d.§.si qs ita l.j.de xbo.obli.declarādo verba Bar.ō q̄busibi in fi. dicunt distinguētes, q̄ aut statutū ait q̄ propter preceptū guarētigie sint instrumēta executioni mādāda. z tūc lz cōtractus in eo celebratus sit nullus.debet tamen executioni mandari. argu. l. posthumus.§.si qs ex his.ff.ō inoffi. testō. z.l.cū putarē.ff.fami.hercis.aut statutū dicit q̄ mādet̄ executiōi pōtus,ppter instrūm guarētigie. z tūc ea habet respectū ad cōtractum.cū cōtractus sit nullus nō mutet̄ executiōi fm qō notat Bar.in.l.diuus.ff. de test.mil.z in.l.j.§.parui.qō vi aut clā. z oimodo in.l.nō putauit.§.nō queuis.ff.ō bono.posse.cō.tab.z post q̄ Alex.ponit hanc distinctionē in.d.§.si qs ita.in pen. col.ad fi.z pfirmat p determinationē bar. Bal.z Jmol.in iurib⁹ de quib⁹ ibi p eū. dicit q̄ ita cōiter tenet̄.lz Bal.aliter loq̄tur in.l.si nō sortē.§.j.ff.de cōdi.indeb. et subdit q̄ cōtra p̄dicta facit dictū Baldi ō quo supra i.d.l.si absentis.ppe fi.C.si cert. peta.p tex.in.d.l.vlti.ff.de consti.pecu. tamen q̄ respōdeatis q̄ intelligitur fm distinctionem supra relatam.pōt etiā respōderi fm quod inquit ipe Alex. quē videa

Universidad de Deusto
Biblioteca

tis de duobus alijs responsis.ad.d.l.fi.ō consti.pecu.in.d.§.si quis ita. in vlt. col. in prin.vbi Jas.in fi.col.inquit.q scribentes ita declarant mentem Bar.s. distinguendo vt.ś.tamen q putat aliam fuisse intentionem Bar.in.d.§.si quis ita.in finalibus verbis.z q credit Bartolum velle dicere q aut verba statuti circa instrumentum guarentigie excutiendum excludunt omnem exceptionem cuiuscunq nullitatis.z tunc etiam ex contractu inutili potent intentari via executiua statuti. secus quando verba statuti non expresse excluderent omnem exceptionem nullitatis. z ideo diligenter attendenda sunt verba statuti z istam credit fuisse mentē Bar.z ita Bar.intellexisse verba statuti. sic Jas.in.d.fi.col.vbi subdit q contra decisionem Bar.quomodocūq intellectā faciunt illa de quibus ibi per eum.inter q̄ sunt predicte due decisiones Bal.vna in d.l.absentis.ad fi.per tex.in.d.l.vlt.ff. de consti.pecu.altera in.d.l.ex testamēto.C. de fideicō.z.d.glo.in.d.§.patronū.in verbo.fauiana.l.si patron⁹.ff.si quid in frau. pat.Lōcludo in hoc q licet predicta declaratio Jas.ad predicta verba Bar. sit bona.tamen teneo distinctionem superiorem.Ang.Imol.Alex.z Aret.quia non solum est bona.sed etiam quoniam cōmuniter tenet vt dixi allegādo Alex. in.d.§.si quis ita.z sic confessus est Jas. ibi vbi postq̄ refert predictos dominos in distinctione predicta illorum inquit q ita declarant scribentes mentem Bar.di
89 xi.† ¶Pone q quis confitetur referendo suam confessionem ad ea que continentur in quodā instrumēto.quod instrumētum nō est solēne.nunquid dicta cōfessio valeat z sibi preiudicet.Bal.in.l.alia causa.in.ij.col.C.de his qmb.vt indig.referens Imo.tenet q sic.quia licet instrumentum non sit solēne nec sufficiens ad probandum.tamen confessio rata remanet ettam si non fiat absolute sed per relationem ad instrumentum non solēne.ro quia solēnitas nunc est in confessione q̄m non sit in instrumento ad quod fit relatio.ergo valet dicta confessio secundū Imo.argu.l.j.§.debitum.ff.de consti. pecu.ita Bal.in.d.ij.col.refert z sequitur Jas.in.l.legata inutiliter.in prin.in vlti. col.de lega.j.† contra confessionem que 90
fit inter vivos habet locum.excepto nō numerate pecunie.vt in titu. de non nu. pecu.secus est in illa que fit in vlti.voluntate.quia non expectat futuram numerationem. glo. est in.l.j.super verbo erroze.C.de sal.causa adiec.lega. quam glo.ad hoc pro singulari allegat Bal.in titu.de pace constan.in ver.vassallu.in.j. z Alex.in addi.ad Bar.in.d.l.j.z in.l.si ex cautione.in addi.incip.recepisse pecuniam.C.de non nu.pecu. z idem Alex. in.l.si divortio.in vlti.col.de verbo.obligquam etiam pro vnica allegat Bal.in.c. literas.in.ij.col.de presump.z pro notabili Jas.in.l.que de legato.in fi.col.de lega.j.z in.l.mutuum damus.§.creditum.in ij.col.versi.quinto aduerte.ff.si certū peta.Et quia predicta instrumenta habent vim sententie diffinitiue.vt in.d.ll.ij. et v.tit.viij.lib.ij.ordi.z hic.† ideo sicuta 91
die late sententie currit tempus appellationis.in auc.hodie de appel.l.j.tit.xvj.lib. ij.ordi. De iure communi aut index dicit:do terminum trium dierum vel aliorum in specie.z non computabitur in termino dies dati termini.z intelligitur tantum de proximis.l.cum qui licet alendis de verbo.obli.aut dixit do terminum tibi hinc ad tres dies.tunc est computandum de momento ad momentum.l.ij.§. minorem.ff.de mino.l.j.§.dies.ff. quādo appel.sit.vbi in.d.§.dies.tempus appellationis interponende currit a die sentē tie.de quo an dies termini computetur in termino videatis Bar.z doc.in.l.j.si ds cautio.in.d.l.j.tit.xvj.lib.ij.ordi.cōputatur dies sentētie in termino. ꝑbat ibi ad fi.de iure cōi dicat antē a die vel ex die.in vtroq̄ continetur tempus de momento ad momentū.Bar.in.l.miles.§.sexaginta.ff.de adul.quod procedit etiam si sententia sit cōditionalis per tex.in.l.j.§.biduū. quando appel.sit.quod reliquit Bar.ibi in fi.cogitandum in restitutione in integrum precedente cōtractu sub conditione.z similiter in sententia si currat temp⁹ ad beneficium restitutionis petendū a tē poze existentis conditionis vel late sententie celebrati ve contractus.circa quod Bar.in.l.si cui legeť.in fi.ꝑncipij.ō lega. jan.q.illa.quid si vendo vnuz libū z fa-

Andat termini cepusq̄ termino

cso terminum de precio vnius anni.quādo incipit currere illud tempus.an tempore celebrati contractus vel libri traditi. aut si factus fuit sub conditione.nunquid currere incipiat terminus a tempore existentis conditionis.seu celebrati contractus.dicit q incipit currere a tempore perfecti contractus vltima perfectione cuiuz traditionis.vt i.l. tali facta stipulatione. ff.de iure dot.contra quod allegat vbi supra.d.§.biduum. et non solut.sed dicit vide per te ipsum. tamen in.d.§.biduum non adducit pro contrario.d.l. tali facta stipulatione.sed ex solutione quam ad alia contraria ibi dat pro ipso allegata dicendo non video q aliter posset dici nisi q hic(id est ibi)sit speciale propter auctoritatem rei indicate.et q hoc videtur velle illic iurisconsultus.satis respondetur. per quem.§.biduum. Bar.in.l.ab hostibus.§.sed quod simpliciter.in pen. col. ff.quib.ex causis maio in.q.illa.quando incipiat competere officium iudicis. in materia illius.l.postquam retulerat opiniones aliquorum et suam posuit. dicit predicta vera nisi lesio cōtingeret.ex sententia iudicis.tunc enim receptum est p
92 ter utilitatem (secundum literam mei libri Bartoli.) vel auctoritatem (vt supra retuli) vt a die late sententie currat tempus non expectato conditionis euentu. Ita hic a die oppositionis contra executionem.et sicut in presenti.l.transacto tēpore decem dierum sine probatione alicuius legitime exceptionis non obstante appellatione aut nullitate. data fideiussione prout in.d.l.v.titu.viij.lib.ij.ordi. et hic cum concor. quam refert continentur.proceditur in executione vt in dictis ll.regni et ista.sic transacto tempore appellationis remanet sententia firma que executioni mandari potest.vt per titulū C.de execu.rei iudi.l.a divo pio.ff.de iud.et.§.d.ll.regni et hic.† (Et sicut describitur appellatio propter lapsum terminiiuris.vt in clemen.sicut appellationē. de appel.et.C.cum sit romana.eo titu.ita per lapsum termini hominis.nam terminus hominis succedit loco termini iuris.tex.est quem ad hoc notat Abb.in vlti.not.in.c.personas.de appel. quod facit ad.q.an per lapsum termini hominis non expectato lapsu termini iuris remaneat rata sententia diffinitiua a qua fuit appellatum.ad quod quidam dixerunt vt refert Imo.in.d.c. personas q non. exponentes tex.in fi. ibi sententie id est iurisdictioni. Dicebant enim isti q nunc̄ manet rata sententia diffinitiua donec fit lapsus terminus iuris. Alij vero dicūt oppositum.q viro q̄ termino elapso.s.iuris vel hominis rata manet sententia. et hoc videtur verius fm eundē Imo. vbi §.vbi Abb.in.j.col.aut q ꝑfecto iudicio suo est tex.clarissimus ibi.literā non eam llando.vt patet ibi extunc sentētie me.tē. vnde ponderat illud verbū extūc q̄ reseratur ad lapsum termini hominis. nec valet expositio sententie.id est iurisdictioni.fm eundē Abb.in.d.j.col.vbi ad idez adducit tex.(quē dicit bonū)in.c.licet.ō senten.excōi.lib.vj.et inquit q ita tenet Fede.consi.xxviij.z do. ō rota.decisiōe. lxxxix. alias.ccix.illud tñ verū est q etiā post lapsum vtriusq̄ termini talis est cā i qua iudicis officiū exuberat. pōt inde ex officio suo supplere z increre. tex. est in.c.cōstitutus.de appel. cuius casus est valde nota.fm Abb.ibi in prin.qui etiaz hoc tenet in.d.c.personas.prope finē prime col.vbi quecūq aut q ex p̄dictis notem⁹ iudicē posse terminū statuere appellanti taz ab interlocutoria seu grauamine q̄ a diffinitiua.) Nec obstabit dicere q in.l.j. titu.viij.lib.ij.ordi.nō numerat dies cōtestationis qz iz videat ꝑtraria dispositiōi hinc.cū ibi loquat de exceptionib⁹ etiaz perēptoziis.z ratio dubitādi ad.l.istā potuit de illa venire.qm̄ sicut ibi dies cōtestationis nō numerat in termino.xx.dierū exceptionū.sic videbat q nec hic dies oppositiōis vel exceptiōis cōtra executionē. Sed cū talia instrumēta z sententie diffinitiue tantā habeāt vim. q viso instrumēto z citatiōe nō ꝑmissa. nā ꝑcedere ordine ꝑtermisso est quidā ordo irregularis.qm̄ ordo est nō seruare ordinē in talib⁹.satis est q obligatus p tale instrumētū aut sententiā diffinitiuā habeat decē dies ad exceptiōis legitime probationē cōtra executionē etiā si in illis numeretur dies oppositiōis.qō cessat in.d.l.j.vbi nō ita liquet de victoria actoris.nec de cōdēnatione rei. Sz q dies oppositiōis nō cōpute

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur in termino dictoꝝ decem dierū mo-
neor ꝙ.d.l.j.titu.xvj.lib.iij.ordi. vbi lz in
ei⁹ ꝓncipio posuit eadē verba q̄ hic ponū
tur.s.deide el dia. postea dixit i fi. y en el
dicho quinto dia mādamos q̄ sea cōta-
do el dia en q̄ fue dada la sentēcia o fe-
cho el agrauio. in q̄ manifestaꝟ ꝙ ad hoc
ꝙ dies sentēcie numerarek in termino q̄n
q̄ dierū (de q̄bus ibi) fuit necessariū ap-
ponere p̄dicta ẏba. ꝛ ꝙ ꝓsequēs ꝙ nō suf-
ficiebāt ad hoc alia. s. deide el dia. ꝛc. q̄ re
tulerā. naz alias dispositio dicti ẏsi. y en
el dicho quinto dia. ꝛc. redderek frustra-
toria. ꝓtra tex. in argu. ꝛ q̄ ibi p illū no-
tāt ꝑau. de cas. Alex. et Jas. in. l. ait p̄tor.
in p̄ma. in p̄n. ff. de iureiur. vbi dicunt ꝙ
verba legis nō dīt intelligi; adiecta frus-
tra. ante quos eundē tex. ad hoc allega-
uerat. Joā. an. in addi. spec. in titu. ō sen-
ten. ℌ. q̄liter in addi. incip. ꝛ litē ꝓtesta. ad
idē est tex. in. l. postliminiū. in fin alib⁹ ver
bis. de capti. ꝛ postli. reuer. ꝛ in. c. pasto-
ralis. ꝛ ibi cano. de appel. Dicit sile i sta
tutis q̄ sic interpretāda sunt ne sint frustra
toria ꝺm Bar. ꝛ moder. in. l. iiij. ℌ. ꝓtor ait
ff. de dāno infec. qō ꝓcedit nisi q̄s inde-
bite dānū pateref. q: tūc potⁱ⁹ dz intelli-
gi ꝙ statutū sit frustra. p glo. in. l. fi. ℌ. in cō
putatione. de iure delī. quaz ad hoc dicit
notabilē Bar. ibi in fi. vbi etiā valde ex-
clamat vt illā menti teneamus. ꝛ moder.
93 q̄z ibi. Et ꝙ hoc tota die practicaꝟ + ꝙ si
statutū dicit ꝙ executio instrumēti fiat ō
heredē sicut cōtra defunctū. intelligiꝟ nisi
heres fecerit inuentariū. ita Bart. vbi ℌ.
ad qō allegat. d. glo. ꝛ exclamat vt p̄dixi.
quā ibi cōiter sequunꝟ etiā alij fz Jas. ibi
in fi. col. Silecz dicimus in premlegys.
in q̄bus sic verba intelligi dīt vt premlegiū aliq̄d operef. l. si q̄s. in p̄n. cū glo. C.
de inoffi. test. c. fi papa. de premlegys. lib.
vj. Idē habemus in contractibus. l. fi. in
p̄n. vbi ad hoc notāt ꝑau. de cas. Alex.
ꝛ Jas. ff. si certū pet. l. hanc. l. ff. de ꝓtrah.
empt. Sic etiā dicimus in vltimis volun
tatib⁹. l. si q̄s in p̄n. de lega. j. Plus est ꝙ
nedū clausule. imo nulla dictio nec syllaba dz esse sine effectu aliq̄d operādi Bal.
in rub. C. de ꝓtrah. emp. in. ix. q. ꝛ in. l. j. in
p̄n. ff. qō metus cā. ꝛ Dida. de legu. in. d.
vol. folio. lxxiij. col. iij. ante quos dixe-
rat glo. hoc in. c. solite. in verbo tanꝯ ad
fi. de maio. ꝛ obedi. Ad idē facit qō dicit
Bal. in. l. j. in. ij. col. ẏsi. Scdo casu. C. cō
mod. vbi loquēs in quadā. q. (de q̄ p eum
ibi in. j. col.) ait in scdo mēbro seu casu q̄r
te opiniōis. d. q. ꝙ refert. aut ꝺm simplicē
naturā ꝓcⁱ⁹ nō veniebat culpa leuissima.
ꝛ tunc ratiōe pacti venit culpa leuissima
lz nō caius fortuit⁹ vt operef pactū i agē
do. vel ꝺm naturā ordinatā a iure venie-
bat culpa leuissima. ꝛ tūc vt aliq̄d opere
tur habemus necesse dicere. ꝙ faciat veni
re casum fortuitū. nā pactū dz aliq̄d ope
rari. allegat in argu. l. si stipulat⁹. ff. ō vsu.
ꝛ subdit ꝙ approbat glosa. i. l. sed ꝛ si q̄s.
ℌ. q̄situ. si q̄s cauc. Intantū predicta pro-
cedant ꝙ ẏba ꝓtra naturā suā late inter-
pretantur. q̄ alias dispositio frustratoria
redderef nisi dicta interpretatio fieret. for
malis est tex. i. c. ꝟ cinitas. de sentē. ex cōi.
in. vj. quē ad hoc allegat Abb. in. c. fi. de
preben. ꝛ in ꝑsi. xxxij. incip. circa duo du
bia prescripta. ꝛ in cōsi. lxij. qō incipit. in
cōtrouersia orta inter ducē Burgūdie. in
iij. col. lib. ij. Ad qō bene facit tex. in. l. de
redib⁹. ℌ. fi. ff. ad trebe. quē reputat singu
larē ad hoc in. d. c. pastoralis. de appel.
Et etiam in materia penali vbi de facili
dispositio. l. vel statuti posset fieri elusō-
ria fit extensio vt alius comprehendatur
casus. probat tex. in. l. j. ℌ. pecuniam. cum
l. seq̄. ff. de calumnia. habent cano. glo. fi.
in. c. ꝯ. de vsu. lib. vj. Intuitu predicto-
rum non taceo + ꝙ quando verba legis 94
vel statuti in sensu directo nihil operan-
tur tunc de necessitate debet sumi argu-
mentum a contrario sensu etiam (quod
est fortius) ad correctionem iuris com-
munis. vt potius ius corrigatur cōe ꝙ ẏ
verba. l. aut statuti frustratoria sint. pro-
batur bene in. l. nulla nisi emersis. iunct.
auct. diaconissam. de epis. ꝛ cleri. que iu-
ra ad hoc ponderat Ludo. ro. in. l. si cum
dotem. in p̄n. vbi etiam Jmol. ꝛ Alex.
idē tenent. ff. solu. ma. ꝓ quo facit be-
ne singularis doctrina Bal. in. l. obserua
re. ℌ. proficisci. in. iij. q. quasi ad fi. de offi.
proconsu. et legati. Jdeo in statuto flo-
rē tie disponēte ꝙ nō existentibus masculis.
filie ab intestato patri succedant. quia in
sensu directo nihil operatur. sumitur ar-
gumentum a contrario sensu. ꝙ existenti
bus masculis femine non succedant. ꝛ ita

corrigitur ius cōe. s. l. maximum vitiū. C.
de libe. ꝓtete. Ita tenent Ly. Bal. Ang.
Jmo. ꝛ Alex. in. d. l. si cum dotem. in p̄n.
cum concor. quas dedit Jas. in. l. j. in p̄n.
in. xj. col. de offi. eius cui māda. est iuris.
Et ideo q̄uis in. l. j. titu. iij. lib. iij. ordi. po
nātur eadē verba q̄ dixi esse posita. in. d. l.
j. in prin. titu. xvj. lib. et volu. eisdem tñ q:
alia verba (q̄ retuli) dicte. l. j. titu. xvj. non
ponunt in. d. l. j. titu. iij. nouē dies (de q̄b⁹
ibi) non debent in se includere diem peti
tionis. vel vt melius dicam notificatiōis
eius reo. argu. d. l. j. ubi e viniere a su noti-
cia. titu. xvj. Jmo sine illo habebit reus
95 nouem dies ad contestandum. + Scien
dū q̄z est ꝙ etiaz post decem dies iuris cō
munis. vel quinq̄z de iure huius regni. a
sententia q̄ continuū grauamē infert ap-
pellari p̄ōt. ꝺm specu. in titu. de appel. ℌ. re
stat. versi. ꝛ nota ꝺm Ulixcen. Hinc est ꝙ
lz a captura vel a precepto de capiendo
non sit appellatum intra dictos decem
dies aut quinq̄z ō iure regio. tñ q: donec
reus tenetur in carceribus continuo dici
tur grauari. p̄ōt appellare etiaz post illos
decem vel quinq̄z dies. ꝺm Bal. in. l. ij. in
ij. q. de episco. audi. ꝛ in. l. j. circa fi. C. sen
ten. rescin. nō pos. refert ꝛ sequitur Jas. in
d. l. error. in. iij. col. de inr. ꝛ fac. igno. vbi
etiā dicit ꝙ istā decisionem seu doctrinaz
in terminis (de quibus ibi per eum) tradit
not. Bal. post Jac. but. in. l. eleganter. ℌ. si
quis post. in. ij. col. ẏsi. lz pone ꝙ post litē
cōtestatā superuenit exceptio. ff. de cōdi.
indeb. ꝓ qua doctrina est tex. in. c. ex pa-
te. in primo. de appel. q̄ est ad hoc op-
timus fz Jas. in. d. iij. col. de quo videatis
oimodo ꝑau. de cas. cōsi. xxv. et Fely. in
96 c. accedens. in scdo. vt lite nō cōtes. + Ap
pellās in vltima die in qua p̄ōt appellari
dz inferre hozā in qua appellauit q: possi
bile est ꝙ appellando in vltima die ꝙ se-
q̄ns sit inchoata. ita Rapha. in. l. j. ℌ. dies.
ff. q̄n. appel. sit. ꝛ sic dicit ibi Ang. aret. se
practicare. refert ꝛ sequitur Fely. in. c. qō
ad cōsultationē. in. xiij. col. ẏsi. quarta cō
97 clusio. de senten. ꝛ re iud. + tēpusq̄z appel
lādi currit de momento ad momentū. di
xi allegādo Bar. in. l. pr. ℌ. seraginta. ff. de
adulte. Abb. in. d. c. qō ad consultationē.
in. j. col. ad fi. vbi et Feli. in. d. xiij. col. v.
bi subdit hoc ꝓcedere intantū ꝙ post mo
menum decimi diei (vel quinti in regno
isto) etiā cū partis consensu nō valet ap-
pellatio. ꝛ allegat glo. in. l. preses. ff. de re
iudi. ꝛ aliam iuris canonici. subdi. q̄z + ꝙ 98
statutū dans tēpus ad appellandū intel-
ligitur ꝙ sit ꝓtinuū. ꝓ quo allegat Bal.
in. l. ij. ad fi. C. de edi. act. † Et aliqñ in in- 99
strumentis dz apponi hota. q̄n ad aliq̄d
expediret. ꝺm Bal. in. l. prescriptione. in
vj. col. C. si cont. ins vel vtil. pub. allegat
notata in. l. si ex pluribꝰ causis. ℌ. fi. ff. ō so
lu. facit qō notatur in. ℌ. ultez verbo ex. insti.
de inutil. stipul. vbi glo. dicit ꝙ q̄n q̄s vult
opponere rationez temporis vel loci. dz
edi tēpus et locus. ita Bal. in. d. vj. col. ꝛ
plenius Joan. and. in addi. spec. in titu. ō
instru. edic. ℌ. breuiter in addi. incip. ho-
ra. ꝛ p̄ōt expedire nā ratione hore vnum
instrumentū ōt prius altero. glo. est in. d.
ℌ. fi. d. l. si ex pluribus. quā dicit ordina-
riā et q̄llā raro alibi reperietis. Bal. in. l.
imperator. in. j. in. iij. col. versi. ꝛ not. ꝙ
ratiōe hore. ff. ō statu. homi. dictāq̄z glo.
allegat ad hoc Bal. in aliis locis de qui-
bus per Jas. in. l. j. ℌ. editiōes. in. j. col. ad
fi. ff. de edē. facit qō volūt Joan. an. Ant.
de but. Jmo. Abb. ꝛ Feli. in. c. pastora-
lis. in p̄n. de rescrip. + q̄ ratione vnius hō 100
re vnū rescriptum dicitur esse posterius
altero lz ambo habeant datam eiusdem
diei. Ad predicta facit. l. ticius. ℌ. lucius
in ver. hora diei sexta. ꝛ ibi glo. ꝛ doc. de
libe. ꝛ posthu. ꝛ tex. in. l. si quis cū. ℌ. j. vbi
glo. et qō ibi Bal. Ang. ꝛ moder. ff. ō vul
ga. ꝛ pupil. + Et nū nō omitto. ꝙ in iu 101
re regni sententia arbitri habeat executio
nē paratā. probatur hic. ibi pōt sentēcias.
et expressius in. d. l. iij. ibi cōpromissos.
titu. viij. lib. iij, ordi. An procedat verūq̄z
sit de iure cōi ꝛ est dicendū ꝙ nō. determi
natio est Bar. in. l. ait prētor. in p̄n. ff. de
re iud. vbi Alex. de hoc se remittit vt di-
camus sicut ꝓ Bar. in. l. societatē. ℌ. arbi-
troꝝ. ff. ꝓ socio. ꝛ cano. in. c. quintaual-
lis. de iureiur. Jmo ꝙ plus est ꝙ ex dicta
sentētia nō oriꝟ actio rei iudicate. l. j. C. ō
arbi. nec exceptio rei iudicate. l. ij. ff. de ar
bi. Fallit q̄n sentētia arbitraria est emolo
gata id est a partibus approbata expresse.
vel tacite per lapsum decē dierū. l. cū an-
tea. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij. C. de arbi. glo. in. l. a
diuo pio. in p̄n. sup ẏbo arbitroꝝ. ff. de re

iud.z Jas.in.d.l.ait ꝓtor.in ꝑn.in.ij.col. Scõo tallit.qñ est apposita clausula in cõ promisso pena soluta vel nõ.rata manente sentẽtia.glo.est in.d.l.ij.ff.d arbi.Bar. in.d.l.ait pretor.in fine ꝓncipij.z ibi Jas. 102 in vlti.col.quẽ videatis.† Qne aũt sit differẽtia inter arbitrũ z arbitratorẽ videatis spec.in tutu.de arbi.H.j.Bar.in.d.H.arbitror.in.ij.col.Ant.z Jmol.in.d.c.quintauallis. 103 +Nec,ex sentẽtia arbitratoris oriẽ actio fm Bart.in.d.H.arbitror.in.ij. col.referentẽ Jnno.in.d.c.quintauallis. qui dicit q si quidẽ est iuratũ oriẽ actio in factũ ex iureiurãdo.alis nulla oriẽ actio ex arbitramẽto sz ex stipulatiõe aut cõtractu ꝓcedenti.qõ vltimũ in.d.ij.col.dicit Bar.esse verũ.qz arbitramentũ implet cõtractũ z ex ꝓtractu oriẽ actio vt in.d.H.arbitror.l.si qs arbitratu.de ẋbo.obli.z.l. si.C.de cõtrah.emp.Et lz sit iuratum nõ põt oriri actio in factũ.nam ex iuramẽto nõ oriẽ actio qñ est decisorũ litis.Bart. in.d.ij.col.z ibi ait dixisse in.l.iusiurandũ qõ ex quentiõe.in ꝑn.ff.de iureiur.vbi dicit oppositũ tenẽs.q qñ iuramẽtũ est litis decisorũ.tũc ex eo oriẽ obligatio et actio.vt ꝑ totũ illũ titu.de iurciuran.de q̃ videatis Bart.z alios in.l.nã z postea.H. si.eo titu.in.l.actori.z in.l.j.C.de reb.cre. qz ant non bene intelligo hunc passuz lz nõ subtilẽ vel liber meus Bartoli pantur vitiũ impressoris in.d.ij.col.ibi z lz sit iuratũ nõ põt oriri actio.tñ. vt dixi.nã alis qõ ibi inquit est minus iuridicũ.per quẽ dẽ z alios in locis preallegatis, nisi dicerem⁹ excusando cũ q ibiz refert Jnnocẽtiũ in illo.de q̃ilico subdit.vt nobis dixit in.d.l.iusiurandũ qõ ex cõuentiõe.in ꝑn. Jstaqz defensio ꝓcederet.si Jnno.illud dicit in.d.c.quintauallis. vbi illũ allegat Bar.in.d.ij.col.si tñ in.d.c.nec alibi Jnno.hoc nõ inqnit. nõ posset cõgrue Bar. saluari ab ista cõtradictiõe. vt vidistis. et ꝑ dicto Bartoli in.d.l.iusiurandũ qõ ex quentiõe facit etiã.l.xiij.cũ alijs q̃ sũt subtitu.xj.partu.ij. Sed iuramentũ qõ ponitur in cõpromisso est ad cõtractus cõfirmationẽ.merito actionẽ nõ producit.ita Bar.in.d.ij.col.qui in.d.l.iusiurandum qõ ex cõuentione.in ꝑn.ait.q si iuramentũ est confirmatoriũ.tũc cõfirmat contractũ etiã invalidũ vt ex eo oriaz actio.vt in auct.sacramenta puberum.si aduer. vendi.Ex quo sequitur secundum eundẽ Bar.in.d.ij.col.q sentẽtia arbitratoris non habet paratam executionem.sed est agendum ex stipulatione per posita.vel contractu preambulo arbitramenti.non aũt incontinenti ex equi dz.l.j.C.de excu.rei ind.l.si cũ nulla.ff.õ re iudi.lz ibi ost. videatur tenere contrariũ in.d.c.quintauallis.Preterea arbitramentũ nõ emologaz cursũ decem dierũ,naz.d.l.cũ antea. C.de arbi.loquitur in arbitrio nõ in arbitratore fz Jnn,in.d.c.quintauallis,refert z sequit Bar.in.d.H.arbitror.in.ij.col. versi.preterea.Jmol.in.l.si conuenerit.ff. de re ind.z Alex.in addi.ad Bar.in.d.l. cũ antea.in.j.addi.vbi ponens hoc vltimũ pro.q,nihil aliõ dicit q̃ referre Bar. cũ Jnno.in.d.iij.col.vbi Bar.procedẽdo inquit.q tñ per statuta terrarũ prouidetur q arbitramenta executioni mandentur.Jdem dicit Jas.in.d.l.ait pretor. in prin.in pen.col.ff.de re indi.vt habemus in.d.l.ij.vbi cõpromissos.titu.viij. lib.iij.ordi. † Nũquid cõtractus transactionis possit executioni mandari.dicerẽ q sic.mouebor.arbitramentũ dz esse quedã transactio.glo.est in auct.vt disse.iudi.in ꝑn.colla.ix.notaz in auct.si vero cõtigerit.de iudi.Jas.in.d.debitoribus.in.ij. col.ff.de re iudi.in.l.nemo põt.in.j.lec.in x.col.versi.et dicit Bar. de lega.j.z in.d. cũ te transegisse.C.de trãsa.si cũ.d.l.iij. ibi compromissos.et hec ibi sentẽciae.volunt q arbitramenta possint exequi.ergo z transactio per.d.equiparationem.hoc tamen argumentum non probat istã decisionem. Primo.qz dum dicitur arbitramentũ est quedã transactio.verum est largo modo sumpta, hoc est recessus a lite. vt vidistis in.l.ij.ff.de iur.iur.non aũt intelligatie q arbitramentum sit transactio proprie et stricte sumpta.ita Bar.in.l.qõ si ephesi.H.interdũ.ff.de eo qõ certo loco. Cõfirmo hãc primã rationẽ.certuz est q trãsactio nullo dato vl retẽto seu ꝓmisso minime ꝓcedit.ẋba sũt.l.trãsactio.C.de trãsa.tñ licet actio (de qua i.d.H.interdũ) sit arbitraria z etiã ꝓmittatur in iudicis arbitriũ. põt index nõ solũ augere vel minuere sz etiã in totũ absoluere vt i.d.H.interdũ,qõ est verũ z ita obseruaz fz Bar. 104

ibi.refert z seqz Jas.in.l.transactiõis.C. de transa. Sco.nã dictũ argumentũ nõ ꝓbat q transactio sit arbitramentũ. neqz ꝓbari põt de iure.patet quia arbitramẽtum requirit vltra partes arbitratorem. 105 transactio non requirit tertiam personã. constat per iura.ff.et.C.de transa. Confirmo istam secundam rationẽ ꝓout primam confirmaui.ex qua prima confirma. habetur differentia inter transactionem z arbitramentum vt vidistis z sic me tinum non probat dictam decisionem.quã probat.l.non minorem. C. de transa.vbi dicit tex.q transactio habet parem auctoritatem sententie.per quem dicit Jas.in j.lage cum geminiano.in vlti. verbis.cotutu.z vol.q transactio z sententia equiparantur.sed sic est q sententie diffinitiue possunt executioni mandari. d.ll.iij. z ij.titu.viij.lib.iij.ordi.et hic.igitur z trãsactio,probantes istam sententiam.d.ll.regie.inquantum dicunt contratos. quod intelligite quando contratus transactionis esset publicus. d.l.ij. ibi contratos publicos.z ita debet intelligi d.l.iij.z ꝑ 106 sens.vbi dicunt contratos. † Vtrum excipiens de transactiõe videatur fateri debitum quod actor petit dicendum est q non secundum Bal.per tex. ibi in.d.l.age.vbi z Saly. Alex.et Jas. de quo per Bar.in.l.non vtiqz.ff.de except.z omnimodo Alex.in.l. decem. de verbo. obli. † Et quero an possit renunciari petitioni reductionis ad arbitrium boni viri.z si renunciatur quid operetur videte Bar.in d.H.arbitrorum in.vj.col.versi.quero vtrum.z omnimodo Bart.et moder.in.l. quidam cum filium.in prin.de verbo.obli. vbi tenent communem sententiam.s.q non obstante pacto penali seu renunciatione possit peti reductio ad arbitrium boni viri quando pars enormiter leditur.quam sententiam ibi probant.ꝑ qua bene facit decisio Bal.in.d.l.cum antea. in vlti.col.C.de arbi.vbi inquit.q si statutum tollit reductionem ad arbitrium boni viri.intelligitur dictum statutum nisi dolus vel lata culpa arbitratoris intercesserit.et sic enormis lesio. probat ex coniunctione duarum.ll.s.l.diem proferre.H.stati.z.l.non distinguemus.H.cum quidam. ff.de arbi.et.l.iij.co titu.Jdez tenet Ang. in consi.clxxij.incip.laudum arbitratoris.Abb.in consi.xliij.qõ incipit in presenti qstione.prime partis.Pet.de anch. i cõsi.ccvij.incip.i qstiõe,i pen.col.Joa. de ana.i consi.xvj.qõ incipit viso pũcto.Ludo.ro.i consi.xc.icip.viso themate.z ial.i.d. l.qdã cũ filiũ.in ꝑn.i.viij.col. vbi cuã dicit q mirak q doc.nõ alleganerint i terminis Bal.in.d.l.cũ antea.in.d.fi.col.tenentẽ vt.s. Confirmo dictũ Bal.z sequaciũ. certũ est q a pari ꝓcedunt pactũ iuratũ z statutũ.tenet Bar.in.l.fi.i.j.lec.in.iij.col. ẋsi.z q i casu.C.de pac.z Bal.i.l.cunctos populos.i.x.col.ẋsi.vnde do regulã.de sũma trini.vbi dat regulã.q q̃cqd põt fieri q pactũ iuramẽto vallatũ.põt fieri q statutũ qõ est not.fz eũdẽ ibi.sed sic est q si qs renũciauerit reductiõi ad arbitriũ boni viri cũ iuramẽto.intelligiz si nõ sit enormiter lesus.tex.est in.l.si liber⁹ ita iuraverit.ff.de ope.liber.quez ad hoc allegat Bar.in.l.fi.ff.q̃ satisda.cogã. tenetqz ipse i d.H.arbitror.in vlti col.z allegat.d.c.quintauallis.de iureiur.l.fi.C.de nõ nũe.pecu.z.l.fi.in ꝑn.ad munic.Ludo.ro.i rep. rub.ff.de arbi.in.viij.z.ix.col.cano.in.d. c.quintauallis.Oldra.Lauden.in consi.clvj. qõ incipit.primũ de q̃ q̃rit.late Anto.de but.in consi.xviij.incip.qstio hec dubia vulgaria hz.z Jas.in.d.l.quidã cũ filiũ.i ꝑn. in.viij.col. ergo sic̃iter dz intelligi dictuz statutũ. † Pone.ptes faciũt ꝓmissũ in 107 ticiũ de institia iure z veritate, an poterit arbitrator iudicare fz sciẽtiã abqz legib⁹.Bal. q̃rit hoc in.l.iustitia.circa illum tex.ff.de iust.et iu.z ibi arguit ad ptes.et finaliter ꝓcludit q ꝑ ista ẋba nõ intelligatur recessũ a iure cõi.l.si qs.in ꝑn.C.de in offi.testõ.ideo dz seruari ius nõ solũ cõe. lz etiã statutariũ.vt i.d.l.iusticia.ꝑ cũ.cui alij nihil addũt fm Jas.ibi in.j.col. Confirmo istã ꝓclusionẽ Baldi.nã sentẽtia dz habere fundamentũ veritatis z iustitie legibus approbate. Bal. notat ꝑ tex.abi in l.nemo.C.õ sentẽ.z interlo.ex quo infert ibi q si ꝑnceps cõmittat causaz de veritate z iustitia, intelligiz de veritate cui ius patrocinat.nõ aũt intelligiz q aliqd possit iudicare ꝓ ius,qõ est mẽti tenẽdũ fz cũ dẽ Bal.i.d.l.nemo.refert z seqz Jasi.d.l. iusticia.i.d.j.col.circa quã illationẽ vide ali Alex,remissiue i addi.ad Bal.i.d.l.nõ

Universidad de Deusto
Biblioteca

108 mo.in addi.incip.si princeps.+Et nō obstante beneficio restitutionis sententia arbitraria executioni mandari potest.vt.d.l.uij.titu.viij.lib.uj.ordi.quia restitutio est exceptio ex quo sequitur q nō admissa exceptione extra contentas in.d.l.uij. nec restitutio admittatur. Aduerte q tenerem contrarium. cum in integrum restitutio veniat officio iudicis vnde exclusa quacunq exceptione ex forma statuti non tamen intelligitur exclusum officiū iudicis. Jas.in.l.j.in.vj.col.ff. de iurisdi. oiuz.iudi.ad quod facit.q in generali exclusione nunq intelligitur excludi beneficium restitutionis in integrum. glo.est in.l.postq̄ luti.C.de pac.quaz ad hoc notat ibi Jas.in vlti.col.z illam dicit singularem in.d.vj.col. Ad idem facit. q in casibus in quibus non admittitur appellatio. potest tamen minor implorare restitutionem in integrum aduersus talez sententiam.glo.est finalis.in.l.vna. C.si de momen.posse.fue.appel.quam ibi sequūtur doc.et dicit eam notabilem Jas.in.d.l.postq̄ luti.in.d.vlti.col.z solennem in d.l.j.in.d.vj.col.ff.de iurisdi. oiuz iudi. et vtrobiq allegat etiaz glo.in.l.z si sine.ff.
109 ff.de mino.+quam dictam.l.uij.cū concor.ordi.fallit si compromissum est iuratum.l.vj.titu.j.lib.iij.eo volu.fallit scdo. qū sunt pronunciatum super rebus nō cōtentis in compromisso. vel extra tempus cōpromissi.l.si cū dies. per totaz.maxime in.ff.sed si forte.l.non distinguemus.ff.de officio.z.ff.ff.de arbi.z.l.j.C.eo titu.sed bene potest arbiter vel arbitrator laudare aut pronunciare super coherentibus seu cōnexis vel accessoriis a petitis aut comprehensis in ꝓmisso. Ant.de but. in.c.constitutus.de relig.domi.per verba Bartoli.in.l.aquiliana.ff.de trāsa. idē dicit ipse Ant.in.d.c.quintauallis.de iureiur.et in.c.licet hely. de simo.et Bald. in.l.si super possessione.per tex.ibi in argumento.C.de transa.et in.l.ff.ff.j.in.iij. col.communia de lega.z Jas.in.d.l.aquiliana. Et quāuis arbiter aut arbitrator nō
110 potest arbitrari nisi de his que sunt cōmissa in cōpromisso vt.ff.dixi +tamen si sunt duo inimici ad inuicem. q arbiter, potest prohibere ne vnus vadat ad cōtractā alterius neq alter ad aliam alterius.ita decidit albe.de rosa.post Jaco. de are. per tex.ibi in.l.curatores.ff.de offi.procu. cesa.et ibi putat Jas.predictam decisionem esse bene not.ad doctrinaz Bar.(de qua supra.) in.d.l. aquiliana.et cano. in.d.c. quintauallis. + Lui addite q si sunt duo 111
qui habent guerram simul.iudex potest precipere q vnus non transeat ante domum alterius.ita Bar.per glo.ibi in.l.qō iussit.in.j.col.ff.de re iud.vbi etiā allegat l.j.in fi.ff.de offi.prefe.vr. Alibi tamen dicit Bal.in.d.c. quintauallis. in.j.col.ad fi.q arbitrator pro bono pacis non pōt mandare alicui q exeat ciuitatem propriam.z ait q olim fuit questio de hoc.z similiter secundum eum ibi non pōt prohibere q non exeat domum.quia esset species seruitutis. nisi hec potestas esset sibi specialiter concessa. Aduerte q ista duo dicta Baldi bene intellecta non contradicūt decisioni predicte Jaco.de are.z Albe.de rosa.nam multum differt(vt patet) inter non ire ad contractam alterius vt in dicta decisione.z exire propriā ciuitatem aut non exire domum vt loquitur Bal.
+Quanto tempore potestas arbitrandi 112
duret.videatis Bar.in.l.si quis arbitratu. in vlti.col.de verbo.obli. vbi dicit q si arbitramentum confertur in tertium(vt regulariter fit) q tunc potestas arbitrandi finiatur anno.per tex.in.l.fi.ff.z et si quis. cōia de lega.istam conclusionem Bartoli probant indifferenter oēs alij tam legiste q̄ cano.Bal.Imol.Raph.cu.Pau.ō cas.Ludo.ro.Alex.z Jas.in.d.l.si quis arbitratu.Bal.in.l.fi.in.ij.q.C.de cōtrah. emp.in.l.sed si compromissum. ff.de arbi.in.d.c.quintauallis.in.v.col.vbi z Imol.z Abb.Ant.de but.et Imol.in.c. cū dilectus.de arbi.Joan. de ana. in consi. xix.incip.visis instrumentis.in.ij.col.et Lanfran.de Oriano.in tract. de arbi. in xix.q.qui tenent q arbitramentū collatū in tertium perpetuo duret ex quo non reperitur a iure tempus limitatū.ita predicti dñi in locis prealleg.maxime Alex.in d.l.si quis arbitratu.in.vj.col.ad fi. z ibi expressius Jas.in.xiij.col. In hoc passim teneo de iure cōi.tādiu durare facultatez arbitrādi.q̄diu ptes sperauerint arbitratorē.vel iudex ad instātiā partiū vel vnius earū statuerit terminuz infra quē debeat

arbitrari z termin⁹ sit elapsus.ita Bal. cōcludens in.d.ff.sed z si qs.d.l.fi.in.ij.col. prope fi. cōmunia de lega.ad qō allegat i argu.aliqua infra.hoc idem tenet Pau.de cas.in.d.l.si quis arbitratu.z ibi Alex.referens hanc conclusionē Bal. z Pau.z inferens in.d.vj.col.ad fi. q videt tutius q semper duret eius potestas nisi sit prefixum certum tēpus vt dixerat ibi.cui addite aut partes sperauerint arbitratorē.vt cō prehēdatur integre dicta conclusio Bal. Hec obstat tex.in.d.ff.sed z si qs. in quo solo se fundat Bar.in.d.l. si qs arbitratu. in.d.vlti.col.quia scōm Imol.z moder. ibi, loquitur in vltimis voluntatibus in quibus recceditur a persona debentis arbitrari, ideo lex voluit limitare tempus infra quod arbitretur, sed in contractibus non receditur a persona. vt in.d.l. si quis arbitratu.z ideo non fuit expediens limitare tempus. Attendite q licet Bal.in d.sua conclusione z Alex. in relatione illius verbis vtantur predictis in meis libris.tamē crederem q isti domini vbi retuli sperauerint.dicant non exsperauerint. z vbi retuli sit elapsus.non sit elapsus.moueor ad hoc quia recte intuenti patet. Aduerte q postquam Pau.de cas.in.d.ff.sed z si qs.refert opinionē predictā(quam dixi cōmunem)subdit q vel verius dicam⁹ q durat triennio sicut durat instātia de iure ciuili in causis ciuilibus.l. properādū. in pn.C.de iudi.l.ix.titu.vj.parti.vj.z cō promissum factum i arbitrum, vt notatur in.l.ītē si vnus.ff.si multo post. ff.de arbi. nam iste casus magis assimulatur illi q̄ alteri.ergo debemus iudicare scōm illuz vt videmus i contractibus innominatis qui sortiuntur naturam illoz cōtractū nominātorum qbus magis assimilantur.l. cum q.ff.ff.comm.o.z.l.naturalis.ff.pen.ō pf. ver.z ista vltima opi.Pau. de cas.approbatur per.l.xxvij.in versi.mas si las partes no señalassen plazo ni dia cierto.titu.
113 iiij.parti.iij. + Et arbiter qui neglexit infra terminum arbitrari facit litem suam sicut male iudicando. Ludo.ro.in consi. cccxxviij. incip.in casu proposite ꝓsul. Fallit tertio.d.l.iiij.cū pcor.tit.viij.lib.iij. ordi.quādo arbiter erat excōicatus q nō potest esse arbiter.glo.est. quā ibi sequtur Bar.in.l. pedius.in pn.ff.de arbi.quā dicit notabilē.Alex.in.d.l.si quis arbitratu. in pen.col.idem tenet Archi.ij.q.vj. C. a iudicibus.z Spec.plene in titu. de arbi.ff. differt.in versi.item secundū eū z limita vt ibi per illum.z ista est cois opinio q excōmunicatus nō potest esse arbiter sicut nec iudex.scōm Alex.in.d.pen.col.quā etiam tenuit Abb.in.c.ad ꝓbandū.de re iudi.et Imol.in.l.ex facto.ff. si quis rogatus.i.ij. ff.ad trebe.tamen secundum Ang. in sua dispu.incip.duo adinuicem litigantes. et Imol.in.d.c.qntauallis.in fi. de iureiur. videtur in puncto iuris veritatē esse in cōtrariū.ita Alex.in.d.pen.col. + Vnquid 114
arbitrator excōicatus arbitrari pōt. Bar. i.d.l.si qs arbitratu.in fi.col.concludit q sic per verbū puto.sicut ibi dixerat de arbitratore exbannito. qa excōicat⁹ eq̄paratur exbānito vt ibi per eum, idem tenet Bar.i.d.l.pedius.in prin.ff. de arbi. Ang. i.d.ff.si qs rogatus.per illū tex.z i. d. sua dispu.Ant. de but. i. d.c. quintauallis. in xxiij. col.z ibidē Joan. de Imol.in.xxij. differētia z in vltī char.Alex.i.d.l.si quis arbitratu.in antepen.z pē. col.z ibi Jas.i pen.col.in pn. Aduocati senēses referunt q alias i partibus Alemanie vētilata fuit ista.q.i ardua causa. z q pro hac pte quā tenet Bar.(vbi supra)consuluit collegium perusinum.z q pro parte contraria cōsuluit collegiū paduanum.similiter Albe.ō ro.in.l.i condemnatione.ff.si.de regu.in. z refert istam.q. fuisse de facto multū disputatam Florentie.dicitq Jas. in.i. d.l. si qs arbitratu.in prin. antepen. col.q qa ista est pulchra.q.intendit eam bene discutere: z postquam ibi arguit pro.d.conclusione seu opinione Bar. subdit cōtrariam opi. Joan. and. in regula dolo facit in mercu. tenentis quod excommunicatus non potuit arbitramentari. z sequitur simpliciter Joan. de imo. in.d.l.si qs arbitratu. et formaliter refert et sequitur Albe. in.d.l. in condemnatione.ff. dolo. motivis quozū respōdet Jas.i. d. antepē. col.z ibi residet dicens q sic stat defensata dicta opi.Bar. que est magis cois. cōtra Joā. an. z sequaces scōm eundē Jas. vbi supra quā cōiozem limitat Alex.i. d.l. si qs arbitratu. in penul. col. q procedat nisi excōicatio superuenisset post cōpromissum: quia tunc per mutationē stat⁹ vi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

derctur reuocata commissio seu potestas prius ei concessa.argu.l.cum quis.in pn. ff. de soln. que limitatio fuerat de mente Rapha.cu.in.l. si stipulatus fuerim illud ant illud.circa fi.prin.de verbo.obli. secūdum eundem Alex.in.d. pen. col. quam limitationē reprehendit Jas.in.d.l. si qs arbitratu.in pen.col.in prin.dicēs se credere q̄ Rapha.z Alex.graniter in hoc errent.quia ista limitatio est contra tex.in.l. cum pater. §. hereditatē.in. j. ibi quo interea in insulā deportato.de lega.y.(quē §.allegauerat Bar.in.d.l.si quis arbitratu.in vlti. col.) vbi tex. proprie loquitur de deportatione superuenienti post commissionem factam:tamen durat potestas arbitramentandi/cum Bar. z cōmuniter doc. equiparent excommunicatū deportato.ita Jas. in. d.l. si quis arbitratu. in pranci. dicte pennl.col. Secundo limitate quando ex forma statuti arbitramentum haberet executionem paratam sicut sententia. quia tunc non valeret arbitramentum excommunicati secundū Ang. in prealleg. dispu. per tex.in d.c.ad probandum de re iud. Sequitur simpliciter Alex.in.d.l. si qs arbitratu.i.d.pen. col. quod est not.secundum eum ibi.vbi etiā seqtur Jaso.in.d. pen.col.in prin. z ait q̄ est vsle ad practicam:licet Fede.in consi.lxxiij. concludit quod excommunicatus facere potest que alij vtilia sunt.non sibi. per quod videtur posse dici.q̄ arbitramenta que habent executionem ex forma statuti lata per excommunicatum valeant si excommunicato vsle non redundet. sic infert Alex. in addi. ad Bar. in d.l.si quis arbitratu. in.d. vlti. col. in addi.incip. in excommunicato. in fi. posti ibi retulerat secutusq̄ fuerat dictam limitationem Ang. in pred. dispu. et etiam retulerat Federicum in.d.consi.in.d.sua cōclusione.Et notate multum secundū Bal. in.l.j.in fi. col.versicu. vnum omisi.C.de
115 iur. z fac.igno. † q̄ sententia lata a iudice excōmunicato est ipso iure nulla etiaz
116 de iure ciuili. † z q̄ exceptio excommunicationis potest opponi etiam in foro seculari.quod est intelligendum in publice excommunicato.secus si excommunicatio esset occulta. vt notatur i.c.pia.de excep.lib.vj.est tex.in.d.c.ad probandū.de re iudi.ad qō facit.l. barbarius.ff. de offi. pret.o. z.l.si arbiter.de senten.z interlocu. oium iud. Idem qō in sententia dicēdum est in interpositione decreti. + vnde si ex 117
cōmunicat⁹ interponit decretū in aliqua alienatione vel in aliquo cōtractu: decretum est nullū secundum eundē Bar.in.d. fi.col. vbi idē dicit i qualibet auctoritate:
† vnde tutor et curator excōicatus nō po 118
test auctorari. Idē in quolibet officio publico z ciuili. ex quo sequitur + q̄ notari⁹ 119
excōicatus nō pōt cōficere instrumētū. vt notatur in.d.c.pia.i nouel.quc omnia intelligēda sunt in publico excōicato: nō in illo cuius excōicatio probabiliter ignoratur.ad qō allegant supra vnde habemus de tabellione q̄ lz sit occulte depositus: tū cōficit instrumēta. vt notat in auct.d tabel. §.pen col.iiij.in glo.sup verbo documentis q̄ est ordi. z ad hoc valde singularis: scōm Bal. vbi supra. z ibi etiā tenēt Pau. de cas. z Jas. † An testamentū excōicati 120
valeat.dicite q̄ sic.ita Bar. per verbū putare.in.l. si queramus. in fi.ff. de testa.vbi ad hoc allegat tex. (quē dicit optime facere)in auct.credentes. de heret. z in corpore vnde sumitur: vbi non valet testamentum excommunicati propter suspitionem criminis heresis: ergo alias excōmunicatus potest facere testamentum. dicite tamen plenius per Joan.an.in.c.decernimus. de senten.excommuni. in. vj. Idem sentit Bal.in.l.j. in.j.lec. in.ij. col. versi.'quid d excōmunicato.de sacro sanccle. z ibi videatis eundem in. ij. lec. in iiij.col. versi.septimo queritur. Idemq̄ tenet ipse Bal. in.l.j.in.ij. col. de secuninp.dicens. q̄ si quis est excōicatus ex tali causa que reddit quē intestabilē nō possit facere testamētū: vt.c.excōicamus. in.j. §.credentes.de here.z notatur in.d.c. decernimus. sed si est excōicat⁹ ex alia causa que nō reddit eum intestabilē: pōt facere testamentū. Quod videtur intelligendū de excōicato publice. sec⁹ videt intelligēdum si sit excōicatus secrete i camera episcopi.argu.eo.q̄ notātur i.l. cū lege.in glo.incip. putāt i fi.ff.de testa.quā tenentis mēu scōm cū dē Bal.i. d. ij. col. Aduerte q̄ istud dictū Bal.(i quo fit pdicta differētia inter publicū excōicatū z nō publicū) intelligo quoad excōicatū ex causa q̄ red

dit quē intestabilē. q̄ si est public⁹ excōicatus non possit testari.secus si est secrete excōicatus. Pro quo facit.d.c.ad pbandū. de re iudi.z qō dicit Bal.i.d.l.j. in fi. col. versi. vnū omisi.de iur.z fac.ig.qō.§. dixi. qa etiā publice excōicatus ex alia causa pōt testari.z sic intellexi istā.q. quādo illā formam. qō etiā ita firmat expresse Abb. in d.c.ad probandū.in.ij.col.vbi dicit tenere testamētū excōicati quātūcunq̄ manifesti: vt disputant multū solēniter Ja. de bel.in auct.de san.epis.§. oibus.col.ix.z sequitur z prosequtur Joan.an.in.d.c. decernimus. Ant.de but.in sua dispu.incip.bononienſis q̄dā. Fede.in consi.lxxj. alias lxxiij.incip.vetus q̄rela.z cōsi.cxvj.alias cxlvij. Pet.d ancha.i.d.c.pia.in pen.col. de excep. lib. vj. z aliq̄d per eū in regula nemo pōt.i.vij.q.de regu.iur.i.vj. Jmol. in.c.filius.in.j.col.de testa. Card.in clemen.j.i.iij.col.xxij.octauo quero d excep. late p Domi.i.d.c.decernim⁹. tenetq̄ sal
121 tem remissiue istā conclusionē Feli.in.d. c.ad probandū.in.j.col.ad fi. † Nulla maiorpena est excōicatione de iure canonico.c.corripiantur. xxiij.q.iij. Facit.c.ois
122 cbristian⁹. z.c.nihil.xj.q.iij. † z interalia q̄bus excōicatio seu excōicatus eq̄parat. est mors.tex.est in. c. per venerabilez.ibi mori pcipitur.i. per excōicationis sententiā veint mortuus a cōmunione fidelium
123 separari.qui filij sint legi. + Et excōicato probari debet octo dieb⁹.tex.est in.c.qa. §. si quis igitur.de excep.lib.vj. idē dispo nit.l.clxxviij.stili. z facit.l.j.titu.iiij.lib.iij. ordi. Fallit.iij.d.l.iij.cū simi. si opponat hoc modo.nō fuisti arbiter vel nō potuisti esse arbiter. ista fallentia colligitur bene ex decisione Bar.per tex.ibi z glo.in.l. ij.§.pretor ait.qui satisda.cogan.vbi dicit q̄ si statutū diceret q̄ qualiscūq̄ fuerit sententia arbitri mādetur executioni: nec aliquid possit oppoui: q̄ debet intelligi dūz tamen sit lata a persona que sit arbiter et esse possit. Facit ad hoc.l.iij.§.condēnatū.ff.de re iudi.ex quo datur intellect⁹ ad
124 l.fi. in pn.ibi sententiā sequi qualiscunq̄ fuisset.C.de appel.z resultat declaratio cuiusdā.l.facte Madrid anno 1499. incipi: otrosi pozq̄ acaesce que las ptes por bie de paz e concordia. ꝛc. z sic per predicta
124 exceptio resultans ex inhabilitate pso-
ne in compromisso aut in instrumēto contente semper oppont potest contra sentētiam arbitrozum z instrumentum cōfessionatum. tenet in specie Joan. an. in addi. ad Spec. in titu. de senten. §. vt autem. circa prin. + Exceptio enim nullitatis puc- 125
nies ex defectu iurisdictionis nunq̄ intelligitur esse reiecta etiā post tres sententias cōformes. vt est glo. reputata singularis i clemē. vna. in v̄bo nō obstante. de secres. posse z. fruc. voluit Bal. in.l.j.i.ij. col. C. si a nō cōpe. iudi. q̄uis cōtrariū videatur tenere glo. i clemen. j. in v̄bo pēdere. de re iudi. de quarū cōcordia videte Jmol. z Alex. i.l. de pupillo. §. qui opus. d ope. no. num. z aliqua in hoc passū p Jas. i. d. §. cōdēnatū. in. iij. col. versi. Sedo limita. vbi recordat⁹ fuit dictaꝝ glosaꝝ: d quarū cōcordia dat pdictā remissionē. + Excep- 126
tio nullitatis an z qñ possit executionē sententie impedire videte Bar. z doc. i. d. §. cōdēnatū. + Itē si statuto cauet q̄ cōtra 127
instrumētū cōfectionatū nō possit opponi aliq̄ exceptio sed stati mādet executioni. q̄ debet intelligi dūmodo illd instrumētū subsistat. ita Bar. p tex. ibi z glo. i. d. §. ait p tor. d.l.ij. q satisda. cogan. vbi subdit hoc facere ad.l. diuus. ff. de testō. mili. qō facit ad. d.l.iij. cū alijs ordina. ad quam etiam facit quod notat ipse Bar. per tex. ibi. in d.l. diuus. + q̄ si statutū inqt q̄ contra in- 128
strumentū publicum non possint opponi nisi. due vel tres exceptiones aut contra sententiā non possit opponi nisi vna exceptio: modo volo probare instrumentum nō esse instrumentū: vel sententiā minime esse sententiā. q̄ potero. quia prius debet cōstare instrumētū aut sentēnā esse. vti. d. l. diu⁹. idē vult Bar. i.l.j. §. z parui. qō vi aut clā. vbi ad hoc allegat. d. §. cōdēnatū. z videatis glo. Ang. z moder. i.l. iuris gētium. §. qō fere. ff. de pac. Bar. Bal. z Jas. i.l.j. d iuris z facti igno. qō voluit dicere. d. l.iij. ordi. vbi inter alias exceptiones falsitatis exceptio admittitur. z vi p predictā determinationē Bar. d.l.iij. extēdat i hoc modo excipiēdi est dicēdū q̄ Bar. nō loquat de exceptiōe fallitatis nec ei⁹ fuit talis intētio. nā illud de falsitate sine dubio pcedebat p granitatē criminis falsi. vt i.l. si. (scōm istam meā glosam) dicā. Secūdo quia si hoc voluisset expressisset. ar gu. l.j. §.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sin vero.de cadu.tol. Preterea quoniam diuersum est vnum ab altero. nam instrumentum publicum est falsum quādo fuit factum a non tabellione minime habente potestatem faciendi illud nec meret vocari publicum instrumentum.arg.d.ℌ.cōdemnatū.ꝛ.c.fi.de re iud.lib.vj. Bal.in.l. si non sortē.ℌ.indebitum.quem vide.in.ſ. col.ff. de condi. indeb.ꝛ idem de sententia in qua loquitur.d.ℌ.condemnatum.ꝛ d.c.fi.ꝛ negatur esse sententie aut instrumēti ratione talis falsitatis ꝛ fortasse etiā negatur petitum per tale instrumentum falsum vel sententiam: aut ad minus tacet reus de petito ꝛ opponit de falsitate, vel etiam si confiteatur petitum tamē opponit de falsitate quia interest sua.cū maiorem habeat dilationem ad solvēdū obligatus aliter q̄ per instrumentum publicum aut sententiam diffinitiuam. patet quia instrumentum publicum ꝛ sententia possunt executioni mandari.d.l.iij. et fi. utu.viij. lib.iij. ordi. ꝛ probatur hic.ꝛ supra dixi. tamen alias obligatus peti debet via ordinaria iuxta ordinem iudiciorum.ꝛ sic intelligatur falsitas de qua in d.l.iij. sed in suprādicta determinatione Bar.non opponitur de falsitate instrumēti publici quia a non tabellione factū. sed solum q̄ non est publicum ratione persone que illud fecit ꝛ non habuit potestatē conficiendi id.ꝛ idem de sententia.ꝛ sic q̄ non habeant executionē paratā. quoniā prius constare debet de instrumento publico aut sententia vt dictum est. Vel aliter ꝛ non minus bene.q̄ dictum Bar. intelligatur etiam ꝛ proprie de exceptione falsitatis instrumenti publici aut sententie ratione persone que non habuit facultatem faciendi illud vel pronunciandi eam.ꝛ ita est intelligenda (vt dixi) d.l.iij. que quoq; intelligatur de exceptione falsitatis facte a tabellione habente potestatem conficiendi instrumēta predicta. aut a iudice competenti. Preterea si instrumentum publicum deficit in solennitate tantum. licet contra illud de tali defectu opponi possit. non tamen de falsitate poterit opponi. ꝛ idem de sententia. probatur ex titulis de falsis. ꝛ iuribus que introducunt solennitates substantiales aliquibus actibus per quarum defectum annullantur actus. de quo late dixi in.l.j. super verbo testamentos. † ꝛ semper potest opponi q̄ iudex erat falsus ꝛ sic quod omnia per eum gesta sunt nulla. per doctrinam Barto. ꝛ Bal. ꝛ aliorum in.l. ſ. de iuris ꝛ fac.igno. quam refert et sequitur Jas. in. l. prescriptione. in. vj. col. si contra ius vel vtili. † Nunquid cōtra talia instrumenta possit opponi exceptio simulationis. ad cuius decisionem suppono q̄ instrumentum simulatum est tanq̄ corpus sine spiritu quia consensus est remotus ab actu. ita egregie inquit Bal. in l.j. C. plus valet. quod agi. Exceptioq; simulationis non dicitur proprie opponi contra instrumētū: quia nō est instrumētū. licet eni habeat figurā esse non habet esse. Bal. infert ex notabili quod ponit p̄ter. ibi in.l. cum precibus. C. de proba. q̄ in.l. fi. ℌ. in computatione. in vlti. col. C. de iure delib. ait q̄ instrumentū simulatū non est instrumentū cū nō faciat fidem simulatione p̄bata. vnde licet supficialiter appareat esse instrumētū. tū substātialiter ꝛ intellectualiter nō est instrumētum nec eū prope dicit qđ abusiuū est. l. ult p̄tor. ff. de suis ꝛ legi. here. idē tenet ipse Bal. i d.ℌ. indebitū. d.l. si nō sortē. i.j. col. Joan. d'imo. i.l. si. ff. a q̄b. appel. nō li. ꝛ in cōme. c. cū cōtingat. i.ij. mēbro de iur. iur. ꝛ Jas. i.l. cū ea. C. de trāsa. Hinc est q̄ state statuto q̄ cōtra instrumētū nulla exceptio possit opponi nisi falsitatis q̄etatiōis vel solutionis. videl q̄ exceptio simulatiōis opponi p̄t. tū p̄trariū determinat Bar. in. d.ℌ. ꝛ parui. d.l.j. qđ vi aut clā. est enim instrumētū publicū de cōtractu simulato. vnde ista exceptio nō posset opponi nisi a statuto p̄mitteret. qz nō impugnat instrumētū sed impugnat vires cōtract⁹ cōtēti i instrumento. ita Bar. vbi s in. ij. col. ista decisio Bar. p̄cedit. nisi simulatio q̄ opponeret p̄bata esset p̄sumptiōe iuris tō iure. argu. auct. sed iā necesse. de dona. ante nup. aut si talis exceptio opponeret rogatui tabellionis. ita Bal. quē videatis i. d.l.j. i vlti. col. plus valere qđ agitur. quas duas limitationes refert ꝛ sequitur Alex. i. addi. ad Bar. i. d.ℌ. ꝛ parui. i addi. incip. sed quasi. ꝛ circa. d. determinationem Bar. videatis etiam Bal. in. l. ita nobis. C. de adulte. Ant. de but. ꝛ alios in. c. item cum q̄s. de

resti. spol. Aduerte quod Jas. in. d.l. cum ea. C. de transa. non bene refert predictam decisionem Bar. aut meus liber Jasonis i hoc patet impressoris vitiū: qa i ei⁹ relatione dicit inferendo ex proximioribus dictis ibi per eum q̄ stante statuto q̄ contra instrumentum nulla exceptio possit opponi. tamē q̄ semp pōt opponi q̄ est simulatū. ꝛ allegat Bar. in. d.ℌ. ꝛ parui. vbi ipse Bar. tenet oppositum vt vidistis. sed dicamus q̄ posito q̄ impressor scripsisset ita vt isdē Jaso. tamē q̄ cōtrariā intētionē seu mentē scripto ibi per illū habuit. probo. nā allegat Bar. in. d.ℌ. ꝛ parui. tenentē contrariū vt dixi. Secōo quia etiā allegat Bal. in. d.l.j. C. plus valere quod agitur. ꝛ quoq; inq̄t q̄ Bal. ibi limitat. ꝛ in verita
131 te limitat dictū Bartoli vt vidistis. Jn materia presentis. l. est sciēdū + q̄ omnis exceptio peremptoria que nō venit ad impugnandū sententiā sed venit ad limitandum seu moderandum executionem pōt opponi post sententiā. Bar. ꝛ doc. in. l.j. C. de iuris ꝛ fac.igno. ꝛ istā regulā regissimit Bar. in oibus. ll. allegatis p̄ eum ad hoc in. d.l.j. Ex qua regula infertur q̄ state statuto q̄ cōtra instrumentū publicum nō possint opponi nisi certe exceptiones q̄ tū etiā poterūt opponi oēs exceptiōes que nō tendūt cōtra dictū instrumētū sed solū limitāt vel moderātur eius executionē. ita Jas. i. d.l.j. in. iiij. col. x̄si. iij. ꝛ sic in specie tenuerat Bar. i. l. si filiusfa. in p̄n. ff. qđ cū eo. Predicta regula fallit si iste exceptiones fuissent ante sententiam opposite ꝛ p̄ iudicem reprobate. glo. est. i. l. ne sennius. ℌ. fi. ff. ō re iudi. Bar ꝛ Bal. in. l. ex diverso. ℌ. fi. ff. solu. mat. ꝛ Bal. in. l. ab executione. in vlti. col. C. quozū appel. nō reci. ꝛ probatur p̄ rationē. quia si opponerētur post sententiā impugnarēt sententiaz que emanauit cognito sup illis exceptionibus. ita Bar. i. d.ℌ. fi. l. ex diverso. ꝛ Jas. in. d.l.j. in. d. iiij. col. de iur. ꝛ fac. igno. Secūdo fallit si iudex statuisset terminuz reo ad opponēdū oēs exceptiones perēptorias dilatorias ꝛ anomalas alias anomalas tunc post sententiā iste exceptiōes opponi nō possent ꝛm Bal. in. d.l. ab executione. in. d. vlti. col. que fallētia est singularis scōm Alex. in. d.ℌ. fi. d.l. ex diverso. in ij. col. ꝛ ibi dicit q̄ optime facit. c. pastoralis. de excep. qđ est bene singulare ꝛ signādum scōm Jas. in. d. iij. col. ꝛ videte tertiam fallentiā vt per Alex. post Ang. ibi. i d.ℌ. fi. in. d. ij. col. ver. tertio limita. + Que 132
autē sint ille exceptiones sententiam directo non impugnantes que possint opponi post sententiā. videatis remissionē quā ponit Alex. in. d.ℌ. fi. in. d. ij. col. † Nunquid statutū permittens per dictionem tantum aliquas tātū exceptiones opponi ꝛ nō alias. intelligatur excludere similes expressis. videatis Bar. i. d.ℌ. ꝛ parui. d.l.j. in. ſ. col. quod vi aut clam. Bal. i. d. l. ita nobis. C. de adult. Ang. in. l. sciēdū. ff. de cuic. in. l. si tamē. ℌ. edilicie actiones. per illum tex. de edili. edic. in. l. Paulus. ℌ. j. ff. de vsu. ꝛ in. l. si debitor. ff. q̄ potio. in pig. habea. tex. cum glo. ibi Pau. de casi. Ang. Jmol. Aret. Alex. ꝛ Jas. in. l. si mora. ff. solu. ma. Jas. in. l. j. i pen. col. de offi. ei⁹ cui māda. est iuris. ꝛ ipse in. l. si constāte. in. xij. col. ad. fi. ff. solu. ma. ꝛ Ang. in l. ꝛ nō tantū. ℌ. j. ff. de peti. here. et ex ista remissione videbitis aliquo modo p̄ssum hunc dubitabilem esse. cuius inter predictos dominos videte omnimodo Bal. in d.l. ita nobis. quod facit ad. d.l. iiij. ordi. + ꝛ q̄nis regula sit q̄ pro instrumento p̄- 134
sumitur. d.l. cum precibus. de proba. nam pro instrumēto sunt due presumptiones q̄ sit verū ꝛ q̄ sit solēne scōm Bal. in. c. j. ℌ. instrumentū. de notis seu. Jtem instrumētum est probatio probata ꝛ non probāda ꝛ veritas apparens. Bal. in. l. imperator. in prima in. ij. col. de statu homi. in. l. ij. in j. col. C. quando fil. vel p̄tua. i. l. quoties. in fi. C. de iudi. in. l. vlti. de vsur. pupil. in anct. q̄ semel. quomodo ꝛ q̄n iudex. ꝛ i. c. cōsuluit. i. v. col. i fi. de offi. dele. tamē licet ita sit pōt tamen probari contrariū. vt. i. l. iuris gētium. ℌ. quod fere. ff. de pac. quod ideo est quia instrumentum non expresse dicebat: sed bene p̄sumebatur ex ipso instrumēto: vt declarat glo. not. i. d. ℌ. qđ fere: scōm Jas. ibi i. j. col. vbi subdit cū Ang. q̄ illud quod dicitur q̄ presumitur pro instrumēto est verū nisi i instrumēto aliqđ enūciative cōtineat puta tici⁹ filius semp ro iij. nāi illa ẋba nō p̄bāt filiationē. nisi talia ẋba enūciatiua essent de substātia vel necessitate. tex. est in. l. optimam. C. de cōtrah. ꝛ commi. stipu. allegant Jnno. ita

Universidad de Deusto
Biblioteca

tenere in.c. cū in iure peritus. de offi. dele. Et illum tex. in. d. l. optimam. reputauit ad hoc singularem Bal. in. c. series. de testi. Istam etiam regulam ponit Ant. in c. illud. de presump. ⁊ Abbathe. in suis notabilibus. in notabili. lxxx. Addite forte ꝙ immo si in instrumento aliquid, cōtineat assertiue sed incidēter puta quia in eo dicatur sempronius qui non est procurator cau. adhuc illa verba assertiua non probant eum esse procuratorem. ita tenet notabiliter Bal. in. rub. c. de fide instru. i. iij. col. versi. an procuratore autē. in. l. ordo. C. de execu. rei iudi. ⁊ in. c. j. i. j. col. de p cu. quē simpliciter sequitur Pet. ō ancha. in clemen. j. de proba. tenuerat ꝙ Specu. in tit. de instru. edic. §. restat. versi. pe. et postea Ludo. ro. in consi. lxij. incip. solū est videre. Facit bene tex. in. l. ne satisdatio ⁊ ibi Ang. ad hoc notat. rem ratā habe. quam facit in oppositum singularem Ludo. ro. i singulari. ccclxij. incip. R. d. cardi. S. Marcelli. Addite etiam qō forte us ⁊ notabilius tenet dominus cardinalis Florentinus nec forte alibi inuenietis in. c. fi. in vlti. col. in versi. vltimo pone ꝙ tabellio. de fide instru. vbi refert se alias
35 dixisse in facto. † ꝙ etiā si notarius diceret in instrumento, ticius procurator talis vt constat tali instrumento manu talis notarij a me viso ⁊ lecto ꝙ adhuc per ista verba non dicitur probatum de mandato illius procuratoris quia esset testimonium reddere. non autē mandatum auctēticare vt ibi plenius per eum dicētē hoc esse bene notādum quia sepe de facto occurrit. Limitate predicta oia vt procedant quātum ad fauorem illius assertu procuratoris. tamen contra eum illa verba bene p bant etiā quoad tertū. Bal. in. d. c. series de testi. Ludo. ro. in. d. cōsi. lxij. ⁊ Jas. in d. §. qō fere i fine prime col. vbi allegat. d. singu. ad contrarium illius ꝙ dicit. Sciendumq; est hic + ꝙ licet de iure cōmuni in
136 strumenta publica non habent executionem paratam per tex. in. l. minor viginti quinq; annis cū fideicommissus. in pn. ff. de minor. vbi stipulatio nouans sententiam non habet paratam executionē. probat quoq; tex. in. d. l. ait pretor. §. si index. ff. de re iudi. Fallit primo in contractu depositi. nam talis contractus aut ei⁹ instrumentum paratam habet executionem. l. si quis vel pecunias in verbo ilico. et in verbo q̄z celerrime. ⁊ ibi q̄z citius. ⁊ omnibus modis. c. depositi. ⁊ ibi Bar. q̄ per illam. l. in quit ꝙ de iure communi instrumentum depositi habet executionem paratam sicut res iudicata. refert ⁊ sequitur Alex. i. l. fi. in. ij. not. de edic. diui adri. toll. ⁊ in. d. §. si iudex. in. j. col. Contrarium tenet Bal. ⁊ Saly. in. d. l. si quis. ḍa ex quo intentatur actio debet dari libellus iuxta regulam. l. j. in prin. ff. de eden. ⁊ sequitur simpliciter Jas. in. d. l. fi. in. v. not. ō edic. diui adria. toll. Has duas opiniōes refert Dida. de segu. in. d. volu. folio. cj. col. iiij. ⁊ ibi subdit se credere opinionem Bar. et sequacium esse de iure veriorem. cū propter auctoritatē Bart. Ang. ⁊ Alex. licet Bal. sit magne auctoritatis qō est verū quando non habet contradictorem vt ait Alex. in. l. si quis vi. §. differentia. i. v. col. ff. de acqui. posse. ⁊ in. l. gallus. §. ille casus in. iij. col. de libe. ⁊ posthu. nam Bar. semper dixit veritatem. vt dicit Jas. in. l. quotes. in. v. col. versi. quinta. ⁊ vltima. C. de here. insti. tum quia tex. in. d. l. si quis. bene probat in dictis verbis que x̄ba alias nihil operarentur contra tex. in. d. l. si quādo. de lega. j. ⁊ contra que dixi hac. l. Nec obstat ꝙ ex quo intentatur actio debz dari libellus secundū regulam. d. l. j. in prin. ff. de eden. quoniā etiam pro legato et fideicommisso in testamento relicto datur actio. vt in. l. j. ⁊. ij. coia de lega. tamē quādo legatarius vel fideicōmissarius agit contra heredē pro legato aut fideicōmisso sibi relicto. tunc testamentū habet executionem paratam. secundū Ang. in. §. illud per illū tex cū glo. sup verbo decreto. i auct. ō here. ⁊ falci. refert ⁊ sequitur Alex. in. d. §. si index. dicte. l. ait pretor. in. j. col. ff. de re iudi. ⁊ in. d. l. fi. in. j. col. de edic. diui adri. toll. ⁊ ibi Jas. in. ij. col. x̄si. tertius notabilis casus est. vbi etiam dicit ꝙ notemus hunc casum quia quotidian⁹ est nec alibi in specie inuenietis secundū cū ibi. Confirmatur hec prima fallentia per tex. i. d. l. si quis. ibi nullam q̄z compensationē ⁊ per. l. in contractibus. §. sed quoniā. C. de non nume. pecu. quod dictum est. s. ꝙ instrumentum depositi habet executionē paratam est verū si depositus constat per

publicā scripturā. secus si esset opus probandi per testes cum testes nō possint nisi lite contestata recipi secundum Bart. in. l. iij. in repe. in. v. q. prin. C. de pigno. ⁊ allegat. c. quoniam frequenter. vt lite nō contes. ⁊ auc. si quis aliquid. cum sua glo. C. de testi. ita Alex. in addi. ad Bar. i. d. l. si quis. C. depositi. et allegat Ang. vt ibi per eum. Et ꝙ instrumentum depositi habet executionem paratam. debet intelligi de deposito vero nō cōfessionato p ea que volunt Bal. in. cōsi. cxxxij. lib. ij. alias. clxxxj. lib. iij. refert et sequitur quedā addito ad Alex. in. d. l. fi. in. j. col. super verbo depositi. de edic. diui Adri. tol. ⁊ ipemet Alex. in addi. ad Bart. in. d. l. si quis. vbi videatis Pau. de Cas. condēnatusq; actione depositi efficitur infamis. l. j. ⁊. l. furti. §. illud. ff. de in fa. Secūdo fallit in testamento quod habet paratā executionem. d. l. fi. de edic. diui Adri. tol. ⁊ l. ij. titu. xiij. parti. vj. quam l. fi. ponderat Bar. ibi in. vj. col. ad hoc ꝙ instrumentū testamēti habet executionē paratam quando ex eius inspectione aliquod vicium non apparet quem sequit Bal. ibi in. iij. not. vbi ⁊ Alex. in. j. col. ⁊ Jas. in. ij. Tertio fallit de iure cōmuni in contractu iurato. dictum est Bart. in. l. ij. in fi. ff. de iureiur. vbi dicit ⁊ ꝙ ideo putat ꝙ si in fine contractus apponeret ista clausula. ⁊ post predicta quia de predictis posset dubitari. dictus p̄missor detulit dicto stipulatori iusturandum vt si iurauerit se debere recipere ꝙ teneatur qui stipulator statim sibi delato iuramēto se debere recipere iurauit. tale instrumentum de iure cōmuni mandaretur executioni. et miratur ibi Bart. ꝙ cōsuetudo hunc modum non adinuenerit. de quo videatis Alex. in. d. l. fi. in. j. col. de edic. diui Adri. tol. ⁊ ibi Jas. in. ij. col. ⁊ plenius per modernos maxime dictos duos dominos in. d. l. ij. de iureiur. vbi referunt Bart. ⁊ eius sequaces tenētes hoc et contrariam opinionem aliorum. et putat ibi Alex. opinionem Bart. esse veram vt per eum ibi vbi Jas. ait ꝙ teneamus. d. opinionem Bart. magis cōiter approbatā quā sic tenendo sex limitat modis quos videatis p illū i vlti. col. hāc decissionē Bar. refert Dida. de Segu. in. d. volu. folio. cij. col. ij. et subdit ꝙ in illa nōnulli discrepant. de qua se remittit ad plene dicta p Alex. et Jas. in. d. l. ij. Et videatis Rode. sua. in. l. post rem iudicatā. folio. cv. in. ij. not. col. iij. cum sequē. ff. de re iudi. Tamen ista tertia fallentia de iure huius regni regularetur per. l. vj. tutu. j. lib. iij. ordi. + Et ad hoc ꝙ iuramentū pre 137
stitum valeat tria requiruntur. primum ꝙ sit delatum a parte. secundum ꝙ sit prestitum sub illa forma sub qua delatū est. tertium ꝙ in continenti iuretur. notat Jas. p tex. ibi in secūdo not. in. l. non erit ratū. §. si neq; iuncta. l. iij. in prin. ⁊. §. fi. ff. de iure
tur. + Et parta sunt vel ꝙ iuramentū pre- 138
stetur vel ꝙ remittatur a deferēte. notant Alex. ⁊ Jas. per tex. ibi in. d. §. neq; ad idē est tex. in. l. nam ⁊ postea. §. iureturando. quem ad hoc notat ibi Jas. ff. de iur. iur. ex quo habetis notare secundum Saly. et Ludo. Ro. quos refert Jas. in. d. §. iureturando. ꝙ actio que oritur ex actu in veritate gesto. oritur etiam quando non est gestus sed remanet per partē que remittit. qui tex. facit ad ea que dixit Jas. in. d. §. fi. dicte. l. ij. contra Joan. fa. in. §. item si quis postulāte in pen. col. insti. de act. dicentem ꝙ licet ex iuramēto oriatur actio et exceptio. l. actori. C. de reb. credi. notat glo. in. l. ij. ff. de iur. iur. tamen si pars dicat ꝙ est cōtēta stare fidei actoris vel credere eius cōscientie. ⁊ actor dicat ita esse per fidem suam. isto casu non oritur actio vel exceptio. eo quia secundum eum iura multum ponderant iuramēti prestationem. cuius contrarium putat Jas. in. d. §. fi. in. j. col. et ꝙ motuum Joan. Fa. nō sit verum ostendit. quia nedum quando est actualiter iuratum sed etiam quando iuramentum est remissum actio oritur et exceptio ac si iuramentum esset prestitū. d. §. si neq;. et. d. §. iureturādo. quem ad hoc ibi notat Saly. et Ludo. Ro. ⁊ post illos Jas. vt dixi. + Cogitateq; an remisso iura- 139
mento ista remissio habeat executionem paratam sicut si esset actualiter iuratū secundū formam quā tradit Bart. in. d. l. ij. ad fi. ff. de iureiur. (de qua dixi. in versi. tertio. fallit) nam tex. in. d. §. iureturando. ꝓbaret ꝙ sic ⁊ esset magna extensio ad decissionem Bart. ibi. s. in. d. l. ij. in fi. tamen aduerte quia contra hoc facit. nam secundum illud multa concurrerent specialia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

140 Jaſ.in.d.§.iureiur.+quid pdat veniens
contra iuramentum in contractu appoſi
tum.loquendo in tranſactione iurata.di=
cendū eſt.q̄ qui venit contra tranſactio=
nem iuratam per deuz aut principē. vltra
penam periurij infamatur penam ſoluit.
ſibi data reddit z actionem perdit q̄ par=
ti obſeruanti applicant.tex.eſt z ibi doc.
in.l.ſi quis maior.C.de tranſa.de pena p=
iurātis videte remiſſiue Alex.in.l.ſi duo.
141 §.fi.ff.de iureiur.z ibi Jaſ.† Et iuramen=
tum habet vim litis conteſ.z ideo perpe=
tuat actionem vbicunq̄ per litis conteſ.
perpetuaretur.tex.eſt z ibi Bart.Alex.et
alij.in.d.l,nam z poſtea.§.ſi is qui.ff.de
iur.iur.qui Bart. in.l.ſi duo patroni.§.ſi
quis iurauerit.in.j.co.titu.vult q̄ ſi contra
ctus emptionis habet iuramentum aſſer
toriū emptor poterit petere ſe mitti i poſ=
ſeſſionem ante omnia non obſtante exce
ptione precij non ſoluti.quia q̄ precium
ſoluatur anteq̄ res tradat venit iure ex=
ceptionis.l.Julianus.§.offerri.ff. de act.
emp. ſed exceptio peremptoria non po
teſt opponi poſt ſententiam vel iuramē=
tum.l.peremptorias.C. ſentē.reſ.nō poſ.
et.in.§.de quo per Bart.z Alex.in.d.§.ſi
quis iurauerit. petendum igitur eſt pre=
cium iure actionis.z ſic concludit Bart.
ibi q̄ predicta exceptio precij nō ſoluti nō
impediat executionem iuramēti ſupradi
cti ſicut quando peteretur executio ſentē
tie.Bald.in.l ex predijs.C.de euic.in.l.j.
in.ij.col.de iur.z fac.igno.z in.c.cum in=
ter.in.ij.z.iij.col.de excep.tenet p̄tra Bar.
pro qua opinione videt tex.in.l.fundus
qui lucij titij.verſi,queſitaz.z illum ibi ad
hoc pōderat Bal.in lectu.antiqua.ff. de
reſcin. vēdi.quem tex.etiam ad hoc alle=
gauit Archi.in.c.ſi quis epiſ.iij.q.vij.pro
142 quo bene facit.+q̄ ſi ſtatutuz diceret q̄ nō
poſſet opponi vlla exceptio contra agē=
tem ex inſtrumento emptionis.tamē res
vendita poteſt retineri loco pignoris p
reum.donec precium ipſius fundi vendi
ti ſibi ſoluatur.quia hoc non eſt excipere
cum non eli dat actionem ſed pignori in=
cumbere.ita Bal.in.l.ſi traditio.in.ij.col.
ad p̄in.C.de act.emp.et allegat.d.§.of=
ferri.d.l.Julianus.l.qui pendētem.ff.eo.
z.l.ſi pater.in.fi.C.ipſomet tit.Sali.etiam
iij.d.§.ſi quis iurauerit tenet contra Bar
iſtamq̄ partem tenet Ant.de but.in.c.cū
Joānes.in p̄in.de fide inſtru.z ibi Joā.
de imol. Fulg.z Pau.de caſ.in.d.§.ſi q̄s
iurauerit.z in.l.cum qui.§.fi.per illū tex.
ff.de iureiur.qui tex.facit cōtra.d. opinio
nem Bar.ſecundum Alex.ibi.z deciſſio
Bar.in predicta ſua opinione eſt contra
illum tex.ſecundum Jaſ ibi.z cōmunis z
vera opi.eſt contra Bart.dicunt Alex.z
Jaſ.in.d.§.ſi quis iurauerit. Pro qua cō=
143 muni.opi.vltra ſupiora facit.+q̄ ſi index
videt precium non ſolutuz.ex ſuo officio
poteſt mandare emptori agenti q̄ ſolvat
precium licet ad hoc non ſit actū z eſt ra
tio quia eſt quid cōnexum actione. facit
l.cum eorum.C.de ſenten.ita Bal.in.d.l.
ſi pater.in.v.no.C.de act.emp. quod eſt
menti tenendum ſecundum eundem ibi.
cuius textus in fi.eſt notabilis.teſte ipſo
Bal.in.d.l.ſi traditio.in p̄in.ſecūde col.
Sali.tū in.d.l.ſi pater.tenet contra Bal.z
dicit q̄ ille tex.debet intelligi ſi petatur.p
l.iij.§.hoc autem. de dāno infec, quem
refert ſimpliciter Alex.in addi.ad Bal.
144 in.d.l.ſi pater.in vlt.addi.+Et cōſidera=
te ſi in iuramento aſſertorio non habeat
locum diſpoſitio.d.l.vj.titu.j.lib.iij. ordi.
ſed in obligatorio cū non ita per aſſerto=
riuz cauſa efficiatur fori eccleſiaſtici.z qa
differt vnum ab altero ſecundum notata
per Bart.in.l.ſi quis pro eo.ff. de fideiuſ.
Non taceo,+q̄ ſi dicat ſtatutuz q̄ inſtru= 145
menta dotalia habeant executionem pa
ratam,intelligitur non ſolum ſuper dote
vera.ſed etiā putatiua, Bal.p glo, ibi in
l.j.in.fi.C.de condi.ob cauſam.vbi z Sa
ly.quod eſt mirandum ſecundū Alex.in.
l.ſi cum dotem.§.fi.ff.ſolu.ma, cū hoc ſta
tutum ſit correctoriuz iuris cōmunis quo
conſiderato inſtrumenta non habēt exe
cutionem paratam dixi z allegaui.d.l.mi
nor viginti quinq̄ annis cui fideicommiſ
ſum.in p̄in.ff.de mino.et.l.ait pretor.§.ſi
index.ff.de re iudi.z quia propie dos di
citur quando eſt verum matrimoniū.l.iij.
ff.de iure dot.ſuſtineri tamē poteſt Bal.et
Sali.quoniā ſum⁹ in materia fauorabili.
et ideo ex idēptitate ratiōis fieri debet ex
tenſio vt dicūt Bar.Alex.et alij in,l.ſi cō=
ſtante.in p̄in.ff.ſolu.ma.et facit.l.ſi vero.
§.de viro.eo titu.maxime cum hec extē=
ſio fiat ad id.etc. vt p Alex.in.d.§.fi.d.l.

ſi cū dotem.in.j.col.de quo dicto Baldi
ſacit feſtum Andreas ſiculus in cōſi.xliij.
in.xj.col.parte.ij.refert z ſequit̄ do.Joā.
de pal.rub.in illa ſua magna repe.rub.et.
c.per veſtras de dona.inter virum z vxo.
in.rub.col.cxliij.verſi.habet etiam.z Di=
da.de ſegu.in trac.de bonis lucra.conſ.
146 mat.inter ma.z vxo.fo.viij.col.iiij.+ Nū
quid contra inſtrumenta de quibus in.d.
ll.iij.z ſi.titu.viij.lib.iij.ordi.z hic. poſſit
opponi exceptio compenſationis.Ang.
in conſi.ccix.incip.quidam nomine Mi=
colaus aut q̄ ſi ſtatutum prohibet oppo=
ni contra inſtrumentum niſi exceptionē
ſolutionis.q̄ nihilominus poterit oppo=
ni exceptio compenſationis quia non in
tereſt ſi ſoluerit an compēſauerit debitor.
ter.eſt in.l.ſi debitor.ff.qui potio. in pig.
habe.refert et ſimpliciter ſequitur Dida.
de ſegu.in.d.volu.folio cxiij.col.ij. Cō
firmo.nam exceptio compēſationis que
non fuit oppoſita ante ſententiam poteſt
opponi poſt ad impediendum executio
nem cū ſe compatiatur cū ſententia.l.ij.z
ibi Bal. C.de compenſa.z idem Bal.in.
d.l.peremptorias.C.ſenten.reſ.non poſ.
facit q̄ vult Bar.in.l.ſi cum dos.in p̄in.
rerum amot.z in.l.qui in vicem.ff.de cō=
di.indebi. ita Jaſ.in.l.j.in.iij. col. C. de
iur.et fac.ig.vbi etiam videatis Pau. de
147 caſ.+ Nunquid ſi compromiſſum ex de=
fectu forme vel ſolennitatis ſit nullum.va
leat pactum de non allegādo nullitatem
compromiſſi.dicite q̄ ſic per illud quod
conſuluit Alex.in conſi.xxxij. incip. op=
portune cōſiderato themate. in ſecundo
volu.vbi dicit q̄ ſi prelatus eccleſie fece=
rit compromiſſum ſuper rebus eccleſie
inconſulto ſuperiore nihil valet. et com=
premiſſum eſt nullum. iura ſunt in. c. de
cetero. c. veniens. et. c. contingit. de
tranſa.modo pone q̄ in tali compromiſ=
ſo fuerit appoſitum pactum q̄ non liceat
allegare nullitatem compromiſſi. certe li
cet compromiſſum ſit nullum ex defectu
forme ſeu ſolennitatis.tamen non pote=
rit allegari nullum.allegat Ang.in conſi.
clxxxvij.incip.A.et.b.contrarerunt.ad fi.
tenentem q̄ ſi ſententia erat nulla ob de=
fectum ſolennitatis.certe non poterit di
ci nulla obſtante pacto. Hec obſtat ſecū
dū Ang.z Alex.in conſi.prealle.ſi dice=
retur contra partes non poſſunt renun=
ciare ſolennitatibus introductis de iure
publico.vt in.l. nemo poteſt. de lega.j.l,
ius publicum.ff.de pac.et notatur in.c.in
cauſis.de offi.de lega.quia reſpōdent ve=
rum eſſe quantum ad hoc vt actus valeat
non ſeruata ſolennitate,nam partes non
poſſunt facere q̄ actus ex defectu forme
nullus valeat.q̄ compromiſſum ipſo iure
nullum ſit validum. Sed bene poſſunt p
pactuz facere q̄ licet actus ſi nullus q̄ nō
poſſit opponi nec allegari nullitas.et iſta
eſt bona z ſingularis limitatio. ad.d.l.ne
mo poteſt ſecundū Jaſ.ibi in.ij.lcc.in. ix.
col.ad fi.z ibi ſubdit facere bene pro hoc
tertū cuz glo.in.l.ij.C.cōmunia vtriuq̄
iudi.† Sciatiſq̄ q̄ ſi ſtatutum diſponit q̄ 148
in cauſis vertentibus ſuper inſtrumentis
guarentigie ſeu confeſſionatis procedā=
tur ſummarie omni exceptione reiecta. q̄
iſtud ſtatutum habebit ſolū locum ſi aga
tur contra principalem debitorem. ſecus
ſi ageretur contra ſingularem ſucceſſorē
vel tertium poſſeſſorem etiam ſi ageretur
hipothecaria.quia confeſſio preuilegia=
ta poſita in dictis inſtrumētis non ſequi
tur fundum ſeu fundi poſſeſſorem. Bal.
in.l.j.in.j.col.verſi,itē nota hic de dictio=
ne ſuper.communia de leg.allegat in ar=
gu.l.j.§.ſi heres.ff.ad trebe.quod dictum
ſecutus eſt pet.de ancha.in.c.canonū ſta
tuta.verſi.circa iſtā extenſionem.de cōſti.
quod eſt perpetuo not.ſecundum Alex.
et Jaſ.in.d.§.ſi heres.in.j.col.† Si con= 149
tra tres ſententias conformes nullitatis
exceptio opponatur.et in continēti offe=
ratur probatio.an executionem ſententie
impedire debeat. Bal. in.l.vna. in.j. col.
ne liceat in vna et eadem cauſa tertio pro
nuo.tenet q̄ ſic.Rapha. cu. Pau. de caſ.et
latius Alex.in.l.iij.§. condemnatum.ff.
de re iudi. tenet q̄ non per clemē.j. de re
iudi.vbi papa ſtatuit vt calumnijs litigā
tum obuietur q̄ poſt tres ſentētias diffi=
nitiuas vel etiā interlocutorias alias exe
quibiles in petitorio aut poſſeſſorio la=
tas ad agendum vel oppenendū de nul=
litate reus nullatenus admittatur donec
huiuſmodi ſentētie executiōi fuerint ple=
narie demandate. opinio Baldi videtur
ſatis colorata ſecundum Jaſ.in. d.§. con
demnatum. in. iij. col. tamen ſecunda

Universidad de Deusto
Biblioteca

videtur esse verior.per.d.clemen.j. secūdum eundem Jas.ibi vbi subdit q̄ non ponit bene pro constanti dictam secundam opi. sed q̄ pro ea facit quod ponit ibi in
150 tertia limitatione quam videatis.+Exceptio nullitatis q̄ est euidens impedit executionem sentētie ter.est secundum Ang. et moder.in.l. presides. ff. de ferijs. quid autem esset alias.dic vt per Bar.et alios. in.d.ff. condemnatuz.z in.d.l.j.z ibi Jas.
151 C.de iur.et fac.ig. †Et quando exceptio nullitatis verificatur ex sola inspectione actoruz absq̄ alia probatione extrinseca. vt q̄ non fuerit citatus.illa impedit executionem sententie. Barto. et alij
152 in.d.ff. condemnatum. +Stante statuto q̄ contra instrumentum factum manu publici notarij non possit opponi aliqua exceptio tamen si est instrumentum dotis potest opponi q̄ matrimonū non est secutum.secundum Ang. Pau. de cas. et moder.p ter.ibi in.l.item quia.ff. de pac. ratio huius est.quia promissio dotis habet in se tacitam conditionem si nuptie sequantur.ter.est quem ad hoc notant ibi doc.in.d.l.item quia.facit.l.dotis promissio. l. promittendo. l. tali. in prin. l. stipulatio.et.l.si ego.ff.de iure do.nam dos non potest esse sine matrimonio. l.fi. de bona. ante nup.ergo matrimonium debet precedere dotem.et ideo dicitur habere tacitam conditionem q̄ dos non debeat si nuptie nō sequātur intelligite siue promissio fiat ab ipa muliere aut ab alio pro ea. d. l.tali in prin. d.l.stipulatio.et.
153 d.l.si ego. Aduerte i materia.+q̄ si petitur fieri executio per capturam persone. tunc quia illa captura personali infertur quedam iniuria que non potest aboleri impeditur talis executio per viam exceptionis nullitatis sententie cuius probatio non habeatur in promptu.sed requirat altiorem indaginem.Pau. de cas in.d.ff. condemnatum. vbi refert et sequitur Alex.in vlti. col. et dicit q̄ est notabile verbum. pro quo allegat quod notatur in. l. si creditores. in fi. ff. de preuil. credi. et in.l. si vero.ff. qui pro rei qualitate. qui satisda. cog. ad idem allegat quod volunt Ang.in loco(ō quo ibi per eum) vbi tenet Ang. q̄ aduersus minorem viginti et quinq̄ annos non pōt p̄cedi ad capturā etiam in contumacia. q̄ non est ita recuperabile alias reprobabile (secundum literam mei libri Alexandri et minus bene) p̄iudicium capture sicut primi et secūdi decreti quod potest fieri contra minorem. Jas. in.d.ff. condemnatum.in.iij.col.putat aduertēdum q̄ si dictum Pau.de cas.est verum est valde singulare in ista materia. q̄ exceptio nullitatis que non potest in continēti probari impedit capturam persone z sic executionem personalem. quod est bene ligandum ad digitū secundum eundem ibi. vbi subdit q̄ tamen caucamus quia doc. superius allegati per ipsum in d.iij.col.loquūtur de executione irretractabili. puta quādo agitur de vita aut de aliquo mēbro truncādo. quia impossibile est q̄ talis executio facta amplius retractaretur.sed captura persone bene est retractabilis relaxando cum a carceribus. et licet illa captura afferat sibi iniuriam z dicta iniuria non videatur retractabilis . tamen etiam executio que fit in bonis affert verecundiam. quia ille cuius bona capiuntur afficitur iniuria. vt dicitur in.ff. j.instit. ex quib. cau. ma. licet vel non. cuius apud graues psonas maior iniuria reputetur captura persone quā rerum z sic bonoruū.+Unquid cō- 154
tra actorem municipij z sic cōtra sindicū vniuersitatis executio sententie pōt fieri. dicatis q̄ non.sed debet fieri contra municipes aut contra vniuersitatem.ter.est quem ad hoc notant ibi scribētes z Jas. in quinto z vltimo not.in.l.si se non obtulit.in pn.ff. de re iud.vbi Bar.in.ff. actor. in fi.q̄rit de quotidiana.q.q̄ vt dicit Alex. in.d.ff. actor quē legit cū prin.d.l. si se nō obtulit.in penul.col.singulis diebus versatur in palatijs.+Sindicus vniuersitatis p̄misit aliquid z obligauit bona vniuersitatis z singularium personarū z obligauit vniuersitatē z singulares personas an per hoc poterunt singulares persone et eorum bona conueniri et capi.z ex dictis Bar.ibi habem⁹ tres notabiles p̄clusiones.prout dicunt moder.ibi maxime 155
Alex.z Jas. quos videatis.+Et iudex 156
neq̄ executor q̄ vēdūt pignora pro executione iudicati tenetur de euictione. Ang.Alex.z Jas.per glo.ibi in.l.a diuo

pio.ff. si post addictum.ff. de re iud.Con-
157 firmo.+q̄ vendens ex officio sibi iniuncto nō tenetur de euictione.iura sunt in.l. si pignora.ff. de euic.z in.l.qui erat.in pn. ff.fami.hercis.Bar.in.l.alio in fi.de ali. et cibā.lega. vbi p hoc notabiliter occidit.
158 +q̄ executor testamēti vendens rem hereditariā.z q̄ fortius est promittens de euictione secundum consuetudinem cuitatis non tenetur ipse de euictione sed he-
159 res.+similiter vendens rem vt tutor vel curator ant vt procurator z sic ratione officii nō tenetur de euictione.l.j.z ibi Bar. Bal.z Sali.C.credi. euic.pig. non tenc. circa quod videatis oīmō Bar.in.l. procurator qui pro euictione.ff. de procu.+obli
160 tioni nō trado in cōmento huius.l.q̄ nō solum instrumenta(de quibus in.d.ll.iij. et.v.titu.viij.lib.iij. ordi.z hic) mandabū tur executioni in his sup quibus fuerunt directe cōfecta dicta instrumēta. sed etiā in his q̄ indirecte probanē in eis. Ant. de But.z Abb.per ter.ibi in.c.cum olim. in vlti.not.de censi.quod est valde not.ad multa.scōm Jas.in.l.cum filiussa.seruum.
161 in.iij.col.de verbo.obli.+item statutū de mandādo executioni instrumentū intelligitur de rite facto. Bar.per ter.ibi in.l. nō putauit.ff. nō quemo. ff. de bono. posse.cō.tabu.+Hinc est q̄ si cauetur statuto q̄ instrumentum debiti guarentigiatū habeat executionem paratam. z aliquis petit a me centum ex aliqua causa. puta mutuo vel depositi.z coram notario cōfitetur me debitorē illius ex illa causa. notarius facit solemne instrumentū istius mee cōfessionis. tale instrumētum non habebit executionē paratam vigore dicti statuti. quia hoc non dicitur instrumentū debiti sed potius instrumentum confessionis debiti.quod sumit vires tantum a die talis cōfessionis.Ang.in.l.si fideiussor post pn.C.de fideiusso.refert Hippoli.ō marsi.in singulari.cxxxv.z propterea inquit. d.l.v.ordi.cartas e cōtratos publicos.zc. vsq̄ ibi inclusiue de qualesquier deudas que les fuerē deuidas. Dicitur etiam hic sin embargo de qualquier appellaciō.et ita procedit in presenti appellatione remota. habeturq̄ in.d.l.v. ordi.et in ordinatione de Madrid (de qua hic)que est sita in pragmaticis folio.xlv.alias.xlvj.z videatis Bal.post ter.ibi.l.ab executione. C. quorum appel. non reci. sunt et alij casus in quibus non potest appellari.vt per eundem titu.maxime in.l. observare. et in.l.abstinendum. et per titulum. ff. de appella.recip.vel nō.z per titu.xxij. Precipue in.l.xvj.parti.iij. et titu.ff. maxime in.l.viij.lib.ij.folio.ll.z titu.xvj.precipue in.l.xj.lib.iij. ordi.et in alijs locis quod inuenire esset magis laboriosum quam subtile argu.glo.in.l.j.ff. solu.ma. Et circa istam.l. cuiusq̄ materiam videte. Rode.Sua. in.d.l. post rem iudicatam.

Sequitur recapitulatio legis.lxiij.

1 Robaus postea de vili dominio succumbit si in libello dixerat se proprietarium. vel proprietatem ad se pertinere.

2 Vtile dominium quod acquiritur per prescriptionem quia cōtrariatur directo domino dicitur esse verum dominium secus est in vili quod recognoscit z fatetur directum dominiuz. vt est illud quod habet emphiteota z similes. de quo etiā videatis in nu.sequen.

3 Prescribens occidit directum dominium quod erat apud antiquum dominum.

4 Prescriptione decem vel viginti annorum acquiritur dominium vile z non directum.limitatur sex modis.

5 Res dicitur esse illius qui habet directuz dominium cuius alius habeat vile.

6 Directum dominium habens si proponeret rei vendicationem vilem procederet libellus:quia intelligitur vilem.i. efficacem.

7 Libellus sustinetur si quis in illo dixerit rem ad se pertinere pleno iure.z renera alius habeat vile dominium.

8 Libello si quis dicat se habere ius in re.cuius ita dicendo intelligatur de dominio.tamen vt sustineatur libellus intelligitur in possessione tantum.

9 Verba libelli si nō possunt proprie ca

Universidad de Deusto
Biblioteca

pi.debēt ip̄opōari vt libellus sustineat.

10 ¶Statutū dicens si quis turbauerit possessionem.etē.trahitur etiā ad quasi possessionem.

11 ¶Interruptio facta contra vnum ex tutoribus preiudicat alijs

12 ¶Interruptio facta cōtra eū qui tenet directa interrumpitur p̄scriptio.contra eum qui tenetur vtili et econtra.

13 ¶¶Perpetuare actionem quid sit.

14 ¶Proprietas dicitur possessio et econtra secundum cōmunem vsum loquendi.

15 ¶Prescriptio facta de re principali. trahitur ad rei accessorium.quod intelligite vt hic.

16 ¶Actor si nesciat qō remediū seu ius intentare propter factū implicitatē. optimū cōsiliū est q̄ factum simpliciter narret. deinde in conclusione solum petat ius et institutiam sibi ministrari.nā intelligit omne ius sibi competens deduxisse.

17 ¶Actor si in libello narrauit respiciētia petitorū et possessorum.et concludit expresse in possessorio addēs in fine illam clausulā generalē et peto mihi iustitiā ꝛc. Postea poterit super petitorio probationes inducere.

18 ¶Actiones plures vbi ex narratione facti possunt elici.quarum aliq̄ sunt aptę. aliq̄ vero inepte.et concluditur inepta subiecta clausula et peto mihi iustitiā ministrari.q̄ libellus nō dz reiici tanq̄ ineptus.et pōt probari sup apta actione.

19 ¶Reus quādo opponit libello actoris q̄ est incertus et obscurus et sic nō procedit.debet iudex pronūciare reū non teneri respōdere tali libello et illū absolnere ab obseruatione iudicij condēnādo actorem in expensis.de quo videatis hic.

20 ¶Conclusio libelli debet attendi non solum in actionibus sed etiam in exceptionibus.de quo videte hic.

¶Agens propter vim sibi illatā.satis est q̄ narret in libello vim fuisse sibi illatam absq̄ alia conclusione.et sic absq̄ eo q̄ petat aduersarium propter talem vim condemnari ad interesse. 21

¶Conqueri de spoliatione sufficit.q̄uis expresse non petatur restitutio. 22

¶Actor qui fecit citare si non comparet in termino citationis.circunducitur citatio ac si non esset facta. 23

¶Prescriptio non censetur interrupta per citationem actoris non comparentis in termino citationis. 24

¶Citatione inualida nō interrumpitur prescriptio. 25

¶Prescriptio non interrumpitur per cōtestationem litis inualidam factam coā iudice non suo. 26

¶Citatio inualida nihil operatur. et non constituit aduersarium in cōtpmacia. 27

¶Citatio q̄ne non est legitima cōualidatur si citatus compareat. 28

¶Citatio nulla reconualidatur per cōparitionem spontaneam. 29

¶Prescriptio inducta a statuto qualiter in causis criminalib⁹ interrumpatur. An sufficiat sola productio accusationis vel inquisitionis absq̄ citatione partis. 30

¶Bona fides presumitur in dubio. etiam si nullus titulus appareat. 31

¶Bone fidei possessoris est preuilegiū q̄ prescribit fructus stātes separatos a solo sine alio titulo speciali. 32

¶Bone fidei possessor siue cum titulo aut sine titulo lucratur fructus pro cultura et cura. 33

¶Possessor non solum rerum temporalium qui est in bona fide non tenetur ad restitutionem talium fructuū. verum etiā neq̄ in beneficialibus. 34

L. Gq.

RAtio dubitandi ad istā.l.potuit oriri de.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acq.posse. q̄ cū vnū sit dominium. aliud possessio. et inter ista nihil sit cōe respectu identitatis substātie q̄ diuersa est substantia p̄ petatis a substātia possessionis et sic inter.d.§.nihil cōe. negatur cōio substantifica et specialis.non aūt negat quin sit aliqua cōio respectu generis.tū inspectis terminis specificis vtriusq̄.ista est vera propositio. p̄prietas et possessio nihil hñt cōe.ita Jas.in.d.§.nihil cōe in.v.col. sequitur q̄ interruptio prescriptionis in vno.in altero prescriptionem non interrumpat.maxime cum hodie. ꝛz nostra iura potest quer dominium sine possessiōe vt in legato.l.a ticio.in fi.ff.de fur. et hereditate vt in casu.l.fi.de sacrosan.eccle.et notata in.l.si fundum.de fundo dot. Nec obstat.l.j.in p̄n.ff.de acqui.posse.vbi dominium cepit a possessione ex qua habetur dominium.et sic possessio est antecedens. dominium sequens.et isto modo videtur aliquid inter dominium et possessionem esse commune. quia q̄ dominium cauetur a possessione fuit de iure primeuo.tamen hodie non est verum q̄ possessio de necessitate sit antecedens dominij.vel aliter argumentum procedat in actu acquisitionis sed non in actu retentionis.naz posito q̄ verum esset non posse queri dominium sine possessione.certum autem est q̄ poterit retineri.ita Bart. in.d.§.nihil commune. Probatur vltra hec ratio dubitandi quia vt est manifestum vnus p̄prietatem. alter vsufructū habere potest.iurib⁹ indubitatis. + Hinc est q̄ si quis in libello se dixit p̄prietarium vel p̄prietatem ad se pertinere.succumbit si postea de vtili dominio probet. vt per Bal.in.l.ij.ff.de condi.insti.ō quo videatis Alex.in.d.§.nihil cōe.in.ij.col. Jas.in.l.j.in p̄n.in.xiij.col.ff.de acqui. posse.et Dida.de segu.in volu.suarum rerpe.folio.xcij.col.ij.Et notate multū dili

A interrupciō en la possession interrūpa la p̄scripciō ē la ꝓpriedad.

e por contrario la interrupcion en la ꝓpriedad interrūpa la prescripcion en la possession.

genter secundum Jas. in.d.l.j.in p̄n.in xij.col.qō singulariter vult ibi Bart.nec alibi tactuz reperit Jas.teste ipso in.d.xij. col.+q̄ vtile dominium quod acquiritur per prescriptionem quia contrariatur directo dominio dicitur esse verum dominū.secus est in vtili qō recognoscit, et fatetur directum dominium vt est illud quod habet emphyteota vasallus superficiarius et similes.nam hoc non est verum dominium. Facit bene+q̄ qui prescribit occidit directum dominium quod erat apud antiquum dominum.ita dicit glo.in.l.si edes mee.in.j.§.libertas. super verbo q̄ edes possidet.ff.de serui. vrb.pre.et in.l. iij.§.ex pluribus.in verbo possideo.in fi. ff.de acqui.posse.merito cū sit potentius directo quod occidit. sanis dicitur consequi verum dominium.secus est in dominio vtili subalterno quod fatetur et recognoscit directum dominium.et q̄ habentes vtile dominium sub alio non dicātur p̄prie nec vere domini. est casus in.l.si finita.§.si de vectigalibus. et ibi Bald. in p̄n.ad hoc notat.de damno infec.vbi etiam allegat p̄o concordante.l.j.§.qui in perpetuum.si ager vecti.pet.Et secundum ista declarate communem doctrinā glo.et doc.in auct.nisi tricēnale.de bon. mat.vbi tenet glo.q̄ licet in rebus mobilibus per vsucapionez triennij acquiratur directum dominium.tamen in rebus immobilibus per prescriptionem decem vel viginti annorum aut maioris temporis acquiritur vtile dominium.certe illud vtile est verum dominium. ita singulariter Bar.in.d.l.j.in p̄n.ff.de acqui.posse.secundum Jas.ibi.in.d.xij.col.Ex quo dicto Bar.inferuntur ad practicaz duo notāda. Primo ampliatur quod tenet glo. in.l.per hanc. in verbo ad nouum. et ibi Bal.C.de tempo.appel. Bald.in.l.minoz.§.fi.ff.de cuic.Bal.in.c.fraternitatis. in.ij.col. de testi. q̄ si aliquis dicat in libello rem ad se pertinere ratiōe dominij

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ probet de prescriptione longi temporis, debet obtinere, q̃ istud procedat etiaꝫ si in libello dixisset rem ad se pertinere ratione veri dominij, vel esse verum dominū, et probet de prescriptione predicta, adhuc obtineret, p̃ dictū singulare Bar. vbi. s. fm Jas. ibi. in. xiij. col. Scōo infertur limitatio ad aliud. nā si quis in libello deducat dominū simpliciter, ꝛ probat ō dominio vtili subalterno ad directū, puta de dominio emphyteotico vel feudali ꝺz obtinere fm Bal. in. l. si mater. §. candē. ff. de except. rei iud. in. l. j. C. de vsufru. in. l. j. in viii. col. ff. de ac. ꝛ obli. ꝛ in. l. fz ꝛ si possessor. §. ātē si iurauero. p illū tex. et ibi Jas. ff. de iur. iur. Ant. de but. in. c. examinata. de iudi. q̃ secus esset si in libello diceret se vere dominū. ꝛ probaret de dominio emphyteotico aut feudali. qō nō est vere dominū fm Bar. et doc. in. d. l. j. in prin. ff. de acq̃. posse. vbi hoc etiā notat Arct. sub dubio forte in. x. col. ad fi. Et pro ista theorica ꝛ differētia Bar. facit bene qō. §. dixi pro quo allegam Bal. in. d. l. y. ff. de condi. instit. ꝛ videte regulā cum sex limitationib⁹ quas ponit Jas. in. l. traditiōib⁹. in. iij. col. C. de pac. vbi assignat
4 conclusionē + q̃ per prescriptionē decem vel viginti annoꝝ acquirit dominū vtile ꝛ nō directum ad qō allegat iura. glos. Dy. Joan. an. Bar. Bal. Saly. Imol. et Alex. in locis (de quibus ibi per eū) ꝛ postea subdit dictas sex limitationes. + Et
5 res dicit esse illius qui hz directū dominū fz alias habeat vtile. Jas. per tex. ibi in. ij. not. in. l. si domus. §. si fundus. de lega. j. ex quo corrclarie not. q̃ appellatione dominij in dubio intelligitur de directo vt ibi ꝛ in. d. l. j. §. qui in perpetuz. si
6 ager vecti. pet. † Et habens directū si proponeret rei vendicationē vtilē procederet libellus. qz intelligit. vtilē. i. efficacē.
7 ita Bal. i. c. pen. i vlti. col. de re iud. + Addite q̃ si aliqs in libello dixerit rem ad se pertinere pleno iure ꝛ reuera alius habeat vtile dominū. sustinet libellus. Bal. in. l. iulianus scribit si homīnē. §. idē iulianus. ff. de rei vēdi. sequēdo Bar. de capua quē ipse ibi recitat. sicut si qs diceret ecclesiaz ad se pertinere pleno iure intelligit quo ad spiritualia ꝛ tēporalia nō aūt iure dominij. tex. est not. in. c. cū inter vos. in ver
bo pleno iure. de sentē. ꝛ re iud. Facit in proposito bonus tex. in. c. bone. in. ij. ō postu. prela. per quē notant ibi Abb. ꝛ Lardi. † si aliqs in libello dicat se habere ius
8 in re. q̃ us ita dicendo intelligatur ō dominio. c. cū ecclesia sutrina. de cā posse. et propr. ibi vt sustineat libellus intelligitur in possessione tantū. Per q̃ et dicta per Alex. ꝛ Jas. in. l. si us q̃ tēpozali. §. ātē si iuraverο. ff. de iureiur. confundunt̄ duę decisiones Bal. vna in. l. q̃ vsufructum. ff. si vsufru. pet. vbi cōcludit q̃ si aliqs in libello dicat rem ad se pertinere iure dominij et postea probet de vsufructu solū, ꝺz succumbere fm Bal. ibi. qō ex predictis nō videt verū. cū etiā vsufructus sit pars dominij. l. iij. ff. de vsufr. Scōo apparet male dixisse Bal. in. l. doce ancillā. C. de rei vēd. q̃ si marito vergente ad inopiam mulier in subsidium vendicet rem alienam q̃ erat data in dotē fz extimata in xta glo. not. in. l. in rebus. in prin. C. de iure dot. ꝛ talis mulier in libello narret se esse dominā illius rei. ꝺz succūbere fm Bal. vbi. s. ꝛ male ex q̃ hz saltē vtile dominū. Tertio reddit dubiū qō singulariter decidit Bal. in. l. si non celescentia. §. j. ff. ō de re. insti. vbi ait de facto fuisse consultū. q̃ si fideicōmissarius vniuersalis agēs contra tertios possessores dicat in libello se hereditatē adimisse. ꝺz succūbere. qz ad eā nō expectat adire hereditatē, fz sibi fit restitutio. sequitur And. Barba. in rep. rub. C. q̃ admit. in. xx. col. Redditur q̃ dubiū ex predictis illud qō inquit Bar. in. l. de quibus. in fi. ff. de legi. vbi Bar. dicit. q̃ si formam libellū super cōsuetudine. ꝛ in veritate nō est cōsuetudo sed statutū debeo succūbere tanq̃ in ceptam actionem intenerim. quā decisionē Bart. tenet etiam Albe. in rub. C. q̃ sit longa ꝓsuc. ꝛ in tract. statu. i. j. parte. q. xxviij. q̃ incipit. fz agēs ex cōsuetudine. sed contra istā decisionez viget. q̃ appellatione cōsuetudinis venit statutū ꝛ ecōtra vt notat Bal. in. l. ij. in vi. col. C. qne sit longa. conue. ꝛ in. l. ij. in fi. de bonis q̃ libe. et Alex. in cōsi. exc. incip. mature. in. iiij. col. in. ij. vol. ꝛ ita p hoc solet Jas. tenere ꝓtra. d. decisionē fz eundē in. d. §. ātē si iuraverο. in. ij. col. ad fi. ꝛ ibi subdit q̃ ex p̃dictis oib⁹ q̃ ibi dixerat faciamus cōclusionē, † q̃ in libellis si 9

verba non possunt proprie capi dēt improprian vt libellus sustineatur, prout etiam dicit Bar. in. l. scire debemus. in pn. in vlti. col. de verbo. obli. quā cōclusionē confirmat Jas. ex octo aliis in. d. §. ātez si iuraverο in. iij. col. vbi illum videatis.
10 + Non tacco in proposito. q̃ statutū dicens si quis turbaverit in possessione. ꝛc. trahitur etiam ad quasi possessionez. tex. est in. d. §. item si iuraverο. quem ad hoc dicit not. et vtilem Bal. in. c. licet causaz. in fi. de proba. quod est multum not. ex quo tale statutū est penale secundū Jas. in. d. §. item si iuraverο. in vlti. col. Ēūq̃ differant dominium seu proprietas ꝛ possessio. d. §. nihil commune. et. l. xxvij. in prin. iiij. par. iij. ita videtur ante presentem. l. q̃ interruptio prescriptionis non comprehendat nisi solam prescriptionez in quam dirigitur. l non omnis. in prin. ff. si certum pet. a. vbi actus agentium nō debent operari vltra intentionem eorū. Confirmo. q̃ inducta ad vnum effectum non debent operari diuersum effectum l. legata inutiliter. de lega. j. l. legata. inutiliter. ff. de admen. lega. Hec obstat. l. naturaliter. ff. de vsuca. vbi si prescribens cadit a possessione prescriptio naturaliter interrumpitur. et ista interruptio prodest omnibus contra quos prescribitur nō solum interrumpens. nam per glo. ibi intelligitur eiusdem tituli vel possessionis. qō etiam probatur per tex. in. l. cū qui edes. ff. de vsuca. vbi cum corpus integrale ceperit per se possideri poterit ex anteriori titulo prescribi. et ita effectus precedentis tituli durat in noua possessionis acq̃sitione. ideo glo. in. l. si is qui pro empto re. §. si qnis bona fide. ff. de vsuca. dicit. q̃ licet sit verum q̃ interruptio possessionis interrumpit vsucapionem non autem effectum p̃cedētis tituli. adeo q̃ si bona fide incipio possidere p̃scribo. ꝛ ibi dicit Bar. p̃dictaz glo. esse not. de qua fuit etiam mentio in. d. l. eum qui edes. qui in. d. §. si qs bona. aut et quecq̃ ad publicianam. q̃ si interrumpitur prescriptio, possessione recuperata ex titulo precedenti. publiciana agi potest. Hecq̃ obstat. l. per procuratorem. C. de acqui. posse. vbi proprietas non separatur a possessione. quoniam illud procedit ex voluntate concedentis volentis vtrunq̃ concedere quamobrē vnum ab altero non separatur secundum glo. ibi que ita intelligit tex. in. d. l. per procuratorem. Hec obstat. l. interdum proprietatem. ff. de verbo. sig. quoniam licet verum sit, q̃ aliquando verbum possessio accipiatur pro proprietate et econtra vt ibi et in. l. quotiens. C. de rei vendi. hoc accidit propter mentem proferentis secundum impropriam significationem. sed proprie loquendo aliud est possessio. aliud proprietas. Facit in corroboratione predicte rationis. q̃ quia tutores tenentur eadem specie obligationis. vt in. l. si pupillus. cum ibi nota. ff. de admi. tuto. + interruptio facta con-
11 tra vnum ex tutoribus preiudicat alijs. secus si esset in interruptione facta contra vnum tutorem que non interrumpit contra magistratum ad quem deueniunt in subsidium. qui non tenetur eadem specie obligationis. vt in. l. j. de magis. conue. ita intellexit Bart. d. l. si pupillus. in. l. cum quis. §. si quis pro
12 eo. ff. de solu. qui per hoc ibi dicit. + q̃ interruptione facta contra eum qui tenetur directa interrumpitur prescriptio contra eum qui tenetur vtili et econtra. nam inter actionem vtilem et directam non est differentia. l. actio. ff. de nego. ges. et. l. cum hereditas. ff. ad trebe. Duas tamen differentias assignaui inter actionem vtilem et directam in l. supra proxi. in versi. et an sit differentia inter actionem vtilem. Si loquimur de perpetuanda actione respectu ipsius actionis et obligationis interruptio contra principalem non preiudicat fideiussori. quia diuersis actionibus et obligationibus tenentur. vt in. d. §. si quis pro eo. Si autem actio dicitur perpetuari respectu rei que est in obligatione vt re percepta reus non liberetur. isto casu si contra principalem. contra fideiussorem etiam perpetuatur. l. si seruum. §. sequitur. et. §. nunc videamus. de verbo. obli. quoniam ad eandem rem tenentur reus et fideiussor. l. si ita. ff. de fideiuss. † Quid
13 sit actionem perpetuare. dicite q̃ perpetuare proprie est extendere actionem cuiuscunq̃ tēporis esset vsq̃ ad. xl. annos.

Universidad de Deusto
Biblioteca

et facere q̄ efficiatur. xl. an. l. vlti. ad fi. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. l. j. in versi. exceptis, de anna. excep. et ista perpetuatio fit mediante litis contes. vt declarant Bar. Alex. ꝛ Jas. in. l. fi. in prin. de eo per quem fac. erit. ꝛ ipse Jas. late in. l. nam et postea. §. si is qui tempozali. ff. de iur. iur. In fauozem tñ dispositionis istius. l. facit. q̄ ꝛz differant proprietas ꝛ possessio vt vidistis precipue per. d. §. nihil cõe. ꝛ dicte. l. xxvj. in prin. titu. ij. par. iij. in multis
14 sunt connexe. ꝛ q̄ fm cõem vsum loquendi proprietas dicit possessio. ꝛ econtra. Bar. in. l. cum antiquitas. C. de vsufr. habent cano. Jnno. in. c. cũ aliquibus. de rescindi. et dicitur in spec. de rescrip. presen. §. fi. ver. quod facit. et probatur bene in. d. l.
15 interdum. ff. de verbo. signi. † Sexto. nam prescriptio facta de re principali trahitur ad rei accessozium. l. eos. in prin. C. de vsu. et. l. si aliena. §. j. de vsucap. quod intelligite quando accessozium ab initio inchoate prescriptionis ꝓficerat principali. secus si ex postfacto incepit inesse. q̄n tunc est opus quoad illud noua prescriptione. casus est not. in. l. qui fundum. §. j. ff. pro emptore. ad idē facit. l. rerū mixtura. in fi. ff. de vsucap. qõ notate q̄ de hoc nimis testificat Ludo. Ro. in singulari. dlxxvij. Tertio q̄n citatus seu libell⁹ oblatus super vna summa aut obligatione nõ expressa cã vel summa sufficiũt ad interrumpendã oẽm prescriptionẽ q̄ sub illius petitionis generalitate cõprehendi potest. l. fi. de anna. excep. argu. cuius glosa et Bar. in. l. si pignozi. ff. fami. herc. determinant. q. videlicet q̄ cessa hypotheca videt cessa personalis. ꝛ sicut si fit interruptio super hypotheca fit super principali ꝛ econtra. ꝛ si fit de personali actione libellus tantum. vel de hypotheca tantũ super vtraq; fit interruptio. vt in. d. l. fi. ita interruptio in possessione interrũpat prescriptionẽ in proprietate ꝛ econtra vt hic. licet sit quid diuersum proprietas et possessio. d. §. nihil cõmune. et. d. l. xxvij. in prin. quia etiaz actio personalis et realis differunt. cum vna in personam altera in rem detur. §. omnium. insti. de act. et in. l. sicut. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. Et idem videtur esse si interruptio fiat p libelli oblationem sine expressione possessionis aut proprietatis. si tamen simpliciter dicat actor aduersarium sibi obnoxium per tex. Bar. et alios in. d. l. fi. de anna. excep. non tamen sic erit quando quis facit aliquem citari generaliter vt veniret ei responsurus de iure. nam tunc putat Bar. ibi hoc non sufficere ad interrumpendum prescriptionem. quia necesse est q̄ dicat quantitatem sibi debitam vel dicat eum sibi obligatuz. vnde de hoc saltem debet esse certus vtrũ agatur personali vel in rem. vel vtrũ agatur de quantitate aut de specie vt ex. d. l. fi. colligitur secundum Bart. ibi in fi. licet talis libellus incertus minime procedere debeat donec declaretur. cum per eum non redditur certus aduersarius an velit cedere vel contendere. de quo per Bar. et scribentes in. l. edita. C. de edendo. per glo. Bar. et doc. in. l. j. in prin. in. iij. col. de noui ope. nũ. Et quamuis libellus in ciuilibus continere debeat que notantur. in. l. j. ff. de eden. secundum Bar. in. d. l. edita. in. ij. col. et de iure huius regni habemus l. xv. titu. ij. par. iij. et in quaterno ordinis iudiciarij folio. ij. Et in criminalibus vt. l. libellorum. ff. de accus. in. c. in causis. eo titu. et in. d. quaterno et folio. † Lamen si factum est adeo implicitum q̄ nesciat actor quod remedium seu ius intentare. optimum consilium est q̄ factum simpliciter narret. deinde in conclusione solum petat ius et institiam ministrari. nam intelligitur cum ne ius sibi competens deduxisse. Ang. in. §. j. insti. de act. refert et sequitur Jas. in. l. petens. in. ij. col. versi. Tertio circa hanc. C. de pac. Item ozes q̄ sitis q̄ inter alias conclusiones libellorum est valde vtilis ista. s. quare peto in predictis iustitiam exhiberi mihi. Abb. notat per tex. ibi. in. c. j. in primo not. de offi. dele. nam potest comprehendere oẽm actionem vnde semper consulendum est actori q̄ in fine libelli dicat et circa predicta peto mihi iustitiam exhiberi. ita Abb. ibi. de quo etiam notatur in. c. cum dilectus. de ordi. cog. ibi de quibus iustitiam sibi fieri postulabat. vbi ipse Abb. refert in antepen. col. Calde. dicẽtẽ ibi se de facto obtinuisse propter istã clausulã generalẽ quẽ i libello cõiter subijcit. ꝛ peto mihi de predictis iustitiã fieri. ꝛq̄ si actor

16

17

in libello narrauit respicientia petitoriuz ꝛ possessoruum et concludit expresse in possessorio addens in fi. illam clausulam generalem et peto mihi institiam. ꝛc. posset poterit super petitorio probationes inducere q̄ hec clausula generalis põt complecti vtrunq; ex quo in narratione facta fuit mentio de vtroq; ꝛ conclusio facta in possessorio adiecta clausula gñali. et vt verba aliquid operentur. l. si quando in prin. de lega. j. et. c. si papa. de preuil. in. vj. debet illa clausula referri ad petitozium narratum. nam talia sunt subiecta qualia predicata permittunt. c. interdilectos. §. aut versi. cetero. de fide instru. et in ambiguis standum est interpretationi actoris. l. si quis intentione et ibi Bar. ff. de iudi. Jnsertq; Abb. in. d. c. cum dilec-
18 tus. in antepen. col. † q̄ vbi ex narratione facti possunt elici plures actiões quarum aliqui sunt apte. aliqui vero inepte et concluditur inepta subiecta predicta clausula generali. q̄ libellus non debet reiici tanquam ineptus. et potest probari super apta actione. quia illa clausula generalis referenda est ad aptam ex quo potest elici ex facti narratione ne bis idẽ repeti videatur. c. in genesi. de elec. et vt faueamus actori in limine litis iuxta notata in. c. cum ad sedem de resti. spol. et per Bart. in. d. l. si quis intentione. secus si ex narratione non posset comprehendi causa apta. quia tunc illa clausula generalis non posset verificari vltra narrata. nam referri debet tantum ad precedentia. c. secundo requiris. cum simi. de appel. et talia sunt subiecta qualis predicata permittunt. vt in. d. §. aut versi. cetero. et videatis quod notat Bald. in. d. l. edita. et hoc notate ad limitationem illorum que leguntur et not. in. c. examinata. de iudi. secundum Abb. in. d. c. cum dilectus. in pen. col. de quo videte etiam Jas. in. d. l. petens. in. ij. col. C. de pac. et in proposito doctrinam Bar. in. l. cum quid. ff. si certum peta. quam ibi limitat Jas. quatuoz modis. in. ij. lec. in pen. col. quorum primus est q̄ doctrina Bart. procedat si opponatur a parte. alias parte non opponente procederet libellus quantumcunq; incertus et generalis. secundum Raph. ful. et Jas. ibi. ꝛ videte tex. Bar. et doc. in. l. j. in prin. ff. de eden. tamen de iure istius regni iudex ex officio sibi statim q̄ fuerit positus libellus ciuilis aut criminalis coram ipso debet videre ꝛ examinare si est talis vt habeẽ in. d. l. xv. et. xxv. titu. ij. par. iij. et. d. folio. ij. et. iij. ibi otrosi ordenamos que luego dicti quaterni ordinis iudiciarij. et si talis non fuerit est repellendus et non recipiendus a iudice etiam si a parte non opponatur. probatur in. d. folio. ij. ibi e si las dichas demãdas o acusaciones no fueren ciertas e declaradas en ellas las dichas cosas segũ e como dicho es mandamos que no se reciban e se repelan fasta que se pongã ciertas e se declare en ellas lo suso dicho. saluo en los casos e cosas. ꝛc. vt ibi. et in
19 d. folio. iij. vbi. ẽ. † Et quando reus opponit libello actoris q̄ est incertus ꝛ obscurus. et sic non procedit. debet iudex pronunciare reum non teneri respondere tali libello et cum absoluere ab obseruatione iudicij condemnando actorem in expensis iuxta. l. j. in prin. ff. si mensor falsum. dix. et. d. c. examinata. de iudi. istã practicam ponit spec. in titu. de libe. concep. §. fi. versi. cautus. quaz sequitur Ant. de but. in. c. fi. de libe. obli. Pau. de cas. in d. l. edita. Alex. in. d. l. j. in prin. in. j. col. ff. de eden. et Jas. in. l. omne officium. in pen. col. ff. de offi. asse. tamen si aliter ponens procederet ad litis contes. non reseruata dicta exceptione obscuritatis videret illi exceptioni renunciare. ꝓpter. de cas. in. d. l. edita. refert et sequit Alex. in. d. l. j. in prin. in. d. j. col. facit quod ibi dixerat ipse Alex. vbi inquit q̄ talis oppositio debet fieri per reum ante litem contestatam. quia litem contestando super illo libello videtur se astrinxisse ad prosequendum causam super eo. cum per ipsam lit. contes. quasi contrahatur. vt notat glo. magna in. l. ij. §. fi. ff. de pacto. stipu. et quia dilatoria debet ante litem contestatam opponi. l. prescriptiones et ibi not. C. de excep. † Concluq; libelli debet attendi non solum in actionibus sed etiam in exceptionibus secundum Bald. in. l. cum vltra. C. de non nume. pecu. licet libellus exceptionum rei non requirat conclusionem vt per iura probat Bart. in. l. j. in. ij.

20

Universidad de Deusto
Biblioteca

col.ff.de excep.Bal.in'anteſ.ſtatuimus.in vltı.col.de epiſ.z cle.z in.d.l.edita.i.xiij. col.Ang.in.l.emptor.C.de preſcrip. longi temp.z Ant.in.c.j.de litis conteſ.tamē in caſu dicti folij tertij in dicto verſi.aut. l.otroſi ordenamus que luego. in dicto quaterno equiparātur libellus actoris z rei.vel vt melius dicam equiparatur libellus rei libello actoris.probatur ad literaz
21 ibi. † Et agens propter vim ſibi illatam ſatis eſt q̄ narret in libello vim fuiſſe ſibi illatam abſq; alia concluſione et ſic abſq; eo q̄ petat aduerſarū propter talem vim condemnari ad intereſſe, ſecundū Aret. z Jaſ. per tex. ibi in.l.ſi ſic ſtipulatus. in vltı.de verbo.obli. z ſic cozrelarie nota= te.q̄ vbicunq; ſtipulatio committitur ad intereſſe ex facto negatiuo.ſufficit in libel lo dicere eſſe contrā factū abſq; eo q̄ cōcluſiue petatur reum condemnari ad in=
22 tereſſe. Jaſ. ibi in. j. col. Confirmo. † q̄ ſufficit conqueri de ſpoliatione. lz expreſſe non petatur reſtitutio.glo.eſt bona in c. q̄ preſulatus. ſuper verbo ablata.j.q. iij. quam approbant Ant.de but. z cano in.c.vnico.de litis cōteſ. idē notat Ang. in.l.ij.§.ſed ſi agant.per glo. ibi in verbo vendicāt.ff.de iudi. q̄ ſimpliciter dicit cō querendo de iniurijs ſibi factis. verbum cū conquero hz vim cuiuſdā cōcluſio= nis.l.qui grauatos.de cēſi.z cēſo.lib.xj.l. j.§.aut verſi.cū patronus.ff.de offi. p̄fec. vr. z Bal.in.d.l.edita in.xj.col.tſi cū tex. in.d.l.ſi ſic ſtipulat⁹.dicat z ſi quidē egi. z ſic actionē propoſui.intelligitur propo ſita cōcluſio requiſita. Bar.in.d.l.j.in p̄n. in.j.col.ad fi.ff.de eden.z Jaſ.in.d.l.ſi ſic
23 ſtipulat⁹.in.j.col.citā ad finē. † Si actor q̄ fecit citare non cōparet in termino ci= tatiōis circunducit citatio ac ſi nō eſſet fa cta.l.z poſt edictū.§.q̄ō ſi is.ff.de iudi.et ex hoc dicit Bald.in.l.j.ff.de in ius voc. poſt Guil.de cu.in.l.ſicut.de p̄ſcrip.xxx.
24 an. † q̄ p talē citationē q̄ actor nō cōpa= ruit nō cenſet interrupta p̄ſcriptio.idem tenet ipſe Bal.in.l.fi.in p̄n.de eo p quem fac.z in.d.§.q̄ō ſi is.vbi hoc reputat no. dignū.ſequūtur Alex.z Jaſ.in rub.ff.de in ius voc. Idē ſimpliciter tenet Lanfrā. de ori. Butr.in trac.de arbi.in.vij.par.in q.xxxij.z plenius tenet Bal.idē in.c.con ſuluit. in.ij. col. de offi. de lega. vbi hoc duabus cōprobat rationibus. Primo q̄ actor non cōparendo videtur renunciare tali citatiōi. Secōo q̄ iſta citatio nō hz ſuū perfectū eſſe.d.l.z poſt edictū.§.circun= ducto. Idē tenet ipſe in addi.ſpec.in ti= tu.de citatione.in vltı.col. Facit † q̄ per 25
citationē invalidā non interrūpitur pre= ſcriptio.ſm Bart.in.l.accuſaturus.ff.de adult. Bal.in.c.q̄m contra.in.v.col.ō p= ba. + ſicut nec per conteſtationē lites in= 26
validam factā coram iudice non ſuo inter= rūpitur preſcriptio.glo.eſt in.l.ſi p̄ſ.z ibi Bal.C.ne de ſtatu defunc. † Itē citatio in 27
valida nihil operatur.glo.cū finalis in l. ſi accuſatoribus.C.de accuſ.quam notat et ſequitur Bal.in.c.in nomine domini. in.iij. col. de teſti. z in.d.c.q̄m contra. in d.v.col. Item citatio invalida non con= ſtituit aduerſarium in contumacia.glo. eſt in.c.in cauſis.in verbo venire de offi. deleg. + Tamen citatio que non eſt legi 28
tima convalidatur ſi citatus comparcat. Jaſ.referens moder.ſeū.in.l.qui rome.in p̄n.in.iij.col.de verbo.obli. † et citatio 29
nulla reconvalidatur per cōparitionem ſpōtaneā.tex.eſt in.l.j.in p̄n.ff.de feriis. quē ad hoc multū ibi notant Bal.z mo= der. z in.d.l.j.ff.de in ius voc. ita Jaſ.in d.l.j.in p̄n.in.iij.not.† Qualiter in cau 30
ſis crimmalibus interrūpatur preſcriptio inducta a ſtatuto. an ſufficiat ſola produ ctio accuſationis vel inquiſitionis abſq; citatione partis. Bal.in.l.j.q̄ libel.p̄n. refert Bar.tenere q̄ ſic. idem tenet Bar. Bal.z Ludo.ro.in locis de quibus per Jaſ.in.d.l.j.in vltı.col. Jn materia iſtius l.ſciendū eſt.q̄ quedam preſcriptio eſt fa notabilis vt vſucapio triennij que cauſa= tur a titulo bona fide et poſſeſſione vſu= capientis.quedaz eſt preſcriptio mixta. vt preſcriptio.x.vel.xx.an.q̄ cauſatur a ti tulo. bona fide. poſſeſſione preſcribētis. et negligentia non petentis. quedam eſt preſcriptio odioſa que cauſatur ſolum a negligentia non petentis. vt in preſcripti one.xxx.vel.xl.an. probatur in.l.fi.in fi. cum glo.ibi.de edic.diui adri.tol.z eſt me re odioſa. Bart.in.l.ij.in p̄n.de eo per quem fac.fallit in feudis vbi cenſetur fa notabilis.ita tenet Bal.i.c.j.§.ſi quis de manſo.in.ij.col.de controuer.inueſt.refert et ſequitur Jaſ.in.d.l.ij.in p̄n.in.j.col.

Lizcar mar.

Jtem interruptio quedam eſt naturalis. quedam ciuilis.glo.eſt in.l.cuz notiſſimi §.ſed z ſi quis.in verbo innouata. de p̄ſ. xxx.vel.xl.an.alla enim que requiruntur ad ſubſtantiam preſcriptiōis z vſucaptio nis.ſi pereant dicitur interruptio natura lis.z ſic loquitur tex.in.d.l.naturaliter.ō vſucap. Si vero aliquid de ſubſtantiali= bus non extinguitur.ſed aliqs actus ce= lebratur qui de iure cōi impedit preſcri= ptionem z eam interrumpit.tunc erit ci= 31
uilis interruptio.vt in.d.§.ſed z ſi quis.z ibi per glo.habetur quibus modis fiat in terrupno preſcriptionis. † Jn dubio pre ſumitur bona fides.glo.eſt in.l.pen. C. ō cuic.ſimilis eſt glo.in.c. cū eccleſia. de cauſa poſſe.z proprie.z in.c.ſanctorum. z ibi Abb.in.c.ſi diligenti.in.c. auditis. in c.ſi.de preſcrip.z Bar.in.l.celſus.ff.ō vſu cap.etiam ſi nullus titulus appareat.glo. eſt in.l.ſi quis emptionis.in verbo tenue rit.de preſcrip.xxx.vel.xl.an.quam ſequi tur Bar.in.d.l.celſus. Bal.in.rep.l.j.in ij.col.C.vnde vi. Ang.in.l.ſuper lōgi.de preſcrip.lōgi.tempo. Alex.in cōſi.cxlij. in.j.volu.z Dida.de Segu.in.d.vol.fo lio.lxxviij.col.iij.z ſunt due alie gloſe ad hoc.vna in.l.certum eſt.C.de rei vend. altera in.§.ſi quis a non domino.de rerū diui. † Et notate q̄ eſt premlegum bone 32
fidei poſſeſſoris q̄ preſcribit fructus ſtā= tes ſeparatos a ſolo ſine allo titulo ſpe= ciali.quia in acceſſoriis preſcribendis ſuf ficit generalis titulus pro ſuo.ita Bal.in l.j.in.ij.col.C.de vſu.z fruc.lega.refert z ſequitur Dida.de Segu.in.d.volu.folio lxxxj.col.j.z ibi ſubdit ſe credere q̄ hoc dictum non ſit alibi. † Et quilibet bone fi 33
dei poſſeſſor ſine cum titulo aut ſine titu lo lucrātur fructus pro cultura z cura.d. §.ſi quis a non domino.z ibi glo.z doc. glo.Bar.z alij.in.l.z ex diuerſo.in p̄in. ff.de rei vendi.glo.z ſcribentes.in.§.j.in ſti.de offi.iudi.in tantum † q̄ nō ſolū poſ 34
ſeſſor rerum temporaliuz qui eſt in bona fide non tenetur ad reſtitutionem taliuz fructuum.verum etiam neq; in beneficia libus.tenet Abb.in.c.dilecto.per illum tex.in.ij.col.de prebē.z in.c.in literis.in vj.col.verſi.pone ergo clericus.de reſti. ſpol.vbi allegat dños de rota in ſuis de= ciſionib⁹.z eſt gl.vbi etiā doc.in.c.cū ſup de cauſa poſſe.z pprie refert z ſequit Di da.de Segu.in.d.vol.folio.lxxx.col.iij.

¶ Sequitur recapitulatio legis.lxiij.

1 PReſumptio fuge ceſſat per poſſeſ= ſionem immobilium.

2 ¶ Poſſeſſio immobilium loco ſa= tiſdationis cedit.

3 ¶ Satiſdare nō cogitur aliquis licet nō poſſideat immobilia.ſi tñ poſſidet multa mobilia que de facili occultari vel mone ri non poſſunt ita q̄ nō eſſet preſumptio q̄ recederet. Et idem eſſet in bono mer= catore qui in loco illo haberet debitores magnarum quantitatum.

4 ¶ Satiſdare in lite nō tenetur qui eſt in= ſte carceratus cum non poſſit aufugere. z qualiter intelligatur videatis hic.

5 ¶ Satiſdationem de iudicio ſiſti preſta= ri a te petere non potero. in qua preſtan da occaſione eiuſdem rei fueram contu= max.

¶ Promittens ſe ſtare iuri. videtur pro= 6
mittere z iudicatum ſoluere.

¶ Debitor capitur z incarceratur quo= 7
uſq; ſatiſdet.quod intelligatis vt hic.

¶ Captus propter debitum ſi ducitur per 8
eccleſiam z ſe euadit de manibus alguē= zelli poteſt extrahi de eccleſia.

¶ Captum ſi alius eximit de manibus fa 9
mulie iudicis.tenetur ipſe ad ſoluendum illud debitum ad quod tenebatur capt⁹.

¶ Notificans debitori alicuius q̄ au fu= 10
gere deberet.quoniam creditor ſuus or= dinauerat facere cum capere z detinere te netur creditori ad ſoluendum debitum il lud.ſi talis debitor fugam arripuit

¶ Auctoritate propria poteſt quis ius ſi 11
bi dicere.quando nō poteſt rem propriā

Universidad de Deusto Biblioteca

consequi propter defectum iusticie vel alias.

12 ¶ Incarceratus pro dbito vel delicto debet statim relaxari. cuz constat nō esse debitorem. aut non deliquisse non expectata alia interlocutoria.

13 ¶ Iudex debet interrogare de qualitate cause vel causarum suspitionis in ipsa informatione. si sunt cause verisimiles. tūc procedi potest ad capturam occasione debiti liquidi. de quo tamen videatis hic.

14 ¶ Statutum si permittat capturam debitoris debet intelligi si causa suspitionis superuenit post debitum contractum.

15 ¶ Suspitio (de qua in materia presentis legis) debet esse concludens ⁊ sufficiens.

¶ Suspitio (de qua in materia istius, l.) 16
q̄uis de nouo superueniat. tamen si creditor sciens ipsum debitorem esse suspectū diu tacuit. nō poterit ipsuz tanq̄ suspectum facere incarcerari.

¶ Pars citanda non est ob fuge presum 17
ptionē in informatione (de qua in ista. l.) viue vocis.

¶ Citari partem que forte multum est a 18
longinquo non est necesse in testium examinatiōe de qua in. l. ij. de naufra. lib. xj.

¶ Practicam mirabilem ꝙ in loco vbi 19
quis patitur aliquem casum faciat examinari testes de casu. ⁊ ille probationes postea faciunt fidem coram iudice competenti.

L 66.

Lex.lxii

Sciendum est hic. ꝙ possessor immobilium non compellitur satisdare de iudicio sisti. l. sciendum. in prin. ⁊ ibi doc. notant. qui satisda. cog. vbi Alex. in j. col. ad hoc ponit decem fallentias. Ratio. d. l. sciendum. in prin. est quia ꝑ talium possessionem satis est cautuz actori. ſm glo. ibi. ⁊ opinionem Guill. vt ibi refert Bar. qđ Petro non placuit. prout etiā ibi refert Bar. per rationem. nam mulier quantum ad euitandam satisdationem videtur possidere fundum dotalem. tamē per hoc agēti nullo modo est cautum. Pretere a in. §. si fundum eiusdem. l. dicitur ꝙ non debet inspici ꝙ fundus potest euinci. ex quo apparet. ꝙ si possit euinci non est cautum actori. Predicta ratio dicte glo. reprehenditur per Bar. ⁊ doc. per tex. in. §. si fundus. illius. l. ⁊ in. d. §. si fundū. ſm Jas. in. d. l. sciendum. in prin. in. j. col. ideo Petrus ibi dicit. ꝙ ratio est quia reus presumitur fugere. l. properādū. §. sin autē reꝰ.

Inguno sea obligado đ se arraygar por demanda de dinero que le sea pu-

1 C. de iudi. † ⁊ per possessionem immobilium cessat ista presumptio fuge. ⁊ hec est communis ratio Bar. ⁊ doc. in. d. l. sciendum. in prin. ſz Jas. ibi. in. d. j. col. q̄obrē nō est danda talis satisdatio. quod etiam ꝓbatur in. l. j. ⁊ ij. in ius voc. aut eant. aut satisd. ad idē facit glo. in. d. l. ij. vbi cogitur quis admittere in fideiussorē coniunctaz personam non idoneam. quia cessat presumptio fuge vt ibi dicitur ⁊ tangit Cy. in l. j. in. ij. oppo. C. vti possi. quod placet satis Bar. teste ipso in. d. l. sciendum in p̄n. in. j. col. vbi Jas. in. d. j. col. ait. ꝙ potest

2 alia tertia ratio reddi. † quoniaz possessio immobilium loco satisdationis cedit. tex. est in. l. de bonis. §. qui pupillo. in fi. ff. de carbo. edic. ⁊ Bar. in. §. j. dicte. l. sciendū. Ex quo sequitur secundum Bart. in. d. l.

3 sciendū. in p̄n. allegantē Pet. † ꝙ si est aliquis qui nō possideat immobilia. tñ possidet multa mobilia que de facili occultari vel moueri non possunt. vt puta magnas

veg
pla
ret.
vid
⁊ l.

est
inf
deu
suma
o de es
tentica.

magnarum quantit
Jmo. in. l. facere. ff. so
quuntur Alex. ⁊ Jas. in.
prin. † ⁊ idem est in eo qui
tus est. ꝙ nō teneatur satisdare
nō possit aufugere. Ang. Alex. ⁊
Considerate tamen. quia contra ist
ctum sic generaliter intellectum facit. ꝙ
posset relaxari inscio actore nisi ad eius
instantiā fuerit recōmendatus in carceribus. ſm Jas. vbi. s. in. ij. col. ad fi. idē quoq̄ est. † ꝙ si a te prius conuentus puta ad 5
equum fuerim contumax in prestanda tibi satisdatione de iudicio sisti. ⁊ demum ille equus ad te peruenerit. ⁊ postea ad eundem te conueniam. non potero petere a te prestari satisdationē de iudicio sisti in qua prestāda occasiōe eiusdē rei fuerā contumax. vt probatur in simili in. l. qui bona. §. si quis quia. ⁊ ibi Ang. ⁊ expressius Ludo. ro. de dam. infec. Ludo. ipse Alex. ⁊ Jas. in. d. l. sciendū. in prin. Et q̄uis. d. l. sciendum. in prin. loquat̄ de satisdatiōe de iudicio sisti ſm glo. approbatā ꝑ Bar. ⁊ doc. ibi. cū sermones intelligāt̄ iuxta subiectā materiā. l. si vno. in p̄n. cuz alijs. ff. loca. tñ satisdatio q̄ hic iteruenire đbet in defectū rerū immobiliū nō erit solū de iudicio sisti sed de soluēdo iudicatū
ꝓbo. † certū em̄ est ꝙ si aliq̄s ꝓmittit se sta 6
iuri. videtur ꝓmittere ⁊ iudicatū soluere. glo. est in. l. si cōmissa. rē rat. habe. quā ibi notat multū Ang. ⁊ refert q̄dā additio ad Bar. in rub. iudicatū solui. i' v̄bo tertio q̄ro. qđ sentiūt etiā v̄ba Bar. in. d. l. sciēdū. in p̄n. in. ij. col. vbi ponēdo rōnem ad opi

Universidad de Deusto
Biblioteca

erci
pce
oc
pre
.d.
e in
ion
vij.
pso
man
ela de
ãt q ibi i
interpo=
judicatũ cũ
rũt vt pdixi.z
udicio sisti est in
catũ.volo dicere q
satisdatio de iudicio
di iudicatũ.ñ q satisde
nẽdo nõ tenet satisdare ó iu
mã ista cõprehendit sub pena.
in.l.filiusfa.q satisda.cog.z nota=
or in.l.si defunctus,.ff.de procu.
quã ad hoc dicũt notandã Alex.z Jas.i
d.l.filiusfa.quos post Bar.ibi videatis.
Aduertite q in.d.l.vij.reus cõfitet debi=
tum.probat ad literã ibi.alias sufficeret fi
demissor de iudicio sisti.vt in.ℊ.sed hodie
insti.de satisda.l.xlj.in vsi.otrosi.n.ij.par
n.iij.z in.l.ij.tit.iij.lib.ij.fozo.ll.† in cuius
defectũ capit debitor z incarcerat quo=
usq; satisfaciat.d.l.ij.quod intelligatis si cõ
stat debiti p testes aut instrumentũ.vt hic.
Montal.in.d.l.ij.in fi.dicit q cũ hodie ó
iure regni põt cõtra reũ in eius cõtuma=
ciam procedi ad diffinitiuã sententiã vt i
l.j.tit.ix.lib.iij.ozdi.videt ista satisdatio
de iudicio sisti supuacua. Ibi tñ videt.
q enã si reus velit iudicio assistere z litez
cõtestari.nõ erit superuacua talis satisda=
tio.q;ñ per hoc nõ est cautũ actori.nã po
stea poterit reus fugere z actori non erit
cautũ reo nõ possidẽte bona ex quib⁹ ac=
tori satisfiat.quia sicut per possessionẽ im
mobiliũ satis est cautũ actori.z cessat p̃sũ
ptio fuge vt sup̃ dixi.ad qõ allegani.ita p
satisdationẽ de qua in.d.l.sciendũ.in p̃n.
z in.d.ll.fori.in defectũ possessiõis eorũ.
Et licet p.d.l.j.ozdi.cessaret p̃sumptio fu=
ge.cũ in eius contumaciã proceditur vt
ibi z dixi.tñ nõ ideo est satis cautum ac=
tori reo immobilia non possidẽte z nõ sa=
tisdante qui poterit fugere vt dixi.z sic
non erit superuacua dicta satisdatio pre=
dixi.maxime cum sub fideiussione de iu=
dicio sisti concurrat z de iudi.soluendo.
vt supra dixi. Et quia tam erat promptum
contra cõtumaces p.d.l.j.ozdi.vt in eos
queniri vsq; ad diffinitiuã possit.credẽ=
dum est q; ista.l.etiã prouidere vult in ea
su omisso.s.de solutiõdo iudicatũ.vt cõuen
tus actione psonali non teneat assignare
immobilia aut in eoũ defectũ satisdare ó
iudicio sisti.z iudicatũ solui.fm ius cõe z
etiam de iure regni.vel saltẽ de iudi.sol.
cum sub ista comprehendatur satisdatio
de iudicio sisti. Et econtra prout dixi z al
legani communiter tamen dicitur cauere
iudicio sisti.z iudicatum solui.vt in.l.j.z
ibi glo.z doc.qui satisd.cog.nisi precedat
informatio debiti ad minus summatim vt
hic.ad quod facit.l.cũ proponas.cũ gl.
ibi.C.de bon.au.iudi.possi.testium.quia
regulariter in exercendis litibus eandez
vim obtinent tam fides instrumentorum
q; depositiones testium.l.in exercendis.
C.de fide instrũ.aut scripture autentice.
de qua per notata in.l.scripturas.cum
auc.sequen.qui potio.in pig.hab.z per
tutu.xvij.parti.iij. Potuit etiam z potest
assignari causa pretensa decisionis.quia
de iure imperatorum suspitio debitoris
quod non esset soluendo poterat proba
ri per iuramentum creditoris. Et ideo
ad eius instantiam z iuramentum debi=
tor poterat capi z compelli satisdare.vt
tenet Paul.de Last.consi.penultimo z
vltimo in.j.volu. Sed quoniam dubita
tur occasio vel materia periurij.hec.l.
irritat cassatq; imperatorum prouiden=
tiam.vt iuramentum creditoris non suf
ficiat ad hoc q; quis capi posset z com=
pelli satisdare. sed q; requiratur informa
tio debiti vt hic. Item q; non sit idoneus
vt in preallegatis iuribus. † In materia 8
dico q; si captus propter debitum du
citur per ecclesiam z se euadit de mani=
bus alguazelli potest extrahi de ecclesia
secundũ Archi.in.c.sicut antiquitus.xvij.
q.iij.z Oldra.p̃s.liij. † Si tamen alius
eximit eum de manibus familie iudicis. 9
tenetur ipse ad soluendum illud debitum
ad quod tenebatur captus.tanq; si pro
eo fideiussisset.tex.est in.l.quotiens.de

7

exact.trib.lib.x.z ibi doc.volunt Bart.
Bal.Ang.z Pau.de Cas.in.l.sed eximẽ
di.z in.l.seq.per illa iura.ff.ne quis eum
qui.Bal.in.l.addictos.ó epis.audi.Ang.
de Are.in ℊ.penales.insti.ó actio.z doc.
in.l.j.co.ntu.ne quis eum qui. Et fortus
est q; ne dum qui de facto eximeret recte
captum de manibus familie teneatur cre=
ditori ad solutionem illius debiti tanq; si
fideiussisset.dixi. † sed etiam qui notifica 10
uit debitori alicuius q; aufugere deberet
quoniam creditor suus ordinauerat face
re cum capere z detinere.tenetur credi=
tori ad soluendum debitum illud si talis
debitor fugam arripuit.ita dixit Pet.de
Ancha.consi.cccxl.incip.viso themate in
fi.quod exaltat Hypol.marsi.in rep.rub.
ff.de fideiusso.in.vij.col.in prin.z in sin=
gulari.cxxxvij. † Item q; quando quis 11
non potest rem propriam consequi pro=
pter defectum iustitie vel alias potest p=
pria auctoritate ius sibi dicere.glo.est in
c.ius gentium.j.dist.quam nimis commẽ
dat Bal.in.l.ij.C.de his qui a non domi.
manu.z idem voluit Inno.in.c.olim.in
j.de resti.spol.de quo late per Ancha.in
rep.regule peccatum de regu.iur.lib.vj.
refert z sequitur dominus Joan.de Pal.
rub.in illa sua florida rep.rub.z.c.per ve=
stras.super tex.de dona.inter vi.z vxo.
col.clviij.in fi.cum sequen. † Item incar 12
ceratus pro debito vel delicto debet sta=
tim relaxari.cum constat non esse debito
rem aut non deliquisse.non expectata
alia interlocutoria.casus est singu.in.l.
nullus.C.de exhi.re.secundũ Jac.Bu.
z Bal.in.l.sed z si is.ff.ó ius voc.z Lu
do.in.l.ij.in.iiij.col.ff.si quis in ius voc.
non ierit. † Itẽ iudex debet interrogare 13
de qualitate cause vel causarũ suspitionis
in ipsa informatione.si sunt cause verisi=
miles tunc enim procedi potest ad captu
ram occasione debiti liquidi:quia nõ de=
bet incipi ab executione super debito in=
certo vel non liquido.maxime a captu=
ra persone.vt in.l.j.C.qui bon.ced.po.
notatur in.l.iij.ℊ.tutores.ff.de suspec.tu=
to.qõ dixi.s.q; si sunt cause verisimiles
suspitionis q; tunc potest procedi ad pso
ne captũ.intellige fm.ℊ.dicta.s.q; attẽta
ista.l.non sit vis in causis etiam verisimi
libus suspitionis ad hoc vt per eas pce=
datur ad capturam psone.volo dicere q;
in casu huius.l.z sine materie propinque
ille sole non sufficiunt ad dictam captu=
ram.sed tantum requiritur q; debitum sit
liquidũ z informatio illius z q; reus non
possideat bona q̃ dictam excusent satisfa=
dationez z q; illã nõ det.q̃ oia habens ex
dictis p me hic.tñ si talis suspitio esset ne
cessaria intelligendũ est de superuenienti
z non de illa que suberat tempori contra
ctus debiti.Bar.in.l.fi.C.ó feriis. † quod 14
procederet iam si statutũ p̃mittat capturã
debitoris q; hoc statutũ debet intelligi si
causa suspitionis superuenit post debitũ
contractũ.Bar.in.l.fi.C.de spon.z in.l.si
is a quo.ℊ.fi.ff.vt in posse.lega.Bal.in
auc.quod locum.de colla.z Pau.de cas.
in.d.consi.vltimo in.d.j.volu † Suspi= 15
tioq; ista debet esse concludens z suffi=
ciens.nam si bona debitoris valebant de
cem milia qui multum minus debebat.et
male expendidit centum.non propterea
compellitur satisdare. Bal.in.l.si pro ea
in.j.col.C.manda. † Et licet de nouo su 16
perueniat dicta suspitio.tamen si creditor
sciens ipsum debitorem esse suspectũ diu
tacuit.non poterit ipsum tanq; inspectus
facere incarcerari.vt in.l.si creditores.ff.
de p̃uil.credi.ita Ang.in.l.si ab arbitro.ℊ.
qui ex causa.ff.qui satisda.cog.quem re=
fert z sequitur Lanfrã.in.c.quoniam cõ=
tra falsam.in parte recusatiões.in.ij.col.
versi.z per hoc infertur de proba.quod
dixi.s.q; si tẽpori cõtractus debiti suberat
dicta causa suspitiõis q; illã non poterit
creditor dicere debitorẽ esse suspectũ.z q;
ideo cõpellatur satisdare.intelligite si tũc
sciebat creditor illã causam.secus si igno
rabat.ita Bar.in.l.q̃situ.ff.ó pigno.argu.
d.l.si is a quo.in fi.ff.vt in posse.lega.
z.d.l.fi.C.de spon.vbi etiam idẽ tenet ip
se Bar.argumẽto dictorũ iurium.z.d.l.
si creditores.ff.de p̃uil.cred. † In infor 17
matione(de qua hic)vnius vocis non est
pars citanda ob fugę p̃sumptionem. z
sic in receptione testiũ de indiciis vel fa
ma aut testis. qui sufficit quantũ ad d.
informationẽ si de visu deponit.non de=
bet pars citari propter dictam p̃sump=
tionem fugę. † z in testium examinatio= 18
ne.de qua in.l.ij.ó nostra.lib.xj.non est
necesse citari partẽ que forte multum est

Universidad de Deusto
Biblioteca

a longinquo.quod est mirabile secundū Bar.ibi.z fm Joan. de Pla. valde not.
19 z ex qua.l.notate secundum illos ibidez mirabilem practicam.q in loco vbi patitur quis aliquem casum faciat examinari testes de calu. z ille probationes postea faciunt fidem coram iudice competenti. Et circa istam.l.materiam q̄ cius videcatis Rode.Sua.in sua declaratione ad dictaz.l.ij.titu.iij.lib.ij.fozo.ll.per multa folia vbi etiā tractat de seq̄stro.fol.clxxiiij. col.iij.versi.Sed attende cum sequen.

¶Sequitur recapitulatio legis .lxv.

1 IUrare qualiter christianus debet. circa quod hodie in his regnis seruatur in iuramento christiani forma de qua hic.

2 ¶Pena omnis simpliciter apposita a.l. aut iudice applicatur camere regis.

3 ¶Jurauit quis contra prohibitionē huius.l.z mendax fuit. nūquid de periurio puniatur.

4 ¶Lex.vj.titu.j.lib.iij. ozdi.vendicat sibi locum in contractu iurato z signo tabellionis.secus si non esset appositum signū tabellionis in tali contractu.

5 ¶Lex.vj.titu.j.lib.iij. ozdi.procedit in contractibus inter mere laicos.non autē in contractibus ad res ecclesiasticas pertinentibus.

6 ¶Clerici non soluunt gabellam de venditionibus rerum suarum.

7 ¶Clerici an teneantur soluere gabellas pro rebus quas habent ab alijs q̄ ab ecclesia titulo hereditario tanq̄ laici.

8 ¶Ecclesia tempore expeditionis nō excusatur ab angarijs.

9 ¶Clerici propter societatem que venit in comitatum deprędando occidendo z alia mala faciendo possunt grauari ad dana collectas z alia onera sozdida.vt cōtra gentes dicte societatis reparetur.

10 ¶Publica vtilitas cuilibet preuilegio preferenda est.

11 ¶Preuilegium generaliter inductū nō includit casum publice vtilitati contrariū. z si includeret non valeret.

12 ¶Statuti ex forma si imponitur pena facienti propositam in consilio pro imponenda collecta:tale statutum non cōprehendit proponentem collectam propter necessitatem guerre.

13 ¶Clerici in quibus teneantur contribuere in defectum proprij cōis.

14 ¶Lex.vj.titu.j.lib.iij. ozdi. procedit in contractibus maiozum.xxv.an.secus minozum.quod probo decem medijs que videatis hic.

15 ¶Lex reprobans instrumentum,reprobasse videtur omnem probationem etiam testium.

16 ¶Lege.vj.titu.j.lib.iij.ozdi. stante contractus iuratus qui sine iuramento valebat infirmat totaliter obligationem.z tūc nulla probatio etiam testium admitti potest.

17 ¶Legem.vj.titu.j.lib.iij.ozdi.etiam intelligite quando iuramentum non est relaxatum per partem.sed iuramēto remisso a parte cōtractus remanet sine vigoze iuramenti. z sic relaxato iuramento non habebit locum pena dicte.l.vj.

18 ¶Pars cuius fauozem respicit iuramentum habet vim apostolici ad remittendum iuramentum quod potest remittere parti.

19 ¶Excōmunicatus si est aliquis si nō soluerit infra mensem.pars poterit terminū prozogare.

20 ¶Juramentum potest remittere ille pro cuius vtilitate iuratur.anteq̄ terminus veniat z omnia que impediunt mozam cōmitti.excusant etiaz a periurio.tū postq̄ pars incurrit periurium.nō potest credi to remittere.de quo primo dicto videte in nu.sequen.

21 ¶Absolutio a iuramēto p episcopū nō pōt cōcedi ei qui iā venit cōtra iuramētū.

22 ¶Jurasti mihi soluere infra certum tempus.z stetisti tantū in mora q̄ promissum non poteras adimplere.potero etiā prorogare terminum z excusare periurium. etiam si prozogatio termini fieret absente z ignozante debitoze.

23 ¶Judex ad instantiam meam bannit aliquem.nunqd ego in cuius fauozē sequutum est bānū possim remittere tale bānum absq̄ iudicis intercessione.

24 ¶Prozogatio termini intelligitur facta etiam cum repetitione iuramēti qō erati primō termino.de quo videatis hic.

25 ¶Prozogatio quot modis fiat in materia legis si per errozem.ff.de iurisdi. omni. iudi.

26 ¶Periurij magis incurrit qui exigit iuramentum q̄ qui periuratur. quando qui exigit iuramentum non ignozat partē incursuram periurium.

27 ¶Prohibitio legis.vj.titu.j.lib.iij. ozdi. quo ad fozum iudicialem potuit fieri per principem.quod probo tribus medijs que videatis hic.

28 ¶Jurās soluere si cōpensat liberatur a periurio.de quo tamen videte hic.

29 ¶Periurium requirit dolum. z an sufficiat culpa.videatis hic.

30 ¶Difficultas excusat a periurio.

31 ¶Promittens se non denunciaturū malefactum et iurans:non valet iuramētum. q̄a aperiret viā iniq̄tatis ad delinquēdū.

32 ¶Minoz postquam iurat in contractu. nunquid possit ire ad iudicem ecclesiasticū z petere relaxationē a tali iuramento.

33 ¶Absolutio vel habilitatio a iuramento confirmatozio contract⁹.aut a iuramento obligatozio nō valet. nisi citata pte de cuius preiudicio agitur.

34 ¶Absolutio vel habilitatio a iuramento non est concedenda nisi ex magna causa z magna lesione.

35 ¶Absolutoza a iuramento nō pmissa cognitione cause est ipso iure nulla.

36 ¶Absolutio etiam simplex a iuramento solum ad hoc facta ne persona iurans incidat in periurium non valet nisi parte citata.

37 ¶Sententia interlocutoza a iudicis per quā declarat deferendū iuramētū in supplemētū probationis non valet.nisi parte aduersa ad hoc citata.

38 ¶Juramētum nullum decisiuum potest deferri in defectum vel supplementū probationis.nisi viso z discusso qualis sit iste defectus.

39 ¶Delationi iuramenti in supplemētum probationis non est procedendum ex abrupto sed causa cognita:z in tali delatione debet iudex habere equitatem pre oculis: quia ista delatio magis nititur equitati q̄ rigozi.

40 ¶Judex quotiēscunq̄ aliquid non facit ex officio.sed ad instantiam partis.tūc necesse requiritur citatio alterius partis.

41 ¶Actus quamuis valeat contra iuramētum .tamen facies de periurio puniri debet.

42 ¶Pene legis.iij.titu.j.lib.iij.ozdi. quando habebunt locū cōtra actozē seculare trahentem reum secularem coram iudice ecclesiastico.

Do

L 67

1 Q† Qualiter christianus iurare debet. habetis in. l. j. z. xix. titu. xj. parti. iij. circa quod Bar. in. l. insiurandū z ad pecunias. §. ait prętor. ff. de iur. iur. dicit q̄ christianꝰ debet deferre iudeo iuramentum per deū vel per legē Moysi. inde ns posset deferre christiano iuramentum per sancta dei euangelia. Plures formas ōferendi iuramentum iudeis videte p Specu. in titu. de iura. ca lu. §. j. aut restat. x̄si. sed

Jngun juramẽto aun que el juez lo mande hazer o la parte lo pida se faga en sant Vicente ō Auila: mi eſſil cerrojo de sãta Agueda ni so

pone inde⁹, et remissionem posita p Jas. i aucten. sacramenta puberum. in. xviij. col. si aduer. vendi. de iure parti. iudeus iurare debet vt habetur in. l. xx. titu. z parti. supradic. Quomodo maurus debeat iurare. est. l. xxj. titu. et parti. prealleg. Hodie in his regnis seruatur forma sequens in iuramento christiani. quod quādo iussu vel mandato iudicis christianus iurat. tangitur signum crucis. et iudex inquit iuranti. Juras per deum z per beatam Mariam eius matrem et per sancta dei euangelia vbicunq̄ largius sunt scripta. et per signum crucis quam tua dextera manu tangis quod vt bonꝰ z fidelis christianꝰ dices veritatē illi⁹ de quo interrogaberis: et tunc iurans ait sic iuro. z post modum sequitur in iuramento vt habetur in. l. j. titu. xij. lib. ij. fozo. ll. Sciendum est hic quod si quis petat iurari aliter quam sit in iure permissum non valet iuramentum neq̄ relenat iurantem. vt in. l. viij. versicu. Pero si aquel. titu. xj. parti. iij. qui versiculus loquitur quando iuratur per aliquam rem prohibitam. Et quamuis presens l. penam applicet camere regie, + tamen omnis pena simpliciter apposita a. l. aut a iudice applicatur tali camere. l. xlix. versic. z las penas que

2

pusieren. titu. ij. in ordi. + Item si quis iurauit contra prohibitionem huius. l. et mendax fuit. nunquid de periurio puniatur. tenete quod non. vt dicit Bald. in aucten. decernimus. in fi. C. de arbi. vbi inquit arg. tex. d. aucten. quod si testis tempore prohibito vel i casu prohibito iurat licet periurus sit non debz puniri nisi a ōo. z ibi subdit. quod de hoc dicamus ¡vt notat Cy. in l. j. vbi videtis. C. de sepul. viol. qō est not. secundum eundem Bal. in. d. aucten. decernimus. in fi. z pro hac. l. menti tenendum. Et quia sumus per istam. l. in materia iuramenti z in sequentibus de illo non dicitur. omissis que in locis ordinarijs iuxta id per vos videre poteritis. Volo prosequi que circa. l. vj. titu. j. lib. ordi. mihi necessaria videntur. de qua memor fui in. l. lxij. supra. vbi per illam dixi quod compromissum iuratum non habet paratam executionem. +. Et primo dico predictam. l. vj. vendicare sibi locuz in contractu iurato et signo tabellionis. secus si non esset appositum signum tabellionis in tali contractu. sed tantum sit apposita subscriptio eius. quia tunc nō procederet dispositio illius. probatur in ipsamet ibi signare quod verbum est ibi in duobus aut tribus locis. Ratio est. nam signum tabellionis facit scripturam publicam. Ita Joannes de platea in. l. generali. de tabula lib. x. addens hoc de signo ad glosam ibi ponentem solennitates et substantialia requisita instrumentorum. z referens Specu. in titu. de instru. edic. §. j. quod signum est apponendum in fine instrumenti. l. hac consultissima. C. qui testā. facc. poss. et in. l. hac ꝓsultissima. C. de testa. + Secūdo. d. 5

3

4

l. vj. pcedit i cōtractibꝰ inter mere laicos nō antē i cōtractibꝰ ad res ecclesiasticas ptinētibus. pbat clare in ea. qō est verus non solū in rebꝰ ecclesiasticis: verū etiā in rebus clericoꝝ. quoniā gaudēt eodē priuilegio quo bona ecclesiastica. vt in. d. l. vj. in versicu. empero quanto. probatq̄ tex. in. l. ij. de epis. et cleri. z facit. l. iij. in
6 quaterno gabellarum dicens † q̄ clerici non soluant gabellam de bonis suis. vt
7 ibi. + An clerici qui sunt exempti in bonis ecclesiasticis teneantur soluere gabellas pro rebus quas habent ab alijs q̄ ab ecclesia titulo hereditario tanquam laici. videte late Spec. in titu. de cleri. cōin. §. j. in ver. ad huius autem cum versi. sequen. per cano. precipue Jmol. et Pano. in. c. de vita z honest. cleri. Abb. in. c. j. de censi. Bertachinum de firm. in trac. de gabellis. i. vij. parte principali. in. iij. col. versic. item quod clericus a collectis. Ludo. ro. in. l. si publicanus. §. j. ff. de publi. z remissiue Jas. in. l. placet. in. ij. lec. in viti. col. de sacro san. eccle. + Non omitto quod etiam ecclesia tempore expeditionis non excusatur ab angarijs. ita Bar. summat. l. nullus. de cur. pub. lib. xij. et
9 ibi inquit † q̄ notemus illam. l. contra clericos vt propter istam societatem que venit in comitatum depredando occidendo z alia multa faciendo possint clerici grauari ad datia collectas z alia onera sordida vt contra gentes dicte societatis reparetur. ad quod bene facit tex. in ci. z ibi Abb. in. ij. col. de immu ecclc. de cuius veritate videatis per eundem Abb. in. c. non minus. co titu. Jn cuius proposito dicit Bal. in. l. inbemus nullam. in. j. z ij. not. per tex. ibi. de sacro san. eccle. q̄ a necessitatibus imminētibus ecclesie romane propter guerram. nullus potest se excusare ratione priuilegij: siue sit concessum dignitati. aut religiom. vel per
10 sone. † quia publica vtilitas est cuilibet priuilegio preferenda. quod est not. secundum eundem Bal. vbi supra. z ibi sub
11 dit quod notemus + quod priuilegiū generaliter indultum nō includit casum publice vtilitati contrarium. z si includeret
12 non valeret. + Et facit q̄ si ex forma statuti imponitur pena facienti propositam in consilio pro imponenda collecta. tale statutum non comprehendit proponentem collectam propter necessitatem guerre. Ang. post Cy. in. l. duius. in viti. col. per tex. ibi. ff. de peti. here. Alex. et Jaso. in. l. si ex toto. in prin. de lega. j. + Videz omnino. l. j. titu. iij. lib. j. ordi. dicentem in quibus teneantur clerici contribuere in defectum proprij communis. quod dixi bona clericoruz gaudere priuilegio quo ecclesiastica. est intelligendum dum taxat in casibus a iure expressis. + Ter- 14
tio dispositum in. d. l. vj. procedit in contractibus maiorum. xxv. an. secus minorum qui sine iuramento se obligare non possunt. Pro quo. Primo facit argumentum illa. l. est correctoria ergo restringenda z stricto modo interpretanda z nō extendenda. glo. est in auct. quas actiōes de sacro san. eccle. z tex. secundum Bar. ibi in. l. precipimus. An fi. C. de appel. Secundo. d. l. est penalis. igitur restringenda. l. cum quidam. cum simi. de libe. z post hu. Tertio, ratio finalis per quam illa. l. facta fuit quia cessante et eius dispositio cessare debet. l. ij. §. fi. cum ibi nota. per scribentes. ff. de dona. z ratio finalis dicte l. regie ex ei⁹ prohemio probat vel prefatione. tex. est meliōr de hoc secundū Bar. ibi in. l. fi. ff. de here. insti. facit. l. fi. ff. de testa. tute. sed ratio eius ex illius mente nō dirigitur in minores z contra actus eoruz z sic cessat in illis. Quarto probatur. nam videret absurdū si. d. l. vj. haberet etiā locum in contractibus minoum. z valet argumētum per reductionem ad absurdū. tex. est z ibi Bar. in. l. existimo. de verbo. obli. Bal. in. l. conuenticulam. in. iij. col. de epis. z cleri. z allegat. l. pomponius. ff. de nego. gest. et dato vno inconuenienti sequuntur plura. l. maximum vitium. C. de libe prete. Quinto facit. l. correctoria generaliter loquens non corrigit legem loquētem particulariter. glo. est quā ibi notat Bar. in. l. sciendum. qui satisda. cog. Sexto omnis lex in fauorem anime inducta est latissime interpretanda. glo. est in. l. omnes dies. in verbo apostolice. C. de ferijs. Bar. in auct. sacramenta puberum. in viti. col. in prin. si aduer. vendi. sic enim per contrarium lex odiosa anime est stricte interpretanda. quia contrariorum eadem est disciplina. l. j. cum alijs. de his

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui sunt sui vel alie.iur.sed sic est q̄ predicta.l.regni est aut videtur odiosa ⁊ p̄iudicialis anime per causam non seruādi contracū.ergo nō late immo stricte interpretari debet. Et qualiter cognoscatur an aliqua dispositio sit fauorabilis aut odiosa. videte tex. Bar. ⁊ moder. in.l. qui exceptionem in prin.ff. de condi.indeb. Septimo pro ista parte ponderandum est verbum.d.l.vj.loquentis multotiens de obligatione. quoniam appellatione obligationis intelligitur de efficaci obligatione. glo est iuncta tex. ibi in.§.j. instit. de obliga. preterea verba.l. semper sunt intelligenda in potiori significatu.l.j.§.qui in perpetuum.ff. si ager vecti. vel emphy.et.c.pen. de sen.excommuni.lib.vj. Cōfirmo hoc septimum fundamentum, quia vbicunq̄ lex aut statutum dicat q̄ de contractu soluatur gabella intelligitur de valido non autem de inualido. Bal. per tex. ibi in.l. ij. de cvnn. quod est menti tenendum secm̄ eū ibi in fi. Idem tenet ipse in.l.non dubium. per tex. ibi in argu. in prima col. C. de legi. volunt Bar. in.l. fi.§. sin autem. communia de lega. Ang. in.l. Marcellus.§.res que.ff. ad trebe. et Jas. in.l. possideri.§.nerua filius.ff. de acqui posse. ante quem hoc idem tenuerat Pau. de cas. in.d.l. non dubium. sequendo Bal. vbi Fulg. in.ix. col. tenet contrarium. dicens q̄ immo quando contract⁹ est nullus debeatur.d. gabella: quia licet censeatur nullus quantum ad commodum ⁊ vtilitatem contrahentis contra.l. tamen in eius damnum non censetur nullus: immo quoad ea que respiciunt damnum ⁊ incommodum contrahentis contra.l. bene valet in odium eius, vt in glo. magna.d.l.non dubium. et Bar. ibi in penul. col. sed soluere gabellam istud respicit damnum taliter contrahentis: ergo quantum ad damnum valeret dictus contractus nullus. ⁊ sic ratio doctorum probaret oppositum. Sed pro ista decisione facit melior ratio secundum eundem Fulg. in.d. ix. col. quia statutū disponēs quod de quocunq̄ contractu solvatur gabella debet intelligi de quolibet contractu sortiente effectum. quoniam verba statuti debent intelligi cum effectu.l.j.§. hec verba, quod quisq̄ iur. sed contractus nullus effectum nō habet. igit tur. ꝛc. Fulg. in. d. l. non dubium. in. d. ix. col. vbi ⁊ Jaso. in. ij. col. ad fi. Octauo probatur per glosam in.l. sciendum. de verbo. obli. inquantum dicit quod illa. l. locum habet in his qui iure communi possunt efficaciter obligari. secus ergo in muliere ⁊ minore. Nono facit bene tex. cum glo, ibi in. l. si quis libertatem. ff. de manu. testō. vbi habetur quod lex generaliter reprobans iuramentum nunquam videtur reprobare iuramentum faciendum in casu speciali. Decimo ⁊ finaliter probant iura in auct. sacramenta puberum. si aduer. vendi. ⁊ .l. lix. tit. xviij. parti. iij. vbi disponitur quod ad validationem contractus per minorem celebrati. ipse iurare debeat. Ad idem facit c. quamuis. de pac. in. vj. vbi pactum iuratum per quod renuntiatur successioni patris valet. Facitq̄ q̄ non auditur mulier contra alienationem rei dotalis cui sponte consensit, ⁊ non contrauenire iurauit. tex. est in.c. cum contingat de iur. iur. Et licet promissio arrarum non valeat quando fuerunt promisse vltra decimam partem bonorum promittentis. vt habetur in.l. j. ⁊. ij. titu. ij. lib. iij. fori. ll. ⁊ in. l. xlviij. secundum hanc meam glo. tamen si iurauit promittens valet promissio etiam si excedat dictam decimam. nā hec prohibitio dictarum.ll. regni q̄uis secundarie seu per consequens fiat ratione publice vtilitatis, tamen principaliter fit fauore viri cui potest vir cum iuramento renunciare. Bar. in.l. si quis pro eo. ff. de fideiuss. ⁊ propter hoc valet donatio iurata inter virum ⁊ vxorem que prohibita est principaliter fauore ipsorum coniugum. secundum Bar. in.l. seius ⁊ augerius. ff. ad.l. falci. ⁊ in. d.l. si quis pro eo. in. v. col. ad fi. qui videtur sibi contradicere. in. l. cum quis decedens.§. penul. de lega. iij. Hanc partē. s. q̄ excessus dicte decime valet iuramento. tenet Joan. an. in addi. ad Specu. in titu. de senten.§. vt auct. i addi. incip. ad hec. Alex. in consi. xxvij. incip. viso libello p̄dicto. in. j. volu. ⁊ do. Joā. de pala. rub. in rep. rub. ⁊ c. per vestras. de dona. inter vir. et vxo., super rub. col. cj. versi. hoc tamen intellige. cum seq̄n. col. huiusq̄ conclusionis sit ratio, q̄a quotiēs

tunc̄ iuramentum potest obseruari sine interitu salutis eterne est seruandum. tex. est. i. d. c. cum contingat. cum alijs de iur. iur. ⁊ sic in casibus in q̄bus ad illorum validitatem req̄ritur iuramentum. nō procedit. d. l. vj. ⁊ cum necessitas non habeat legē. l. vna. ff. de offi. consu. ⁊ l. j. C. de opc. liber. licet in oppositum dici possit. q̄ illa l. vj. debeat intelligi tā de minoribus q̄ō maioribꝰ quia est vel videtur inducta ob publicam vtilitatem: sed sic est q̄libet. l. in fauorem publicum inducta est late interpretanda siue de habilibus aut inhabilibus. iura sunt in. l. si quis i grani. §. vtrū. versic. hi quoq̄. ad silla. cui est similis tex. in. l. hoc modo. in fi. de condi. ⁊ demonst. concedo nisi talis lex sit nutritiua peccati. Et q̄ non procedat. d. l. vj. in casibus in quibus ad eorum valorem requiritur iuramentum: habemus bonam legem huius regni in quaterno gabellarū que est. lxj. ⁊ dicit quod minor iuret i contractu gabellarum ⁊ q̄ tales cōtractus aut obligatio facta cum iuramento valeat nō obstantibus legibus que contrarium defendunt. Dictaq̄. l. vj. que probat quod obligatio iurata non habet paratam executionem: quia annullat. d. obligationem, ⁊ iudicibus q̄ō illam nō exequantur nec faciant soluere iubet. intelligenda videtur quando probatur debitum per instrumentum: secus si per testes. nam admittitur huiusmodi probatio ⁊ debitum non amittitur: nec tabellio incidit in penam illius: quia si renuncio instrumento quod cōtra te habeo non videor renuntiasse debito neq̄ probationi faciēde per testes. l. iij. C. de fide instru. ⁊ ideo l. vel statutum reprobans instrumentū nō censetur reprobare probationē testiū. + Pro parte contraria videtur quod vbicunq̄ lex reprobat instrumentum, reprobasse videtur omnem probationem eiam testium. Pro quo facit. l. seruum filij. §. cum qui chirographum. de lega. j. iuncta. l. j. C. de dona. + In quo tenerem q̄ stante d. l. vj. contractus iuratus qui sine iuramento valebat infirmat totaliter obligationem. ad quod facit. d. l. iij. iūcta. d. l. vj. Confirmo, quia quando. l. reprobat instrumentum ⁊ obligationem simul. nulla probatio etiam testium admitti potest p

15

16

d.§. cum qui chirographū. iuncta. d. l. j. C. de dona. (que iura sic intelligo) nam obligatio iam est perempta: ergo non est debitum ⁊ per consequens frustra probare tur. Sed videtur q̄ hoc non prosit reo ad obtinendum. quia si debitor opponit dicens q̄ contractus est iuratus. quamobrē ex contractu illo conuenīri non posse allegat turpitudinem suam. quoniam venit contra factum proprium. ⁊ allegans turpitudinem suam non audītur. l. mercalē. cum alijs. C. de condi. ob turp. causam. tamen dicite q̄ est audiendus: nam qui venit contra factum suum ⁊ turpitudinē suā auctoritate legis allegat. potest quia legis auctoritate facit. l. gracchus. cum simi. de adulte. Secundo quoniam ambo erant participes istius turpitudinis. ⁊ bene potest quis allegare turpitudinē suam cum aduersario participatam. tex. est et ibi Bar. in. l. de tutela. C. de in integ. resti. quem sic intellexit idem Bar. et allegat in. l. iusiurandum quod ex conuentione. §. procuratoꝛ. in. iij. col. ad fi. ff. de iur. iur. Tertio facit q̄ licet quis non possit agendo allegare turpitudinem suam. poterit tamen allegare excipiendo. Bar. in. d. iij. col. dixi plenius in. l. iij. + Pro dictam. l. vj. etiā intelligite quando iuramentum non est relaxatum per partem: sed iuramento remisso a parte contractꝰ remanet sine vigore iuramenti: ⁊ sic relaxato iuramento non habebit locum pena dicte legis. Pro quo facit + q̄ pars cuius fauorem respicit iuramentum habet vim apostolici ad remittendum iuramentum quod potest remittere parti. l. labeo. ⁊ ibi Bar. ff. de iur. iur. ⁊ Jas. in. l. qui iurato. in pen. col. qui. saulda. cog. Hinc est + q̄ si aliq̄s est excommunicatus si nō soluerit infra mēsem. pars poterit terminū prorogare. Bar. i. l. j. §. ⁊ post operis. ⁊ ibi moder. de nom ope. nun. ⁊ idem ibi dicunt ipse Bar. ⁊ alij de iuramento prestito de soluendo ad terminū. q̄ pars poterit prorogare ⁊ remittere. Allegat Bar. iura canonica. et veritas est secundum eundem. i. d. l. labeo + q̄ ille pro cuꝰ vtilitate iuratur. antequam terminus veniat potest iuramentum remittere. ⁊ oia que impediūt moram commini. excusant etiā a periurio. ita Bar. ⁊ Jas. in. d. l. labeo. ad quod

17

18

19

20

Universidad de Deusto
Biblioteca

allegant iura:tamen postquam pars incurrit periurium,non posset creditor remittere.Bar.ibi & clarius Bal.in aut. qõcis.de nup. & idem tenet Jas.in.d.l.labeo + sicut in simili per episcopum nõ debet concedi absolutio á iuramento ei qui iam venit contra iuramentum: quia frustra legis auxilium implorat qui iam in.l.incidit vel committit in legem. C. quia frustra.de vsu.secundum Fede.de sen.in consi.ccc.incip. factum proponitur tale,debitor promisit ad fi. Pet.de anch.in consi.cxcviij.incip. predictis subtiliter. Alex.in consi.xvij.incip.ponderatis hinc que in themate narrãtur.in.ij.col.lib.iij. Abb.i.c.j.õ iur.iur.Jmol.i.c.õbitores.cotitu.& Jas.in.d.l.labeo. Quod dixi.s.q antecẽ trãseat terminus ille pro cuius vtilitate iuratur potest remittere iuramẽtũ. intelligite quando relaxatio vel remissio iuramenti nõ est in preiudicium tertij aut legis. + Preterea si iurasti mihi soluere infra certum tempus & stetisti tantũ in mora q promissum non poteras adimplere potero etiam prorogare terminum & excusare periurij secundum Bar.in.l.cum stipulatus sim mihi a proculo.in prin.in pen.col.de verbo.obli.refert & simpliciter sequitur Jaso.in.d.l.labeo. item extende etiam si prorogatio termini fieret absente & ignorante debitore secundum Guil. Alb.Bar.& Jas.in.d.l.labeo. circa pdicta videte decisionem Guil.& Bar.in.l.fi.ff. de offi.procu.ces. +,vbi queritur pone q iudex ad instantiam meam bannierit aliquem.nunquid ego in cuius fauorẽ secutum est bannum.possim remittere tale bãnum absq iudicis intercessiõe. videte ibi per illos secundum Jas.in.d.l.labeo.+Et prorogatio termini intelligitur facta etiã cum repetitione iuramenti quod erat i primo termino ita q si non soluat in secũdo termino prorogato incidat in periurium. & possit conueniri coram ecclesiastico.sentit Bar.si bene inspexeritis.in.d.ff.& post operis.d.l.j.de noui ope.nun.ita Jas.ibi in.ij.col.vbi etiam inquit q põderetis vltra alios Bartoluz ibi hoc sentire.& q notetis quia maxime momenti est.idẽ & clarius tenet Bar.in.d.l.cum stipulatus sim mihi a proculo.in princi.in pen.col.ad fi. & Hosti.& Joan.an.in.c.preterea.requisisti.de appel.& late Bal.in.c.venerabilem.in.v.& sequen.col.de elec. Sed Jas.in.d.ff.& post operis.in.d.ij.col.ait q contra illam conclusionem allegat fortem tex.in.c.pen.de iur.iur.vbi iuramentum nõ extenditur etiam ex expresso cõsensu sed requiritur expressa iuratio.q quem tex.notant Ant.& Abb.ibi.q si partes dederint licentiam notario extendendi instrumentum prout voluerit.tamen non potest notarius addere iuramentum si forma liter nõ intercessit:& illum tex.reputat singu.Ant.i.c.ab excommunicato.i.v.col. de rescrip.Sed desendite dictam decisionẽ Bar.per vnã singulare limitationem quam ad d.c.pen.ponit ipse Bar.in.l.fi.õvendẽ.reb.ciui.lib.xj.per glo.ibi.vbi dicit Bar.per illam q quis obligatur si promittat vel dicat aliquid sub virtute iuramenti prestiti de preterito:contra qõ opponit de tex.in.d.c.pen.& soluit dicẽs: q quando iuramentum prestitum comprehendebat illud de quo nũc agitur.tũc loquitur.d.glo.sed quando iuramentũ prestitũ interpositũ fuit super alio: tũc nõ valeret tale dictũ promitto vel dico sub virtute prestiti iuramenti.vt.d.c.pen.sequuntur Ang.& Joan.de pla.in.d.l.fi.& Jas.in d.ff.& post operis.in.d.ij.col. + Et quot modis prorogatio fiat in materia legis si per errorem.ff.de iurisdi.omnium iudi.videte ibi Jas.ad prin.prime col.+ Quandocunq enim aliquis non ignorat partem incursuram periurium:magis incurrit periurium q exigit iuramentum cõq qui periuratur.casus est i auctẽ.quod eis debet nup.+ Unum circa predictam.l,vj.non est omittendum q quoad forum iudiciale prohibitio illius.l.potuit fieri per pncipem.pro quo facit tex.i.l.que sub conditione i prin.vsq ad.ff. quotiens.ff.de condi.instit.vbi iurisiurandi conditio heredi legatario fideicõmissario vel mortis causa donatario apposita remittitur & reũcitẽ de medio per pretorem sine sola vel coniunctum aut disiunctum cum alia fuerit appositis. Secundo facit.pnceps habet vim apostolici. tex est iuncta glo.ibi.i.l.adigere.ff. quamuis. de iure patro. Tertio facit.q qui iuramento promisit iudicio sisti non videtur periurasse si ex causa concessa hoc deseruit, vel i iuramẽto videt̃ ex-

cepta auctoritas legis aut superioris tex. est & ibi Bar.Alex.& Jas.in.l.fi.q sanda. cog.l.fi.in prin.ad municip.ad quod facit.l.fi.C.de non nume.pecu.+ Et posito q Bar.sensit in.l.Julianus.p tex.ibi. de cõdi.& demõs. q qui iurauit soluere si cõpensat non liberetur a periurio. cum cõpensando dicatur ficte soluere.tamen ipse Bar.tenuit contrariũ.in.l.amplius non peti.rem ratam habe.& sic q liberetur a periurio.quod probat ita.cõditio est implẽda in specifica forma sicut iuramentum. vt in.l.qui heredi.in pn.& in.l.memus.de condi.& demõs. Sed sic est q iussus dare seu soluere implet conditionem compẽsando.vt in.l.si peculium.ff.de testa.libe.ergo idẽ est in iuramento. Preterea si impedior iusta de causa facere quod promisi.non sum periurus.d.l.fi.qui satisda. cog.sed si non soluo tibi quando debes mihi tantundem.impedior a te quia ideo tibi non soluo.quoniam nõ soluis mihi. vnde quasi facto tuo impeditus non debeo esse periurus. Hãc rationẽ facit tex. in.l.iij. circa prin.versi. vnde queritur de statu.libita Bar.in.d.l.amplius nõ peti. in.vlti.col.refert et sequit Dida.de segu. in volu.sua repe.folio.cxx.in.iij.col.ad fi.cum prin.sequẽ. pro quo facit tex. (quẽ alias allegaui)in.l.si debitor.ibi nec enim interest soluerit an compensauerit.ff.qui potio.in pig.habe.notat Bal.in.l.ij.C.de compen.& ibi allegat.d.l.si debitor.& cuz hoc dicto Bar.concordat Bal.in.c. ad nostram.in.j.de iur.iur. dicens q iste nõ est periurus q aduersarius facit quo minus soluere possit.et ait esse tex.vnicũ de hoc in.d.l.Julianus.in.j.de cõdi.et demõs.de isto passu legiste in.d.l.amplius. tenent hanc partem Bart. contra quem tenent Lano.in.d.c.ad nostram.p tex.ibi et videatis Alex.in addi.ad Bart.in.d.l. amplius,super parte liberat a periurio. et Feli.post imol.in.d.c.ad nostrã.+ per iuriũ requirit dolum. Pau de cas. Alex. et Jas.in.l.qui iurasse in prin.per tex. ibi. ff.de iur. iur. ideo pupillus dolo carens non videtur periurare. ita est de mente litere ibi secundum eos quos ibidem videatis,& tex. Ful.Alex.& Jas.i.l. videmus.in prin.ff.de in litem iur. vbi inquit q lz stet firma et cõmunis conclusio q p iurium non potest committi sine dolo: et omnes ita teneãt.putat posse noniter attentari q ad hoc vt quis incidat in periurium sufficit culpa. et ponderat And.de iser.& Bal.in.c.licet.si de seru.fue contro. inter domi.et agna.& idem Jac. de alua.in.ij.& iij.q.qui per illum tex.in versi. periurium notant.q qui nõ potest soluere propter paupertatem incidit in periurium si et potest culpa imputari. ergo volunt q periurij possit cõmitti ex sola culpa. idem tenet ipse Jac.de alua.in.c.fi.de alie.feu.pat.Secundo põderat velle expresse glo.in clemen. nõ potest.in glo. fi. de procu.cuz qua ibi transeunt cano.& in specie illam sequitur ibi imol.circa fi.vbi dicit se negare q anima constituentis ligetur ad periurium nisi constituens sit in culpa.& tenendo istam partem potest responderi ad ista que requirunt doluz.q etiam si esset taxatiua non excludit culpã. tex.est in.l.j.§.hec actio. ff.si mensor falmo. dixe.et considerabat pro concordia posse dici q quo ad actum periurij incurrendum lata culpa sufficiat. et ita procedant vltimo loco allegata. sed quantum ad reatum & penã periurij requiritur dolus.& sic intelligatur.d.l.q iurasse.in prin. vbi per tex.ibi notant Pau.de cas.Alex. & Jas. Istam concordiam colligit Jas. teste ipso in.d.l. videamus. in prin. ex illo quod in simili dicit Bal.in.c.j.§. porro.q fuit prima causa bene.ami. vbi inquit q licet impotens ad soluendum sit periurus quoad actum. non tamen est periurus quoad reatum. alleg. Inno.in.c.p. et.g. de offi.deleg.Hanc cõcordiam ponit etiã ipse Jas.in.d.l.q iurasse.in vlt.col.+ difficultasq excusat a periurio glo.est communiter approbata in.c.breui.de iur.iur. Bal.in.l.quod te.in pen.col.ff. si certum peta.Jas.in.d.l.qui iurasse.in.j.col. ad fi. et in.d.l. videamus.in prin.in.ij.col.+ in materia dico.q si aliquis promittat se nõ denunciaturum maleficiũ & iurat non valet iuramentum. quia aperiret viam iniquitatis ad delinquendum.Bal.in.c.j.§. item sacramẽta.per illũ tex.in vlti. col. de pace int.fir.alleg. Inno.in.c.ad nostrã. de iur. iur.refert et sequit Jas.in.l.si vir. §.illud.ff.de pac.+ Nunquid postq minorizurat in contractu.possit ire ad iudicẽ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecclesiasticum et petere relaxationem a tali iuramento.videatis Jas.in auc.sacramenta puberum.in.viij.col.ad fi.cum sequē, si aduersus vendi. vbi refert duas opiniones quartum vltimam tenet dicentem q si lesio sit ipsa non possit fieri relaxatio a iuramento contra tex.in.d.auc. sacramenta.l.vj.versi. esso mismo sexta. titu.xix.parti.vj.et.c.quis de pac.lib.vj. et subdit ipse Jas.q ista opinio sibi multum placet.+ Absolutio vel habilitatio a iuramēto confirmatorio contractus vel a iuramento obligatorio non valet:nisi tota parte de cuius preiudicio agitur.eo quia antecz concedatur requiritur q precedat cause cognitio secūdū Inno.in.c. ad aures.quod met.causa. Spec.in titu. de iudi.delega.§.nunc ostendendum.in versi.xxiij.et duobus sequen.+item non debet cōcedi talis absolutio vel habilitatio a iuramēto nisi ex magna causa t magna lesione secundū Lano.in.c.cuz contingat.de iureiur. hinc consulunt Pet.de ancha.in.d.consi.cxcviij.incip.predictus subtiliter et ad plenum deductus in pun. + q absolutoria a iuramento non premissa cognitione est ipso iure nulla.et istam conclusionem q talis absolutio vel habilitatio a iuramēto non valeat nisi parte citata firmant Ant.Lardi. et Joan. de imo.in. c. debitores. de iureiuran. et ibi dicit Lardi.se ita cōsuluisse ceptus in cōtingēna facti.Abb.in.c.j.in.ij. col.de iur. iur.et in cōsi.xij. quod incipit.et si copiosior in vlti.col.in.ij.volu.Laurē.de rodul. in.c.consuluit.de vsu.in.q.cxxv.Alex.in consi.ccxxij. incip. visa facti narratione. in.iij.col.et.seq.in.ij.volu. imo fortius tenet.Joan.de imo.in. d.c. debitores,+ q etiam simplex habilitatio a iuramēto solum ad hoc facta ne psona iurans incidat in periurium nō valet nisi parte citata. q posset pars aduersa eſtēdere q per calūniam petatur talis absolutio.arg.l.ij. ff. de fal. † Item nō valet interlocutoria iudicis per quam declarat deferendum iuramētum in supplemētum probationis nisi parte aduersa ad hoc citata.tex. est not.in.l. in bone fidei. ibi causa cognita. et ibi Ang. notat ad hoc. C. de reb.ere. Balduscz notat in.c.ij. per illum tex. cuz glo.de succe.fratrum in feu.Bcm.in.c.fi. in.ij.col.de testi.lib.vj.cum aliis concor. quas dat Jas. in commento.l. q mōēndi.in vlti.char.ff.de iur.iur. addite etiam formaliter Bal.in.c.j.in pun.in pen.col. de contro.inuest.vbi notat.+ q nullum iuramentū decissiuum potest deferri in defectum vel supplementum probationis nisi viso t discusso qualis sit iste defect⁹. adducz quod notat idem Bal.in.c.j.§. his vero alias est. C. secūdum. de succe. fratr. in feu.vbi per illum tex.in ver.diligenter not.+ q ad delationem iuramenti in supplemētum probationis nō est procedendum ex abrupto sed causa cognita.t in tali delatione debet iudex habere equitatem pre oculis. quia ista delatio magis nititur equitati quā rigori vt ibi dicit glo.multum notabiliter secundum cū ibi.Confirmatur per bonam regulā que habet. † q quotiēscunqz iudex aliquid non facit ex officio sed ad instātiam partis.tunc de necessitate requirit citatio alterius partis.vnde si inhibitio per iudicem ecclesiasticum fiat iudici seculari ne procedat in causa t fiat ad instātiā partis requiritur q altera pars citetur.vt habetur in.c.romana.§.si vero.et in.c.nōsolum.ad fi.de appel.lib. vj.tradit notabiliter Fede. de senē.in consi.ccc.incip.factū proponit esse tale debitor premisit. etc. Joā.de imo.in.l.iiij.§.condēnatum.ff.de re iudi.t Pet.ō anch.in cōsi.ccxxxiij. qō incipit casus talis est.secus quādo iudex ex proprio officio procederet vel inhiberet non ad instantiā partis.tunc nō requirit citatio. et ita intelligi debet qō vult Abb.in.c.quā an pen.col.de ordi.cog. allegando Inno.in.c.ad nostrū.in.ij.de iureiur.vtram q regulam ponit Alexā. in cōsi.xcj.incip. visis actis mihi transmissis in.xxx.col.circa fi.t sequen.cū alijs ibi p illum alleg.lib.ij.+ Et actus contra iuramentum valet.sed ille de periurio puniri debet.Abb.in.c.si diligenti.in.ij.col.de preterip.et ibi Feli. versi.ad illud de validitate.cuius reportorium vide etc folio.v. col.iiij.super ver. actus facius contra iuramentum. etc. Et quia in. d.l. vj. titu.§. lib.iij. ordi. dicitur in pun. eius de alijs legibus precedentibus illam in.d.titu.inter quas est.l.iij.puniens actorem secularem trahentem reum secularem coram

iudice ecclesiastico in amissione actionis.+ Sciendum est.quando dicta pena cum alijs in eadem.l. contentis locum habebit contra talem actorem. in quo Barto.in.l.in criminali.C.de iurisdi.omnium.iudi.tenet q ante sententiam semp poterit actor penitere et sic excusare dictas penas.contra quem tenent Bald. et Sali.ibi dicentes q lite contestata cessat penitentia quia quesitum est ius tracto quod ex penitentia actoris trahentis tolli non potest. Confirmo. nam si ante sententiam semper posset actor penitere et enitare.d. penas. sequeretur q trahens reum ad examen vetitum posset eludere. d. penas cum damno ipsius rei. de quo videatis Spec. in titu. de compe. iud. adi. §. j. versi. breuiter scias. Sali. in. d. l. in criminali. in versi. quero modo. et Feli. in. c. si diligenti. in vlti. col. de foro compe. de iure tamen huius regni vt dictus actor penas dicte. l. iij. incurrat. sufficit sola citatio. probatur ibi in pun.

¶Sequitur recapitulatio legis.lxvj

1 Emphiteoticus contractus est contractus de per se.

2 ¶Lex.ij.C.de rescin. vendi. vtrum procedat in contractibus stricti iuris.

3 ¶Instrumento si dicitur q vendidit rē pro tanto et q plus valet dedit et donauit emptori, an per hoc cessat remedium.l.ij. cum concor. C. de rescin vendi.

4 ¶Lex.ij. cum concor.C de rescin. vendi. nunquid habeat locum quando res esset vendita facta subhastatione. de quo etiam videatis in nu.v.hici.

5 ¶Probato rem valere plus dimidio eius quo vendita est. per hoc probatum est satis de fraude, quia vbicunqz est lesio in magna quantitate presumitur dolus.

6 ¶Lex.ij.cū simi.C.de rescin.ven.an procedat quando est facta venditio cum decreto iudicis.

7 ¶Lex.ij. cum concor. C. de rescin. vendi.non habet locum in adiudicatione insolutum facta creditori per iudicem. de quo videatis hic.

8 ¶Probationis valoris rei p testes facien de.de quo videatis hic.

9 ¶Magna quantitas quando dicatur

10 ¶Partes si in compromisso facto in arbitrū vel arbitratorem promiserunt stare sententie seu laudo arbitri. et non petere illam reduci ad arbitrium boni viri sub certa pena intelligitur si laudum fuerit equum.secus si fuerit inique arbitratus.de quo videatis hic. 11

¶Maior iurauit non venire contra venditionem. an per iuramentum perdat beneficium.l.ij.cum concor.C.de rescin. vendi. 12

¶Minor si iurauit in contractu. q non sit certificatus de beneficio restitutionis.non propterea restituitur in integrum.

¶Res estimāda est cū qualitatibus suis. 13

¶Res dicit esse minoris valoris seu pretij ratione mali vicini. 14

¶Estimatio partis fundi non debet fieri secundum mensuram.sed secūdum bonitatem. 15

¶Estimatio qualiter fieri debeat. quādo res estimatur ad mēsuram damni. 16

¶Testis deponēs rem tantum valere.co quia de ipsa percipiuntur tot fructus singulo anno qui ascendunt ad tantum.bonam rationem reddit. 17

¶Exigendo aliquem in quantum facere potest.inspicitur quantū ex eius patrimonij fructibus potest redigi.non quantum ex venditione rerum redigeretur. 18

¶Precium iustū rei immobilis est quātum capiunt eius redditus in.xx. annis de quo videatis hic. 19

¶Locus attēdi debet quo ad estimationem.vbi res dari debet et non locus vbi contractus factus est. 20

¶Locus cum fuerit destinatus solutioni.ibi videntur partes contraxisse. 21

Universidad de Deusto Biblioteca

22 ¶Decipere contrahentem secum. nunquid licitum sit.

23 ¶Contractus censualis est quãdo quis concedit omne ius qđ habet in re. q̃uis certa pensio prestari debeat. Sed quando sibi aliquid iuris reseruat, tunc est emphiteosis.

24 ¶Emphiteota ecclesie posito q̃ si cessat per biennium soluere debitum canonem cadit a iure emphiteotico. Emphiteota priuati per triennium. tamen si censualis staret. ne dum per triennium. sed per mille annos q̃ non solueret. nõ caderet a iure censuali.

25 ¶Femine non comprehenduntur si aliquis acq̃sierit emphiteosim ꝓ se ⁊ filijs.

26 ¶Nepotes non comprehendit emphiteosis acquisita pro se et filijs.

27 ¶Emphiteota ecclesie vel colonus per cessationem solutionis biẽnij factam. perdunt melioramenta. Et idem est in emphiteota priuati. Et secus est in colono vel inquilino priuati. de quo p̃mo videatis hic.

28 ¶Domino domus licitum est claudere hostium inquilino. ⁊ illum eijcere de domo si non soluit pensionem.

29 ¶Emphiteota ecclesie si cessauit per biẽnium. aut priuati per triennium a solutione pensionis. et dominus declarauit voluntatem. se velle emphiteotam cecidisse a iure emphiteotico, nunquid dicatur emphiteotam cecidisse ipso iure ab emphiteotico iure. an requiratur sententia.

30 ¶Emphiteotica res si ceciderit in commissum propter canonem non solutum. nunquid dominus directus possit alij in emphiteosim cõcedere non monito vel citato primo emphiteota. et consequenter ignorante. an vero requiratur q̃ illum primo moneat. si velit sibi emphiteosim refirmari.

31 ¶Emphiteota quando cecidit in cõmissum eo quia alienauit irrequisito domino. absq̃ eo q̃ aliter citetur vel requiratur potest alius inuestiri.

32 ¶Emphiteota eo casu quo melioramenta non amittit. an dominus habeat facultatem seu electionem alteruz de duobus facere. vel pati q̃ edificium factum. aut aliud melioramentum tollatur. vel soluere omnes expensas quas emphiteota in dicta melioratione feci.

33 ¶Domin⁹ quãdo eligit soluere estimationem melioramentorum que fecit emphiteota i re emphiteotica. nõ fiet estimatio prout valet ipsum edificium integruz et incorruptum. sed prout valent rudera ab edificio separata.

34 ¶Emphiteota durante emphiteosi nũquid possit tollere vel eleuare melioramenta que fecit.

35 ¶Emphiteota etiã si fecit expressum pactum cum domino q̃ in fine emphiteosis possit tollere omnia melioramenta que fecerit in re emphiteotica. et iuxta illđ pactum vult tollere dicta melioramẽta. dominus offerendo quantum emphiteota laturus esset ex tali ruina eum prohibere potest.

36 ¶Ecclesia cõcessit fundum in emphiteosim perpetuam simpliciter. deinde interpellato emphiteota q̃ solueret. fecit eum in iudicio citari ꝓ canone soluendo. quãto tempore emphiteota in iudicio citatus quod soluat priuabitur. an tunc etiam requiritur biennium.

37 ¶Rẽ in emphiteosim qui accepit et promisit certam annuam pensionem. quam iurauit soluere. an propter iuramentum eo non soluente possit statim expelli. aut in emphiteota ecclesie requiratur biennium. ⁊ priuati triennium.

38 ¶Vendidi tibi fundũ pro centũ ⁊ obligaui me de euictione ad duplum. soluisti mihi quinquaginta. residuum iurasti soluere in certo termino. si no soluis potes cogi. et propter periurium perdis. egoq̃ liberor ab euictione.

39 ¶Statutum q̃uis sit in terris serenissimi ducalis dominij venetorum q̃ licet cesset emphiteota soluere quantocunq̃ tempore. non propterea priuetur iure emphy. Tamen si emphiteota iurasset soluere in certis terminis, si cessaret soluere. per periurium ipso iure priuaretur iure emphiteotico. Et sic isto casu non haberet locum dictum statutum.

40 ¶Emphiteota dubitat ne per cessationem biennij vel triennij cadat a iure suo. vult sibi prouidere soluendo canonem pro pluribus annis futuris. puta pro decem. viginti vel triginta annis. an dominus inuitus teneatur recipere pensionem tot annorum futurorum. et posito q̃ dominus recipere nolit. nunquid emphiteota offerendo consignando ⁊ deponendo liberetur.

41 ¶Emphiteota si interpellauit dominuz an velit emere. qui neglexit. q̃ potest postea moram purgare re integra. anteq̃ res sit alij vendita. et prefertur cuicunq̃ alij.

42 ¶Fundus emphiteoticus nunquid possit legari vel donari alteri sine consensu domini.

43 ¶Emphiteota priuati cessauit triennio soluere. nunquid possit soluendo moram purgare.

44 ¶Ecclesia si concederet rem in emphiteosim non seruatis debitis solennitatibus. q̃ tamen emphiteota ita teneretur soluere canonem ipsi ecclesie. sicut si emphyteosis fuisset concessa cum debita solennitate.

L 67

1 Dſpoſitio huius.l.procedit de iure cõmuni probatur. † contractus emphiteoticus eſt contractus de q̃ ſe vt in.l.j.in pan.de iur.emphi.z pacta apposita in eo valent. vt ibi et in.l.ij.z fi. eo.titu.i quibus sunt põderanda verba.d.l.ij.in pan.que dicunt in emphiteotica rũs cõtractibus sancim⁹ si quidem alique pactiones.dicit gl. ibi õter illas que ex natura contractus tacite intelligũtur.procedit tex. in emphiteoticis instrumentis fuerint conscripte easdẽ et in omnibus alijs capitulis obseruari.z qui omne vel totum dicit nihil excipit.l. Julianus. de lega.iij. et glo. in. d. l. ij. super verbo capitulis.hoc satis voluit in expositione dicendo.ſ.vel super interitu.vt in. d.l.ſ. aut super alienatione.vt in.d.l.ij.et procedens.d.glo.et in hoc facit vel super alijs. idem probatur per multa verba.d.l.ſ.Primo in quantum inquit.iustum esse validumq̃ contractum.Secundo.ibi in quo cuncta. exponit glo. puta pacta.Tertio ibi super omnibus vel etiã fortuitis casibus. exponit glo. velut de alienatione z ceteris causis. pactionib⁹ scriptura intercedẽte habitis placuerit. dicit etiam vltra textus. firma illibataq̃ perpetua stabilitate omnibus modis debeãt custodiri.ad idẽ est.l.xxviij.in versi. otrosi deuen ser guardadas.ctẽ.titu.viij. partiſ. v. Nec habebit locum remedium. l.ij.C.de rescin.vendi. per hanc.l.in fi.in casu presentis dispositionis q̃ in eo vult q̃ remedium.d.l.ij.cum sumi. non venditcet sibi locum. dictaq̃.l.ij. in venditione emptione et in alijs contractibus bone fidei habet locum. glo. est et ibi Barto. ter. est in. l. in contractibus. C. ex quib. cau. maio. Est enim differentia huius cõtractus emphiteotici a predictis secun-
2 dum glo. et Barto.in.d.l.j.+ Et posito q̃ in.q.illa vtrum dispositio.d.l.ij.procedat in contractibus stricti iuris. Bar.opinione Ly. omissa in. d.l. ij. dicat q̃ differẽtia inter contractus bone fidei z stricti iuris est. q̃ in contractibus bone fidei antecẽ̃ soluat deceptus.habet exceptionẽ. l.qui nondũ.C.de here. vendi. post rem traditam habet actionẽ que est bone fidei.vt i.d.l.ij. ideo in ea veniũt vsure et alie actiões. Sed in contractibus stricti iuris añq̃ soluat habet exceptionem. postq̃ soluit habet conditionem indebiti que est stricti iuris.et in ea non veniunt vsure.l.j.C. de condi. indeb, z ita videtur velle Bar. in.d.l.ij.q̃ illa locum habeat etiam in cõtractibus stricti iuris. in quibus hinc inde par debet nasci obligatio secundum naturalem equitatem per locum a proportione.nam in proportionalibus eadem est regula augmenti et diminutionis. l. qui fundum. ſ. qui agrum. ff. de contrah. emp. Confirmo dictum Barto. per glo.in.l.si quis cum aliter.de verbo. obli.et ibi Alex.in.ij.col.ait q̃ Bar.et cõmuniter doc.in.d.l.ij.et in. d.l.si quis cuz aliter.tenent q̃ remedium. d.l.ij. habet locum in effectu in quibuscunq̃ contractibus.qui Alex.in.d.ij.col.dixerat.q̃ remedium.d.l.ij.habet in effectu locum in contractibus stricti iuris per cõditionem indebiti si soluatur.alias per exceptionem vt ibi.licet alias videatur dicere Joan.de imo.in.d.l.si quis cum aliter. Secũdo p. l.j. titu.xij.lib.v. ordi. dicentem q̃ omnis contractus qualiscunq̃ forme aut qualitatis sit valet.licet in tali cõtractu interueniat deceptio tantũ q̃ non sit vltra dimidiã insti p̃cij.+ qd si in instrumẽto dicit q̃ ẽ vẽdidit rẽ p̃o tãto z qõ plus valet dedit z donauit emptori.an p hoc cesset remediũ d.l.ij. dicite vt p Bart.tenentẽ. in.d.l.si qs cum aliter. q̃ nõ in errãte circa valorẽ rei. z idẽ tenet ipe in.d.l.ij.quẽ sequit ibi Bal. i.vij.q.Joã.de imo.i.c.cũ cõtingat.i.xxxvj.

Jalguno pusiere sobre su heredad algun cẽso con condicion q̃ sino pagare a ciertos plazos q̃ caya la heredad en commisso: q̃ se guarde el contrato, z se juzgue por el puesto q̃ la pena sea grande, y mas ỏ la meytad.

char.de iur.iu.Bal.in.l.cum filius.ſ.pater.per illum tex.de lega.ij.Pet.de Ancha.z Jmol.in.c.cum causa.de emp. z vẽdi.idẽ est de mente Guil.de Cu. z Bar. in.l.ſi ubi decẽ.in pan.ff.de pac.facit tex. not.in.l.fi.ſ.idem quesiit. z qõ ibi Bar. ff.de condi.indeb.aliqd per Bal.in rub. C.de contrab.emp.in.xij.q. Alex. in.d. l.ſi quis cum aliter.in.iij.col. ad fi. vbi et Jal.in antepen.z pen.col.quẽ omnimodo videatis. tamen.l.iuy.titu.vij.lib.v. ordi.probat.d.l.ij.procedere solũmodo in contractibus bone fidei.qñ loquens.d. l.iiij.de contractu venditionis.qui est bone fidei.ſ.actionum autem. insti. de act. dicit.y esto mismo deue ser guardado en los otros contratos semejantes.z etiam ait q̃ ipſa.l. habeat locum in omnibus cõtractibus supzad.ſ.bone fidei.z per consequens non in cõtractibus stricti iuris. z ita videtur q̃.l.iiij.deuiet a dicta cõmuni opi.doc.tenentium q̃ remedium. d.l. ij.habet in effectu locũ in contractib⁹ stricti iuris. Jn quo aduertite z forsitã placebit. q̃ vt non corrigatur.d.cõis opinio. sicut dicimus q̃ correctio legũ est cauenda. Bar. per tex. ibi in.l precipimus in fi. C.de appel.qui tex.est pro gl.in auẽ. q̃s actiones.de sacro san.eccle. de quo per Bart.in.l.ſi vero.ſ. de vito.ff. solu.ma.z Jal.in.l.ſi post mortẽ.ſ.ſi pure.de lega.ſ. z in.l.filium quẽ habentẽ.C.fami.hercis. z expediatur a iuribus cõcordare.l.vna. cum sumi.de inoffi.dot. posſetis dicere q̃ d.l.iiij.non corrigat.d cõem opi.sed q̃ intelligatur fm eã z sic q̃ in effectu habeat etiam locũ.d.l.ij.z.d.l.iiij.in contractib⁹ stricti iuris.vt predixi allegãdo Alex.in d.l.ſi quis cum aliter in.ij.col. de verbo. obli.licet differenter a contractibus bone fidei in quibus dantur actiones bone fidei in quibus veniunt vsure.que actiões non dantur in contractibus stricti iuris sed condictio indebiti que est stricti iuris. z in illa non veniunt vsure vt vidistis.cui tamen multum videtur obstare. d.l.iiij. prout probaut.+ Vtrunquid remedium.d. 4 l.ij.cum concor.habeat locũ quando res esset vendita facta subhastatione q̃ non. dixit signanter Ang.in rep.l.sciendum.in v.col.de verbo.obli.allegat tex.not.in.l. j.C.de predi. decurri.lib.x.idẽ tenuit ipse Ang.in.l.precia rerum.ff.ad.l.falci. z in l.j.de prescrip.xxx.an. Contrariũ tenuit Bar.in.d.l.j.per casum in.l.ſi quos.C.de rescin.vẽdi. z idem tenet Ro.in.d.l.ſi qs cũ aliter. z ibi Alex.in antepen.col.ait se putare hoc verius ex quo sequit minus bene dicere Mõtal.in.l.v.titu.x.lib.iij.foro.ll.vbi ponẽs fallẽtias ad illã.l.inquit notando q̃ fallit ipſa.l.qñ aliqua res vẽditur in publica almoneta allegat in argu.l.j.C.de rescin.vendi.que.l. mihi nõ probat.quia ibi rescinditur venditio per vim facta z sic nõ congrue poterit ex ea argui ad dictam fallentiã. z licet in.d.l.j. auctoritate p̃sidis rescinditur vẽdito per vim facta.nõ tñ p hoc sequit q̃ auctoritate p̃dicta valeret venditio in qua interuenit deceptio vltra dimidiã iusti precij. vt dicã in sequen.q. Aduertite q̃ Mõtal. vbi supza voluit dicere arguẽdo ex.d.l.j. q̃ sicut ibi rescinditur vẽditio per vim facta.ita valebit que per publicam subhastationez fit. in qua non interuenit vis vl̃ saltem non p̃sumitur. tamen q̃uis hoc sic esset. potest etiam intervenire in tali venditione publica deceptio vltra dimidiam iusti precij.qua deceptione probata habebit locum remedium.d.l.ij. cum simi. vt dixi. vbi Alex.in.d.antepen.col. loquens de ista.q.ait.† q̃ si probatur rem 5 valere plus dimidia eius quo vẽdita est per hoc probatum est satis de fraude.q̃s vbicũq̃ est lesio in magna quantitate p̃sumitur dolus.l.omnes.ſ.Iutius.ff.que in trau.credi. z per Bar.in.l.ſi societatem. ſ.arbitrorum.in.vij.col.in.q.illa que dicatur parua vel magna quãtas.ff.pro socio. Potuit z melius allegare Mõtal. d.l.precia rerum.in p̃n.cum simi. vbi tñ valet res quantum vendi potest.quo supposito.si facta est subhastatio. vendita est res plus offerenti.vnde cuz vẽdita ſsit pro quanto inueniri potuit non videtur plus valere.l.mortis causa capimus.ſ.ſi.ff. de dona.causa mor. z sic non videtur vltra dimidiam lesus venditor.huic tamen respondet Alex.in.d.antepen.col.vt vidistis.ſ.q̃ ſi probatur rem valere plus dimidia.ctẽ. z non minus melius potuit quoq̃ allegare.l.ccxx.ſtili.que dicit q̃.d.l.ij.cuz cõcor.non habeat locũ in rebus vẽditis in.d. subhastatione aut almoneta. que

Universidad de Deusto
Biblioteca

etiam approbat.d.opi.Ang.in.d.l.sciendum.de verbo.obliga.in.d.l.precia rerum.t in.d.l.j.de prescrip.xxx.an.Sed pro contraria opi.Bart.quam tenet Ro. t putat veriorem Alexan. in locis supra alleg. est tex. in. d. l. iij. titu. vij. lib.v. ordi.q ponit silentiū huic.q.inquātūdicit.aū q̄ se faga pro alimoneda.t quero an remediū.d.l.ij.cū simi.procedat quādo est facta venditio cum decreto iudicis.Bart. in .d.l.j. per tex. ibi de predijs decu. lib. x. tenet quod non. cum Bart.transit Ang.in consi. cxxxvj. incip. tutor vxoris. in fi. per tex. quem dicit singularem in .d.l.j. Idem tenuit Bal.t Ang. in eadem l. j.t Abb. in .c. cum dilecti.de empt.t ven. Contrarium tenent Imol t Ro.in.d.l.si quis cum aliter.per.l.ij. C.de fide instru.t iur. baf. fis. lib. x. vbi propter iniustum precium venditio rescinditur. t tamen in illo contractu interuenerat decretum iudicis requisitum vt ibi iuncta.l.ij. C.si propter publicas pens.t quia alias sequeretur quod re vendita per minorem cum decreto. non posset restitui in integrum. contra .l.si quidem.C.de predi.minor.istam secundam opi.tenuit recte intuenti ipse Bart. in .d. l.j. per illum tex. de pref. xxx. an. nam vt dixit Bart. ibi fuit defectus circa iusticiam precij tantum . t sic interuenit decretum t alie solennitates prout ibi est glo. Tamen contractus per iniustitiam precij solum rescinditur secundum eundem Bar. ibi . idem tenet Joan.de Imo.in.d.l.precia rerum.t est de mente Bal. in repe. d. l. ij. in versi. super quarta . C.de rescin . vendi . Abb.in . d. c. cum causa . de empt.t vendi.vbi pro hoc allegat. l. magis. §. pennl. de reb. eo . t . c . j . de reb . eccle. non alie . in vj . hanc secundam opinionem putat Alex. veriorem teste ipso in.d.l.si quis cum aliter. in antepenul . col . vbi etiam dicit quod ista pars videtur melior. que confirmari potest per . c . cum dilecti . et d.c.cum causa . de empt . t vendi. vbi in alienatione rei ecclesiastice habet locum remedium .d.l.ij.t tamen talis alienatio non fit sine decreto . c . abbbatibus. xij. q.ij. Confirmatur etiam arg.l minoratem magistratus.§.j.ff.de mino. Preterea sup.d. Bontal.in.d.l.v.titu.x.lib.iij.foro.ll.ponit aliam fallentiaz dicens q̄ quando aliquis voluntarie vendit rem suaz t facit eam publice subhastari.q illud dicatur iustum precium esse quod publice reperitur. per.d.l.precia rerum.in prin.t sic vult q limitetur. d.l.ij. ad quod allegat Barba . in.d. c . cum dilecti . Sed etiam istam suam fallentiam,reprehendere salua eius pace per ea que dixi.in.q. Numquid remedium.d.l.ij.cum concor.tt. et per.l.v.titu.vij.lib.v. ordi. vbi predictuz remedium non habet locum si venditio fuit facta contra voluntatem venditoris vt ibi.que.l.habuit ortum a notatis per Bar. Bal.t Ang.in locis de quibus per Jas. referentem illos in titu . de his qui fer.da.pos.in.iij.col.signanter a.l.a divo pio.§.si pignora.cum ibi notatis.ff. de rei udi.l.j.titu.xx.lib.iij.foro.ll.l. v. titu. iij. lib.ij.co.foro.l.vj.titu.xxvij.parti.iij.l.vj. titu.viij.ca.parti.l.xliij.titu.xiij.parti. v. t.l.j.titu.ix.lib.iij.ordi.ergo si voluntate venditoris fit venditio etiam in publica subhastatione esset secus vt in.d.l.v.in prin.ordi.t in.d.l.iij . sepe allegata . que declaratur per . d.l. v . vt procedat cum venditur de voluntate venditoris . alias si contra voluntatem venditoris vt in d.l.v.post prin.quod vltimum confirmo t fortasse.d.l.v.post.d.prin.habuit etiam originem a sequen.s.† q.d.remedium.d. l.ij.cum simi.non habet locum in adiudicatione insolutum facta creditori per iudicem quia habet viz quasi transactionis.d. l.a divo pio.in.d.§.si pignora.tenet Bal. in.l.ordo.in.j.col.ad fi.C.ō execu.rei iud. Sed in contrarium videtur decisio Oldra.in ꝓsi.xxxvij.incip.ad.j.q.tt.t Joa. Anan addi.Spec.in titu.de iudi.§.sequitur.in addi.incip.sequitur. in fi. vbi dicunt quod talis adiudicatio habet vim venditionis . t habebit locum remedium . d.l.ij . alleg.l. si predium . C. de cuic . Tamen possunt concordari iste due opi.quod decisio Oldra.t Jos. An.intelligatur de extraiudiciali adiudicatione per . d.l. si predium. limitatio vero Bal.in iudiciali per.d.§.si pignora.istam concordiam ponit Alex.in.d.l. si quis cum aliter.in pen.col.t ibi subdit

6

7

q sibi videtur verior opinio Bal . quia cum adiudicatio transierit in rem iudicatam.non videtur audiendus cupiēs eā rescindi.c.quod ad consultationem.cum alijs.de re iud.t De probatiōe valoris rei per testes facienda. vide Bar.in.d.l.precia rerum.in.§. nonnullam.t ibi Alex.legentem.d.§ .cum pan.tā dicte.l.vbi Bar. dicit q quandoq tractatur de estimatione alicuius fundi.tunc debet fieri positio q ex tali fundo cōmuniter tot fructus recolligantur. Item q in illa contrata fundus tanti redditus tanti valoris est hoc probatur in.l.si fundum per fideicom.in prin.de lega.j.t.l.pen.de reb.eo . potest etiam fieri articulus magis generalis. q talis fundus cōmuni estimatione tantum valet t tantū cōmuniter venderetur. quādoq tractatur de estimanda re ex q̄ fructus non percipiuntur vt de aliqua specie vt de libro vel cypho.t tunc non est dubium q debet fieri positio hoc modo q tantum valet quantum vendi potest. et tantum vendi potuisset in tali loco illo tē pore.per.d.§.nonnullam.vbi ex loco t tē pore precia rerum variantur. Et quod dicitur tantum valet res quātum vendi pōt intelligitur quando venditur hominī sciēti qualitatem rei. vt.d.l.mortis causa capimus.in fi.cum ibi nota.ff.de dona.causa mor.facit.d.l.si quos.C.de rescin.vendi.ex quo infert Bar.in.d.§. nonnullā.q aduocatus alterius partis quando fiunt positiones q talis res valet tantū. faciat positiones de qualitatibus latentibus in ipsa re.vt quia est sterilis vel emphiteotica.quod si sciretur minus emeretur.aut debet se referre ad tempus.t dicere sic.tali die valuit tantum.t ante t post per multos annos.quia si tantuz poneret tali die tunc esset paruz tempus cuius estimatio non attenditur.vt in.d.§.nonnullam.Aduerte circa hoc quia ipsemet Bar.dū tractat ibi de probatione preterite estimationis frumenti non dicit q oportet addere illa verba.s.per multos annos.t ita etiaz isdem in.l.si seruus.in.ij.in prin.ff.de cōdi.fur.inquantum dicit.q deberet probari q pluribus t pluribus diebus tantum valuit.non de vno momento aut vna die. Et ipse Bar.in.l.vnica.in pen.col.de sentē.que pro eo quod interest.dicit q sufficit probare q frumentum valuit tantuz tali die t ante t post per plures dies. vel saltem ante per plures dies. t ideo Alex. putat in.d.l.precia.in antepen.col. q illō quod Bar.dicit(t retuli)in.d.§.nonnullam.de multis annis procedat in rebus quarum precium cōmuniter nō variatur singulis annis.vt in rebus immobilibꝰ. quod vero dixit(vt vidistis)de pluribus diebus procedat in rebus quaruz preciū sepius variatur vt in frumento t similibꝰ. Bartolus q̄ in.d.§.nonnullam.in fi.inferendo dat nobis consilium q in speciebꝰ faciamus mentionem q tantum vēdi poterat in foro publico . Addite q testis in probando valorez rei debet reddere causam dicti sui etiam nō interrogatus. quia hoc non capitur immediate per sensum corporis sed iudicio intellectus t per discursum rationum. Paū.de Cast. in.d.l. precia rerum.per notata per Inno. in .c. cum causam que inter archiepiscopum. de testi.t per doc.in.l.solam . C. de testi. t ita dicit tenere Bar.in suo tracta.de testi.ad qs bene faciūt notata per Bar. in d.l.ij.ad fi. C.de rescin.ven. idem tenuit Bal.in.l.fi.in fi.C.de iure do.ipe.t Abb. in.c.cum causa que inter yconomum. de testi.t bene faciunt notata per Bal.in.d. l.vnica.in.viij.col.de senten.que pro eo quod interest.t in sua rep.magna.d.l.ij. circa vltu.char. tamen Bar.in.d.trac. de testi.non dicit q semper ad probandam estimationem requiratur q testis etā nō interrogatus reddat causam dicti sui sed solum quando opus est magno discursu rationum.vt in estimatione fundi in quo est discutiendum de redditibus fundi et circūstantijs.quarum quidem rerum nō est communis notitia.secus est in estimatione frumenti t similium rerum.ita etiaz tenet Bal.in.d.l.solam.in.ij.col.C.de testi.t allegat Bar.in.d.trac.de testi . t sic in hoc passu residet Alex.in.d.l.precia rerum.in vlti.col. † Circa materiam presentis.l.dico q Bar.in.d.§.arbitrorum.l. si societatem.in.vij.col.ff.pro socio.ait q videtur q quando sit excessus vltra dimidiam iusti precij dicatur magna quantitas.vt in.d.l. ij. In contrarium videtur casus in.d.§.arbitrorum . imo q magna quātitas dicatur quando est excessus in

8

9

Universidad de Deusto
Biblioteca

sexta parte quantitatis vt ibi in prin. ꝛ l vnde si nerue.iuncto prin.l.sequen. ff. ,p socio.nam cum in dubio partes societatis debeant esse equales.l.si non fuerit.ff. eo.ꝛ cum vni adiudicauerit vnam partem.alij duas de toto.vel vni trientez alij bessem.facta computatione non reperitur excessus nisi in sexta parte totius.secũdum eundem Bar.in.d.Ꝯ.arbitrozum.in d.vij.col.tamen in.d.l.vnde si neruc.dicitur ꝙ arbitramentum continet manifestam iniquitatem.quod est not. prout ait ipse Bar.in.d.vij.col.ad.d.l.ij.quamobrem isdem Bar.in.d.vij.col. soluens inquit.ꝙ illa.l.ij.loquitur quando quis leditur in taxatione facta a se precij.secus in taxatione precij facta ab alio.tunc enim sufficit excessus in sexta parte vt in d.Ꝯ.arbitrozum.ꝛ ideo sub dubio forte dicit ibi ꝙ si aliqs est deceptus in sexta parte facto contractu per procuratozem non habentem speciale mandatum si contra procuratozem non posset regressum habere.poterit implozare beneficium.d.l.ij. ſ.ꝙ precium ſnppleatur vel a contractu discedatur per.d.Ꝯ.arbitrozum.nõ tamen pro certo tunc firmet.sed forsan hoc dictum Bar.non est verum per.l.si voluntate.C.de rescin.ven.vbi vẽditio fuit facta per filium procuratozis nomine patris.ꝛ valet nisi deceptio sit vltra dimidiam iusti precij inspecto tempore contractus.ꝛ Abb.in.d.c.cum causam.de emp.ꝛ vendi.ait se dubitare istud dictum Bar.esse verum.quia procurator repzesentat personam domini.ꝛ imputandum est domino qui talem eligit procuratorem.per tex.in argu.a speciali.in.l.cum mandato.Ꝯ.fi.ff.de mino.ꝛ contra Bar. tenet Joan.de Imol.in.c.quintauallis. in.v.q.de iur.iur. vbi cum Bart. tenuerat Ant.ꝛ videatis Alexan.in addi.ad Bar.in.d.Ꝯ.arbitrozum.in.d.vij.col.super verbo mandatum.Aliud est in arbitratore qui eligitur tanꝯ bonus vir vnde si facit contrarium pentur reductio. Abb.in.d.c.cum causam postꝯ dixerat se dubitare de dicto Bart.vt vidistis.

10 ✝In tantum quod si partes in compromisso facto in arbitrum vel arbitratozem promiserunt stare sententie seu laudo arbitri ꝛ non petere illam reduci ad arbitrium boni viri sub certa pena. intelligitur si laudum fuerit equum.secus si fuerit iniquc arbitratus.ne detur arbitro materia delinquendi.glo.est in.l.quidam cum filium.in prin.de verbo. obli. cuius tex. cum.d.glo.inducitur ibi per Bar.ad hoc ꝛ ita consulunt Dy.in consi.lxxxvij.incip.Ꝑ.tholomeus.ꝛ per eundem late in regula.sciendu.lib.vj. Idem tenent Bart. ꝛ alij.in.d.Ꝯ.arbitrozum.ꝛ in.l.,cum antca.C.de arbi.ꝛ ista opinio seruatur de consuetudine secundum Rapha.Lu.in d.l.quidam cum filium ꝛ communiter eã tenent alij.Jas.ibi.in.vij.col.quam etiam tenet Lano.in.d.c.quintauallis.Imo partes non possent etiam expresse promittere ne liceat reducere ad arbitrium boni viri si inique arbitretur.quia induceretur ad delinquendum.vt in.d.glo.ꝛ quoniam dolus futurus remitti non potest.l. si vnus.Ꝯ.illud.ff.de pac.plus est ꝙ etiam si renuntiatio esset iuramento firmata. adhuc potest peti reductio si inique fuerit arbitratus.tex.est solennis:licet vulgatus.in.l.si libertus ita iurauerit.ff.de ope. liber.Bar.in.l.fi.ff. qui sanlda.cog.per tex.in.d.l.si libertus.ꝛ per.d.c.quintauallis.ꝛ in.d.Ꝯ.arbitrozum.in vlti.col.Ludo. Ro.in rep.rub.ff.de arbi.in.vij.et.ix.col. Lano.in.d.c.quintauallis.Oldra.Lauden.in consi.clvj. quod incipit.primum de quo queritur.ꝛ late Ant.de But.in cõsi.xvij.incip.questio hec.Ꝑ quod notabiliter consuluerunt ambo Raphaeles s.Ful.ꝛ Lu.in consi.ccx.quod incipit.Statuto ciuitatis Vicentie.in.ij.ꝛ vlti. col. (quod consilium est impressum inter consilia Rapha.Ful.in consi.cxx.incip. ſuper eo quod primo loco queritur.in vlti. dubio.ꝛ in consilio.ccxvij.quod incipit. quoniam in singulis.ꝛ inter consilia Rapha.Lu.in consi.50.incip. stante statuto ciuitatis Vicentie,)ꝙ statutum disponẽs ꝙ a laudo arbitratoris non possit peti reductio ad arbitrium boni viri intelligitur nisi pars sit enormiter lesa.sicut intelligũr pactum vel renuntiatio vt in.d.l. quidam cum filium.in prin.cum prealleg. glo.ibi ꝛ Bar.quod dixerunt dicti Raphaeles arguendo de pacto ad statutum. quod argumentum est validũ.vt est glo. in.l.non impossibile.in fi.ꝛ ibi scribentes

ꝛ Jas.ff.de pac.ad idem est glo.in rub.ẽ decre.decu.lib.x. q̃ limitatio est not.qa bona in practica ad dictũ statutũ ſm Jas. in.d.l.quidam cum filium.in prin.in.vij. col.vbi subdit ꝙ fundamentum dictorum Rapha.non videtur sibi bonũ.quia arguunt de pacto ad statutũ ꝛ sic de minori ad maius.vnde non est bonũ argumẽtum.reductio ad arbitrium boni viri non pot remitti per pactum.ergo nec ꝙ statutum.vt.l.nõ est singulis.ẽ regu.iur. Bar. in.l.alia.Ꝯ.eleganter.ff. solu. mat. multa enim possunt fieri per.l.que non per pactum.ita Bar.ipse ibi per.l.nec̃ pignus. Ꝯ.primatorum.ꝛ.l.nec ex pretorio.de regu. iur.ꝛ aduerte ꝙ.d.glo.in.d.l.non impossibile.in fi.arguit.de.l.ad pactum.vt ex illa constat.ꝛ vult Bar.in.d.Ꝯ. eleganter. in versi.item oppo.contra Dy.vnde vos probate ꝛ in eius secundum Jas.in.d.vij. col.nam a pari potentia procedũt pactũ iuratum ꝛ statutum.Bar.in.l.fi.in.ſ.lec. in.ij.col.ad fi.C.de pac.Bal.in.l.ij.in.xij. col.versi.subsequenter quentur.in fi.de summa trini.ꝛ fi. catho. vbi inferens dat regulam.ꝙ quicquid potest fieri per pactum iuramento vallatum potest fieri p statutũ.quod est not.Ꝯ eundẽ ibi.Sed si quis renũnauerit reductioni ad arbitrũ boni viri.cum iuramento.intelligitur nisi si sit enormiter lesus.vt in.d.l.si libertꝰ ita iurauerit.ff.de opc.liber.ergo similiter debet intelligi.d.statutum. Ultra dictam rationem Baldus in terminis in.d.l.cũ antea.in vlti.col.tenet ꝙ statutũ tollens reductionem ad arbitrium boni viri intelligitur nisi volꝰ vel lata culpa arbitratoris interuenerit ꝛ sic enormis lesio.qõ probat ex cõiunctione duarũ.ll.ſ.l.diem proferre.Ꝯ.stari.ꝛ.l.non distinguemus.Ꝯ.cuz quidam.ff.de arbi.idem tenet Ang.in cõsi.clxxij.incip.laudũ arbitratoris.Abb.i cõsi.xliij.qõ incipit in presenti.q.pame parius.Ꝑ.de Ancha.in cõsi.ccvij.incip. in questione.in pen.col.Joa.de Ana.in consi.xvj.quod incipit vilo pũcto.Ludo. ro.in cõsi.xc.incip.viso themate.Alex.in addi.ad Bal.in.d.l.cum antea.sup verbo reductionis.ꝛ Jas.in.d.l.quidam cum filiuz in.d.vij.col.ꝛ ibi miratur ꝙ dicti Raphaeles non allegauerint in terminis Bal.in.d.l.cum antea.tenentem ꝙ statutum tollens reductionem ad arbitriũ boni viri ꝛc. vt predixi. ✝ Quero quid si maior iurauit non venire contra.an per iuramentum perdat beneficium.d.l.ij.cum concor. de rescin. vendi. glo. sunt ordinarie dicentes ꝙ sic.vna ibi.altera in.c. pen.de emp.ꝛ vendi.ad quod facit.l.j.et auc̃.sacramenta puberum.si aduer.vendi.ꝛ tenet Bart.in.d.l.ij.in.ij.col.versi. quero quid si maior.quod ibi intelligit nisi fuerit dolo vel metu inductus. quia tunc etiam de iure canonico non tenetur ad obseruantiam iuramenti.c. cum contingat.cum alijs. de iur. iur. Idem vult Jas.in.d. auc̃. sacramenta.in.ix.col.per dictas glo. quas ibi allegat. Quid si minor iurauit. videte glo.in.d.c.penul.de emp.ꝛ vendi. Bart.in.d.l.ij.in.d.ij.col.versi. quero quid si minor iurauit.ꝛ ibi Bal.in.v. col.versi.nono quero.ꝛ in rub.c.res inter alios acta.in versi.nota ꝙ quandoqꝫ. ibi dubitatur tamen si minor iurauit ꝛc. Imol.in.d.c.cum contingat.Alex.in addi.ad Bart.in.d.l.ij. super parte minor iurauit.ꝛ Jas.in.d. auc̃. sacramenta.in.x.col. ✝ Et minor si iurauit in contractu licet non sit certior status de beneficio restitutionis non propterea restituitur in integrum cum propter iuramentum videtur facere contractum cum deliberatione. ꝛ quia sufficit quem esse certum iurare super facto.tunc enim illud iuramentum extenderetur ad omne ius quod descendit ex illo facto.l. si duo patroni.Ꝯ.idem iulianus.ꝛ.Ꝯ.si quis iurauerit.ff.de iur.iur.ꝛ ita consuluit Bar.teste ipso in.l.sciendum.de verbo.obli.in.d.Ꝯ.idẽ iulianus.et in.d. auc̃. sacramenta.in vlti.col.ad prin. Idem tenet ipse in.d.l.ij.in antepenul.col.ad fi. Bal.in.l.j.C.de reb.cre.ꝛ sentit in.l.j.in fi.si aduer.vendi.de quo est tex.si bene intelligatur in.l.j.co.tum.ſm Bar.in.d.aut. sacramẽta.in.d.fi.col ad pn.hanc candez sententiam tenet Pau.de Las.in.l.fi.Ꝯ. pen.ff.ad velleia.in.d.Ꝯ.idem iulianus. in.d.l.ij.ꝛ in.d.aut.sacramẽta puberũ.vbi ꝛ Ang.ꝛ in repe.d.l.sciendum.ꝛ in.l.j. C.de rescin.vendi.Fulg.Pau.de Las.ꝛ Alex.in.d.l.idem iulianus. Rapha.ꝛ Ludo.in.d.l.sciendum.ipse Ludo.in.l.in

repudianda.ff.de acqui.here. Pauor.in c.j.de emp.z vendi. Alex. in consi.xxvij. incip. viso libello producto in.iij.col.z sequen.z in consi.xlij.quod incipit sup premisso themate diligenti zc.in.viij.col.in.j. volu.z ibi etiam dicit q̄ ista est communis sententia quam communis approbat stilus.z in consi.cxxvij.incip.viso process su cause principalis.circa fi.in.ij.volu. et in cōsi.ccxxij.quod incipit.visa facti narratione.eo.vol.vbi omnimodo videatis. quia melius q̄ alibi ponit. Et licet Joa. de Imol.teneat contrarium.tamen attestatur q̄ practica z consuetudo approbauerunt predictam opi. Bar. ita dicit ipse in.d.c.cum causa.de emp.z vendi.in.d.c. cum contingat.in.xxx.char.z in.d.l.sciēdum.a qua opi.temerarium esset recedere.fm Jas.in.d.auc̄.sacramenta puberuz. in.xij.col. Dy.in consi.incip.questio talis est.quidam.d. Gosfredus minor. xx. annis.(quod consilium refert Ly.in.d.l. ij.de rescin.vendi.z formaliter ponit Albe.in.d.auc̄.sacramenta.) dicit.q.d.auc̄. procedat si tempore iuramēti fuit minor certificatus de beneficio restitutiōis sibi competenti.secus si non fuit certiorat⁹. z sic tenuerat contrariam opi.quam inq̄t tutiorem Bar.in.d.l.sciendum.in pen. col.z q̄uis a predicta sententia Bart.nō sit recedendum secundum Jas.in.d.auc̄. sacramenta.in.xij.col.tamen secundum eundem ibi.equior est predicta opi. Dy. z forte de iure verior quam multi nō mediocris auctoritatis tenent q̄s refert Jas. in.d.xij.col.z postea ibi subdit q̄ non recedamus iudicando z consulendo a.d. communi opi.s. Bartoli. Hanc.q.tractat Dida.de segu.in.d.vol.folio.cxvij.col. iij.ad fi.cum tribus sequen.z concludēs ait.q̄ siue minor dicat z iuret simpliciter non venire contra ratione minoris etatis vel alia causa.vt exemplificat Bar.in.d.l. sciendum.aut simpliciter seruare contractum.sicut ipse exemplificat.in.d.auc̄.sacramenta.vel non venire contra aliqua ratione aut causa.vt idem ponit in.d.ℌ. idem iulianus.l.si duo patroni.ff.de iure iur.nunq̄ minor restituetur licet non sit certificatus de beneficio restitutionis.et ad cetera huic articulum tangentia se remittit ad dicta per doc.in.d.l.sciendum.

† Resq̄ estimāda est cū qualitatib⁹ suis l.j.ℌ.si heres.ff.ad trebe.d.l.mortus cā capimus.ℌ.fi.ff.de dona.cā mor.z ibi cū gl. dicit.q̄ iura q̄ aiūt tm̄ valere rē quantū vēdi pōt.intelligunt q̄n vendit hōi sciēti cōditionem z rei qualitates.qua de cā Bar. in.d.ℌ.si heres.dicit ideo sis cautꝰ q̄n tractatur de estimāda aliq̄ re.q̄a forte dicit vēditor deceptus vltra dimidiā iusti precij.q̄ cōsideres plonam vēditoris si erat implicitus debitis.vel si dedit fideiussorē aut nō.vt ex hoc cōcludere possis q̄ talis res existēs hois sic implicit debitis non reperisset emptorē tante quātitatis. z idē in similibus qualitatibus reruz. que habent augere z diminuere precium. refert z sequitur Ang.in.ℌ.si quis agens. insti. de actio.z Jas.in.d.ℌ.si heres.ad q̄ facit bonus tex.ibi qualitas rei z redditū q̄n titas estimetur.z ibi notat Bar.in.d.l.si quos.C.de rescin.vendi. Scōo facit q̄ si in vēditione puta predij esset appositum pactū de retro vēdēdo.talis res dicit esse minoris estimatiōis ꝓpter tale pactū z iō si postea alleget parvitas precij ad inferēdū contractū lesionis z vsurariū.non debet tūc estimari verus valor rei.sed habē dus est respectus ad onus de retro vendendo impositum.nam tanto minus valet prediuz propter dictū pactū. ita infert Abb.in.c.in aliquibus.q̄ tex.ibi in.ij.not. de deci.z per.l.fundi partē.ff. de cōtrah. emp.z ita dicit ipse in.d.ij.not.pluries in facto respondisse.quod est not. secundū eundem ibi.quia multi errant in hoc.idē considerat ipse in.c.ad nostram.de emp. z vēdi.ad materiā illi⁹ tex.q̄ bene signate fm Jas.in.d.ℌ.si heres.i.ij.col.ad q̄ facit bene tex.in.c.cū ioānes.de fide instru. q̄ tex.ad hoc in specie reputat singularem Bar.soci.in cōsi.xv.incip.visis p̄dictis publicis instrumētis.in vlt.col.q̄ notate ad practicā z intellectū.d.l.ij.de resci. ven. Aduerte q̄ quedā additio ad Abb. in.d.c.in aliquib⁹.sup verbo ratiōe oneris.ait q̄ contrariū sentit Pau.de Cas. in d.l.ij.volēs q̄ remediū.d.l.ij.habeat locū etiam si sit pactum de retrouendēdo nō cōsiderato illo onere.z ita dicit teneri cōiter q̄ doc. Tū in veritate Pau. de cas. ibi nō tenet nec sentit oppositū.nā in ℌ. q̄rta limitatio.vbi loq̄t ō pacto ō retrouē

dendo.dicit q̄ quidam tenent q̄ post tēpus dicti pacti venditor non habeat remedium.d.l.ij.sed q̄ doc.firmant contrarium.quoniam talis venditor habet duo iura.vnum pacti predicti.alterum beneficij.d.l.cui non videtur renunciasse per lapsum temporis dicti pacti.ita Pau.ibi. non tamē per hoc sequitur q̄ debeat estimari verus valor rei.sed habetur respectus ad onus de retrouendendo impositum .vt dixi allegans Abb. Bar.soci.et
14 Jas.in locis de quibus supra. + Item res dicitur esse minoris valoris seu precij ratione mali vicini.l.q̄ō sepe.ℌ.fi.cū glo.ibi ff.ō ptrah.emp. Itē fundus dz estimari totus simul z non quelibet eius pars.l.j.cū glo.et ibi Bar.C.cōi diui.l.meminī.ℌ.fi.ff. fami.her.z Bar.in.l.vxorem.ℌ.agri plagam.de lega.iij. † Et q̄n fit estimatio par
15 tis fundi non dz fieri fm mensurā sed fm bonitatē.prout notat Bar.in.l.si ex falsis.in.j.lec.in vlti.col.C.de transa. + Itē
16 quando res estimatur ad mensuram dāni.qualiter estimatio fieri debeat. videte tex.in.l.ij.ℌ.portio.ad.l.rhod.de iac.quē dicit not. Jas.in.d.ℌ.si heres.d.l.j.in.ij. col.ff.ad trebe.et ibi inq̄t q̄ notemus istū casum quia frequenter de illo interrogabimur.z circa istum passum videte Bar. in.l.in hac stipulatione.et in.l.cum emp-
17 tor.ℌ.fi.ff.de dam.infec. † Testieq̄ deponens rem tantū valere.eo quia de ipsa percipiuntur tot fructus singulo anno qui ascendunt ad tantum. bonam rationem reddit.per tex. in.d.l.si quos.C. de rescin.vendi.glo. Bart. et alios.in.d.l.ij. eo titu. Bart.in.d.l.precia rerum.in.d.ℌ. nonnullam. et Jas. infert.in.d.l.si fundū per fideicommissum.in.j.col.ad fi. de lega.j. † Addite q̄ in exigendo aliquē in-
18 quantum facere potest.inspicitur quantū ex eius patrimonij fructibus potest redigi.non quantum ex venditione rerum redigeretur.casus est singularis z mirabilis secundum Bart.ibi in.l.qui bonis.ff.de cessio. bono.cuius tex tum dicunt non esse alibi Ang. et Imol. in.l.si maritus.ff. soln.mat. Imol.in.l.apud iulianum. ass. Idem iulianus.ℌ.heres. de lega.j. et illum nimis festificat Ang.in.l.dinus.ff.de peti.here.perpetuoq̄ eum menti tenete secundum Barba.in vnica addi.ad Bar. ibi. Alibi notat Bal.in.l.fi.ℌ.sin autem legata. per illum tex. de bonis que libe. q̄ domus preciose sunt quodammodo sterriles.quia non correspondent redditus precio domorum. Similiter vna turris multum valet et parum redditus habet.
19 † Item est hic sciendum q̄ iustum precium rei immobilis est quantum capiūt eius redditus in.xx.annis.et ideo si domus locetur pro quinq̄ in anno.valet centuz.glo.est super verbo iusta.in auct. perpetua. de sacro.san.eccle.pro qua est tex. expressus. in auct. de non alienandis.ℌ.quia vero.versi.si vero alicuius. et ibi glo.super verbo computari.col.ij.et Ludo.Ro.in consi. ccccxxiij.incip. pro plenior discussiōe.in.j.dubio. Alibi habetur q̄ iustum precium rei sit.quantum capiunt fructus illius in.xxxv.annis. ita glo.in.c.ea enim.ℌ.hoc ius porrectum. versi.quod si nolit.super verbo. districte. x.q.ij.pro qua est tex. in auct. de eccles. titu.ℌ.si autem heres. in fi. col.ix.de quo etiam habetur in. c. cum causa que inter yconomū.vbi glo.et doc.de testi.z quandoq̄ res estimatur quantum de pensionibus eius in.50.annis colligitur. glo. est predicta in.d.c.cum causa.pro qua est tex.in auct. de alie. z emphi.ℌ. sanctissimos in pan.colla.ix. Et vbi concurrunt diuerse estimationes media via eligenda est per.l.ita vt omnes. in pan. et ibi glo.ff.manda.cuius casus non est alibi secundum Bald.in.l.vnica.pen.col.versi. sexto quero. C. si seruus exte. Idem tenuit Feli.in .d.c. cū causa in vlti.col.vbi etiam refert Bar. Sali. et Imol. in locis de quibus ibi per eum. quod est not. ad probandum iustum precium rei si ageretur remedio.d.l.ij.cum concor. de rescin.ven. † Et quoad estimationem de- 20
bet attendi locus. vbi res debet dari. et non locus in quo contractus est factus ita Ly.et Albe. de rosa.per tex. ibi in.l. vinum.ff.si certum peta. per quod dicunt ipsi ibidem fuisse determinatum in.q.de vino vendito in marchia. quod dari debeat Ferrarie. et agebatur ad rescissionem contractus. tanquam venditio esset facta pro minus dimidia iusti precij.in xta.d.l.ij.q̄ deberet inspici valor vini secundus estimationem loci Ferrarie.

Universidad de Deusto
Biblioteca

et ita refert et sequitur Alex. in d.l. vi-
nū.in.v.not. quos tres dominos refert
etiam ad hoc et sequitur ibi Jas. in. iij.
not. Aduerte tamen q in istis relatio-
nibus differunt Alex. et Jas. nam Alex.
vt vidistis dixit q vinum in marchia fuit
venditum. quod ferrarie erat dandum.
et ideo dixerat ipse in. d. v. not. in ca-
su. d.l. vinum. q quo ad estimationem
debet attendi locus vbi vinum dari de-
bet. quod bene probatur in tex. d.l. vi-
num. ibi quanti eo loco esset. iuncto
versi. qui precedit dicta verba. et di-
cit si conuenisset vt certo loco redde-
retur. et per consequens ibi fuit vi-
num mutuatum et quod redderetur cer-
to loco. quo non reddito. quoad esti-
mationem debet attendi locus ille in
quo reddendum erat. Jas. in. d. iij. not.
per eadem verba. s. quanti eo loco esset.
notat quod quando tractatur de estima-
tione propter moram debet attendi esti-
matio secundum locum vbi debet solui. t
non secundum locum vbi factus est con-
tractus. et allegat etiam. l. ratio. §. si per
venditorem. ff. de act. emp. que concor-
dat. cum. d.l. vinum secundum eundem
Jas. ibi in. d. iij. not. et ita refert loquens
21 de solutione et subdit rationem. + quia
cum fuerit destinatus locus solutioni.
ibi videntur partes contraxisse. alle-
gat. l. contraxisse. ff. de act. et obli.
In quo dico quod Alex. propie lo-
quitur. tamen Jas. impropie. qui pro
solutione debebat ponere redditionem
d.l. vinum. aut traditionem. d. §. si per
venditorem. vel intellexit de reddi-
tione. aut traditione. d. iuribus. Nec
obstat. d.l. contraxisse. quia illam ibi
Dy. et Bart. intelligunt solum quo ad
22 conuentionem pro precio. + Mun-
quid sit licitum decipere contrahentem
secum videte Jas. in. l. si quis in con-
scribendo. in. ij. col. versi. quarto nota.
23 C. de pac. + In materia scire oportet
q contractus censualis est quando quis
concedit omne ius quod habet in re
licet sibi certa pensio prestari debeat.
sed quando sibi aliquid iuris reseruat.
tunc est emphiteosis. quod est notan-
dum secundum Bart. in. l. j. §. hic titu-
lus. ff. de publica. et notatur in. c. con-
stitutus. de relig. do. declaratq Imol.
in. c. ad audientiam. in. ij. col. de reb.
eccle. non alie. et ibi subdit fortius q
si in instrumento diceretur concedo ti-
bi talem rem in emphiteosim pro an-
nuo censu et omne ius quod habeo in
illa re. q iste non esset contractus em-
phy. sed censualis et quod illa verba
concedo in emphyteosim starent im-
proprie. quod ipse reputat ibi multum
notandum. et maxime propter effectum
sequentem. + q posito quod emphyteo- 24
ta ecclesie si cessat per biennium solue-
re debitum canonem cadit a iure em-
phiteutico. auck. qui rem. de sacrosan.
eccle. et. c. potuit. de loca. emphyteo-
ta priuari per triennium. l. ij. et ibi nota-
tur. de iure emphy. tamen si censualis
staret. nedum per triennium sed per mil-
le annos q non solueret. non caderet
a iure censuali. tex. est iuncta ibi glo. in
d. c. constitutus. quod ipse Imol. vbi
supra. reputat multum signandum ad
limitationem. d. l. ij. et. d. c. potuit. et
merito sic reputat teste Jas. in. l. j. in. ix.
col. de iure emphy. et ibi subdit q est
multum pulchra limitatio et vtilis. Idez
tenuit formaliter Joan. Fab. in. §. adeo.
in pen. col. insti. de loca. + Non taceo 25
q si quis acquisierit emphiteosim pro
se et filijs non comprehenduntur semi-
ne ex quo non sunt expresse. dictum fuit
originale Guid. de Suza. in. l. veteri-
bus. ff. de pac. quem refert et sequitur
Archi. in. c. si quis suadente. xvij. q.
iij. Joan. de Imo. vbi reputat hoc es-
se valde notandum. in. l. si ita scriptum. de
lega. ij. t in commento. d. c. potuit. in vlti.
col. de loca. vbi inquit ita de facto consu-
luisse. et in. l. cum vir. de condi. t demōs.
t Ludo. ro. in. l. ij. in prin. in. xv. col. d ver
bo. obli. et in. l. sed si hac. §. patronus. aut
qui manumittitur. ff. de in ius voc. Cōtra
rium tamen tenet Bal. in. l. ij. in. ij. col. et
ibi clarius Sali. in discursu. in. xvij. q. de
iure emphy. quod potest confirmari cuz
bonū sit argumentū de vltimis voluntā-
tibus ad contractus t econtra. l. si ex le-
gati causa. de verbo. obli. l. seruum filij. §.
cum qui chirographū. cū aliis. de lega. j.
tenete tñ primam opi. que est cōis secūdū
Jas. in. l. si qs id qō. in. v. col. ff. de iurisdi.

dimium iud. pro qua faciunt bene. p̄i-
mum q licet in vltimis voluntatibus ge-
nus masculinum concipiat femininum.
d.l. si ita scriptum. t. l. qui duos. de lega.
iij. secus enim est in contractibus. quia
imputandum est contrahentibus quare
apertius legem non dixerunt. vt in. d.l.
veteribus. ff. de pac. et. l. stipulatio ista. §.
in stipulationibus. de verbo. obli. Secū-
dum q quamuis appellatione filiorum
contineantur nepotes. l. liberorum. ff. de
verbo. signi. oppositum tamen est in con
tractibus. per. d.l. veteribus. ita singulari-
ter tenet Bar. in. d.l. liberorū. in. iiij. col.
versi. quid si appellatio filij proferatur a
contrahentibus. et ideo Sali. per qua-
tuor fundamenta que ibi videatis deter-
minat in. d. l. ij. in. xxj. q. de iure emphi.
26 + q emphiteosis acquisita pro se et filijs.
non comprehendit nepotes. Idez tenet
Joan. de Imo. in. l. quod dicitur. in pe-
nul. col. vbi etiam alij moderni. de ver-
bo. obli. in. l. cum vir. §. alleg. de condi. et
demonst. et in. d. c. potuit. ad fi. Alex. in
consi. xcj. incip. ponderatis his de qbus
in themate. in. vij. col. versi. preterea dic-
tus Albertus. in. j. parte. et in eadem cō
si. cxxviij. incipi. consideratis verbis in-
strumenti concessionis facte. tē. in. v. col.
versi. moueor primo. quod est perpetuo
not. secundum Jas. in. d.l. si quis id quod.
in. d. v. col. et Dida. de segu. in. d. vol. fo-
lio. ciij. col. iij. vbi etiam dicit q. d. pri-
ma opi. est verior et cōmunior. Pro qua
facit et tertium quia licet in vltimis vo-
luntatibus monasterium habeatur loco
filij. vt in. c. in presentia. de pba. in auck.
de san. epis. §. sed et hoc presenti. colla.
ix. et in auck. nisi rogati. vbi glo. et doc.
ad trebe. tamen secus est in contracti-
bus. secundum specu. in titu. de loca. §.
nunc aliqua. versi. cxx. quem sequitur
Bal. in. l. filium diffinimus. de his q sunt
sui vel alij. iur. et faciunt que habentur in
auck. ingressi. de sacro. san. eccle. Nec ob
stat q valet argumentum de vltimis vo-
luntatibus ad contractus. quod confir-
mat contrariam opi. vt vidistis et allega
ni. d.l. si ex legati causa. de verbo. obli. d.
l. seruum filij. §. cum qui chirographum.
cum concor. de lega. j. pro dicto argumē
to. nam illud fallit in casu presenti cum
sit quid imputetur contrahenti quare le-
gem apertius non dixit per. d.l. veteri-
bus. ita Jas. in. d.l. si quis id quod in. iij.
col. in versi. tertiodecimo. in prin. et cla-
rius. ibi in. d. v. col. vbi postquam dicit q
d. contraria opi. Baldi et Sali. in. d.l. ij.
de iur. emphi. potest confirmari per. d.
argumentum inquit. nisi dicamus q alio
fit in contractibus. quia imputandum est
cōtrahenti. quare. tē. vt dixi. qō responsū
Jasonis refert et sequitur Dida. de se-
gu. in. d. vol. folio. cv. col. j. et ibi subdit q
alio modo possumus etiam respondere.
ad predictum obiectum. tenendo et in-
stentando. d. communem opi. q illud est
verum q procedit argumentum de vl-
timis voluntatibus ad contractus quan-
do apparet esse eandem rationem in v-
troq. sed vbi essemus in dubio. maior
presumitur ratio in vltimis voluntatibus
quam in contractibus. per. l. in testamen
tis. de regu. iur. et in. c. cum dilecti. de do-
na. cum plenior fiat interpretatio in vl-
timis voluntatibus quam in contracti-
bus per eadem iura. et trahitur per mo-
der. in. l. fi. ff. de consti. prin. Non omit-
to in materia + q emphiteota ecclesie vel 27
colonus per cessationem solutionis bi-
ennij factam perdunt melioramenta. tex.
est quem ad hoc ibi notant doc. in auck.
qui rem. de sacrosan. eccle. Idem est in
emphiteota priuati. d.l. ij. et ibi Bald. no
tat. in prin. et Jas. in. vj. col. in versi. Se-
primo principaliter. de inr. emphi. secus
est in colono vel inquilino priuati. l. co-
lonus. in prin. vbi glo. et Bart. et. l. do-
minus horreorum. §. j. et ibi Bart. ff. lo-
ca. Et quare secus sit in colono priua-
ti videte Bart. in. d.l. colonus. in prin.
opponentem de duobus iuribus. quo-
rum primum solvit remissiue. et post
solutiones amborum. subdit rationem
quam declara vt per Pau. de cas. ibi.
Ex qua ratione sic declarata. infert
Jas. in. d. auck. qui rem. in. ij. col. ad fi.
vnum quod ait ibi ipse non inuenire
tactum. quod idem esset in conducto-
re in perpetuum vel ad longum tem-
pus. qui si expelleretur propter pensio-
nem non solutam (credit Jas. ibidem)
q non perdat melioramenta. quia ra-
tio que est in emphiteota cessat in con-

ductore in perpetuuz aut ad longũ tempus. hoc etiam tenuerat Bald. in rub. de iure emphi. in versi. contractus emphiteoticus quem ibi videatis. quia istud dictum limitat per. l. sed addes. §. si inquilinus. ff. loca. licet Jas. illum non alleget et dicat vt retuli q̃ non inuenit hoc tactum. et ex hoc habemus aliã differentiã inter emphiteotam et talem colonum secundũ eundem Jas. vbi. ſ. et ibi subdit vnum qõ ait not. et diligenter aduer. q̃ si colonus vel inquilinus aliquid soluant vicinie p impensa. puta pro reficiendo fonte vel puteo publico. aut reficiendo pertica vel strata saligandaꝫ talis impensa debet exspectare ad dominum. et illud quod soluit compensabit in pensione aut repetet a domino. ad quod refert spec. ita tenere. in titu. de censi. §. j. versi. et pone quedam vicinia. Supradictum. ſ. q̃ emphiteota ecclesie vel priuati perdunt melioramenta que fecerunt in fundo emphiteotico per. d. auct. qui rem. et. d. l. ij. de iur. emphi. intelligite procedere in terminis q̃s dixi videlicet quando emphiteota cecidit ab emphiteosi propter culpam suam. ſ. per cessationem solutionis. Si autem finita esset emphiteosis per generationeꝫ finitam vel tempus insertum. tunc melioramenta non perderentur. secundũ specu. in. d. titu. de loca. d. §. nunc aliqua. in versi. cxxxj. Bal. in. l. fi. §. fi. communia õ lega. in. c. j. §. si quis. in. iij. col. de controuer. inuesti. et in. l. senatus. §. marcellus. õ lega. j. et videte notata per Rapha. cu. in consi. ccij. incip. monasterium iure locationis perpetue. refert et sequitur Jas. in d. l. ij. in. d. vj. col. Et quamuis non perdantur melioramenta emphiteosi finita per generationem aut tẽpus. prout nunc vidistis. valeret tamen pactum in contrarium Bart. in. l. iubemus. §. sanc. in vltimo per illum tex. de sacrosan. eccle. et ibi dicit q̃ in illo anno alleganit predictum tex. pro casu in vna. q. quam ibi recitat. et per consequens per hoc limitarentur iura in. d. l. colonus. in prin. et. d. l. domin⁹. d. §. j. et vtrobiq̃ Bar. ff. loca. que dicunt q̃ simplex inquilinus aut colonus repetit a domino expensas vtiliter factas in fundo licet de illo expellatur propter pẽsionem non solutaꝫ. Quando enim nullum est pactum et inquilinus vel colonus est presens. statim q̃ ipse cessat solucre. potest expelli. per tex. in. l. edẽ. in pn. a contrario sensu. C. locau. Jas. in. d. aut. qui rem. in. iij. col. de quo videatis Bal. in. d. l. edẽ. Ly. in. d. l. ij. in. xj. q. de iur. emphi. vbi et Jas. post tex. illum in. ij. col. in versi. iij. nota. †Et licitum est domino 28
domus claudere hostiũ inquilino et illũ ejcere de domo si non soluit pensionez. l. est differentia. ibi precludãtur. ff. in qb. can. pig. taci. con. vbi per illum tex. notat Ang. q̃ licitum est domino domus claudere hostium scholaribus. et eos ejcere de domo si pensionẽ non soluunt. †Mun 29
quid eo casu quo emphiteota ecclesie cessauit per biennium. d. auct. qui rem. aut priuati per triennium. d. l. ij. de iure emphi. a solutione pensionis et dominus declarauit voluntatem. se velle emphiteotam cecidisse a iure emphiteotico. dicatur emphiteotam cecidisse ipso iure ab emphiteotico iure. an requiratur sententia. videatis Jas. in. d. l. ij. in. ij. col. vbi incipit tractare hoc dubium. et duas refert opiniones. et subdit in. iij. col. q̃ per dicta in illis videmus hunc passum esse multum in ambiguo. et q̃ ipse tenet secundam opi. ſ. q̃ non requiratur sententia. et vltra auctoritates et rationes quas ibi adduxerat. illam firmat auctoritatibus fundamentis et rationibus ad obiectaq̃ respondet. †Quid si res emphi- 30
teotica ceciderit in commissum propter canonem non solutum. nunquid dominus directus possit alij in emphiteosim concedere non monito vel citato primo emphiteota et consequenter ignorante. An vero requiratur q̃ illum primo moneat. si velit sibi emphiteosim refirmeri. Ludo. Roma. in consi. cxvij. incip. quo ad primum quo queritur. ꝛc. in. ſ. dubio. tenet q̃ dominus possit alij concedere nedum eo ignorante aut non monito sed etiam inuito. et reluctante eius successore. motus potissimum per. l. nec cui. C. loca. Jdem simpliciter sequitur Alex. in consi. vj. quod incipit. circa processum. in vlti. col. lib. iij. quod alibi in specie nõ legit Jas. teste ipso. in. d. l. ij. in. v. col. ad fi. de iur. emphi. †Jdem est quando em 15
phiteota cecidit. eo quia alienauit iure-

quisito domino. q̃ absq̃ eo q̃ aliter citetur vel requiratur. potest alius inuestiri. vt notanter declarat Bal. in. c. que in ecclesiarum. in. ix. col. de consti. et sequitur simpliciter Alex. in consi. xlvij. incip. visa facti narratione. eo lib. iij. refert et se-
32 quitur Jas. in. d. v. col. ad fi. †An autem eo casu quo emphyteota melioramenta non amittit. habeat dominus facultatem seu electionem. alterum de duobus faciendi. vel pati q̃ edificium factum aut aliud melioramentum tollatur. vel soluere omnes expensas quas emphyteota in d. meliorationc fecit. videte late Bald. in c. j. §. si vasallus. in titu. hic finitur lex. et in. c. j. §. si quis de manso. in vlti. col. de contro. inuesti. et ibi inquit notabiliter.
33 †q̃ quando eligit soluere estimationem melioramentorum. q̃ non fiat estimatio prout valet ipsum edificium integrum et incorruptum sed prout valent rudera ab edificio separata vt ibi latius per eum. et in. d. §. si vasallus. et in auct. ercipitur. de bonis que libe. Jdem etiam tenet ipse in. l. in fundo. in. iij. not. ff. de rei ven.
34 †Nunquid emphiteota durante emphyteosi tollere vel eleuare possit meliorame̅ta que fecit. Bal. in. l. sed et si quid. in. ſ. in prin. per tex. ibi. ff. de vsufruc. tenet q̃ emphyteota edificium a se positum non possit eleuare si prohibuerit dominus antequam eleuet et dicit ibi ipse q̃ ista. q. erat tunc de facto. Contrarium tamen q̃ imo emphyteota possit quandocunq̃ durante emphyteosi. vel etiam ea finita per tempus et sic per generationem (non dico propter culpam) melioramenta tollere et eleuare quando sibi non soluitur estimatio ipsorum melioramentorum. tenet isdem Bal. in. d. §. si quis. de manso. in. v. col. Ipse tamen in. l. in rem actio. §. tignum. ff. de rei vendi. visus est dubitare. et primo arguit q̃ non per illum tex. et glo. ibi. ne vrbs ruinis deformetur. in contrarium allegat. l. sed addes. §. si inquilinus. ff. loca. et postea nihil clare decidit. de quo etiam per eundem Bald. in d. §. marcellus. dicte. l. senatus de lega. j. In hoc passu putat Jas. in. d. l. ij. in. vij. col. ad fi. de iure emphi. sic concludi posse q̃ vbi dominus non vult soluere me-

lioramentorum estimationem. tunc emphyteota possit durante et finita emphyteosi (dummodo non per culpam suam) ipsa melioramenta tollere et eleuare. si autem dominus vult soluere estimationem eo modo quo dictum est. quod tunc non possit. + Illoq̃ casu quo em- 35
phiteota fecit expressum pactum cum domino q̃ in fine emphyteosis possit tollere omnia melioramenta que fecerit in re emphyteotica. si emphyteota iuxta. d. pactum vult illa tollere melioramenta. dominus offerendo quantum emphyteota laturus esset ex tali ruina cum prohibere potest. Bald. in. d. l. in fundo. in. d. iij. not. per illum tex. ff. de rei ven. quod est not. quia quotidie occurrit secundum eundem ibi. refert et se-
quitur Jas. in. d. l. ij. in. d. vij. col. ad fi. + Po 36
ne ecclesia concessit fundum in emphyteosim perpetuam simpliciter. deinde interpellato emphyteota quod solueret. fecit cum in iudicio citari pro canone soluendo. quanto tempore emphyteota in iudicio citatus quod soluat primabitur. An tunc etiam requiratur biennium. quia iura in. d. auct. qui rem. et. d. c. potuit videntur procedere quando emphyteota nunquam fuit interpellatus quod solueret. vel solum fuit extraiudicialiter requisitus. Ang. in. l. locorum domini. de omni agro deser. lib. xj. tenuit quod si ecclesia fecerit citari emphyteotam suum q̃ solueret. tunc sufficit cursus sex mensium. et sic post sex menses poterit emphyteota citatus expelli. motus per illum tex. inducendo vt ibi per eum. tamen hoc dictum non tenet Jas. in. d. l. ij. in. xij. col. de iure emphy. per rationem quia est contra generalitatem. d. auct. qui rem. et. d. c. potuit. et ait quod aliquid non facit. d. l. locorum. per quã solum se mouet Ang. vt per eundez Jas. in. d. xij. col. vbi stat cum generalitate iurium preleg. et subdit quod tamen auctoritas Ang. est magna. maxime cum non habeat contradicentem. et q̃ ideo eius dictum notemus. + Quid in illo qui 37
accepit rem in emphyteosim et promisit certam annuam pensionez quam iuramẽt

Universidad de Deusto
Biblioteca

soluere. An propter iuramentum eo non soluente possit statim expelli. An in emphyteota ecclesie requiratur biennium. d.auct. qui rem.d.c.potuit. ꝛ priuati triennium iuxta.d.l.ij.sepe alleg. et notata.in d.auct. et. c. in quo Bald. in. c. querellam. per illum tex. cum glo. et ibi traditis per doc. de iur. iur. tenet ꝙ per iuramentum statum eo non soluente possit expelli. cum sit periurus et perdat omne ius quod habet in re. nisi secundum eum pauertas illum excusaret quoniam tunc nō esset periurus iuxta .c. breui. eo titu. et Bart. in l. quod te. in pen. col. ff. si certus pcta. Idem ꝙ Bal. tenet Alex. in consi. lxxxv. incip. non puto id de quo queritur. in. j. vol. quod consilium est errore duplicatum in consi. cxxvij. et ibi ad hoc bene inducit. l. si quis maior. C. de trāsa. et aliud fundamentum de quo ibi per illum. tamen Jas. in. d. l. ij. in. d. xij. col. ait ꝙ licet non inueniat contradicentem videtur hoc dictum non esse verum. cum habeamus regulam ꝙ iuramentum interpositum in aliquo actu intelligatur et reguletur secundum naturam illius actus super quo interponitur ꝛ recipiat omnes illas conditiones quas ille actus de sui natura habet. vt est in. l. fi. et ibi per omnes. C. de non nu. pecu. ergo istud iuramentum promissionis de soluendo canonem appositum in hoc contractu emphyteotico intelligitur secundum naturam ipsius contractus vt ita demum efficiatur periurus. si biennio aut triennio (referendo singula singulis) cessauerit. et sic non ante est periurus. nec ante priuari debet. et per consequens non obstat. d. c. querellam. et subdit ipse Jas. in d. xij. col. ꝙ teneamus. d. opi. Bal. quam tenet Alex. in. d. consi. per. d. l. si quis maior. dixi. tenetq; Jas. ibi per illum tex. in. ij. col. versi. quarto pondera. qui habet locum nedum in transactione sed in omni contractu iurato. nam cum dictus ter. dicat pacta vel transactiones. ergo omnia comprehendit. item dicit placitis. et pactionum. ita Bart. ibi in fi. sed pactum est generale ad omnes contractus. l. j. et ibi glo. ff. de pac. glo. in. l. j. in prin. super verbo figuris. ff. de actio. et obli. Idem tenet Bald. in. d. l. si quis maior. in fi. et subdit ꝙ ita tenent doc. et ꝙ ista est veritas. vbi et moder. Imolaq; in. l. si insulam. in. vj. fal. prime regule affirmatiue. de verbo. obli. Per quod Bathe. in not. 50. infert ad practicam in specie. † ꝙ si vendidi tibi fundum pro centum et obligauit me de euictione ad duplum. solusti mihi quinquaginta. residuum iurasti soluere in certo termino. si non solutis potes cogi. et propter periurium perdis precium. egoq; liberor ab euictione. quod notate bene quia cum hodie in omni contractu vt plurimum apponatur iuramentum. potest. d. l. si quis maior mirabiliter practicari. secundum eum. per quam putat Jas. ibi in ij. col. ad prin. † ꝙ licet in terris illius serenissimi ducalis dominij Venetorum sit statutum. ꝙ quamuis cesset emphyteota soluere quantocunq; tempore. non propterea potest priuari iure emphy. tamen si emphyteota iurasset soluere in certis terminis. si cessaret soluere. per periurium ipso iure priuaretur iure emphyteotico. et sic isto casu non haberet locum dictum statutum. quod bene notemus secundum ipsum ibi. † Pone emphyteota dubitat ne per cessationem biennij vel triennij cadat a iure suo. vult sibi prouidere soluendo canonem pro pluribus annis futuris. puta pro decem. viginti vel triginta annis. An dominus inuitus teneatur recipere pensionem tot annorum futurorum. et posito ꝙ dominus recipere nolit. nunquid emphyteota offerendo consignando ꝛ deponendo iuxta formam. d. l. ij. in fi. liberetur. Specu. in d. §. nunc aliqua. versi. xlij. ꝛ melius in xō si. seq̄. ꝛ ibi Joan. an. in addi. in. d. tit. de loca. arguunt ad partes ꝛ finaliter cōcludunt ꝙ dōs inuitus non compellitur recipere solutionem tot annorum. Idez tenet Ly. in. d. l. ij. in vlt. q. et in. l. si certis annis C. de pac. Bart. Bald. ꝛ alij quos refert Jas. in. d. l. ij. in. xvij. col. versi. vigesimo secundo. et pro hac sententia potissimum facit. quia ista generalis solutio tot annorum posset afferre domino incommodū quantum ad probandum recognitionez dominij. nam quamuis per solutionē annuā decez annorum presumatur debitum. d. l. si certis annis. l. cū de in rē verso. ff. de

vsu. tamen nō esset idem si fieret vna solutio pro decem annis vel pluribus secundum Bar. in. l. cum qui. alias cum qui. vt tabolenus. (secundum glo. ibi) de annu. lega. Ly. ꝛ Bald. in. l. ij. de dot. promi. ex quo ergo illa generalis solutio potest afferre damnum dño. illā non cōpellit dōs recipere. Ad idē facit. emphyteota nō potest inuitus compelli soluere ante temp. igitur nec dōs debet compelli ad recipiē dum. vt equalitas seruetur. argu. l. fi. C. de fruc. ꝛ lit. expen. quod vltimum est plusquam. sed non stringens cum ratio diuersitatis sit inter eos. Istam cōmunē conclusionem limitat Bar. in. d. l. cum q. ꝙ procedat. nisi emphyteota vellet soluere p plures annis futuris cū omni interesse dōi nam tunc posset per illa que habentur in l. qui rome. in prin. de verbo. obli. qm̄ cuz dominus pretendat interesse ad probandum recognitionem dominij vt dictū est. faciet emphyteota dño instrumētū i quo cum recognoscat in dominū pro tanto tē pore. ita ipse Bar. in. d. l. cum q. quod multum notemus ad obseruantiam practice vi pro multis annis solui possit. secunduz Jas. in. d. l. ij. in. d. xvij. col. ad fi. ꝛ ibi subdit ꝙ ista limitatio non est generalis. que solum procederet quando per hanc solutionem tot annorum factam ante temp. nō posset dominus pretēdere aliō interesse nisi recognitionis dominij. que facilius probatur per solutionem particularē vt dictum est. sed posset aliud pretendere interesse. puta quia pensio esset soluenda in frumento ꝛ vino. ꝛ sua interest ꝙ solueatur suo tempore. tunc tenet Jas. (vbi supra) indistincte predictam conclusionem ꝙ solutio non possit fieri pro multis annis ante tempus inuito domino. motus vltra predicta per quandam solennē doctrinam Guil. de cu. in. l. plures apochis. quam Bal. ibi ad fi. ait diligenter notandam. C. de fide instru. vbi vult ꝙ qui recipere debet bladum aut vinum ad tēpus non cogitur recipere ante tempus nec aliquid aliud quod cursu temporis deteriorari possit. Istam doctrinam etiam sequitur ꝛ commendat Ang. in. l. lucius. ff. quereres pig. obli. possunt. ꝛ fuit doctrina ordinarie glo. in. l. stipulatio. §. inter certam. de verbo. obli. ꝛ in. l. in annalibus. C. de lega. Secundo limitat predictam communem conclusionem Bartolus in. l. statu liberos. §. fi. ff. de statu libe. vt non procedat in tribus annis per ter. in. l. placuit. de fun. pa. lib. xj. quam limitationem alibi in specie non legit Jas. teste ipso in fi. dicte. xvij. col. Contra dictam conclusionem videtur facere decisio Bar. in. l. si cū prefinitione. ff. quando dies lega. ce. vbi per illum tex. singulariter voluit. ꝙ si testōr reliquit alicui corpem grani annuatum vsq; ad decem annos ꝙ heres potest primo anno soluere pro toto tpe decē annorum. Sed sustinendo predictam conclu. potestis dicere ꝙ ista decisio Bar. non est vera. Et contra illam tenet expresse Bal. post Guil. de cu. in. d. l. plures apochis. C. de fide instru. quo cū doctrinam sequitur ꝛ commendat Ang. in. d. l. lucius. ff. que res pig. ꝛ voluerant dicte glo. vna in. d. §. inter certam, altera in. d. l. in annalibus. dixi. ꝛ expressius tenet ipse Bal. contra. d. decisionem in. d. l. in annalibus. vbi postquam illam retulit. ait ꝙ nos dicamus contrarium. s. ꝙ legatarius non tenetur recipere pro sequentibus annis. allegat. d. §. inter certā. Item quia interest legatarij ante non recipere propter custodiam. vt notatur in simili. in. l. in eo. §. nemo. vbi glo. super verbo nemo. de regu. iu. ꝛ quia fructus interim corrumpi possent. ꝛ quoniam granum vetus non est ita bonum sicut nouū. Ita isdē Bal. in. d. l. in annalibus. Vel secundo dicere potestis seu respondere ꝙ in. d. decisione Bar. illud tempus sunt ad tectum i totum gratia ipsius heredis. causa eum exonerandi. ꝛ ideo numerum si potest totum ante tempus soluere. sed in terminis nostris tempus respicit commodū nedum emphyteote: sed etiam domini propter probationem de recognitiōe dominij vt dictum est. Jas. in. d. l. ij. in. viij. col. † Sciendū ꝙ est hic ꝙ si emphyteota interpellauit dominum. an velit emere qui neglexit ꝙ potest postea mora purgare re integra antequam res sit alij vendita. ꝛ p̄ferretur cui cunq; alij. ita Joā. and. in addi. Specu. in. d. tit. de loca. d. §. nūc aliqua. xxxvij. ꝛ allegat sic tenere Simonē vicētium. in. l. fi. de iure emphy. ad qō alia etiā allegat iura que p vos videatis. Cōfir

Universidad de Deusto
Biblio

matur hec conclusio per.l.sicut.§.si volũ
tate.ff.quib. mo. pig. vel hipo.lol.z.l. si
ita.§.scia cauit.de verbo. obli. per quem.
§.si voluntate. dicit Pan. de cal. in.l. qui
rome.§.coheredes.z ibi etiã Alex.z Jas.
de ẋbo. obli.in terminis illi⁹.§.q si post
requisitionem z negligentiam anteq̃ ta=
men vendatur extraneo.coheres offerret
se paratum emere audietur z poterit mo=
ram purgare. Confirmo z secundo par=
gumentum illius quod tenet Bar.in.l. si
insulam.in.j.z.ij.oppo.prime partis.z ex
pressius.in.ix.q.de verbo.obli.vbi per.d.
§.scia cauit tenet q̃ quo ad actionem que=
sitam conseruandam admittitur purgatio
more etiam ex parte actoris. z per conse=
quens in proposito dominus qui negle
xit emere z postea habere vult. audietur
q̃ agit de conseruando sibi iure directi do
minij quesito.licet.d. argumentum nõ be
ne concludat.cum dictum ius etiam con=
seruetur quãuis vule emat tertius. patet.
42 †Nũquid fundus emphiteoticus possit
legari vel donari alteri sine consensu do
mini. Hunc articulum examinant Jas.vl
tra omnes in.l si.ex.xliij.col.in versic. in
ea.glo.cũ duabus sequen.col.de iure em
phy. z in. l. si domus.§.si fundus.ex. iiij.
col.cum sequen.de lega.j. vbi post quã di
xerat examinationem esse factã per eũ in
d.l.si.dicti articuli.subdit q̃ tunc antẽ pau
cis cõcludam⁹.q̃ emphyteota volẽs lega
re aut donare ius suum alteri non tenetur
denunciare domino. an sibi velit legari
vel donari. nec eius resp̃sum super hoc
expectare per duos menses. sed absq̃ ta=
li denunciatione potest alteri legare aut
donare. quia ad istum casum nõ possunt
adaptari verba.d.l.si. dum loquuntur de
denũciatione. ibi quãtũ preciũ revera ab
alio accipi põt. Quãtũ autẽ ad inductio=
nẽ i possessionẽ. q̃ debeat denuntiari do=
mino q̃ recognoscat legatariũ vel dona=
tarium in emphyteotam. z illum inducat i
possessionem si est idoneus z habilis ad
soluendum z sibi promittat soluere cano
nem emphyteoticum. tunc verba.d.l.si.cõ
ueniunt legatario z donatario ibi vende
re vel transferre. nam verbum transferre
est generale comprehendens etiã legatũ
z donationem. Similiter quantũ ad q̃n=
quagesimã soluendam domino pro rece
ptione noui emphyteote z nouo inuesti=
ture: quod etiam adaptatur legato et do=
nationi sicut venditioni: patet ex tex. ibi
precij vel estimationis. nam dũ dixit pre=
cij refertur ad venditionem. glo est parua
in.d.l.si. super verbo precij. p̃ qua est tex.
(licet illa non alleget) in.l.si. z ibi glo. in
verbo intelligi. de predi'. decu. lib. x. et
dum dicit estimationis refertur ad alios
actus in quibus non intervenit precium.
vult glo.in.d.l.si. super verbo estimatio=
nis. de iure emphy. z glo.in.d. verbo in=
telligi. z ita procedit in legato z donatiõe
rei emphyteote. z sic concludamus iterũ
secũdum eundem Jas.i.d.§.si fundus. in
pen.col.q̃.d.l.si. de iure emphy. i vno nõ
habet locum in legato nec in donatione.
s.q̃ debeat denũciari domino an velit p̃
eo precio habere. quod ab alijs inuenitur
cum expectatione duorum mensium. sed i
alijs omnibus sic. cum verba z ratio. d. l.
si. de iure emphy. conueniant. z ita etiã cõ
cluderant. Lar. Pet. de ancha. Joan. de
imo. in.d.c. potuit. de loca. Imol. z Alex.
in.d.§.si fundus. z idem in effectu tenuit
Aret. in consi. xlj. incip. diligenter z ma=
ture pensata consultatione. z Alex. in cõ
si. penul. quod incipit visis narratis. i the
mate. in .iij. vol. + Done emphyteota pri 43
uati cessant triẽnio soluere nunquid pos=
sit soluendo moram purgare. iste est pas=
sus multum disputabilis secundum Jas. i
d.l.ij. in .xx. col. versi. xxix. de iure emphi.
Et quia Joan. de imol. in .d. c. potuit. in
xviij. col. dixerat se nõ reperire clare istã
q. tactam a doc. z quoniaz passus est satis
dubius. Jas. plene excutit z ostendit i. o.
xx. col. cum tribus sequen. q̃ est nimis no
tatus a doc. in plerisq̃ locis allegatis per
eum ibi. vbi post multa cõcludit. in. xxiij.
col. q̃ emphyteota priuati si cessauerit triẽ
nio a solutione canonis. non poterit po=
stea soluendo moram purgare. z cõsequẽ
ter q̃. d. c. potuit. dicens q̃ emphyteota ec
clesie si cessauerit biẽnio soluere potest ce
leri satisfactione moram purgare non ha
beat locum in emphyteota priuati. hodie
tamen. d. conclusio Jas. non procedit de
iure huius regni per.l. xxviij. titu. viij. par
ti. v. que dicit i versi. pero si despues. q̃ em
phyteota ecclesie elapso biennio. priuati
triennio possunt moram purgare intra dece

dies. De iure cõmuni emphyteota eccle=
sie purgabit moram intra tempus cõside
randum arbitrio iudicis qui inspecta qua
litate personarum z circunstantiarum alit
ter z aliter arbitrabitur: nam in emphy=
teota diuite z valde pecuniosa min⁹ tem=
pus arbitrari debet q̃ in non diuite z non
pecuniosa. ita Jas. in.d.l. ij. in.d. xxiij. col.
ad fi. postquam ibi tenuerat vltimam opi.
glo. dicti. c. potuit. dicentem q̃ ibi refera=
tur ad modicum tempus arbitrio iudicis
considerãdum. z sic firmauerant Lardi.
z Imol. in.d. c. potuit. vbi etiam Imol.
subdit. q̃ si hoc fuerit in dubiũ reuocatũ.
z iudex fuerit male arbitrat⁹. q̃ posset ap
pellari. per id quod legitur z notatur per
Joan. an. z doc. in. c. super his. ỏ accusa.
z in.l. si qua pena. ff. de ẋbo. sig. z ad pre
dictum q̃ stetur arbitrio iudicis infra quã
tum tempus possit mora purgari. addi=
te Abb. in consi. lxvij. incip. in causa que
vertitur in .ij. col. in .ij. volu. Pet. de an=
cha. in consi. cccxx. quod incipit. quidaz
ser. Antonius. in .iij. col. in .iij. dubio. vbi
volunt q̃ non debet iudex arbitrari de biẽ
nio vel triennio. ergo sentiũt (secundum
Jas. ad fi. dicte. xxiij. col.) q̃ de vno vel
duobus mẽsibus bene haberet iudex ar
bitrari: quod intelligerem ad plus. min⁹
tamen tempus arbitrabitur si emphyteo
ta est dives z valde pecuniosus. † Scia= 44
uisq̃ q̃ si ecclesia concederet rem i emphy
teosim non seruatis debitis solennitatib⁹
de quibus in auctẽ. perpetua. in auctẽ.
si quas rumas. de sacrosan. eccle. z in. c.
vt super de reb. eccle. non alie. quod ta=
men emphyteota ita teneretur soluere ca
nonem ipsi ecclesie. sicut si emphyteosis
fuisset concessa cum debita solennitate.
tex. est in. §. si vero. quem Ang. ibi in
prin. notat ad hoc. in auctẽ. de nõ alie.
cola. ij. quod est magnum verbum in the
mate tituli de iure emphyteotico. et po=
tissimum ad extensionem .d. l. ij. eiusdem
tituli. z perpetuo not. secundũ Jas. ibi in
iij. col. versi. vnum tamen. Hec pro nunc
sufficiant ad intellectum presentis. l. de a=
lijs que in ei⁹ materia adduci possunt'. re
mitto ad dicta notataq̃ p̃ doc. in locis or
dinarijs. maxime per Jas. i .d. ll. j. ij. z. iij.
seu finali de iure emphy.

¶Sequitur recapitulatio legis.lxvij.

1 Leges sunt in viridi obseruantia. z futuris formam imponunt nõ pre
teritis nec presentibus. nisi de illis
caueatur expresse.
2 ¶Lex semper loquitur.
3 ¶Aucten. que incipiũt sed hodie loquũ
tur de illo hodie quando leguntur.
4 ¶Lex noua pertinens ad litis ordinatio
nem. respicit omnes lites futuras quanc̃q̃
sint super negotio preterito. sed quando
lex respicit litis decisionem. tũc non com
prehendit preterita. immo debẽt iudicari
secundum preteritas leges.
5 ¶Statuta correcta possunt allegari ad
decisionem causarũ que agitantur sup fa=
cto preterito.
6 ¶Lex quãdo procedit interpretãdo vel
declarando porrigitur non solum ad fu=
tura sed etiam ad preterita.
7 ¶Stipulatio non valet per quam auferk
facultas libera testandi.
8 ¶Donatio omnium bonorum presentiũ
z futurorum valeret. quando donans re
seruat sibi aliquam quantitatẽ vel rem de
qua testari possit.
9 ¶Reuocatio donationis in dubio non
presumitur.
10 ¶Reuocatio expressa requiritur. etiã in=
terueniente causa ingratitudinis in dona
tione inter viuos.
11 ¶Intellectus qui deseruit de maiori du=
bio est in lege assumendus.
12 ¶Donatio presentium z futuro⁹ q̃ de iure
communi. z per istam. l. etiam solum pre=
sentium. intantum non valet. q̃ non fir=
matur iuramento.
13 ¶Regula non est obligatoriũ. de regu.
iur. lib. vj. debet intelligi quando iuramẽ=
tum est cõtra bonos mores de iure cano
nico. z sic quando inducit peccatum: sec⁹
quãdo est contra bonos mores ciuiles.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Recapitulatio legis.lxvij.

14 ¶Testator si dicat, si contingit testamentum hoc infirmari, ex nunc dono omnia bona mea presentia ⁊ futura. ⁊c. aufert liberam testandi factionem per indirectū.

15 ¶Juramentum non renocandi testamentum non valet.

16 ¶Donator nunquid poterit renuntiare huic. l.

17 ¶Donatio (de qua hic) prohibita. valeret si quis donaret ecclesie.

18 ¶Statutū disponens q̄ femina nō possit testari vel se obligare sine presentia duorum agnatorum. non comprehendit casum quando mulier testaretur ad piam causam.

19 ¶Donatio facta ecclesie per natiuitatem filij non renocatur in totum: sed vsq̄ ad legitimam tantum.

20 ¶Ecclesie ⁊ pie cause magis fauetur q̄ filijs. excepta illorum legitima.

21 ¶Dispositio. l. cum anus. cum simi. de cōdi. ⁊ demonst. non habet locū quādo ecclesia est substituta.

22 ¶Donans omnes res suas. nunquid videatur nomina debitorum suorum donare.

25 ¶Donans bona sua post mortē suam alicui: si dicat si non valet vt donatio causa mortis. valeat vt donatio inter viuos. an valebit eo modo quo valere potest.

NOstra. l. habuit causam. a. l. vij. tit. xj. lib. vj. fori. ll. ⁊ forte voluit declarare illam in quantū dicit otrosi mandamos que si alguno fiziere donacion de todo lo que oniere maguer que no aya fijos no vala. et hoc per verbum oniere. ex quo videbatur q̄ illa l. intelligatur tāum de bonis que ḳs in futurū habitur⁹ est. quasi dicat q̄ omnia bona que in presentu habet potest donare. talis intellect⁹ nō placuit ibi ✠ontal. per rationē † ḳa omnes leges sunt in viridi observantia. ⁊ futuris formam imponunt nō preteritis nec presentibus nisi de eis caueatur expresse. allegat notata in. c. cognoscentes. de consti. Corroboro istā suam rationem (que parum ad presentē passum facit. licet in se vera sit. patet. ⁊ melius faceret si illā assignaret super verbo fiziere posito in ea.) ¶Pro qua ratione allego Bar. in. l. arriani. de hereti. vbi per illū tex. dicit † q̄ lex semper loquitur ⁊ adhuc illa. l. loquitur ⁊ sic de presentu loquitur. † Faciunt ad hoc omnes auctē. incipiētes sed hodie. nam de illo hodie loquitur quando legitur. Facit. l. iuris gentiū. ℌ. fi. ff. de pac. ⁊ propterea Bar. in. l. leges. in. ij. C. de legi. ait † q̄ quando fit lex noua pertinēs ad litis ordinationem tunc respicit omnes lites futuras quanq̄ sint super negotio preterito: sed quādo lex respicit litis decisionē tūc non cōprehendit preterita. immo debēt iudicari secm̄ preteritas leges. ⁊ ita loquitur d. l. leges. † ideo statuta correcta possunt allegari ad decisiōnē causarū que agitātur sup facto preterito. ita intelligenda est glo. in. d. l. leges. de quo plene p Bar. i. l. oēs populi. in. q. illa. a quo tēpore statuta ligant. de iusti. ⁊ in. Idem tenet Jas. in. l. non dubiū. in. ij. col. ver. Sexto no. C. de legi. ⁊ allegat. d. l. leges. dicēs q̄ de esse legis est dare formā futuris negocijs ⁊ non preteritis. per. d. l. leges. ¶Probaturq̄ in. l. ij. tit. xij. lib. v. ordi. nisi in lege expresse dicat vt ibi. † tamen quādo lex precedit interpretando vel declarando porrigitur non solū ad futura sed etiā ad preterita. tex. est quē ad hoc notat ibi Bal. i. ij. not. Fulg. Pau. de cas. ⁊ Jas. i. d. l. nō dubium. nam q̄ declarat nihil de nouo dat. sed datum significat. l. heredes palam. ℌ. si quid post. ff. de testa. vñ dicit Joan. an. in. c. fi. de verb. sig. lib. vj. in nouella. q̄ in plus se habet declaratio q̄ cōstitutio. quia declaratio respicit preterita ⁊ futura. cōstitutio solū futura. ¶Pro quo est tex. in. d. l. non dubiū. ⁊ i auct. de filijs ante dot. instru. na. ℌ. vlt. ⁊ ibi glo. ordi. col. a. ij. ⁊ est bonus tex. forte melior qui possit allegari in auct. i. de rapt. mulie. i. fi. col. a. ix. lecūdū Jas. i. d. l. nō dubiū. in. ij. col. ¶Duc rationes huic dispositionī assignari possunt. prima sit ne cui de facili permittatur bona sua iactare. contra tex. i. ℌ. sed hoc tempore. insti. de his qui sunt sui vel alieni. et. c. non satis. cū alijs. lxxxvj. dis. Sed secundū istam rationē lex ista nō haberet locū i donatione causa mortis: cum donator possit illā renocare vsq̄ ad mortē sola sua voluntate. vi p aliqua iura. ff. ⁊ C. de dona. cā mor. ⁊. ℌ. j. insti. de dona. etiā sine expressa renocatione p solā infirmitatis euasionē aut periculi. cuius causa fuit mortis causa donatū. l. nō ois. in pn. ff. si certū pet. a. notant plenius in. l. xxiij. ¶Preterea valebit talis donatio per. l. vt actio ab here. ⁊ cōtra here. allegatā p glo. in. l. fi. in vbo accōmodauerit. C. de pac. vbi permittit donatio oium bonoq̄ post mortem donantis. ⁊ est donatio cā mortis cum sit facta mentio eius. nisi expresse esset dictum q̄ sit inter viuos. aut q̄ renocare non liceat. l. seia. de dote preleg. l. seia. ⁊. l. vbi ita donatur. ff. de dona. cau. mor. ¶Probaturq̄ per. l. hereditarū. ff. ō bonis auc. iudi. possi. vbi hereditarium es alienum intelligitur etiam id de quo cum defuncto agi non potuit. veluti quod is cum moreretur daturū se promisisset. Itē per remotionē. l. stipulatio hoc modo cū alijs de verbo. obli. in q̄bus ḳs non potest facere pactū per quod auferatur libera testandi potestas. nam per ta-

dos sus bienes aunque la haga solamente de los presentes.

Duplex tex ad mam

Universidad de Deusto
Biblioteca

lem promissionem post mortē non auferatur talis testandi facultas. poterit ēi promissor quemcunq; voluerit instituere. et quia heres habebit falcidiam. l. in donationibus. C. ad. l. falci. ꝛ. l. j. §. si qs ex mortis causa. ff. quorum bono. Secunda ratio

7 nostre legi sit + quoniam non valet stipulatio per quem auferatur facultas libera testandi. d. l. stipulatio. Hec ratio similiter vt ex superioribus patet non cōtradicit donationi causa mortis. Sed in donatione inter vivos aut donator dicit dono omnia bona mea. ꝛ talis donatio de iure communi valet. dum tamen non veniant futura. sed tantum presentia. Bar. ꝛ moder. i. d. l. fi. C. de pac. ꝛ i. d. l. stipulatio. ꝑ quo facit. d. l. j. vt actio ab here. d. l. hereditarium. ꝛ. l. omnes. §. lucius. ff. de his que in frau. credi. ratio est. nam poterit lucrari post donationē quod lex presumit. l. si defunct⁹. C. arbi. tute. in quo lucro testari poterit ꝛ ita non auferet libera testandi factionem. ꝛ quia verba omnia bona mea referuntur tantum ad presentia. l. fi. §. j. de lega. ij. Si autem donat bona sua presentia ꝛ futura non valebit. nam aufert predictam liberam facultatem per indirectum: cum nullus vellet esse heres sine cō modo. Pro quo facit inst. ad. l. falci. in prin. cōiuncta. l. quod de bonis. ff. ad. l. falci. ita Bar. allegant hec duo vltima iura in. d. l. stipulatio. in quo est bonus text. in. l. fi. in prin. C. de testa. manu. Itē quoniam videtur alia occasione cōtra bonos mores. nam sicut casum aduersamq; fortunam liberi hominis expectare est contra bonos mores. l. inter stipulantem. §. sacram. de verbo. obli. sic ponere hominez in statu in quo certum sit ꝙ nihil in perpetuum habere poterit. est cōtra bonos mores. Unum tamen est ꝙ illa adiectio ꝛ futura vitiatur ꝛ non tota donatio. l. sancimus. C. de dona. ꝛ ita saltem de presentibus remanet valida. licet Barto. reliquit indeterminatum in dicta. l. fi. in vlti. col. C. de pac. de quo forsan infra dicam.

8 † Valebit tamen donatio omnium bonorum presentuum ꝛ futurorum. quando donans reseruat sibi aliquam quantitatem vel rem de qua possit restari. Bar. in. d. l. stipulatio hoc modo. in. iij. q. ꝛ sequuntur simpliciter scribentes ibi Pet. de ancha. ꝛ Jmol. i rub. & test. Alex. in consi. lix. incip. viso themate. in. v. vol. ꝛ hoc reputat singulare verbum ad practicam Jaso. in. d. l. stipulatio. in. vj. col. ad fi. in versi. circa tertiam. ꝛ ibi subdit ꝙ per ista verba Bartoli reperit in specie. de ciss. a scribentibus aliquas questiones de quibus ibi per eum. quem videatis. Predicta autem de donatione inter vivos intelligite secūdum communia iura que dicunt donationem inter vivos esse irrevocabilem non intercedente aliqua causa ingratitudinis. l. donationem. ꝛ. l. velles. cum con. C. de revo. dona. sed cū hodie regulariter possit revocari vsq; ad mortem per. l. xv. in prin. iuncta. d. l. xxiij. supra si nō obstaret dispositio istius. l. poterat fieri donatio etiā inter vivos omniū bonorum etiam futurorū. que debet iudicari vt solum presentium que de iure communi valebat vt dixi: ꝛ in casu prime fallētie. d. l. xv. quando res donate traduntur ante earuz possessio. quia ista traditio impedit revocationem solum traditarū: constat ex. d. l. xv. ꝛ ante traditionē donatio revocari poterit. vt ibi i prin. Si tamē traditur instrumentum donationis omniuz bonorum presentium ꝛ futurorum (ꝛ sic i casu alie fallentie. d. l. xv.) nō valeret etiaz de iure communi talis donatio. quia tradito instrumento videtur traditū contentum in eo per. l. j. C. de dona. quam sic intellexit Bar. in. l. ab emptione. in fi. secunde col. ff. de pac. ꝛ. l. ij. ꝛ. x. cum simi. titu. xij. lib. iij. fo. ij. Idem in alia vbi tertius interuenit. cuius onerosa causa donatio non revocatur. vt per viā matrimonij vel aliam similem causam. quoniam in istis cū statum valeat absq; revocatione donatio. videtur ꝙ nō valeret etiam de iure cōmuni omnium bonorum presentium cum futuris. tamen ratione onerose cause non iudicatur mera donatio. nā proprie donatio appellatur que propter nullam aliam causam fit ꝙ vt liberalitatē ꝛ munificētiā exerceat donator. l. j. in prin. cum cōcor. ff. de dona. ꝛ probatur in. d. l. xv. Quantū ad dotem ꝛ donationē propter nup. forsitan infra tacite dicam an in eis valeat donatio omnium bonorum presentium ꝛ futurorum. ꝙuis regulariter negetur etiam de iure communi. dixi. et hodie etiam so

lum presentium vt hic. + Jn dubioq; non

9 presumuntur revocatio donationis. l. cum hic status. §. penitentiam. ff. de dona inter vir. et vxo. sed est necesse ꝙ expresse aut tacite revocēt. expresse. vt in. d. §. penitentiam. ꝛ in. §. ait eiusdē. l. dicens donator revoco donationem quaz feci. vel alia equipollētia verba. sim liter fit revocatio expressa si rem quam donam. postea alteri donaui aut alio modo alienaui seu pignori dedi. d. l. cum hic status. §. si maritus. ꝛ. l. si maritus. in. ij. C. de dona inter vi. et vxo. Tacite si prius decedat is cui est donatum. l. a marito. eo titu. ītē in casu. d. l. cum hic status. §. si vinoztium. ꝛ l. sed interim. §. si maritus. eo. titu. vel per iniuriam factam a donatario donanti. argu. text. et ibi Bar. in. l. ij. de adimen. lega. Ad idem est text. in. l. cuz quis. in fine prin cipij. ff. de solu. vbi per mutationem morum tacite revocatur mandatum. Predicta tamen iura loquuntur in donatione que morte confirmatur inter virum ꝛ vxorem. ideo in ea expressa et tacita valet et habet locum revocatio. Jdē esset in quacunq; donatione causa mortis. cum per valitudinem revocetur. l. j. §. item cū ipse. ff. de dona. l. ij. ꝛ. l. senatus. ff. de dona. causa moz. cuz magis velit donans se habere quā eum cui donat. vt in dictis iuribus. preterq; si inter illum ꝛ donatariuz apponeretur ꝙ etiam superueniente valitudine non revocet. l. si alienam. §. marcellus. ꝛ. d. l. vbi ita donat. ff. de dona. causa moz. + Nō autem sic erit in donatione

I
10 inter vinos in qua expressa requiritur revocatio etiam interueniente causa ingratitudinis. l. fi. C. de revo. dona. ꝛ. l. pē. titu. iij. parti. v. ꝛ hodie etiā expressa revocatio regulariter ꝙuis non interuenerit causa ingratitudinis. d. l. xv. in prin. ꝛ idē in fallentijs ibi positis interueniente predicta causa. probat in ea. Potest assignari alia ratio ꝛ sic tertia presenti dispositioni. quoniam per talem donationem omnium bonorum inducitur votum captan de mortis. secundum addi. ad Bar. in. d. l. stipulatio. in verbo presentia. dicentez ꝙ non solum fundamentum doctoruz est. quoniam aufert liberam testandi factionem. sed etiam quia inducit votum captā te mortis. quod vltimum fundamentum mihi videtur non posse procedere sine scrupulo in casu huius. l. cum donatio fiat de voluntate donantis. et pactum de hereditate viuentis qui consenserit ꝛ permansit in eadem voluntate vsq; ad mortē valz. vt i. d. l. fi. C. de pac. Bartolusq; ibi in. iij. col. ait item non inducit votum captande mortis. quia hoc fit de voluntate eius cui sperabatur succedi. per illuz text. Verum tamen est ꝙ illud quod quis potest consentire in casu. d. l. fi. alteri. nō poterit ipse facere. l. cum donationis cū concor. C. de transa. glo. est in. d. l. fi. intelligens ita illū text. circa quod dicite ꝙ quis non potest facere pactuz per se per quod auferatur libera testandi facultas. l. pactum quod dotali instrumēto. C. de pac. d. ll. stipulatio. ꝛ cum donationis. nec posset alteri consentire vt fieret pactum per quod dicta auferatur facultas. non obstāte. d. l. fi. C. de pac. quoniam ibi per talem consensum non aufertur iam dicta facultas. quia poterit hanc suaz voluntatē mutare quandocunq; voluerit circa aliud. vt ibi notatur. Per votum captande mortis non valet pactum (de quo in. d. l. fi.) nisi interueniat cōsensus illius de cuius hereditate pactū fit cum perseuerantia vsq; ad mortem. et sic cōsensus predictum tollit votum. et per consequens ꝙ non sit bona ratio vel fundamentum. ꝙ ideo donatio omnium bonorum presentium ꝛ futurorum secundum ius cōmune. aut etiā presentium tantum per istam. l. non valet propter votū captāde mortis. Nec quoq; videtur bona dicta secunda ratio. l. ne auferatur libera testādi facultas. quia attēta ista secunda ratione lex presens corrigeret ius cōmune secundum quod valet donatio presentium. nam solum presentium et futurorum tollit dictam facultatem. vt ex superioribus patet. remanebit igitur sine cōtradictione ad nostram. l. ratio prima (de qua supra). s. ne cui de facili permittatur bona sua iactare. d. §. sed hoc tempore. insti. de his qui sunt sui. ꝛ. d. c. nō satis. lxxxvj. dis. et quia interest rei publice ne quis re sua male vtatur. aut. vt iudices sine quo quo suffragio. §. cogitatio. colla. ij. cum donare sit perdere. l. filius fami. ff. de dona. Nec obstat. ꝙ quilibet in re sua est moderator ꝛ arbiter. l. in re mandata. C.

Universidad de Deusto
Biblioteca

manda. quoniam illud ꝓcedit nisi dispo
nat contra bonos mores. aut contra ius.
cum nemo in sua dispositione formam a
iure traditam tollere possit. l. nemo. cum
simi. de lega. j. Dixi ꝙ hec. l. non procedit
in donatione causa mortis. Et in dubio
appellatione donationis intelligitur de
inter vivos etiam si fiat i articulo mortis
glo. est in. l. fi. C. de dona. causa mor. ꝓ
qua est tex. in. l. antepen. in fi. ff. de dona.
cau. mor. ⁊ in. d. l. seia. de dote ꝓleg. Ra
tiones enim quibus donatio (de qua
hic) prohibetur nō ita vrgent in donatio
ne causa mortis. sicut inter vivos vt ex su
prādictis patet. et ideo licet ista. l. loquat
generaliter de donatione. restringit ad
donationē inter vivos. l. adigere. ℌ. cuius.
11 et ibi Bar. de iure patro. Nec obstat. + ꝙ
intellectus qui deserit de maiori dubio
est in lege assumendus. l. j. ad fi. ad muni
cip. ⁊ l. quod labeo. ff. de carbo. edic. et ita
ꝙ hic loquatur nō de donatione inter vi
nos que de iure cōmuni non interuenē
te aliqua ingratitudinis legitima causa est
irrenocabilis. l. donationem. l. velles. §.
alleg. et de iure huius regni in limitatio
nibus seu fallentijs. d. l. xv. ad regulā eius
dem in prin. cuz per illius irrenocationē
non est mirandum si ius cōmune prohi
beat donationem presentium ⁊ futurorū
et etiam solum presentium vt hic. sed de
mortis causa donatione, que cū non so
lum renocatione expressa sed tacita per
enasionē infirmitatis aut periculi ꝓ cau
sam cuius fuit donatū causa mortis renoc
etur (vt dixi) prohiberi talem donatio
nē hic. esset dare magis dubitabilē huic.
l. intellectum. Nam fateor si cause que in
donatione inter vivos aut rationes assi
gnātur. quibus nostra. l. habunt respectū
essent in donatione causa mortis. in qua
cessant vt ex superioribus constat. quāto
magis ꝙ. d. l. j. ad fi. ad municip. ⁊. d. l. qō
labeo. ff. de carbo. edic. loquuntur quan
do dupliciter lex intelligi potest. vt in eis
patet. quod hic cessat. cum de donatione
solum inter vivos debeat intelligi per iā
dictorum repugnantiā. ⁊ in dubio de illa
12 intelligitur dixi. + Et in tantum donatio
presentium et futurorum de iure cōmuni.
et per istam. l. etiam solum presentū non
valet. ꝙ non firmatur iuramento. Barto.
in. d. l. stipulatio. in. j. col. ⁊ allegat. c. non
est obligatorium, de regulan. lib. vj. vbi in
ramentum contra bonos mores non est
obligatorium. sed predicta donatio est
contra bonos mores. nam sicut casuz ad
uersamqꝫ fortunam liberi homines etc. vt
dixi. Sicut enim pactum cōtra. l. est nul
lum. ita contra bonos mores tex. est quē
ad hoc notant ibi scribentes in. l. pacta q̄
contra. C. de pac. Et aduerte ꝙ contra
bonos mores aliter dicitur de iure ciui
li. ⁊ aliter de iure canonico. nam de iure
ciuili quicquid est improbum vel inho
nestum dicitur contra bonos mores. sed
de iure canonico illud solum quod indu
cit peccatū. Bal. notat i. d. l. pacta. in prin.
in. l. pactum quod dotali. in. xix. q. C. de
colla. in. d. l. non dubium. in. xv ij. oppo.
C. de legi. ⁊ notabiliter in rub. C. de con
di. ob turpem causam. et inquit Pan. de
cas. in. d. l. pacta que contra. + ꝙ. d. regu= 13
la nō est obligatoriū / debet intelligi quā
do iuramentum est contra bonos mores
de iure canonico, et sic quando inducit
peccatū secus quando est contra bonos
mores ciuiles. ⁊ per hoc ibi fert ꝙ dona
tio facta inter maritum et vxorem constā
te matrimonio firmatur iuramento. quia
licet sit cōtra bonos mores ciuiles. l. j. cū
alijs. ff. de dona. inter vir. et vxo. tamē nō
est cōtra bonos mores canonicos. ⁊ ideo
firmatur iuramēto. in quo passu Bar. va
riant prout refert Jas. quem videatis in
d. l. pacta que contra. iuramētū enim sem
per debet seruari si nō vergit in detrimē
tum salutis eterne. c. cum contingat. de
iur. iur. et. c. ℭuius. de pac. in. vj. Barto
lusꝫ. in. d. l. stipulatio. i. d. j. col. postꝫ di
xerat ꝙ iuramentum cōtra bonos mores
non est obligatorium. (dixi.) respōdet ad
iura in. c. ij. ⁊ licet. de iure iur. li. vj. ex qui
bus debuerat Dy. se fundare tenēdo op
positum. cuius opinio non placuit Bart.
et ideo ait in. d. j. col. ꝙ Dy salua reuerē
tia non intellexit. d. c. nō est obligatoriuz.
Facit. d. l. non dubium. hinc est ꝙ consi
lium. Dy. dicentis in. c. quod semel de re
gu. iur. in. vj. + ꝙ si testator dicat si cōtin 14
git testamētū hoc infirmari ex nūc dono
omnia bona mea presentia et futura. etc.
aufert liberam testandi factionem per in
directuz, vt in. d. l. stipulatio. ita Bar. in. l.

si fratres quam legit cum. l. cum duobus.
Idem respondit. in primo. ff. pro socio. ⁊
in dicta. l. stipulatio. per tex. ibi in. d. j. col.
et latius tenuit hoc Bar. in. l. si quis i prin
cipio testamēti. in prin. in pen. col. de lega
tij. et ibi dicit ꝙ sic reperit Dynum cō
sulusse anteꝫ scriberet. in. d. c. qō semel.
et idem inquit ipse Bar. in. d. l. stipulatio.
in. d. j. col. ⁊ ista opi. Bar. est cōmunis se
cunduz Alex. ibi cum multis concor. per
eum adductis. ⁊ in cōsi. xxv. incip. viso te
stamento condito. in pen. ⁊ vlti. col. in. iij.
vol. ⁊ ipse Alex. firmat in consi. lxxxij.
quod incipit visa facti narratione. in. ij.
vol. et credit Jas. in. d. l. stipulatio. i. ij. col.
ad fi. ꝙ ista opinio Bar. ꝓcedat ⁊ sit sequē
da in consulendo ⁊ iudicādo. Qui Bar
tolus per hoc etiam in. d. ℌ. idem respōdit
15 dicit. + ꝙ quando quis iurat non reuoca
re testamentum ꝙ tale iuramentum nō
valet. ⁊ ℭuius quidā dicāt ꝙ poterit facere
testamentū sed erit periurus. vt Joā an.
posuit in mercurialibus. tamen ipse ait ꝙ
nō erit periurus. argu. d. l. stipulatio hoc
modo. ⁊. d. l. fi. C. de pac. assignatoꝫ ratio
nem in. d. ℌ. idem resp. dicens nam si non
est obligatorium et contra bonos mores
prestitum. vt in. d. c. non est obligatoriū.
ergo non erit periurus. de quo videatis
eundem Bar. in. d. l. stipulatio et ibi mo
der. Bar. et alios in. d. l. si quis in princi
pio testamenti de lega. ij. aliquid ꝓ Jas.
in. l. si quis ita promiserit. ℌ. ea lege. in. vj.
col. de verbo. obli. et in. l. duobus reis. ℌ.
idem pomponius. in. ij. col. ff. de iur. iur. ⁊
que dixi in. l. xlviij. in materia illius ꝓ
suoꝫ intellectu. ⁊ videatis. xviij. notabi
les effectus iuramenti per Jas. in. ℌ. item
si quis postulante. in j. ⁊. ij. col. in sti. de ac
16 tio. de quibus memor fui supra. l. j. + Nū
quid poterit donator huic. l. renunciare.
17 applicate hic que i. d. l. xlviij. dixi. † Hec
autem donatio prohibita de iure cōmu
ni et que prohibetur per. l. istam valeret
si quis donaret ecclesie. nam cū quis pos
sit personam suam vouere ecclesie. multo
magis bona sua etiā futura. ita tenet Bar.
sub dubio tamen forte in. d. l. fi. ⁊ ista opi.
est vera licet aliqui teneant contrarium
ꝓut refert Jas. ibi ⁊ in. d. l. stipulatio. in. ij.
col. per quam opi. limitabuntur iura cō
munia hic alleg. que prohibent donatio
nem omniū bonorū presentium ⁊ futuro
rum. presensꝫ. l. limitat si donatio est fa
cta ecclesie vel pio loco. Cōfirmo. + quo 18
niam statutum disponens ꝙ femina non
possit testari vel se obligare sine presen
tia duorum agnatorum. non comprehē
dit casum quando mulier testaret ad piā
causam aut donaret ecclesie. Abb. in. c. re
latum. in primo in. ij. col. per illum tex. de
testa. et allegat Bal. expresse tenentē in. l.
generali ad fi. de sacrosan. eccle. idem te
net ipe Abb. i repe. c. ecclesia sancte Ma
rie. in penul. char. de consti. Pet. de an
cha. in cōmento. c. canonū statuta. i. xxij.
char. in versi. dicit etiā Bal. eo. titu. Pan.
de cas. in. l. j. ad fi. ō sacrosan. eccle. ⁊ in cō
si. cccexxxij. ⁊. cccclvj. in. j. volu. ⁊ in con
silio. ccxij. in. ij. volu. Contrarium tamē
in hoc vltimo ⁊ quidem subtiliter firmat
Ludo. ro. in auē. similiter. in. xvj. speciali
quod habet pia causa inter cōtractus ad
l. falci. ⁊ in consi. clxvj. incip. visa diligen
ter propositi thematis consultatione. in. j.
dubio refert Jas. in. l. filiusfa. ℌ. diui. in. j.
lect. in. xj. col. de lega. j. ⁊ ibi subdit ꝙ alit
er pro tunc non examinat. Confirmo se
cūdo dictā opinionem veram Bar. quia
in dubijs opinionibus consulendo et iu
dicando tenēda est opinio q̄ fauet eccle
sie. l. sunt persone. ff. de reli. et sum. fu. ⁊. c.
fi. de re iud. Confirmo ⁊ tertio. nā vbi sunt
dissone seu diuerse sententie prenalet il
la que pro testamēto est. vt in. l. si. pars. ff.
de in offi. test. Secundūꝫ iam dictam pri
mam cōfirmationem in opinione Bal.
Pan. de cas. Abb. ⁊ Pet. de ancha. in lo
cis de quibus in ea. dicerē ꝙ limitet. l. liij.
supra. ⁊ sic ꝙ vxor sine licentia mariti pos
sit donare ecclesie vel in piam causam. li
cet fructus saltem dotalium si fuerunt ita
donata habeat maritus constante matri
monio sicut illos ante dictam donationē
habebat. l. pro oneribus. cum concor. C.
de iur. do de quo plenius dixi in. l. xlvj. et
in. l. xxj. vbi videatis. + Et donatio facta 9
ecclesie per natiuitatem filij non renocat
in totum sed vsqꝫ ad legitimam tantum p
tex. in. c. vlti. xvij. q. iij. vbi ⁊ glo. quā pro
singulari ad hoc sequitur Ludo. ro. in
rep. d. auctē. similiter. in. viij. speciali pie
causse inter contractus. idem tenuit Bar.
in. l. titia. ℌ. imperator. in pē. col. de lega. ij

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 et Panor.in.c.fi.de dona. +Excepta cũ legitima filiorũ magis sanct ecclie et pie cause q̃ filijs. Bal. z moder. notãt p tex. ibi i auc. si qua mulier. de sacrosan. eccle.
21 +hinc est q̃ dispositio. l. cũ anus. cũ simi. de p̃di. z demõ. nõ hẽt locũ qũ eccla est substituta. Pet. ô ancha. in p̃si. xlvj. icip. prima facie videt. quẽ refert. z simplicit segt
22 Jas. i. d. auc. si q̃. j. j. col. ad fi. +Nũqd si q̃s donat oẽs res suas. videat noiã debito q̃ suorũ donare. videte Bal. z ang. in. l. j. de statu. homi. Dida. de segui volu. suarũ repe. folio. xcj. col. ij. z. iij. z q̃ dixi. i. d. l. xxj.
23 +Si q̃s donat bona sua post mortez suã alicui. et dicat si nõ valz vt donatio causa mortis. valeat vt donatio inter vivos. an valebit eo mõ q̃ valere põt. videatis Jas. in. l. j. §. si q̃s uxa. i. v. col. ad fi. de x̃bo. obli.

¶Sequitur recapitulatio legis. lxviij. cũ. v. seq̃n.

1 Propinqui qui dicantur.
2 ¶Consanguinei. z proximi qui dicantur.
3 ¶Conũcte persone que dicantur.
4 ¶Affines non dicuntur propinqui.
5 ¶Interest nr̃a emere fundũ maiorum ac p̃gentorũ nostrorũ z redimere illũ etiã maiori precio q̃ valeat etiam in minore.
6 ¶Pater magis diligit filios masculos q̃ feminas quia per masculos conseruat dignitas et familia.
7 ¶Pacem facere de morte occisi nõ pertinet ad filias. etiam. si non essent masculi. sicut nec ad eas spectat vindicta sanguinis sz ad masculos. de quo videatis hic.
8 ¶Nudum preceptum de non alienãdo in vltimis voluntatibus non obligat. de quo etiam videatis in numero sequẽ.
9 ¶Baro vel comes si prohibeat filio aut alijs institutis alienare vassallos. ex quo talis p̃hibitio censetur facta fauore z cõ modo vassallorũ. in casu alienationis videtur relicta liberatio vassallis. et tunc in ducet liberatio vassallorũ a subiectione z sic a supioritate dñi. de quo videat hic.
10 ¶Lex. xiij. titu. x. lib. iij. fozo. ll. per istam habet locũ etiã si in publica subhastatione et de mãdato iudicis sit facta vẽditio.
11 ¶Lex. xiij. titu. x. lib. iij. fozo. ll. cũ concoz. possens tenere. q̃ non vẽdicet sibi locum si in venditione facta cõtra volũtatẽ vẽditoris fuerũt cõpulsi et coacti emptores.
12 ¶Monem dies quos disponit. l. xij. titu. x. lib. iij. fozo. ll. quando res venditur de voluntate a die vẽditionis numerantur. quãdo coacte venditur. desde el dia del remate vt hic. et videatis in numero. xiij. in versi. nonem.

¶Consensus multũ operatur in vẽditionibus et emptionibus 13
¶Precium a principio q̃ sit certum in quantitate requiritur pro forma in emptione et locatione. 14
¶Tempus nouẽ dierũ (de q̃bus in. l. xiij. titu. x. lib. iij. fozo. ll. cũ concoz.) currit ab senti. minori etiã pupillo. et ignoratã. 15
¶Jura q̃ dicũt minorẽ viginti et quinq̃ ann. restitui. qualiter procedunt. 16
¶Proximior si vult retrahere rem venditam iuxta iura huius regni. tenetur solvere precium emptori pro quo emit. 17
¶Oblatio et cõsignatio requiritur extra iudiciũ. in iudicio sufficeret sola oblatio. 18
¶Oblatio facta in iudicio inducit liberationem. sicut si extra iudiciũ esset facta oblatio et consignatio. quod confirmo aliquibus medijs hic. 19
¶Jura que loquunt de debitore quãtitatis parato soluere intelliguntur de habẽte pecuniam in manibus paratam ad soluendum. de quo videatis hic. 20
¶Oblatio pecunie quando requiritur non sufficit offerre pecuniam clausam in marsupio vel saeculo. 21
¶Cõsignatio z depositio nunquid tantum operetur quantum ipsa solutio. 22
¶Precũ quale soluẽdũ est scõo emptori. quod ipse dedit. an q̃ p̃mꝰ emptor. 23
¶Primo emptori nõ potest precũ solui inuito secundo. 24
¶Retrahens rem vẽditã a proximiore. vtrum teneatur soluere precũ quod emptor dedit an tantũ iustũ precium. 25
¶Patrimonialis res si fraudulenter vẽdatur magno p̃cio ad finẽ q̃ cõsanguineꝰ aut dimittat retractũ. vel soluat maiorem estimationẽ seu valorẽ. hoc p̃perto iudex moderabit verũ valorem predicte rei taliter q̃ cõsanguineꝰ in hoc nõ defraudet. 26
¶Proximior retrahens rem a primio- 27

rem suo venditã soluet etiã expẽsas emptori. et gabellam si illam emptor soluit.
28 ¶Proximior q̃uis cũ effectu rem vẽditam a primore retrahat ab emptore. nõ tamen fructus perceptos per emptorẽ nisi a tpe litis cõtestate. oblationis precij in iudicio. vel oblationis cũ consignatione extra iudicium. aut a tempore requisitionis cum precio. z dispositione eius si emptor requisitus noluerit recipere.
29 ¶Lex. xiij. titu. x. lib. iij. fozo. ll. cuz simi. non procedit in cõtractu permutationis. de quo videatis hic.
30 ¶Lex. xiij. titu. x. lib. iij. fozo. ll. cuz cõcoz. nõ procedit in contractu emphiteutico. Et an habeat locum in contractu cẽsuali.
31 ¶Monẽ dies (de quibus in. l. xiij. titu. x. lib. iij. fozo. ll. cũ alijs.) currunt proximiori retrahenti in venditione conditionali a die existentis conditionis.
32 ¶Vẽdita est res alicui de genere remotioris gradus. an primior habebit retractum virtute. l. xiij. titu. x. lib. iij. fozo. ll.
33 ¶Lex. xiij. titu. x. lib. iij. fozo. ll. et. l. vj. titu. vij. lib. v. ozdi. in quãtũ dicunt q̃ si primior consanguineus rem (de qua in eis) non retrahit. alius remotior non poterit. cozriguntur per. l. istam in cip. quando el pariente mas propinco. etc̃.
34 ¶Statutum si disponat q̃ in contractu mulierũ vel minorum debeant interuenire duo consanguinei. alias contractus sit nullus an sufficiat interuenire duos p̃sanguineos q̃uis nõ sint de primioribus.
35 ¶Credendum an sit Jaco. But. attestanti de consuetudine de qua hic.
36 ¶Sequens in gradu quid debeat facere si vult retrahere rẽ vẽditã. cũ nouẽ dies proximior habeat ad retrahendum.
37 ¶Alienatio siue sit prohibita extra fami- liã simpliciter. aut etiã sit adiecta causa vt familie relinquat. q̃ neutro casu potest alienari in extraneum. z sic extra familiam. etiã requisitus illis de familia. z recusantibus emere.
38 ¶Dominũ est duplex directũ z vtile.
39 ¶Dominus directus si vendit rus suum. emphiteota non poterit illud extrahere pro tanto.
40 ¶Emphiteota q̃uis teneatur dñum requirere si vendit vtile. tamen si dominus directus vendit directum dominium non tenetur requirere emphiteotam.
41 ¶Appellatione dñy venit directũ tãtũ.
42 ¶Differentia que sit inter superficiarium et emphiteotam.
43 ¶Superficiarius habet vtile dominium in ipsa re et p̃prietatem in superficie.
44 ¶Venditur res proximiori consanguineo. in qua alius habet directũ dominiũ. superficiẽ seu partem. an ab emptore consanguineo retrahere poterit pro tanto.
45 ¶Societatis vel cõmunionis multa p̃uilegia.
46 ¶Fiscus si rem cõmunem cũ alio habet. inuito socio totã vendere potest ex p̃uilegio speciali. tamẽ in hoc casu fiscus tenetur socio refundere partem precij.
47 ¶Coniunctus quãdo teneatur cõsignare precium.
48 ¶Paritus de pecunia dotali retrahit. p tanto rem vẽditam sui avolengi. nũquid vroziꝰ debeat habere fundũ retractũ.
49 ¶Pater vẽdidit aliquã rẽ quã nõ habuit a patrimonio p̃is vel matris. sed ipe eaz acquisiuit. vtrum illius filius possit illam retrahere.
50 ¶Vroz vtrum poterit retrahere pro tanto fundum venditum a marito.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[70.

Lex.lxviij.cũ.v.sequẽ.

[70.

A ley ỹl fuero que habla cerca del sacar el pariẽte mas propinco la cosa vendida de patrimonio por el tanto: aya tambiẽ lugar quando se vendiere en almoneda publica aun q̃ sea por mandamiẽto de juez: ℣ los nueue dias q̃ dispone la ley del fuero se cuenten en este caso desde el dia del remate con tanto que consigne el que la saca el precio ℣ faga las otras diligẽcias que dispone la ley del fuero ℣ la ley del ordenamiẽto de Alcala. ℣ assi mismo aya de pagar al cõprador las costas y la alcauala si la pago el cõprador: ante q̃ la cosa assi vendida le sea entregada.

[71

Quando muchas cosas fueren vendidas por vn precio que sea ỹ patrimonio: o auolengo: que el pariente mas propinco no pueda sacar la vna y dexar las otras: si no que todas las aya ỹ sacar o ninguna dellas. pero si las dichas cosas fuerẽ juntamẽte vendidas por diuersos p̃cios q̃ en tal caso pueda el pariente mas propinco sacar la q̃ dellas q̃siere faziẽdo las diligẽcias y solẽnidades en las dichas leyes ỹl fuero ℣ ordenamiẽto cõtenidas.

muchas cosas q̃ sea
primo: o abolengo
vendidas por vn
cio: q̃ el pariente

[72

Quando la cosa que es de patrimonio o auolengo se vendiere fiada q̃ el pariente mas propinco la pueda sacar por el tãto: assi mismo fiada cõ tanto que dẽtro de los dichos nueue dias de fiãças bastãtes a vista de la nuestra justicia q̃ pagara los marauedis porque assi fue vendida al tiempo que el comprador estaua obligado.

[73

Quando el pariente mas ppinco no quisiere o no pudiere sacar la cosa vendida por el tanto: el pariente mas propinco siguiente en grado la pueda sacar. ℣ assi vayan de grado en grado por todos los parientes dentro ỹl quarto grado. con tãto que sea dẽtro de los dichos nueue dias y con las otras diligencias cõtenidas en la dicha ley del fuero y ordenamiento.

[74

Quando concurren en sacar la cosa vendida por el tanto el pariente mas propinco con el señor del directo dominio o con el superficiario o con el que tiene parte en ella porque era comun: prefiera se en el dicho retracto el señor del directo dominio y el superficiario: y el que tiene parte en ella al pariente mas propinco.

(abond. responso
23)

[75.

Si alguno vendiere la parte de alguna heredad que tiene comun con otro en caso que segũ la ley de la partida la pudiera el comunero sacar por el tanto sea obligado el q̃ la quisiere sacar a consignar el precio en el tiempo e termino y con las diligencias e solennidades y de la manera que la pudiera sacar el pariente mas propinco quando fuera de su patrimonio e auolengo. de suerte que lo contenido en la dicha ley del fuero e ordenamiento de Alcala y en estas nuestras leyes aya lugar e se platique en caso que el comunero quiere sacar la cosa vendida por el tãto.

pudiere

Vide supra l. 1. tit. 8. lib. 5 fol. 45

Legem istam cum. v. seq̃. simul quia illarum est vna et eadem materia lego. ℣ primo lex fori de qua hic fit mentio. habetur in titu. r. lib. iij. foro. ll. et est. xiij. in ordine. Altera ordinationis de niena est. vij. cum. vj. titu. vij. lib. v. ordi. vbi. s. in. d. l. vj. ponitur magis clare versiculus incipiẽs e si dos o mas la quisieren. si son en igual grado de parentesco partan lo entresi. e sino fueren en igual grado aya lo el mas propinco quam in. d. l. fori. que in hoc casu inquit. e si dos o mas la quisieren que son en igual grado de parentesco aya la el mas propinco. et ita videtur contradictio inter has duas leges in quibus ponuntur eadez verba preterquam in dicto versi. contradictio patet. naz si sunt equales in gradu. nullus istorum potest esse proximior alijs eiusdem gradus. et sic cõtra. d. l. fori. et per consequens q̃ diuidetur inter eos pront in. d. l. vj. Sed vt hec cuitetur contrarietas et non indicatur correctio legum et ita dicte. l. fori legum iuxta. l. precipimus. ff. cũ alijs. C. de appel. dicendum est q̃. d. l. vj. voluit declarare verba. d. l. fori in versi. illo. q̃ si sunt equales in gradu ex vtroq̃ latere diuidatur inter eos vt in. d. l. vj. alias licet sint in gradu equales. sicut in successione frater vtriq̃ coniunctus prefertur alijs qui ex vno tantum latere sunt. vt in auct. post fratres. in. j. de legi. here. et in auct. itaq̃. cõmunia de succes. ita hic. et sic intelligatur d. versi. in. d. l. xiij. quod etiam voluit. d. l. vj. ibi. e si no fueren en igual grado. intelligite et in propinquitate vt in successione quamuis ex latere vno sint equalis gradus. procedit. d. l. vj. dicens aya lo el mas propinco. et huiusmodi videtur mihi cessare dictam repugnantiam in dictarum legum. fori. et ordina. † Sciendum est hic qui dicantur propinqui de quo videatis Bar. et alios in. l. fi. C. de ỹbo. sign. † Qui consanguinei ℣ proximi. Bar. et doc. in. l. cum quidam. §. quod dicitur. ff. de acqui. here. † Que coniuncte persone. Bar. in. l. qui eorum. §. affinitates. ff. de postu. † Affines non dicuntur propinqui. Bar. in. d. l. fi. et in. l. j. C. vnde

vir et vxor. Quartusq; gradus (de quo hic in.l.lxxj.) computatur secundum ius ciuile cũ respectum hereditates habent que per gradus deferuntur. l.iurisconsultus.in prin.ff.de gradi. non iuxta canones quorum consideratio fuit bona propter matrimonia. glo.est in.§.hactenꝰ in ꝟbo generata.insti. de gradi.qõ potestis confirmare cum iste retractus concedatur proximior per.d.ll.fori.et ordi.haecq; et sic per intra ciuilia. Ratio predictorum iurium regni est ne res exeat de familia l.filiussa.§.diui.de lega.j.et.l.j.§.sed si rẽ ff.si quid in fraudem patroni.facit.l.vnũ ex familia.§.sed et si fundum. de lega.ij. cum naturaliter quis affectet habere que fuerunt suorum parentum vt in.d.§.sed si rem,versi.et alias videamus.et.l.libertus qui soluendo.ff.de bo.liber. † Et interest nostra emere fundum maiorum ac progenitorum nostrorum et redimere illum etiam maiori precio quam valeat etiam in minore tex.est in.l.si in emptionem.ff.de mino.quem ad hoc dicit notabilem Jas.in.l.j.in. xiij. col.de lega.j.et in.l.et si equo.co.titu. Et idem de fundo vicino propter vicinitatem tex.est et ibi Bar.et scribentes in.l.si cui fundus.de lega.ij.quem allegat glo.in. d. l.et si equo. 6 vbi ait Jas.q; ille tex.est practicus. † Patergq; magis diligit filios masculos q; feminas, quia per masculos conseruatur dignitas et familia.tex.est in.l.j.§.pẽ. de ven.insp.quem ad hoc allegat Jas.in l.qui filiabus.in prin.in.iij.col.de lega.j. 7 + Hinc orti potuit q; facere pacem õmorte occisi non pertinet ad filias etiam si nõ essent masculi.sicut nec ad eas spectat vindicta sãguinis sed ad masculos vt est glo. reputata singularis.in.c.j.§.hoc autem notandum.in verbo legibus. de his qui fen.da.pos.et ibi Bald. dicit q; illa glo. facit ad statuta loquentia de pace tenenda ab heredibus occisi,tamẽ ait q;.d.glo. procedit secundum leges Lombar.et sic videtur innuere q; de iure communi non sit vera.sed eandem glo.sequitur idem Bald.in.l.ticia.§.lucius.de lega.ij.ipsaz tenent et reputant singularem Ang. Imol. Rapha. cu. et P an. de cas.in.l.iiij. §.cato.de verbo.obli.in.l.pro here.§.fi. ff.de acqui.here.et in.l.si filius qui patri. de vulga.et pupi.Ang.in consi. xxij. incip.viso facto.et Jas. in.l. cum filiofa.in xvj.col.ad fi.de lega.j. + Nudum preceptum de non alienando in vltimis voluntatibus non obligat.l.pater filium.§.Julius agrippa.de lega.iij.d.l.filiussa.in.d. §.diui. de lega.j.et notatur in.l.ea lege. C.de condi. ob causam. quod procedit quando prohibitio alienationis fit fauore tantum prohibitorum.nam tunc dicitur nudum preceptum.nisi expresse dicatur q; alienatione facta deueniat in talem. vt in.l.ticio.in prin.de condi.et demons. d.l.pater filium.in prin.et in.d.§.diui. Si vero prohibitio fit fauore aliorum quam persone prohibite. vt cum volo domum non alienari extra consortes tunc non videtur nudum preceptũ. sed persone quarum fauore fit prohibitio poterunt alienationem factam reuocare.ita Bar.in.l. quotiens.de fideicom. vbi etiam dicit q; sic debet intelligi glo.ibi dum dicit tacitam vel expressam.arg.l.seruo legato.§. j.de lega.j.et.l.fideicommissa.§.plerunq;. versi.interdum.alias.§.interdum.de lega.iij.quod etiam voluit Bar.in.d.§. Julius agrippa. + In quo non omitto q; si 9 baro vel comes prohibeat filio aut alijs institutis alienare vasallos. ex quo talis prohibitio censetur facta fauore et commodo vasallorum. in casu alienationis videtur relicta liberatio vasallis. et tunc inducetur liberatio vasallorum a subiectione et sic a superioritate domini.hoc satis voluit Bart.si bene inspexeris in.d.§. diui.fundando se per.l. generaliter.§.si petitum.ff.de fideicom.liber.vbi istud decidit in seruo.hanc decisionem notate perpetuo et valde signate secunduz Jas. in.d.§.diui.in.j.lec.ad prin.iiij.col. et ibi ait q; non meminit legisse alibi istud ab aliquo tactum.nec forte in toto libro feudorum hoc inuenietis. et si est verum est valde singulare fm eundem Jas.ibi. vbi subdit se dubitare ꝺ veritate huiꝰ dicti.qz non debet in dubio presumi q; ista fuerit voluntas testatoris liberandi omnes vasallos a subiectione filij. cum esset nimis graue et preiudiciale. que ratio cessat.in d.§.si petituz,vbi capitur illa presumptio quoniam tractatur tantum de preiudicio vnius serui.vnde si vultis dare paritatem

terminorum posset argui ex illo tex.quãdo testator in specie prohibuisset alienari vnum vasallum.cogitate tamen in terminis predictis secundum ipsum Jas.vbi supra.et ibi residet dicens in hoc passu.q; potestis firmare dictam decisionez Bart.de vasallis quantum ad hoc q; prohibitio valeat. et q; non dicit quantum ad consequendum liberationem.z quantum ad prohibitionem confirmat. ibi et in.ij.lec.in.vj. col. licet solus Raph. cu. ibidem reprehenderat Bart. in predicta decisione. quem in vtraq; lectura ad d.§.diui.refert Jas.z stat cum Bar. Que quidez glo.in.d.l.quotiens. de fideicom. facit ad materiam harum legum quoniã sicut ipsa vult q; preceptum testatoris valeat non solum si contineat causam expressam sed etiam tacitam. vt quia vult illam rem in familiam remanere.quo casu si vnus de familia alienet partez suam inuitantur sequentes. item sequente alienante admittuntur sequentes non precedentes qui alienauerunt.et sic vltimo alienante nemo precedentium admittitur. l.cum pater.§.libertus. de lega.ij.ita hic per presentes.ll.regni.cum concor.cum ratio que per testatorem potest apponi. s.ne exeat de familia assignetur ad.d.ll. fori.ll.ordi.et huius vol. et licite arguatur de vltimis voluntatibus ad cõtractus l.sta stipulatus sum.§. sabinus. in versi. idq; defendebat exemplo penus legate. vbi ita arguit iurisconsultus.de verbo.obli.in.l.si diuortio.eo titu.l.obligationuz fere.§.placet.ff.de act.et obli. et in.l.que de legato.de lega.j. Sciendum est hic q; prohibitio alienationis facta vt perpetuo bona permaneant in familia et non exeant de nomine testatoris non extenditur vltra quartam generationem. Bart. per tex.ibi in auct. de resti.fideicom.§.penul. col.ix.refert et sequitur Bacha. Rode. Sua.in rep.l.quoniam.in prioribus. folio.lxvj.col.ij.C.de inoff.tes.et ibi videatis prouidentiam.vt dicta prohibitio extendatur vltra.d. generationem et in infinitum. Et si.d.prohibitio solummodo dirigatur ad filios.non extenditur ad nepotes vt per eundem Rode. Sua.in.d. col. vbi ad hoc allegat. Et licet dispositio testatoris seruetur pro lege.§.disponat in auct. de nup. colla. iij. tamen inhibendo alienari vbi non apparet causa nec alia persona vltra prohibitam.non est seruanda pro lege. tex. est quem ad hoc notant ibi doc.in.d.§.diui.ratio est quia ista prohibitio non continet vtilitatem alterius nisi prohibiti. Ideo per hoc obligatio nasci non potest.vnde esset sine causa interdicere heredi.q; postquam factus est dominus bonorum non posset ea alienare, quod lex reputat pro absurdo cum in re sua quilibet sit moderator et arbiter.l.in re mandata. C.manda. etiam in abutendo.l.sed et si lege. §. consuluit. ibi cum re sua abuti putent.ff. de pen. here. Jas. in.d.§.dui.in.j.lec.in ij.col.et in.ij.lec.in.v.col.ad fi. + Predicta.l.xiij.fori per istam.l.lxviij.habet locum si in publica subhastatione z de mãdato iudicis sit facta venditio. clare hic. ad literam probatur.in quo ampliatur.d. l.fori que ante hanc non procedebat quando proximior res vendebatur per curiam pro satisfactione debiti seu executionis sententie.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iud.quia in vendi- 10
tione sic facta interponitur decretum et iudicialis cognitio. l. iij. C. de fide instru. ideo debet esse efficacioris auctoritatis quam vbi fit extraiudicialiter et spõtanee. arg.l.ait pretor.§.permittitur. ff.de mino. Secundo emptor huiusmodi iuste possidet cum pretore auctore possideat.vulgata.l.iuste.ff. de acqui. posse. Tertio quoniã illa.l.fori loquitur quando qui est de genere vendit rem. que cum a iure communi exorbitet tenenda est in suis terminis.arg.l.j.§.si is qui nauem. versi. in re igitur dubia.de exerci. ac.et corrigitur in hoc passu.l. ccxx. in versi. ni los parientes mas cercanos pueden sacar. xz. stili. † Tamen si in ta- 11
li venditione facta contra voluntatem venditoris fuerunt compulsi et coacti emptores possetis tenere q; in hoc casu dicta.l.fori cum concor.non vendicent sibi locum per.l.v.titu.vij.lib.v. ordi. vbi posito q; interueniat deceptio vltra dimidiam iusti precij non rescinditur venditio quamuis alias lex permittur

Universidad de Deusto Biblioteca

tat eius rescissionem .l. ij. cum alijs. C. de rescin. vendi. sicut proximior venditoris concedit. d.l. xiij. fori talem retractum. Probo vltra. lex presens inquit quando se vendiere en almoneda publica ayn que sea por mandamiento de juez. non tamen per hoc sequitur q fuerunt emptores compulsi t coacti ad emendum probatur in .d.l. v. ordi. ex quo videtur inferendum quod illis ad hoc compulsis et coactis non habeat locum .d.l. xiij. fori. argumento .d.l. v. Preterea sicut .d.l. ij. de rescin. ven. procedit in venditione facta etiam in subhastatione. l. iiij. titu. t lib. vt supra ordi. (dixi in. l. lxvj.) etiam de mandato iudicis dum tamen non interueniant que habentur in. d.l.v. vt ex illa satis constat. ita procedit. d.l. fori etiam si venditio fiat in publica subhastatione et de mandato iudicis vt hic. Cogitate tamen si non obstante dicto arg. ex. d.l. v. d.l. xiij. fori .ll. ordi. et iste procedant etiam si ad emptionem fuerint compulsi emptores et coacti. (quod potest fieri per. d.l.v. licet regulariter nemo emere compellitur. l. nec emere. cum simi. C. de iure delib.) per imparitatem rationis que videtur inter predicta iura loquentia deceptionis vltra dimidiam iusti precij. et ista que loquuntur dicti retractus. †Et nouem dies
12 quos disponit. d.l. fori quando res venditur de voluntate a die venditionis numerantur. quando coacte venditur desde el dia del remate vt hic. ratio est quia extunc videtur q habeat emptor actionem exempto. l. exempto. ff. de actio. emp. et dominus rei vendite ex vendito. l. Julianus. §. ex vendito. eo titu. et vol. licet interim dicta venditio non videatur perfecta. cum res vendita potest extrahi per debitorem infra nouem dies a die venditionis iudicialis secundum communem practicam huius regni volentem q si precedente execution bona mobilia vendantur propter debitum. potest debitor dicta extrahere bona si precium solvit intra triduz emptori. si bona vendita iudicialiter sunt immobilia, extrahit illa debitor intra nouem dies a die venditionis iudicialis soluto precio emptori. et sic in predictis verbis vult ista. l. q nouem dies (de quibus in. d.l. fori) numerentur in hoc casu a die dicte venditionis iudicialis. et per consequens q infra dictos nouem dies quos habet venditor ad extrahendum bona sua immobilia iudicialiter vendita poterit proximior eius vi beneficio d.l. xiij. fori. cum simi. dum tamen consignet precium et faciat alia requisita in d.ll. fori. ordi. et hac. quod confirmo etiam per istam. l. ibi consigne el precio. quasi diceret q quia debitor potest infra dictos nouem dies extrahere bona sua iudicialiter vendita vt dixi. ait q consignet precium. ꝛc. et non inquit q soluat precium. nam potest soluere debitor et extrahere vt predixi. tamen cum. d.l. xiij. fori et. vj. titu. vij. lib. v. ordi. loquantur in alio casu dicunt de solutione et non de consignatione. Confirmo secundo. per. d.l. vij. in fi. ordi. vbi habetur q si filius venditoris infra dictos nouem dies noluerit rem extrahere q infra eundem terminum frater venditoris possit extrahere si fundus fuit patris aut matris illorum. Confirmo tertio. Certum est q princeps presumitur habere iura in pectore suo. glo. est in. l. prescriptione. super verbo iuris. si contra ius vel vtili. pub. pro quo sunt iura in. l. omnium. C. de testa. et in l. meminerint. C. vnde vi. sed sic est q antequam ista. l. fieret. iam dicta communis practica vigebat in hoc regno. patet. igitur supponit et ait presens. l. q licet secundum. d. communem practicam vēditor intra dictos nouem dies a die remate seu venditionis iudicialis (quod est idem) possit retrahere vt dictum est. q isto casu nouem dies (de quibus in. d.l. fori) currant proximiori talis debitoris a die remate vel aliter venditionis iudicialis. et per consequens q ipsemet termino debitoris gaudeat illius proximior. Confirmo quarto. nam si hec. l. voluisset q. d. nouem dies non numerarentur proximiori debitoris a die remate non diceret sicut inquit. et expressisset. l. vna. §. qui vero. sin autem. in

ſt. de cadu. tol. Confirmo quinto. per. l. presentem que incipit quando el pariente mas propinco. que bene ad hoc facit. t non per hoc in effectu proximior preuenit terminum debitoris. cum ipse debitor si vult soluere precium emptori infra. d. nouem dies extrahere possit. dixi.
13 †In venditiōibus et emptionibus multū operatur cōsensus qui interuenire dz l. in venditionibus. ff. de cōtraben. emp. et. l. ij. eo titu. et precium. l. ij. ff. ipsomet titu. l. vlti. C. eodem. et §. precium. insti. de
14 emp. et vendi. †In emptione et locatione requiritur pro forma q precium a principio sit certum in quantitate. et ideo nisi exprimatur certū precium q actus peccat in forma non valet tanquam emptio aut locatio sed bene valeret tanq̄ contractus innominatus t quantitas postea declarabitur arbitrio boni viri. tex. est in §. vel versi. qua de causa. insti. loca. Bal. in l. contractus in. iij. col. C. de fide instru. t Jaſ. in. l. ita stipulatus sum te sisti. in. vj. col. de verbo. obli. t videatis tex. t Bar. ibi in. l. si merces. in prin. ff. loca. Nouem enim dies (de quibus in. d.l. xiij. fori) incipiunt currere a die venditionis, dixi et probatur ibi in quantū dicit fue vendida. et in. d.l. vj. ordi. ibi e despues que fuere vendida. probatq̄ ista. l. ibi la cosa vendida. et. l. xxvij. ibi desde el dia q̄ fuere vēdida la tal heredad. titu. j. lib. vij. ordi. Nec obstat q alij dicunt contrarīū (prout refert Montal. in. d.l. xiij. in. xiiij. col. versi. itē quero a quo tempore) q imo a tē pore traditionis dumtaxat. q ratio illius l. cessat ante traditionem. quod patet q ante non erit res de genere vel familia. quoniam ante traditionem non transfertur dominium nec videtur res alienata. l. traditionibus. C. de pac. ergo. ꝛc. argo. l. i. cum simi. C. que sit lon. consue. pro quibus videtur casus in ratione. l. de divisione. ff. soln. mat. tamen ipse Montal. vbi supra. ait q non vult deviare a verbis ter. d.l. xiij. neq̄ ego. et respondeo tenentibus oppositum. q in venditionibus perfectis sola non traditio non annullat nec impedit tales venditiones vt in. l. j. in pn. ff. de act. emp. et sic ex die vēditionis res
15 videtur alienata. † Hoc tempus nouem dierum currit absenti. probatur in. d.l. xiij. in versi. e si el mas propinco no fuere. ꝛc. in. d.l. vj. et clarius in. d.l. vij. in versi. y esso mismo. quod videtur ius nouum. cum absentibus non currat tempus vel saltem illis detur restitutio vt. ff. et. C. ex quib. causis maio. et cum dicta iura regni loquantur de absentia. casus omissus de ignorante licet in eo sit eadem ratio videtur relinquendus dispositioni iuris communis. l. si vero. §. de viro. vbi et Bar. et alij. ff. solu. ma. et idem quod de ignorante dicerem hic de filiofa. quia. d. l. vij. non loquitur illorum sed de minoribus etiam pupillis et absentibus qui non possunt se iuuare minoritatis sue neq̄ absentic. contraq̄ illos habet locum prescriptio dictorum nouem dierum. super quo eis restitutio neq̄ rescissio temporis concedenda est. sed q ad literam obseruetur d.l. fori contra vtroſq̄. ita dicit. d.l. vij. quos vtroſq̄ intelligite dictos minores etiam pupillos et absentes. quoniam de illis loquuta fuerat ipsa. l. quamuis de iure communi contra legitime absentes non prescribatur. aut saltem subuenitur eis per restitutionem. dixi. et idem de minoribus. vt per titu. ff. de mino. et. C. de in integ. resti. mino. et etiam propter interesse affectionis restituitur minor. l. si in emptione. ff. de mino. alias minori non currunt prescriptiones exceptis illis per quas indicia finiuntur. t tunc restituitur. glo. est et ibi doc. in. l. fi. in quib. ca. in integ. res. non est necc. Aduerte tamen circa predicta de ignorante. q. l. xxvij. titu. j. lib. vij. ordi. ait q ignorantia non potest hic allegari a presente loci. vt continetur in titu. vij. lib. v. ordi. et ibi non loquitur de ignorante. dixi. sed quicquid sit. crederem q. d. l. vij. practicetur etiam contra ignorantes. †Jura enim que dicunt minorem restitui procedunt nisi aliter esset contra eum presumptio diligentie. nam industriosus et sagax minor in actibus publicis presumitur talis in alijs omnibus. nec q de facili decipiatur. l. j. vbi glo. Bar. et alij. qui et aduer. quos. 16
+Si proximior vult retrahere rem vendi- 17
tam iuxta. d. iura regni. tenetur soluere precium emptori pro quo emit vt. d.l. fori. et. d.l. vj. †Extra iudicium requiri- 18
tur oblatio et consignatio. in iudicio sus-

Confirmatur per Legem Septimam ti. q. delas Vendidas li. 5. ordena. Vbi dispositur quod nouem dies huius legis currunt contra absentem et minorez.

ficeret sola oblatio.l.si rem aliena m.ff. de pig.ac.et ibi Bart. notat ✝ q
19 oblatio facta in iudicio inducit liberationem sicut si extra iudicium esset facta oblatio et consignatio.ad quod faciunt notata in.l.acceptam.C.de vsu. de quo per eundem Bart.in.l.interdum.ff.si. de verbo.obli. et in.l.antepen.ff. de distra.pig.(quamuis ipse videatur tenere contrarium in.l.si debitor. in.j.ff.de solu.) Confirmo.quia actus factus in iudicio presente iudice est efficacior.ita q non potest retractari vbi aliter fecus fuisset. Jas.in.l.si conuenerit. in.iij.col.et ibi exemplificat tripliciter. ff. de iurisdi.omnium iud. Hinc est q presentia iudicis inducit magnam presumptionem pro his que coram eo aguntur. Bald. Saly. Pau.de cas. Alex.et Jas.per tex.ibi in.l.pacta nouissima.C.de pac.et presumitur dolus et metus abesse vbi decretum iudicis interuenit.l.j. de predi.curia.lib.x. facit.l.transactionem vbi doc.C.de transa.Et vbi decretum iudicis interuenit omnia presumuntur rite et recte processisse. Specu. in titu.de emp.z vendi.§.nunc dicendum.versi.et breuiter. sequitur Bald.in.l.cum hi.§.si pretor.ff. de transa.et in.c.in presentia.in vlti.col. de renun.cum alijs concor.quas allegat Alex.in consi.incip.visis scriptis mihi transmissis.ciij.in.ij.vol. Ad idem facit q propter auctoritatem iudiciariam omnia presumuntur solenniter facta etiam si iudex sit vnus ribaldus. Bald.in.c. sicut in.ij.col.de re iudi. quod ibi reputat menti tenendum. Facitq q vbi decretum superioris est interpositum in alienatione vel alio contractu ecclesie. censetur factus in vtilitatem ecclesie. Bald.in.c.j.in.ij.col.qui feu.da.pos. vbi hoc dictum reputat egregium.et sequitur Alex.in consi.lxxix.quod incipit.circa pamum de quo queritur.in.vj. col.in.j.vol.et addite Bald.idem tenet in.d.c.sicut.circa fi. Alibi inquit Bald.ipse in.c.j.in vlti.col.de confir. vti.vel inuti.q vbi adest decretum iudicis.ibi presumitur q nulla deceptio interuenit. Facit quoq et non minus bene q tutor dicitur contrahere cum pupillo palam et bona fide iuxta.l.non existimo.ff. de admi.tuto.et.l.cum ipse C. de contrab.emp.quando facit contractum in presentia iudicis. Bart.in.l. frater a fratre.in prin.in antepen.col. de condi.indeb.et allegat.l.si.in prin. ff.quod met.causa.quod multum ponderat et sequitur Jmol.in.l.j.§.fuit quesitum in.ij.col.ff.ad trebe.et Alex.in d.l.transactionem.C.de transa.Item facit q vbi in contractu venditionis interuenit decretum iudicis non potest rescindi venditio tanquam facta sit citra dimidiam iusti precij beneficio.l.ij.C. de rescin.vendi.Bart.et Bald.in.d.l. j.per tex.ibi.de predi.curia.lib.x.z sequitur Ang.in consi.cxxix.quod incipit.inter vxor.in fi.Tamen hoc vltimum communiter reprobatur per Jmol.et alios modernos in.l.si quis cum aliter.de verbo.obli.Jmol.et Alex.in.l.precia rerum.ff.ad.l.fal.Pan.in.c.cum causa.in.ij.col.de empt̃one et vendi.per tex.in.l.ij. de iur. hos.ff.lib.x.et pro ista opinione moderni facit etiam.l.siquidem.in.ij.resp. C.de predi.mino.et videatis que scripsi super.l.lxvj.✝ In materia sciendum est q iura que loquunt de debitore quantitatis parato soluere intelliguntur de habente pecuniam in manibus paratam ad soluendum Bart.vult in.l.pretor ait.§. sine autem.ff. de ope.no.nun. fallit secundum eum ibi in casu.l.penul.ff.de rescin.vendi.Fallit etiam secundus Ang. Jmo.Ludo.ro.et Jas.in.d.§.sine autem. quando debitum quantitatis non est in totum liquidum.z quia habetur pro non liquido sufficit oblatio licet pecuniam in manibus non habeat per tex.in.l.statu liber rationem.et.l.seruus si heredi.in fi. ff. de statu lib. et dicit Ludo.in.d.§. sine autem. hoc esse menti tenendum quia obtinuit de facto in palatio protestatis. et quamuis ipsi non dicant idem tenuerat Bart.in.l.creditor.ff. de distra.pig. in.l.si finita.§.videamus. de dam.infec.et in.l.acceptam. post glo.ibi. C. de vsu. Bald.in.l. vnica.C.ne licc.ter prono. et in.c.j. §.j.in.iij.col.de lege conra. Ang. notabiliter in.l.residuum.C. de distra.

pig.in.l.iiij.§.ait pretor.ff.de re iud.in.l. ij.C.de vsu.z fru.lega.z in.l.ij. C. debi. vendi.pig.impe.non pos.quasdam alias limitationes ponit Rapha.Lu.in.d.§.sine autem.de quibus videatis plenius p moder.maxime Alex.in.l.si mora.ff.solu. ma.vbi ponit sex limitationes huic dicto seu conclusioni. ✝ Et quando requritur
21. oblatio pecunie.non sufficit offerre pecuniam clausam in marsupio vel sacculo secundum Bar.in.l.cum iuuenis.in fi.de cõdi.z demonst.refert z simpliciter sequitur Jas in.l.iuste tertores.in prin.in ij. col. de lega.j. Aduertendum pro intellectu. d. li.fori.ordi.z presentium ad.q.sequen.
22 ✝ Vtrunquid tantum operetur consignatio z depositio quantum ipsa solutio Bart.in.l.j.per tex.ibi. C. qui potio.in pig.hab.z in.l.creditor.C. de pig. tenet quod sic. Jmo talis consignatio z depositio pecunie eum liberat debitorem a pena.sed etiam inutat ad lucrum.tex.est in.§.illud.quem ibi Ang.ad hoc multum notat in auẽ.vt exac.instan.dot.colla.vij. Jn contrarium facit quod vult notanter Bar. quem videatis ibi.in.l.item.§.j.ff.quib.mod.pig. vel hypo.sol.z facit bene tex.in.l.solutam.in prin.ff.de solu. in hoc passu dicit Jas.in.l.sancimus.in.iij.col.C.de iudi. esse concludendum quod debeat pecunia numerari parti.que si recusat recipere.tunc depositio et consignatio sufficiat z habeat vim solutionis. z quod ita loquuntur prallegata z quod sic tota die practicatur in palatijs.cum qua practica videtur concordare.d.l.vij.ibi. e que le requiere con el precio.e sino lo quisiere rescebir.ponelo en deposito.titu.vij.lib. v.ordi.quod interuenire debet cum alijs diligentijs contentis.in.d.l.fori z ordi. videlicet quod iuret velle rem illam sibi z quod per aliam frandem non facit dictum retractum. Et quia.d.l.xiij.fori.cuz concordat in earum mente etiam se habeant ad quemcunq possessorem extraneum igitur z ipse.cum mens magis q verba attendatur.l.j.cum alijs.que sit longa consuetudo iuri plene z ibi videatis in.l.xij. Preterea quoniam cum verba dictarum legum regni habeant se principaliter in dispositione rei venditc. vt euocari valeat per proximiorem non actione certa ad astringendam personam certam ad hoc.sequitur quod penes quemcunq extraneum res vendita sit virtute dictorum iurium retrahi possit. ✝ Quo prehabito 23
dubitat quod precium est soluendum secundo emptori.quod ipe dedit.an quod primus emptor. Montal.in.d.l.xiij. fori in.xj.col.versi.dubitatur quod precium refert in hoc passu z breuiter Bar. z Saly.in.l.si vi. vel metu. C. de his que vi. vbi in.q.alia quid si precium quod primus emptor dedit est maius quam precium quod dedit vltimus. quod debet restitui.glo.ibi ait quod est in electione actoris.argu.l.si cum militaribus. C. de resti.mili. Pet.z Ly.(quos in d.l.si vi.Bar.refert) videntur tenere quod totum primum precium debeat reddi.quia qui vendidit secundo emptori transtulit in eum omne ius suum. quod fatetur Bar.si in instrumento venditionis fuisset dictum quod vendidit illam rem z omnem rationem quam in dicta re seu pro dicta re habet. sicut fit hodie in instrumentis. sed si fuisset res vendita simpliciter prout proponitur. tunc non transit nisi ius reale. Nam iura illa que competunt persone non transeunt nisi cedantur.l. in creditore. ff. de cuic. Ideo putat ipse Bar. in.d.l.si vi.in.j.lec.tunc ad videndum qualiter opponatur exceptio. aut iste possessor conuentus opponit exceptionem non debere se restituere nisi sibi restituatur precium. z non est sibi restituendum nisi precium quod ipse dedit. z ita loquitur.d.l.si cum militaribus. Sed si opposuerit non debeo tibi restituere istam possessionem donec preciũ restituas simpliciter.vel donec restituas precium primo emptori.optime procedit ista exceptio quoniam exceptiones ex persona venditoris transeunt in emptorem.vt.l.si a te in fi.z.l.si mater.§.fi.ff.de excep.rei iudi. Si tamen primus emptor minus q secundus dedit.retrahens non tenetur soluere nisi precium quod primus emptor dedit per d.l.fori.z.vj.ordi.ibi.de el precio que

costo.ita Montal.credit in.d.l.xiij.fori in.d.xj.col.in.d.versi. dubitatur. qō precium debet solui secūdo emptori.nec erit contra.l.si hominem in.ℌ.si nullo.ff.de solu.vbi soluendo alteri non sequitur liberatio.nam arguendo ex glo.in.d.l.si vi vel metu.primus emptor cogitur habere ratum.quia eius negotium est vtiliter gestum soluendo creditori suo quoniā hic secundus emptor poterit a primo petere qui sibi vendiderat.vnde cum eius negotium vtiliter sit gestum.l.soluendo.l.pōponius.ꝛ.l.que vtiliter.ff.ō nego.gest.poterat soluere creditori creditoris.l.si opera.de doli excep. † Primo autem emptori non potest precium solui inuito secundo.quia ius excipiendi de persona primi emptoris transit in secundum.l.emptor.ff. de rei vendi.facit.d.l.si a te.in fi.ꝛ.l.si mater.ℌ.fi.ſ.alleg. Nec obstat quod glo. et Bar.volunt.in.d.l.si vi.ꝙ primo emptori poterit precium restitui.ꝛ nihil secūdo quoniam ibi venditor qui restituit precū erat debitor primi emptoris quia habuit precium ab eo. Probatur ex littera illius l.ꝛ per Bar.ibi quod cessat hic vbi proximior extrahens a nullo habuit precium. Imo vult soluere precium pro re vendita a proximiore.nō a se vt in.d.l.si vi.licet coactus ibi vendiderat.quod dixi.ſ.ꝙ in casu.d.l.si vi.vēditor poterit restituere precium primo emptori ꝛ nihil secundo(per rationem quam assignaui.) procedit nisi iste secundus haberet ius cessum contra venditorem per generalia verba venditionis.vel nisi illud ius esset obligatum pretextu obligationis cōsuete apponi in venditionibus tunc haberet locum.l.iij. C.de noua.ꝛ.l.nomen.C.q̄ res pig.obli. pos.ita Bar.in.d.l.si vi.in.j.lec.in.ij.col. † Vtrum qui habet ius retrahendi vt in dictis iuribꝰ regni ꝛ vult retrahere teneatur soluere precium quod emptor dedit. an tantum tustum precium. Bal.in.d.l.ij. in fi.C.de rescin.ven.per tex.in.l.fi. de in re emphi.dicit ꝙ stante statuto ꝙ in venditione preferantur consortes. si quis velit rem vendere pro qua inuenit.xv.ꝛ cōsors velit ei dare.x.solū.quia dicat hunc esse verum rei valorem.non tenetur ei vēdere pro decem.ꝛ casu quo nolit plus da repoterit alijs vendere per.d.l.fi.ꝛ alia de quibus per eum in.d.l.ij.in fi. vbi etiā adducit auctoritatem Joan.an.in addi. Specu.(post Marti.de sano.)in titu. de emp.ꝛ vendi.ℌ.nunc dicendum.in fi. idē etiam tenet Saly.in.l.dudum.C. de contraben.emp. cuius contrarium visus est tenere ipsemet Bal.in.l.ad officium.per tex.ibi.C.cōi diui.de quo videatis plene per modernos ꝛ Jas.in.l.qui rome.ℌ.coheredes.in penul.ꝛ fi.col.de verbo.obli. quo ad ista iura regni tenete ꝙ retrahēs tenetur dare emptori precium pro quo emit.probat.d.l.xiij.fori ꝛ.d.l.vj.ordi.ibi de el precio que costo.hoc tamen intelligite dummodo sine fraude ꝛ collusione fiat ꝛ et equalibus pactis. Bald.in.d.l. ij.ad fi.C. de rescin. ven. allegat.l.vbi. ff.de in diem adiec.credo tamen ꝙ meus liber Baldi patitur in hoc impressoris vitium.ꝛ ꝙ allegauit.l.eum qui.ℌ.cum igit tur.ꝛ.ℌ.vlti.illo tit.que iura in isto proposito allegauit Jas.in.d.ℌ.coheredes.in fi. col.referendo Baldum in.d.l.ij.ad fi. potuisset etiam Bal.allegare.d.l.fi.ibi quantum precium ab alio reuera accipi potest. ꝛ ibi quantam ipse reuera.de iure emphi. † Hinc est ꝙ si res patrimonialis fraudulenter vendatur magno precio ad finem ꝙ consanguineus aut dimittat retractum vel soluat maiorem estimationem seu valorem.hoc cōperto iudex moderabitur verum valorem predicte rei.taliter ꝙ cōsanguineus in hoc non defraudetur.vt tenet Mattheus de afflitis in tracta.iur.protho.in.ℌ.vt.j.xxx.in.vij.col.quem videatis. † Et proximior retrahens rem a proximiore suo venditam soluet etiam expēsas emptori.ꝛ gabellam si illā emptor soluit vt hic.Expēsas intelligite necessarias ad quas forte emptor tenebatur ratione emptionis.vt puta quia emptor tenebat certum quid soluere vigore legis aut statuti pro qualibet emptione tante quantitatis.vel aliquid moderatum dedit hominibus peritis rei quam emebat quoniam eam viderent.ꝛ quāti erat valoris sibi nūtiarent ne in precio deciperetur ꝛ ita hec vltima expensa erat vilis.quod sufficit ꝛ forsitan necessaria largo modo.cum pro modica expensa fugere magnam deceptionem posset.Et ꝙ teneat ad sumptus necessarios ꝛ viles,non ad volūtarios

24

25

26

27

habetur in.l.in fundo.ꝛ ibi Bar.plene.ff. de rei vendi.probat.l.idem ꝙ.ℌ.idem labeo.ff.manda.ꝛ.l.debet.de edi.edic. quo ad gabellam.cum ad eius solutionē emptor non teneatur sed venditor per ius commune,ꝛ.ll.ij.ꝛ.cxx.in quaterno gabellarum.ꝛ sic iste sumptus soluendi gabellam nō erat necessarius emptoris nec illi vtilis. nam per solutionem gabelle non euitatur deceptio que in precio interuenire posset.sequitur ꝙ proximior nō tenebatur ad solutionem gabelle emptori.quia vt predictorum constat fuit expēsa voluntaria ꝛ ideo lex ista expressit de gabella soluenda per proximiorem emptori.sine qua.l.posset teneri etiam de re communi quod proximior teneatur ad gabellam emptori si solut emptor.probo.Certum est quod emptor non eam solueret:(quia ad illam non tenebatur) dixi.nisi per pactum inter eum ꝛ venditorem. sed sic est quod quando fit redhibitio emptor recepturus est quam dedit pecuniam.dari autem non id solum accipiendum est quod venditori numeratur.vt puta precium ꝛ vsuras eius.sed et si quid emptionis causa erogatum est. sequitur tex.et facit in.d.l. debet. de edili.edic. Hoc autem ita demum deducitur si ex voluntate venditoris datur. Ceterum si quid sua sponte datum esse proponatur non imputabitur. ergo concluditur quod talis proximior teneretur etiam de iure communi soluere gabellam emptori.cum ex volūtate venditoris per pactum inter illum ꝛ emptorem soluisset emptor per.d.l. debet. quc in fi.dicit quod emptori etiam restituendum est datū noīe vectigalis qō emptorem forte sequeretur ratione rei secundum tex.ꝛ glo.ibi et ita ab omni dato per emptorem ex natura contractus: ꝛ per consequens ex necessitate vel ratione pacti vt ex superioribus declaratur. indemnis enim emptor discedere debet. vt in.d.l.debet in vltimis verbis. Et idem esset ab illo quod mediatoribus dedit vt in exemplo glose in eadem.l. cum tex. ibi.per quem inquit Bart.ibi. quod si vnus emens vltra precium soluit aliquid mediatoribus. modo fit redhibitio.an repetere possit. distinguit aut sponte et tunc non. si ex necessitate sic. et per consequens ex.d.l.debet cum glo.ꝛ Bart.ibi infertur quod illud quod dat emptor in exemplo dicte glo. est ex necessitate. † Concurrentibus que ex parte retrahentis interuenire debent que ex dictis.ll. regni et supradictis patent. habebit proximior cum effectu rem sic venditam vt in dictis iuribus. non tamen fructus perceptos per emptorem nisi a tempore litis contestate oblationis precij in iudicio.vel oblationis cum consignatione extra iudicium. aut a tempore requisitionis cum precio et depositione eius si emptor requisitus noluerit recipere.d. l.vij.titu.vij.lib.v.ordi.dixi. cum proximior consanguineus retrahat rem que non est sua.nec vnq̄ fuit. ꝛ bone fidei possessor ꝛ emptor fructus faciant suos.l.bone fidei. cum alijs,de acqui.re.domi.et in isto retractu erit emptor bone fidei ante litis contestationem. oblationem precij in iudicio.ꝛc.prout dixi. Postea tenebitur emptor de fructibus perceptis et percipiendis.l.ij. cum concor. de fruc. ꝛ litis expen. Preterea hic proximior non habet causam a venditore; sed potius a consuetudine vel ab istis.ll.regni. Facit.l.mulier.ℌ.si heres.ff.ad trebe. Nec obstat.l.si is qui.ℌ.fi.de acqui.re.domi.quoniam ibi creditor non habet ius ex causa emptionis.nec perpetuum seu plenum ius.sed ex causa debiti.ideo soluto debito plene sibi satisfit,vnde totum quicquid habuit in re debitori restituit. † Pro maiori intellectu presentis materie est sciendum ꝙ d.l.fori. cum concor. non procedit in contractu permutationis cuius permutatio assimiletur emptioni.l.fi.quib. ex cau. in posse.ea. Facit bene.l.vlti.et ibi notat Joan.de Pla.de predi.cur.lib.x. Nomine enim emptionis ꝛ venditionis non continetur aliquis contractꝰ innominatus,ser.est quez ad hoc notant doc.in.l.fi.de cōdi.cā da. ꝛ consequenter non continetur permutatio.imo se habēt tanq̄ species oppositi.l. j.ℌ.fi.ff.ō rex pmu.tex.ꝙ.in.d.l.fi.in ducit

28

29

per Bal.Alex.z Jas.ibi ad.q.q̃ si in sta
tuto fit mentio de emptione z venditiõe
non contineatur permutatio, z ita tenue
rant Specu.z Joan.an.in titu.de emp.z
vendi.§.nunc dicendum. versi. sed pone
statutum. Idem etiam tenet Bal.in.l.j.C.
de rerum permu. Pau.de Cas.in.d.l.j.ff.
eo.z Ant.de But.in.c.constitutus.de in
integ.resti.ad quod facit tex.in.c.j.de his
que fiunt a prela.sine consen.capi.vbi al
ternatiua ponitur inter venditionem et
permutationem.z ibi Panor.ad hoc no
tat in.ij.not.z postea distinguit vt ibi per
cum. intelligite tamen sane nisi essemus
in materia non odiosa sed fauorabili et
militaret identitas rationis secundum
Jas.in.d.l.fi.in.ij.col.ff.de condi.causa
da.hinc videmus q̃ edictum edilium cu
rulium loquens in re vendita vitiosa vt
possit redhiberi habet locum etiam in per
mutatione.tex.est in.l.sciendum.§. item
de.versi.sed si quis permutauerit. quem
Bng.reputat ad hoc mirabilem.ff.de edi
li.edic.z facit.l.vlt.ff.de rerum permu.
Hinc etiam videtur q̃ res emphyteo
tica que non potest vendi vel alienari sine
consensu domini.non potest permu
tari cum alia re.quia est idemmitas ratio
nis.ita glo.z doc.in.d.l.fi.& iure emphy.
Specu.z Joan.And.in titu.de loca.§.
nunc aliqua.versi.xxj.z clerus Guil.de
cũ.Bal.z Ang.in.l.cum hi.§.si cui.q̃ glo.
ibi.ff.de transa.Joan.And.z Imol.in.c.
potuit.de loca.q̃nus contrarium z male
tenuerit idem Bal.post Jac.de Are.in
l.si domus.§.fi.de lega.j.secundum Jas.
in.d.l.fi.in.d.ij.col.ff.de condi.causa dat.
Hinc quoq; videmus q̃ si testator prohi
buit ne filius possit vendere res immobi
les.quia vult q̃ perpetuo remanent in
familia.q̃ non poterit etiã permutare p̃
pter idẽtitatẽ rationis cõsiderata mẽte et
effectu testatoris.ita cõcludit Bal.in.d.l.
fi.in.j.col.ad fi.ipse z Ang.in.d.§.si cui.
post.d.gl.ibi. Secus autẽ esset qñ esset di
uersa ratio inter venditionem z permu
tationẽ.ad qõ bene facit qõ decidit Bar.
in.l.sicut.§.sed z si permiserit.per illũ tex.
ff.ẽb.mo.pig.vel hypo.sol.q̃ si eps̃ per
misit cuidã ecclesie alienare bona immo
bilia ecclesie p̃ satisfaciẽdis debitis.q̃ vi
gore huius p̃missionis ecclesia non po,
terit vnum fundum cuz alio permutare,
quia non sanisfacit cause per quam est p̃
missa alienatio.non enim ex fundo pmu
tato sanissit creditoribus qui pecuniam ha
bere deberent.argu.dictu.§.sed z si permi
serit.in pun.z circa fi. nisi poneremus q̃
illum fundum quem permutant non po
terat vendere.sed poterat vendere istum
quem accepit ex hac permutatiõe quod
est not.quoniam Bar.vidit hoc de facto
teste ipso.ibi in vlti.ẋbis.vel nisi esset p̃n
cipaliter venditio habens mixturam per
mutationis.vt dicit Bar.in.l.aristo.ad fi.
principij.ff.de dona.se vidisse.q.q̃ cũ pa
pa dedisset licentiam abbati sancti Petri
q̃ posset vẽdere de bonis monasterij sun
dum ex certa causa.q̃ poterit illũ vende
re pro certo precio z pro alio fundo. Pre
terea cũ.d.l.xiij.fori cum sim.exorbitet a
iure cõi vt dixi non est extendenda.clare
q̃ hoc probatur in.d.l.fori.z vj.ordi.que
iura ad literam dicunt q̃ dictus retractus
non habeat locum in permutatione. nisi
fraus probetur.aut contractus permuta
tionis probetur simulatus ex notatis per
Bar.in.l.si sub specie.C.de postul.z in.l.
si ex precio.C.si certum peta. Item non
procedebat quando res non fuit vendi
ta sed insolutum data licet talis datio sit
similis emptioni.l.litis.ff.pro empto.d.l.
fi.quib.ex cau.in posse.ea.l.si prediũ.C.
de cuic.quia dando insolutuz facit ex ne
cessitate z sic aliud est q̃ quando ex volũ
tate.l.rem legatam.de adimen.lega. nam
legem necessitas non habet.l.vnica.§.sa
ne.ff.de offi.consu.l.aliquando.cuz aliis.
ff.de offi.procon.z lega. Item si idem es
set vendere z insolutum dare frustra di
uersis nominibus appellantur. arg.l.si
idem.C.de codi. precium q̃ intervenire
debet vt sit venditio z emptio.l.empti.C.
de contrah.emp.§.precium.cuz simi. in
sti.de emp.z vendi.dixi. Facit in argu.l.
si quis fundos.secundum Andre. quem
refert ibi Joan.de Pla.de fund.patri.
sal.lib.xj.quod si statutum vel consuetu
do ciuitatis disponit.quod si aliquis ven
dit rem extra parentelam suam q̃ agna
tis liceat illam infra annum recupera
re pro eodem precio.si res non est ven
dita sed insolutum creditoribus data
quod non dicatur vendita. Quod

ipse Joã.de Pla.referens limitat vbi. s.
verum esse quãdo est datio insolutum a
iudice.secus si ab ipso debitore.per.l.cuz
fidei.heredis.ff.de fideicom.liber. Hinc
esset q̃ licet res emphyteotica non pos
sit alienari sine cõsensu domini.l.ff.de iu
re emphy.et.c.potuit.de loca.tamen po
test dari insolutum per iudicem pro debi
tis emphyteote sine consensu domini.se
cundum Bal.in.c.j.in pun.in.ij.col.de
prohi.feu.alie.per Fede.de quo p̃ Bar.
z alios in.l.si finita.§.si de vectigalibus.ff
dam.infec.refert z simpliciter sequitur Jas.
in.l.cetera.§.sed si parauerit.in.ij.col.de
lega.j. Item statutum disponẽs q̃ res im
mobiles non possint alienari in forensez
sub pena habet locum etiam in datione
insolutum facta per debitorem creditori.
ita decidit Albe.in.d.§.sed si parauerit.
per tex.ibi z in trac.statu.in.ij.z.iij.q.se
cus si per iudicẽ.vt ibi per eum.refert sim
pliciterq̃ sequitur Jas.in.d.§.sed si para
uerit in.d.ij.col. Quod procederet cessã
te omni fraude.z collusiõe iudiciali.alias
secus.l.fraus.ff.de legi.l.j.z per totum de
collu.dete.quod intelligite verum de in
re communi. tamen taliter in hoc consi
derari potest.q̃ si concedimus dictam.l.
xiij.fori habere locum in datione insolu
tum ab ipso debitore quod credo. Idem
esset si a iudice.sicut supra dixi q̃ licet de
iure communi.d.l.fori non procedebat
quando res proximioris vendebatur p̃
curiam rationibus preallegatis. Tamen
ampliatur per hanc ibi.aun que sea por
mandamiento de juez.dixi.z ita si iudex
dederit insolutum. Confirmo vltra. quia
in effectu idem est quo ad ius emptoris
emere in publica subhastatione de mandato iudicis vel habere ab illo insolutuz
sed sic est q̃ in primo casu habet locum.d.
l.fori per istam.ergo z in secundo. Et po
sito q̃ de iure communi.d.l.fori non ven
dicabat sibi locum qñ res dabatur insolu
tum a iudice.intelligebatur si debitor nõ
habebat aliud vnde solueret.arg.l.com
modis.ff.de re iudi.sed supposito q̃.d.l.
fori habet locum.quando etiam a iudice
insolutum datur.non curandum videtur.
habeat debitor aliud aut ne vnde soluat
per.l.presentem.vbi proximior consan
guineus potest retrahere rem venditam
etiam in publica subhastatione z de mã
dato iudicis sine distinctione habeat vel
non debitor aliud vnde solvat.l.de pre
cio.de publicia. Probatur etiam in.d.l.fo
ri.cum concor.in quibus sine ista distin
ctione talis permittitur retractus. Adue
te etiam in hoc.q̃ cum in executione pri
mo debeant capi mobilia.secundo im
mobilia iuxta.l.a diuo pio.§.in venditio
ne.ff.de re ind.z.l.j.titu.xx.lib.iij.fozo.ll.
z sic quando peruenitur ad immobilia
supponitur q̃ non sunt mobilia saltem q̃
sufficiant pro satisfactione debiti.ideo et
quia res data insolutum a iudice non di
citur vendita secundum Joan.de Pla.
in.d.l.si quis fundos.per illũ tex.de sun.
patri.sal.lib.xj.dixi.ante hanc.l.quando
res immobilis in defectum mobilium da
batur a iudice insolutum nõ procedebat
d.l.fori.quibus mobilibus sufficientibus
pro satisfactione debiti. si res immobilis
dabatur insolutuz etiam a iudice poterat
retrahi virtute.d.l.fori.quia dictus ordo
in executione seruatus nõ fuit.z arg.d.l.
cõmodis.ff.de re iudi.z nũc etiam si nõ
essent mobilia ad talez satisfactionẽ. z da
retur res immobilis insolutũ etiam a iu
dice.dixi z probaui. † In contractu em= 30
phy.dicta.l.fori non procedit. nec vires
habet suas quia vt superius dixi in exor
bitantib⁹ a iure cõi non fit extẽsio. q̃obrẽ
d.l.xiij.fori tenenda est in suis terminis.
argo.l.j.§.si is q̃ nauem.versi.in regitur
dubia.de exer.ac.dixi.z etiam qñ casus
omissus relinquitur dispositioni iuris cõ
munis.d.§.de viro.l.si vero.solu.ma. Se
cundo.nã si voluisset.d.l.fori q̃ eius deci
sio procederet in cõtractu emphyteotico
ex presissset.l.vnica.§.sinautẽ in fi.de ca
du.toll. Tertio qa cũ iste retractus non
fiat propter fauorẽ publicũ.vel aliter fa
uor publicus non sit causa retractus talis
non extenditur.d.l.fori ad alios cõtracti
que extẽderetur si ob fauorẽ publicuz fie
ret dictus retractus.nã per fauorẽ publi
cum prohibitum vendi.prohibetur pmu
tari z in emphyteosim dari.z sic tunc no
mine venditionis prohibite continetur
permutatio z in emphyteosim datio z fit
extensio de vno simili ad aliud vbi est ea
dem ratio fauoris publici.ita glo.in.l.
quẽadmodum.super verbo vẽdi.in pn.et

Universidad de Deusto
Biblioteca

ibi per eam notat Joan.de ꝑla.in.j.col. de agri,ꝛ cẽsu.lib.xj.vbi ꝛ illam.l.in ꝑn. notat.q̃ in prohibitus ꝛ contra cõmunes regulas inducus sit extẽsio vbi tractatur de fauore publico vt ibi.Attentare tamẽ (si placet)possetis.q̃.d.l.fori habeat locum in contractu censuali.qui ab emphiteotico differt.quia in cẽsuali dominus rei concedit omne ius qõ habet in re.licet si bi debeat certa pẽsio ꝓstari.sed in emphy.aliquid iuris sibi reseruat.qõ est not. fm Bar.in.l.j.§.hic nul⁹.ff.de publica. ꝛ dixi.in.l.lxvj.Et q̃uis a die venditõis currant dicti nouem dies.vt in.d.l.fori.et dixi plenius ꝓbatur in versi.nouẽ eñ dies.† An hoc sit verũ in venditione cõdi
31 tionali.vel a tempore existentis conditionis.Adõtal.in.d.l.xiij.fori.ꝛ Alatthe. de affli.in.d.tracta.§.pater.in.v.col.tenẽt q̃ a die existentis cõditionis.cũ enim nõ possit agi nisi demũ existẽte conditione per emptorẽ contra venditorẽ.l.bouem. §.si sub cõditione.de edil.edic.quomodo poterit emptor cõueniri.qui rẽ nõ habet nec habere põt ante conditionẽ a ꝓximiore vt cã sibi fiat precio quo emit. facit.l.traditio.de acq.rer.domi.Hec obstat.l.j.§.biduũ.quãdo appel.sit.quia ibi appellato põt interponi efficax cõditione pendente.nam grauamen iam est illatum sub conditione sentẽtiãdo.cũ de iure fieri non deberet,ꝛ ideo nimirũ si currat tempus a die late sententie.secus hic qñ pendente cõditione non est vẽditio efficax.vi.§.dixi.Preterea q̃ sicut in casu.d. l.fori a die venditõis incipiũt currere dicti nouem dies:ita a die existentis conditionis.quia tũc vẽditio redditur efficax. ad quã venditionẽ habet respectũ.d.l.fori.cũ cõcor.Alias celebrato cõtractu sub ꝓditiõe.vl̃ in eo si apponit̃ tps incipit currere tẽpus a tẽpe perfecti cõtractus,vltima perfectione etiã traditionis.ita Bar.in.l. si cui legetur.in fi.ꝓncipũ.de legat.j.ꝓ.l.talis stipulatio facta est.alias tali facta stipulatione.in ꝑn.ff.de iur.dot.Et ad.d.§. biduũ.dicite etiã q̃ sit ibi speciale ꝓpter auctoritatem rei iudicate.nec videre Bartoli aliter posset dici fm eum in.d.§. biduũ.qui in.l.ab hostib⁹.§.sed quod simpliciter.ff.et quib.cau.maio.in.q.alla quãdo incipiat competere officium iudicis. poste ꝙ in mater.a illius.l.retulit opiniones alic̃ nox ꝛ iam ponit dicit.predicta vera nisi lex contungeret ex sententia iudicis.tunc enim receptũ est ꝓpter auctoritatem q̃ a die late sententie currat tẽpus non expectato conditionis euentu. ꝛ allegat.d.§.biduum.† Dubitatur hic si 32
res vendita est alicui de genere remotioris gradus an ꝓximior habebit retractũ virtute dicte.l.fori.Adõtal.ibi in verbo tãto portanto.ꝛ in verbo,en ygual grado. tenet q̃ sic. Idem Adontal.ibidẽ in versi. Sexto quero,firmat contrarium.qa cessat ratio illius.l.quando venditur res cõiuncte psone licet magis remote in gradu.nã non exit de familia.ꝛ ita cessat mẽs dicte.l.fori.ergo ꝛ ipsa.argu.l.adigere.§. q̃uis,de iure patro.facit.l.filiusfa.§. cum pater.versi.sed si omnes ö lega.j.In quo tenerem q̃ si dicimus q̃ ratio finalis illi⁹ l.fori esset.quoniam naturaliter quis habere affectat que fuerunt parentum suoꝝ (dixi)procederet prima opinio. cum ꝓximior in gradu magis affectet fm naturalem rationem.tamen hec ratio non est finalis dicte.l.fori.sed est ratio iustificans naturaliter rationem finalem.s.ne res exeat de familia.ꝛ sic procedit secunda opinio.Probatur etiam ista vltima opi.in eadem.l.fori.ꝛ in.d.l.vj.in ꝑn.ordi.decentibus.todo bombre que heredad de patrimonio/o de anolengo quisiere vẽder. procedit.d.l.fori ꝛ facit ibi.si bombre de aquel anolẽgo la quisiere comprar.et d.l.vj.ordi.ibi.e alguno de aquel anolẽgo la quisiere comprar.et quo infertur quod in dictis duabus.ll. non vendebatur alicui horuꝫ quibus talis conceditur retractus.ꝛ per consequens q̃ si alicui istorum etiam remotioris gradus venderetur.ꝓximiorem in gradu non posse vti beneficio.d.l.fori.† Que corrigitur 33
cum.d.l.vj.in quantum dicunt quod si ꝓximior consanguineus rem talem nõ retrahit,alius remotior non potest.per l.istam incip.quando el pariente mas ꝓpinquo ẽ.vbi si ꝓximior noluerit aut non potuerit retrahere rem venditam.q̃ ꝓximior sequens in gradu possit hoc facere.et sic de gradu in gradu per omnes consanguineos intra quartum gradum dummodo sit infra dictos nouem

dies ꝛ cum aliis diligentijs contentis in d.ll.fori.et ordi. Et quia hic dicitur de ꝓximiore consanguineo. venit mihi in
34 mentem dicere quod † si statutum disponat q̃ in contractu mulierũ vel minorum debeant interuenire duo consanguinei.alias contractus sit nullus.q̃ sufficit interuenire duos consanguineos quãuis non sint de ꝓximioribus: et licet etiam alij ꝓximiores reperientur. nisi statutum vltra procederet dicendo consanguineorum ꝓximiorum.ita in specie tenent Bar.et Bald.si bene inspexeritis in.l.transactionem. C. de transa.Jasoꝙ infert hoc in specie.in.l.non solum. in princ.per tex.ibi de noui ope.nun. quod si est verum est valde vtile ad practicam secundum eundem Jasonem.ibi. Contrarium q̃ immo semper debẽt interuenire duo consanguinei ꝓximiores: etiam quando simpliciter loqueretur statutum.cui non est satis factum adhibendo duos consanguineos.si aderãt alij ꝓximiores.tenent Bal.ꝛ Saly.in l.fi.per illum textum.C.de verbo.signi. ꝛ ibidem Ang.in lectu.perusina.Jaco. but.ꝛ Saly.in.l.i.C.vnde vir ꝛ vxor.Saly.ꝛ Alexan.in.l.fi.per illum textum.C. de testamento mili.Saly.in.l.vidue.C. de nup.Ang.in consi.clvij.quod incipit domina Latherina.Paulus de castr. in.l.si cum dotem.§.si patri.ff.solu.ma. ꝛ ibidem Alexan.in.§.eo autem tempore.in vltimo.col.vbi simpliciter refert Bald. in.d.l.fi.C.de verbo.signi.ꝛ istam secundam opinionem semper tenuit creditoꝝ veriorem Jaso.teste ipso.in.d.l.non solum.in princi.de noui ope.nun.pro qua bene facit tex.in.l.peto.§.fratre,de lega.ij.ꝛ in.l.si cognatis.de reb.dub.Facit enim ratio quam assignat iuris consultus in.l.iij.in ꝑn.ff.de legi.tuto.hoc etiã opume comprobatur.consanguinei qui sunt ꝓximiores ꝛ sperant hereditatem erunt diligentiores q̃ illi qui sunt remotiores vt in iuribus prealegatis.et credendum est q̃ ista fuerit mens et intentio statuti. Confirmatur,ꝛ alia ratione:eo quia verbum simpliciter prolatum in.l. vel statuto debet intelligi per ꝓxime ꝛ non per posterius.l.qui liberis.§.hec verba.de vulga.et pupi.l.hoc legatum:et ibi Bar.notat.de lega.iij. Ex regulaꝝ hui⁹ vltime rationis occidit egregie Bal. in.l.j.C.de succes.edic.cum concor.quas ibi signant Jaso.q̃ si statutum disponat quod existente patruo defuncti non admittatur mater ad successionem,q̃ illa dictio patruo simpliciter prolata intelligitur per ꝓxime ꝛ sic de patruo immediato ꝛ non de patruo magno.ꝛ per ista appareret responsum ad tex.in.d.l.non solum. in ꝑn.de noui.ope.nun.vbi est alia et diuersa ratio. Et ita teneatis secundum Jas.ibi. Dicit tamen Jaco.but.in.d.l.j. C.vnde vir ꝛ vxor.q̃ predicta secunda opinio non seruatur de consuetudine.et q̃ seruatur ꝓxima.q̃ dummodo adsint duo consanguinei quamuis non sint de ꝓximioribus sufficit.quod dictum refert ꝛ simpliciter sequitur Jas.in.d.l.fi.in vltimo.col.de verbo.signifi.ꝛ ait esse magnum verbum.in.d.l.transactionem.in fine.C.de transa.ꝛ in.d.l.non solum.in ꝑn.† An tamen in hoc sit credendum 35
Jaco.But.attestanti de ista cõsuetudine. videte post Bar.in.l.de quibus.in repe. in.iij.q.ꝓn.ff.de legi.Jasonem ibidem in pen.col.vbi refert ꝛ tenet contra.Bar. ibi.q̃ nec glose nec̃ doctori etiam excellenti attestanti de consuetudine credi debeat.quia que sunt facti vt consuetudo plerumq̃ etiam prudentissimos fallunt. l.ij.ff.de iur.ꝛ fac.igno.et videatis que dixi in.l.j.prope princi.† Quid facere 36
debeat sequens in gradu si vult retrahere rem venditam cum dictos nouẽ dies ꝓximior habeat.dicite quod poterit facere assignare terminum ꝓximiori infra quem retrahat.quo trãsacto sine retractu.sequens retrahere poterit.argo. illius quod determinant Cy.et Jaco.de ra.in questione de statuto.in.l.manifestissimi.§.sed querebatur.C.de fur.quorum decisio est menti tenenda quia quotidie potest contingere secundum Pau. de cas.ibi in vltimo col.Ex quo infertur q̃ talis terminus assignatus a iudice erit minor nouem dierum.quia alias eis transactis nec ꝓximior nec̃ sequens i gradu admittuntur per istam.l.lxxj.ꝛ per consequẽs q̃ licet ꝓximior habeat nouẽ dies ꝓut in.d.ll.fori.ordi.et hic procederet quando sequens in gradu nõ instat ꝓ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ximiorem agere. Si autem instat proximiorem. aut faciat ei assignari a iudice terminum (minorem vt dixi nouẽ dierum) per.d.decissionem Ly.Jaco.de ra. et Pau. de cas. que licet sit vera ꝛ not. in terminis statuti (de quo predicti domini ibi loquuntur) quia statutum illud non assignat terminum. tamen non procederet hic vbi terminus dictorum nouem dierum proximiori consanguineo assignatur. Vel infra eosdem nouem dies offerat ꝛ consignet si facit extraiudicialiter. aut in iudicio offerat vt superius declaraui. Et insuper iuret secundum formam.d. ll. fori. ꝛ. vj. ordi. ꝛ hoc crederem verius supra proximo. cum proximiora.l. (vt dixi) habet terminum dictorum nouem dierum. ꝛ ideo videtur ꝙ inde rem illum minuere non possit. sicut nec prorogare. premaxime cum per hunc secundum modum satis prouideatur proximiori sequenti in gradu. Hinc dicerem quod requisitio facta a proximiore sequenti in gradu proximiori infra dictum terminum non operaretur vt in eodem termino retrahere possit dictus sequens in gradu. quamuis ex illius parte concurrant etiam alia (de quibus in.d.l.xiij. fori. d.l. vj. ꝛ vij. ordi. et hic.) dixi nam esset necessarium vltra illorum concursum. proximiorem in responso dicte requisitionis dicere se nolle retrahere. prodesset tñ cum effectu dicta requisitio cum alijs diligentijs facta intra dictum terminum per sequentem in gradu proximiori co transacto sine retractu proximioris. ista lege. lxxj. In commento horum iurium dico iuxta illorum materiam quod prohibitus per testatorem alienare extra familiam potest vendere extraneo coheredibus de familia pius requisitus et nolentibus emere. ita Dy. per textum ibi in.l. qui Rome. ff. coheredes. de verbo. obli. vbi putat Barto. hoc esse verum si tantum esset prohibitus alienare extra familiam. sed si esset adiectum vt familie relinqueretur vel similia verba. vt l. peto. ff. fratre. de lega. ij. tunc non posset alienari in extraneum: etiam requisitis illis de familia tanquam res que subiacet restitutioni. per auctẽ. res que communia de lega. cum Barto. simpliciter transit Joannes decimo. in.d.ff. coheredes. vbi idem tenet etiam Aretinus Paulusq; de castr. in.l. filius fa. ff. diui. in lectu. patannus. de lega. j. vbi dicit quod aliud est prohibere in testamento simpliciter ne alienetur extra familiam. ꝛ tunc potest prohibitus alienare illis de familia requisitis ꝛ emere recusantibus. Allegat notata per Barto. ꝛ doct. in. d. ff. coheredes. Aliud est prohibere alienari. eo quia vult in familia remanere. tunc non est in potestate ipsius prohibiti auferre ius fideicommissi per talem interpellationem. vnde etiam si recusarent emere: tamen possent reuocare alienationem vigore fidei commissi. Breuiter Rapha. cu. ꝛ Alexan. tenent contra Dy. et Bart. in.d.ff. coheredes. ꝛ bene secundum Jaso. ibi in. iiij. colum. ad fi. quod etiam quando prohibitio est facta simpliciter ne alienetur extra familiam quamuis non sit adiecta illa causa vt relinquatur familie. non potest extraneo extra familiam alienare etiam denunciatis illis de familia ꝛ nolentibus emere. eo quia testator qui prohibuit alienari extra familiam per hoc voluit quod in familia remaneret ꝛ ꝙ in familia relinqueretur. nam ista verba ne aliences extra familiam videntur apponi in vi cause ꝛ sic inducere tacitum fideicommissum. vt. d. l. filius fa. ff. diui. et hoc videtur tenere glo. in d. l. peto. ff. predium. in glo. j. iuncta glo. ij. ꝛ fi. de lega. ij. quod etiam tenuerant expresse Ly. Saly. ꝛ Pau. de castr. in. l. quoties ab omnibus. per glo. ibi. C. de fideicommis. ꝛ ita videtur esse relictum fideicommissum familie eo casu quo alienetur in extraneum. Concludite ergo secundum Jaso. in. d. ff. coheredes. in. v. col. + ꝙ indistincte siue sit prohibita alienatio extra familiam simpliciter. aut etiã 37
sit adiecta causa vt familie relinquatur. quod neutro casu potest alienari in extraneum et sic extra familiam. etiam requisitus illis de familia et recusantibus emere. et per consequens contra Dy. Barto. et sequaces. Nec obstat ter. in d. ff. coheredes. in quo se fundant Dy. ꝛ Bartolus. cui respondite vt per Aler. et Jas. ibi vbi etiam ipse Jas. refert alios respondentes. Quando enim multa

pro vno venduntur precio. proximior consanguineus non poterit vnum omissis alijs retrahere. secus si diuersis precijs quamuis simul multa vendantur vt hac. l. lxix. Ratio istius sit quia tot sunt venditiones quot sunt precia. ꝛ si vnum est precium vna est venditio licet multa in venditione comprehendantur. quam rationem vult.d.l.lxx. pro qua facit. l. cũ plures. in prin. ff. de euic. ꝛ videte Bart. i questione incip. publicanus. versi. quinto probatur. Facitq; l. ratas. cum alijs. C. de rescin. ven. ꝛ videatis ter. ꝛ ibi scribẽtes. in.l. scire debemus. in prin. de verbo. obli. Et non esset ratio presentis. l. in prima eius parte ꝙ forsan emptor emit pro vna alias res. ꝛ ideo ꝙ proximior nõ posit retrahere nisi omnes. nam esset diuinare: ꝛ quia in secunda parte hoc etiam posset interuenire patet. tamen in ea disponitur contrarium prime. Proximiorq; consanguineus poterit retrahere rem vẽditam cum fideiussione de solnendo ad certum tempus. dum tamen in termino dictorum nouem dierum dictam fideiussionem sufficientem arbitrio iudicis det. ꝙ soluet precium pro quo sic fuit vendita tempori cui emptor obligatus erat vt in ista. l. lxx. ꝛ ita proximior consanguineus si vult retrahere tenetur ad quod emptor. Vnum tñ est ꝙ fideiussio que a proximiore est dãda si sit idonea vel ne relinquitur arbitrio iudicis vt hic. quod ita non fuit relictum in fideiussione per emptorez data. cuius rationem crederem esse propter excusandas altercationes inter venditorem eiusq; proximiorem. quoniã ex parte proximioris dici poterat ꝙ fideiussio ab emptore data non fuit relicta arbitrio iudicis. ideo ꝙ sua erat minime relinqui debeat. cui potest respondere venditor ꝙ fideiussio data ei ab emptore fuit de eius consensu ꝛ ꝙ erat idonea. aut saltem quod illam pro idonea habebat. data enim ab emptore presumitur idonea. naz de venditoris consensu. et quilibet diligens in rebus presumatur suis. ꝛ ꝙ contra suum velle recipere quam proximior dabat quia non eam reputabat idoneam nolebat. si indicaremus pro proximiore forsasse sua fideiussio non erat sufficiens. ꝛ sic preiudicaretur venditor. si pro venditore forsitan fideiussio proximioris est sufficiens sed vt euitetur retractus dicit venditor ꝙ non est idonea: et ad ista tollendum lex nostra. lxx. aut ꝙ fideiussio proximioris consanguinei arbitrio iudicis relinquatur. Non tamẽ illam l. xuj. fori. cum simi. intelligatis ita i fauorem proximioris ꝙ nõ sint alij precedentes. nam propietarius superficiarij ꝛ habens partem in re preferuntur proximiori. vt hac. l. lxxij. + Dominiũ est duplex. 38
directum ꝛ vile. notatur in. l. j. ff. si ager vectiga. ꝛ tenet Bar. in. l. si quis. ff. differẽtia. ff. de acqui posse. Bald. in. l. propietatis. C. de proba. Cũ enim ius emphyteoticum consistat in vsufructu ꝛ in seruitute rei + si directus dominus vendit ius suũ. 39
emphiteota non poterit illud extrahere pro tanto. Inter emphyteotam et dominum directi dominij nulla est cõmunio. Specu. in titu. de feriis. ff. quoniã. versic. xxxv. ꝛ ibi etiã dicitur: ꝙ licet dñs habeat directũ dominiũ ꝛ vasallus vile nõ dicit inter illos esse aliquã cõmunionẽ. Hinc est + ꝙ licet emphyteota teneatur dñm requirere si vẽdit vile per. l. iij. de iure emphy. ꝛ. c. potuit de loca. tñ si dñs directus vendit directũ dominium non tenetur requirere emphiteotam. ita concludit Specu. in titu. de loca. ff. nunc aliqua. versi. xciij. et sic etiam trãsit ibi Joan. an. in addi. idẽq; tenet Saly. in. d. l. iij. in. vj. col. ꝛ Jas. i. v. col. ad fi. + Et appellatione dominij venit 41
directum tantũ. probat. d. l. j. si ager vecti. vult glo. super verbo alienationis. i fi. in. l. j. ꝛ ibi doc. de iure emphy. Et Spec. i pallegato titu. de loca. ff. lecto. xxxi. rl v. inq; ꝙ dominiũ directũ facit dominiũ. dominiũ vile quasi dominium. licet Bal. in. l. precibus. in. ix. col. versic. ꝛ idem si dixit. de impub. ꝛ alijs. dicat ꝙ dominium directum ꝛ vile parum differunt in substantia nam differunt in hoc ꝛ in alijs que inuenire esset magis laboriosum ꝙ subtile. vt dicit glo. in. l. j. super verbo semper. in fi. ff. solu. ma. Cumq; ius emphiteotę consistat in vsufructu (vt dixi) ꝛ non in propietate sequitur ꝙ si dñs daret fundum in emphiteosim extraneo. coniunctus domini non poterit retrahere ꝛ habere fundum in emphyteosim pro tanto. dixi plenius hic in versic. in contractu emphyteotico.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Aduerte q̃ etiam si ista.l.lxxij.nõ exp̃ssisset q̃ dominus directi dominij p̃ferat̃ proximiori consanguineo vẽditoris. de iure etiam communi si emphyteota alienaret ius emphyteoticum.dominus directi dominij p̃ferretur tali consanguineo.quia.d.l.fori.cum aliis debet recipere interp̃tationem a iure communi.l.ij. cum glo.C.de noxa. ꝛ plene per Bar.in l.omnes populi.in repe.in. vj. q. princi. de iust.ꝛ in.sed communiter dom⁹ directi dominij p̃fertur quibuscunq; aliis vt in.d.l.iij.de iure emphy.ergo.ꝛc.idem in terminis tenent Bul.de cu.Albe.ỹosa.Ray.de fozli.Bal.ꝛ Ang.in.l. unperator.ff.de pac.loquendo in statuto mon. p̃ter.in.l.si cum dotem.ℌ.ff.solu-mat.ꝛ in l.ex facto.de peculio. Item quia.d.l.fori.statutum aut consuetudo loquuntur in genere.d.l.iij. in specie.vnde succedit regula quod generi per speciem derogatur.l. sanctio leguz.ff.de penis.l.vxorem. ℌ. felicissimo.cum aliis.de lega.iij. Idem etiam voluit Bal.in.l.dudũ. C. de contrahen.emp.tenetq; Jas.in.d.l.ij.in.iij.col. versicu. iuxta predictum.de iure emphy.

42 † Que sit differentia inter superficiariuz ꝛ emphyteotã. videte Bal. in rub. ꝛ in.l. j.vbi ꝛ Jas.in.vij.col.versicu.tertio quero. de iure emphy.doc.in.l.superficiario. ff. de rei ven.ꝛ in.l. qui bona.ℌ.ꝛ superficiariũ de dam. infec. Et ex dictis p illos in p̃allegatis locis habemus inter alia

43 † quod superficiarius habet vtile dominium in ipsa re ꝛ p̃prietatem in superficie. et propterea retrahere rem venditam p̃ tanto potest.et in retractu p̃fertur coniuncto venditoris. ꝛ habenti partem in re vt hac.l. lxxij. vbi disponitur q̃ quando concurrerit in retractu proximior consanguineus cum domino directi dominij superficiario vel habente partem in re. quod isti p̃ferantur consan-

44 guineo. † Nunc quero si res proximiori consanguineo venditur. in qua aliquis habet directum dominium: superficiem seu partem. an ab emptore consanguineo retrahere poterit p̃ tanto. In domino directo distinguerem.quod aut non fuit requisitus a domino vtili qui vendidit. ꝛ tunc perdit vtile dominium. ꝛ applicatur p̃prietario habenti directum. vt in.d.l.iij. de iure emphy. vel fuit requisitus vt ibi .et noluit emere.et isto casu cum vtile dominium ita vendi videatur de consensu domini directi. ipse dominus directus non poterit retrahere a dicto consanguineo p̃proximiore nec ab alio extraneo emptore. Aduerte tamen quod secundum istam distinctionem dominus directi dominij non potest concurrere cum alio volente etiam retrahere nec habebit retractum. quod est contra hanc.l.lxxij. ideo necesse confiteri debemus.quod predicta.l.lxxij procedat in secundo casu distinctionis.licet in illo videatur quod de consensu ipsius domini directi vendat vilis. Et in p̃senti questione quod dominus directi dominij possit retrahere a dicto consanguineo emptore. In superficiario ꝛ habente partem in re tenetur idem scilicet quod possent retrahere a dicto consanguineo emptore. moueor quia quando concurrunt cum illo in retractu. p̃feruntur ei.d.l. lxxij. ꝛ quoniam.l. lv. titu. v. par ti. v. (de qua loquitur ista.l. lxxiij.) vocat in suo casu sepe extraneum omnem illum qui partem in re non habet.sicut. l. si vsu fructus. ff. de iure dot. aut extraneum omnem illum excepto p̃prietario: ꝛ sic etiam de superficiario dicendum videtur. Ex qua.l. lxxij. habemus effectum notabilem societatis seu communionis. scilicet quod habens rem communem cũ alio p̃fertur in retractu coniuncto venditoris. † Adultaq; p̃cuilegia societatis 45
vel communionis videte vltra alios per Hyppolytum de Mar. in repe.l.fi.in.vj. char. C.de proba. Et vltra que ibi ponit. communio aut societas operatur. q̃ si plures sunt capti ꝛ inquisiti vel detenti a iudice seculari.quorum vnus est clericus.et ipse petat se remitti ad iudicem ecclesiasticum. iuxta.c. si iudex. cum simi. de senten.excommunī.lib. vj. quod tunc omnes laici debent secum remitti ad iudicem ecclesiasticum. per. l. si communem fundum. quemadmo. serui. ami. Ita singulariter tenet Ant. de prato doctor Bononiensis in. l. j. in fi.ff. que sententia sine appel. rescin. quod dictum nimis extollit Maria soci.in. c.ij. i. iij.col. versi. octauo fallit.de mut.pet. ꝛ ibi con

firmat pluribus dictis et doctrinis. maxime ex tex.satis bono i proposito.in. c. per tuas.in fi.de arbi. ex quo dicto infert ipse Maria.in p̃allegato loco ad aliũ notabile dictũ de quo ibi per eũ ꝛ admirat⁹ Felinus istius dicti refert ꝛ seq̃tur illud i c.placuit.i.v.col.de p̃scrip.ꝛ aliqua q̃ pro hoc dicto faciũt dixi in.l.vij.ℌsi. cõfirmo

46 ratione p̃superioꝛ. † Remq; cõmunẽ si fiscus cũ alio hẽt inuito socio totã vendere põt ex p̃cuilegio speciali.l.ij.C.cõmu.re. alie.ꝛ.l.vnica.de vẽdi.re. fis.cũ p̃tua.cõmu.l.x. licet regulartier sit cõtrarium.l. si socius.ff.si certũ peta.l.j. C.cõi diui.ꝛ.d.l. ij.tũ in hoc casu fiscus tenetur socio refundere partem p̃cij. vt in.d.l.vna.ꝛ adhuc ipse fiscus de eq̃tate tenetur prius req̃rere consociũ si velit dare tantũ quãtũ ab alio magis reperiat.vt tenet notabiliter Bal. in.d.l.ij.vbi ipse sic ait,equũ ñ puto q̃ fiscus faciat req̃sito cõsorte.nã si ille vult tãtum dare quantũ alius debet p̃ferri.argu. l,necesse.de in diẽ addict.ꝛ.l.j.ff.de p̃cuil. credi. refert ꝛ simpliciter sequitur Dida. ỹsegu.in tracta.de bonis lucra. constan. mat. inter mari. ꝛ vxo. col.xv. ad fi. cum

47 p̃n.seq̃. † Queritur quãdo cõiũctus teneatur cõsignare p̃cuiũ. Respõ. q̃ tpe celebrati cõtractus intra nouẽ dies q̃mis nõdum sit p̃fecta vẽditio. per.d.l.xiij.fori.ibi mas si ante q̃ la heredad fuere vẽdida no viniere el pariẽte.ꝛ.d.l.vj. oz. vbi idẽ disponitur.ꝛ sic cõstito de p̃cio ante vẽditionẽ poterit cõiunctus petere retractum. licet ille nõ sequatur nisi ea perfecta quod etiã probatur i.d.ll.dicẽtib⁹.si dicere el p̃cio porque es vẽdida la heredad aya la. Poteritq; consignare p̃cuiũ intra nouẽ dies a die solutionis p̃cij. q̃a tunc perfi-

48 citur vẽditio.vt i dictis iuribus regni.+Itẽ q̃ritur.maritus de pecunia dotali retrahit p̃ tãto rem venditã sui anolẽgi. nunq̃d vxoꝛ ipsius debeat habere fundũ retractũ ꝛ videtur q̃ sic per.l. xlix. ℌsi. o si fuessen los dineros dela dote. iuncto versi. ca en tales casos. titu. v. parti. v. Confirmo. res empta etiã nomine emptoris de pecunia militis.efficitur eius ꝛ non emptoris. l. si vt proponis. C. de rei ven. Et idem si emitur de pecunia minoris.l.curatoꝛ. C. arbi. tute. ꝛ.d.l.xlix. que etiam loquitur de his duob⁹ vltimis casib⁹ ꝛ disponit idẽ. tamẽ contrariũ tenerẽ. ꝛ ita q̃ efficitur ei⁹ cui⁹ noie fundus patrimonialis emitit̃ p̃ tanto. argu.l.ij.ꝛ.xj. titu.iij. lib.iij. fozo ll. debetur tamen vxori totum p̃cuiũ si totum erat dotale. vel medietas p̃cij si maritus de communi pecunia dictũ fecit retractũ. Nec obstat.d.l. xlix. in dictis ℌsi. nam ibi res empta a marito non erat sui quolengi. cõstat ex illa.+Queritur si pa- 49
ter vendidit aliquam rem quã nõ habuit a patrimonio patris vel matris. sed ipse eã acquisiuit, vtrũ illius filius possit eã retrahere. ꝛ videtur q̃ non. ideo q̃a talis res non dicitur de patrimonio. cum viuentis non dicatur habere patrimonium. vt i. l. neminem. ꝛ l. qui superstitus. ff. de acquirere. sed contrarium practicatur attentamẽte.d.ll.fori.ordi. ꝛ p̃sentiũ. + Queritꝛ 50
vtrũ vxoꝛ poterit retrahere p̃ tanto fundum venditum a marito. in dubio p̃senti distinguerem. aut iste fundus non fuit emptus constante matrimonio illorum. aut sic. Primo casu tenerem indubitanter q̃ non. quia non erat sui anolengi nec patrimonij neq; in illo habet partem. p̃terquam in fructibus durãte matrimonio. vt in. l. iij. titu. iij. lib.v. ordi. Secundo casu videtur q̃ habeat retractũ. nam vxoꝛ est socia mariti diuine ꝛ humane domus. l. aduersus. C. de crimi. expihere, ꝛ in illo fundo est consoꝛs. habetq; medietatem eius. l. j. titulo. iij. libꝛo. iij. fozo. ll. ꝛ.l.j. titu. ꝛ lib. vt supra ordi. que medietas est sua. ꝛ vt suam illã amittit etiã cõstante matrimonio. vt.l.lxxv. ꝛ lxxvj. infra. ꝛ in hoc retractu vxoꝛ non contrahit cum marito sed cum emptore. constat. Pro parte cõtraria facit quod maritus ꝛ vxoꝛ non sunt adinuicem p̃pinqui. tex. est quem ad hoc notant ibi Bar. et alij in l.j. C. vnde vir ꝛ vxoꝛ. Item maritus et vxoꝛ non veniunt appellatione p̃ximorum vt probat tex. in. l. cum alienam. C. de lega. quem ad hoc ibi Saly. notat p̃ statutis facientibus mentionem p̃ximorum'. Facit etiam q̃ maritus potest alienare bona lucrata seu acquisita constante matrimonio sine licentia vxoris. ꝛ valet talis alienatio nisi p̃batũ fuerit q̃ facta fuit dolose aduersus vxoꝛ. vt.i.l.iiij. titu. ꝛ lib. vt supra ordi. Aduerte q̃ q̃ voluerint tenere primã partẽ (q̃ saltẽ eqꝛ videt

Universidad de Deusto
Biblioteca

p rationes quas ponit lex assiduis. in ver si. qo enim earū. ꝛc. C. q̄ potio i pig. habe) poterūt respōdere p̄dictis motiuis scōe di cēdo q̄ retractū istius. q. vult facere vxor nō vt propinqua neq; proxima mariti sed vt socia diuine ꝛ humane dom. d. l. aduersus. ꝛ cōsors i dicto fundo. ꝛ q̄ posito q̄ marit⁹ possit illū alienare vt i. d. l. iij. nō tū negatur rectractus vxoris. nā etiā consors ꝛ cōiunctus possunt bona sua alienare ꝛ vēdere ad libitū. tū alter consors vel cōiunct⁹ possunt bona immobilia q̄ sunt de cōsortio. aut patrimonij seu auolēgi retrahere pro tāto. vt i. d. ll. xiij. fori. vj. ꝛ vij. ordi. ꝛ istis. Et q̄ sōam tenere vellēt. allegēt pro illa. q̄ in dicto retractu req̄ritur licentia mariti q̄ vēdidit. vt. l. iij. cū cōcor. supra. q̄ si ab eo datur videtur venire p̄tra suum proprij factū ꝛ respōdeant ad. d. l. aduersus q̄ ibi loquatur de societate spirituali matrimonij ꝛ tēporali ab illo cōsumata circa obligationē ei⁹ ꝛ onus ꝛ nō de illa de qua loqtur. d. l. lv. tutu. v. par. v. ꝛ p̄sentes. Et q̄ dato q̄ sit cōsors vxor i dicto fundo. habeatq; illius medietatē p̄ dicta iura regni. finit tamē esse consortē in predicto fundo per alienationē ei⁹ factā a marito iuxta. d. l. iij. ordi. ꝛ si vult retrahere petet licentiā a marito. q̄ si dat videtur venire cōtra suū proprij factū. dixi. et credere q̄ de iure dicta sōa p̄s sit verior. q̄a illi nō obstat. d. l. aduersus. vt vidistis. Nec d. l. lv. tuti. v. par. v. cū post dictā alienationē fundi vxor nō remanet domina medietatis neq; alicuius partis dicti fundi. dixi q̄uis alio stilo. ꝛ constat ex. d. l. iij. ordi. ꝛ ita cessat ratio dicte. l. lv.

¶Sequit recapitulatio legis.lxxiiij.

1 ¶Conclusio nō req̄ritur i libello accusatoris: quia conclusio stat in dispositione iudicis.

2 ¶Accusās i libello ō adulterio si postea p̄bat de stupro. valet sentētia lata sup stupro quia nomen adulterij generale est.

3 ¶Probatio aliqua etiā p̄ instrumētū quāmis post cōclusionē in causa nō admittit: tū post cōclusionē in causa admittit̄ p̄batio per cōfessionē partis etiā si per partes sit probationibus renunciatum.

4 ¶Probatio nulla est fortior nec efficatior q̄ per confessionem partis.

5 ¶Sētētia diffinitiua valida etiā in criminalibus pōt ferri ratione cōfessionis. etiā ex quocunq; inordinato processu.

6 ¶Probatio i cōtrariū q̄uis nō admittat cōtra p̄sumptionē iuris ꝛ de iure. tamē admittitur contra dictā p̄sumptionē p̄batio per confessionem partis.

7 ¶Sentētia diffinitiua si lata est. q̄ in rem iudicatā transacta fuit. nō pōt amplius retractari. nec aliquid probari in cōtrariū: tamē si pars p̄ qua est lata fateatur talē sentētiā esse iniquā vel iniustam. retractat per confessionē partis. ita q̄ amplius non mereatur executionem.

8 ¶Confessio facta etiā in iudicio requirit indicis vel partis acceptationem.

9 ¶Confessionē qualificatam si pars acceptat. debet illā acceptare cū oībus qualitatibus suis. de quo videatis hic.

10 ¶Cōfessio ptis nō sufficit tūc q̄ req̄runt p̄ forma duo testes ad probandum.

11 ¶Absens condēnatur vltra relegationē in tribus casibus.

12 ¶Diffinitiua dari pōt p̄tra absentē hodie de iure huius regni. i quocunq; casu p̄ quē reo vltimū supplicium venit imponēdum.

13 ¶Informatio talis p̄ quam reus potuisset poni ad torturā debet p̄cedere. ad hoc q̄ in absentem feratur sententia.

14 ¶Torture nō veniūt nisi procedāt indicia verisimilia. de quo videatis hic.

15 ¶Indicijs legitimis nō p̄cedētibus si p̄fessio emanauit i tortura. illa cōfessio est nulla. etiā si tortus i dicta cōfessione p̄seueraret. q̄ nō est legitime exorta. ꝛ ex illa non pōt sequi condēnatio. nec pena imponi.

16 ¶Mors si p̄ tortura indebite imposita p iudicē sequtur torto. tūc debet esse iudici pena capitis. q̄si enim mors torto nō sequtur. nō est imponenda iudici. sed bene tenebitur iniuriarū. ꝛ p̄ motu ꝛ arbitrio iudicis punitur extra ordinem.

17 ¶Fuga sola vel cōtumacia non est sufficiens probatio delicti.

18 ¶Indiciū surgens ex fuga. an sit in criminalibus sufficiens ad torturam.

19 ¶Reus inculpatus habēs indiciū innocētie p̄ se. tollit alia indicia q̄bus alias torqueri posset.

20 ¶Probatio bone vite et fame facit ne malefactor ex indicijs torqueri possit.

21 ¶Vulnerat⁹ dū mortifere q̄uis nō pōt expurgare. neq; absoluere occisores q̄ illi ōliquūt i faciēdo. illa tū expurgatio facit q̄ ille cōtra quē sunt indicia nō pōt ad torturā poni. q̄m hēt in dictū inocētē p̄se.

22 ¶Assertio seu iculpatio vulnerati ēt in extremis p̄stituti ꝛ asserētis q̄ fuit a tutio leta liē vulnerat⁹. nedū nō p̄bat p̄tra iculpatū. imo nec facit indiciū ad torturā cōtra eū.

23 ¶Torqueri an quis possit die feriato.

24 ¶Judex querere debet ex officio suo defensiones absentis accusati.

25 ¶Condēnari non potest ad mortē quis. licet in indicio cōfiteatur se occidisse hominem. nisi constet de corpore occisi.

26 ¶Confessus est quis se occidisse talē hominē. ideo potestas fecit illū decapitari. postea reperit̄ q̄ alius fuit malefactor. iste. debet mori nec liberatur p̄pt̄ penā p̄mi.

27 ¶Litatio sola sine plena probatione delicti nō sufficit ad condēnationē absentis.

28 ¶Condēnationi p̄tra absentē qui habet p̄fessō nō pōt p̄cedi. q̄n iudici li q̄ret aliq̄d p q̄ō apparet illō nō esse maleficiū. secus si ei apparet aliquid per q̄ō poterat ille se tueri. maleficiū tamē remanet cōmissum.

29 ¶Presumptio violenta q̄ in ciuilibus hēt vim plene p̄bationis. in criminalibus non. sufficit ad condēnandū quē corporaliter

30 ¶Condēnatio q̄uis i absentē scōm ius sit facta nō q̄ūt statim cū capit̄ puniri dēt et nō habet̄ p̄ cōfesso de quo videatis hic.

31 ¶Bānitū occidere ipune vel offendere nunquid de iure cōi cessantibus statutis licitum sit.

32 ¶Statutum an valeat q̄ bannitus possit impune occidi.

33 ¶Statutū disponens q̄ bānitus pro maleficio possit impune occidi. nō verificat̄ in bannito per contumaciam.

34 ¶Bānitus qui potest offendi. pōt nō solum in p̄sona. sed etiā in bonis. poteritq; impune verberari ꝛ cōtumelijs affici.

35 ¶Statutuz disponit q̄ bānitus possit impune occidi. mō quidā bānit⁹ dicit se nō esse iure bānitum. vel de iure debere eximi de banno. si medio tpe occidatur. an occidens teneatur de homicidio.

36 ¶Statutū posito q̄ excuset occisorē bānitū in foro cōtentioso. an peccet i foro conscientie.

37 ¶Reus q̄liter de iure cōi in criminalibus sit citādus. ꝛ q̄liter p̄ iura huius regni.

38 ¶Litera p̄sentis. l. videtur tria requiri ad hoc q̄ sentētia inimici valeat. de q̄b⁹ videatis hic et in nu. sequenti.

39 ¶Accusator semel p̄bauit delictū p vnū testē. nunq̄d iudex debeat sibi deferre inramentū necessariū in supplemētū probationis ꝛ ita cōdēnare reū accusatū.

40 ¶Dat⁹ per sentētiā in inimicū iuxta p̄ncipiū huius. l. poterit occidi ab illis quibus datum fuisset in inimicū. alias nō cū sententia esset in se nulla.

41 ¶Judex si extra formā traditā p̄ istā. l. dat reū cōtumacē i inimicū q̄ occisus fuit ab eis q̄b⁹ dat⁹ fuisset in inimicū. nūquid occisores puniri debeāt de homicidio.

42 ¶Cautela pulchra circa cōtumacem in respondendo positionibus.

43 ¶Creditor si habet ius ingrediendi in fundū debitoris p̄pria auctoritate. pōt cedere alteri istud ius extraiudiciale.

44 ¶Jus extraiudiciale q̄ quis potest incōtinēti expellere inuasorē. pōt alteri cedi.

45 ¶Cedere possum alteri ius si illud habeo capiendi p̄pria auctoritate debitorem. vel ingrediendi possessionem.

46 ¶Statuti si ex forma licitū esset vindicare se p̄pria auctoritate. vl occidere hostē aut inimicū. talis facultas non pōt alteri cedi. seu demādari. Fallit̄ duob⁹ casib⁹.

47 ¶Probatio in cōtrariū admittit̄ de innocētia eius q̄ habebatur a lege pro p̄fesso et cōuicto. ac si esset cōfessus delictū.

48 ¶Contumax in respondendo positionibus habetur pro confesso. tamen nō obstante ista ficta confessione. potest probare contrarium.

49 ¶Bānitus non solū ipse est admittēdus ad probādū de innocentia sua. imo quicūq; etiā penitus extraneus admittēdus est ad eū excusandū. et allegādū causas innocētie suę. de quo videatis hic.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ex ista duo tangit ꝓncipalia. vnuz ꝙ in cãis criminalibus reus contumax condẽnari potest. Alterum ꝙ datur inimicus per iudicẽ. Circa primuz habem⁹ ꝙ aduersus cõtumaces qui neq; denunciationib⁹ neq; edictis presiduz obtemperassent. sentẽtiã i absentes ꝓnũtiari oportet. vbi sunt legis absentem. ff. de penis. siue sit lis contestata aut non secundum glo. ibi super verbo ad relegationẽ. vbi illam tenet Bar. dicens ꝙ semper tenuit eam z ait ꝙ omnes moderni tenent dictam glo. Hoc autem est verum in criminibus quibus ponitur pena vsq; ad relegationẽ inclusiue. d. l. absentẽ. cũ glo. ibi. secus quãdo pena grauior esset irrogãda l. j. ff. de requi. reis. l. absentem. C. de accusa. z. d. l. absentẽ. versic. verũ si quid. de penis. Ratio quare in criminibus nõ puniendis vltra relegationẽ peruenitur ad sententiam in absentẽ est. nã in ciuilib⁹ contra contumacẽ sunt prodita remedia primi z secundi decreti. in criminalibus grauibus est proditum remedium annotationis bonorum. in criminalibus non grauibus hoc annotationis bonorum remedium proditum non est. merito cuz alia remedia non habeamus peruenitur ad sententiam etiam lite non contestata ita Bar. in. d. l. absentẽ. nec obstat ibi tex. dicẽs secundũ morem priuatoꝝ iudiciorum qz in multis differũt. Bar. ibidẽ. aliã differentiã inter iudicia ciuilia z criminalia ponit idẽ Bar. in. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de infami. vbi tenet ꝙ in criminalibus nõ requiritur cõclusio libelli. ipseq; notat p ter. vbi in. l. libellozum. in fi. ff. de accusa. vbi ait ꝙ ex. l. illa notatur ꝙ nõ videtur ꝙ sit necesse ꝙ in libello criminali pars concludat. sufficit enim dicere talem cõmisisse maleficiuz. z idẽ firmat in. l.

anda mos q̃ a ninguno denñas justicias poꝛ enemigo en rebeldia, sin prouaça legitima, y passados tres meses alomenos despues de la condẽnacion, z que sea pedido poꝛ el acusador. Esi de otra manera lo dieren q̃ sea en si ninguna la sentẽcia q̃ se diere en lo que toca a dar lo poꝛ enemigo.

edita. in. ij. col. C. de eden. quod etiã erit de inquisitione ꝙ in ea nõ est necessaria cõclusio sicut in accusatione. Bar. in. l. j. §. si publico. in. iiij. col. versicu. tertio queroꝝ. ff. de adulte. allegat dictaz. l. libellozũ. tamẽ dicit in. d. versi. ꝙ cõsuetudo obseruat ꝙ ponunt z cõcludũt sic. super quibus oibꝰ intẽdit procedere z punire repertum culpabilẽ secundum formaz iuris seu statutozũ. qõ notate secundum euz ibi. vbi vltra procedit z dicit quia sicut in accusatione põt intẽtari nouas lex. ita in inquisitione. z potest dicere ꝙ intendit punire culpabilem repertum secũdũ formã iuris ciuilis vel statuti. + Ratio quare in libello accusatorio non requiritur conclusio est quia conclusio stat in dispositione iudicis secũdũ Bal. in. d. §. pena grauior. in. ij. col. versi. venio ad tertiã glo. Hinc dixit ipse in. l. si ea. C. de adulte. + ꝙ si aliquis i libello accusat de adulterio. postea probet de stupro. valet sentẽtia lata super stupro quia nomẽ adulterij generale est. secus in causis ciuilibus i quibus ius est fundatum in parte. ideo attẽditur forma libelli z secundũ petitionẽ debet ferri sentẽtia. ita Bal. in. l. z si seuerior. in. iij. z. iiij. oppo. C. de infami. refert z simpliciter sequitur Jas. in. l. vnuz. in antepen. col. ff. si certum peta. †. Et licet post conclusionẽ in causa non admittatur aliqua probatio etiam per instrumentum. c. cum dilectus. de fide instru. z. l. vj. titu. xj. lib. iij. ordi. tamen post cõclusionẽ in causa admittitur probatio per confessionem partis. c. cũ Joannes heremita. de fide instru. etiam si per partes sit probationibus renunciatũ. Bal. Pau. de cas. in rub. C. de proba. et ibi Hypol. de marsi. in repe. folio. xij. col. j. Ant. de but. in. c. iz causam in. j. char. de ꝓba. Jas. in. l. si duo patroni. §. idem

Julianus. in. ij. col. ff. de iureiur. z in. l. cũ te transegisse. in. j. col. C. de trãsa. + Nulla enim est fortioꝛ nec efficaciοꝛ probatio q̃ per confessionem partis. Jas. in. l. titia. in prin. in. ix. col. ad fi. de verbo. obli. et in. d. l. cum te transegisse. Probatur primo ex proximioꝛibus dictis. + Secũdo quia ex quocunq; inoꝛdinato ꝓcessu põt ratione confessionis ferri sententia diffinitiua valida etiã in criminalibus vt per Bar. in. l. si cõfessus. ff. de custo. reo. z allegat Inno. in. c. q̃liter et quãdo. de accusa. Bal. in. l. j. C. de indi. et in. l. mercalem. C. de condi. ob turpem causam. tex. est in. c. pisanis. de resti. spolia. quem ad hoc allegat Bal. et dicit notabilem in auẽ. affera tur. in fi. de litis contesta. secus est in omni alia probatione quoniam ex inualido processu non potest ferri sententia diffinitiua valida. l. prolatam. vbi Bar. z alij. C. de senten. et circa istud secundum videatis. l. j. stili. et. l. xj. titu. j. lib. iij. oꝛdi. et. l. fi. titu. iiij. eisdem lib. z volu. + Tertio nam contra presumptionem iuris et de iure non admittitur probatio in contrariuz vt per glo. in. l. fi. in prin. et ibi Bar. ff. quod metus causa. glo. z doc. in. l. sine possidetis. C. de ꝓba. z in. c. is qui fidem. de spõsa. tamen contra presumptionem iuris z de iure admittitur probatio per cõfessionem partis. glo. est approbata. in. §. illud. in auẽ. de equa. dot. vnde sumitur auẽ. sed iam necesse. vbi Bar. et alij idem firmant. de dona. ante nup. glo. in. l. in contractibus. in prin. C. de nõ nume. pecu. facit tex. in. l. j. inducendo vt ibi p Sali. C. de dolo. Quarto. + ꝙ si lata est sentẽtia diffinitiua que in rem iudicatam trãsacta fuit. nõ potest amplius retractari nec aliquid probari in contrarium. tamẽ si pars pro qua est lata fateatur talem sententiam esse iniquam vel iniustam. retractatur per confessionem partis ita ꝙ amplius non meretur executionem secundum Inno. in. c. quia plerisq; de immuni. ecclesia. quem sequũtur Ant. de but. z Panoꝛ. i. d. c. is qui fidem. de sponsa. cũ multis cõcoꝛ. legistarũ et canonistarũ quos dedit Jas. in. l. ad monẽdi in rep. col. xvj. ad fi. ff. de iureiur. Requirit tamẽ ꝙ aduersa pars acceptet confessionem. nam qui non acceptat confessionem aut verba aduersarij nõ potest se ex illis iuuare vt notãt Bal. z Alex. in. l. suus heres. per illum tex. C. de repu. here. idẽ tenet Sali. in. l. vnica. in. xv. oppo. C. de cõfe. in. l. generaliter. in. vj. q. C. de non nu. pecu. et in. l. inbemus. ad fi. C. de libe. cau. vbi dicit. † ꝙ confessio facta etiã in iudicio requirit iudicis vel partis accepta tionẽ. idemq; firmat Alex. in cõsi. xx. incip. in causa appellationis interposite. in. j. col. in. iiij. volu. Cardi. flo. in cõsi. xcij. incip. nobiles viri domini. in. vj. col. ad fi. et Jas. in. l. qui rome. §. coheredes. in. j. col. de ẏbo. obli. + Aduerte ꝙ si pars acceptat cõfessionem qualificatam debet illã acceptare cũ omnibus qualitatibus suis. alias nõ posset in parte acceptare vt per Bar. in. l. aurelius. §. idem quesijt. de libe. lega. per eundem et Bal. in. l. siquidem. C. de excep. Bal. in. l. siquidem. C. de trãsa. in. d. l. vnica. in. iij. col. de confe. z in. l. cum precum. C. de libe. cau. Abb. in. c. j. in. vj. not. vbi pulchre limitat per illũ tex. de postula. prela. Jas. in. l. cõtra iuris. §. si filius. in. ij. col. ff. de pac. et in. l. põponius. §. cum quis adminiculo. in. y. col. ff. de acqui. posse. tamen confessio qualificata per taxatiuam tantuz potest in parte acceptari, vnde si creditoꝛ petat centum z debitoꝛ cõfiteatur in iudicio se debere quinquaginta tantuz, potest creditoꝛ acceptare cõfessionẽ quãtũ ad quinquaginta nõ obstãte taxatiua tũ. z postea ꝓbare de reliquo. tex. est i. d. l. si q̃dẽ. z ibi Bar. Bal. et alij. C. de transa. q̃ dicit notabilẽ Jas. ad hoc in. l. j. in pn. in. iiij. col. si quis ius dicẽ. non obtẽ. idem tenet Bar. in. l. si cũ dos in prin. vbi limitat. ff. rerũ amo. † Et confessio partis non sufficit tunc quãdo requirũtur ꝓ forma duo testes ad probandũ. Bal. vult in. d. rubrica. C. de ꝓba. cano. in rub. extra co. Jas. in. l. nemo. potest. in. j. lectu. in. iij. col. de lega. j. z in. l. cum quis. in. iiij. col. ad pan. C. de iur. et fac. igno. + In tribus autẽ casibus absens condẽnatur vltra relegationem. Primus est in. l. cozne. de si ca. per ter. in. l. lege cornelia. §. et qui hoc crimine. ff. de sica. Secundus est in casu. l. nec diu. C. de penis. Tertius est in quadam cõstitutione Henrici imperatoris quã promulgauit Pisis in qua continetur ꝙ in crimine lese magestatis absens põt dãnari. ita Bart. in. d. §.

Universidad de Deusto
Biblioteca

et qui hoc crimine.et in.l.fi.ff.ad crimen. in tertia col.ff.de publi.iudi.tamē in.l.iij. titu.iij.lib.ij.foro.ll. ponitur ordo seu forma qualiter debeat a iudice procedi contra absentem in casu.l.cornelie de sicarijs vel super alio casu digno mortis. et in. l. vij.titu. de los assentamientos. par.iij. in.l.ix.et.x. titu.ij. lib.xj.ordi. et in quaterno ordi.circa ordinem iudicialem.fo-
12 lijs.xiij. et.v. et.vj.† et sic vltra predictos tres casus de iure communi,hodie de iure huius regni in quocunq; casu per quē reo vltimū supplicij venit imponendum contra absentem diffinitiua dari potest.p supra allegatas.ll.regni,in minoribus criminibus de iure communi dixi.& probatur per argumentum dictorum iurium regni. quoniam si toleratur et permittitur absentē dānari in crimine mortem ingerēte vel in eius a forticri in alijs minoribus. Et cuz ex supradictis videatur absentem damnari posse,videtur sequi q; sola contumacia faciat probationem delicti.et sic secūdum statuta Italie in quibus ex sola contumacia habetur reus pro confesso.& habetur contumacia pro legituma probatione,vnde vbi sunt statuta seruabus statuta.Bar.in.d.l.absentem in.iij.col.de penis,de quo per eundē & alios in.l.omnes populi.ff.de iusti.et iu.Tamen de iure cōmuni si fuga obijcitur alicui pro crimine. probata fuga probatur crimen. l. desertorē.de re milit.l.cōsiliarios.C.de assessō. Sed si obijcitur alicui in ꝓbatione alterius criminis non vt crimē per se.tunc si est crimen solius suspitionis fuga est plena probatio quia facit quē suspectū.l.impuberibus.ff.de suspec.tuto.quādocq; est crimez de quo requiritur probatio plena vera de ipso facto nō de suspitione tantū. et hoc casu fuga regulariter non facit plenam probationem.indiciū autem vel semiplenam facit.doctrina est Bar.in.l.lege
13 cornelia.ff.ad sillania.+ Ad hoc enim q; in absentem feratur sentētia. debet precedere informatio talis per quā reus posset poni ad torturam.l.xv.titu.ij.lib.xij.
14 ordi.† et non venitur ad torturā nisi precedant indicia verisimilia.l.cū cognitionaliter.C.de questio.l.iij.& vj.in versi.et qualquiera destas cosas.titu.xxx.parti.vij. qō in tantū ꝓcedit q; etiā vigore cuiscūq; amplī arbitrij qō habeat potestas vel cōmissarius non poterit ad torturam pone realiquē nisi legitima indicia adsint,sic dicit in terminis Albe.de gādino in suo tracta.maleficiorum.dum tractat de tormētis.& expresse Pau.de cleza.in.c. grauis in penul.col.de depositio. vbi allegat quod habet in.c.veniens.& in.c.quintauallis.de iureiur.& quod habetur p glo. in clemē.sepe.de verbo.signi.refert et sequitur Alex.in consi.lxv.incip.habita supra.in.ij.col.in primo volu.idē tenet Rapha.ful.in consi.lxix.quod incipit super q̄stione formata ad fi.& Jas.in.l.si sic legatū.in prin.in antepē.col.de lega.j.et in.l. milites.C.de testō mili.qō teneatis ordi quia valde quotidianū est secūdū eundē ibi.ad quod facit q; si statutū dicat q; potestas in criminalibus libere possit inquirere.tamē propter illud aduerbiū libere nō poterit inquirere nō precedēte fama vel prius q̄ sint indicia.ita Bal.in.c.j.per illū tex.cū glo.de offi.ordi.Ad idem facit q; licet Papa vel princeps mādet inquiri in genere tamen hoc mandatū debet intelligi & limitari fama precedente et non aliter. Bald.in.c.licet. per glo.ibi de offi. ordi.item requiritur citatio.et testes debent esse idonei vt ibi per eum.que bene notate in practica secundum Jas.in. d.l.si sic legatum. in prin.in.d. antepen. col. Alias sententia esset nulla non precedente dicta informatione.vt in.d.l.xv. ordi.que habuit respectum ad .d.l.cum cognitionaliter.cum concor.nam sicut in eis ad torturam requiritur q; dicta indicia precedant. ita in illa ad condemnationem (de qua loquitur) requiritur q; precedat informatio talis per quam condemnatus potuisset poni ad torturam. + Hinc est q; non precedentibus indi- 15
cijs legitimis si confessio emanauit in tortura. illa confessio est nulla. etiam si tortus in dicta confessione perseuerauerit, quia non est legitime exorta.et ex ea non potest sequi condemnatio nec pena imponi. vt est tex.in.l.pen.secundum vnam lecturam glo.et ibi Barto. notat et sequitur.ff.de questio.sequuntur Jmo. Pau.de cas. Alex.et Jas.in.l.qui in aliena.ff.Celsus.ff.de acqui.here.et ibi not

Jmol.hoc esse menti tenendum. nam ex eo poterius multa lucrari.et refert idem tenere Albe. de gandino in suo tractatu maleficiorum.dum tractat de tormentis in rubrica queritur nūquid confessus in tormētis non precedētib⁹ indicijs. Jstud idem dixerat Sali.in.l.ij.C.de custo.reo. et tenet Pet.de ancha.in clemē.j.de homi.Ang.in trac.de questio.(quem tractatum quidam attribuūt Bar.sed non est stilus Bar.secundum Alex.in.d.ff. Celsus. in fi.col.)Pet.de ancha.in consi.xxiij.incip.in christi nomine Amē.visa inquisitione, Alex.in cōsi.v.quod incipit in causa inquisitionis formate contra Valeriaū.in.j.col.primi voluminis.quod consilium est erroze duplicatum in consi.xcij. eiusdem primi voluminis in consi.clxxx. incip.in causa angelorum.in pen.col. secundi volu. in . consi.j . quod incipit viso processu inquisitionis formate cōtra Antonium . in . ij. et. iij. col. tertij volu.& in consi.lij.incip.viso themate illustrissimi. predicti tertij volu. Et isto casu quando precessit dicta iniustitia tormentorum sine legitimis indicijs. si iudex facit scribi in actis banchi q; iste fuit sponte cōfessus. facit confici falsum instrumentum.et eodem modo notarius qui scribit confessionem fuisse spontaneam incidit in falsum si notitiam habuit tormentoz & ideo officiales faciunt stare notarios extra palatium vt non habeant notitiam tormentorū. vt sic possint scribere cōfessiones esse spontaneas.ita Ang.in.d.ff.Celsus.vbi sequūtur Jmo.Alex.Ar.et.et Jas.& ibi dicunt Alex.& Jas.hoc esse valde notabile in practica.et q; est magis cōmunis opinio et ideo secūdū Ang.et Jas.vbi.s.debet esse cautus in practica aduocatus accusati vel inquisiti qui fuit confessus ad banchum se maleficium commisisse vt faciat probari si potest q; ille fuit primo tortus indebite.quia nullis precedentibus indicijs sufficientibus neq; fama. vnde quouisq; detentus fuit.semper idem metus tormentoruz durare presumitur.ideo confessio & ratificatio nihil valent.et falsitas cōmittitur si scribatur de spōtanea cōfessione secūdum quod predixi.idem cū Ang.tenuit Alex.in. d.j.consi.tertij volu.et in.d.consi.lij.etiam tertij volu.Contrarium tamen in terminis firmauerat Bald.in.l. vnica. in.v.col.in iij. oppo. de confe.dicens q; confessio facta in tormentis non precedentibus legitimis indicijs valeat et teneat eiq; stare debeat si pseueret in illa.Ludo.ro.in consi.clxvij. incip.Antonius accusatus de adulterio. in.j. col. ad fi. sequitur primam opi. et facit mentionem de Bald. in. d.l. vnica. de confe.et eum reprehendit.et ita Alex. vidit pluries de facto seruari. teste ipso in.d. Celsus. in vlti. verbis. vbi refert et sequitur Jas.in antepe. col. Et licet Bald.dicat in. l. decuriones per tex. ibi in argu.C.de questio.q; de quacunq; tortura quam iudex dolo malo et sine causa dederit est pena capitis.tamen ista decisio videtur q; non sit tuta per tex. not. in.l.lege cornelia.in prin.ff. de sica.per quem tex.notat.ibi Bart.contra rectores et potestates terrarum qui per iniustitiam testes vel reos inculpatos tantum torquent q; faciunt eos mori in tormentis. tunc tales iudices tenentur.l.cornelia de sica. et sic pena capitis. idem tenet Barto. ipse in.l. questionis.ff.de questio. et ibi ait q; contigit ita sibi dum esset iudex maleficiorum. q; cum videret iuuenem robustum torsit illum et statim fere mortuus est. et subdit q; ideo inspiciendum est an possit iudici imputari culpa. Concludo in hoc. + q; si pro tortura indebite imposita per iudicem sequitur mors torto. tunc debet esse iudici pena capitis vt dixi allegando tex. et Bar. in.d.l.lege Cornelia.in pn.et in.d.l.q̄stionis.quando enim mors torto non sequitur.non est imponenda iudici.sed bene tenebitur iniuriarum et pro motu & arbitrio iudicis punitur extra ordinem.l.iniuriarum estimatio.ff.de iniur.Bal.in rub.C. de pena iudi.qui male iudi.sequitur Sali.in.l.fi. eo. titu. Alex. et Jas. in.l. hoc edictum.in prin. quod quisq; iuris. licet Ludo.ro. ibi dubitet per tex.et Bald.ibi in fi.in.d.l. decursiones. vbi inquit q; illa. l. est argumentum q; de quacunq; tortura quaz iudex. etc. dixi.+ Sola fuga vel 17
contumacia non est sufficiens ꝓbatio delicti vt dixi allegādo Bar. in.d.l.lege cornelia.ff.ad sillania.idem tenet ipse in.d.l. absentem.in.iij.col. dicens q; de crimine

Universidad de Deusto
Biblioteca

debet constare p legitimas probationes sicut in ciuilibus quando contra absentē ad diffinitiuam procedit̄. vt in auc. qui semel. ibi perquisita veritate, quomodo & quando iudex. l. properandum. §. & si quidem. C. de iudi. & ꝓbat. l. xij. titu. xiij. parti. iij, aut ad minus q̄ per dictam informationē reus absens deberet torqueri vt in d. l. xv. titu. vj. lib. iij. ordi. & i. d. folio. vj. in versi. & si por el dicho processo. quaterni supra alleg. Supposito q̄ nō om̄e indiciū est sufficiens ad torturā vt declarat Bart. in. l. fi. ff. de q̄stio. + quero an indiciū surgens ex fuga sit in criminalibus sufficiēs ad torquendū. passus iste quotidian⁹ est et non clare expeditus per doc. secundū Jas. in. l. admonendi. in repe. col. lx. ff. de iur. iur. tamen Bar. in. d. l. fi. in. vj. col. circa medium. ff. de questio. visus est clare velle q̄ sic. et Bal. in. l. cū probatio. in lec. antiqua. ff. de proba. idem tenuerat Oldra. Lau. vt refert Joan. an. in addi. speculo. in titu. de presump. §. vj. versi. violēta. in addi. magna que incipit hic est instandū. in. ij. col. dicens q̄ propter suspitionem ex fuga possit torqueri subiici per. l. iij. §. de his aūt. ff. ad sil. subijcit tū Joā an. q̄ istud nō placet Jaco. de bel. in. §. si vero semel. alias si vero etiā quidā. in auc. de exhi. et introdu. reis. colla. v. per. l. j. in pan. ff. de q̄stio. & l. milites. C. eo. vbi ad torquēdū aliquē req̄runt indicia vel argumēta. ergo solū indiciū fuge nō sufficeret ad torturam. item quia fuga non respicit principaliter delictū sed ꝓsone tuitionem. finaliter inquit iō Joā an. vbi. §. q̄ quicquid de iure sit. tū q̄ de consuetudine seruat̄ q̄ propter vnum indiciū quis torqueatur. & ita videtur residere cuz opi. Oldra. Bar. et Bal. in locis p̄allegatis q̄ sola fuga faciat indicium sufficiens ad torturam. & ista videtur cōis sententia secūdū Jas. i. d. lx. col. ad fi. quā intelligite q̄n quis anfugit anteq̄ accuset de delicto. sed si anfugeret postq̄ est accusatus de delicto vel staret cautus in domo & nō exiret. tūc fuga nullū indiciū facit. nā primo casu q̄n anfugit anteq̄ sit accusatus, videt q̄ cōscientia delicti eū inducit ad fugiendū. secūdo casu postq̄ est accusat⁹, videt q̄ timor accusationis & vexationis illum inducat ad fugiendum. ita Bar. ꝓnceps legistarū in. l. j. ꝓ tex. ibi in. argu. ff. de bo. eo. q̄ ante sentē. non. sibi cō sci. sequitur Ang. in. d. l. admonēdi. in pen. col. & in. l. fi. C. de q̄stio. Ang. Arer. in suo ope maleficio q̄. in v̄bo. fama publica. in v̄si. aū fuga faciat indiciū. & Ludo. ro. in. d. l. admonēdi. vbi hoc vltimū intelligit nisi alia indicia & suspitiones laborarēt contra cū qui anfugisset. argu. l. vnice. C. q̄ nu. tute. idē ait i. d. l. lege cornelia. ad fil. Mathesi. in cōsi. cxlvj. et Jas. in. d. l. admonēdi. in. dicta repe. col. lxj. & ibi & in col. lxij. illū de materia fuge videatis. Ad memoriam vestrā veniat. + q̄ reus inculpatus habēs indiciū innocētie pro se, tollit alia indicia quibus alias torqueri posset. sic Jaso. notat ex dicto Baldi ibi in. l. j. in. fi. communia de lega. ad q̄ facit. † q̄ ꝓbatio bone vite & fame facit ne malefactor ex indicijs possit torqueri. Bar. in. l. j. §. pen. p illū tex. ff. de re milit. sequit̄. Bal. in. l. fi. in vlti. col. C. de proba. in. l. j. C. loca. & in. l. ea quidē. circa antepen. col. C. de accusa. Ang. in. d. l. milites. C. de questio. plene Jaco. de bel. in. l. omnimodo. C. de inoffi. tes. Alex. in ꝓsi. xxiij. incip. pōderatis narratis in themate. in. iij. volu. & Jas. in. d. l. j. in vlti. verbis. cōia de lega. hinc esset. † q̄ licet dīs mortifere vulnerat⁹ non pōt expurgare neq̄ absoluere occisores quia illi delinquūt in faciēdo. sed bene seruos qui deliq̄runt negligendo. glo. est & ibi plenius Bar. in. l. y. ff. ad sil. que non est alibi secūdum Bal. in rub. de treuga & pace. alla tamen expurgatio facit q̄ ille contra quem sunt indicia non potest ad torturam poni quoniam habet indiciū innocētie ꝓ se. ita Bal. putat in. d. l. j. in fi. col. v̄si. ult̄ si testator. cōis de lega. alleg. l. paulus. §. j. ff. de bo. liber. sequitur Alex. in cōsi. xxiij. incip. ad aduersis his que tā pertestes. in. iij. col. v̄si. fortifico ex decisione Bal. in. ij. vol. quod est perpetuo mēti tenendum quia vtile est ad euadendum aliquē a tortura. secūm Jas. in. d. l. j. in vlti. col. refert Dida. de segu. & simpliciter sequitur Bal. in volu. marū repe. folio. cvij. col. ij. vbi etiā allegat Alexā. in. d. cōsi. xxiij. + econtra autem assertio seu inculpatio vulnerati etiam in extremis constituti et asserentis q̄ fuit a Tutio letaliter vulneratus nedum non probat contra inculpatum. vt est tex. singu. in. l. si quis in

18 19 20 21 22

graui. §. j. ff. ad sil. imo nec facit indicium ad torturam contra eum. ita tenuit glo. in l. mater. super verbo cauit. C. de calumnia. & ibi expresse Ang. per illam glo. quez refert & sequitur Alex. in. d. cōsi. xiij. & Jas. in. d. l. j. in. d. vlti. col. licet contrarium teneat ipe Ang. in. d. §. j. dicte. l. si qs in gra 23
ui. † An autem quis possit torqueri die feriato. Dlex. in. l. diuus. ff. de feriis. refert decisionem ꝓ Jan. de lia. in. c. grauis. ad fi. de depo. quam videatis. & Baldum in. l. nemo. in. v. not. per illum tex. de epis co. audi. vbi notat q̄ etiam in diebus paschalibus potest adhiberi tortura ad inuestigationem enormium criminum seu criminosorum. & specialiter in delictis q̄ committuntur clam. sicut est incantationem. facere committere adulterium. formare falsam monetam. & similia. nam in talibus facilior & promptior debet esse iudex ad torquendum. quod tenealis mēti secundum eundem Bal. ibi. & sic ponderate Bal. velle q̄ ꝓ aliis criminibus non potest tortura inferri die feriato. ita Jas. in. d. l. diuus. in vlti. verbis. videatis q̄ Jas. in. l. j. §. sed excipiuntur. ff. eo. titu. de feriis. vbi per illum tex. notat aliqua q̄ possunt fieri feriato tempore. Et in tantū debet constare de crimine per probationes legitimas vt supra dixi ad quod allegaui Bar. in. d. l. absentem in. d. iij. col. ff. 24
de penis. † q̄ iudex querere debet ex officio suo deffensiones absentis accusati. l. si non deffendatur. ff. eo. l. j. in fi. ff. de questio. Bar. in. l. dies cautioni. §. hoc autem iudicium. in fi. tertie col. de dam. infec. et in. d. folio. vj. in prin. ibi informando se ipsi mesmo el iuez de su officio por quantas partes pudiere de la innocencia del tal delinquente. quoniam si hoc locū habet in ciuilibus ꝓut retuli tenere Bart. in. d. l. absentem. in. d. iij. col. & allegaui. d. auc. quis semel. l. properandum. §. j. & l. xij. titu. xiij. parti. iij. multo fortius in criminalibus vbi maius est periculum. nam vita hominis preferenda est cunctis. vt in. l. sancimus. in. j. de sacro san. eccle. Si cū viderit iudex hominem viuum quem ab absente occisum dicunt. non condemnabit cum non solum ex ficta confessione. sed etiam ex vera. l. inde neratius. in fi. cū 25
l. sequen. ff. ad. l. aquil. † Et si aliquis in iu

dicio confiteatur se occidisse hominem nisi constet de corpore occisi non potest condemnari ad mortem. Baldus. c. at si clerici in. iij. col. de iudi. Ang. in. l. vnica. in. ij. col. C. de confe. & in. l. certum. in pn. ff. eo. & Jas. in. l. error. in. ij. col. C. de iur. & fac. igno. † Et si quis confessus est se oc 26
cidisse talem hominem. ideo potestas fecit illum decapitari. postea reperitur q̄ alius fuit malefactor. iste debet mori nec liberatur propter penam primi. tex. est in l. qui seruum. in prin. de interroga. actio. quem ad hoc notat Bal. in. l. ij. ad fi. C. quibus res iudi. nō no. Jmol. in. l. is qui reus. in. xxxj. col. ff. de publi. iudicijs. et est singularis secundum Jas. in. d. l. error. in. d. iij. col. Facit quod decidit Bar. in. l. eleganter. §. qui reprobos. ff. de pigno. ac. † Sola citatio sine plena probatione delicti non sufficit ad condemnatio 27
nem absentis Bar. in. l. inter accusatorem ff. de publi. iudi. tamen hodie de iure huius regni sufficeret q̄ precedat informatio talis per quam reus absens deberet torqueri. dixi. ad quod allegaui. d. l. xv. tit. ij. lib. iij. ordi. & i. d. folio. vj. v̄si. e si por el dicho ꝓcesso. quaterni supra alle. Bō omitto. † q̄ contra absentem qui habetur 28
pro confesso non potest procedi ad condemnationem quādo iudici ligueret aliquid per quod apparet illud nō esse maleficium. secus si ci apparet aliquid per quod poterat ille se ueri. maleficium tamen remanet commissum. concluso est Bar. in. d. l. absentem. in prin. in vltimis verbis. ff. de penis. † Presumptio violē 29
ta que in ciuilibus habet vim plene probationis. in criminalibus non sufficit ad condemnandum quez corporaliter. sic tenent Inno. Hostien. & alij. in. c. quia veri simile de presump. Ant. & Abb. in. c. asserte. eo titu. Bal. in. l. vltima ad fi. C. de proba. Ludo. Ro. in. l. j. §. si quis in villa. ff. ad sil. Mathesi. vbi limitat in not. alias singulari. cxix. Alex. in consi. xv. incip. viso processu inquisitionis formate per potestatem parme. in. v. col. in. j. volu. & in cōsi. cxv. quod incipit in causa inquisitionis formate contra dominam Helenam circa fi. in. iij. volu. Adinotatur enim pena & non infligitur mors ex presumpta probatione. Bal. in. d. l. vlti. ad fi. C. de pro-

ba. Jnno. in. d. c. quia verisimile. refert ꝛ sequitur Abb. in. c. auditis. in fi. col. de ꝓscrip. ꝛ est glo. finalis. in. c. inter sollicitudines. de purga. cano. quam ad hoc inquit valde notabilem Jas. in. l. si quis mihi bona. ℌ. sed quid si mandauit. ff. de acqui. here. ꝛ in. l. j. in. v. col. de seruis fugi.

30 † Et q̄uis condemnato in absentem secundum ius sit facta. nō autem stat im cū capitur puniri debet. ꝛ non habetur ꝓ cōfesso. Dy. ꝛ Bar. per tex. ibi in. l. diuus adrianus. ff. de custo. reo. idē notat Bal. per glo. ibi in. l. vnica. ℌ. hoc iudicium. si quis ius dicē. nō obtē. vbi tenet q̄ absens citatus ratione contumacie nō potest haberi ꝓ confesso: quia alias perderet totam causam ꝛ rationē vnius contumacie non debet puniri in dispendio totius cause vt dicit dicta glo. ꝛ sic etiaz tenet Bar. in. l. certum. in prin. ff. de confe. in. l. ij. ℌ. quod si actor. C. de iura. calu. ꝛ in. l. j. ℌ. ex hoc rescripto. per illum tex. de ventre in spi. cano. in. c. ij. de conse. lib. vj. ꝛ Jas. in d. ℌ. hoc iudicium. in antepen. col. versi. tertio habes. quod procedit nisi in lege municipali caueat. ita Bar. post Dy. in d. l. diuus. vbi subdit sed q̄ debet queri ō crimine quasi de re integra. licet cōtra cū multum faciat fuga. quod nunq̄ alibi inuenetus secundum Dy. ꝛ Bart. ibi. vbi Bar. ait q̄ hec verba sunt vera iuxta iura communia. sed secundum statuta ciuitatum Jtalie secundum que exbanniti habentur ꝓ confessis ꝛ sentētia in eos fertur tanq̄ in confessos. tunc cum sint capti post condemnationem non est opus nouo processu. sed sola execution̄e. ꝛ procedit dicēs q̄ hoc pluries practicauit q̄ exbannito producto coram te facias reperiri bannum ꝛ facias confiteri q̄ est ille talis qui reperitur exbannitus ꝛ condemnatus ꝓ tali crimine ꝛ tali tempore. postea facias execution̄em quando volueris. Et exbannitus si hoc confiteri nolit. habeat iudex probationem q̄ hic est homo ille qui istius inculpabatur maleficij. vel qui illud fecit. aut habeat verisimilia de eo. ita q̄ verisimile sit iudicem qui iudicauit de illo sensisse. Bar. in. l. inter stipulantem. ℌ. si stichus. in fi. de verbo. obli. ꝛ in. l. demonstratio falsa. in ꝑn. in. v. col. de cōdi. ꝛ demōst. ꝛ sic necesse est q̄ q̄ confessionem rei vel probationē cognoscat aut verisimilia q̄ hic est ille homo vt. ℌ. ne in execumōe error circa personā interueniat. † Vnqd de iure cōi cessantibus statutis licitū sit impune occidere vel offendere bannitum. Bar. in. l. vt vim. in. j. col. ō iusti. ꝛ iure. cōcludit q̄ nō nisi sit trās fuga q̄ reuelat secreta hostib⁹ l. ij. ℌ. transfugas. ff. de sicca. quem ceteri sequūtur in d. l. vt vim vbi subdit Bar. q̄ licet de iure cōi nō sit licitū offendere bānitum in pso na. tñ pōt dari dānum in rebus. glo. est. in c. j. ℌ. si quis aliū in ꝛbo depredari. in tit. de milite vassal. q̄ cōtumax est. ō cui⁹ glo se veritate videatis q̄ allegat Jas. in. d. l. vt vim. in. iij. col. † An valeat statutū q̄ bannitus possit impune occidi. Bar. in. l. oēs populi. in. iij. q. ꝑn. in scō quesito. in ꝛ ſſ. ex ista theorica apparet solutio plurū. q. de iusti. ꝛ iure. cōcludit q̄ sic. ꝛ ad hoc addite Bar. in. l. ij. per illū tex. vbi Bal. et alij. C. qſi lice. sine iudi. se vin. ꝛ in. l. amissione. ℌ. j. ff. ō capi. dimi. Albe. in vlti. parte statutorū. in. x vij. q. Bal. in. l. gracchus per tex. ibi. C. de adul. in. l. prima. in. vij. col. de sū. tri. in. l. vnica. in. viij. col. C. de cōse. in. l. fi. C. si contra ius. ꝛ in. l. decuriones. C. de insa. Ang. in. l. j. ff. de cōsti. ꝑn. Ant. in. c. si vero. de sentē. excōi. Panor. in. c. fi. de cōsue. Pet. de Ancha. in cōmēto. c. canonū statuta. in. iij. principali q̄ſto. de consti. Alex. in cōsi. cxliij. incip. pōderatis his q̄ in themate narrant i. j. vol. ꝛ in consi. lxv. quod incipit attenta dispositione statuti. in. j. col. in. iij. vol. Melius in tractatu bānitorum. in. j. q. ij. partis ꝛ dicit Bal. in. d. l. j. in. vj. col. ℣si. ex his apparet de sūma trini. q̄ valet statutū disponens bannitū ex graui crimine posse occidi. allegat. l. raptores. de epis. ꝛ cleri. Jstam conclusionem intelligite veram ō iure ciuili ꝛ in foro seculari. de iure autem canonico tale statutū nō valet vt notant Hosti. ꝛ alij in. c. fi. de cōsue. refert ꝛ sequitur Bal. in. l. j. in. ij. col. ad fi. C. si a nō cōpe. iudi. ꝛ ibi late p cū. an tale statutū cōprehēdat clericū bannitū. Sed ō intelligite q̄ tale statutū fieret cū legitima causa ad occidendum. secus si ex causa min⁹ legitima. q̄a nihil valeret etiā in foro seculari. puta si fieret statutū q̄ bānitus p pecuniario debito possit occidi. Bal. in. d. l.

j. in. d. vj. col. versi. ex his apparet. de sū. trini. allegat notata in. l. j. C. qui bo. cede. po. ꝛ ita Jas. in. d. l. omnes populi. in. ij. lec. in. ix. col. ad fi. ꝛ ibi allegat concor. et glosam de iure canonico. Ad quod facit quod decidit Alex. in. l. si mora. in. v.

33 col. ad fi. post Bal. ibi. ff. solu. ma. † q̄ statutum disponens q̄ bannitus ꝓ maleficio possit impune occidi. non verificetur in bannito per contumaciam. quia magis communiter tenetur secundum eūdem Alex. ibi. q̄ bannitus propter contumaciam non intelligitur bannitus ex maleficio. nam contumacia non reperitur inter tractatus de publi. ꝛ priua. crimi. sed inter tractatus ciuiles. s. in tit. si quis ius dicen. non obtē. facit. l. aut facta. in prin. ff. de pen. large ꝛ impropie sumitur contumacia ꝓ maleficio. facit. l. vbi autem. ℌ. qui id quod. de verbo. obli. que decisio est verbum perpetuo notandum

34 secūdum Jas. in. d. l. omnes populi. in dictus lectura ꝛ coluna. ad fi. † Et bannitus qui potest offendi. potest non solum in pona sed etiam in bonis. dixi ꝛ allegant Bar. in. d. l. vt vim. in. j. col. de iusti. ꝛ in. ꝛ videatis Jas. in. l. j. in vlti. col. C. de here. instit. poteritq̄ impune verberari ꝛ cōtumelijs affici vt Bar. notat per tex. ibi in l. nec in ea. versi. sed qui occidere. ff. de adul. quod est menti tenendum secundū eundem ibi. Jdem tenent Ang. Jmol. et alij moder. cum cōcor. traditis per Alex. ibi in. l. in suis. de libe. ꝛ posthu. vbi est tex. in fi. q̄ illos quos licet occidere. multo magis exheredare. ꝛ sic ex illo tex. ibi notant doc. ex quo corrolarie notatur q̄ cui permittitur quod est plus. videtur permissum quod est minus. Ad idem facit ꝛ probat. l. non debet. de regu. iur. l. cui pacto. de ser. expor. cuius textus est valde notandus secundus Jas. in. d. l. in suis in. iij. col ad fi. ꝛ l. in actionibus. versi. licuit enim. ꝛ ibi Ludo. Ro. ꝛ Alex. ad

35 hoc notant. ff. de in litem iur. † Ponamus q̄ statutum disponit quod bannitus possit impune occidi. modo quidam bānitus dicit se non esse iure bannitum vel de iure debere eximi de banno. si medio tempore occidatur: an occidens teneatur de homicidio vel non. ista. q. est valde notabilis secundum Alexan. ꝛ Jas. in. l. possideri. ℌ. si seruus. ff. de acqui. poss. cuius textum ibi inducit Dy. ad dictaz q. in qua distinguit. quod aut per viam appellationis interposite a sententia bāni petit se eximi a banno tanq̄ iniuste sit lata sententia. et tunc lite pendente non potest impune offendi. l. j. post princi. in ver. nulla. ff. nil noui appel. pen. quia talis appellans iniuriaretur si posset offendi. quod esse non debet. nam appellatio rescindit seu suspendit pronunciatū. l. j. in fi. ff. ad turpil. l. furti. ℌ. j. ff. de insa. ꝛ. l. si causa cognita. C. de transa. ꝛ interim pendente appellatione nulla iniuria appellanti inferri debet. per d. l. j. iuxta prin: nil noui appel. pen. vel aliter q̄ per viā appellationis petit a banno se eximi. vt quia petit declarari bannum nullum. tunc dicit Dy. in. d. ℌ. si seruus. per illum tex. quod potest impune offendi. cum Dy. transit ibi simpliciter Ray. tamen Bart. putat quod hoc secundo casu. s. quando dicitur bannum nullum non per viam appellationis Dy. non bene dicere. imo q̄ etiam si non pendeat appellatio a sententia banni, sed bānitus per viam nullitatis aut iniquitatis banni petit se a bāno eximi. q̄ interim occidi non possit. cum ista opi. Bar. transeunt Ang. Jmol. Rapha. Lu. ꝛ Alex. cū quadam distinctione quaz ipse Alex. ponit in. d. ℌ. si seruus. in pen. col. versi. puto concludendum esse. Bal. ꝛ Saly. tenent in. l. eum qui duas. C. de adul. etiam cum Bar. Aret. in. l. qui a latronibus. ℌ. fi. ff. ō testa. Alex. in cōsi. lxxvij. incipit visis dubitationibus elegāter formatis. in. ij. col. tertij volu. vbi ait q̄ omnes vbiq̄ sequūtur istam opi. Bar. que est communis ꝛ ab illa in practica recedendum non esset secundū Jas. in. d. ℌ. si seruus. in pen. col. licet postea ibi subdit q̄ tamen si velletis tenere opi. predictam Dy. contrariā possetis respondere ad iura allegata p. Bar. vt ibi per eum quez videatis. † Positoq̄ 36
q̄ statutum excuset occisorem banniti in foro contentioso. tamē peccat in foro cōsciētie p glo. in. c. inter hec. xxx. q. ij. quam ad hoc inquit notabilem Jas. in. l. vbi pactum. in prin. quinte col. C. de transa. sed illa nō obstāte Albe. de ro. iij. pte statutorū. q. xix. ait audiuisse a multis theologis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q theologi tenent contrarium; z bene. ḡa talis occidens facit auctoritate statuti. vn de sicut iudex qui est minister legis occidendo malefactores non peccat. imo meretur, dicta causa. z. q. per totum. maxime in. c. interfectores ita occisor banniti. limitando vt per Albe. in. d. q. xix. refert z simpliciter sequitur Jas. in. d. v. col. in pn.

57 ✝Qualiter de iure cōmuni in criminalibus reus sit citandus, veritas est secundū Bar. in. d. l. inter accusatorem. ff. de publi. iudi. q sufficit citari ad domum vel alibi ita q verisimile sit ad eius notitiam pervenire. d. l. j. ff. de requi. re. sed p iura huius regni. l. l. iij. titu. iij. lib. ij. fozo. ll. l. vij. titu. de los asentamientos. parti. iij. l. ix. z x. titu. ij. lib. iij. ordi. z in. d. quaterno circa ordinem iudicialem. in l. que incipit. otrosi ordenamos z mandamos que si la psona contra quiē se ouiere de proceder criminalmēte. que. l. est in. v. folio. ponitur forma a qua nō est recedendū. l. cōstitutionibus ad muni. l. certa forma. cuz l. sequen. de iure fisci. lib. x. etiā in casu fauorabili. l. qui rome. §. flauius de verbo. obli. qm̄ forma dat esse rei z ꝓseruat eam in esse. l. iulianus. §. sed z si q̄s. ff. ad exhibēd. Hinc est q magis attendit forma legis vel statuti q̄ ipsius legis aut statuti ratio. Bal. in. l. j. de libe. z posthu. refert z seq̄tur Dida. de seg. in. d. volu. folio. xlv. col. iij. de quo dixi plenius in. l. j. sup verbo testamentos. isto volumine. Et sicut i ciuilib⁹ req̄ritur q in quolibet termino actor se ꝓsentet z rei contumaciā incuset vt reus sit cōtumax. ita codē modo est necesse in criminalib⁹ cū in eis ad instar iudicior̄ ciuiliū ꝓcedat. d. l. absentē. de penis. nō sic esset fm cōsuetudinē Italie vbi iudex recipit licentiā ab accusante z accusato pficiēdi ꝓcessum. z ita iudex sumit locū accusatoris vt dixit Bar. in. l. is q̄ reus ff. de publi. iudi. q̄a tūc nō est necesse q accusator se ꝓsentet cū ibi sit iudex q̄ eius ꝑsonam rep̄sentat. ita Bar. in. d. l. inter accusatorē. co. titu. Circa fm principale huius. l. qđ dixi in principio eius. habek per iura in. l. fi. tit. j. lib. iij. fozo. ll. l. j. z. iiij. tit. xvij. lib. iiij. codē fozo. z. l. iij. titu. xiij. lib. viij. ordi. z ꝓpterea excusak ab homicidio talē inimicū occidēs vt in. d. l. j. z. iiij. dū tñ sit ꝓsentētiā declarat⁹. vt in. d. l. iij. si hoc petak q pars̄ accusantes vt hic alias nō. l. xlvij. aucto fine cū ꝓncipio stili. z scē 38
dum est q litera p̄sentis. l. videl velle tria req̄ri ad hoc q sentētia inimici valeat. p̄mo requirit legitima ꝓbatio delicti. Confirmo. q etiā si. l. vel statutū disponat qđ sufficiat q̄libet ꝓbatio aut qualiscūq; ꝓbatio. intelligit dūmodo sit idonea vt legitima. ita Bal. notat p glo. ibi. in. l. j. C. de fide instru. Ad idē facit. q̄ Iz in. l. vel statuto reperiak verbū qualiscūq;. Cuius huius verbi significatio sit multū lata. argu. l. bal lista. ff. ad trebel. tū intelligit de habili. Bal. sic notat per glo. ibi in. l. ij. §. z filius qui satisda. cog. z notat etiam q si statuto cauetur q omnia lauda qualitercunq; lata mandentur execution. q̄ hoc est intelligendum dummodo subsistant de iure vt ibi. z argu. l. diuus. de mili. tes. Idem si statutum dicat q contra magnatem sufficiat qualiscunq; ꝓbatio. q debet esse talis ꝓbatio que de iure valeat. z q non sit remota per probationē cōtrariā. Bal. i. d. §. z filius. Ad idez facit tex. in. l. z si instrumenta. in verbo quibuscunq;. iuncta glo. ibi que addit. s. idoneis. C. de fide instru. z iure hab. fis. lib. x. quod est notabile propter statuta z alia multa secundum Barto. ibidem. tenetq; Jas. in. l. j. in. xvj. col. de offi. eius cui manda. est iuris. z Dida. de Segu. in. d. volu. folio. lxxxvj. col. iiij. ✝Quero hic. accusator semel probauit delictum per vnum testem. nunquid 39
iudex debeat sibi deferre iuramentum necessarium in supplementuz ꝓbationis. z ita condemnare reum accusatuz. in quo est communis conclusio glo. Bar. z doc. in. l. ait prętor. in. j. in pri. ff. de iure iur. q non. idem tenet glo. z Bar. in. l. maritꝰ ff. de questio. glo. in. c. cum sint partium iura. de regu. iur. lib. vj. Bar. in. l. admonendi. in. xj. col. ff. de iureiur. Panor. in c. fi. co. titu. Cuius solus Bal. aliter tenuerit z male in. l. qui accusare. circa quartum notabile. C. de eden. quam communem conclusionem Jas. confirmat tribꝰ medijs in. d. l. ait prętor. in pri. in penul. col. Sc̄do requiritur q̄ post cōdemnationem tres mēses transeant. Tertio q p accusatorē petatur. Circa fm est ratio differentie inter hunc passum z pragmaticam istius regni folio. ccxxxvj. in fine que sit

q si absens condemnatus venit intra annum a die condemnationis auditur super crimine. q ibi loquitur in executione sētētie corporalis a iudice in qua nō interuenit plena z legitia ꝓbatio hic quā do interuenit probatio plena z legitima z executio sententie fit per partem. Ex q̄ infertur q si hic sufficiunt tres mēses a die cōdemnationis. est principaliter quia requiritur plena z legitima probatio delicti. In dicta pragmatica in fi. req̄ritur annūs z non minus tempus a die sententie. nam in dicta sententia non requiritur plena z legitima probatio. Circa tertiū qđ etiaz hec. l. dicit. allegani quoq;. d. l. xlvij. in fi. vbi z hic disponitur q cōdemnatus non datur in inimicum nisi ad petitionez accusatoris. Assigno rationez talem qualem (vt dici solet) dubitandi huic dicto. q sicut iudex potest condemnare victū victori in expensis etiam si a parte non petatur quia emergunt in lite z ad eius officium pertinet. l. properandum. §. finaūt alterutre. C. de iudi. l. ediles. §. itē sciendū de edi. edic. z. l. non ignoret. de fruc. z litis expen. tamen si iudex condemnationem earum omittit nō ideo tenetur si nō erat petitum. l. iiij. §. hoc autem iudicium. z ibi Bar. de dā. infec. z in. d. §. sinautem alterutra. vbi aut. q propter hoc sitis cauti q ex parte actoris semper ponatis in libello petit euz condēnari ad predicta cū dānis z expensis factis z faciendis. z similiter ex parte rei. z in. d. §. hoc autē iudicium in. v. q. inquit. q glo. que est in. l. fi. C. quando ꝓuo. non est nece. tenens simpliciter iudicem qui omisit condemnationem expensarum teneri est intelligēda si fuit petitū. ita videbatur q iudex possit dare condemnatū in inimicuz etiā si per accusatorem non petatur. Respō. illud procedere. qm̄ expense emergunt post litē contestatam. ergo poterit iudex etiam si non petatur. ita Bar. post Dy. in d. §. hoc autem iudicium. in. d. v. q. z voluit in. d. §. sinautem alterutra. per tex. in d. §. item sciendū. tamen datio in inimicuz non sicut expensa emergit. sed per quandam aliam consequentiam z de iure speciali. quanto magis q si volumus adherere. l. j. in fi. titu. xiiij. lib. iij. fozo. ll. que dicit q iudex non faciat condemnationē expensarum nisi per partez petatur. q fortiori in casu isto vbi maius est periculum patet. Secunda ratio dubitandi sit. quia delicta impunita remanere non debent l. ita vulneratus. versi. cum nec q̄. ff. ad. l. aquil. l. si longius. §. j. ff. de iudi. l. iij. §. cū dominus. ff. de noxali. z. l. si operis cum alije. C. de penis. In tantum q. l. puniēs maleficia debet extendi sicut. l. fauorabilis. cum pertineat ad fauorem rei publice delicta puniri. doctrina est Bar. z decisio inexcusabilis. in. l. quemadmodum. circa medium. de agri. z censi. lib. xj. per quod ibi infert q pena statuti puniens facientem maleficium. punitur etiam fieri faciens. ad quod allegat. l. si quis id qđ. cum simi. ff. de iurisdi. omnium iudi. eandem doctrinam posuerat Dy. in. c. odia. de regu. iur. lib. vj. quam post illum tradunt quoq; Bar. z Ang. in. l. ij. §. exercitum. ff. de in fami. Bal. in. l. non sine. circa finem. de bonis que libe. Imol. z Alex. in. l. cum quidam. de libe. z posthu. Pau. de Cas. in. l. bona fides. ff. de posi. Ludo. ro. in consi. cv. quod incipit viso themate proposito z allegationibus. Jas. in. l. si is qui pro emptore. in. lxix. col. de vsuca. z in. d. l. cum quidam. in vlti. col. quod est not. pro limitatione ne iurium dicentiz quod in penalibus non fiat extensio. secunduz Alex. ibi in fi. z Jas. in. d. vlti. col. Et diuersis modis materia delinquendi euitanda est. sed sic est quod iudex debet interponere officium suum non petitum in puniendis crimjnibus. vt. l. congruit. cum concor. ff. de offi. ꝓcōs. ergo sequitur quod sine eo q per accusatorem petatur. debeat iudex aut saltem possit dare in inimicum absentem condemnatum. Respō. concedendo quod iudex debet interponere officium suum (vt dixi) quo ad inquisitionem processuz condemnationez z executionem. d. l. congruit. cum aliis in ribus communibus z huius regni. z per titu. j. lib. viij. ordi. sed dare accusatori absentem condemnatū in inimicum est ē iure speciali per aliquas. ll. predicti regni supra alle. z. l. xxvij. titu. iij. lib. ij. ordi. et fortasse alibi per statuta. in quibus omnibus non cauetur q iudex debeat dare absentem condemnatum in inimicum accusatori non petenti hoc. imo. d. l. xlvij. in

Universidad de Deusto
Biblioteca

si.dil ponit contarium vt hic. ꝯtomagis ꝙ licet istud vere in inimicum respiceret publicam vtilitatem esset secundarie. tamen principaliter priuatam illorum qui ius vendicandi habent. z principale inspici debet.argo.l.si in emptione.cuz alijs ff.de contrahē.emp.de quo dixi plenius in.l.xv.versi.ex quo infertur ꝙ principali persona.cum tribus col.sequē. z ita nō est interponendum officium iudicis non petitum.z argo.d.Ĥ.hoc autem iudicium dicte.l.iiij.de dāno infec.Ad quod etiaz facit.d.l.properandum.Ĥ.z si quidem.de iudi.vbi probatur ꝙ officium iudicis contra partem contumacem non debet exerceri nisi parte petente. Nec obstat si dicatur ꝙ ibi loquitur in ciuilibus.quia respon.per.d.l.absentem.ubi fm morem priuatorum iudiciorum.hoc est ciuilium iudiciorum.vt Bar.ibidem post Jaco. de Arc. Si enim iudex daret accusatori absentem condemnatum in inimicum aliter ꝯ hic statuitur.talis sentēcia quo ad hoc est nulla in se.ita ad litteram dicit presens l.quia contra.l.vt in. c.j. de senten. z rei iudi. z.l.ij.cum alijs. C. quando prono. non est nece.ad quod facit.l.non dubiū. C.de legi. z sententia lata contra.l. dicitur delafozada.l.v.versi.e si otras cartas algunas.titu.xij.lib.iij.ozdi.que sentēcia in alijs remanet firma.probatur hic z per consequens ꝙ vtile per inutile non vitiatur.quod probāt etiam iura.in.l.j.Ĥ.pen. vbi z Bar.de verbo.obli.l.inter stipulantem.Ĥ.si stipulanti e.in fi.l.que extrinsecus co.titu.l.sed et si decem.ff.de cōsti. pecu.
40 z.l.sancimus.in prin.C.ō dona.† Datus per sententiā in inimicum iuxta principiū huius.l.poterit occidi ab illis quibus datus fuisset in inimicum. z sic est intelligenda.l.iij. versi.fueras ende si fuesse su enemigo.cum simi.titu.xvj.par.ij.alias non. cum sententia esset in se nulla. vt hic in versi.e si de otra manera.z sententia nulla non tribuat ius.d.c.j.cū concoz.de sentē.z rei iudi.† Vnquid si extra formam
41 traditam per istam.l.daret iudex reū contumacem in inimicuz.qui occisus fuit ab eis quibus datus fuisset in inimicū .occisores puniri debeant de homicidio.z videtur ꝙ sic.ita Dy.z Albe.dero.per tex. ibi in argu.in.l.si se non obtulit.Ĥ.condēnatum.ff.de re iudi.quia statutum loquēs de bannito debet intelligi de rite z legitime bannito.tamen in contrarium est veritas secundum eos ibidem.quia sententia banni occidentem iusto errore constituit.vnde puniri non debet per tex. in.l. penul.ff.de adul.vbi parcitur delinquenti si iustum habuit errozem.nisi appareret cum sciuisse ꝙ non esset iuste bannitus vt ibi.Confirmatur . nam presumptio est ꝙ iudex illum solenniter z legitime bannierit.l.ij.C.de offi.ciui.iudi.quia presumitur pro sententia iudicis.l.hereditus. Ĥ.gaia.ff.de cuic.z. c.sicut in fi. de sentē. z re iudi.Ad textumꝙ dicti.Ĥ. condemnatum.potest responderi ꝙ intelligatur.l. ꝙ ille qui non est legitime bannitus . habetur pro non bannito ꝯtum ad se cum nō sit bānitus de iure.sed quātū ad alios z banni executionem bene habetur pro legitime bannito.ex quo cōmuniter credebatur ꝙ esset iuste bannitus . tamen in casu in quo occisoz banniti ignozauit nō esse legitime bannitum.licet nō debeat puniri tanꝯ de homicidio dolose facto. de culpa tamen arbitrio iudicis puniendus est.z sic extra ozdinem.quia fuit in culpa non inuestigando an bannum fuerit iustum z legitime latum.z ex ista culpa punietur vt.l.ij.Ĥ.ex hac actione.ff.vi bono. rap.z.l.lex cozneliа.ff. de sicca. maxime cum ignozantia seu errozi iuris sit lata culpa.vt.l.liberozum.Ĥ.notatur.z ibi glo.ff. de infami. Preterea si qui contrahit cum alio est in culpa nisi diligēter explozet cōditionē ꝓsone.l.qui cū alio . de regu. iur. multo magis est in culpa q̄ occidit alium ꝓpter eius cōditionē de qua cōditiōe nō erat certus.pro quo optime facit.l. qui in alterius.de regu.iur.vbi qui agit semp est in culpa.nisi de suo iure bene deliberet. etiam si ageret ex persona alteri⁹. ista est doctrina Bar.in.l.si ex lege.ff. de adul. Confirmatur.nam occidēs debuit curiose inquirere conditionem banniti z non ita cito currere ad actum cui naturaliter inest dolus.quia homicidium est prohibitum omni iure diuino z humano.vt habetur lenti . non occides. et homicida semper quod fecit expectet.l.iij.ō episco. audi.homicidiumꝙ nō potest fieri a priuato sine dolo. etiam si ex forma statuti

non punitur. quia aliud est iustificare. aliud non punire.vt notatur in.l.accusationis. C. de his que vi metusve cau. ita inquit Bald.in.l.j.in.ij.col.C.si a non cōpe.iudi.Confirmatur secundo.ꝙ si ex forma statuti bannitus possit impune occidi et aliquis erat in libro bannitoꝝ descriptus.tamen soluerat condemnationē z de solutione factum est instrumentum publicum. tamen nondum erat cancellatus de libro.postea fuit occisus. occidēs non tenebitur pena homicidij tanquam dolosus culpabilis.sed punietur arbitrio iudicis attenta facti qualitate. sic Joan. an.post antiquos notabiliter decidit in addi. specu. in titu. de accusa. Ĥ.j. super ver. quid si bannitus.et in titu. de obli.z solu.super rub.ad fi.Bal. etiam voluit in l.nostram. C. de testa. Confirmatur tertio.ꝙ si aliquis occidit bannitum qui erat cancellatus de banno.sed occidens ignorabat cancellationem banni. non potest puniri de homicidio. poterit tamen illi culpa imputari quare non fit seruatus cancellationem banni.Ang.Jmol.z alij in.l.filio quem pater. per illum tex. de libe.et posthu.et ibi refert Ang.ꝙ ita consuluerunt Jaco. de belui. et Jaco.but.in q.Balduci et Jacobi clarij de Flozentia. idemꝙ refert ipse Ang.in.l.si duo.et ibi moderni. ff. de acqui. here.et Ludo. ro.in.l.ij.in prin.ff.si certum peta.ad que facit.l.xiij.Ĥ.si.pero si el padre de la muger.z tē.titu.xvij.parti. vij. Et aduerte ꝙ quando nullitas banni esset patens tunc non excusaretur occidens talem bannitum. Bal.in.l.j. C.de penis.idem z Saly.in.l.cum qui duas.C.de adulte.Jasoꝯ in.d.l.si se non obtulit.in.d.Ĥ.condem
42 natū.in vlti.col.ad fi.ff.de re iudi.† Mō taceo hic.scis ꝙ si fiunt positiones.contumax in respondendo positionibus habetur pro confesso.vt in.c.ij.et ibi glo. de confe.lib.vj.z.l.j.versi. si la parte pregunta da.titu.iiij.lib.iij.ozdi.modo dicit Bal. in.c.j.ad fi.de litis cōtes. vidisse quendā magnum a duocatuz qui vsus est pulchra cautela.ꝙ cum clientulus suus deberet haberi pro confesso quia fuit contumax in respondendo positionibus.fecit committi causam cōsilio sapientis sub hac forma vt referret que essent partes iudicis in diffiniendo.et quoniam non erat pronunciatū ꝙ positiones haberentur pro confessas.nō potuit cōsulere ꝙ positiones haberentur pro cōfessate. z sic stetit actoz absq̄ probatione.z ita nihil nocuit nō respondisse positionibus. ideo fm eū ibi.dz esse cautus a duo cat⁹ alterius partis.ne sinat clientulum circūuenire in formatione puncti.qui transmittit dz cōsulēdus.z fiat pulchra z vtilis cautela secm Jas.in.l.cū stipulatus sim mihi.Ĥ.cū venderet.de verbo.obli. ratio decisionis istius cautele sit.qz dicta cōmissio(de qua in hac cautela)est restrictiua.z est differentia.an causa cōmittatur consulenda vt videatur quid iuris. z tūc talis cōmissio est ampla qz generalis z oia cōplectitur capitula.et isto casu nisi cōsultoz reddat cōsilium super omnibus tam principalibus ꝙ emergentibus z incidentibus non videtur consilium dedisse.l.quid tñ.ff.de arbi.ita tenet Bal.per tex.ibi in.c.j.in prin. in.ij.col.de consuet.inuesti.Confirmo primo per tex.in.d.Ĥ.cū venderet.ibi q̄d iuris.quem Ang.Jmol.z Jas.ibidē notent pro commissionibus q̄ tota die fiūt consultoribus sub istis verbis consulatur quid iuris.ꝙ consultoz per hec verba dz commissionez dandi consiliū super toto de quo pōt queri ex facto narrato. Cōfirmo secūdo.per tex.in.l.eius qui in ꝓuincia. in prin.in ver. consule bak quid de hic iuris esset.iunctis sequentibus verbis. ff. si certū peta.per quē tex.notant ibi Ang.z Jas.ꝙ cōsultoz cui cōmittitur causa cōsulenda per illa verba quid iuris.dz cōsulere nō solū circa merita cause. sz etiā circa ordinē iuris. z nō solū circa principales questiones sed etiā circa accessorias. Cōfirmo tertio.per tex.in.l.querebak.in prin. in ver.quid iuris.ff.de testa.mili. quē notat ibi Ang.ad cōmissiones q̄ fiunt tota die ꝓsultoribus per ista verba quid iuris sit visis actis. q̄ cōmissio est ita pregnās. ꝙ eius vigore pōt inuestigare ꝓsultoz oia antecedentia.sequentia z cōnexa fm eum dē ibi.quē refert.z simpliciter sequit Jas. in.d.Ĥ.cū venderet. Et qñ cōmittitur consultori vt videat q̄ sint partes iudicis de causa cognoscentis.sub ista cōmissione nis forma cōmittit. sicut qñ dz ꝙ videat quid iuris.sz Ang.et Jmol.in.l.ticio diuortij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

per tex.ibi.ff.solu.mat.que notate pro limitatione illo q̄ notant Bart.et doc.in l.lecta.ff.si certū peta.vbi Bart.in.iij.col. in vers.aliquis fuit captus.dicit q̄ cōsultor non potest consulere nisi super eo qđ est sibi cōmissum.q̄ dicta doctrina Bart. z alioq̄ fallat qñ causa cōmittitur consulenda per verba quid iuris.ita Jas.in.d. l.eius qui in puincia.in prin.in vlti.col. Aut cōmittatur vt consulatur qualiter iudex debeat ex actis diffinire causaz.z isto casu cōmissio est restrictiua.dixi.et firma
43 uerat Bal.i.d.c.j.ad fi.de litis cōtes.+Jn materia huius.l.sciendum est q̄ dato q̄ si creditor habens ingrediendi in fundū debitoris propria auctoritate.pōt alteri cedere istud ius extraiudiciale.Bar.p tex. ibi in.l.j.ff.si.de noui.ope.nū.et ista cōclusio Bar.est vera et cōiter approbata fm Jas.ibi.in.ij.col. pro qua facit glo.in.l. cum fundū.in verbo posica.et ibi Bar.ō
44 vi et vi arma.vbi dicta glo. vult+q̄ illud ius extraiudiciale.q̄ quis pōt incontinēti expellere inuasorē.pōt alteri cedi.quā glo.reputat singularem Bal.in.c.ſi.in.ij. col.de iura.calū.et per illā ait ipse Bal.
45 in.c.j.ff.de pace iur.firm.+q̄ si possum p̄pria auctoritate capere debitorem vel ingredi possessionē.q̄ illud ius possum alteri cedere.et ita tenent oēs fm Jas.in.d.ij.
46 col.+Dñ si ex forma statuti licitum esset vindicare se propria auctoritate.vel occidere hostem aut inimicum vt hic iunctis aliquibus.ll.huius regni supra allegatis. talis facultas non pōt alteri cedi seu demandari.ita procedit illa opinio Joan. relata per glo.precalleg.in.d.l.cum sundum,quam inquit ad hoc singularē Bal. in.c.ad nostram.de proba.in.c.dilectis. in vlti.col.de appel.in.c.de cetero.de rei iudi.in.c.ij.in.iij.col.de vita et honest.cleri.in.l.duobus.ff.a fideiussore.de iur. iur.in repe.l.j.in.xij.col.C.vnde vi.z in d.l.accusationis.C.de his que vi metusve causa.Joan.de ana.in.c.ij.ad fi.ō homici.et late Alex.in.l.si cum dotez.ff.trās grediamur.in.v.et.vj.col.post Pau.de cas.ibi.ff.solu.mat.et hec est conclusio indifferenter approbata per omnes secundū Jas.in.d.ff.fi.dicte.l.j.in.d.ij.col.de noui ope.nun.Fallit in duobus.Primo in patre qui pōt demandare filijs q̄ occidant adulterum.Bar.in.l.non solum.ff.si mandato.in.j.col.vers.circa primū.ff.de iniurijs.Bal.z Sali.in.l.grachus.vbi est tex.de hoc.C.de adulte. Secō fallit in hoc casu.s.q̄ ille cui competit ius vindicandi se propria auctoritate aut occidendi.potest secum adhibere socios aut cōplices ad istum actum.qui si simul cum eo occidant.non tenebuntur de occisone nec de auxilio prestito.ita Pau. de cas.in l.refectionis.per illum tex.ff.communia predio.refert et sequitur Bar.veronen. in tracta.serui.vbā.in.c.xxiij.in vlti.col. z ibi dicit se ita obtinuisse in ciuitate Verone et fuisse iudicatuz per curiam.quos duos dominos refert Jas.in.d.ff.fi.in.d. ij.col.et ibi miratur q̄ Bar.veronen.non viderit Bal.qui in terminis idem clare decidit in.d.c.ſi.in.ij.col.de iura calum. vbi pro hoc addit rationem.quia cum cōceditur q̄ aliquid impune faciat.videtur semper concessuz q̄ possit istud facere cōuocatis amicis et familiaribus suis.per.l. si stipulatus fuero per te nō fieri.de verbo.obli.in quo Bal.sibi contrarius in.l. vt vim.in.vj.q.de iusti.et iure.tenet q̄ socij offensi non possunt apponere manuz ad vindictam.quoniam permissio est personalis et statutum se restringit ad offensum.et sic non egreditur personam.bene verum est q̄ possunt cum associare z assistere maleficio.et non tenebuntur de associatione vel de fauore.cum sint accessorij ad actum permissū.arg.d.l.grach⁹. Bal.in.d.vj.q.et Jas.in.d.ff.i.d.ij.col. et ibi subdit q̄ forte ista opinio Bal.in.d. l.vt vim.est tutior.tamen q̄ in criminalibus teneamus semper mitiorem partem ad absoluendum(et per consequens predictam opi.Bald.in.d.c.ſi.in.d.ij.col.de iura.calū.Pau.de cas.post Jaco.but.in d.l.refectionis.per tex.ibi.et Bar.veronen.in.d.tracta.serui.vba.in.d.c.xxiij. in.d.vlti.col.)iuxta.l.de interpretatione. l.sanctio legum.cum simi.ff.de penis.vi
47 deatieq̄ Pau.de cas.in.l.raptores.ō epis co.et cleri.+Nō est hic oblitioni tradendum q̄ licet aliquis habeatur a.l.pro cōfesso et conuicto ac si esset confessus delictum.tñ hoc nō obstante admittitur probatio in contrariū de innocentia eius.notant Sali.Ang.Pau.de cas.Alex.z Jas.

per tex.ibi in.l.si is qui.C.qui testā face.
48 pos.sicut in fin.+qui est continuax in respondendo positionibus habetur pro cōfesso.c.si post prestitū.de confe.in.vj.z.d. l.j.vers.si la parte pregūtada.tit.iij.lib. iij.ordi.tamen non obstante ficta confessione potest probare contrariū si vult. ita expresse tenet Joan.an.in addi.specu. in tit.de posi.ℌ.nono.vers.verūtamen. Bal.in.l.ij.ℌ.qō si actor.C.de iura.calū. Ang.Pau.de cas.et Jas.in.d.l.si is qui. Et idem q̄ lz a.l.vel statuto quis habeat pro cōfesso et conuicto et debeat banniri.q̄ etiam post bannū possit probare cōtrarium.et de sua innocentia ostendere. tenet late Jmol.istud disputans in.l.ſi.ℌ. iussus.ff.de appel.Bal.in.l.ita demū. C. de procu.in.l.iubemus.ℌ.sane.in.ij.col. de sacro.san.eccle.et plenius per eundez in.l.error.ad fi.de iur.et fac.igno.Anto. in.c.vlti.ad fi.de confe.Alex.et Jas.in.d. l.si is qui.plene et notabiliter per Fran. de are.in consi.clxvij.incip.visa consultatione et statutis ad me transmissis.in to
49 to primo dubio principali.+Et non solū ipse bannitus est admittendus ad p̄bandū de innocentia sua. imo quicunq̄ etiā penitus extraneus admittēdus est ad excusandū et allegandū causas innocentie sue.qz lz regulariter in criminalib⁹ nō admittitur procurator.l.pen.ℌ.ad crimē ff.de publi.iudi.presertim apud Mediolanenses ex forma decreti ducalis fm qō reus primo dz se personaliter in carceribus ponere. Tamen aliam regulaz habemus.s.q̄ vbicunq̄ de iure cōi vel ex forma statuti potest cōtra absentem procedi.et absens condemnari pōt.tunc qualecūq̄ crimen sit admittitur excusator ad allegā dū causas innocentie illius absentis dūmodo nō cōpareat tanq̄ procurator absentis tales.et sine illius mandato cōpareat.ista regula probatur in.l.seruū quoq̄.ℌ.publice.fm intellectū Bar.quez ibi dat illi tertui.ff.de procu.idē et latius tenet ipse in.d.ℌ.ad crimen.in.iij.col.et in extranagenti ad repamendū.in ver.legitime.et Joan.an.tenuerat in addi.specu. in tit.de procu.super rub. Et q̄uis aliqui contradicant.tñ ista est vera et cōis sententia fm Jas.in.d.l.si is qui.in.ij.col. ad fi.C.qui tes.face.pos.quā etiam tenuit Fran.de are.in prealle.cōsi.clxvij.in.iij. col.que confirmatur nam etiam iudex ex mero officio non obstante q̄ quis sit habitus pro confesso.non obstante etiaz q̄ sit conclusum in causa.non soluz pōt.imo dz ex mero officio assumere probationes et informationes innocentie absentis.l.j. ℌ.si quis vltro.et ibi Bar.notat.ff.de questio.in.d.ℌ.ad crimen.in.d.ij.col.z in.d. l.dies cautioni.d.ℌ.hoc autem iudicium. vbi et moderni.de dā.infec.dixi de hoc supra istam.l.et inter alia allegaui.l.si nō defendantur.ff.de penis.z in folio.vj.ibi informando se assi mesmo el juez.quaterni ordinationum circa ordi.iudi.quanto magis debet iudex admittere qñ comparet tertius excusator pro tali absente.que bene notate quia ex illis poteritis euadere amicum qui aufugit.et non audet cōparere coram potestate fm Jas.in.d.l.si is qui.in.d.ij.col.ad fi.z sic fm eundē ibi. stat communis theorica legistarum z canō.q̄ cōtra fictam confessionē delicti inductam a.l.aut statuto admittuntur probationes in cōtrariū de innocentia.Solus Alex.in.d.l.si is qui.in.j.col.vers.et attende.reprehendit prefatos doctores dū loquuntur de ficta confessione.nam dicit q̄ improprie z male loquūtur.quia contra fictionem que dicitur esse qñ lex fingit super certo non admittitur probatio in contrariū.lz cñ contra presumptionē iuris probatio admittat.tñ contra fictionem non admittitur probatio in contrarium.glo.sunt approbate in.l.sine possidetis.C.ō proba.in.l.ſi.in prin.ff.quod metus cau.z in.c.is qui.de sponsa.debuerunt ergo loqui illi doctores de presumpta cōfessione q̄ presumptio cadit vbi est dubium.fictio aūt cadit vbi lex est certa tñ fingit contrariū.vt est glo.ordi.in.l.vnica.ℌ.accedit.ō rei vxo.ac. Circa istā reprehensionez Jaso.in.d.l.si is qui.in pn. tertie col.ait q̄ aduertamus.quia aut nō intelligit quid velit Alex.vel credit q̄ erret dū putat prefatos doctores debuisse loqui de presumpta cōfessione z nō de ficta.z q̄ ipse Jas.putat totū econtra.q̄ in isto proposito si doctores fuissent loquuti de confessione presumpta male dixissent. sed bene loquuti sunt de ficta confessione retinendo doctrinam dicte glo.appro

batam in.d.ff.accedit super verbo presumatur.q̄ dicit q̄ fictio dicatur qñ lex fingit super certo.in contrarium tamen veri.presumptio aūt est super dubio.vt in illa glo.Videturq̄ Jasoni.teste ipso.in.d.l.si is qui.in.d.iij.col.q̄ in istis terminis sit fictio et non presumptio.nam quando absens a.l.aut statuto reputatur pro confesso.non est dubium an sit confessus vel non.imo est certum q̄ non est confessus. tamen lex fingit q̄ censeatur confessus ꝛ habeatur pro confesso.et ista est fictio legis contraria veritati.Et non obstat fundamentum Alex.q̄ contra fictionem legis non admittitur probatio in contrariū ad quod allegauit ipse.d.glo.in.d.l.sine possidetis.et aliam (cum concor.)in.d.l. fi.in p̄n.ff.quod metus cau.quia licet est verissimum secundum Jas.in.d.iij.col.tamen ad illud respondent.Ant.in.d.c.fi. in vlt.col.de confe.Joan.de Imol.in d.l.fi.in.d.ff.iussius.ff.de appel.Fran.de are.in prealleg.consi.cxlvij.in.iij.col.et Jas.in.d.l.si is qui.in.d.iij.col.et dicunt q̄ quando lex vel statutum fingit aliquez esse confessum.et mediante dicta confessione eum censet commictum.bene verū est q̄ contra illam fictam confessionem non admittitur probatio in contrarium. naz si vellet probare q̄ non est confessus. fatetur Jas.vbi supra.q̄ non admitteretur talis probatio.quia verum est q̄ non fuit confessus.sed lex aut statutum ita fingit. tamen lex vel statutum non fingit q̄ delictum sit verum.et ideo quantum ad ipsuz delictum potest probari contrariuz.s.de innocentia.nisi lex aut statutum vltra procederet.disponendo q̄ iste contumax nō solum habeatur pro confesso.sed etiam delictum verum censeatur. Jas.in.d.l.si is qui.in.d.iij.col. Circa materiam presentis.l.videte bonum verbum in.l.pliij. in versi.postq̄ opus.ꝛc.supra.

¶Sequitur recapitulatio legis.lxxv.

1 Delictum heresis est grauius infidelitate.

2 ¶Donatio facta per delinquentem post delictum commissum an valeat.

3 ¶Hereticus si fuisset mercator.ꝛ post heresim vendidit rem ad fiscū pertinentem nihilominus fiscus tenetur ad precij restitutionem.

4 ¶Fiscus tenetur consorti qui non erat culpabilis soluere precium partis sue.si destruit domum communem propter delictum sui consortis.quod confirmo duobus medijs hic.

5 ¶Bonorum appellatione que contineantur.

6 ¶Uxor an habeat partem in rebus que ad ludum marius lucratur.de quo videatis in numero seq̄.

7 ¶Acquisita in ludo nunquid in foro cōscientie retineri possint.

8 ¶Uincens in ludo scienter seruo pecuniam que erat sui domini.filiosa.q̄ erat patris.vel institori que erat patroni cōmittit furtum.et tenetur furti.et ideo talem non lucratur pecuniam.

9 ¶Maritus si bona que turpiter acquisiuit vxori communicauit.si ex hac causa maritus condemnatur.soluenda erit de bonis communibus condemnatio.et q̄ plus est q̄ si vxor sciēter admisit dicta bona teneretur soluere etiam penam.

10 ¶Casus fortuitus non imputatur socio cui contingit sed de communi perditur.

11 ¶Retinere potest in foro conscientie victus iniuste per sententiam illud in quo est condemnatus.

12 ¶Sententia nulla non meretur execution̄em.

13 ¶Exceptio nullitatis habet impedire executionem sententie.

14 ¶Jura que volunt q̄ propter nullitatem sententie executio prius facta retractetur. procedunt.quando super nullitate esset lata sententia.que declaratoria nullitatis bene operatur vt fiat retractatio executionis prius facte.

15 ¶Delicto mariti an bona eius obligata pro dote confiscentur.de quo videatis in numero seq̄.et nu.xxvij.

16 ¶Debitor si commisit delictum.vtrū rei pignorate inuito creditore poterit fieri vastum.an prius debeat solui creditor.

17 ¶Jura omnia mundi que dicunt penaz imponi ipso iure intelliguntur.dummodo secuta sit sententia declaratoria.per quam illud esse per talem commissum declaretur.

18 ¶Litatur pars ad declaratoriam pene incurse.

19 ¶Declaratoria excommunicationis a iure late incurse est nulla.citatione partis non precedente.

20 ¶Ratio differentie inter censuram ꝛ declarationem.

21 ¶Appellari potest a declaratoria.de quo videatis hic.

22 ¶Uxor propria auctoritate potest capere res proprias suas.

23 ¶Socij si sunt duo aliquarum mercium venalium. vnus potest vendere non solum partem ad ipsum pertinentē.sed etiā pertinentem ad alium suum socium.

24 ¶Peculium filij etiam profectituū nō est publicatum bonis patris publicatis.

25 ¶Pater si concessit filio peculium profectitium.etiam si habuisset filius a patre expressam potestatem donandi ꝛ dissipādi.publicatis bonis filij non publicatur peculium profectitium.

26 ¶Proditoris filius in crimine lese magestatis non solū non succedit patri proditori.verum etiam auo vel alijs ascendētibus ex linea paterna et materna.neque etiam extraneis.tū filij hereticorum posito q̄ patri heretico nō succedant.ex eo quia bona eius patris confiscantur. nihilominus possunt succedere alijs.s.auo catholico matri catholice et alijs quibus cunq̄ catholicis personis.

27 ¶Uxor que habet omnia bona mariti obligata pro dote potest defendere q̄ nō fiat vastum in rebus mariti delinquētis. de quo videatis hic.

28 ¶Bonis confiscatis si comparet vxor vt alter creditor cum instrumento q̄ non debet compelli ad dandum libellum. ꝛ procedendum ordinarie coram iudice fiscali.imo summarie debet eis solui per officiales camere.viso de iuribus eorum sine alio iudicio ꝛ sine sentētia diffinitiua.

29 ¶Dispositio istius.l.falleret si mulier sciēter contraxit matrimonium cum viro heretico quo casu non solum perdit mulier medietatem bonorum que ex dispositione.l.j.cum sumi.titu.iij.lib.iij.foro.ll.ci pertinet et applicatur fisco sed etiam dotem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lex.lxxv.

LEx ista vsq; exclusiue ibi e mandamos, cõfirmatur de iure cõi fm qõ ob maritoꝝ culpam res vxorum. ⁊ ccontra inquietari leges vetant. l. ij. ne vxor pro marito, l. res. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. j. cũ alijs. C. ad. l. iuli. de vi. nec alieni criminis infortunio astringi mulier ez. d. l. res. ⁊ illam ⁊ maritum vt hic. Comprobatur primo, qz quod vnus ex coheredibus patitur per[i]culum defectũ sibi imputatur. l. inter coheredes. ℌ. qõ ex facto. ff. famihercis. intantum q; si alter coheredum per maleficium a se commissum condemnatus est: licet alias bene tractaverit hereditatem. condemnatio solvenda est solum de sua parte. nec compensatio eius quod bene gessit admittitur. l. nõ ob eam rem. cum. l. seq̃. ff. pro socio. Comprobatur secundo, nam si is cum quo fundum communem habeas ad edictum non respondit ⁊ obid motu iudicis villa diruta est aut arbusta succisa sunt. prestabitur tibi detrimentum iudicio cõmuni dim. quicquid enim in re communi culpa socij admissum est eo iudicio continetur. verba sunt. l. si is cum quo. ff. cõi. divi. Facit ad q. de duobus socijs habentibus turrim vel domũ cõez de qua per Bar. in. l. athe ius. ℌ. de co opere. de aqua plu. arcẽ. Tertio quoniam si vnus ex socijs cõmisit delictum de quo fuit condemnatus. ista cõdemnatio de bonis ipsius delinquentis tantummodo solvi debet. non de cõi. l. cũ duobus. alias. l. si fratres. ℌ. fi. ff. pro socio. ⁊ propterea si vnus fratruz qui sunt in cõmunione fuit per delictum a se commissũ condẽnatus. illud non ex cõi sed ex proꝓ solvẽdũ est. glo. est in. d. l. si fratres. in prin. super verbo redigetur. et allegat. d. ℌ. fi. Quarto comprobatur per tex. in l. si communis familia. ff. de noxa. vbi si communis familia aut cõis servus furtuz fecerit altero ex dominis sciẽte, is qui scit totum nomine tenebitur. et cõtentus alterum quoq; liberat. nec a socio quicq; debebit consequi. sm enim facti noie penam meruit. ita tex. ibi. Quinto naz non dz confiscari licituz per illicitum l. cotem. ℌ. dominus. vbi et Bar. ff. de publica. l. commissa. eo tit. l. reseriptum. ff. de bis quib. vt indig. separatorum enim separata ratio esse debet. l. fi. ff. de calum. Quod procedit etiã si delictum alterius coniugum sit heresis vt hic. † cuius delictum est gravius in fidelitate iuxta illud melius est viam domini non agnoscere quã post agnitam retroire. quia gravius peccat contra fidem qui tenuitur fidei susceptę. sicut ille qui non implet quod promisit q̃ qui non implet quod nunquam promisit. Vxor põt habere bona triplicis generis seu speciei ℣ glo. in. l. maritus. C. de procu. declarãdo vt per Jac. but. Bart. ⁊ ℙaul. de cas. ibi. et plenius Bal. in cõsi. incip. sciendum est q; mulier. qõ consiliũ refert Alex. in. l. maritus. in põ. ff. ad. l. fal. in cõsi. xlij. incip. sup premisso themate. in. j. ⁊. xij. ⁊ seq̃. col. in j. volu. ⁊ in cõsi. lxiij. qõ incipit super primo dubio. in. ij. volu. ō quo videatis etiã Jas. in. d. l. maritus. Que bona vxor nõ perdit propter delictũ mariti vt hic. nec; medietatẽ bonoꝝ constãte matrimonio acquisitoꝝ quam habet ex dispositione. l. j. cum alijs. titu. iij. lib. iij. fo. ll. nec ali-

E mandamos que sean auidos por bienes de ganancia todo lo multiplicado durãte el matrimonio hasta que por el tal delicto los bienes de qualquier ō ellos sean declarados por sentencia. avn que el delicto sea de tal qualidad que imponga la pena ipso iure.

Por el delicto que el marido o la muger cometieren avn que sea de heregia o de otra q̃lquier qualidad no pierda el vno por el delicto del otro sus bienes ni la meitad de las ganancias auidas durante el matrimonio.

qua alia bona propria sibi acqsita ex quocunq; titulo. ⁊ eã donata a marito inmo pio ante matrimoniũ: vel eo constante tali largitione que valeat constãte matrimonio. argu. l. si sponsus. ℌ. cõcessa donatio. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. Et quãuis non valeat non tamẽ revocantur tacite p mariti damnationẽ que ad illam pervenerũt ante proscriptionem etiam post cõtractuz crimen regulariter de iure cõmuni: eaq; apud vxorẽ firmiter manent. tex. est in. l. si quis post hac in prin. cum duabus glo. ibi. C. de bo. damna. que. l. ⁊. d. l. res. C. ō dona. inter vir. ⁊ vxo. vnum tantummodo casum excipiunt. s. quãdo maritus donauit vxori cõstante matrimonio post cõmissum capitale crimen. quo casu talis donatio nõ firmatur morte. In ceteris casibus in quib⁹ vxori aliquo titulo bona acquirantur. videtur permitti vxori sibi retinere vel prosequi. arg. tex. in. l. cũ ita legatum. ibi. que enim ticio nubere. ⁊c. de condi. ⁊ demõs. propterea exceptio firmat regulam in suo esse. vt. l. quesitum. ℌ. aut vers. denicq; neratius. ⁊ ibi Bar. de fundo instru. l. nam quod liquide. ℌ. fi. de penu. lega. cum ergo dicte leges excipiãt supradictum vnũ casum tantummodo. firmãt regulã in suo esse. que est q; preter dictũ casum vxor debeat habere oia bona quocunq; titulo sibi q̃sita. Et q; illa. l. si qs post hac. in prin. ibi ex quocunq; titulo. intelligatur de acqsitis lucris durante matrimonio ꝓbatur aperte in. l. j. ⁊ ibi Bal. de bonis q̃ libe. vbi ter. dicit q; bona adventitia acquiruntur patri quo ad vsum fructũ. ⁊ idẽ in q̃t ille tex. i alijs bonis quocũq; titulo q̃sitis. q̃ verba exponuntur de lucris matrimonialib⁹ seu nuptialib⁹. Bal. ibi. ⁊ Dyda. de segu. i tract. de bonis lucra. cõstan. mat. inter mari. ⁊ vxo. in. xxv. col. † An donatio facta per delinquentẽ post ōlictũ cõmissuz valeat. videatis Bar. ⁊ doc. in. l. post cõtractũ. ff. de dona. ⁊ p Saly. in. d. l. si qs post hac. i. iiij. ⁊. v. col. + Sciẽdũ est hic q; si hereticꝰ fuisset mercator ⁊ post heresim vẽdidit rẽ ad fiscũ pertinentẽ nihilominus fiscus tenetur ad pcij restitutionẽ quasi sit ꝓsumptio q; dictus hereticꝰ factus est locupletior. cũ in dictis mercantijs augmentandis dictas expendidit pecunias. ita infert Dida. de segu. i dicto volu. suarum repe. fol. xciij. col. j. quod est not. secundum eundem ibi. nam ex conjectura probatur vere pecunia versa i vtilitatem alicuius. vt est glo. fi. in auctẽ. hoc ius porrectum. de sacro san. eccle. ℌ. hinc dixerat Bar. in. l. si vẽtri. ℌ. fi. ff. de pecul. credi. q; si aliquis accepit mutuam pecuniam ⁊ postea fecit aliquã expensam in sui vel suorum vtilitatem. presumitur fecisse ō mutua pecunia. secus si fecit expensam in vtilitatem extraneorum. nam non presumitur accipere pecuniã mutuo ꝓ extraneis. pro quo ipse allegat tex. in. l. fi. C. ō pigno. ⁊ dicit q; ibi est casus pro hoc quod etiaz tenet Saly. in. d. auct. hoc ius porrectuz. ⁊ videatis Bar. in. l. fi. ℌ. ⁊ si prefatam. C. de iure delibe. ⁊ per scribentes in. d. auct. hoc ius porrectum. + Et tenetur fiscus cõ 4
sorti qui non erat culpabilis solvere pciũ partis sue si destruit domũ coẽm propter delictuz sm cõsortis. per tex. in. d. l. si is cũ quo. ff. cõi. diui. Confirmo q; si res publica per delictũ vnius cõsortis destruit domũ cõmunẽ tenetur illi cõsorti inculpabili solvere preciũ partis sue. ita notat Bal. per tex. ibi in argu. in. l. ij. C. pro qui. can. servi pmi. lib. acci. ⁊ ibi ait q; pro hoc etiaz facit. l. mulier in opus salinarum. ff. de capti. ⁊ quod notatur in. l. j. in prin. ff. de insti. ⁊ iure. ⁊. l. j. de deserto. lib. xij. Idem etiam notat Ang. in. d. l. ij. per illaz quoq; in argu. quos refert ⁊ sequitur Jaso. in l. barbarius. in. viij. col. ad fi. de offi. preto. ⁊ Dida. de segu. in. d. tract. in. viij. col. Et per eandem. l. ij. Bal. ⁊ Ang. notãt ibi i arg. valde not. (scõm cos) q; si civitas alĩ qua vult facere fossata p agrũ alienũ: q; debet dño illi⁹ solvere preciũ. ⁊ referũt etiã ⁊ sequũtur Jas. ⁊ Dyda. de segu. in locis (de quib⁹ supra.) ℙresens. l. procedit nõ solũ in rebus in quibus marit⁹ aut vxor habet dominium: sed etiam aliquod ius. s. q; ius non amittat vnus propter alterius delictum. moneor quia pronomen suus. a. um. positum hic significat non solum dominium: sed ius aliquod. tex. est ⁊ ibi Bar. in. l. talem. ℌ. si quis ita. ff. de here. insti. + Et que appellatione bonorum contineantur: videte Bart. post tex. ibi in. l. princeps bona. ff. de verbo signi. 5
Quero hic + an in reb⁹ que ad ludũ maritus lucraꝝ. vxor habeat partem. dubium 6

Universidad de Deusto
Biblioteca

hoc videtur decidi ex cõclusione ąstionis + nunquid in foro conscietie acqsitũ i ludo retineri possit. Inno.i.c.qz plerigz. in.ij.col.de imu.eccle. tenet q si aliqs nõ habeat propositũ ludẽdi sed fuit prouocatus aut stimulatus põt licite retinere dũmodo fraudulenter secus i illo qui prouocauit q non põt retinere. Inno.z alij maxime Imol.in.c. clerici. de vita z honest. cleri. sed talis pecunia erogãda est in pauperibus. immo si ille q perdidit pecunias donaret illi qui volebat restituere. nõ põt retinere. ita Saly.in.l.vel aucten. alearũ põderans illũ tex.C.de aleato. Plus est q si quis in ludo pderet totã pecuniã suaz excepto vno nũmo. z statim cũ illo recuperauit pecuniã perditam: non põt eã retinere. sed illã pauperibus dare debet: sic tenent theologi prout refert Jas.i.l. turis gentiũ.ℌ.pretor ait in.j.col.ff.de pac.z ibi pro hoc põderat esse glo.i.l.si minor.xxv. an.filio fa.in pn. super verbo. litis cõtestate.ff.de mino. In materia non obliuioni tradendũ est quod dicit Saly.in.l.ea quidem.C.de accusa.in.v.q.quã ponit i materia fame.q si aliquis pretendit se deceptũ in ludo per falsos taxillos z similia. q ad istud probandum admittuntur viles pone: quia similia per tales verisimilius sciri debent quod dictum multum cõfert ad multa similia. vbi aliquid verisimiliter nõ potest sciri nisi per viles personas. Jas.in d.ℌ.ait pretor. in.d.j.col. quod intelligite de ludo illicito. nam ludus est licitus vt de vtroq exemplificaui i.l. iiij. super verbo hijos. in versi. ex quo inferri etiam potest q cum habeam⁹.zc.supra. vbi videatis. z ita si maritus non potest retinere in foro consciẽtie: vxor eius non habebit partem illius: sicut dicitur q si maritus aliquid illicite ex vsuris lucrat⁹ est. hoc casu nihil vxori erit de tali lucro applicãdum. sic infert Dyda.de segu.in.d. volu. folio c. col. iiij .ad practicam. d.l. i. cum simi. titu.iij.lib.iij.foro. ll. et est ratio quoniam delictorum turpis atq seda cõmunio est. per tex.in.l. quod autem ex furto. z.l.nec pretermittendum.ff.pro socio.l.si a reo.ℌ. fi.in vlti. verbis.ff.de fideiusso.z.l. si remunerandi.ℌ.rei turpis.ff.manda. quod est notandum .quia quotidianum secũdũ eundem in.d.iij. col. + Et vincens in lu 8
do scienter seruo pecuniã que erat sui domini. filio fa. que erat patris vel institori que erat patroni cõmittit furtuz z tenetur furtu. z ideo talem nõ lucratur pecuniam. ita Jas. per tex. ibi posi Bal.i loco de quo per ipsum Jas. ibidez in.l.seruus.in.fi.ff. de cõdi.indeb. † Si ceni maritus bona q 9
turpiter acqsiuit vxori cõmunicauit. si ex hac causa maritus condẽnatur: soluenda erit de bonis cõibus condẽnato. z plus est q si vxor scienter admisit dicta bona teneretur soluere etiã penã.l.si igitur.ff.pro socio. Si maritus bona cõmunia administrans condẽnatus fuit occasionaliter: tale condemnationẽ dicitur ex cõi soluendã. dum tamẽ nõ se immiscerit rebus illicitis prohibitis vel inolitis. quedam culpa enim est inolita aggredi.l.si negocia absentis.ff.de nego.gest.l.fistulas.ℌ.frumenta.ff.de contrab.emp. maxime marito iniuste cõdemnato. iniusta vero condemnatio de bonis cõmunibus soluẽda est tex. est i.d.ℌ.fi.legis cũ duobus. vel si fratres. ff.pro socio: ratio huius est .+ nam casus 10
fortuitus non imputatur socio cui contingit sed de cõi perditur. d.l. cũ duobus.ℌ. dãna. z iniusta condẽnatio est casus fortuit⁹ vel habetur pro illo. vt in.dℌ.fi.+ Et 11
victus iniuste per sententiã põt retinere i foro consciẽtie illud in quo est cõdemnatus. Inno.in.d.c. quia pleriqz. de imu. eccle. z in.c. quod sicut de elec. referunt z sequũtur Imol. Alex. z Jas.i.l. nemo potest. de lega.j. + Et sententia nulla nõ me 12
retur executionẽ. t.x. est quem ad hoc notant ibi doc. z Jas.in.l.si se non obtulit.ℌ. condẽnatum.ff.de reiud. ex quo cõrelarie videretur inferri sẽm eundem Jas. ibi. † q exceptio nullitatis habeat impe 13
dire executionẽ sententie. z subdit q põderemus q quando sententia est nulla: non solũ debet impediri eius executio: immo si executio iã sit facta. est retractãda .put videntur esse iura i.l. si cum nulla. co tit. z in.l.fi.C.si ex fal.instru. licet facilius impeditur aliquid de nouo faciendũ: cq iam factũ tollatur. l. patre furioso. ff. de his q sunt sui. et.c. quemadmodũ. cum alijs de iur. iur. + Sed. d.ll. si cum nulla. z fi.q volunt q propter nullitatem sententie executio prius facta retractetur. procedũt quando super nullitate esset lata sententia. que 14

declaratoria nullitatis bene operatur vt fiat retractatio executionis prius facte secundum Jaso.in.d.ℌ. condemnatum.in
15 j.col. Quero † an per delictum mariti bona eius obligata pro dote confiscẽtur. ista.q. videtur determinari ex decissione
16 sequentis.s. † si debitor commisit delictũ vtrum rei pignorate inuito creditore poterit fieri vastum. an pr⁹ debeat solui creditori Ly. simpliciter recitat in.l. pignus. C. de pigno. ac. tenere Jaco. de are. q creditor non põt impedire vastũ si post vastum remanet tantum q sibi sufficiat. p quo ipse Jac. de are. allegat seu inducit tex.in.l.j.ℌ.seruus.ff.ad sil. vbi Bar. putat contrarium. nam creditores preferuntur penis fiscalibus. vi.l.j.penis fis. creditores prefe. lib.x. z.l. quod placuit.ff.de in re fis. z respondet ad.d.ℌ.seruus. vbi Bal. ait q si hoc dictum Bar. est verum. sequitur q vxor que habet omnia bona mariti obligata pro dote potest defendere q nõ fiat vastum in aliqua re mariti. qui Bald. postquam in. d. l. pignus scripsit dictam opi. Bartoli subdit rationem quia non debet delictum debitoris officere securitati creditoris. qua ratione vxor potest defendere ne fiat vastum in rebus mariti delinquentis. ita Bal. ibi. quod est menti tenendum secundum eundẽ in.d.ℌ. seruus. Circa secundam partem presentis.l. quã assignant ibi: e mandamos. vsq ad fi. dicite q inquantum hic statuntur q iudices pro bonis lucri omne multiplicatum cõstante matrimonio. esse intelligẽdum iurta. d.l.j. titu. iij. lib. iij. foro. ll. et leges que sunt sub titulo. iiij. lib.v. ordi. vbi declarantur iura loquentia de his lucris qõ ita multiplicatum sic habetur pro bonis lucri. vsq q bona delinquentis pro tali delicto per sententiam declarentur. quãmis delictum sit talis qualitatis quod imponat penam ipso iure vt hic. Ex quo habemus q licet quis ipso iure per delictũ cadat a rebus. non sit ferenda sententia super amissione bonorum. tamen proferri debet declaratoria amissionis bonorum l. pen. ℌ. fi. cum ibi notatis. C. ad trebe. Bal. in.l. si quis maior. in fi. col. C. de trã sa. in aucten. hoc amplius in.j. col. de fideicõ. z in aucten. qui semel. in.j. col. quomodo z quãdo iudex. firmauerat q Bar. 17
per tex. ibi. in.l. eius qui delatorẽ. i prin. ff. de iure fis. z idẽ tenet Jas. in. d. l. si qs maior. in. v. col. versic. decimoterzo nota. † quia omnia iura mundi que dicunt penam imponi ipso iure intelliguntur dummodo secuta sit sententia declaratoria per quam illud esse per talem commissum declaratur. alias pena non habet effectum executionis. istam regulam tradunt Joan.an. z Archi. in. c. primo. de homici. lib. vj. per tex. in. c. cum secundũ. vbi doc. de here. eo libro. refert z sequitur Jaso. in. d. l. si quis maior. in. d. v. col. z Feli. in. c. Rodulphus. i. xxij. col. quem ibi oimodo videatis. z in. xxiij. col. cum sequen. de rescrip. vbi corroborat dictam regulam: et quatuor limitat modis .+ Ad quam declaratoriã pene in- 18
curse citatur pars. glo. est in clemen. presenti. in verbo constituerit. de censi. quam dicit notabilem Fely. in. d. c. Rodulphus. in. xxvj. col. cui est similis in clemen. ij. in eodem verbo. de penis. z vtrobiq scribentes. et Imol. post Lardi. in c. exturpande. in. vij. col. de preben. Et in tantum procedit hoc z est verum quod licet excommunicatio lata sine citatione z sine monitione vel iuris ordine teneat quamuis iniusta. xj. q. iij. c. j. z in. c. audi. ℌ. cum ergo. eadem causa. z. q. Imol. in. c. fi. de preben. z in. c. ab excõicato. cum cõcor. de rescrip. + nihilominus ipsa sen- 19
tẽtia declaratoria excõicationis a iure late incurse est nulla. citatione partis nõ precedente. vt per Imol. post Lardi. in. d. c. exturpãde. + Rationẽq differẽtie inter cẽ 20
suram z declarationem super censura ponit Fran. de are. in consi. clxv. colũ. xj. vbi videatis. de quo p Feli. in. d. xxvj. colum. cum sequen. + A qua declarato- 21
ria appellari potest. glo. est in. c. cupientes. ℌ. quod si. in ver. priuatos. de elec. in. vj. cq uis a pena ipsius. l. in qua dicitur partem incurrisse appellari non posset. vt i. d. glo. pro qua sunt iura in. l. si qua pena. ff. de verbo. signi. z i. c. quia nos. de appel. Et aduerte ne dicas appello a pena sed dic q appellas quia non es culpabilis. vel quia nõ fuit probatũ. secũdũ Bal. quẽ videatis in.l. vnica. i. iij. col. versic. Sed hic restat dubiũ. c. ex delic. defunc. refert sequiturq Feli. i. d. c. Rodulphus. i. xxvij. col.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ratio huius secunde partis est quia cum lucra (de quibus i. d. l. j. titu. iij. lib. iij. forol. in dictis turibus que sunt in. d. titu. iij. lib. v. ordi. & hic) pertineant cuilibet conjugum beneficio. d. l. j. cum concor. non dicitur partem lucri quenq; eorum ab altero habere. & sic non obstat. l. donationes in concubinam. ff. ff. de dona. & l. ql
22 quis. cum alijs. C. ad. l. iul. mag. + In tantum res proprie uxoris quocunq; titulo acquisite nō capiuntur pro delicto seu cōdēnatione mariti. q ipsa auctoritate propria pōt illas capere. text. est in. d. l. si quis post hac. C. de bo. dāna. Nec obstat dicere q potest maritus alienare sine licentia uxoris ad libitum dicta lucra vt i. l. iij. titu. & lib. vt supra ordi. ergo per delictū: cum i delictis quasi contrahatur & ad penā se obliget delinquēs per illū quasi cōtractū. probāt. l. imperatores. ff. de iure fis. & est glo. in. l. j. ff. bestias. super verbo onerari. ff. de postul. (licet qui intendit delinquere non intendit contrahere vel quasi. ita Jas. notat per text. ibi in. l. si qs extraneus. i prin. ff. de acq. here. nā actus agentiū nō operantur vltra illoq; intentionē. l. nō ois. in prin. ff. si certum peta. l. obligationū substantia. ff. ff. de act. & obli. facit l. fuit questionis. ff. de acq here.) quia respō. q consensus causatus per obligationem ex delictis est fictus non verus ideo debilior: & per hoc non poterit talia bona delinquendo alienare. quamuis contrahendo possit. Preterea. d. l. iij. ordi. pcedit in casu licito aut ad minus nō doloso. probatur ibi in versic. Saluo si fuere
23 prouado. &c. Pro quo facit + q si sūt duo socij aliquarum mercū venalium: vnus pōt vendere nō solū partē ad ipsum pertinentē: sed etiam pertinentē ad alium summ socium. ita Bald. per glo. ibi in. l. nemo. ff. pro socio. & notatur etiam in. l. eius qui. i ff. ff. si certum peta. & l. iij. in prin. ff. de exer. ac. dū tamen nō alienet fraudulēter. d. glo. quam ibi sequitur Bal. refert sequiturq; Dyda. de segu. in supra. d. suo tracta. de bonis lucra. cons. mat. inter ma. & vxo. col. xvij. In casu ergo illicito puta delinquendo secus erit cū delictum nō cōmittatur sine dolo malo. l. nec exemplum: cū alijs. C. de falsis. & l. ccv. incip. Si alguno seyendo casado. ffili. & d. l. iiij. ordi. dicentes q maritus possit dicta lucra alienare intelligantur de alienatione que per contractū contingere potest. & nō de alienatione que per delictū causari potest. nā licet verū sit q verbū vēditionis significat omnē alienationē. l. statu liberi a ceteris. ff. ff. ibi dū dicit. quoniā lex duodecim tabularum emptionis verbū omnē alienationē complecti videtur. ff. de statu libe. & l. quicunq; ff. si ei ad quem de instit. ac. & dicta. l. ffili vtatur verbo venditionis. tamen alienatio (de qua ibi) venit restringēda secundū rationē & mentem illius legis ffili. vt in. l. adigere. ff. ibi Bart. de iure patro. & ratio. d. l. ffili fuit: q tali modo alienaret maritus q per. d. alienationem aliquod cōmodum posset obuenire sibi & vxori sue: & dicta lucra augmentarētur. probatur in ea ibi. si meneſter le fuere. & ibi. en tal que no lo faga maliciosamēte. Et si. d. l. ffili cum cōcor. intelligeretur q maritus potuisset partē vxoris alienare etiā committendo delictū talis alienatio nō esset necessaria marito immo p talē alienationem marit⁹ & vxor perdidissent neq; fieret sine malitia vt de se patet. Et sic ratio. d. l. ffili verificat in casu i quo maritus alienat vendendo. vt in ea cauek non tamen delinquendo. Possumusq; dicere q verbum vēdere cōprehēdit omnē alienationem que ex contractu pendet. & ita intelligantur. d. aura in. d. l. statu liberi a ceteris. ff. ff. & d. l. quicūq; ff. si ei ad quē non tamen alienationem que ex delicto causatur: quia illa dictio omnem restringitur vt supra dixi. Et signum vniuersale omne nō per omnia est omne. vt i. l. j. de lega. j. l. creditore in fi. ff. de bo. auc. iudi. possi. & q̄ alienatio sit genus reducit ad alienationē q̄ fit per cōtractū & ad suaz speciem. & sic genus ponitur pro specie. l. non videtur. iuncta ibi glo. ff. de iudi. Nec eodem modo obstat. d. l. iij. ordi. que generaliter loqtur per verbū alienare. quoniā pōt illi respōderi vt supra respōsuz est ad iura in. d. l. statu liberi a ceteris. in fi. et in. d. l. quicunq; ff. si ei ad quē. Et possum⁹ etiā respon. q in. d. l. ffili ponitur species inquantū loquitur p verbum vēditionis que est species alienationis. in. d. l. ordi. ponitur genus inquantū loqtur p verbū alienatiōis cōprehēdēs omnē actū p quē

potest contingere alienatio. vt in. l. fi. C. de reb. alie. non alie. & cū. d. lex ordi. cōtinens gen⁹ veniat ad declarationem. d. l. ffili continentis speciem. dicimus q genus est reductum ad speciem. et quando genus est reductum ad speciem. & quando genus est reductum ad vnam speciē. assumit eius naturam. vt in. l. si optio. ibi cum tota familia ad vnum. i. stichum reciderit. de optio. lega. & tenet Bal. per eandem. l. in aucten. hoc inter liberos. de testa. Posset isq; respon. ad. d. l. iij. ordi. vt per Dyda. de segu. in. d. tracta. de bo. lucra. constan. ma. in. xlix. col. cum sequen. vbi illum omnimodo videatis. &
24 pro dispositione istius. l. facit. † q peculium filij etiam profectitium nō est publicatum bonis patris publicatis. vt est text. bene not. secundum Bar. ibi. qui dicit se nescire alibi in. l. iij. ff. sed vtrum. ff. de mino. de quo per doc. in. l. si finita. ff. si de vectigalibus. de dam. infec. et Abb. in consi. lxvj. lib. ij. Et licet sit verum q delictum patris non debet filio nocere. vt p rubrum & nigrum: ne filius pro patre. noceret tamen. vbicunq; ad patrem reuerteretur commodum. vt est glo. in. d. l. dimi fratres. et ibi Barto. de iure patro. quam glo. dicit magistram ad hoc Dyda. de segu. in. d. volu. folio. xxxiij. col. j. idemq; notat Bar. in. l. j. ad fi. ff. de interdic. et rele. Jn materia dico † q si pater concessisset filio peculium profectitium. etiaz si habuisset filius a patre expressam potestatem donandi & dissipandi. publicatis bonis filij non publicatur peculium profectitium. nam non potest publicari ex potestate donandi. quia hec non est donatio nec ex potestatē dissipandi quoniam non intelligitur cogitatum de delicto. ne
25 detur materia delinquendi. l. conuenire. ff. de pac. dota. l. si vnus. ff. illud. ff. de pac. ita decidit Ang. in. l. si filius. de dā. infec. cum quo ibi trāsit simpliciter Jmo. quos refert & sequitur Alex. in. d. ff. si de vectigalibus. in. xix. col. & Dida. de segu. in. d. trac. col. lvj. vbi etiam refert Alexandrū vbi supra. & dicit q ista decisio Ang. est notabilis. quā satis senserat Bar. i. d. ff. si de vectigalibus secundū Alexan. in. d. xix. col. versi. Itē adde q publicatis bonis filij. Istam eandem sententiam refert quoq; et sequitur ipse Dyda. de segu. in. d. volu. folio. xcviij. col. iij. & ibi subdit se reputare hoc dictum singulare et menti tenendum ad hoc. q licet maritus de iure nostri regni possit lucra obtenta durante matrimonio alienare. d. l. ccv. ffili. & d. l. iij. titu. iij. lib. v. ordi. nō ideo potest alienare per delictum. sed per contra
26 ctum. + Non taceo q filius proditoris in crimine lese magestatis non solū nō succedit patri proditori veruz etiam auo vel alijs ascendentibus ex linea paterna et materna neq; etiam extraneis. l. qsquis. C. ad. l. iul. magest. tamen filij hereticorum posito quod patri heretico non succedāt ex eo quod bona eius patris confiscātur c. cum secundum leges cum alijs. ō heret. lib. vj. nihilominus possunt succedere alijs. s. auo catholico. matri catholice. & alijs quibuscunq; catholicis personis. ita singulariter tenet Jaco. but. in. l. j. C. de here. instit. quod est notandum pro tempore nostris secundum Dida. de segu. in. d. volu. folio. xix. col. iij. ad fi. Et cum commento presentis. l. finem imponere vellem, memor fui cuiusdam illationis Baldi in. l. j. ff. seruus. ex dicto Bartoli ibi. ff. ad sil. quam etiam posuerat ipse Bal. in. l. pignus. C. de pigno. ac. que est
27 + q vxor que habet omnia bona mariti obligata pro dote potest defendere q nō fiat vastuz in reb⁹ mariti deliquētis. qō dictum & illationē dixi i versi. qro an p delictum mariti. &c. supra. & cū illis vt ibi vidistis trāsiui. qtūc nō fui recordatus legis si marito. in prin. ff. solu. ma. vbi per illam notant doc. q in fiscum tanq; in vniuersalē successorē trāseunt obligatiōes & actiones passiuas. notanteq; p eandē. l. ibi Bal. Ang. & Alex. q vxor nō pōt impedire cōfiscationem seu incorporationez bonoz in fiscum propter dotē suā. sed debet agere contra fiscum ad dotem. & assignant rationē q solus ille qui proprietatem aut possessionē habet. talem incorporationez impedire potest. vt est bonus text. in. l. fi. ff. bo. vacan. lib. x. ita dicunt Bal. Ang. et Alexan. in. d. l. si marito. i prin. Ex quo infert Ang. & post eū Alex. ibi. q si vxor in hereret possessioni bonorum mariti sibi pro dote obligatorum. posset dictā incorporationem impedire. allegant in simili

Universidad de Deusto
Biblioteca

glo. in.l.filio fa. in.j.ff.j. eo titu. solu. ma. & q̃ notat Ly. in.l. ob maritoꝝ. nec vxor p marito. Allegat etiã Alex. glo. in.l. a dño. ff. sup. i glo. j. & ibi Bar. ff. de re iudi. Quã ob rẽ saluo meliori iudicio tenerez opinionẽ Jac. de Are. & Ly. simpliciter referentis eã pro vero ꝙ Bar. tenentis contrariũ. quas opiniones posui i. d. ff. q̃ro an. ꝛc. per. d.l. si marito. in pn. cũ ibi notatis per scribẽtes. & qa opinionẽ Jac. de are. seqtur Ly. referendo illã & nõ contradicendo opinionẽ. tamẽ Bar. lz Bal. i d.l. pignus. C. de pig. ac. videatur simpliciter sequi. quoniã illã post predictam contrariam posuit. si crederem sic posuisse. qz Jac. de are. & Ly. fuerũt antiqores Bar. & solũ retulit Bal. ibi dictas opi. qui i. d.l.j. in. d. ff. seruus. ff. ad sil. dubitando de vitate dicte opi. Bartoli subdit ꝙ si dictũ eiꝰ ibi est verũ. dicta illatio seqtur. Et aduerte ꝙ sustinerẽ dictũ Bartoli & illationem Bal. quãdo creditor (i casu dictarũ opi.) aut vxor (in casu dicte illationis) inhereret possessioni bonoꝝ debitoris vel maritu sibi p debito aut dote obligatoꝝ. per ea q̃ dixi in p̃cedentibꝰ in x̃ss. ex quo infert Ang. Et q̃uis creditor vel vxor nõ inhereret possessioni dictoꝝ bonorũ. sustinerẽtur etiã dictũ Bar. & illatio Bal. si post vastũ non remanet tãtũ ꝙ sufficiat creditori aut vxori. verũ tamẽ est ꝙ huic vltio põt respõderi & bene ꝙ. d. opi. Jac. dõ are. & Ly. vt refert Bal. i. d.l. pignꝰ. dicit hoc a cõtrario sensu. & vidistis in. d. versi. q̃ro. & sic de necessitate est dicendũ ꝙ Bar in distincte loquat. etiã si post vastũ remanet tãtũ ꝙ creditori sufficiat: & miror ꝙ Alex. doctor veritatis (quem ita vocat & summa cũ rẽne Jas. i. l. nemo põt. in vj. lec. i. xvj. col. d lega. j.) nõ loquatur. i. d.l. si marito. i pn. ff. solu ma. de istis duabꝰ opi. & illationis Baldi. Circa qd̃ est sciendũ + ꝙ bonis cõfiscatis si cõparet vxor vl alter creditor cũ instrumẽto ꝙ nõ debz cõpelli ad dandũ libellũ & p̃cedendũ ordinarie coꝝ iudice fiscali. imo summarie debet eis solui p officiales camere viso de uribꝰ eoꝝ sine alio iudicio & sine sententia diffinitiua. decisio est Bar. i.l. res q̃. ff. res autẽ. ff. de iure fis. & ibi dicit ꝙ hoc esse casum i.l. si qs post hac. d bonis proscrip. qd̃ est mẽti tenendũ ẽm Bar. in. d. ff. res autẽ. quẽ sequũtur Saly. i. d.l. si qs post hac. in pn. Dau d cas. & Alex. i. d.l. si marito. i pn. + Dispositio istiꝰ. l. falleret si mulier sciẽter cõtraxit matrimoniũ cũ viro hereticę. quo casu non solũ perdit mulier dictã medietatem bonoꝝ. quę ex dispositione dicte. l.j. cũ simi. nitu. vj. lib. vj. foro. ll. ei pertinet & applicatur fisco. sed etiã dotem. c. decreui. de here. lib. vj. vbi est tex. ꝙ si mulier sciẽter cõtrahit matrimoniũ cũ viro heretico perdit dotem & applicatur fisco. quem ad hoc allegat Alex. in.l. si constante. in prin. in. viij. col. & ibi Jas. i. xxvij. col. ff. solu. ma. si ergo dotem perdit. d. c. decreuit. multo magis. & sic a fortiori dictam medietatem.

28

29

¶Sequitur recapitulatio legis.lxxvj.

1 VXor nõ potest facere pactum per quod fiat deterior conditio dotis. etiam si in pacto dubius euentus interueniat.

2 ¶Tutores vt ex censentur sint cauti. ꝙ quãdo faciunt aliquẽ actũ pupilli. illũ faciant de consensu matris & attinentũ pupilli. & tunc q̃uis male succedat pupillo tutores nõ tenebuntur.

¶Dos quando publicatur & maritus luraturus est aliquid ex pacto. qualiter marito succurratur. 3

¶Indulgentia p̃incipis non valet super condẽnatione secunda nisi fecerit expressam mentionem prime indulgentie. 4

¶Instrumentum indulgentie nõ valet. si data fuisset contra delinquentẽ sentẽtia. nisi de tali sententia dictũ instrumentum fecerit mentionem.

DE iure communi in materia et pro intellectu istius.l. habemus ꝙ soluto matrimonio dos potest p parte vel in totum publicari. tex. est in.l. si cõstãte. ff. ff. ff. solu. ma. nec obstat glo. ibi volẽs ꝙ in q̃ncz casibus q̃ ponuntur in. l. quincz legibꝰ. ff. de bo. dã. publicat tota. et sic ꝙ tex. in. d. ff. in quantũ dicit ꝙ si tota dos publicata sit intelligatur in illis quincz casibus. quoniam illa glo. nõ habet necesse restringere se ad dictos quincz casus. quia. l. quincz legibꝰ loquitur de publicatione que fit constante matrimonio. sed. d. ff. de publicatione que fit solu. ma. quo casu habent locum omnes. ll. que de publicatione bonorum loquuntur. quod est notandum secundum Bart. ibi. Idem voluit ipse in. d.l. quincz. omissa opinione Dy. et tenendo cũ Jaco. de are. dicit ꝙ in. d. ff. mulier damnatur soluto matrimonio. ideo dos indistincte publicatur. in. d.l. quincz. cõstante matrimonio. ex qua. l. glo. et Bar. ibi referens & notans eam colligunt argumẽtuz. ꝙ pro debito vxoris non potest fieri missio in rebus dotis nisi in istis quincz casibus. Ex supradictis apparet ꝙ lex nostra statuit nouum in quantum ait ꝙ constãte matrimonio possit dos per delictũ in partem vel in totum publicari aut perdi. cuz (vt vidistis) solum in illis quincz casibus constante matrimonio dos veniebat publicanda. Ad corroborationem dispositionis dicte legis quincz legibus statuentis ꝙ dos publicetur constante matrimonio in dictis quincz casibus contentis in ea. & non in aliis. facit ꝙ maritus est dominus rei dotalis. vulgata. l. doce ancillam. C. de rei ven. tex. est etiam glo. & Bar. in. l. pomponius. ff. in dotem quoq. ff. de acq. posse. Secundo non est dubium ꝙ constante matrimonio dos sit in bonis viri. vbi sunt Bart. in. l. in rebus. in prin. post disputationẽ glo. abi. C. de iure doti. Tertio. quoniam maritus possidet rem dotalem non vxor. tex. est in argu. secũdũ glo.

MA muger durante el mrimonio por ỹ licto pueda perder en parte o en todo sus bienes dotales o de ganancia o de otra qualquier calidad que sean.

ibi in. d. ff. in dotem. vbi et Bart. probans qualiter vir est dñs rei dotalis et possessor. Quarto. vxor super dote non habet liberam facultatem. cum illam non possit alienare. nec prestare cõsensum alienationi. insti. q̃b. alie. li. vel nõ in prin. nam expedit rei publice dotes mulieribus cõseruari. l.j. ff. solu. mat. + neq̃z põt facere pactũ p qõ fiat deterior cõditio dotis. etiã si in pacto dubius interueniat cuẽtus. l. attilicinus. ff. de pac. dota. et ibi Bar. dicens ꝙ notemus. quia si non esset illa. l. nescaret q̃d diceret. & profecto nõ immerito. nam videbatur ꝙ per incertũ euẽtum valeat illud pactum. nec possit vxor conqueri. quoniã ex eo etiam melior conditio eius fieri potest. l.j. l. cum proponas. C. de pac. l. de fideicõmisso. C. de transa. cuius solutionem ipse Bar. in. d.l. attilicinus. reliquit cogitandam. sed quedam additio ibi ad eum se remittit ad Joã. de Imol. in. l. si socer. ff. lutius. ff. solu. ma. loquentem late in materia. d.l. attilicinus. maxime. in. vj. col. + Et sciendũ est ad ex & causationem tutoꝝ vt sint cauti quando facient aliquem actum pupilli. ꝙ faciant cum consensu matris & attinentũ pupilli. et tunc licet male succedat pupillo tutores non tenebuntur. glo. est. in. l.ij. super verbo. pupillo. circa medium. C. de his quib. vt indig. quam ibi Pan. de cas. in vlti. col. ad hoc notat. & reputat valde singu. perpetuoq̃ menti tenendam. & ex illa glo. notat ibi Bal. in. iij. oppo. ꝙ ratione consilij cõmunctoꝝ p̃sumitur a tutore abesse dolus & culpa. quod est no. dignum secundum eum. ibidem refert & sequitur Jas. et inquit ꝙ notemꝰ perpetuo. in. l.j. in vlti. col. ad fi. C. de transa. Facit quod per eandem glo. vult Bal. in rub. C. de pena. iudi. qui male iudi. in versi. q̃ro nũquid potestas. et saly. in. l. si. co. titu. Quinto. titulus dotis respectu viri est oneros. l. pro oneribus. C. de iure doti. l. si. ff. si a socero. ff. de his que in fraud. credi. per quẽ tex. dicit ibi Bar. ꝙ supposito

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ pater filio spurio donare nō potest. l.j. C. de natu. libe. modo presbyter maritauit quandā filiam suam spuriā.cōsanguinei volebāt reuocare post mortē presbyteri.ipse dixit q̄ a viro reuocare non poterāt qz habz ex titulo oneroso sed postq̄z ad mulierem est reuersa potest reuocari. cum ipsa habeat titulo donationis. ideo isdem Bar.in.l.meuius.§. duob⁹.in. viij. col.de lega. j. ait q̄ si aliquis obligaretur mulieri ad fundū sibi dandum ex causa lucratiua.postea fundus a vero domino fuit ipsi mulieri in dotem datus.demū soluto matrimonio fundus reuertit ad mulierem.q̄ obligatus iam liberabatur cum dos ex causa lucratiua cat ad mulierē nāquo ad illam est donatio.d.§.si a socero. et propter hoc perimitur obligatio iuxta regulam.duas causas lucratiuas nō posse in eadem re concurrere.l. quotiens.ff. de solu.l.omnes debitores.ff. de actio. et obli.z in.d.§. duobus.de quo per Bart. in.l.cum pater.§.pater filie.de lega.ij.in tāum titulus dotis respectu viri est onerosus(dixi z allegaui)q̄ etiā si ex post facto consecutus est vir lucrum ex dote vigore pacti aut statuti nunq̄z dicitur habere ex causa lucratiua.glo.est in.l.si donaturus. §.fi.ff.de condi.causa da. Et non solū ex parte viri sed etiam ex parte filiorū Bar. in.l.si constante.in rep. in. xj. col.ff.solu. ma.dixi in.l.xxvij.in versi.sed secundum ius cōe.§.z hec pbationes z dicta videbātur nimis obstare isti.l.His tñ nō obstātibus disponit hic per viā regule q̄ vxor cōstante matrimonio per delictū etiam extra casus illos quinq̄z (de quibus supra) possit perdere in partem vel in totum bona dotalia aut lucri vel alia quecunq̄z bona.quod iam videbat(licet non ita in specie)statutum per.l.§. proxi.vbi bona mariti aut vxoris delinquentis possunt pdi per delictum sine preiudicio bonorū alterius non delinquentis z ita constante matrimonio. Ratio ptentis.l.in hoc passu sit.quia licet eo casu quo maritus de iure appellatur dominus rei ad vxorē pertinentis est impropie.vxor enim propria domina.tex est in.l.j.§.si vir. ff. ad sil. quē ad hoc notat ibi Bar.z illū dicit notabilē Dida.de segu.in.d.trac.de bo.lucra. con
3 stan.ma.folio.vj.col.j.ad fi.+ Unum tamen est q̄ quādo dos publicatur z maritus lucraturus est aliquid ex pacto . aut possidet maritus.et tunc habet exceptionem.quia cui damus actionē multo magis exceptionem.z hoc tenet glo. in.d.l. quinq̄z legib⁹.quam sic ibi intelligit Bar. vel possidet fiscus z non est agitandū via ordinaria sed summatz cognito q̄ sit creditor.soluere debet fiscus viro.l.res quę. §.res autem.ff.de iure fis.per quē tex. dicit ibi Bar.q̄ si fiscus occupat bona alicuius exbāniti per executorē ad hoc deputatum.z vēniunt creditores producētes instrumenta.circa illud an executor debeat facere eis solui summarie.an creditores sint dicendi libellū.procedere ordinarie z expectare sententiam.z ait q̄ debent adire suum iudicem hoc est procuratorez Cesaris q̄ iubebit solui summatz viso de iurib⁹ eorum sine alio iudicio z sine sententia diffinitiua.z hoc etiam dixi.in.l.§. proxi.p quo dicit ipse Bar.in.d.§. res autem.esse casum in.l.si quis post hac.ibi dū dicit statim.C.de bo.dāna.quod verbum significat summariam cognitionē vt.in.l. momentanee.C.vnde vi.Et licet in.d.l.si quis post hac.est verbū seu dictio statim. de qua non loquitur.d.l.momētanee.sed de verbo mox.tamen Barto.exponit ibi mox.i.summatim.quia non admittitur aliqua exceptio que altiorem indaginem requirit.de quo per Bar.in.l.j.et fi.C.quorum bono.Ad idem facit. l. meminerint. ibi illico.C. vnde vi.in casibus quarū dictionū summarie est cognoscēdum: vt in d.ll.z vtrobiq̄z Bar.In materia delictor̄ et sic presentes.l. non omitto.+ q̄ non valet indulgentia principis super condēnatione secunda nisi fecerit expressam mentionem prime indulgentie.quia videtur obreptiua. vnde qui semel obtinuit gratiam pro vno homicidio qō cōmiserat.de inde obtinuit gratiam pro secundo homicidio. nō valet secunda gratia,quia tacuit primā.tex.est in.l.iij.ff.si.his ergo.de epis. audi.z ibi ad hoc notāt in argu. Guil.de cu. et Bal.quod est bene menti tenendū secundū eundē Bal.ibidē sequūtur Ludo.ro.et Jas.in.l.de pupillo.§. si in plurib⁹. reputātes hoc satis singulare de noui ope.nun.z ipe Jas.in.l.nec dānosa.de precib.impe.offe.quod cōfirmatur p.l.ij.

versi.z si acaesciere.iuncto versi.sequē.item.xj.lib.j.ordi.et per hoc inquit Barba. in.c.sup literis.in. xxxj. col. de rescrip.q̄ Bonoñ.fuit de capitatus quidam qui impetrauerat gratiam remissionis secundi homicidij.eo quia tacuerat de primo homicidio z ei⁹ gratia.refert Jas. i.d.§.si in pluribus in vlti.col.et in.d.l.nec dānosa. et do.Joan.de pal.rub.in sua singu.rep. in.c.col.ccclxxxij.Quod procedit etiam si omnia delicta que fecit ille in cuius fauore indulgentia secunda cōcessa fuit exprimantur et declarentur in ea.tex.est in. d.l.ij.in.d.versi.sequē.+ Item non valet instrumentum indulgentie.si data fuisset contra delinquentem sententia.nisi de tali sententia dictum instrumentum fecerit mētionem.vt in.d.l.ij.in versi.otrosi que no vala.exprimisse cauetur.

¶Sequit recapitulatio legis.lxxvij.

1 Delinquens perdit premi legium sibi a.l.concessum.

2 ¶Paupertati beneficium alias indultum perdunt illi qui per maleficia a se cōmissa deducti sunt ad inopiam.

3 ¶Pater non tenetur iterum dotare filiā que dolo.culpa.vel delicto dotē consumpsit z dissipauit.

4 ¶Infamatur quis delicto z per infamiā perditur nobilitas et dignitas.

¶Nobilis quis dicatur.

¶Nobilitas imprimitur filio a patre nō a matre.

7 ¶Testes nobiles preferuntur plebeis.

8 ¶Creditur magis duabus psonis notabilib⁹ vel in dignitate positis q̄z plurib⁹ alijs rusticis aut vilibus personis.

9 ¶Statuto stāte q̄ quis debeat poni pro delicto i carcere.si aliqs nobilis venit incarcerandus.satisfactū erit statuto si assignet sibi amplus locus.puta palatiū potestatis vl tota ciuitas.de quo etiā videatis in nu.xvj.versi.quod supra dixi de carcere nobilis.etc.

10 ¶Nobilē si mādato iudicis curialit⁹ alib⁹ tenebat z custodiebat.credēs eū integre opinionis z fidei.put nobiles cē solēt et prout cōiter estimabat.q̄uis postea aufugiat nō tenet custos q̄si male custodierit.

11 ¶Credere enim nobili non est culpa.

12 ¶Dictum notabilis viri inducit iustissimam credulitatem.

13 ¶Presumi semper debet pro nobilibus in his que ad nobilitatem spectant.

¶Tutor vel curator si deposuit pecunias minoris apud cāpsorem. ad cuius fidem cōmuniter currebatur. perditis q̄ fugam pecunijs aut cassatione dicti cāpsoris non tenebitur tutor vel curator. 14

¶Cambia mercatorū nūquid sint licita. 15

¶Excellentia hominis recedendum est 16
vel pōt recedi a numero z a cōi statuto.

¶Pena que sit eximēdis aliquē de carce 17
ribus vel facientis fugere incarceratos.

¶Eximens captum de manibus familie 18
ad quid tenetur.

¶Pena incarcerati fugientis a carcere 19
que sit de quo etiam videatis in nu. xxiiij
versi.in superioribus.

¶Captus iniuste et incarcerat⁹ pro cau 20
sa capitali si non potest aliter euadere.
licitum est sibi occidere custodes carcerū.
nec tenetur de homicidio.

¶Incarceratus qui aufugit si reuertatur 21
non dicitur fugisse.quod corroboro aliquibus medijs.

¶Prohibens victum vel stratum incar 22
cerato deferri.tenetur.

¶Pena perpetui carceris de iure ciuili 23
pro delicto non potest delinquēti imponi.secus est de iure canonico.

¶Incarcerati si non habēt de suo vnde 24
se alant,pudendū est de publico.de quo videatis hic.

¶Incarceratus si nō exuit penitus.sed 25
inde cum vellet exire carcerez fuit repertus q̄ perinde teneatur ac si exuisset.

¶Decurio in tantum non torquetur.q̄ 26
etiam si desiit esse decurio. non potest
illo iure torqueri in memoriam prioris
dignitatis. quod confirmo octo med.us

¶Milites bellatores sicut de iure torq̄= 27

Universidad de Deusto
Biblioteca

ri non possunt.ita nec milites aureati nostri temporis.

28 ¶Potestas vnus miles vocatus fuit ad sindicatum.z cū probaretur delictū contra illum per indicia.sindici volebāt eum ponere ad torturam.q non poterant.

29 ¶Cōsuetudo non valet q decuriones et alij in dignitate positi torq̄ant. nec talis cōsuetudo seruāda est.Et idē de statuto.

30 ¶Premlegia cōcessa militib⁹ armate militie extēdūtur ad milites legalis militie et sic ad aduocatos. de quo videatis hic.

31 ¶Miles sicut de iure torqueri nō potest etiam precedentibus legitimis indicijs. idem est in aduocato.

¶Premlegium.l. centurio. cum simi. de vulgari et pupi. locum habet etiam in milite celestis milicie.

¶Captus q ducit ad carceres si idoneos offert fideiussores.relaxari debet.alias fit ei iniuria z fideiussorib⁹.de q videat⁹ hic.

¶Miles hodie de cōsuetudine nō suspēdit etiā ex delicto ex quo plebeius suspēditur.z decapitat miles. z ita seruat in Italia.sed i Frācia seruatur cōtrariū.q quilibet etiam nobilis suspenditur. nec habet illa moris ita ignominiosa sicut i Italia.

¶Miles z q̄libz alius nobilis i his regnis castelle non suspēditur etiā ex delicto ex quo plebeius suspēditur z decapitatur.

Inter alia premlegia que nobilis (de quo hic) tenet. est vnum q pro debito capi nequit incarcerari potest. l.iij.z.v. titu.ij.lib.iiij.ordi.nisi sit arrendator conductor seu collector vectigalium vel iurium regis vt in.d.l.iij.z.v. Et q extra casus fallentiarū.regula.ll. predictarum videbāt procedere.nulla facta differētia.sit aut ne debitū ex cōtractu delicto vel quasi. vt in eis. Probat etiā quoniam nō debet torqueri.d.l.iij.z.v.faciūt iura in.l. milites.l.decuriones.C. de q̄stio.nisi contra principē vel rē publicā molin fuissent. vt in.d.l.decuriones.volunt presens.l. declarare q.d.regula dictarum.ll.istor regnorum non habeat locum nec practicet si debitum descenderit ex delicto vel quasi.et q pro tali debito possint capi prediti nobiles qui vulgari sermone dicūtur hijos dalgo. de quibus loquitur dictus titulus secūdus. z alique leges tituli.xxj. lib.iiij.fori.ll.et alie persone vt in casib⁹ d.ll.milites. decuriones. z.l. diuo marco.eo.titu.z volu.z in auc. nouo iure. de custo.reo. in q̄bus iurib⁹ diuersi hoc habent premlegium.quod amittitur si debitum descendat ex delicto.vel quasi vt hic.

1 ✝ quia delinquens debet perdere p̄uilegiū sibi a.l.indultū.tex est.in.l.sed z si.ff. interdum.versi.quamq̄.ff.quod cum eo. et.l.relegatorum.in.fi.ff.de interdic.et relega.hinc est q beneficium indultum a.l. ne quis teneatur vltra q̄ facere possit. nō competit illi qui propter maleficium suū deductus est ad inopiam.tex.est in.l.pē. ff.de iure dot.quem ad hoc notat Bald. in.c.ex parte.in.j.col.de consuetu. et in.c. sedes de relcrip. Ad idem est bonus tex. in.l.etiam.ff.j.ff.solu.matri. Itē per tex.in d.l.penul.Bal.in.c.q̄ in ecclesiarū.in.vi.

2 col.de consti.colligit generaliter.✝ q illi qui p maleficia a se cōmissa deducti sunt ad inopiam.perdunt beneficium alias indultum paupertati.hinc etiam est.+ q pater non tenetur iteruz dotare filiam q̄ dolo aut culpa vel delicto dotē cōsumpsit et dissipauit. notāt Bar.et doc. in.l.si cuz dotem.ff. si post solutū ff.solu. mat. Bal. in auc. quod locuz. de collat.l.oi modo.ff.imputari. l. scimus.C.de in offi. testa. et in auc.si captiui.in fi.de epis. et cleri.

Ordenamos e mādamos q las leyes dstos nuestros reynos que disponen q los hijos dalgo, z otras psonas por deuda no puedan ser presos: que no ayā lugar ni se platiquen si la tal deuda descendiere de delicto o quasi delicto/antes mandamos que por las dichas deudas esten presos como si no fuessen hijos dalgo o exemptos.

et idem dicunt de filio q eis⁹ delicto vl culpa perdidit bona sibi p patrem data pro legitima. In confirmatione istius.l.etiā facit.+ nam per delictuz quis infamatur 4 et per infamiā perditur nobilitas z dignitas.l.ij.et.l.quotiens de digni.lib.xij. +quis dicatur nobilis. Barto. in.l.j.eo. 5 titu.inquit q si aliquis ex se gessit virtuose retinet nobilitatem.et ille est nobilis.z si alius gessit se vitiose perdit nobilitatez et est plebeius.de quo videatis ibi etiam alios scribentes.et per cano.in.c.venerabilis. de preben.c.j.de dona.z in.c.grandi. de supplen. negli. prela. lib.vj. maxime. per Lorsetum in sua repe. Feli. in.c.super eo.el.ij.de testi. And. sicu. in.c.accedens.in.ij. in.j.col. vt lite. non contes. qui allegat tex.in.l. nobiliores. C. de comer. et mercato. latissime et melius quam per alium Bartho.cepo.in suo trac.de re mili. vbi quāplures recitat opi.l.ij.titu.xj.parti.ij.et remissiue Do. Joan. de Pal. rub. in sua repe. in rub. col. xxix. Circa quod Barto. in.d.l.j. de digni. ait q parentibus nobilibus quandoq̄ nascitur filius nobilis. et virtuose viuens iste est nobilis secundum omnes. quandoq̄ nascitur filius reprobus qui habet malos mores ex quibus est infamis. et tunc perdit nobilitatem vt in.d.l.ij.de digni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

si tamẽ filius nõ habet bonos nec malos mores.q; forte est segnis demens vel furiosus retinet nobilitatẽ.l.cecus.l.cuz furiosus.ff.de iudi.Et videte.l.liberos in fi. ff.de sena.q̃ dicit.+q; nobilitas imprimitur filio a pr̃e nõ a mr̃e.ad idẽ est.l.lxxxvj. ſtili.d.l.ij.in fi.tutu.z partu.vt.ſ.z.l.ij.quã videatis.eisdẽ tutu.z partu.do Joã. de pala. rube. in. d. repe. in rub. col. cxxviij. cũ duabus sequẽ.z q̃ dixi in.l.vij.sup v̈bo de clerigos.in v̈ſi.Hinc.etiã est q; filij nõ est nobilis.zc.ſ. Si enim ex forma statuti aliq̃s pdit nobilitatẽ.puta quia de falso cõdẽnatus fuit.intelligitur quo ad honores z vilitatem.nõ autem quoad onera. notat Bar.per tex.ibi.in.l.j.de infam.lib. x.z in.d.l.j.in pen.col.de digni. sequitur Ludo. Ro. in.l.si quis in gram. ſ. de his.ff.ad ſil.Ang.de are.in tracta.malefi. in verbo Sempronius.in vlti.col.et Jaſ. in rub.ff.de iuſti.z in.i fi.col.+Testes nobiles preferunt plebeis.Bar.in.d.l.j.de digni.+hinc est q; magis creditur duab; personis notabilib; vel in dignitate positus q; pluribus aliis rusticis aut vilibus personis.vult Bar.in.l.iij.in prin per illum tex.ff.de testi. Bald. in.l.testium.in pen.col.ad fi. C. eo.z probat tex.in.c.sup hoc.in fi. de renũ. nisi esset multo maior numerus arbitrio iudicis vt est glo.super verbo preferenda in.c. in nostra de testi. quam ad hoc dicit not. Jaſ.in.l.iuris gẽtium.ſ.hodie tamen in.ij.col.ff.de pac. hinc etiam est.† q; stante statuto q; quis debeat poni pro delicto in carcere.si aliquis nobilis venit incarcerandus satisfactuz erit statuto si assignetur sibi amplus locus. puta palatium potestatis vel tota ciuitas. ita Jaſ. in l. admonendi.in repe.nu. clxxiij.ff.de iure iur.et ibi allegat Angelũ dixisse hoc in loco.de quo ibi q; cum. quod teneamus cordi secundum eundem Jaſ.in.d.nu.clxxiij.et comprobatur.in.l.iij.titu.xxix parti. vij.et in.l. xvi.titu.j.parti. eadem. +Et propterea si de mandato iudicis nobilem curialiter tenebat alius et custodiebat.credens cum integre opinionis et fidei prout nobiles esse solẽt et prout communiter estimabatur licet postea aufugiat non tenetur custos quasi male custodierit. Ang. in.l.si a bone fidei.per illum tex.ff.de rei-

6

7

8

9

10

ẽdi.et ibi dicit de potestate Bononien. cui mandato antianorum fuit traditus quidam nobilis et magnus miles. quem dum curialiter tractaret eo q; esset magnus nobilis et note fidei.aufugit ille nobilis et miles.z liberatus fuit potestas.licet in quit ipse Ang. ibi q; vidit illum potestatẽ in magno periculo cõstitutũ.refert et sequitur Jaſ. in.d.nu.clxxiij. et in.l.si pecuniam.ſ.sed si acceperit. ff. de condi. causa.da.+Credere cũ nobili nõ est culpa vt voluit glo. mentu tenenda secundũ Bar. ibi in.l. tutio fundus. de condi.et demonſ.quam commendat Ang.in.l.ij.ff.de eo per quem fac.erit.refert sequitur q; do. Joã.lup.de pal.rub.in.d.repe.i rub. col. xxvij.Ad q̃ facit.+q; dictũ notabilis viri inducit iuſtiſſimã credulitatẽ.ita Bal.in. l.indicia.in vlti.col.C.de reiuẽdi. allegat notata in.d.l. tutio fundus.+Et certe pro nobilib; semp debet pũmi in his q̃ spectant ad nobilitatẽ.verba sunt gloſe in.c. illõ.xl.diſt.allegat i argu.l.fi.ff.de fide instru.Et ideo Joã.an.in addi.ſpecu.i titu. de loca.ſup rub.i fi. dicit fuisse excusatuz quẽdã castellanũ.qui ex eã cõstitutu loco sui quẽdã nobilẽ.qui postea tradidit arcẽ inimicis.q; nõ erat pr̃sumẽdum q; nobilis pditionẽ faceret.in quo cõsulunt Old.cõ ſi.xcij.z videte Ludo.ro.ꝑſi.cccxcv.incip. vt res clariores.zc.referũt. Jaſ.in.d.ſ.sed si acceperit.do. Joã. de pal.rub.in. d. rub. col.xxvij.Et per ista dixit Ang. in.d.l.ſi a bone fidei.ff.de reiuendi.+q; si tutor vel curator depoſuit pecunias minoris apũ campſorem.ad cuius fidem cõiter currebatur. perditis per fugam pecuniis aut cassationem dicti campſoris. non tenebitur tutor.arg.illius.l.z est casus in.l. si res pupillaris.ff.ũ adminiſ. tuto.z optime facit.l.pign⁹.C.de pigno.ac.q̃ est mẽti tenendũ q; quotidianũ secũdũ eundẽ do. Joã.de pal.rub.in.d.rubr.col.xxvij.quẽ etiaz videatis ſuper.C.col.cccclviij.vbi addit z per duas alias sequẽ.col.+Numquid cãbia mercatorũ sint licita.cõis conclusio est q; sic dũmodo non excedant cõmunem consuetudinẽ z cursum.ita determinat Bal. in rub.C.de consti. pecu. in prin.et in.q.per eum disputata. q̃ incipit statuto q; fenerator. in prin. sic etiam firmat Archi. xiij. q.iij. c.j.et multum late

11

12

13

14

15

Cambia mercatorum sint licita

Saly.in anet.ad hec.ũ vsu. Joã.de ana. in.c.naviganti.de vsu. Joan. cal.in cõſi. xj.posito sub rub.de vsu.Alex.in ꝑſi.lxj. incip.viso processu cause vertentis inter Joannem.in vlti.col.an.ij. vol. Jaſ.in.l. cunctos populos. in.viij. col.de summa trini.et do.Joan.de pala.ru.in.d.sua repe.in.c.col.ccccl xxv.versi.quarto infertur.et ibi illum videte.z per tres col.seq̃.

16 †In commento istius.l.et materia dico. q; propter excellentiam hominis põt recedi a numero et a cõmuni statuto. Bal. notat per tex. ibi. in.l.sed et reprobari. ſ. amplius.ibi valde tamen disciplinatos. ff.de excusa.tuto.quod est dignum nota. secundum eundem ibi.per quem tex.et notabile Baldi.inquit Ludo.ro.in.l.cuz quidã.ff.si certum peta. fuisse determinatum.q; si ex forma statuti minor quadraginta annis non poterat deputari ad lecturam ordinariam. non haberet locum in doctore valde excellenti. nam per magnam excellentiam receditur a statuto ordinarie lecture.vt retuli Bal. per ipsũ tex.Idem ait ipse Ludo.in.l.si cũ dices.ſ. si arbiter.per tex.ibi in versi. quod puto ita verũ esse.zc.ff.de arbi.Alex.in.d.l.cũ quid.in.j. col. ad fi. et ibi subdit facere quoq; not.per Bal. in probe. fforum.in finalibus verbis.idem etiam firmat Jaſ. in anet.inbemus.in vlti.col. de iudi. Ad quod facit bene tex.in.l.ad bestias.ff.ũ penis.et dixi in.l.xxxix.in versi.qui doctores ita possunt.zc.supra.istam conclusionem.ſ.q; propter magnam legalitatez personarum licitum est recedere a communibus regulis confirmat Jaſ. per aliqua dicta(que videatis)in prealleg.auct. iubemus in.d.vlti.col.Quod supra dixi de carcere nobilis et custodia illius est intelligendum prodere.nisi nobilis alia vice fuisset carceratus et fugisset.quia tũc diligentius foret carcerandus. glo. est Baldus.z Ludo.in.l.lege cornelia.ff.ad sillania. glo. est etiam in.l. si vt certo. ſ. nunc videndum.alias interdum.ff.commo. Francis. de curte.in.l.admonendi. xvij.char.in fi.ff.de iureiur. do.Joan.de pal.rub.in.d.rubri.col.xxviij. et ibi dicit q; de hoc tractatur latius per modernos in tracta.malefi.in parte fama publica. col.lij. versi.quarũ notandum.et in parte pro quibus Antonius fideiussit in.ij. col.pro quo est tex.bonus in.l.xiij.versi. mas si por auentura. titu.xxix. parti.vij.

17 +Que sit pena eximentis aliquẽ de carceribus vel facientis fugere incarceratos. videte Bar.et Alex.in.l.sed eximendi.ſ. item si quis.ff.ne quis eum qui in ius vocat.et omnimodo Jaſ.in.l.ij.ſ.quod prętor.in vlti.col.(quem.ſ.legit sub.l.j.)eo titu.z videatis.l.ix.z.xij.z.xiij.titu.xxix. par.vij.z.l.xj.titu.xiij. lib.ij. ordi.+Ad

18 quid tenetur qui eximit captum de manibus familie.videatis Bar.in.l.cunctos ff.ad.l.iul.mages. et in extrauaganti ad repũmendum.in verbo tangit. Bal.in.l. addictos.de epiſ.audi.Joan.fab.in.ſ.penales. insti. de actio. et in.l.fi.titu.xij.lib. viij.ordi. + Que sit pena incarcerati fu-

19 gientis a carcere.Respon.aut fregit carcerem.vel non.primo casu. tenetur pena tituli.ff.de effra.Secundo casu.ſ.quando non fregit carcerem. et inuenit hostium carceris apertum.non tenetur pena fracti carceris. et sic nec pena illius tituli. Ang.in.l.verũ.in.ij.per tex.ibi.ff.de fur. et in.l.j.ff.de effra. refert et sequitur Jaſ. in.l.admonendi.in repe.nu.clxxiij.ff.de iure iur.sed alias iudicis officio punitur d.l.j.in versi.q; si per negligentiam. et.l. xiij.in fi.titu.xxix.parti.vij. Quod procedit quando quis fuisset detentus in pro prio z publico carcere.vt dicit ibi ipse Jaſ. Quid autem esset si aliquis detinebatur vel custodiebatur in palatio ciuitatis aut in vna camera potestatis et inde aufugit fracto hostio vel muro.an tunc habeant locum iura in.l.in eos.ff.de custo.reo.l. milites agrum.ſ.pen.de re mili.dicentia fugientem a carcere haberi pro confesso et convicto. Prima consideratione videtur dicendum q; sic. per.l.succurritur. in versi.quia nihil interest parietibus an compedibus teneatur.ff.ex quib.can.ma io.l.nemo carcerem. de extrac.tribu.lib. x.et.l.ij.ff.de libe.homi.exhi.Secundo. nam incarceratus dicitur omnis ille qui non potest ad sui libitum ex loco recedere.ita Ang. in.l.j.C. de prima. carce. Juno.et doc.in.c.nuper.de senten.excõmuni. Bald. in.l.vna.circa.ix.col. C.de confe.In qua.q. veritas est in contrarium.ſ.q; detentus in palatio vel camera

et non in publico carcere si inde aufugiat fracto hostio, non propterea habetur pro confesso. et convicto secundum doc. in d. l. in cos. etiam. d. l. milites agrũ. in. d. §. penul. quoniam cum predicta iura sint penalia debent intelligi proprie et in vero et proprio carcere. et non debent extendi ad loca que large et impropprie loco carceris succedunt. l. cum quidam. de libe. et posthu. C. odia. de regu. lib. vj. Item quia in penis mitior interpretatio amplectenda est ad absolvendum reum. l. si preses. in fi. et. l. interpretationem. ff. de penis. Nec obstat. d. l. succurritur. in. d. versi. quia nihil interest. ꝛc. nam illa equiparatio ibi fit in materia favorabili. vt impeditus pariformiter restituatur in integrum ex clausula generali sine in carceribus fuerit retentus aut in vinculis vel qualitercunq; ita q; non potuit suis interesse negotijs. et sic in terminis Jaco. but. Guil. de cu. Albe. de ro. et Bald. in. d. l. succurritur. et ibi in fi. dicit Albe. q; ita vidit de facto determinari. q. predictam. Idem tenet Bald. in. d. l. admonendi. in. viij. col. versi. et an intelligatur fugere de carcere. ꝛc. allegat notata in. d. l. succurritur. cum. l. seq. et ibi Guil. de cu. Idemq; firmat Ludo. ro. in d. l. admonendi. in. xxij. col. et ibi Jas. in repe. nu. clxxiij. Et predicta iura in. d. l. in cos. et. d. l. milites. §. pen. procedunt. quando detentus effugit effracto carcere muro vel hostio. q; talis fugitivus habetur pro confesso et convicto. et ita proprie loquuntur illa duo iura. secus si aufugeret invento aperto hostio. nam tunc non haberetur pro confesso et convicto. Jaco. but. Guil. de cu. Albe. de ro. et Bal. in. d. l. succurritur. Bal. in. d. l. admonendi. in. d. versi. et an intelligatur fugere de carcere. ꝛc. sequitur simpliciter. Lud. ro. ibi in. d. xxij. col. et Jas. in. d. nu. clxxiij. que faciunt ad. l. xxxiij. utu. ff. lib. viij. ordina. Captus iniuste et incarceratus pro causa capitali. si non potest aliter evadere. sibi licitũ est occidere custodes carcerum. nec tenetur de illo homicidio. ita dixit Paris de puteo. in trac. suo sindica. in xxv. char. col. iij. et in eodẽ trac. in. lxxxj. char. in iij. col. vbi pro hoc allegat tex. in. l. nihil. ff. de capti. et. l. capitalium. §. ad statuas. ff. de penis. allegat etiam. l. j. ff. de bonis eorum qui ante sen. vbi dicitur q; licet qualitercunq; redimere sanguinem sunm. dixitq; Bald. per illam. l. in. l. et si legibus. si contra ius vel vtili. publi. Oldr. in consi. liij. incip. consuluit dubitari. in vlti. col. et hoc est vna limitatio ad. l. j. in prin. cum simi. ff. ad. l. cor. de sicca. sic vult Hypo. de mar. in d. l. j. in prin. in versi. vigesimo lecum do limita. Allegatq; Paris de puteo. vbi supra glosam in clemen. ij. in verbo † captus. ꝛc. per violentiaz. de reiudi. que inquit q; licitum est iniuste carcerato rumpere iuramentum quod fecit de redeundo ad carceres refert Hypo. de mar. in d. versi. xxij. † Non omitto in materia q; incarceratus qui aufugit si reincarcerari nõ dicitur fugisse secundum Bald. in. l. j. in iij. col. C. de edil. ac. et in. l. j. in. iij. col. ad fi. de servis fugi. quia non dicitur factum quod non durat. l. item. §. q; si actor. quod cuiuscunq; vniuer. l. si pro parte. §. versum. de in rem verso. et. l. alta. C. de his quib. vt indig. Confirmo. nam si iudex mandat alicui sub pena q; exeat domum talem et illam discumbent. et ille cui factum est mandatum exiuit domum eamq; discumbrant. et postea in eadem reingressus est. q; cadit in dicti precepti penam. quia non dicitur factum quod non durat factum. vt in prealleg. iuri. et tale preceptum debet intelligi q; exeat et discumbret et perpetuo sic discumbratam teneat ita Bar. in. l. sicut. §. supernacuum. in ij. col. versi. redeo ad ordinẽ. ff. quib. modo pig. vel hypo. sol. vbi allegat ad hoc. l. servus. C. de penis. Confirmo secundo. q; si ex forma statuti bannitus nõ potest stare vel habitare in certo loco aut civitate. alias possit ibi capi et decapitari. tale statutum non habet locum in bannito transeunte et comedente in hospitio. Mell. in suo tracta. banni. in prima parte secundi tempo. q. lviij. quam secundam confirmationem fortifico per tex. in. l. si quis post hanc. C. de edifi. priva. vbi dicitur q; licet non possit quis mermora de civitate ad rus transferre. si tamen de vno rure ad aliud traducere voluerit. poterit etiam per medium civitatis. per quem tex. dixit And. de Yserma. in rub. que sint re-

galie. lib. feu. col. fi. q; si aliquis veniret de vltra marc cum equis et armis vadens Romam. et transiret per regnum Sicilie. vnde equi et arma non possunt extrahi libere absque pena. sine regis mandato. tales equi et arma de vltra mare portata cxibunt sine mandato predicto. Et per eundem tex. ait Archi. aliud non minus singulare in. c. sicut. xvij. q. iij. q; si aliquis a iusticiario extra ciminterium vel ecclesiam capiatur. et deducatur per ecclesiam. et inde violenter extrahatur. non videtur ecclesie immunitatem violare. quod est bene not. et valde quotidianum secundum Do. Joan. de pal. rub. in. d. rub. col. clvij. Confirmo tertio. q; si testator reliquit ecclesie centum. vt inde emat fundum. ecclesia emit fundum. postea vult illum vendere. an possit. et inquit quod non. Bald. in. l. si quis ita. C. de pac. inter emp. et vendi. et ibi assignat rationem. quia videtur actum ad hoc quod emat et perpetuo possideat. et dicit quod pro hoc est tex. valde not. in. l. titio fundus. in prin. cum simi. de condi. et demonst. et per consequens non dicitur emptum quod non durat emptum. Confirmo quarto. per notabilia verba Ludo. Ro. in consi. dx. incip. quoad primum. in ix. col. versi. Secundo quia licet. ꝛc. et per Bald. in repor. suo. in verbo bannitus. in versi. quid si bannitus capiatur. ꝛc. vbi dixit. q; stante statuto quod capiens bannitum habeat certum premium. si quis cepit bannitum. qui postea sibi aufugit non debet habere premium statuti. Et pro predictis faciunt dicta per Sozi. in consi. lxxvj. incip. visa. ꝛc. in. ij. col. et in cõsi. cxxxiij. incip. profecto. in. ij. col. post medium. Item faciunt que dicũtur a scribentibus in pluribus locis videlicet q; illa que durant tantum momento temporis non sunt in consideratione et aliquid non disponunt. Bald. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebe. in. l. quod de. pariter. de reb. dub. et in. c. j. §. quinetiam. in titu. episcopum vel Abbatem. in vsi. feu. de quo vltimo an sit verum et quãdo. videatis Jas.
22 in. l. non tantum. C. de lega. † In cõmento presentis. l. sciendum est. q; prohibens victum vel stratum incarcerato deferri. tenetur vt in. l. si victum. ff. de re iudi. et ibi notatur per tex. et scribentes. q; incarceratis non debent denegari alimenta ecclesiastica. quia carcer non debet esse ad penam sed ad custodiam. vt inquit iurisconsultus in. l. ant damnum. §. solent. ff. de penis. † et ideo de iure civili pro delicto non potest delinquenti imponi pena perpetui carceris vt ibi. et est tex. in l. incredibile et ibi Bald. et alij. C. de penis. Secus est de iure canonico. quo iure potest imponi pena perpetui carceris tex. est in. c. quamvis. de penis. lib. vj. et tenet Bart. in. l. imperium. in. iij. col. ad fi. ff. de iurisdi. omnium iudi. 23
† Et incarcerati si non habent de suo 24
vnde se alant. providendum est eis de publico. l. iudices. de epis. audi. Jac. de rave. Albe. de ros. Rapha. cu. et Jas. in. d. l. si victum. facit tex. in. l. lege cornelia. ff. ad sillania. Alibi habemus glo. in. l. fi. super verbo agnoscere. de erogatione mili. anno. lib. xij. que vult q; si debitor incarceratus non habet vnde se alat. est alendus ab illo qui fecit eum incarcerari. quam dicit non esse alibi et notabilem Bar. in. l. sanctum. ff. de rerum divi. et de illa in effectu ad hoc fuit memor Bart. in. l. illicitas. §. ne potentiores. in vlti. col. versi. quero peto a iudice. ff. de offi. presi. et per eandem inquit in specie Ang. de arc. in. §. fi. insti. de act. quod si creditor fecit carcerare debitorem. debet illum alere suis sumptibus. si debitor non habet alunde. alias iudex debet eum relaxare. quod est perpetuo notandum secundum eundem ibi. vbi etiam ait in fine. predictam glo. esse ad hoc singularem. Et per ipsam quam reputat mentis tenendam dicit Ang. in. l. minime. C. de appel. q; carceratus pro causa civili debet habere sumptus a facicnte illum incarcerari si debitor non habet. et ideo secundum eum Florentini habent pro statuto. q; carcerato pro debito debent subministrari sumptus quotidiani per creditorem. que faciunt ad. l. v. tum. xij. lib. v. ordi. Adverte q; incarceratus p crimine publici iudicij si non hz vnde se alat. dz alj de publico. cuã si non ex officio iudicis sed ad instantiã accusatoris sit

incarceratus.et sic intelligo quod dixi in versi.& incarceratī si nō habent et probaē ex allegationibus quas ibi posui.Et crederem idem.si per delictum priuatum detineretur in carcere et accusator intentasset solum ad penaz criminalem & non ad aliud suum interesse.Tamen qñ prō causa ciuili est carceratus si non hz vnde se alat.est alendus ab illo qui euz carcerari fecit.alias iudex illū relaxare dz.dixi & allegani. In superioribꝫ si memores estis dixi.q si incarceratus frangendo hostiū vel murum carceris proprij & publici fugit ab illo.tenetur pena fracti carceris.et habetur pro confesso & cōicto.& probatui.cui addo quod inquit Jac.de bel.visu. in sua prac. iudi. in titu. de questio. folio
25 xj.col.iij.cum duabus seq̄. † In quo obliuioni tradendū non est.q si incarceratꝰ non exiuit penitus. sed inde cum vellet exire carcerem fuit repertus. q perinde teneatur ac si exiuisset.l.quis sit fugitiuus §.aut versi.idem Celius ait.ff.de edil. edic.l.iij.§.aut versi.et is qui volens. de remili.l.fi.versi.sicuti cum queritur an is q̄ sibi.&.ff.de bonis eoꝝ qui ante senten. moz. sibi cōsci.&.l.si quis aliquid.in.fi.ff. de penis.Aduerte q ista.l.solū declarat d.l.iij.&.v.cū concoz.titu.ij.lib.iij.ordi. quantū ad capturam. ex quo sequitur q d.ll.iij.&.v.q̄ prohibent nobiles alias hijos dalgo torqueri & iura cōia.d.ll.milites decuriones.diuo marco. C. de questio.que loquuntur in alijs priuilegiatis vt non torqueantur. nec alij qui in hoc gaudent eoꝝ priuilegio.seruentur illesa. †Et intantum decurio non torquetur per. d.l.decuriones. q etiam si desijt esse decurio.non potest illo iure torqueri in memoriam prioris dignitatis.l.fi.ff. de decurio. Confirmo. qui deposuit adnocationis officium est in dignitate & appellatur clarissimus. tex. est quez ad hoc notat ibi Bart.in.l.j.C.de aduo.diuer.iudicum.ex quo infert ibidem. q non debet torqueri tanquam habens dignitatem.& iuramentum mittendum est ad cū tanquam ad egregiam personam. Confirmo secundo.quia licet libertas sit libera persona vulgaribus iuribus. tamē cū semel fuerit seruus. adhuc durant reliq̄ seruitutis. ꝓpter quas videtur q adhuc posset stipulari patrono sicut poterat stipulari domino quando erat seruus eius l.talem.§.fi.ff.de here.instit. Confirmo tertio.q durat memoria prioris dominij. ix ta glo. in.§.fi.instit. de tutel. et glo.in.c. si qui episcopi.xcij.dist. Confirmo quarto.q qui semel fuit seruus alicuius. non potest amplius torqueri nec interrogari in caput eius ob memoriam precedentis dominij.tex.est in.l.vnus.§.seruus in eius.ff.de questio.et in.l.seruos.in scōa. C.eo.sicut etiam quis honoratur in memoriam precedentis dignitatis.d.l.fi.ff. de decurio. Confirmo quinto. qui semel fuit Abbas et deposuit officium sine culpa.obtinet primum locum in choro & cōuentu post Abbatem in memoriam pristine dignitatis secundum Jo.de lignano.in clemen.j.et ibi Jmo.in vlti.q.ō statu mona.Confirmo sexto.q ille qui semel fuit legatus seu ambasiator debeē reuerētia in memoriam pristine legationis. secundum Specu.in titu.de legato.§.finitur.in fi.per tex.in.l.vnica.cum suis concoz.C.de comi.qui.puin.reg.lib.xij.Cōfirmo septimo. q offendens officialem vel eius familiam tempore sindicatus.punitur ac si eum offendisset tempore officij.quia adhuc remanent reliquie officij. id est appendices.ita Bal.in.l.obseruare.§.proficisci.in.vij.q.ff.de offi.procon. et lega.allegat in arg.l.j.C.vt cause post puber.adsit tutor.quod est intelligendum vt ibi per eum. Confirmo octauo. q ille qui semel fuit creatus tabellio & postea priuatus.si conficiat instrumenta tanquā tabellio. non punitur pena mortis. sed mitius quia iuuatur primordio veritatis. Bald. in.l. data opera. in.xiij. col.ad fi. C.qui accusa.non pos.secus si nunquaz fuisset creatus tabellio.nam tunc deberet puniri pena mortis. ipse Bald. ibidem. quem refert et sequitur Joan. de ana. in c.accedēs.in vlti.col.de crimi.fal.† Sicut 27
milites bellatores de iure torqueri non possunt. etiam precedentibus legitimis indicijs. d. l. milites. C. de questio. et. l. desertorem. in prin. versi. pena militum. ad fi. de re mili. ita nec milites aurati nostri temporis. eo quia ratio istius priuilegij non fuit exercitium militare sed quedam dignitas vel nobilitas scōm Ly. in

d.l.diuo marco. C. de questio. et ita in specie tenet Saly.in.l.j.in vlti.col. C.de iuris et fac.igno.et licet ipse non referat. Fuerunt verba Guil'. de cu. ibi. secundum Alex.in.l.centurio.in.iij.col.ad fi. de vulg.et pupi. vbi hoc etiam tenet. et dicit q idem sentit Bart.in. d. l.milites. vbi Bart. ait q ipse dicebat semel per
28 ter.ibi. et.d.l.diuo marco. † q vnus potestas miles vocatus fuit ad sindicatum. et cum probaretur delictum contra eum per indicia.sindici volebant illum ponere ad torturam. q non poterant per supradicta duo iura. † Et non 29
valet consuetudo q decuriones et alij in dignitate positi torqueantur. neque talis consuetudo seruanda est. notat Bart. per ter. ibi. in. l. omnes iudices. de decu.lib.x.quod est not.secundū eundem ibidem. et est fortius et singularius secundum Jas. in. l. miles.in prin. in.j.col. ff. de re iudi. et ibi in relatione quam facit istius notabilis Bartoli.di-
30 cit etiam idem de statuto. † Priuilegia concessa militibus armate militie extenduntur ad milites legalis militie et sic ad aduocatos. glo. est communiter approbata secundum Jas. ibi in.d.l.miles. in prin.in.ij.col. ad idem est glo. quam ibi notat Bart. in.l.j.§.est et alius. in verbo ceperit. ff. si quis a paren. fuc. manu. nisi sint priuilegia concessa militibus propter presumptam ignorantiaz iuris. que non cadit in aduocatis.l.ij. §. seruius autem sulpitius. ff. de origi. in. et. l. professio. C. de munc. patrimo. lib. x. tenent quoq Ly. et Saly. in. d. l.j. C. de iur. et fac. igno. Alex. in. d. l.
31 miles. in prin. et ibi Jas. in. d.ij.col. † Et ideo sicut miles de iure torqueri non potest etiam precedentibus legitimis indicijs. dicta. l. milites. C. de questio. d. l. desertorem. in prin. versi. pena militum. ad fi. de re mili. et dixi. Idem est in aduocato. secundum Ly. in. d. l. milites. Raph. Fulgo. in consi. xxj. incip. in causa inquisitionis formate ad fi. Alex. in. l. centurio. in. j. col. de vulga. et pupi. et Jas. in. d. l. miles. in. d. ij. col. pro quibus est ter. in. l. aduocati. C. de aduo. diuer. iudicio. vbi disponitur q aduocati dicuntur ita in legibus militare. sicut milites armis. et habetur predicta decisio in quodam trac. de questio. qui attribuitur Bart. et facit quod inquit Bart. in. d. l. j. C. de aduo. diuer. iudicum. dixi. † Et priuilegium pre- 32
dicte legis centurio. et similium locum habet etiam in milite celestis militie. glo. est et communiter omnes in. d. l. miles. in prin. Bar. in. l. miles ita. § mulier. ff. de testamento mili. in. l. affectionis. ff. de dona. et in. l. ij. C. de dona. inter virum. et vxo. post Ricar. malum. Idem tenuit ipse Bart. in. l. mulierem. ff. de his quib. vt indig. tenetq Ang. in. d. l. miles. in prin. et ait q ista opinio est equa. quia non debet dari occasio vt clerici auocentur a diuinis. Joan. de Imol. in. l. si vero. § de viro. ff. solu. ma. Abb. in. c. j. de cleri. egro. Pet. de ancha. et Joan. de Imo. in. c. Odoardus. de solu. Alex. in. d. l. centurio. in. iij. col. et in. d. l. miles. in prin. et ibi Jas. in. d. ij. col. vbi isti vltimi domini referunt opinionem contrariam. et tenent primam quam Alex. infert pro conclusione notabili in. d. l. centurio. in. d. iij. col. versi. ex predictis etiam infero. † Non omit- 33
to q captus qui ducitur ad carceres si idoneos offert fideiussores. relaxari debet. alias fit ei iniuria et fideiussoribus tex. est et ibi doc. in. l. si vero. § j. qui satisda. cog. quod non solum habet locum in causis ciuilibus. sed etiam in criminalibus vbi pena pecuniaria venit imponenda. l. j. ij. et. iij. ff. de custo. reo. tamen captus pro crimine merente penam corporalem non relaxatur offerendo fideiussores. nam fideiussor non potest se obligare ad penam mortis si non presentauerit reum. glo. est reputata singularis in. c. cum homo. xxiij. q. v. Bar. in. l. si a reo. § fi. ff. de fideiuss. in. l. cos. § super his. per illum tex. vbi etiam Bald. C. de appel. Bart. in. l. item liberatur. § j. ff. quib. mo. pig. vel hypo. sol. Ly. Bald. et Saly. in. l. ad commentariensem. C. de custo. reo. Bal. in repe. l. de quibus. in. ij. col. ad fi. ff. de legi. in. l. ij. C. de consti. pecu. in. l. executorem. in. vj. col. C. de execu. rei iudi. in. l. lege cornelia. ff. ad sillania. in. l. j. ne filius pro patre. in rub. c. res inter alios acta. in. l. pen.

in.iiij.col.C.de pac.et in.l.quotiens.in pan.ff.de noxalibus.Lano.in rubr.de fideiuss.et notat Alb.de ro.in.j.parte statutorum.q.lj: Illamq; glo.facit singularem Bal.in.c.ex rescripto.in penul.col. de iureiur.et Jas.in.l.non impossibile.in j.col.ff.de pac.ante quem tenuerat etiam hoc Alex.in.l.sepe.in.iij.col.ad fi.ff.de reiudi.Et vide Rode.Sua.de fideiussore in causa criminali folio.cix.Et quāuis fideiussor non possit ex suo contractu se obligare ad penam mortis(vt vidistis et dixi) tamen bene potest ex dispositione legis,secundū Bar.in.l.si quis reum.in j.oppo.ff.de custo.reo.Bal.in titu.de pace constan.in ver.ab vniuersitate.refert et sequitur Jas.in.d.l.non impossibile.q; ex dispositione statuti quis non obligat ad penam corporalem pro delictis alienis.quia esset contra ius diuinum z rationem naturalem.Bal.in.d.rub.c.res inter alios acta.in versi. Item nota q; per consuetudinem.et in.d.l.j.in.j.col.versi. secundo reuoco.ne filius pro patre.vbi allegat.d.c.cum homo.et predictam glo. ibi.xxiij.q.v.sequitur Saly.in.d.rub.et Alex.in.d.l.sepe.i.d.iij.col.ad fi. Huicq; vltimo dicto alia et sic secunda ratio assignari potest.s.nam quod in pacto deduci non pōt.nec in statuto.glo.est in rub. C.de decre.decurio.lib.x.et in.l.domini predioruz.de agrico.et censi.lib.xj.quas allegat ad hoc z sequitur Alex.in.d.iij. col.et notatur in.d.l.non impossibile.ff. de pac.et in.l.nec ex pretorio.de regu. iur. Sed sic est q; fideiussor non potest ex suo contractu se obligare ad penā corporalem per.d.glo.in.d.c.cum homo.et doc.prealleg.nemine discrepante.pro q; bus facit q; nemo videtur dominus membrorum suorum.l.liber homo.in.j.ff.ad.l. aquil.et.l.omne delictum.§.qui se vulnauerit.de re mili.que iura allegat etiam ad hoc Alex.in.d.iij.col.ergo neq; statuto.istam rationem quoq; assignat Bald. (licet non tam clare)in.d.l.j.C.ne filius pro patre.et in.d.rub.c.res inter alios acta.et Alex.in.d.iij.col.Et licet Bal.in d.rub.in.d.versi.item nota q; per consuetudinem.teneat idz esse in infamia q; in pena corporali(et non allegauit in hoc passu.et poterat dicendo.quia periculuz infamie et periculum mortis equiparantur.l.iuste.et ibi glo.j.ff.de manu.vindi. et.l.isti quidem.§.fi.quod metus causa) tamen contrarium putat verius Alex.in d.iij.col.ad fi.per.l.quisquis.cum concor.C.ad.l.iul.mages.vbi pro delicto paterno lex imponit penam infamie filije. igitur et statutum pari ratione hoc inducere potest ex causa.quod etiam voluerat Inno.in.c.grauem.ad fi.de senten. ex cōmuni.Et quamuis detentus in causa capitali non debeat fideiussoribus relaxari.d.l.j.iuncta ibi glo.super verbo fideiussoribus.vbi et Bar.ff.de custo.reo. tamen si constat de innocentia et sit conclusum in causa poterit relaxari.decisio est Ben.de plum.in.l.qui pene.argumēto versiculi.diuus quoq; pius.eiusdem.l. ff.de manu.et legis.quamuis indubitati. C.de adul.quam decisionem dicit singularem Jas.in.l,naturaliter.§.nihil commune.in.xxiij.col.ff.de acquiren.posse. †Hodie de consuetudine non suspenditur miles etiam ex delicto ex quo plebeius suspenditur.glo.est in.d.l.desertorem.§.pena militum.de re mili.vbi notat eam Bar.et subdit q; decapitatur miles. et q; ita seruatur in Italia.sed in Francia seruatur contrarium.quia quilibet etiam nobilis suspenditur.nec habet illa mors ita ignominiosa sicut in Italia.ita Bart. ibi.†Et dico q; etiam in his regnis Castelle non suspenditur miles et quilibet alius nobilis etiam ex delicto ex quo plebeius suspenditur.sed decapitatur.Et circa istā.l,videte.l.lx.et que ibi dixi supra. Unum tamen est q; illa.l.lx.solum loquitur de delicto.hic etiam de quasi delicto. et non esset bona solutio dicere q; ibi loquitur in muliere. hic in alijs preuilegiatis extra illam.quoniaz hic etiam mulier cōprehenditur.probat inquantū ait c o tras personas.et ibi o esentos.Nec q; erit bona solutio q; mulier nō q̄si delinquat. lz delictum committere possit.quin exemplis aut casibus.insti.de obliga.q̄ ex quasi delicto nascū.mulier tenetur.vt per casus illius tituli constat in eorum generalitate.Nec obstabit dicere q; in casibus illis solum sit masculinuz nomen.nam cū ibi masculinum proferatur a.l.z tractetur de odio rationabili z in materia indifferenti.comprehenditur z femininum.l.si quis id quod.§.serui quoq;.(quem.§.legit Bar.pro.l.)ff.de iurisdi.omniuz iudi. de quo plenius fui locutus in.l.vij.§.dicite igitur q; d.l.lx.sup pletur seu per hāc extenditur.l.non nouum.cum alijs.ff.de legi.

¶Sequitur recapitulatio legis ,lxxviij.

1 Rescriptum dans remissionem pene infligende ante commissum delictum non valet.quia inuitat ad delinquendum.

2 ¶Adulterium qualiter probetur.

3 ¶Adulterium verisimiliter non potest probari nisi per domesticos.

4 ¶Argumentum a contrario sensu dicit mens conjecturata legis.

5 ¶Argumentum a contrario sensu nō est casus legis obscurus.imo est aptissimus.

6 ¶Tractatus tales duplices non sunt de approbatis a iure.

7 ¶Uxor alicuius si requiritur per aliquē vt adulterium cōmitteret.que hoc marito pandit.maritus dixit vxori sue.q; fingeret se prebere aures z daret sibi tēpus z horam.ad quam veniret ad domū suā. ex hoc culpam aliquam non incurrit q̄nis ex post facto maritus hunc caperet virum z male tractaret.z videatis alia similia hic.

8 ¶Maritus si occidit vnum adulterozū. z omisit alterū in casu quo potest vtrūq; occidere,qualiter puniatur. 9

¶Adulterium remittitur vxori per maritum etiam tacite. 10

¶Maritus quando reliquit vxorem sine causa z interim cōmisit adulteriū.postea venit maritus z vult eam accusare ō adulterio quod cōmisit tempore quo reliquit eam sine causa.non potest. 11

¶Accusans aliquem vere criminosum gerens in animo potius vindictam propriam q; iusticiam publicam punitur. 12

¶Accusatus an mortaliter peccet si timēs condēnari negat veritatem. 13

¶Condemnatus iuridice ad mortē peccat fugiendo carcerem. 14

¶Inquisitus qui respondendo inquisitioni iurat non fecisse.si postea appareat contrarium,non per hoc punitur de periurio.

¶Accusare non potest existens in peccato mortali. 15

¶Blassemator frequens non accusat. 16

¶Accusatorum plurimas inhabilitates. 17

¶Peccatum mortale etiam continuatū non repellit a testimonio. 18

Universidad de Deusto
Biblioteca

Per istam.l. corriguntur iura in.l.si maritus.in.ij.ff.si.l.nihil interest.ff. cum alterum.l.vim passam.§.duos ff.de adulte.t.l.reos.C.eo.quod in tantum procedebant.q erat speciale in adulterio.q si qs adulterū et adulteram simul detulerat. nihil agebat.poteratq ēsi neutrum detulisset. t rursus a quo velit

L marido no pueda acusar de adulterio a vno de los adulteros seyēdo bivos: mas q̄ ambos adultero e adultera los aya d' accusar o a ningūo.

vi. vnú xbú q̄ pour iste dn. D.S. inf. 7. n. 6q. admed.

nullum facere.quia nihil prima delatione agit.d.§.fi.t libellus aliter non procedebat etiam si oppositum non fuisset.ita Bar.putando ibi.quod enim dixi fuisse speciale.intelligatis de dicto libello q̄ nō procedebat etiam si non fuisset oppositū. nam ita loquitur Bar.vbi.§.Sed in aliis putat ipse ibi.q si non opponitur.iudicū procedat.l.si accusatoribus.cum ibi nota.C.de accusa.idem tenet glo.secunduz vnam solu.ibi in.l.hos accusare.§.fi. vbi t Bar.ff.de accusa.t ibi etiam ait q in crimine adulterij duo non possunt simul accusari.s.masculꝰ t femina.allegat.d.l.maritus.in d.§.fi.t.d.l.reos.t q ratio istius colligitur ex.l.denūciasse.§.fi.ff.de adul. Sed hic disponitur contrarium.s.q maritus nō possit accusare de adulterio vnū ex adulteris vivis omisso altero. sed q ambos.s.adulterū t adulteram possit accusare aut neminem illorum. t quod per l.presentem cauetur. q ambos accusare possit(dixi)intelligendum est eodem libello.vel in diuersis eodez tempore.arg. l.quod ait lex.§.quod ait lex.ff. de adulte.licet enim per iura antiqua pena adulterij est alia q̄ capitis.l.si quis viduam.ff. de questio.tamen de iure.C. t parti. est vltimi supplicij in adultero.l. quānis. in ij.C.de adulte.l.xv.titu.xvij.parti.vij.sed adultera verberata in monasterium mittebatur.in auē.sed hodie.de adulte. t. d. l.xv.nunc conuictis de adulterio adultero t vroze mittuntur in potestate mariti vt de illis t omnibus eorum bonis quicquid voluerit faciat iuxta.l.j.titu.vij.lib. iiij.fozo.ll.cum igitur in penam mortis incurrat tam adultera q̄ adulter.iustum visum fuit q ambo aut nemo eorum accusentur ad euitandam malitiam per quam crederem q hec dispositio fuit facta.quia alias suasionibus mariti aut metu fortasse vroz committeret adulteriuz.vt ab eo adulter accuseꝯ et pena adulterij puniatur propter inimicitiam quam forsitan maritus erga illum habebat.t insuper lucretur bona adulteri liberis nō extantibus.vt in.d.l.j.fozi.t postea parcere vroti.vt in.d.auē.sed hodie. t in.d.l. xv.vbi adulter accusatus de adulterio illo probato penam mortis patitur.t adultera post inclusionem in monasteriuz.potest a marito parci.vel per malinolentiā odiumq̄ quod cum vroze haberet. faceret alium precibus aut precio attentare vrozis sue pudicitiam.vt sic comprehensam cum eo occidat.l.ij.titu.xv.lib.viij. ozdi.t.j.l.penul.incip.el marido que mata re. t non adulterum. vel eam accuset iuxta.d.l.j.fozi.omisso adultero. t vt hec tollantur horrenda.statutum erat.q ambo adulter et adultera mittantur in potestate mariti.vt ibi in prin.t.l.xciij. in pn. stili.Item non potest maritus occidere vnum sine altero.d.l.j.fozi.d.l.stili.que iura loquuntur quando iudicis auctoritate occidit illos.Et idem est quando propria auctoritate inueniendo eos in flaganti delicto.d.l.ij.in versi.pero si el esposo.ozdi.t.d.l.pen.quod intelligitur si ambos occidere pōt. d.l.ij.in.d.versi.pero.Item maritus non potest accusare de adulterio vnum ex adulteris vivis omisso altero.sed q ambos.s.adulterū t adulteram accusare possit.aut neminez vt hic ne materia delinquendi per tales duplices tractatus detur.† Hinc est q rescriptum dans remissionē pene infligende ante commissum delictum non valet.quia inuitat ad delinquendum.Salv.in l. castitati.in.j.col.C.de adulte. Mō taceo q d.l.ij.dicit.c si los accusare ambos o a q̄l

quier dellos.ex quibus verbis videtur q ante presentem.l.erat in electione mariti per.d.l.ij.accusare adulteros vel alterum eorum.sed quia expedit iura iuribꝰ concordare.l.vna.cum simi.de inoffi.doti.t ne inducatur correctio dicte.l.ij.vt in l.precipimus.in fi.C.de appel.per istā. videtur dicendum q illa huic non contradicat.probo.quia in.d.l.ij. dicitur q maritus seu sponsus possit vrozem aut sponsam(de qua ibi)occidere cum adultero.† si eos inuenerit in rebus venereis. vel in camera aut lecto q̄us ignoretur quid facerent.naz per ista probatur adulterium.glo.est multum bona secundum Bar.ibi.in.d.l.quod ait lex.in prin.ff. de adul.glo.et Bar.in.l.capite quinto. eo. titu.idem tenet ipse in.l.ij.§.fi.illiusmet tituli.† Et adulterium verisimiliter nō potest probari nisi per domesticos.Jas.in.l. non dubium.in.vj.t.vij.col.C.de legi.p quo sunt iura in.l.iij.C.de adul.l.x.titu. xvij.parti.vij.dicit etiaz.d.l.ij.ozdi.q maritus non possit occidere vnum adulterū dimittendo alterum si ambos occidere potest(et dixi.)cum occidendo vnū posset alter fugere vel liberari a conuicinis seu transeuntibus aut quia alias eripuit se deffendendo.Et procedens.d.l.ij.inquit predicta verba.s.c si los accusare ambos o a qualquier dellos.que verba debent intelligi.q si potest accusare ambos quod esset si adhuc viuunt. accuset ambos aut neminem vt hic ibi. seyendo bivos.sicut non potest omisso vno alteruz occidere casu quo possit vtrumq̄z occidere.d.l.j.fozi.d.l.xciij.stili.d.l.ij.ozdi.t.d. l.penul.j. Si autez vnus viuit mortuo altero.tunc verificatur illa particula.s. o a qualquier dellos.quod etiam hic probatur a contrario sensu si ambo non viuunt sed alter. † Et argumentum a contrario sensu dicitur meus coniecturata legis.notat glo.t ibi Bal.in.l.apud antiquos. C. de fur.Item dictum argumentum est textus.l.notat ipse Bal.ibi in versi.Item nota aliud.t allegat.l.qui testamento.§.mulier.ff.de testa.refert t sequitur Dyda.d e Segu. in trac. suo de bonis lucra. constan.mat.inter mari.t vxō.col.vj.in prin. t ibi subdit.q ipse dicit. † q tale argumentum nō est casus legis obscurus.imo est aptissimus.t ait ad hoc esse tex.not.in l.si quis locuplex.in fi.ibi vt apertissime curare videatur.t ff.de manu.testa. licet predictum argumentum est intellectus subauditus. glo. est expressa secundum Bal.ibi t notat illam in.l.ij.C.de condi. inser.t Dida de Segu.in.d.vj.col. Et q per istam.l.probetur.q si vnus tantum vinit q poterit a marito accusari. Confirmo (vltra iam dictum argumentum) quia in quantum hic dicitur.seyendo bivos. videtur dispositum per ablatiuum absolutum quod inducit conditionem.l. a testatore.ff.de condi.t demonst. t per consequens vult presens.l.q si soluz vnus vivit vnꝰ, possit a marito accusari. Et si supradicta concordia inter.d.l.ij.ozdi.t hanc in isto passu vobis non placuerit.dicite q in illo corrigatur per istam. Adducte q in.d.l. xciij.stili cauetur q si vnus ex adulteris fugerit.t alter fuerit captus t victus de adulterio per iudicium.q mittatur a iudice in potestate mariti qui occidere nō debet vsq̄ habeat alterum qui fugam arripuit.t illum etiam per iudicium vincat. quia occidat ambos si voluerit quod crederem non procedere hodie.nam potest maritus accusare ambos captum t fugitiuum.aut neminem per hanc.l.quibus victis de adulterio. captus est mittendus a iudice in potestate mariti. vt illius et bonorum suorum faciat quid voluerit.iuxta.d.l.j. fozi.ll.cum simi.hoc probatur clare in.d.l.ij. ibi que aquel contra quien fuere juzgado t̄c.titu.xv.ozdi. Contra illum qui aufugit habebit sententiam adulterij ex processu contra ipsum agitato in contumacia. Et per.l. xiij.in prin.titu. xvij.parti.vij.d.l.ij.versi. si el esposo los fallare.t.d. l. penul. infra corrigitur dispositio.l.penul.titu.vij. lib.iiij.fozo.ll. et non per rationem sapientum antiquorum.(de qua in.d. l.xiij.) q̄us sit bona sed ratione fraudis et malitie que possunt internenire etiam in casu.d.l.penul.fozi. saltem odio patris cum alio. qua de causa instigu aut metu eius. filia incitaret persuaderetq̄ alicui. vt effectualiter in rebus veneris cum ipsa haberet taliter q pater eum occideret.† Nam tales tractus

Universidad de Deusto
Biblioteca

duplices non sunt de iure approbatis. de quibus per tex. et notata ibi in. l. si quis seruo. C. de furtis. vbi duplex tractus permittitur. quoniam consilium corruptoris ad permitiem probitatis serui introductum est. ℭ quis enim seruus deterior minime factus sit. vt ibi. que licet loquatur in seruo ⁊ in casu speciali et odioso extenditur ad filium. glo. est in. l. quod vero. ff. de legi. Ad idem est glo. in. d. l. si quis seruo. super verbo corrumpi. vtraq; allegat. l. vt tantum. §. fi. ff. de seruo corrup. Extenditur etiam ad vxorem secundum ℙau. de Last. in. d. l. si quis seruo. vbi ait. † q si vxor alicuius requiritur per aliquem vt adulterium committeret. que hoc marito pandit. maritus dixit vxori sue q fingeret se prebere aures ⁊ daret sibi tempus et horam. ad quam veniret ad domũ suam. ex hoc culpam aliquam non incurrit ℭ quis ex post facto maritus hunc caperet virum ⁊ male tractaret. quod est valde not. secundum. do. Joan. de ℙala. rub. in illa sua repe. rub. ⁊ c. per vestras. de dona. inter vi. ⁊ vxo. in. c. col. cxx. Idem latius firmat ipse ℙau. de Last. in consi. cclxxvij. incip. in causa incarceratorum. in. iij. col. versi. vnde licuit marito. de quo in trac. male. fi. in parte Andream auxiliatorem. penul. col. et in parte a pensate. in fi. Idem dicit illemet ℙau. de Last. in. d. l. si quis seruo. quando aliquis qui habet fortalitium in custodia requiritur de proditione. q̃ potest dare aures ⁊ facere tractatum duplicem. ⁊ non delinquit. imo commendatus est. Et idem ait predictus do. Joan. de ℙala. rub. in. d. cxx. col. ⁊ iudice quem altera partium vult pecunia corrumpere. q̃ potest licite prebere aures. ⁊ ponere secrete testes qui eius verba corruptionis audiant. ⁊ coraz illis pecuniam recipere. ⁊ postea partem castigare. ⁊ sic de casibus similibus habentibus similem rationem aut similem equitatem ita ipse do. vbi. §. quod cessat in causa vel ratione per quam nostra. l. fuit cõdita. que vult impedire tractatum duplicem mariti cum vxore nõ precedẽte suasione aut requisitione alterius ad adulterandum cum illa. Et tractatum duplicem mariti cum alio. vt declarani in versi. quia alias suasionibus mariti. ⁊ in versi. vel per malunolentiam. supra. Quamobrem ista. l. statuta fuit quo ad accusationem adulterij de qua accusatione etiam loquitur. d. l. j. cum aliis. utu. vij. lib. iij. foro ll. ℙredictaq; causa aut ratio militat quoq; in casu. d. l. penul. in. j. respon. eisdem utu. lib. et foro. d. l. xiij. in prin. ⁊ tu. xvij. parti. vij. d. l. ij. ordi. ⁊ d. l. penul. j. que iura loquuntur quando propria auctoritate maritus ⁊ pater occidit: vt in eis. Si autem aliter q̃ hic continetur. accusauerit maritus. non procederet libellus licet non opponatur. arg. coraz que dixit Barto. in. d. l. si maritus. in ij. §. fi. ff. de adulte. † Et si occidit vnum ⁊ omisit alterum in casu quo potest vtrunq; occidere. vt in. d. l. xiij. in prin. utu. ⁊ parti. vt. §. d. l. ij. ordi. ⁊ d. l. penul. infra videtur q committat homicidium. ⁊ vt homicida pena legis Cornelie de siccarijs veniat puniendus. cum in. d. l. xiij. in prin. d. l. j. fori. ⁊ d. l. ij. ordi. dicatur q non possit vnuz occidere omisso altero si vtrunq; occidere potest. ⁊ sic per viam necessitatis ob negatiuam cuz verbo possit. Bar. in. l. gallus. in prin. de libe. ⁊ postliu. vbi ⁊ Bal. ceteri et Jas. Dida. de Segu. in. d. volu. suarum repe. folio. xcv. col. j. ⁊ in. d. suo trac. de bonis lucra. constan. mat. folio. xxij. col. j. cũ duabus sequen. Nec obstaret. d. l. xiij. in versi. otrosi el marido matando. ⁊c. vsq; ad fi. illius. l. vbi minor pena homicidio ponitur marito et patri occidentibus aliter q̃ in. d. l. cauetur. quia ibi cessat ratio de qua hic. vt supra dixi dicens quod ibi ponitur quedam ratio sapientum antiquorum. que est alia q̃ assignata per me ad istam. l. supra. Et si ratio predicta ad istam. l. haberet locum in casu dicte l. xiij. sequeretur quod illa corrigeretur per hanc. vel dicatis quod si maritus occidit vnum sine altero. in casu quo potest vtrunq; occidere. non vt homicida pena legis Cornelie de siccarijs puniatur. sed quod habeat locum dispositio dicti versi. otrosi el marido matando. ⁊c. moncor. ℙrimo quia in criminalibus debemus semper tenere mitiorem partem ad absoluendum. iuxta. l. interptatione cũ concor. ff. de penis. in tñ q̃ sancti

7

8

est impunitum relinqui facinus nocentis q̃ tm̃ocentem damnare. l. absentem. in prin. eo. titu. ⁊ volu. Secundo quoniã vbi est casus legis. vt in. d. versi. otrosi el marido ⁊c. nulla est dubitatio seu questio notat Bar. in. v. not. per tex. ibi in. l. ancille. vbi ⁊ Bal. in. iij. not. C. de fur. Et non obstat quod dixi per verbum potest cum negatiua. nam licet predicta iura regni prohibẽt marito occidere adulteros alias q̃ in illis. tamen non ponũt aliquã penam marito occidenti aliter. ⁊ ponit illam dictus versi. Aliqua alia de adulterio dixi ⁊ ibi videatis in. l. iij. super parte. o que ayan derecho. in versi. secundus est ob adulterium. per vj. aut. vij. col. sup.

9 † Et remittitur adulterium vxori per maritum etiam tacite. vt in. l. v. cum ibi notate per Hõtal. utu. vij. lib. iij. foro. ll. quibus addite alium casum in quo maritus non potest accusare vxorem de adulterio. s. † quando maritus reliquit vxorem

10 sine causa ⁊ interim cõmisit adulteriũ. postea venit maritus ⁊ vult accusare illã de adulterio quod cõmisit tempore quo reliquit eam sine causa. per tex. in. c. si tu abstines. xxvij. q. ij. quem reputat ad hoc singularem Saly. in. l. quoniaz. C. de adul. In materia delictorum sciendum est. † q

11 accusans aliquem vere criminosum. gerens in animo potius vindictam propriã q̃ iustitiam publicam punitur. ⁊ ex. est secundum doc. ibi. ⁊ Feli. in. c. accusasti. ō

12 accusa. † an mortaliter peccet accusatus si timens condẽnari negat veritatem. conclusio est q̃ sic secundum Abb. in. c. j. de testi. cog. quem ibi refert ⁊ sequitur Fely. ⁊ videatis additionem ad Abb. in c. is qui. in. ij. not. super verbo mendacio. ad fi. de solu. ita in simili concludit Bar. in. l. relegati. ff. de penis. vbi tenet allegãdo theologos. † q̃ condemnatus iuridice ad mortẽ. peccat fugiendo carcerem. secus si mors esset violenta vel carcer. gl. est in clemen. pastoralis. super verbo p violentam. de senten. ⁊ re ind. Abb. in. d. c. j. de testi. cogẽ. in. ij. col. vbi ⁊ Fely. idẽ tenet Jas. in. l. admonendi in lec. in. xiij. col. ff. de iure iur. † Et sciendum est q̃ in- 14
quisitus qui respondendo inquisitioni iurat non fecisse. si postea appareat contrarium. non per hoc punitur de periurio. ⁊ ita fuit consultum per quosdam peritos doc. Alex. in addi. ad Bar. in. l. j. sup verbo quero. ff. de bonis eoruz qui ante sententiaz mortis sibi consci. quod dictum Alexãdri est solẽne. ⁊ pauci sciunt illud secunduz apostillã. ad Abb. in. d. c. j. super verbo q̃ sic. ⁊ ita videtur posse limitari. d. cõclu. Abbatis. vt illa procedat in foro poli. ⁊ non in altero. Hanc limitationem ponit dicta apostilla. que faciunt ad iura cõmunia. l. cxxxvj. stili. l. xij. in fi. in ordina. de Madrid. (que est in volu pragmaticarum) cum aliis folio. xlviij. loquentia illoruz qui iurant ⁊ negant veritatem ⁊ dicunt mendacium. † Existens in peccato 15
mortali non potest accusare. tenent scribentes in. c. a nobis. de excep. ⁊ Abb. in c. testimonium. in. iij. col. de testi. dummodo sit peccatum continuatuz secundũ eundem ibi. ⁊ Feli. in. d. c. a nobis. in vlti. col. ⁊ ibi subdit cogitemus vtrum ante cõfessionem possit accusare habens peccatum momentaneum. ⁊ videtur q̃ sic. quia cõtractus cum proposito confitendi nõ dicitur esse in peccato mortali. Abb. in. c. omnis. de peni. ⁊ remis. ⁊ Fely. in sermone de penitentia. Confirmo. ab ordine non repellit simplex peccatum non continuatum. doctores in. c. fi. de tempo. ordi. sed ordo ⁊ accusatio parificantur. c. ipsi. ⁊ c. testes. ij. q. vij. pulchre ℙet. de Ancha. in consi. cccxv. incip. primuz dubiũ. ergo qui nõ repellitur ab ordine. nec ab accusatione. iuxta quod inter alia que in quit ipse ℙet. de ancha. in. d. cõsi. est. † q 16
frequens blasfemator non accusat. † plu 17
rimas inhabilitates accusatorum videte per moder. in lib. maleficiorum. folio. xiij. cum pluribus sequen. † ℙeccatuz morta 18
le etiam continuatũ non repellit a testimonio. vt efficaciter probat Are. in. d. c. testimonium. in. ij. col. cum duab⁹ sequẽ. de testi. refert ⁊ simpliciter sequit̃ Feli. in d. c. a nobis. in. d. vlti. col. de excep.

Condenad iuridice ad mortem peccat fugiendo carcerem

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Sequitur recapitulatio legis.lxxix.

1 Uxoris appellatione continet spõsa de presenti.de quo videatis hic.

2 ¶Preuilegia uxoris habent locũ in sponsa per verba de presenti.

3 ¶Matrimoniuz qualecunq; neq; spem matrumonij violare permittitur.

4 ¶Statu liber dicitur qui habet spem libertatis.

5 ¶Promisit aliqs sub pena tractare mulierem suam vt uxorem. quod quotidie contingit.q uxor recedit de domo mariti conquerens se male tractari per maritum.deinde intercessionibus consanguineoꝝ reconciliatur vt ad domum mariti reuertatur.qui promisit consanguineis tractare illam vt uxorem sub certa pena. quando dicatur tractare vt uxorem et quando non.z sic quando incidat in penam.

6 ¶Legatum quid importet si testator in testamento mandet uxorem honorifice debere tractari eo modo z forma prout ipse faciebat quales vestes sibi debeant.

7 ¶Donatio inter virum z uxorem valet in casibus de quibus remissiue hic.

8 ¶Successio ab intestato q̃uis habeat locum inter conuiuges veros.tamen nõ habet locum inter conuiuges putatiuos.

9 ¶Disposita in actu vero non habent locum in actu putatiuo.

10 ¶Matrimonium verum z putatiuum regulariter equiparantur.z corroboro medijs que videatis hic.

11 ¶Accusatus de adulterio commisso in seiam uxorem tuij.qui respondendo accusationi dixit.confiteor me cognouisse dictam seiam carnaliter.an per hoc videatur confiteri eam uxorem tuij:de quo videatis late hic.quia pono in prosecutione huius questionis aliqua bona.

12 ¶Matrimonium sicut prohibetur ratione consanguinitatis vsq; ad quartuz gradum inclusiue.ita prohibetur ratione affinitatis que contrahitur per copulaz carnalem vsq; ad quartum in primo genere tantum.

13 ¶Matrimonium si contraho cum matre alicuius.filius.frater.vel alius cõsanguineus meus poterit contrahere cum filia aut sorore uxoris.

14 ¶Dispensandi super matrimonio contracto vel cõtrahendo in gradu.l. canoñ. prohibito.duas causas videatis hic.

IM quãtũ hec.l. pbat q̃ lex.j.tit.vij.lib. iiij.foro.ll.habeat locũ in spõsa de presenti cõmittẽte adulteriũ. pcedebat ꝺ iure cõi p̃ tex.in.l.si uxor.§.diuꝰ.ff.ꝺ adulte.z.i.l.ꝓpter.C.eo.z p.l.ij.tit.xv.lib.viij ozdi. vbi fit mẽtio de.l.ij. tit.z lib.vi.ş. foro.ll. corrigẽdo illã dicentẽ q̃ si mulier q̃ est alterius spõsa fecerit adulteriũ. q̃ adulteri cum bonis suis i potestatẽ spõsi mittãtur.vt eiꝰ sint serui z q̃ illos occidere nõ possit.sed q̃ hoc erat exẽpluz. via materiaq; vt multe illaruz delinquerẽt cũ iniuria spõsoꝝ.z q̃n in eaq; vita aliis ꝑbere matrimoniũ nõ poterãt,ꝓptera i.d.l.ij.tit.xv. lib.viij.ozdi. statuit q̃ ois spõsa p ẏba de p̃senti cuz viro q̃ q̃uor decim annos adimpleuit.z ipsa duodeci. adulteriũ fecerit.si spõsus eos inuenerit ꝓ ut i.l.ş.proxima declarauí. possit illos occidere si voluerit.z omisso vno alterũ nõ. si vtrunq; occidere põt.z eodẽ modo cos accusare.vt ibi. Ultra in cõfirmatiõe p̃sentis.l.facit + q̃ appellatiõe uxoris icõtinet spõsa.l.nõ sine.de bonis q̃ libe.l.nihil.rerũ amo.q̃ facit ad.q.fm Bar.ibi.q̃ statutũ loquẽs q̃ vir lucret certã partẽ dotis uxoris p̃defuncte habeat locũ etiã si cũ ea nõ habitauerit. si p verba de presenti matrimoniũ fuerit cõtractũ.facit.l. cũ hic statꝰ.

1

I si alguna muger estando con alguno casada o desposada por palabras de p̃sente en faz ꝺla sancta madre yglesia cometiere adulterio: que aunque se diga e prueue por algunas causas,e razones que el dicho matrimonio fue ningũo ora por ser parientes en cõsanguinidad o affinidad dentro del quarto grado.ora porq̃ qualquiera ꝺ ellos sea obligado antes a otro matrimonio.o aya fecho voto de castidad o de entrar en religiõ o por otra causa alguna.pues ya por ellos no quedo de hazer lo que no deuian: que por esto no se escusen a que el marido pueda acusar de adultrio asi ala muger como al adultero como si el matrimonio fuesse verdadero.e mandamos q̃ en estos tales que asi auemos por adulteros y en sus bienes se execute lo contenido en la ley del fuero delas leyes q̃ habla acerca de los q̃ cometen delicto ꝺ adulterio.

2

3

de

2 ş.si qs spõsam.ff.de dona. inter vi.z uxo. l.res.cũ.l.seq. C.eo.Scꝺo confirmo.+ qa preuilegia uxoris habent locũ in spõsa p ẏba de p̃senti.l.ij.§.fi.ff.de pnil.credi.Jas. in.l.maritus.in.ij.col.C. de pcu. Tertio. nã.ꝺ.l.maritus extẽdit z sua dispositio bẽt locũ i spõso p verba de p̃senti fm Albe.ꝺ ro.et Jas.ibi.p.ꝺ.l. nõ sine.ꝺ bonis q̃ libe. et ꝺ.l.si uxor.ꝺ. §.diuꝰ.ff.de adulte.Et vltra rõnez aut ratiões dicte legis scõe.tit. xv.lib.viij. ozdi.est alia de iure cõi + qa nec matrimonũ qualecũq; neq; spem matrimonij violare pmittit.ista rõnez ponit inrisco sultꝰ i.ꝺ.§. dimus. p quem tex. notat ibi Bar.ad idq̃ pluries dixit q̃ multotiẽs i istrumẽto ꝺr remisit oñe ius qꝺ habebat z hñe sperat. qd est dictũ sperat.z rñdet q̃ certe spes proꝑe ꝺr ex alíqua cã ꝺe pñti.vel q̃ hẽbat depẽdentiã de pñti.qꝺ est mẽti tenẽdũ fm eũdẽ Bar. ibi i fi. Jdẽ tenuit ipse i.l.q̃ rome.§.duo ffes.i viij.col.ꝺ ẏbo.ob.z ꝓbat i.l.qꝺ seruiꝰ.ff.ꝺ cõdi.cã data.vbi ꝺr q̃ donec mrimoniũ p̃ hi põt itelligit ex cã subsistẽte ꝺ pñti. vt ex spõsalibꝰ iã ꝺctis.vt ibi notat z inqt Bar. i.ꝺ.viij.col.iõ sapiẽt loqꝺ.ꝺ.l.ij.ozdi.i spõsa p ẏba ꝺ pñti.z ista de q̃ maxie videat i.l. iiij.i.ij.fallẽtia ad regulã dicẽtẽ q̃ dos pfectitia reuertat ad pfem mortua filia sine

Adm

liberis i matrimonio.que fallētia incipit. Secūdus est ob adulteriū vxoris. in ꝓdicta procedunt etiam in spōsa de p̄senti suꝑa. secus si non de p̄senti.nā tūc non oriceretur spes matrimonij.vt in.ō.l. si vxor.§.si quis vxorem.ff. de adulte.o. l. quod seruus. ꝛ in.l.j. de statu libe. † vbi statu liber dicitur qui habet spem libertatis.licet ergo omnis seruus possit libertatem sperare.tamen quantum ad propositum non dicitur statu liber nisi qui iperat ex aliqua causa subsistente de p̄senti. l. ij. de statu. libe. ꝛ ista spes que potest cedi ita intellexit Bar. in.o.vij.col.l.spem. C. de dona. Circa alteram partem nostre.l. videtur non sic de iure communi fuisse statutum per tex.in.o.l.si vxor.§.aut versi,sed si ea sit mulier.vbi si iure mariti vis adulterium accusare.oportet te probare q̄ vere sit vxor.si iure extranei sufficit te probare q̄ illa mulier habebatur ꝛ tractabat vt vxor.non autem requiritur q̄ vere sit vxor. Barto.in.o.§.sed si ea.tamen eo ipso q̄ probas ipsam haberi ꝛ tractari vt vxor: p̄sumitur vxor.l.in libere. de ritu nup. de quo videatis in. l. vij. super verbo. de parte de la madre.in versicu. si enim accusas aliquē de adulterio suꝑa. 5
† Quid si aliquis promisit sub pena tractare mulierem suam vt vxorem.qō quotidie contingit.quod vxor recedit de domo mariti cōquerens se male tractari p̄ mariti.deinde intercessionibus consanguineorum recōciliatur vt reuertatur ad domum mariti.qui promittit consanguineis tractare eam vt vxorem sub certa pena.quando dicatur tractare vt vxorem et quando non ꝛ sic quando incidat in penam.doc.non tangunt in.l. quidam cum filium.in prin. de verbo.obli. vbi debebatur dicit.Solus Bal. in. c.ego. n.in.ij. col. pe ult. pondērat faciens casum illius l. vnicum in iure.q̄ qui male tractatur.ꝛc. vt per eum in.o.ij.col. In cuius contrarium facit quod tenet Bar.in.o.l. quidaꝫ cum filium.in prin. in pen.col.ad fi.quem ibi ceteri sequuntur vbi querit.an qui promisit aliquem tractare vt filium sub pena. teneatur cum inducere sicut alios filios. et per verbum puto tenet. sufficere si facit id ad quod tenetur arbitrio iudicis. et sic bom viri. vt.l. si quis a liberis.§. si vel parens. de libe. agnos. hoc est q̄ faciat illud ad quod filius posset illum cogere officio iudicis. ita i ꝓposito illud de retractando aliquam vt vxorem debet relinqui arbitrio iudicis attēta dignitate qualitate conditione ꝛ facultatibus personarum. Jaſ. in.o.l.quidam cum filium. in prin. in.ij.col. † Quid importet legatum si testōr in testamēto mādet vxorem honorifice debere tractari eo modo ꝛ forma ꝓut ipse faciebat. quales vestes sibi debeantur. Et quid si petat culcitraz de sirico qua vtebatur marit⁹ in lecto diebus festiuis ꝛ tempore solemnitatis in casu quo maritus legat vxori suę lectū. ponit Bal. in.l. j. in vlti. col. C. de lega. et in l.plenum.§. equitv. per illum tex. ff. ō vsu ꝛ habi. et est tex. in.l.fi.§. vxori. et ibi notat Barto. de auro et argen. lega. ꝛ in.l.libroꝝ.§. fi. de lega.iij. ꝛ Jaſ. remissiue in o.l.j. C. de lega. Secundo ad hoc q̄ predicta pars istius.l. videatur nō esse secūdum ius commune. facit q̄ quando matrimonium tenet. donatio inter coniuges est interdicta. secus vbi non tenet: quia tunc de rigore iuris valet donatio. licet non de equitate. tex. est secūdum Bal. ibi in.l.hec oratio.§. videamus. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. Et q̄ donationes q̄ fiunt inter coniuges constante matrimonio regulariter sint a iure prohibite. sunt iura in l.j. ij. iij. et.l. si sponsus.§. concessa. ff. de dona. inter virum ꝛ vxo. l. si ex voluntate. C. eo. c. fi. ipsomet titu. l. iij. titu. xij. lib. iij. fozo. ll. ꝛ. l. iij. titu. xj. parti. iij. † tamen 7
sunt casus in quibus valet donatio inter illos. de quibus casibus videatis ꝓ Azo. in summa tituli de donationibus inter virum ꝛ vxo. Hosti. in summa tituli de donationibus inter coniuges. §. que donationes in fi. Henrri. in. o. c. fi. Jaſ. in. l. si is qui pro emptore. in. xxvij. col. ff. de vsuca. ꝛ omnimodo do. Joan. lupi. ō pala. rub. in rub. in illa sua fructuosa repe. rub. ꝛ. c. per vestras. de dona. inter vi. ꝛ vxo. in rub. col. ccv. versicu. limita. primo. cū sequen. ꝛ col. ccxv. versi. requiritur. cum sequen. ꝛ col. ccxxvj. versi. limita secūdo. cum sequen. ꝛ col. ccxl. versi. predicta tamen. cum sequen. ꝛ col. ccxliij. versic. sic ergo. ꝛ col. ccxliij. versi. intelligo. ꝛ col. ccxlvij. versi. limita tertio. cum sequen. et

col. cclvj. versic. limita q̄rto. ꝛ col. cclvij. versi. limita quinto. et col. cclx. versi. limita sexto. ꝛ col. cclx. versic. adde alium. ꝛ in eadem col. in altero versiculo incipienti. adde alium. ꝛ in col. cclxiij. versicu. limita septimo. ꝛ in col. cclxvj. versicu. sed meo iudicio. et in col. cclxxiij. versicu. ꝛ redeundo. et in col. cclxxiij. versi. idem dicas. Extra quos casus donatio inter coniuges est prohibita. vt supradixi ꝛ allegaui. non tamē est omnino nulla. quod apparet q̄a morte donatoris confirmat. l. i. ꝛ. iij. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. cū hic status. in prin. l. papinian⁹. ff. eo. l. j. de dote preleg. l. ij. de pac. dota. l. donationes quas. C. de dona. inter virum ꝛ vxo. o. c. fi. eo titu. ꝛ. o. l. iij. titu. xj. parti. iij. Ratio huius potest esse secundū do. Joan. de pala. rub. in. o. repe. in rub. col. cccxcj. quia in eadem volūtate p̄sumitur quis esse. ꝛc. vt per eundem ibi. † Tertio ad idem facit quod ly succ- 8
ssio ab intestato habet locū inter coniuges veros. vt. ff. ꝛ. C. vnde vir ꝛ vxor. l. vij. titu. xiij. par. vj. tamen non habet locum inter coniuges putatiuos. l. j. ff. vnde vir ꝛ vxor. vbi est de vtroq̄ textus dicens. vt bonorum possessio peti possit vn de vir ꝛ vxor. iustum esse matrimonium oportet contractum. Ceterum si iniustum matrimonium fuerit. nequaquam bonorum possessio peti poterit. nihil enim capi propter iniustum matrimonium potest. Verba sunt dicte. l. j. quam ad hoc allegat Dyda. de segu. in suo tract. de bonis lucra. constan. ma. inter
maritum ꝛ vxo. col. xxxiij. † Quarto fa- 9
cit q̄ disposita in actu vero non habent locum in actu putatiuo. ita Jaſ. notat in l. si actionem. per tex. ibi secundum intellectum glo. ibi magis communiter approbatum. j. C. de pac. vbi subdit facere o. l. cum hic status. in. o. §. si quis sponsam. ff. de dona. inter virum ꝛ vxorem. quem in fi. reputat ad hoc singularem Bald. in. l. eam quam. in. v. col. ad fi. de fideicommi. Et ita ex predictis infertur quod iura (precipue. o. l. ij. titu. xv. lib. viij. ozdi.) que dicunt q̄ sponsus de p̄senti possit accusare et occidere sponsam suam ꝛ adulterum cum illa. procedant in sponsa vera q̄ secundum ius est sponsa illius. ꝛ non in putatiua: et per consequens contra dispositionem istius. l. in hac parte. Tamen q̄ procedant etiam in sponsa putatiua: ꝛ sic pro cōfirmatione faciunt sequentia. Primum donatio facta inter cōiuges constante matrimonio non valet regulariter. dixi ꝛ probaui. quod non solum procedit quando matrimoniū est verū sed etiam putatiuū. vnde si fiat donatio inter eos qui reputabantur coniuges qui in veritate cōiuges esse non poterant. non valeret de equitate talis donatio. Dixi ꝛ allegaui tex. Bal. ibi in. o. l. hec oratio. in. o. §. videamus. ff. de dona. inter vir. ꝛ vxo. nam alias sequeretur q̄ melioris conditionis essent qui delinquunt: q̄s qui non delinquunt. ita dicit ille tex. Ad idē est tex. in. o. l. si ex voluntate. in. ij. respon. C. eo. glo. et doc. in. o. c. fi. ipso titu. Et potest esse ratio huius † quia matrimoniū verum ꝛ putatiuū 10
regulariter equiparantur. probatur in. c. nuper de biga. vbi dicit q̄ sicut per secundum matrimoniū verum cōtrahitur biga mia. sic etiam per matrimonium putatiuū. Itē sicut per matrimoniū verum contrahitur publica honestas. c. sponsam alterius. de spons. c. litteras. ꝛ. c. accessit. de spons. impu. sic etiā per matrimoniū putatiuum. c. ad audientiam. de spons. Item sicut per matrimonium verum legitimantur filij antea nati. vt in. c. j. ꝛ. c. tanta. qui filij sint legiti. ꝛ l. x. incip. Si alguno fuere. etc. supra. ita per matrimonium putatiuum data ignorātia alterius coniugum. vt in. c. ex tenore. qui filij sint legi. ꝛ l. iij. in princi. titu. vj. lib. iij. foro. ll. Hinc est quod si lex statutum vel consuetudo disponit quod acquisita constante matrimonio inter coniuges debeant diuidi inter eos. vt in. l. j. titu. iij. lib. iij. fozo. ll. l. j. cum alijs. ut. iij. lib. v. ozdi. habebit locū etiā i matrimonio putatiuo Abb. i. c. ij. p glo. ibi iuncto tex. de dona. inter vi. ꝛ vxo. refert ꝛ sequitur Andr. siculus. i. c. ex literis. de pigno. Didacusq̄ ō segu. i. o. trac. fol. viij. col. iij. ꝛ idē disponit. o. l. iiij. fozo. ll. qō est menti tenendū ꝓ ampliatione. o. l. j. cū concoz. foꝝ p̄dicti. vt intelligatur non solū in matrimonio vero sed etiā in putatiuo secundū do. Joan. lupi de pala. rub. in. o. sua repe. in rub. col.

Universidad de Deusto
Biblioteca

crliij. Ad idem etiã facit. ſ. pro dicta confirmatione. ꝙ dos putatiue conceditur pre nilegium vere dotis. l. ſi cum dotem. §. fi. vbi glo. ⁊ Bar. plenius ꝙ moder. ff. ſolu. mat. Specu. in titu. de dona. inter vir. et vxo. §. firmat. 25. verſicu. ſed ſi matrimonium. et Jaſ. in. l. maritus. in. y. col. C. de procu. Hinc eſt ꝙ ſicut dos vera alienari non poteſt iuribus vulgaribus: ſic nec putatiua, vt eſt glo. in. l. dotale prędium. §. dotale. de fundo dota. quam ad hoc dicit valde ſingularem do. Joan. de pala. rub. in. d. repe. in rub. col. crliij. et ibi ſubdit facere bene textum in. l. iij. co. titu. Hinc eſt etiam ꝙ ſi dicat ſtatutum ꝙ inſtrumenta dotalia habeant executionẽ paratam: intelligitur non ſolum ſuper dote vera: ſed quo ꝙ ſup putatiua. elegãs dictum fuit Bal. in. l. j. in fi. C. de condi. ob cauſam. de quo facit feſtum Andr. ſicu. in conſi. xliij. col. xj. parte. y. quod eſt mirandum, ſecundum Dyda. de ſegu. in prealleg. tract. in. d. folio. vij. in. d. iij. colum. Hinc ꝙ eſt. ꝙ, vxor putatiua in ſua dote habet prenilegium tacite hypothece in bonis mariti ſicut vera vxor vt eſt glo. notabilis. in. l. aſſiduis. C. qui potio. in pig. habe. et ibi. Ly. in. vij. queſtione. qui dicit ita communiter teneri. idem tenet glo. tuncta tex. in. d. l. ſi cum dotem. in. d §. fi. ff. ſolu'. mat. ⁊ in. l. ij. §. fi. ff. de prenile. credi. Ang. ⁊ Jaſo. notant in. §. fuerat. inſti. de actio. cano. ſignanter. Andr. Sicu. in. d. c. ex literis. de pigno. Hinc etiaz eſt quod res empta ex pecunia putatiue dotis eſt dotalis. d. l. ſi cum dotem. in. d. §. fi. do. Joan. Lupi. de pala. rub. in. d. repe. in. c. colum. xcviij. verſiculo ampliabis primo. Cum autem in his ⁊ multis aliis (de quibus per Andr. ſicu. in. d. c. ex literis. ⁊ latius per Bal. nouellum in ſuo tract. ỗ dote. in. xj. parte) vxor putatiua prenilegiata exiſtat. ⁊ vxori vere equiparetur. inſtuz profecto videtur ꝙ ſicut vxor vera propter adulterium perdit dotem, ſic etiã putatiua. ita do. Joan. lupi. de pala. rub. in d. ſua rep. in rub. col. crliij. prealleg. ata. de quo vltimo eſt glo. cõmuniter approbata (ſm̃ eundẽ do. in. d. rub. i. d. col. crliij.) in c. plerũqz. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ in. l. conſenſu. C. de repud. que volunt ꝙ ſicut vxor vera propter adulteriũ pdit dotem. d. l. j. titu. vij. lib. xij. foro. ll. ⁊ d. c. plerũqz. ſic etiã putatiua: qz nec matrimoniũ neqz ſpem matrimony violare licet. d. l. ſi vxor. in. d. §. diuus. ff. de adul. vbi ponitur iſta ratio quã etiam potui ⁊ pro illa allegauit d. §. diuus. in prima parte huius. l. Et eſt bonus ter. ad predicta in auct. de nup. §. aut verſicu. ſi vero ab intuto. cola. xij. ſecundum ipſum do. in. d. l. crlij. colum. Ex' quibus omnibus dictis in iſta prędicta ſecunda parte, huius. l. concludo ꝙ ante preſentẽ deciſionem maritus poterat accuſare vxorẽ putatiuã de adulterio: non tamen iure mariti ſed iure extranei: tex. eſt quẽ ad hoc inqt ibi Bar. menti tenẽdum i. d. l. ſi vxor. in. d. §. aut verſi. ſed ſi ea. ff. de adul. Et ſic tex. in cadẽ. l. in pan. tuncta glo. ibi ſup verbo plane inſta. i. iij. expoſitione intelligendus eſt. ſ. ꝙ maritꝰ poſſit accuſare de adulterio vxorem non legitimam iure extranei ⁊ nõ iure mariti. Bar. in ipſa. l. in. d. pan. ⁊ allegat. d. §. ſed ſi ea. Iſtam concluſionẽ voluit do. Joan. de pal. rub. in. d. col. crliij. Et ita accuſando iure extranei: ſufficit probari matrimoniũ contractũ eſſe licet nõ probetur valere. tex. eſt ⁊ ibi Bar. in. d. §. ſed ſi ea. Hoc idẽ tenet Bal. i. l. nõ ignorat. in. iij. col. C. q; accuſa. nõ poſſunt: vbi ait ꝙ in crimine adultery ſufficit probari matrimoniũ contractum eſſe: quamuis non probetur valere ad hoc vt accuſator admittatur de iure extranei: ſed ſi vt iure prenilegiato mariti. non ſufficit eſſe contractũ niſi de iure ſubſiſtat. qõ eſt notandũ ſcõm eũdẽ Bal. ibi. Idem firmat do. Joan. de pal. rub. in d. crlij. col. et dixi in verſic. circa aliam partem ſupra iſta. l. Tamen hic diſponitur ꝙ maritus poſſit accuſare de adulterio vxorem putatiuam ſeu illegitimam etiam iure mariti. Et per hanc. l. corrigitur quoqz intellectus qui per glo. parnam incipientem tamen in. d. §. ſed ſi ea. datur. q̃ vult tuncta ter. ibi ꝙ ſi vxor non poteſt eſſe alia cauſa q̃z conſanguinitatis: licet maritus poſſit iure extranei accuſare: tamen non iure mariti. Et videte ſi ex. d. glo. relata ad illũ ter. ſequatur ꝙ ſi per cauſam conſanguinitatis: matrimoniũ nõ tenebat. ꝙ nec iure extranei accuſatio, pcedebat de iure cõmuni. Sed hic caetur maritum poſſe accuſare de adulterio vxorem putatiuam aut illegitimam etiam iure mariti quamuis non valeat matrimonium inter illos cauſa cõ ſanguinitatis affinitatis vel aliter. quod probatur clare per iſtam. l. ⁊ quia inquit quod. d. l. j. titu. vij. libro. xij. foro. ll. procedat. habeat locum mandeturqz executioni in perſonis ⁊ bonis talis vxoris ſeu ſponſe per verba de preſenti in facie ſancte matris eccleſie. et adulteri cum illa: licet dicatur et probetur quod matrimonium inter maritum aut ſponſam et predictam vxorem vel ſponſum fuit nullum vt hic. + Quero in materia preſentis. l. accuſatus de adulterio commiſſo in ſeiam vxorem titij: qui reſpondendo accuſationi dixit. Confiteor me cognouiſſe dictam Seiam carnaliter. An per hoc videatur confiteri eam vxorem titij. Specu. tangit in titu. de poſi. §. vij. verſicu. xj. ⁊ nihil boni dicit ſecundum Bartolum in. l. ſi cui. in iij. §. j. de lega. j. ⁊ ſubdit ꝙ aut eſt confeſſus generaliter omnia contenta in accuſatione vera eſſe: et tunc refertur ad ea que ibi continentur ſpecialiter ⁊ etiam ſucceſſorie per modum qualitatis. argu. l. ſi. ff. de fidei com. liber. Si vero non generaliter: ſed dicit ſe cognouiſſe dictam ſeiam carnaliter. tunc refertur ad ſubſtantiam perſone: et non ad alias qualitates ipſius perſone. argu. dicti. §. j. cum ſimi. ita Barto. ibi. ⁊ confirmo iſtum vltimum caſum predicte bimembris diſtinctionis. nam quando quis proponit factum cum aliqua qualitate nõ ſufficit; probare factum ſed etiam qualitas probari debet alias ſuccumbit. l. fulcinius. §. ij. ⁊ §. quid ſi autem. ⁊ vtrobiqz Bart. quibus ex cau. in poſſe, ca. l. vna, §. quod autem ait pretor. ⁊ ibi etiã notat Bar. ne quid i flu. publi. l. diuus. et ibi Barto. tenendo opinionem Placen. ibi in glo. ſuper verbo corruptis. ff. de reindi. ⁊ c. licet cauſam. de proba. quẽ ſic intellexit ipſe Bar. in. d. l. diuus. Idem tenet Abb. in. d. c. licet. in. xj col. in verſicu. ⁊ Barto. Et ibi Bald. in. ix. col. dicens quod ibi eſt tex. ſingu. et ꝙ vix alibi reperitur de proponente qualitatem etiam excipiẽdo. quod eam probare teneatur. Idemqz firmat Jaſ. in. l. qui in aliena. §. celſus. in. iij. col. ad fi. ff. de acqui. here. Hinc eſt ꝙ licet metus non ſit de ſubſtantia proteſtationis. Imol. Alex. Aret. ⁊ Jaſ. in. d. §. celſus. tamen ſi metus adijcitur in proteſtatione. debet qualitas (que eſt in iſta illatione metus) probari: quia intentionez proteſtantis limitat. d. l. fulcinius. in. d. §. ij. ⁊ ibi Barto. ⁊ ſic Aret. ⁊ Jaſ. in. d. §. celſus. defendunt Ang. ab Imol. ⁊ Alex. ibi dicentibus contra Ang. ꝙ etiam ſi in proteſtatione ad impediendum aditionem hereditatis adyciatur metus. proteſtatio operetur etiam tali metu non probato. Cogitate ſi litera iſta ſit bene. nam videtur ꝙ ſi dicit proteſtatio operetur. ꝙ tollatur illud non. quo ſtante videtur ꝙ aliud non ponatur ante verbum operetur. ⁊ ita ſecundum has diuerſas literas eſſent duo ſenſus adinuicem contrarij. conſtat ex dictis litteris. Cõfirmatur hec defenſio. Primo. ꝙ licet in cancellatione non requiratur cauſa. tamen ſi apponatur debet attendi ⁊ limitat ⁊ reſtringit ipſam cancellationem. l. ẽ cancellauerat: et ibi Bartol. ff. de his que in teſtamento delen. Secundo. in legato facto non requiritur cauſa. tamen ſi apponatur attendenda eſt. quia limitat ⁊ reſtringit ipſum legatum. l. cum pater. §. dulciſſimis. de lega. ij. Tertio. qui allegat certum tempus (quãmis non eſſet de neceſſitate) tenetur probare illud. alias ſuccumberet. notat Bar. poſt Ricar. ma. per tex. ibi in. l. habebat. in prin. ff. de inſti. ac. vbi dicit ꝙ licet in accuſatione non requiratur dies commiſſi delicti: tamen ſi ponat accuſator. videtur ſe aſtringere ad illum probandum. ⁊ ſi non probat ſuccumbit. Idem notat Barto. per glo. ibi in. l. pantonius. §. rei perduellionis. ff. de acqui. here. in conſi. lxxxviij. incip. in. q. inter Franciſcum bonelli. ⁊ in. l. is qui reus. in antepenul. col. de publi. iudi. Conſiderate tamen rationem ibi adductam per Bar. ſecundum Jaſ. in. d. §. celſus. ad fi. dicte. iij. col. Et per doctrinam Bar. in. d. l. habebat. in prin. ait ibi Alex. in addi. ad eundem Barto. ꝙ quando vnũ eſt deductum in inquiſitiõe. ſi illud non probatur ſed probatur aliud diuerſum. nõ pot ſequi cõdẽnatio. ad qõ fauit. l. iiij. §. docere qz. ff. vi bono. rap. glo. i. l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſ.H.diuus.ſuper verbo abſolui.ff.de ſicca. l.denunciaſſe.H.aut verſi.quid tamē ꝛ ibi Bar.ff.de adulte.ꝛ quod notanter colligit Bal.in.l.ob hec verba.ex ſecūdo notabili illius.in.j.col.ad fi.ff. de his q̄ notā. infa. vbi ait q̄ ſi aliquis eſt accuſatus de mandato ꝛ probatur contra ipſum inueſtigatio vt delictum committeretur non poterit condemnari.quia crimen intentatum nō eſt probatum.aliud enim delictū eſt inueſtigare.aliud eſt mandare.vt in litera eiuſdem.l.dicitur. vnde quia ꝓbatio nō eſt conformis modo agendi.talis probatio non relenat probantem.vt notatur in.d.H.diu⁹. Ad predicta facit q̄ accuſans aliquem de percuſſione cū ſanguinis effuſione.ſi poſtea ſolum probet de percuſſione. debet reus in totum abſolui. ſcōm Ly.Bal.ꝛ Sali.in.l.ij.C.de proba.Bal. in.l.in cauſis.C.de accuſa.Flozia.in.l.j. in prin.ff.ad.l.acq̄.Joā.an.in addi.Specu.in titu. de accuſa. ꝛ inqui. ſuper rub. Abb.in.c.examinata.in.ij.col.ad fi. de iudi.ꝛ in.c.conqueſtus. in vlti.col. de foro compe. Facinntq̄ tradita per Bar. in.d. l.denunciaſſe.in.d.H.quid tamē. De materia ſupradictorum ꝛ circa eadē videatis Bal.in.l.j.in pen.col.C.de condi.indeb. Jaſ.in.l.dedi.in prin.ff. de condi. cā dat.in.l.vna.H.in cum.in.ij.col.ne q̄s eux qui in ius.ꝛ in.d.l.diuus. in. iiij.ꝛ. v. col. poſt Alex.ibi.ff.de re iudi. Aduerte q̄ deciſio Bar.in dicto vltimo caſu p̄dicte ſue diſtinctionis tenetur per Bal.ibi.ſ.in.d.l. ſi cui.in.d.H.j.de lega.j.ꝛ idem videt tenere Specu.in titu.de poſitio.H.ſeqtur. ℞ſi. xj.dicens q̄ in delictis reſpondens poſitionibus fatendo :non intelligitur fateri qualitates.quod ſimpliciter ſequitur Anto.de but.in.c.j.de plus peti.ꝛ pro iſta deciſione Bartoli facit tex.in.l.ſi.H. ticia. de libe.lega. per quem notat ibi ipſe Bar. q̄ clauſula refertur ad ea que principaliter poſita ſunt in oratione. non ad illa q̄ cauſa demonſtrationis. Contra predictā ſententiā tenet Floria. Imol. Rapha. cuma. Pau.de caſ.Alex.Aret.ꝛ Jaſo.in.d.H.j. Bal.in.l.j.i pen. col. ad fi.C. de edil.act. Imol.i.l.ſi dubitetur.H. j.ff. de fideiuſ. Bened.de plum.i.l.ſi.ff. de fideico. liber. Rapha.ſul.in.l.ſi fideiuſſor.H. qui interrogatus.ff.de iterroga.act. Lud.ro.i cōſi.clxvij. quod incipit Antonius accuſatus ō adulterio.ꝛ Abb.in.d.c.j.de plus peti.ꝛ iſtam partē conſulendo etiam firmauit ipſemet Bar.in conſi.(de quo per Alex.ꝛ Jaſ.in d.H.j.) cū quadam limitatione quam ibi ponit. Mouetur hec turba ſcribentiū tali fundamento contra Bar.quia ſimplex reſponſio debet intelligi ſecundum interrogationem precedentem:igitur refertur ad omnes qualitates interrogationi inſertas.d.H.q̄ interrogatus.l.j.H.ſi quis ſimpliciter.de verbo obli.ꝛ.H.preterea.inſti. de inutili.ſtipu. Ad idez bene facit q̄ quādo intentio actoris eſt certa ꝛ limitata.reſponſio rei ambigua ſeu obſcura intelligitur ſecundum mentionem actoris vt videatur ad interrogata reſpondiſſe. ita dicit Bar.in.l.ſi quis intentione ambigua.i vlti.q.ꝛ ibi Bal.ff.de iudi. per.d.H.qui interrogatus. Facitq̄ ꝛ ſic tertio pro iſta parte q̄ confeſſio indiffinite prolata in omnibus preiudicat.l.ꝛ ſi quis.H.pleriq̄ in fi. vbi notat glo.i verbo oportet.ff.ō religio.ꝛ ſump.ſune. Facit quarto q̄ relatio intelligitur fieri cū oibus qualitatib⁹. l.a filio.H.teſtōr.de alimē.ꝛ ciba.lega.l.iij. i prin.de fundo inſtruc. Bar.in.l.ſi quis ſeruum.H.ſi.in vlti.col.de lega.ij.in.l.j. in prin.ff.de recepta.ꝛ vtrobiq̄ allegat.d.H. teſtōr.idemq̄ firmat ipſe Bar.vt per eum in.l.j.H.ſi.ff.ſi fami.fur.feciſſe dica. Quinto facit.l.ij.H.quod ſi actor. ibi quēadmodum rei qualitas.C.de iur.calum.vbi per illum tex.dicit Bal.in ſi. q̄ confeſſio intelligitur nō ſolum de negotio principali ſed de illius qualitate. Sexto facit q̄ ſi ſeruus interrogatus fugiſti de domo venditoris ſimpliciter reſpondit q̄ fugit. videtur confiteri non ſolum de fuga ſed etiam de loco.l.quero.H.ſi.ff.de edil.edic. per quem tex.inquit Bal.in.d.l.j. in. d. pen.col.ad fi.C. de edil. act. q̄ reſpōſio indefinita in criminalibus limitatur ſecundum ſpecificam interrogationē. vt videatur confiteri factū coherētiatum ſecundum interrogationē precedētem ꝛ iſta videtur eſſe cois opinio cōtra Bar. teſte Jaſ.i.d.l.ſi cui.in d.H.j.i.ij.col.ad fi.vbi ſubdit aduertendū. q̄ licet ſcribentes cōiter teneāt cōtra Bar. tñ q̄ optime iſta deciſio Bartoli defendi pōt. vt ibi per eundē Jaſ. Circa rationem iſtius.l. habetis ſimilē rationē in.l.ſi.i.cip.

quādo ſe prouare que el teſtigo.etē.in ca
12 ſu illius infra.+ Sicut enim ꝓhibetur matrimonium ratione cōſanguinitatis vſq̄ ad quartum gradum inclusiue.ita ꝓhibetur ratione affinitatis que contrahitur per copulam carnalem vſq̄ ad quartum gradum in primo genere tantum.vt in.c. non debet. et ibi glo. de conſan. et affi. quod etiam probatur hac.l. ibi que el dicho matrimonio fue niguno/oza poz ſer parientes en conſanguinidad/ o affinidad dentro del quarto grado que in hoc intelligenda eſt ſecundum. d. c. non debet.cum ibi nota. Vnde ſicut frater ꝛ ſoror contrahunt primum gradum conſanguinitatis. filius fratris et filia ſororis contrahunt ſecundum.nepos fratris et neptis ſororis contrahunt tertium gradum. pronepos fratris et proneptis ſororis contrahunt quartum. ita viri et vxores predictarum perſonarum contrahunt primum ſecundum tertiū ꝛ quartum gradum affinitatis. Ergo non poteſt vnus frater contrahere cum relicta vel cum vxore quondam fratris q̄ eſt in primo gradu. nec cuz relicta filij fratris que eſt in ſecundo gradu.neq̄ cum relicta neptis fratris que eſt in tertio gradu. nec cum relicta pronepotis fratris que eſt in quarto gradu. Et econuerſo non poteſt ſoror contrahere cum relicto aut marito quondam ſororis ſue.nec cum relicto filie ſororis.neq̄ cum relicto neptis ſororis. etē. vt in. d. c. non debet. et ibi glo. Aduerte tamen q̄ conſanguinei viri non poſſunt dici affines conſanguineis vxoris nec econtra. ſed contrahitur affinitas inter ipſos conſanguineos viri et ipſam ſolam mulierem. ꝛ inter conſanguineos vxoris ꝛ ipſum virum ſolum.vt in.c.quod ſup his.ꝛ ibi Ant.de but.eo.titu. Hinc eſt. +q̄ ſi contrahō matrimonium cum ma- 13
tre alicuius. filius frater vel alius conſanguineus meus poterit contrahere cum filia aut ſorore vxoris mee. d. c. quod ſuper his. et in. H. mariti. inſti. de nup. ita. Ang. de aretio. in. H. affinitatis. ad fi. inſti. eodem. + Non omitto duas cauſas di- 14
ſpenſandi ſuper matrimonio contracto ſeu contrahendo in gradu.l.canoſi.prohibito. Prima eſt quando ex tali matrimonio de facto contracto ſoboles eſt ſuperſtes. vnde fauore filiorum in tali matrimonio diſpenſatur ter. eſt quem ibi ad hoc notat glo. et Abb. in. j. not. in. c. quia circa. de conſang. ꝛ affi. quod intelligite ſicut dixit ipſe Abb. in. c. cum haberet. de eo qui duxit in matri. quam pollu. per adul. Secunda eſt propter ſcandalū euitandum. ter. eſt etiā et ibi notat per eum glo. et Abb. i. d. j. not. in. d. c. ꝙa circa. vt de hodie quotidie Papa diſpenſat inter cōſanguineos per bonum pacis futurū vel ſcandalum euitandum. et hic cauſa ſufficiens eſt nedum poſt matrimonium contractum ſed ante quia propter ſcandalum recedendum eſt a diſpoſitione iuris poſitiui. vt in. c. ij. H. ſuper eo. de noui operis nun.

¶ Sequit recapitulatio legis.lxxx.

1 MAritus pōt de iure regni occidere adulteros deprehenſos in adulterio ꝓpria auctoritate. nulla facta perſonarum differentia.

2 ¶ Jura cōia ꝛ huius regni q̄ dicūt maritum lucrari per adulterium dotē. loquūtur quando per accuſationē proceditur.

3 ¶ Premium legale non conſequitur qui dicit ius ſibi ipſi.

¶ Maritus quemadmodum occidens 4
vxorem propria auctoritate eius dotem lucrifacere non debet. cui alias lucraturus erat illam. ita ſi negligentia eius periit quia forte medicum in curando ullam non adhibuit. vel maluz aut minus peritum culpa ſua. cum bonum et peritū adhibere potuit. de quo etiam videatis in nu. vij.

¶ Maritus de alimentis aut alijs neceſ- 5
ſarijs non prouidens vxori. ita q̄ vxor moriatur ex pacto. lege. vel ſtatuto aliqd lucrari non debet.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ¶Vulneratus si non adhibuit medicum. presumitur sua culpa decessisse non ex vulnere. ideo vulnerans non tenetur de homicidio. quando vulneratus in dicio medicoꝝ poterat se habere ad vitam et mortem.

7 ¶Vulneratus si quis sit etiam letaliter ab vno. si tamen ab alio postea totaliter occidatur. An primus vulnerans solum de vulnere. an de occiso teneatur.

8 ¶Vulneratus quando habuit accessum ad mulierem presumitur mori sua culpa. t non ex vulnere. Et idem est si bibit vinum in casu quo illud bibere erat sibi prohibitū. Et idem esset si dictus vulneratus aliquem alium excessum facit in comedendo. vel in non obediendo medico neq; medicinis.

9 ¶Maritus qui propria auctoritate potest occidere adulterum t adulteram suā vxorem in fraganti delicto repertos. an possit alij cedere seu demandare hanc facultatem. de quo videatis hic.

DE iure communi marito non licet vxorem in adulterio deprehensam occidere propria auctoritate. iura sunt in.l.nec in ea. ℞ſi.id co.ff.de adulte.l. ſi adulteruz.§.imperatores.co.titu.l.j.in fi.ff.de sicca. cum quibus concordat.l. xiij.titu.xvij. parti.vij. et ꝓbat.l. xiij. eisdem tit.t par. Nec obstat.l.ſi quis in gram.§. ſi tamen maritus.ff.ad ſill. qa ibi ignoscitur marito vt mitius puniatur. nō vt in totum releuetur.d.l.j.in fi.et.d.§.imperatores.istam sola.ponit glo.in.l.ſi ab hostib⁹.§.ſi vir.ff.ſolu.ma.in.d.l.j.in fi.i.d.§. imperatores.in.d.l.nec in ea.in.d.versi. ideo.et in.d.§. si tamen maritus adulterum poterat occidere cum distinctione de qua per tex. in.l.marito.ff. de adul. et per notata i.l. grachus.C.eo. et.d.l. xiij.

1 +De iure regni potest maritus occidere adulterum et adulteram deprehensos in adulterio propria auctoritate nulla facta personarū differēa. ꝓbatur in.l.ii.titu.xv.lib.viij.ordi. t hic facitq; l.penul. titu. vij. lib.iiij. foro. ll. Predictis suppositis. habito respectu ad iura communia lex nostra procedit. nam non licet marito de iuribus illis interficere vxorem propria auctoritate. dixi. per quam rationem Barto. in.d. §. ſi vir. dicit q; ſi maritus interfecerit vxorem reperta in adulterio propter quod ipsa debebat perdere dotem q; vir perdat illud lucrum per glo. ibi. Sed iure regni considerato secundum quod licitum est et permittitur marito occidere propria auctoritate adulterum et adulteram vxorem. dixi et allegaui. videbatur dicendum q; non perdat bona vxoris adultere et adulteri sed q; lucretur illa per occisionem Bartoli. in.d. §. ſi vir. vbi ait q; ſi marito licuisset interficere vxorem ex consuetudine aut statuto. non perderet dotem. allegat.l. quiseruum. de verbo.obli.t.l.quid ergo.§. ſi heres de lega.j. Cuius contrarium hic disponitur. t per cōsequens videtur istam.l. inducere nouum. Tamen dicit q; hic non statuatur nouū. Imo secundum ius cōmune et regni procedere dispositionem presentis. l. Secundum ius cōmune ꝓbo. cū de illo iure non possit maritus interficere propria auctoritate vxorem repertam in adulterio. dixi et allegaui. Secundum ius regni probo etiam. quia cum tale occidere propria auctoritate per dictū ius regni sit contra ius cōmune. et de bonis adulterozū in hoc casu non disponeretur. non extenditur vltra id quod in.l. exprimitur licet eadem sit ratio. l. ſi vero. §. de viro. et ibi doc. ff. ſoluto. mat. bonus tex. est de hoc in.l. precipimus. in fi. et ibi notat Barto. C. de appel. qui ter. est pro glo. in auē. quas actiones. de sacro sanc. eccle. vbi videatis Jaſ. in. v. col. cum duabus sequen. Nec obstat quod supra diebam allegando Barto. in.d.§. ſi vir. facientem differētiam ſi licuisset vel non marito interficere vxorem adulteram. quoniā ibi provenichat marito lucrum non ex adulterio vxoris sed virtute pacti quod fecerat de dote lucranda ſi ipsa vxor predecederet. secundum glo. et doc. ibi. hic per adulterium. Respiciendoq; ad secundum intellectum dicte glo. volentis q; ibi non intervenerat. d. pactum de dote lucranda. sed maritus volebat illam lucrari ex potestate.l. consensu. versi. nam mulier. C. de repu. ſi illam occidat in adulterio deprehensam. tunc etiam videtur q; locum sibi vendicet. d. distinctio Bar. cum in.d. versi. nam mulier. competat marito dos

¶ Si marido q̄ mata re su ꝓpria auctoridad al adultero, e a la adultera: aun que los tome in fraganti delicto, y sea iuſtamēte fecha la muerte: no gane la dote, ni los bienes del q̄ matare. saluo si los matare o cōdenare por auctoridad de nuestra justicia, q̄ en tal caso mādamos q̄ se guarde la ley del fuero ō las leyes q̄ en este caso dispone.

Universidad de Deusto
Biblioteca

alia causa (.s.q repudiū) ꝛ adulterij. Nec obstat.d.l.qui seruū.de verbo.obli.q̄ licet ibi ꝓmissor iuste occidat seruū.tū nihil lucrat, imo tractat de dāno euitando ⁊ stipulans ꝺ lucro virtute stipulationis, hic ꝛ uis maritus iuste occidat nō tractat de dāno euitando sed bona adulteroꝝ lucrari vult et non causa precedentis cō tractus quia nō interuenerat.sed ratione delicti adulterij cōmissi. Nec obstat.d.l. quid ergo.in.d.ff. si heres.de lega.j.quoniam ibi etiam heres iuste occidit.et tractet de damno euitando. maritus hic de lucro.dixi.⁊ sic in hoc dicta duo iura potius pro.l. ista quam contra faciunt.tamē per dictam doctrinam Bar. in.d.ff. si vir. (quam etiam tenuit Ang.ibi.)iūcta.d.l.ij. titu.xv.lib.viij.ordi.et hanc in pun.et facit.d.l. penul.titu.vij.lib.iiij.foro.ll. q̄ permittunt marito occidere propria auctoritate vxorem adulteram.credo p̄sentem.l. fuisse ordinatam ne obstarent.⁊ casus indubium nō veniret.iuxta probemū istarū.ll. In cōfirmatione huius.l.vltra supra dicta facit magis cōis opinio q̄ est in casu istius.l.cōtra Bar.et Ang.in.d.ff. si vir. de qua infra loquar. Scdo facit.d.l.ij.ordi.vbi in casu primo.s.q̄ marito vel spōso conceditur propria auctoritate interficere adulteros.non loquitur de bonis illorum. in secūdo de accusatione sic. vt
2 in.d.l.j.titu.vij.lib.iiij.foro.ll.† Et iura cōmunia q̄ dicunt maritū lucrari p adulterū dotē.loquūtur quādo p accusationē proceditur.tex.est in auc. vt liceat matri et auie.ff.quia vero plurimas.versi. si de adulterio.col.viij.⁊ glo.in auc.sed nouo iure.de adulte.cū quib⁹ cōcordant.d.l.j. fori.ll.l.xv.titu.xvij. parti.vij.d.l.ij. ordi. et presens.sed sic est q̄ permissum in vno videtur prohibitū in alio. l. maritus. C. de procu.igitur.⁊c.⁊ ita pro istius.l. cōfirmatione facit tertio. Quarto facit rubrū et nigrū. C. vt nemini liceat sine iudi.anc. signa.impone. Quinto facit glo.sup verbo predo.in c.admonere.xxxiij.q.ij.quā ad hoc allegat Bal.in rep.l cum mulier. i.xiij.oppo.ff.solu.ma Ad idē est similis glo.in.c.inter hec.eisdem causa ⁊.q.Sexto facit.l.interdum.ff.qui furem.ff. de fur.
3 +vbi qui dicit ius sibi ipsi.non consequitur premium legale.per quem tex.Bald. Jmo.Paul.de Cas.Ludo. Ro. Alex.et Aret.tenent in.d.ff. si vir.contra. Bar.ibi idem tenuit Bal.per.d.ff.qui furem.in.d. repe.in.d.xiij.oppo.et in volu.statu.folio.xliij.col.j, et ibi dicit q̄ doc. nō fuerūt de illo tex. recordati.in.d.ff. si vir. Et pro predicta magis cōmuni opi. Alex.in.d.ff. si vir.(quem legit cū pun.dicte.l.si abhostibus)in penul.col.ad fi.allegat etiam. l. sed et si vnius.ff.si ante.ff. de iniur. cuius textum dicit bonū pro.d.cōmuniore opi. in.d.penul.col.vbi allegat quoq̄ tex.in.l. liberte tue.C de ope.liber.quā magis cō munē opi.indifferenter tenent oēs alij. et reprehendūt Bar.in supra.d.sua vsq̄ ad illos dies in quibus scripsit Jas. super. d. ff. si vir. teste ipso ibi in vlti. col. vbi subdit se autē tenere indubitāter q̄ vera ⁊ verissima sit predicta opi.Bar.licet tex. allegati per eum nō probant suam opi, vt ait ipse Jas.in.d.vlti.col.nam illi tex. loquūtur quantum ad euadendā penā.s.q̄ non teneatur promissor in casu.d.l. qui seruū. de ꝛbo. obli.nec heres in casu. d.l, quid ergo in.d.ff. si heres de lega.j. soluere estimationē serui reperti in adulterio. q̄ qui facit quod.l.permittit non tenetur ad penam.j.grachus.C. de adul.⁊ ex hoc q̄ nō teneant promissor ⁊ heres in illis casib⁹. nō sequitur q̄ lucrentur. vt.d.ff. versi. non enim par.C. de codicil. Sed ponderate scōm cūdē Jas.in.d.vlti.col.p opi.Bart. tex.in.d.ff. si vir.in ratione decidēdi. vbi ponitur ratio finalis.dum dicit non enim equū est virū ob facinus suū dotem sperare lucrifacere, ergo si occideret vxorē ⁊ non esset delictū sicut quādo occidit permittente.l.statuto vel cōsuetudine.nō perdit lucrū dotis scōm ipsuꝫ Jas.vbi.ꝭ.⁊ ibi dicit q̄ non obstat tex.in.d.ff. q̄ furem per quē oēs predicti reprehendūt Bart.in.d. ff. si vir, et ibi ait Rapha. q̄ ille.ff. q̄ furē. est fortis tex. cōtra Bart. cui respōderi nō pōt. tamē Jas. vbi.ꝭ. respondet illi. cuius responsionē videatis.⁊ ibi in fi. ait q̄ ideo defendendo tenet.d.opi. Bar. que reprobatur per istam. l. tenentem contrariam opi. predictam cōmuniorē.+ Non omitto q̄ quēadmodū maritus occidens vxorem propria auctoritate eius dotē lucrifacere non debet(ꝛ uis alias lucraturus erat illam.)vt in.d.ff. si vir. vbi glo.⁊ doc. 4

et satis supra declarauī. ita si negligentia eius periit. quia forte medicum in curando illam non adhibuit. vel malum aut minus peritum culpa sua cum bonum ⁊ peritum adhibere potuit. vt in.d.glo. et ibi scribentes. De prima ratione est tex. formalis in.l. si seruum.in pun. in. j. et.ij. respon. de verbo. obli.vbi a pari procedunt occidere aliquem. vel infirmum sine medico negligere. De secunda est tex. in.l.quod si nolit.ff.si mancipium. versi. culpam.ff. de edil. edic. vbi per illum tex. notat Ang. q̄ paria sunt nullum medicū
5 adhibere.aut malum vel imperitum. + Idemq̄ est q̄ maritus de alimētis aut alijs necessarijs non prouidens vxori. ita q̄ vxor moriatur ex pacto.l. vel statuto aliquid lucrari non debet. Bal. per glo. ibi. in.d.ff. si vir. vbi ⁊ Rapha. idem Bal. in.l. quod in vxorē. C. de nego. ges. et ibi allegat.d.ff. si vir. vbi Pau. de cas. tenens hoc inq̄t se ita habuisse de facto Florezi.⁊ dixi in.l.iij. super parte. o que aya derecho de les heredar. in versi. nō omitto q̄ quēadmodum maritus occidens vxorem. supra. ⁊ videatis de hoc Alex. in.d.ff. si vir. in.j.col. et Jas. ibi etiam in.j. col. Et per.
6 d.glo. in.d.ff. si vir (quam ibi Bal. inquit auream) prestatur argumentum. + q̄ si vulneratus non adhibuit medicum presumitur sua culpa decessisse. non ex vulnere. ideo vulnerans non tenetur de homicidio. quando vulneratus in iudicio medicorum poterat se habere ad vitam ⁊ morē. quod est nota. dignum secundū eundem Bald. ibi. vbi Jmol. ait q̄ hoc est omnino dignū ad practicam pro defensione vulnerantis. ad quod. d. glo. reputat etiam singularem Pau. de cas. ibidem et Rapha. cu. qui dicit q̄ ita alias consulvit de facto. sequitur Alex. ibi et oēs sed Jas. ibidem in.ij. col. pro qua glo. est bonus tex. in.l. qui occidit. ff. vbi Bal. ad hoc notat. ff. ad.l. aquil. Et pro illa glo. etiam facit secundum Alex. in.d.ff. si vir. in.ij. col.
7 † q̄ si quis etiam letaliter ab vno sit vulneratus. si tamen ab alio postea totaliter occidatur. primus vulnerans solum de vulnere non autem de occiso tenetur. allegat. l. hunc scripture. ff. si seru⁹. ff. ad. l. aq̄. et. l. item Mella. ff. Celsus. co. tum. et dicit Ro. in singu. 150. se alias lucratum vnū mantellum de sirico per tex. in.d.ff. Celsus. ex quo Bal. ibi, notat mirabilem modum euadendi vulnerantem mortifere. dicite tamen contrarium. quia in oppositum est tex. ad literam inexcusabilis in.l. ita vulneratus. in pun. et ibi glo. expresse super verbo tenert. quam.l. notat ibi Bal. contra cautelam cuiusdam iniqui advocati. qui dum quidam esset mortifere vulneratus et captus percussor. consulunt consanguineis percussoris q̄ illum mature occiderent. et sic euaderent caput capto per. d. ff. Celsus. et solum teneretur captus de vulnere. vt ibi. nam istud consilium non prodest quando est certū q̄ primum vulnus esset mortale. secus si esset dubiū. tamen q̄ pro tali consilio premium quod debebatur aduocato esset q̄ deberet laqueo suspendi. et cum ista vltima occasione tenet Flozia. in.d.ff. Celsus. et in.d.l. ita vulneratus. ⁊ Eleronensis in cautela. v. incip. quādo quis. in xvij. Quidam trahunt mirabilem cautelam. vbi tamen concludit q̄ oportet clare constare q̄ vulnus erat mortale vt primus teneatur de homicidio. refert et sequitur Jas. in.d.ff. si vir. in fi. col. Dida. de segu. in volu. tarum repe. folio. cviij. col. iij. cum pun. sequen. et do. Joan. Lupi. de pal. rub. in illa sua mirabili rep. rub. et. c. per vestras. de dona. inter virum et vxo. in rub. col. ccccxx. illum q̄ ibi videatis et in duabus vel trib⁹ anterioribus col. vbi etiam tenet que hic in proximioribus dixi. Addite q̄ sicut vulnerans excusatur quando vulneratus non adhibuit medicum et sumus in dubio si moriatur aut nō ex illo vulnere iudicio medicorum. dixi. ita etiam quando medicum adhibuit sed minus peritum. quia presumitur decessisse culpa sua. ⁊ non ex vulnere. Ang. in.d.l. q̄ si nolit. in. d. ff. si mancipium de edil. edic. + idēq̄ erit quando dictus vulneratus habuit accessum ad mulierem. 8
nam presumitur mori sua culpa. ⁊ non ex vulnere. Bald. in.c. j. in. ij. col. ad fi. quib. mo. feu. amit. item est idem si bibit vinum in casu quo illud bibere erat sibi p̄ hibitū. sic tenet Bartholo. cepo. in p̄si. ex vij. incip. magister Jacobus. in. vj. col. ⁊ refert Bal. ita consuluisse in consi. incip. ad cuidentiā premittēdū est in. ij. col. Et idem

esset si dict⁹ vulnerat⁹ aliquē aliū excessum facit in comedēdo vel in nō obedīēdo medico nec medicinis vt tradit late ipse Bartho.cepo.in.d.ꝑsi.ꝛ in ꝑsi.xlj.incip. Iz ign⁹ verba facia.ꝛ in cōsi.lxij.incip. magnifice ac gūrose p̄tor.in.vj.col.refert ꝛ seq̄tur Dida.de segu.i.d.volu.folio.cix. col.j.+ Quero an marit⁹ qui ꝑpa auctoritate pōt vigore.d.l.ij.titu.xv.lib.viij. ordi.ꝛ istius occidere adulteruz ꝛ adulterā suā vxorē in fragāti delicto reptos.possit alij cedere seu demādare hanc facultatē. Respō.q̄ nō.ista fuit opinio Joā.relata ꝑ glo.in.l.cū fundū.in v̄bo.postea.de vi et vi arma.quā inq̄t ad hoc singularē Bal. in.c.ad nr̄am.de ꝑba.in.c.dilectis in vlti. col.de oppel.in.c.de cetero.de re iudi.in. c.ij.i.iij.col.de vita ꝛ honest.cleri.i.l.duobus.ff.a fideiusso re.ff.de iureiur. in repe. l.j.in.xij.col.C.vnde vi.ꝛ in.l.accusationis.C.de his q̄ vi met⁹ ve cā.Joā de ana. in.c.ij.ad fi.de homici.ꝛ late Alex.in.l.si cū dotē.ff.trāsgrediamur.i.v.ꝛ.vj.col.post Pau.de cas.ibi.ff.solu.mat.ꝛ hec est cōclusio indifferēter approbata ꝑ oēs fm Jas. in.l.j.ff.si.in.ij.col.ff.de noui ope.nū. Fallit.in patre qui pōt demādare filijs q̄ occidāt adulteros.Bar.in.l.nō solū.ff.si mandato.in.j.col.v̄si.circa p̄mū.ff.de iniurijs. Bal.et Sali.in.l.grachus.vbi est tex.de hoc.C.de adul.Aduerte q̄ Iz regulariter (vt vidistis) marit⁹ non pōt cedere aut demādare alteri facultatē occidēdi adulteros.tū pōt secuz adhibere socios ꝛ complices ad istū actū.qui si simul cum eo occidant.nō tenebūtur de occisione nec de auxilio p̄stito.ita Pau.de cas.i.l.refectionis. p tilū tex.ff.cōia p̄dio.refert ꝛ seq̄tur Bar. veronē.in tracta.serui.vrba.in.c.xxiij.in vlti.col.ꝛ ibi dicit se ita obtinuisse in ciuitate Verone et fuisse iudicatū per curiā. quos duos dños refert Jas.in.d.ff.si.i.d. ij.col.ꝛ ibi miratur q̄ Bar.Veronē.nō vidcrit Bal.q̄ in terminis idē clare decidit. in.c.fi.in.ij.col.de iura.calū.vbi pro hoc addit rationē.qz cui cōceditur q̄ aliq̄d impune faciat.videt semp cōcessum q̄ possit facere istud ꝓuocatis amicis ꝛ familia rib⁹ suis per.l.si stipulatus fuero p te non fieri.de v̄bo.obli.in quo Bal.sibi cōtrarius.in.l.vt vim.in.vj.q.de iusti.ꝛ iu.tenet q̄ socij offensi nō ꝑnt apponere manuz ad vindictā.q̄n permissio est ꝑsonalis ꝛ statutū se restringit ad offensuz.ꝛ sic nō egreditur ꝑsonā.bene verū est q̄ possunt illuz associare et assistere maleficio.ꝛ nō tenebunt de associatione vel de fauore.cū sint accessorij ad actū permissum.arg.d.l. grachus.ita Bal.in.d.vj.q.ꝛ Jas.in.d.ff.si.in d.ij.col.ꝛ ibi subdit q̄ forte ista opi.Bal. in.d.l.vt vim.est tutior.tamē q̄ in criminalibus teneamus semper mitiorem partē ad absoluendū(et p consequs predictā opi.Bal.in.d.c.fi.i.d.ij.col.de iura.calū. Pau.ō cas.post Jaco.but.in.d.l.refectionis.per tex.ibi.ff.cōmunia prędio.ꝛ Bar. Veronē.in.d.trac.seruī.vba.in.d.c.xxiij. in.d.vlti.col.)iuxta.l.de interpretatione. l.sanctio legum, cum similibus.ff.de penis.videtisq̄ Pau.de cas.in.l. raptores. de epis.et cleri.

¶Sequit recapitulatio legis.lxxxj.

1 Specialia aliqua que militant in prębentem falsuz testimoniū.q̄ videatis.

2 ¶Falsitatis crimen est grauissimū.ꝛ nullum est crimen q̄ ita vituperet famam et statum hominis sicut illud.

3 ¶Falsitatis crimen est simile pene mortis.et ideo potest super eo trāsigi sicut super criminibus inferentibus mortem seu penam mortis.

4 ¶Falsi crimen non comprehenditur in generali sermone remissionis delictoū. de quo videatis hic.

5 ¶Testis q̄ falsum dixit etiam probatur. quando eius dictum redarguitur falsum corruptione cum testibus productis etiā post dicta testificata.

6 ¶Sententia per corruptionem sicut est nulla,ita dictuz testis.nec poterit hoc partium consensu remitti.

7 ¶Falsi crimen est publici iudicij.

8 ¶Dispositio istius.l.in tantum procedit q̄ vendicat sibi locum.etiam si in illum cōtra quem depositum fuit.non sit ad executionem peruentū.de quo videatis hic.

9 ¶Deponens non in iudicio.sed coram notario dicens scribe q̄ testificor sic.non incidit in penam huius.l.

10 ¶Lex ista procedit in tantum q̄ si testis dixerit falsum testimonium.etiam non iuratus.non effugiet penam falsi testis. de quo tamen videatis hic.quia hunc passū altercō ad vtranq̄ partem.

11 ¶Testis ita debet puniri pena falsi quā do scienter tacet veritatem.sicut quando exprimit falsum.

12 ¶Testis punitur tanq̄ falsarius si malitiose loquitur obscure quod dicit.

13 ¶Testis studiose reddens causam non concludentem tenetur pena falsi. sicut si deponeret tacita veritate.secus si ex simplicitate.

14 ¶Testis si dicit non recordor punitur ō falso q̄n do verisimiliter debet recordari.

15 ¶Testis debet magis recordari de personis ꝛ loco q̄ de die.

16 ¶Testes eo ipso q̄ accipiunt pecuniam vt testimonium dicant etiam verū. statim cōmittūt falsum.q̄uis verum deponant.

17 ¶Periurium non cōmittitur absq̄ dolo.

18 ¶Pupillus non potest periurare, quia non potest dolum cōmittere.

19 ¶Periurium necessario requirit dolum ista est vera ꝛ cōmunis cōclusio. Ex qua duo notabiles effectus resultant de quibus hic.

20 ¶Testis nunquid possit ꝛ quando corrigere dictum suum.

21 ¶Testis si incontinenti recurrat ad notarium.ꝛ faciat sibi legi dictum suum. et dicat notario ego nō dixi sic.sed alio modo.q̄ non est licitum notario emendare scripturam nisi iudicis mandato.

22 ¶Testis vt possit criminaliter de falso puniri.requiritur q̄ falsum dixerit in eo quod est substantiale negocij.secus si dixerit falsum super appenditijs.puta interrogat⁹ testis an attineat in aliquo parti.respondet q̄ non,reperitur q̄ est consanguineus dicte partis producentis illum.propter hoc non potest de falso criminaliter puniri.sed bene extra ordinem arbitrio iudicis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

L.83.

Cum declarationē istius.l.in primis aliqua dica m specialia (de quibus pro nunc recordor) que militāt in prebentem falsum testimonium. Primum sit q̄ vita dicentis falsum testimonium est deterior morte, arg.tex.in.l. hi qui sanctam.ō aposta. Secundum.qui testimoniū falsum dicit nō est homo cū frangat fidez ⁊ iuramentū ⁊ sine fide nō reperitur sed dicitur homo.l.j.in pn. ff.de pac.l.j. in prin.ff. de consti.pecu. l.j.in prin.ff. depos. ⁊ in auc.contra q̄ propriam ō nō nume. pecu. Tertium. q̄ licet in reliquis criminibus nō indicetur ex p̄sumptione.l. absentem.ff. de penis.l. sciant cuncti.C.de p̄ba. tamen in crimine falsi ex sola suspitione iudicatur: quia habetur pro veritate aut probatione. Bal. in.l.si veritas.C.de fideicō.allegat.l.iubemus. C.ō proba.sequitur Joan.de Ana.in.c.licet. de crimi.fal.idez firmauit Hosti.in sūma de crimine falsi.in.§.qualis probatio requiratur.post prin. Quartū.q̄ lz nemo sine accusatore dānari debeat.c.nihil.ij. q.j.⁊ p̄bat.l.numerū. §. defensores.ff. ō munc.⁊ hono.tū in crimine falsi dānatur quis sine accusatore.tex.est in.l.qui falsa ⁊ ibi glo.ff.de testi.tex.est etiā quē ad hoc notat ibi glo.in.l.nullum.C.de testi.⁊ facit glo.in.d.l.iubem⁹.C.de proba. Quintum. quādo crimen incidit non est d illo iudican dū.l.j.C.de ordi.iudi.secus in crimine falsi.glo.est ibi.vbi ⁊ Bar.ō quo est tex.in.l. vbi C.ō fal.Sextum. q̄ lz regulariter in accusatione vel inquisitione delictorum debeat poni locus ⁊ tempus commissi delicti l.libellorum. cum ibi notatis.ff. de accusa.habetur in.l.i causis. C.co.Bar.⁊ doc.in.l. edicta.C.de edē. ⁊.l.incip. ostensi ordenamos e mandamos que p̄ orque la ẋ dad.in versi. e si fue accusacion.folio ij.in quaterno ordi. circa ordinem iudicialem. hoctū fallit ī crimine falsi.quia in tali crimine nō requirit appositio.loci nec tp̄is. Ang.de are.in trac.male fi. in ẋbo falsario.in versi.⁊ tene mēti tu index inq̄rens.allegat ad hoc glo.in.ti.de publi.iudi.in p̄n.⁊ Bal.in.c.j.circa p̄n.quib. mo. seu.amit. Et idē etiā dixit ipse Ang.in.d. trac. in verbo in platea cōis. in p̄n. refert ⁊ sequit Hypol.ō marsi.in rub.ff.ad.l.cornel.de fal.in.vij.col.ad p̄n. ẋsi.ītē teneas etiā mēti. Septimū.q̄ est condēnatus ad mortē si ducit ad supplicij locū ⁊ obuiat cardinali in via liberat a morte si cardinalis ponit capellū suū sup capite ipsius

Tādo se prouare que algū testigo ō puso falsamente cōtra alguna persona o personas en alguna causa criminal. en la q̄l si no se aueriguasse su dicho ser falso.aquel o aquellos contra quiē depuso merecia pena de muerte o otra pena corporal. que al tal testigo aueriguādo se como fue falso le sea dada la misma pena en su persona e bienes como se le deuiera dar a aquel o aquellos cō tra quiē depuso seyēdo su dicho verdadero. caso que en aquellos contra q̄en depuso no se execute la tal pena pues por el no quedo de dar se la.lo qual mādamos que se guarde y execute en todos los delictos de qualquier qualidad que sean.y en las otras causas criminales e ciuiles mandamos que contra los testigos que de pusieren falsamente se guarden y executen las leyes de nuestros reynos q̄ sobre ello disponen.

cōdemnati ad mortē. Bal. Saly. ⁊ Pau. de Cas in.l.additos.C.de appel. refert ⁊ sequitur Bar. cepo. in cautela.ij. ⁊ Dida. de Segu. in volu. suarū repe. fol. xciij. col.iij.dixi in.l.ij.ad fi.ff. de quo videatis omnino eundem Bar. cepo. in.d. cautela ij. ⁊ Barti. de lau. in trac. de cardinali⁹ q.xlviij. Hoc tamen non habet locum in damnato ad mortem pro crimine falsi.nā talis non liberatur a morte etiam si obuius uerit cardinali ⁊ sibi imposuerit capellū aut pileum suum super capite. Barb. in suo trac. cardinalū. in.ix.q. prime partis. ad q̄ō allegat.l.lucius.ff. ad turpil. Octauum.licet paria delicta mutua compensatione tollantur.l.viro atq̄ vxore.cum simi.ff.solu.mat. fallit in crimīe falsi. in quo vna falsitas non compensatur cum alia. sed vtraq̄ punitur. Bal. in rub.C. de proba. in.vij.col. versi. incidenter etiam quero. refert ⁊ sequitur Hyppol. de marsi. in d.vij.col. Nonum. q̄us cōfirmatio operetur supplementum defectus existentis in confirmato. vt habetur in.c.quotiens de pac. ⁊ in.c.j. de transa. per Oldr. in cōsi. cclv. incip. factum tale est. in. iij. col. et Hyppol. de marsi. late in singulari. lxxix. incip. confirmatio. cē. tamen illud quod confirmatur puta preuilegium si reperitur falsum. tunc confirmatio facta cū quacunq̄ clausula vel ex certa sciētia aut motu proprio seu alio modo non prodest et nihil operat. ita singulariter dixit Abb. in.c. inter dilectos. in. vij. col. de fide instru. et ibi Feli. in. v. col. quod etiam fuit de mente Inno. ⁊ post eū Lardi. ⁊ Ant. de But. ibidē. de q̄ latius dixit Hyppol. de marsi. in singulari. clxij. qō incipit crimē falsi. ⁊ in rub. extra de crimine falsi. et idem tenet ipse Hyppo. in. d. rub. ff. ad. l. cornc. de fal. in. d. vij. col. ad fi. Et videte omnino Archi. in. c. in memoriam. xix. dis. ponentem aliqua specialia in hoc crimine vbi nos remittit Bal. in. d. l. si veritas. C. de fideicom. Aduerte q̄ in quantū dixi in. iij. speciali q̄ suspitio falsi habet pro veritate. ⁊ allegaui. ⁊ dicunt Archi. ⁊ Semi. in. d. c. in memoriam. reperietis q̄ Hyppol. de marsi. in. d. rub. ff. ad. l. cornel. de fal. in. vij. col. valde dubitat circa illud dictum. quia reuera videtur nimis arduum ⁊ durum q̄ sola suspitio habeat vim ⁊ effectum falsitatis. nam in criminibus quis non condemnatur nisi ex probationibus luce clariorib⁹. l.fi. cum cōcor. C. de proba. Et aduersus hoc dictum Archi. ⁊ sequaciū. ipse Hyppol. prosequitur ex. d. vij. col. per alias ser sequen. vbi in fine inquit q̄ illud dictum non sit verum ita simpliciter. nisi super tali suspitione sit pronunciatum periudicem ⁊ declaratum q̄ illa suspitio habeatur pro veritate. seruatis tamen seruandis. alias si non sequatur talis interlocutoria indicis. q̄ illa sola suspitio falsi non operabitur q̄ habeatur pro falso. ita predictus Hyppol. ibi per iura per eum allegata et dicta in. d. sex colum. ⁊ ibi subdit se credere per illa procedere etiam hoc q̄us lex vel statutum diceret expresse quod suspitio falsi pro veritate habeatur. etiam si esset adiuncta clausula ipso iure. q̄ requireretur. d. sententia declaratoria indicis. Pro Hyppol. ⁊ dictis per illum vbi supra facit bene. l. lxxv. ⁊ quod ibi dixi supra. q̄to magis q̄ contra illud dictū Archi. ⁊ Semi. in. d. c. in memoriam tenuit Dy. in consi. xxxviij. incip. quod contra. cē. in versi. preterea. ⁊ Phi. decius. in consi. clxxxix. quod incipit. letatus sum. in. j. col. ⁊ in consi. clxxv. incip. i causa falsitatis. in. vj. col. in. j. volu. quos refert simpliciter ⁊ sequitur. Hyppol. de marsi. in. d. rub. ff. ad. l. cornel. ō fal. in. xvj. col. ad prin. Et secundum ista proximiora dicta intelligo etiam hanc. l. ibi se probare. ⁊ ibi. aueriguando se. s. q̄ etiam sufficiat suspitio falsi cum declaratoria eius pro probatione. † Et crimen falsitatis est grauissimum. ⁊ ⁊ nullum est crimen q̄ ita vituperet famam ⁊ statum hominis sicut illud. Pau. de Cas. in consi. cxxx. incip. videtur dicendum. post prin. in. j. volu. in tantum. † q̄ pene mortis simile est. ⁊ iō potest super eo transigi sicut super criminibus inferentibus mortem seu penam mortis de quibus per. l. transigere. in fi. vbi ⁊ doc. C. de transa. Ex quibus omnibus habetis q̄ licet istud crimen non puniatur durius alijs. tamē videtur esse grauius alijs criminibus. quod patet. nam aliqua habet (vt vidistis) vltra alia crimina. ⁊ ideo dixit Bar. in. d. l. lucius. in fi. ff. ad turpil. † q̄ in generali sermone re-

missionis delictorum non comprehenditur crimen falsi. idem dixit Pet. de Ancha. in rep. c. j. in. xxxix. char. versi. vnde si statuto. de consti. Ang. in disputatione sua incip. exorta guerra. z Bellus in tracta. bannito. in. iij. parte secundi temporis. in. q. xlj. Quod dictum tamen limitate vt non procedat quando in carceribus vel in banno non essent alij carcerati aut banniti pro alia causa quam pro falsitate. quia tunc carceratus seu bannitus pro falsitate gaudebit beneficio remissionis. Ita ipse Bellus vbi supra. et ibi subdit. quod beneficio dicte remissionis etiam gaudebunt banniti pro falsitate quando essent tres banniti. quorum duo erant banniti pro falsitate. Et idem quando essent tres carcerati. quorum duo erant carcerati pro falsitate. quoniam cum aliter rectus sermo pluralis numeri positus in remissione verificari non possit. ad illos porrigitur. allegat in argu. l. fi. ff. ad trebel. quam doctrinam pro not. approbat. Joan. Bap. de sancto se. in repe. l. omnes populi. in. cxij. col. ff. de iusti. et iure de quo videatis Hyppol. de Mar si. in. l. j. §. si seruus in secundo. in. iij. col. ff. de questio. et in singulari. clxij. incip. crimen falsi. In materia presentis. l. et pro eius intellectu sciendum est quod in quaterno ordi. circa ordinem iudicialez folio. iij. habetur quod testes falsi grauiter puniantur. et qualiter iudices sint diligentes ad inquirendum vt falsitas testium non occultetur tamen ibi non ponitur certa pena. Ad idem est. l. xlij. tit. xvj. parti. iij. que etiam non ponit certam penam contra falsos testes. assignationem: quia facta super quibus testificatur non sunt equalia. z ideo in hoc erat pena arbitrio iudicis viso errore quem falsum dicendo fecerunt. z facto super quo dederunt testimonium. vt in. d. l. xlij. Preterea. l. j. §. fi. ff. de fal. dicit quod testis falsus puniatur secundum personam eius. nam in homine posito in dignitate est pena deportationis. in plebeio damnationis in metallum. in seruo vltimum supplicium. Bar. in. d. §. fi. idem voluit. l. vj. titu. vij. parti. vij. que loquitur in primo z tertio et per consequens vltimo casibus predicte distinctionis. Differunt tamen. d. §. fi. z. d. l. vj. quo ad bona. quia in. d. §. fi. vltra deportationem fit omnium bonorum publicatio. Aliter enim in bonis disponitur per. d. l. vj. vt ibi. et in auc. vt nulli iudicum. §. fi. col. ix. Nec obstat si dicatur quod. d. §. fi. et. d. l. vj. non loquuntur in falso teste. et sic q ille titulus de falsis in eo non habeat locum. quoniam constat etiam in illo procedere. Probatur in. d. l. j. in prin. ff. de fal. ibi testimonia ve falsa. et in l. penul. ibi testationesq. C. eo. Bar. in. l. si quis legatum. ff. illo titu. in. q. an testis debeat puniri de falso. cum eius dictum non valeat. Quod etiam clare probatur. in. l. j. versi. E ayn la faze. titu. vij. parti. vij. z postea supernenit. d. l. vj. puniens illum. Ad idem sunt iura in. l. xij. in fi. titu. vij. lib. ij. foro. ll. et in. l. iij. titu. xj. lib. iij. eo. foro. Aduerte quod non congruenter iudicaremus. si istam. l. esse sumptam a predictis iuribus diceremus. vt ex illis et presenti constat. Sed. l. j. in prin. in versi. preterea. ff. de sica. melius facit in proposito. vbi tenetur lege cornelia de sicca. qui falsum testimonium dolo malo dixerit quo quis publico iudicio rei capitalis damnaretur quem tex. ad hoc allegat Bal. in. l. presbyteri. in. ij. col. de epis. et cle. in. l. ij. C. de reb. cre. in. l. data opera. in. vij. colum. versicu. falsus testis. C. qui accusa. non pos. z reputat singularem in. c. j. §. iniuria. in vlti. col. de pace iur. firm. quem refert et sequitur Jas. in. l. et si legibus in fi. si contra ius vel vtili. publi. Idem probat. l. xj. titu. viij. par. vij. vbi ponitur pena homicidij iudici scienter falsam proferenti sententiam iudicando aliquem morti. et prosequitur. l. (et in hoc facit) dicens. essa misma pena dene auer aquel que dixere falso testimonio en tal pleyto. Ex quibus duobus iuribus infertur quod si pena mortis vel alia pena corporalis imponenda veniret accusato si verus esset testimonium eandem penam falsum testem passurum. z per consequens. l. nostram a predictis ortum habuisse. † Et probatur etiã q testis falsum dixit. quando eius dictum redargutur falsum corruptione cuz testibus productis etiam post dicta testificata. vt notatur in. l. dimus. ff. de re iudi. z in. d. folio. iij. dicti quaterni ordinationũ circa ordinem iudicialẽ. † Et sicut sententia per corruptionem est nulla. l. venales. quando pronũ. non est nece. ita dictum testis. vt in. d. l. j. post prin. ff. de fal. z facit. d. l. xij. titu. vij. lib. ij. foro. ll. nec potest hoc partium consensu remitti. cum sit introductum ob publicam vtilitatez. † qa crimen falsi est publici iudicij. l. j. ff. de publi. iudi. §. item lex cornelia de fal. insti. eo. z quilibet de populo potest accusare falsitatem vt in. l. v. titu. vij. parti. vij. † In tantum dispositio istius. l. procedit. q vẽdicat sibi locum etiam si in illum contra quem depositum fuit. non sit ad executionem peruentum. vt in ea in versi. caso que en aquellos contra quien zc. Confirmo. quia in atrocioribus delictis punitur de lictum attentatum etiam non secuto effectu. l. si quis non dicam rapere. de epis. et cle. l. quisquis. cum aliis. C. ad. l. iul. maiest. estq bonus tex. ad hoc in materia criminis falsi in. l. si quis legatum. in prin. ff. de falsis. z sic licet accusatus non puniatur. castigabitur testis falsus per rationez de qua hic in versi. pues por el no quedo zc. Ad quod facit tex. z eius ratio in. l. j. ad fi. ff. de parri. z. l. lxxix. in versi. pues ya por ellos no quedo zc. §. Confirmo q ya por ellos no quedo penitus de carcere sed si reus non exiit penitus de carcere sed inde cum vellet exire carcerem fuit repertus. q ita teneatur ac si exiuisset. l. quis sit fugitiuus. §. idẽ celius ait. ff. de edil. edic. L. iij. §. aut versi. z is qui volens. de remili. l. fi. §. vel versi. sicuti cum queritur. ff. ỗ bonis eorum qui ante sentẽ. mor. sibi consci. z. l. si quis aliquid. §. fi. ff. de penis. quod facit ad. l. xiij. tit. xxix. parti. vij. z. l. xxxiij. incipientem. todo hõbre q fuyere. tim. fi. lib. viij. ordi. Fortius esset q etiã si testis manifestaret falsum dixisse taliter q per eius dictum pars illesa sit. punietur. l. qui ea mente. ff. de furtis. vbi fur est qui ea mẽte alienum quid contractauit vt lucrifaceret. etiam si mutato cõsilio id domino postea reddidit. nemo enim tali peccato penitentia sua nocere desijt. vt ibi vbi idẽ voluit Bar. in fi. col in quantum dicit q licet delictum possit reduci per penitentiam in pristinum statum. si autem ex illo oriebatur actio ad penam ab origine. nõ admittitur penitentia. ẽtomagis q dictũ eius non vitiatur licet postea confiteatur se falsum dixisse. nisi aliter constet de falsitate. ita Bar. per tex. ibi in. l. generaliter. in. j. lectu. ad fi. z in. ij. lec. in vltimis verbis. C. de nõ nume. pecu. z in. l. si quis in gram. §. j. per illũ tex. ff. ad sil. Bal. in auc. si dicatur (que ibi videatis in. y. col.) C. de testi. Pau. de cas. in. l. scia. in pn. p tex. ibi ff. ad velleia. Ang. in cõsi. ccccvij. incip. factuz est tale Christoph. in penul. col. Ludo. ro. z Jas. in. l. insturandũ qõ ex cõuentiõe. §. si procurator. ff. ỗ iure iur. z ipse Jas. in. l. j. in prin. in. ij. col. ff. de eo p quẽ fac. erit. z est tex. in. c. sicut. de testi. que ad hoc allegat Bar. z alij. predicti scribentes in locis preallegatis. Simile dicim⁹ in notario cui non creditur in preiudicium alterius si dicat se falsum instrumentũ fecisse corruptũ pecunia partis. Specu. in. tit. ỗ instru. edic. §. postremo. seu instrumẽtũ. versi. sed nũquid. Pau. de cas. in. d. l. scia in prin. p illũ tex. Et nihil facit ad comm credulitatẽ q istud deponãt qui sunt in extremis vite pstituti. qa z ut inqt Bal. in ti in. ỗ pace pstã. in ver. vassalli. in fi. nõ ois q mort vel est in extremo vite est setus Joãnes baptista. lz receperit corp⁹ christi. refert z sequitur Jas. in. d. l. j. in prin. i. d. ij. col. de eo p quẽ. z i. d. §. procuratori. viij. col. ad fi. Sed qa hoc videtur durũ. dicere poterimus. q si testis ita doceret de falsitate sua q ei⁹ dictũ vitiaret z nõ valeret (dato q fieri possit) penã falsi excusaret p l. q falsaz. ff. de falsis. vbi q inchoauit ỗ inquere z nõ pfecit qa noluit excusat. sed satis ỗ nõ pficere docẽdo de suo falso testimonio taliter q illi⁹ dictũ irritet casset z p nihilo habeat. qỗ probatur in rõne hic assignata a contrario sensu. ibi. pues por el no qdo ỗ dar sela. Ad qỗ facit q in crimina lib⁹ pene molliẽde sunt pon⁹ q̃ exaspant de. l. interpretatiõe. cũ alijs. ff. ỗ penis z facit sancti⁹ esse impunitũ relinq facin⁹ nocẽtis q̃ innocẽtẽ dãnare. l. absentẽ. in pn. co titu. Nec obstat. d. l. qui ea mẽte. qm ibi

delictum fuit consummatum ꝛ perfectuꝫ que solutio nõ mihi placet.nam testis falsus etiam cõsummauit ꝛ perfecit falsitatem,licet postea illaꝫ cõmisisse dicat. ꝛ sic in hoc passu solum prodesset tali testi ratio predicta a dicto contrario sensu.dato (vt dixi) ꝙ fieri possit.quoniam (vt vidistis) non vitiatur dictum eius ꝙ̃uis postea confiteatur falsum dixisse nisi aliter probetur.dixi ꝛ allegaui. ¶ Non incidit in penam huius.l.qui non deposuit in iudicio.sed cozam notario dixit scribe ꝙ testificoꝛ,sic.arg.d.l.si quis legatum .ff. de fal.quia istud testimonium non est testimonium.Bar.ibi.in prin.an vlti. col. ad quod facit quod notatur.in.l.hac consultissima.ℌ.pen.C.de testa.Sed si dictum testis debitam haberet formam. sed alias esset inualidum puniretur.vt inquit Bar. in.d.l.si quis legatũ.in prin.in.d.vlti.col. que notate pro intellectu.d.l.iij. titu. xij. lib.iij.fozo.ll.ꝛ istius cum concoꝛ.ſ.d.l.j. versi.ꝓterea.ff.de sicca.ꝛ.d.l.xj.versi. essa misma pena.titu.viij.partu.vij. ¶ Jn tãtũ oꝛdinatio ista seu.l.procedit.ꝙ si testis dixerit falsum testimonium etiam non iuratus non effugiet penã falsi testis. Ad partem tamen negatiuam.ꝙ testis non iuratus falsum deponens non punietur vrgẽt sequentia. Primo facit.de substantia testimonij est ꝙ testis iuret.l.iuris iurandi.cũ alijs.C.de testi.sed que sunt contra substantiam actus adeo inualidant actuꝫ ꝙ ex illo nullus potest effectus resultari.l. scia.ꝛ ibi Bar.de auro ꝛ argen.lega.facit l.j.alias.iij.in fi.ꝛ quod ibi dixi super verbo testamẽtos supra.ergo ex testimonio falso testis non iureti nõ potest sequi pena.Secundo.vna ꝛ eadem res non debet diuerso iure censeri.l.cum qui edes. ff.de vsucap.hinc est ꝙ nõ potest ꝙs esse pro parte liber ꝛ pro parte seruus.l.si pariter.in fi.ff.de libe.cau.igitur nõ patitur ius ꝙ dictum testis non valeat quoniam nõ iuratus,ꝛ ꝙ ipse ex falsitate puniatur. Et in tantum dictum testis non iuran minime valet.ꝙ est ipso iure nullum.d.l.iuris iurandi.c.ij.de testi. est bonus text.in c.hortamur.iij.q.ix.ꝛ.i.d.l.iij.titu.xij.lib. iij.fozo.ll.aitq; Jaſ.in.l.nemo potest.in j.lectu.in.v.col.de lega.ſ. quero si testis primo deposuerit testimonium ꝛ postea iurauerit.nunquid sufficiat.videatis que refert ꝛ dicit Jaſ.in.l.admonẽdi.in repe. in.lxxvj. col.ff.de iure.uraꝫ. qd si in actis reperiatur talis testis iuratus.cõ. an per ista verba enunciatiua probetur testem esse iuratum.ꝛ nunquid probetur esse solenniter iuratum ꝛ parte presente.videte Joan.an.in titu.de teste.ℌ.sequẽ.in ver. qd si in actis scriptũ est.Bar.post Oldr. lan.in.l.theopompus.ó dote preleg.text. in.l.iubemus.ℌ.non dandam. versi. hoc etiam adijciẽdo.ubi iuratus deponat. vbi ꝛ Bar.prope fi.ad hoc notat. de croga. mili.anno.lib.xij.Bal.in.d.l.iuris iurandi.in.j.col.versi.sed pone ꝙ reperitur in actis.in prima constitutione.ffoꝛ.in pn. in.iij.col.versi.sed pone ꝙ in actis reperitur in.c.j.ℌ.quid si inuestitura.in.l.fi.C. si ex fal.instru.an.l.gesta.in vlti.col.C.de re iudi.in auẽ.si quis in aliquo.in.ij. col. de eden.ꝛ in.l.iij.in pn.ff.de iur.iur.Ant. de But.in commento.c. fraternitatis. in penul.ꝛ vlti.col.de testi,ꝛ ibi Joã.ó imola.Ant.in.c. tuis.in.ij.col. vbi ꝛ Abb.ad fi.eo.titu.Ant.de but.in.c.quoniam contra falsam.in.xviij.col.de proba.Abb.in c.quod autẽ.circa prin.de iure patro.Ludo.ro.in.l.sciendum.de verbo.obli.Floria.ó sancto ꝑet.in.l.lege inlia.ff.ó testi. ꝛ Jaſ.remissiue.in.d.l.admonendi.in.d. rep.in.lxxviij.col.quid si reperiuntur dicta testium.sed non reperitur eoꝝ iuramentum .an faciant fidem vel aliquid,pbent. videatis Bar.in.d.l.admonendi.in ix.col.ad fi.ꝛ ibi Jaſ.in.lxxv.col.Et diligenter notate in predictis ꝛ in hac materia ſm Jaſ.ibidem in.lxxvij.col.ꝙ etiam si adsit multitudo testiũ.nõ creditur eis nisi iuratis.qa talis defectus iuramẽti nõ supletur ex multitudine testium.ita singulariter notat.Do.ó sctõ Semi.in.c. multis. in.ij.notabili.xliij.distinc.vbi pro hoc,al legat text.in.c.nuper.de testi. Jtẽ multuꝫ notate ſm eundẽ Jaſ.vbi.ſ.ꝙ lꝫ dictũ testis non iurati non probet,d.l.iuris iurãdi. ꝛ.c.tuis. eo.titu.de testi.etiã si sint religiosi.vt ibi ꝛ in.c.nuper. ipsomet titu. tamen operatur hũc singulare m effectũ. ꝙ si ꝑbatiõcs partis vtriusq; essent hinc inde pares,ille preferretur ꝛ deberet obtinere sententiam qui haberet plus instũ testem ꝙ̃uis sine iuramento deponentez.

sic notanter inquit Bal. in.c.j.ℌ. si duo. per illum text.secundum vnum intellectum quem ad hoc notabilem reputat in ij.col.in prin. de pace tenen. in vsi. seu. Tertio pro ista parte facit .testis accusatoꝛ ꝛ iudex partificantur.l.post legatum. ff.de his quib.vt indig.vbi quis amittit legatum si accusat testamentum.iudicat vel testificatur contra illud.sed certum est ꝙ sententia iudicis contra iuris oꝛdinem promulgata nullum habet effectum.l.iij. ℌ.condemnatum.cum sim.ff.de re iudi.ꝛ accusatio facta sine solennitate non facit incidere accusatoꝛem in turpillianum.l. j.C.ad turpillia.pariter ergo videtur ꝙ falsum testimonium testis non iurati non faciat incidere ipsuꝫ testem in crimine falsi. Quarto aut testis acculatur ab eo contra quem dixit falsum testimonium. vel a tertio. Primo casu non potest ab illo ꝙa sua non interest.ex quo non valuit eius dictum.d.l.iuris iurandi.cum alijs concoꝛ.quas dedi in versi. ꝛ in tantum.ſ. A tertio quoq; non.cui potest dicere testis si vinco vincentẽte cõ.l.ó accessionibus. de diuer.ꝛ tempo.prescrip.ꝛ notatur per glo.in.l.assidue.C.qui potio. in pigno. habe.Quinto ꝛ finaliter faciat text.in.l.j. ℌ.hec autem verba.in fi.quod quisq; iuris.vbi si delictum non habuit effectũ nõ sequitur pena.Jhis tñ non obstãtibus cõtrarium videtur verius.ad quod facit primo.Juramentum nõ est de substantia testimonij.nam si de eius substantia esset. remitti per partem non posset vt remittitur.glo.est in.l.j.in pn sup verbo.sentẽtia valebit ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.ff.de feriis gl. in l.ij.ℌ.sed quia veremur.C.de iura. calũ. glo.Bar.ꝛ scribentes.in.d.l.iuris iurandi.Bar.in.l.filiussa.in.ij.col.ad prin.ff.ó dona.ꝛ in.d.l.si quis legatũ.in pn.in vlti. col.ff.de fal.Jaſ.in.d.l.admonendi.in.d. repe.in.d.lxxvij.col.ꝛ est text.in.d.c. tuis in fi.de testi.ꝛ sic iuramentum est introductum in fauoꝛem partium.non iudicis.qõ apparet.nam si in fauoꝛem iudicis esset introductum.partes remittere nõ possent. Bar.in.d.l.si ꝙs legatũ.in prin.in.d.vlti. col.ergo testes dicẽdo falsuꝫ testimoniũ lꝫ nõ iurati etiã aures iudicis offendũt.l. nullũ.C.de testi.igit merito puniẽt. ita argunt Bar.in.d.vlti.col.Scõo facit simile moles potest testari iuri cõi ꝛ militari. ꝛ in vtroq; casu valet eius testamẽtum.l.j. ff.de testõ mili.sic dicẽdũ est ꝙ testis põt testificare iuratus ꝛ nõ iuratꝰ ꝛ in vtroq; casu incurrit penã falsi testificãdo falsuꝫ. Tertio ad hanc opinionem facit sequẽs ratio.de iure.ffoꝛ.fuit editus tumulus ad.l. corneliã de falsis.vt cõstat ex rubro ꝛ nigro.ff.illo titu.sed tempoꝛe.ffoꝛ.testis nõ deponebat iuratus.qa iuramentũ testis fuit inuẽtũ de iure.C.vt in.d.l.iuris iurãdi.ergo testis deponẽs nõ iuratus sic potest incurrere penã falsi.sicut si iuratꝰ deponeret.Et si aliqs diceret de iure.ffoꝛ. reperit iuramentũ testis.vt in.d.l. theopõpus.de dote ꝓleg.vbi fit mẽtio ó hoie iurato ꝙ testatoꝛem.Respõ.ꝙ.d.l.theopõ pus narrat factum.aut ꝙ ille iuratus non erat testis. Et si replicauerit.plures.ll.in coꝛpoꝛate in volumine.C.fuerunt edite ante pãdectas ꝛ libꝛos.ffoꝛ.dicẽdũ ꝙ lꝫ alie leges sint ita edite.leges tñ Constantini nõ.qui fuit per multũ tempus post libꝛos.ffoꝛ.ꝛ huius Cõstantini tñ.d.l. uris iurandi.patet ex illius ſubscriptione. Quarto facit.qui coꝛrupit iudicẽ vel testem pecunia incurrit penam falsi.d.l.j.ff. de fal.ꝛ qui scienter est testis in falso testõ puniturꝰ crimine falsi.l.panlus.eo.titu.ꝛ volu.sed neuter istoꝝ iurat.ergo si testis ꝙ̃uis non iuratus deponat si falsum dicit punitur pena falsi testis. Quinto aut testis non iurando delinquit.ꝛ delictũ illiꝰ non debet sibi esse prospicuũ.l.siue hereditaria.ff.de nego ges.l.itaq; fullo.in pn. ff.de fur.vel nõ iuraut qa pars ei remisit iuramentum.ꝛ magis est puniendus. quoniam magis fuit honoratus.l.presbyteri.ad fi.de epi.ꝛ cleri.Sexto facit. d.l. si quis legatum.in prin.ff.de fal.(suppoſito ꝙ crimen falsi inter atrociora crimina computatur.dixi ꝛ probaui ſ.ꝛ in atrocioꝛibus punitur affectus licet non sequatur effectus.dixi in versi.in tantum dispoſitio istius.l.procedit.ꝙ vendicat sibi locum cõ.ꝛ ibi probaui.ſ.)per quam reducitur ad concoꝛdiam contrarietas iuriuꝫ adductoꝝ in.q.ista cum sit principium iuris quod is qui sibi ascribit legatum in testamento,incurrit penam falsi.vt in.d. l.si quis legatum.in prin.ꝛ per nigrũ.C. de his qui sibi ascribunt in testõ. Modo

Universidad de Deusto
Biblioteca

argumento illius.l. in prin. dicamus. q aut dictum testis non habuit figuram iudicij.vt puta si deposuit testis extra iudicium coram tabellione. et isto casu testis deponens falsum non venit puniendus. argu.d.l.si quis legatum.in prin.ita Bar. ibi in.d.vlti.col. vbi subdit rationem. qr hoc testimonium non est testimonium. et dixi in versi. non incidit in penam. ¶. Si autem obtinet figuram iudicij. quoniam fuit depositum coram iudice. tunc testis si deponit falsum etiam non iuratus. punietur pena falsi testis. Bar.vbi supra. in versi.sed si dictum testis. per tex.ibi.dixi q etiam in. d. versi. non incidit in penam. Non obstant iura in contrarium allegata pro dicta prima parte negatiua. ad que generaliter respondetur. q tunc demum testis deponens falsum in iudicio nullo cadet penam falsi. quando iudicium est nullum in totum et non habet figuram iudicij.vt predixi allegando in argu.tex.in.d.l.si quis legatum.in prin. et ibi Bar.per illum tex.in.d.vlti.col. Secus si debitam haberet formaz quamuis non iurauerit. Bar.ibi per eundem tex.et dixi. Hec q vltima pars videt de iure cõmuni. verior. sed.d.l.iij.titu.xij.lib.iij. foro.ll. facit pro prima. et ita pro ea allegauit illam inter alia iura in secundo fundamento seu probatione. supra. A qua.d.l. iij. non est recedendum in foro ciuili secundum Abontal. ibi. Remanet ergo nostra.l.q in causis ingerentibus penaz mortis vel corporis afflictiuam. similitudo pene comitatur testem falsum in omnibus delictis cuiuscunq qualitatis.vt in presenti. Nec in hoc fiet differẽtia admissa iuris communis atrociorum seu leuiũ iuxta notata in.d.l.si quis legatũ.in prin. iuncta.l.j.¶. hec autem verba. cum his q̃ ibi habentur per glo.et doc.quod quisq iuris. In alijs autez criminalibus causis. vt quando pena pecuniaria applicatur fisco.glo.est in.l.iij.in prin.ff.de sepul.viola.que est ad hoc singularis secundum Jmol.in rub.ff.de publi.iudi.cui est similis glosa.in.l.j.super verbo crimen. et ibi notat Saly. C.de sepul.viola. Ad idẽ est etiam glo.in.l.aut damnum. in prin.ff.de penis.et in.¶.in summa.insti.de iniur.firmat Bar.in.d.l.iij.in prin. Ly.et Bal.in l.si qua per calumniam.de epis.et cleri.cano.communiter in rub.de iudicijs. Hinc est q quando agitur pro pena applicanda parti etiam si ageretur pro delicto dicitur causa ciuilis. quãdo vero agitur ad penam applicandam fisco. quia dicitur agi ad vindictam publicam.l.licitatio.¶. quod illicite.ff.de publi.causa dicitur criminalis.si enim pena in parte applicatur fisco.et in alia parte ipsi parti. dicit causa mixta.tex.est i.c.tue. vbi Ant. et alij.de p cu.ibi vero contra vxorem adulterã agebatur ad separationez thori.et isto respectu videbatur criminaliter agi. Item maritus petebat lucrum dotis.nam propter adulterium perdit dotem que applicatur marito.l.consensu. cum alijs. C. de repudijs.et etiam bona paraphernalia.vt est glo.in.c.plerunq. de dona. inter vi.t vxo.t dixi late in.l.iij.super parte o que ayan derecho de les heredar.in versi.de iure huius regni adulteri in manibus maritu.tẽ.¶.et ista ratione videbat̃ ciuilis.tamen ibi.¶.in.d.c.tue. decidit̃ q sit mixta. quamuis Jmol. aliter ibi declarat. Que illatio est vera t communis conclusio secundum Jas.in rub. C. de iudi. quam communem conclusionẽ t doctrinam impugnat Abb. in rub. de iudi. in vlti.col. per tex.in.c.per tuas. de simo. et in.c.super his. de accusa. circa quã impugnationez Abbatis videte Alex.in addi.ad Bar.in.d.l.iij.in prin. super verbo pretor ait.ff.de sepul.viola. et Jas.in.d. rub.C.de iudi. Et in ciuilibus debent observari.execution q mandari leges huius regni (de quibus supra) et illis additel.cxv.l.cxxviij.stili.iura contenta subtitu. vj.lib.iij.ordi.videatie q in pragmaticis dicti regni folio.xxxvj.et.lv. Et pro ampliatione istius. l. et aliarum que falsum puniunt testem est dicendum. † q testis ita debet puniri pena falsi quando scienter tacet veritatem. sicut quando exprimit falsum. Jaco.but. Bar. Rapha. ful. t Jas.in.l.prescriptione. per tex.ibi.C. si cõtra ius vel vtili.publi.tex.est etiã ad hoc. quem ibi notat Bart.in.l.j.¶.sed et si q̃s. ff.de fal. ipse Bar.notat.in.l.ea que commendandi. per illum tex.ff. de contrahẽ. emp. Bal.in.d.l.nullum. in secundo nota. C.de testi. Ad idem est tex. quem ad hoc notat ibi Panor.in.c.j.de crimi.fal. Est quoq bonus tex.in.c.quisquis. xj. q.iij. Idem tenet Ang.de are.in trac.maleficiorum. Feli.in.c.causam. in.ij.col.versi.utrum autem testis. de testi. habemusq legiste tex.de iure regni in d.l.iij.titu.xij.lib.iij.foro.ll. et ibi Abontal. vbi allegat.l.presbyteri.de epis.et cleri. quam ad hoc ibi Bal.notat in.iij.not. quod est valde notandum secundũ eundem ibi. † Item testis punitur tanquam falsarius si maliciose loquitur obscure qõ dicit.secundum Bar.in.d.l.ea que commendandi. per tex.illum in fi. † Item testis studiose reddens causam non concludentem tenetur pena falsi. sicut si deponeret tacita veritate. ita infert Bal.in d.l.presbyteri.in.j. col. refert et sequitur Jas.in.d. l.prescriptiõe.in.ij. col. Secus si ex simplicitate fuerit locutus. sicut plerunq faciunt rustici. qui nesciunt melius reddere causam sui dicti. nam tunc non habet locum pena falsi. vt notatur in.l.lucius. vbi est glo.not.ff.de infa. secundum Bal.in.d.l.presbyteri.in.d.j.col. † Item ibi etiam infert ipse Bald. q si testis dicit non recordor. q puniatur de falso quando verisimiliter debet recordari. refert etiam t sequitur Jas.in.d.l.prescriptione. in.d.ij.col. si autem est probabilis causa oblivionis. tunc non puniretur. sic Bal. in.d.l. presbyteri. in.d.j.col. Super quo aut Jnno.in.c.qualiter et quando. de accusa. † q testis debet magis recordari de personis et loco quaz de die. vnde super tempore est multum excusabile dictum testis qui dicit se non recordari secundũ eundem Jnno.ibi. refert et simpliciter sequitur Bal.in.d.j.col. † Item eo ipso q testes accipiunt pecuniam vt testimoniũ dicant etiam verum. statum committunt falsum. licet verum deponant. vt est glo. in.l.j.¶.j. super verbo aduocationem.ff. de fal. quam reputat ad hoc singularem Jas.in.l.dimus.in.v.col.ad fi.ff.de re iudi. Idem tenet Ly.in.l.si quis testibus. in.xj.q.C. de testi. Joan.an.in addi.spec.in titu. de testi.¶.j.in versi. sed quid si testis. Bart.in.d.l.dimus. in vlti. col. vbi etiam allegant dictam glo. et Jas.in.d.v. col. Si autem testes fuerint corrupti non pecunia sed precibus. tunc secus est secũ dum Bart.in.d.l.dimus.in.d.vlti.col. sic intelligentem Jnno.in.c.licet causam. de proba. sequuntur Jmol. Pan. de cas. Alex. et Jas.in.d.l. dimus. Ant. de but. et Abb.in.d.c.licet causam. Et circa.l.istaz et pro confirmatione prime partis illius facit.l.lxv.ad fi.in quaterno nouo gabellarum. Pro maioriq intellectu presentis l. et in eius materia. sciendum est. † q per iurium non committitur absq dolo. tex. est bonus in.c. queritur. ¶. aut versi. episcopus vero. et in.c. homines. xxij.q.ij. notant Pan. de cas. Alex. et Jas.in.l.qui in ralle.in prin. per illuz tex.ff.de iu.iur. vbi probatur † q pupillus non potest periurare. quia non potest dolum committere. Idem tenet Bal.in.l.observare. ¶. proficisci.in.iij.col.ff.de offi.procon. et lega. vbi formaliter dicit q cessante dolo non est periurus. Pan. de cas.in.l.fi. qui satisda.cogan. Alex. plene in consi.xcij. incip. perspectis his que in themate narrata sunt.in pen.col.in.j.volu. et Jas. in.l. videamus.in prin.in.j.col. ad fi.ff.de in litem iurã. † et ista est vera et communis conclusio.¶.q periurij necessario requirat dolum. secundum Jas. in.d.l.qui in ralle.in prin.in.ij.col. et in.d.l.videam⁹. in prin.in.d.j.col. Ex qua communi conclusione duo notabiles effectus resultãt. Primus est q quelibet causa etiam iniusta excusat a periurio. probatur. nam periurium non potest esse sine dolo dicti. et allegant in proximo oribus. sed quelibet causa etiam iniusta excusat a dolo.l.j.in fi. vbi glo.ff.de abig. l. igitur. ¶. potest.ff. de libe.causa.l.iij.¶.si quis ignorãs.ff.ad sillanianum. imo quelibet credulitas etiam fatua excusat a dolo. Ang.in.l.j.ad fi. prin.ff.de eo per quez fac.erit. et in.l.plagij criminis accusatio. C. ad.l.fauiam de pla. Et bona fides potest causari non solum ex iustis rationibus sed etiam ex iniustis et temerarijs. Bal.notat in.l.j.ad fi. per glo.ibi. C. vbi causa status. quod est inenti tenendum secundum eundem ibi. ergo quelibet causa excusat a periurio. Secundus effectus est quod licet varie pene periurij reperiãtur vt in.l.si duo patroni.¶.fi.ff.de iure iur.l.si quis maior. C. de transa.ll.regni.s alleg. et hoc. Tamen quelibet causa etiaz iniusta excusat a pe

Universidad de Deusto Biblioteca

nis periurij. que pene imposite propter periurium non habent locum nisi quis sit in dolo. dixi ⁊ allegaui Bal. ad hoc in d.l. obseruare. in.d.§. ꝓficisci in.d.iij.col. quem ponderat et sequitur Alex. in.d.l. fi. qui satisda. cogan. de quo vltimo videatis Jas. in.d.l. si quis maior. in.j.col. C. de transa. Et licet omnes teneant predictam conclusionem. s. ꝙ periurium non potest committi sine dolo. secundū Jas. in.d.l. videamus. in prin. in.d.j.col. ad fi. a qua non inuenit aliquem scribentiū discrepare. teste ipso Jas. in.d.l. qui iurasse. in prin. in.d.ij.col ff. de iureiur. Tamen vtrobiq; putat posse nouiter attentari. s. ꝙ ad hoc ꝙ quis incidat in periurium sufficit culpa. ideo videatis eundem in dictis duobus locis proxime allegatis. et in.d.
20 l. si quis maior. in.d.j.col. + Nunquid testis possit et quando corrigere dictum suum. videatis Bart. in.l. repeti. in prin. ff. d questio. glo. in auct. de testi. §. quia vero multi, alias. §. illud tamē. super verbo nō habebit. col. vij. cano. in.c. cum clamor. eo titu. in quo obliuioni tradendum non est. ꝙ testis dicitur corrigere incontinenti dictum suum quando nondū compleuerat. vel nondum erat dimissus ab examinatione. alias addere aut emendare non potest. Bal. in.l. lecta. ad fi. ff. si certū
21 peta. + Plus est ꝙ si testis incontinenti recurrat ad notarium. ⁊ faciat sibi legi dictum suum. et dicat notario ego non dixi sic. sed alio modo. ꝙ non est licitum notario emendare scripturam nisi iudicis mādato. Bal. in.c. preterea. in penul. col. de testi. cog. quod est valde notanduz secundum Jas. in.l. iurisgentium. §. quinimo. in.iij.col. ff. de pac. Sciatis + ꝙ vt testis possit criminaliter de falso puniri. requiritur ꝙ falsum dixerit in eo quod est substantiale negotij. secus si dixerit falsuz super appenditijs. puta interrogatur testis an attineat in aliquo parti. respondet ꝙ non. reperitur ꝙ est cōsanguineus dicte partis producentis illum. propter hoc non potest de falso criminaliter puniri. sed bene extra ordinem arbitrio iudicis. ita Jaco. but. in.l. lucius. ff. de infa. refert et sequitur notanter Bar. in.l. si ex falsis. in.ij. lec. ad prin. secunde col. C. de transa. simpliciter tenet Ang. in.d.l. lucius. in vlti. col. vbi multum commendat ⁊ reputat no. dignum. et in consi. cxciiij. incip. visis processibus. in.ij.col. Jas. in.l. si quis nec causam. in prin. in.iij.col. versi. Adde etiam. xv. ff. de reb. credi. in.l.j.§. hoc autem. in.ij.col. versi. cōfirmo. de noui ope. nun. in.d.l. si duo patroni. §. idem Julianus. in fi. col. vbi dicit ꝙ hoc teneamus fixum cordi. ff. de iureiur. et in.d.l. si ex falsis. in vlti. col. quod est notandum ineternum ad practicam secundum eundem ibi. Idez tenet Hyppol. de marsi. in l.j.§. preterea. nu. xxxj. ff. de sicca. in.l. eos. nu. xxviij. ff. de fal. et in.l.j. in prin. nu. xv. eo titu. et vol. Idemq; firmat Dida. de segu. in volu. suarum repe. fol. lxxxviij. col. ij. Et cū his finem impono huic mee glose ad famosissimas subtiles necessarias ac quotidianas leges horum regnorum. vocatas vulgariter de Toro. ad laudem dei omnipotentis patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti immaculateq; virginis matris eius.

Finis.

¶ Data legum.

Caso que los dichos Rey e Reyna mis señores padres viendo que tanto cumplia al bien destos mis reynos y subditos dellos tenian acordado de mandar publicar las dichas leyes. Pero a causa del absencia del dicho señor Rey mi padre de estos Reynos de Castilla. e despues por la dolencia e muerte de la Reyna mi señora madre que aya sancta gloria. no ouo lugar de se publicar como estaua por ellos acordado. e aora los procuradores de cortes que en esta ciudad de Toro se juntaron a me jurar por Reyna e señora destos Reynos me suplicaron que pues tantas vezes por su parte a los dichos Rey e Reyna mis señores les auia sido suplicado que en esto mandassen proueher. e las dichas leyes estauan con mucha diligencia fechas e ordenadas y por los dichos Rey e Reyna mis señores vistas e acordadas de manera que no faltaua sino la publicacion dellas. que considerando quanto prouecho a estos mis Reynos desto vernia. que por les fazer señalada merced touiesse por biē de mandar publicar las e guardar las como si por el dicho Rey e Reyna mis señores fueran publicadas o como la mi merced fuesse. E porq̄ la guarda destas dichas leyes paresce ser muy cumplidera al seruicio de dios e mio y a la buena administracion y execucion de la justicia e al bien y pro comun destos mis Reynos e señorios. mando por este quaderno destas leyes o por su traslado signado de escriuano publico al principe don Carlos mi muy caro e muy amado hijo y a los infantes duques condes marqueses prelados ricos hombres e maestres de las ordenes e a los del mi consejo y oydodores de las mis audiencias e alcaldes y otras iusticias e oficiales de la mi casa e corte y chancillerias e a los comendadores y subcomendadores e alcaydes de los castillos e casas fuertes y llanas e a los mis adelantados y concejos e personas y justicias regidores caualleros y escuderos oficiales e hombres buenos de todas qualesquier ciudades villas y lugares destos mis Reynos e señorios y a todos mis subditos e naturales de qualquier ley

estado y condicion que sean. a quien lo contenido en las dichas leyes o qualquier dellas atañe o tañer puede o a qualquier dellos que vean las dichas leyes de suso encorporadas e cada vna dellas. y en los pleytos e causas que de aqui adelante de nueuo se mouieren y començaren. guarden cumplan y executen e las hagan guardar cumplir y esecutar en todo y por todo segun que en ellas y en cada vna dellas se contiene como leyes generales destos mis Reynos. e los dichos juezes juzguen por ellas. los vnos ni los otros no vayan ni passen ni consientan yr ni passar contra el tenor e forma dellas en algun tiempo ni por alguna manera so pena de la mi merced y de las penas en las dichas leyes contenidas. e desto mande dar esta mi carta y quaderno de leyes firmada del nombre del Rey mi señor e padre administrador y gouernador destos mis Reynos e señorios y sellado con el sello del Rey e Reyna mis señores padre y madre porque a la sazon no estaua fecho el sello de mis armas. e mando que sean pregonadas publicamente y en la mi corte. e que dende en adelante se guarden y aleguen por leyes generales de mis Reynos. e mando a las dichas mis justicias y a cada vna dellas en sus lugares e jurisdiciones que luego las hagan pregonar publicamente por ante escriuano por las plaças e mercados y otros lugares acostumbrados. e mando a los del mi consejo que den y libren mis cartas e sobre cartas de este quaderno de leyes para las ciudades villas e lugares de mis Reynos y señoríos donde vieren que cumple e fuere necessario. y los vnos ni los otros no fagades ni fagan ende al por alguna manera so pena de la mi merced e de diez mill marauedis para la mi camara a cada vno por quien fincare de lo asi fazer y cumplir. e mando al hombre que vos esta mi carta mostrare que vos emplaze que parescades ante mi en la mi corte del dia que vos emplazare hasta quinze dias primeros siguientes. e mando so la dicha pena a qualquier escriuano publico que para esto fuere llamado. que de ende al que vos la mostrare testimonio signado con su signo. por que yo sepa en como se cumple mi mandado. Dada en la ciudad de Toro a siete dias del mes de Março Año del nascimiento de nuestro saluador Jesu christo de mill e quinientos y cinco años. yo el Rey. yo Bastar de Brizio secretario de la Reyna nuestra señora las fize escriuir por mandado del señor Rey su padre administrador e gouernador destos sus Reynos. Joannes episcopus Corduben sis. Licenciatus Capata. ferdinandus Tello Licenciatus. Licenciatus Doctor Caruajal. Licenciatus Santiago. registrada Canciller.

¶ A. B. C. D. E. f. G. H. I. k. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. V. x. y. Z.
¶ AA. BB. CC. DD. EE. ff. GG. HH. II. KK. LL. MM. NN. OO. PP. QQ. RR. SS. TT. VV. xx. yy. ZZ.
¶ Aa. Bb. Cc. Dd. Ee. ff. Gg. Hh. Ii. kk. Ll. Mm. Nn.

¶ Omnes sunt terniones preter. Nn. qui est quaternio.

¶ Ad laudem & gloriam omnipotentis dei eiusq; intemerate virginis & matris, necnon integram eruditionem studiosorum. Finit lectura, absolutissimaq; interpretatio legum Tauri per eruditissimum virum, ac doctorem famosissimum Fernandum Gometium Arias de Talauera, vtriusq; iuris refertissimum emporium: quam suis typis excudebat Ioānes Brocarius in florentissima academia Complutensi anno virginei partus M. D. XLII. mense Iunio

Universidad de Deusto
Biblioteca

Correctiones huius glo.

¶ Incipiunt correctiones istius glo. et recapitulationis eius cum aliquibus paucis erroribus inuentis in textibus prohemij tharum.ll.additionibus qz nonnullis necessarijs,que omnia cum ordine repertorij fuerunt edita per eundem Domi. Doc. glosatorem istarum.ll.

¶ In prohemio.

In folio.j.col.i.vbi inuenies de behetrias.lege behetrias sine de.

¶ In.l.j.nō inuenī q̄d corrigerē.

¶ In.l.ij.

In folio.iij.col.ij.vbi inuenies tonieron.lege tonieren.

¶ In recapi.l.iij.alias.j.

In folio.iiij.col.j.nu.xliij.vbi inuenies non possunt.lege non prosunt.

¶ In eodem folio.col.iij.nu.lxxxix. vbi inuenies consequerentur. lege consequentur.

¶ In eodem folio.col.iiij.nu.cj.vbi inuenies.l.ix.lege.l.xix.

In folio.v.col.ij.vbi inuenies in margine.j.lege.cxxxvj.

¶ In eodem folio.col.iij.nu.clj.vbi inuenies retinens.lege remitēs.vel remittēs.

¶ In glo.d.l.iij.alias.j.

In folio.vj.col.j.nu.iij.vbi inuenies referunt.lege refert.

¶ In eisdem folio.i nu.col.ij.vbi inuenies referunt lege refert.

¶ In eodem folio col.iij.nu.vij.vbi inuenies.in.ij.q.per totum.lege in. ij. q. per totam.

¶ In eisdem folio. col.i numero. vbi inuenies referunt lege refert.i sic lege vbi cunq; inueneris hoc.si vnus refert.

¶ In eisdem folio i col.nu.ix.vbi inuenies referunt. lege refert. Et ne mireris de ista correctione.attento quod dixi in proximiore precedenti.quia in hac i sequentibus similibus correctionibus si habuero.non ita clarus erit error impressoris sicut in precedentibus similibus.

¶ In eodem folio.col.iiij.nu.xi. vbi inuenies Bal.in respublica.lege Bal.in.l. respublica.

In folio.vij.col.ij.in prin.vbi inuenies Rode.de Sua.lege Sua.i ita cū inueneritis illum in alijs locis allegatū.

¶ In eisdem fol.i col.nu.xuij.vbi inuenies.petet ci.lege(clarius)Pet.i Ly.

¶ In eodem fol.col.iij.nu.xxj.vbi inuenies omnes voluntatis.lege omnes vltime voluntatis.

¶ In eodem fol.col.iiij.nu.xxij.vbi inuenies concedere.lege condere.

¶ In eisdem fol. col.i nu. vbi inuenies fratrū minorem.lege fratrum minorum.

In fol.vij.col.ij.nu.xxvj.vbi inuenies H.ex impfecto.lege.d.H.ex impfecto.

¶ In eisdem fol.i col.nu.xxvij.vbi inuenies pincipaliter lege quinto pincipaliter.

¶ In eisdē fol.i nu.col.iij.vbi inuenies i si autem.lege i sinautem.

In folio.ix.col.j.nu.xxxij. vbi inuenies in cōsi.ix.v.lege in consi.xcv.

¶ In eisdem fol.i col.nu.xxxiij. vbi inuenies in co.lege mco.

¶ In eodem fol.col.ij.nu.xxxvj.vbi inuenies in prin.lege incip.

¶ In eodem fol.col.ij.nu.xxxix.vbi inuenies in col.que est finalis.lege in.iij. col.que est finalis.

In fol.x.col.j.nu.xl. vbi inuenies q̄ loquūtur in correctorijs.lege q̄ non loquuntur in correctorijs.

¶ In eodem fol.col.ij.nul.xlj.vbi inuenies.H.similia.lege.H.si militia.

¶ In eisdē folio.i col.nu.xliij.vbi inuenies.fol.j.ix.lege fol.xix.

¶ In eisdem folio.i nu.col.iij.vbi inuenies de diuersi.lege diuersi.

¶ In eodem fol.col.iiij.nu.xlvj.vbi inuenies ad vnum effectum. lege addendo. alium effectum.

In fol.xij.col.ij.nu.lv.vbi inuenies mi nui addi.lege minni nec addi.

¶ In eisdem folio.col.i nu.vbi inuenies indurere.lege inducere.

In folio.xiij.col.j.nu.lxiij.vbi inuenies.Jas.in.ij.lege.Jas.in.l.ij.

¶ In eisdem folio.col.i nu. vbi inuenies de testamenti.lege de testi.

¶ In eisdē folio.et col.nu.lxiiij. vbi inuenies.in.ij.i.iij.q̄ est finalis col.lege(clarius)in.ij.col.et.iij.que est finalis.

¶ In eisdem folio.col.i nu.vbi inuenies conditio exprimitur.lege conditio predicta exprimitur.

¶ In eodē folio col.iiij.nu.lxix.vbi inuenies dilectione.lege dilectionem.

In folio.xiiij.col.j.nu.lxxj. vbi inuenies solum sed. lege sed solum.

¶ In eisdem folio.col.i nu.vbi inuenies retulit Jas.lege retulerat Jas.

¶ In eisdē folio.col. i nu. vbi inuenies etiā eam referunt. lege etiam eam refert.

¶ In eodē folio.col.ij.nu.lxxij. vbi inuenies.d.q.l.xv.lege.d.q.xv.

¶ In eodem folio.col.iij.nu.lxxiij. vbi inuenies omnimodo potest. lege omnimodo quo potest.

In folio.xv.col.iij.nu.lxxix.vbi inuenies.q pari ratione.lege et q pari ratione.

In folio.xvj.col.j.nu.lxxxij.vbi inuenies et referunt Bal.et Ang. lege et refert Bal.et.Ange.

¶ In eisdem folio et nu. col.ij. vbi inuenies.H.si vero expressim.co.j.lege.H. si vero expressim.cola.j.

In folio.xvij. nu. lxxxix. col.iij. vbi inuenies casu legatarij.lege quo casu legatarij.

¶ In eisdem folio. et col.nu. xc. vbi inuenies et patiendi.lege. et petendi.

¶ In eisdē folio.col. i nu.vbi inuenies. C.de examinata.lege.C.examinata.

In folio.xviij.col.j.in prin.vbi inuenies referunt.lege refert.

¶ In eodē folio.col.ij.nu.xciij.vbi inuenies.d.ll. si quis.l. cōficiūtur. lege. d.ll.si quis.et cōficiuntur.de iure codici

¶ In eodē folio.col.iiij.nu.cj.vbi inuenies in tertij.lege in tertio.

In folio.xix. col. ij. vbi inuenies in duobus locis referūt.lege refert.

In folio.xx. col.ij. nu. cix. vbi inuenies.l.si dis qui.lege.l.si is qui.

¶ In eodem folio.col.iij.nu.cxiij. vbi inuenies i illos referunt ibi Bar.lege.i illos refert ibi Bar.

In folio.xxj.col.j.nu. cxv. vbi inuenies numer⁹ testiū de substātia. lege numerus testiū est de substantia.

¶ In eodem fol.col.iij. in prin. nu.cxix. vbi inuenies(bis)secundū lecturam.lege secundam lecturam.

In folio.xxij.col.ij.nu.cxxvij.vbi inuenies propria,lege propie.

In folio.xxiij. col.j. nu. cxxxvij. vbi inuenies testan. appel. lege. testan. apperi.

¶ In eodē folio.col.ij.nu.cxlj. vbi inuenies.illud quod referunt ex illo Jas.lege illud quod refert ex illo Jas.

In folio. xxiiij col. ij. nu. cl. vbi inuenies.ff. de testamentis. lege. ff. de testibus.

¶ In eodem folio.col.iij.nu.clj.vbi.inuenies expresse, lege expresse remitens. aut remitens.

¶ In eodē folio.col.iiij.nu.cliij. vbi inuenies aduocanda.lege aduocata.

¶ In eisdez folio.col.i nu.vbi inuenies aduocatum.lege iudicatum.

In recapi.l.ij. non inueni quid corrigerem.

¶ In glo.d.l.ij.

In folio.xxvj.nu.j.vbi inuenies.l.v. lege.l.xv.

In folio.xxvij.col.ij.vbi inuenies qz si nolmisset.lege quia si voluisset.

¶ In eodem folio.col.ij.in prin.vbi inuenies in.d.diciſione. lege in.d. deciſione.

In folio. xxviij.col. iij. nu. xxj. vbi inuenies in. c. rainuncius. lege.in.c. rainucius

In folio.xxix.col.ij.nu.xxvij.vbi inuenies monasterū excluso.lege monasterio excluso.

In folio.xxxj.col.iij.nu.lxv.vbi inuenies de lega.xiij.lege de lega.j.

In folio. xxxij. col. iij. nu. ij. vbi inuenies. ibi omnino vide.lege. vbi omnino vide.

¶ In recapi.l.iij.

In folio .xxxij. col.j. nu . xij . vbi inuenies. iuris non sunt. lege iuris sunt.

Correctiones istius glo.

¶In glo.d.l.iij.

¶In folio.xxxiij.col.ij.in prin.vbi inuenies.vnam vt aliam. lege (inter vt et aliam) tucius.et sic vnam vt tucius.alia vt tutor.

¶In eisdem folio ꝛ col.nu.xvj.vbi inuenies.fol.vj. pri. lege fol.lxj.

¶In folio. xxxv. col.ij. nu.xlj.vbi inuenies (bis) Jaco. de aret.lege. Jaco. de are.

¶In eisdem folio.et nu. col. iiij.vbi inuenies.l. lucius.in secundo.lege. l. lucius. in secunda.

¶In eisdez folio.col.et nu.vbi inuenies poz hoc.lege per hoc.

¶In eisdem folio.et col.nu.xlij.vbi inuenies.l.transactione.in secundo.lege.l.trā sactione.in secunda.

¶In recapi.l.iiij.

¶In folio.xxxvi .col.ij.nu.cxxx.vbi inuenies supueniens.lege supuniēs.

¶In folio.xxxix.col.j.vbi inuenies.in margine.clxiiij.ꝛ illico.clxvij.nō imputens impressoꝝ.qz sic possint in originali istius recapi.ꝛ glose.cuius mīº bene. ꝛ non correxi quia mutare debebaz oēs numeros sequē.ex.d.nu.clxiiij.vsq; ad fīnē recapi.ꝛ glosc. presentis.l.

¶In folio.xl.col.j.nu.ccxl.alias finali dicte.col. vbi inuenies anexam. lege.que anexam.

¶In glo.d.l.iiij.

¶In folio.xlj.col.iij.nu.xiij. vbi inuenies detrectant.lege detractant.

¶In eodem folio.col.iij.nu.xv.vbi inuenies.hanc lecturā.lege hanc glo.

¶In fol.xliij.col.ij.nu.xxxvj.vbi inuenies.postq; in.d.ij.col.lege.ꝛ postq; in.d.ij.col.

¶In folio.xliij.col.j.nu.xliij.vbi inuenies in.l.macedoniam.lege. in.l. macedoniani.

¶In eodem folio.col.ij.nu.xlvij.vbi inuenies in repe.in. xx. col.lege. in repe. in.xxviij.col.

¶In eodē folio.col.iij.in fine.vbi inuenies in margine.ix.lege.xlix.

¶In eodē fol.col.iiij.nu.l.vbi inuenies. l.non legas.quia est superfluū.

¶In folio.xlv.col.j.nu.lj.vbi.inuenies. faint c.l.faciunt est.

¶In eodē folio.col.iij.nu.lvj.vbi inuenies glo.est ibi.lege.glo.est vbi.

¶In eodē folio.col.iij.nu.lviij.vbi inuenies in.l.reconiuncti.in.xxxj.col. lege in.l. reconiuncti.in.xxxj.col.

¶In fol.xlvj.col.j.nu.lix.vbi inuenies ptāte superare.lege.parte superare.

¶In eisdem folio ꝛ col.nu.lxj.vbi inuenies.in glo.super versi.lege. in glo. super ver.

¶In eodem folio col.ij.nu.lxij.vbi inuenies.ideo facit bene quod in quantū tenet.ꝛc.lege ideo facit bene qō ipse dixit in.l.illud circa prin.C. de colla. (ꝛ tūc lege)in quantū tenet.ꝛc.

¶In eisdē folio.col.ꝛ nu. vbi inuenies. ipe dixit in.l.illud circa prin.C.de colla. non legatis ibi hoc. quia iam legistis.vt ex proximior correctione supra cōstat.

¶In folio.xlvij.col.j.in prin. vbi inuenies predictum vis agendi.lege predictum ius agendi.

¶In eodē fol.col.iiij.nu.lxxviij.vbi inuenies.v.potestate.lege.l.v.parte.

¶In eisdē folio.col. ꝛ nu. vbi inuenies Jasy.nō legas hic jas.sed lege.in.ij.

¶In folio.xlviij.col.j.nu.lxxx.vbi inuenies in.d.folio.xliij. lege. in.d. folio.xxiij.

¶In eodem.folio.col.ij.vbi inuenies in margine.lxxxij. et. lxxxj.lege. lxxxiij. et. lxxxiiij.

¶In eisdem folio.et.col.nu.lxxxiiij.vbi inuenies Bal.in.d.l.in fine.lege.Bal.in d.l.j.in fi.

¶In eisdē folio.col. ꝛ nu. vbi inuenies verbo victoꝝ.lege in verbo victoꝝ.

¶In eisdē folio.col.et nu. vbi inuenies alleganit.lege non alleganit.

¶In eodem folio.col.iij.nu.lxxxv. vbi inuenies solus fuit.auc.nouissima. lege. solus fuit in auc.nouissima.

¶In folio.xlix.col.ij.vbi inuenies opi niones dy. le opiniones duoꝝm et dy.

¶In eodē folio.col.iij.in fi.vbi est versi. incip.Sed in criminibus.vt est ibi.†.lege in margine.nu.xciij.

¶In fol.l. col.j. nu.xcvj. vbi inuenies persimilem.leg e persimile.

¶In eodem folio.col.iiij.nu.cij. vbi inuenies. ℌ. et quod si tantum. lege. ℌ. et quid si tantum.

et recapitulationis eius.

¶In folio.lj.col.ij. vbi inuenies. confi ciuntur.lege.l.conficiuntur.

¶In folio. lij. col.ij. vbi inuenies. in. d.l. q̄duos. lege(clarius)in. d.l. qui duos.

¶In folio.liij. col.j. vbi inuenies. nec eam transmitteret.lege nec eā transmitteret.

¶In eodē folio.col.iiij.in prin.vbi inuenies.pro natoꝝ.lege pro nato.

¶In folio.liij.col.iij.nu.cxxxj. vbi inuenies.vtientur ex causa preteritionis.adde legendo.de sacrosan.eccle.

¶In folio.lvj. col.j. in.prin. vbi inuenies.pc.d.ℌ.lege.per.d.ℌ.

¶In eisdē folio.et col.vbi inuenies forma requeritur.lege forma requiritur.

¶In eodē folio.col.iij.in prin.vbi inuenies.in.d.autētica.lege in.d. autentico.ꝛ vbicūq; in isto meo opere inueneris autentica.lege autentico.

¶In eisdem folio. ꝛ col. in fi. vbi inuenies non implentem.lege non implēte.

¶In folio.lvij.col.ij.nu.cliij.vbi inuenies illo titulo et volu. adde legendo.decre.

¶In eodem folio.col.iiij.nu.clviij. vbi inuenies subdente.lege subdentem.

¶In folio.lviij.col.j.in prin.vbi inuenies.quod bartolus.lege quod bartolo.

¶In folio.lix.col.ij.in prin. vbi inuenies.et infert septima conclusio.lege et infert septimam conclusionem.

¶In eodem folio.col.iij.in.fi.vbi inuenies.colla.v.lege.colla.viij.

¶In eodē folio.col.iiij.nu. cxcj. vbi inuenies in du.lege in rub.

¶In folio.lx. col.j. vbi inuenies de de presenti.lege de presenti.

¶In eodem folio.col.ij.in prin. vbi inuenies.doc.Joan.lege dominus Joan. et ita legas vbicūq; inueneris hoc in ista mea glo.nā vltra suā magnā sciētiam fuit cōsilij regalis invicti cesaris semp augusti ac regis Caroli domini nostri.

¶In eisdem folio.ꝛ col.nu.cc.vbi inuenies ad.q.d.glo.lege.a.d.q.d.glo.

¶In eodē folio.col.iij.nu.ccj. vbi inuenies etatē in mrimonio adde legēdo. qō pr illā copulā cōsumīt. d.c.de illis. dixi allegans.d.c.ꝛ alia iura vt vidistis. et nō legatis (tunc) vel alterius.

¶In eisdem folio.ꝛ col.nu.ccij.vbi inuenies ei⁹ de mrimonij quod per illā copulam cōsumīt.lege eiusdē mrimonij ꝛ adde legēdo.vel alterius.ꝛ non legatis qō per illam copulā consumitur.

¶In folio.lxj.col.iij.i fi.vbi inuenies. d.l.qui accusare.ꝛ.fi.lege.d.ll.q̄ accusare ꝛ fi.

¶In fol.lxij.col.ij. nu.ccxix.vbi inuenies vel in alīū.lege vel malū.

¶In folio.lxiij.col.j.i fi.vbi inuenies ℊ hec illatio. adde seu notabile. et idē addas in sequē. col.in duabus partibus vbi dicitur illatio.ꝛ illatione.

¶In folio.lxvj.col.j.in ℵfi.facit si prelatus alicui rem in emphiteosim alicui.lege alicui semel et non bis.

¶In eisdē folio.et col.vbi inuenies.vbi ex glo.ibi iuncto.adde textu.

¶In eisdē folio.et col.nu.cclvij.vbi inuenies in casu autē.lege in casu autētici.

¶In eodē folio col.iiij.in.fi.nu.cclx.vbi inuenies cōfirmo sed.lege cōfirmo scdo.

¶In folio.lxvij.col.i.nu.cclxij. vbi inuenies vna cum liberis. lege vna cū liberis.

¶In eisdē folio.col.et nu. vbi inuenies vtrinq;.lege vtraq;.

¶In eodē folio.col.iij. in.ōn.vbi inuenies et sic prodant.lege et sic procedāt.

¶In folio.lxviij.col.ij.nu.cclxxvj.vbi inuenies.versi.ergo domus ꝛc.lege. versi.ergo domus.et cetera.

¶In folio.lxix.col.j.nu.cclxxx.vbi inuenies vincuntur hic. lege vincunt vt hic.

¶In eisdem folio.ꝛ col.nu.cclxxxj.vbi inuenies.d.l.imperatorum. lege.d.ll.imperatorum.

¶In eodem folio.col.ij.in fine.vbi inuenies interpretationis statuto.lege.interpretationis statuti.

¶In Recapi.l.v.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.v.

¶In folio.lxx.col.iiij.nu. v. vbi inuenies pmilegiū.lege priuilegiū.et vbicunq; inuenerutis preuilegiū seu preuilegia.legite priuilegiū aut priuilegia.

¶In folio.lxxj.col.j.in prin.vbi inuenies.l.fori.lege.ll.fori.

¶In eisdem folio.et col.vbi inuenies p. l. parti.lege per.ll.parti.

¶In eodem folio.col.ij.in.fi.vbi inuenies. consilio.cxl. incip. pater. lege in

Universidad de Deusto
Biblioteca

Correctiones istius glo.

consi.ciiij.incip. pater.
¶In eodem folio. col.iiij. aut vltima in fi. vbi inuenies prefertur. lege preferretur.

¶In recapi.l.vj. non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.vj.

IN folio.lxxvij.col.iij. in fi.vbi inuenies.in.d.l.quis maior.lege.in.d.l.si quis maior.
¶In folio.lxxviij.col. iij. in fine vbi inuenies. Rapha. cu.in consi.xviij.iij.lege. Rapha.cu.in consi.clxxxiij.
¶In folio. lxxxj. col. ij. nu. xxvij. vbi inuenies.l. turpia legata. adde legendo. in prin.
¶In eisdem folio ꝛ colu.nu.xxx.vbi inuenies in.c.si gens angloꝝ.lege in.c.si gens anglorum.
¶In eodem folio. col. iiij. in prin. vbi inuenies. fame.l.ꝙ sit.lege fame id est ꝙ sit.
¶In fol.lxxxij.col.j.vbi inuenies in margine.ix.lege.xxxix.
¶In eodē fol.col.ij.nu.xlj.vbi inuenies. in.c.col.cccxvij.lege in.c.col.cccxlvij.
¶In eodem folio.col.iij.nu.xliij.vbi inuenies naturales spurios. lege naturales o spurios.
¶In folio.lxxxiij. col.j. vbi inuenies ꝙ quem.l.lege per quam.l.
¶In eodem folio.col.ij.vbi est in margine.vij.lege.xlvij.
¶In eisdē fol.et col.nu.xlviij.vbi inuenies.vbi allegat.lege vbi allegant.
¶In folio.lxxxiiij.col.ij.nu.lxiij. vbi inuenies vxxxiij.q.iiij.lege.vt.xxxij.q.iiij.
¶In eisdem folio . col.et nu. vbi inuenies et plenius.adde legendo aut plenissime.
¶In eodem folio.col.iiij.in prin. vbi inuenies Abb.ibi in.j.col.fin.lege Abb.ibi in.j.col.ad fi.
¶In eisdē folio ꝛ col.vbi inuenies natura alterius.lege naturā alterius.
¶In eisdē fol.et col.vbi inuenies in qua fundauit.lege in qua fundauit.
¶In folio.lxxxv.col.ij.nu.lxxj.vbi inuenies.dicta.l.ij. et concor.lege dicte.l.ij. et concor.
¶In eodem folio. col.iiij. quasi ad fi. vbi inuenies sit singularis.lege sit secularis.
¶In folio.lxxxvj.in.j.col.ad fi.vbi inuenies in margine.lvij.lege.lxxv.
¶In eodē folio.col.ij.in prin.vbi inuenies sed eū.lege secundū eum.
¶In fol.lxxxvij.col.ij.nu.lxxxix.vbi inuenies.d.c.j. exēplificare potest. lege.d. c.j.exemplificari potest.

¶In recapi.l.viij.

¶In folio.lxxxviij. col.ij.deficit in margine.nu.xxxj.

¶In glo.d.l.viij.

IN folio.lxxxix.col.j.nu.j.vbi inuenies ꝙ non semper aliquādo.lege ꝙ non semper sed aliquando.
¶In eodem folio.col.ij.nu.viij.vbi inuenies.folio.xx.col.j.lege fol.xxij.col.j.
¶In folio.xc.nu.xxj.col.iij.vbi inuenies secundū Bal.in.d.c.sed si.lege secundus Bal.in.d.l.sed si.
¶In eodem folio. col.iiij. nu.xxiij.vbi inuenies capere non potest.lege.capere potest.

¶In recapi.l.ix. non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.ix.

IN fol.xciij.col.j. vbi inuenies postea ante partū marito mortuo peperit.lege. postea marito mortuo peperit. (ꝛ sic ante partum est superfluum.
¶In eodem folio.col.ij.in fi. vbi inuenies posse.lege possem.
¶In folio.xcv.col.j.nu.x. vbi inuenies. sed que fueren concebidos/o nasceren. Adde legendo(cuius idem ꝙ supra proximius videatur et nō differant nisi in ordine litere).

¶In recapi.l.x. non inueni quid corrigerem.

et recapitulationis eius.

¶In glo.d.l.x.

IN folio.xcvij.col.ij.nu.viij. vbi inuenies non valet in preiudiciuz vocati ad maioratum.adde q̄ ipse vult hoc ibi p quoddam elegans verbuz Ang.in.l. sed est quesituz.de libe.et posthu. quod verbum refert in.d.j.col.vbi etiam inquit facere bene quod augustin⁹ preclare ait in loco de quo per eundem in.d.j.col.
¶In fo.xcviij.col.j. vbi inuenies. l. nāq; aduersa.lege.l.naues aduersa.
¶In eodem folio.col.iiij.in fi.vbi inuenies in.xliij.col.lege in.xlviij.col.
¶In fol.c.col.ij.nu.xv.vbi inuenies. Secundo predicta. lege secundo per dicta.

¶In recapi.l.xj. non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xj.

IN folio.cj. col.iiij. nu.ix.vbi inuenies vide in.xviij. fori juz. lege vide in.d.l.xviij. fori juz.
¶In fol.cij.col.iij.nu.xxj. vbi inuenies Alex.et Jas.lege. Alex.et Jas.ibi.

¶In recapi.l.xij.

IN fol.ciij. col.ij. deficit in margine. nu.xij.

¶In glo.d.l.xij.

IN folio.ciiij. col.ij. in prin. vbi inuenies et cu dos vxor. lege et cum dos vxor.
¶In folio. cv. col.iiij. vbi inuenies in margine.7 z.l.xxvij.
¶In fol.cvj.col.ij.vbi inuenies in margine.04.lege.xl.et ita est in recapi.isti⁹.l.
¶In eisdem folio. et col.nu.xl.vbi inuenies deo ꝙ optimum. lege ideo ꝙ optimum.
¶In eisdem folio.col.ꝛ nu.vbi inuenies ad mortez qui voluit delinquere.lege ad mortem qui noluit delinquere.
¶In eodem folio. col.iij. nu.xliij. vbi inuenies allegant eam Bar.lege allegant eam Bar.
¶In folio.cvij.col.ij.nu.vlti.vbi.inuenies in muliere.lege in matre.

¶In recapi.l.xij.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xij.

IN folio.cviij.col.j.nu.j.vbi inuenies quod idem erit per hāc.l.lege. quod idem videtur per hanc.l.
¶In eisdem folio col.ꝛ nu.vbi inuenies si vxor legat ita marito. et maritus nupserit. Adde dicta in istius duobus locis proximioribus. Sed contrarium credere rem esse in hoc casu dicti relicti etiā si maritus secundo nubat.nam et tunc filij primi matrimonij debent stare apud eum. et ab illo educari per iura vulgaria.et sic in dicto casu dicti relicti rationes per quas vxor perdit dictum relictum per secūdas nuptias nō sunt in viro sicut olic multe instantie seu differentie sunt inter patrem et matrem disperse per ius et p istam meam glo.ad.ll. huius voluminis. Hec obstat presens.l.quia loquitur in alio casu. vt ex ea constat.in quo dispositum in mulieribus secundo nubentibus .habet locuz in viris ad secunda vota transeuntibus. Lō firmo per cādem.l.ibi de manera que lo stablescido cerca deste caso.etc. Et sic nō solum ista.l.non obstat vt dixi.sed facit in fauorē viri vt non perdat dictum relictuz ab vxore etiam si secundam acceperit cōiugem. Lōfirmo etiam istam partem per ea que dicam in.xiij.xv.xxj.et. xxij. nu. infra ista.l. cum sit diuersa ratio inter virum et vxorem in casu dicti relicti.vt dixi.
¶In folio. cix. col. ij. nu. xiij. vbi inuenies vel non.adde nubere.
¶In eodem folio. col.iij.nu.xviij. vbi inuenies. q.lxxxiij. lege.q.lxxxviij.
¶In folio.cx. col.ij. nu. xxiij. vbi inuenies.qui duos.lege.l.qui duos.

¶In recapi.l.xiij.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xiij.

IN folio.cxj.col.ij. vbi inuenies Jaco.de aret.lege Jaco.de arc.

¶In recapi.l.xv. non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xv.

IN folio.cxviij.col.ij. vbi inuenies quod ius intrandi. lege cum hac litera. Q. aliquātulum magna . quia ibi intrat propositio seu dictum de per se.
¶In folio.cxxij.col.j.in fi.vbi inuenies quam tenet Fran. de arc. lege quam tenuerat Fran.de arc.
¶In eodem folio.col. ij. vbi inuenies iure communi sed quod.lege iure cōmuni secundū quod.
¶In folio.cxxv.col.iiij.in versi. Mono. vbi inuenies. ℌ. legatarijs. lege. in. d. ℌ. legatarijs.
¶In eisdem folio. et col. vbi inuenies in. d. ℌ. legatarij. lege in.d. ℌ. legatarijs.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Correctiones istius glo.

¶In folio.cxxvj.col.j.vbi inuenies non possunt repetere. lege non potest repetere.

¶In folio.cxxvij.col.j.nu.xcij. vbi inuenies.in.l.fi.lege in.d.l.fi.

¶In codē folio.col.ij.nu.xcvij.vbi inuenies quomodibet.lege.quomodolibet.

¶In eodem folio. col. iij. in prin.vbi inuenies in. l. et si lege. lege in. l. sed et si lege.

¶In eisdē folio et col.nu.cv. vbi inuenies quoad fructꝰ. lege quo ad fructꝰ tñ est secus in donatione inter vinos.

¶In recapi.l.xvj. non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xvj.

¶In folio.cxxix.col.j.in principio vbi inuenies Bal.in.d.l.j.C.quorū bono.lege Bal.in.l.j.C.quorū bono.

¶In recapi.l.xvij. non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xvij.non inueni quid corrigerem.

¶In recapi.l.xviij. non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xviij.

¶In folio.cxxxj.col.iij. vbi inuenies. est in heredis electione. lege erat in heredis electione.

¶In eisdem folio et col.vbi inuenies ex quo infertur.lege ex quo inferebaꝫ.

¶In eisdem folio et col. vbi inuenies non compelluntur. lege non compellebantur.

¶In eisdē folio et col. vbi inuenies liberantur.lege liberabantur.

¶In eisdem folio et col. vbi inuenies. Et q̄uis fratres habeāt.lege.Et q̄uis fratres habebant.

¶In eisdem folio et col. vbi inuenies Secus tamen erit. lege .Secus tamen erat.

¶In fol.cxxxij.in.j.col.in principio vbi inuenies tamen non habebūt. lege tamē non habebant.

¶In eisdem folio. et col. vbi inuenies imo compelluntur. lege imo compellebantur.

¶In eodem folio.col.iij.nu.xj.vbi inuenies regnum maiozicatum.lege regnum maiozicarum.

¶In eisdem folio ꝛ col.nu.xij.vbi inuenies testamentum esset falsum.lege testamentum esse falsum.

¶In eisdē fol.ꝛ nu.col.iiij.vbi inuenies vel falsitas in co.lege vt falsitas est in eo.

¶In recapi.l.xix.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xix.

¶In folio.cxxxiij. col.ij. nu.iij.vbi inuenies plura vtlia.lege.plura vtilia.

¶In eisdem folio.et col.nu.v. vbi inuenies.sic soluit Bar. oppñ. lege (clarius) sic soluit Bar. oppositum.

¶In eodem folio.col.iij. nu.vj. vbi inuenies soluat pro rata debita meliozatione.lege soluat de meliozatione pro rata debita.

¶In folio.cxxxvij. col.j. nu.xxxiiij. vbi inuenies.versi. vlterius quero Jaſ. lege versi.vlterius quero.de consti.(et non legas ibi Jaſ.)

¶In eisdem fol.col.et nu. vbi inuenies de consti.in.l.eam quam.lege.Jaſ.in.l. eam quam(et nō legatis ibi de cōsti.)

¶In recapi.l.xx.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xx.

¶In folio.cxxxviij.col.j.in prin.vbi inuenies et scriptura publice.lege(melius)et scriptura publica.

¶In eisdem folio. et col.nu.ij.vbi inuenies ad quod facit que dixi. lege ad qō faciunt que dixi.

¶In eisdem folio.et nu. col. ij.vbi inuenies quod in parte colligitur. lege quod in hac parte colligitur.

¶In eodem folio.col.iij.nu.viij.vbi inuenies quos referunt ibi Jaſ.lege quos referi ibi Jaſ.

¶In folio.cxxxix. col.j. deficit in margine nu.xv.

¶In recapi.l.xxj.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xxj.

¶In fol.cxlj.col.ij.nu.x.vbi inuenies. consequen.lege cum'sequē.

¶In eisdē folio.col.et nu.vbi inuenies: sed Abontal.ibi.dixi.lege secundū Abō tal. ibi dixi.

¶In eodem folio.col.iij.nu.ij. vbi inuenies', valuerint. (intellige in preterito pfecto ꝛ non in futuro subiūctiui.)

¶In eisdem folio. et col.nu. xiij. vbi inuenies.quod non fecit.l.j. §. sinnero. de cadu. toll. Adde.vel dicite q̄ presens.l. non expressit de quinto.quia de tertio solum dubitabatur.

et recapitulationis eius.

¶In fine glose istius. l.xxj.

¶Aduerte et breuiter q̄ crederem dispositionem huius.l. cū concor. fallere. si appareat ex mente meliozātis factis vel verbis voluisse inspici tēpus meliozationis. per tex. in. d. l. si ita legatum.ibi. si aliud comprehensum non esset. Et multum sentit hoc dominus Joa. de pala. rub. in. d. sua. repe. in. c. versi. sed pulchrum est. col. cccxxxiij. vbi loquens in materia istius. l. in casu (de quo ibi per eum) ait esse sequendam voluntatem disponentis. ad quod allegat. d. l. si ita legatum. et ibi Bart. (et volunt predic. domi. allegare in specie. d. l. si ita legatuz. in verbis per me notatis.) allegatis etiam per Rode. sua. in Repe. l. quoniam in prioribus. folio. xcij. col. iij. versi. cogitabis tamen. vbi adduxit illa verba ad limitationem cōclusionis (de qua ibi per illum) Cōfirmo istam fallen. per argu. a simili. l. ideo. ff. de legi. Bal. in. l. conuenticulam. in. iij. col. versi. item est argu. a simili. de epis. et cleri. Nam sicut. d. l. si ita. in prin. patitur limitationem p. d. verba eiusdem. l. sic presens dispositio cum concor. pateretur limitationem a predictis verbis. Cōfirmo secundo. quia leges priores per posteriores. et posteriores per priores. limitantur et supplētur. l. non est nouuz. cum duabus sequentibus. ff. de legi. Cōfirmo tertio. promisso homnis facit cessare prouisionem legis. l. et habet. §. cum quis. ff. de precario. l. fi. C. de pac. conuen.

¶In recapi. l. xxij. nō inueni quid corrigerē.

¶In glo. d. l. xxij.

¶In folio. cxliij. col. ij. vbi inuenies. cum nullitas si causa. lege cum nullitas sit causa.

¶In recapi. l. xxiij. non inueni quid corrigerez.

¶In glo. d. l. xxiij.

¶In folio. eodem. ſ. cxliij. col. iij. in. fi. vbi inuenies. ex meliozatione dotā do. lege ex meliozatione et dotando.

¶In fine glose. d. l. xxiij.

¶Aduerte pro maiori declaratione ꝛ intellectu huius. l. addendo ijs que dixi in versi. Et inquantum hec. l. dicit. etē. §. ista. l. q̄ presens. l. loquitur in meliozatione facta per testatorem ꝛ sic in vltima voluntate. probatur hic in tex. ex quo sequitur q̄ si meliozatio fieret per contractum inter vinos ante dotem vel donationem propter nup. q̄ illa talis dos et donatio propter nup. sint ternande ꝛ quantande. Ad quod facit. q̄ nonnulle instantie seu differentie inueniūtur disperse in corpore iuris inter contractus ꝛ vltimas voluntates. ꝛ dixi in. l. xv. folio. cxv. col. j. in fi. et. in. ij. col. vbi. videatis nam ibi locutus fui de argumento vltimarum voluntatum ad contractus ꝛ econtra. et de instantijs seu differētijs predictis. Faciūt etiaz que dixi in. l. infra. pri. folio. cxlviij. col. iij. nu. xvij. vsq̄ inclusiue ad nu. xxiij.

¶In fine glose istiꝰ. l. xxiij.

¶Et aduerte. q̄ Rode. sua. in. d. versi. Sexto quaritur. vsq̄ ad versi. Septimo queriť. loquitur de meliozatione tertij. facta in vltima voluntate filio per patrez qui dotauerat filias volentes succedere illi. constat ex dictis ibi per eum. et in quā tum quedam addunt in fine dicti versi. Sexto queriť allegat hanc. l. per q̄ corroborať illano seu lequella supradicta.

¶In recapi. l. xxiiij. non inueni quid corrigeren nisi duos vlt. nu. in margine. qui sunt. xxviij. et. xxix.

¶In folio. cxlviij. col. iij. nu. xvij. vbi inuenies. donatio et meliozatio excedunt. lege si donatio et meliozatio excedunt.

¶In folio. cxlix. col. j. in prin. vbi inuenies. Facit ad viteriꝰ. lege. Facit ad hoc viterius.

¶In eodem folio. col. ij. nu. xxiiij. in versi. si vero. vsq̄ exclusiue ad nu. xxv. adde. Vel dicatis ꝛ meliꝰ forsan. q̄ etiam ista. l. intelligatur et procedat. quando donatio non excedit legitimam. indifferenter computetur. conferatur. aut non. cum regulariter hoc sit in voluntate donatarij. si non vult succedere patri donāti. inx ta. d. l. xxvij.

¶In recapi. l. xxv.

¶In folio. cl. col. ij. vbi inuenies in margine. iij. lege. xlj. et illico sequi nu. xlij.

¶In glo. d. l. xxv

¶In folio. clj. col. iij. nu. v. in fine. vbi inuenies. nulla personarum facta differentia. adde si fas est dicere.

¶In eodem folio. col. iij. in prin. vbi inuenies. in totam legatum non viciatur. lege intotum legatū non viciať.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶In folio.cliij.col.iij. vbi inuenies in.l. j.ff.de condi.lege.in.l.j.ff.de codi.
¶In folio.cliij. col.ij.in fi. vbi inuenies q semper tenuit.adde contrarium.
¶In folio. clvj.col.j. in fi.vbi inuenies referat Jas.lege refert Jas.
¶In eodē folio.col.ij.nu.lj.vbi inenies. cogitare.adde. Vel dicatis q cū in casu huius.l.quādo venit tertius extraneo.est deficiētibꝰ personis contētis in ea vt hic. nō habet locū.d.l.ix.cū simi.titu.v.lib.iij. foro.ll.que prohibet tertiū relinq extraneo.nā illa iura procedūt extantibꝰ filijs aut descendētibus legitimis volentis relinquere tertium extraneo.

¶In recapi.l.xxvj.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xxvj.

¶In folio.clx.col.iij.i margine est error in nu.xvj.
¶In folio. clx.col.ij. in fi.vbi inuenies. Sed in supra.d.illationē.lege. Sed in supra.d.illatione.
¶In eodē fol.col.iij.vbi inuenies adhibita a filio.lege adhibita a filia.
¶In eisdē folio.t col.vbi inuenies pſumat auarus.adde ad dilapidandus bona sua.cū nemo pſumat iactare suū.l. cū de indebito.ff.de proba.quā ad hoc allegat Jas.in.l.sicut legetur.ℌ.si ticio.in nu.ij.de lega.j.t in dubio non presumatur donato vt habetur t notatur.in.l.cū quid vbi et doc.ff.si certum peta.

¶In recapi.l.xxvij.

¶In folio.clxij.col.iij.vbi inuenies.in nu.xcvj. donationē.lege donationē.
¶In eisdē folio.col.et nu.vbi inuenies. in margine.lvj.lege(vt predixi)xcvj.

¶In glo.d.l.xxvij.

¶M folio.clxiiij.col.ij.in prin.vbi inuenies.per glo.reputata.lege p glo. reputatam.
¶M folio. clxix. in.ij.col.in prin. vbi inuenies.x.lege Joa.
¶In eodē fol.col.iij.nu.lij. vbi inuenies cōstitutionis eis.lege cōstitutionis eius.
¶M fol.clxx.col.ij.in pn.vbi iuenies. put distingut.lege. put distingunt.
¶In eisdē folio.t col.vbi inuenies. dixi in.iij.q.lege.dixi.in.xiij.q.
¶In.folio.clxxij.col.j.nu.lxxxij.vbi inuenies peculium siue profecticium.lege. peculium castrense.aut quasi vel aduenticium apud patrem.quia tunc de illo pater videtur soluere in dubio. vt dixi in folio.clxxj.col.ij.in nu. lxxvj. versi. Sed si apud patrem.ſ.ista.l. (et illico procede) Si tamen viuente patre filius.tc.
¶In eodem folio. col.iij. nu.lxxxv. vbi inuenies, d.l. si dona.lege.d.l. si. donatione.
¶In folio. clxxiij. col. iij. nu. xcix. vbi inuenies. de doctorato. lege (alias) de doctore.
¶In eisdē folio. col.t nu.vbi inuenies. ℌ.ad trebe.lege.ff.ad trebe.
¶In folio.clxxiiij.col. ij. nu.c.vbi inuenies.vt ibi laicus.lege. vt ibi latius.
¶In eodē fol.col.iij.nu.ciij.vbi inenies. dicētē q militibꝰ.lege.dicens.q militibꝰ.
¶In folio. clxxv.col.j.nu. cv. vbi inuenies.t laicus.lege.t lacius.
¶In fol.clxxvj.nu.cxviij. vbi inuenies. de qua per Bal. lege de quo p Bal.
¶In fol.clxxviij.nu.cxxx.col.ij.vbi inuenies.sub nu.cxxij.lege sub nu.cxxij.
¶In ista.l.ad fi. adde q hodie in his regnis dat modus t ordo circa quātitatem dotū. vt in pragma.cj.fac.i curijs de madrid.anno. ᴍ.ᴅ.xxxiij.et sic dos dicet inoffi.si excedit ille modus t ordo dādi aut promittēdi dotē. vt in illa.q in propijs terminis est seruanda.t ita dos erit etiam inofficiosa in excessu dicti modi et ordinis.

¶In recapi.l.xxviij.nō inueni qđ corrigerē.

¶In glo.d.l.xxviij.

¶M folio.clxxx. col.ij. quasi ad fi. vbi inuenies.folio.cciij.in fi.lege in folio.ciij.post prin.
¶In eodē folio.in.iij. col.nu.xj.vbi inuenies. ad regulam. l. lege ad regulam.ſ.

¶In recapi.l.xxix.non inueni quid corrigerē.

¶In glo.d.l.xxix.

¶M folio.clxxxj.col.iij. ad finem vbi inuenies bar.in.ll.j.lege.bar.in.l.j.

¶In recapi.l.xxx.non inueni quid corrigerē.

¶In glo.d.l.xxx.

¶M folio.clxxxiij.col.ij. in prin. vbi inuenies. q ita pater. lege. q ita patet.
¶In folio.clxxxv.col. j.nu.xiij.vbi inuenies.impen.not.lege in penul.not.
¶In folio.clxxxvij.col.iij.nu.xlvj.vbi

inuenies t noluit.lege.t voluit.

¶In recapi.l.xxxj.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xxxj.

¶M folio.clxxxviij. col. iij.nu.iij.vbi inuenies in.d.ℌ.fugitiuus.lege.in.d. ℌ.si fugitiuus.

¶In recapi.l.xxxij.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xxxij.non inueni quid corrigerem.

¶In recapi.l.xxxiij.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xxxiij.non inueni quid corrigerem.

¶In recapi.l.xxxiiij.

¶M folio.cxcj.col.j.nu.v.vbi inuenies taxatēs.lege taxantes.

¶In glo.d.l.xxxiiij.

¶M folio.cxciij.col.iij. nu.j. vbi inuenies quod est ot.lege. quod est not.

¶In recapi.l.xxxv.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xxxv.non inueni quid corrigerem.

¶In recapi.l.xxxvj.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xxxvj.non inueni quid corrigerem.

¶In recapi.l.xxxvij. non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xxxvij.

¶M folio.cxcviij.col.ij.deficit in margine.nu.ij.

¶In recapi.l.xxxviij. non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xxxviij.

¶M folio.cc. col.ij. nu. xvj. vbi inuenies. relata per Joa. lege. relatam per Joa. Et aduerte q etiam in sequenti folio est nu.cc.et debebat esse. nu.ccj. t vbi est folium.ccj.in nu.debet esse.cciij.

¶In recapi.l.xxxix.nō inueni quid corrigerē.

¶In glo.d.l.xxxix.

¶M folio.ccj.col.iij.in prin.deficit nu. j.in margine.
¶M folio.cciij.col.iiij.nu.xxij. vbi inuenies et cōmunes.lege t cōmunis.

¶In recapi.l.xl.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xl.

¶M folio. ccvij.col. iiij. in finalibus verbis dicte glo.vbi inuenies.committere assignationem. lege cōmittere dictam assignationem.

¶In recapi.l.xlj.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xlj.non inueni quid corrigerem.

¶In recapi.l. xlij.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xlij.

¶M folio.ccix.col.iij.i pn. vbi inuenies facit ad dicta.lege faciunt ad dicta.

¶In recapi.l.xliij.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xliij.

¶M folio.ccx. col.j. i pn. vbi inuenies ad nos ptinet.lege.ad nos nō ptinet.
¶In eodem folio.col.iij.nu.ij.vbi inuenies.Ang.extollit.lege (alias) Aug.extollit.

¶In recapi.l. xliij.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xliij.non inueni quid corrigerem.

¶In recapi.l.xlv

¶M folio.ccxvij.col.ij.nu.lxxix.vbi inuenies.te statutum.lege. t statutum.

¶In glo.d.l.xlv.

¶In eodem folio.ccxvij.col.iij. in prin. vbi inuenies de iure cōi procedebat.lege. de iure cōi non procedebat.
¶In folio. ccxxj.col.iij.nu.lvij. vbi inuenies.dñs tēporis.lege dñs temporalis.
¶In folio. ccxxij. col.iij. nu. lxxiij. vbi inuenies fragilitatē.adde t labores.

¶In recapi.l.xlvj.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xlvj.

¶M folio.ccxxiiij.col.iij.in prin.vbi inuenies t.d.l.j.lege.t.l.j.

¶In recapi. l. xlvij.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xlvij.

¶M folio.ccxxvij. col. iiij.nu. iiij.vbi inuenies.aliud enim est.lege vnum enim est.
¶In folio. ccxxix.col.iij. nu. xxxix. vbi inuenies.ℌ.si emancipatis.in primo.lege. ℌ.si emancipatus.in primo.
¶In eodem folio.col.iij. vbi inuenies in contractum.lege.in contractu.
¶In folio .ccxxxj. col. ij. in fi. vbi inuenies proximioribus precedentibus.intelligite de nu. liij. t. lvj. Et inquantum dixi.t sequē. intelligatis. de eisdem. nu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Correctiones istius glo.

liiij.z.lv.qui licet precedunt dicto nu.lvj. etiam sequũtur illum. nam post contenta in.d.nu.lvj.nõ dixi hoc de reconciliatione in alijs.nu.sequentibus presentis glo. ad hanc.l. Vel aliter. si volumus q̃ non dicat vbi supra precedentibus sed precedenti.referatis illud precedenti ad dictũ nu.lvj.(de quo mẽtionem feceram)Et inquantum dixi seq̃.intelligite.q̃.d.nu.lvj. sequitur post dictos duos nu.liiij.z.lv.

¶In recapi.l.xlviij.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.xlviij.

IN folio.ccxxxij.col.ij.nu.vj. vbi inuenies. z.j. quemadmodum. lege. z l.quemadmodum.

¶In eodem folio.col.iiij.nu.vij.vbi inuenies.vt ipse.lege.vbi ipse.

¶In recapi.l.xlix.deficit in margine.nu.ix.

¶In glo.d.l.xlix.

IN folio.ccxxxv.col.j.nu.j. vbi inuenies.lxxiij.lege.xxiij.

¶In eodem folio.col.ij.nu.v. vbi inuenies.d.li.lege.d.ll.

¶In recapi.l.l.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.l.

IN fol.ccxxxvij.col.j.nu.xij.vbi inuenies.sed Bar.ibi.lege scõz Bar. ibi.

¶In folio.ccxxxix.col.j.vbi inuenies in hoc differunt spõsa.lege i hoc non differt

¶In eodẽ folio.col.ij.nu.xxvij. vbi inuenies.vt in.d. l.v. incipit.lege. vt in.d.l. v.incipienti.

¶In folio.ccxl.col.ij.vbi inuenies.nam est contra.lege nec est contra.

¶In folio.ccxlj.col.ij. nu.xlviij. vbi inuenies. z ideo data mihi optio.lege. z ideo data mihi optione.

¶In eisdem folio.col.z nu.vbi inuenies l.coniecturis.non legatis.

¶In recapi.l.lj.

¶In eodem folio.ccxlj. col. iiij.nu.xx. vbi inuenies.valet.lege valeat.

¶In glo.d.l.lj.

IN folio.ccxliij.col.ij.i pn. vbi inuenies.z q̃d si vnus ex fratrib⁹. Adde. et pro.d.cõi opi.est tex.i.d.l.viij.vsi.otro si el aguelo.titu.xj.parti.iiij.

¶In eodẽ. folio.col.iij.in prin.vbi inuenies.q̃ solum.lege.q̃si solum.

¶In eisdẽ folio col.z prin.vbi inuenies meliozatio seu prelegatum.lege meliozationem seu prelegatum.

¶In eisdẽ fol.col.z prin.vbi inuenies videt legare. lege.non videt legare.

¶In recapi.l.lij.cum.v.sequen.nõ inueni quid corrigerem.

¶In.d.l.lij.cum.v.sequen.

IN folio.cclj.col.ij.in pn.vbi inenies Et si sufficeret.lege z sic sufficeret.

¶In eodem folio.col.iiij. vbi inuenies. sed extunc sic. lege sed ex nunc sic.

¶In folio.cclij.col.ij.i pn. vbi inuenies §.de procuratozibus.lege. C. de procu,

¶In folio.ccliij.col.iij.nu.liij.vbi inuenies.hec verba mandati.l.lege hec verba mandau.s.

¶In eisdẽ folio.col. z nu. vbi inuenies dilapidationes.lege dilapidationis.

¶In folio.cclvj. col.j. quasi ad finẽ numeri.lxxxiij.vbi inuenies.l.eatenus.lege s. eatenus.

¶In eisdem folio.z col.nu.lxxxiij. vbi inuenies acti.lege facti.

¶In eodẽ folio.col.iij. in pn.vbi inuenies hãc meã lecturã.lege hãc meã glo.

¶In recapi.l.lviij.non inuem quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lviij.

IN folio.cclix.col.ij. vbi inuenies Albe.in fi.lege.Albe.Bal.in fi.

¶In eodẽ folio.col.iij.nu.xiij. vbi inenies.socių qui in ea.lege. socių qui in eo.

¶In eisdẽ folio.col. z nu. vbi inuenies. q̃ quemadmodũ. Adde per.d.l.xiij.titu. xx.lib.iij.fozo.ll.z.d.l. ccvij.stili.

¶In eisdẽ folio.col. z nu. vbi inuenies. Nec obstant q̃.lege. Nec obstant que.

¶In recapi.l.lix.non inuent quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lix.

IN folio.cclxj.in tex.d.l.lix. quasi ad finem.vbi inuenies a obligacion. lege. o obligacion.

¶In eodem folio.col.j.vbi inuenies. vt tex.d.auct.lege vt in tex.d.auct.

¶In folio.cclxij.col.j. deficit in margine nu.vj.

¶In eisdem folio z col.nu. vij. vbi inuenies esse verum.lege esse versum.

¶In eodem folio. col. iij. vbi inuenies cercio ationc.lege certiozatione.

¶In recapi.l.lx.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lx.

IN fo.cclxiij.col.j.nu.xij.vbi inuenies notoriũ ꝓbat. lege. notoriũ ꝓbare.

et recapitulationis eius.

¶In eisdem folio z col.nu.xvj.vbi inuenies.sunt sunt.lege(semel z non bis)

¶In eodem folio.col.ij.nu.xx. vbi inuenies.non requiritur sententiam. lege nõ requirit sententiam.

¶In folio.cclxv.col.ij.nu.xxiij.vbi inuenies.Spec.in.rrb.lege.Spec.in rub.

¶In recapi.l.lxj.non inueni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lxj.

IN folio.cclxvij.col.j.deficiũt i margine nu.j.z.ij.

¶In eodẽ folio.col.ij.nu.viij.ad fi. vbi inuenies Jas.in actionibus.lege. Jas.in.l. in actionibus.

¶In eodẽ folio.col.iij.in prin. vbi inuenies.delatozie.lege(alias)dilatozie.

¶In eodem folio.col.iiij.deficit i margine.nu.xvij.

¶In folio.cclxviij.col.j.nu. xix.vbi inuenies. quã etiã sequitur Abb. lege. quam etiam ibi sequitur Abb.

¶In recapi.l.lxij.

IN folio.cclxix.col.ij.nu.xxv.vbi inuenies procedens. lege precedens.

¶In eodẽ folio.col.iiij.nu.xlix.vbi inuenies tanto tempoze.lege toto tempoze.

¶In folio.cclxxj.col.ij.nu.cxxxv.vbi inuenies post ista verba.lege.per ista ẋba.

¶In glo.d.l.lxij.

¶In folio. cclxxij. col.j. nu.ij. vbi inuenies.i.ad hoc.lege (solum) ad hoc.

¶In eodem folio.col.ij.nu. iij. vbi inuenies.qi.lege.qui.

¶In eisdem folio.col.z nu.vbi inuenies in excipiite.lege.in excipiente.

¶In folio.cclxxiij.in prin.vbi inuenies sed Jas.lege secundum Jas.

¶In eodem folio.col.iiij.nu.xxvij.vbi inuenies ex quo viris.lege ex quo iuris.

¶In folio. cclxxiiij.col.ij.i pn.vbi inuenies Bar.in.l.sicut.lege.Bal.in.l.sicut.

¶In eisdẽ fol.z col.nu.xxx. vbi inuenies q̃ instrumẽto.lege q̃ in instrumento.

¶In eodem folio.col.iij. vbi inenies. et l.viij.lib.iij.fozo.ll.lege.et.l.viij.titu.xviij. lib.ij.fozo.ll.

¶In eisdẽ folio z col.quasi ad fi.vbi inenies in.d.l.indebitum.lege(alias)i.d. l.indebitam.

¶In folio. cclxxv.col.iij.in prin.vbi inuenies.in rbus.lege.in tribus.

¶In eisdem folio z col.nu.xlij.vbi inuenies.Ex quibus.lege.Et quibus.

¶In folio.cclxxviij.col.ij.nu.lxxij. vbi inuenies. z non est ininstu.lege. z nõ est inustum.

¶In folio.cclxxix.col.iiij.nu.xcj. vbi inuenies.l.eum qui licet alendis.lege.l.eũ qui kalendis.

¶In folio.cclxxxj.col.j.nu.xcvij.vbi inenies in.l.pater.lege.in.l.miles.

¶In eodem folio.col.iiij. in prin.vbi inuenies ex stipulatione perposita. lege ex stipulatione preposita.

¶In folio.cclxxxij.col.j. est in margine nu.10. z debet esse.105.

¶In eodem folio.col.iiij.nu.cxij.vbi inuenies.probant indifferenter. lege.reprobant indifferenter.

¶In folio.cclxxxiij.col.ij.in prin.vbi inuenies.aut in instrumento.non legas in. quia superest.

¶In eodẽ folio.col.ij.in medio.vbi inuenies.sed solũ q̃ nõ est publicũ ratione psone que illud fecit z nõ habuit potestatẽ cõficiendi id. Adde. Vel legite.sed solũ q̃ non est publicũ defectu solẽnitatis aut requisiti in instrumento publico habente paratam executionem.

¶In eodẽ folio.col.iiij.i fi.vbi inuenies incipi. sed quasi.lege.incipi.sed quid si.

¶In folio. cclxxxv.col. ij. in prin.vbi inuenies.qui nõ est procurator. lege. qui est procurator.

¶In folio.cclxxxvj.col.iiij.nu.cxliij.vbi inuenies connexum actione.lege connexum actioni.

¶In folio.cclxxxvij.col.ij.nu. cxlix. vbi inuenies.tenet q̃ nõ per clemen.lege.tenent q̃ non per clemen.

¶In folio.cclxxxviij.col.ij. vbi inuenies alias.xlvj. Adde z melius.folio.xlviij. incipiens otrosi poz quanto.

¶In eisdẽ folio z col. in fi.glose p̃sentis l. adde. Et pragmaticã incip. otrosi poz quanto somos informados.factam in curijs de madrid.anno.M.D.xxxiij.folio vlti.vbi cauetur q̃ scripture priuate recognite per partes. z confessiones clare facte ante iudicẽ habeant executionẽ paratam. z q̃ iudices illas executioni mandent iuxta.d.l. Toleti loquentẽ sup executo.dictozum contractuum guaren.

¶In recapi.l.lxiij.nõ inuem q̃d corrigerẽ.

¶In glo.d.l.lxiij.

IN fol.cclxxxix.col.ij.i fi.vbi inenies Bal.in.l.minoz.lege.Bar.i.l.minoz.

Correctiones istius glo.

¶In folio.ccxc. col.ij. nu.xj. vbi inue=
nies. secus si esset in interruptione. lege.
secus esset in interruptione.
¶In eodē folio.col.ij.nu.xiij. vbi inue
nies proprietas dicit possessio. lege pro=
prietas dicitur possessio.
¶In eisdē.folio.col. z nu. vbi inuenies
habent cano. Inno. lege habent cano. z
Inno.
¶In folio.ccxcj.col.ij.nu.xix.vbi inue=
nies de libe. obli. lege. de libe. obla.

¶In recapi.l.lxiij.non inue=
ni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lxiij. non inue=
ni quid corrigerem.

¶In recapi.l.lxv.non inue=
ni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lxv.

¶In folio.ccxcvj.col.j.nu.vij. vbi in=
uenies.in.c.de vita z honest. lege.i.c.
ti.de vita z honest.
¶In eisdē folio z col.nu.ix. vbi inuenies
z alia multa. lege z alia mala.
¶In eodem folio.col.iij.vbi inuenies se
quendo Bal. vbi Fulg. lege sequendo
Bal.ibi vbi Fulg.
¶In folio.ccxcvij. col.iij. nu.xxvij.vbi
inuenies. aut disiuncti. lege aut disiuncti.
¶In folio.ccxcviij.col.ij.nu.xxx.vbi inue
nies Bal.i.l.quod te.lege. Bar.i.l. qō te.
¶In eodē fo.col.iij.nu.xl. vbi inuenies
c.ad nostrum. lege. c.ad nostram.ij.
¶In eisdē. folio. col. z nu. vbi inuenies
in.xxx.col. lege. in.iij.col.

¶In recapi.l.lxvj.

¶In folio.ccxcix.col.iij. nu.xxxij. vbi
inuenies. feci. lege. fecit.

¶In glo.d.l.lxvj.

¶In folio.ccc.col.iij. vbi inuenies. aut
sup alienatione. vt in. d.l. ij. lege aut
super alienatione. vt in. d.l. ij.
¶In eodē folio.col.iij. illico anteq̄ in=
cipiat in.nu. tertio. lege. cum hoc signo'(.
parentesis.
¶In folio.cccj.col.iij. deficit in margi=
ne nu.vij.
¶In folio.ccciij.col.ij. in fi. vbi inuenies
in.d.l. idem iulianus. lege (alias) in. d.ff.
idem iulianus.
¶In folio.ccciij.col.ij. vbi inuenies. ff.
sanctissimos. lege. ff. sanctissimas.
¶In folio.cccvj.col.ij.nu.xxxvj.vbi in=
uenies. preleg. lege. prealleg.
¶In folio.cccvij.col.iij.nu.xlj. vbi inue
nies. qui agit. lege quia agit.

¶In recapi.l.lxvij.

¶In folio.cccviij.col.j.nu.ij. vbi inue
nies. aucten. que. lege. in genere neu
tro. z non femineo.

¶In glo.d.l.lxvij.

¶In folio.cccix.col.j.nu.ij. vbi inue=
nies. omnes aucten. incipiētes. lege.
omnia aucten. incipientia.
¶In eodem folio.col.ij. vbi inuenies in
auct. l. lege. in auctn.
¶In eisdē folio. z col. vbi inuenies. p. l.
vt actio. lege. per. l.j. vt actio.
¶In eodē folio.col.iij. vbi inuenies. an
te earū possessio. lege. aut earū possessio.
¶In folio.cccx. col.ij. vbi inuenies. z sic
consensus. lege. z sic consensus.

¶In recapi.l.lxviij.cum.v.sequen.

¶In folio.cccxij.col.j.nu.xxviij.vbi in
uenies. z dispositione. lege. z depo=
sitione.

¶In glo.d.l.lxviij. cū.v. sequen.

¶In folio.cccxiij.col.ij.nu.xj.vbi inue
nies. pistā. l.lxviij. habet locū si. lege
per istam. l.lxviij. habet locum etiam si.
¶In folio.cccxix.col.iij.nu.xxxvj.vbi ī
uenies. si recusarent. lege. si recusarent.
¶In folio.cccxx. col.ij. nu.xxxvij. vbi
inuenies. arbitrio iudicis relinquat. Ad=
de q̄ etiā ista. l.lxx. loquatur de fideiussio
ne (de qua in ea) danda a proximioze. q̄
mis emptor emerat rem soluēdā ab eo ad
certū tēpus. p̄ qua se obligauerat sine fi=
deiussore. p̄batur in p̄senti. l.lxx. z isto ca
su tenetur proximior ad duo plus q̄ em
ptor. vnū q̄ tenetur dare fideiussorē quē
emptor nō dederat. Secundū q̄ non erit
fideiussor arbitrio proximioris sed iudi=
cis vt hic. Et ne mireris si ad dicta duo
plus teneatur p̄ximior emptore. ḡa quan
do dedit fideiussorem. ia vidistis in pre=
cedenti versi. incip. Proximior q̄ vnum
predictorū duorū. z ratione differentie.
Ratio alterius sit nam venditoris cōsen
su emptor se obliganit sine fideiussore. ta
mē in retractu quē vult facere proximior
nō interuenit cōsensus venditoris sed pro
uidentia. d.l.xiij. fori legū cū cōcor. retra
hit proximior. ideo. d.l. fori z presentes si
cut fauent proximiori vt retrahat. volūt
cōsulere vēditori in precio vt hic. z sic bre
uiter intelligo istam. l.lxx.
¶In codē folio.col.iij. nu.xliij. vbi inue
nies. in re tenet idē. lege. in re tenerē idē.

et recapitulationis eius.

¶In folio.cccxxj.col.ij.nu.xlix. vbi in=
uenies attenta mente. d.ll. fori. ordi. z pre
sentū. Adde q̄ si ita practicatur (vt dixi)
per illā practicam extenditur dispositio.
d.l.xiij. cum simi. titu. de las vendidas y
compras. libro. iij. foro. ll.

¶In recapi.l.lxxiij.

¶In eodē folio.cccxxj.col.iij nu.xiij.
vbi inuenies. nisi procedant. lege nisi pre
cedant.

¶In glo.d.l.lxxiij.

¶In folio.cccxxiij.col.j. vbi inuenies
in causa angelorum. lege. ī causa an=
gelorum. alias anglorum.
¶In eisdē folio. z col. vbi inuenies. mul
lis p̄cedentibus. lege. nullis precedēnb⁹

¶In recapi.l.lxxv.non inue=
ni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lxxv.

¶In folio.cccxxxj.col.ij.nu.iiij. vbi in
uenies. f. q̄ ius. Adde illud.
¶In eodem folio.col.iij. in prin. vbi in=
uenies. ommodo fraudulenter. lege dū
modo non fraudulenter.
¶In penul.col. dicte. l.lxxv. vbi inue=
nies. z nō cōtradicendo opinionē. ille pū
tus qui est post dictū verbū opinionē. nō
debet esse illic. sed pone illum illico post
verbum contradicendo.
¶In glo. ista est error in numero trium
foliorū. f. cccxxxiij. z cccxxxiiij. z cccxxxv.
que folia ita numerari debēt. z impressor
numerauit. cccxxiij. cccxxiiij. z. cccxxv.

¶In recapi.l.lxxvj.deficit
in margine.nu.v.

¶In glo.d.l.lxxvj.nō inueni
quid corrigerem.

¶In recapi.l.lxxvij.deficiunt
in margine numeri.v.z.vj.

¶In glo.d.l.lxxvij.

¶In folio. cccxxxvij. col.j. quasi ad fi.
vbi inuenies intelligendū prodere.
lege intelligendum procedere.
¶In folio. cccxxxviij. col.iij. nu. xxvj.
vbi inuenies primordio. lege (alias) pre=
mordio.

¶In recapi.l.lxxviij.non inueni
quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lxxviij.

¶In folio.cccxlij.nu.viij. vbi inuenies
z ponit illā dictus versi. Adde z per
dicta i hoc nu.viij. z in. d. versi. vsq̄ inclu
sive ad finem illius. l. xiij. poterius deter
minare penam marti occidentis propa
autoritate adulterū z vxorem suam adul=
teram nō deprehensos p illū in fraganti
delicto. qui maritus postq̄ ita occidit di
ctos adulteros. p̄sentaut se in carcere. et
plene probauit adulterium.

¶In recapi.l.lxxix.non inue=
ni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lxxix.

¶In fol.cccxliij.col.iij.nu.iiij. vbi inue
nies. z ista spes. lege. z ista est spes.
¶In eodem fol.col.iij. in prin. vbi inue=
nies. de retractando. lege. de tractando.
¶In folio.cccxlvij.col.ij. in fi. vbi inue
nies. col. cxij. lege. col. cxlij.
¶In folio.cccxlv.col.ij. ad fi. vbi inue
nies cōtra predictā sententiā Adde
bartoli tenent.

¶In recapi.l.lxxx.non inueni
quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lxxx.

¶In folio.cccxlviij.col.j.nu.vj. vbi in=
uenies. sed Jas. lege secundum Jas.
¶In eodem fol.col.ij. in fi. vbi inuenies.
Bartho. cepo. in consi. cxxviij. lege. Bar
tho. cepo. in consi. xxviij.

¶In recapi.l.lxxxj.non inue
ni quid corrigerem.

¶In glo.d.l.lxxxj.

¶In folio.cccxlix.col.iij. quasi ad fi. vbi
inuenies. l. numerū lege. l. munerū.
¶In fol.cccl.col.j. vbi inuenies. oldr.
in cōsi. cclv. lege. oldr. in consi. cclvij.

¶Ceteruz sequuti sumus morē antiquū:
z interiectionē q̄ diffusius scripsimus di
cētes. quod. quam inclemice non relatine
licet intelligere.

¶Finis correctionum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca